دیباجه

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد لایحصی . حضرت خدای بی همتا . جل ثناؤه عن العد والاحصا . جنابنه الیق واولی درکه دست قدرتی نفحهٔ سیرت محمدیه . وطیب اخلاق احمدیه برله مجمرهٔ مشبك گردونی میان مجلس ملأ اعلی . وانجمن ساکنان خطهٔ غبراده گردان ایتمشدر . ودرود دائم الورود بی انتها . اول آفتاب مطلع صدق وصفا . ونیر آسمان اصطفا . محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه سزاوار واحرا درکه نور حقیقتی : قدجاءکم من الله نور وکتاب مبین : حسبنجه چراغ افروز کارخانهٔ وجود اولوب شعلهٔ شریعتی : فآمنوا بالله ورسوله والنور الذی انزلنا : حکمنجه چراغ شعله سوز مجامع شهود قلنمغله عرصهٔ کون ومکان وزوایای زمین وزمانی مظهر لوامع سر ایمان ومطرح اشعهٔ بر واحسان ایلمشدر

سبحان من انشأ من سبحاته
بشرا باسرار الغیوب یبشر
فخر الملاح بحسنهم وجمالهم
وبحسنه کل المحاسن یفخر
فجماله مجلی لکل جمیلة
وله منار کل حسن نیر

صلی الله علیه وسلم وعلی آله و اصحابه . المقتبسین من نور جماله . سلطان دار الملك رسالت که آوازهٔ پنج نوبت دعوتی سوامع سکان [illegible]ت اقلیمه رسانیده قیلوب مراسم واجبات تبلیغی جامع نه قباب خضراده اقامت ایتدی

امام امم مقتدای رسل
همام هما قدر هادی السبل
فرستادهٔ خاص پروردکار
رسانندهٔ حجة استوار

وشاهسوار مضمار قرب ومحرمیت که پایهٔ صخره دن پای عزتله رکاب مرصع گردونه

قدم بصوب رخش رهوار و براق برق رفتاری ایله ما ورای صحرای لامکانه عزیمت ایلدی

ای ذروهٔ لامکان مکانت
معراج ملائك آستانت
رفتی زورای عرش والا
هفتاد هزار پایه بالا

اللهم اوصل الیه سلامنا بشرائف الصلوات وکرائم التحایا ﴿ بعدهذا ﴾ رأی مرایا نظیر صاحب دلان روشنضمیره بو معنالر واضح وجلی ومکشوف ومنجلی درکه اول نبی کریم مسند نشین بارکاه : انك لعلی خلق عظیم : سرخیل مقربان درکاه خاص الخاص خلوت سرای لی مع الله . مشعله دار مناهج یقین خوانسالار مائدهٔ : وما ارسلناك الا رحمة للعالمین : هادی العباد الی سبیل السداد والسلامه . وقائد اهل الایمان الی دار المقامة یوم القیمه . النور اللامع الربانی . والسر الجامع القرآنی . دارندهٔ منشور جلالت نشان : انك لمن المرسلین : برازندهٔ حجت وبرهان عدالت عنوان : انك علی الحق المبین : صلی الله تعالی علیه وسلم وعلی آله وصحبه الطاهرین اجمعین حضرتلرینك سیرتنه اطلاع وشریعتنه اتباع وانقیاد ایله سالکان منهاج سداد . ورهروان شارع اقتصاد . سرمنزل مقصود و منتهای مراده وصول بولمشلردر . و فرمان واجب القبول : اطیعوا الله واطیعوا الرسول : حسبنجه آنك اثرینه اقتفا وسنتنه اقتدا ایدنلر احرام احترام ومطیهٔ اکرام ایله کعبهٔ امن وامان وحرم رضای رحمانه دخول ایتمشلردر

ای کرده اقتدا بکمال تو انبیا
وی مهتدی بنور جمال تو اولیا
همرنك روی وموی تو کشتند صبح وشام
آمد قسم بهر دو که واللیل والضحی

لاجرم تتبع آثار نبویه . وتسمع اخبار حضرت مصطفویه سبب صلاح امت وموجب فلاح اهل ملت اولمغین . علماء سیر وعظماء نقلهٔ خبر واثر رحمهم الله تبارك وتعالی اول حضرتك سیرت سدیده واطوار کزیده واخلاق جیده واوصاف پسندیده سی بانده بقدر الامکان لوح بیانه رقم چکوب نیجه تصنیف معتبر منصهٔ ظهورده جلوه کر ایتمشلردر . خصوصا شیخ الاسلام والمسلمین ومرشد مسالك الحق ومنازل الیقین العالم الربانی شمس الملة والدین مولانا احمد بن الخطیب القسطلانی الشافعی اسکنه الله فرادیس جنانه وتغمده بمزید غفرانه حضرتنه منسوب ﴿ مواهب اللدنیه بالمنح المحمدیه ﴾ نامیله موسوم اولان کتاب نفیس مصدوقهٔ : انه خیر الجلیس : که بین الانام مزید فضل ومزیت کمال ایله اشتهار تام واعتبار مالا کلام بولمشدر . وحسن ادا

وعذوبت لفظ ومعنی ایله مقبول علماء عصر ومطبوع فضلاء دهر واقع اولمشدر . الحق کتاب مستطاب بریاسمن رخسار مشکین نقابدرکه الفاظ آبداری کفتار شیرین سخنان نادره کوی کبی جانفزا ومعانی لطافت شعاری خندهٔ کلعزاران کشاده روی کبی روح بخش وروان آسادر . وبر چمنزار جنت جناب و روضهٔ عنبرین ترابدرکه اغصان شجرهٔ ادابلند ومعنای دلپسندی یادنه سایه نشینان طوبی وسکان سدرة المنتهی : طوبی لهم وحسن مآب : دیسه‌لر سزاوار واحرادر ولکن صورت دلکشای مخدرات فحواسی پس پردهٔ عبارات عربیه وزیر نقاب استعارات غریبه‌ده محجوب ومستور قالوب نوربخش باصرهٔ انام وایام وبهجت افزای خواطر خاص وعام اولمدن فی الجمله دوردوشمکین بوفقیر حقیر شکسته ضمیر وذلیل افتادهٔ بی دستکیر مجروح مخالب آزار وآزردهٔ اظفار مکائد اشرار عبدالباقی جزاه الله یوم التلاقی قصد وهمت وتصمیم عزیمت ایلدیکه بنان کلك بیان وسرانکشت خامهٔ تبیانله چهرهٔ قمر شعاع ورخسارهٔ مهر التماع معانیسندن کوشهٔ قناعی رفع ایدوب دیدهٔ ارباب اشتیاق ونظر نظارکیان مراصد اشواقی روشن قیله اکرچه بونوع شغله اقدام وبوطور مهمه اهتمام اشبو فقیر کم بضاعه‌نك حوزهٔ استطاعتدن بیرون واندازهٔ اقتدارندن افزون ایدوکی ظاهر ومتبادر ایدی ولکن یمن همت خداوندی وتأیید نظر کیمیا اثر ارجندی اعنی جناب آصف مناب وزیر دارا دولت . ودستور دریا همت . صاحب صائب تدبیر . مدبر مشتری ضمیر . عطارد نظیر . امیر موفور السعد کریم صادق الوعد . افتخار اکارم واسخیا . نمودار اطوار آصف برخیا . شمسهٔ ایوان خاندان خاقانی . زینت دیوان عدالت بنیان سلطانی . ذوالقدر العالی والصدر المتعالی . مستجمع انواع الفضائل واصناف المعالی مؤتمن الحضرة السنیة السلطانیه . عضد الدولة العلیة العثمانیه . مطاع اعاظم الولاة والحکام فی العالم . مربی افاخم اصحاب السیف وارباب القلم . سر افراز سریر سروری کرسی نشین بارکاه معدلت کستری

آنکه برسمت رضایش میکند اختر مسیر
وانکه برقطب مرادش میکند کردون مدار

رأی ملك آرای اورا ازبلندی آسمان
میتوان کفتن بشرطی کآسمان کیرد قرار

خلق اورا کی توان کفتن صبا وقتی مکر
کز صبا ننشسته باشد بردلی هرکز غبار

الوزیر الاعظم الاعلی . والمشیر المعظم المعلی . محمد پاشا وفقه الله لمایشاء وحاه عما یخشی . حضرتلری صوبندن کتاب مذکورك ترجمه وتفسیری بابنده فرمان عالی شرف صدور بولوب انلرك ایمای سعادت سیما وامداد اشارت بشارت اشتمالری برکاتیله نهال

موزون حرکات قلم ریاض رقده خرامه کلوب شاخسار اندیشه وافکار صحایف بیانه کلریز ونسایم خاطر بی قرار صفحات کافوره عنبر بیز اولمغه بشلدی . دمادم اول سحاب فضل وکرم وسرچشمهٔ محاسن اخلاق وشیم حضرتندن رشحات صلات بروصدقات سریله ریاض آمال مخضر وشاداب وسرسبز وسیراب اولوب تربیت آفتاب احسان بی امتنانیله میوهٔ مراد وثمرهٔ مقصود فؤاد حاصل اولدی

آنکه بی واسطهٔ سعی سحاب کرمش
بکسی میوهٔ احسان ندهد شاخ امل
ذات او واسطهٔ عقد لآلیٔ نجوم
رأی او آینهٔ نقش تصاویر ازل

والحاصل نسخهٔ شریفه متضمن اولدیغی آیات کریمه تفاسیر مشهوره‌ده مسطور اولان اصح اقوال اوزره اوضح عباراتله تفسیر اولندقدنصکره مواضع مهمه‌ده تصدیری واجب اولان مسائل فقهیهٔ حنفیه که شیخ مشارالیه کندی مذهبی رعایتی التزام ایتمکین اهمال ایتمش اولا آنلر تدارك اولنوب کتب فتاوادن نقل صریحله براو برنجه تحریر وتسطیر قلندی ، واحادیث وآثاردن اولکه معیار عیار ومحك اعتبار ائمهٔ کبارده صحت بولمشدر صحیفهٔ بیانه ثبت اولنوب سندنده مجهول واسنادی بین العلما نامقبول اولان قول منکر ونقل نامعتبردن احتراز واجب اولمغین ائمهٔ دین تعیین بیوردقلری اوزره وارد اولان روایاتك ضعف وقوت وفساد وصحتلرینه اشارت قلندی . وایرادی موجب ملال اولان فضول اقوال وتفاصیل بی مآلدن تجرید قلنوب شروح وحواشی معتبره‌ده موجود اولان کلمات اهل تحقیقدن بعض مقدمات نافعه واجوبهٔ دافعه الحاق واضافت اولندی

زوائددن قیلوب تنقیح وتهذیب
فوائد برله قلدم نقش وتذهیب
ایدوب مشکللرین آلتون کبی حل
بیان اوراقنی قیلدم مجدول
تخیل آبنه زر کبی چوکدم
زرافشان برینه کوز نوری دوکدم

فواضل اصحاب فضیلت ومکارم ارباب فضل ومعرفتدن استدعا اولنورکه محل التفاتده ظاهر اولان هفواته قلم اغماض چکوب واقف اولدقلری خبط وخطایی صفحهٔ صفح واعراضه نقل بیوره‌لر

خدایا حرف گیران در کمینند
پناهی ده که حرفم را نبینند

سخن بی حرف نیك وبد نباشد

همه کس نیکخواه این خود نباشد

ومأخذ مألوف اولان کتب تفاسیر واحادیث واصول وفروع ومعانی وکلام وطب وتواریخ وسیر وسائر فنون فضائل مشحون تعداد اولنسه یوزدن افزون اولوب بو مقامده ایراد اسامیسی حد اعتدالدن بیرون اولمغین تفصیلی ترك اولندی وثبوب مدعا اثنای تصفح اوراق واجزاده غایت وضوحنه مبنی قیلندی * وعامهٔ ادله وبراهینی آیات قرأن مبین واحادیث رسول گزین اولمغین « معالم الیقین فی سیرة سید المرسلین » بر له تسمیه قلنوب اون مقصد اوزرینه ترتیب اولندی .

مقصد اول سلطان انبیا علیه من الصلوات ازکاها ومن التحیات اصفاها حضرتنك ازل آزالده تاج ابتهاج رسالتله سرافراز اولوب نکین انکشترین نبوتی نقش خاتم النبیین برله تزیین قلندیغنك بیانندهدر

مقصد ثانی اول حضرتك قرأن عظیمده وتورات وانجیل وزبور وسائر صحف سماویهده واحادیث نبویهده واقع اولان اسامیٔ شریفهسی بیانندهدر. واولاد کرامی وازواج طاهراتی وعملری وعمهلری ورضاعا برادرلری وجدهلری وخدمتکارلری وکولهلری ومعتقلری وحارسلری وکاتبلری واهل اسلامه ارسال ایتدیکی مکتوب شریفلری وملوك اطرافله واقع اولان مراسلاتی وآلات وادواتی وخدمت شریفهلرینه کلان ایلچیلر بونده مذکوردر

مقصد ثالث اول حضرت صلی الله تعالی علیه وسلمك کمال خلقتی وجمال صورتی واخلاق رضیهسی وخصال مرضیهسی بیانندهدر

مقصد رابع اول حضرت صلی الله تعالی علیه وسلمك صدق نبوت وثبوت رسالتنه دال اولان معجزات باهره وخصائص آیات وبدایع کرامات ظاهرهسی بیانندهدر

مقصد خامس اول حضرت صلی الله تعالی علیه وسلمك پایهٔ معراجله سرافراز اولوب پیشگاه حضرت عزتده انواع تشریفات مکالمه ومشاهده برله شرف امتیاز بولدیغنك بیانندهدر .

مقصد سادس اول حضرت صلی الله تعالی علیه وسلمك قرآن عظیم وفرقان کریمده صدق نبوت وثبوت بعثتنه شهادت ایدن آیات کریمهنك بیانندهدر . وتحقیق رسالت وعلو منزلت ومکانتی اوزره واقع اولان قسملر واتباع سنت ووجوب طاعتنه متعلق اولان دلائل وآنك حقنده انبیا علیهم السلامدن اخذ اولنان عهد ومیثاقلری تورات وانجیل وسائر کتب آسمانیده انواع تعظیم وتبجیل برله ذکر جمیلی جریان ایتدیکی بونده مذکوردر .

مقصد سابع اول حضرت صلی الله تعالی علیه وسلمك وجوب محبت واتباع سنتی بیاننده کذلك آل واصحاب واتباعنه محبت واجب ایدیکی وصلاة وسلام ایتمنك احکامی

بیانندهدر

مقصد ثامن اول حضرت صلی الله تعالی علیه وسلمك امراض وعلل صاحبلرینه علاجی ذکرنده وتعبیر رؤیاسی ومغیباتدن اخباری بیانندهدر .

مقصد تاسع اول حضرت صلی الله علیه وسلمك طاعات وعباداتی واذکار وادعیه‌سی بیانندهدر .

مقصد عاشر حق تعالی اول حضرتی حطیرهٔ قدس وجوارانسه دعوتله اتمام نعمت وکمال عزت ایتدیکینك بیانندهدر .

مواهب لدنيه ترجمه‌سی معالم الیقین

مؤلفی
امام قسطلانی شارح بخاری
تاریخ تألیفی
۸۹۹

مترجمی
شاعر مشهور عبدالباقی
تاریخ ترجمه‌سی
۱۰۰۸

شمائل شریفه ترجمه‌سی

مؤلفی
امام الترمذی
تاریخ تألیفی
۲۷۵

مترجمی مشهور
حسام‌الدین النقشبندی
تاریخ ترجمه‌سی
۱۲٤۸

حدیث اربعین ترجمه‌سی

مؤلفی
امام نووی شارح معلم
تاریخ تألیفی
٦۷۰

مترجمی
اسماعیل حقی صاحب تفسیر روح البیان
تاریخ ترجمه‌سی
۱۱۳۷

طابعی وناشری

شرکت تحکیمیه مدیری خلیل ابراهیم
واحد رفعت واحد جمیل

معارف نظارتنك ۵۸۲ نومرولی ٤ کانون اول سنه ۳۱۳ تاریخلی
رخصتنامه‌سنی حائزدر

مواهب لدنیه
ترجمه‌سی

بسم الله الرحمن الرحيم

مقصد اول

سلطان انبیا علیه من الصلوات ازکاها ومن التحیات اصفاها حضرتلرینك ازل آزالده تاج ابتهاج رسالتله سر افراز اولوب نكین انكشترین نبوتی نقش خاتم النبیین برله تزیین قلدیغنك بیانده‌در . ونسب طاهری كیملره وارنجه روشن ومعین وزمان حمل وآوان ولادتنده حجت وبعثتی نه دلیللر ایله مثبت ومبرهن اولدیغی . وسن طفولیتدن حد رجولیته ترقی قلنجه نهال ناز پروری قنغی باغبان النده پرورش بولدیغی . ونه چاغده كافهٔ ناسه نبوتله مبعوث اولوب لواء دعوتی اوج آسمانه افراخته قلندیغی . وندكلو غزالرقیلوب اعداء دینی تأیید ربانی برله شعلهٔ شمشیر جهانكیرندن ظلمات كفر وضلال عرصهٔ عالمدن آچلدیغی وبو نشیمن خاكده نقدر مدت آسایش ایدوب طوردیغی وعاقبت مرغ روان پاكی ذروهٔ كنكرهٔ افلاكه پرواز اوردیغی بو بابده ذكر اولنور .

ارباب عقل سلیم واصحاب طبع مستقیمه شویله معلوم اوله كه مبدع جمیع اشیاء خالق الارض والسماء حق جل وعلا وقتا كه ممكناتی وجوده كتوروب رزقلرین تقدیر اتمكه ارادت ازلیه‌سی تعلق ایلدی حقیقت محمدیه‌یی انوار صمدیتدن ابراز ایدوب علوی وسفلی نقدر عالم وارایسه علم وارادت سابقه‌سی حسبنجه اول حقیقتدن سلخ ایتدی . آندن نبوتن اعلام ایدوب رسالتله بشارت بیوردی . وبو حالده هنوز حضرت آدم علیه السلامك روح شریفی جسدنه تعلق ایتمش ایدی . نتكیم ائمهٔ حدیثدن امام احمد وغیریلر رحمهم الله تبارك وتعالی نقللرنده عرباض بن ساریه رضی الله عنه اول فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن روایت ایتمشلردر كه : انی عندالله لخاتم النبیین وآدم لمنجدل فی طینة :

شمائل شریفه

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله حق حمده . والصلاة والسلام على خير خلقه . سيدنا ومولانا محمد وعلى آله وصحبه اجمعين . والذين اتبعوهم باحسان الى يوم الدين . ورضى الله تبارك وتعالى عن السلف الصالحين وعن ائمة الدين وعن جامع هذا الكتاب ورواته وشراحه وعنا وعن كافة المسلمين اجمعين . قال الفقير المحتاج الى رحمة الله وشفاعة رسوله حسن ابن محمد بن حسن بن محمد الشهير بحسام الدين النقشبند ان السعادة فى الدارين . مربوطة بمتابعة سيد الكونين . لاتحصل الابعد المعرفة باخلاق رسول الله واوصافه . و هذا كتاب كفيل لها لتضمنه اياها ولذا شرح بالتركية ليعم النفع

ديو بيورمشلردر. يعنى تحقيقا بن الله تبارك وتعالى قتنده خاتم النبيين ايدم شول حالده كه دخى آدمك بالچنى يريوزينه براقلمش ياتوردى جسمنه روح نفخ اولنمامش ايدى ديمكدر . وينه امام احمد وامام بخارى وابونعيم رحمهم الله تعالى روايتلرنده وارد اولمشدركه صحابۀ كرامدن ميسرۀ ضبى رضى الله عنه بركون ايتدى يارسول الله نوقت پيغمبر اولدك ديو سؤال ايتدم : وآدم بين الروح والجسد : ديو بيوردى معناسى آدم عليه السلام جانله تن اراسنده ايكن پيغمبر ايدم ديمكدر. وجانله تن اراسنده ايدى ديمكدن مراد جسمنه جان حلول ايتمامشدى ديمكدر. اصل علماء حديث مابيننده ثابت اولان عباره : وآدم بين الروح والجسد : در. اما خلق لسانده مشهور اولان : كنت نبيا وآدم بين الماء والطين : عبارتى حقنده شيخ ابو الخير سخاوى رحمة الله عليه مقاصد حسنه آدلو كتابنده حديث شريفى بز بو لفظله بولمادق ديو بيورمشدر. وبعض روايتده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه : متى كتبت نبيا : ديو سؤال اولندقده : كتبت نبيا وآدم بين الروح والجسد : ديو جواب واقع اولمشدر. وبو روايت اوزره حديث شريفده واقع اولان كتابت وجوب معناسنه در مثلا : كتب عليكم الصيام : ده وجوب معناسنه اولديغى كبى. پس بو تقديرجه عبارۀ مذكوره ايله عرباضدن روايت اولنان عبارهنك مجموعندن حاصل اولور كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك نبوتى عالم ازلده واجب وظاهر وثابت ايمش. وامام ترمذى رحمة الله عليه روايتنده ابى هريره رضى الله عنه بيورمشدركه اصحاب كرام يارسول الله : متى وجبت لك النبوة : ديو سؤال ايتديلر. يعنى سكا نبوت نه زمانده واجب اولدى ديديلر : وآدم بين الروح والجسد : ديو بيوردى. وصحيح مسلمده عبدالله بن عمر رضى الله تعالى عنهما روايتنده وارد اولمشدر كه رسول الله صلى الله عليه وسلم بيورديكه تحقيقا الله تبارك وتعالى يرلرى وكوكلرى خلق ايتمزدن اللى بيك ييل مقدم عرش صو اوزرنده ايكن خلقك مقاديرين يازدى. وام الكتابده يازديغى اشيانك جملهسندن برى : محمد خاتم النبيين : ايدى ديو بيوردى. بو روايتدن دخى فهم اولنديكه الله تبارك وتعالى بو عالملرى وجوده كتيرمدن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمى وصف نبوتله موصوف ايتمشدر. سهل بن صالح همدانى رحمة الله عليه ايدر ابا جعفر محمد بن على دن سؤال ايدوب رسول الله صلى الله عليه وسلم جميع انبيادن صكره مبعوث اولمشدر نه طريقله سائر پيغمبرلردن مقدم اولور ديدم. ايتدى الله تعالى عالم ازلده جميع ارواحه : الست بربكم : خطابن بيوردقده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم جملهدن اول : بلى : ديو جواب ويرمشدر. پس جمله انبيادن صكره كلمش ايكن ينه جملهدن مقدم اولديغنك وجهى بودر ديو بيوردى. اكر سؤال اولنوب نبوت برصفتدر بهر حال آنكله موصوف اولان موجود اولمق كركدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم عالم وجوده قدم بصمادن دخى ازل آزالده نبوتله نيجه موصوف اولور دينلور ايسه. امام غزالى رحمة الله عليه بعض مؤلفاتنده بو سؤالدن : وانا اول الانبياء خلقا وآخرهم بعثا : حديث شريفنده جواب ويروب بيورمشدركه بوراده

للمؤمنين الذين لايعرفون العربية والمرجو من الاخوان ان يصلحوا الخطأ والنسيان قال الله تعالى :وتعاونوا على البر والتقوى:

﴿ اما بعد ﴾

بسمليله ايدهلم فتح كلام
فتح اوله تا بو معماى بنام
حمد اول اللهه كه يكتادر اول
دخى دانا وتوانادر اول
شاه كونين امام الحرمين
جد سبطين ونبى الثقلين
متصل حقله همراز اولسون
قرب وصلتده سرافراز اولسون
جمله اصحابى وهم انسابى
دخى آنلردن اولان احبابى
دائما مظهر احسان اولهلر
زينت روضۀ رضوان اولهلر

(قال الشيخ الحافظ ابو عيسى محمد بن عيسى بن سوره الترمذى) معلوم اوله كه مصنف رضى الله عنه حضرتلرينك اسم شريفى محمددر . كنيهسى ابو عيسى در پدرلرينك اسمى دخى عيسى در بيوك پدرلرى سوره دركه موسى بن ضحاك السلمينك اوغليدر. پس ترمذ جيحون كنارنده مدينة الرجال نامنده برقريهنك اسميدر . مصنف مشايخ كباردن صدر اوله ملاقى اولوب علماء عظام وحفاظ ومشايخ اسلامدن چوق كمسنهدن علم اخذ

ذكر اولنان خلقدن مراد تقديردر ايجاد دكلدر زيرا آنادن طوغمينجه موجود ومخلوق اولمز ولكن فضائل وكمالات تقدير اللهده مقدم ووجودده مؤخر اولور وبو سوز : اول الفكرة آخر العمل وآخر العمل اول الفكرة : ديدكلرينك معناسيدر. وبونك دخى بيانى بودركه بر معمار استاد بر قصر بنياد اتمك ايستسه اولا كندى خاطرنده تمام مقتضاسى اوزره رسم ايدوب آندنصكره خارجده بنا اتمكه باشلر فكر وفراستنده نه طور اوزره تصور ايتدى ايسه آكا موافق اسلوب اوزره تكميل ايلركه بنا اولنان قصر تقدير جهتندن مقدم وجود جهتندن مؤخر اولور. ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك: كنت نبيا: ديو بيورديغى دخى معناى مذكوره اشارتدر. زيرا آدم عليه السلام خلق اولنمادن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى تقدير اللهده پيغمبر ايدى. وحضرت آدم عليه السلام خلق اولنمقدن مراد ذريتندن فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم وجوده كلمك ايدى. والحاصل قدم نبوتى تقدير اللهه كوره در ديو جواب ويردى. اما شيخ تقى الدين سبكى رحمة الله عليه امام غزالى رحمة الله عليهك بو جوابن بكنميوب ديركه تقدير اللهده قديم اولماغك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه اختصاصى يوقدر بلكه جميع اشيايى علم الله محيطدر بو معنايه كوره قدم هر نسنه ده بولنور بو تقديرجه ازليت نبوتنده سائر انبيا عليهم السلامله تفاوت بولنماز . رسول الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى عالم ازلده وصف نبوتله موصوف اولمق بو معنادن عبارت اولمق كركدركه اول حضرت رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمه مخصوص اوله غيريلرده بولنميه تاكه بو معنادن خبر ويرلمك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك حق جل وعلاقتنده قدر وشرفى بيلنمك ايچون اولديغى ظاهر اوله والا اول خبرك فائده سى معلوم اولمز. بلكه جواب صحيح بودركه احاديث شريفه ده وارد اولديغى اوزره الله تبارك وتعالى ارواحى اجساددن اول خلق ايلمشدر هر شيئك جسمى يرادلمه دن روحى يرادلمشدر. رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك : كنت نبيا : ديو بيورديغى روح شريفنه اشارتدر حاصلى مبارك جسم شريفى خلق اولنمادن روح پاكنه نبوت ويرلمش ايدى ديمكدر. ياخود حقيقتنه اشارت اوله اكرچه معرفت حقايقده بزم عقللريمز قاصره در انلرى كيمسه بيلمز الا نه خلق ايدن بيلور. ياشول كيمسه لر ادراك ايدركه الله تبارك وتعالى نور الهى ايله آنلره امداد ايلمش اوله. جائزدركه الله تعالى حضرتلرى ديلديكى زمانده هر حقيقتى ارادتى مقتضاسنجه بر وصفله متصف قيله وحقيقت محمديه يه دخى عالم ازلده وصف نبوت ثابت اوله وبو عنوانله اسم شريفن عرش اوزرينه يازه ملائكه سنه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتنك كندى قتنده فضل وكرامتن اعلام اتمك ايچون رسالتدن خبر ويره حقيقتده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم وصف نبوتله اول زمانده متصف اوله نهايت جسم شريفى و بعث وتبليغى مؤخر اوله ديو بيورمشدر. امام شعبى رحمة الله عليه ايدر بر كيمسه سؤال ايدوب يارسول الله نه زمانده پيغمبر

ايتدى قتيبه وبخارى ودارمى واسحاق بن موسى كبى. والحاصل امام عصر و حفاظ دهر ايدى وعدالت وضبطى مجمع عليه در. حتى كتب سته دن بريكه جامع الصحيح الترمذى در. علو كعبنه شاهددر . حتى شيخ عبد الله انصاريدن منقولدركه جامع ترمذى بنم عندمده كتب خمسه دن انفع در دير ايدى سن شريفلرى يتمش سنه يه بالغ اولدقده ايكيوز يتمش طقوز تاريخنده وفات ايدوب ترمذده دفن اولنمشدر . كنديلردن منقولدركه بنم جدم سوره مروزشهرندن ايدى ليث بن سيار ايامنده ترمذه نقل ايتدى . وبو تأليفلرينك اسمى شمائلدر طبيعت معناسنه وبو كتابه شمائل تسميه سى بر شئ اشرف اجزاسيله تسميه قيلنديدر . زيرا بو كتابده رسول اكرم حضرتلرينك سيرت شريفلرندن بحث اولنديغى كبى صورت بشريلرندن دخى بحث اولنور

رباعى

اى واحد بى مثل وعليم ودانا
ذاتكدر اولان عالم غيب آمنا
بيلديرمدك نسنه يه واقف دكلز
سبحانك لا علم ولافهم لنا

قیلندك دیدکده : وآدم بین الروح والجسد حین اخذ منی المیثاق : دیو جواب بیوردی یعنی آدم علیه السلام روحله جسد اراسنده ایکن بندن عهد و میثاق آلندیغی زمانده پیغمبر اولمش ایدم دیمکدر. بو حدیث شریف دلالت ایلرکه آدم علیه السلامك جسدی بالچقدن دوزولوب دخی نفخ روح اولنمادن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم آندن چیقاریلوب نبی قیلنه رق عهد ومیثاق النددقدنصکره ینه ظهر آدم علیه السلامه اعاده قلنمش اوله. و بوندن لازم کلمزکه آدم علیه السلام مقدم خلق اولنمش اوله. زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم استخراج اولنوب نبوت ویرلدیکی وعهد میثاق آلندیغی زمانده حی ایدی وآدم علیه السلام هنوز بی روح ایدی ینه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم جمیع انبیادن اول خلق اولنوب آخر بعث اولنمش اولمق مقرر اولور دیدیلر . اکر سؤال اولنوب آدم علیه السلامك ظهرندن ذریاتی استخراج اولندیغی حضرت آدمه نفخ روح اولندقدنصکره ایدی نته کیم بویله ایدیکنه اکثر احادیث شریفه دلالت ایلمشدر. وبو حدیث شریفدن فهم اولنورکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت آدمه روح نفخ اولنمادن استخراج اولنوب قلنمش وعهد میثاق آلنمش اوله دینلور ایسه .بعض علما رحمهم الله تعالی بوندن جواب ویروب آدم علیه السلامه نفخ روح اولنمادن ظهرندن استخراج اولنمق رسول الله صلی الله علیه وسلمه مخصوصدر زیرا نوع انسانی خلق ایتمکدن مراد خلاصهٔ نوعدر وواسطهٔ عقددر نته کیم احادیث سابقه بو معنایه صریحاً دلالت ایتمشدر دیدیلر. عماد بن کثیر رحمة الله علیه تفسیرنده ایدر امام علی وابن عباس رضی الله تعالی عنهم دن روایت اولنمشدرکه حق تعالی کوندردیکی پیغمبرلرك جمیعندن عهد آلمشدرکه آنلر حیاتده ایکن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مبعوث اوله جق اولور ایسه آکا ایمان کتوره لر ونصرت ایلیه لر وامتلرندن دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمه ایمان کتوروب نصرت ایلمك اوزره عهد الەلر . بعض علمادن مرویدرکه حق تعالی حضرتلری رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك نور شریفن خلق ایلدیکی زمانده امر ایلدیکه سائر پیغمبرلرك نورلرینه نظر ایلیه آندن نور محمد صلی الله علیه وسلم جمیع انبیا علیهم السلامك نورلرین احاطه ایلدکده آنلر یاربنا کیمدر اولکه آنك نوری بزی احاطه ایلدی دیدیلر. الله تعالی حضرتلری جواب ویروب بو نور حبیبمك نوریدر اکر سز آکا ایمان کتوررسکز سزی پیغمبرلر ایده رم دیو بیوردی آنلر دخی: آمنا به وبنبوته : دیوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایمان کتوردیلر. دخی الله تبارك وتعالی حضرتلری بن شاهد اولایمی دیو بیوردی آنلر دخی: نعم: دیدیلر ایشته بو قصه درکه الله تبارك وتعالی کلام قدیمنده : واذ اخذ الله میثاق النبیین لما اتیتکم من کتاب وحکمة ثم جاءکم رسول مصدق لما معکم لتؤمنن به ولتنصرنه : آیت کریمه سیله اشارت بیورمشدر. بو آیت کریمه ده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتنك شان شریفن کمال تعظیم

﴿ باب جاء فی خلق رسول الله صلی الله علیه وسلم ﴾

شو باب رسول اکرمك جسم شریفی حقنده روایت اولنان حدیثلر بیاننده در. مرویدرکه رسول اکرم حضرتلرینك بدن مبارکنده مجتمع محاسن باطنه یه دال اولان محاسن ظاهره اصلا بر فردك بدننده مجتمع اولمامشدر. حتی امام قرطبی روایت ایدرکه رسول اکرم حضرتلرینك حسن وجمالی تماما ظاهر اولمامشدر . اکر جمیع محاسن ظاهریه لری تمام ظاهر ونمایان اولسه صحابهٔ کرام آکا نظر ایتمکه طاقت کتوره مزلردی.

﴿ مثنوی ﴾

عالم سر خفیات جهان
واقف جملهٔ ذرات نهان
کنج پنهان کبی تا اولدن
ذاتی فردیتله قائم ایکن
اقتضا ایتدی منزه ذاتی
سبب خلقت موجوداتی
ایتدی اولدمده همان عشق ظهور
اولدی القصه هویدا پرنور
سودی اول نوری حبیبم دیدی حق
اولدی دیدارینه عشق مطلق
نظر ایتدکجه آکا رب غفور
درلدی شرم حیادن اول نور
دوکلی عالم ارواحه اوتر
اولدی هر قطره سی بر پیغمبر

وتكريم اولديغندن ماعدا دلالت واردركه اكر سائر انبيا عليهم السلام زمانلرنده مبعوث اولمق تقدير اولنسه آنلره دخی مرسل اولوردی كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتنك نبوتی ورسالتی تا حضرت آدمدن يوم قيامته وارنجه نقدر مخلوقات وار ايسه جملهسنه عام اولمش اولور وجمله انبيا وامتلری رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتنك امتندن اولمسی لازم كلورايدی بو تقدير اوزره : بعثت الى الناس كافة : حديث شريفی كه معناسی جميع افراد نوع انسانه پيغمبر كوندرلدم ديمكدر مراد كندودن اكر مقدم اكر مؤخر دنيايه نقدر نفوس بشريه كلدی ايسه جميعنه پيغمبر اولمقدر نبوت ورسالتی همان كندو زمان شريفندن قيامته دكين كلنلره مخصوص اولماز بلكه مقدم كلشلره بيله متناول اولور بوتقديرجه : كنت نبيا وآدم بين الروح والجسد : حديث شريفندن مراد ظاهر اولور. بو مرتبهلر معلوم اولدقدنصكره شبهه قالمازكه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم جميع پيغمبرلرك پيغمبری ايمش آنكيچون ايديكه معراج كيجهسی بيت المقدسده امام اولوب جميع انبيا عليهم السلام ارواحی رسول الله صلى الله عليه وسلمه اقتدا ايتديلر. وينه يوم آخرتده جملهسی آنك علمی دبنده حشر اولسهلر كركدر بو خصوصده دخی زياده تفصيل التنجی بابده كله جكدر انشاءالله تعالى . عبدالله ابن ابی جمره رضی الله عنه بهجت النفوس آدلو كتابنده كعب الاحبار رضی الله عنه حضرتلرندن روايت ايتمشدر وقتاكه حق تعالى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلامی خلق ايتمكه ارادتی متعلق اولدی جبرائيل عليه السلامه امر ايتديكه ارضك قلبی ونوری اولان طپراقدن كتوره جبرائيل عليه السلام دخی فردوس اعلا ومقام عليين ملائكهسيله بر يوزينه اينوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتنك قبر شريفی اولان موضعدن بر آوج بياض ونورانی طپراق آلوب واردی جنت ايرمقلرينك صويله يوغورديلر آق اينجوكبی آغاروب شويله اولديكه اطرافنه ضيا ويردی آندن ملائكه آلديلر عرش وكرسی اطرافلرنده وكوكلرده ويرلر ده وطاغلر ده ودريالرده طولاشديرديلر آندنصكره جميع ملكلر وغيريلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينی وفضلنی معلوم ايدنديلر اول زمانده هنوز حضرت آدمدن كيمسه نام ونشان بيلمز ايدی ديوبيورديلر . وروايت اولنديكه الله تبارك وتقدس حضرتلری آدم عليه السلامی خلق ايتديكی زمانده قلبنه الهام ايتديكه بكانيچون: ابومحمد : ديو كنيه قلدك ديه آندن الله تعالى امر ايدوب يا آدم باشكی قالدر حضرت آدم باشنی قالديروب نظر ايدنجك عرش اعلاده رسول الله صلى الله عليه وسلمك نور پاكن كوردی يارب بونور نه اصل نوردر ديدی حق تعالى بيورديكه بونور سنك ذريتكدن بر پيغمبرك نوريدركه آنك اسمی كوكلرده احمد ويرلرده محمددر. اكر اول اولميدی سنی يراتمزدم ويرلری وكوكلری دخی خلق ايتمزدم ديو بيوردی. ائمۀ حديثدن حاكم رحمه الله صحيحنده روايت ايتديكی بوكا شاهد دركه بيورمشدر

(تحقيقا)

ينه بر دفعۀ اخراده خدا
باقدی افراط محبتله آكا
ايلدی غرق عرق آنی حجاب
كل پرژالهيهدوندی اوحباب
قطرهسندن آنك استادازل
ايتدی برگوهر شهوار اول
بر نظر قيلدی مهابتله آكا
اريوب اولدی اوكوهردريا
اوزرنده نيجهكف ايتدی قرار
موجلر ظاهر اولوب چقدی بخار
ايلدی صكره آنك ازد پاك
كفنی خاك و بخارك افلاك
صولجان يد قدرتله همين
كلدی ميدانه بوكز كوی زمين
اولديلر كتم عدمدن موجود
بوقدرملك وملك بولدی وجود
جملهنك اوليدر ختم رسل
ديديلر آنك ايچون مأخذ كل
نصب اولوب كافۀ عالمه اول
جانب حقدن اودم اولدی رسول

الحديث الاول

(اخبرنا ابورجاء قتيبة بن سعيد عن مالك بن انس عن ربيعة بن عبد الرحمن عن انس بن مالك) مصنف بيورر اولكی حديثی انسدن ايكی واسطه ايله قتيبه بزه خبرويردی. ابو رجاء قتيبه نك كنيهسيدر قتيبه لقبيدر اسمی يحيی ياخود عليدر بخاری ومسلم مشايخندن ثقهدر هجرتك يوز قرق سكزنده تولد ايدوب ايكی يوز قرق تاريخنك شعبانده وفات ايتدی . سعيد عبدالله

تحقیقا آدم علیه السلام رسول الله صلی الله علیه وسلمك اسم شریفن عرش اوزره یازلمش کوردی الله تعالی حضرتلری یا آدم اگر محمد اولمیدی سنی خلق ایتمزایدم دیو بیوردی . اگر سؤال اولنوب اشاعره مذهبنده حق سبحانه وتعالینك افعالی خود معللة بالاغراض دکلدر یعنی ایشلدیکی ایشی بر غرض ایچون ایشلمز بو تقدیرجه خلقت محمد صلی الله علیه وسلم خلقت آدم علیه السلامه نتیجه علت اولور دینلور ایسه .شویله جواب وریلور ادله دن ظاهر اولان بودرکه حق تعالینك بعض افعالی تعلیل شول افعالنه غایات ومنافع واقع اولان مصالح وحکم برله تعلیلدر یوقسه اقدامه باعث وفاعلیتی مقتضی دیمك دکلدر آنکیچون بویله اولمق الله تعالی حقنده محالدر زیرا غیرایله اشکال لازم کلور بوخود ممتنعدر نصوص بوکا شاهدر مثلا : وماخلقت الجن والانس الالیعبدون :دیو بیوردیغی که معناسی بن انس وجنی خلق ایتمدم الاآنلر بکا عبادت ایتمك ایچون خلق ایتدم دیمکدر مراد آنلرك خلقنی عبادته مقرون قیلدم یعنی یراتدم وعبادت ایتمکی فرض ایتدم دیمك اولور تعلیل لفظیدر حقیقی دکلدر زیرا الله تعالی عزوجل منافعدن مستغنیدر ایشلدیکی فعل کندویه منفعت حاصل اولمغیچون دکلدر وغیره منفعت حاصل اولمغیچون دخی دکلدر زیرا غیره واسطه ایله منفعت ایصالنه احتیاجی یوقدر بالذات ایصاله قادردر والله اعلم . امام عبدالرزاق رحمة الله علیه روایتنده ایدر جابر بن عبدالله الانصاری رضی الله عنه بیورمشدرکه یارسول الله اتام وانام سکافدا اولسون الله تعالی حضرتلری جمله اشیادن اول خلق ایتدیکی نه نسنه در بکا خبر ویردیدم بیوردیکه یاجابر : ان الله تعالی خلق قبل الاشیاء نور نبیك من نوره فجعل ذلك النور یدوز بالقدرة حیث شاء الله تعالی ولم یکن فی ذلك الوقت لوح ولاقلم ولاجنة ولانار ولاملك ولاسماء ولاارض ولاشمس ولاقمر ولاجنی ولاانسی : یعنی تحقیقا الله تبارك وتعالی حضرتلری جمیع اشیادن اول سنك پیغمبریکك نورینی کندو نوردن یراتدی دخی شویله ایلدیکه اول نور الله تعالینك قدرتیله دیلدیکی یرلره دوز ایدوب کزردی اول زمانده نه لوح ونه قلم ونه جنت ونه جهنم ونه ملك ونه کوك ونه یر ونه کونش ونه آی ونه جن ونه انس وارایدی حاصلی مخلوقاتدن برنسنه یرادلمامش ایدی دیمکدر آندن بیوردیکه : فلما اراد الله تعالی ان یخلق الخلق قسم ذلك النور اربعة اجزاء فخلق من الجزء الاول القلم ومن الثانی اللوح ومن الثالث العرش ثم قسم الجزء الرابع اربعة اجزاء فخلق من الاول حملة العرش ومن الثانی الکرسی ومن الثالث باقی الملائکة. ثم قسم الجزء الرابع اربعة اجزاء فخلق من الاول السموات ومن الثانی الارضین ومن الثالث الجنة والنار. ثم قسم الرابع اربعة اجزاء فخلق من الاول نور ابصار المؤمنین ومن الثانی نور قلوبهم وهی المعرفة بالله ومن الثالث نور السنتهم وهو التوحید لااله الاالله محمد رسول الله : یعنی حق تعالی حضرتلری مخلوقاتی یراتمق دیلدیکی زمانده اول نوری قسمت ایدوب درت جزء قیلدی . اولکی جزءدن قلمی خلق ایتدی . ایکنجی جزءدن لوحی خلق ایتدی. اوچنجی جزءدن عرشی خلق ایتدی . دردنجی

ثقفینك اوغلیدر .مالك بن انس ائمهٔ اربعه نك بریدر تبع تابعینك کبارندن اولوب امام شافعی اندن اخذ ایتمشدر طقسان بش سنهٔ هجریه سنده تولد ایتدی . مرویدرکه والده سنك بطننده اوچ سنه مکث ایتدی یوزیتمش طقوز سنه سنده مدینهٔ منوره ده وفات ایتدی . حضرت امام اعظم ایله جمع اولوب احدهما آخردن اخذ ایتمك اوزره مشهوردر ربیعه رانك فتحی وبانك کسری ویانك سکونی وعینك فتحی بعده ها ایله در جلالت ومرتبه سنده ائمه مبالغه ایتدیلر. انس بن مالك انصاری خزرجیدر رسول اکرم حضرتلرینك خدمت شریفلریله شرفیاب اولدیغنده اون یاشنده ایدی اون سنه دولت خدمتله مستسعد اولدی سنین عمری یوزه بالغ اولوب جمیع صحابهٔ کرامدن صکره بصره ده هجرتك طقسان برنده وفات ایتدی یوز عدد اولادی دنیایه کلوب یتمش سکزی مذکر ایدی (انه) ربیعه (سمعه) انسدن استماع ایتدی (یقول) حضرت انس بیورر (کان رسول الله صلی الله علیه

جزئی قسمت ایدوب درت جزء قیلدی. آنك دخی اولکی جزئندن عرشی کتورن ملکلری خلق ایتدی. ایکنجیسندن کرسی یی خلق ایتدی. اوچنجیسندن کیروقالان ملائکه لری خلق ایتدی. دردنجی جزئی ینه قسمت ایدوب درت جزء قیلدی. اولکیسندن کوکلری خلق ایتدی. ایکنجیسندن یرلری خلق ایتدی. اوچنجیسندن جنته جهنمی خلق ایتدی. دردنجی جزئی ینه قسمت ایدوب درت جزء قیلدی. اولکیسندن مؤمنلرك کوزلری نورین خلق ایتدی. ایکنجیسندن قلبلری نورین خلق ایتدیکه اول معرفت اللهدر. اوچنجیسندن دللری نورین خلق ایتدیکه اول توحید ایدوب: لااله الاالله محمد رسول الله: دیمکدر. ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نورندنصکره سائر مخلوقاتدن اول خلق اولنان قلمیدر یوقسه غیریمیدر علما اختلاف ایتمشلردر. ابویعلی همدانی رحمة الله علیه ایدر اصح بودرکه عرش قلمدن اول خلق اولنمشدر. زیرا عبدالله بن عمرو رضی الله عنهمادن حدیث صحیح روایت اولنمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم: قدر الله مقادیر الخلق قبل ان یخلق السموات والارض بخمسین الف سنة وکان عرشه علی الماء: دیو بیورمشدر. معناسی الله تبارك وتعالی کوکلری ویرلری خلق ایتمزدن اللی بیك ییل مقدم خلقك مقدارلرین تقدیر ایتدی شول حالده که عرش صواوزرنده ایدی دیمکدر. بوحدیث شریف صریحا دلالت ایدرکه تقدیر عرشدنصکره اوله. وامام احمد وترمذی رحمة الله علیهما روایتلرنده عبادة بن صامت رضی الله عنه دن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم: اول ماخلق الله القلم قال له اکتب قال یارب وما اکتب قال اکتب مقادیر کل شیٔ: دیو بیوردی یعنی حق تعالینك اول خلق ایتدیکی قلمدر. پس حق ایتدی یاقلم یازدیو امر ایلدی یارب نه یازایم دیدی الله تبارك وتعالی بیوردیکه هرشیئك مقادیرین یازدیو امر ایتدی یعنی هربرینك عمرین ورزقن وسائر احوالن تقدیرایله یازدیمکدر. پس بوحدیث شریف مقتضاسنجه تقدیر مقادیر قلم خلق اولندیغی زمانده اولمش اولور. امام احمد وامام ترمذی رحمهما الله تعالی نقللرنده ابی زرین عقیلی رضی الله عنه روایت ایتمشدرکه تحقیقا صوعرشدن مقدم خلق اولنمشدر. وسدی رحمة الله علیه روایتنده الله تعالی خلق ایتدیکی اشیاءدن برنسنه یوقدرکه صودن اول خلق اولنمش اوله جمله دن مقدم صو خلق اولنمشدرکه بوذکر اولنان روایتلرك ماینی جمع بویله اولمق کرکدر. قلمك اولیتی نور محمد صلی الله تعالی علیه وسلم وصو وعرشدن ماعداسنه کوره اوله بونلردن ماعدا نقدر اشیا وار ایسه قلم انلردن اول خلق اولنمش اوله دیدیلر. وبعض علما رحمهم الله ایتدیلر هربرینك اولیتی کندوجنسنه اضافتله در. مثلا نور محمد صلی الله تعالی علیه وسلم سائر نورلردن اول خلق اولندی وقلم تقدیر سائر قلملردن اول یرادلدی دیمکدر وغیریلری دخی بوکا قیاس اولنه دیدیلر. ابن مرزوق رحمة الله علیه نقلنده نقلنده حضرت حسین رضی الله عنه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن روایت ایلمشدرکه: کنت نورا بین یدی ربی قبل خلق آدم باربعة عشر الف عام: بیورلمشدر. معناسی آدم علیه السلام خلقندن اون درت بیك

(ییل)

وسلم لیس بالطویل البائن ولابالقصیر) رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك قامتلری طول مفرط وقصر مابیننده متوسط ایدی. انس رضی الله عنه طویل بائن دکل ایدی دیمه لرنده طوله قریب اولدیغنه اشارت واردر زیرا طولی فاحش اولان کمسنه یه بائن اطلاق اولنور. رسول اکرم حضرتلرینك قامت شریفلرینه وهله اولیده نظر ایدن کمسنه اورته بویلو ظن ایدوب امعان نظر ایتدکده طوله قریب دیو حکم ایدردی.

نظم

معتدل قدنی ایتمشدی کریم
مظهر خلق عظیم التعظیم
قامتی اولمش ایدی اسلامه
لفظة الله کبی سر نامه

بیهقی وابن عساکر ایتدیلر که رسول اکرم حضرتلری هرکیمه همراه اولسه اول کمسنه دن طویل کورینوردی واکر ایکی طویل القامه آدم یاننه توسط ایلسه ایکیسندن دخی طویل کورینوردی. لکن تنها اولدقده اورته بویلو کورینوردی.

نظم

سدره دن قدینه ایتدکجه نکاه

بیل مقدم ربعك قارشوسنده برنورایدم دیمکدر. وخبرده وارد اولمشدرکه الله تبارك
وتعالی آدم علیه السلامی خلق ایتدیکی زمانده اول نوری حضرت آدمك ظهرنده
قودی شویله اولدیکه آلننده شعله سی ظاهر اولوب کیرو قلانك نورینه غالب اولدی
حق تعالی آدم السلامی سریر اوزرینه چیقاروب ملکلرك اوموزلرینه یوکلتدی دخی
امر ایلدی کوکلری طواف ایتدردیلر حق تعالی حضرتلرینك عجایب ملکوتن سیر ایلدی
. روایت اولندیکه روح آدم علیه السلامك مبارك باشنده یوزییل اکلندی وکوکسنده دخی
یوزییل اکلندی وساقلرنده وایاقلرنده دخی یوزییل اکلندی آندنصکره الله تبارك وتعالی
حضرتلری جمیع مخلوقاتك اسملرین آدم علیه السلامه تعلیم ایلدی اندن ملائکه یه امر
ایلدیکه آدم علیه السلامه سجده ایده لر جمیع ملائکه سجده ایتدیلر ابلیس ایتمدی آندن
حق تعالی حضرتلری غضب ایدوب ابلیسی کوکلردن سوردی وحضرت آدمه
اولنان سجده تعظیم وتحیت سجده سی ایدی عبادت سجده سی دکل ایدی. مثلا حضرت
یوسفك قرنداشلری حضرت یوسفه ایتدکلری سجده کبی حقیقت حالده سجده
الله تعالی حضرتلرینه ایدی آدم علیه السلام قبله کبی واقع اولمش ایدی نتکیم کعبه یه
قارشو سجده قلندقده سجده ینه حق تعالی حضرتلرینه اولور وکعبهٔ شریف قبله
اولور . جعفر صادق رضی الله تعالی عنه دن مرویدرکه آدم علیه السلامه اول سجده
قیلان جبرائیل علیه السلام ایدی صکره میکائیل علیه السلام صکره اسرافیل علیه السلام
صکره عزرائیل علیه السلام صکره ملائکهٔ مقربین علیهم السلام ایدیلر. وبعضیلر اول
سجده قیلان اسرافیل علیه السلام ایدی آنکیچون لوح محفوظك تولیتی آکا ویرلدی
دیدیلر . ابن عباس رضی الله تعالی عنهمادن مرویدرکه آدم علیه السلامه سجده
اولندیغی زمان جمعه کونی زوال وقتندن ایکندی زمانه دکن ایدی آندن حق تعالی
حضرت آدمك صول جانبنده اولان ایکه سندن حضرت حوایی خلق ایلدی آدم
علیه السلام اویقوده ایدی اویانوب حضرت حوایی کوریجك میل ایتدی الن
اوزاتدیغی کبی ملکلر یاآدم ابسم طور دیدیلر نیچون ابسم طوره یم حق تعالی بونی
بنم ایچون خلق ایتمشدر دیدی آنلر مهرینی ادا ایله دیدیلر مهری ندر دیدی ملکلر
محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلمه اوچ کره صلوات کتورمکدر دیدیلر آندن
حق تعالی حضرتلری حضرت آدم ایله حوا علیهما السلامه جنت نعمتلرین مباح
ایدوب بغدای آغاجندن صاقنك آکا یقین وارمه یك دیو نهی بیوردی. بعضیلر اوزوم
آغاجندن. بعضیلر اینجیر آغاجندن نهی بیورلمش ایدی دیدیلر. پس ابلیس علیه اللعنه
آدم وحوا علیهما السلامه حسد ایلدی اولا عالمده حسد ابلیسدن صادر اولمشدر
حسودلرك شیخی ابلیس علیه مایستحقدر. حق بودرکه شمدیکی زمانده خیلی مقبول
مریدلری پیدا اولمشدر آندن ملعون جنت قپوسنه کلوب حیله ایله ایچرو کیردی
آغلیوب فریاد ایده رك آدم وحوا علیهما السلام قارشولرینه کلدی اولا فریاد ایله
اغلمق ابلیسدن قالمشدر. والحاصل ابلیسك آغلدیغندن محزون اولوب نیچون آغلرسك

روح قدسی درایدی طال بقاه
امتیازینه اوسروك اشجار
سرفرو ایلدیلر طوبی وار
وابن سبع روایت ایتدیکه
حضرت رسول اکرم
جلوس ایتدکلرنده مبارك
دوشلری جلساسندن مرتفع
کورینوردی . بوکیفیت
رسول اکرمك معجزاتندندر.
یعنی من حیث الصورة
الظاهرة امتدن بر فرد
کندولره موازی وهمپا
اولمدقلری کبی من حیث
السیرة والمعنی دخی معادل
ومساوی اولمدقلرین
اشعاردر (ولا بالابیض
الامهق) رسول اکرم
حضرتلرینك بدن مبار-
کنك لونی بیاض امهق
دکل بلکه حمرت ایله مختلط
نورانی بیاض ایدی بیاض
امهق کرج کبی اولان بیاضه
دیرلر

نظم

رنك رویی کل ایله یکدل ایدی
کل کبی قرمزی یه مائل ایدی
قیلامشدی یوزنی نور سرور
سورهٔ نور ایدی یامطلع نور

(ولا بالادم) رسول اکرم
حضرتلری اسمر دکل ایدی
(ولا بالجعد القطط)
رسول اکرم حضرتلرینك
موی عنبر بویلری زیاده
قیورجق دکل ایدی

دیو سؤال ایتدیلر ملعون ایتدی سزلره آغلرمکه موت یتشوب وفات ایتسه‌کز وجنت نعمتلرندن آیرلسه‌کز کرکدر وسزلره شجرهٔ خلدی کوستره‌یم آندن اکل ایدك تاکه جنتده باقی قاله‌سکز و عین ایدوب همان مرادم سزلره نصیحتدر دیدی اولایلان یره یمین ایتمك ابلیسدن قالمشدر. پس بونلر ابلیسك اغواسنه مغرور اولدیلر اولا حضرت حوا شجره‌دن اکل ایتدی آندن ترغیب ایدوب نه خوش نسنه اولور دیو حضرت آدمه دخی یدردی واعتقادلری بو ایدیکه هرکز حق تعالی‌یه یلان یره یمین اولمیه آندن الله تبارك وتعالی یا آدم سکا جمیع جنت نعمتلرین مباح قیلدم تمزمی ایدیکه واردك نهی ایتدیکم نسنه‌دن دخی اکل ایتدك بیوردی آدم علیه السلام ایتدی بلی یارب عزتك حقیچون یتردی اما بن شویله صاندمکه هرکز حضرتکده یلان یره یمین اولمیه آکا آلداندم الله تبارك وتعالی حضرتلری بیوردیکه ایمدی عزم وجلالم حقیچون سنی یر یوزینه ایندیره‌یم تعیش ایلیه‌سك الا محنت ومشقتله . ابن عباس رضی الله عنهمادن مرویدرکه حق تعالی حضرتلری یاآدم نیچون بویله ایلدك دیدیکی زمانده یارب بکا حوادن اولدی آنك سوزینه اویدم دیدی الله تعالی بیوردیکه ایمدی بن آنی بلا ایله حامله اولوب وبلا ایله طغوردغه و آیده برکره حیض کورمکه مبتلا ایده‌یم . روایت اولنور وهب بن منبه ایدر آدم علیه السلام یریوزینه ایندیردیکی زمانده اوچ یوز ییل آغلدی کوزی یاشی دکلدی مسعودیدن مرویدر آدم علیه السلام جنتدن چیقدیغی زمانده شول قدر اغلدیکه اکر اهل ارضك کوزلری یاشی جمع اولسه حضرت آدمك کوزی یاشی جمله‌سندن زیاده اولوردی . مجاهد رضی الله عنه روایت ایدر آدم پیغمبر علیه السلام باشنی کوك جانبنه قالدرمدن یوز ییل آغلدی کوزلرینك یاشندن زنجبیل وعود وصندل وسائر خوب رایحه‌لو نسنه‌لر وحوا علیها السلام آغلدی کوزینك یاشندن قرنفل وبعض خوش قوقولی اوتلر حاصل اولدی آدم علیه السلام الله تبارك وتعالی‌نك برکره امرین انفاذ ایتمیوب برکناه ایتدیکیچون اوچ یوز ییل آغلیجق هرکون نیجه دفعه الله تعالینك امر شریفنه مخالفت ایدوب کناه کبائر ایشلینلرك حالی نیجه اولسه کرکدر عاقل اولان بوکا کوره عمل ایتملیدر . روایت اولنورکه آدم علیه السلام ملائکه‌نك کوکلردن اینوب چیقدقلرین کوردکجه حسرت واشتیاقی زیاده اولوب اولکی وطنلرین واولکی یولداشلرین آرزو ایلر ایدی ایمدی آدم اوغلانی دخی شول اصل ایشدن صاقنمق کرکدرکه کندی محبوبندن آیرلمق لازم کلیه . اکر سؤال اولنوب آدم علیه السلامك ایشلدیکی کناه اکر کبائردن اولور ایسه انبیادن کناه کبائر صادر اولمسه کرك ایدی اکر صغائردن اولور ایسه سبب نه‌ایدیکه آندن اوتوری بوقدر لباسندن عریان قلنوب جنتدن اخراج اولندی دینلور ایسه. صاحب الکشاف رحمة الله علیه بو سؤاله جواب ویروب بیوررکه آدم علیه السلامك کناهی صغائردن ایدی و اولقدر کناه آدمك قلبنده اولان اخلاص وافکار صالحه که جمیع طاعت و عبادتلرك اصلیدر بونکاه مستور ومغفور

(ولابالسبط) رسول اکرم حضرتلرینك شعر مبارکلری دوز دکل ایدی یعنی شعر مبارکلری قیوزجق ایله دوز مابینده ایدی

﴿ نظم ﴾

دخی مشکین صاچی باقول صریح
نه قیورجق نه طویل ایدی صحیح
لیلهٔ زلف شب آساسی آنك
سر مکنونی ایدی اسرانك

(بعثه الله تعالی علی رأس اربعین سنة) الله ذوالجلال حضرتلری تبلیغ احکام ایچون قرق یاشنده ارسال ایلدی . مرویدرکه سال اسکندریدن سکز یوز سکسان ایکی سنه مرورندنصکره وقعهٔ فیلدن اللی بش کون مقدم ماه ربیع الاولك اون ایکنجی اثنین کیجه‌سی ثلث ثالثده ولادتلری واقع اولدی بعثده جمهور ارباب سیر رسول اکرم حضرتلرینه وحیك نزولی سنین عمرلری کاملا قرق سنه تمامندنصکره‌در دیدیلر. مسعودی وابن عبد البر قرقنجی سنه‌نك آخرنده بعث اولندی دیدیلر . شیخ شهاب الدین ابن حجر بو قولی صحیحدر دیدی . جمهور عندنده مشهور بودرکه شهر رمضانده مبعوث اولدی

اولمق دخی قابل ایدی اما بومثللو عقوبت قلنمقدن مراد الله تعالی جانبندن آدم وذریته لطف ایدی زیرا کناهدن تمام اجتناب اوزره اولوب زیاده معصیته اقدام ایتمیەلر تاکه قرب حضرتدن بالکلیه دور دوشمك لازم کلیه وبوندن ماعدا نیجه حکمت دخی واردرکه بعضی ادراك اولنور وبعضی ادراك اولنماز آدم علیه السلام یر یوزینه اینمسه مجاهدلرك جهادی و عابدلرك عبادتی حاصل اولمز وتوبه کارلرك انفاسی کوکلره چیقماز وکنهکارلرك کوزلری یاشی یرلره دوکلمز ایدی هب بونلر الله تعالی قتنده سوکیلو نسنه‌لردر . آندن حق تعالی حضرتلری بیوردیکه یا آدم اکرکه دار القربدن ایندیریلوب ایراق دوشدك ایسه بن یقینم دعا ایده‌نك دعاسنی اجابت ایده‌رم اکر جنتدن چیقارلمق ایله قلبکه انکسار حاصل اولدیسه بن قلبلری منکسر اولانلرك قتنده‌یم اکر کوکلرده تسبیح ایدن ملائکه‌نك آوازلرین دکلمکدن قالدکسه یریوزنده کنهکارلرك اینکلدیسن دکلمك سکا آندن عوض ویرلدی آنلرك اینکلدیسی بکا ملکلرك تسبیحندن سوکیلودر زیرا کاه اولورکه مسبحلرك تسبیحنه افتخار قاریشور وکنهکارلرك ناله وفریادی انکسارله زینت بولور اکر سز کناه ایشلمیدیکز سزی کیده‌روب برقوم دخی خلق ایدردمکه آنلر کناه ایدوب صکره استغفار ایدرلر ایدی بن انلرك کناهلرك مغفرت ایلر ایدم دیو بیوردی. کورك حق تعالی حضرتلرینك لطفنه‌که قچن برقوله عنایت ایلسه محنت ومشقتلری اقبال وسعادتلره منقلب اولور وبرقوله خذلان ویروب نصرتن ترك ایلسه چالشدیغی فائده ویرمن کندویه وبال اولور حضرت آدم علیه السلامه عنایتی ظهور ایدوب جنتن تلقین ایلدی وتوبه ویروب دخی توبه‌سن قبول ایتدی ابلیس علیه اللعنه غضبنه مظهر دوشوب بوقدر مدت ایلدیکی عبادت هباء منثور اولوب درکاهدن سورلدی . روایت اولنور وقتاکه آدم علیه السلام حضرتلرینك سائر خلق اوزره : وعلم آدم الاسماء کلها : حسبنجه فضائلی ظاهر اولدی وعلم دخی موجبله عمل اولنمیه‌جق کمال بولمیوب جنت دخی دار عمل اولمدیغیچون آدم علیه السلام یر یوزینه ایندرلدی وابلیس دخی شقاوتی مقتضاسنجه حسد ایدوب حضرت آدمك جنتدن چیقارلمسنه سعی ایتدی اما بورادن غافل ایدیکه حضرت آدم جنتدن چیقمقله فضائل عملیه کسب ایدوب کمال بولدقدنصکره اولکی حالندن دخی احسن حال اوزره جنته کیروب مخلد قالسه کرك ایدی . بعضیلر دخی بیورمشلردرکه حضرت آدم جنتدن اخراج اولنمسنده بو معنایه اشارت واردرکه اکر الله تبارك وتعالی آدمك کناهك جنتده ایکن مغفرت ایدیدی یالکز بر کناهکارك صوچن عفو بیورمقله لطف وکرمی نه مرتبه‌ده ایدیکی ظاهر اولماز ایدی اما دنیایه کتوروب ذریاتندن نیجه یوز بیك کنهکاری عفو ومغفرت ایدیجك لطف وکرمی نه درجه ایدیکی معلوم اولور وبر حکمتی دخی بو ایدیکه حضرت آدمك بلنده‌که ذریاتی اخراج اولنسه کرك ایدی جنت ایسه ولد کتوره‌جك یر دکلدر . وبری دخی بو ایدیکه ذریاتندن

﴿ نظم ﴾

مظهر حق ایکن اول صنع جلیل
دخی نا بوده ایکن جبرائیل
امر کن دن بوغدی صوت سخن
اول خدا ایله تکلمده ایکن
ایلش ذاتك اوزمده مرسل
کار فرمای ازل عز و جل
کلدین داخی عدمدن آدم
آکا دیرلردی نبی اقدم

(فاقام بمکة عشر سنین) رسول اکرم بعثتدنصکره مکه‌ده اون سنه اقامت ایتدی . جمهور اهل حدیث وسیر رسول اکرم بعد البعثه مکه‌ده اون اوچ سنه اقامت ایتدی دیو اتفاق ایتدیلر . اوچ سنه خفیة خلقی حقه دعوت ایتدی صکره آشکاره اون سنه دعوت ایتدی انس حضرتلرینك اون سنه دیو روایتی آشکاره اولان دعوتك مدتنی بیاندر دیدیلر

﴿ رباعی ﴾

دوجهان ایجره اوفخر رسلك
وارمی اشی
کعبه‌نك ایردی صفا ایله اوشب
عرشه باشی
قابلدی پرتو انوار رخك چار
ششی
حق نما آینه‌دررووی نبی قرشی

معلوم اوله که ابن حجر بیوررکه رسول اکرم

جنته لایق اولمیان کمسه‌لر اولوب آنلرده طشره‌ده قالسه‌لر کرك ایدی آنکیچون دنیایه کوندرلدی دیدیلر. وبالجمله حق تعالی حضرتلرینك جمیع افعالی حکمت اوزره‌در بعضیسنك وجهی ظاهر وبعضیسنك خفی اولور هرکشی عقلی مقتضاسنجه برمقدار ادراك ایدر اما کمالیله سر وحقیقتن ینه کندی بیلور تعالی شانه. واهل ایمانك عاقبت واره‌جق یرلری جنتدر نتکم حق تعالی حضرتلری قرآن کریمنده بیورر : وبشر الذین آمنو وعملو الصالحات ان لهم جنات تجری من تحتها الانهار : یعنی یا محمد سن بشارت ایله شول کیمسه لره‌که ایمان کتوروب صالح عمل ایشلدیلر تحقیقا شول آلتندن ارماقلر آقن جنتلر آنلرکدر . حاصلی جنتلر آنلرك ایدیکن اول مؤمنلره بشارت ایله دیمك اولور . روایت اولنورکه آدم علیه‌السلامك ساکن اولدیغی جنت قنغی جنتدر دیو علما رحمهم‌الله‌تعالی اختلاف اتمشلردر. بعضیلر ایتدیلر آدم علیه‌السلام جنة الخلدده ایدی بعضیلر ایتدیلر غیریده ساکن‌ایدیکه الله‌تعالی آنی آدم علیه‌السلامه دارابتلا قیلمش‌ایدی. یعنی تجربه وامتحان یری ایلمش ایدی زیرا جنة الخلده قیامت کوننده کیرلسه کرکدر واول دارجزا وثوابدر دار تکلیف دکلدر آنده امری‌ونهی اولماز ودار سلامتدر دارابتلا وامتحان دکلدر ودارقراردر دار انتقال دکلدر دیدیلر . ودار الخلدده ساکن‌ایدی دینلر دخول عارضی قیامتدن اول واقع اولور کورمزمیسکز که لیله معراجده فخرعالم صلی الله علیه‌وسلم حضرتلری جنته کیروب تماشا ایلدی‌وجتنده آدم علیه‌الصلاة والسلامك مبتلا اولدیغی حزن ومشقت اولماز دیدکلری آخرتده کیرنلره کوره‌در نتکیم آیت کریمه‌نك سیاقی بوکا دلالت ایدرزیرا جنتده حزن‌اولمامق‌مؤمنلر دخولنه مقرون قیلنمشدر دیوجواب ویردیلر . روایت اولندیکه آدم علیه‌السلام جنتدن اخراج اولندیغی زمانده نظر ایدوب کوردیکه عرشده وجنتك هر موضعنده حق تعالی نك اسم شریفی یاننده محمد اسمی یازلمش. ایتدی‌یارب بومحمد کیمدر الله‌تعالی بیوردیکه بوسنك اولادکدن شول کیمسه درکه اکراول اولمیدی سنی خلق اتمزدم آدم علیه الصلاة والسلام ایتدی یارب بنی بواوغلوم حرمتنه سن‌عفو ایدوب اسرکه حق‌تعالی بیوردیکه یا آدم اکر کوکلر ویرلر خلقی حقنده بواوغلك حرمتنه بندن شفاعت دیله‌سك شفاعتك مقبول‌اولور . عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن مرویدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردیکه آدم علیه الصلاة و السلام خطیئه کسب ایدوب کنهکار اولدیغی زمانده یارب محمد حقیچون بنی مغفرت‌ایله دیدی حق‌تعالی یاآدم سن محمدی نیجه بیلدك که‌بن‌هنوز انی خلق اتمدم دیوبیوردی‌آدم علیه‌الصلاة والسلام ایتدی آندن بیلدمکه سن بنی‌ید قدرتکله خلق ایدوب بکا روح نفخ ایتدیککك زمانده باشمی قالدیروب عرش اوزرنده : لااله الاالله محمد رسول‌الله : یازلمش‌کوردم‌بیلدمکه سن اسم‌شریفکی مضاف الیه ایلمزسك الاسکا جمیع خلقك احب اولان کیمسه‌نك اسمنه مضاف ایلرسن دیدی آندن حق تعالی

(یاآدم)

غرهٔ ربیع الاولده لیله خمیسده مکه دن چیقوب جبل نورده اولان غاره کلدیلر جمعه ، و سبت ، و احد کیجه‌لری‌مکث ایدوب اثنین کیجه سی غاردن چیقوب ینه ربیع الاولك اون ایکنجی کونی یوم‌اثنین‌ده مدینه‌یه داخل اولدیلر . وابتداء تاریخ اسلامی رسول اکرمك مکه‌دن مدینه‌یه هجرتلری وقتی اعتبار اولنمغله ربیع الاولك اون ایکنجی اثنین کونینك ضحوهٔ کبری وقتی ابتداء تاریخ اسلامی اولور. مکه‌دن هجرتده رسول اکرمك سن شریفلری اللی اوچ سنه‌یه بالغ اولمش ایدی دیو ابن اسحاق بیوردی (وبالمدینة عشر سنین) رسول اکرم مدینه‌ده اون سنه اقامت ایتدی (فتوفاه الله تعالی علی رأس ستین سنة) حق سبحانه وتعالی رسول اکرم حضرتلرینك روح پرفتوحلرین قبض ایتدی، سن شریفلری التمش سنه‌یه بالغ اولدقده . خفی اولمیه‌که رسول اکرم ولادتلرندن قرق سنه مرورندنصکره مبعوث اولوب جمهوز قولی اوزره مکه ده اون

يا آدم طوغری سویلدك اول بكا خلقك احیدر چونكه آنك حرمتنه بندن مغفرت استدك تحقیقا بن سنی عفو بیوردم اكر محمد اولمیدی سنی خلق ایتمزدم دیو بیوردی . امام طبرانی رحمة الله علیه روایتنده اول سنك ذریتكدن اولان انبیانك آخریدر دیمك دخی واقع اولمشدر . سلمان رضی الله عنهك حدیثنده وارد اولمشدر كه جبرائیل علیه السلام رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه كلوب یا محمد ربك شویله بیوردیكه اكر ابراهیمی دوست ایدندمسه سنی حبیب ایدندم وبكا سندن اكرم بر مخلوق یراتمدم وتحقیقا دنیایی واهلنی آنكیچون یراتدمكه سنك كرامت ومنزلتك بنم قتمده نه ایدوكن آنلره بیلدیرم اكر سن اولمیدك دنیایی خلق ایتمز ایدم دیدی . معلوم اوله كه حق تعالی حضرت حوایی خلق ایدوب آدم علیه السلام ایله بر یره كلدكلرنده حضرت آدمك بركاتی حضرت حوایه فیض اولنوب آنلردن قرق اوغلان حاصل ایلدی هر طغوردقجه ایكیشر طغورر ایدی اما شیت علیه السلامی طغوردقده یالكز طغوردی آنكیچون كه پیغمبر ایدی نبوت وكرامتی ایچون یالكز طوغدی وآدم علیه السلام وفات ایتدكده شیت علیه السلام آدم علیه السلامك اولادنه وصی اولدی . شیت علیه السلام دخی كندی اوغلونه آدم علیه السلامك وصیتی كبی وصیت ایلدی كه نور محمد صلی الله تعالی علیه وسلمی وضع ایتمیه لر الا پاكیزه خاتونلره وضع ایده لر یعنی ناپاك خاتونلره یقینلق ایتمیه لر . دور آدم علیه السلامدن تا عبد الله بن عبد المطلب زمانه كلنجه یه قدر حال بویله ایدی حق تعالی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نسب شریفن سفاح جاهلیتدن حفظ ایلدی یعنی هر كز آباء واجدادی ما بیننده زنادن حاصل اولمق واقع اولمدی زیرا زنا زمان جاهلیتده چوق واقع اولور ایدی بر عورت بر كیمسه ایله نیجه زمان زنا ایدی آندنصكره تزوج ایلر ایدی . حضرت علی كرم الله وجهه روایت ایلمشدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم : خرجت من نكاح ولم اخرج من سفاح من لدن آدم الی ان ولدنی ابی وامی لم یصبنی من سفاح اهل الجاهلیة شیٔ : دیو بیورمشدر . معناسی بن نكاحدن طوغدم زنادن طوغمادم حضرت آدم علیه السلام زماننده تا انام وانام بنی طغورنجه یه دك اهل جاهلیتك اول قبیح فعلندن بكا نسنه یتشمدی دیمكدر . وابن عباس رضی الله عنهمادن مرویدر كه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم : لم یلتق ابوای قط علی سفاح لم یزل الله ینقلنی من الاصلاب الطیبة الی الارحام الطاهرة لا یتشعب شعبتان الا كنت فی خیرهما : بیوردی معناسی بودركه . بنم نسبمده هر كز زنا واقع اولمدی الله تبارك وتعالی دائما بنی پاك آتالر بلندن پاك انالر رحمنه نقل ایدر ایدی هر باركه نسبمده ایكی شعبه حاصل اولسه بن آنلرك خیرلیسنده واقع اولوردم دیمكدر . یعنی بنم نسبمده بر كیمسه نك ایكی اوغلو اولسه قنغسی اصلح ایسه بن اول جانبده واقع اولوردم تا دنیایه كلنجه بو طریقله كلدم دیمكدر . روایت اولنوركه ابن عباس رضی الله عنهما : وتقلبك فی الساجدین : آیة كریمه سنده بیورمشدر كه

اوچ . سنه مدینه ده اون سنه اقامت ایتدیلر . پس سن شریفلری آلتمش اوچ سنه یه بالغ اولدقده آخرته تشریف بیوردیلر . میرك شاه بیورركه انس حضرتلرینك آلتمش سنه دیو روایتی عقودی اعتبار ایدوب كسری اسقاط ایتدی یعنی آلتمش دیوب اوچی ترك ایتدی

﴿ رباعی ﴾

ذات پاككله شرف بولدی قریش وعدنان
كه یوزك صورته خلق اولدی بوكونیله مكان
روضهٔ پاكنه شوقیله یوزن سورسه كشی
خاكپایی كیدرر دیدهٔ دلدن عمشی

(ولیس فی رأسه ولحیته عشرون شعرة بیضاء) رسول اكرم حضرتلرینك بقایه تشریفنده مبارك باشنده وصقالنده یكرمی بیاض موی شریف اولمدی * ینه انسدن مرویدر كه اون یدی یا اون سكز شعرهٔ بیضا وار ایدی * صلی الله علیه وسلم

﴿ الحدیث الثانی ﴾

(حدثنا حمید بن مسعدة البصری) حمید مذكور تبع تابعینك اوسطندندر . كنیه سی ابو علیدر روایت واسعه و حدیث كثیر

صاحبیدر (قال حدثنا عبد
الوهاب الثقفی عن حمید)
بو حمیددن مراد ابو عبد
الخزاعی البصریدر حمید
طویل دیمکله مشهوردر
صغار تابعیندندر (عن انس
ابن مالك) مصنف بیوررکه
حدیث ثانی‌یی ایکی واسطه
ایله انسدن حمید بزه خبر
ویردی . (قال) انس
بیوردی (کان رسول الله
صلی الله علیه وسلم ربعة)
رسول اکرم حضرتلری
اورته بویلو ایدی * معلوم
اوله که ربعه معتل القامه
دیمکدر . لکن اعتدال
قامت ایچون حد معین
واردر . صاحب قامت
اولان شخصه قیاسیله زیرا
صاحب‌قامتك کندی شبری
ایله یدی شبر مقداری
اولان قامته معتدل دیرلر.
وصاحب قامتك قامتی
مقدار مذکوردن زیاده
اولور ایسه طویل . ناقص
اولور ایسه قصیر اطلاقی
اولنور . رسول اکرم
حضرتلرینك قامتلری
کندو شبرلریله یدی شبر
مقداری‌اولمغله ربعه‌اطلاقی
صحیحدر . معلوم اوله که
اعتدال قامت اول وقت
ممدوح ومطبوع اولورکه
تناسب اعضا ایله اوله زیرا

معناسی سنی پیغمبر قوالندن پیغمبر قولنه نقل ایتدم تادنیایه کتورنجه بوندن دخی مراد
سنك نسبکده سنی پیغمبرلر کلن سلسله‌یه اوغرآتدم دیمکدر یعنی براتانك ایکی
اوغلو اولسه نبوت قنغی جانبه دوشدیسه رسول‌الله حضرتلرینی اول جانبدن
کتورمکدر . جعفر بن محمددن مرویدر اول دخی اتاسندن روایت ایتمشدر
حق‌تعالی حضرتلرینك : لقدجاء کم رسول من انفسکم : آیة کریمه‌سنده معنی رسول
اکرم حضرتلرینك ولادتنه عالم جاهلیت قبایحندن نسنه ایرشمدی دیمکدر . انس
بن‌مالك رضی‌الله عنهدن مرویدرکه رسول اکرم حضرتلری : لقدجاءکم رسول
من‌انفسکم : فتح فائله قراءت بیوردی بوتقدیرجه معنی تحقیقا سزك غایت نفیسکزدن
سزه رسول کلدی دیمکدر. آیة کریمه فخر عالم صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلمك کمال طهارت
نسبینه صریحا دلالت ایلر. بعض روایتده وارد اولمشدرکه بن نسب وطهر وحسب
جهتلرندن سزك بغایت نفیسکزم دیو بیورلمشدر . یعنی نسبمده خاتونلرم جانبندن
اولان قرابتلرده کندو ذاتمده و اتالرم جانبلرندن اولان مفاخرتده سزك
جمله کزدن نفیس و پاکم دیمك اولور رسول الله صلی الله تعالی علیه‌وسلم
حضرتلرینك طهارت نسبنه وشرف حسبنه متعلق عبارات متغایره‌یله نیجه حدیث
شریف وارد اولمشدر . امام طبرانی رحمةالله‌علیه نقلنده عبدالله بن عمر رضی‌الله
عنهمادن مرویدرکه رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وسلم : ان‌الله‌تعالی اختار خلقه
فاختار منهم بنی آدم. ثم اختار منهم العرب. ثم اختارنی من العرب فلم ازل خیارا من خیار
الامن احب العرب فبحبی احبهم ومن ابغض العرب فببغضی ابغضهم : دیو بیورمشدر
یعنی الله‌تبارك وتعالی حضرتلری مخلوقاتنی اختیار ایلدی یعنی حاصلرین واعلالرین
انتخاب ایدوب چیقاردی. پس یرادلمشلرده بنی آدمی اختیار ایلدی وبنی آدمدن
طائفهٔ عربی اختیار ایلدی وطائفهٔ عربدن بنی اختیار ایلدی. پس دائما بن مختارلردن
مختار اولمقدن خالی اولمدم آکاه اولوك که طائفهٔ عربه محبت ایدن کیمسه بنم محبتم
سببیله محبت ایدر وآنلره بعض ایدن بکا بعض ایتمك سببیله بعض ایدر دیمکدر. وشویله
معلوم اوله که رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك ولادتنده هرکز
کیمسه شریك اولمدی یعنی هرکزنه‌ار قرنداشی وار ایدی نه‌خود قیز قرنداشی وار ایدی
زیرا حضرت آدم علیه السلامدن برو تا عبدالله‌ه کلنجه‌یه‌دك واقع اولان سلسلهٔ نسبی
کله کله خاندان نبوته منتهی اولیجق اول اشرف موجودات وسید کائنات علیه افضل
الصلوات واکمل التحیات عالم وجوده وحید ویکانه وفرید وفرزانه قدم باصدی کندی
باباسنك اسمی عبدالله‌در وعبدالله دخی عبدالمطلب اوغلیدر وعبدالمطلبك اصل اسمی
قول صحیح اوزره شیبة الحمددر آنکیچون بویله تسمیه اولنمش ایدیکه طوغدیغی زمانده آق
صاچلو طوغمش ایدی لسان عربده شیب دیو قیل آغارمغه دیرلر وکنیه‌سی دخی
ابوالحارث ایدی کنیه دیو شول اسمه دیرلر که اولنده اب یاخود ام ویاخود ابن

(لفظلری)

لفظلری اوله مثلا بر کیمسه فلانك باباسی دیمکله مشهور اولسه اول لفظ آنك کنیه‌سی اولور طائفهٔ عربده عادت بودرکه بر اوغلان وجوده کلدیکی کبی اکا بر اسم و بر کنیه قورلر مثلا آدین عبدالرحمن وکنیه‌سن ابوبکر قورلر بوندن غرضلری اتالق مرتبه‌سنه ایرسون دیو یمن طوتمقدر بعض کیمسه اسمیله مشهور اولور وبعض کیمسه کنیه‌سیله مشهور اولور نتکیم ابوبکر حضرتلرینك اسم شریفلری عبدالرحمن درولکن کندی کنیه‌لریله مشهور اولمشلردر اما عبدالمطلب انکیچون دیرلر ایدیکه کندینك مطلب ادلو بر عمیسی وار ایدی بر کون دوه‌سی اردینه بندیروب مکه شهرنه کیردی بو کیمدر دیو سؤال ایدنلره قولومدر دیو جواب ایتدی زیرا عبدالمطلب اوغلان ایدی ولباسی اسکی وشکلی دخی متغیر اولمش ایدی بونك ایچون قرنداشم اوغلیدر دیمکدن عار ایدوب قولومدر دیدی صکره‌دن هیئت و لباسی منتظم اولیجق قرنداشم اوغلیدر دیو اظهار ایلدی اورادن شیبة الحمدك اسمی عبدالمطلب قالدی طائفهٔ عرب ایچنده اولا صقال بویامق عبدالمطلبدن قالمشدر یوز قرق ییل عمر سوردی اولدخی هاشم اوغلیدر وهاشمك اسمی عمروایدی قحطلق زماننده کندی قومنه اتمك قیروب ترید ایدوب خلقه یدردیکیچون اسمی هاشم قالمش ایدی اولدخی عبد منـاف اوغلیدر واسمی مغیره ایدی اولدخی قصی اوغلیدر قصی‌نك معناسی ایراجق دیمکدر اناسنك آدی فاطمه ایدی کندویه حامله ایکن قضاعه ولایتنده اولان قوم وقبیله‌سندن ایراق دوشدیکی ایچون طوغدیغی زمانده آدین قصی قومشلر ایدی اول دخی کلاب اوغلیدر معناسی یامکالبه معناسنه مصدردر دشمنله جنك وغوغا ایتمك معناسنه یاخود لفظنك جمعیدر طائفهٔ عربده عادتدرکه کندی اوغللرینه یرتیجی جانور اسمن قورلر روایت اولندیکه بر اعرابیدن نیچون اولاد کزه بویله نامعقول اسملر قیوب خدمتکارلریکزه کوزل اسملر قورسکز دیو سـؤال ایتدکلرنده خدمتکارلریمزی کندیمز ایچون اوغللریمزی ایسه دشمنلریمز ایچون بسلرز دیو جواب ویرمشدرو بولفظ لقب ایدی اصل اسمی حکیم ایدی دیدیلر . بعضلر دخی عروة ایدی دیمشـلردر اولدخی مره اوغلیدر مره دخی کعب اوغلیدر وکعب اول کیمسه درکه جمعه کوننده جمعیت ایلمك آندن قالمشـدر قریش طـائفه‌سن جمع ایدوب خطبه اوقودی رسول‌الله صلی‌الله تعـالی علیه وسـلم حضرتلرینك تبوتله کله‌جکن وکندی اولادندن اوله‌جغن آنلره اعلام ایلر ایدی و آنك زماننه یتشنلریکز آکا ایمان کتوروب اتباع ایده‌سز دیو امر ایلر ایدی اولدخی لؤی اوغلیدر واول غالب اوغلیدر وغالب دخی فهر اوغلیدر فهرك اصل معنـاسی آوجی طولدیرر طاش دیمکدر بونك اصل اسمی قریش ایدی بونك ایچوندرکه اولادنه نسبتده قریشی دینلور بودخی مالك اوغلیدر مالك دخی نضر اوغلیدر نضرك معناسی التون دیمکدر اصل اسمی قیس ایدی بودخی کنانه اوغلیدر وکنـانه حزیمه اوغلیدر اولدخی مدرکه اوغلیدر و مدرکه الیـاس اوغلیدر کعبة اللهه قربان کسمك بوندن قالمشدر بودخی مضر اوغلیدر دیرلرکه مضر غایتله خوب

نیچه اشخـاص واردرکه معتدل القامة اولوب لکن اعضاسی متناسب اولمامغله طبع نیکو پسندانه موافق اولماز رسول اکرم حضرتلرینك اندام دل آرالری متنـاسب و اعضای جان فزالری متناسق واقع اولمغله اعتـدال قامتلری بغایت دلنشین اولدیغی یقیناً ظاهردر .

﴿ نظم ﴾

اورته‌بویلوایدی اول سدره مقام
اورتالق انکله بولدی نظام
کورمدی خازن باغ جنات
اویله بر سرو ملایم حرکات
کویا اول رسـلك پادشهی
کلبن حسن ایدی باسرو سهی
سـیر ایدن معجزهٔ قامتنی
دیدی هب مدح ایدوبن حضرتنی
نه عجب اولسه وسط قدرسل
امته واسطهٔ حق ایدی اول

(ولیس بالطویل) رسول اکرم حضرتلری زیاده اوزون دکل ایدی (ولا بالقصیر) رسـول اکرم حضرتلری قصیر دخی دکل ایدی (حسن الجسم) رسول اکرم حضرتلرینك جسم نظیـفلری کوزل ایدی (وکان شعره لیس بجـعد ولا بسبیط) رسـول اکرم حضرتینك موی سعادتلری قیوریجق ودوز اولمیوب

صدالی کیمسه‌ایدی دوه یانجه آوازه‌ایدوب شوق وحرکته کتورمك که طائفهٔ عرب ایچنده عادتدر مضردن قالمشدر مضر دخی نزار اوغلیدر ونزار نزردندرکه معناسی قلیل دیمکدر . روایت اولنورکه طوغدیغی زمانده باباسی نظر ایدوب النده محمد صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك نورین کوریجك بغایت مسرور وشادمان اولدی خلقی جمع ایدوب عالی ضیافتلر ایلدی وبودکلو ضیافتلربو اصل اوغل ایچون آزدردیدی اورادن اول اوغلانك آدی نزار قالدی دیدیلر ونزار دخی معداوغلیدر ومعد عدنان اوغلیدر جمیع علما اتفاق ایتمشلردرکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلمك نسب شریفی عدنانه وارنجه‌یه‌دك معلومدر یوقاروسی معلوم دکلدر. عبدالله بن‌عباس رضی‌الله‌عنهما بیورمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك نسبی عدنانه چیقارعدنانی تجاوزایلمز وبونك معناسی عدناندن یوقاروسنك اسملری ترتیب اوزره معلوم دکل دیمکدر یوقسه حضرت اسماعیله چیقدیغی مقرردر. نتکیم ابن عباس حضرتلرندن مرویدرکه عدنان ایله اسمعیل علیه‌السلام اورته‌سنده اوتوز بابا دخی واردر اما کیملر ایدوکی معلوم دکلدر دیو بیورمشدر . عروة بن‌زبیر رضی‌الله عنهدن دخی مرویدرکه عدناندن اوته‌سی نیجه ایدوکن بیلور کیمسه‌یه راست‌کلمدك دیوبیورمشدر. کعب الاحبار رضی‌الله عنهدن روایت اولنمشدرکه نور محمد صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم وقتاکیم عبدالمطلبه انتقال ایلدی عبد المطلب برکون کعبه آوایسنده یاتوب اویومش ایدی اویاندیغی زمانده کندیسنی برحالده بولدیکه کوزلری سورمه لنمش وحلهٔ حسن وجمال کیدیرلمش متحیر قالدی بونی کیم ایلدیکن بیله‌مدی باباسی الینه یاپیشوب قریش کاهنلرینه ایلتدی کوروب ایتدیلرکه کوکلر تکری‌سی بو اوغلانی اولنمکه اجازت ویرمشدر واربونی اولندیردیدیلر اندن باباسی عبدالمطلبه قیله نام بر قیز الیویروب آندن حارث آدلو براوغلو اولدقدنصکره قیله وفات ایدوب هند بنت عمروی الیویردی وعبدالمطلب شویله ایدیکه جسمندن مسك رایحه‌سی کلورایدی والنده نورمحمد صلی‌الله تعالی علیه وسلم ضیاویرر ایدی قچن مکه‌دیارنده یغمور یغمیوب قتلق اولسه قریش قومی عبدالمطلبی ثبیرطاغنه چیقاروب آنك حرمتنه حق تعالی‌دن یغمور استرلر ایدی نور محمدصلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم برکاتنه حق‌تعالی عظیم یغمورلر یاغدیروب غنی اولورلر ایدی. ویمن پادشاهی اولان ابرهه بیت اللهی یقمق نیتیله کلدیکنی عبدالمطلب ایشیدیکده یاقریش بحضور اولمه‌یك اول کلوب بواوی یقه‌ماز بونك صاحبی واردر بونی صاقلر دیدی آندن ابرهه کلدی قریشك دوه‌لرین وقیونلرین سوردی وعبدالمطبك درتیوز مایه دوه‌سن آلدی عبدالمطلب دخی قریش طائفه‌سیله بنوب ثبیرطاغنك اوستنه چیقدی نور محمد صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم عبدالمطلبك آلننده هاله کبی دور بغلیوب مکةالله اوزرینه شعاع ویردی عبدالمطلب بوحالتی کوریجك قریشه ایتدی دونك مکه‌یه کیده‌لم ظفر بزمدر هرباركه بونور بنم آلنمده

ایکیسی ما بیننده ایدی (اسمر اللون) رسول اکرم حضرتلرینك لون شریفی اسمر ایدی . معلوم اوله که اسمردن مراد صرف بیاضی نفی وحمرت قلیله‌یی اثباتدرکه اسمر اللون دیمکدر . یعنی رسول اکرم حضرتلرینك لون شریفی حمرتله مختلط نورانی بیاض ایدی (اذا مشی یتکفأ) رسول اکرم حضرتلری مشی ایلدکلری وقتده قداملرینه میل ایدرلر ایدی . صلی‌الله علیه وسلم

﴿ الحدیث الثالث ﴾

(حدثنا محمد بن بشار) عثمان بن کیسان البصرینك اوغلیدر. کنیه‌سی ابوبکردر. بندار دیمکله مشهوردر . تبع تابعیندن اخذ ایدنلرك کبارندندر (یعنی العبدی) ربیعه‌دن برقبیله اولان عبد بن قیسه منسوبدر (حدثنا محمد بن جعفر) کنیه‌سی ابو عبد الله در . غندر دیمکله معروفدر . بصریدر ائمهٔ سته صحاحلرندن حدیثنی تخریج ایتمشلردر (حدثنا شعبة) بسطامك اوغلیدر. ثوری بیوررکه حدیثده شعبه امیر المؤمنین در . امام شافعی بیوررکه اکر شعبه اولمسه ایدی عراقده

دور بغلسه ظفر بزم اولور دیدی اورادن دونوب مکه‌یه کلدکلری کبی ابرهه کندی قومندن بر کیمسه‌یی سردار ایدوب بر مقدار آدمله کوندردی که وارەلر مکه شهرنده قریش طائفه‌سن سوروب شهری ضبط ایده‌لر اول کیمسه کلوب عبدالمطلبی کوردیکی کبی دیلی طولاشدی و عقلی باشندن کیدوب دوشدی بوغازلنمش صغر کبی خورلمغه باشلدی قالقوب عقلی باشنه کلنجه عبدالمطلبه سجده قیلدی وبن شهادت ایلرمکه‌سن قریش طائفه‌سنك سیدیسن دیدی. روایت اولندیکه عبدالمطلب ابرهه‌نك قتنده حاضر اولدیغی زمانده ابرهه فیل باننه امر ایلدی بر آق فیل وارایدی که سائر فیللرابرهه‌یه سجده ایتدکلری حالده او سجده ایتمز ایدی بو آق فیلی قارشوسنه کتوردیلر فیل عبد المطلبی کورنجه دوه کبی چوکوب سجده ایلدی وحق تعالی حضرتلری اول فیلی سویلتدی عبدالمطلبده اولان نور محمد صلی الله تعالی علیه وسلمه سلام ویردی. وابرهه مکه‌یه کیروب ییقمق قصد ایتدکده اول فیل برابر ایدی همان بریره چوکوب یاتدی دو کدیلر قالدیره‌مدیلر آخر فیلك باشنی یمن جانبنه چویردیلر همان یوقارو قالقدی آندنصکره حق سبحانه وتعالی حضرتلری دریا جانبندن ابابیل قوشلرین ابرهه عسکرینك اوزرینه کوندردی هر قوشده مرجمك قدر اوچ عدد طاشجغزلر وار ایدی بری اغزنده ایکیسی ایکی ایاغنده ایدی حق تعالی حضرتلرینك امری ایله اوزرلرینه براقدیلر هر کیمه طوقندیسه هلاك ایتدی آندن عسکر چیقوب قاچغه باشلدیلر ویوللرده قیریلوب دوکولدیلر ابرهه دخی بر چیرکن مرضه مبتلا اولدی پرماقلرینك اوچلری چوریيوب دوشدی قانلر وایرکلر آقدی آخر یوره‌کی چتلایوب هلاك اولدی قرآن عظیمده : الم ترکیف فعل ربك باصحاب الفیل : بونك حقنده نازل اولمشدر وبو قصهٔ عجیبه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك شرف شاننه دلالت ایچون ونبوتن تعیین ایچون وقوم وقبیله‌سنه تعظیم واکرام ایچون ایدی حتی بوخصوص واقع اولدقدنصکره طائفهٔ عرب حق جل وعلا حضرتلرینك قریش قومنه بو لطفی ایتدیکنی کورنجه جمله‌سی بونلره اطاعت اوزره اولدیلر بونلره مخالفت ایدوب جنك وجدال فکرین ترك ایتدیلر بوجمله احسانلر وعون عنایتلرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری جانبندن قریش قومنه لطف بیورلدی هب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حرمتنه ایدی. دخی دنیایه کلوب نبوت ویرلمدن واقع اولان بومقوله امور عجیبه‌یه ارهاصات دیرلر ونبوتدنصکره دعوایه مقارن اولان عجایب احواله معجزات دیرلر. حق جل وعلا حضرتلری ابرهه‌نك شرین قریش اوزرندن بو طریقله دفع ایدوب عبدالمطلبه صفا وسرور میسر قلنجه بر کون ینه مکه آولوسنده یاتوب اویورکن بر عجیب واقعه کوروب بغایت خوفله اویاندی وقریش کاهنلرینه واروب واقعه‌سن تقریر ایتدی کاهنلر ایتدیلر اکر بو واقعه کرچك ایسه سنك نسلکدن بر کیمسه کله که جمیع یرلر وکوکلر خلقی آکا ایمان کتوره‌لر بونك اوزرینه

حدیث معروف اولمازایدی . تبع تابعینك کبارندن . (عن ابی اسحاق) اسمی عمر بن عبدالله در یعنده همدان قبیله‌سندندر . کوفیدر تابعینك مشهوریدر . حضرت عثمان رضی الله عنه خلافتندن ایکی سنه صکره تولد ایتدی (قال) ابو اسحاق دیدی (سمعت البراء) استماع ایتدم براءدن . براء صحابیدر کنیه‌سی ابو عماره‌در خندق غزاسنده حاضر اولمشدر . مصعب بن زبیر ایامنده کوفه‌ده وفات ایتدی (بن عازب) صحابیدر براء آنك اوغلیدر (یقول) براء بیورر (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم رجلا) رانك فتحی جیمك سکونیله رسول اکرم حضرتلرینك شعر شریفلری قیورجق ایله دوز مابیننده ایدی (مربوعا) رسول اکرم حضرتلری معتدل القامه ایدی (بعیدما بین المنکبین) رسول اکرم حضرتلرینك ایکی دوشلرینك مابینی وسعتلی ایدی اعتدال اوزره . منکبینك مابیننك وسعتی علامت نجابت ونشانهٔ سیادتدر (عظیم الجمة) ابن حجر بخاری شرحنده بیوررکه جمه اول شعر

عبدالمطلب فاطمه آدلو برقز آلوب عبدالله آندن وجوده كلدی وبوكا عبدالله ذبیح دیرلر ایدی ذبیحك معناسی بوغازلنمش دیمكدر.وبویله دینلمكك وجهی اول ایدیكه عمرو بن حارثك قومی كعبة اللهده فساد ایدوب حق تبارك وتعالی حضرتلری اوزرلرینه غالب دشمن حواله قیلوب یمن دیارینه قاچمق لازم كلدیكی زمانده عمرو كعبهٔ شریفه خزینه سندن وافر مال ومنال كتوروب زمزم قیوسنه براقدی اوزرینه طاش طپراق دوكوب تازمزمی نابدید ایتمش ایدی نیجه زمان شویله قالوب زمزم قیوسنك نشانن كیمسه بیلمز ایدی بركیجه عبدالمطلبه واقعه سنده زمزمك نشانن كوستردیلر ینه قازوب معمور ایتمك ایستدی قریش قومی مانع اولدیلر وسفهادن چوق كیمسه عبدالمطلبی اینجتدیلر قتی بیحضور ایتدیلر وكندویه معاونت ایلر حارث آدلو براوغلاندن غیری كیمسه سی یوق ایدی. آندن عبدالمطلب اكر حق تعالی حضرتلری بكا اون اوغل میسر ایدوب بئر زمزمی حفر ایدر ایسم بریسن حق تعالی حضرتلرینك یولنه قربان ایدهیم دیو نذر ایتدی آندن حق سبحانه وتعالی حضرتلری عبدالمطلبه اون اوغل ویردی آنلر ایله قوت حاصل ایدوب زمزم قیوسن قازدقدنصكره بركیجه واقعه سنده بر كیمسه كلوب یاعبدالمطلب ایلدیكك نذری وفا ایله دیدی عبدالمطلب قورقو ایله اویانوب برقوچ قربان ایلدی آندن ینه بركره دخی اویقویه واردقده ایتدیلر یاعبدالمطلب اول قرباندن دهابیوك نسنه قربان ایله دیدیلر اویانوب برصغر قربان ایلدی ینه اویقویه واردقده یاعبدالمطلب دها بیوك نسنه قربان ایله دیدیلر اویانوب بردوه قربان ایلدی ینه اویقویه وارنجه نداكلوب یاعبدالمطلب دهابیوك نسنه قربان ایله دینلدكده دهابیوك نذر دیو سؤال ایتدی اون اوغلك اولدی مقصودك حصول بولدی بریسن قربان ایله سن بویله نذر ایتمش ایدك عهدیكی برینه كتوردیدیلر همان عبدالمطلب اویانوب غایت اضطرابه دوشدی اوغللرین جمع ایدوب بوحالدن خبرویردی اوغللری بزسكامطیعز همان قنغی مزی اختیار ایدر ایسك قربان ایله دیدیلر پس عبدالمطب بیوردی واردیلر هربری بر اوق اوستنه آدلرین یازوب كتوردیلر قریش قومنك كعبه نك ایچنده طورر هبل آدلو برصنملری وارایدی آكا غایت تعظیم ایدرلرایدی برمهم خصوصلری واقع اولسه آنك یانینه واروب قرعه اتارلر ایدی نیجه دوشر ایسه آكا راضی اولورلرایدی عبدالمطلب دخی عادتلری نجه اوقلری آلوب اول صنمك یانینه واردی وانك یاننده برقیم وارایدی اوقلری اول براقور ایدی عبدالمطلب اوقلری آنك الینه ویروب كندو حق تعالی حضرتلرینه دعا ایتمكه باشلدی قیم اوقلری براقدیغی كبی عبداللهك آدینه دوشدی عبد المطلب النه بچاغی آلوب عبد اللهك الینه یاپشدی كعبه یاننده ایكی صنم دخی وارایدی برینه اساف برینه نائله دیرلرایدی قربان انلرك یاننده بوغازلنور ایدی عبداللهی اورایه كتوردی همان قریش قومنك اولولری قارشو كلوب ایتدیلر یاعبدالمطلب بزراضی دكلزكه سن بواوغلانی بوغازلیه سن شمدنكرو قریش ایچنده عادت اولور بركشی اوغلنی نذر ایدر همان كتورر بوغازلر

(نه لازم)

مجتمعدر كه قولاق یمشاغنه رأسدن نازل اوله . رسول اكرم حضرتلرینك مبارك رأسنده اولان شعر شریفلرینك كثرتی (الی شحمة اذنیه) مبارك قولاغی یمشاغنه واصل ایدی . معلوم اوله كه رسول اكرم حضرتلرینك شعر مباركلری بیاننده روایات مختلفه واقع اولمشدر . برروایتده اذن وعاتقلری ماییننه واصل وبر روایتده اذنلرینك نصفلرینه واصل وبرروایتده اذنلرینه واصل وبرروایتده منكبلرینه واصل وبرروایتده كتفلرینه واصل دیو واقع اولدی قاضی عیاض روایات ماینی توجیه ایدوب دیدیكه اختلافات مذكوره اوقاتك اختلافندندر . یعنی رسول اكرم حضرتلرینك مبارك شعر شریفلرینی قطع ایتمدیكی وقتده منكبلرینه واصل اولوردی . قطع ایتدیكی وقتده كاه اذنلرینه وكاه نصف اذنلرینه وكاه شحمهٔ اذنلرینه واصل اولوردی پس شعر مباركلرینك طول وقصری بو اعتبار ایله در . اذن قولاق وشحمه قولاق یمشاغی دیمكدر (علیه حلة حمراء) حانك ضمی لامك تشدیدیله حله ازار

نه‌لازم بویله‌ایلك وارسن ربکی برطریقله راضی‌ایله دیدیلر وایتدیلر خیبرقلعه‌سنده بریهودی قاریسی‌واردر آدی قطبه‌درغیبدن‌خبرویرر قتی‌عجیب کاهنه‌در آکا وار سکابرطریق کوسترسن پس‌برقاچ کیمسه‌لر عبدالمطلبك یانئه دوشوب خیبره کلدیلر واول‌عورتی بولوب بوقصه‌یی تقریرایتدیلر وبوکاچاره ندردیدیلر قاری‌ایتدی‌سزك عادتکزده برآدمك دیتی نقدر نسنه‌دراون دوه‌درجوابنی‌ویردیلر قاری وارك اون دوه‌حاضرایدك وعبداللهی دخی کتورك بنه‌قرعه‌ایدك اکربنه‌عبدالله نامنه‌دوشرایسه اون‌دوه‌دخی زیاده‌ایدك بواسلوب اوزره قرعه‌دوه‌لره دوشنجه اونراونر دوه‌یی زیاده‌ایدك نه‌زمان قرعه‌دوه‌لره دوشرایسه ربکزراضی‌اولمشدر همان‌دوه‌لری قربان ایدك‌اوغلان‌خلاص اولسون دیدی.عبدالمطلب واروب قارینك‌دیدیکی کبی ایلدی قرعه‌عبدالله‌نامنه دوشدکجه‌اون‌دوه‌زیاده ایلرایدی یوزدوه‌یه واردیغی‌زمان قرعه دوه‌لره دوشدی همان اول‌ساعت یوزدوه‌یی براغوردن کسوب قربان ایدوب براقدیلر انسان و وحوش وطیور نیجه‌کون اول دوه‌لر دن تنعم ایتدیلر . پس بومناسبتله عبدالله‌ه ذبیح دینلمش ایدی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه ابن‌الذبیحین دیرلرایدی بوندن‌مراد‌ایکی قربان‌اولنمغه امر اولنمشلك اوغلی دیمکدر بری باباسی‌عبدالله وبری‌جد اعلاسی اسمعیل علیه‌السلامدر.اکرچه بعض‌علما قربان اولنمغه کتوریلن اسمعیل‌علیه‌السلام دکل‌اسحق علیه‌السلام‌ایدی‌دیمشلردر. اماا کثرك قولی بودرکه اسمعیل‌علیه‌السلام ایدی‌وبوخصوصده چوق کلام واردر . روایت اولنورکه عمربن‌عبدالعزیز زماننده‌علماء یهوددن برکیمسه‌ایمانه‌کلدی عمربن‌عبدالعزیز سؤال‌ایتدیکه الله‌تعالی‌حضرتلری‌جانبندن قربان‌اولنمسی‌امر اولنان‌اسمعیل‌علیه‌السلام می‌ایدی یوقسه اسحق علیه‌السلام می ایدی اول کشی یاعمریهود طائفه‌سی حضرت اسمعیل‌ایدیکن‌بیلورلراماطائفهٔ‌عربك اتاسی اولمغین بونلره‌حسدایدوب انکارایدرلر حضرت اسحقدردیرلر زیراحضرت‌اسحق‌کندولرك اتاسیدر دیوجواب ویردی. بعضیلر عبدالله عبدالمطلبك کوچك‌اوغلی‌ایدی‌دیمشلردر امابویله ایدیکی‌معلوم‌دکلدر مکروالده‌سنك کوچك‌اوغلیدر دینیله زیراحضرت حمزه‌عبداللهدن کوچك‌ایدی وحضرت عباس حضرت حمزه‌دن کوچك‌ایدی دیمشلردر . حضرت‌عباسدن مرویدرکه بن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك طوغدیغن بیلرم بن‌اوچ یاشمده وارایدم برکون کتوردیلربن باقوب طورردم خاتونلر بکا قرنداشکی اوپ دیدیلر بنده‌اوپدم‌دیو بیورمشدر.بوتقدیرجه‌عبدالله‌جمله‌دن‌کوچك اولمق‌راست‌کلز .وبعضیلرقربان‌ایتمك‌ایستدیکی زمانده کوچك‌اوغلی عبدالله‌ایدی حمزه وعباس رضی‌الله عنهما صکره وجوده کلدیلر دیمشلردر بوروایتك وجهی واردر اما حمزه وعباس رضی الله عنهما وجوده کلمینجه عبد المطلبك اون اوغلی نیجه تمام اولورکه برین قربان ایدوب عهدین یرینه کتورمك لازم کله‌دنیلورایسه امام سهیلی رحمةالله علیه بونده اشکال یوقدر زیرا علمادن برجماعت رسول‌الله

ورداء دیمکدر . امام‌نووی بیورر‌که حله البته ایکی ثوبدر اکثریا ازارورداءدن اولور . ابو عبیده‌دن منقولدرکه حله جنس واحددن ایکی ثوبدن اولور . رسول اکرم حضرتلرینك اوزرنده قرمزی حله وار ایدی .معلوم اوله‌که امام‌شافعی قرمزی رنکلوثوب کیمك جائزدردیدی . امام اعظم لباس احمر منهیدر دیدی. وبو حدیثده واقع اولان حلهٔ‌احمردن‌مرادیك رنك قرمزی دکلدر . بلکه قرمزی الاجه تعبیر اولناندر . عسقلانی بیورر‌که برد یمانیده متعارف اولان الاجه‌در خالص قرمزی دکلدر دیواهل‌لغت‌اتفاق‌ایتدیلر. بوندن معلوم‌اولدیکه حلهٔ احمر دن مراد خالص قرمزی دکلدر (مارأیت شیأ‌قط احسن‌منه) براءبن عازب بیورر‌که بن رسول اکرم‌حضرتلرندن احسن برشئ کورمدم . یاخود رؤیتدن علم مراد اولور ایسه‌رسول‌اکرمدن‌احسن برشئ بیلمدم . یعنی رسول اکرم جمله بیلدیکم یا کوردیکم‌شیلردن احسندر.

صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك عملری اون ایکی ایدی دیمشلردر بوتقدیرجه
جائزدرکه قربان امر اولندیغی زمانده اولادی اون تمام اولمش اوله وعبدالمطلبك
اوندن زیاده اوغلی اولمدی دینلرك قولنجه جواب بودرکه اول زمانده عبدالمطلبك
کندی اوغللرندن واوغلانلرینك اوغلانلرندن اون نفر اولادی حاصل اولمش
ایدی نذره وفا اندن لازم کلمش ایدی زیرا کشینك حفیدی کندی اولادیدر
دیمشلر . روایت ایدرلرکه دوه‌لری قربان ایتدکدنصکره عبدالله باباسی ایله‌دونوب
کلور ایکن کعبه یاننده بنی اسد قبیله‌سندن برخاتونك یاننه اوغرادیلر آدی قتیله
ایدی خاتون عبداللهك یوزنده‌کی نوری کورنجه بوکون یوز دوه قربان
ایتدیکز اول یوزدوه‌یی بن‌سکا ویره‌یم کل بنمله مصاحبت ایله دیدی عبدالله بکا
حرام کرکز دیوب اعراض ایتدی آندن‌اناسی عبداللهی بنی‌زهره قبیله‌سنك‌سیدی
اولان وهب بن عبد مناف یاننه کتوروب قزی امینه خاتونی عبداللهه الیویردی
اول‌زمانده امینه خاتون قریش طائفه‌سنك حسب ونسب جهتندن افضلی ایدی
اورادن امینه خاتون رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه حامله اولنجه
عبدالله طشره چیقدی ینه اول قتیله دیدکلری خاتونه راست کلدی قتیله بوکره
عبداللهه هیچ نسنه سویلمدی عبدالله تعجب ایدوب ایتدی قنی اول سنك‌اول
سویلدیکك سوزی نیچون سویلمدك یوقسه سنده انصافه‌کلوب حرامدن فراغت
می‌ایتدك دیدی قتیله ایتدی‌اول کون یوزکده برعجب نوروار ایدی آنی کوروب
اختیارم قالمیه‌رق‌سویلدم ایدی‌شمدی اونور سنده‌یوق‌دیدی‌زیرا امینه‌خاتون حامله
اولنجه نور محمد صلی الله تعالی علیه وسلم عبداللهدن کیدوب آکا وارمش ایدی
اول‌سببدن قتیله عبداللهه میل ایتمدی . سهل بن عبدالله تستری رحمةالله علیه
بیورمشدرکه‌حق‌تعالی حضرتلری رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی
اناسی رحمنده خلق ایلك دیلدیکی کیجه امر ایلدی جنت خزینه داری اولان
رضوان جنت فردوسی آچدی وبرمنادی کوکلرده ویرلرده ندا‌ایلدی آکاه‌اولك‌که
نورمحمد صلی الله تعالی علیه وسلم بوکیجه اناسی رحمنده قرار‌ایلدی وخلقی آنده
تمام اولوب دنیایه کلوب بشیر ونذیر اولسه کرك دیو چاغردی . وکعب الاحبار
رضی‌الله تعالی عنهدن روایت اولنورکه ایتدی اول کیجه کوکلرده‌ویرلرده ندا
اولندیکه شول‌نورکه محمدمصطفی صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم آندن خلق اولسه‌کرکدر
بوکیجه امینه‌نك رحمنده قرار ایلدی . فیاطوبی لها ثم یاطوبی . دینلدی یعنی ای
الله تبارك وتعالی حضرتلرینك مخلوقاتی نه‌کوزل نه‌کوزل‌حال اولدی امینه‌یه
دیمکدر و اول کون دنیاده اولان پوتلرك باشلری اشاغه اولدی اوسنه قریش
قومی قتی قحطلغه مبتلا ایدیلر چوق مضایقه‌لری وار ایدی رسول الله
صلی‌الله تعالی علیه وسلم برکاتندن اول ییل مزرعه‌لری وباغ وباغچه‌لری شویله
اولدیکه جمله‌سی غنی اولدیلر وطائفهٔ عرب ایچنده اول ییلك آدینه:سنةالفتح

(والابتهاج)

براء بن‌عازب رسول اکرم
حضرتلرینك جمال پرکمالنی
بیان‌اثناسنده کندینك اول
حضرتنه کمال ایمان وتمام
اعتقاد وایقاننی دخی اشعار
ایدرزیرا کلام مذکورکمال
محبتدن‌نشئت ایدر . وبراء
بن‌عازب رضی‌الله عنهما
حضرتلرینك سنی تمیز
ودرجهٔ ادراك وعرفانه
بالغ اولدیغی ساعتدن برو
هرکز دیده‌سنه رسول
اکرمدن غیری بر شیء
احسن کورمدیکنی ایهام
واردر.زیرارسول اکرمه
حسنده زیاده وحسنده
مساوی کمسه‌یوقدر . صلی
الله‌علیه‌وسلم

﴿ الحدیث الرابع ﴾

حدثنا محمود بن غیلان)
کنیه‌سی‌ابواحمدمروزیدر.
بخاری‌ومسلم‌مشایخندندرتبع
تابعیندن اخذ ایدنلرك
[...]یدندر(حدثنا وکیع)
جراح کوفینك اوغلیدر
کنیه‌سی ابوسفیاندر . امام
اعظمدن‌استماع ایدوب‌انك
قولیله افتا ایدردی . مکهٔ
مکرمه‌دن عودت اثناسنده
عاشورا کونی فیدنام بر
موضعده وفات ایلدی
(حدثنا سفیان) مبارك شاه
ومصنف بوسفیاندن مراد
سفیان ثوریدر دیدیلرسفیان

والابتهاج: قودیلر یعنی فتح وافتخار بیلی دیمکدر زیرا حق تعالی حضرتلری فتح میسر
ایدوب رزقلرینه وسعت کلمکله افتخار اتمشلر ایدی آندن امینه خاتونك حملی ایکی
آیلق اولنجه عبدالله وفات ایلدی قریش طائفه‌سیله تجارته کتمش ایدی کلورایکن
مدینه‌ده دایپلری یاننده خسته‌قالدی یولداشلری مکه‌یه کلدکده عبدالمطلب نیجه اولدی
عبداللهدیو سؤال ایلدی آنلر بو حالدن خبر ویرنجه بیوك اوغلی اولان حارثی مدینه‌یه
کوندردی حارث مدینه‌یه کلدیکی زمانده عبدالله وفات ایدوب دار نابغه‌ده دفن
اولنمشیدی. ابن‌عباس رضی‌الله عنهمادن مرویدرکه عبدالله وفات ایدنجه ملکلر
یارب رسولك یتیم قالدی دیدیلر الله تبارك وتقدس حضرتلری آنك حافظ وناصری
بنم دیو بیوردی . جعفر صادق رحمةالله علیهدن سؤال ایدوب حکمت نه ایدیکه
رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم اتادن واناذن یتیم قالدی دیدیلر اوزرنده مخلوقدن
کیمسه‌نك حقی اولمسون دیو بویله قیلندی دیدی . ابن عباس رضی الله عنهما
روایتنده امینه خاتوندن مرویدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلمك حملندن التی
آی کچدکدنصکره برکیجه واقعه‌ده کوردمکه برکسه کلوب یا امینه تحقیقا بلمش
اول که سن خیرالعالمینه حامله اولدك طغوردیغك زمانده اسمنی محمد قویه‌سن
وحالکی کیمسه‌یه آچیوب صاقلیه‌سن دیدی آندنصکره ولادت وقتی یتشدکده
بر کون عبدالمطلب طواف کعبه‌ده ایدی بن اوده یالکز قالمش ایدم سمعمه برعظیم
صوت ایریشوب غایتله خوف ایتدم کوردم همان برآق قوش کلوب قنادیله آرقمی
صیغه‌دی وبندن خوف واضطراب زائل اولدی یانمه نظرایتدم برآق کاسه ایله
شربت صوندیلر آلوب ایچدیکم کبی بنی نور عظیم احاطه ایدوب اول ساعت
رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم وجوده کلدی آندن کوردم عبدمناف قزلرینه بکزر
بعض خاتونلر بنی طواف ایدرلر هر برینك بویی بو کسکلکده خرما آغاجنه بکزر
بونلری کوروب تعجب ایتدم یارب بونلر کیملر اوله دیدم. برروایتده وارد اولمشدرکه
حین ولادتنده امینه خاتونك کوزندن پرده وحجاب رفع اولندی مشرق ومغرب
مابینن تماشا ایلدی امینه خاتون ایدر کوردم که برعلم مشرقده وبرعلم مغربده وبرعلم
دخی کعبةالله اوستونه دیکلدی آندن وضع حمل ایتدم ونظر ایدوب کوزدم محمد
صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم سجده‌یه وارمش شول تضرع ایدن کیمسه کبی پرمغین کوك
طرفنه قالدرمش آندن کوردم برآق بولوط اینوب محمدی قپلدی برزمان کوزمدن
غائب اولدی وبرآواز ایشدم دیرلرایدی‌که مشرق ومغربی طولاشدیرك ودریالری
کزدیرك تا مخلوقات محمد صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینی اسمیله وصفتیله
وصورتیله بیله‌لر دیرلر ایدی آز زمان کچدیکی کبی ینه بولوط قالقوب کتدی
دیدی . ابن‌عباس رضی‌الله عنهما حضرتلرندن روایت اولنمشدر که رسول‌الله
صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم وجوده کلدکده خازن جنت رضوان کلوب قولاغنه :ابشر
یامحمد فمابقی لنبی علم الاوقد اعطیته فانت اکثرهم علما واشجعهم قلبا : دیدی معناسی

بن سعید بن مسروق ابو
عبدالله ثوریدرکه ثور
عبدمنات بن آد بن طانجه‌یه
منسوبدر . طقسان بش
سنه سنده تولد ایتدی
: حکایت : اولنورکه ابو
جعفر خلیفه ایکن مکه‌یه
توجهی اثناسنده مکه‌یه
نجارلر کوندردیکه سفیان
ثوری‌یی صلب ایچون دار
احضار ایده‌لر بوخبرشیوع
بولدقده سفیان ثوری
حضرتلری باشین فضیل بن
عیاضك زانولرینه وضع
ایدوب اضجاع اتمشدی.
وسفیان بن عیینه حاضر
ایدی بو ایکی رفیق شفیق
دیدیلرکه یااباعبدالله جعفر
خلیفه سکا سوء قصدیله
بو طرفه عزیمت ایلدیکی
تواتربولدی مناسب بودرکه
بو بلا نزول ایتمدن مختفی
اولسك معاذالله عدوی
کینه‌جوی وجود شریفکزه
دست جوردراز ایدرسه
بزلر دخی مبتلای شماتت
اعدا بلکه افتادهٔ رنج بلا
اولمق لازم کلور . بوکلمات
مشفقانه‌یی سفیان ثوری
استماع ایدوب درون
مسجده دخول واستار
کعبه‌یه تعلق ایلدی .
وبارکاه قاضی الحاجاته
عرضحال ایلدیکه اکر

یا محمد شاد اولکه بر نبینك علمی قالمادیکه سکا ویرلمیه جمیع انبیانك علومی سکا ویرلدی پس ایمدی سن انبیانك علم جهتندن اکثری وقلب جهتندن اشجعی سن یعنی علمك آنلردن زیاده وقلبك آنلردن بهادر قیلندی دیمکدر . ائمهٔ حدیثدن نیجه کیمسه روایت ایتمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم طوغدیغی کیجه امینه خاتون بر نور کوردیکه آنك شعاعندن تا ولایت شامك قصرلری کوروندی . بعضیلر ایتدیلر شام کوروندیکنك سری بو ایدیکه زمان حیاتنده شام ولایتی فتح اولنسه کرك ایدی نتکیم کعب الاحباردن بر روایت وارد اولمشدرکه قدیمی کتابلرده مسطوردر محمد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مکه ده طوغسه ومدینه یه هجرت ایتسه وملکی شامده اولسه کرك پس رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مکه دن ظهور ایتدی وزمان حیاتنده نبوتی شامه دکن واردی آنکیچون ایدیکه معراج کیجه سی شام ولایتنده بیت المقدسه واردی وابراهیم علیه السلام دخی شامه هجرت ایتمش ایدی وحضرت عیسی علیه السلام دخی شامه اینسه کرکدر شام ارض مبارکه اولمغین انبیا علیهم السلامدن نیجه کیمسه هر بری بر طریقله شامه تعلق ایتمشلردر وحشر نشر یری دخی شامدر. علمای حدیثدن چوق کیمسه روایت ایتمشلردرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدر : علیکم بالشام فانها خیرة الله من ارضه یجتبی الیها خیرته من عباده : معناسی ولایت شامده ساکن اولمغه ترغیب ایدوب شام مملکتی حق تبارك وتعالی نك ارضنده اختیار ایتدیکی یردر قوللرندن اختیار ایتدیکی کیمسه یی دخی شامه چکر دیمکدر. عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه کندی اناسی اولان شفا خاتوندن روایت ایلرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دنیایه کلدیکی زمانده بن آلمش ایدم بنم الیم اوستنه دوشمش ایدی قولاغمه بر آواز کلدی ایشتدمکه بر کیمسه رحمك الله دیدی وکوردم مشرقله مغرب اراسی نورله طولدی حتی دیار رومك بعض قصرلرین کوردم آندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی امزردم ویاتوردم همان بکا بر حالت کلدیکه بدنم دترمکه باشلدی کوزم قراردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کوزمدن غائب اولدی ایشتدم بر کیمسه قنده کتدی دیدی مشرقه ایلتدیلر دیو جواب ویردیلر بو سوز هیچ بنم قلبمدن کتمدی تا اول زمان اولدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه نبوت کلدی اولا اعانه کلن مسلمانلر ایله همان اعانه کلدم دیدی. وعجایب ولادتنك بری دخی بودرکه امام بیهقی وابونعیم روایتلرنده حسان بن ثابت رضی الله تعالی عنه ایدر ایدی بن سکز یاشنده وار ایدم بیلورمکه بر صباح وقتنده بر یهودی فریاد ایدوب یامعشر الیهود دیو چاغردی یهود جاعتی دخی نه اولدك نه چاغررسك دیو باشنه اوشدیلر ایتدی احمدك یلدیزی بو کیجه طوغدی واحمد دخی بو کیجه وجوده کلدی دیدی . حضرت عایشه رضی الله عنهادن مرویدر که بر یهودی وار ایدی مکه ده ساکن اولور ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم

(حضرتلرینك)

جعفر کینه ور سلامت ایله مکه یه دخول ایدرسه عزم اولدقجه کعبه یی خاطرمدن اخراج ایده یم همان دعاسی مقبول اولوب اول کون ابو جعفرك اولدی خبری مکه یه کلدی بعده سفیان ثوری حضرتلری بصره یه توجه ایدوب برازمان بصره ده ساکن اولوب یوز التمش سنه سنده دعوت حقه اجابت ایتدی. اکثر اقوال بودرکه قبرشریفی نجفده در زیارت وتبرك اولنور رحمة الله علیه (عن ابی اسحاق عن البراء بن عازب) مصنف بیورر که بو حدیث شریفی براء بن عازبدن اوچ واسطه ایله محمود بن غیلان بزه خبر ویردی (قال) براء بن عازب بیوردی (ما رایت من ذی لمة سوداء فی حلة حمراء احسن من رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) باشی صاچلی حلهٔ حمراء کیجی افراد انسان بیننده رسول اکرم حضرتلرندن احسن برفرد کوره مدم (شعره یضرب منکبیه) بو کلام ذی لمه نك بیانیدر . یعنی رسول اکرمك شعر شریفی منکبینه واصل اولوردی تفصیلی آنفا کچدی (بعید ما بین المنکبین)

حضرتلرینك ولادتی کیجه‌سی قریش قومنه هیچ بو کیجه اراکزده بر اوغلان
وجوده کلدیکی دیدی بیلمز دیدیلر ایتدی وارك ایمدی کورك بو امتك پیغمبری
بو کیجه طوغدی ارقه‌سنده علامتی واردر دیو خبرویردی واردیلر قریش طائفه‌سی
ارالرنده صوردیلر خبر ویردیلر که بو کیجه عبداللهك براوغلی وجوده کلدی واقعا
ارقه‌سنده برنشانی واردر دیدیلر یهودی دخی کلوب نشـان نبوتی کوریجك عقلی
باشندن کیدوب دوشدی های مدد نبوت بنی‌اسرائیلدن کتدی دیدی وقریش قومنه
سزه برمرتبه‌ده غلبهٔ دولت حاصـل اوله که خبری مشرقدن مغربه دکن
واره دیدی ویهود طائفه‌سی بومقوله نسنه‌دن خبر ویردکلرینك وجهی بودر که
آنلرك ایچنـده علما چوق ایدی وکتابلرنده رسـول‌الله صلی‌الله تعـالی علیه وسـلم
حضرتلرینك کلهٔ جکن کورمشلرایدی وعلم نجومده بهره‌لولری وارایدی دائمامقید
ایدیلر کلدیکی زمانی نجوم حسبیله بولمشلرایدی زیرا رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینك ولادتنه نجوم ایچنـده قوی دلیل وار ایدی اهلنه معلوم ایدی حتی
شمدیکی زمانده دخی منجملر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك ولادتنه
دال اولان قرانك فلان ییلنده دیو تقویملری اولنه تاریخ یزارلراول قران برمشهور
قراندرکه بتون دنیـاده اولان اهل حکمتك معلوملریدر انی هرکز انکاره مجال
یوقدر.وجملهٔ عجایبدن بعضیسی دخی مداینده‌ایوان کسرانك چاتلایوب اون‌ایکی بدنی
ییقلدیغیدر.وطبریه دکزی یره چکدیکیدر.وفارس ولایتنده آتش پرستـلرك بیك
ییلدنبرویـنان آتشلری اول کیجه سوندیکیدر. وکسرانك ایواندن اون ایکی بدن
ییقلدیغی نسل کسرادن اون‌ایکی کیمسه‌ده سلطنت آخر اولمغه اشارت اولمش ایدی
فی‌الحقیقه اویله‌واقع اولدی.ومبارك کوبکی کسلمش وسنت اولمش طوغدی.بعض علمادن
منقولدرکه حضرت آدم سنتلو خلق اولندی وانبیادن اون ایکی کیمسه دخی انادن
سنتلوطوغدی آخری محمد مصطفی صلی‌الله تعالی علیه وسلمدر دیو بیوردی.کیرو قلانی.
شیت . ادریس ،نوح . لوط . یوسف . موسی . سلیمان . شعیب . یحیي هود.
پیغمبرلردر صلوات‌الله وسلامه علیهم اجمعین . علمای تاریخ رحهم‌الله رسول اکرم
افندیمز حضرتلرینی قنغی ییلده طوغدیغنـده اختلاف ایتمشـلردر اکثری بونك
اوزرینه‌درکه فیل ییلنده وجوده کلدی یعنی سابقاً اشارت اولنان ابرهه که اصحاب
فیل انك قومیدر اول کعبه‌یی ییقمق نیتیله کلوب حق جل وعلاجانبندن بلانازل
اولوب هلاك اولدقلری ییلده طوغدی دیمشلردر.مشهور بودرکه اول ییل ایچنده
فیل قصه‌سندن اللی کون صکره وجوده کلمشدر بوندن غیری دخی اختلافات ذکر
اولنمشدر امامشهوری بودرکه‌بیان اولندی. وینه قنغی آیده‌طوغدیغی دخی اختلاف
اوزره‌در بونده‌ده مشهور اولان ربیع‌الاولده واقع اولمقدر جمهور علمـانك قولی
بودر.امابعضیلر صفرده.وبعضیلر ربیع‌الآخرده طوغدی دیمشلردر وبوندن غیری
دخی ذکر ایتمشـلردر وقنغی کونده طوغدیغی دخی اختلافلیدر.اما اهل مکه‌نك

ایکی دوشلری مابینی وسعتلی
ایدی اعتدال اوزره (لم یکن
بالقصیر) رسـول اکرم
قصـیر اولـمدی (ولا
بالطویل) دخی رسـول
اکرم طویل اولمدی.یعنی
معتدل القامه ایدی. صلی‌الله
علیه وسلم

﴿ الحدیث الخامس ﴾

حدثنا محمد بن اسماعیل)
امام المحدثین اولان صاحب
الصحیح در کنیـه سی ابو
عبدالله‌در محمدبن اسماعیل
بن مغیرة الجعفی البخـاریدر
جدی مغیره یمان بخـاری
یدنده اسلامه‌کلوب بخارایه
نقل ایتدی محمد البخاری
حضرتلری یوز طقسـان
درت سـنه‌سی شوالنك
اون اوچنجی کونی صلاة
جمعه‌دنصکره تولد ایتدی.
وایکی یوزاللی التی سنه‌سنك
عید فطری کیجه‌سی صلاة
عشادنصکره عالم بقایه روح
پر فتو حـلری عروج
بیـوردی . وخرتنك نام
قریه‌ده وجود شریفلری
مدفون اولدی . وسنین
عمرلری التمش اوچ سنه‌دن
اون اوچ کون مقـداری
ناقصـدر امام بخـاری
حضرتلرینك یوم وفاتنه
کلنجه خرتنـك قریه‌سی
غیراسم ایله تسمیه اولنمشدی

اعتقادلری بودرکه اون ایکنجی دوشنبه کیجه‌سی طوغمش اوله وعملری بونك اوستنه‌در ولادت واقع اولان مقام شریفی اول آیك اون ایکنجی کیجه‌سی زیارت ایدرلر . ابن‌عباس رضی‌الله عنهمادن مرویدر رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری دوشنبه کونی طوغدی ودوشنبه کونی نبوت‌ویرلدی ودوشنبه کونی مکه‌دن مدینه‌یه هجرت ایلدی ودوشنبه کونی مدینه‌یه کیردی . روایت‌اولنورکه وجوده کلدیکی زمان شریفی طاك‌یری آغاردیغی زمان‌ایدی . وروایت‌اولنمشدرکه زمان ولادتی غفر طلوع ایتدیکی وقت ایدی . غفر . دیدکلری منازل قمردن اوچ‌دانه یلدزدر پیغمبرلرك‌مولدی اولدر یعنی‌طوغدقلری زمان آنك طلوعی‌وقتنه کلور.وشهور شمسیه‌دن نیسان آینده طوغمشدرکه اورته‌بهار آیدر آنك دخی‌بکرمی سنده واقع‌اولمشدر . ومدت حملی طقوز آی‌ایدی‌دیمشلردر. بعضیلر اون‌آی‌ایدی دیدیلر بونك غیری دخی دیمشلردر.ومکه شهرنده حجاجك قرانداشی محمدبن‌یوسف اولدیغی اوده وجوده کلدی . وثویبه دکلری خاتون امزرمشدر واول خاتون ابولهبك جاریه‌سی ایدی رسول‌الله حضرتلرینك ولادتن بشارت ایتدکده‌ابولهب آنی آزاد ایلمش ایدی وابولهب وفات ایتدکدنصکره برکیجه واقعه‌ده کوردیلر یاابالهب حالك ندردیدیلر ایتدی جهنمده‌یم امادوشنبه کیجه‌لری کلدیکی کبی عذابم تخفیف اولنور برمقلرم اراسن امرم آندن‌صوچیقار آنی‌ایچرم‌دیدی وسببی‌بودرکه دوشنبه کیجه‌سی رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم دنیایه تشریف ایتدکده ثویبه کلوب بکا بشارت ویرمش‌ایدی‌بنده آنی‌آزاد ایتمش‌ایدم‌حق‌تعالی آنك‌مقابله‌سنده‌دوشنبه کیجه‌لری عذابم تخفیف ایدوب بواحسانی ارزانی قیلدی دیدی . ابن جزری رحمةالله ایدر ابولهب رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلرینك طوغدیغی کیجه احسان ایتمکله ابولهب کبی کافر جهنم ایچنده فائده‌سن مشاهده ایدنجه قیاس ایله‌که برکیمسه مؤمن وموحداوله اوکیجه‌لره تعظیم‌ایدوب رسول‌الله حرمتنه انعام واحسانلر ایلیه حق سبحانه وتعالی جانبندن نقدرلطف وکرملره مستحق اولور لایق بودرکه دائما اهل اسلام رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك مولدی آینده جمعیت‌ایدوب ضیافتلرایلیه‌لر فقرایی انواع‌خیرات وصدقاتله‌نوازشلر ایده‌لر ومولد شریف اوقوده‌لر دیمشلردر . و مجربدرکه برکیمسه وجه مشروح اوزره مولد آینده رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حرمتنه جمعیت وضیافت ایلسه ومولد شریف‌اوقتسه اول‌ییل ایچنده بلادن امین اولوب مرادی نه‌ایسه حاصل اوله دیمشلردر . روایت اولنورکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینك دایه‌سی اولان حلیمه خاتون حکایت‌ایلدیکه بز بنی سعدبن بکر قبیله‌سندن برنیجه خاتونلرایله‌مکه شهرنه‌کلدك که اهل‌مکه‌نك امزره‌جك اوغلنجقلرین آلوب‌دایه‌لق ایده‌لم دیو والحاصل بمله کلن خاتونلرك جمله‌سنه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرین امزرمکه عرض‌ایتدیلریتیمدردیو کیمسه امزرمکه میل‌ایتمدی هربری بر

روز وفاتنده اهالیٔ سمرقندہ صلاة جنازه‌یه حاضر اولمق ایچون قریهٔ مزبوره بخارایه‌ایکی‌فرسخ مقداری اولدیغندن مشیه قدرتی اولمیان‌حمار کرایه طوتوب خلق غایت چوق اولمغله چارپا وفا ایتمیوب برحمار ایکی کندی قیمتنجه کرایه بالغ اولدیغی جهتدن قریهٔ مزبوره‌یه خرتنك تسمیه ایتدیلر . امام بخاری حضرتلرینك بخارادن بو قریه‌یه نقلنه سبب بو ایدیکه‌بخاری شاهی اولان خالدشاه مرادایلدیکه امام بخاری حضرتلری هر کون سرایه کلوب اولادلرینه تعلیم ایلیه . امام بخاری اجابت ایتمیوب شو وجهله‌جواب ویردیکه‌علم شریفکه جوهر عزیز اولمغله انی ابواب ناسه کوتروب‌ذلیل وخورایتمك بر وجهله معقول دکلدر . اکر اولادلرینك تحصیل کمالی مطلوبك ایسه تکمیل کماله‌عار و تحصیل علمه حیا اولمز . پس بهر روز سائر طلبهٔ علوم کبی ملازم عتبهٔ استاذ اولسونلر دیدکده شاه‌مزبوره نیچه کره آدملر ارسال و دعوت ایدوب بوشناکارلرینك اولادی

اوغلان بولوب الديلر بندخی رسول اللهدن غیریسن بولمیوب زوجه دیدم بزمله کلن
خاتونلرك هربری براوغلان بولوب الدی بن شویله قالمق بکا کوچ کلدی بندخی
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی آلمق نیتیله واردم کوردمکه مبارك
جسمنی بر یشیل حریره و اوستنه‌ده بر آق صوف صارمشلرکه سوددن بیاض
ومسك رایحه‌سن ویرر ایدی پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی مبارك آرقه‌سی
اوستنه یاتورمشلر اویوررایدی جمال شریفنه نظر ایتدم اویاندرمغه قیامدم یاواش یاواش
یاننه واردم الیمی مبارك کوکسی اوستنه قودم مبارك کوزلرینی آچوب یوزیمه باقدی
کولدی وکوزلرندن برنور چیقوب تاکوکلره یتشدیکنی کوردم آندن ایکی
کوزلرینك آراسنی اوپدم وصاغ ممه‌می ویردم آلدی ودیلدیکی قدر امدی آندن صول
ممه‌می ویردم آلمدی آندنصکره دائما حالی بو ایدیکه صاغ جانبدن امر ایدی هیچ
صول جانبدن امدی دیدی. بعض علما بونك وجهنده بیورمشلردرکه صول ممه‌نك
صاحبی حلیمه‌نك کندی اوغلی ایدیکی حق جل وعلا بیلدیرمش ایدی انکیچون
عدالت ایدوب کندی صاغ ممه‌دن واول بری صول ممه‌دن امرلر ایدی. آندن حلیمه
دیدی که کلدیکمز زمانده برمرکبمز وار ایدی یورومز ایدی وبرمایه دوه‌مز وارایدی
اوغلانمزه غدااوله‌جق قدر سود ویرمزایدی پیغمبری آلوب مسکنمزه کتوردیکمز
کبی زوجم دوه‌یی صاغمغه واردی کوردیکه ممه‌لری طوبطلو سود اولمش آندن
صاغوب سودینی کتوردی ایچدك زوجم دیدی که یاحلیمه آلدیغك یتیمك
قدمی مبارك ایمش کلیر کلمز برکتی ظاهر اولوب کیجه‌مز خیر اولدی آندن
کتدکچه نعمت ودولتلری زیاده اولدی طوارلری وقیونلری چوغالدی ینه حلیمه دیبور
کندی یریمزه کیدر ایکن مرکبك اوستنه بندم پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینی اوکمه آلوب طوتدم مرکب شویله سرعتله یوریمکه باشلدی که دیکر
خاتونلرك مرکبلری آردمزده قالدی هر بری حیران اولوب تعجب ایدرلر
ایدی. یاحلیمه بومرکب نه عجب یوکرك اولمش کلدیککك زمانده دوشه قالقه کوجله
کلور ایدی دیدیلر. آندن بنی سعد دیارینه کلدك اویل شویله قتلق ییل ایدیکه
یرلریمزده طوار اوتلایه‌جق نسنه بوله‌مز ایدی بزم قیونلریمز الله تعالینك فضل
وعنایتیله سودلنور ایدی وسعتله عیش وتنعم ایدردك دیکر کیمسه‌لرك طوارلری
برقطره سود ویرمزایدی چوبانلرینه اصمارلرلر ایدیکه سزده طواریکزی حلیمه‌نك
طواری کزوب اوتلادیغی یره آلوب کیدك آنلر دخی اویله یاپارلر ایدی فقط
ینه فائده ویرمز ایدی بزم قیونلریمز سودلو کلور ایدی آنلرك سودسز کلوردی
.حلیمه روایت ایلرکه رسول اکرم حضرتلری ممه‌دن کسلدکده « الله اکبر کبیرا
والحمدلله حمداً کثیراً وسبحان الله بکرةً واصیلا » دیدی. اول زمانده‌که حرکته
کلوب ایاق اوزرینه قالقدی اوغلانجقلر اوینارلر ایدی اول حضرت طوررسیرایدرایدی
اویونه قارشمز ایدی دیدی. ائمۀ حدیث رحمهم الله تعالی ابن عباس رضی الله

همواره دولت سرای عزتده مقیم وسایۀ نشین نازنعیم اولمغله استماع کلمات شریفلرینی اغیاردن حالی تنها راغب ومجلس مخصوصده تعلمه طالبلردر بناء علی ذلك دعوت ایدرز دیو خالد شاه امام حضرتلرینك سرای شاهه کلمکلکنی تکرار ایتدی . حضرت امام دخی بعض خلقی تعلیمه تخصیص وبعضنی علم شریفدن محروم ایلك لایق دکلدر دیو جواب بیوردقده . شاه مزبور منفعل اولوب حضرت امامی نفی ایتمکله قریۀ مرقومه‌یه توجه وانده اقامت نیتی ایله رو براه اولدقده « اللهم ارم ما قصدونی به فی انفسهم واولادهم واهالیهم » دیو بیوردی . مرویدرکه مدت یسیره مرورنده غیرت حق ظهورایدوب جمله‌سی مقهور اولدیلر . عبد القدوس سمرقندی دیدیکه قریۀ مزبوره‌ده حضرت امام اقرباسی خانه‌سنه نزول بیوردیلر زیارت شریفی ایچون بن حاضرایدم عقیب صلوة عشاده کندولرندن «اللهم قدضاقت علی الارض بما رحبت فاقبضنی الیك»

عنهمادن روایت ایتمشلردرکه حلیمه خاتون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اصلا نزدندن آییرمازواوزاغه کیتمکه براقماز ایدی. برکون نصلسه غفلت ایدوب کوزتمدی. رسول الله صلی الله علیه وسلم دخی رضاعا قزقرنداشی اولان «شماء» ایله اوکله صیجاغنده قوزیلری آراسنه کیتدیلر حلیمه دخی آراشدیره رق کتدی بولدی بو صیجاقده نیچون طیشاری کیدرسکز دیدی «شماء» دیدی که «یا امه» قرنداشمه صیجاق طوقونمز بن کوردم کزدیکی یرلرده باشی اوزرنده بر پاره بولوط قنده کیتسه بیله کیدروطوردیغی زمانده طورز تا بورایه کلنجه بوحال اوزره ایدی دیدی . علماء حدیثدن ابو یعلی وابو نعیم وابن عساکر نقللرنده شداد بن اوس رضی الله تعالی عنه روایت ایلمشدرکه رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردیکه صبی ایدم برکون کندی اقرانم اولان صبیلرله بر دره ایچنده ایدك ناکاه آنی کوردمکه اوچ کیمسه کلدیلر ویانلرنده برالتون لیکن دخی وار ایچی طوپطولو قار ایدی. همان بنی صبیلر آراسندن آلدیلر وصبیلر دخی سرعتله قاچوب قبیله یه کتدیلر . صکره اول کیمسه لرك بری بنی بر اوزرینه یانم اوستنه یاتوردی قارنمی یاردی بن باقوب طوریبوردم اما هیچ آجیسنی طویمدم قارنمده اولان باغرسقلری طیشاری چیقاروب اول لیکنده اولان قار ایله محکم ییقادی ینه قارنمه قویدی . بریدها کلدی یوره کمی طشره چیقاروب یاردی وایچندن برپاره اویوشمش قاره قان چیقاروب آتدی صکره الیله صاغ وصول جانبمدن برشیء آلور کبی اولدی همان کوردم النده نوردن برخاتم پیدا اولدیکه نظر ایدن کیمسه نك عقلی حیران اولوردی اول خاتمله یوره کمی مهرلدی آندنصکره قلبم نور نبوت وحکمتله طولدی ویوره کمی کتوروب ینه یرینه قودی نیجه زمان اول خاتمك برودتی یوره کمده طویار ایدم. اندنصکره اوچنجی کیمسه کلوب قارنمك یاریلان یرینی الیله صغادی باذن الله تعالی یاره سی ایو اولدی والیه یاپشوب لطفله بنی ایاق اوزرینه قالدیردی . ابن عباسدن وارد اولان برروایته کوره حلیمه دیرکه اوغلم «ضمره» سکرده رك واغلیه رق وفریاد ایده رك تیز یتیشك برکیمسه کلدی ارامزدن «محمد» ی قاپدی برطاغ اوزرینه آلوب کیتدی قارنتی یاردی دیو چیقه کلدی. بالجمله روایات مختلفه ایله وارد اولمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك عالم صباوتده ایکن مبارك قارنتی شق ایدوب ایچنی پاك ایتدکدنصکره مبارك قلب شریفنی نور نبوت وحکمتله طولدرمشلردر وقلب شریفی شق اولنمق بر دفعه حرا طاغنده جبرائیل علیه السلامك وحی ایله کلدیکنده وبردفعه دخی لیلهٔ اسراده واقع اولمشدرکه ان شاء الله تعالی هر بری اشاغیده محللرنده ذکر اولنسه کرکدر . اصلا خاطره کتورلمسون که مبارك قارنی شق اولنمقدن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامه الم چکمك احتمالی اوله .حاشا بویله دکلدر بلکه الله تبارك وتعالی حضرتلرینك حکمتیله شویله اولوردیکه اصلا دوعیوب همان

دیو دعا ایتدیکنی استماع ایتدم. ایام قلیله مرورنده دار بقایه انتقال بیوردیلر .نسفی روایت ایتدیکه امام بخاری حضرتلری وفات ایتدکده بدن نظیفی تکفین ایدرکن اعضای شریفندن طیب رایحه لو عرق ترشح ایدوب حضار اول خوی عنبر بویلری استشمام ایلدکلرندن بشقه قبره وضع اولندقدنصکره مدفن شریفندن رایحه تنسم اولنمغله اهالی مملکت تراب مزاری مانند کحل کشیدهٔ دیده ایتملریله قبر شریفی مکشوف اولمغه قریب اولدی بناء علی ذلك قبر شریفی خشب ایله مستحکم ایلدیلر . حضرت امام راویلرندن امام فربری بیورر که جامع الصحیح بخاریدن مدینهٔ فربرده قرائت ایلدیکم وقتده تمش بیك مقداری کمسنه درس شریفنده حاضر اولورلر ایدی . حضرت امام زهد وصلاح ایله اراسته وورع وتقوی ایله پیراسته ایدی . وزماننده اولان محدثینك اکثرینه ملازمت ایدوب عراق وحجاز وشام ومصره سیاحت ایدوب مشایخ حدیثدن اخذ حدیث

تماشاسنی ایتدیکنی بیلوردی . روایت اولندیکه مبارك ظهرنده مهر نبوت
وار ایدی مسك رایحه‌سی کبی رایحه ویرردی اما مهر نبوتك شکلی حقنده
علمای حدیث چوق سوز سویلشلردر . بخاری رحمة الله علیه نقلنده اول
دیارده معروف اولان «حجله» دیدکلری چادردوکمه‌سی یا«ککلك» یمورطه‌سی قدر
ایدی دیمشلردر. مسلم روایتنده آوچ اورته‌سی قدر ایدی اوستنده سیاه بکلر وار ایدی
دینلمشدر . برروایتده دخی کوکرجن یمورطه‌سی قدر ایدی دینلمشدر. بعضیلر دخی
بریرده بتمش قیللر ایدی دیمشلردر. والحاصل جمله‌سنك محصول کلامی بردر: مبارك
ارقه‌سنده مهر شریف وار ایدی که نهایت هرکشی عقلی مقتضاسنجه برنسنه‌یه تشبیه
ایتمش و بونلردن بشقه دها بعض روایتلر واقع اولمشدر . مهر شریف وار
ایدیکنده شك وشبهه یوقدر لکن هیئتنی صحتی اوزره بیلدیرمك مشکلدر .
حضرت عایشه رضی الله عنها رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات ایتدکده مهر
شریفی المرایله یوقلادم بوله‌مدم رفع اولنمش ایدی دیوبیوردی. بعض علما مهر شریفله
برابروجوده کلمشدر دیدیلر. بعضیلر مهر شریف صکره‌دن اولدی دیدیلر . امام
حاکم رحمة الله علیه وهب بن منبه رضی الله عنهدن روایت ایتمشدرکه الله تعالی
حضرتلری هیچ برپیغمبر کوندرممشدرکه انك صاغ الی اوستنده نبوت بکلری اولمیه
الا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نبوت بکی مبارك ارقه‌سنده
ایدی دیمشدر. بوتقدیرجه جمیع انبیا صلوات الله علی نبینا وعلیهم اجمعین حضرتلر.
ینك نبوت نشانلری اولور ایمش اما مبارك یاغرنده قلب شریفی مقابله‌سنده اولمق
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوص ایمش . روایت اولنورکه
پیغمبرعز علیه الصلاة والسلام درت یاشنده ایکن اناسی امینه خاتون «ابواء» دیدکلری
موضعده وفات ایلدی بعضیلر«حجون»ده وفات ایلدی دیمشدر . صاحب القاموس
مکهٔ مکرمه‌ده دار نابغه‌ده دفن اولندی دیمشدر جائزدرکه ذکر اولنان موضعلرك
برنده وفات ایدوب دار نابغه‌ده دفن اولنمش اوله وکندولری هنوز بش ویا التی
یدی یاشنده ویاخوددها زیاده بریاشده ایکن اناسی وفات ایتمك روایتلری وارد اولمشدر
الله اعلم بحقیقة الحال . ابن سعد رحمة الله علیه برچوق طریقدن روایت ایلمشدرکه
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم التی یاشنه کیردیکی زمانده اناسی مدینه‌ده
ساکن اولان دایلرینی زیارت ایتمکه آلوب کتدی ام ایمن دیدکلری خاتون دخی
برابر کتمش ایدی واردیلر دار نابغه‌ده قوندیلر برآی دایلریله قالدیلر صکره
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مدینه‌یه هجرت ایتدیکی زمان
صبی ایکن مدینه‌یه کلدیکینی وانده اولان بعض خصوصلرینی ذکر ایدوب انام
ایله بواوده مسافر اولمش ایدك وفلان شی شویله واقع اولمش ایدی دیوبیوردی. ام ایمندن
مرویدر که اول زمانده یهود طائفه‌سی کلوب رسول الله صلی الله علیه وسلمه نظر
ایدرلر وبو امتك پیغمبری اولاجق بودر دیرلر ایدی صکره اناسی ینه مکه‌یه

ایلدی . وجامع الصحیح که
یدی بیکدن زیاده حدیثی
مجتمعدر مسجد حرامده
تألیف ایلدی . بیوررلردی
که هربر حدیث شریفی
صحیحه ادخال ایتدم . اولا
غسل وایکی رکعت صلاة
نافله ادا ایدوب بعد
الاستخاره تحریر ایدر ایدم .
وبو کتابی التی یوز بیك
حدیثدن انتخاب ایتدم .
واون التی سنه‌ده کاملا
استکتاب ایتدم. وخاطرمده
یوز بیك حدیث صحیح
وایکی یوز بیك حدیث
مشکوك محفوظدر . پس
حضرت امامك مناقبی
تحریردن بیروندر. بومقامده
اکتفا اولندی. رضی الله
عنه (حدثنا ابونعیم) اسمی
افضل بن دکیندر . بخارینك
کبار مشایخندندر حفظ
واتقانده رتبهٔ عالیه‌یه نائل
ودرجهٔ حجته واصل ایدی
(حدثنا المسعودی) اسمی
عبدالرحمن در عبدالله بن
عتبه بن عبدالله المسعودینك
اوغلیدر تابع تابعینك
کبارندندر کوفیدر (عن
عثمان بن مسلم بن هرمز
عن نافع بن جبیر بن مطعم)
جلیل القدر تابعیندندر
(عن علی بن ابی طالب)
کرم الله وجهه مصنف

آلوب کیدر ایکن « ابواء » دیدکلری منزله کلدکلرنده وفات ایلدی دیو حکایت ایلر ایدی . بعض روایتده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه نبوت کلدکدنصکره اناسنی واتاسنی قبرلرینه کلوب دعاایلدی حق جل وعلا حیات ویروب رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه ایمان کتوردیلر بنه وفات ایتدیلر وبوکا متعلق بعض حدیث شریف ذکر ایتمشلردر . بعضیلر دخی بوقوله‌راضی اولمیوب خلافنه بعض دلیللر اقامه ایتمشلردر. حقیقت حال حق تعالی حضرتلرینه معلومدر طرفینك اقوالنی ذکرله تطویل کلامك نفعی یوقدر اماحذر ایدوب انلره نقصان ویره‌جك کلام سویلمامك کرك. زیرا رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه اذا حاصل اولور کشی اناسنی واتاسنی نقصانله ذکرایتدکلرندن انجینور رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینی انجتمك کفردر اناسنه واتاسنه متعلق کم سوز سویلمکدن غایت صاقنمق کرکدر. حتی بعض علما اول حضرتك والدینك ایمانه کلدکلرینی پك چوق تفصیل ایتمشلردر . امینه خاتون وفات ایتدکدنصکره پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلامه «ام ایمن» دایه‌لك ایدوب خدمت سعادتلرنده بولنمشدر حتی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری اکاسن انامدنصکره انامسك دیو بیوردی. وسکزیاشنده‌ایکن جدی عبدالمطلب وفات ایلدی اول زمانده عبدالمطلب یوزقرق یاشنده ایدی رسول‌الله حضرتلرینك جمیع لوازماتنی کورن وکوزه‌دن عبدالمطلب ایدی بوندن صکره عمیسی ابوطالب خدمت ایتمکه باشلدی عبدالمطلب اکا وصیت ایلمش ایدی زیرا ابوطالب عبدالله ایله برانادن طوغمشلر ایدی . ابن عساکر رحمة‌الله علیه جلهمه‌دن روایت ایلشلردر که برقحطلق زمانده مکه‌یه کلدم قریش قومی کلوب یااباطالب قحطلقدن حالمز خراب اولدی کل حق تعالی حضرتلرندن استسقا ایله‌امیداولنور که یغمورویره‌دیدیلر بونك اوزرینه ابوطالب چیقدی ویاننده بر حسن الوجه صبی وار ایدی ابوطالب الینه یاپشدی ارقه‌سنی کعبه دیوارینه طیادی صبی پرمغنی قالدردیغی کبی اصلا کوك یوزنده برپاره بولوط یوق ایکن هرجانبدن بولوتلر چیقوب یغمورلر یاغدی واو والر طولوب سیللر آقدی دیدی . بوقصه‌یی ابوطالب برقصیده‌سندن کال فصاحت وبلاغت اوزره ذکر ایدوب رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك نبوتنه متعلق کلام ایلمشدر حتی بعض طائفه بوقصیده‌دن ابوطالبك اسلامنی استدلال ایتمشلردر . ابن ابی شیبه رحمة‌الله علیه روایتنده وارد اولمشدر که رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم اون ایکی یاشنه کیردکده عمیسی ابوطالب ایله چیقوب شام دیارینه کیتدیلر اوراده «بصری» دیدکلری یره واردقلری زمان اول یرده بحیرا دیرلر برراهب وار ایدی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کورنجه مبارك الینه یاپشدی و « بوسید العالمیندر حق سبحانه وتعالی حضرتلری بونی رحمة للعالمین کوندرمشدر» دیدی. یابحیرا ندن بیلورسن دیدیلر بحیرا « سز شوقارشوده اولان یوقوشدن اینوب کلور ایکن کوردم حجر وشجردن برنسنه قالمدی الا بوکا سجده قیلدیلر انلر کیمسه‌یه سجده قیلمازلر

بیوررکه بشنجی حدیث شریفی حضرت علیدن درت واسطه ایله امام بخاری بزه خبر ویردی . معلوم اوله که حضرت علی کرم‌الله وجهه ابوطالبك اوغلیدر. هاشمی وقریشی وخلیفهٔ رسول‌الله ودامادیدر حین صباوتنده مسلم اولان صبیانك اقدمیدر . رسول اکرم حضرتلریله تبوك غزاسندن غیری جمیع غزواتده حاضر اولمشدر. رسول اکرم غزوهٔ تبوکه توجه ایلدکلرنده حضرت علی‌یی مدینه‌ده حرم رسول‌الله اوزرینه ناظر ترك ایدوب بیوردیلرکه یاعلی سن راضی اولمزمیسن بندن اولمقلغه موسادن هارون منزلنده . لکن بندنصکره نبی یوقدر . عثمان رضی‌الله عنه اوتوز بش سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنك اون سکزنجی جمعه کونی شهید اولوب . همان اول کون حضرت علی استخلاف اولندی . مدت خلافتی درت سنه وآلتی آی اولوب سنین عمرلری التمش اوچه بالغ اولدقده هجرتك اوتوزنجی رمضان شریفك اون یدنجی جمعه کونینك صباحنده کوفه‌ده

الا پیغمبرلره قیلورلر و بن بونی مهر نبوتله بیلورم بونك ارقه‌سنده مهر نبوت واردر و بز کتابلریمزده بونی بولمشزدر یااباطالب صاقن یهود طائفه‌سی بوکا ضرر یتشدیر مسونلر همان بونی ینه مکه‌یه آل کیت » دیدی . بعض روایتده ابن عباس رضی الله تعالی عنهدن مرویدرکه ابوبکر الصدیق رضی‌الله‌تعالی عنه اون سکز یاشنده و پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام یکرمی یاشنده ایدی یولداش اولوب شام دیارینه تجارته کیتدیلر تصادفاً برکور کن اغاجنك دیبنه واردیلر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کولکه‌سنه اوتوردی . حضرت ابوبکر بر شی سؤال ایتمك ایچون اوراده ساکن اولان بحیرا دیدکلری راهبك یانینه واردی راهب : « اول‌اغاج کولکه‌سنده اوتوران کیمدر » دیدی حضرت ابوبکر دخی اول محمد بن‌عبدالله بن‌عبدالمطلبدر دیو جواب ویردی بحیرا والله‌بو پیغمبردر عیسی علیه السلامدنصکره اورایه بوندن غیری کیمسه اوتورمدی دیدی اول زمان بوسوز حضرت ابو بکرك قلبنده یراتمش‌ایدی. صکره‌دن رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه نبوت کلوب‌دینه‌دعوت ایلدکده ابوبکرالصدیق رضی‌الله‌تعالی عنه تردد ایتمیوب ایمانه کلدی. ابن‌حجر رحمةالله‌علیه بوقصه صحیح اولدیغی تقدیرجه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم ابوطالب ایله واردیغندن غیری شامه برسفری دخی اولمق کرکدردیدی . ابن‌ذهبی رحمةالله‌علیه بحیرا دیدکلری راهب رسول‌الله حضرتلرینه نبوت کلمدن کوروب ایمان کتورمشدر دیدی وبو سفردنصکره رسول‌الله حضرتلری چیقوب ینه‌تجارته کتدی«بصری»دیدکلری شهرك بازارینه واردی اول زمان یکرمی بش یاشنده ایدی وام المؤمنین حضرت خدیجه‌نك میسره آدلوقولی‌رسول‌الله حضرتلریله‌برابرایدی وذی‌الحجه آیندن اون درت کون کچمش ایدی محل مذ کوره کلدکلری زمان اینوب بر اغاج سایه‌سنده اوتوردی. نسطورادیدکلری راهب‌بونی کورنجه‌دیدی‌که‌بواغاجك‌التنه‌پیغمبرلردن غیری کیمسه اوتورمز . و برروایتده حضرت عیسی علیه السلامدنصکره کیمسه اوتورمدی دیدی واوکه‌سیجاقلرنده‌میسره کوررایدیکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك اوزرینه ایکی ملك سایه صالوب اکا کونش طوقنمز ایدی اندن دونوب مکهٔ مکرمه‌یه کلدکلری زمان خدیجه رضی‌الله عنها دخی کندی اونده چارطاق اوزرنده کورمشدرکه ایکی ملك رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینك‌اوستنه قنادلریله کولکه ایدرلرایدی. وبوسفردن ایکی آی‌ویکرمی‌بش کون‌کچدکدنصکره‌خدیجه‌رضی‌الله‌عنهایی نکاح ایلدی.اول‌زمان‌خدیجه‌رضی‌الله‌عنها قرق بریاشنه وارمش ایدی.حضرت خدیجه‌نك اولدن اسمی طاهره‌ایدی بنی‌تمیم قبیله‌سنده ابوهلالة بن زراره دیرلر بر کشینك خاتونی ایدی اندن ایکی اوغلان طوغرمش ایدی اندنصکره عتیق بن عابد المخزومی تزوج ایلدی اندن دخی براوغلان طوغورمش ایدی اندن مفارقت ایتدکدنصکره کندیسنی رسول‌الله

ابن‌ملجم نام بدبخت مجروح ایدوب اوچ کون مرورنده عالم بقایه عازم اولدی . امام حسن و امام حسین وعبدالله ابن جعفر غسل ایدوب و حضرت امام حسین صلاة جنازه‌یی ادادنصکره سحر وقتی دفن اولندی . رضوان الله علیهم اجمعین (قال)حضرت علی بیور دیکه (لم یکن النبی صلی الله علیه وسلم بالطویل ولا بالقصیر) نبی علیه السلام طویل دخی قصیر اولمدی یعنی معتدل القامه ایدی (شثن الکفین والقدمین) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك کفینی دخی قدمینی ضخم یعنی فرموده ایدی . معلوم اوله که رسول اکرم حضرتلرینك خلقتلری معتدل اولمغله جسم شریفلرنده اولان اعضاء نظیفلری دخی تناسب اوزره مخلوقدر (ضخم الرأس) رسول اکرم حضرتلرینك‌مبارك‌باشلری عظیم ایدی زیرا عظم رأس کمال قوای دماغیه‌یه دلیلدر (ضخم‌الکرادیس) کرادیس کمکلرین باشلری معناسنه‌در دوش‌وزانوکبی رسول اکرم حضرتلرینك

صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرینه عرض ایدوب بنی السون دیدی. پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام دخی عملرینه طانشدی حضرت حمزه رضی الله تعالی عنه حضرت خدیجه نك باباسنه واروب حضرت خدیجه یی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دیلیوب الیویردی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت خدیجه یی تزوج ایدوب بردفعه طغورمش یکرمی رأس کنج دوه صداق ویردی اندن ابو طالب کلدی نکاح خطبه سنی اوقیوب نکاحنی قیدیلر. بعض روایتده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت خدیجه یه اون ایکی بچق قیه آلتون آغرلق ویردی دینلمشدر هر قیه قرق درهمدر . آندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اوتوز بش یاشنه ایردیکی زمانده قریش طائفه سی کعبة اللهی سیلدن ییقلور دیو خوف ایتدکلرندن «یاقوم» دیدکلری استاده امر ایدوب کعبه نك تعمیره محتاج اولان یرلرینی یاپدیردیلر. رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دخی قریش قومیله برابر طاش طاشیرایدی. وقتا که فخر کائنات سعادتله قرق یاشنه ایردی حق تعالی کافهٔ ثقلینه نبوتله مبعوث قیلدی یعنی جمیع انس وجنه پیغمبر ایلدی ونبوتله مشرف اولدیغی کون اشهر روایت اوزره شهر رمضانك اون یدنجی بازار ایرتسی کونی ایدی . بوندن غیری دخی روایت وارد اولمشدر لکن اصحی بودرکه ذکر اولندی رمضان شریفده مبعوث اولدی دینلرك دلیللری بودرکه قرآن عظیمده مذکور اولدیغی اوزره حضرت قرآن رمضان آینده اینمکه باشلامشدر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم نبوتله اکرام اولندی قرآن نازل اولمغه باشلادی بعضیلر دخی قرآن عظیم قدر کیجه سنده کوکارده اولان بیت عزته جملةً نازل اولدی اندن صکره یریوزینه تدریجاً تدریجاً یکرمی اوچ ییلده ایندی دیمشلردر اما بوروایت ینه اولکی یه مخالف دکلدر زیرا لیلهٔ قدر رمضان ایچنده در ایمدی جائزدرکه قرآن عظیم اول کیجه ده بیت عزته جملةً نازل اولوب ینه اون یدی سنه ده برمقداری یریوزینه اینمش اوله زیرا قدر کیجه سی رمضان شریفك ابتداسندن انتهاسنه وارنجه هر کیجه اولمق احتمالدر بعض علما دخی ابتداء مبعث رجبده ایدی دیمشلردر یعنی نبوت رجب آینده کلدی دیدیلر . امام بخاری رحمة الله علیه عایشهٔ صدیقه رضی الله عنهادن روایت ایلمشدرکه ابتداء وحی رؤیای صادقه ایله واقع اولمش ایدی هر واقعه که کورسه اثری صبح کبی ظاهر اولور ایدی واول زمانده حرا طاغنه کیدوب کیجه لرده عبادت ایلر ایدی حتی حرا طاغنك مغاره سنده ایکن برملك کلدی ﴿اقرأ﴾ دیو امر بیوردی یعنی یا محمد اوقو دیمکدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دخی « ما انا بقارئ » بیوردی که بن اوقیوجی دکلم دیمکدر . رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوررکه ملك بنی طوتدی ومحکم صیقدی ینه صالیویروب ﴿ اقرأ ﴾ دیدی بندخی ینه « ما انا بقارئ » دیدم. اوچ دفعه بویله واقع اولدقدنصکره ﴿ اقرأ باسم ربك الذی خلق خلق الانسان من علق اقرأ وربك الاکرم الذی علم بالقلم علم الانسان

مقصلده مجتمع اولان استخوانلری عظیم ایدی . یعنی مبارك اوموزلری ودیزلری وبیلکلری کمکلو ایدی عظامك عظمتی علامت قوتدر

﴿ نظم ﴾

استخوان بدن پاك تمام
یعنی جسمنده اولان جمله عظام
هر بری ایری ومردانه ایدی
صورت وسیرتی شاهانه ایدی

(طویل المسربة) رسول اکرم حضرتلرینك صدر سعادتی بیننده ن سرهٔ شریفنه دك شعر باریکدن الف کبی برخط وار ایدی شق صدرك علامتیدر (اذا مشی تکفاء تکفاء کانما ینحط من صبب) رسول اکرم حضرتلری مشی ایلدکلری وقتده قدملرینه میل ایدرلر ایدی . کویا مکان عالیدن نزول ایدر کبی صبب نشیب معناسنه در . شرح سنه ده بیوررکه رسول اکرم حضرتلری مشی قوی ایله مشی ایدوب مبارك قدملرینی زمیندن رفع ثابت ایله رفع ایدرلر ایدی

﴿ نظم ﴾

دیدیلر وصف شریفنده ینه
یوریسه مائل اولوردی اوکینه
نی شکر کبی حیادن هربار
اکیلوردی اوکینه برمقدار

مالم يعلم ﴾ ديدى يعنى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينى بورايه كلنجه‌يه قدر اوقوتديكه معناسى بودر : قرآن اوقو يامحمد ربكك اسميله باشلراولديغك حالده اويله رب كه يراتمق اكا مخصوصدر آندن غيريسى نسنه ياراتمغه قادر دكلدر دكلدر اول تكرى تعالى انسانى اويوشمش قانلردن يراتدى ديمكدر . قاضى بيضاوى رحمة الله عليه بيان ايدر «وقتاكه اول واجبات معرفة الله اولدى ايسه اولا حق تبارك وتعالينك وجودينه وقدرتنك چوقلغنه وكالنه دلالت ايدن آيت نزول ايلدى وينه تأكيداً بردخى اوقودقدنصكره سنك ربك كرمده هركريمدن ارتوقدر شول اصل كريمدركه علوم ضبط اولنمق ايچون قلم ايله يازى يازمق تعليم ايلدى وانسانك بيلمديكى نسنه‌لرى انسانه تعليم ايتدى ديمكدر . حق سبحانه وتعالى انسانه تعليم ايتمه‌سنك طريقى بودركه انسانده قوى خلق ايلدى يعنى سمع وبصر وعقل وادراك وسائر قوتلركه انلر علم حاصل ايتمكه آلات واقع اولور انلرى يرادوب دليللر نصب ايلدى وآيتلر انزال ايلدى وطالب اولان كيمسه‌يه اسباب علمدن برشى تقصير اولنمدى .» اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه حرا طاغنده بويله واقع اولنجه قلب شريفنه خوف كلدى بعض اعضاسى دتره‌يه‌رك دوندى حضرت خديجه اوينه كلدى « زملونى زملونى » بيوردى بنى اورتيلرله صارك ديمكدر اندن بعض اثوابله محكم اورتوب باصديرديلر قلب شريفندن خوف زائل اولنجه ياتدى اندنصكره قالقوب « ياخديجه بكا نه اولدى بونك اصلى نه اوله » ديه‌رك واقع اولان قصه‌يى خبرويردى وقورقدم ياخديجه بكا برضرر اوله بيوردى . خديجه رضى الله عنها حاشا وكلا كه سكا ضرر يتيشه شاد اول يامحمد والله، حق تبارك وتعالى ابداً سكا ضرر وزيان يتيشديرمز سن صلهٔ رحم ايدرسك يعنى اقرباكله انس والفت اوزره‌سك وحشت اوزره اولوب منقطع دكلسك وسوزكده صادقسك ومسافرلريكه ضيافت واكرام ايدرسك وخلقك مشكل ايشلرينه معاونت ايلرسك هيچ حق جل وعلا سكا ضررمى يتشديرر ديدى آندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى خديجه كندى عمى اوغلى اولان ورقه بن نوفل يانته آلدى كوتوردى واول بركسه ايديكه زمان جاهليتده دين عربدن يعنى پوت پرستلكدن نصرانيته رجوع ايتمش و خط عربى يازار ايدى اورايه آلوب كوتورمه‌دن مرادى بوايديكه رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك كوزينه كورينن اكر جن ايسه بعض نسخه يازيوره خديجه رضى الله عنها ياابن عم باق محمد نه‌سويلرديدى ورقه دخى سؤال ايدوب « يا ابن اخى ماذا » ديدى يعنى اى قرنداشم اوغلى ندر او ديديكك نه‌سوزلر سويلرسك ديمكدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم قصه‌يى تقرير ايديويردى ورقه او مغاره‌ده كورديكك كمسه شول ملكدركه موسى عليه السلامه وحى كتورمش ايدى يعنى حضرت جبرائيلدر ديوخبر ويردى «ونه اولايدى بن دخى تازه اولايدم قومك سنى ارالرندن چيقاردقلرى زمانه يتشه ايدم» ديدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بيوردى آنلر بنى ارالرندن

(لم ار قبله ولا بعده مثله) حضرت على بيوررلركه رسول اكرمدن اول وصكره اكا مماثل كورمدم يعنى رسول اكرم حضرتلرى افراد آفريده نك جمله سندن احسندر زيرا محبوب رب العالمیندر صلى الله عليه وسلم

﴿ الحديث السادس ﴾

(حدثنا سفيان بن وكيع) كنيه‌سى ابو محمددر كوفيدر (قال حدثنا ابى) مراد وكيعدر جراح بن مليحك اوغليدر (عن المسعودى بهذ الاسناد نحوه بمعناه) مصنف امام ترمذى بيوررركه سفيان بن وكيع بزه ديديكه پدرم وكيع بزه مسعوديدن اسناد مذكور ايله يعنى حديث خامسده واقع اولان اسناد ايله . من حيث المعنى حديث خامسه مشابه حديثى خبرويردى . ميرك شاه بيوررركه اصحاب حديثك عادتلرى بودركه اكر برحديثده متعدد سندلر اولور ايسه . اولا برسند ايله روايت اولنسه بعده اسناد آخرله روايت اولنسه اكر مذكور اولان حديثلر لفظاً و معناً متوا فقلر ايسه اختصار ايچون

چيقارسه‌لرمی كركدر . ورقه يامحمدهركمسه‌كه نبوتله كلمشدر البته قومی اكا دشمنلق ايتمشلردر هيچ برپيغمبر يوقدركه اعدادن قورتلمش اوله اكر بن اول كونلره يتشيدم سكا چوقی نصرتلرايدردم.ديدی‌اندنصكره‌چوق‌كچميوب‌ورقه وفات‌ايلدی‌وبرزمان كچوب وحی كلمدی رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری وحی كلمديكنه محزون اولدی.حتی روايت اولنمشدركه محزونلغندن يوكسك طاغلر باشنه چيقوب كنديني اشاغی اتمق استر ايدی.هربازكه بوقصدله طاغ باشنه چيقسه‌همان جبرائيل عليه‌السلام ظاهر اولوب : « يامحمد تحقيقا سن حق رسول سك »دير و رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌عليه وسلم حضرتلرينك اضطرابی ساكن اولور ايدی.نفسی‌يوندن‌حظ ايدوب ينه دونركلور ايدی.اندن ينه بر زمان‌وحی‌كلمديكی كبی ينه الم واضطراب كلوب اولكی‌نيتله طاغلره كيدردی كندوبی آتاجق يره واردينی كبی همان ينه جبرائيل عليه السلام كورينوب اوبله دير ايدی . امام بخاری و مسلم رحمة الله عليهما نقللرنده جابر بن عبد اللهدن مرويدركه رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم بيورديكه حرا طاغنده برآی مجاوراولدم وقتاكه مجاورتمی تمام ايدوب اشاغی‌يه ايندم بكا برندا كلدی.صاغ‌جانبمه باقدم‌برشی كورمدم وصول جانبمه باقدم ينه‌برشی كورمدم دونوب اردمه باقدم ينه برشی كورمدم باشمی يوقارو قالدردم بركمسه كوردم همان طورميوب خديجه‌يه كلدم : « دثرونی‌دثرونی‌وصبوا علی ماء باردا » ديدم يعنی بنی اثوابله‌اورتك واوزريمه‌صغوق صو دوكك ديمكدراندنصكره ﴿ ياايها المدثر قم فانذر وربك فكبر ﴾ آيتی نازل اولدی‌معناسی ای لباسله بورونوب ياتان يوقارو قالق وانذار ايله ديمكدر وانذارك معناسی قورقه‌جق خبر ويرمكدر مثلا بوكفر وضلال سزی جهنمه كتورر وانده شو اصل عذاب ايله معذب اولورسز ديمك كبی حق جل وعلا دخی رسولنه امر ايدوب امتكه قورقولو خبر وير متنبه اولسونلر ديوبيوردی ـ وربك فكبر ـ ديمك ربكی تكبير ايله ديمكدر يعنی كبريا ايله وصف ايتمكی ربكه مخصوص ايله اندن غيری‌يه اولولق اثبات ايلمه ديمك اولور . قاضی بيضاوی رحمةالله عليه‌بيان‌ايدر:روايت‌اولنديكه بو آيت كريمه نازل اولديغی وقتده رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم تكبير ايلدی ومقرر بيلديكه بووحی‌در جن وشياطين سوزی دكلدر زيرا انلر تكبير ايتمزلر.والحاصل ابتداء وحی بوطريق اوزره اولمشدركه ذكر اولندی يعنی حضرت عايشه رضی الله تعالی عنها روايتی‌اوزره اولا ـ اقرأ بسم ربك ـ نازل اولمشدر اندنصكره امام بخاری ومسلم وترمذی‌رحمةالله‌عليهم رواينلری اوزره ـ ياايها المدثر ـ نازل اولمشدر. امام بيهقی رحمةالله تعالی عليه روايتنده وارد اولمشدركه حق جل وعلا حضرتلری رسولنی اكرام مراد ايدوب ابتداء نبوت اولديغی زمانده هرقنده كيدر ايسه اوغراديغی يرلرده طاشلر واغاجلر سلام ويروب «السلام‌عليك يارسول‌الله» ديرلر ايدی عجبا سلام ويرن‌كيم اوله ديو صاغنه وصولنه نظر ايدردی طاشدن واغاجدن غيری نسنه

مثله ديرلر واكر انجق معنا متوافقلر ايسه نحوه ديرلر

﴿ الحديث السابع ﴾

(حدثنا احمد بن عبدة الضبی البصری) ضب بصره سكانندن عربدن برقبيله‌در . احمد بن عبده بو قبيله دندر (وعلی بن حجر) اياس بن مقاتل بن مخارش السعدی المرزينك اوغليدر حافظ حديثدر وثقه‌در (وابو جعفر بن محمد بن حسين وهوا بن ابی حليمه) ايمدی حسين ابی حليمه نك اوغليدر (والمعنی واحد) مصنف امام ترمذی بيورركه بو مذكور راويلر حديثلرينی عبارات مختلفه ايله خبر ويرديلر حال بوكه حد- يثلرينك معنالری واحددر (قالوا) احمد بن عبده وعلی بن حجر وابو جعفر بن محمد ديديلر (حدثنا عيسی بن يونس) ائمهٔ ستة عيسانك حديثنی تخريج ايتديلر علمده وعملده وزهدده مسلم‌ايدی‌روايت اولنوركه هارون الرشيد زيارت بيت الحرمدن عو- دت وكوفه جانبنه عزيمت ايتدكده ابو يوسف شو وجهله فرمان اصدار

کورمز ایدی . ابو نعیم رحمة الله علیه : اولا جبرائیل ومیکائیل علیهما السلام رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك كوكسنی شق ایدوب یقادیلر پاك ایتدیلر . اندنصكره ﴿ اقرأ باسم ربك ﴾ دیدیلر دیو بیورر . حكمتی بوایدیكه وحی اولنان نسنه‌یی قوت قلبیله اخذ ایلیه دیمشلردر. بعض روایتده قرآن عظیمدن اولا نازل اولان بسمله ایله تمام سورهٔ فاتحه‌در دینلمشدر اما علمای حدیث بو روایتك صحتنه قائل اولمامشلردر حتی امام نووی رحمة الله علیه باطلدر سویلیه‌جك شی دكلدر صواب اولدركه حضرت عایشه‌دن نقل اولندی وسلف وخلفدن دخی نقل بو اعتقاد اوزره در دیو بیورمشدر. بعض علما رحمة الله علیه بیورمشدركه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه وحی برقاچ مرتبه اوزره واقع اولمشدر اولا رؤیای صادقه‌در: واقعه سنده هرنه كورسه صبح كبی ظاهر اولوردی ایكنجی مرتبه بوایدیكه ملك كورنمیوب خبری همان قلب شریفنه القا ایلردی نتكیم رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « ان روح القدس نفث فی روعی لن تموت نفس حتی تستكمل رزقها » دیو بیورمشدر. معناسی تحقیقا : جبرائیل علیه السلام بنم قلبمه القا ایتدیكه هیچ برنفس رزقنی تمام ایتمینجه موت یتشوب اولمز. اوچنجی مرتبه بوایدیكه جبرائیل علیه السلام انسان صورتنه كیروب كلور سویلشور ایدی . ابن عمر رضی الله عنهما حدیثندن سند صحیحله مرویدركه جبرائیل دحیة الكلبی صورتنه كیروب كلور ایدی دحیه دیدكلری كیمسه شویله خوب صورت كیمسه ایدیكه تجارته كلدیكی زمان جالن كورمك ایچون تماشایه چیقارلردی. دردنجی مرتبه بوایدیكه وحی صلصلهٔ جرس كبی كلور ایدی یعنی چاك آوازلری كبی افراط مهابتله كلور ایدی وبو اسلوب ایله كلیشی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه جمله كلشلرندن اشد ایدی. حتی شویله اولوردیكه غایت صغوق كونده مبارك آلنندن تر اقار ایدی وجود شریفلرینی شویله ثقلت باصار ایدیكه التنده دوه‌سی چوكوب یاتار ایدی بركره مبارك ایاغی زید بن ثابتك ایاغی اوزرنده ایكن واقع اولدی زید بن ثابتك ایاغی ازیله یازدی . ائمهٔ حدیثدن امام طبرانی وغیریلر رحمهم الله تعالی زید بن ثابت رضی الله تعالی عنه‌دن روایت ایلمشلردركه بن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك وحی كاتبی ایدم وحی نازل اولدیغی زمانده كاه اولوردیكه پك زیاده ترلر ایدی اندنصكره اضطرابی آچلوب اول حضرت سویلر ایدی بن یازاردم كتابتدن فارغ اولمازدم حتی شویله اولور دیكه قرآنك ثقلتندن ایاغم اوفانمغه قریب اولوردی. شویله ظن ایدمكه ارتق ایاغم اوزره یوری یه‌میم اصلا وسورهٔ مائده ایندیكی زمانده رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ناقه اوزرنده ایدی سوره‌نك ثقلتندن ناقه‌نك قولی اوفانه یازدی دیو بیوردی. بشنجی مرتبه بو ایدیكه جبرائیل علیه السلام كندی صورتنده كلور ایدی التی یوز قنادی وار ایدی وبو صورت اوزره كورنمك ایكی كره واقع اولمشدر. آلتنجی مرتبه بو ایدی كه

ایتدیكه اول حوالیده موجود اولان محدثین كرام هارون الرشیده ملاقاته مبادرت ایده‌لر چون حكم مزبور نشر اولدقده محدثین فرمان خلیفه‌یه اطاعت ایچون مسابقت ایتدیلر. لكن عبدالله بن ادریس وعیسی بن یونس حضرتلری ساكنان كنج فراغت زهد وورعه ملازم وعلم وعمله مداوم اولمغله هارون الرشیده ملاقاتدن امتناع ایتدیلر. خلیفهٔ مزبور انلرك زهد وتقوی وابواب عوامدن اجتنابلرینه واقف اولدقده اوغلی مأمون وامین قرائت حدیث شریف ایچون عیسی بن یونسك مجلس شریفلرینه ارسال ایدوب اكرام قصدیله اون بیك درهم فرزندلریله همراه ایدوب شرف مجالست شیخ ایله سرافراز اولدقده صرهٔ مذكوری پیشگاه شیخه عرض ایلدكلرنده شیخ قبولندن اعراض ایلدی هارون زاده‌لر شیخك اعراضنی اون بیك درهم قلیل اولدیغندن ظن ایدوب یكرمی بیك درهم عرض ایلدیلر. ینه حضرت شیخ قبولندن اعراض ایدوب

رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری کوکلر اوستنده ایکن واقع اولمش ایدی. نتکیم معراج کیجه‌سی صلاة فرض اولنمق کوکلرده‌وحی اولنمشدر. یدنجی مرتبه بوایدیکه‌اراده‌جبرائیل‌واسطه اولمقسزین حق جل‌وعلا موسی علیه‌السلامه سویلدیکی کبی سویلر ایدی امابوسویلمك وراء حجابدن سویلمکدر بعضیلر سکزنجی مرتبه دخی وار ایمدیکه بلاحجاب سویلمك واقع اولمش ایدی دیدیلر اما بومسئله‌ده علمانك اختلافلری واردر تفصیلی اشاغیده کلسه‌کرکدر .ان‌شاءالله‌تعالی . شیخ الاسلام ولی بن‌عراقی رحمةالله علیه ایدر عامر شعبیدن طریق صحیحله مرویدر که اولا اوج ییل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلوب کیتمکه اسرافیل موکل قلنمش ایدی کلور کورینوروحی کتورردی وغیر سوز سویلر ایدی صکره‌دن جبرائیل موکل قلنوب کلدی وقرآن کتوردی دیو بیورمشدر. بعضیلر دخی مراتب وحی‌ده ایکی مرتبه دها ذکر ایتمشلردر : بری بو درکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه واقعه‌ده حق‌جل وعلا حضرتلری سویلشدر. نتکیم زهری روایت ایتدیکی حدیث شریفده رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم : «اتانی ربی فی احسن صورة فقال یامحمداتدری فیم یختصم الملأ الاعلا » دیو بیورمشدر ربم بکا غایت کوزل بر صورتده کلدی و یامحمد ملأ اعلانه شیده بربریله خصومت ایدرلر بیلورمیسن دیدی دیمکدر . ملأ اعلادن مراد کوکلرخلقیدر ایمدی بوحدیث شریفده کلوب سویلدی‌دیوبیوردیغی واقعه‌ده سویلدی دیمکدر بری دخی بودرکه جبرائیل علیه السلام دحیه‌دن غیری صورتده دخی کلمشدر نتکیم کتب احادیثده واقع اولمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنه برکشی کلوب اوکنه اوتوردی بعض شی سؤال ایدوب رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلری جواب بیوردقدنصکره قالقدی کتدی.رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم‌حضرتلری اصحاب کرامنه بوکشی کیمدر بیلورمیسکز دیو بیوردقده هیچ‌بیلور کیمسه‌بولنموب کندولری‌جبرائیل علیه‌السلامدر دیو بیورمشلرایدی. ابن منیر رحمةالله علیه‌دن‌منقولدر:وحی‌ده‌حال‌مقتضای‌وحی اختلافیله‌مختلف‌اولور ایدی یعنی حق جل‌وعلا حضرتلری‌جانبندن کلن خبر اکر وعد اکر بشارته‌متعلق‌ایسه جبرائیل علیه‌السلام انسان صورتنده کلور ایدی.خطابده وجوابده رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلرینه مشقت حاصل‌اولمز ایدی. اکر برقهر وعذابه متعلق ایسه صلصلهٔ جرس کبی شدت ومهابتله کلور ایدی . ابن عادل رحمةالله علیه تفسیرنده بیورمشدر که جبرائیل علیه‌السلام رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه یکرمی‌درت‌بیك کره‌نازل‌اولمشدر آدم‌علیه‌السلامه‌اون ایکی کره ایتمش ایدی. ادریس‌علیه‌السلامه درت کره ایتمش ایدی.نوح علیه‌السلامه اللی کره ایتمش ایدی.ابراهیم‌علیه‌السلامه قرق ایکی کره ایتمش ایدی.موسی علیه‌السلامه درت‌یوز کره ایتمش ایدی.عیسی علیه‌السلامه اون کره ایتمش ایدی . روایت اولنمشدر که

بیوردیلر که تعلیم حدیث مقابله سنده دنیا متاعندن برمتاع اخذنه احتمال‌یوقدر بلکه مسجد سقفنه بالغ اولنجه زرو کوهر ایله مملو ایتسه‌لر برقیراطنه اقبال محالدر. مرویدر که شیخ حضرتلری برسنه غزایه وبرسنه حج شریفه کیتمکی عادت ایتمشدی قرق بش حج و قرق بش غزاسی واردر رحمةالله‌علیه (عن عمر بن عبدالله) انسدن وسعید بن‌مسیبدن حدیث اخذ ایتدی (مولی‌غفرة) عمر غفره‌نك عتقاسندندر (قال‌حدثنی‌ابراهیم بن‌محمد من‌ولد علی بن ابی‌طالب) عمر دیدی بوحدیث‌شریفی حضرت‌علینك‌اوغلی‌محمدك اوغلی‌ابراهیم بکاخبرویردی * ابراهیم صدوقدر * امام نسائی وابن‌ماجه وترمذی ابراهیمدن‌حدیث‌اخذایتدیلر * ابراهیمك پدری محمد الحنفیدر که کنیه‌سی ابو القاسمدر * ابوبکررضی‌الله عنه‌ابن خنیف سبا یاشندن حنیفه نام برجاریه اخذ ایدوب‌حضرت علی‌یه‌اعطا ایتمشدی * ابو محمد اندن اولدی امامیندنصکره‌اولاد علینك افضلیدر * علم‌وعمل وعبادت وشجاعت ایله

جبرائيل عليه السلام رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه اولا كلدكده بغايت خوب صورت و خوب رائحه ايله كلدى و : يا محمد ربك سكا سلام ايلر وبيورركه سن بنم جن وانسه رسولم سك امدى انلرى كلمهٔ توحيده دعوت ايله . و جبرائيل عليه السلام اياغنى يره اوردى يردن صوقينا يوب چقدى . اندن جبرائيل عليه السلام اوصودن كندى ابدست الدى اندنصكره رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه دخى ابدست آل ديو امر ايتدى وجبرائيل عليه السلام نمازه طوردى اكا دخى كنديله نماز قلمغه امر ايلدى وابدست الوب نماز قلمق تعليم ايتدكدنصكره چيقوب كوكه كتدى. اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دونوب كلور ايكن يولده طاشدن اغاجدن بر نسنه يه اوغرامازديكه «السلام عليك يارسول الله» ديو كندويه سلام ويرميه لر. حتى حضرت خديجه رضى الله عنها يه كلدى خبر ويردى. حضرت خديجه شويله شاد اولديكه سونديكندن بر زمان عقلى كتدى. اندنصكره پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرت خديجه يه آبدست ال ديو امر ايلدى حضرت خديجه ابدست الدقدنصكره رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى خديجه ايله نماز قيلدى. اولا نماز ايكى ركعت فرض اولمش ايدى . آندنصكره حق جل وعلا حضرتلرى مسلمانلره سفرده اول فرض اولنان اوزره ايكى ركعتى مقرر ايلدى وحضرده تمام قلمق ايله امر بيوردى. مقابل رحمة الله عليه بيان ايدر صلاة اول ايكى ركعت فرض اولمش ايدى وايكى وقت ايدى ايكى ركعت صباح وايكى ركعت اقشام قلنور ايدى . نتكيم حق سبحانه وتعالى ﴿ وسبح بحمد ربك بالعشى والابكار ﴾ ديو بيورمشدر. معناسى صباحده واقشامده صلاته امردر . فتح البارى آدلو كتابده مسطوردر وكه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى معراج كيجه سندن اول نماز قيلار ايدى . واصحابى دخى بويله ايديلر بو مقرردر بونده خلاف يوقدر . اما بش وقت نمازدن اول هيچ نماز فرض اولنمشميدر يوقسه اولنمامشميدر بونده اختلاف ايتمشلردر . بعضيلر ايتديلر كونشك طلوعندن وغروبندن اول نماز قيلمق فرض ايدى حق تبارك وتعالى حضرتلرينك ﴿ وسبح بحمد ربك قبل طلوع الشمس وقبل غروبها ﴾ ديو بيورديغى اولدر ديديلر . امام نووى رحمة الله عليه ايدر اول واجب اولان انذار ايدى وتوحيده دعوت ايدى اندنصكره كيجه نمازى ايدى نتكيم سورهٔ مزمل اولنده ﴿ ياايها المزمل قم الليل ﴾ ديو بيورلمشدر معناسى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كيجه ايله نماز قيلمغه امردر. اندنصكره بش وقت نماز امر اولنوب كيجه نمازينك فرضيتى نسخ اولنمشدر امار وايت مذكوره ده جبرائيل عليه السلام رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه آبدست آلمق ايله تعليم بيورمسى دلالت ايلركه آبدست المق ليلهٔ اسرادن اول فرض قلنمش اوله وبيورمشلردركه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينه حرا طاغنده ملك كلوب ـ اقرأ باسم ربك ـ ديو بيورب اول حالتلر واقع اولدقدنصكره وحى اكلندى

مشهوردر (قال) حضرت علينك حفيدى ابراهيم بيوردى (كان على اذا وصف رسول الله صلى الله عليه وسلم) حضرت على رسول اكرمى وصف ايتديكى وقتده (قال) على بيوردى (لم يكن رسول الله بالطويل الممغط) رسول اكرم حضرتلرى زياده طويل اولمدى (ولا بالقصير المتردد) رسول اكرم حضرتلرينك اعضاسى بربرينه متداخل قصير دخى دكل ايدى (وكان ربعة من القوم) رسول اكرم حضرتلرى كمال اعتدال قامتله قومدن ممتاز ايدى زيرا اعتدال قامتلرى تناسب اعضايه مقرون اولمغله سائر معتدل القامه لردن متميز اولوب جميع افراد قومدن اعدل القامه ايدى (لم يكن بالجعد القطط) رسول اكرمك موى عنبر بويلرى زياده قيو رجق اولمدى (ولا بالسبط) رسول اكرمك مويلرى دوزدكل ايدى (كان جعدا رجلا) رسول اكرم حضرتلرينك شعر شريفى فى الجمله قيورجق ايدى (وليس بالمطهم) رسول اكرم حضرتلرى كثير اللحم اولمدى (ولا

كلدی. رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری غایت مضطرب اولدی دیو روایت اولنمش ایدی اما نه‌قدر مدت اکلندیکنی ابن اسحق رحمة‌الله علیه تعیین ایدوب اوچ ییل ایدی دیمشدر. وبوجمله اکلنمکدن مرادرسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلرینه اول زمانده عارض اولان حیرت ودهشت بالکلیه زائل اولوب ینه وحی کلمکه تمام شوق حاصل اولسون دیمك ایدی دیو بیورمشلردر. امام احمد رحمة‌الله علیه تاریخنده شعبیدن روایت ایلمشدرکه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه قرق یاشنده ایکن نبوت کلدی. ونبوتنه اوچ سنه اسرافیل علیه السلام مقرون قلندی یعنی کلوب کیدر ایدی وبعض شی تعلیم ایدر ایدی فقط اسرافیل علیه السلام لسانی ایله قرآن کلمدی اوچ سنه دنصکره جبرائیل علیه‌السلام مقرون اولوب آنك لسانی ایله رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه یکرمی سنه قرآن نازل اولدی ابن سعد و بیهقی دخی بویله روایت ایتمشلر. ایمدی ابوعمرو وغیریلر دیدکلری کبی بو روایتدن ظاهر اولدیکه‌رسوالله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك نبوتی‌رسالتندن‌مقدم ایمش ـ اقرأ باسم ربك ـ نازل اولدیغی زمانده نبوت کلمش وسورهٔ مدثر نازل اولدقده رسالت کلمش امته بشیر ونذیر اولمق وصاحب شریعت اولمق بومرتبه‌ده واقع اولمش وسورهٔ مدثر سورهٔ ـ اقرأ باسم ربك ـ دنصکره نزول ایتدیکی مقرردر بونده خلاف یوقدر والله اعلم. رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خاتونلردن اولا ایمان کتورن خدیجه رضی‌الله عنها ایدی‌وخاتون طائفه‌سنه بوفضل وشرف یترکه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه جمله‌دن اول ایمان کتورمك آنلره میسراولدی. پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك دائما رضاء شریفنی کوزه دوب کمال میل ومحبت اوزره اولدیغیچون حق تعالی حضرتلری خدیجه رضی‌الله‌تعالی‌عنهایه بوسعادتی‌ارزان بیوردی. وارککلردن اولاایمان کتورن‌ابوبکر الصدیقدر. رضی‌الله‌تعالی‌عنه. ابن عباس وحسان بن ثابت واسما بنت ابی بکر ونخعی وابن الماجشون ومحمد بن منکدر رضوان‌الله علیهم اجمعین اتفاق‌ایتمشلردرکه ارککلرده‌اولا ایمان کتورن‌حضرت‌ابو بکر اوله بعضیلر دیدیلر علی بن ابی‌طالب کرم‌الله وجهه نابالغ ایدی ورسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنده بولنوردی‌همان خدیجه رضی الله عنها دنصکره اول ایمان کتورمشدر دیدیلر طبری رحمة‌الله تعالی علیه حکایت ایتدیکی اوزره حضرت علی اولوقت اون‌یاشنده ایدی. سلمان‌وابوذر ومقداد وخباب وجابر وابوسعید خدری وزیدبن ارقم رضوان‌الله علیهم اجمعین اتفاق ایتمشلردرکه حضرت خدیجه دنصکره همان حضرت علی رضی‌الله عنه ایمانه کلمش اوله اما کرك ارککده کرك قادینده خدیجه رضی‌الله عنهادن اول کیمسه ایمانه کلمیوب جمله‌دن مقدم حضرت خدیجه ایمانه کلدیکنده اتفاق واردر بونده اصلا خلاف یوقدر. بعضیلر اولا ایمانه

بالمکلثم) رسول اکرم حضرتلرینك وجه شریفی زیاده مدور اولمدی (وکان فی وجهه تدویر) رسول اکرم حضرتلرینك وجه مبارکلری وجه مااستداره دن خالی دکل ایدی. یعنی رسول اکرمك مبارك یوزلری غایت دکرمی دکل ایدی

﴿ نظم ﴾

وجه‌پاکنده‌اولان لحم لطیف
نه کثیرایدی دیمشلر نه خفیف
همدخی‌اول‌ایکی رخسارهٔ تر
قتی‌چوق اتلو دکلدر دیدیلر

(ابیض مشرب) رسول اکرم حضرتلرینك رنك مبارکلری حمرتله مخلوط بیاضدر (ادعج العینین) رسول اکرمك دیدهٔ‌مبارکلرینك‌حدقه‌لری بغایت سیاهدر (اهدب الاشفار) رسول اکرم حضرتلرینك مژکانلری کثیر مستطیلدر (جلیل المشاش) رسول اکرمك استخوانلرینك باشلری عظیمدر (والکتد) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك ایکی کورکلرینك اورته‌سی عظیمدر بو شیلرك عظمتی قوت و شجاعتـه دلیلدر (اجرد) رسول اکرم حضرتلرینك جمیع اعضاسی موبلی دکلدر (ذومسربة)

كلن رجالدن سابقا ذكر اولنان ورقة بن نوفلدركه حضرت خديجه رضي الله عنهانك عميسي اوغليدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حرا طاغنده واقع اولان خصوصدن خوف ايدوب حضرت خديجه ورقه نك يانته آلوب كتديكي زمانده ورقه: يامحمد اول كلن ملك حضرت موسايه وحي كتورندر ونه اوله ايدي سنك نبوتك زمانته بنده يتشيدم وسكا نصرت ايده ايدم ديمش ايدي. بونلر پيغمبر عزعليه الصلاة والسلام حضرتلرينك نبوتنه يتشمكدر نهايت رسالتنه يتشممش اولور ديديلر اما ابونعيم روايتي اوزره ورقة بن نوفل: يامحمد شاد اول كه بن شهادت ايدرم تحقيقا سن اول كيمسه سنكه عيسى بن مريم سنى بشارت ايلمش ايدي . وموسى عليه السلامه كلان وحي ملكي سكا دخي كلدي وسن نبي مرسلسن وسكا جهاد اتمك ايله امر اولنسه كركدر. اكر بن اول زمانه يتشه ايدم سنكله بيله جهاد ايلر ايدم ديديكي صحيح اولور ايسه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك رسالتني تصديق اتمش اولور. بوتقديرجه رجالدن اولا اسلامه كلن ورقة بن نوفل اولور ديمشلردر ولكن بوروايتده كلام واردر زيرا ايمان كتوردي ديمكدن مراد رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلري تبليغ رسالت ايتدكده تصديق واقرار ايتدي ديمكدر يوقسه تبليغ واقع اولمدين كتب سماويه ده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اوصافني كوروب نبوت ورسالت ايله كله جكنه اعتقاد ايدن امم سالفه دخي رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك امتندن اولمق لازم كلور باخصوص كه بويله ايديكي ثابت دكلدر . ابن صلاح رحمة الله عليه ايدر بوامتك اولا ايمانه كلنلري خصوصنده لايق بودر بويله دينله كه حر اولوب عاقل وبالغ اولان كيمسه لردن اولا حضرت ابو بكر الصديقدر .صبيلرده حضرت عليدر. خاتونلرده حضرت خديجه در آزاد اولمش قوللرده زيددر وآزاد اولميان قوللرده حضرت بلال حبشيدر رضوان الله عليهم اجمعين . طبري رحمة الله عليه ايدر اولى بودركه روايات بيني توفيق وتصديق ايدوب شويله دنيله كه مطلقا اول اسلامه كلان خديجه در اصلا بوندن مقدم كيمسه ايمانه كلمامشدر . اركك صبيلرده اولا اسلامه كلان واسلامه كلديكني كيزليوب آشكار اتميان حضرت عليدر وطائفهٔ عربك ذكورندن اولا اسلامه كلوب اسلاميتني آشكاره ايدن ابوبكر الصديق رضى الله تعالى عنهدر وآزاد اولمش قول طائفه سندن اول ايمانه كلان زيددر وبوقول متفق عليهدر بونده خلاف يوقدر. اولا رجالدن اسلامه كلان حضرت ابو بكردر ديمان كيمسه نك مرادي حروبالغ اولانلردن ديمكدر. وحسندن روايت اولنان قول دخي بو ذكر اولنان كلامي تقويت ايدركه حضرت علي كرم الله وجهه بيورمشدركه ابو بكر بني درت شيده سبقت ايلدي اول درت شي ابوبكره ويرلدي بكا ويرلمدي بريسي اسلاميتني آشكاره ايلمك . بري دخي رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريله مقدم هجرت اتمك زيرا مكه دن مدينه يه كيتديكي زمانده حضرت ابو بكر برابر

رسول اكرم حضرتلري ناف سعادتندن سينهٔ شريفنه دك الف كبي موي باريكدن برخط صاحبيدر (شثن الكفين والقدمين) رسول اكرم حضرتلرينك مبارك اللري واياقلرينك اصابعي فرموده در (اذا مشى تقلع كانما ينحط في صبب) رسول اكرم حضرتلري مشي ايلدكده مشي قويله مشي ايدوب مبارك قدملريني زميندن قوتله قلع ايدوب خطواتني وسعتلي ايدي كويا مكان عاليدن پسته نزول ايدركبي (واذا التفت التفت معا) رسول اكرم حضرتلري برشيئه نظر مراد ايتدكده مبارك كردنلرين يمينا وشمالا بوكمزلر بلكه جمله بدنلريله اقبال ايدرلرايدي. مكالمه ايچون بركمسه يه توجه ايتسه لر مجموع جوارحيله توجه ايدوب فقط باشلرين چويروب نظر اتمزلرايدي (بين كتفيه خاتم النبوة) رسول اكرم حضرتلرينك مبارك كوركلري بيننده خاتم نبوة واردر سلسلهٔ نبوة رسول اكرمك ذات شريفلريله منقطع وتمام اولديغنه تنبيه ايچون (وهو

كيدوب حضرت علی مصلحت ايچون مكه ده قالمش ايدی . بری دخی مغاره ده رسول صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلريله برلكده بولنمق بری دخی اقامت صلاة ايتمك بن اول زمانده اسلامی صاقلردم ديو بيورمشدر . وزيد بن حارثه دنصكره حضرت عثمان بن عفان وزبير بن عوام وعبدالرحمن بن عوف وسعد بن ابی وقاص وطلحة بن عبيدالله اسلامه كلديلر . رضوان الله تعالی عليهم اجمعين . وبونلری حضرت ابی بكر الصديق كلوب رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينه دعوت ايلدی بونلر دخی قبول ايدوب خدمت شريفنه وارديلر اسلامه كلوب نماز قيلديلر . بونلر دنصكره ابوعبيدة بن الجراح وابو سلمه عبدالله بن عبدالاسد وارقم بن ابی الارقم وعثمان بن مظعون وآنك قرنداشلری قدامه وعبدالله وعبيدة بن حارث بن عبد المطلب وسعيد بن زيد وخاتونی فاطمه بنت خطاب اسلامه كلديلر . اندنصكره همان خلق بلوك بلوك اسلامه كلمكه باشلديلر بو مرتبه يه وارنجه حق جل وعلی حضرتلری ﴿ فاصدع بما تؤمر ﴾ ديو امر بيوردی . يعنی يا محمد شول امر اولنديغك شيئی مشركلره آشكاره سويله ديمكدر . حاصلی شمدنصكره كيمسه دن صاقنمه وخوف ايله سكا كوندرديكمز احكام شريعتی اظهار ايدوب بزم جانبمزدن ارسال اولنديغی اوزره خلق اراسنده امر ونهی ايله ديو بيورلدی . مجاهد رضی الله عنه ايدر فاصدع ديمكدن مراد نمازده قرآنی جهر ايله اوقو ديمكدر . ابوعبيدة بن عبدالله بن مسعود در رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينه بو آيت نازل اولنجه يه قدر قرآنی حضرت رسول الله اخفا ايله اوقوردی . بوندنصكره كندولری واصحاب كرام جهر ايله اوقومغه باشلديلر ديو بيورمشدر . روايت اولنور كه پيغمبريمز عليه السلام اوچ ييله دكين جمله نبوت امرين صاقلدی آشكاره ايلمدی . اندن حق تعالی حضرتلرينك امريله اظهار بيوردی وقومنه يعنی قريش طائفه سنه نبوتی آشكاره قيلوب اسلامه دعوت ايلدی وقريش قومی بو مرتبه ده ايكن چوق اينجتمديلر . رسول الله حضرتلرندن اول قدر نفرت ايتمديلر وقتا كه بوتلرينی ذكر ايدوب بوته طاپدقلرينی عيبلامغه باشلادی عداوت پيداء اولوب دشمنلق اظهار ايتديلر وبوحال دردنجی سنه ده واقع اولدی . اسلامه كلان كلدی كيرو قلانی جميعا رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينه عداوت ومخالفت اوزره اتفاق ايتديلر . عميسی ابو طالب شفقت وحمايت اوزره ايدی كتدكجه عداوتلری مشتد اولوب قومنك كافرلری مسلمانلر ايله دوكوشمكه باشلديلر وكافرلر چوق ايدی مسلمانلره جفا ايدرلر ايدی . طورميوب ينه دين اسلامدن دونديروب مرتد ايلمكه چاليشورلر ايدی . ورسول الله حضرتلرينه برامز ايشلر قصد ايدرلر ايدی . الله تعالی حضرتلری حمايه ايدوب شر وفسادلرينی رفع ايدردی . ابوطالب رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينه نصرت ومعاونت اوزره ايدی . ابولهبدن غيری جميع بنی هاشم وبنی عبدالمطلب رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم جانبنده ايديلر . اول سببدن كيمسه ضرر يتشديره مز ايدی

خاتم النبيين) رسول اكرم حضرتلری انبيايی ختم ايديجيدر ياخود انبياء عظام رسول اكرم حضرتلريله ختم وختام بولدی وآنك ذات شريفيله مهور اولدی (اجود الناس صدرا) ناسدن مراد انسان كامللردر . صدردن مراد قلبدر . سخا معناسنه اولان جود دندر اجود يعنی رسول اكرم حضرتلرينك قلب شريفلری معارف الهيه وانوار عالم قدسيی مستعدينه اعطاده سائر سخا ايله موصوف اولان انسان كامللردن هزار مرتبه قلب جهتندن اسخا واعطادر . اكر اجود سعه معناسنه اولان جود دن مأخوذ ولور ايسه معنی ديمك اولوركه رسول اكرم حضرتلرينك قلب شريفلری تجليات الهيه يی قبول جهتندن بو صفتله موصوف اولان انسان كامللردن قلب يوندن اوسع وافسحدر . اكر اجود لفظی حسن معناسنه اولان جودتدن مأخوذ اولور ايسه معنی ديمك اولوركه رسول اكرم حضرتلرينك قلب شريفلرندن پر تواندن كمالات الهيه بو صفت ايله

(مقاتل)

مقاتل رحمةالله‌علیه‌بیورر: رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم ابوطالب یانینه‌واروب دینه دعوت ایلر ایدی همان قریش طائفه‌سی دخی جمع اولوب ابو طالبه کلورلر ومحمدی‌بزه ویرحقندن کله‌لم دیرلرایدی. ابوطالب : هیچ اولورمیکه بن قرنداشم اوغلنی سزه ویره‌یم اکر ناقه کندو کوچکندن غیری‌یه میل ایدرایسه بنده‌محمدی سزه ویریرم دیرایدی‌زیرا رسول‌الله‌صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم‌حضرتلری هم قرنداشی اوغلی‌ایدی وهم النده بیومش ایدی . لکن هدایت میسر اولوب ایمانه کلمامش فقط رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه جان وباشله خدمت اوزره ایدی . اوغلی کبی سور و میل ومحبتی کالده ایدی . رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خلقك اولرینه کیدوب « یاایها‌الناس ان‌الله‌یأمرکم ان‌تعبدوه ولا تشرکوا به شیئا » دیو بیورر ایدی. یعنی ای آدم اوغللری تحقیقا حق تعالی حضرتلری سزه بیوررکه کندویه عبادت ایده‌سکز واکا هیچ بر شیئی شریك ایتمیه‌سکز دیمکدر.پیغمبرعز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری بویله دیدکجه ابولهب آردنجه کزوب (یاایها الناس ان‌هذا یأمرکم ان‌تترکوا دین آبائکم) دیو چاغرر ایدی . معناسی ای آدم اوغللری محمد سزه امر ایلرکه اتالریکزك دینی ترك ایده‌سکز دیمکدر.ولید بن مغیره دیدکلری کافر: محمد ساحردر دیو سویلر ایدی . قومی دخی اکا تابع اولوب رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ساحر دیرلر ایدی . قریش طائفه‌سی اذا ایدوب شاعردر قرآنی کندو سویلر کاهن ومجنوندر دیرلر ایدی . کیمیسی‌مبارك باشنه طوپراق صاچارلر وکیمیسی دخی قان کتوروب قپوسنه سورر ایدی . وکعبةالله قربنه واروب سجده ایتدکده عقبة بن ابی معیط دیدکلری ملعون کلوب چوق اذا ایلدی. ابوبکر الصدیق رضی‌الله تعالی عنه یانینه‌کلوب « اتقتلون رجلا ان یقول ربی الله » دیدی یعنی برکشی‌بنم‌ربم‌اللهدردیدیکیچون‌قتل‌می‌ایدرسکز‌دیمکدر وصدیق‌اکبر رسول‌الله صلی الله‌تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینه هم دیلیله هم‌الیله معاونتلر ایلردی . علما رحمهم‌الله بیورمشلردرکه ابوبکرالصدیق رضی‌الله عنه حضرتلری مؤمن آل فرعوندن افضلدرزیرا اول‌موسی علیه‌السلامه همان دیلیله یاردم ایدرایدی. حضرت ابوبکر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه هم دیلیله هم الیله یاردم ایتدی دیمشلردر.تفصیلی‌بودرکه فرعون نسلندن برکیمسه وارایدی.حضرت موسایه ایمان کتورمش ایدی اما قورقوسندن ایمان کتوردیکنی صاقلر و کیمسه‌یه اظهار ایتمز ایدی.بنی اسرائیل حضرت موسایه اذاایدوب قتل ایتمك استدکلری زمانده دیلیله نصرت ایدوب بنم ربم الله تعالی در دیدیکیچون برکیمسه‌یی قتل‌می ایدرسکز دیر ایدی حق تعالی حضرتلری قرآن عظیمنده ﴿وقال رجل مؤمن من آل فرعون یکتم ایمانه اتقتلون‌رجلا ان یقول ربی‌الله ﴾ دیو بیوردیغی اول قصه‌در . امام بخاری رحمةالله علیه روایت ایلمشدرکه پیغمبرعز علیه‌الصلاة والسلام کعبه قربنده

موصوف اولان سائرانسان کامللردن قلب‌یوزندن‌هزار مرتبه احسندر (اصدق الناس لهجه) لهجه لسان معناسنه‌در رسول اکرم حضرتلرینك لسان‌معارف عنوانلری اصدق السنه‌در (والینهم عریکة) عریکه طبیعت‌دیمکدررسول‌اکرم حضرتلری طبیعت‌یوزندن سائر اخلاق حمیده ایله موصوف اولنلردن ارفق والین وقلوبه او فقدر (واکرمهم عشیرة)رسول اکرم حضرتلری قبیله یوزندن جمله ناسدن اکرمدر (من رآه بدیهة هابه) بدیهه فجأة برشیٔ ظهور ایتمکه دیرلر رسول اکرم حضرتلرنده اولان مهابت الهیه‌دن ناشی جمال پرکماللرینه بغتة نظر ایدن کمسنه‌یه هیبت مستولی اولوردی

نظم

دیدی داماد رسول حرمین
والد جملهٔ سادات حسین
بر کذارکاهده آدم کاهی
اکسوزین کورسه‌رسول‌اللهی
هیبت آلوردی کذارندن‌انك
کثرت حلم و وقارندن انك

(ومن‌خالطه‌معرفة احبه) رسول اکرم حضرتلرینك حسن خلقلرینه‌عارف اولمق وجهیله برکسنه

نمازقیلار وقریش کافرلرندن برجماعت حرمده اوتوررلر ایدی . ارالرندن بریسی
کوربیورمیسکز شومرائی‌یی‌دیو رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی
کوستردی وقنغیکزدرکه واروب آل فلانك دوه بوغازلادقلری یردن برمقدار قان
ومهملات کتوره نماز قیلار ایکن ارقه‌سنه‌قویه‌دیدی. همان ایچلرندن برغایت شقی
بدبخت قالقوب کتوردی وکوزه‌دوب رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم‌حضرتلری
سجده‌یه واردیغی کبی مبارك ارقه‌سنك‌اوستنه‌قودی. کافرلر حظ ایدوب‌کولوشدیلر
رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سجده‌ده اکلنمش ایدی بریسی
حضرت فاطمه‌یه خبر ویردی همان سکرده‌رك کلدی مبارك ارقه‌سندن مهملاتی
آلوب‌یانه‌آتدی‌ودونوب کافرلری‌تعییب وتوبیخ ایتدی . رسول‌الله‌صلی‌الله‌علیه‌وسلم
دخی نمازی تمام ایدنجه قریش طائفه‌سنه بددعا ایلدی. اندن آدلو آدیله برقاچ
ملعونی ذکر ایدوب آنلره بددعا ایتدی.آنلر عمرو بن هشام وعتبة بن ربیعه
وشیبة بن ربیعه وولید بن عتبه وامیة بن خلف وعقبة بن ابی معیط وعمارة بن
الولیددر لعنة‌الله علیهم اجمعین . ابن‌مسعود رضی‌الله عنهما ایدر:والله بن کوردم
آنلری‌که بدر غزاسنده قلجدن کچدیلر و قلیب ایچنه براغلدیلر و قلیب شول
قیودرکه همان قازلمش و طاشله یاپلمامش و ذکر اولنان ملعونلرده عمرو بن
هشام دینیلان ابوجهل لعیندر . روایت اولنورکه بدر غزاسنده ملعونلری صحابهٔ
کرام قیردیلروکلاب کبی آیاقلرندن سورکلیوب قیو ایچنه طولدردیلر واول
ملعونلر حقنده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم‌حضرتلری « واتبع اهل‌القلیب
لعنة » دیو بیورمشدر. معناسی اول قلیبه آتیلان کافرلر اردنجه یارب لعنت
یتشدر دیمکدر . بعضیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
بوکلامی بد دعا ایتدیکی زمانده سویلمش ایدی دیدیلر . بوتقدیرجه نبوتنه عظیم
دلیل اولور زیرا اول زمانده قلیبه آتیله‌جقلرینه اشارت ایتمش اولور اماقلیبه
آتلدقلرندن صکره سویلمك احتمالی دخی ویرمشلردر.اندنصکره حضرت حمزه بن
عبدالمطلب رضی‌الله عنه اسلامه کلدی وطائفهٔ قریش ایچنده حضرت حمزه
رضی‌الله عنه بغایت عزتلو و معتبر یکیت و پهلوان و دلاور کیمسه ایدی . عتقی
رحمة الله علیه دیدیکی اوزره حضرت حمزه التنجی سنه‌ده اسلامه کلمکله
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه غلبه وقوت حاصل اولدی .
قریش قومی برمقدار چکلوب اولکی کبی انجیده‌من اولدیلر . مغلطای رحمة‌الله
علیه ایدر: قریش کافرلری‌رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدیلر
و اکر مرادك شریف اولمق ایسه سنی اوزریزه سید ایده‌لم جمله‌مزك اولوسی
سن اول اکر پادشاه اولمق ایستر ایسك سنی پادشاه ایده‌لم پادشاهمز اول و
اکر سکا کلوب کورینان شی جنی ایسه ماللریمزی خرج ایده‌لم طبیبلر کتوروب
سکا علاج ایتدیره‌لم خلاص اوله‌سك یوقسه سنی‌معذور طوته‌لم دیدیلر رسول‌الله

(حضرتلری)

مصاحبت ایلسه رسول
اکرمه محبتشدیده ایله
محبت ایدر ایدی حتی او
کمسه رسول اکرم پدر
وپسر و کافهٔ بشردن بلکه
کندو نفسکدن احب
اولوردی .

نظم

دخی برکسه رسول‌ایله مدام
ایلسه خلطه ایدوب‌بعض‌کلام
کلماتنده کی لذاتله اول
قولی اولوردی‌قبول‌ایتسه‌رسول

(یقول ناعته)نعت‌برشیئی
صفت حسنهٔ موجوده‌سیله
توصیفدن عبارتدر . یعنی
رسول‌اکرم حضرتلرینك
جمال باکمالنی توصیف
واخلاق‌حمیده‌لرینی‌تعریف
مراد ایلین کمسنه عجزینه
مقر وقصورینه معترف
اولمغله دیرایدیکه(لم‌ارقبله
ولا بعده مثله) بن رسول
اکرمدن اول وصکره
رسول اکرمه صورتا
وسیرتا وخلقا وخلقاناسده
انلره مشابه کمسنه کورمدم
صلی‌الله علیه وسلم

نظم

وصف‌ایدنلر اوفلك درکاهی
یعنی اطوار حبیب اللهی
اول وآخر موجود اونی‌بیل
کورمدك مثلنی دیرالحاصل
اتفاق بودر اصحابك هب
او شهنشاه ملائك مشرب
صدف صنع الهده عیان
درشهوار ایدی بردانه همان

حضرتلری ایتدی « مابی ماتقولون ولکن الله بعثنی رسولا وانزل علی کتابا وامرنی ان اکون بشیرا ونذیرا فبلغتکم رسالات ربی ونصحت لکم فان تقبلوامنی ماجئتکم به فهو حظکم فی الدنیا والآخرة وان تردوه علی اصبر لامرالله حتی یحکم الله بینی وبینکم » یعنی اول سزك دیدیککز نسنه‌لر بنده یوقدر لکن حق تعالی بنی حق رسول کوندردی وبکا کتاب ایندیردی وبیوردیکه بن بشیر ونذیر اولم یعنی لطفی خبرلری ایله سویندیره‌یم وقهری خبرلری ایله قورقوده‌یم. پس بن تکری تعالی نك رسالتلرینی سزه یتشدیردم وسزه نصیحت ایلدم اکر سزه کتوردیکم نسنه‌یی بندن قبول ایدر ایسه‌کز اوسزك دنیا وآخرتده بهره مند اولوب مراده یتشمکزه سبب اولور اکر قبول ایتمیوب اوزریمه رد ایدر ایسه‌کز تاباری تعالی بنمله سزك اورته کزده حکم ایدنجه صبر ایده‌رم دیمکدر. حاصلی نه شریفلك نه پادشاهلق مرادمدر ونه کوزمه جنی کورینور حق پیغمبرم حق جل وعلا جانبندن رسالته کلدم وسزه تبلیغ رسالت ایتدم اکر طوتارسه‌کز خوش طوتمازسه‌کز حق تبارك وتعالی سزك حقکزدن کلنجه صبر ایده‌رم دیو جواب ویردی. بوندنصکره نضر بن حارث وعقبة بن ابی معیط کتدیلر یهود علماسنه واردیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن خبر صوردیلر ایشته ارامزده شو اصل برکیمسه پیدا اولدی دعوای نبوت ایلر نصل اولمق کرك کتابلریکزده وارمیدر دیدیلر. انلر دخی ایتدیلر وارك اوچ نسنه‌دن سؤال ایدك اکر خبرویررسه کرچك نبی مرسلدر خبر ویره‌مزسه یلانسویلر دیدیلر. اولا سؤال ایدك که اول زمانده کیدن یکتلر کیملردر اندنصکره سؤال ایدك که رجل طواف کیمدر اندن سؤال ایدك که روح ندر دیدیلر. پس کلدیلر مذکور سؤاللری رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه صوردیلر پیغمبر علیه الصلاة والسلام یارین سزه خبر ویره‌یم دیدی ان شاء الله تعالی دیمك خاطرینه کلمدی. اندن برنیجه کون اکلنوب وحی کلمدی صکره بو آیت کریمه نازل اولدیکه ﴿ ولا تقولن لشیء انی فاعل ذلك غدا الا ان یشاء الله ﴾ معناسی بو در ان شاء الله دیمینجه هیچ برنسنه ایچون یارین بن اونی ایشلرم دیمه‌لر اندنصکره حق تبارك وتعالی وحی ایتدیکه اول سؤال ایتدکاری یکتلر که اول زمانده کتمشلردر انلر اصحاب کهفدرکه دقیانوسدن قاچوب کتدیلر ایدی ورجل طواف ذوالقرنین در وروحدن سؤال ایتدیلر ایدی روح بنم ربمك امرندندر دیو جواب ویر دینلدی. نتکیم حق سبحانه وتعالی ﴿ ویسئلونك عن الروح قل الروح من امر ربی ﴾ دیو بیورمشدر. اما امام بخاری رحمة الله علیه نقلنده عبدالله بن مسعود رضی الله عنه بیورمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایله باغچه‌ده ایدك برقاچ یهودی کلدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه روحدن سؤال ایتدیلر برمقدار سکوت ایلدی بیلدمکه وحی کلور اندنصکره ﴿ ویسئلونك عن الروح قل الروح من امر ربی ﴾ آیتی نازل اولدی دیمشدر. ابن کثیر رحمة الله علیه ایدر بو روایتك

الملشدی انی خلاق ازل
حسن واخلاقله بی مثل وبدل
شب معراجده اولدی اول ماه
شب چراغ حرم بزم اله
وجه نورندن ایدی مالامال
تا سراپردهٔ درکاه جلال
خاصکان حرم مولا نك
اوتانورلر دی جنابندن انك
نوری اولمشدی اوشمعك هربار
جرم خورشید کبی شعشعه‌دار
کان فطرتده اوذات یکتا
جوهر فردایدی دیرلر فرضا

(قال ابو عیسی) مصنف دیدی (سمعت ابا جعفر محمد بن الحسین) بن ایشتدم ابو جعفردن (یقول سمعت الاصمعی) ابو جعفر دیر ایدی بن ایشتدم اصمعیدن (یقول فی تفسیر صفة النبی صلی الله علیه وسلم) حدیث مذکورده اولان لغاتك شرحنده اصمعی دیر ایدی اصمعی لغتده امامدر جدی اصمع بصره‌یه منسوبدر جماعت کثیره‌دن حدیث روایت ایتدی واندن دخی جماعت کثیره حدیث روایت ایتدیلر. یحیی بن معیندن مرویدر که امام مالك اصمعیدن حدیث استماع ایتدی. ایمدی اصمعی بیورر (الممغط) بو لفظك معناسی (الذاهب طولا) دیمکدر یعنی ممغط اول شخصه

و برمبهم جواب ویریلور مثلا بر کیمسه اناسندن کوزسز طوغمش اولسه ظاهر بودرکه اول کیمسه‌یه الواندن برنسنه‌یی حقیقتی اوزره آکلاتمغه مجال یوقدر مثلا یشیل ندر قزل‌ندر دیسه آکا نه‌دیمك کرکدرکه آنلری کوزلو کیمسه‌لر بیلدکلری کبی آکلاتمغه قابلیت اوله سؤال اولنان کیمسه‌ده علم‌وار وتفهیم‌ایتمکه قدرت‌وار اما سؤالی ایدن کیمسه‌ده فهم‌ایتمکه اصلا قابلیت یوق‌لاجرم لازم کلورکه برمبهم جواب ویریلوب حق تعالی‌نك‌امریله خلق‌اولنمش برنسنه‌در دنیله. وبالجمله مجیب‌طرفی‌کمال اوزره‌در انده اصلا نقصان یوقدر قصور سائل جانبنده درکه کندو ذاتنده انی‌فهم ایده‌جك قوت خلق اولنمامشدر والله اعلم . ابتداء اسلامده کفار قریش اهل اسلامه پك‌چوق جفا ایتمشلردر حتی روایت اولنورکه عمار بن یاسرك اناسی سمیه دیدکلری خاتون رضی‌الله عنها‌یه کفارعذاب ایدرکن ابوجهل‌لعین یانه‌اوغرادی برحربه اوروب شهید ایتدی‌ابوذر رضی‌الله‌عنه روایتنده اولااسلاملرینی آشکاره قلنلریدی نفر کیمسه ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم وابوبکر الصدیق وعماربن یاسر واناسی سمیه‌خاتون وصهیب رومی وبلال‌حبشی ومقداد رضوان‌الله تعالی علیهم‌اجمعین . اولا بونلر اظهار ایتمشلردر. رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه عذاب ایده‌مزلر ایدی . زیرا عمیسی ابوطالب منع ایدردی وابوبکر رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرینه دخی جفاایده‌مزلرایدی . زیرا قومی چوق ایدی منع‌ایدرلردی اما کروقالان مسلمانلری مشرکلر طوتارلر ایدی و جبه کیدیروب کونشلرده قورلر ایدی کونش حرارتی مسلمانلری اریدرایدی وبلالی‌طوتارلرایدی و صبیلرك الینه ویروب مکه‌نك صوقاقلرنده کزدیررلر ایدی . بلال رضی‌الله تعالی عنه «احداحد» دیرایدی. یعنی انلر جفا ایتدکجه تکری‌تعالی بردر بردر دیر ایدی امام احمد رحمة‌الله علیه بویله‌روایت ایتمشدر ومجاهد روایتنده بلالی‌طوتوب بوینه ایپ طاقارلر ایدی وصبیلرك النه ویروب آنکله اوینارلر ایدی حتی مبارك بوینی ایپ کسوب نشان ایلدی اول ینه « احد احد » دیرایدی. حضرت‌بلال برحبشی قول ایکن کفره اکراه ایدرایدی . ینه صبر وثباتی بو مرتبه‌ده ایدی ایمانك لذتی ایتدکلری عذابك شدتنی طویورماز ایدی . امام بیهقی رحمة‌الله علیه نقلنده عروه رضی‌الله تعالی عنهدن روایت اولنمشدرکه کفارك عذابندن خلاص ایتمك ایچون حضرت ابی‌بکر الصدیق رضی‌الله عنه ایمانه کلان قولدن وجاریه‌دن یدی نفر کیمسه‌یی صاتون آلوب آزاد ایتمشدر وآنلرك بریسی . زنیره رضی‌الله‌تعالی عنهادر ایمانه کلدیکیچون عذاب ایدرلرایدی . ینه کافر اول دیو اوده قبول ایتمز ایدی بلایی چکوب صبر ایدر ایدی آخر ایتدکلری عذابدن کوزلری کورمز اولدی کافرلر لات وعزی کوزیکی شویله ایلدی دیرلر ایدی « لاوالله ماهو کذلك » دیرایدی . یعنی والله اویله‌دکلدر بنم‌کوزیمی بویله‌ایدن لات‌وعزی‌دکلدر دیدی . آخر حق تبارك وتعالی کوزلرینه نور ویردی کورمکه باشلدی . زنیره

غنك کناریدرکه آنده مژکان ثابت اولور بو مقامده‌مراد ذکرمحل‌ارادهٔ حال‌درکه‌اشفارطویل‌دیمك مژکانی طویل دیمکدر . زیرا اهدب کوز قپاغنك کنارنده کرپکلری طویل وکثیردیمك‌اولور(والکتد) بو لفظك معناسی (مجمع الکتفین) دیمکدرٔ (وهو الکاهل) مجمع الکتفین دیمك فارسیده میان هر دوشانه و ترکیده ایکی کورك اورتاسی دیدکلری موضعدر (والمسربة) بو لفظك معناسی (هو الشعر الدقیق الذی کانه قضیب من الصدر الی السرة) دیمکدر یعنی مسربه اول موی باریکلردرکه خط کبی سینه‌دن بدأ ایدوب سره‌یه‌منتهی اوله (والشثن) بولفظك معناسی (الغلیظ الاصابع من الکتفین والقدمین) دیمکدر . یعنی شثن اللرینك وایاقلرینك پرمقلری مردانه اوله (والتقلع)بولفظك‌معناسی (ان‌یمشی بقوة) دیمکدر یعنی‌تقلع یوررایکن‌زمیندن قدمینی رفع ایلدکده قوتله رفع ایلدکدرکه خبلامشی ومرضاونسا رفتاری کبی اولمیه(والصبب)بولفظك

برخاتون وجاریه ایکن دین اسلام یولنه جفا ومحنته صبر ایتدی . حق جل وعلا
حضرتلری دخی عنایت ایدوب صبری برکاتنه ینه کوزینك نورینی احسان ایلدی.
آندن نبوتك بشنجی سنه‌سی رجب آینده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم
حضرتلری اصحابنه اجازت ویردیکه کیدوب حبش ولایتنه هجرت ایده‌لر. برقاچ
کیمسه‌لر اول دیاره کتدیلر بعضیلر یالکز نفسیله کیتدی وبعضیلر اهلنی دخی آلوب
کتدیلر. وکیدنلرك جمله‌سی برروایتده اون برار ودرت خاتون ایدی. برروایتده
اول ایکی ار وبش خاتون ایدی . بعضیلر دخی همان ایکی خاتون ایدی دیمشلردر.
وبو کیدنلرك اوستنه عثمان بن مظعون رضی الله عنه بك نصب اولنمش ایدی .
زهری رحمةالله علیه نقل ایدر بکلری یوق ایدی همان شویله کتمشلر ایدی. دریایه
وارنجه‌یه قدر یایا یوریدیلر اندنصکره نصف التونه برکمی طوتدیلر وکیروب حبشه
کتدیلر . روایت اولنور که بو طائفه‌ده مکه‌دن اولا چیقان حضرت عثمان بن
عفان رضی‌الله عنه وخاتونی رقیه‌که پیغمبر عز علیه الصلاة والسلامك کریمه‌سیدر
برابر آلوب کتمش ایدی . روایت اولنورکه کتدکلرندنصکره رسول‌الله صلی‌الله
تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خبرلری کلمدی . صکره‌دن برخاتون کلوب خبرویردی
عثمانی کوردم خاتونی برمرکب اوستنه بندیرمش کیدیورلر ایدی . رسول‌الله
صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه لوط پیغمبر علیه السلامدنصکره
خاتونیله اول هجرت ایدن عثمان بن عفاندر . وقریش طائفه‌سی حبشه کیدنلرك
آنده امن وامان اوزره قرار ایتدکلرینی کوردیلر وبعض یاکلشلر دوزدیلر عمرو
بن عاص وعبدالله بن ابی ربیعه ایله حبش پادشاهی اولان اصحمه‌یه کوندردیلر
وعمارة بن ولیدی برابر کوندردیلر که اوراده اولان مسلمانلری سوروب ینه مکه‌یه
کتوره‌لر وایستدکلری قدر جفالر ایده‌لر اصحمه دخی پشکشلرینی قبول ایتمیوب رد
ایتدی یوزلری قره‌سیله کرویه کلدیلر. وحضرت عمر بن خطاب رضی‌الله تعالی عنه
حضرت حمزه رضی‌الله تعالی عنهدن اوچ کون صکره اسلامه کلمش ایدی .
واسلامنه سبب رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلمك دعاسی اولمش ایدی . « اللهم اعز
الاسلام بابی جهل او بعمر بن الخطاب » دیو دعا ایلر ایدی ، معناسی یارب اسلامه
سن عزت ویروب غالب ایله ابو جهلی یاخود عمری اعانه کلمك سببی ایله دیمکدر
هدایت حق حضرت عمره میسر اولوب اعانه کلدی واعانه کلمسی کندودن
روایت اولنان بو طریق اوزره اولمشدر. حضرت عمر بیورررقز قرنداشمك اعانه کلدیکنی
ایشتدم واوینه واردم « یاعدوة نفسها » یعنی ای نفسنك دشمنی ایشتدم سن مسلمان
اولمش سك دیدم بك چوق دوکدم قانی آقتدم وقانی کوریجك آغلایوب دیدی.
یاابن الخطاب هرنه ایلر ایسك ایله بن اسلامه کلدم دیدی آندنصکره بنده اوفکه ایله
ینه ایچرو کیردم کوردمکه بریازلمش کاغد طورر آلوب باقدم کوردمکه ﴿ بسم الله
الرحمن الرحیم ﴾ یازلمش ــ الرحمن الرحیم ــ ی کوردیکم کبی قورقدم کاغدی المدن

معناسی (الحدور) دیمکدر
حدور حانك فتحیله جای
نشیب دیمکدر . حانك
ضمیله حدور نزول
معناسنه‌در مصنف صبب
جای نشیب معناسنه اولدیغنی
بیان ایچون دیرکه (تقول)
سن دیرسن (انحدرنا)
بز نازل اولدق فی صبوب
وصبب) مکان منحدریه
پس صبب وصبوب معنای
واحده‌در (وقوله جلیل
المشاش یرید) یعنی جلیل
المشاش قولنك قائلی مشاش
دیمکله مراد ایدر (رؤس
المناکب) دیمکلکی پس
جلیل المشاش دیمك جلیل
رؤس المناکب دیمك اولور
یعنی اموز باشلری عظیم
دیمکدر (والعشرة) بو لفظك
معناسی (الصحبة) دیمکدر
یعنی همنشین اولمقدر
(والعشیر) بو لفظك معناسی
(الصاحب) دیمکدر یعنی
معاشر معناسنه در* معلوم
اوله که قبیله معناسنه اولان
عشیره لفظی عشیرتدن
مأخوذ اولمق احتمالی قریبدر
زیرا رجال قبیله بر بریله
صحبت ایدر (والبدیهة)
بو لفظك معناسی (المفاجاة)
دیمکدر یعنی بدیهه اکسزك
معناسنه‌در (یقال بدهته
بامر) یعنی بن اکسزك بر شیئله

براقدم اندن ينه رجوع ايدوب كاغده نظر ايتدم ﴿ سبح لله مافى السموات والارض ﴾ يازلمش يعنى سورهٔ حديد يازلمش اوقودم ﴿ آمنو بالله ورسوله ﴾ ديو بيورديغى يره كلدمكه معناسى حق تعالى حضرتلرينه ورسولنه ايمان كتورك ديمكدر همان بونى اوقوديغم كبى «اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله» ديدم مسلمانلر ايشيدوب سويندیلر وتكبير ايدەرك طشره چيقديلر بندخى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه واردم صفا التنده اولان اوده اولورلردى ايچرو كيردم ايكى كيمسه قوللرمه يابشديلر رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى صالويرك ديو بيوردى صاليويرديلر واردم قارشوسنه اوتوردم قفتانلرمه يابشوب بنى كندودن يكا چكدى و «اسلم يا ابن الخطاب» ديو بيوردى يعنى بنم يانمده اسلامه كل ديمك ايدى ودعا ايدوب «اللهم اهد قلبه» ديدى يعنى يارب قلبنه سن هدايت ايله ديمكدر وهدايتك معناسى طوغرى يول كوسترمكدر. اندن عمر ايدر بنده كلمهٔ شهادت كتوردم مسلمانلر شويله تكبير ايتديلر كه مكەنك صوقاقلرنده اشيدلدى واول زمانده بركشى اسلامه كلسه آشكاره ايدەمز ايدى اسلامنى صاقلر ايدى بن طشره چيقدم وبراز صاقلمز كيمسەيه واروب بن مسلمان اولدم ديو سويلدم همان بلند آواز ايله «الا ان ابن الخطاب قد صبأ» ديو چاغردى معناسى عمر اسلامه كلدى ديو خلقه تنبيه ايلدى. اندن كفار كلوب بنمله دوكوشمكه باشلديلر انلر بكا اوررلردى بن انلره اوررردم دايم وار ايدى كعبه حوليسنده طوررايدى كفارله بنم غوغامى ايشيدوب ندر شوغوغانك اصلى ديو سؤال ايلمش قصەيى خبر ويرمشلر اولدخى يكنى صالوب سويلدى خلقى منع ايلدى اول كوندن تا حق تعالى حضرتلرى اسلامه عزت ويرنجه متصل كافرلرله دوكوشردم اونلر بنى دوكرلر ايدى بن انلرى دوكر ايدم ديو بيوردى. ابن عباس رضى الله تعالى عنهمادن روايت اولنمشدر كه جبرائيل عليه السلام يا محمد كوكلر خلقى عمرك ايمانه كلديكندن شاد اولديلر ديو بيورمشدر. وقتا كه قريش طائفەسى اهل اسلامله وحضرت عمرك ايمانه كلمەسيله رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك عزت بولديغى كورديلر ارالرينه غايت اضطراب دوشدى. بر يره كلوب اتفاق ايتديلر كه پيغمبر عز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينى هلاك ايليەلر. بو تدبيرلرى ابو طالبك سمعنه واصل اولدى همان بنى هاشمى وبنى عبد المطلبى جمع ايلدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى ارالرينه آلوب حفظ ايتديلر حتى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اقرباسندن ايمانه كلميانلر بيله رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه معاونت اوزره اولديلر. قرابت مقتضاسنجه جملەسى غيرته كلوب پيغمبر عز عليه الصلاة والسلامى قتل ايتمك استيان كافرلرى منع ايدوب فتنه وفسادلرينى رسول الله صلى الله تعالى وسلم حضرتلرينك اوزرندن دفع ايدرلر ايدى. آخر قريش طائفەسى كورديلركه فكر فاسدلرى مقتضاسنجه ظفر بوله مديلرينه مشاوره واتفاق ايتديلر وبرعهدنامه يازديلر كه من بعد بنى هاشم وبنى

راست كلدم ديتلور (اى فجأنه به) يعنى بديهة ديمك فجاءة ديمكدر

﴿ الحديث السابع ﴾

(حدثنا سفيان بن وكيع حدثنا جميع بن عمر وبن عبد الرحمن العجلى) عينك كسرى و جيمك سكونيله عجله منسوبدر عربدن قبيلهٔ عظيمه در (املاء علينا من كتابه) مصنف بيورر كه سفيان ديديكه جميع بزه كندى كتابندن قرائت ايتديكى حالده بو حديثى خبر ويردى (قال حدثنى رجل من بنى تميم من ولد ابى هالة زوج خديجة يكنى ابا عبد الله عن ابن ابى هالة عن الحسن ابن على رضى الله عنهما) امام حسن رضى الله عنه حضرتلرندن راوى اولان ابن ابى هالەدن كنيەسى ابا عبد الله اولان ابى هاله اولادندن بنى تميم قبيلەسندن بررجل بو حديثى بكا خبر ويردى ديدى . جميع معلوم اوله كه امام حسن رضى الله عنه حضرتلرى رسول اكرم افندمز حضرتلرينك سبطيدر . اهل جنت شبابنك سيديدر كنيەسى ابو محمددر . لقبى تقيدر هجرتك اوچنجى سنەسى

عبدالمطلب ايله معامله ايتميه‌لر اصلا نه بيع وشرا ايده‌لر ونه قز ويروب قز آله‌لر ونه رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى كندولره تسليم اولنمدين صلح قبول ايده‌لر حاصل كلام بو سوزلرى بر كاغده يازديلر. يازان كيمسه‌نك الى قوريدى بعضيلر منصور بن عكرمه يازدى ديديلر بعضيلر دخى بغيض بن عامر يازمش ايدى ديديلر وكاغدى كتورديلر يدنجى ييل محرمنك غرسنده كعبه‌نك ايچنه آصديلر ابولهبدن غيرى جميع بنى هاشم وبنى مطلب ابوطالبك يانه جمع اولديلر بو حال اوزره ايكى اوچ ييل طورديلر بعضيلر دخى زياده طورديلر ديمشلردر. برى برندن شويله انقطاع اوزره اولديلر كه بونلره برنسنه آشكاره واصل اوله مزدى. روايت اولنور كه سورهٔ ﴿ والنجم اذا هوى ﴾ نازل اولديغى زمانده رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى تلاوت ايدر ايكن ﴿ افرأيتم اللات والعزى ومنات الثالثة الاخرى ﴾ ديو بيوريلوب مشركينك صنملرى ذكر اولنديغى يره كلديكى زمانده ابليس عليه اللعنه كلدى صنملرى مدح طريقيله (تلك الغرانيق العلى وان شفاعتهن لترجى) ديو سويليوب كفاره اشتديردى. غرانيق غرنوقك جميدر وغرنوق ايكى معنايه كلور بريسى برآق قوشدر كه صوده اولور برمعناسى دخى شول يكيتدر كه آق اوله وكوزل اندامل اوله. والحاصل ابليس عليه اللعنه اول پوتلرى ذكر اولنان نسنه‌لرك برينه تشبيه ايدوب وشفاعتلرى رجا اولنور ديمش اولدى مشركلر بو سوزى ايشيدنجه رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن صادر اولدى صانديلر رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى سوره‌نك آخرينه واروب سجده آيتنى تلاوت ايليوب سجده‌يه واردیغى كبى مشركلر دخى سجده‌يه وارديلر شويله صانمشلر ايديكه رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى انلرك صنملرينى خيرايله ياد ايتمش اوله وبو خصوص خلق ارا سنده شايع اولدى. ابليس عليه اللعنه مشهور ايلدى حتى حبش ولايتنده ايشيدلدى اكا كتمش اولان مسلمانلر شويله ظن ايتديلر كه مكه مشركلرى جمله‌سى مسلمان اولوب رسول‌الله صلى الله عليه وسلم حضرتلريله نماز قلمش اوله‌لر. اورادن بعضيسى عجله ايله قالقوب مكه‌يه كلديلر صكره‌دن حق جل وعلا حضرتلرى اول كلام باطل ابليسك كلامى ايديكنى بيلديرمك ايچون بو آيت كريمه‌يى انزال ايلدى ﴿ وما ارسلنا من قبلك من رسول ولا نبى الا اذا تمنى القى الشيطان فى امنيته ﴾ الآية يعنى يا محمد بزسندن اول هيچ بر رسول وبرنبى كوندرمدك الا شيطان انك تلاوتى ارا سنه برنسنه القا ايلدى ديمكدر. حاصل كلام جميع پيغمبرلره واقع اولمشدر كه تلاوت ايدر ايكن انلرك كلاملرى ارا سنه شيطان عليه اللعنه كندو كلامندن برسوز قاتمشدر. تا كم ايشيدنلر پيغمبردن صادر اولدى ظن ايده‌لر و بو طريقله خلقى اضلال ايليه اندن مشركلر حال بويله ايديكنى فهم ايدنجه رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه عداوتلرى اولكندن زياده اولدى بز بونى صاندقكه الهمزى خيرله ذكر ايلدى انكيچون يانجه بيله سجده

رمضان شريفك اواسطنده تولد ايتدى. پدرلرى امام على كرم الله وجهه شهيد اولديغى ساعت قرق بيك مقدارى كمسنه كندودن بيعت ايتديلر. هجرتدن قرق برسنه مرورندنصكره امور خلافتى معاويه‌يه تسليم ايدوب رسول اكرمك كلمات شريفه‌لرينى تحقيق ايچونكه بيورمشلر ايدى. «ان ابنى هذا سيد ولعل الله يصلح به بين فئتين عظيمتين من المسلمين» و قرق بش تاريخنده عازم دار بقا اولديلر. نسل كريملرى حسن بن حسن وزيد بن حسندن باقى ومنتشر اولدى رضى الله عنهم اجمعين. امام حسن حضرتندن راوى اولان ابن ابى هاله‌دن مراد ابى هاله‌نك حفيديدر. ميرك شاه‌ديركه اسمى هنددر پس بو مقامده ابن ابى هاله هند بن هند بن هند دركه هند اول راوى وهند ثانى ربيب رسول اكرم وهند ثالث ابوهاله‌در پس مذكور ابن ابى هاله‌دن راوى اولان رجلدن مراد عسقلانى ديديكه. رجل مذكور ابو عبدالله التميمى دركه احوالى چندان معلوم دكلدر. فقط ابى هاله اسباطندندر (قال سألت

ایلدك دیدیلر. ینه انواع فتنه وفسـاده باشلدیلر اندن مسلمانلر بردفعه دخی هجرت
ایدوب حبش ولایتنه کتدیلر عمار بن یاسر برابر اولدیغی تقدیرجه بوکره کیدنلر
سکسان اوچ ار واون سکز خاتون ایدیلر حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه
دخی حبشه کتمك نیتیله چیقمش ایدی «برك الغمـاد» دیدکلری موضعه واردیغی کبی
حبشه کتمکدن فراغت ایدوب اوراده اولان قومك سیدی مالك بن دغنه نك حمایه
سنده اولوب قالدی وانك قپوسی اوکنه برمسجد بنا ایدوب انده عبادته مشغول
اولدی. نماز قیلدیغی زمانده مشرکلرك خاتونلری وجاریه لری کلوب بقارلر وتعجب
ایدرلر حضرت ابی بکر رضی الله عنه غایت کوزی یاشلو کشی ایدی. قرآن اوقودیغی
زمانده اغلامامغه مالك دکل ایدی بهر حال کوزلرندن یاش روان اولور ایدی
قریش طائفه سی حضرت ابوبکرك بوحالنی ایشیدوب ابن دغنه یه خبر کوندردیلر
بز بوکا قائل دکیلز که ابو بکر مسجدنده آشکاره نماز قیله وعورتلریمز
واوغلنجقلریمز واره لر وباقیشه لر جائزکه اسلامه میل ایده لر اکر نماز قیلار ایسه
اونده قیلسون اولمازایسـه یانکدن کتسون دیدیلر. اولدخی بوسـوزلری ابوبکر
رضی الله تعـالی عنه حضرتلرینه نقل ایدنجه حضرت ابی بکر ایتـدی بن سنك
قومشولغکدن چقدم حق تعالی حضرتلرینك قومشیلغنه راضی یم دیدی . امام
بخاری رحمة الله علیه بویله روایت ایتمشـدر پس بوندن فهم اولنور که ابو بکر
الصدیق رضی الله عنه اورادن قالقوب ینه مکه شهرینه کلمش اوله. اندن روایت ایدرلر که
مشرکلر کعبه ایچنده آصدقلری عهد نامه یی برکون آلوب ییرتمق ایستدیلر رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسـلم حضرتلری الهام الهی ایله بیورر اول کاغدك ایچنده نه
یازلمش ایسه اسم اللهدن غیریسنی هپ بوجك یمشدر کافرلرك بریسی واروب کاغدی
ایندردی کوردیلر فی الحقیقة رسـول الله صـلی الله تعالی علیه وسـلم حضرتلرینك
بیوردیغی کبی هرنره سـنده اسم الله وار ایسـه قالمش کیرو قلانی بوجك یمش وبو
قضیه اونبجی سنه ده واقع اولدی . رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك
عمرشریفی قرق طقوز سنه سکزماه اونبر کون اولدیغی کبی عمیسی ابو طالب دنیادن
انتقـال ایلدی . وفات ایتدیکی زمان سکسـان یدی یاشنده ایدی . بعضیلر تاریخ
نبوتك اونبجی سنه سی شوالنده وفات ایتدی دیمشلردر . روایت ایدرلر که وفات
ایدرایکن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسـلم حضرتلری: یاعم برکره کلمۀ شهادت
کتور قیامت کوننده سـکا شفاعت ایده یم : دیدکده ابوطـالب کوردیکه رسـول الله
صلی الله تعالی علیه وسـلم حضرتلرینك کندویی مسلمان ایتمکه حرصی واردر :
ای قرنداشم اوغـلی اکر قریش طائفه سی اولوم قورقوسـندن مسلمـان اولدی
دیه یه لر ایدی سنی سـویندرمك ایچون شـهادت کتورردم دیدی . اولومی یقین
اولدیغی زمانده عباس کوردیکه ابوطالب طوداقلرینی دپره در دکلدی ورسول الله
صلی الله تعالی علیه وسـلم حضرتلرینه خبر ویروب: ای قرنداشم اوغلی والله قرنداشم

(سنك)

خالی) امام حسن رضی الله
عنه بیوردی والدم فاطمة
الزهرآء رضی الله عنهـا
حضرتلرینك لام برادری
اولان (هندبن ابی هاله)
دن سؤال ایتدم . پس بو
هنددن مراد رسول اکرمك
ربیبی اولان هنـد بن ابی
هاله که والده سی خدیجة
الکبرادر . معلوم اوله که
خدیجة الکبری رضی الله
عنها رسول اکرم حضرتلرینه
جمله دن اول ایمان کتوردیکی
علمـا مابیننده متفق علیه در
رسـول اکرم حضرتلری
یکرمی بش یاشنده وخدیجه
نك قرق تمـام اولمشدیکه
ماینلرنده عقد ازدواج واقع
اولدی . وهند مـذکوره
رسـول اکـرمك حجر
تربیتلرنده نشو ونما بولدی
ورسول اکرمك ابراهیمدن
ماعدا ذکور واناث اولادی
جمله سی خدیجه دن اولدی
ورسـول اکرمـك تحت
نکاحنده یکرمی بش سـنه
قالوب سـنین عمری التمش
بشنه بالغ اولدقده مکه ده
نبوتك اونبجی سنه سـنده
داربقـایه ارتحـال ایتدی
وجبل حجونده دفن اولندی
رضی الله عنها (وکان وصافا)
حضرت امام بیوردیکه هند
مذکوره کاهو حقها برشیئی

سنك بيورديغك كلمهٔ شهادتی سویلدی. رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بن ایشتمدم دیو بیوردی ابن اسحق بویله روایت ایدوب ابوطالب اولور ایکن اعانه کلدی دیمشدر. اما بوکا جواب ویرمشلردرکه عباسك شهادتیله ابوطالب اعانه کلمشدر دیمك اولماز زیرا اول زمانده دخی عباس مسلمان دکل ایدی. اکر مسلمان اوله ایدی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری شهادتنی قبول ایلر ایدی بن ایشتمدم دیو رد ایلمز ایدی. باوجودکه امام بخاری رحمة الله علیه سعید بن مسیبدن روایت ایتدیکی حدیث صحیح مقتضاسنجه ابوطالب کفرله کتدیکی مقرردر حتی آخر کلامی «علی ملت عبدالمطلب» دیمك واقع اولمشدر کلمهٔ شهادت کتورمکدن امتناع ایلدی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه یاعم مادامکه حق تعالی حضرتلری جانبندن نهی اولنمیم سنك ایچون حق تعالی حضرتلرندن مغفرت طلب ایدهیم دیو بیوردی. صکره بو آیت کریمه نازل اولدیکه ﴿ ما کان للنبی والذین آمنوا ان یستغفروا للمشرکین و لوکانوا اولی قربا ﴾ معناسی پیغمبره وسائر مؤمنلره مشرکلر ایچون مغفرت طلب ایتمك یوقدر اکر یقین خصملری دخی اولور ایسه دیمکدر. حاصلی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم وکیرو قالان مؤمنلر مشرکلر ایچون استغفاردن نهی اولندیلر. اندن حق تعالی حضرتلری رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بیوردیکه ﴿ انك لاتهدی من احببت ولکن الله یهدی من یشاء ﴾ یعنی تحقیقا یامحمد سن سودیکك کیمسه‌یه هدایت ایده‌مزسن لکن الله تعالی دیلدیکی کیمسه‌یه هدایت ایلر دیمکدر. بونلر دلالت ایلرکه ابوطالب کلمهٔ توحیدی سویلمامش اوله زیرا اکر سویلمش اوله ایدی حق جل وعلا حضرتلری آنك ایچون استغفار ایتمکدن نهی بیورماز ایدی زیرا آیت کریمه آنك حقنده نازل اولمشدر. عباس رضی الله عنهدن حدیث صحیحده وارد اولمشدرکه ایتدی یارسول‌الله ابوطالب سکا رعایت ونصرت ایدر ایدی وسنك ایچون ایللره غضب ایدر ایدی هیچ بونلرك اکا نفعی وارمیدر دیو سؤال ایتدی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه « نعم وجدته فی غمرات من النار فاخرجته الی ضحضاح » یعنی نعم نفعی واردر بن آنی جهنم آتشندن درین یرلرده بولدمده صغوجق یره چیقاردم دیمکدر. حاصلی بکا ایتدیکی خدمتلر مقابله سنده عذابی تخفیف اولندی دیمکدر وحدیث صحیحده دخی بیورلمشدرکه « لعله تنفعه شفاعتی یوم القیمة فیجعل فی ضحضاح من النار تبلغ کعبیه یغلی منه دماغه » یعنی اومارمکه قیامت کوننده شفاعتم اکا نافع اوله دخی جهنم آتشندن برصغوجق یره قونه که آتش طوپوقلرینه چیقه آندن دماغی قاینیه دیمکدر. والحاصل بونلر دلالت ایلرکه حسناتی مقابله سنده کافرك عذابی تخفیف اولنه. شرح تنقیح قرافیده ایدر کفار درت قسم اوزره‌در. بری بودرکه نه قلبیله تصدیق ایده نه لسانیله اقرار ایده. بری دخی بودرکه قلبیله تصدیق ایدوب لسانیله اقرار ایتمیه. بری دخی بودرکه

وصف ایتمك عادتی ابدی. زیرا حضرت امام حسن رسول اکرم حضرتلرینك اوصافنی هنددن سؤال ایتدیکه کنهی ایله بیان ایلیه (عن حلیة رسول‌الله صلی الله علیه وسلم) حلیه حانك کسری ولامك سکونیله هیئت وشکل معناسنه‌در. پس هند مذکوره رسول اکرمك اوصافنی لایق اوزره ضابطه وشرف خدمتلریله مشرف اولدیغندن ناشی شمائل کریملرینه واقف اولمغله حضرت امام اندن سؤال ایلدی (وانا اشتهی ان یصف لی منها شیا) امام بیوررکه ابن ابی هاله رسول اکرمك بعض اوصاف جمیله‌لرینی وصف ایلسنی ایستر ایدم (اتعلق به) یعنی هند مزبوره حلیهٔ رسول اکرمی بیان ایتمسنی ایستر ایدم تاکه اول وصفه تشبث ایدوب آنی خزینهٔ خیالمده حفظ ایلیم وآنکله تخلق ایلیم. امام حسن رضی الله عنه حضرتلری رسول اکرم حضرتلرینك انتقاللرنده سنی تمیز کامله بالغ اولمیوب حفظ اشکال وضبط صورته قادر اولمامغله کلام مذکوری تکلم ایتدی (فقال) هند بن ابی هاله

لسانیله اقرار ایده قلبیله تصدیق اتمیه. بری دخی بودرکه قلبیله تصدیق لسانیله اقرار ایده امّا ایمانه لازم اولان اعمالی اذعان وقبول اتمیوب رد وانکار اوزره اوله. نتکیم ابوطالبدن روایت ایدرلرکه ایدردی تحقیقا بن بیلورمکه قرنداشم اوغلی حقدر اکر قریش طائفه‌سنك عورتلری بنی تعییب اتمیه‌لرایدی بن اکا تابع اولوردم وبرقصیده‌سنده دخی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حقنده اول یالان سویلمز وآندن قول باطل صادر اولماز دیمشدر. بونلر لسانیله اقرار وقلبیله اعتقاد قسمندندر اما قبول واطاعت اتمدیکی ایچون کافر اولدی دیمشدر. بعضیلر روایتنده وارد اولمشدرکه ابوطالب وفات ایدر اولدقده اعیان قریشی جمع ایدوب وصیت ایتدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی قریشه اصمارلیوب ایتدی محمد بوطائفه‌نك ایچنده امیندر وعرب ایچنده صدیقدر آندن یالان صادر اولماز بنم سزه وصیت ایده‌جکلریمی اول هپ جامعدر یعنی سزه بنم ایده‌جکم ارشاد ونصیحتلری هپ اول اتمکه قادردر وکتوردیکی دین اسلام برنسنه‌درکه قلب قبول ایلر. انکار ایدن لساندر والله بن کویا کوزمله کوررمکه طائفهٔ عربك فقرا وضعفاسی وبادیه نشینلر واطراف عالم خلقی آنك دعوتی قبول ایده‌لر سوزینی تصدیق ایلیوب شاننی تعظیم ایلیه‌لر. غزالر وجهادلر ایدوب قریشك باشلری قوپروقلری اولسه‌کرکدر یعنی اطاعت اتمیان اکابر واشرافی ذلیل وحقیر اولسه‌لر کرکدر والحاصل یا جماعت قریش آکا عون ونصرت اوزره اولك والله آنك یولنه کیدن طوغرو یوله کیدر آنك هدایتنه مقارن اولان سعادت بولور والله اکر بن صاغ اولیدم اعدانك شر وشورینی آنك اوزرندن دفع ایدردم دیدی ووفات ایلدی وبوندن اوچ کون صکره بعضیلر قولنجه بش کون صکره رمضان شریف ایچنده ام‌المؤمنین خدیجه رضی‌الله عنها وفات ایلدی تاریخ نبوتدن اوننجی سنه ایچنده ایدی پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام بوسنه‌یی آکدیغی زمانده «عامة‌الحزن» دیو ذکر ایدرایدی. معناسی غم وغصه سنه‌سی دیمکدر. وخدیجه رضی‌الله تعالی عنها رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلریله قول صحیح اوزره یکرمی‌بش‌سنه دیرلك ایلشلر ایدی. آندن برقاچ کون کچدکدنصکره ام‌المؤمنین سودة بنت‌زمعه‌یی نکاح ایلدی وابوطالبك وفاتیله قریش کفاری ینه‌انجتمکه باشلاینجه حضرت خدیجه‌نك وفاتندن اوچ آی کچدیکی کبی که شوال آینك برقاچ کیجه‌سی قالمش ایدی چیقوب طائفه کیتدی طائف دیدکلری مکه قربنده بریردر برآی انده قرار ایدوب اول یرخلقنك اشرافنی حقه دعوت ایلدی ایمانه کلمدیلر وارالرنده بعض سفهایه وقوللرینه اشارت ایدوب رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه سوکدیررلر ایدی. موسی بن عقبه‌دن مرویدرکه آردنجه طاش آتارلر ایدی. مبارك ایاقلرینه طوقنوب یاره‌لنورایدی قانندن نعلینی بویانورایدی. زیدبن حارث رضی‌الله تعالی عنه بیله کیتمش ایدی. رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم

(حضرتلرینه)

بیوردی (کان رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم فخما) یعنی رسول اکرم حضرتلری حدذاتنده عظیم القدر ایدی (مفخما) رسول اکرم صدور بنی آدمده معظم وجمال پرکمالنه نظر ایلین ناظرینك قلوبنده مفخم ایدی (یتلالأ وجهه تلالؤ القمر لیلة البدر) آیك اون دردنجی کیجه سنده قمر بغایت نورانی وتمام اولدقده قمره بدر اطلاق اولنور. یعنی رسول اکرمك وجه کریملری غایت نورانی ولامع اولمغله لیلهٔ بدرده قمر لمعان ایدر کبی وجه شریفلری لمعان واشراق ایدر ایدی. معلوم اوله‌که رسول اکرم احسن مخلوقات والطف کائنات اولوب هرکز عالمده اکا مماثل بر موجود یوق ایکن چهرهٔ بی‌نظیر وروی دلپذیرلرینی قمره تشبیه عادت شاعران اوزره مبنیدر. پس ابن ابی هاله‌نك تشبیه مزبوردن مقصودی حضرت رسالت پناهك وجه شریفنك حسن ولمعانی تعلیم وتمثیل طریقیله سامعینك ذهنلرینه تفهیمدر

هم آنی ابن ابی هاله دیدی
بدر رخساری قمر کبی ایدی

حضرتلرینه کندویی پرده ایلر ایدی طاش کلدکجه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه
وسلم حضرتلرینه طوقنمسون دیو قارشو طورر ایدی، طاشله آنك مبارك باشنی
برقاچ یردن یاردیلر. امام بخاری وامام مسلم رحمةالله علیهما روایتلرنده وارداولمشدرکه
عایشهٔ صدیقه رضی‌الله عنها برکون پیغمبر عز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینه
ایتدی هیچ احد غزاسی کوننن بلالی کون واقع اولدیمی سکا دیو سؤال ایتدی
رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری ایتدی والله سنك قومکدن برجفا
چکدمکه احد غزاسنده اولان کفاردن آنی چکمدم ایدی شول زمانده که ابن
عبد یالیل بن عبد کلالیه نفسمی عرض ایلدم یعنی نبوتمی بیلدیروب دینه دعوت
ایلدم قبول ایتمدی دخی شویله محکم اضطراب ایله کتدمکه تا «قرن ثعالب» دیدکلری یره
وارمینجه کندومه کلمدم اندن باشمی یوقارو قالدیردم کوردم بر بلوط اوزریمه سایه
صالمش نظر ایتدم بلوط ایچنده جبرائیل علیه‌السلام طورر پس ندا ایدوب ایتدی
یامحمد حق‌تعالی حضرتلری سنك آنلری دینه دعوت ایتدیکك ایشتدی ومقابله‌ده
انلر سکانه اصل سوز سویلدکلرینی ایشتدی وطاغلر موکلی اولان ملکی کوندردیکه
نه‌استر ایسك اکا امر ایلیه‌سن دیدی اندن اول ملك دخی بکاندا ایدوب سلام
ویردکدنصکره ایتدی یامحمد حق‌تعالی حضرتلری سنك قومك سکا نه‌سویلدیکنی
ایشتدی وبن طاغلر ملکی‌یم بنی سکا کوندردیکه نه‌استر ایسك بکا امر ایده سن اکر
دیلر ایسك آنلرك اوزرلرینه ایکی طاغی بربرینه قاوشدیره‌یم دیدی بن راضی اولمادم
بلکه رجا ایلرمکه انلرك صلبندن حق تعالی حضرتلری کندویه توحید وعبادت
ایدوب شریك قاتمیان کیمسه‌لری دنیایه کتوره بنم مرادم بودردیدم دیو بیوردی.
روایت اولنورکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم طائفدن دونوب کلور ایکن
ربیعه اوغللری عتبه وشیبه دیدکلری کافرلرك باغلری یانـه اوغرادی رسول‌الله
صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینی کوروب ترحم ایتدیلر برصالقم اوزوم قوپاروب
خدمتکارلری اولان عداس نام نصرانی ایله کوندردیلر رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم
حضرتلری مبارك النی اوزادوب بسم‌الله دیوب صالقمدن یمکه باشلدی عداس
رسول‌الله حضرتلرینك یوزینه باقوب والله بوسوزی بودیار اهلی سویلمزلر دیدی
رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری سن قنغی دیاردن ونه‌دیندن سین دیدی
عداس ایتدی نینوی قریه‌سندن برنصرانی‌یم دیدی رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم
حضرتلری ایتدی یونس علیه‌السلامك قریه‌سندن ورجل صالح یرندن ایمش‌سك
عداس سن یونسی نه‌بیلورسین دیدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری
بیوردیکه اول بنم قرنداشمدر اولدخی بنم کبی برپیغمبر ایدی همان عداس پیغمبر عز
علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك الینه وایاغنه دوشوب مبارك ایاقلرینی اوپدی
اسلامه کلدی . علماء حدیثدن مرویدر که طائفدن کلور ایکن نخله دید کلری یره
کلدی دخی اول کیجـه انده قرآن اوقودی سورة الجنی تلاوت ایلردی نصیبین

لیلهٔ بدر اولیجق جرم قمر
نیجه رخشان ایسه اول عارض تر
شویله تابان ودرخشنده ایدی
مهر انور کبی تابنده ایدی
آفتاب رخ رخشان نبی
ماهتاب ایلر ایدی تیره شبی

﴿ نظم ﴾

حق نما آینه درروی نبی قرشی
نیجه تشبیه ایده‌یم وجهکه ماهی کنشی
رحم عالمدن آنك طوغمدی ماننده اشی
چون طوغوب طوتدی جهان یوزینی حسنك کنشی

(اطول من المربوع) رسول اکرم حضرتلری معتدل القامه ایدی

﴿ نظم ﴾

کورمدی خازن باغ جنات
اویله بر سرو ملایم حرکات
نه عجب اولسه وسط قدر رسول
امته واسطهٔ حق ایدی اول
کویا اول رسلك پادشهی
کلبن حسن ایدی یا سرو سهی
باغ فردوسدن آنك بوی بیل
اولدی بالاسنه طوبی مائل

معلوم اوله‌که «اطول من المربوع» روایتی کأن ربعة من القوم دیمکدر. یعنی رسول اکرم حضرتلری کال اعتدال قامت ایله قومدن ممتاز اولدیغیچون بوحدیثده اورته بویلودن اوزونجه دیو تعبیر اولندی

دیدکلری شهردن یدی نفر جن کلدیلر رسول‌الله حضرتلرینی دکلدیلر نتکیم حق تعالی حضرتلری کلام‌قدیمنده ﴿ واذ صرفنا الیك نفرا من الجن یستمعون القرآن ﴾ دیو حکایه بیوردیغی اولدر اما جن طائفه‌سی قرآن استماع ایتدکلرینك اولی بوذکر اولنان کیجه دکلدر بلکه تاابتداء وحی‌ده دکلمش ایدیلر نتکیم امام احمد رحمة‌الله علیه نقلنده ابن عباس رضی‌الله عنهمادن مرویدرکه جن طائفه‌سی اول وحی دکلرلر ایدی برسوز ایشیدرلر ایدی دخی اون سوز کندو یانلرندن قاتارلر ایدی اول ایشتدکلری برسوز کرچك چیقاردی کیروقلانی یالان چیقار ایدی ورسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری مبعوث اولمادن جنلره نجوم آتلمزایدی صکره‌دن جنلر عادت قدیمه‌لرنجه کوکلر یوزینه وحی اشتمکه چیقدقلری کبی شهابلر آتیلوب طوقوندیغی جنی یاقمغه باشلدی اندن کلدیلر بوخصوصدن ابلیس علیه‌اللعنه‌یه شکایت ایلدیلر شهاب آتیلوب بزی یقار اولدی بونك اصلی ندر بزم حالمز نیجه اولور دیدیلر ابلیس ایتدی بوایش تهی دکلدر عالمده برحادثه ظهور اتمشدر دیدی همان شیاطین عسکرینی اطراف عالمه پراکنده ایلدی بوقلادیلر کوردیلرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری نخله دیدکلری موضعده ایکی طاغ اراسنده نمازقیلر کلدیلر ابلیسه خبر ویردیلر ایتدی ایشته یریوزنده ظهور ایدن حادثه بودردیدی. ابن ابی شیبه رحمة‌الله تعالی علیه نقلنده عبدالله بن مسعود رضی‌الله تعالی عنهمابیورمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری نخله‌ده ایدی قرآن اوقور ایدی جنلر کلوب استماع ایتدیلر دخی «انصتوا» دیدیلر یعنی بری برین اسکات ایدوب دکلمکه مشغول اولدیلر همان حق جل وعلا حضرتلری ﴿ واذ صرفنا الیك نفرا من الجن ﴾ آیت کریمه سنی انزال ایلدی بوروایتلردن فهم اولنورکه بودفعه جنلرك کلدیکندن رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلرینك خبری اولمیه کلوب دکلیه‌لر ودونوب قوملری اراسنه کیده‌لر امابوندنصکره پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینه نیجه دفعه بری بری اردنجه ایلچیلر کوندرمشلردر نخله‌ده کلان جنلر یدی نفر جن ایدی . صاحب الروض یازدیغی اوزره بش نفرینك اسملری بونلردرکه ذکراولنور منشی، ناشی، شاصر، ماصر، احقب. ایکیسنك اسمی معلوم دکلدر. اندن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری نخله‌دن قالقوب مکه شهرینه کلدی مطعم بن عدینك جوارنده قوندی ربیع‌الاول آینده برکیجه جبرائیل علیه‌السلام کلوب معراجه مسجد حرامدن مسجد اقصایه آلوب کتدیلر مسجد اقصادن یدی قات کوکلر اوستنه آلوب کتدی حق جل وعلا حضرتلرینی باش کوزیله مشاهده ایلدی اورادة بالذات بعض نسنه وحی اولندی وبش وقت نمازفرض اولندی اول کیجه ینه مکة اللهه کلوب معراجی ابوبکر رضی‌الله عنه حضرتلرینه خبر ویردی ابوبکر وسائر مسلمانلر تصدیق ایتدیلر کفارانانمدیلر مسجد اقصانك نشانلرینی صوردیلر حق جل وعلا رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك کوزندن پرده‌یی رفع

﴿ نظم ﴾

حضرت شارع خاص الخاصك
یعنی اولدر یتیم اخلاصك
دکل ایدی بویی هم شویله طویل
که اوله اندامی پریشان بونی بیل
متفرق اوله بالالقدن
شاه عرعر کبی اعضای بدن
سیر ایدن معجزهٔ قامتنی
دیدی مبدح ایدوبن حضرتنی

(واقصر من المشذب) غایت طویل اولوب لحمی ناقص و لاغر اولان کمسنه‌یه مشذب دینور. یعنی رسول اکرم زیاده طویل دکل ایدی قتیبی بیورر که مشذب متفرق معناسنه‌در . کویا غایت طویل اولان کمسنه‌نك اعضاسی بربرندن تفریق اولنمشدر (عظیم الهامة) رسول اکرم حضرتلرینك رأس شریفلری عظیم ایدی (رجل الشعر) رسول اکرم حضرتلرینك شعر شریفلری قیورجق ایله دوز مابیننده (ان انفرقت عقیصته فرقها) بومقامده عقیصه‌دن مراد شعر رأسدر یعنی رسول اکرم حضرتلرینك رأس شریفنده اولان شعر شریفلری بذاته ایکی بلوك اولسه خالی اوزره ابقا ومبارك باشلرینك ایکی جانبنه ارسال ایدرایدی واول متفرق اولان شعری

ایتدی مسجد اقصایه نظر ایدوب بر برنشانلرینی سویلدی . زهری رحمةالله علیه قولنجه معراج بشنجی ییلده واقع اولدی دیمشلردر . امابوقول مقبول دکلدر زیرا ام المؤمنین خدیجه رضی الله تعالی عنها ابتداء نبوتدن اون ییل کچدکدنصکره وفات ایتمشدر وحضرت عایشه رضی الله تعالی عنهادن مرویدرکه حضرت خدیجه بش وقت نماز فرض اولنمه‌دن وفات ایتدی دیویبورمشدر. بوندن لازم کلورکه معراج ابتداء نبوتدن اون ییل کچدکدنصکره اولمش اوله ودخی معراجه متعلق تفصیل اشاغیده کلور انشاالله تعالی . حق سبحانه وتعالی وقتاکیم دین اسلامی اظهار ایدوب وعده‌سنی انجاز قیلمغله رسولنه اعزاز مراد ایدندی برکون موسمده عقبه قربنده مدینه جانبندن کلمش خزرج قبیله‌سندن برمقدار کیمسه‌یه راست کلدی سزکیملرسز دیو سؤال ایلدی ایتدیلر بزخزرج قبیله‌سنده‌نز دیدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری ایتدی برمقدار اوتورسه‌کز سزه بعض نسنه سویلسم اولمزمی دیدی انلردخی نوله دیوب برمقدار اوتوردیلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام بونلره اسلام عرض ایدوب دینه دعوت ایلدی وبرمقدار قرآن عظیم تلاوت ایلدی دکلدیلر وخزرج دیدکلری مدینه دیارنده بربیوك قبیله وانده برقبیله دخی واردرکه انلره اوس دیرلر بوذکر اولنان ایکی قبیله چوقلق کیمسه‌لردر مدینه‌ده ساکن اولان یهود طائفه‌سی بوقبیله‌لره نسبت آزایدیلر وبونلره مغلوب ایدیلر هر زمانده مابینلرنده برنزاع اولسه یهود طائفه‌سی بونلره دیرلردیکه اشته یقین زمانده برپیغمبر کلسه کرکدر چوق قالمدی بوکون یارین ظهور ایلر وبزا کاتابع اولوب قوت بولورز دخی سزك حقکزدن کلورز دیرلر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بونلری دینه دعوت ایدنجه نظر ایدوب یهود طائفه‌سندن استماع ایتدکلری اوزره پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرنده نبوت نشانلرینی کوردیلر و بری برلرینه ایتدیلر یهود بزدن اول پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنه یتشه‌مدیلر دیو شاد اولدیلر اورادە التی نفر کیمسه ایمانه کلدیلر جمله‌سی خزرج قبیله‌سندن ایدیلر بریسی ابوامامه اسعدبن زراره ایدی بری دخی رافع بن مالك ایدی بری دخی عوف بن حارث ایدی بری دخی قطبة بن عامر ایدی بری دخی عقبة بن عامر ایدی بری دخی جابر بن عبدالله بن ریاب ایدی بعض علما جابر بن ریاب برینه عبادة بن صامت ایدی دیمشلردر . آندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بونلره ایتدی سز شمدنکرو بکا معاونت ومظاهرت اوزره اولور میسزکه بن حق سبحانه و تعالی حضرتلرینك رسالتنی خلقه تبلیغ ایده‌یم دیدی بونلر ایتدیلر یارسول الله معلوم شریفك درکه زمان قدیمده بزم مابینمزده یوم بغاث واقع اولوب آنده جنکلر ایتمشزدر حالا بزم ارامزده عداوت ثابتدر ینه اوس وخزرج قبیله‌لری بری بریله کاکان دشمندر سن بزم ارامزه بوحالت طورور ایکن کلدیکك تقدیرجه بز سکا معاونت ایده‌مه‌یز هله بوسنه بزه دستور ویر

جمعه تقیید ایتمزلر ایدی (والا) یعنی موی مبارکلری بنفسه متفرق وایکی بلوك اولمسه (فلا) یعنی شعر شریفلرینی تفریق وباشلرینك ایکی جانبنه ارسال ایتمیوب مجموع اولدیغی حال اوزره ترك ایدرلر ایدی. حاصلی کشاده اولان شعرك عقصی ومعقوص اولان شعرك فتحی ایله تقیید بیورمزلر ایدی

﴿ نظم ﴾

اتفاق ایتدیلر اشراف عرب
که اوشاه رسالت صاچلری هب
سمع پاکینه چو تار عنبر
باصبرابر کورنوردی اکثر
هم اول افلاك جمالك ماهی
زلفنی درت بولردی کاهی
ایکی جانبدن ایدوب ایکی بلوك
دوش پاکینه براغیردی چوزك
کاه اوکیسولر ایچنده کوشك
چیقاروب خلقك آلوردی هوشك
کاه اول طرهٔ عنبر نسبی
دوشررردی قولغی اوزره نبی
بونبونك نوری ایدردی هر آن
تااوزلفك آره‌سنده لمعان

(یجاوز شعره شحمة اذنیه اذاهووفره) یعنی رسول اکرم شعر شریفلرینی تکثیر ایتدیکی وقتده مبارك قولقلری یومشاغنی تجاوز ایدر ایدی (ازهر اللون)

وارەلم قبیلەلریمز اراسنە کیدەلم اولەکە حق تبارك وتعالی مابینمزدە صلح میسر ایلیە سن بزە ایتدیکك دعوتی وارەلم بزدەاونلرە ایدەلم امیددرکە حق تعالی حضرتلری جملەمزی سکا معین ایلیە شویلەکە اوس ایلە خزرج باریشوب هپ سکا تابع اولەلر هیچ دنیادە سندن عزتلو برکیمسە اولماز هلەبوسنە وارەلم کیدەلم نیجە اولور کورەلم دخی کلەجك موسمدە سنکلە ینە بولوشەلم دیدیلر دوندیلر ینە مدینەیە کیتدیلر . روایت اولنورکە مدینەیە واروب رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرینك خبرینی کتوردیلر مدینە شهرندە شویلە اولدیکە پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلامك خبری سویلنمدك براوقالمدی کلەجك سنەاولدیغی کبی ینەموضع مذکوردە اون‌ایکی کیمسەیە راست کلدی بش کیمسەلری کچن سنە کلنلرك جابر بن عبدالله دن غیریسی ایدی ویدی نفری معاذبن حارث وذکوان ابن عبد قیس ایدیکە بوهمان اعانە کلوب رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلریلە مکەدە قالدی هم مهاجریندن وهم انصاردندر دینلمشدر احد غزاسندە شهادت میسر اولدی وعبادة بن صامت وابو عبدالرحمن یزید بن ثعلبە وعباس بن عبادة بن‌نضلە ایدیلر بونلر دخی خزرج قبیلەسندن ایدیلر ایکی کیمسەدە اوس قبیلەسندن وارایدی بریسی ابوالهیثم بن‌تیهان بری دخی عویم بن ساعدە ایدی پس بویدی نفر دخی اعانە کلوب بیعةالنسا اوزرە رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلریلە مبایعە ایتدیلر . وبیعةالنسا بودرکە فتح مکەدە نازل اولمش ایدی یعنی من‌بعد حق تعالی حضرتلرینە شرك کتورمیەلر واوغرولق ایتمیەلر وزنا ایلمیەلر وقتل اولاد ایتمیەلر وکیمسەیە بهتان وافترا ایتمیەلر حق تعالی امر ایتدیکی نسنەلردە عصیان ایلمیەلر وهرحالدە سمع‌وطاعت اوزرەاولەلر یعنی کلام حقی ایشیدوب اطاعت ایدەلر عناد ومخالفت ایتمیەلر آندن رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری بیوردیکە هرکیم بوعهدە وفا ایلیە حق سبحانه وتعالی حضرتلری انی جنتە ادخال ایلر وهرکیم مخالفت ایلرسە آنك ایشی الله تعالی‌نك ارادتنە مفوضدر دیلرسە عذاب ایدر ودیلرسە عفو ایدر دیو بیوردی یعنی اعانە کلدکدنصکرە کناه اشلمکلە ینە کافر اولماز الله تبارك وتعالی حضرتلری عفواتمك جائزدر دیمکدر آندنصکرە ذکراولنان مسلمانلر دوندیلر مدینەیەکیتدیلر بومرتبەدە دخی قتال فرض دکل ایدی‌ومدینەدە اولان‌مسلمانلرك رئیسلری اسعد بن زرارە رضی‌الله تعالی‌عنه ایدی آندن اوس وخزرج قبیلەلری مکتوب یازوب‌رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینە کوندردیلر کندیلرە قرآن‌عظیم تعلیم ایدەجك برکیمسە ایستدیلر پیغمبریمز صلی‌الله تعالی علیه وسلم دخی مصعب بن عمر رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرینی انصارەقرآن اوکردوب سائر آداب اسلامیە تعلیم ایتمك ایچون مدینەیەکوندردی مصعب واردیغی زماندە مدینەدە اهل اسلام قرق‌کشی اولمشلر ایدی صکرەدآنك‌الندە چوق کیمسەلر مسلمان اولدیلر بونلرك اراسندە سعد بن معاذ واسید بن حضیر رضی‌الله عنهما دخی اسلامە کلدیلر ومذکورلر اسلامە

ابن‌حجر بیوروکە حمرت ایلە مخلوط اولان بیاضە ازهر دیرلر. یعنی رسول اکرم حضرتلرینك‌لون‌شریفلری احسن ایدی

﴿نظم﴾

اتفاق ایتدی بومعنیدە امم
ازهر اللون ایدی فخر عالم
مصحف‌حسن‌ایدی‌اول‌وجه‌جمیل
خط رخسارەسی نص‌تنزیل
وجه براقنك اصحاب صفا
حمرتی غالب ایدی دیر حق
کل یوزندن‌اوتانوب آب‌حیات
مسکنك ایتدی ورای ظلمات

(واسع‌الجبین) جبهەنك یمین وشمالندە صدغ ایلە حاجب مابیننده اولار موضعە جبین دیرلر . یعنی رسول‌اکرمك‌جبینی کشادە وطولاً وعرضاً ممتد وکشیدە ایدی

﴿نظم﴾

یعنی اول‌جبهۀ خورشید اثر
نەکیم چشمۀ مهر خاور
واسع‌پاك ضیاکستر ایدی
فلك حسننە مە انورایدی
آنك ایتمشدی جذب‌خالق
کرمندن‌یوزك آقی آلنك آچق
نەعجب اولسە اکر جبهۀپاك
روشنا بخش عیون افلاك
نص تنزیل ملاحتدە عیان
والضحی‌ایدی شریف آلنی همان

(ازج‌الحواجب) بعضلر طرفی‌طویل‌اولان حاجبدە

كلمكله جملەبنی عبدالاشهل طائفەسی ارلری وعورتلری برکونده اسلامه کلدیلر همان اصرم دیدکلری کیمسەکه اسمی عمروبن ثابتدر اول قالمش ایدی اولدخی احد غزاسنده جنك کونی ایمانه کلوب کفارله محاربه ایلدی الله تعالی‌یه برسجده قیلمدن شهادت میسر اولدی. رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم اصرم اهل‌جنتدن اولدی دیو خبر ویردی وذکر اولنان بنی عبدالاشهل برمبارك قومدرکه هرکز ایچلرندن برمنافق قوپمامشدر جملەسی خالص ومخلص مسلمانلر ایدیلر رضی‌الله‌تعالی عنهم اجمعین. آندن اوچنجی سنه موسمی‌اولدیغی کبی ذی‌الحجه آینده ایام تشریق اورتەسنده ینه ذکر اولنان عقبەده اهل مدینەدن یتمش نفرکیمسه کلوب رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایله ملاقات ایلدیلر بعض علما قولنجه یتمشدن برقاچ کیمسه زیاده ایدی ارالرنده ایکی‌خاتونده وارایدی اول‌محلده فخر عالم‌صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم ایله شویله عهد ومیثاق ایلدیلرکه بوکوندنصکره کندی نفسلرینی وخاتونلرینی واوغللرینی هرنەدن صاقنورسه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی دخی آندن صاقنەلر وهرکیم‌که اول حضرتله عداوت‌اوزره اولورسه اکا قلنچ اورەلر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك یولنه عرب وعجمله جنك ایدەلر . روایت اولنورکه بوعهدله اولا الینی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك الینه قویان براء بن معرور رضی‌الله تعالی عنه ایدی . بعضیلر قولنجه ابوالهیثم ایدی. بعضیلر دخی اسعد بن زراره ایدی دیمشلردر رضی‌الله‌تعالی عنهما. بومرتبەدن صکره کفارله قتال اتمکه حق تبارك وتعالی حضرتلری جانبندن اذن اولنوب ﴿ اذن للذین یقاتلون ﴾ آیت کریمەسی نازل اولدی ورسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ذکر اولنان مسلمانلرك ارالرندن اون ایکی کیمسەیی باقیسنك اوزرلرینه نقیب نصب ایتدی . ابن‌اسحق رحمةالله علیه ایدر پیغمبرعز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك ذکر اولنان قومله بیعتلری قریش کفارندن کزلی ایدی . مکهٔ مکرمەده اولان صحابهٔ کرامه امر ایلدیکه هجرت ایدوب مدینهٔ منورەیه چکیلەلر همان اصحاب کرام رضی‌الله تعالی عنهم بلوك بلوك‌مکەدن چیقدیلر ومدینهٔ منوره جانبنه روان اولدیلرکندوسی‌مکەده قالوب حق‌تبارك وتعالی حضرتلرندن اذن وارد اولمغه منتظر ایدی . روایت اولنورکه مهاجرین ایچنده جملەدن اول هجرت ایدوب مدینەیه کیدن ابوسلمة ابن عبدالاسد رضی‌الله عنه ایدی عقبەده اولان بیعتدن بربیل مقدم حبش‌ولایتنه کیتمش‌ایدی مکەیه کلدی وقریش‌کندوسنی انجتدیلر وانصار قومندن بعض کیمسەلر اسلامه کلدکلرینی ایشیدنجه همان مدینه جانبنه چیقوب کیتدی آندنصکره عامر بن ربیعه خاتونی لیلی ایله کیتمشلر ایدی . آندنصکره عبدالله بن جحش کیتدی آندنصکره جماعت جماعت چکیلمکه باشلدیلر چوق کیمسه کتدیلر . آندنصکره حضرت عمر بن‌الخطاب وقرنداشی زید وعیاش بن‌ربیعه جملەسی یکرمی نفرکیمسه

تقوس وحیدەلکه ازج دیدیلر. بعضلر حاجبلرك رقیق اولوب کوزقویرو- غنه منتهی اولنجه ممتد اولمسنه ازج دیدیلر . حاجب فارسیده ابرو ترکیده قاش دیمکدر

بویله نقل ایتدحکیم ابن‌حزام
خم ابروی رسول علام
کوسترشدەیدی هلالیله شریك
ماه نو کبی طویل و باریك
چکمه پرکار ازل آ که‌مثال
قاشی پرکارینه بکزردی هلال
سورهٔ فتح‌ایدی اول‌حلیهٔ‌ماه
مد ابروسی ایدی بسم‌الله
قاب قوسین تذکرده عیان
غرض اول قاشی کمان‌ایدی همان
قاشلرك‌وصف‌ایدەمز اهل‌مقال
صرف‌ایدرسه نه‌قدر اینجه‌خیال
تیغ‌توحیدایدی‌ابروی‌رسول
کورینوردی ایکی‌سیف‌مسلول

حاصلی اینجه وطولانی ایدی کوییا دستهٔ ریحانی ایدی (سوابغ) کامل‌وتام‌معناسنۀ یعنی رسول‌اکرم حضرتلرینك ابرولری بغایت‌طویل ورقیق‌ومقوس‌وزیادەکامل وتام وبری برینه ملاقی اولمغه قریب اولمش لکن ملاقی اولمامش ایدی

بی‌قرین‌ایدی‌هم‌اول‌بدرجبین
نته یم آینهٔ شرع مبین

دوه‌لره بینوب کیتدیلر ومدینۀ منوره‌یه کلدیلر «عوالیده» قوندیلر بونلردنصکره حضرت عثمان بن عفان رضی الله عنه چیقدی والحاصل مکه شهرنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینک یاننده حضرت ابوبکر الصدیقله حضرت علی بن ابی طالبدن غیری کیمسه قالمدی حضرت ابوبکر رضی الله عنه دخی کیتمکه اجازت ایستدکجه قاتلان یاابابکر عجله الله بن رجا ایدرمکه حق تبارک وتعالی حضرتلری سنی بکا یولداش ایلیه دیو بیوررلر ایدی. حضرت ابوبکر دخی اول رجا اوزره ایدی آندن برکون قریش طائفه‌سی مکه‌ده «دارالندوه‌ده» جمعیت ایلدیلر ابلیس علیه اللعنه دخی نجد قومندن برپیر صورتنه کیردی و «دارالندوه» ده قریشله بیله مشورتده حاضر اولدی والحاصل اول کون طانیشق ایتدیلر تدبیرلری بونک اوزرینه مقرر اولدی که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی قتل ایده‌لر همان جبرائیل علیه السلام کلدی یامحمد قریش قومی بویله تدبیر ایتدیلرکه سنی قتل ایده‌لر اعدی بوکیجه سن اولکی یتاغکده یاتمه دیو تنبیه ایلدی آندن کیجه اولدیغی کبی کفار رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینک قپوسنه جمع اولدیلرکه اویقویه واردیغی زمانده کیره‌لر هلاک ایده‌لر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی حضرت علی بن ابی طالبی کندو دوشکی اوستنه یاتورتدی و کندوسی سورۀ یس باشلدی ﴿ وجعلنا من بین ایدیهم سدا ومن خلفهم سدا ﴾ آیت کریمه‌سنی آخرینه وارنجه اوقودی و طشره چیقدی طوران کافرلرک باشلرینه برآوج طپراق صاچدی و استدیکی یره کتدی ملعونلر کور کبی باقوب طوردیلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامی کوره‌مدیلر صکره‌دن بر کافر کلوب طورانلری کوردی و بونده نه طوررسکز دیدی ایتدیلر محمدی کوزه‌دیرز ایتدی والله محمد چیقدی استدیکی یره کتدی سز کوره‌ممشسکز . ابن عباس رضی الله عنهما روایت اولنمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طپراق صاچدیغی زمانده هرکیمه طوقندیسه بدر غزاسنده انلر قتل اولندیلردیمشدر بومرتبه دنصکره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دخی هجرت ایتمکه اذن وارد اولدی . ابن عباس رضی الله عنهمادن مرویدر که اذن ویرلمک بو آیت کریمه ایله واقع اولمشدر که حق سبحانه وتعالی حضرتلری کلام قدیمنده بیورر ﴿ وقل رب ادخلنی مدخل صدق واخرجنی مخرج صدق واجعل لی من لدنک سلطانا نصیرا ﴾ روایت مذکوره اوزره معناسی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه امردرکه بویله دعا قیله یارب بنی رضا ایله وخوشلقله مدینه شهرینه ادخال ایله ورضا وآسانلقله مکه‌دن اخراج ایله وسنک قتکدن برحجت ویرکه شو مخالفت ایدنلر اوستنه بکا یاردمجی اوله دیمکدر . ائمۀ حدیثدن حاکم رحمة الله علیه ایدر رسول الله حضرتلرینک مکه‌دن چیقدیغی انصارله عقبه‌ده بیعت ایتدکدنصکره اوچ آی یاخود اوچ آیه قریب زمان ایدی وبوندن غیری روایات دخی وارد

(اولمشدر)

اول کوزل قاشلری محرابی آنک
قبله‌گاهی ایدی هپ دنیانک
قیدینه صید قلوبک یامکر
ایکی قلاب ایدی اول ابرولر
غمزه‌نک بوکدی بلن بی تکلیف
کوکده اول خنجر ابروی شریف

(فی غیر قرن) ابرولر بری برینه متصل اولمغه قرن اطلاق اولنور. یعنی رسول اکرم حضرتلرینک ابرولری چاتق دکل ایدی . رسول اکرم حضرتلرینک ابرولری وصفنده صحیح اولان بو روایتدر . امام معبد روایتنده رسول اکرم حضرتلرینک ابرولری بر برینه متصلدر دیدی . توضیح بودرکه ظاهرا رسول اکرمک ابرولری بربرینه متصل کورینوردی لکن امعان نظر اولندقده ایکی ابرولری مابیننده بر فرجۀ رقیقه محسوس اولور ایدی. پس ابروی همایون بحسب الظاهر بربرینه مقرون وبحسب الواقع غیر مقرون ایدی

﴿ نظم ﴾

دخی مالک بن ابی هاله دیدی
ماه نو کبی آچیق قاشلی ایدی
ایکی ابرولرینک آره‌سی هم
سیم خالص کبی ایدی هردم
قاشلر بن آره‌سین ایتمشدی خدا
اوج افلاک شریعتده سها

اولمشدر. وینه حاکم رحمةالله علیه بیورمشدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم دوشنبه کونی چیقدی ودوشنبه کونی مدینه‌یه کیردی دیو اخبار تواتر بولمشدر. اما محمد بن موسی خوارزمی ایدر چیقدیغی پنجشنبه کونی ایدی. لکن بعض علما بو ایکی روایتی بینی توفیق ایدوب بیورمشلردرکه مکه‌دن پنجشنبه کونی چیقدی اما اوچ کیجه مغاره‌ده یاتدی جمعه کیجه‌سی سبت کیجه‌سی یکشنبه کیجه‌سی یاتدی. دخی دوشنبه کیجه‌سنك ایچنده مغاره‌دن چیقوب یوله کیردیلر ونبوت ویرلدکدنصکره بو تاریخه کلنجه اون سنه‌دن زیاده کچمش ایدی. وابوبکر الصدیق رضی الله تعالی عنه ایله یولداش اول دیو جبرائیل علیه السلام امر ایتمش ایدی. آندن فخر کائنات علیه اکمل التحیات افندیمز علی بن ابی طالب کرم الله وجهه‌یه ایتدی یاعلی ایشته بن الله تبارك وتعالی حضرتلرینك امریله مدینه‌یه کیدیورم سن برقاچ کون بوراده قال بنده اولان امانتلری صاحبلرینه تسلیم ایله وآردمزجه سنده کل دیدی آندن کندوسی حضرت ابوبکرك اوینه کلدی اویله زمانی ایدی حضرت ابوبکره رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك تشریفلرینی خبر ویردیلر ایتدی نه عجب بو زمانده کلدی والله بو وقت کلدیکنك براصلی واردر دیدی همان پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامه یارسول الله ایچرو بیور دیدیلر واول زمانده حضرت عایشه رضی الله عنها آنده ایدی یا ابابکر یانکده کیمسه وارایسه کیتسون بیوردی حضرت ابوبکر یارسول الله انام اتام سکا فدا اولسون بیاندن کیمسه یوقدر سنك اهلکدر دیدی. آندن ایچرو کیروب بیوردیکه یا ابابکر بکا اذن ویرلدیکه مدینه‌یه کیدم حضرت ابوبکر بن بیله کیدرمی‌یم یارسول الله دیدی اول دخی نعم دیو بیوردی حضرت ابوبکر ایتدی اعدی یارسول الله ایکی بینه‌جك دوه‌م واردر بریسنی سن آل دیدی. پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام ایتدی یا ابابکر بخشیش المازم بهاسیله قبول ایتدم دیوب دوه‌یی آلدی وبهاسنی ویردی وابوبکر حضرتلرینك نیجه دفعه بخششینی قبول ایتمش ایکن بوکره دوه‌یی اقچه ایله آلدیغنك وجهنده بیورمشلردرکه مراد شریفی کندو نفسیله ومالیله کیدوب فضائل هجرتی تکمیل ایتمك ایدی. تاکه اتم احوال اوزره واره کیمسه‌نك معاونتیله اولمیه ومالی قاریشمیه. عایشه رضی الله عنهادن مرویدرکه همان عجله ایله بونلره لازم اولان اثوابی حاضرلدق وبرسفره ایچنه برمقدار طعام قویوب اغزینی باغلدق عبدالله بن اریقط دیرلر برکافر وار ایدی. قولاغوزجیلقده ماهر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آنی اجاره ایله قلاغوز طوتدی دوه‌لری واثوابی اکا تسلیم ایتدیلر وعامر بن فهیر آدلو خدمتکارلرینی دخی بیله کوندردیلر واصمارلدیلرکه اوچ کوندنصکره دوه‌لری ثور طاغنده مغاره قربنه کتوره‌لر. آندن بونلر دوه‌لرله ایزلرینی شاشیرتمق ایچون چیقوب دریا جانبنه کیتدیلر. پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام دخی حضرت ابوبکر ایله چیقوب مغاره‌یه طوغری کیتدیلر. روایت اولنورکه چیقوب کیتدکلرینی حضرت ابوبکرك

قاشنك کوشه‌سی پیچ وتابی جامع حسنك ایدی محرابی

(بینهما عرق یدره الغضب) عرق عینك کسری ورانك سکونیله فارسیده رك وترکیده طمر معناسنه‌در لکن عرق مجوف ودم ایله مملو اولمیان طمردر یعنی رسول اکرمك ایکی ابرولری ما بیننده برطمر وار ایدیکه غضب اول طمری تحریك ایدوب حین حللرنده اول طمر محسوس دکل وقت غضبلرنده نمایان اولوردی

دخی سیمای شریفنده آنك بیلنوردی غرضی اول شاهك
نور ایدی آینهٔ وجه نبی ظاهر اولوردی رضا وغضبی
کندو نفسی ایچون اول پاك نسب ایتمدی کسه‌یه عمرنده غضب
اولمدی هرکز او لعل نایاب هیچ کسه‌یله جهانده شکراب

(اقنی العرنین) عینك کسری ورانك سکونی ونونك کسری بعده یا بعده نون ایله عرنین برون معناسنه‌در وعرنین برونك ایکی قاش بولشدیغی یرك آلتنده اولان جانبیدرکه قوت شم آنده‌در. اقنی انفك عرنین دینلدیکی محل فی الجمله مرتفع اولمسیدر یعنی رسول اکرم حضرتلرینك انف شریفنك حاجبینك مجمعنه قریب اولدیغی یر

اوینده اولنلرله حضرت علی‌دن غیری کیمسه اصلا بیلمز ایدی وچیقدقلرینی کفار کورمسونلر دیو اوك اول برجانبنده‌اولان پنجره‌دن چیقدیلر قپودن چیقمدیلر ایدی . روایت اولنورکه قریش طائفه‌سی بونلری ایرتسی کون کورمینجه مکه شهرینك ایچنده اشاغی یوقاری آراشدردیلر وهرطرفه آدملر کوندردیلر بونلرك چیقوب کیتدکلری قریش طائفه‌سنه‌قتی کوج کلدی هرکیم بولوب‌دوندررسه اکایوزناقه‌ویره‌لم دیدیلر. والحاصل ثورطاغی جانبنه کیدن آدملر یولده‌ایزلرینی کوروب تاطاغ اوستنه چیقنجه یه‌قدر ایزی سوردیلر بونلر دخی مغاره‌نك ایچنه کیردکلری کبی حق تعالی حضرتلرینك امریله قپوسنك اوکنه برچفت کوکرچین کلوب یمورطه براقدیلر واورمجك دخی قپونك اغزینه‌اوا یاپدی قریشك‌اشقیا وبدبختلری سلاح وایشقلریله طاغك هرطرفنی طولاشوب‌مغاره قپوسنه کلدیلر باقدیلر یمورطه‌لریله کوکرجینلری واورمجکی کوردیلر بورایه آدم کیرمیشه بکزه‌مز دیدیلر بریسی ایتدی هله برکره ایچرو کیروب نظر ایده‌لم بلکه بونده اوله‌لر دیدی . امیة‌بن‌خلف دیدکلری‌ملعون ایتدی کورمز میسکز بونده محمد طوغمازدن اول اورمجکلر یوه یاپمش وکوکرچینلر یمورطه‌لمش دیدی والحال مغاره قپوسنده بوحالتلر وارایکن ایچرو کیروب بوقلغی حماقت عد ایدوب هیچ کیمسه کیرمکه‌اقدام ایده‌مدی دونوب کیتدیلر. حدیث صحیحده انس بن مالکدن مرویدرکه ابوبکرالصدیق رضی‌الله‌عنه ایتدی اکر کفارك بریسی ایاقلرینه نظر ایده ایدی بزی کورر ایدی . رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم بیوردی‌که یاابابکر سن نه ظن‌ایلرسك اول ایکی کشینك خصوصنده که اوچنجیسی حق‌تعالی حضرتلری اوله دیوبیوردی یعنی حق‌تعالی حضرتلری یولداش اولنجه کفاردن‌ضررمی کلسه‌کرك‌ایدی‌دیمکدر ینه‌ابی‌بکرالصدیق رضی‌الله عنه‌حضرتلرندن منقولدرکه ایتدی مغاره ایچنده نظر ایتدم رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك مبارك ایاقلری قنامش اغلدم وبیلدمکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری یالك ایاق یورومك وجفا چکمك معتادی دکل ایمش دیدی . روایت ایدرلرکه ابی‌بکر الصدیق رضی‌الله عنه کندولر اردنجه کلان کفاری کورنجه حزنی مشتد اولدی رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری ایچون قتی محزون اولوب کلی اضطرابه دوشدی ایتدی اکربنی قتل ایدرلرایسه بن یالکز برکیمسه‌یم اماسکا برضرر یتشدیررلرایسه جمیع‌امت هلاك اولمق لازم کاور دیدی رسول‌الله‌صلی‌الله تعالی علیه وسلم یاابابکر ﴿ لاتحزن ان‌الله معنا ﴾ دیدی یعنی یا ابابکر محزون اولمه تحقیقا حق سبحانه وتعالی بزمله در بیوردی بوندن مراد عون ونصرتی بزمله در دیمکدر . ائمهٔ حدیثدن ابونعیم رحمة‌الله‌علیه نقلنده عطاء‌بن‌میسره رضی‌الله‌تعالی عنهدن مرویدرکه اورمجك پیغمبرلر اوستنه ایکی کره پرده چکمشدر برکره‌داود علیه‌السلام اوزرینه چکمشدر اول زمانده که طالوت آراشدیرر ایدی . برکره دخی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری غارده ایکن چکدی دیوبیوردی

(روایت)

سهل یوکسك ایدی

﴿ نظم ﴾

شولقدر خوب ایدی اول انف‌شریف
ایده‌مز اهل‌معارف تعریف
هم اوینی قاشی مابینی ایله
کاف‌ها شکلی‌ایدی عینی‌ایله
سدره‌دن آرایچق‌روح‌امین
کل کبی‌قوقوسن آلوردی‌همین
دائم ایلردی اودولتله مشام
قرب‌حق رایحه‌سن استشمام

(له‌نوریعلوه) رسول‌اکرم حضرتلرینك‌انف‌شریفلری ایچون‌برنور وارایدیکه انفه عالی اولمشدی (یحسبه من‌لم یتأمله‌اشم) اشم‌انفك قصبه‌سی بلند واعلاسی هموارواوجی‌پست‌اولمقدن عبارتدر یعنی رسول اکرم حضرتلرینك انف‌سعادتنه کماهوحقه‌نظروتأمل‌ایتمدن وهلهٔ اولیده نظر ایدن کمسنه‌رسول‌اکرمی اشم‌ظن ایدردی. اماامعان نظردن صکره اقنی اولدقلرینه عالم اواورلردی

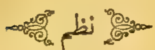
﴿ نظم ﴾

مه‌جبین‌دی‌اونبی نورشریف
خوب‌وهموارایدی‌موزون‌لطیف
حاجبینه قریب اولدیغی بر
پرسهل یوکسك‌ایدی‌دیرجابر
کورینوردی اونی العربی
قرشودن مرتفع الانف کبی
انی ایتمشدی خدای متعال

روایت مشهوره بودرکه غارده اوچ کیجه یاتدیلر. اما بعض روایتده اون کوندن زیاده یاتدی دینلمشدر . عبدالله بن ابی بکر رضی الله تعالی عنهما کیجه ایله کلوب بونلرله یاتار ایدی اول کون قریش ایچنده واقع اولان حوادثدن خبر ویرردی ینه صباح قرا کلغنده مکه‌یه کلور ایدی هیچ کیمسه حالنه واقف اولماز ایدی خلق مکه‌ده یاتدی صانورلر ایدی . روایت اولنورکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ابوبکر الصدیق رضی الله تعالی عنه ایله مغاره‌دن چیقوب مدینه جانبنه متوجه اولوب کیدرکن یولده «قدید» دیدکلری موضعه اوغرادیلر آنده برخاتون وار ایدی «ام معبد» دیرلر ایدی کلوب کچن یولجیلره بعض مأکولات قسمندن شیلر صاتار ایدی بونلر دخی واردیلرکه برشیء آلوب اکل ایده‌لر بغایت آجقمشلر ایدی ای خاتون نه‌که وار ونه بولنورکه بزه صاته‌سک دیدیلر. ایتدی والله شمدی هیچ برشیء قالمدی معذور بیورک دیو جواب ویردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نظر ایدوب خانه‌سی طرفنده برقیون کوروب ایتدی شوقیونک سودی وارمیدر دیدی خاتون ایتدی سود قنده اولور غایت زبوندر مجالی اولمدیغی ایچون سوری‌یه کیده‌مدی اوراده طوریبوردیدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام ایتدی اکر اجازت ویررسک برمقدار صاغه‌لم نه‌چیقارسه بزه کفایت ایلر دیدی خاتون دخی نوله دیو اجازت ویرنجه رسول الله حضرتلری قیونی اوکنه آلوب «بسم الله الرحمن الرحیم» دیوب صاغمغه باشلدی. روایت اولنورکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینک برکاتندن حق تبارک وتعالی حضرتلری اولقدر سودویردیکه کندیلری وخدمتکارلری ودوه‌جیلری طویدقدنصکره برمقدار دخی چناق ایچنده قالدی . آندن ینه یوللرینه روان اولدیلر برزماندنصکره خاتونک اری کلوب چناقده قلان سودی کورنجه بزم خود صاغیلور قیونمز یوق ایدی بوسود نه‌دن حاصل اولدی دیو سؤال ایتدی خاتون ایتدی والله برمبارک آدم اوغرادی قصه شویله شویله واقع اولدی دیو برر بر خبر ویردی . اری حیران ومتحیر قالدی نه عجب حال اولور بونده برکلی حکمت وار انجق نصل آدم ایدی نه شکلده نه سیماده ایدی دیو محکم صورمغه باشلدی خاتون ایتدی والله برخوش نورانی صورتلو آدم ایدی . قره‌کوزلی وقاشلری وکیربیکلری کوزل کیمسه ایدی وکوزینک قاره‌سی غایت سیاه وآقی غایتله بیاض ایدی. قاشلری اینجه وچاتیق ایدی بوینی اوزون ایدی صاچینک وصقالنک قیللری اعتدال اوزره لطیف ایدی آوازی نه‌چوق اینجه ونه‌چوق بلند ایدی کمال فصاحت وبلاغت اوزره لطفله سویلر ایدی بویی دخی معتدل ایدی نه‌غایت اوزون ونه‌غایت قیصه ایدی دیدی. اول ایتدی کرچک بودیدیکک آدم قریش قومی ایچنده ظهور ایدن پیغمبردر اکر کورمش اوله‌ایدم بن اکا تابع اولوردم دیدی. علمای حدیثدن ابن سعد وابونعیم رحمهما الله نقللرنده هشام رضی الله تعالی عنه حضرتلری کندی آتاسندن اولدخی ام معبددن روایت ایتمشلردر . رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینک

اومهک اوج جمالنده هلال
کوییا انف حبیب الرحمان
غنچهٔ ورد سفید ایدی همان

(کث اللحیة) رسول اکرم حضرتلرینک صقال شریفلری عظیم ایدی

اول خداوند خداوند انک
یعنی اول ذات عظیم الشانک
ریش پاکنده اصولی چوغیدی
قتی چوق تاریباضی یوغیدی
دخی اجماع ایله مردان اله
دیمش اول لحیهٔ مشکین سیاه
نه‌قویرجق نه‌درازایدی قتی
اعتدال اوزره ایدی هرجهتی

(سهل الخدین) سهل دوز خدرخ معناسنه‌در یعنی رسول اکرم حضرتلرینک مبارک رخلری هموار ایدی مرتفع ویعری دکل ایدی

معجزاتی رخنک بالاجمال
ایده‌مز نقلنی عقل فعال
شولقدر خوب ایدی اول وجه جمیل
عاشق حسن جمالیدی جلیل
عرض حسن ایتسه اومخدوم خلیل
یوسفی اکثر ایدی اسرائیل
واضح ایتمشدی اوبوزدن فتاح
نیدوکن آیت فیها مصباح

(ضلیع الفم) رسول اکرم حضرتلرینک دهان شریفلری عظیم ایدی یعنی قوت فصاحت و وسعت

صاغدیغی قیون تا حضرت عمر رضی الله تعالی عنه زمانسه دکین قالدی . واول
زمانده اولان مشهور قحطلقلر وقیون خسته‌لقلریکه عرب ایچنده زمان رماده دیمکله
معروفدر اول زمانده صباح واقشام اول قیونی صاغوب سودینی ایچردك یریوزنده
قیونك ییه‌جکی اوت بولنماز ایدی دیمشلردر. روایت ایدرلرکه حضرت ابی بکرك
قزی اسماء رضی الله عنها بابام ایله رسول الله حضرتلری چیقوب کیتدیلر دخی نیجه
اولدقلرینی بیلمز ایدك برکون قریشدن برجماعتله ابوجهل قپویه کلدی بن دخی نه
ایسترسکز دیو چیقدم ابوجهل بکا «این ابوك» دیدی یعنی باباك نره‌ده‌در دیو سؤال
ایتدی بن دخی والله بیلمیورم نره‌ده‌در شمدی بونده دکلدر دیدم ابوجهل غایت بد
نفس خبیث ودلی یرامز ایدی . همان یوزیمه برطبانجه چالدی قولاغمدن کوپم
دوشدی دخی دونوب کیتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نیجه
اولدی ونره‌یه واردی دیو تشویش اوزره ایدك همان برجنی کلوب یولده نه‌واقع
اولدیسنه خبر ویردی آوازینی ایشیدیردك کندینی کورمز ایدك دیدی . روایت
اولنورکه یولده کیدرکن سراقة بن مالك دیدکلری آدم آتله یوللرینه ارقوری
کلدی ابوبکر رضی الله تعالی عنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه
ضرر یتشه دیو غایت خوف ایدر ایدی سراقه‌یی کورنجه اغلدی یارسول الله کفار
کلدیلر بزی باصدیلر دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یا ابابکر
«حاشا وکلا» که کافرلر بزه ضرر کتوره دیدی ودعا ایلدی سراقه‌نك آتنك ایاقلری
یره‌نچدی طوتلدی قالدی سراقه ایتدی بیلدم بنم علیمه دعا ایتدیکز دیدی امالطف
وکرم ایدوب بکا امان ویرك وسلامتم ایچون دعا ایدوب آتمی خلاص ایلیکز والله
بندن ضرر کورمیه‌سکز وسائر کفارلریده اوزریکزدن دفع ایده‌یم دیدی سراقه
حکایه اتلمشدرکه طوردیلر دعا ایدوب آتمی خلاص ایتدیلر اوزرینه سوار اولوب
یانلرینه واردم کفارك مقصدلری نه اولدیغنی خبر ویردم وباشمه بو ایش کلنجه
رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك یقین زمانده ظهوری نه مرتبه‌یه وارەجغنی
بیلدم دیدی وآخر ایمانه کلوب صحابهٔ کرامدن اولمشدر رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین. ینه کیدرکن یول اوزرنده برچوبانه راست کلوب برمقدار سود ایستدیلر
چوبان ایتدی صاغیلور قیونم یوقدر اما شوراده برکچی واردرکه ابتدا حامله
اولمشدر آنکده هیچ سودی یوقدر سزدن برشئ صاقلامیورم دیدی . رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول کچی‌یی کتیر دیدی چوبان اوکنه کتیردی
مبارك الینی ممه‌سی اوستنه قودیغی کبی سودی بوشاندی ابوبکر رضی الله عنهك قالقانی
طوتدی طولدیردی آنی ابوبکر رضی الله تعالی عنهه ایچوردی وخدمتکارلره
وچوبانه‌ده ویردیلر صکره ینه صاغدی کندیسی ایچدی چوبان ایتدی لله تعالی سن
نصل آدمسك .والله بن هیچ سنك کبی آدم کورمدم دیدی پیغمبریمز علیه الصلاة
والسلام ایتدی اکر دیرایسه‌م شمدی صاقلارمیسك وکیمسه‌یه بزم خبریمزی سویلمزمیسك

بلاغتنه اشارتدر . حتی
رسول اکرم حضرتلری
محتاج حروفه اول مرتبه‌ده
تکلم ورعایت ایدرلرایدیکه
غیر فصحانك قدرتندن خارج
ایدی .

نظم

نطقه کلسه اوسخندان بسیم
رشك ایدردی کلماتینه کلیم
لعل جان بخشی اولنجه کویا
امزر دی لبنه آب بقا
شویله مطبوع ایدی اول فم بهتر
کاکه میال ایدی بالطبع بشر
سرصنع آیدی اوانسان لطیف
برنمونه‌یدی اکا نظم شریف
مکر اولمشدی اولعل ممتاز
حقهٔ لؤلؤ صندوقهٔ راز
قتی شرمنده اودینك سندی
قهقهه ایتمدی هیچ دیرلرایدی
خنده‌سی ایدی تبسم اوکلك
یعنی سلطان ملوك رسلك
شویله محجوب ایدی اوسدره جناب
که ملك باقمغه ایلردی حجاب
ابن عباس دیر اول خاص خدا
کولمکه ایلر ایدی استحیا

(مفلج الاسنان) رسول
اکرم حضرتلرینك مبارك
اون دیشلری انجو کبی دانه
دانه ایدی

نظم

دشلری صاف ایدی هم سیرك ایدی
رشتهٔ دانهٔ دردن یك ایدی
کویا اول دردندان نفیس
ایکی مصرع ایدی موزون وسلیس

دیدی چوبان نعم دیدی . ایمدی « محمد رسول‌الله » که دیرلر اول کیمسه بنم دیدی چوبان ایتدی‌شو قریش طائفه‌سنك«صبی» دیدکلری سن‌میسك دیدی . قریش رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه«صبی»دیرلر ایدی . پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام ایتدی قریش اویله دیرلر دیدی چوبان ایتدی « اشهد انك نبی وانما جئت به حق وانه لایفعل مافعلت الانبی وانا متبعك» یعنی بن شهادت ایدرمکه‌سن حق پیغمبرسك وسنك کتوردیکك دین حق دیندر وسنك ایشلدیکك ایشی پیغمبراولمیان ایشلیه‌مز وبن سکا تابع اولدم سنکله کیدرم دیدی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی شمدی کیده‌مزسك صبر ایله چقن بنم ظهورم ایشتدیکك زمانده بکا کله‌سك دیوب ینه یوللرینه روان اولدیلر وقتاکم مدینهٔ منوره‌ده اهل اسلام رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك مکه‌دن چیقدیغن اشتدیلر هرکون صباحدن چیقوب تمام کون قزنجه منتظر اولورلر ایدی اندن دونوب اولرینه کلورلرایدی برکون ینه‌عادت مألوفه‌لری اوزره بکلیوب اولرینه‌کلدکلری کبی بر یهودی وار ایدی برمصلحت ایچون اوینك طامی اوزرینه چقمش ایدی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلریله ابوبکری ایراقدن کورنجه اونلر ایدیکن بیلدی همان مسلمانلره چاغروب یامعاشر المسلمین اشته‌سزك استدیککز کیمسه‌لر کلیورلردیدی مسلمانلر شاد اولوب همان سلاحلرین قوشاندیلر زینتله قارشو چیقدیلر کوردیلر رسول‌الله‌صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری‌ابوبکر حضرتلری ایله آق قفتانلر کیمشلر صحرادنبرو طورمیوب کلورلر عزت واکرامله استقبال ایدوب شهرقربنده«قبا»دیدکلری ناحیه‌ده‌بنی عمرو بن‌عوف طائفه‌سنك اولرینه قوندردیلر قتی اسی‌زمان اولوب اول موضع یقین براولمغین همان راحت‌اولسونلر دیو اورایه ایلتدیلر اندن رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری اوتورب حضور ایلدی ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه قالقوب کلان کیدن خلقله سویلشدی بلوك بلوك انصار قومی اورایه کلدیلر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك کلدیکندن‌صفا وسرورلر کسب ایتدیلر.ومدینه دیارنه قنغی کون کلدیکنده چوق اختلاف ایتمشلردر ربیع الاولك غره‌سنده دیمشلر وایکنجی کونی واوچنجی کونی دیمشلردر واون ایکیسنده دیمشلردر ودخی غیر روایتلر ایتمشلردر صحتی اوزره حق‌جل وعلا حضرتلرندن غیری‌یه معلوم دکلدر و«قبا»ناحیه‌سنده‌قاچ کون طوردیغی اختلافلیدر بعضیلر یکرمی ایکی کیجه یاتدیلر دیدیلر صحیح مسلمده یکرمی درت کیجه اولدی دیمك واقع‌اولمشدر بعضیلر قولنجه همان‌دوشنبه کون‌وسه شنبه کون‌وچارشنبه کون وپنجشنبه کون‌طوردی‌دیمشلردر تفسیر قاضی‌ده دخی بوقول ذکر اولنمشدر . حضرت علی بن‌ابی طالب کرم‌الله وجهه‌رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرندنصکره اوج کون‌مکه‌ده طوروب امانتلری صاحبلرینه تسلیم‌ایتدی دخی چیقوب کلدی قبا ناحیه‌سنده‌ایکن‌پیغمبریمز

اکا اولمزدی محصل هم سر
کان امکانده اولان کوهرلر
اوله‌لی چرخ زمرد پیدا
انبیا ایچره اودر یکتا

(دقیق المسربة) رسول اکرم حضرتلرینك صدر سعادتندن سرهٔ سعادتنه دك اینجه خط کبی مویلری وارایدی

صحف صدرنده الف کبی اوخط
مویدن چکمشدی خامه فقط
تار عنبر کبی اوموی سیاه
براشوردی نته کم هالهٔ ماه

(کان عنقه جید دمیة فی صفاء الفضة) جید عنق معناسنه‌در دمیه‌دن مراد مطلقا صورتدر مصورلر تصویر ایتدکلری صورتك اعضاسنده کلی اهتمام وحسن وبهاسنه صرف قدرت ایدرلر کذلك وصافلر برشئ حسن بلیغ ایله توصیف وجمال اتم ایله تعریف مراد ایتسه‌لر اول شئ صورت مصوره‌یه تشبیه ایدوب کمال حسنك بیان وتفهیم ایدرلر بومقامده دخی رسول اکرمك عنق شریفلرینی جید دمیه‌یه تشبیهدن مقصود عنق مبارکلرینك غایت اعتدال

و نهایت حسن وجمال
اوزره اولدیغنی بیاندر
یعنی رسول اکرمك عنق
مبارکلری غایت لطیف
ومعتدل وکوش کبی براق
وصاف ایدی

﴿ نظم ﴾

بوینی غایتده لطیف ایدی انك
حسن العنق ادی دنیانك
غالب اولمشدر اوکردان کزین
شمع کافور سراپردهٔ دین
انی خلق ایتمیشدی حق ممتاز
اعتدال اوزره نه کوته نه دراز
کردن پاکنه دیرلر شراح
هرکز ایتمزدی اثر شمس ورياح
طوق کردانی ایدی حب خدا
عنق پاکنده ردا ایدی رضا

(معتدل الخلق) رسول
اکرم حضرتلرینك جمیع
اعضاسی متناسب وجمله
اجزاسی مطبوع ومحبوب
ایدی

﴿ نظم ﴾

ایلمشدی انی خلاق ازل
حسن واخلاقده بی مثل وبدل
صدف صنع الهیده عیان
درشهوار ایدی بردانه همان

(بادن متماسك) بادن
ضخم معناسنه در که
فارسیده بزرك و ترکیده
بیوك دیمکدر پس ضخامت
كاه اعضا بیوك اولمقدن
وکاه سمن وفربه لکدن

علیه الصلاة والسلامه یتشدی اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مسجد قبایه بنیاد اوردی اگرچه بوندن مقدم بعض کیمسه کندی یه مخصوص مسجدلر یاپمشلر ایمادین اسلامده اولا جماعت مسلمین ایچون بنا اولنان مسجد قبادر حق سبحانه وتعالی کلام قدیمنده ﴿ لمسجد اسس علی التقوی ﴾ دیو ذکر ایتدیکی قول صحیح اوزره بومسجددر دیو بیورمشلردر معناسی شول تقوی اوزره تملی اوریلن مسجد دیمکدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحاب کرامله جمع اولوب اولا آشکاره جماعتله نماز قیلدیغی مسجد بومسجددر دیمشلردر اندن جمعه کون کرکی کبی کونش یوکسلدیکی زمانده قبادن چیقوب بنی سالم بن عوف جماعتنك ایچنه کلدی یانجه یوز نفر کیمسه وار ایدی اوراده (رانوناء) دیدکلری وادینك اورتاسنده مسلمانلرله جمعه نمازین قیلدی اوراده نماز قیلدیغی یرك آدی مسجد الجمعه قالدی برکوچك مسجددر همان اطرافنه آدم بلنه چقنجه دیوار چورلمشدر. اوستی آچیقدر مدینه دن قبا مسجد نه کیدن کیمسه نك صاغ قولنه کلور اوراده جمعه نمازنی قیلدقدنصکره دوه سنه بنوب مدینه یه متوجه اولدی واول زمانده مدینه اطرافی بغایت معمور ایدی بری بری اوستنه کویلر وکندلر وقبیله لر ایدی. رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ارالرندن کچوب کیدرکن هرکشینك اوی اوکنه اوغرەسه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اوینه دعوت ایلر ایدی پیغمبرعز علیه الصلاة والسلام قیوك کوزه لم دوه قنده کیدر بوحق تبارك تعالی حضرتلرینك جانبندن مأموردر دیو بیورر ایدی دوه نك یولارین بوینی اوستنه براقش ایدی هیچ کندیسی تحریك ایتمز ایدی دوه صاغنه صولنه بقه بقه مدینه یه طوغری کیدر ایدی مدینه یه کلنجه مالك بن نجارك اوی یانه کلدیکی کبی مسجد قپوسنده چوکدی ومسجد یری اول زمانده سهل وسهیل آدلو ایکی یتیمك دوه لری آخوری ایدی واول یتیملر رافع بن عمروك اوغلانجقلری ایدی رافع وفات ایدوب اسعد بن زراره نك یانده وارمشلر ایدی اول کورب کوزه دیرایدی اورادن قالقوب واردی ابوایوب انصاری رضی الله عنه حضرتلرینك قپوسی اوکنه چوکدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی دوه نك اوستنده طوررایدی اورادن ینه قالقوب واردی اولکی یرینه چوکدی وبوینی اوزادوب بوغازنی یراوستنه قودی دخی آواز ویردی اغزنی اچدین ککرزندن برصوت پیدا ایتدی دیمشلردر اندن رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری اوزرندن اشاغی ایندی دخی «هذا المنزل ان شاءالله» دیدی. یعنی ان شاءالله تعالی قوناغمز بودر دیدی اندن حضرت ابی ایوب رضی الله عنه اثوابنی کوتوروب کندی اوی ایچنه الدی کتدی وزید بن حارثه دخی آنکله بله ایدی وبونلر بنی نجار قومندن ایدیلر انصار ارسنده بونلر بغایت معتبر جماعتدر ورسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك جدی عبدالمطلبك دایلریدر مابیننده بودکلو قرابت دخی واردر . روایت اولنور که رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری ابوایوب

(حضرتلرینك)

حضرتلرينك اولرينه كيرديكى زمانده براوينه قونمغى اختيار ايتدى اوزرنده اولان چار طاغى استمدى اندن ابوايوب رضى الله تعالى عنه خاتوننه ايتدى لايق دكلدركه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام اشاغيده اوله اكا جبرائيل عليه السلام كلور وقرآن نازل اولور اول يوقاروده اولمق كركدر ديدى والحاصل اول كيجه كنديسى وخاتونى اضطرابدن ياتمديلر آخر سويلديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمى يوقارو چيقارديلر كنديلر اشاغيده اولورلر ايدى . تحقيق النصرة آدلو كتابده مذكوردركه ابوايوبك اوينى زمان قديمنده يمن پادشاهلرندن برى مدينه يه كلديكى زمانده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايچون ياپمش ايدى انكيچون پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام تشريفلرنده اكاقونمش ايدى ديديلر تفصيلى بودركه اول پادشاه مدينۀ منوره يه كلدى براو بنياد ايلدى ومدينه شهرنده علمادن درتيوز نفر كيمسه قودى ورئيس العلمانك النه برمكتوب ويروب اصمارلديكه بن بواوى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايچون ياپدم ظهورايدوب بودياره كلديكى زمانده اوى تسليم ايدوب بومكتوبى دخى اكا اولاشديرهسز ديدى اندن مرور ايامله اوالدن الهدوشدى ابوايوب حضرتلرينك تصرفنده ايكن رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى واروب سعادتله قوندى ابوايوب اول رئيس العلمانك اولادندن ايدى وانصار قومى دخى انده قلان علمانك نسلندن ايديلر صكره دن سرور كائناتك خدمت شريفنه يتشوب نصرتلر ايتديلر ديو بيورمشلردر . ائمۀ حديثدن بعضيلر روايت ايتمشلردر پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام مدينه يه كلدكده شهر خلقى برمرتبه ده شادوخندان اولديلركه اهل پرده خاتونلر طاملر اوستنه چيقديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه اشتياقلر عرض ايدوب شعرلر اوقوديلر. امام بيهقى وابوالحسن بن مقرى رحمة الله عليهما روايتلرنده اوقودقلرى شعرك برى بودر

طلع البدر علينا ❊ من ثنيات الوداع
وجب الشكر علينا ❊ ما دعا لله داع

معناسى بودركه بزم اوزريمزه ثنيات وداعدن بدراولمش آى طوغدى ثنيات وداع ديدكلرى مدينه قربنده بريوكسك يوقش باشيدركه مدينه خلقى زمان قديمدن عادتلرى اوزره بر كيمسه يى تشييع ايتسه لر اورايه قدر تشييع ايدرلر ايدى يعنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اورادن چيقوب كلديكنى برطاغ اوستندن بدراولمش آى طوغديغنه تشبيه ايتديلر ودخى شكر بزم اوستمزه واجب اولدى مادامكه بردعاجى الله تعالى حضرتلرينه دعا ايليه ديمكدر وبونك محصلى بودركه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك بوديارى مشرف ايتديكى بزه حق تعالى حضرتلرى قبلندن براولو نعمتدر دائما دعاجيلر دركاه حق تعالى حضرتلرندن دعا ايتدكجه بزه واجبدركه بو نعمت عظمى ايچون حق تعالى

اولور رسول اكرم حضرتلرى سمن ايله وصف اولنمامشدر بادندن مراد رسول اكرم حضرتلرينك اعضاى شريفلرى بزرك ايدى متماسك اول كمسنه دركه بعض اعضاسى بعض اعضاسنى امساك ايدوب طوتمش كوياحد اعتدالدن اخراج ايتمش اولهايدى رسول اكرم حضرتلرينك اعضاى شريفلرى بيوك اولديغى سمنز اولدقلرى ايچون اولميوب اعضالرينك ضخامتى اعتداللرينه مانع دكلدر يعنى رسول اكرم حضرتلرينك وجود شريفلرنده اولان لحم شريفلرى صقى اولوب مسترخى دكلدر حاصل كلام رسول اكرم حضرتلرى سمن ونحافت مابينندهدر

❊ نظم ❊

ديدى اصحابله ارباب حرم
لحمى اول جسم شريفك هردم
تازه كل كبى مطهرايدى هب
بدن پاكى مصفا ايدى هب
عهد ايام جوانى كبى تا
تروتام تازه ايدى اول اعضا
يعنى كتدكجه اوكلزار جمال
تازه لنمكده ايدى غنچه مثال

❊ ديكر ❊

جسمنك لحمى خفيف ايدى تمام

حضرتلرينه شكرايده‌لم ديمكدر وينه امام بيهقى رحمة‌الله عليه‌ايدر بنى نجار قومندن عادت عرب اوزره قيزلر اللرينه دفلر آلوب چيقديلر شنلكلر ايتديلر رسول‌الله صلى‌الله‌تعالى عليه‌وسلم حضرتلرى بنى سورميسز ديو بيوردى اونلر دخى نعم يارسول‌الله‌ديديلر رسول‌الله صلى‌الله‌تعالى‌عليه‌وسلم حضرتلرى الله‌تعالى حضرتلرى بيلور بنم قلبمده سزى سورديدى وشهرك ايچنده اوغلنجقلر وخدمتكارلر رسول‌الله حضرتلرى كلدى ديو جاغرشورلر ايدى والحاصل نيجه كون بيرام كونلرندن زياده شنلكلر ايتديلر رسول‌الله صلى‌الله‌عليه وسلم حضرتلرينى بونوعله اعزاز واكرام قيلديلر اندن براز كون كچد كدنصكره ابوبكر الصديق وبلال رضى‌الله عنهما محموم اولديلر كوكللرى مكه ديارندن اوزالدى اول آب وهواسن ونباتاتن ذكرايدوب بعض ابيات اوقورلر ايدى واندن چيقمغه باعث اولان كفاره لعنت ايدرلر ايدى خصوصا ايكى ملعونى ذكرايدوب «اللهم العن شيبة بن ربيعه وامية بن خلف» ديو حضرت بلال رضى‌الله‌تعالى‌عنه لعنت‌ايلرايدى اندن رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه‌وسلم حضرتلرى دعاايدوب بيورديكه «اللهم حبب الينا المدينة كحبنامكة اواشد اللهم بارك لنا فى صاعنا ومدنا وصححها لنا وانقل حماها الى الجحفة» يعنى يارب مكه شهرينى سوديكمز كبى بزه مدينه‌يى سن سودر بلكه مكه‌دن دها زياده سودر يارب اولچكلرعزه وكيله‌لرعزه سن بركت ويريعنى تركه‌لرعزه بركت ويرزياده ايله ومدينه شهرين بزم ايچون صحت اوزره قيل هواسن خوب ايله وحماسنى جحفه‌يه ايلت ديمكدر وجحفه بريردر كه انده جهودلر اولورلر ايدى. حضرت عايشه‌دن مرويدر كه ايتدى بز مدينه‌يه كلديكمز زمانده مدينه برحالده ايديكه حق تعالى حضرتلرينك جميع يرلرندن بونك مرضى ارتق ايدى بز كلدك دخى بطحان دره‌سنك صوينى آقمغه باشلدى يكى صوكلدى توز طپراق قرشمقدن رنكى ولذتى بوزلمش ايدى ديو بيورمشدر. وحضرت عمر بن الخطاب رضى‌الله‌عنه دعا قيلوب يارب بكا رسولك شهرنده شهادت نصيب ايله ديدى امام بخارى رحمة‌الله عليه‌بويلجه روايت ايلمشدر كه عاقبت دعاسى مقبول اولوب مدينهٔ منوره‌ده شهيد اولمشدر رضى‌الله عنهم وعن جميع الصحابة الكرام . روايت اولنمشدر كه رسول‌الله صلى‌الله‌تعالى عليه وسلم حضرتلرى ابوايوب انصارى رضى‌الله عنهك اونده يدى آى‌ساكن اولدى بعضلر قولنجه ايكنجى ييلك صفر آينه كلنجه انده طوردى ديديلر واول زمانه دكين نماز وقتى قنده يتشور ايسه اوراده ادا ايلر ايدى بركون مراد شريفلرى اولديكه مدينهٔ منوره‌ده برمسجد بنا ايده‌لر بنى نجار جماعتندن شمديكى مسجد شريفلرينك يرينى بهاسى ايله استديلر آنلر دخى بزاقچه ايله صاتمزز شويله رضاى حق ايچون ويررز ديديلر رسول‌الله صلى‌الله‌تعالى عليه‌وسلم حضرتلرى بخشيش قبول ايتميوب اون التونه صاتون الدى وبهاسنى حضرت ابوبكر الصديق مالندن ويردى . انس بن مالك رضى‌الله‌تعالى عنه روايت ايتمشدر كه مسجد شريف يرينك برمقدارى

(خرمالق)

لحم وشحم اسنى دكلدى اوهمام
صقين اى عارف مقبول شناس
آنى غايتده نحيف ايتمه قياس
همدخى اول سند شرع مبين
اويله ظن ايله كيم اوله سمين
نه ضعيف و نه‌قتى اتلو ايدى
معتدل براولو دولتلو ايدى
لحم وشحمن ديديلر اهل درون
بربرندن نه فزون ايدى نه‌دون
اعتدال اوزره ايدى پاكتنى
نوره غرق ايدى سراپا بدنى
(سوآء البطن والصدر)
رسول اكرمك مبارك بطن وصدرى مساويدر يعنى بطنى صدرى اوزرينه وصدرى بطنى اوزرينه زائد دكلدر

نظم

پرده‌داران شبستان ادب
قارنى كوكسيله برابر ايدى هب
پاك بطنيله او نازك سينه
خوب هموار ايدى بربيرينه
حاصلى دوبدوز ايدى آينه‌وش
صاف ويكسان ايدى اول اى قردش
نورمحض اولسه‌نوله جسم رسول
شعلهٔ شمع تجلا ايدى اول
صفحهٔ سينه‌سنى ايتسه مفتوح
عالمى قيلر ايدى فيض وفتوح
عشقه اولنجه محل تشريف
نيجه اولمق كرك اول صدر شريف

خرمالق ایدی وبرمقداری خراب‌یر ایدی وبرمقداری دخی کافرمقبره‌لکی ایدی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری امر ایلدی خرما اغاجلرینی کسدیلر وخراب‌یری دوزتدیلر وکافرلری مقبرلرندن چیقاروب یابانه آتدیلر ومقبره‌لکی دوزتدیلر.اندن امر ایلدی کرپچ کسدیلر دخی مسجد شریفه بنا قوردیلر اوستنك اورتوسنی ودیرکلرینی خرما اغاجلرندن ایتدیلر مسلمانلریاپدیلر وکرپچن طاشدیلر. عمار رضی‌الله عنه ایکیشر کرپچ کوتورر ایدی بری کندو ایچون بری رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم ایچون وپیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام اکا بیورمشدرکه « للناس اجر ولك اجران وآخرزادك من‌الدنیا شربة‌لبن وتقتلك الفئة الباغیة » یعنی‌سائر کیمسه‌لره برثواب حاصل اولور سکا ایکی ثواب حاصل اولور وسنك دنیادن آخر نصیبك برایچم سود اولسه کرکدر وسنی باغی عسکری قتل ایتسه‌لر کرکدر دیو بیوردی. ومقتول اوله‌جغندن خبر ویردیکینك وجهی بوایدیکه اصحاب کرام قتنده شهادتدن عزیز نسنه یوغیدی‌آنلره بشارت خبری ایدی‌انکیچون بیوردی فی‌الحقیقه بیوردیغی کبی اولوب رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك زمانندنصکره ظلمه‌النده شهاب میسر اولمشدر . روایت اولنمشدرکه فخرعالم صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری دخی اصحاب کرامله کرپچ طاشر ایدی وبوبیتلری اوقوردی .

هذا الحمال لا حمال خیبر ❋ هذا أبر ربنا واطهر
اللهم ان الاجر اجر الآخره ❋ فارحم الانصار والمهاجرة

معناسی بودرکه بزم ربمز قتنده زیاده خیرلو وزیاده‌پاك اولان یوکلر بوکوتوردیکمز یوکلردر خیبر یوکلری دکلدر یارب ثواب آخرت ثوابیدر انصار ومهاجرینه سن‌رحمت ایله‌دیمکدر . وخیبر یوکلرندن مراد خرمادر وقوری اوزمدرکه اول دیاردن‌چوق کلور ایدی مراد شریفلری بومسجد خدمتنده کرپچ کتورمك بزه اول خیبر یوکلرندن انفعدر بوآخرت تجارتیدر بونك ثواب ومنفعتی باقیدر دیمکدر . وصحابهٔ کرامدن انصار قومی دیدکلری اهل مدینه‌درکه رسول الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلرینه نصرتلر ایتمشلردر. ومهاجرین انلردرکه وطنلرینی ترك ایدوب حق‌تبارك وتعالی حضرتلرینك ورسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلرینك رضاسیچون آخریره کتمشلردر. برمقداری‌اول حبشه ولایتنه کتمشلر ایدی وبرنیجه‌سی دخی‌رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلریله مدینه‌یه کتدیلر کیمی مقدم کتدی.وحضرت ابوبکر الصدیق برابر کتدی. وحضرت علی صکره‌دن کتدی هب بونلر مهاجرلردر رضوان الله‌تعالی علیهم‌اجمعین. وسائرصحابهٔ کرام دخی روایت اولنان اوزره لطیف بیتلراوقویه اوقویه مسجدك اثوابنی‌طاشرلر وخدمت‌ایدرلرایدی.ابن‌شهاب‌ایدررسول‌الله‌صلی‌الله‌علیه‌وسلم‌حضرتلرندن‌تمام‌بیتلر صادر اولمق بوذکر اولنان بیتلردن غیری واقع اولدیغی بزه واصل اولمدی.بعض علما رحمهم‌الله‌تعالی بیورمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرندن

(غریض الصدر) رسول اکرم حضرتلرینك صدر سعادتلری واسعدر

نظم

سینه‌سی‌غایتله واسع‌ایدی
نورساطع کبی‌هم لامع‌ایدی
وسعت صدرنه یتزمی کواه
صفدی آنده بوقدر سرالله
فیض‌نورایتسه‌نوارصدررسول
مخزن نورهدایت ایدی اول
یعنی‌اول صدرذوی الحالاتی
ایتدی مرآت تجلیاتی

(بعید ما بین المنکبین) رسول‌اکرم حضرتلرینك ایکی دوشلرینك مابینی وسعتلیدر (ضخم الکراد یس) رسول اکرم حضرتلرینك مفصلده مجتمع‌اولان استخوانلری عظیمدر

نظم

اتفاق بودرر عرفانك
کیم‌سردوش همایونی آنك
غیره‌نسبت‌بیوك‌ایدی دیدیلر
جسم پاکینی‌کورن اهل‌نظر
وصف ایدنلر اومعالی‌نسبی
دیدیلرایری کوکلیدی تنی
احتشام شرف ذاتندن
اوتانوردی فلك برق افکن

(انور المتجرد) رسول اکرم حضرتلرینك اعضای نظیفه‌سی ثیابدن برهنه اولدقده غایت نورلی وبراقدر.متجرد

ممنوع اولان كندولر شعر سويلمك ايدى يوقسه غيريلرك سويلديكى شعرى اوقورلر ايدى غيرك شعرينى اوقومقدن منعه دليل يوقدر كندولرى سويلمدكلرى دخى انكيچوندر كه وارد اولان آيات كريمه يى كندودن سويلر ديو كفار سليقهٔ شعره اسناد ايتمسونلر ديمك ايدى والامطلقا شعر حقنده منعه دلالت ايدر نسنه وارد اولمامشدر مادامكه شرع شريفه مخالف نسنه اولميه مباح ايدوكنده شبهه يوقدر احاديث وفروع كتابلرنده مفصل ومشروح يازمشلردر. پيغمبر عز عليه الصلاة والسلامدن نيجه دفعه اوقومق واقع اولمشدر برمقدارى دخى اشاغيده خندك غزاسنده كلسه كركدر خصوصا سائر شعرانك كوزل بيتلرينى دكلكدن بغايت حظ ايدرلر ايدى. كعب بن زهيرك قصيده سنه مبارك برده لرينى جائزه احسان ايتمشلردر واول قصيده آخر قصيدهٔ برده ديمكله مشهور ومعروف اولمشدر . وائمهٔ حديثدن امام مسلم رحمة الله عليه صحيحنده شريد بن سويد ثقفى رضى الله تعالى عنهدن روايت ايلر كه ايتدى بركون رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بنى دوه سنك آردينه بنديردى وكيدركن «هل معك من شعر امية بن ابى الصلت» ديو بيوردى. امية بن ابى الصلت ديرلر سابقده برشاعر وار ايدى انك شعرندن خاطركده نسنه وارميدر ديو سؤال ايتدى بندخى بربيتنى اوقودم دها اوقو ديو بيوردى بربيت دها اوقودم ينه اوقو ديو بيوردى بربيت دها اوقودم بوطريق اوزره تايوز بيت اوقودم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دكلدى ديو بيورمشدر بوخصوصك تفصيلينى بلميانلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى واصحاب كزينى هجو ايدن كافرلر حقنده نازل اولان آيت كريمه يى عمومى اوزره اخذ ايدوب مطلقا شعره وشعرايه طعن ايدرلر خبرلرى يوقدركه مخالفت شرع اولميان شعر مقبول وممدوحدر خصوصا مواعظ وحكمى مشتمل اوله بوتقديرجه قائلى مثاب ومأجور اولمق مقرردر بو نوع اشعار اصحاب كبار واهل بيت رسول مختاردن صادر اولمشدر حتى ابى بكر الصديق وعمر بن الخطاب وعثمان بن عفان وعلى المرتضى وفاطمة الزهرا وعايشة الكبرى وسائر آل واصحاب كزين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين دن سويلمك واوقومق واقع اولمشدر نتكيم كتب احاديث واخبار تتبع ايدن علمايه معلومدر والله اعلم. اندن مسجد شريفى بوطريقله تمام ايدوب قبله سنى قدس شريفه ايلديلر واوچ يردن قپو ايلديلر قبله جانبندن وايكى يانلرنده اولان ديوارلرك اوزونلغى يوز ذراع ايتديلر واوچ ذراع مقدارى تمل ايتديلر ومسجد شريفك دبنده برقاج اولر ياپديلر انلرك دخى بنالرى كرپچدن واوستى خرما دالندن ايدى وياپلدقدنصكره حضرت عايشه رضى الله تعالى عنها ساكنه اولديغى اودن مسجد شريفه يول آچديلر وحضرت عايشه اوينك قربنده كى اوى «سودة بنت زمعه رضى الله تعالى عنها» يه ويردى. اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ابوايوب اويندن كوچوب مذكور اولره كلدى زيد بن حارثه ايله كندو معتق اولان ابورافعى مكه يه كوندرمش ايدى

(وارديلر)

معرى معناسنه در ولسان تركيده صويلمش ديمكدر

نظم

جسم تابندهٔ محبوب خدا
صاف ايدى مهر منوركبى تا
كويا قلزم انوار ايدى اول
صدف لجهٔ ديدار ايدى اول
هم اومحبوب مسلم اسلوب
بدنى آچلسه اولوردى محبوب
توردن سرو ايدى اول سيم اندام
نوله دير ايسم عمود اسلام
يارى سير ايتمكيچون بى تكليف
جمله چشم ايدى اول جسم لطيف
نوره بكزردى تن بى موينى
نيجه مدح ايدهيم اول پهلوينى

(موصول ما بين اللبة والسرة بشعر يجرى كالخط) ايله لامك فتحى وبانك فتح وتشديديله سينه نك فوقنده اولان نقره يه يعنى چقوره ديرلر رسول اكرمك لبه وسره سى ما بينى شعر ايله اولشمشدر اول منوال اوزره كه رقت وطولده اول شعر خط كبى ممتد اولور. بومقامده بيان اولنان شعر رقيق المسربه كلامنك معناسيدر

نظم

دخى كوكسنده ابا ذخرملك
اوغزال حرمك نافه دك
خط چكلمش دى سياه قللردن
نقل ايدرلر بونى عاقللردن
لوح محفوظ ايدى اول صدر نكو
اكا كويا قلم اولمشدى اومو

واردیلر حضرت فاطمه‌یی وام کلثومی وسودة بنت زمعه‌یی واسامة بن زیدی وام ایمنی کتوردیلر وحضرت ابی بکر الصدیقك اوغلی عبدالله دخی باباسی جماعتنی آلوب بونلرله بیله چیقوب کلدی ومسجد شریفده بر بروار ایدی اوستی صوندرمه ایدی صحابهٔ کرامك فقراسی اوراده یاتورلر ایدی اورانك آدی صفه ایدی انده اولان مساکینه اصحاب صفه دیرلر ایدی کیجه اولنجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انلری اصحابه اولشدیرر ایدی واروب هربری بریرده اخشاملر ایدی برمقداری دخی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلریله اخشاملرایدی. صحیح بخاریده ابوهریره رضی الله تعالی عنهدن مرویدرکه ایتدی والله بن اصحاب صفه‌دن یتمش کشی کوردمکه هیچ بریسنك رداسی یوق ایدی همان یا ازاری وار ایدی یاخود برکیساسی وارایدی بوینه باغلردی کیسنك بالدیری اورتاسنه کلوردی کیسنك طپوقلرینه اینارایدی اللریله قاوشدیررلر ایدی آچیلور دیو قورقارلرایدی دیمشدر رضی الله تعالی عنهم اجمعین. ابوهریره‌نك بوقولی دلالت ایلرکه اصحاب صفه یتمش نفردن زیاده اوله زیرا «رأیت سبعین منهم» دیمشدر یعنی اونلردن یتمش کشی بی بویله کوردم دینجه بعضی دخی بویله اولمامق فهم اولنور وبوذکراولنان یتمش کشی مقدما «بئرمعونه» غزاسنه کیدوب شهید اولان یتمش کیشنك غیریدر زیرا انلر ابوهریره اسلامه کلمدن شهید اولمشلردر رضی الله عنهم اجمعین . روایت اولنور که مدینه‌یه کلدکدن بش آی صکره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مهاجرینله انصاری بری بریله قرنداش ایلدی شول شرطله که بری برینه حق اوزره معاونت ایده‌لر وبری برندن میراث بیه‌لر وبونلر طقسان کشی ایدیلر بوحال اوزره کچندیلر تابدرغزاسندنصکره ﴿واولوالارحام بعضهم اولی ببعض﴾ آیتی نازل اولدی دخی اول حکم منسوخ اولوب قرابت رحیه اولمینجه کیمسه کیمسه‌دن میراث آلمز اولدی آندن طقوزنجی آیك باشنده حضرت عایشه ایله بربره کلدیلر سوق کلاملرندن فهم اولنورکه مقدما نکاح اولنوب بوتاریخده جمع اولمش اوله‌لر زیرا مکه‌ده ایکن ابوبکر الصدیق رضی الله تعالی عنهك اوینه واروب ایچروده بیاندن کیمسه‌وارایسه کیتسون دیو بیوردقده حضرت ابوبکر الصدیق ، یارسول الله بیاندن کمسه یوقدر سنك اهلکدر دیو حضرت عایشه ایچون بیوردیغی دلالت ایدرکه اول زمانده نکاح واقع اولمش اوله . روایت اولنورکه اولکی ییلده نماز وقتلری اولدیغی کبی اصحاب کرام کندولرندن کلوب جمع اولورلردی دعوت یوق ایدی صکره‌دن رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری صحابهٔ کرامله مشورت ایدوب خلقی تازه نه طریقله دعوت ایده‌لم دیدیلر. بعضیلر ایتدی بزده نصاری کبی ناقوس قوللانالم نماز وقتلرنده چالکلر چالنسون دیدیلر. بعضیلر دخی یهود عادتی اوزره بوری چالنسون دیدیلر . کیمسی ایتدی نماز وقتنده آتش یاقوب یوقارو قالدیره‌لم خلق کورسونلرده مسجده کلسونلر دیدیلر. اندن عبدالله بن زید بن ثعلبه رضی الله عنه

صدریاکنده‌دکل موی رسول آیة الکرسی ایدی عرشده اول

(عاری الثدیین والبطن مماسوی ذلك) ثدیین فارسیده پستانلر وترکیده ممه‌لر دیمکدر . یعنی رسول اکرمك مبارك ثدیلرنده وبطننده مسربه‌دن غیری شعر یوق ایدی. مرویدر که مبارك ثدیلرنده لحم اولمیوب سائر بدنلریله برابرایدی

﴿ نظم ﴾

شولقدرداغ ایدی اول صدرکبیر
انی صاتوردی کورن بدرمنیر
اولمسه سینه‌سی ینبوع حکم
لوحه یزمزدی بواحکام قلم
دخی کوکسنده وقرنده انك
قلی یوغیدی اونازك بدنك
یوغدی مسربه‌دن غیری قلی
دیدیلر وصف ایدن اوصاف بدنی

(اشعر الذراعین والمنکبین واعالی الصدر) ذراع مرفقدن اصابعه وارنجه قول تعبیر اولنان عضودر منکب بازو وکورك کو . کلری جمع اولان موضعدرکه فارسیده دوش وترکیده اموز دیرلر. اعالی اعلانك جمیدرکه فوق معناسنه‌در صدر سینه دیمکدر . یعنی رسول اکرمك ذراعلرنده و منکبلرنده وصدرینك اعلالرنده شعر کثیر وار ایدی .

حضرتلرینه بر کیمسه واقعه‌سنده اذان واقامت تعلیم ایلدی صباح اولدیغی کبی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم خدمتنه کلدی یارسول‌الله بو کیجه کوردم بر کیمسه کلدی آلتنه واوستنه یشیل قفتانلر کیمش بکا شویله شویله تعلیم ایتدی بن بر حالتده ایدمکه اکر اویومزدم دیسه‌م کرچك سویلرم دیدی اذانی واقامتی واقعه‌سنده اوکرندیکی کبی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اوقویی ویردی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی ان‌شاءالله تعالی حق رؤیا کورمشسن طور یوقارو بلاله تلقین ایله آنك آوازی سندن آرتوقدر اول سندن ایشتدیکی کبی اذان اوقوسون دیو بیوردی. عبدالله بن زید رضی‌الله‌عنه حضرتلری ایتدی امر شریفلری اوزره بنده قالقوب بلاله تلقین ایدردم اول اذان اوقوردی حضرت عمر بن الخطاب رضی‌الله تعالی‌عنه اونده ایدی اذانی ایشتمش عجله ایله رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدی. یارسول‌الله اول تکری حقیچونکه سنی حق پیغمبر کوندردی بن واقعه‌ده نیجه کوردم ایسه بلال دخی اذانی اویله اوقودی دیدی . مکر حضرت عمر رضی‌الله تعالی‌عنه‌ده واقعه‌سنده عبدالله رضی‌الله‌عنه‌ك کوردیکینی عینیله کورمش ایمش وبو اذان خصوصنده مذکور اولان تفصیلی امام احمد رحمة‌الله علیه معاذ بن جبل رضی‌الله تعالی عنه‌دن روایت ایلمشدرکه بوخصوصده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه وحی کلیوب صحابهٔ کرامدن بعض کیمسه‌یه واقعه‌ده کوسترلمکك وجهی بو اوله‌که بعض احوالی امت کندولری بالذات مشاهده ایدنجه سائر طاعات وعبادات واحکام شرعیه‌نك جمله‌سی من عند الله ایدیکنه اعتقادلری محکم ویقینلری ثابت ومستحکم اولور . طاعةاللهده تکاسل احتمالی قالماز دائما شوق اوزره اولورلر بو دخی بر نعمت عظیمدر. بر روایتده وارد اولمشدرکه معراج کیجه‌سی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برملك لساندن بالتمام اذانی ایشتمش ایدی اما بو اذاندر واذانی بویله اوقویاسز دینلمدی ایدی صکره اذان خصوصنده وحی اکلنجه عبدالله رضی‌الله‌عنه حضرتلرینه واقعه‌سنده تعلیم اولنمش ایدی بو سببدن ایدیکه حضرت عبدالله بن زید کلوب واقعه‌سینی تقریر ایدنجه یاعبدالله حق رؤیا کوردك ان‌شاءالله دیو بیوردی . وبعضیلر دخی بیورمشلردرکه حضرت عبدالله بن زید رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلمه کلوب خبر ویردکدنصکره حضرت عمر رضی‌الله عنه کلنجه رسول‌الله حضرتلرینه وحی دخی کلمشیدی حضرت عمر کلدیکی زمانده یاعمر وحی‌ده بویله وارد اولدی دیو بیوردی بوتقدیرجه انلره واقعه‌ده کوسترلمکك فائده‌سی یقینلری زیاده اولمغیچون اولور. وانلره کوسترلدکدنصکره وحی دخی کلمك انلری تصدیق ایچون وهرطریقله خصوص اذانی تحقیق ایچون اولور. واذان اوقمق فضیلتنده چوق حدیث شریف وارد اولمشدر کبار اصحاب وتابعین وسلف صالحین رضی‌الله تعالی عنهم اجمعین اذان اوقومغه حریص ایدیلر ائمهٔ حدیثدن نیجه‌لرك روایتنده رسول‌الله صلی‌الله تعالی

(علیه)

نظم

اموزنده وار ایدی مسئله بو
نافهٔ مشك کبی بر نیجه مو
مبتلا ایدی او مویه اکثر
نقدر وار ایسه کروبیلر

(طویل الزندین) بلك استخوانلرینك طرفلرینه زندین دیرلر. رسول اکرم حضرتلرینك مبارك بلکلرنده اولان ایکی استخوانکه بری اصل ابهامه وبری اصل خنصره ملاصقدر طویل ایدی

نظم

جمله اعضای شریف نبوی
بری بیرندن ایدی تند قوی
حاصلی خوب ایدی هرعضوی انك
جمله آیاتی کبی قرءآنك

(رحب الراحة) رحب واسع معناسنه‌در. راحه ال آیه‌سی دیمکدر . یعنی رسول اکرمك مبارك اللری آیه‌لری واسع ایدی زیرا وسعت راحه علامت سخادر

نظم

اللری آیه‌سی اول سلطانك
منبع جودوسخا ایدی آنك
واسع پاك ایدی نازك مرغوب
برك کل کبی لطیف ومحبوب
پنجه‌سنده ایدی آنك شام سحر
قبضهٔ قوس قضا ایله قدر

علیه وسلم حضرتلری سفر اوزرنده اذان اوقومشدر دیووارد اولمشدر. نقل اولنورکه مدینه‌یه کلدیکندن بر آی کچدکدنصکره صباح واخشام نمازلرندن غیری فرض اولان نمازلر دردر رکعت اولدی حضرده دردر رکعت وسفرده ایکیشر رکعت قلنمغه امر بیورلدی اول جمله‌سی ایکیشر رکعت ایدی دردر اولمق صکره اولدی. بعضیلر قولنجه اوّل دردر ایدی صکره‌دن تخفیف اولنوب مسافره ایکیشر قیلنمغه امر بیورلدی دینلمشدر . تفصیلی اشاغیده صلاة بابنده کلسه کرکدر ان شاءالله تعالی . ابن اسحق وغیریلر رحمهم الله روایت ایدرلرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك انتظام احوالی بو مرتبه‌یه واصل اولنجه یهود علماسی بغی و حسد ایلیوب عداوت بغلدیلر. وبنی زریق یهودیلرندن لبید بن اعصم پیغمبر علیه‌الصلاة والسلامه سحر ایلدی شویله اولدیکه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اپسم طورر ایکن کندوبی ایش ایشلر صانور ایدی . خیالنده بویله کورینور ایدی . وسحری برطراق وبرمقدار طراقدن دوشن صاچ قیلنه ایدوب «بئر ذی آروان» دیدکلری قویی ایچنه براقش ایدی صکره ﴿قل اعوذ برب الفلق. وقل اعوذ برب الناس﴾ سوره‌لری نازل اولدی وسحر نه محلده اولدیغنی جبرائیل علیه‌السلام خبر ویردی دخی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حضرت علی بن ابی طالبی کوندردی واردی حضرت علی بولوب کتوردی صاچ قیللرینی بوکوب اون بر دوکم دوکشلر ایدی حضرت علی کرم‌الله وجهه هر آیتی اوقودقجه بر دوکم چوزیلور ایدی. اندنصکره رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه برمقدار خفت کلدی. وسحر تأثیر ایلمك نبوته مانع اولماز عادة الله‌ده انبیا علیهم الصلاة والسلام انواع بلا ایله مبتلا اوله کلشلردر نیجه‌سنك بدنلری مجروح اولوب بعضنه زهر ویریلوب بعضی قتل ایتمك واقع اولمشدر آندن اوس وخزرج قبیله‌لرندن بعض منافقلر پیدا اولوب یهود طائفه‌سنه قارشدیلر انواع حیله وخدعه‌یه باشلدیلر ظاهرده اهل اسلام کچنورلر ایدی کیزلودن فتنه وفساده مباشر اولورلر ایدی رئیس المنافقین عبدالله ابی بن ابی سلول دیدکلری ملعون ایدی ظاهرا اللرندن نسنه کلمز ایدی زیرا اسلام تمام غلبه وشوکت بولمش ایدی کفار مقهور ومغلوب ایدیلر اما آچقدن حرام زاده لکلرینی قومزلر ایدی قتل قورقوسندن آشکاره فساد ایده‌مزلر ایدی وبو زمانه کلنجه قتاله اذن یوغیدی زیرا مکه‌ده ایکن مشرکلر چوق ایدی مسلمانلره قتال ایتمك مشکل ایدی صکره‌دن مدینه‌یه کلنوب اصحاب چوغالدقده وانصار معاونتیله قوت حاصل اولدقده جهاد مشروع اولوب ﴿ اذن للذین یقاتلون بانهم ظلموا وان الله علی نصرهم لقدیر ﴾ آیت کریمه‌سی نزول ایتدی. زهری رضی‌الله تعالی‌عنه ایدر قتاله اذن بابنده اول نازل اولان آیت کریمه بودر ومعناسی بویله دیمکدر که شول کیمسه‌لرکه مشرکلر آنلرکله قتال ایدرلر اذن ویرلدیکه اونلر دخی مشرکلرله قتال ایده‌لر آنلره

هم دیدی وصف ایدن اول اللری
مشك بوی ایدی الی آیه‌لری
مرحبا ایلسه برکمسیه کر
دولت عزت ایله پیغمبر
دویولوردی نته‌کیم وردچن
اول کثی رائحهٔ طیبه‌دن
جانله اولمشدی الحاصل
ید بیضاسنه موسی مائل

(شثن الکفین والقدمین) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك اللرینك واایاقلرینك پرمقلری فرموده ایدی (سائل الاطراف) سائل طویل معناسنه‌در. اطرافدن مراد اصابعدر . یعنی رسول اکرمك مبارك پرمقلری علی وجه الاعتدال طویل ایدی (او قال شائل الاطراف) ابن ابی هاله بیوررکه امام حسن یاخود شائل الاطراف دیدی. شائل ارتفاع اصابع معناسنه‌درکه منقبض مقابلیدر . حاصل معنی رسول اکرمك کفینی وقدمینی وباقی اطرافی فرموده ایدی دیمکدر

نظم

بو طفیل اول فضلای سرخیل
دیدی جانیله اولوب آکه طفیل
هر برانکشت همایونی آنك
قلم صنعی ایدی مولانك
دست زیباسی قضا قسمت ایدی
ید علیاسی قدر قدرت ایدی
نخل فردوسدی بالاسی مکر
سیمدن شاخلر ایدی پرمقلر

ظلم اولندقلری سببیله اذن ویرلدی وتحقیقا حق جل وعلا آنلره یاردم ایتمکه کمال قدرتله قادردر نصرت ایدر دیمکدر. وظلم اولندقلری سببیله دیو بیورلدیغنك وجهی اولدرکه مشرکلر مسلمانلره اذا ایدوب کیمسنی دوکرلر ایدی و کیمنك باشنی یارارلر ایدی ورسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه کلوب مسلمانلر تظلم ایدرلر ایدی یارسول الله بزه مشرکلر شویله ایتدیلر دیرلر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صبر ایدیکز و بکا قتال ایتمکه اجازت ویرلمدی دیو بیوررلر ایدی هجرت اولنوب شوکت اسلام بو مرتبه یه کلنجه آیت کریمه نازل اولوب اذن وار داولدی قتاله باشلدیلر بالذات کندیلری واصحاب کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین کفاره قلیج قویدیلر آندنصکره طائفهٔ عرب بلوك بلوك دین اسلامه کیرمکه باشلدیلر اطراف ونواحی یه عسکرلر وسریه لر کیتمکه باشلدی وکندیلر بالذات سعادتله یکرمی یدی غزا ایتمشلردر وطقوزنده بنفسه قتال ایتمك میسر اولمشدر وآنلر بو غزالردر که ذکر اولنور: بدر، احد، مریسیع، خندق، قریظه، خیبر، فتح مکه، حنین، طائف وبو قول مکه قهرا فتح اولندی دیانلر قولیدر اما صلحا فتح اولندی دیانلر قولنجه بالذات قتاله مباشرت بیوردقلری سکز غزادر.

﴿ فصل ﴾

شمدنکرو رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك غزالرینی واطرافه ارسال ایتدیکی سریه لرینی تفصیل ایدوب نیجه واقع اولدی ایسه ترتیب اوزره بیان ایدهلم. شویله معلوم اوله که لسان عربده «سریه» دیو آز وبرازعسکره دیرلرکه نهایتی درتیوز نفرکشی اوله بش کشیدن درتیوزه وارنجه قاچ کشی اولورایسه اولسون سریه دینلور مثلا بش کشی التی کشی اون کشی اللی کشی یوزکشی تا درتیوزه وارنجه کزیده کیمسه لر اولسه سریه دیرلر. بعضیلر قولنجه بشیوزه چیقنجه دخی سریه دیرلر. اماقول صحیح اولکی قولدر بشیوزدن زیاده اولان عسکره «منسر» دیرلر سکز یوزدن زیاده اولانه «جیش» دیرلر درت بیکدن فضله اولانه «جحفل» دیرلر قتی بیوك برعسکر اولنجه «خمیس» دیرلر واطرافه پراکنده اولان عسکره «بعث» دیرلر وبریرده جمع اولوب طوران عسکره کتیبه دیرلر فصحای عرب عسکر خصوصنده بودکلو تفصیل ایتمشلردر. روایت اولنمشدرکه تاریخ هجرتدن یدنجی آی باشنده رمضان آینده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم عمیسی حمزة بن عبد المطلبی اوتوز نفرکشی یه امیر نصب ایدوب قریشك قافله سی اوزرینه کوندردی ابوجهل لعین قافله ده بیله ایدی حضرت حمزه رضی الله تعالی عنه واردی کفار اوچیوز نفر کیمسه ایدی دریا کنارنده بولشدیلر جنك ایده جك حینده جهینه قبیله سندن مجدی بن عمرو ارایه کیروب مانع اولدی جنك ایتمدیلر پیغمبربمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری حمزه یه برآق سنجاق ویرمشیدی. بوندنصکره ﴿سریه عبیدة بن الحارث﴾ در سکزنجی آی باشنده

(التمش)

خامه وش هر بری موزون وطویل
میل فتاح در لطف جلیل
یاز نمشدر قلم ربانی
خامه انکشتنه آنك ثانی
ساعدی بسمله شکلیدی همان
«کا«ن والقلم» اولمشدی بیان
دست عیسایه صونوردی کاسی
فن احیاده ید طولاسی
بویله دیر صاحب احیای علوم
یانه وارسه اکر برمعصوم
لطفله اوخشاسه اول کان کرم
یعنی سلطان سلاطین امم
سائر اطفالك ایچنده اوصبی
حاصل ایلردی متاع ادبی
قوقوسندن بولنوردی فی الحال
کا کاال سوردی رسول متعال
نیجه کون کتمزایدی رایحه سی
مشك ترکیبی اولوردی نفسی
(خمصان الاخصین) قدمدن
برموضعدرکه زمینه باصد.
قده اول موضع زمینه
دوقنمز اکا اخمص دیرلر.
خمصان اول قدمدر که
آنك اخمصی اوله . یعنی
رسول اکرمك قدملرینك
اسفلی زمیندن مرتفع
ایدی اعتدال اوزره (مسیح
القدمین) رسول اکرمك
قدملرینك ظاهری غایت
هموار ایدی وهرکز
اوزرلرنده وسخ وانکسار
دن اثر یوق ایدی (ینبو
عنهما الماء) رسول اکرمك
ظهر قدملری زیاده مستوی

التمش نفر كيسه ايله «بطن رابغ» ديدكلرى موضعه كوندرلمشيدى بوكادخى آق سنجاق ويروب ابوسفيان اوزرينه كوندرمشيدى. وابوسفيان كفار اوزرينه سردارايدى. وبعضيلر كفارك سردارى اولان ابوجهلك اوغلى ايدى ديديلر . بعضيلر دخى مكرز بن حفص ايدى ديديلر حاصلى وارديلر بولشديلر كافرلر ايكيوز كيمسه ايدى جنك واقع اولمدى همان سعد بن ابى وقاص رضى الله تعالى عنه براوق آتدى اسلامده اول آتيلان اوق اول اوقدر. بوندنصكره ﴿سريه سعد بن ابى وقاص﴾ در طقوزنجى آى باشنده يكرمى نفر كيسه ايله «خراره» ديدكلرى وادى يه قريشك قافله سنى باصمغه كوندرلمشيدى بوكاده آق سنجاق ويرمشلر ايدى وارديلر بشنجى كيجه نك صباحنده ذكر اولنان وادى يه يتشديلر قافلهٔ قريش اولكى كيجه كچوب كتمشلر ايمش خبر آلوب دونديلر. بوندنصكره ﴿غزوهٔ ودان﴾ دركه بوكا غزوهٔ «ابوا» دخى ديرلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اول غزاسى بو غزادر تاريخ هجرتدن اون ايكنجى آى باشنده واقع اولدى قريش اوزرينه التمش نفر كيسه ايله كتمشيدى سنجاغنى حضرت حمزه رضى الله تعالى عنه كوتورردى مدينه اوزرينه سعد بن عباده يى عامل نصب ايتمشيدى آخر بونك اوزرينه صلح واقع اولديكه بنى ضمره بونلرك اوزرينه آرتق كلميه لر وچوقلق جمعيت ايتميه لر دشمنلرينه معاونت ايتميه لر «ودان وابوا» ايكى موضعدركه اورته لرى يدى سكز ميل يردر مذكور غزا كاه ودانه كاه ابوايه اضافت اولنور. وبوندنصكره ﴿غزوهٔ بواطه﴾ در بو غزا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك ايكنجى غزاسيدر اون اوچنجى آيده ربيع الاول ايچنده واقع اولمشيدى مدينهٔ منوره اوزره سائب بن عثمان بن مظعونى عامل نصب ايتمشيدى يعنى شهرى كوزتمكه قومشيدى كندولر صحابهٔ كرامدن ايكيوز نفر كشى ايله قريشك قافله سنى باصمغه كيتديلر ايدى قافله ده امية بن خلف ديدكلرى ملعون بيله ايدى قتال ميسر اولمادى دونوب كلديلر بوندنصكره ﴿غزوة العشيره﴾ در عشيره ديدكلرى ينبوع ناحيه سنده بنى مدلج قومنك يرلريدر يوز اللى نفر كيسه ايله موضع مذكوره كتمشلر ايدى قريش كافرلرينك حجازدن شامه تجارت ايچون قافله لرى چيقمش ايدى مراد اول قافله يى آلمق ايدى سنجاغى حضرت حمزه رضى الله تعالى عنه كوتورردى اوتوز دوه لرى وارايدى نوبت ايله بنرلرايدى محل مذكوره وارنجه قريش كچوب كتمشلر ايدى آخر بنى مدلج طائفه سيله صلح ايدوب دونديلر بودفعه مدينه اوزرينه ابوسلمة بن عبدالاسدى قومشلر ايدى. بوندنصكره ﴿غزوهٔ بدر الاولى﴾ در ابن اسحق رحمة الله عليه نقلنده غزوة العشيره دن كلديلر دخى برقاچ كيجه مدينه ده ياتوب همان بوغزايه چيقديلر كرز بن جابر الفهرى ديدكلرى كافر برمقدار كيمسه ايله كلوب مدينه نك طشره ده كزن طوارينى سوروب كيتديلر و رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم آردلرنجه چيقوب بدر ناحيه سنده «سفوان» ديدكلرى موضعه دك وارديلر اول ملعون قاچوب كيتدى يتشه مديلر بودفعه مدينه اوزرينه زيد بن حارثه يى قومشلر

اولوب وخشوتى اولمامغله اوزرلرينه صو دوكلسه طورميوب هرجانبه روان اولوردى . شيخ جزرى بيورر كه مسيح القدمك معناسى مبارك آياقلرينك لحمى خفيف ايدى (اذا زال زال قلعا) رسول اكرم مبارك قدملرينى حين مشيده زميندن رفعى وقتنده رفع قويله رفع ايدر ايدى (يخطو تكفيا) رسول اكرم حضرتلرى مشى ايلدكلرنده مطلوب اولان سمته توجه ايدوب يمين وشماللرينه ميل ايتميوب قداملرينه ميل ايدرلر ايدى (ويمشى هونا) رسول اكرم وقار وسكونت اوزره مشى ايدر ايدى . وقدملرينى زمينه ضرب ايتميوب وكفشلرينك صداسى اولمديغى حالده تواضع اوزره مشى ايدر ايدى (ذريع المشية) ذريع سريع معناسنه واسع الخطوة معناسنه در يعنى رسول اكرمك مشى سريع وخطواتى واسع ايدى شو وجهله كه كويا زمين زيرپالرنده طوررلر ايدى مع هذا هون اوزره عجله ايله دكل ايدى (اذا مشى كانما ينحط من صبب) رسول اكرم مشى ايلديكى وقتده كويا مكان بلنددن

ایدی سنجاغی علی بن ابی طالب کتوررایدی رضی الله تعالی عنه. بوندنصکره ﴿سریهٔ عبدالله بن جحش﴾ در اونیدنجی آیده رجب ایچنده واقع اولمشدر. برقولده سکز برقولده اون ایکی کشیله مکه قربنده «نخله» دیدکلری موضعه کوندرلمش ایدی قریش طائفه سنك قافله لرینه راست کلدیلر بوکلری قوری اوزمله بعض مأکولات قسمندن نسنه ایدی مسلمانلر مشورت ایدوب ایتدیلر اکر جنك ایدرسك رجب آینك حرمتنه رعایت ایتمامش اولورز اکر ایتمز ایسه‌ك یارین بونلر مکه حرمنه داخل اولورلر نه ایلمك کرك دیو تردد ایدوب آخر اتفاق ایلدیلر قافله ده عمرو ابن الحضرمی یی قتل ایتدیلر وعثمان بن عبدالله وحکم بن کیسان آدلو کافرلری اسیر ایتدیلر کیرو قلان کفار قاچدیلر اثوابلرین وبوکلو دوه‌لرین سوردیلر عبدالله بن جحش رضی الله تعالی عنه دخی خمس فرض اولنمادن مذکور مالك خمسنی چیقاروب ماعداسنی قسمت ایلدی. بعض روایتده وارد اولمشدرکه غنیمتی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردکلرنده بن شهر حرامده سزه قتال امر ایتمدم ایدی دیو بیوردی واسیرلری، وغنیمتی تا بدر غزاسندن کلنجه تأخیر ایدوب اندنصکره بدر غنیمتلریله بیله قسمت ایلدی دیدیلر وبوخصوص ایچون قریش کفاری محمد شهر حرامده قان دوکدی ومال آلدی دیو کفت کو ایتدیلر اندن حق سبحانه وتعالی ﴿ یسئلونك عن الشهر الحرام قتال فیه قل قتال فیه کبیر وصد عن سبیل الله وکفر به والمسجد الحرام واخراج اهله منه اکبر عند الله والفتنة اکبر من القتل ولایزالون یقاتلونکم حتی یردوکم عن دینکم ان استطاعوا ومن یرتدد منکم عن دینه فیمت وهو کافر فاولئك حبطت اعمالهم فی الدنیا والآخرة واولئك اصحاب النار هم فیها خالدون ﴾ آیت کریمه‌سین انزال ایتدی. تفسیر قاضیده مسطوردرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك کندی عمه‌سی اوغلی عبدالله بن جحش رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی بدر غزاسندن ایکی آی مقدم جمادی الاخره آینده بر سریه اوزرینه امیر نصب ایدوب قریش کنارینك کاربانلرینی باصمغه کوندرمش ایدی کارباننده کفاردن عمرو بن عبدالله واوچ کافر دخی وار ایدی مسلمانلر عمروی قتل ایدوب ایکی کافری دخی اسیر ایتدیلر وبوحادثه رجب آینك اولکی کوننده واقع اولمش ایدی. اما سریه خلقنك اعتقادلری بوایدی که اول کون جمادی الآخره آیندن اوله واول زمانده اشهر حرمده قتال ایتمك حرام ایدی صکره‌دن نسخ اولنوب حلال قلنمشدر. والحاصل سریه خلقندن خطائله غرهٔ رجبده قتال صادر اولدی دخی کافرلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه طعن وتشنیع یازوب کوندردیلر . محمد شهر حرامی حلال عد ایلدی بوآی خود امن وامان زمانی ایدی خلق حضور قلبله معاشلری امرینه مشغول اولاجق وقت ایدی بونك کبی زمانده بویله ایلدی دیدیلر. بوواقعه سریه خلقنه قتی کوج کلدی غایت بیحضور اولدیلر تا توبه‌مز نازل اولنجه یریمزدن آیرلمزز دیدیلر. پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام دخی غنیمتلرینی قبول ایتمیوب رد ایلدی

نزول ایدر ایدی

هم اوسرمایهٔ فضل وشرفك
سلف اشرافنه خیر الخلفك
دیدیلر وصف شریفنده بنه
بوریسه مائل اولاوردی اوکنه
بوهریره دیدی اوفخر کرام
قتی سرعتله ایدر ایدی خرام
عاشق ایتمشدی انی رؤیت رب
صوکبی تیزرو اولسه نعجب
نره‌یه کیتسه اوماه قرشی
پرچم خورایدی جاروب کشی
کلسه رفتاره قدم محترمی
کوییاارضی دوررردی قدمی
یعنی یوکسکدن ایدرکبی نزول
یوریسه نازله کاوردی رسول
توله‌دال اولسه اوقدمقبول
صفحهٔ صنعه الف لام ایدی اول
منزدپاینه ویرردی صلوات
قطب افلاك سریع الحرکات
مدحتی سبحهٔ سکان فلك
نعتی اوراد سحرگاه ملك
(واذاالتفت التفت جمیعا)
رسول اکرم برشیئه التفات
ایلدکلرنده جمیع بدن وجمله
اندام وتنلری ایله اقبال
وتوجه ایدرلر ایدی

دونوب اطرافنه قیلدقچه نظر
سجده ایلردی جمادات وشجر
نره‌یه دونسه اوقد چالاك
حاصلی بیله دونردی افلاك
(خافض الطرف) خافض
رافعك ضدیدر طرف عین

اندن آیت مذکوره نازل اولدی . معناسی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خطاب ایدوب بیورر که یا محمد شهر حرامده قتال ایتمکدن مشرکلر سکا سؤال ایدرلر. بعضیلر قولنجه سریه اصحابی سؤال ایدرلر. یعنی بو آیده قتال ایده‌نه نه لازم کلوردیرلر سن جواب ویرکه بو آیده قتال اولو کناهدر وحق تعالی یولندن خلقی منع ایتمك اسلامه مانع اولمق وکافر بالله اولمق ومسجد حرامدن یعنی کعبه‌دن مانع اولمق وکعبه اهلنی کعبه‌دن چیقارمق الله تعالی قتنده سریه خلقنك خطا ایله ایتدکلری ایشدن اکبردر وفتنه یعنی بونلرك فسادی قتلدن آرتوقدر ودائما کفار سزکله قتال ایدرلر تاکیم قادر اولورلرسه سزی دینکزدن دوندوره‌لر وسزدن شول کیمسه‌لرکه دینلرندن دونه‌لر دخی کافر ایکن موت یتیشه فوت اوله‌لر اونلر شول کیمسه‌لردرکه اعمال صالحه‌لری باطل اولدی ایتدکلری خیرات مقابله‌سنده دنیاده وآخرتده بر نفع کورمزلر اونلر اهل جهنمدر اونلر جهنمده ابدی قالورلر دیمکدر . محصلی بودرکه کافرلر اصحابدن خطا ایله بر ایش صادر اولدیغیچون طعن وتشنیع ایدرلر اما کندولردن قصد ایله درت فساد عظیم صادر اولمشدرکه الله تعالی قتنده بونلر اندن اکبردر. بری بودرکه خلقی اسلامدن منع ایدرلر. بری بودرکه کندیلر حق جل وعلا حضرتلرینه ایمان کتورمزلر کافر بالله اولمشلردر. بری دخی بودرکه مسلمانلری کعبة الله زیارتندن منع ایدرلر. بری دخی بودرکه مسجد حرام اهلنی یعنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی واصحابنی جفا واذا ایله مسجد حرامدن یعنی مکه‌دن چیقاردیلر هیچ کندیلرینك بو کفرلرینه بو قباحتلرینه باقمزلرده سریه خلقندن خطا ایله برکناه صادر اولدیغیچون طعنلر ایدرلر دیمکدر. اندن کفارك اهل اسلامه قصدلری دینلرندن چیقاروب مرتد ایتمك اولدیغنی ومرتد اولانك حالی عاقبت نیجه اولدیغنی بیاندر.

روایت اولنورکه اول اسیر اولان ایکی کیمسه ایچون قریش کافرلری رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه فدا کوندردیلر یعنی بهالرینی کوندروب اسیرلکدن خلاص ایتدیلر . انلرك برینه عثمان بن عبدالله، وبرینه حکم بن کیسان دیرلر ایدی اول عثمان بن عبدالله دیدکلری واردی مکه‌یه کیتدی انده کفر اوزرینه وفات ایلدی. وحکم بن کیسان ایمانه کلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك یانندن کیتمدی قالدی آخر «بئر معونه» غزاسنده شهادت نصیب اولدی رضی الله تعالی عنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مدینهٔ منوره‌ده اون التی آی نمازی قدس مبارکه‌یه طوغرو قیلدی. وبعض روایتلرده دخی چوق زمان قیلدی دیمشلردر. وقبله کعبه‌یه دوندیکی قنغی آیده واقع اولدیغی، وقنغی کونده. وقنغی نماز ایچنده واقع اولدیغی هپ اختلاف اوزره‌در صحتنی خدا بیلور. بعضیلر جمادی الاولاده، وبعضیلر رجب اورته‌سنده بازار ایرتسی کونده وبعضیلر شعبان اورته‌سنده صالی کونده ایدی دیمشلردر. امام بخاری رحمة الله علیه نقلنده براء بن معرور رضی الله تعالی عنه روایتی اوزره ایکندی نمازنده ایکن ﴿ فول وجهك شطر المسجد الحرام ﴾ آیت کریمه‌سی نازل

معناسنه‌در . یعنی رسول اکرم حضرتلری بلاسبب اطراف وجوانبه باقمزایدی بلکه همیشه عالم غیبه مشغول اولوب اوکنه نظر ایدرکبی ایدی (نظره الی الارض اطول من نظره الی السماء) رسول اکرم حضرتلرینك روی زمینه نظرلری جانب آسمانه نظرلرندن اکثر ایدی نهایت تواضع وزیاده خضوع وحضرت ذو الجلال لدن غایت حیاسندن ایچون . خفی اولمیه‌که ابو داودك عبدالله بن سلامدن رسول اکرمك اکثر نظری جانب سمایه ایدی دیو تخریج ایتدیکی حدیث شریفدن مراد انتظار وحی واحکام شرعیه نزولنه انتظار وقتنده ایدی دیمکدر

نظم

عین اعلاسنی کاه وبیکاه
غیره بقدومز ایدی غیرالله
ماسوی الله‌ه نظر قیلدی هم
هیچ عیننده دکلدی عالم
بقسه اول علم لدن سلطانی
رحك آغزینه کلوردی جانی
دلشکار اولسه نوار چشم رسول
کحل مازاغ ایله مکحول ایدی اول

(جل نظره الملاحظة) جل معظم معناسنه‌در

اولدی. معناسی یامحمد یوزیکی مسجد حرام جانبنه دوندر دیمکدر نمازك ایکی رکعتی
قلنمش ایدی. آیت کریمه نازل اولنجه دوندیلر ایکی رکعتنی دخی مکةالله جانبنه
قیلوب تمام ایتدیلر بعض روایتده اویله نمازینی قیلور ایکن نازل اولدی دیمشلردر.
مدینه قربنده «قبا» ناحیه‌سنده اولان مسلمانلر اول کون ایشتمیوب نمازی ینه قدس
مبارك جانبنه قیلدیلر . امام بخاری وامام مسلم رحمة الله علیهما صحیحلرنده عبدالله
ابن عمر رضی الله عنهمادن روایت ایدرلرکه «قبا» ناحیه‌سنده اولان خلق ایرته‌سی کون
صباح نمازی ایچنده ایکن بر کیمسه واردی خبر ویردی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه
وسلم حضرتلرینه کعبه‌یه قارشو طورمغه امر اولندی دیدی مسلمانلر قدس مبارکه
طوغری نمازده طوررکن همان کعبةالله جانبنه دوندیلر بو روایتده دلیل واردرکه
ناسخه علم واقع اولمایجه حکمی لازم اولمایه. زیرا اهل «قبا»یه اعادهٔ صلاة امر اولنمدی
دیمشلردر یعنی اول زمانده‌که رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کعبه‌یه
قیلق امر اولندی قیاس بو ایدیکه قدس مبارکه قیلق جائز اولمایه اما اهل «قبا» قبله‌نك
دوندیکنی ایشتمدکلریچون اول کون ینه قدس مبارکه قیلدقلری نماز جائز اولدی .
زیرا اکر جائز اولمیبدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انلره اول
نمازلری تکرار قیلق ایله امر ایلدیکندن معلوم اولدیکه وارد اولان آیتك موجبیله
عمل ایتمك ایشتدکدنصکره لازم اولورمش . طبری رحمةالله علیه روایتنده ابن
عباس رضی الله تعالی عنهمادن مرویدرکه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
مدینه‌یه هجرت ایتدیکی زمانده مدینه خلقنك اکثریسی یهود طائفه‌سی ایدی
وقبله‌لری «بیت المقدس» ایدی حق تعالی حضرتلری رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینه دخی امر ایلدیکه قبله‌سی «بیت المقدس» اوله بویله واقع اولدیغنه یهود
مسرور اولدیلر اندن پیغمبر عزعلیه الصلاة والسلام اون یدی آی بیت المقدسه قیلدی
اما مراد شریفی بو ایدیکه ابراهیم علیه السلام قبله‌سنه استقبال ایده دائما یوزینی
کوکلره طوتوب حق تعالی حضرتلرندن دیلردیکه قبله کعبه‌یه دونه. اندنصکره حاجتی
روا اولوب آیت کریمه نازل اولدی قبله اول جانبه دوندی . فتح الباری صاحبی
ایدر ابن عباس رضی الله عنهما حدیثنك ظاهری بودرکه رسول‌الله صلی الله تعالی
علیه وسلم مدینه‌یه کلدکدنصکره بیت المقدسه قیلق ایله امر اولنمش اوله اما امام
احمد رحمةالله علیه نقلنده ینه ابن عباس رضی الله عنهمادن مرویدرکه رسول‌الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری «مکه»ده ایکن نمازی بیت المقدسه قیلار ایدی کعبه
اوکنده طورر ایدی اکا قیلاز ایدی دیمشدر. بوندن فهم اولنورکه بیت المقدسه
قیلق اولدن ایمش مدینه‌یه کلدکدنصکره امر اولنمه دکل ایمش دیدی. بوکا جواب
بودرکه روایت سابقه‌ده مدینه‌یه کلدکدنصکره امر اولندی دیمکدن مراد اولکی
قبله‌سنی مقرر ایتمکه امر کلدی دیمکدر یوقسه یکیدن تعیین قبله ایچون امر اولندی
دیمك دکلدر. ینه طبری طریق آخردن روایت ایتمشدر که رسول‌الله صلی الله علیه

ملاحظه کوزقوبرغیله نظر
ایلکدر. یعنی رسول اکرم
حضرتلری امور مباحیه
معظم نظرلری کوشهٔ چشم
ایله نکاه ایدی

نظم

قرة العین خلیل ایدی اوخوب
اکامیرات ایدی چون جذب قلوب
دوات اولمشدی اوکوزلردینه
عین اقبال ایدی حورالعینه

(یسوق اصحابه) رسول
اکرم حضرتلری اصحابیله
همراه اولدقده کندولری
جمله‌نك اردنجه یوررلر
ایدی صحابهٔ کرامی حفظ
وحمایت وضعفاسنه رعایت
وفقراسنه اعانت ایچون
معلوم اوله که دارمی اسناد
صحیح ایله روایت ایتدیکه
رسول اکرم حضرتلری
بنم ظهرمی ملائکه ایچون
ترك ایدك دیو اصحابه تنبیه
بیوردیلر (ویبدر من لقی
بالسلام) رسول اکرم
حضرتلری ملاقی اولدیغی
کمسنه‌یه سلام ایله سبقت
ایدردی. یعنی اول ملاقاتنده
سلام ویرر ایدی زیرا
بوشیوه عادت متواضعیندر
سلام ایله ابتداء کلام
ایتدکلرینك توجیهنده
بعض علما بیوررلرکه سلام
ابتداسنت وجواب سلام
فرض اولمغله فرضك ثوابی

(وسلم)

سنتك ثوابندن اكثر اولديغنه
بناءً رسول اكرم حضرتلری
ثواب كثيره نائل اولمغه
ملاقی اولديغی كمسنه‌يی
كندی نفسلرينه ترجيح
ايتدكلرندندر ديديلر. بعضلر
ديديلركه سلام خصوصنده
قاعدهٔ مقرره بودركه ايكی
مؤمن ملاقی اولدقلرنده
ادنی اولان اعلا اولنه سلام
ايله ابتدا ايدر اگر
مساويسه‌لر هربری سلام
ايله ابتداء ايتمك لازمدر
ودخی معلوم اوله كه ابتداء
سلام وردسلامك سنت
وفرضيتنده اختلافات
كثير واردر اصح اقوال
بودركه ابتداء سلام سنت
ورد سلام فرض كفايه‌در
امام ابو يوسفدن مرويدركه
برآدم برجماعته سلام ويرسه
هر برلرينه فردا فردا رد
سلام واجبدر ديدی اما
ابو داود بزاز حضرت
عليدن روايت ايتدكلری
بودركه سلام ويريلان
جماعتدن بر فرد رد سلام
ايلسه سائرندن كفايت ايدر
پس بو روايتی قول اصح
مؤيد در والله اعلم
﴿ الحديث الثامن ﴾
حدثنا محمد بن المثنی)
كتب سته مشايخندندر
وبصريدر وشهرتی زمندر

وسلم حضرتلری اولا نمازی كعبه‌يه قارشو قيلمشلردر دخی كندولری «مكه» ده ايكن قبله بيت المقدسه دونمشدر اوچ سنه بيت المقدسه يه قارشو قيلمشدر آندن هجرت ايدوب مدينه‌يه كلدكدنصكره اون التی آی دخی بيت المقدسه قيلوب صكره‌دن حق تعالی حضری كعبه‌يه متوجه ايتمشدر ديدی. وقبله دونديكی قنغی مسجدده نماز قيلور ايكن واقع اولديغی دخی اختلاف اوزره‌در. بعضيلر قولنجه مدينهٔ منوره‌ده كندو مسجد شريفنده اويله نمازينی مسلمانلر ايله ايكی ركعت قيلمش ايدی «مسجد حرامه» متوجه اولمغه امر كلدی وكندوسی كعبه‌دن يكا دوندی مسلمانلر دخی بيله دونديلر دينلمشدر. وبعض روايتده رسول الله حضرتلری «ام بشر» ديدكلری خاتونی زيارت ايچون «بنی سلمه» طائفه‌سنك ارا سنه واردی «ام بشر رضی الله تعالی عنها» طعام پيشيروب رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينه ضيافت ايلدی. آندن اويله زمانی اولنجه اصحابه نماز قيلورلردی ايكی ركعتنی قيلمش ايكن امر كلوب كعبه‌يه دونديلر. پيغمبر عزعليه الصلاة والسلام آلتون اولوغه طوغری توجه ايتدی بويله واقع اولديغی ايچون اول مسجدك آدی اول زماندن مسجد قبلتين قالدی ديمشلردر. امام واقدی رحمة الله تعالی عليه بوروايتی ترجيح ايتمشدر بونك ثبوتی بزم قاتمزده زياده‌در ديو بيورمشدر. روايت اولنوركه قبله « بيت المقدس » دن «كعبهٔ معظمه» يه دونديكی زمانده منافقلر ويهود ومشركلر بوحالی انكار ايدوب ﴿ ماوليهم عن قبلتهم التی كانوا عليها ﴾ ديديلر. يعنی بونلری اولكی قبله‌لرندن دوندرمكه سبب نه اولدی بونلركاه برقبله‌يه كاه برقبله‌يه استقبال ايتمه‌نك اصلی نه‌در ديديلر. آندن حق سبحانه وتعالی جواب انزال ايدوب ﴿ قل لله المشرق والمغرب يهدی من يشاء الی صراط مستقيم ﴾ ديو بيوردی. يعنی يا محمد سن دی كه مشرق ومغرب حق تعالی نك ملكيدر بويله دكلدركه برمكانك اكا اختصاصی اوله برمكانك اولميه اعتبار حق تعالی نك امرينه امتثالدر غيری شيئه دكلدر حكم وتصرف وامر هپ حق تعالی نك در بزی هرقنده متوجه قيلارسه بز اول طرفه توجه ايده‌رز طاعت حق جل وعلانك بيورديغی طوتمقدر اگرهر كون برجانبه توجه ايتمك بيورسه بز اول جانبه توجه ايده‌رز الله تبارك وتعالی ديلديكی كمسه‌يی صراط مستقيمه هدايت ايلر كاه بيت المقدسه وكاه كعبه‌يه دوندرمك موجب حكمت ومقتضای مصلحت اوزرينه برفعلدركه رسولنه وامتنه عنايت عظمادر زيرا كنديدنك خليلی ابراهيم پيغمبر عليه الصلاة والسلام قبله‌سنه هدايت ايلدی ديمكدر . امام احمد رحمة الله تعالی عليه روايتنده عايشه رضی الله تعالی عنها بيورمشدركه تحقيقا يهود طائفه‌سی بزه اوچ شیء ميسر اولديغنه حسد ايتدكلری كبی هيچ برشيئه حسد ايتمزلر. بريسی بودركه حق سبحانه وتعالی بزه جمعه كونی ارزان بيوردی آنلره نصيب اولميوب بزه ميسر اولديغنه غايت بيحضورلردر. بريسی دخی «كعبهٔ معظمه» بزه قبله اولديغنه. بری دخی امام اردنده بزم آمين ديديكمزه. والحاصل بواوچ نعمت اهل اسلامه روزی قلنديغنه يهود

طائفه‌سی هلا کلردر لعنهم الله تعالی «قبله» کعبه‌یه دوندکدنصکره. بعض مسلمانلر ایتدیلر شمدی‌یه قدر بزم بیت المقدسه قیلدیغمز نمازلریمز نیجه اولور واول قرنداشلریمزکه بیت المقدسه قیلارلر ایدی کعبه‌یه قیلمدن وفات ایتدیلر آنلرك احوالی نصل اولور دیدیلر. یعنی تدارکه محتاج برنقصان وارمی اوله‌دیو تردد ایلدیلر حق سبحانه وتعالی ﴿ وما كان الله ليضيع ايمانكم ﴾ آیت کریمه‌سنی کوندردی. معنی حق سبحانه وتعالی سزك ایمانکزی ضایع ایتمز دیو مسلمانلره تسلیه ایلمکدرکه قلبلرنده شبهه قالمیه. روایت اولنورکه قبله دوندیکی زمانده یهود طائفه‌سی ایتدیلر محمد باباسنك شهرینه مشتاق اولدی ایسترکه قومنی خشنود ایلیه آنك ایچون کعبه‌یه متوجه اولدی. اکر بزم قبله‌مز اوزرینه ثابت اولوب طوره ایدی کتابلریمزده کوردیکمز کله‌جك پیغمبر بو در ایدك دیدیلر آندن حق جل وعلا بیوردیکه ﴿ وان الذين اوتوا الكتاب ليعلمون انه الحق من ربهم ﴾ یعنی یامحمد سزك «بیت المقدس»دن «کعبهٔ مشرفه»یه دوندیککزی انکار ایدن یهود طائفه‌سی الله تبارك وتعالی‌سنی «کعبه»یه دوندره‌جکنی کتابلرنده کورمشلر ایدی پیغمبرلرندن اشتمشلر ایدی بیلورلر عبث سویلرلر انکاره عذر وبهانه ایدرلردیمکدر. رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك «صاحب القبلتین» ایدوکنی انبیا خبرویرمشلر ایدی امم سالفه‌نك کتابلرنده مسطور ایدی یهود طائفه‌سی لعنهم الله تعالی جاهللری آلداتمق ایچون درلودرلو سوزلر وانواع حیله وخدعه‌لر پیدا ایدرلر ایدی بودکل ایدیکه کندیلری حقیقت حالی بیلمیه‌لر بیلورلر ایدی اما ملعونلقلرینی براقازلر ایدی. تاریخ هجرتك اون سکزنجی آیی اولدیغی کبی که قبله دوندیکندن برآی کچمش ایدی صوم رمضان فرض قلندی وصدقة الفطره واجب قلندی هرکشی کندی نفسی ایچون وفقیر اولان طفلی ایچون یعنی کوچك چوجقکه اناسندن یاغیری وارثدن انتقال ایتمکله یابرکیسه بغشلمغله مالی اولمیه باباسنه محتاج اوله. والحاصل اوغلان ایچون وخدمت ایدن قولی ایچون یاجاریه‌سی ایچون اول جاریه کرك مدبره اولسون وکرك ام ولد اولسون هپ بونلر ایچون فطره ویرمك کرکدر. اکر ویردیکی بغدای یاخود بغدای اونندن یاخود قوری اوزمدن اولورسه هرآدم ایچون یارم شنك ویرمك کرکدر. اکر خرمادن یاارپه‌دن یاخود آرپه اونندن اولورسه برشنك ویرمك کرکدر. اما شنك شویله کرکدرکه ایچنه بیك درتیوز قرق درهم مرجك صیغه. اکر ویردیکی آقچه ایسه بوذکر اولنانلردن برینك قیمتنی ویره. خاتونی ایچون وبیانده کزن فرار قولی ایچون واورتاقلق قولی ایچون ویرمك واجب دکلدر. بوزمانه کلنجه‌یه قدر بونلر فرض اولنمشیدی مال زکاتی فرض اولنمامشیدی اولدخی صکره‌دن فرض اولنمشدر بوذکر اولنان غزوهٔ بدر اولیدن صکره واقع اولان ﴿ غزوهٔ بدر کبری ﴾ در. بوغزایه: بدر عظمی، بدر ثانیه، بدر القتال دخی دیرلر. وبدر دیدکلری برمشهور قریه‌در غزا آنده واقع اولمشیدی. بعضیلر قولنجه اوراده برقویینك آدیدر صکره‌دن واقع اولدیغی

(حدثنا محمد بن جعفر حدثنا شعبة عن سماك بن حرب) تابعی مشهوردر سکسان قدر صحابیه لاحق اولمشدر (قال) سماك دیدی (سمعت جابر بن سمرة) بن جابردن ایشتدم (يقول) جابردر ایدی (كان رسول الله صلى الله عليه وسلم ضليع الفم) رسول اکرمك مبارك دهانی واسع ایدی کمال بلاغت وتمام فصاحته علامتدر.

﴿ نظم ﴾

دهنی لعل کبی دولت ایله
اعتدال اوزره ایدی غایت ایله
کوثر لعلنه ایتمشدی جلیل
سلسبیل سرکوینده سبیل

(اشكل العين) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك دیده لرنده شکله وارایدی یعنی دیده لرینك بیاضنده براز حمرت وارایدی. صاحب قاموس دیدیکه شکله اولدرکه دیده‌نك بیاضی حمرتله مخلوط یاخود بیاضی حمرته مائل اوله

﴿ نظم ﴾

مست عشق اولمغین اول چشم خمار
حمرته مائل اولوب برمقدار
سینه چاك ایدی رسولك هرآن
اول ایکی قوتلو کوزینه فرقان
دیده سنده نه ایدی دیرسن اوآل
دخی چشمنده ایدی جام وصال

موضعه بدر دیمشلردر. ابن کثیر رحمة الله علیه ایدر بو غزا اولدیغی کونه «یوم الفرقان» دیرلر حق سبحانه وتعالی اول کون اسلامه عزت ویردی و کفری مغلوب ومقهور ایتدی. مسلمانلر آز کسنه ایدی کفار چوقلق ایدیلر جبه‌لری وجوشنلری وجمیع سلاحلری کامل ایدی یخشی یرار آتلری وارایدی هیچ بزه کیمسه ظفر می بوله جقدر دیو غرور وسرور اوزره ایدیلر. حق جل وعلا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اوزرلرینه غالب وقاهر قیلدی لشکر ملاعین وجند شیاطین مقهور ومغلوب اولوب بونجه کوندنبرو ایتدکلری فتنه وفساد وبغی وعنادك نکبتلری باشلرینه اوغرادی. اولدرکه حق تبارك وتعالی کلام قدیمنده امتنان ایدوب ﴿ ولقد نصرکم الله ببدر وانتم اذلة ﴾ دیو بیورمشدر. یعنی حق سبحانه وتعالی سزه «بدر» غزاسنده نصرت ایلدی شول حالده که سز ذلیللر ایدیکز یعنی عددیکز آز ایدی کفارك عددی چوق ایدی بویله ایکن سزه نصرت اولندی تا بیله سکز که نصرت من عندالله در کثرت عدد ایله وسلاح چوقلغیله دکلدر دیمکدر. بو بدر غزاسی اسلام غزالرینك اعظمیدر زیرا اسلامك ظهور وغلبه‌سی بورادن اولمشدر. بوندنصکره کفارك اوتلری صنوب حق تعالی مشرکینه ذلت ویرمشدر. بو غزایه حاضر اولان مسلمانلره حق تبارك وتعالی عزت ویرمشدر بونلر الله تعالی قتنده ابراردن اولمشلردر. روایت ایدرلرکه بدر غزاسنه مبارك رمضان شریفك اون ایکنجی جمعه ایرتسی کوننده چقمشلر ایدی تاریخ هجرتك اون طقوزنجی آیی ایچنده ایدی. ابو لبابهٔ انصاری حضرتلرینی مدینهٔ منوره اوزرینه قودی دخی کندوسی انصار قومیله چقدی بوندن مقدم انصار قومی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله غزایه چقمق واقع اولمامشیدی چقانلرك جمله‌سی اوچیوز بش نفر کشی ایدیلر سکز نفر کیمسه حاضر اولمامشیدی آنلرك دخی حصه‌لرینی ویردی وجمله خلقده اوچ آت وارایدی بریسی مقدادك ایدی اکا بعزجه دیرلر ایدی. بری دخی زبیرك ایدی اکا یعسوب دیرلر ایدی. بر آت دخی مرثد غنوینك ایدی. حاصلی بو اوچ آتدن غیری اول کون کیمسه‌ده آت یوغیدی اماتمش دوه‌لری وار ایدی جنك جمعه کونی واقع اولدی دیمشلردر. بعضیلر بازار ایرتسی کوننده، بعضیلر غیری کونلرده اولدی دیمشلردر. اصل مرادلری قریشك کاربانی باصمق ایدی اول نیت ایله چقمشلر ایدی. تفصیلی بودرکه ابوسفیان اوتوز نفر آتلو ایله شام دیارنده ایدی عمرو بن العاص ایچلرنده بیله ایدی شامدن مکه‌یه متوجه اولدیلر برعظیم کاربان ایله قریشك مال‌لرینی کوتوررلردی «بدر» دیدکلری موضعه یقین کلدکلری کبی بو خبر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واصل اولدی. اندن اصحابنه بیوردیکه قریشك بودکلو مال ومناللر قافله‌سی بدر یاننه کلمش قافله‌ده چوق ایشه یرار کیمسه‌لری دخی یوق ایمش همان چیقوك امیددر که حق تعالی حضرتلری سزه غنیمت نصیب ایتمش اوله دیدی اورادن پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم صحابهٔ کرام ایله چیقدیلر ابوسفیان دخی بونلرك چقدیغنی اشیدنجه ضمضم بن عمرو دیدکلری کافره برمقدار نسنه ویروب مکه‌یه کوندردیکه واره قریش

متصل اول ایکی چشم شهباز
ساحهٔ عرشه ایدردی پرواز

(منهوس العقب) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك اوکچه‌لرینك اتی آز ایدی

﴿ نظم ﴾

نه فلك اویمکه خاك قدمك
کوکده طقوز دولنوردی حرمك
زیرا پای ایتدی بساطنده خدا
روی پر خالنی غلمانك اکا

(قال شعبة قلت لسماك) شعبة دیرکه بن سماكدن سؤال ایتدم (ماضلیع الفم) بو لفظك معناسی ندر (قال عظیم الفم) سماك جواب ویروب دیدیکه دهان واسع معناسنه‌در (قلت ما اشکل العین) بو لفظك معناسندن سؤال ایتدم (قال طویل شق العین) سماك جواب ویردیکه چشم خانه‌سی طویل معناسنه‌در لکن قاضی عیاض بیوررکه بو معنی وهمدر صواب اولان علماء واصحاب عربیه‌نك اتفاق ایتدکلری معنادرکه اشکل العین بیاضنده حمرت وار دیمکدر حضرت علی رضی الله تعالی عنهدن دخی روایت بویله‌در (قلت ما منهوس العقب) بن بو لفظك معناسندن سؤال ایتدم (قال قلیل لحم العقب) سماك جواب ویردیکه

قومنه رسـول‌الله صلی‌الله‌تعـالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینك چیقوب اوزرلرینه متوجه اولدیغی‌خبر ویره قریشی قالدیره کله‌لر کاربانلرینی خلاص ایده‌لر. اندن بو خبرمکه یه وارنجه بیك نفره قریب توغلغه‌لو کافر چیقدی اشراف مکه‌دن بر کیمسه قالمدی ابولهبدن غیری جمیع اکابر قریش چیقدیلر ابولهب کندو یرینه عاص بن‌هشامی کوندردی. پیغمبریمز صلی‌الله‌تعـالی‌علیه‌وسلم‌دخی اصحابیله «روحا» دیدکلری موضعه یتشـدی اوراده خبر الدیکه اهل مکه کاربانلرینی حمایه ایچون چیقمشلر یولده کلمك اوزره ایمشلر. اندن‌اصحاب کرام‌ایله‌مشورت ایلدی وبیوردیکه حق‌تعالی‌حضرتلری وعده قیلدیکه ایکی طائفه‌نك بریسی بزمدر یا کاربان‌یاقریش عسکری اما اصحـاب کرام کاربان اله کیردیکندن حظ ایدرلردی میللری کفارك مال ومتـاعلرینی المغه ایدی اندن، ابوبکرالصـدیق رضی‌الله‌تعـالی‌عنه طوروب برمعقول سوز سویلدی. اندنصکره عمربن‌الخطاب رضی‌الله‌تعالی‌عنه‌طوروب برمعقول‌کلام دخی‌اول‌سویلدی اندنصکره مقداد رضی‌الله تعالی‌عنه طوروب ایتدی یارسول‌الله همان حق تبارك وتعالی سکا نه‌امرایتدیسه انك‌اوزرینه اول‌والله‌بزسکا شول بنی‌اسرائیلك‌حضرت موسـایه دیدکلری کبی ﴿ اذهب انت وربك فقاتلا اناههنـا قاعدون ﴾ دیمزز بزسکامعیتز اول‌الله‌حقیچونکه‌سنی‌حق‌پیغمبرکوندرمشدر اکر «برك‌الغمار»دیدکلری یره دکلو بزی‌آلوب کیدرسك سنکله کیده‌رز سکا معـاونت ایده‌رزدیدی. وبنی اسرائیل موسی‌علیه‌السلامه دیدکلری کلامك معناسی یاموسی وارسن ربکله‌ایکیکز اعدا کزایله جنك‌ایدك بزبوندن اوتوروز سنکله کتمزز دیمکدر. اندن رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم‌حضرتلری مقداده خیردعاایلدی وخلقه برکره « ایها‌الناس» دیو خطاب‌ایلدی مراد شریفی انصـارقومنه خطاب ایدی زیرا انلر عقبه‌ده بیعت ایتدکلری زمانده یارسول‌الله بزسکا شمدی معاونت ایده‌مزز اماشول زمانده که‌بزم ارامزه کله‌سین اول‌وقت سنك معاونتك بزم اوزریمزه واجبدر کندی‌نفسلریمزی واوغللریمزی وخاتونلریمزی هرندن صاقنورایسك سنی دخی اندن‌صاقنورزدیمشلر ایدی. امارسـول‌الله‌صلی‌الله‌تعـالی علیه‌وسـلم حضرتلری خوف ایلردیکه بزم اول عهددن مرادمز سنی مدینه ایچنده حمایه ایدوب عدولریکی دفع‌ایده لم‌دیمك ایدی یوقسه یانکجه چیقوب کیدوب بیانده اولان اعدا ایله جنك ایتمك دکلدر دیه‌لر رسول‌الله صلی‌الله تعـالی‌علیه‌وسلم حضرتلری نامه خطاب بیورنجه سعدبن معـاذ رضی‌الله‌تعالی عنه که انصار قومنك اولوسیدر ایتدی یارسول‌الله شویله بکزر که خطابی انصار قومنه بیوردك وخطابدن مراد شریفك انصار قومنه حاضر اولك وایتدیککز وعده‌یه وفا ایلك دیمك‌ایدی‌اندن سعدبن‌معاذه‌ایتدی یاسعد «نعم»خطابی انصاره ایده‌رم سعد ایتدی یارسول‌الله تحقیقـا بزسکا ایمان کتوردك سنی تصدیق ایتدك وهرنسنه که سن کتوردك اول حق‌ایدوکنه شهادت ایلدك وسمع وطاعت اوزرینه سنکله عهدایلدك همان مرادك نه‌ایسه انك اوستنه اول یارسوالله اول‌الله

اوکچه‌نك‌اتی آز معناسنه‌در وصلی الله علی محمد وآله وصحبه وسلم

﴿ الحدیث التاسع ﴾

(حدثنا هناد بن‌السری) طقوزنجی حدیثی سری اوغلی هنـاد کوفی بزه خبر ویردی (حدثنـا عبثر بن قاسم) عبثر دخی‌بوحدیثی هناده خبر ویردی (عن اشعث یعنی‌ابن‌سوار) ابن سوارك‌اوغلواشعثدن (عن ابی‌اسحاق‌عن‌جابربن‌سمرة قال) جابر بیورر (رأیت رسـول الله صلی الله‌علیه وسلم) بن علیه السلامی کوردم (فی لیلة اضحیان) مهتاب کیجه‌ده (وعلیه‌حلة حمرآء) رسول‌اکرم‌حضر تلرینـك قامت شریفلری جامهٔ سرخ‌ایله‌ارآسته‌ایدی (فجعلت انظر الیه) جابر بیـورر که بن کاهی روی رسول اکرمه نظر ایلدم (والی‌القمر) کاهی‌چهرهٔ قمره‌نظر ایتـدم تاکه‌روی رسول اکرم ایله‌قرما بیننده حسن کامل‌قنغیسی‌ایچوندر مطلع اولم (فلهـوعندی احسـن من القمر) والله بنم عندمده رسـول اکرم حضرتلرینك‌وجه‌مبارکلری قمردن‌احسن ایدی. معلوم اوله‌که رسول‌اکرمك‌حسن

حقیچونکه سنی حق پیغمبر کوندردی اکر بزه شودریانك ایچنه کیروب اوته یقاسنه چیقمق بیورسك دخی سن کیرسك بزده کیرەرز بر کیمسەمز کیرو قالماز و بزدشمنزه بولشمقدن بحضور اولور طائفه دکلز بزجنك کونده صبر ایدیجیلرز وملاقات زماننده صادقلرز بزدن غدر کلمز امیددرکه بزدن «قرة العینك» اولان نسنەلری کوره سین. یعنی حظ ایتدیکك ایشلر ظهوره کله نصرتلر ومعاونتلر کوره سین همان یارسول الله بزی قنده بیوررسك آل کیت دیدی. فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سعدك بو سوزندن مسرور اولدی همان امر ایلدی «سیروا علی برکة الله وابشروا فان الله قد وعدنی احدی الطائفتین والله لکأنی الآن انظر الی مصارع القوم» بیوردی. معناسی صحابهٔ کرامه یورك حق تعالی نك برکاتیله وشادمان اولك که تحقیقا باری تعالی حضرتلری بکا وعده قیلدی ایکی طائفه نك بری بزمدر یاقافله یی الحق یالشکر قریشی قرمق والله حق جل وعلانك وعده سی شویله مقرردرکه کویا شمدی بن قریشك دوشوب یاتدقلری یری کوزم ایله تماشا ایدەرم دیمکدر. ثابت ایدر انس رضی الله تعالی عنه روایتنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك الینی یر اوستنه قور ایدی دخی بوفلانك دوشه جکی یردر دیر ایدی. اندن بریره دخی قور ایدی بوفلانك دوشه جکی یردر دیر ایدی. حاصلی جنك یرنده کفارك دوشوب یتاجقلری یرلری مبارك الیله تعیین ایلدی هر نره یی کیمه تعیین ایتدیسه چاق اورایه دوشدی اصلا شاشمدی دیمشدر. روایت اولنورکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری «بدر» قربنه واردیغی زمانده برقومصال یره قونمشیدیکه انسانك وطوارك ایاقلری قوم ایچنه بتاردی طیانمزدی مشرکلر مقدم کلوب صو اوزرینه قونمشلر ایدی وکندولری ایچون قیولر قازمشلر ایدی. مسلمانلر صویه مضایقه چکرلر ایدی آبدست المغه وغسل ایتمکه صوبوله مزلر ایدی صوسزلق دخی غلبه ایلدی بوحالده ایکن شیطان علیه اللعنه مسلمانلره کلوب وسوسه یه باشلدیکه سز کندوکزی حق اوزره صانورسکز وارامزده پیغمبر وار دیرسکز و بز اولیاء الله اولدق دیو اعتقاد ایلرسکز اما ایچمکه وآبدست المغه وغسل ایتمکه صوبوله مزسکز قریش طائفه سی سزه غالب اولوب صویی الدیلر وسزی کوزه دیرلرکه صوسزلق جانکزه کار ایلیه دخی زبون اولدیغکز زمانده کلوب باصه لر بیلدکلری کبی ایده لر دیدی. مسلمانلر بو اضطراب ایچنده ایکن حق تبارك وتعالی برعظیم یاغمور ویردی دره لر طوپطلو اولوب اقمغه باشلدی اصحاب کرام رضی الله عنهم اجمعین صویه غنی اولدیلر مرادلرنجه خرجاندیلر وقربه لرینی طولدردیلر. بوخصوصده درکه حق سبحانه وتعالی کلام قدیمنده بیورمشدر ﴿ وینزل من السماء ماء لیطهرکم به ویذهب عنکم رجز الشیطان ولیربط علی قلوبکم ویثبت به الاقدام ﴾ یعنی حق تبارك وتعالی کوکدن صو ایندیرر تا کم انکله سزی حدثدن وجنابتدن پاك ایلیه وشیطانك وسوسه سنی سزدن کیدره وقلبلریکزه صبر ویره وقدملریکزی ثابت قیله دیمکدر. محصلی بودرکه صوسزلقدن مضایقه

جالی دیدهٔ عامهٔ مسلمینده مسلم اولدیغی مبین اولوب موجوداتدن احسن اولمسی متعین اولدیغندن ماعدا مشرکین منکرینك دخی انکاره مجاللری یوق ایدی لکن معاندین و آلودهٔ چرکاب انکار اولان ملحدین جال پرکمالك کماهو حقه مطالعه قیلمزلر ایدی

بیت

کر نبیند بروز شب پره چشم
چشمهٔ آفتابرا چه کناه

پس رسول اکرمك نوری آفاق وانفسده تابان وپرتو روی فرخنده سی دیدهٔ اولی الابصارده درخشان وحائز کمالات صوریه اولمقده بی مثیل وجامع مزایای معنویه اولمغله بی عدیل بلکه جمیع انوارانك نورندن مقتبس وبنیان وجود کائنات اول ذات حمیده صفاتك وجود پرجودی اوزره مؤسسدر بازار حسن وبهاده قمر نور مستعاریله مانند سیم نحل انکشت مه شکافلرینه بها وعرضکاه جالده حاشا دعوای برابری ایتمکه سزا اولمز صلی الله علیه وسلم

﴿ الحدیث العاشر ﴾

(حدثنا سفیان بن وکیع حدثنا حمید بن عبد الرحمن الرواسی) کنیه سی ابو

چكرديكز بوحالده ايكن ابليس عليه اللعنه دخی سزی كلوب اينجيدوب وسوسه ويردی . حق جل وعلا ياغمور احسان اتمكله مضايقه‌لريكز كيتدی وشيطانك وسوسه‌سندن دخی خلاص اولديكز قلبلريكزده صبر حاصل اولدی وياغموردن يرك قومی دخی بركشدی اياقلريكز باتمز اولدی ديمكدر. اندن پيغمبرعزعليه السلامه حين محاربه‌ده طوره‌جق يره اغاج بداقلرندن بركولكه‌لك چاتديلر اوراده طورر ايدی.اندنصكره كفار ايچندن عتبة بن ربيعه وشيبة بن ربيعه وعتبه‌نك اوغلی وليد اوچ كافر ميدانه چيقديلر.مسلمانلر لشكرندن دخی حارث اوغللری عوف ومعاذ وعبدالله بن رواحه رضی الله تعالی عنهم ميدانه چيقديلر كافرلر بونلره سز كيملرسكز ديو صورديلر بونلر دخی بز انصار قومندن فلان وفلان كيمسه‌لرز ديو كنديلريني بيلديرديلر كافرلر ايتديلر بزم سزكله اشيمز يوقدر .اندن حضرت پيغمبر صلی الله عليه وسلمی چاغروب « يامحمد » بزه كندی قومزدن كندی اقرانمزی ميدانه چيقار ديديلر حاصلی جنك اتمكه اهل مكه‌دن آدم استديلر اهل مدينه ايله جنكه راضی اولماديلر رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری دخی امر ايدوب حضرت حمزه وحضرت علی وعبيدة بن الحارث رضی الله تعالی عنهم ميدانه چيقديلر. كافرلر بونلره دخی سز كيملرسكز ديو سؤال ايتديلر بونلر دخی كنديلريني بيلديرنجه ايتديلر كوزل ايشته سز اقرانمزسكز كلك برو ديديلر.عبيده رضی الله تعالی عنه بونلرك جمله‌سندن ياشلوجه ايدی اول عتبة بن ربيعه ايله جنك ايتدی.بعضيلر اول شيبه ايله جنك ايتدی وحضرت حمزه رضی الله عنه عتبه ايله جنك ايلدی ديمشلردر وحضرت علی كرم الله وجهه وليد بن عتبه ايله جنك ايلدی ووليدی قتل ايتدی حضرت حمزه دخی جنك ايتديكی كافری قتل ايتدی. اما عبيده‌نك خطا ايله ديزينه قليچ طوقندی ياره‌لو اولدی كندی دخی كافره محكم قليچنی باصمش ايدی . آخر حضرت حمزه و حضرت علی معاونت ايدوب آنك جنك ايتديكی كافری قتل ايتديلر . و عبيده‌يی كتورديلر . ائمهٔ حديثدن ابو داود رحمة الله تعالی عليه بو خصوصی حضرت علی دن بويله روايت اتمشدركه ايتدی اول كون ميدانه عتبة بن ربيعه چيقدی واردنجه اوغلی وليد ايله قرنداشی شيبه چيقدی. اندن ندا ايدوب ميدانه آدم اوقوديلر انصار قومندن برقاچ يكتلر چيقديلر سز كيملرسكز ديو سؤال ايلديلر بز انصار قومندن فلان كشيلرز ديديلر ايتديلر بزم انصار قوميله مصلحتمز يوقدر بز عميلريمز اوغللريني ايسته‌رز ديديلر رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری دخی«قم ياحمزه قم ياعلی قم ياعبيده »ديو بيوردی.اندن حمزه عتبه‌يه قارشو واردی بن شيبه‌يه قارشو واردم جنك ايتدك وعبيده ايله وليد دخی بری برينی چالوب زبون ايتديلر. اندنصكره بز واردق وليدی قتل ايدوب عبيده‌يی كتوردك ديو بيورمشدر . ابن حجر رحمة الله عليه ايدر بو روايت جميع رواياتدن اصحدر لكن مشهور بودركه علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه وليد ايله جنك اتمش

عوفدر كوفيدر ثقه‌در (عن زهير) بو زهيردن مراد زهير بن محمد التميميدر (عن ابی اسحاق قال) ابو اسحاق ديدی (سأل رجل عن البراء بن عازب) برآدم براءدن سؤال ايتديكه (اكان وجه رسول الله صلی الله عليه وسلم مثل السيف) رسول اكرمك يوزی حسن ولمعانده سيف كبيمی ايدی (قال لا بل مثل القمر) براء بن عازب جواب ويروب بيورديكه رسول اكرمك وجه مباركی حسن ولمعانده قمر كبيدر سيف كبی دكلدر

الحديث الحادی عشر

(حدثنا ابو داود المصاحفی سليمان بن سلم حدثنا النضر بن شميل) نضردن مراد ابو الحسن مازنی نحويدر مروه‌ساكنلرندندر ثقه‌در ائمهٔ سته حديثنی تخريج ايتديلر (عن صالح بن ابی الاخضر) بعض ائمهٔ سته حديثنی تخريج ايتديلر (عن ابی شهاب) اسمی ابو بكر محمد بن سلم الزهريدر تابعيندندر وفقيه وحافظدر (عن ابی سلمة) اسمی عبد الله‌در عبدالرحمن بن عوف الزهرينك اوغليدر. مدنی

اوله زیرا انلر یکتالر ایدی وعبیدة وشیبه پیرلر ایدی وعتبه و حمزه دخی پیرلر ایدی مناسب بوایدیکه جنك روایت مشهوره اوزره‌اوله. اما اصح بودرکه ابو داود روایت ایتدی دیمشدر . والحاصل کیم کیمك ایله جنك ایتدکلری اختلا ـ فلیدر اما مسلمانلر کافرلرك اوچنیده اولدردکلری اتفاقیدر بونده خلاف یوقدر . طبری رحمة‌الله تعالی علیه نقلنده حضرت علیدن مرویدرکه بن وحمزه عبیده‌یه ولیدی قتل ایتمکده یاردم ایلدك رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بزی‌عیلامدی دیو بیورمشدر بوروایت دخی ابو داودروایتنی تقویت ایلر . ابن اسحق رحمة‌الله تعالی علیه ایدر میدانده بوجنك اولدقدنصکره‌ایکی جانبدن عسکر یاب یاب بری‌برینه یاقلشدیلر پیغمبرعز علیه‌الصلاة والسلام ابوبکر الصدیقله اول کولکه‌لك التنده طوردیلر متصل رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دعا ایدوب حق جل وعلادن فتح ونصرت ایستر ایدی « اللهم ان‌تهلك هذه العصابة من‌اهل‌الایمان‌فلاتعبدفی‌الارض‌ابدا » دیوبیورر ایدی. یعنی‌یارب‌اهل‌ایماندن شو جماعتی اکر هلاك ایلر ایسـك ابدا یر یوزنده عبادت اولنمزسك دیمکدر . رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آنکیچون بویله دیدیکه کندیدن صکره پیغمبر کلوب ایمانه دعوت ایتمیه‌جکنی بیلور ایدی . اکر اول کون جمله‌سی هلاك اوله ایدی عالم ظلمات کفر ایچنده قالور ایدی . ابوبکرالصدیق رضی‌الله‌تعالی عنه‌حضرتلری‌یارسول‌الله‌بر مقدار تضرع ونیازی‌ترك‌ایله یعنی قتی چوق نفسکه تعب ویرمه‌زیراالبته‌حق‌تبارك وتعالی‌سکا ایتدیکی وعده‌یی برینه کتورر دیوپیغمبرعز علیه الصلاة‌والسلامی‌تسلیه‌ایلردی‌رسول‌الله‌صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم‌حضرتلرینك‌باری‌تعالی‌یه اعتمادی‌جمله‌دن‌زیاده‌ایکن‌اول کون‌ابوبکر رضی‌الله عنه آکا بویله دیدیکنك وجهنده بعض علما بیورمشلردرکه رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری اول حینده امتی ایچون مقـام خوفده ایدی ابوبکر رضی‌الله عنه مقام رجاده ایدی آنکیچون بویله سویلدی‌دیدیلر. بعضیلر دخی‌ایتدیلررسول‌الله‌صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك اولوقت دعایه قتی مشغول اولدیغی اصحابه قوت قلب حاصل اولمغیچون ایدی زیرا بیلورلر ایدیکه رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرینك دعاسی رد اولنماز ابوبکر رضی‌الله‌عنه اویله دیدیکی کبی دعادن فراغت‌ایلدی وبیلدیکه دعاسی مستجاب اولمش زیراابوبکررضی‌الله‌عنه‌سویلدیکی زمانده قوت قلب واطمینان نفسله سویلمش ایدی. پیغمبرعزعلیه الصلاة والسلام‌دعاسنك مقبولیتنی بورادن فهم‌ایتدی‌دخی‌فارغ اولدی دیمشلردر. وسعیدبن‌منصور رحمة‌الله علیه روایتند وارد اولمشدرکه بدر غزاسنده رسول‌الله‌صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری مشرکلرك چوقلوغنه نظر ایلدی واهل اسلامه باقنجه بونلر آز کوردیلر دخی ایکی رکعت نماز قیلدیلر ابوبکرالصدیق رضی‌الله تعالی عنه صاغ یاننه طوردی پیغمبرعزصلی‌الله‌علیه وسلم حضرتلری‌نمازی ایچنده دعاایدوب « اللهم‌لاتخذلنی اللهم‌انشدك ماوعدتنی» دیوبیوردی.معناسی یارب بکا نصرتکی ترك ایله یارب سندن‌اول نسنه‌یی ایسترمکه‌بکا وعد ایتمش ایدك‌دیمکدر

وثقه‌در (عن ابی هریرة) معلوم اوله که ابو هریره حضرتلرینك‌اسم‌شریفنده قرق‌مقداری اقوال‌واردر اصحی عبدالرحمن بن‌صخر الدوسیدر مقدما کنیه‌سی ابوالاسوددر رسول‌اکرم عبـد الرحمن تسمیه ایتدی غایت نظیف ابیض اللون و اهل صفه‌در . رسول اکرمك اخبارینی سائر صحابه‌دن زیاده حفظ ایدر ایدی.امام ابوبکر السمعانی دیدیکه اسحاق بن راهویه بیوررکه رسول اکرمدن احکامه متعلق روایت اولنان اوچبیك احادیثك بشیوزی ابو هریره‌یه دائردر. ابوهریره‌بیورر- لرکه اوائل حالمده کندو جماعتمك کوسفندلرینی‌رعی ایدردم وبرکدی یاوریسی ایله استیناس ایتمشدمکه کیجه اولدقده آنی برشجر اوزرینه وضع ایدوب نهار اولدقده اول‌موضعدن‌اخذ ایدوب‌انکله‌ملاعبه‌ایتدیکم قبیله‌مده شهرت بولمغله‌ابو هریره دیو کنیه ایتدیلر و ابو هریره‌نك اسلامی حدیبیه ایله خیبر ماییننده واقع اولـدی و مهـاجرا مدینـه‌یه کلدکده رسـول اکرم خیـبرده بولنمغله

بعض ائمهٔ حدیثدن مرویدرکه حضرت علی کرم الله وجهه ورضی الله عنه ایتدی بدر غزاسنده برمقدار جنك ایتدم دخی کلدم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی سجده‌ده کوردم « یاحی یاقیوم » دیرایدی. اندن کتدم بر آز دخی جنك ایتدم ینه کلدم اویله بولدم دیدی . اخبار صحیحه‌ده وارد اولمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بدر غزاسنده کولکه‌لك التنده طورر ایکن اویوقلامق واقع اولدی اندن تبسم ایده‌رك مبارك کوزینی آچوب حضرت ابی بکر رضی الله عنهه بشارت خبرینی ویردی وحضرت جبریل علیه السلامی اشارت ایدوب کوستردی دخی ﴿ سیهزم الجمع ویولون الدبر ﴾ آیت کریمه‌سنی اوقویه‌رق کولکه‌لکك قپوسندن طشره چیقدی. معناسی یقین زمانده کفارك لشکری صنور وارقه‌لرینی دوندوررلر دیمکدر حقیقت حال اول کون اویله واقع اولدی وجلهٔ دلائل نبوتك بری بودر دیمشلردر. وحضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه بیوردیکه بو آیت کریمه نازل اولدیغی زمانده مراد نه ایدوکنی بیله‌مدم واول کون که بدر غزاسی واقع اولدی کوردم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بو آیت کریمه‌یی اوقویه‌رق مبارك جبه‌سنی کیر ایدی اندن بیلدمکه مراد ندر ، یعنی مقصود اول کونده اولاجق فتح ونصرته اشارت ایدوکنی بیلدم دیمکدر . صحیح مسلمده ابن عباس عمر بن الخطابدن رضی الله تعالی عنهم روایت اولنمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مشرکینه نظر ایلدی بیك کشی ایدیلر واصحابه نظر ایتدی انلر اوچیوز اوندن زیاده ایدیلر اندن کولکه‌لك التنه کیردی وایکی اللرینی یوقارو قالدیروب اوزاتدی دخی یارب ایتدیکك وعده‌یه وفا ایله دیو دعا وتضرعه باشلدی شو لقدر اللرینی اوزادوب حق تعالی حضرتلرینه دعا قیلدیکه اوموزلرندن رداسی دوشدی ابوبکر رضی الله تعالی عنه مبارك رداسنی قالدیروب اوموزلرینه قودی دخی آردندن یارسول الله یتر دعا وزاری قیلدیغك حق سبحانه وتعالی حضرتلری سکا قیلدیغی وعده‌یه بهر حال یقینده وفا ایلردیدی اندن حق تبارك وتعالی حضرتلری ﴿ اذ تستغیثون ربکم فاستجاب لکم انی ممدکم بالف من الملائکة مردفین ﴾ آیت کریمه‌سنی انزال ایلدی. اهل تفسیر بیورمشلردرکه — اذ تستغیثون — آیت سابقه‌ده واقع اولان «واذ یعدکم الله» دن بدلدر . معناسی شو یله دیمك اولورکه یامحمد سن شول زمانی ذکر ایله که انده ربکزه استغاثه ایدردیکز یعنی « اغثنا یاغیاث المستغیثین » دیو یاردم طلب ایدردیکز اندن حق تبارك وتعالی سزه بری بری اردنجه ملائکه‌دن بیك ملك ایله مدد تشدیر یجی اولمغله دعاکزی مستجاب قیلدی دیمکدر. بر آیتده دخی ﴿ بثلثة آلاف من الملائکة منزلین ﴾ واقع اولمشدر. بونك معناسنده بیورمشلردرکه اول مسلمانلره نصرت ایچون بیك ملك کوندرلمش ایدی اردنجه اوچ بیك ملك دخی کوندرلدی اول کوندریلن بیك ملك مسلمانلرله بیله جنك ایدرلر ایدی

(وانلر)

خیبر فتحنده ابوهریره حاضر بولندی . واوچ سنه مقداری رسول اکرمك شرف ملازمتلریله مستسعد اولدی . و شام وعراق وبحرینده حدیث شریف نشرایتمشدر رضی الله عنه (قال) ابو هریره دیدی (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم ابیض کانما صیغ من فضة) یعنی رسول اکرمك لون اعضاسی کویا سیمدن ایجاد اولندی زیرا رسول اکرم نورانیت واضاءتی جامع اولمغله سراپا سیم صافدن دوکلمش جسمه بکزردی «صاغ الله فلانا» دیرلر وجه حسن واسلوب مستحسن اوزره خلق اولنسه. پس تعبیر مذکورده رسول اکرمك تناسب اعضا و تماسك اجزا ونورانیت واضاءت لمعانده ازهر اللون اولدقلرینه اشارت واردر . معلوم اوله‌که رسو اکرمك لون عامهٔ اعضا ورنك کافهٔ اجزالری بیاض ایدی لکن بعض اجزاسنده شمسك تأثیرندن وکثرت دمدن حمرت حادث اولمغله ازهریت واسمریت عارضه حاصل اولوردی . حاصل کلام بعض راویلر لون اصلیی

وانلر ﴿ فثبتوا الذين آمنوا ﴾ ديو امر اولنمشدی. يعنی مؤمنلره ثبات ويرك ديلمشدی انلردخی اهل ايمانه « اثبتوا فان عدوكم قليل و ان الله معكم » ديرلر ايدی. يعنی يرلو يريكزده ثابت اولك دشمنلريكز آزدر حق تعالی حضرتلری سزكله در ديمكدر حاصلی بوطريقله مسلمانلره قوت قلب ويررلر ايدی. ربيع بن انس ايدر اول كون حق تعالی حضرتلری مسلمانلره بيك ملكله مدد يتشديردی صكره اوچ بيك اولديلر صكره بش بيك اولديلر. قتاده دن دخی روايت اولنمشدركه حق تعالی حضرتلری اول كون مسلمانلره بش بيك ملكله عدد يتشديردی ديمشدر. عبد الله بن عباس رضی الله تعالی عنهما روايت ايلمشدركه بدر كوننده ابليس عليه اللعنه برآلای شيطانله وسنجاق ايله كلدی كفاره بنی كنانه طائفه سندن سراقة بن مالك صورتنده كورينوب آره لرينه كيردی دخی ايتدی سزه بوكون آدم اوغلنلرندن غالب اولور كيمسه يوقدر بن سزی خلاص ايلرم ديدی مشركلردن برينك الينه يابشوب طورروركن جبرائيل عليه السلام ملائكه لر ايله رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينه ياردمه كلنجه ابليس عليه اللعنه الينی چكدی دخی آردينه دونوب كتدی اول كافر ايتدی ياسراقه نيلرسن قنی سن اول نه ديمش ايدك شمدی دونوب كيدرميسك ديدی ابليس بن بر نسنه كوروورمكه سز انی كورمز سكز ديدی بوقصه دركه حق سبحانه وتعالی حضرتلری كلام قديمنده بيورمشدر ﴿ واذ زين لهم الشيطان اعمالهم وقال لاغالب لكم اليوم من الناس وانی جار لكم فلما تراءت الفئتان نكص علی عقبيه وقال انی بری منكم انی اری مالا ترون انی اخاف الله والله شديد العقاب ﴾ يعنی يا محمد ذكر ايله شول زمانی كه شيطان مشركلره ايتدكلری عمللرينی تزيين ايدوب خوش كوستردی وبوكون بنی آدمدن سزه غالب كيمسه يوقدر ديدی وتحقيقا بن سزی قورتاريرم ديدی وقتا كه ايكی عسكر بری برلرينه ملاقات ايتديلر شيطان آردينه دونوب كتدی ومشركلره بن سزدن بيزارم ديدی تحقيقا بن حق تعالی حضرتلرندن خوف ايدرم والله تعالی حضرتلرينك عقاب وعذابی شديددر ديدی. بر روايتده وارد اولمشدركه اول كون جبرائيل وميكائيل عليهما السلام بشر بيك ملكله ايندیلر ملائكه لر رجال صورتنده ايديلر ابلق آتلر اوستنده آق لباسلر كيوب آق عمامه لر صارنمشلر ايدی. وحنين غزاسنده يشل عمامه لر صارنمشلر ايدی. وحضرت علی دخی بيورمشدركه بدر كوننده ملائكه نك نشانلری آق صوفلر ايدی آتلرينك آلنلرنده دخی نشانلر وار ايدی. بعض علما بيورمشدركه بدر غزاسندن غيری غزاده ملائكه جنك ايتمامشدر كيرو قلان غزالرده همان عدد ومدد اولورلر ايدی يعنی لشكر چوق كورنمك ايچون واهل اسلامه قوت قلب اولمق ايچون كلورلر ايدی ديمشلردر. تفسير ابن كثيرده عبدالله بن عباس رضی الله تعالی عنهمادن بويله نقل اولنمشدر وابن مرزوق دخی قول مختار اوزره بويله دركه ملائكه بدر غزاسندن غيری يرده قتال ايتمديلر بلكه همان حاضر اولورلر ايدی ديمشدر. اما بوقوللری صحيح

و بعضيلر لون عارضيی اعتبار ايدوب هر بری عندنده ملحوظ اولان وجهله بيان ايتديلر. معلوم اولديكه رسول اكرمك لوننده بياضلق محققدر. غايت ما فی البال بعض اجزالری عارض سببيله ازهر اولمش اوله علما اعلام بيورديلركه بركمسنه رسول اكرم اسود ايدی ديسه كافر اولور. زيرا تواتر ايله ثابت اولان وصفندن غيری وصفله توصيفك مآلی حاشا رسول اكرمك تكذيبنه منجر اولور نعوذ بالله من ذلك (رجل الشعر) رسول اكرمك موی عنبر بويلری قيورجق ايله دوز ماييننده متوسط ايدی صلی الله عليه وسلم

الحديث الثانی عشر

(حدثنا قتيبة بن سعيد حدثنا الليث بن سعد) عينك سكونيله در ليث مذكور فقيه وحديثده امام ايدی امام شافعی ديديكه ليث مذكور امام مالكدن افقه ايدی لكن اصحابی فقهنی ضايع ايتديلر ودخی ديديكه درونمده برغصه جايكير اولمشدركه بندن حين موتمه دك مفارقت ايتمز كه ليثك زمانه لاحق اولدم

مسلمده سعدبن ابی وقاصدن روایت اولنان حدیث شریف رد ایلر زیرا سعد رضی الله تعالی عنه بیورمشدرکه احد غزاسنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك صاغنده وصولنده ایکی کیمسه کوردم اندن اول هیچ کورممش ایدم جنك ایدلر ایدی اشدقتاله مقاتله ایلرلر. ایدی دیمشدر مرادی جبرائیل ومکائیل علیهما السلام ایدی دیمشلردر. امام نووی رحمةالله علیه ایدر بو حدیث شریفده بیان واردرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله ملائکه بیله جنك ایدرلر ایدی وانلرك جنك اتمسی بدر غزاسنه مخصوص دکل ایدی صواب دخی بودرکه بدره مخصوص اولمایه وملکلری کورمك انبیایه مخصوص دکلدر بلکه صحابهٔ کرام واولیاء الله دخی کوررلرایدی دیمشدر. ابن انباری رحمة الله علیه ایدر آدم اوغلانی نیجه قتل اولندیغنی ملکلر بیلمزلر ایدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری انلره تعلیم ایدوب ﴿ فاضربوا فوق الاعناق واضربوا منهم کل بنان ﴾ بیوردی. معناسی بوینلری اوزرینه وهر مفصللرینه چالك دیمکدر مراد باشلرینه چالك وهر الك برلرینه چالك دیمکدر دیدیلر. روایت اولنورکه اول کون ملائکه لرك قتل ایتدکلری کافرلرك بیونلرنده وپرمقلری اوجنده قره‌قره نشانلر وار ایدی اوندن بیلورلردیکه ملائکه لرك اولدردکلری انلردر. ابن عباس رضی الله تعالی عنهما بیورمشدرکه بنی‌غفاردن بر کیمسه بکا ایتدیکه عم اوغلیله بن بر یوکسك طاغ اوستنه چیقدقکه بدرك اوزرینه حواله ایدی جنکی تماشا ایدردك غرضمز بو ایدیکه قنغی طائفه بوزیلورسه اینوب اثوابلرینی یاغما ایده‌لم بو حالتده طورورکن بوقاروdن بر بلوط اینوب بزه یاقلشدی ایچندن آت آوازلرینی ایشتدك وبر کیمسه «اقدم حیزوم» دیدیکنی بن کندم ایشتدم عم اوغلینك یورکی قوپدی اورادە هلاك اولدی بندخی هلاك اوله‌یازدم دیدی. امام بیهقی وابو نعیم روایت اتمشلردر. حیزوم جبرائیل علیه السلامك آتنك اسمیدر «اقدم حیزوم» دیمك ایلرویوری «یاحیزوم» دیمکدر. ائمهٔ حدیثدن حاکم و بیهقی وابو نعیم رحمهم الله روایتلرنده ابو امامه سهل بن حنیفدن اولدخی اتاسندن نقل اتمشلردرکه بدر کوننده مسلمانلرك بریسی قلیجیله بر مشرکه اشارت ایتدیکی کبی اول مشرکك باشی قلج طوقنمدن یره دوشردی دیمشدر. شیخ تقی الدین سبکی رحمةالله علیه ایدر سؤال ایتدیلرکه حکمت نه‌ایدی بدر غزاسنه بودکلو ملائکه کلمکه‌باوجودکه جبرائل علیه السلام یالکز برقنادی‌اوجیله کفاری دفع اتمکه قادر ایدی. بن ایتدم مراد اول ایدیکه فعل پیغمبر علیه السلامك واصحابنك اوله ملکلر مدد اوله شول بر عسکر بر عسکره مدد یتشمك کبی عادة الله ده جاری اولان اسباب صورتنه رعایت اتمك ایچون بویله قلنمش اوله وجمله‌سنك فاعلی الله تعالی‌در دیدم دیو بیوردی. بو سوزك محصلی بودرکه‌الله تعالی حضرتلرینك مرادی بو ایدی‌که کفار پیغمبریمز علیه السلام حضرتلری ایله صحابهٔ کرامك الینده قتل اولنوب فضیلت جهاد بونلره میسر اوله بو تقدیرجه

لکن جمال پرکمالیله شرفیاب اولمدم. ولیث مزبور اکثریا مصرده ساکن ایدی. برکره بغدادده رشید مجلسنه داخل اولدقده شرف قدومنی غنیمت بیلوب ارسوم میزبانی وقواعد اکرامی مرعی طوتدقدن صکره هنکام موادعت و زمان مفارقتده آخر اجازت ارضیهٔ مصریه‌دن مرفه‌الحال و مجتمع البال اولمغیچون ایرادات وافره وقطائع متکاثره تعیین ایتدکده عمال مصرده صورت ظلم وحیف نمایان اولورسه دست تطاولی دراز اتمکه آغاز ایدنلرك عزلی وتأدیبی لیث مرقومك دست مشیتنه مربوط وصلاح حال رعایا وضعفایی مزبورك رأی اصابت پیراسنه منوط قیلدی. حکایت اولنورکه رشید حلیله‌سی زبیده خاتون‌له کم عم زاده‌سی برکون اثنای مکالمه‌ده لساننده «انت طالق ان لم اکن من اهل الجنة» عبارتی صدورایتدی اهل بهشت ودوزخ دنیاده متعین اولمیوب بلکه روز فردا ده متبین اولدیغندن طلاقك وقوعی خوفی شوهروزنی عظیم حزن

کورکدرکه بونلره قوت قلب حاصل اولمغیچون وافر ملکلر کلەلر دخی مؤمنلری یورکلندیرەلر نتکیم عادتا بر عسکر جنك ایدرایکن معاونت ایچون بر عسکر دخی کلدیکی کبی جنك ایدنلر تمام قوت قلبله هجوم ایدوب دشمنی شکست ایدرلر بونلره دخی اویله واقع اولدی دیمکدر. وبوندن لازم کلمز که ملائکه هیچ کافر قتل ایتمیەلر زیرا کفار مسلمانلرك اوچ مقدارندن زیاده ایدی اهل اسلام ملائکەیه ارقەلنوب اقدام ایلیوب هربرینه کافر قتل ایتمك میسر اولدقدنصکره زیاده قلان کفارك بعضنی دخی جائزدرکه ملائکه قتل ایتمش اولەلر اکر ملائکه عسکرینی کوروب یورکلنمیەلردی مسلمانلره قتال مشکل اولورایدی زیرا کفارعسکری کندیلرینه نسبتله قتی چوق ایدی وسلاحلو طائفه ایدی مؤمنلرك اکثریسی فقرا ایدی وسلاحلری دخی مساعد دکل ایدی لاجرم بو طریق اولمسه بونلره غزامیسر اولماز ایدی الله تعالی نك مرادی خود بونلره غزانصب ایتمك ایدی والا حق تبارك وتعالی قادر ایدیکه برملك کوندروب جملەسنی هلاك ایده یاخود امم سالفەیه واقع اولدیغی کبی کوکدن عذاب نازل اولوب جمیع کفار بر آنده هلاك اولەلر ایدی . روایت اولنورکه اول کون ایکی عسکر بربرینه یاقلشدقلری کبی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یردن بر آوج اوفاق طاشجغزلر آلدی دخی کفاره قارشو آتوب «شاهت الوجوه» دیدی. یعنی صورتلری قبیح اوله دیوبددعا ایتمکدر. اندن مشرکین ایچنده کوزلرینه وبورنی دلکلرینه قوم کیرمدك کافر قالمدی همان صندیلر قریش اولولرینك نیجەسی قلجدن کچدی ونیجەسی اسیر اولدیلر. عبدالرحمن بن زیدبن اسلم رحمة الله حق جل وعلا حضرتلرینك ﴿ومارمیت اذرمیت ولکن الله رمی﴾ آیت کریمەسنك تفسیرنده بیورمشدرکه معناسی. یامحمد آتدیغك زماندەسن آتمدك ولکن الله تعالی حضرتلری آتدی دیمکدر اول زماندن مراد بدر کونی ایدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کفارك یوزلرینه بر آوج اوفاق طاشلر آتمش ایدی دخی کفار صنمشلر ایدی. علمادن نیجه کیمسه روایت ایتمشلردر بو آیت کریمه بدر کوننده نازل اولمش ایدی اکرچکیم حنین غزاسنده دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اویله ایتمك واقع اولمشدر دیدیلر نتکیم اشاغیده بیان اولنسه کرکدر انشاءالله تعالی. بر جماعت بو آیت کریمەدن مراد فعل رسولی اندن سلب ایدوب باری تعالی یه اضافت ایتمکدر دیو اعتقاد ایدوب جبر مذهبنه بونی اصل ایتدیلر وافعالی عباده نسبت ایتمکی ابطال ایدوب یالکز باری تعالی حضرتلرینه نسبت ایتمکی تحقیقه تمسك طوتدیلر. وآیت کریمەنك معناسنی بویله فهم ایتمك نعوذ بالله خطادر زیرا بوندن لازم کلورکه اکر طاعت اکر معصیت جملەسی الله تعالی دن صادر اولوب قولك اراده هیچ مدخلی اولمیه بو تقدیرجه فسق وفجور ایدوب قتل نفس ایدنلرك هیچ صوچلری وکناهلری اولمیوب انلره مؤاخذه اولنمامق کورینور خود بویله دکلدر بلکی هرکشی طاعت ایله ثوابه ومعصیت

وغمه القا ایتمکله بومعمانك حلنی علمای عظامدن استفتا ایلدکلرنده هیچ بر فرد قضیەیه فیصل ویرمکه جرأت ومزبوری بند غمدن آزاد ایتمکه جسارت ایتمدی . بالاخره لیث بن سعدی دعوت وبوقفلك فتحنی آنك کلید همتنه حواله ایدوب مسئلۀ مزبورۀ معضلەیی لیثك پیش رأی مشکل کشاسنه عرض ایلدکده لیث لب جنبان استنطاق اولوب شوسیاقده رشیددن استفسار ایتدیکه یاامیر المؤمنین عظمت وجلال حضرت خداوند متعال روز حسابده اولین وآخرین حفاة وعراة دیوان محاسبۀ اعماله حاضر اولدقلرنده بعضی مظهر لطف ونعیم وبعضی فتادۀ چاه جحیم اولەجقلرینه اعتقادك مجزوم ومعاذالله فرقۀ ثانیۀ غیر ناجیەدن اولمق احتمالندن [خوف و بیمك محتوممیدر دیدکده رشید دخی میدان سخنده کمیت جوابه جولان ویروب دیدی که یالیث حق بوکه فکراحوال قیامتدن زهرم چاك وروز باز خواست حضور رب العالمینده مقام خطاب وجوابی واحتمال

ایله عقابه مستحق اولور زیرا حق جل وعلا هر کشینك الیندهاختیار جزئی قومشدر اول حسبله صادر اولان افعالندن مثاب اولور ومعاقب اولور .اکر سؤال اولنوب اختیار جزئی دیدکلری نسنه‌یی دخی تکری تعالی یراتمشدر اول یراتمیدی قول نیه قادر اولور ایدی بو تقدیرجه ینه جمله‌سی الله تعالی‌دن اولمش اولور دنیلورسه جوابی بودرکه اکرچه هر نسنه‌یی خلق اتمك الله تعالی حضرتلرندندر قول نسنه یراتمغه قادر دکلدر اما اول اختیار جزئینك صرفنی قوله مفوض قیلمشدر دیلدیکی یره صرف اتمکده قولی مستقل ایدوب اول بابده کندی ارادن چیقمشدر بو مرتبه‌دن صکره قول اختیار جزئی‌سنی خیر جانبنه صرف ایدر ایسه دخی خلق ایدیویرر شروفساد جانبنه صرف ایدر ایسه دخی خلق ایدیویرر وشروفساده صرف ایتدیکی زماننده خلق ایدیویرمکدن راضی اولمق لازم کلمز زیرا مقدما کتابلر وپیغمبرلر کوندروب خیروشری بیلدیرمشدر وخیردن خشنود اولوب شردن خشنود اولمیه‌جغنی اعلام اتمشدر انکیچوندرکه قول اختیارنی قنغی جانبه صرف ایدر ایسه انك جزاسنی کورور زیرا بیلدکدنصکره صرف ایدنجه عذره یر قالمز مثلا بر کیمسه‌نك بر قولی اولسه‌که هرکز بر حبه‌یه قادر اولمسه همان افندیسنه باقوب طورسه افندیسی دخی اول قولك شانتی امتحان ایچون الینه بر مقدار التون ویروب شویله دیسه که بره اوغلان سن بنم قولمسك وبو التون دخی بنم ملکمدر اما بونی سکا ویردمکه سنك تدبیر وتصرفك نه مرتبه ایدیکنی بیلم واستحقاقکی کورم اکر آته وطونه وسائر مهماتکه صرف ایدوب بر خوشجه آدملك سمتنی طوترسك سکا انواع رعایتلر ایدرم یانمده مرتبك زیاده اولور. اکر فسق وفجوره ومهملاته خرج ایدوب نکبتلك سمتنی طوترسك باشکه بلالر کتوروب سکا انواع عقوبتلر ایدرم ایشته سکا دیه‌جکمی دیدم وارایمدی شمدن کیرو بوالتونی صرف ایدنجه بن ارادن چیقدم کوره‌یم سنی نیلرسك دیسه بو مرتبه‌دنصکره اوغلان التونی فسق وفجوره صرف ایتدیکی تقدیرجه تقصیری کیم اتمش اولور ظاهر بودرکه افندیسی لازم اولان‌نه ایسه بیلدیرمشدر انك جانبندن قصور یوقدر ایمدی لازم کلورکه خطا خدمتکارك اوله. اکر سؤال اولنوب حق تعالی حضرتلرینك تجربه وامتحانه نه احتیاجی وار ایدیکه قوللرینی تجربه ایلیه دنیلور ایسه.جوابی بودرکه حق جل وعلا حضرتلری قوللرینی تجربه وامتحان ایلر دیمکك معناسی کندویه علم حاصل اولمغیچون ایلر دیمك دکلدر زیرا حق سبحانه وتعالی حضرتلری علام الغیوبدر جمیع مخلوقاتك احوالنه تا ازل آزالدن عالمدر علمندن خارج نسنه یوقدر علم الله جمیع اشیایی محیطدر بلکه امتحاندن مراد هر کشینك شانی کندویه بیلدرمکدرکه حدندن تجاوز ایدوب مراتب عالیه‌یه استحقاق دعواسنی قیلمیه‌قصور کندی جانبندن ایدیکنی فهم ایلیه‌تا کم حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك عدل ودادی مرتبه‌سی وفضل واحسانی دائره‌سی تمام ادراك واذعان اولنه مثلا بر صاحب دولت

عتاب وعقابی ملاحظه ایتدکجه قتادۀ چاه هلاك اولمغه‌قریب‌اولوب شدائد یوم المیزان خوفندن دل صدپاره‌م مانندبرك خزان لرزان وهمیشه مآل‌احوالم یوم‌السؤالده نیه‌منجراولور دیو هراسان اولدیغم محل اشتباه دکلدر. لیث چون بوکلام صحت‌انجامی‌استماع ایدنجه‌دیدی‌که‌یاامیرالمؤمنین خاطرندن شبهه‌یی کیدرکه مقتضای وعد بی‌خلاف سبحانی‌وپیغام‌مژدهٔ‌بی‌خلاف قرآنی یعنی نص کریم ﴿ ولمن خاف مقام ربه جنتان ﴾ مضمونی اوزره ایکی جنته مستحق واهل بهشتدن اولدیغك متحققدر وبو عقده اشکالنی کشاده ودل غمکینلرینی‌بند المدن آزاده ایلدکده رشید وزبیده جوائزوخلع‌بسیار ونوازش بی‌شمار ایله‌مقابله ایتدیلر یوز یتمش‌بش سنهٔ هجریه‌سنده جوار رحمت حقه‌واصل‌اولدی‌رحمة‌الله علیه (عن‌ابی‌الزبیر) اسمی محمددر.اسلمکینك‌اوغلیدر کتب سته اصحابی حدیثنی تخریج ایتدیلر (عن جابر بن عبدالله) انصاریدندر رسول اکرمدن روایتی چوقدر اون طقوزغزایه

برقولنك شاننده استقامت یوق ایدیکنی بیلسه رعایتنده اهمال اوزره اولور. اما
مذکور قول کندی حدینی بیلسه زعمنجه کندوبی مصلحت کذار ملاحظه ایلسه
صاحب دولت بکا رعایت ایلز دیو دائما شکایتدن خالی اولماز. اماحدینی بیلدیروب
کندینك عدلنی وفضلنی ظهوره کتورمکیچون بر مصلحت اصمارلسه قول دخی
کندینك قصور شانی مقتضاسنجه ایشك آخرینی ملاحظه ایلمیوب دائما اهمال و
تکاسل اوزره اولسه مال ومنالی تلف ایدوب حین محاسبه ده انواع قباحت وخیانتی
ظهوره کلسه انك سوزی قالماز کندو صفحات اعمالنده صورت حالنی مشاهده ایلر
بو مرتبه دنصکره عدل مقتضاسنجه حقندن کلور ایسه تقصیر کندینك ایدیکنی بیلور
فضل حسبنجه عفو ایلرسه لطف وکرم انك ایدوکنی اذعان ایلر وبوندن غیری
امتحانك نیجه اسرار خفیه سی دخی واردر که بزم عقللریمز انك فهم وادراکنده
قاصردر وکیمسه یی اسرارینه مطلع قیلمق حق جل وعلا حضرتلرینك اوزرینه
واجب دکلدر همان بزم وظیفه مز سمع وطاعت وبیان اولنان مرتبه لرایله قناعتدر
والله اعلم. ایمدی معلوم اوله که ﴿ ومارمیت اذرمیت ﴾ آیت کریمه سندن مراد
بودرکه آتقده ایکی حال واردر. بریسی ابتدادرکه آتلان نسنه یی الدن بوشاندرمقدر.
بریسی دخی انتهادرکه اول نسنه یی یرینه ایصال ایتمکدر. پس بو مقامده دخی اول
آتلان اوفاق طاشلری الدن چیقارمق رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینکدر
اما جمیع کفارك کوزلرینه قویمق یالکز باری تعالی حضرتلرینکدر زیرا بو انسان
فعلیله اولور نسنه دکلدر که بر آوچ قوم آتیلوب بیك نفر کیمسه نك کوزلرینه
کیره اصلا بریسی قالمیه. والحاصل آیت کریمه نك اشارتی بودرکه اول کون حق
سبحانه وتعالی حضرتلری کرچه ظاهرا انسان الیندن بعض سبب ظهوره کتوردی
اماهزیمت فی الحقیقه کندینك ایدی. محمد بن اسحق رحمة الله علیه روایتنده وارد
اولمشدرکه بدر کوننده عکاشة بن محصن رضی الله تعالی عنه شولقدر جنك ایتدیکه
الینده قلیجی اوفاندی دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننه کلدی
پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام دخی الیندبر اغاج بوداغی ویروب واربونك ایله
جنك ایله دیدی عکاشه رضی الله عنه الینده بوداغی بر کره سلکی ویردیکی کبی
برکوزل اوزون محکم اوقه لو قلج اولدی. اندن کتدی تا باری تعالی حضرتلری
مسلمانلره فتح میسر ایدنجه اول قلجله جنك ایلدی صکره دن رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلریله نیجه غزالره کیدوب اول قلیجی قوللندی حتی شهید اولدیغی
زماننده دخی کندی ایله بیله ایدی دیو بیوردی. پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام
حضرتلرینك اول کونده ظهوره کلان معجزاتندن بری دخی بودرکه قاضی عیاض
رحمة الله تعالی علیه نقلنده ابن وهبدن روایت اولنمشدرکه معاذبن عمرو رضی الله
تعالی عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك یاننه برحالده کلدیکه برالینی
عکرمة بن ابی جهل شویله چالمشکه همان دریسندن ایلشه قالمش رسول الله صلی الله

رسول اکرم ایله حاضر
اولدی مصر وشامه رحلت
ایتدی ومکهٔ مکرمه ده
براز زمان مجاور وآخر
عمرنده اعمی اولدی. سن
شریفلری طقسان درده
بالغ اولدقده هجرتك تمش
یدنجی سنه سنده مدینهٔ
منوره ده آخرته انتقال
ایتدی (ان رسول الله صلی
الله علیه وسلم قال عرض
علی الانبیاء) رسول اکرم
بیوردیلر که انبیاء بنم
اوزریمه عرض اولندیلر
یعنی کوستردیلر. ایمدی
بوعرض لیلهٔ معراجده
اولدیغی احادیث صحیحه ایله
ثابتدر. لکن مکان عرضده
روایت مختلفدر اکثراهل
سیر قولی بودرکه رسول
اکرم سمواته عروج ایتمزدن
اول انبیاء عظام ایله بیت
مقدسده جمع اولدیلر (فاذا
موسی ضرب من الرجال)
ناکاه موسی یی کوردم
رجال مابیننده متوسط اللحم
ایدی (کأنه) کویاموسی
علیه السلام (من رجال
شنوءة) شنوءه رجالندندر
شینك ضمی ونونك ضمی
وهمزه نك فتحی بعده تاء
ایله عنده برقبیلهٔ معرو-
فه نك اسمیدر. بوقبیله نك
اهالیسی غایت نظیف

تعالى عليه وسلم حضرتلرى الينه توكوردى دخى الى ينه ياپشوب بتدى . آندنصكره حضرت معاذ تا عثمان رضى الله عنه زمانه دكن حياتده اولدى ديمشلردر. حضرت عايشه رضى الله تعالى عنها بيورمشدر كه بدر غزاسنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى امر ايلدى كفارى سوركلديلر دخى «قليب» ايچنه طولدرديلر امامية بن خلف ديدكلرى ملعون دوشديكى يرده شوبله شيشديكه زرخنه صيغماز اولدى اصحاب كرام اول ملعونك اوستنه شولقدر طاش وطپراق آتديلر كه التنده نابديد اولدى قتى موذى ملعون ايدى لعنة الله عليه. وقليب شول قيودر كه ايچى طاشله ياپلمش اولميه سابقا ذكر اولنديغى اوزره. انس بن مالك رضى الله تعالى عنهدن مرويدر كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بدر غزاسندن بركون اول اشارت ايدوب ايشته محل فلان كافرك يريدر وبو محل فلان كافرك يريدر ديو بيوردى ايرتسى كون اولديغى كبى ذكر ايتديكى كافرلرك هربرى اشارت بيورديغى يرلره دوشديلر هيچ بريسى آخر يره دوشمك واقع اولمدى ديو بيورمشدر. آندن كفار قلجدن كچوب قليب ايچنه آتلدقلرندنصكره رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اورايه واردى. دخى يافلان بن فلان . ويافلان بن فلان ديو برقاچنى آدلو آديله چاغروب « هل وجدتم ماوعد ربكم الله ورسوله حقا فانى وجدت ماوعدنى الله حقا » بيوردى. معناسى الله تعالى ورسول الله سزه وعده ايتدكلرينى حق بولديكزمى تحقيقا حق سبحانه وتعالى بكا وعده ايتدكلرينى بن حق بولدم ديمكدر . يعنى كورديكزمى ايمانه كليوب كفر اوزرينه كيدنلرك عاقبتلرى عذاب جهنم اولديغى شمدى بيلديكزمى بكا وعده قلنان فتح ونصرتى بن كوردم ديمشدر . روايت اولنمشدر كه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام كفار اوزرينه واروب ميتلرينه خطاب ايتديكى زمانده حضرت عمر رضى الله تعالى عنه يارسول الله برالاى جانسز بدنلره نيجه خطاب ايدرسك ديدى. پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام بيورديكه « ماانتم باسمع لما اقول منهم غيرانهم لايستطيعون ان يردوا شيئا » يعنى ياعمر بنم سوزمى سزانلردن زياده اشيدبجى دكلسكز الا بوقدر واركه انلر جواب ويرمكه قادر دكللردر ديمك اولور . ابن مرزوق رحمة الله عليه عبدالله بن عمر رضى الله تعالى عنهما حضرتلرندن روايت ايلمشدر كه بركره بدره اوغرادم دخى كوردمكه بر كيمسه‌يه عذاب ايدرلر ايكلر كچوب كتدكدنصكره اردمدن ندا ايدوب ياعبدالله ديدى ابن عمر حضرتلرى ايتدى اسمم ايله چاغردى بيلمزمكه بنى بيلديكندنمى ايدى يوقسه بيلميوب همان عادت عرب اوزره ياعبدالله ديمكمى ايدى هله دوندم يانه واردم بندن صواستدى بنده صوويرمك قصدينى ايتديكم كبى اول عذاب ايدن قره صورتلو كيمسه بكا ياعبدالله صاقن ويرمه بو رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك قيرديغى مشركلردندر ديدى ديمشدر. امام طبرانى رحمة الله عليه ايدر بدرده ظهور ايدن علامتلرك بعضيسنى حاجدن چوق كمسه حكايه ايتمشيدى ايشتمش ايدك كه بدره

ونسبلرى طاهر وسيرتلرى حسن وعملرى پسنديده وضعف وسمن ماييننده متوسطلردر بناءً على ذلك حضرت موسى بو قومه تشبيه اولندى (ورأيت عيسى بن مريم عليه السلام) بن عيسى بن مريمى كوردم (فاذا اقرب من رأيت به شبها) بنم كوردكلرمدن صورت جهتنده اكا پك مشابه اولان (عروة بن مسعود) مسعود الثقفينك اوغلى عروه‌دز. معلوم اوله كه رسول اكرم عيسى عليه السلامى عروة بن مسعوده تشبيه ايتدى . عروه‌يى كوروب قيافتنه مطلع اولان اصحاب كرام عيسى نك حليه‌سنى قياس ايله فهم ايدرلر. قاضى عياض شفاسنده ابو هريره‌دن روايت ايلديكى حديث شريفك معناسى بودر كه رسول اكرم بيورديكه بن عيسايى كوردم اورطه بويلو وجهنده بكارى چوق حامدن چيقمش كبى قزارمش ديو نقل ايتدى. معلوم اوله كه رسول اكرم طائفدن رجعت ايتدكده مدينه‌يه داخل اولمزدن اولجه عروة بن مسعود رسول اكرمى آرزو ايدوب كلوب يولده يتيشدى .

(اوغرايان)

اوغرایان کیمسه‌لر جنك اولان یرده طبل آوازینی اشیدردیرلرایدی. وبویله واقع
اولدقده اهل اسلامه فتح ونصرت علامتی طوترلر ایدی بن بونی انکار ایدردم
قنده اولاجقدر که کرچکدن طبـل آوازی کله جائزدرکه‌طوار ایاغی طـاشلره
طوقنوب قیـالر یالکلانور دیرایدم وبکا دیرلردی اورالر یومشق یرلردروقومدر
انده طاش یوقدر واورایه اوغرایان اکثری‌دوه‌در دوه‌ایاغندن قوم‌اوزرنده‌صوت
وصدا چیقمق احتمالی یوقدر دیرلرایدی برزمانده حق جل وعلا بکانصیب قیلدی
مکةالله سفرنده اتفاق برکون بدره اوغرادم‌دوه‌دن اینـدم‌یایان‌یوریوب کیدرایکن
یانمده دوه‌جیلردن برعرب اوغلانی وارایدی‌بکا ایتدی طبل آوازنی‌اشیدیرمیسك
دیدی بن بوفکردن فارغ وکندی ملاحظه‌مه مشغول کیدردم عرب بوسـوزی
سویلدیکی کبی خاطرمه کلدی وبونك سـویلدیکندن بدنم دتردی قولاق طوتوب
دکله‌دم واقعا طبل آوازی کلدی برمقدار روز کار اسرایدی والمده برسـعدان
اغجی بوداغی وارایدی‌المدن براقدم جائزکه روز کار بوداغه طوقنمقدن برصوت
پیدا اوله‌دیدم وتحقیقنی بلمك تمام مرادم ایدی همان براوزرینه اوتوروب دکله‌دم
وقالقوب دکله‌دم محقق طبل آوازنی ایشتدم هیچ شبهه‌قالمدی اما آوازءن طرفندنبرو
کلور ایدی بزمکه‌یه طوغروکیدرزدك اوکون بدرده قوندق بتون کون نوبت نوبت
طبل آوازنی ایشـتدم دیوبیوردی . وشویله خبر ویررلر که هر کشی اشتمزمش
برجاعتك ایچنده بعضیسی اشیدوب بعضیسی اشتمك اولورمش. امام‌طبرانی رحمه‌الله
نقلنده وارد اولمشـدر که‌اول کون« ابوالیسر .عباسی»طوتوب اسیر ایلدی وعباس
بیوك آدم‌ایدی ابوالیسر کوزه‌خور کیمسه ایدی عباسه ایتدیلر نه‌خوشسك بوواصل
آدمه طوتلدك‌دیلسك خود آوجك‌ایچنه آلورایدك دیدیلر عباس ایتدی قارشومدن
کلدیکی کبی کوزیمه «خندمه» کبی کورندی دیدی. وخندمه دیدکلری مکة اللهده
برطاغدر . روایت اولنورکه طوتیلان‌اسیرلری باغلیوب ضبط ایلك حضرت عمره
اصمـارلنمش ایدی عباسی دخی باغلدی عباس اکلیوب یاتوردی رسول‌الله صلی‌الله
تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری اکلدیسنی ایشتدی دخی‌اول کیجه بیحصورلغندن اویومدی
انصـار قومی بوحالتی طویدیلر دخی واردیلر عبـاسك باغنی چوزدیلر رسـول‌الله
صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك رضای شریفلری بویله ایدیکنی فهم ایتمشلردی
صکره‌دن بتـمه تمـام رضای شریفلرینی طلب ایدوب عبـاسك فداسی ترك اولنمق
خصوصنی‌سویلدکلرنده رسـول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری جواب ویرمدی
. امام‌احمد رحمةالله‌تعالی‌علیه نقلنده انس‌بن‌مالك‌رضی‌الله‌تعالی‌عنه روایت‌ایلمشدرکه
رسول‌الله صلی‌الله‌تعـالی علیه‌وسلم حضرتلری بدر کوننده اصحـاب کرامله اسیرلر
خصوصنده مشورت ایدوب حق‌سبحانه‌وتعالی بونلرك‌فرصتنی سزه ویردی شمدی
بونلری‌ندایلك کرکدر دیوبیوردی. حضرت عمررضی‌الله‌تعالی‌عنه‌حضرتلری‌یارسول
الله بن بونلرك بوینلرینی‌اوریرم دیدی. پیغمبرعز علیه‌الصلاة والسلام‌حضرت عمرك

وهجرتك طقـوزنجی
سنه‌سنده اسـلامه‌کلوب
قومنه رجعت ایتمك‌ایچون
برایکی کره اذن طلب
ایتدکده اوچنجی دفعه‌ده
اذن‌ویردیلر. قومنه‌واصل
اولدقده هربرینی اسلامه
دعوت ایتدی . معـاندلر
عداوت‌ایدوب صلاة فجر
ایچون کندی خانه‌سـنده
عروة بن مسـعود اذان
اوقورایکن‌قومندن‌برخبیث
اوق ایله شهید ایتـدی
رضی الله عنـه . بوخبر
رسول اکرم حضرتلرینه
واصل‌اولدقده بیوردیلرکه
عروه‌نك مثلی صـاحب
« یاسین » مثلیدرکه قومنی
حضرت‌الله‌ه‌دعوت‌ایتدی
قومی ابا ایدوب‌قتل‌ایتدیلر
(ورأیت‌ابراهیم‌علیه‌السلام)
بن ابراهیمی کوردم (فاذا
اقرب من رأیت به شبـها
صـاحبکم) کوردکلرمده
صورت جهتندن اکا پك
مشـابه اولان سزك صـاـ
حبکزدر (یعنی نفسـه)
راوی بیوررکه رسـول
اکرم حضـرتلری کندی
نفس سـعادتلرینی مراد
ایدرلر (ورأیت جبرائیل)
بن جبرائیلی کوردم (فاذا
اقرب من رأیت به شـبها
دحیة) کوردکلرمده آکا

كلامندن اعراض ایدوب صحابهٔ کرامله ینه مشورت ایلدی حضرت عمرینه اویله دیدی. حاصلی اوچ کره بویله واقع اولدقدنصکره ابوبکر الصدیق رضی الله عنه ایاق اوزرینـه طوروب یارسول الله فدالرینی آل دخی بونلری عفو ایله دیدی. پیغمبر عز علیه الصلاة والسـلامه ابوبکر رضی الله عنهك بوکلامی خوش کلوب مبارك یوزندن اضطراب اثری کتدی وعفو بیوروب فدالرینی قبول ایلدی. اندن حق تعالی ﴿ لولا کتاب من الله سبق لمسکم فیما اخذتم فیه عذاب عظیم ﴾ آیت کریمه سنی انزال ایلدی وبو آیت کریمه نك تحقیقی مقصد سادسده کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی . ابن عباس رضی الله تعالی عنهما حضرتلرندن روایت اولنمشدرکه ایتدی بدر غزاسنده بابام عباس اسیر اولدی دخی رسول الله صلی الله تعـالی علیه وسلم حضرتلری ایتـدی یاعباس کندی نفسـك ایچون وقرنداشلرك اوغللری عقیل بن ابی طـالب ونوفل بن حارث ایچون ودوستك عتبه بن عمرو ایچون فداویر دیو بیوردی عباس ایتدی بن مسلمان اولمشدم قریش بنی بونده کوجله سوروب کتوردیلر بوقسه بن کندم کلمدم دیدی. رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی یاعباس سوزکك حقیقتنی الله تعالی بیلور اکر سوزك کرچك ایسه الله تعالی سکا اجرینی ویره اماهله ظاهر حالك بوایدیکه بزم اوزریمزه کلش ایدك دیو بیوردی. موسی بن عقبه دن منقولدرکه اسیرك فداسی قرق قیه التون ایدی دیمشدر. ابو نعیم رحمة الله علیه ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن روایت ایلمشدرکه اول کون عباسی یوزقیه التونه وعقیل بن ابی طالبی سکسان قیه التونه کسمشلرایدی. عباس رسول الله صلی الله تعـالی علیه وسلم حضرتلرینه قراتمز ایچونمی بویله ایتدك دیدی یعنی سنـك عمك اولدم بکا نیچون بودکلو فدا تکلیف ایدرسـك دیمك استر ایدی. اندن حق سبحانه وتعالی ﴿ یاایها النبی قل لمن فی ایدیکم من الاسری ان یعلم الله فی قلوبکم خیرا یؤتکم خیرا مما اخذ منکم ویغفر لکم والله غفور رحیم ﴾ آیت کریمه سنی کوندردی. معناسی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه خطاب ایدوب بیوررکه یامحمد شول اللریکزده اولان اسیرلره سن دیکه اکر حق تعالی حضرتلری سزك قلبکزده ایمـان واخلاص وار ایدیکنی بیلورسـه سزدن اخذ اولنان فدادن ایو نسـنه یی سزه ویرر وسزی مغفرت ایلر وباری تعـالی حضرتلری غفور رحیم در مبالغه ایله غفران ورحمت ایدیجیدر دیمکدر .حضرت عبـاس رضی الله تعالی عنه نه زمانده ایمـانه کلدیکی علما مابیننده اختلاف اوزره در. بعضیلری ایتدیلر حضرت عباس چوقدن ایمانه کلش ایدی اما بدر غزاسنده مشرکلرله بیله ایدی رسـول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحابنه اصمارلمش ایدیکه عباسه کیم راست کلور ایسه قتل ایتمیه زیرا کندو ارادتیله کلمشدر مشرکلر کوجله کتورمشلردر دیو بیوردی. بعضیلری ایتدیلر بدر کوننده ایمانه کلشیدی وفتح مکه ده رسـول الله صلی الله تعالی علیه وسـلم حضرتلرینه « ابوا» دیدکلری موضعده قارشو کلدی ومکه فتحنده پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلریله بیله ایدی صکره مدینه یه کتدی

یك مشابه اولان دحیه در. معلوم اوله که دحیه حضرتلری بنی کلیب قبیله سندندر صحـابی جلیل القـدردر . غزوهٔ بدرده حاضر اولمیوب بعده واقع اولان غزواتك جمله سنه حاضر اولدی . وتحت الشجرده بیعت ایتدی هجرتك التنجی سـنه سنده الچیلك ایله رسـول اکرم دحیه یی قیصر رومه ارسال ایتدی. غایت حسن وجمال ایله موصـوف ایدی حتی مدینه یه کلدکجه اهالی تماشایه چیقارلر ایدی . شام قریه لرندن برقریه ده وفات ایتدی رضی الله عنه . جبرائیل علیه السلام رسول اکرم حضرتلرینه کلدکجه اکثریا دحیه صورتنه تمثل ایدوب کلوردی . معلوم اوله که مصنف حضرتلرینك بو حدیث شریفی روایتـدن مرادلری حضرت ابراهیمك رسول اکرمه مشابهتلرینی افاده در. معلوم اوله که بو حدیثدن استفاده اولنورکه بعض عظما وعلما وصلحانك صـورت وهیئتنی کوروب شرف ملاقاتلریله مشرف اولان کمسـنه لر کورمیـان کمسنه لره مزبورلرك هیئتلرینی تبلیغ ایده لر . زیرا انلرك شکل وهیئتلرینه نظرده

هجرت عباس ایله ختم اولندی دیدیلر. بعضیلر دخی خیبر غزاسنده اعانه کلدی دیدیلر. بعضیلر دخی بدردن مقدم اعانه کلمش ایدی ومشرکلرك احوالنی یازوب مکتوبله مدینه‌ده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اعلام ایلر ایدی مکه فتح اولندیغی کون ایمانی اظهار ایتدی اول کونه کلنجه مشرکلردن صاقلر ایدی دیمشلردر وفتح مکه‌دن اول رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مدینه‌یه کلمك استردی پیغمبر عزیز علیه الصلاة والسلام مکه‌ده طوردیغك سکا خیردر دیو بیوردی دیدیلر. بو تقدیرجه مکه‌ده طورمق خیر اولدیغنك اصلی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مکتوب کوندروب مشرکینك تدبیرلرندن خبردار ایتدیکی اولمق کرکدر الله اعلم . اما تفسیر قاضیده مسطوردرکه ذکر اولنان ﴿ یاایها النبی قل لمن فی ایدیکم ﴾ آیت کریمه‌سنك نزولنه سبب حضرت عباس خصوصی اولمشدر اولوقتکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عباس رضی الله تعالی عنه‌دن فدا استیوب یا عباس کندی نفسك ایچون وقرنداشلرك اوغللری عقیل ونوفل ایچون فدا ویردیدی ذکر اولنان اوزره بر مقدار التون تکلیف ایلدی عباس ایتدی یا محمد بنی شویله ایلدك که عمرم اولدقجه قریش طائفه‌سنه الیم اوزادوب دیلنجیلك ایدم دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی خاتونکه ویردیکك التون نیجه اولدیکه بویله سویلرسك مکر عباس رضی الله تعالی عنه بدر صواشنه مشرکلرله کیدر اولدیغی زمانده برکیجه خاتوننه وافر التون ویروب دیمش ایدیکه بنم بو سفرده باشمه کیم بیلور نه کله اکر بن بر حال اولور ایسم بو التونی درت اوغلوم ایله کندو مابینکده قسمت ایده‌سکز دیمش ایدی اما بو خصوصی خاتونی ایله کندودن غیری کیمسه واقف دکل ایدی انجق حق تعالی حضرتلری بیلوردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عباسه بویله دینجه حیران قالدی دخی « ومایدریك » دیدی. یعنی بنم خاتونمه التون ویردیکمی سن ندن بیلدك سکا کیم اعلام ایتدی دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « اخبرنی به ربی » یعنی اونی بکا ربم خبر ویردی دیو بیوردی همان عباسك اختیاری قالمیوب ایتدی « اشهد انك صادق وان لا اله الا الله وانك لرسوله لم یطلع علیه احد الا الله ولقد دفعته الیها فی سواد اللیل » یعنی بن شهادت ایدرمکه تحقیقاسن کرچك پیغمبرسك وحق تعالی بردر اندن غیری تکری یوقدر وسن انك رسولی‌سك دیدی بن خاتونمه التون ویردیکمی حق تعالی‌دن غیری کیمسه بیلمز ایدی والله بن انی خاتونمه کیجه قرانلغنده ویرمش ایدم دیدی وبدر غزاسنده حق سبحانه وتعالی حضرتلری صحابهٔ کرامدن اون درت کیمسه‌یی مرتبهٔ شهادتله اکرام ایلدی التیسی مهاجریندن سکزی انصاردن ایدیلر وانصاردن اولنلرك دخی التیسی خزرج قبیله‌سندن ایکیسی اوس قبیله‌سندن ایدی . روایت اولنور که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بدر غزاسندن رمضان شریفك آخرنده شوالك برنجی کوننده فارغ اولدی. دخی زید بن حارثه ایله مدینهٔ منوره‌یه

برکت اولدیغی کبی حلیه و صورتلرینك خزانهٔ خیالده حاضر اولمسنده دخی برکت کثیره مقرردر. پس بو کلامده رسول اکرمك حلیه و شمائل شریفه‌سنی حفظ ایتمکه ترغیب کلی واردر صلی الله علیه وسلم

﴿ الحدیث الثالث عشر ﴾

(حدثنا سفیان بن وکیع) اون اوچنجی حدیثی بزه وکیع اوغلی سفیان خبر ویردی (ومحمد بن بشار) دخی بشار اوغلی محمد خبر ویردی (المعنی واحد) مصنف بیوررکه سفیان ومحمدك بزه خبرویردکلری حدیثلرك معنالری بردر (قالا اخبرنا یزید بن هارون) سفیان ومحمد بو حدیث شریفی بزلره یزید بن هارون خبرویردی دیدیلر. معلوم اوله که یزید سلمی قبیله‌سندندر. عابد وحدیث وفقهله مشهورلردندر ائمهٔ سته مشایخندندر . یحیی بن ابی طالب بیوردیکه بغدادده یزیدبن هارون مجلسنه حاضر اولدم واندن حدیث استماع ایتدم یتمش بیك مقداری آدم مجلسنده حاضر ایدی (عن سعید الجریری) ائمهٔ سته حدیثنی

بشارت خبرینی کوندردی زید دخی مدینه‌یه شول زمانده کلدیکه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینک قزلرندن بریسی وفات ایلمش اول ساعت مسلمانلر دفن ایتمشلر. وفات ایدن: بعضیلر قولنجه حضرت «رقیه» ایدی. بعضیلر قولنجه حضرت «ام کلثوم» ایدی دیمشلردر حضرت عثمان رضی الله عنه رقیه مصلحتی ایچون مدینه‌ده قالمش ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مال غنیمتدن غیریلری کبی اکا دخی تمام حصه ویردی دیمشلردر . اندن پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری غزادن دوندیکی زمانده عاصم بن ثابت رضی الله عنه حضرتلرینی کوندردی واردی عقبة بن ابی معیط دیدکلری ملعونی دپه‌لدی واسیرلری سوروب مدینه‌یه توجه ایلدی کفار قریشدن آلنان مال غنیمتی یوکلدوب کتوردیلر «صفرا» دیدکلری دربندن چیقاردقلری کبی مال غنیمتی مسلمانلره قسمت ایلدی ومذکور صفراده حضرت علی ابن ابی طالبه امر ایلدی نضر بن الحارث دیدکلری کافرک بوینی اوردی اندنصکره رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری کندیسی ایلرو کیدوب اسیرلردن برکون مقدم مدینه‌یه کلدی واسیرلر شهره کلدیکی زمانده اصحاب کرامه اولشدردی « استوصوابهم خیرا » دیو بیوردی. معناسی انلرک احوالنی مراعاته امر ایدوب کوروب کوزتمک دیمکدر دیمشلردر . واسیرلر خصوصنده جمهور علما مذهبی بودر که امام اولان کیمسه مخیردر دیلر ایسه قتل ایدر نتکیم رسول الله حضرتلری بنی قریظه طائفه‌سنی جمله قلجدن کچوردی ودیلر ایسه فدالرینی آلور یعنی نفسلرندن بدل مال آلور دخی اطلاق ایلر ودیلر ایسه قوللنور . روایت اولنورکه بدر غزاسنده کفاره بوحقارت واقع اولدی دخی ابوسفیان قچارق مکه‌یه کلدی ابولهب مکه‌ده قالمش ایدی ابوسفیانی کورنجه قریشدن خبر صوردی ابوسفیان ایتدی هیچ بزم حالمزی صورمه دیدی ابولهب ندر اصلی نه اولدیکز دیدی ابوسفیان ایتدی همان اونی بیلورمکه محمده بولشدیغمز کبی آرقه‌لریمزی دوندردک دخی بزی استدکلری کبی قیردیلر واستدکلری کبی باغلیوب اسیر ایتدیلر دخی آلوب کتدیلر دیدی ابولهب ایتدی نه‌قضایه اوغرادیکز که بوقدر کشی ایله تابویله رسوایلق ایتدیکز دیدی ابوسفیان ایتدی والله بالله بوخصوصده هیچ کیمسه‌یی عیبلامق اولماز دیدی یرایله کوک ماییننده اولقدر بیاض صورتلو ابلق آتلره بنمش آدملر کوردمکه آنلره کیمسه قارشو طورمق احتمالی یوق ایدی دیو یمینلر ایلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینک معتق اولان ابو رافع بوسوزلری ابو سفیاندن ایشدنجه ایتدی والله اول کوردیکک ملکلر ایدی همان ابولهب ابورافعک صورتنه برطبانجه چالدی عباسک خاتونی ام الفضل دخی اوغلانه نیچون طبانجه اوررسک دیو بربیوک جوب قالدیروب ابولهبک باشنه چالدی اندنصکره ملعون همان یدی کیجه صاغ اولوب جانی جهنمه اصمارلدی واوله جکنه یقین «عدسه» دیرلر برمرض واردر که سویلجیلردر طائفه عرب اندن قتی قچارلر انی چیقاردی دخی اوغللری بیله

روایت ایتدیلر (قال) سعید دیدی (سمعت اباالطفیل) بن ابوطفیلی استماع ایتدم ابو طفیل حضرتلرینک اسمی عامردر . واثله اوغلیدر هجرتک اوچنجی سنه سی تولد ایتدی . رسول اکرم حضرتلرینک حیاتنده سکز یاشنده ایدی بعده حیاتده قالوب هجرتک یوز سنه‌سنده وفات ایتدی صحابیدن وجه ارضده بوندن غیری کمسنه قالمامش ایدی (یقول رأیت النبی صلی الله علیه وسلم) ابوطفیل بیورر بن رسول اکرمی کوردم (ومابقی علی وجه الارض) روی زمینده باقی قالمدی (احد) برکمسنه (رآه) رسول اللهی کوردی (غیری) بندن ماعدا یعنی ابوطفیل دیدیکه یاسعید رسول اکرمی کورن کمسنه لردن حالا روی زمینده بندن غیری قالمدی . ایمدی بندن سؤال ایله پس سعید جریری دیدیکه (قلت) بن ابوطفیله دیدم (صفه) رسول اکرمی وصف ایله یااباالطفیل (لی) بنم ایچون کوردیکک کبی (قال) ابو طفیل دیدی (کان ابیض) رسول اکرمک جسم شریفلری بیاض ایدی

(یاننه)

يانه كلمديلر اولديكندنصكره اولوسى اوچ كون ياتدى كيمسه يانه اوغرامدى آخرعارلنديلر دخى خلقك ديلندن قاچدقلريچون برچقور قازوب ايراقدن اغاجله ايچنه ايتديلر واوزرينه ايراقدن طاش طپراق اتارق طولدرديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه جفا ايدن ملعونلرك عاقبت هر برى بر طريقله ايتدكارى خباثتك نكبتلرينى كورديلر. ابن عقبه رحمة الله عليه ايدر بدرده قيريلان ملعونلرك قاريلرى اوزرلرينه كلديلر دخى بر آى تمام فرياد وفغانلر ايلديلر لعنة الله عليهم اجمعين بوندنصكره واقع اولان ﴿ سرية عمير بن عدى الخطمى ﴾ در تاريخ هجرتك اون طقورنجى آينده رمضان شريفدن بش كيجه قالمش ايدى مذكور عمير بر اعمى كشى ايدى انك قبله سنده عصما بنت مروان آدلو بر كافر قاريسى وار ايدى اسلامى تعييب ايدردى وچوق بى حيالق ايدوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى انجيدردى عميره امر ايتديكه واره اول ملعونه يى قتل ايده اول دخى كيجه ايله اوينه كيردى دخى اوغلانى اوشاغى اطرفنده ياتوب اويورايكن قلجنى چيقاروب كوكسنه طيادى ارقه سندن چيقاروب هلاك ايلدى ينه كلدى صباح نمازنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريله قيلدى. وبو اعمى كيمسه يى كوندرمكك وجهى اول ايديكه كندو قلبيله سندن ايدى وبوندن كيمسه حيله اكلمز ايدى اوينه كيروب چيقديغنى كورسه لر دخى كيمسه بوندن اول اصل نسنه كلمك احتمالنى ويرمزدى معجزات محمدى برله واردى مصلحتى بجردى دخى كلدى. اندن شوالك اولنده بيرام نمازينى قيلدى ينه اول كون بنى سليم قبيله سنك اوستنه عزيمت ايلدى. بعضيلر قولنجه بدر غزاسندن يدى كون صكره كتدى ديديلر بوندن غيرى دخى ديمشلردر اندن واردى «كدر» ديدكلرى صويك اوزرينه قوندى اوچ كيجه انده طوردى كيمسه يه راست كلمه مدى دوندى كلدى بو دفعه سنجاغى حضرت على رضى الله تعالى عنه كتوردى. بوندن صكره ﴿ سرية سالم بن عمير ﴾ در ابو عفك ديرلر بر ملعون يهودى وار ايدى عمرى يوز يكرمى يه وارمش ايدى بودكلو پيرايكن ايشى كوجى اعداى دينى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى اوزرينه تحريك ايتمك ايدى. وپيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك حقنده انواع هذيان ايلر ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى امر ايدوب سالمى كوندردى سالم واروب قلجنى جكرى اوستنه قودى دخى طوتوب اول بر ياندن چيقاردى ملعون فرياد ايلدى كندو توابعندن بعض كيمسه لر كلديلر كتوروب اوينه قويدقلرى كبى جاننى جهنمه اصمارلدى وبو خصوص تاريخ هجرتدن يكرمنجى آيده ماه شوال ايچنده اولدى. بوندنصكره ﴿ غزوة بنى قينقاع ﴾ در وبونلر مدينه يهوديلرندن شجاعتله مشهور بر طائفه در بو غزا دخى مذكور شوالك نصفنده جمعه ايرتسى كونى واقع اولمش ايدى. معلوم اوله كه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلامك هجرتندنصكره كفار اوچ قسم اولمشلر ايدى. بر قسمى بويله ايديلركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايله معاهده

(مليحا) زياده كوزل دلنشين مطبوع اولديغى حالده پس مليح ۞ صبيح معناسنه اولدقده ديمك اولوركه رسول اكرم حضرتلرينك بدن مباركلرينك اونده آن تعبير اولنان حسن زائد وار ايدى (مقصدا) رسول اكرم حضرتلرينك جسم شريفلرى نه طويل و نه قصير ونه سمز ونه ضعيف ايدى بلكه جمله اعضالرى يراشقلى معتدل ايدى. حاصل كلام باشدن اياغه نور ايدى (صلوات الله وسلامه عليه) اللهك تجليسى وسلامى اول سلطان اوزرينه اولسون. معلوم اوله كه ابو طفيل حضرتلرندن غيرى وجه ارضده رسول اكرمى كورنلردن بركمسنه قالمدى بيوردقلرى بر معجزه بيانيچون عليه الصلاة والسلام حضرتلرى وفاتندن بر آى مقدم بيورديلركه اصحابم معلومكز اولسونكه بو كون يريوزنده موجود اولانلردن يوز سنه رأسنده كيمسه قالمز. واقعده بيوردقلرى كبى اولوب يوزنجى سنه ده اولكون موجود اولانلردن الك آخر ابو طفيل حضرتلرى وفات ايتدى امام مسلم صحيحنده

اتمشلرایدیکه جنك وجدال اتمیه‌لر ودشمنلرنی دخی جمع ایدوب اوزرینه صالمغه مباشرت اتمیه‌لر بونلر اوچ بلوك یهود طائفه‌سی ایدیکه بریسی بنی قریظه بریسی بنی نضیر بریسی دخی بنی قینقاع ایدی. وبر قسم کافر دخی جنك وجدال اوزره دائما عداوتلری مشتد اولمقده ایدی وبونلر قریش طائفه‌سیدر. بر قسمی دخی هیچ طمعزلرایدی کوره‌لم ایش نیه‌وارردیرلرایدی بونلرك دخی ایچلرنده بعضیسی استر ایدیکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام ظهوربوله‌بونلر خزاعه طائفه‌سی ایدی بعضیسی استمز ایدیکه ظهور بوله بونلر بنی بکر طائفه‌سی ایدی بعضیسی دخی ظاهرده رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله وباطنده دشمنلریله ایدیلر وبونلر منافقلر ایدی پس اول عهد اوزره اولان اوچ بلوك یهود طائفه‌سندن اولا عهدلرینی بوزان ملعونلر بنی قینقاع طائفه‌سی اولدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری دخی بدر غزاسندنصکره شوال ایچنده مذکور ملاعین ایله‌محاربه ایلدی ونقض‌عهد اتملرینه باعث بو اولمش ایدیکه طائفهٔ عربدن برخاتون بر قیومجی یهودینك دکاننده اوتورمش ایدی یهودی مراد ایدندیکه عورتك یوزینی آچوب کوره عورت رضا ویرمدی یهودی دخی عورتك قفتانی اوجنی بوطریقله اوتوردیغی یره‌ارقه‌سنه باغلادی عورت یرندن قالقدیغی کبی سری آچلدی یهودیلر کولشدیلر عورت‌همان فریاد ایلدی مسلمانلردن برکیمسه‌قیومجی‌یهودینك اوزرینه صیچره‌دی اوروب هلاك ایتدی یهودیلردخی آوشدیلر مسلمانی قتل ایتدیلر اورادن اهل اسلامله یهود اراسنده فتنه ظهور ایلدی.اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ابولبابه‌یی مدینه‌ده یرینه قودی وکندو اصحاب کرامله چیقدی بنی قینقاع اوزرینه کتدی دخی ذی‌القعده غره‌سنه وارنجه محاصره ایدوب ملعونلری اورته‌یه الدی آخررسول‌الله‌صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم‌حضرتلرینك‌فرمان شریفنه اطاعت کوستروب یارسول‌الله نه بیوررسك اویله ایده‌لم دیدیلر خاتونلریمز وذریاتمز بزم اولسون مال ومنالمز سنك اولسون بزی انجتمه دیدیلر پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام منذر ابن قدامه‌یه امرایلدی نه‌قدر یهودی وار ایسه بغلدیلر اندن عبدالله بن‌ابی بن‌سلول رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بونلر خصوصنده سویلیوب‌وافر ابرام والحاح ایتدی آخر رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قرمقدن قراغت ایدوب امر ایلدیکه مدینه‌دن چیقوب کیده‌لر اول دیارده آنلردن بر کیمسه قالمیه چیقدیلردیارشامده«اذراعات» دیدکلری یره کتدیلر جمیع اثواب وسلاحلرینی رسول الله‌صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری المش ایدی همان شویله باشلرینی قورتاروب کتدیلر واولدن عبدالله بن ابی وعبادة بن صامت مذکور طائفه‌ایله حلف ایدیلر.وحلف‌شول‌دوستدر که دوستنه‌غدرایلمکه‌یمین اتمش اوله صکره‌دن عبادة بن صامت رضی الله تعالی‌عنه دوستلقلرندن چکیلوب تبریٔ ایلدی اما عبدالله بن ابی منافق ایدی‌ظاهرده رسول الله‌صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم حضرتلری ایله ایدی

بو معنایی جزم ایتدیکه آخر وفات ایدن ابوطفیلدر رضی‌الله‌عنه

﴿الحدیث‌الرابع‌عشر﴾

اون دردنجی حدیث شریف (حدثنا عبدالله بن عبد الرحمن) بزه عبدالله خبرویردی‌مذکورعبدالله طائفلیدر و ثقف قبیله‌سندندر صدوقدر (اخبرنا ابراهیم بن المنذرالحزامی) عبدالله دیدیکه بوحدیث شریفی منذر اوغلی‌ابراهیم بزه خبر ویردی مذکور ابراهیم کتب‌سته مشایخندندر (اخبرنا عبدالعزیز بن ثابت الزهری) ابراهیم دیدیکه بوحدیث‌شریفی زهیرقبیله‌سندن‌اولان‌ثابت‌اوغلی‌عبد العزیز بزه‌خبرویردی (قال حدثنی اسماعیل بن‌ابراهیم ابن اخی موسی بن عقبة) عبدالعزیز دیدی‌بوحدیث شریفی موسی بن عقبه‌نك قرنداشی‌اوغلی‌اسماعیل بکا خبر ویردی (عن‌موسی‌بن عقبة) عمیسی‌اولان‌موسادن مذکور موسی فقیه ومعتمد ومغزیده‌امامدر (عن کریب) موسی بن عقبه قرنداشی اوغلی‌اسماعیله‌خبرویردیکی حدیث شریفی ابو مسلم هاشمینك اوغلی کریبدن اخذ ایتدی (عن ابن عباس)

اما معامله‌سی کفار ایله ایدی ﴿ یا ایها الذین آمنوا لا تتخذوا الیهود والنصاری اولیاء ﴾ آیت کریمه‌سی نازل اولدی. معناسی اهل ایمانی یهود و نصاری ایله دوستلق اتمکدن نهی قیلمقدر. بوندنصکره ﴿ غزوهٔ سویق ﴾ در هجرتك یکرمی ایکنجی آینده ذی الحجه‌نك بشنجی پازار کوننده واقع اولمش ایدی. سویق دیدکلری قاورلمش بغدای اونیدرکه طائفهٔ عرب یاغله قارشدیروب یرلر بوغزاده مشرکلرك اکثر یدکلری سویق ایدی و مسلمانلر کفار الندن بر مقدار سویق غنیمت المشلر ایدی انکیچون بو غزایه غزوهٔ سویق دیمکله مشهور اولدی دیمشلردر وبو کا سبب اول اولمش ایدیکه بدر غزاسنده ابو سفیان خلاص ایده بیلدیکی اثوابی آلوب مکه‌یه واردیغی زمانده نذر ایلمش ایدیکه لشکر چکوب محمدك اوزرینه وارمینجه نه خاتونلری یاننه واره نه کندویه دهن سوره عرب طائفه‌سنده عادتدر بدنلرینه یاغ سوررلر. حاصل کلام آندی یرینه کلمك ایچون قریش طائفه‌سندن ایکیوز نفر راکبله چیقوب مدینه ناحیه‌لرندن «عریض» دیدکلری یره کلدیکه اورادن مدینه‌یه اوچ میل یردر انده برقاج خرما اغاجنی یاقدی وانصار قومندن بر مسلمان قتل ایتدی وشمدی آندم یرینه کلدی دیو دوندی کیدر ایکن رسول الله صلی الله علیه وسلم اردنجه مهاجرین وانصاردن ایکیوز کیسه ایله چیقدی ابو سفیان قاچغه باشلدی وبو کلرینی تخفیف ایچون یولده طغرجقلریله سویقلرینی بیانه آتارلردی مسلمانلر بولوب الورلردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بش کون بیانده اولدی آخر ابو سفیان قاچوب خلاص اولدی اصحاب کرامله پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام مدینه‌یه کلدیلر وبو ذی الحجه‌نك اونده بیرام نمازنی قیلدی وقربان بوغازلمق امر ایلدی وعثمان بن مظعون رضی الله تعالی عنه بو آیده وفات ایلدی. وبو ییلده حضرت فاطمه‌یی علی بن ابی طالب رضی الله عنه ویردی. طبری رحمة الله علیه ایدر نکاح ایکنجی ییلك صفر آینده واقع اولمشیدی اما یکرمی ایکنجی آی واقع اولان ذی الحجه‌ده بریره کلدیلر دیمشلردر. واول زمانده حضرت فاطمه رضی الله عنها اون بش یاشنده وبش آیلق یادها زیاده‌جه ایدی وحضرت علی کرم الله وجهه یکرمی بر یاشنده وبش ایلق ایدی. امام احمد وابو حاتم رحمة الله علیهما روایتلرنده وارد اولمشدرکه حضرت فاطمه‌یی دیلکه اول ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه کلدی. اندنصکره عمر بن الخطاب رضی الله عنه کلدی پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلری جواب ویرمدی واردیلر یاعلی سن کندك وار فاطمه‌یی دیله دیدیلر اندن علی واروب دیلدیکی کبی یاعلی دنیالکدن هیچ نسنه‌یه مالکمیسك دیدی علی ایتدی یا رسول الله بر آتله بر جبه‌یه مالکم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی آتك سکا لازمدر اما وار جبه‌کی صات حضرت علی دخی واردی درتیوز سکسان اقچه‌یه جبه‌سنی صاتدی دخی اقچه‌سنی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه کتوردی اول دخی مبارك الیله بر مقدار اقچه الوب وارطیب آل دیو بلاله ویردی

موسی بن عقبه‌یه خبر ویردیکی حدیثی کریب رسول اکرمك عم زاده‌سی اولان عبدالله‌دن اخذ ایتدی (قال) ابن عباس بیوردی (کان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افلج الثنیتین) درت اوك دیشلری که ایکیسی اوستنده ایکیسی آلتنده اولور بونلره ثنیتین دیرلر افلج منفرج معناسنه‌در. یعنی رسول اکرم حضرتلرینك مبارك ثنیتینلری منفرج ایدی. ابن عساکر حضرت علیدن رسول اکرمك ثنایالری براق ایدی دیو تخریج ایتدی (اذا تکلم) رسول اکرم تکلم ایتدیکی وقتده (رؤی) کورینوردی (کالنور) نور کبی (یخرج) ظاهر اولوردی (من بین ثنایاه) رسول اکرمك ثنایاسنك آرالرندن (صلی الله علیه وسلم) رسول اکرم تکلم بیوردقلری وقتده مبارك ثنایالری انجولر کبی ظاهر اولوب دخی آرالرنده نور ظهوری حاضرینك رؤیتلری جمله معجزاتندندر امام قسطلانی مواهب لدنیه‌سنده ابی قرصافدن روایت ایتدی. ابی قرصافه بیوردی که بن ووالدم و خالتم رسول اکرم حضرتلرینك شرف صحبتلریله

اندن فاطمه‌یه جهاز امر ایلدی بر سریر یاپدیلر وبر سختیان یصدیق یاپدیلر ایچنی خرما لیفی ایله طولدردیلر وپیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرت علی‌یه بن سزه وارمینجه فاطمه‌یه تقرب ایتمیه‌سك دیو اصمارلمش ایدی. اندن فاطمه رضی الله عنها حضرتلرینی ام ایمن ایله حضرت علی‌یه کوندردیلر حضرت علی کرم الله وجهه ایدر فاطمه کلدی اوك بر جانبنده اوتوردی بن برجانبنده اوتوردم. اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام تشریف ایلدی قرنداشم بونده میدر دیو حضرت علی‌یی صوردی ام ایمن ایتدی قزیکی قرنداشکه‌می ویردك دیدی. رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری «نعم» بیوردی . یعنی رسول الله حضرتلری کلوب علی ایچون قرنداشم بونده‌میدر دیدیکندن ام ایمن بویله صاندیکه همان بویله دیمکله نکاح جائز اولمیه. رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری نعم بیوردیغی بوکا اشارت ایدیکه نکاحه مانع اولان بر انادن طوغمش قرنداش اولمقدر یوقسه بر کیمسه دامادینه قرنداش دیمکله یاخود اوغل دیمکله نکاحه ضرر کلمز اندن رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری حضرت فاطمه‌یه صو کتور دیدی اول دخی برچناق ایله صو کتوردی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام چناغك ایچنه برمقدار مبارك اغزی یارندن براقدی وفاطمه‌یه بر وکل یا قزم دیدی فاطمه قارشوسنه کلدی صودن بر مقدار الوب فاطمه‌نك کوکسنه وباشنه صاچدی دخی « اللهم انی اعیذهابك وذریتها من الشیطان الرجیم » دیدی. اندن ارقاکی دون دیو بیوردی برازدخی یاغرینه صوسرپدی. اندن حضرت علی‌یه دخی فاطمه‌یه ایتدیکی کبی ایدوب « ادخل باهلك باسم الله والبركة » دیو بیوردی. یعنی الله تعالی‌نك اسمیله وبر کتیله اهلکه دخول ایله دیوب کندوسی چیقدی کتدی . روایت اولنور که حضرت فاطمه‌نك مهری درتیوز مثقال کوش ایدی. اسماء بنت ابی بکر رضی الله تعالی عنهما روایت ایلمشدر که اولزمانده حضرت علینك ولیمه‌سندن یکرك ولیمه کیمسه ایتمامشیدی. ولیمه دیواولنمك دوکونده چکیلن طعامه دیرلر وحضرت علینك ولیمه‌سی بر مقدار اربه اتمکی وبر مقدار خرما بر مقدار دخی حیس ایدی. وحیس دیدکلری بر آشدر که بر مقدار یاغ ویوغرت و خرما ایله اولور. بوندن قیاس ایله که انلرك دنیایه رغبتی نقدر ایمش ودنیا لذتندن نقدر تنعم ایتمشلر . امام احمد رحمة الله علیه روایتی اوزره حضرت فاطمه رضی الله عنهانك جهازی بر خمیله وبر قربه وبر یصدق ایدیکه ایچنه لیف طولدرمشلر ایدی. وخمیله دیدکلری کبه‌یه بکزر یره دوشنه‌جك بر نسنه‌در. بعضیلر قولنده بر سریر دخی ذکر اولنمشدر بوکادخی نظر اولنه که فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اثواب دنیویه‌دن نقدر تمتع ایتمش کندی جکر کوشه‌سنه ویردیکی جهاز نه ایمش. بوندنصکره واقع اولان ﴿ سریهٔ محمد بن مسلمه ﴾ در تاریخ هجرتك یکرمی بشنجی آینده ربیع الاولك اون دردنجی کونده درت نفر کیمسه ایله کعب بن اشرف دیدکلری یهودینك اوزرینه کوندرلمش ایدی اول ملعون

مشرف اولوب بیعت ایتدکدنصکره رجعت ایلدك اثناء طریقده والدم وخالتم بکا دیدیلرکه بز شویله بر ذات مثللو اصلا کورمدك که وجهی زیاده کوزل ثوبی زیاده پاك کلامی زیاده لطیف حین تکلمده مبارك فمندن نور لامع اولور صلی الله تعالی علیه وسلم

﴿ نظم ﴾

بزده‌بوقدر مدحنه نطقه مجال
وصفنی الله بیلور بی‌احتمال
بیك صلاتیله سلام اولسون آکه
دخی آلینه و هم اصحابینه

﴿ باب ماجاء فی خاتم النبوة ﴾

بوباب رسول اکرمك مهر نبوتی شرحنده واقع اولان اخبارك بیانندە‌در . معلوم اوله که سلمان فارسیدن مرویدرکه رسول اکرم کتب متقدمه‌ده خاتم نبوت ایله توصیف اولنمشدر دیو بیوردی ودخی اهل کتاب عندنده نبی آخر الزمانك مهر نبوت علامتی اولمق اوزره معروف ایدی زیرا خاتم النبیین والمرسلین اولوب وجود شریفلریله نبوت ورسالت ختم اولدی انکچون مهر نبوت جسم

رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرینی هجو ایدردی وقریش طائفه‌سنی تحریك ایدوب فتنه وفساد ایتدرمکه حریص ایدی رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری بوندن قتی بحضور ایدی انی قتل ایتمکه آدم ایستدی محمد بن مسلمه یارسول الله بن واره‌یم قتل ایده‌یم دیدی وار ایمدی اکر قادر ایسك قتل ایله‌دیو بیوردی ینه محمد بن مسلمه ایتدی یارسول الله واردیغمز زمانده نه‌دیه‌لم دیدی. یعنی نه بهانه‌ایده‌لمکه ظرافتله قتل ایده‌لم بزدن حیله اکلیه دعك استردی پیغمبریمز صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری ایتدی همان خاطریکه نه کلور ایسه یاپ بومصلحتده جائزدر برشی لازم کلمز اولدخی اصحاب کرامدن ابونایله‌یی وعبادبن بشری وحارث ابن اوس بن معاذی وابو عبس بن حبری یانـنه الدی بش کشی اولدیلر دخی واردیلر ملعونی بعون الله قتل ایتدیلر ودونوب مدینه‌نك مقابری یاننه کیجه ایله کلوب بلند آوازله تکبیر کتوردیلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری نمازه طورمش ایدی اصحابك تکبیرلرینی ایشیدنجه ملعونی قتل ایدوب کلدکلرینی بیلدی کندیسی دخی تکبیر ایتدی. اندن اصحاب چیقه کلوب ملعونك باشنی رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرینك او کنه براقدیلر تمام حظ ایدوب حق تبارك وتعالى حضرتلرینه حمد ایلدی اسلامده اولا مدینه‌یه کلان عدوباشی کعب بن اشرفك باشی‌ایدی دیمشلردر وکیدن اصحابدن‌حارث بن‌اوسه قلج اوجی‌طوقنوب یاره‌لو اولمش ایدی کلدیکی کبی رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری یاره‌سنه‌توکوردی‌همان یاره‌سی التجمزاولدی. بوندنصکره ﴿غزوهٔ انمار﴾ در وانمار دیدکلری «نجد» ناحیه‌سنده بریردر بوکا غزوهٔ ذی‌امر وغزوهٔ غطفان‌دخی دیرلر. ذکر اولنان ربیع‌الاولك اون ایکیسنده کیدلمش‌ایدی بوکا سبب اول واقع اولمش ایدیکه دعثور بن الحارث دیرلر ایدی برشجیع کافر وار ایدی بنی ثعلبه وبنی محارب طائفه‌لرندن برمقدار کیمسه جمع ایتمشـیدی اهل اسلامی غارت‌ایلمك استردی رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری ایشیدنجه مدینهٔ منورده حضرت عثمان بن عفانی قودی دخی کندوسی درتیوز اللی نفرآتلوایله چیقدی کفار پیغمبریمز عليه الصلاة والسلامك بو عزمتنی ایشیدنجه طوره‌مدیلر بو کسك طاغلر باشنه قاچدیلر صحابهٔ کرام مذکوربنی‌ثعلبه‌طائفه‌سندن برینی طوتوب رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرینه کتوردیلر پیغمبریمز صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری اسلامی عرض ایلدی اولدخی‌قبول ایدوب مسلمان اولدی‌انی حضرت بلالك یاننه قودی. اندن براز یغمور یاغدی پیغمبریمز صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرینك‌لباسلری ایصلاندی ارقاسندن چیقاروب برتنها یرده بر اغاج بداغنه سردی کفار بوقارودن کوزه‌درلرایدی‌همان سردارلری‌اولان‌دعثوره نه‌طوررسك یتش محمد ایشته یالکز یاتمش‌یاننده هیچ کیمسه‌یوق‌دیدیلر همان‌قلجنی آلوب‌تارسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرینك یاتدیغی یره کلدی مبارك باشی اوجنده طوردی

شریفلرنده ظاهر اولدی

﴿الحدیث الاول﴾

(حدثنا قتيبة بن سعيد) مصنف رضي الله عنه بیوررکه بوحدیث شریفی سعیدك اوغلی قتیبه‌بزه خبرویردی (قال اخبرنا حاتم بن اسماعيل عن الجعد بن عبد الرحمن) قتیبه دیدی بو حدیث شریفی عبدالرحمن اوغلی جعددن اخذایدوب حاتم بن اسماعیل بزه خبر ویردی. مذکور حاتم کتب ستـه مشایخندندر مذکور جعد بخاری‌ومسلم مشایخندندر (قال) جعد دیدی (سمعت السائب بن یزید) بن‌سائب بن یزیددن اشتدم (يقول) سائب بیوردی (ذهبت بي خالتي الى رسول الله صلى الله عليه وسلم) خالتم بنمله‌بله‌رسول اللهه کتدی (فقالت يارسول الله ان ابن اختي وجع) سائب دیدیکه خالتم نبی رسول اکرمك حضورینه کتوروب دیدیکه یارسول الله همشیره زاده‌م الم صاحبیدر (فمسح رسول الله صلى الله عليه وسلم رأسي) پس رسول اکرم مبارك اللریله بنم باشمی صیغادی درحال الم زائل اولدی. معلوم اوله‌که سائب بن یزید

دخی « من یمنعك منی الیوم » دیدی . یعنی سنی بندن کیم منع ایلر شمدی کیم الیقور دیدی . پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام دخی « الله » دیو بیوردی . اندن جبرائیل علیه السلام یتیشوب دعثورك کوکسنه قاقدیغی کبی قلج الندن دوشدی همان رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری قلیجی النه الدی دخی « من یمنعك منی » دیدی دعثور ایتدی هیچ بر کیمسه یوقدر که شمدی بنی سنك الکدن الیقویه دیدی اوراده کلمهٔ شهادت کتوروب اعانه کلدی واردی قومنی دخی اعانه دعوت ایلدی . اندن حق سبحانه وتعالی حضرتلری بو آیت کریمه یی انزول ایلدیکه بیورر ﴿ یاایها الذین آمنوا اذکروا نعمة الله علیکم اذهم قوم ان یبسطوا الیکم ایدیهم فکف ایدیهم عنکم واتقوا الله وعلی الله فلیتوکل المؤمنون ﴾ یعنی ای شول کیمسه لر که ایمان کتوردیلر حق سبحانه وتعالی حضرتلرینی ذکر ایدك سزك اوزریکزده اولان نعمتنی شول زمانده که بر قوم سزه اللرینی اوزاتمق استدیلر سزی قتل ایتمك دیلدیلر . اندن حق سبحانه وتعالی آنلرك اللرینی سزدن منع ایلدی سزه ال اوزاتدرمیوب مضرتنی سزدن دفع ایلدی اعدی الله تعالی حضرتلرندن خوف اوزره اولك والله تعالی حضرتلرینه توکل ایتسونلر مؤمنلر زیرا خیره ایصال ایتمکده وشری دفع ایتمکده حق تعالی حضرتلری کافیدر دیمکدر . حاصلی حق جل وعلا حضرتلری اول زمانده ایتدیکی لطف واحسانی مؤمنلره ذکر ایتدیروب بن اول تکریم که دشمن بودکلو فرصت بولوب هلاك مقرر اولمش ایکن ضررینی دفع ایتدم غالب اولمش ایکن مغلوب ایتدم اعدی بر کشی خوف ایدر ایسه بندن خوف ایلسونکه بنم المدن کیمسه المغه قادر دکلدر وبکا توکل ایتسونکه خیر یتشدرمکده وشر دفع ایتمکده بن کفایت ایدرم دیمکدر . بعضیلر قولنجه بو خصوص غزوهٔ ذات الرقاعده اولمشدر وغزوهٔ انمارده جنك میسر اولمیوب مدینه یه رجوع ایتمشلردر جمله اون بر کیجه بیانده یاتمشلردر . وبوندنصکره ﴿ غزوهٔ نجران ﴾ در وبوکا غزوهٔ بنی سلیم دخی دیرلر بونك سببی اول واقع اولمشدیکه « فرع » ناحیه سنده بنی سلیمدن چوق کافر جمعیت ایتدی دیو رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خبر ویرمشلر ایدی صحابهٔ کرامدن اوچ یوز نفر کیمسه ایله چیقوب واردی کوردیکه طاغلمشلر ینه دوندی مدینه یه کلدی بو دفعه چیقدیغی زمانده مدینه یی ابن ام مکتوم حضرتلرینه اصمارلمش ایدی رضی الله عنه وجمله اون ایکی کیجه بیانده اولدی . بوندنصکره ﴿ سریهٔ زید بن حارثه ﴾ در « قرده » دیدکلری صو اوزرینه وارمشلر ایدیکه نجد دیارنده در . بعضیلر بو صویك اسمی « فرده » ضبط ایتمشلردر فتح فا وکسر را ایله . ابن اسحق رحمة الله علیه قولنجه بو سریه نك سببی اول اولمش ایدیکه قریش طائفه سی شامه کتدکلری معتاد یولی بدر غزاسندنصکره ترك ایدوب عراق یولندن کتمکه باشلمشلر ایدی بر کون ینه ابو سفیان برکاربانله شام یولنه چیقمش ایدی خیلی کموش اثوابلری وار ایدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری خبر آلوب زیدبن حارثه یی برمقدار

(کیمسه)

حضرتلری صحابی ابن صحابیدر کنیه سی ابو یزید الکندیدر هجرتك ایکنجی سنه سنده تولد ایدوب باباسیله حجة الوداعده حاضر اولدی بیهقی بیوردیکه سائب حضرتلرینك باشنده رسول اکرمك مبارك اللری طوقنان مواضع معلوم ایدیکه باشندن غیری اعضاسنك مویلری جمله اغردی وباشنك قیلی آغرمیوب سیاه قالدی . بو حدیثدن رسول اکرمك اصحابنه غایت تلطفلری معلوم اولور (ودعالی بالبرکة) سائب بن یزید بیوررکه رسول اکرم بنم ایچون برکت ایله دعا بیوردی جعد بن عبدالرحمن روایت ایدرکه بن سائب حضرتلرینی طقسان درت سنه یه بالغ اولمش کوردم اعضاسی اعتدال وسلامت اوزره ایدی سائب حضرتلری بکا بیوردیکه بنم سمع وبصردن حالا شبابمده اولدیغی کبی انتفاعم رسول اکرمك دعاسی برکتیدر (وتوضأ) سائب دیدی که رسول اکرم ابدست الدی (فشربت) بن ایچدم (من وضوئه) رسول اکرمك ابدستیچون ستعمال ایتدکلری صودن

کیمسه ایله یوللرینه کوندردی. ابن سعد روایتنده یوز نفر را کبله کوندرمش ایدی واردیلر کاربانی آلوب مدینهٔ منوره یه کتوردیلر مال غنیمتك خمسی چیقاردیلر یکرمی بیك درهم کوش دیکر خمسی حاصل اولدی. بعضیلر یکرمی بش بیك درهم دیمشلردر. وبو خصوص تاریخ هجره تك یکرمی سکزنجی جادی الآخر آینده واقع اولمشدر. اما محمد بن اسحق رحمة الله علیه بو خصوصی کعب بن اسرفك قتلندن مقدم ایتمشدر. بوندنصکره ﴿غزوهٔ احد﴾ در و «احد» مدینهٔ منوره قربنده بر طاغدر ماینلری بر فرسخدن آز یردر سائر طاغلردن منفصل ومتوحد اولدیغیچون احد دینلمشدر وبو کا « ذوعینین » دخی دیرلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بوطاغك حقنده « احد جبل یحبنا ونحبه » دیو بیورمشدر. یعنی احد بر طاغدرکه اول بزی سور بز دخی آنی سورز دیمکدر. وحضرت موسانك قرنداشی حضرت هارون علیهما السلام احدده یاتور رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مشهور غزاسی بونده واقع اولمشدر اوچنجی ییل شوالنك اون برنده جمعه ایرتسی کونی واقع اولمشدر اتفاق بونك اوزرینه درکه اوچنجی ییلده اولمش اوله. امابعضیلر مذکور شوالنك یدنجی کوننده. وبعضیلر نصفنده اولمشدر دیدیلر. امام مالك رحمة الله تعالی علیه بدر غزاسندن بر ییل صکره اولمشدر دیو بیوردی. علمای حدیث روایتلرنجه بو غزانك سببی اول اولمشیدیکه قریش طائفه سی بدر غزاسنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن کوره جکلرینی کوروب خلاص اولنلری ابوسفیانله رسوای وملامتله مکه شهرینه کلدکلرنده کوردیلر کیمنك باباسی قتل اولنمش کیمنك اوغلی کیمنك قرنداشی قرلمش واشراف مکه نك مشهور ومتعارفلری قلجدن کچمش آتش غیرت جاهلیه جانلرینه تأثیر ایدوب مشورت ایتدیلرکه ابوسفیانك قافله سنده کندینك وسائر تجارك امواليله کله لر پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلریله جنك ایده لر. اندن تجار راضی اولوب متاعلرنده نه وار ایسه صاتدیلر وبیك دوه لری وار ایدی جمله سنی بیع ایتدیلر جمیع مبلغ اللی بیك آلتون اولدی حق جل وعلا حضرتلری کلام قدیمنده ﴿ ان الذین کفروا ینفقون اموالهم لیصدوا عن سبیل الله فسینفقونها ثم تکون علیهم حسرة ثم یغلبون ﴾ آیت کریمه سنی بونلر حقنده انزال ایتمشدر. معناسی کافرلر الله تعالی یولندن خلقی منع ایتمك ایچون ماللرینی خرج ایدوب صکره پشیمان اوله جقلرندن وفتح مکه ده مغلوب اوله جقلرندن خبر ویرمکدر اندن کفار قریش پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلریله جنك ایتمکه اتفاق ایدوب جمعیت ایلدیلر. وعباس بن عبد المطلب رضی الله عنه مکتوب یازوب کفارك تدبیرلرینی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه اعلام ایتدی وابوسفیان سردار اولوب کفار عسکرینی مکه دن چیقاردی کلدیلر احد جانبندن مدینه یه قارشو بروادینك ایچنه قوندیلر. واهل اسلام ایچنده نیجه کیمسه لر وار ایدیکه بدر غزاسنه حاضر اوله مدقلرینه حسرت چکرلر ایدی. حاصلی مسلمانلر دخی غزایه تمام حرص واشتیاق

(وقت خلف ظهره) سائب دیدیکه رسول اکرمك آردینه طوردم (فنظرت الی الخاتم) پس مهر نبوته نظر ایتدم (بین کتفیه) اول مهر نبوت رسول اکرمك ایکی کورکلری بیننده (فاذاهو) ناکاه مهر نبوتی کوردم (مثل زر الحجلة) بیت العروس دیدکلری شیئك دوکمسی مقدارنجه معلوم اوله که زر زانك کسری وراء مشدده ایله دوکمه دیمکدر. حجله حانك وجیمك فتحلریله عروس ایچون قبه کبی بر خانه درکه بزم دیارلریمزده جبنلك دینه تعبیر اولنور آنك سیمدن یاخود ابریشمدن ککلك یمورطه سی قدر دوکمه لری اولور. اول جبنلك دیدکلری قبه یی ثیاب وجهاز وپرده لر ایله تزیین ایدرلر. یعنی سائب ابن یزید حضرتلری مهر نبوتك جرم ومقدارینی بیان ایتدی

﴿ الحدیث الثانی ﴾

(حدثنا سعید بن یعقوب الطالقانی) مصنف بیورر بوحدیث شریفی یعقوب اوغلی سعید طالقانی بزه خبر ویردی مذکور سعید ثقه در ترمذی وابو داود ونسائی

اوزره ایدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری دخی جمعه کیجه‌سی برواقعه کوروب صباح اولنجه اصحابنه ایتدی «انی والله قدرأیت خیرارأیت بقرا تذبح ورأیت فی ذباب سیفی ثلما ورأیت انی ادخلت یدی فی درع حصینة » یعنی تحقیقا بن والله واقعه‌ده خیر کوردمکه برصغرأ بوغازلنور وقلجمك یوزنده کدك کوردم وکوردمکه کیمی برمحکم جبه‌یه ادخال ایتدم دیمکدر . ینه کندیسی تعبیر بیوروب اول بوغازلنان صغر بعض ناسدر که شهیداولنورلر وقلجم یوزنده کوردیکم کدك بنم اهل بیتمدن برکشیدر که شهیداولنسه کرکدر . برروایتده اول جبه مدینه‌در دیدی . بعض روایتده وارد اولمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بویله تدبیر ایتدیکه شهردن طشره چیقمیه‌لر کفار کلوب مدینه‌نك سوقاقلرینه قیولدقلری زمانده طاملر اوستندن اوقله وطاشله جنك ایده‌لر صحابه‌دن بعضیلری یارسول الله بزبوکونی استردك که الله ایچون قتال ایده‌لم همان دشمنه قارشو چیقه‌لم بزه قورقدیلر چیقمدیلر دینلمسون دیدیلر . اندن پیغمبریز علیه الصلاة والسلام خلقه جمعه نمازینی قلیوردی . اندنصکره برمقدار وعظ ونصیحت ایلدی وجد وجهد اتمك بیوردی ومادامکه صبر ایدوب یرلو یریکزده طوره‌سز نصرت سزکدر ودشمنه قارشو چیقمغه سلاحلنق امرایتدی . خلق رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك بویله بیوردیغندن سوندیلر . اندن ایکندی نمازینی دخی قلیوردی بوحالده عوالی خلقی دخی کلمشلر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نمازدن فارغ اولنجه سعادتخانه‌سنه کیردی یانجه ابو بکر الصدیق وعمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنهما بیله کیردیلر پیغمبریز علیه الصلاة والسلامه عمامه‌سنی ولباسنی کیدردیلر مسلمانلر دخی رسول حضرتلرینك چیقمه‌سنه منتظراولوب قپو اوکنده صف باغلیوب طوررلر ایدی ایچلرندن سعدبن معاذ واسید بن حضیر رضی الله تعالی عنهما کیرو قلانلرینه ایتدیلر ابو ایتمدیکز رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کندویه قومدیکز انك تدبیری چیقمق اوزره دکل ایدی همان ینه امری اکا تفویض ایدك نیجه دیلرسه اویله ایلسون دیدیلر . اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك جبه‌سنی کیمش وقلجنی قوشانمش طشره چیقدی اصحاب کورنجه اول سویلدکلری سوزه نادم اولوب یا رسول الله بزم مرادمز سکا مخالفت دکلدر نه دیلر ایسك آنی ایله دیدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی هیچ بر پیغمبره لایق دکلدر که جبه‌سنی کیدکدنصکره تا حق تبارك وتعالی آنکله عدوسی مابیننده حکم ایدنجه جبه‌سنی چیقاره .حاصلی پیغمبرلره یراشمز که جبه کیدکدنصکره دشمنی ایله کندی اورتاسنده الله تعالی‌نك امری نه ایسه ظهوره کلمدن چیقاره دیو جواب ویردی . امام احمد وامام طبرانی ونسائی وحاکم رحمهم الله تعالی ابن عباس رضی الله تعالی عنهما حضرتلرندن روایت ایتدکلری حدیث شریفده دخی مذکوردرکه رسول الله

آندن روایت ایتدیلر . طالقان قزوین بلده‌سنه قریب برشهرك آدیدر سعید اول شهردندر (اخبرنا ایوب ابن جابر عن سماك بن حرب) سعید دیدی که بوحدیثی جابر اوغلی ایوب تابعینك کبارندن اولان سماکدن اخذ ایدوب بزه خبرویردی (عن جابر بن سمرة) سماك دخی بوحدیث شریفی جابر رضی الله عنه حضرتلرندن روایت ایتدی (قال) جابر دیدی (رأیت الخاتم بین کتفی رسول الله صلی الله علیه وسلم) بن مهر نبوتی رسول اکرمك کتفینی بیننده کوردم (غدة حمراء) غده غینك ضمی ودالك تشدیدیله خال یعنی بك دیمکدر حمرادن مراد حمرته مائل دیمکدر. زیرا رسول اکرم حضرتلرینك جسد لطیفلرندن جزؤ اولوب جسم لطیفی لونده ایدی امام مسلم بویله روایت ایتدی. یعنی جابر بیوردیکه بن رسول اکرمك کتفینی بیننده مهر نبوتی بك کبی جسم شریفی لونده کوردم (مثل بیضة الحمامة) اول مهر نبوتك مقداری کوکرجین یمورطه‌سی کبی اولدیغی حالده

صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری اولا اصحابه اشارت بیوردیکه مدینه‌دن چیقمیه‌لر و انلر شهادت طلب ایدوب چیقمغی اختیار ایتدیلر و پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام جبه‌سنی کیدکدنصکره اول مخالفت شکلنی کوستردکلرینه نادم اولدیلر رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم‌حضرتلری دخی جبه کیدکدنصکره قتال ایتمدن‌چیقارمق برپیغمبره لایق دکلدر دیدی . والحاصل ایکی‌حدیث شریف بری برینه شاهددرکه احدغزاسنك ابتداسی بوطریق اوزره اولمشدر . اندن رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری اوچ سنجاق قالدیردی . برسنجاغی‌اسید بن حضیره ویردی ومهاجرینك سنجاقلرینی برقولده علی‌بن ابی طالبه برقولده مصعب بن‌عمیره ویردی.وخزرج قومنك سنجاقلرینی حباب بن منذره ویردی بعض قولده سعد بن عباده‌یه ویردی دیمشلردر رضی‌الله‌تعالی‌عنهم وصحابهٔ کرام ایچنده یوز جبه‌لو وار ایدی سعد بن معاذ ایله سعدبن عباده جبه‌لولر ایدی رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوکونجه سرعتله کیدرلردی . مدینهٔ منوره‌یی ابن ام مکتومه اصمارلمش ایدی قتی کنج یاشلولری الوب کتمدی واهل اسلام عسکری بر روایتده بیك نفر وبر روایتده طقوز یوز نفر کیمسه ایدیلر وکافرلر اوچ بیك نفر ایدیلر . یدییوز نفری جبه‌لوایدی ایکیوز آتلری واوچ بیك دوه‌لری‌وار ایدی وارالرنده اون بش‌عورت دخی وارایدی . اندن رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم‌حضرتلری چیقدی احد طاغنك یانده قوندی. عبدالله بن‌ابی دیدکلری ملعون رئیس‌المنافقین ایدی اورادن اوچیوزنفر منافقله کیرو دونوب کتدی . بعضیلر قولنجه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انلرك کفرلرینی بیلدی دخی« شوط » دیدکلری موضعدن امرایدوب دوندردی دیدیلر. بعضیلر دخی احددن دوندردی دیدیلر . حاصلی مؤمنلر ایله منافقلر بیله قاریشوب کتمشلر ایدی آخر دوندیلر کتدیلر صافی مؤمنلر قالدی اندن اهل اسلام احد طاغنك‌دیبنه صف باغلدیلر ومشرکین قارشو-لرینه صف باغلدیلر . ابن‌عقبه رحمةالله علیه ایدر خالد بن ولید اولزمانده دخی ایمانه کلمامش ایدی کفار عسکرینك صاغ قولی اوزره ایدی وابوجهلك اوغلی عکرمه دخی ایمانه کلمامش ایدی اول کفارك صول قولی اوزرنده ایدی اهل اسلام اراسنده اللی نفر کوزل اوق اتار کسه‌لر وار ایدی پیغمبریمز صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انلرك اوزرینه عبدالله بن جبیری‌رئیس ایدوب مزبور آتیجیلری عسکر اسلامك اردنده واقع اولان طاغ یولنك اغزنی محافظه‌یه قودی تاکه‌دشمن طولاشوب آردلرندن کلمیه‌لر وبیوردیکه اکربزی قوشلر قاپدیغنی دخی کوررسکز تابن سزه خبر کوندرمینجه زنهار یریکزدن آیرلمیه‌سکز دیدی واکر کورسه‌کز بزکافرلری صیوب ایاقلر التده چکنه‌دیرز ینه بن سزه خبر کوندرمینجه اولمیه‌که یریکزدن حرکت ایده‌سکز دیومحکم تأکید وتنبیه‌لر بیوردی . براء رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن امام بخاری رحمةالله علیه‌بویلجه روایت ایلمشلردر . ابن عباس

﴿ نظم ﴾

تن‌سیمنده لطافت وار ایدی
سکهٔ مهرنبوت وار ایدی
کنج علم ایدی اومخدوم‌ملك
لاجرم کنج‌ایسه مختوم کرك
موضع خاتم ایسه بغرینك
صاغ یانینه‌قریب ایدی آنك
ظاهراولسه‌اکراول‌نقش‌نکین
عبرت‌آلوردی نکارندهٔ‌چین
آکا ویرمشدی کمال رونق
حکمت اندوزو قل‌جاء الحق
دیدیلر آنی ایدنلر تعریف
بربیوك‌خال‌ایدی‌اول‌مهرشریف
وارایدی دائره‌سنده مشکین
قلجغزلر بری بیرینه یقین
تن پاکنده اوخال ساده
عنبر خالص ایدی دریاده
زیر دست ایتمشدی بارخدا
خاتم مهر سلیمانی آکا
واقعا ختم تبین ایدی اول
کلدی پس‌مهرنبوتله رسول
کوس‌شرعنده اوشاهك‌سحری
کوم‌کوم‌اوتدی فلکك‌قبه‌لری

﴿ الحدیث‌الثالث ﴾

(حدثنا ابومصعب‌المدنی) مصنف بیورر. بوحدیث شریفی ابومصعب بزه خبر ویردی. ابوداود وترمذی و نسائی حدیثنی تخریج ایتدیلر . امام بخاری بیوررکه مدینی یا ایله اول کیمسه‌درکه مدینه‌ده اقامت ایدوب موضع آخره نقل ایتمیه ومدنی بلایاء اول

رضی الله تعالی عنهما دخی روایت ایلشدرکه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آتیجیلرك یرلرینی تعیین ایتدکدنصکره بیوردیکه سز بزم ارقه‌لریمزی جایه‌ایلك اکر کوررسکز که بزی قتل ایدرلر بزه نصرت ایتمیه‌سکز اکر کوررسکز که بز غنیمت الیرز بزه شریك اولمیه‌سکز دیدی بوسوزلردن مراد محکم سپارش ایدوب یرلو یریکزده بکلیه‌سکز اولمیه که یریکزدن کیده‌سکز دیمك ایدی . ابن اسحق رحمةالله تعالی علیه ایدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برقلجی مبارك النه الدی دخی اصحابنه خطاب ایدوب بوقلجی حقیله کم آلور دیدی برقاچ کیمسه‌لر کلدیلر المق استدیلر ویرمدی . اندن ابو دجانه رضی الله تعالی عنه یانه واروب یارسول الله بونك حقی ندر دیدی بونك حقی اولدرکه تا ایکی‌قات اولنجه بونکله کافرك صورتنه چاله‌سك دیدی اولدخی یارسول الله بن بونی حقیله آلورم دیدی . اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام قلجی اکا ویردی غایت شجیع ودلاور کیمسه ایدی جنك یرنده شجاعت وافتخارله صالنی صالنی یوریدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه «انها لمشیة یبغضها الله الا فی مثل هذا الموطن» یعنی ابودجانه‌نك رفتارینه اشارت ایدوب بو بر نوع یوریشدرکه حق تعالی بوکا بغض ایلر الا بونك کبی یرده دکل دیمکدر. حاصلی تکبر وافتخارله یوریمك جنکدن غیری یرده جائز دکلدر دیمك اولور بونده جائز اولدیغی کفاره جرأت کوستروب قلبلرینه مهابت دوشرمکیچوندر . زبیربن عوام رضی‌الله تعالی عنه ایدر کوره‌یم ابو دجانه نیلر دیو آردینه دوشدم کوردم باشنه بر قزل صارق صارندی انصار قومی کورنجه ابودجانه موت صارغنی صارندی دیدیلر اندن میدانه کیردی مشرکلردن هر کیمه راست کلدیسه چالوب هلاك ایلدی وحضرت حمزة بن عبدالمطلب رضی الله تعالی عنه ارطاة بن شرحبیل آدلو کافری قتل ایتدی وحنظله رضی‌الله‌عنه ابوسفیانله جنك ایدر ایکن شداد بن اوس حنظله‌یی چالوب شهید ایتدی خاتونی اولان جمیله که عبدالله بن ابی دیدکلری منافقك همشیره‌سی ایدی اول اهل حنظله صواشه کتدکده جنابتله کتمش ایدی دیدی پیغمبریمز علیه السلام ملائکه انی یودیلر دیو جواب بیوردی . بعض علمادن روایت اولنورکه بر کیمسه جنوب ایکن شهیداولسه غسل اولنمق کرکدر دیمشلردر. انلرك تمسکی ذکراولنان حدث شریفدر وعلی بن ابی طالب رضی الله عنه مشرکلرك سنجاغنی کتورن طلحه ابن ابی طلحه دیدکلری کافری قتل ایتدی اندنصکره سنجاغی انك قرنداشی عثمان بن ابی طلحه الدی انك اوزرینه حضرت حزه رضی‌الله عنه حمله ایدوب الینی وارقه‌سنی چالدی. اندنصکره حق تبارك وتعالی اهل اسلامه نصرت ویردی کفاری قلجله سوروب اراده قلان مسلمانلرك اوزرندن آچدیلر ملعونلر قاچغه یوز طوتوب مسلمانلر آردلرینه دوشدیلر وکافر عورتلری فریاد وفغانه باشلدیلر بوحالت ظهور ایتدیکی کبی مسلمانلر اثواب یاغماغنه باشلدیلر . امام بخاری رحمة الله علیه روایت

کمسنه‌درکه مدینه‌ده تولد ایدوب موضع آخره نقل ایلیه (اخبرنا یوسف بن الماجشون) اهل مدینه یوزلری قرمزی اولان کمسنه‌لره ماجشون دیرلر. ابو مصعب دیدی که بو حدیث شریفی یوسف بن یعقوب بن عبدالله بن ابی سلمة الماجشون بزه خبرویردی (عن ابیه) بوحدیث شریفی یوسفك جد اعلاسی اولان ابی سلمه ماجشوندن اخذ ایتدی (عن عاصم بن عمر بن قتادة) ابی سلمه دخی عمر بن قتاده‌نك اوغلی عاصمدن بو حدیث شریفی اخذ ایتدی مذکور عاصم مدنیدر واویسیدر وانصاریدر (عن جدته رمیثة) رانك ضمی ومیمك فتحی ویانك سکونی وثانك فتحی بعده ها ایله رمیثه صحابیه‌در. بو حدیث شریفی عاصم جده‌سی اولان رمیثه‌دن اخذ ایتدی (قالت سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم) رمیثه دیدی‌که بن رسول اکرمك کلامنی استماع ایتدم شویله قریب ایدمکه (ولو اشاء ان اقبل الخاتم الذی بین کتفیه) رسول اکرمك کتفلری مابیننده اولان مهر نبوتی اوپمك مراد

ایلمشـدرکه اوق آتمغه تعیین اولنان مسلمانلر کفارك بو دکلو بوزلدقلرینی کورنجه بربرینه نه طوررسکز شمدنکرو مسلمانلره نصرت میسر اواوب غالب اولدیلر بزده غنیمته وارەلم دیدیلر رئیسـلری اولان عبدالله بن جبیر رضی الله تعالی عنـه ایتدی رسـول الله صلی الله تعـالی علیه وسلم حضرتلری سزه نه بیوردیغنی اونوتدیکزمی دیدی یولداشلری ایتدی والله البته واریرز غنیمتدن بزده برمقدار آلورز دیدیلر همان طوردقلری یردن ایریلوب برمقـدار ایلرو واردقلری کبی بوزلدیلر . امام بخاری رحمةالله علیه نقلنده حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها بیورمشدرکه احد کوننده کفارك صندقلرنده شبهه قالمدی اندن ابلیس علیه اللعنه چاغروب ای الله قوللری آردیکزدن صاقنك دیدی اندن مسلمانلرك ایلروده اولانلری دوندیلر دخی آردلرنده اوّلان یولداشـلرینی دشمن صانوب بری برینی قیردیلر . ابن عبـاسدن روایت اولنان اوزره مسلمانلر دوند کلری زمانده کفارله قارشدیلر دخی ایکی عسـکر خلقی بری برینی فرق ایدەمدیلر مسلمـانلر ایچنده بری برینی قیرمق واقع اولدی دیوبیورمشدر . اما اخبار صحیحەدەوارد اولمشدرکه خالد بن الولید طاغ یولنده طورن آتجیلر جانبنه نظر ایدنجه کوزینه آز کیمسـه کـورندی همـان آتله طولاشوب اوزرلرینەهجوم ایلدیعکرمه دخی برجماعتله انك اردینه دوشدی کلدیلر آتجیلرك یرلرنده قلانلرینی ورئیسلریاولان عبدالله بن جبیری شهیدایتدیلر. صحیح بخاریدە وارد اولمشدرکه جنك ایچون صفلر باغلندیغی زمانده سباع آدلو بر مشرك میدانه چیقوب آدم استدیحضرت حمزه رضی الله تعالی عنه قارشو واروب برق شمشیر دشمن سوزلهخرمن وجودینه آتش صالوب حاصل آمال بی مألن فضای فناده برباد ایلدی . اندن وحشی [*] کورنمز بلا کبی بر طاش اردنده صاقلنوب حضرت حمزه رضی الله تعالی عنه یاننه اوغرادیغی کبی حربەسنی آتدی خطرناك محله راست کلوب اول وجود ارجنده کزند ایرنجه اوراده جام شـهادتی نوش ایلدی و پستر استراحتنه قطرات خون زخمندن کللرصاچیلوب بالین فراغت اوزره خواب راحته واردی . ومصعب بن عمیر رضی الله تعالی عنه فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننده جنك ایدردی ابن قمیه دیدکلری کافر کلوب مصعبی شهید ایلدی اما اعتقادی بوایدیکه سید کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ظفر بولمش اوله همان بلند آواز ایله محمد قتل اولندی دیو چاغردی . بعضیلر چاغران ازب العقبه دیدکلری شیطان ایدی دیمشلردر لعنة الله علیه . بعضیلر دخی ابلیس علیه اللعنه ایدی دیمشلردر . اندن مسلمانلر اراسنده برآواز پیدا اولوب «ای عبادالله اخراکم» دیوچاغردیلر. معناسی ای حق تعالی نك قوللری آرد یکزجانبندن احتراز ایدك دیمکدر مسلمانلر دخی شـویله صاندیلر که اردلرندن کفار کلمش اوله همـان

---

[*] وحشی برکسەدرکه احدغزاسنده هنوز ایمانه کلمامش ایدی بعده حضرت حمزەیی شهید ایتدی ایمانه کلدکدنصکره یمامه دیارنده نبوت دعواسنی ایدن مسیلمةالکذابی دخی قتل ایتدی .

ایدیدم (من قربه) بکا غایت قریب اولدیغنـدن ناشی (لفعلت) اوپر ایدم لکن کمال مهـابتدن ایدەمدم (یقول) رسول اکرم بیورر ایدی (لسـعد بن معـاذ) اصحابدن سعد حقنده (یوم مات)سعدك وفات ایتدیکی کون (اهتز) متحرك اولدی (له) سـعدك موتیچون (عرش الرحمن) سماوات سبعنك فوقنده اولان عرش یعنی رمیشەدیرکه بن رسول اکرمك ظهر سعادتنده طورر ایدم مهرنبوته ناظر سعدك وفاتی خبری کلدکدەرسول اکرم سعدك موتی ایچون عرش الرحمن دتردی دیو بیوردیغنی ایشتدم بوحدیث شریفی مصنف حضرتلرینك روایت ایتمکدن مرادلری مهرنبوة بین الکفتین اولد- یغنی اثباتدر. معلوم اولەکه سعدبن معاذ انصارك سیدی در وآنك اسلامی سببیله جله عبد الاشهل قبیلەسی اسـلامه کلدیلر اول قوم بیننده امری مطاع ایدی وحضرت سـعد بن معاذ غزوۀ بدرده حاضر ایدی وغزوۀ احدده رسول اکرم حضرتلرینـك خدمتنده ثابت قدم ایدی وهجرتك بشنجی سنەسی ذی القعده سنده یوم خندقده اوق

ایلروده اولنلری دوندیلر کیروده اولنلر ایله جنك ایدوب مسلمانلر بری برینی قیردیلر وبر مقداری مدینه جانبنه قاچوب کیرو قلانی طاغلدیلر وارالرینه قتل دوشدی دیمشلر . روایت اولنورکه مسلمانلر اراسنه تفرقه دوشوب پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك یاننده اون درت کشی قالدی یدیسی مهاجریندن ایدی بونلرك بری حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه ایدی یدیسی دخی انصار قومندن ایدی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین . اما صحیح بخاریده اون ایکی کشی قالدی دینلمشدر. حاصلی اون کون صحابهٔ کرامدن یتمش کیمسه رتبهٔ شهادته قدم باصدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحاب کرامله بدرغزاسنده مشرکلردن یوز قرق نفر کیمسه‌یه اصابت ایتمشدی یتمشنی قتل ایتدیلر ویتمشنی اسیر ایتدیلر ایدی. اندن ابوسفیان «افی القوم محمد» دیو چاغردی یعنی قوم اراسنده محمد وارمیدر دیو رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك صحتنی بیلمك ایستدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری اصحابنه تنبیه ایلدی ابو سفیانه هیچ جواب ویرمدیلر اوچ دفعه بویله چاغردقدنصکره ابو بکر رضی الله عنه حضرتلرینی صوردی اندن عمر حضرتلرینی صوردی اصلا جواب ویرمدیلر همان دوندی قریشه ایتدی محمد وابوبکر وعمر قتل اولنمشلردر دیدی. حضرت عمر رضی الله عنه اشیدنجه صبر ایده مدی یلان سویلدك بره الله دوشمنی بونلر هپ صاغدر حاضر اول شمدن صکره باشکه نه کلور کوره سك جنك دیدکلری نوبتجه اولور بر نسنه‌در دیدی اندن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحابنی یوقلیوب نیجه اولدیلر دیو توجه ایتدیکی کبی کفار قارشو کلوب طاشه طوتدیلر مبارك یوزینی قنادوب بردیشنی کسر ایتدیلر [*] علماء حدیثدن مرویدرکه اول کوهری شکست ایدن کافر خام دست عقبه بن ابی وقاص دیدکلری ملعون ایدی صکره‌دن هربار که بر ذریتی وجوده کلسه اغزی بد بوی اولوب اوك دیشلری تا دیبلرندن قریلوردی وحد بلوغه یتشمدن کشتهٔ زخم کلوخ انداز مرك اولوردی . وفخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اول کون مبارك آلت طوداغی ومبارك آلنی ومبارك یناغی مجروح اولمشدر. ابوسعید الخدری رضی الله تعالی عنهدن روایت ایتدکلری بودرکه مبارك دیشیله طوداغنه زخم ایرشدیرن عقبه بن ابی وقاص ایدی. ومبارك آلنی مجروح ایدن عبدالله بن هشام ایدی . ومبارك یناغنه کزند ایرکورن ابن قمیه ایدی . مبارك باشنده اولان تولغه‌یی اوروب کسر ایتدیلر دخی ایکی خلقه‌سی قوپدی مبارك یناغنه شویله باتدیکه ابو عبیدة بن الجراح رضی الله تعالی عنه دیشلریله

[*] انسانك اوکونده بیتن درت دیشکه ایکیسی اشاغیده اولور انلرك هربرینه ثنیه دیرلر وبونلرك یاننده بیتن درت دیشکه ایکیسی یوقاروده وایکیسی اشاغیده اولور آنلرك هربرینه رباعیه دیرلر حرف رانك فتحه‌سیله‌در ایمدی احد غزاسنده پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامك آفت یتشن مبارك دیشی اشاغیده صاغ جانبده بیتن رباعیه‌سی ایدی .

ایله مجروح اولوب وبر وجهله قانی امساکه ممکن اولمیوب بر آی‌دنصکره وفات ایتدی. بقیعه دفن اولندی سن شریفی اوتوزیدی سنه‌یه بالغ اولمشیدی رضی الله عنه. محدثیندن مرویدرکه سعد بن معاذك موتندن ملائکه آکاه اولوب وسعدك علو شاننی تفهیم ایچون الله ذو الجلال عرش اعظمی تحریك ایتدی وعرش اعظم سعدك روحنك قدومیله فرحلندی وسعدك صلاة جنازه‌سنه فوج فوج ملکلر زمینه نزول ایتدی حتی سعدك تابوتی قالدیرلدقده منافقلر دیدیلر سعدك جنازه‌سی غایت خفیفدر بو کلامی استماع ایتدکده رسول اکرم حضرتلری اول منافقلرك کلام فاسدلرینی رد ایچون واصحاب کرامه سعدك عند الله مکرم اولدیغنی تفهیم بیوردیلرکه تحقیق سعدك تابودینی ملائکه یوکلندیلر معلوم اولەکه ظاهر حدیثك مقتضاسی نفس عرش الرحمانك فرحناك اولدیغندن حرکته کلسیدر . امام نووی مختار اولان بودر دیو بیوردی . میرکشاه

یاپشـوب چکدی چیقاردی دیمشـلردر ابو عامر دیرلردی بر ملعون وار ایدی مسلمانلر دوشسون دیو بر بر چقورلرقازمش ایدی کفار طاش آتدیلردخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول چقورلرك برینه یانی اوستنه دوشدی حضرت علی کرم الله وجهه تشوب مبارك النه یاپشدی و طلحة بن عبیدالله دخی قوجاغنه آلوب ایاق اوزرینه قالدردیلر . امام طبرانی رحمة الله تعالی علیه نقلنده بویله درکه ابن قمیه دیدکلری ملعون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك وجهنه ومبارك دیشنه ضرر یتشدیردی دخی مبارك الیله یوزنك قانی سیلر ایکن « اقماك الله » دیو بیوردی معناسی الله سنی ذلیل ایتسون دیمکدر حق تبارك وتعالی حضرتلری اول ملعونك اوزرینه برطاغ کچیسنی مسلط ایلدی شولقدر بوینوزچالدیکه ملعونی پاره پاره ایلدی دیمشدر . ائمۀ حدیثدن بعضیلر روایت ایتمشلردرکه غزوۀ احدده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك یوزی مجروح اولدی دخی هم قانی سیلردی هم ایدردیکه « کیف یفلح قوم خضبوا وجه نبیهم وهو یدعوهم الی ربهم » دیر ایدی . معناسی نیجه نجاة بولور شول قوم که پیغمبرلرینك یوزینی قانه بویادیلر شول حالده که اول انلری تکریلرینه دعوت ایلردی دیمکدر . اندنصکره ﴿ لیس لك من الامر شیٔ اویتوب علیهم اویعذبهم فانهم ظالمون ﴾ آیت کریمه سی نازل اولدی . قاضی رحمة الله علیه ك تفسیری اوزره « اویتوب » جمله سی آیت سابقه ده اولان « اویکبتهم » جمله سنه معطوفدر « لیس لك من الامر » مابیننده اعتراضدر دینلمشدر . واحتمالدرکه ان تقدیریله امره یاخودشیئه معطوف اوله بو ایکی تقدیر اوزره معنی « لیس لك من امرهم اومن التوبة علیهم اومن تعذیبهم شیٔ » دیمك اولور یاخود « لیس لك من امرهم شیٔ اوالتوبة اوتعذیبهم » دیمك اولور . محصل معنی یامحمد مرادك اوزره کافرلرك جمله سنی قرمق یاخود اصلاحه کتورمك بابنده سنك الکده نسنه یوقدر . انلرك حقلرندن بزکلورز دیمك اولور . دخی تفصیلی آیات متقدمه نك تفسیرلری نقل اولنوب انلره ربط اولنمغه محتاجدر مقام اول دکلو بسط کلامه متحمل اولمامغین بو مقدارله اکتفا اولندی . روایت اولنمشدرکه مبارك یوزینك قانی سیلردی وبیوررردیکه اکر قانمدن بر یوزینه نسنه دوشیدی کفار اوزرینه کوکدن عذاب نازل اولوردی . بوندنصکره دعا ایدوب بیوردیکه « اللهم اغفر لقومی فانهم لایعلمون » یعنی یارب بنم قوممی سن مغفرت ایله زیرا تحقیقا انلر بیلمزلر دیمکدر . مراد شریفلری ایمانه کلملری رجاسیله عذاب عاجلدن شفاعت اوله یاخود ایمان روزی قیلوب کناهلرینی عفو ایله بو ایشی بیلمزلکله ایتدیلر دیمك اوله والله اعلم والا کفرلری حالنده کفاره مغفرت میسر دکلدر . ابن هشام رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدرکه « مازن » قبیله سنده بر خاتون وارایدی آدی نسیبه بنت کعب ایدی احد غزاسی اولدیغی کون سلاحنی قوشاندی دخی صباح وقتنده اوندن چیقوب جنك یرنده رسـول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه یتشدی ونظر شریفنده کفـارله حرب

بیوردیکه بومقوله خارق العاده حرکتی استبعاد جائز دکلدر . حضرت حکیم فعال مایریدك حکمت باهره وقدرت قاهره سندن بعید دکلدرکه جسم بی جانده ادراك الم واحداث لذت ایجاد ایتمسیله مسرور و مغموم ایلیه . قادر حکیم حضرتلرینك قدرت تامه سی اولدیغنه تسبیح حصا وحنین جذع شاهدین عادلیندر وجمادات حقنده ﴿ وان منها لما یهبط من خشیة الله ﴾ نص کریمی ادراك جماره یه دلیل قویدر فسبحان الله القادر یفعل ما یشاء ویحکم مایرید وماذلك عن قدرته ببعید

الحدیث الرابع

(حدثنا احمد بن عبدة الضبی) ذکری سبقت ایتدی (وعلی بن حجر وغیرواحد) مصنف بیوررکه بو حدیث شریفی احمد وعلیدن غیری نیجه کمسنه لر بزه خبرویردی یعنی مصنف حدیث مذکوری جماعت کثیره دن اخذ ایتدم دیر (قالوا) احمد وعلی وغیر واحد دیدیلر (حدثنا عیسی بن یونس عن عمر بن عبد الله مولی غفرة) بو حدیث شریفی عیسی عمردن اخذ

ايدوب بزه خبر ويردى
(قال) عمر ديدى (حدثنى
ابراهيم بن محمد من ولد على
ابن ابى طالب كرم الله وجهه)
بو حديث شريفى حضرت
علينك حفيدى اولان
ابراهيم خبر ويردى (قال)
ابراهيم ديدى (كان اذا
وصف رسول الله صلى الله
عليه وسلم) حضرت على
رسول اللهى وصف ايتدكده
(فذكر الحديث) باب اولده
مذكور اولان حديثى (بطوله)
تمامه ذكر ايتدى (وقال)
حديث مذكورده حضرت
على بيوردى (كان بين
كتفيه خاتم النبوة) رسول
اكرم حضرتلرينك مهر
نبوتى كتفينى بيننده ايدى
(وهو) حال بوكه رسول
اكرم حضرتلرى (خاتم
النبيين) انبيانك خاتميدر .
بو حديث شريفك تفصيلى
باب اولده كچدى لكن
مصنف رضى الله تعالى عنه
حضرتلرى مهر نبوتى كتفين
بيننده اولديغنى اثبات ايچون
بو مقامده تكرار ذكر ايتدى

﴿ الحديث الخامس ﴾

(حدثنا محمد بن بشار) ذكرى
مرور ايتدى (اخبرنا ابو
عاصم) اسمى ضحاك در مخلدك
اوغليدر . اكابر علمادن
وكتب سته مشايخندندر .

وقتال ايلدى. اندن مرويدركه ايتدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اوكنده چالشوب كاه اوقله كاه قلجله اوزرندن دشمنى دفع ايدردم اولزمانده كه مسلمانلر پيغمبر عزيز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك يانندن طاغلديلر آز كيمسه قالدى همان ابن قميه ديدكلرى لعين اوتهدن كلوب قنى محمد قنده در بكا كوسترك بن نجاة بولميام اكر اول نجات بولور ايسه ديدى بندخى ملعونه قارشو واردم بكا بر قلج اوردى بنده اكا بر قاچ قلج باصدم اما اول الله دشمنى ارقه‌سنه ايكى قات جبه كيمشيدى ديو بيوردى. ام الربيع رضى الله عنها ايدر بن كوردم نسيب بنت كعب رضى الله عنهانك اموزنده بر يارهسى وار ايدى بتوب يرى چقور قالمشيدى درين ياره ايدى ديو بيوردى مرد معنوى بو مقوله خاتوندركه زلف وخال چهرهٔ اقبالى آيينهٔ شمشيرده مشاهده قيلوب قلجيله رتبهٔ شرفده مقامى زهرهٔ زهرادن برتر وكوشهٔ سربنديى چنبر آسمانه همسر ايليه . روايت اولنديكه اول كون ابو دجانه رضى الله عنه حضرتلرى كندوينى فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك اوكنده تيربلايه سپر ايليوب طورردى مبارك ارقه‌سنه اوقلر طقوندقجه اصلا حركت ايتميوب رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك قارشوسندن كتمزدى. سعد بن ابى وقاص رضى الله عنه افندمز حضرتلرينك يانده طوروب كفاره اوق اتاردى سعد رضى الله عنه روايت ايلركه فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى بكا اوق صونارديدخى «ارم فداك ابى وامى» ديو بيورردى . معناسى آت يا سعد اتام وانام سكا فدا اولسون ديمكدر. رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بو كلامى سعددن غيرى كيمسه‌يه بيورديغى اشيدلمامشدر ديديلر. سعد رضى الله عنه ايدر بعض اوق صونرديكه تمورى دخى يوق ايدى ديو بيورردى يعنى كفار اوزره اوق آتلغه شويله حريص ايديكه النه كيرديكى اوقى آت ديو بكا صونردى بندخى اتاردم امر جهادده عليه الصلاة والسلام بويله اهتمام تام اوزره ايدى ديمكدر . روايت اولنمشدركه اول كون جنكده قتادة بن نعمان حضرتلرينك بر كوزى برندن چيقدى دخى يناغنك اوستنه دوشدى يولداشلرى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك يانينه كتورديلر مبارك اليله كوزنى يرينه وضع ايتدى دخى «اللهم اكسه جمالا» ديو دعا ايلدى صكره‌دن قتادهنك اول كوزى او برندن حسنده ونورده غالب اولدى. ودعانك معناسى يارب قتادهنك كوزينه كسوهٔ جمال ويرديمكدر وبو قضيه جملهٔ معجزات سيد كائنات صلى الله عليه وسلمدندر. برى دخى بودركه ابورهم ديدكلرى كافر اوقى آتوب كلثوم بن الحصين حضرتلرينك كوكسنه اوردى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى يارهسى اوزرينه توكورديكى كبى بتون صحت بولدى. برى دخى بودركه عبدالله بن جحش جنك ايدركن قلجنى قيردى دخى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى عبداللهك النه بر اغاج پارهسى ويردى بامر الله اول اغاج بر قلج اولدى انكله جنك ايلدى صكره كندودن

ورثه‌سنه انتقال ایده‌رك خلفای عباسیه‌دن معتصم خلیفه زماننده بغداد شهرنده ایکیوز آلتونه صاتلدی خلیفه‌نك امراسندن بغا آدلو بر ترك بکی آلدی . روایت اولنور که مشرکین شهداء اصحاب اراسنه کیردیلر دخی بورونلرینی وقولاقلرینی وعورت یرلرنی کسدیلر وقارنلرینی یاردیلر اعتقاد باطللری بو ایدیکه رسول اکرمه حزن کتورمش اوله‌لر ورویانده مقربلر اولان اصحاب کبار هپ محزون اولمش اوله‌لر هند بنت عتبه برقاچ کندو اقرانی ایله کزوب شهدانك بورنلرینی وقولاقلرینی کسرلر ایدی وحضرت حمزه رضی الله تعالی عنهك مبارك قارنی یاروب برمقدار جکری پاره‌سنی کسدی آغزینه آلوب وافرجیندی یوطه‌مدی دخی براقدی .نقل اولنورکه اول پریشانلق اراسنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اولا کوروب تشخیص ایدن کعب بن مالك ایدی رضی الله تعالی عنه بیورمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی تولغه التنده کوردم دخی مبارك کوزلرندن بیلدم اندن بلند آوازله ندا ایدوب «یامعشر المسلمین هذا رسول الله» دیو چاغردم اورادن مسلمانلر دخی کوروب بیلدیلر جمع اولوب یانته کلدیلر همان بر مقدار کیمسه ایله طاغ سمتنه چکلدیلر ابوبکر الصدیق وعمر وعلی رضی الله تعالی عنهم یاننده بیله ایدیلر برمقدار کتدکلری کبی ابی بن خلف دیدکلری ملعون قنی محمد بکا کوسترك دیو آت صالوب آردلرندن کلدی اصحاب کرام رضی الله تعالی عنهم ایتدیلر یارسول الله بریمز دونسون شوملعونك حقندن کلسون دیدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری براقون کلسون دیو بیوردی اندن ملعون یاقلشدیغی کبی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حارث بن صمه‌نك حربه‌سنی آلدی دخی قارشو واروب بر حربه چالدی لعین بدکردار زین سمند استکباردن زمین ذلت وخساره دپه‌سنك اوزرینه کلوب برقاچ کره تکرلندی وچهرهٔ ادباری وصورت مرداری غبار خاکدن خجالتله خاکسار اولدی . امام بیهقی روایتنده لعینك بر ایکوسی قیرلدی وقانی زخمندن طشره آقادی دیوواردا اولمشدر اندن هزارزور وزارله قریش ایچنه دوشدی والله محمد بنی هلاك ایلدی دیدی اول مکه‌ده ایکن بکا سنی قتل ایده‌رم دیمزمی ایدی ایشته بویله ایلدی دیدی قرینلری اولان ملاعین دخی کدر اتمه جنکدر بویله اولور دیو تسلیه ایلدیلر مکر بوملعون مکه‌ده ایکن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بر آتم واردر هر کیجه انجو کبی بر شینك اریه آصارم آنك اوزرنده سنی قتل ایتسم کرکدر دیو سویلر ایدی فخر کائنات افندیمز حضرتلری دخی ان شاء الله تعالی بره ملعون بن سنی قتل ایده‌رم دیو بیورردی عاقبت بویله واقع اولدی برقاچ کون لعین اضطراب زخم خونین ایله معذب اولوب مکه‌یه کیدر ایکن «سرف» دیدکلری منزلده جان برجهنم ایلدی لعنة الله علیه وعلی اعوانه . روایت اولنورکه فخر کائنات علیه اکمل التحیات افندیمز حضرتلری صحابهٔ کزین رضوان الله علیهم اجمعین ایله

نبیل دیمکله معروفدر . (اخبرنا عزرة بن ثابت) ثابت ابی زید الانصارینك اوغلیدر (حدثنی علباء بن احمر) مذکور علباء صدیقدر وقرادر (قال) علباء دیدی (حدثنی ابوزید عمرو بن اخطب الانصاری) مذکور عمرو رسول اکرمك زمان سعادتنده جامع قرآن اولان اصحاب اربعه‌نك بریدر کنیه‌سی ابوزیددر وانصاریدر . مصنف بیورر بو حدیث شریفی عمرو بن اخطب رضی الله عنه‌دن اوچ واسطه ایله محمد بن بشار بزه خبرویردی (قال) عمرو دیدی (قال لی رسول الله صلی الله علیه وسلم یا ابازید) رسول اکرم حضرتلری یا ابازید دیو بکا ندا ایلدی وبیوردی که (ادن منی) بکا قریب اول و یانمه کل (فامسح ظهری) آرقه‌می الکله مسح ایله ابو زیدك دروننده مهر نبوتك کیفیتنه اطلاع آرزوسی اولدیغنی رسول اکرم حضرتلری نور نبوتله کشف ایدوب لطیفانه مسح ظهر ایله امر بیوردیلر (فمسحت ظهره) بن دخی رسول اکرم حضرتلرینك امرلرینه امتثالا یانلرینه واردم

کتدکلری یولك نهایتنه واردیلر دخی علی بن ابی طالب کرم الله وجهه قلقانی ایله صو کتوردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك یوزینك قانی یودی وآبدست آلوب اوتوردیغی یردن اویله نمازینی قیلدی اصحاب کرام دخی اوتوردقلری یردن اقتدا ایتدیلر. نقل ایدرلر که ابو سفیان مشرکلرله دونوب کتملو اولنجه طاغك بر یرینه چیقدی دخی بلند آوازله چاغروب (انعمت فعال ان الحرب سجال یوم بیوم بدر اعل هبل) دیو فریاد ایلدی. وبو سوزینك معناسی هبل نعم دیو جواب ویردی قو هبله طعن ایله جنکده ظفر نوبتله در اشبو کون بدر کوننه مقابلدر ای هبل علو قدرك زیاده اولسون دیمکدر دیدیلر. رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی حضرت عمره امر ایلدی اولدخی « الله اعلی واجل » دیو جواب ویردی. وابو سفیان سویلدیکی هذیان پریشانك اصلی اول ایدیکه مشرکین احد جنکنه کیدر اولدقلرنده ابو سفیان ایکی اوق آلوب برینك اوستنه «نعم» برینك اوستنه «لا» یازمش ایدی اندن اوقلری کتوروب هبل دیدکلری باش صنملریکه مکه نك ایچنده طورردی انك یاننه واروب اوقلری براقدیغی کبی «نعم» یازیلان اوق یوقارو کلوب زعم باطلنجه جنك اتمکه هبلدن اشارت اولمشدی صکره محاربه ده ارادت خدا بویله اقتضا ایدوب اهل اسلامه نوع انهزام شکلی کورندکده بر مقتضای جهل وغرور ابو سفیاندن بو مقوله سفیهانه کلام صدور ایلمشدی. حضرت عمر رضی الله عنه ایشیدوب بلند آوازله جواب ویردی سز بزمله برابر دکلسکز بزم مقتوللریمز جنتده در سزك مقتوللریکز جهنمده در دیو بیوردی. اندن ابو سفیان ینه چاغروب بزم عزّامز واردر سزك عزاکز یوقدر دیدی. پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام تعلیم ایلدی ینه اصحاب چاغروب الله تبارك وتعالی بزم ناصرمزدر سزك ناصریکز یوقدر دیدیلر. اندن ابو سفیان دونوب کتدکده یولداشلریله چاغریشوب کله جك ییل سز کله بدرده بولوشالوم وعده مز بویله اولسون دیدیلر ینه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری امر ایلدی بو جانبدن دخی نوله سزکله وعدمز اویله اولسون دیو جواب ویردیلر. امام طبرانی رحمة الله علیه ایدر مشرکلر دونوب کتدیلر دخی مدینهٔ منوره دن خاتونلر چیقوب اصحابه قارشو خدمته کلدیلر حضرت فاطمه رضی الله تعالی عنها بیله ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بولشدقده قوجشدیلر. اندن فخر کائناتك یاره لرینی صو ایله یومغه باشلدی یودقجه قان زیاده کلور اولدی اندن برمقدار حصیر یاقوب اوزرینه صاردی اول یاره یه یاپشدی قان دکدی پس رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مقتوللر اوزرینه محمد بن مسلمه یی کوندردی اولدخی واروب بر قاچ دفعه یاسعد بن الربیع دیو چاغردی هیچ جواب کلمدی اندن ایتدی نبی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کوندردی سنك حالکی کورمکه کلدم دیدیکی کبی برضعیف آوازله جواب ویردی اولدخی یاننه کلوب کوردیکه روحندن

ومبارك ظهرلرینه مسح ایتدم (فوقعت) اتفاقا واقع اولدی (اصابعی) پارمقلرم (علی الخاتم) مهر نبوة اوزرینه (قلت) علماء دیر که ابو زیددن خاتم لفظنی استماع ایتدکده کیفیت خاتمه مطلع اولمق ایچون دیدمکه (وماالخاتم) یااباازید مهر نبوة نه شیدر ومقداری وهیئتی نه در (قال) ابو زید جوابنده دیدی که (شعرات مجتمعات) مهر نبوت لطیف قیللر صاحبیدر. یعنی مهر نبوتك دائره سنده بری برینه یقین موی عنبربویلر وار ایدی. مصنف بو حدیث شریفده مهر نبوتك دائره سنده لطیف شعرات مجتمعه اولدیغنی بیان ایچون بو حدیث شریفی ذکر ایتدی نته کیم سابق حدیثده مهر نبوتك مقدارینی بیان ایتمشدی. معلوم اوله که رسول اکرم حضرتلرینك ابو زید عمرو بن اخطب رضی الله عنه حضرتلرینه غایت حسن اهتمام ونهایت لطف و نوازش تامك اشعاردر. و بو حدیث شریفده ودخی مصنف امام ترمذی جامع الصحیحنده شو وجهله روایت ایتدی که رسول اکرم حضرتلری

همان بر اثر قالمش کوزینی آچوب ایتدی بندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه سلام ایله وشویله ده که الله تعالی حضرتلری سکا بزدن اوتوری اجر وعوضلر ویرسون شول اصل اجر وعوضکه امتندن اوتوری وپیغمبرلره ویریلنلردن افضل اوله دیدی اندن ایتدی بندن قومکه شویله ده که حق تعالی قتنده اصلا عذریکز یوقدر بوایشه که سزك ارا کزده بر نظر ایلر کوز وار ایکن پیغمبریکزه دشمنلر یول بولوب بویله ایده لردیدی. حاصلی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مجروح اولدیغی ایچون اظهار حزن ایدوب اصحابه طعن ایلدیکه فخر عالمك سوزینی طوتوب یرلو یریکزده طورمدیکز منهزم اولدیکز کفار ظفر بولوب اول وجود شریفه ال اوزاتدیلر دیمك استر ایدی اندن اکلنمیوب تسلیم روح ایتدی رضی الله تعالی عنه. بوندنصکره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بالذات چیقوب حضرت حمزه یی بوقلمغه ینه احده واردی بر وادینك اورته سنده مبارك قارنی یارلمش بولدی ومبارك بورنی وقولاغی قطع اولنمش ایدی نظر ایدنجه قاتی افراطله بحضور اولدی بغایت آجیدی « رحمة الله علیك لقد كنت فعولا للخیر وصولا للرحم اماوالله لامثلن بسبعین منهم مكانك » دیو بیوردی. معناسی الله تعالی نك رحمتی سنك اوزریکه اولسون تحقیقا سن چوق خیر ایشلیجی ایدك وچوق صلهٔ رحم ایدیجی ایدك والله کفاردن سنك یریکه یتمش کیمسه نك بورنی وقولاغنی کسه یم دیمکدر اندن حق سبحانه وتعالی سورهٔ نحل آخرنده اولان آیت کریمه لری انزال بیوردی دخی اول نیتدن فراغت ایدوب کفارت یمین ایلدی اول آیت کریمه لر بونلردر که ذکر اولنور ﴿ وان عاقبتم فعاقبوا بمثل ماعوقبتم به ولئن صبرتم لهو خیر للصابرین ﴾ معناسی اکر سزه عقوبت ایدن کیمسه لره عقوبت ایدرسکز سز عقوبت اولندیغکزك مثلیله عقوبت ایدك یعنی اونلر بر کیمسه نك بورنی وقولاغنی کسدیلرسه سزده اونلردن بر کیمسه نك کسك یتمش کیمسه نك کسمك واکر صبر ایدوب عقوبت ایتمزسکز البته صابرلره صبر ایتمك انتقام ایتمکدن افضلدر دیمکدر. ﴿ واصبر وما صبرك الا بالله ولا تحزن علیهم ولاتك فی ضیق مما یمكرون ان الله مع الذین اتقوا والذین هم محسنون ﴾ یعنی یامحمد اول نسنه که سکا احد کونده یتشدی اکا صبر ایله حال بو که سنك صبرك حق تبارك وتعالی نك توفیق وعنایتیله در و کافرلر سندن اعراض ایتدکلرینه محزون اولمه یاخود مسلمانلره اولان ایشه بحضور اولمه و کفارك مکرندن کوکل طارلغنده اولمه تحقیقا حق سبحانه وتعالی نصرت و معونتیله متقیلر یاننده حاضردر وموحدلر و مخلصلرله بله در دیمکدر مفسرین رحمة الله علیهم. تقوادن مراد حق جل وعلانك امرنی تعظیمدر. واحساندن مراد عبادالله ه شفقتدر دیمشلردر. روایت اولنورکه حضرت حمزه نك همشیره سی اوغلی عبدالله بن جحش رضی الله عنه دخی احدده شهید اولمش ایدی کفار اکا دخی حضرت حمزه یه ایتدکلرینی ایشلشلر ایدی ایکیسنی بر قبره دفن ایتدیلر رضی

دست شریفنی ابو زیدك چهره سنه وضع ایدوب ومسح ایدوب «اللهم جمله» دیو دعا ایتدیلر . پس ابو زیدك دخترزاده سی عزره ابن ثابت روایت ایتدی که جدم ابوزید رسول اکرم حضرتلرینك دعاسی برکاتیله یوز یکرمی یاشنه بالغ اولوب رأس ولحیه سنده معدود برقاچ موی سفید واردی دیدی

﴿ الحدیث السادس ﴾

(حدثنا ابو عمار الحسین بن حریث الخزاعی) مصنف بیورر بو حدیث شریفی ابوعمار بزه خبر ویردی (اخبرنا علی بن حسین بن واقد) ابو عماره دیدی که بوحدیث شریفی بزه علی بن حسین خبر ویردی مذکور علی صدیقدر بخاری مشایخندندر (حدثنی ابی) علی دیدی که بوحدیث شریفی پدرم حسین بن واقد خبرویردی (حدثنی عبدالله ابن بریدة) حسین بن واقد دیدی که بریدة بن حصیب الاسلمینك اوغلی عبد الله بو حدیث شریفی خبر ویردی مذکور عبدالله ائمهٔ سته مشایخندندر (قال) عبد الله دیدی (سمعت ابی بریدة) بن بابام

الله عنهـا خواجهٔ عالم صلى الله عليه وسلم شـهدا اوزرينه كلدى دخى بيورديكه « انا شهيد على هؤلاء ومامن جريح يجرح فى الله الا والله يبعثه يوم القيمة يدمى جرحه اللون لون الدم والريح ريح المسـك » معناسى بونلر فى سـبيل الله مقتول اولدقلرينه عندالله بن شاهدم وفى سبيل الله يارهلنمش هيچ برمجروح يوقدر الاحق جل وعلا قيـامت كوننده آنى قبرندن شول حالده قالديرركه يارهسى قان اقيدر قاننك رنكى قان رنكى ورايحهسى مسك رايحهسى ديمكدر. عبدالله بن ثعلبهدن مرويدركه رسول الله صلى الله عليه وسلم شهداء احد ايچون جراحتلريله صارك ديو امر ايلدى يعنى يودوروب كفنلتمدى ديمكدر . ائمهٔ حديثدن بعضيلر روايت ايتمشلردركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى جابر رضى الله تعالى عنه حضرتلرينه بيورمشدركه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى هيچ كيمسهيه سوز سويلدى الاحجاب اردندن سويلدى وسنك باباكه بلاحجاب سويليوب بندن ايسته سكا ويرهيم ديدى اولدخى يارب سندن اسـترمكه دنيايه رد اولنهيم دخى سنك يولكه بر دخى قتل اولنيم ديدى حق تبارك وتعالى حضرتلرى دخى بيورديكه بندن حكم ازلى شويله سبقت ايلديكه اولنلر بر دخى دنيايه وارميهلر ديدى اولدخى ايتدى ايمدى يارب بنم آردمده اولنلره يعنى اهل دنيايه بنم حالمدن خبر وير ديدى اندن حق جل وعلا حضرتلرى بو آيت كريمهيى انزال ايلدى ﴿ ولاتحسبن الذين قتلوا فى سبيل الله امواتا بل احياء عند ربهم يرزقون فرحين بما آتيهم الله من فضله ويستبشرون بالذين لم يلحقوا بهم من خلفهم الاخوف عليهم ولاهم يحزنون ﴾ معناسى پيغمبر عز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينه ياخود هر احده خطاب ايدوب ديمكدركه فى سبيل الله مقتول اولنلرى ميتلر صانمه بلكه اونلر صاغلردر ربلرينه قرب صاحبلريدر رزق ويريلورلر جنتده حق سبحانه وتعالى حضرتلرى كندو فضلندن انلره عطا قيلديغى شئ ايله شادمانلردر ودخى دنياده قيوب كتدكلرى مؤمنلرك حاللرى ايله شادمانلردركه اكر انلر دخى وفات ايلسهلر يا مقتول اولسـهلر برحياتله صاغ اولورلركه انى نه محذوره دوشمك خوفى نه محبوبى يتورمك غمى مكدر ايلر ديمكدر . قاضى بيضاوى رحمة الله عليه بويله بيورمشدر حاصلى بودركه شهدا ميت دكللردر آنلر صاغلردر الله تعالى حضرتلرينه تقربلرى واردر جنت ميوهلرندن وصولرندن يرايچرلر الله تعالى حضرتلرينك عطا قيلديغى شرف شهادته مسرور وشادمانلردر ودنياده اولان اهل ايمان قرنداشلرى دخى دار آخرته انتقال ايتدكلرنده كندولرى كبى رحمت ورضوانه ونعيم جاودانه واصل اولهجقلرينـه مسرور وشـادمانلر ديمك اولور. ابن عباس رضى الله تعـالى عنهما رسول الله صلى الله عليه وسـلم حضرتلرندن روايت ايلمشدركه « ارواح الشهداء فى اجواف طير خضر ترد انهار الجنة وتأكل من ثمارها وتأوى الى قناديل معلقة فى ظل العرش » ديو بيورمشدر. معناسى شهدانك روحلرى يشل قوشلر ايچلرندهدركه آنلر جنت ايرماقلرينه كلورلر وجنت ميوهلرندن

بريدهدن ايشـتدم مذكور بريده صحابيدر مدينهده براز زمان سـاكن اولوب بعده مرويه نقل ايتدى وآنده وفات ايتدى رضى الله عنه (يقول) بريده بيورر (جاء سلمان الفارسى الى رسول الله) سلمان فارسى رسـول اكرم حضرتلرينـك حضـور شريفنه كلدى (حين قدم المدينة) رسول اكرم حضرتلرى مدينهٔ منورهيى قدومى ايله شرفياب ايتديكى وقتده (بمائدة) برسفره ايله (عليها رطب) اول مائده اوزرنده تازه خرما وار ايدى (فوضعهـا) سلمان فارسى مائدهيى وضع ايلدى (بين يدى رسول الله صلى الله عليه وسلم) رسول اكرم حضرتلرينك پيشكاهنه (فقال) رسـول اكرم حضرتلرى بيوردى . نور نبوة ايله سلماننك اسمنى كشف ايدوب (ياسلمان ماهذا) بوكتوروب پيشـكاهمه وضع ايتديكك ندر بيوردى. معلوم اولهكه بوحديث شريفى بيلمك سلمان فارسينك سركذشتنى بيلمكه توقف ايدر . مورخان صحيحة الاخبار سلمان فارسينك كندو لسـانندن استماع اولنان احوالى شو وجهله نقل ايدرلركه حضرت

يرلرو عرش كولكه‌سنده آصلمش قنديللر ايچنده ياتورلر ديمكدر. بعض علما بيورمشلردركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك «تأوى الى قناديل العرش» ديو بيورديغى ﴿ والشهداء عندربهم لهم اجرهم ونورهم ﴾ نص شريفى تصديق ايلر ديمشلردر. وقناديله كيرمه‌سى كيجه ايله‌در كوندوزك مقتضاسى اوزره طيران وسيران ايتمكده‌در وآخرتده جنته كيردكدنصكره قناديلده ياتماز آنده ياتديغى اول زمانه وارنجه‌در ديمشلردر. وبرحديث شريف واردركه هرمؤمن كركسه شهيد اولسون وكركسه دوشكنده وفات اتسون روحى جنت اعلايه واصل اولوب انده فواكه جنتدن تنعم ايلر ديو بيورلمشدر. امام احمد امام شافعيدن اولدخى امام مالكدن اولدخى زهريدن آنلردخى عبدالرحمن بن كعبدن آنلردخى اتاسى كعب بن مالكدن رضوان الله تعالى عليهم اجمعين روايت ايتمشلردر. كعب بن مالك دخى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرندن روايت ايتمشدركه «نسمة المؤمن طائر تعلق من شجر الجنة حتى يرجعه الله الى جسده» ديو بيورمشلردر. يعنى مؤمنك روحى برقوشدركه جنت اغاجلرينك ميوه‌سندن اكل ايدر تا حق جل وعلا حضرتلرى جسدنه رجوع ايتديرنجه ديمكدر. بو حديث شريف دلالت ظاهره ايله دليلدركه ارواح مؤمنين قوش صورتنده جنت ايچنه داخل اولورلر وميوه‌سندن تنعم ايدرلر ايمش «نسأل الله الكريم المنان ان يمن علينا بالايمان» اما بو حديث شريفله مقدم نقل اولنان حديث شريفدن فهم اولنور كه جنتده ارواح شهدانك عزتى سائر مؤمنينك ارواحندن زياده اوله زيرا ارواح شهدا حقنده يشل قوشلر ايچنده‌در ديو بيورلدى سائر مؤمنينك ارواحى حقنده كندوسى قوش اولور ديو بيورلدى پس ارواح شهدا غيريلره نسبتله راكب اولورلر بندكلرى قوشلر بال وپر آچوب استدكلرى مقاماتى سير ايتديررلر وغيريلرك ارواحى بالذات كندولر بال وپر آچوب طيرانه محتاج اولورلر. امابودكلو زحمته‌پ راضى اولوردق حق جل وعلا حضرتلرى ارواحمزه هواى باغ جنان وفضاى روضهٔ رضوانده پران اولمق ميسر ايديدى بفضله واحسانه. روايت اولنوركه احد غزاسنده شهيد اولان مسلمانلر يتمش نفر كيمسه ايدى. بعضيلر قولنجه التمش بش كشى ايرى دردى مهاجريندن ايدى رضى الله تعالى عنهم وعن سائر الصحابة اجمعين. نقل ايدرلركه مسلمانلر مقتوللرى اوستنده اغلاشدقلرى زمانده منافقلر مسرور اولوب يهود طائفه‌سنك كوكلرنده اولان غل وغش ظاهر اولدى لعنهم الله تعالى ﴿ تنبيه ﴾ شويله معلوم اوله‌كه قاضى عياض رحمة الله عليه شفاسنده بعض علمادن نقل ايتمشدركه بركيمسه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى هزيمت اولندى ديسه اكا توبه ويريله اكر توبه ايتمز ايسه قتل ايده‌لر ديو بيورمشدر زيرا پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينه حاشا نقص ويرمكدر هزيمتك معناسى دشمندن يوز دوندرمكدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك كندولرينه بوهركز واقع اولمامشدر واقع اولمق

سلمان فارسى رضى الله عنه بيورديلر. بنم ميلادم اصفهانه قريب جيران نام قريه‌در وپدرم قريهٔ مزبوره‌نك دهقانى يعنى اميرى ايدى وآتش پرست ايدى درون خانه‌ده برآتشكده بنا ايتمشدى. اول نارك عبادتنه مشغول ايدى. بنى دخى اشعال نار ايله اشتغالده نيجه ماه وسال بى مجال ايتمشدى. بيرون قريه‌ده بر بستانمز وار ايدى ايام بهارده تفرج ايدر ايدك بعض وقتده بن بستانه روان اولسه‌م پدرم يانمدن آيرلمازدى. چون روز نوروز كلدى بستانك تربيه وتيمارى مهم اولوب پدرم ايله جانب بستانه روان اولدم ناكاه بر مصلحت ظهور ايتديكه بنى تنها قريه جانبنه ارسال اقتضا ايتدى بندخى قريه جانبنه روان اولدم. اثناء طريقده برديره راست كلدم اوازلر آسمانه پيوسته اولوب آيا بونه اوله ديو درون ديره دخول ايتدم كوردمكه جمع كثير كيمى نيازده وكيمى سينه چاك عبادت حى ذى الجلال ايله اشتغال ايدرلر وميانلرنده سياه پوش بر پير هزار ادب ايله نشسته وپيشگاهنده بركتاب كشاده

دخی جائز دکلدر زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کندی امرنده بصیرت وعصمتنده یقین اوزره ایدی دیمشلردر. حاصلی انهزام عون وعصمت رب العالمینه یقین اولمامقدن کلور انبیا علیهم السلام حقنده بو متصور دکلدر . غزوهٔ احدده اهل اسلامه واقع اولان حال برقاچ فوائد وحکمی متضمندر دیو بیورمشلر. بری بودرکه معصیتك آخری براماز اولدیغنی مؤمنلره بیلدرمکدر زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول کون آتیجیلره محکم تنبیه وتأکیدلرله سپارش ایدوب زنهار اولمیه که یرلو یریکزدن کیده‌سکز دیو بیورمشدی فرمان شریفلرینه کمال اطاعتدن مقتضای خلقت بشریت اوزره غفلت ایدوب هوای یغما ایله برمقدار ایلرو واردقلری کبی رخت وجود واسباب زندکانیلری عرصهٔ تلف وتوی‌ده تاراج بولدی. بری دخی بومعنایه اشارتدرکه انبیا ورسل علیهم الصلاة والسلام جناب عزتدن بعض بلا ایله مبتلا اولورلر اماعاقبت حمیده آنلرك اولور نتکیم پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك جمیع اعداسی آخرالامر شمشیر عالمکیر حکمنه کردن اطاعت قومشلر ایدی اما اول امرده کاه نصرت وظفر وکاه اضطراب وخطر اوزره اولدقلرینه حکمت بونی یازمشلردرکه اکر دائما منصور ومظفر اوله‌لر ایدی مجموع خلق ربقهٔ اطاعتلرینه ضروری بیون ویروب مؤمن ومنافق قنغیسی ایدیکی فرق اولنماز ایدی اماکاهی انکسار شکلی ظهوره کلنجه منافقلر کندولرینی آشکاره ایدوب مسلمانلر امتیاز صبر وثباتله سرافراز اولورلر نتکیم بوغزانك اولنده واقع اولمش ایدی. بری دخی بودرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری دار کرامتنده مؤمنلره بعض مراتب عالیه تقدیر ایتمشدرکه بلا ومحنت چکمینجه مجرد عمللریله اکا وصلت میسر اولماز آنك ایچون بعض شدایدله مبتلا ایلر. بری دخی بودرکه کاهی حق تعالی حضرتلرینك ارادتی اعدای دین اسلامك قلع وقمعنه متعلق اولور وبونلردن انواع کفر وضلال وطغیان وبغی وعنادوعصیان ظهوره کلمکی سبب خلق ایلر آندن صدمات صرصر قهر ودست برد عواصف عذابله شجرهٔ حیاتلرینك کوکنی کونشه کوسترر والله اعلم . بوندنصکره واقع اولان غزا ﴿غزوهٔ حمراء الاسد﴾ در و«حمراءالاسد» دیدکلری مدینهٔ منوره‌یه سکز میل غایتنده برموضعدر وبو غزا ایله احد جنکینك ایرتسی صباح وقتنده چیقمشلر ایدی مراد شریفلری کفار اهلی اسلامی زبون اکلیوب تکرار فساده مباشر اولماسونلر دیو جرأت وجلادت کوسترمك ایدی فی الحقیقه اصابت بیورلدی والاملعونلرك فکر فاسدی کلوب مدینهٔ منوره‌یی باصمق ایدی ومعاویة بن مغیرة بن ابی العاص دیدکلری کافره راست کلنوب امر شریفلریله ملعونك بوینی اوردیلر حاصلی بش کیجه طشره‌ده یاتدیلر جمعه کونی اولنجه مدینهٔ منوره‌یه رجوع ایتدیلر بوخصوصلر ماه شوال ایچنده واقع اولمش ایدی. بعض علما قولنجه شراب حرام اولمق دخی شوالده واقع اولمشدر اما بعضیلر دردنجی سنه‌ده حرام اولدی دیمشلردر . امام احمد بن حنبل رحمة الله

(علیه)

جماعت آنی احاطه ایتمشلر تعلیم ونصیحت ایدر مدت العمر بنم کوش زدم اولمیان معانی‌یی تفهیم ایدر. بلدمکه پیر مزبور رئیس القومدر حضورینه واصل اولدم . بنم اطوارمدن غریب اولدی یمه انتقال ایدوب بندن سؤال ایتدیکه . ای جوان مشکلك وار ایسه عرض ایله وبوکنیسه‌یه کلمکدن مقصودك نه ایسه سویله بندخی بو قومك طورلرینك سببندن سؤال ایتدمکه. ای پیر بو عمل کما کا مشغولسکز نه کونه عملدر وبوکارك نامی ندر بکا تفهیم ایله وحقیقت حاله بنی مطلع قیل . پس پیر مرقوم جواب ویردیکه کوردیکك عمل عیسی دینیدر وکتاب انکلیون اسمیله نام زد حضرت عیسایه نازل اولمشدر . مقصودمز آنك قولنه انقیاد واطاعتدر دیدی سلمان فارسی بیورر که اول وقت خاطریمه کلدیکه . بو قومك عبادتی بزم عبادتمزدن اعلا وبو کروهك طاعتی سلامته انسبدر. بزم عبادتمز تهلکه‌یه اقربدر . زیرا آتش پرستلك بی حاصل بلکه اکا تقرب امکانده دکلدر بزم معبود اتخاذ ایتدیکمز نار وسیله خشکی احراقده

عليه روايتنده ابوهريره رضی الله تعالی عنه بيورمشدركه خمر اوچ دفعه حرام قيلندی پيغمبريمز صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری مدينه‌يه كلدكده خمر ايچيلور ايدی وقمار اوينانور ايدی. لكن صحابهٔ كرامدن بعضيلری خمر ايچمكدن وقمار اوينامقدن رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينه سؤال ايتديلر دخی حق جل وعلا حضرتلری ﴿ يسئلونك عن الخمر والميسر قل فيهما اثم كبير ومنافع للناس واثمهما اكبر من نفعهما ﴾ آيت كريمه‌سنی انزال ايتدی آندن خلق ديديلركه حق تعالی بزه حرام ايلمدی نهايت آنلرده اثم كبيروار در ديو بيوردی ديديلر ينه متصل ايچرلر ايدی حتی كونلرده بركون مهاجريندن بركشی اخشام نمازنده امامت ايليوب قراءتنده خلط ايلدی. آندن حق تعالی اول آيت كريمه‌دن اغلظ آيت كريمه انزال ايدوب ﴿ ياايها الذين آمنوا لاتقربوا الصلوة وانتم سكاری حتی تعلموا ماتقولون ﴾ بيوردی ينه خلق طورميوب ايچرلر ايدی آيت مذكوره‌دن دخی اغلظی نازل اولوب ﴿ ياايها الذين آمنوا انما الخمر والميسر والانصاب والازلام رجس من عمل الشيطان فاجتنبوه لعلكم تفلحون ﴾ ديو بيورلدی. اولكی آيت كريمه‌نك معناسی بودركه يا محمد اصحابك سكا خمر ايچوب قمار اوينامقدن سؤال ايدرلر. سن جواب ويروب ديكه اول ايكيسنده اولو كناهلر واردر وناسه منفعتلری دخی واردر واول ايكيسنك كناهی نفعلرندن اولودر ديمكدر. خمرده منافع وار ايديكی ظاهردر. اما ميسرده نه منفعت واردركه اكا مبتلا اولنلرك هربری سرمايهٔ سعادت واقبالی كف تلفدن درباخته قيلمشلر وخلعت عز واجلالی خلع ايدوب پلاس افلاسده قالمشلردر. دنيلورسه اصلی بودركه زمان جاهليتده عادت بو ايديكه قماردن حاصل ايدكلری مالی فقرا ومساكينه قسمت ايدرلردی منفعت آنلره كوره اولور يوقسه مباشرلرينه نظرا دكلدر. ايكنجی آيت كريمه‌نك معناسی بودركه ای شول كيمسه‌لركه ايمان كتورديلر مستلر اولديغكز حالده نمازه طورميكز حتی نماز ايچنده نه سويلديككزی بيلمينجه ديمكدر. قاضی رحمة الله عليه بويله تفسير ايتدكدنصكره مراد مست اولان كيمسه‌يی صلاته قريب اولمقدن نهی دكلدر بلكه شراب ايچمكده افراطدن نهی دردیو بيورمشدر. اوچنجی آيت كريمه‌نك معناسی بودركه ای شول كيمسه‌لركه ايمان كتورديلر بوندن غيری دكلدركه خمر وميسر انصاب وازلام مرداردر عقول آنلری كريه كوررلر ايمدی اول مرداردن اجتناب ايديكز تاكم اجتنابكز سببيله فلاح ونجاة بوله‌سكز ديمكدر. لكن خمر معلومدر وميسر قمار اويونيدر وانصاب شول صنملردركه ديكه قورلر دخی عبادت ايدرلر. وازلام اوقلردركه يلكلری وتمرنلری اولميه وبونك اصلی بودركه زمان جاهليتده مشركلرك اوچ اوقلری وار ايدی برينك اوستنه «امرنی ربی» يازلمش ايدی برينك اوزرينه «نهانی ربی» يازلمش ايدی برينك اوزوينه‌ده هيچ برشیٔ يازلمامش ايدی وبو اوقلری برخريطه‌يه صاروب هبل ديدكلری صنمك يانده مجاور اولان كيمسه‌يه ويرمشلر ايدی اول حفظ ايدردی ومشركلردن برينك

برابر طوتار ديو ملاحظه ايتدم. تكرار اول پيردن سؤال ايتدمكه بودينك سرچشمه‌سی نه جانبده‌در پير جواب ويروب ايتديكه حالا ديارشامده بركنيسه واردر آنده ساكن بر اسقفدركه بودينك حقايق ودقايقنی نصاری آندن اخذ ايدرلر ديدی. پس بن بوكفت وكوده متحير ايكن اخشام اولمش و بستانمزك مهم ايشی قالمش پدرم دخی بستانده انتظاردن صكره بنی آره‌مق ايچون جانب خانه‌يه عجله ايلمش بن دخی عقلمی جمع ايدوب خانه‌يه روان اولمش ايدم اثناء طريقده پدر ايله ملاقی اولدم ومعاً برايكی خطوه كيتدك بكا اولان غضبنی مشاهده ايتدم وسركذشتمی سويلدم. بنم دين نصارايه رغبتم كوروب كونا كون تهديد ايدوب بنی درون خانه‌ده درزنجير ايتدی. بن دخی ناچار مغموم وكريان اولدم آخرالامر آرزوی دين نصاری بنده زائد اولدی خفيةً جانب كنيسه‌يه بركسنه ارسال ايتدم وپير معهوددن شو وجهله رجا ايتدم كه جانب شامدن قافلهٔ تجار كلور ايسه بنی

برمعظم خصوص ایشلمکه نیتی اولسه اولا واروب اول اوقلری هبل یاننده اتار ایدی اکر «امرنی ربی» یازیلان اوق چیقارسه تأخیر ایتمیوب اول ایشی ایشلردی اکر «نهانی ربی» یازیلان چیقارسه بر ییل تأخیر ایدردی اکر یازیسی اولمیان اوق چیقارسه اوقلری آلوب بردخی اتاردی شمشیر بازقضا تیغ شریعتی درمیان ایدلیدن بو مقوله اوضاع مهمله یلکسز اوقلر کبی بیانلره چاودی . امام حسن بن علی رضی الله تعالی عنهما بوسنه‌ده وجوده کلمشدر . بوندنصکره واقع اولان ﴿ سریهٔ ابی سلمه رضی الله عنه ﴾ در بونك اسمی عبدالله بن عبدالاسددر تاریخ هجرتك اوتوز بشنجی آینده ماه محرم ایچنده خویلد اوغللری سلمه ایله طلحه‌نك اوزرینه کوندرلمش ایدی واروب بوله‌مدی برمقدار دوه‌لرینی وقیونلرینی سوروب کتوردی کیمسه ایله جنك واقع اولمدی . بوندنصکره ﴿ سریهٔ عبدالله بن انیس ﴾ در بودخی تاریخ مزبورده واقع اولمشدر عرفات مقابله‌سنده «عرنه» دیدکلری وادیده سفیان بن خالد دیدکلری کافرك اوزرینه ارسال اولنمشدی سببی اول ایدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله حرب وقتال نیتنه بعض کفار جمع ایتدیکی مسموع اولمشدی . آندن عبدالله رضی الله تعالی عنه ملعون مزبوری ظرافتله قتل ایچون یالکز کوندرلدی اول جانبه واردقده سفیان سن کیمسك دیو سؤال ایلدی عبدالله ایتدی بنی خزاعه‌دن برکشی‌یم ایشتدم محمد ایله جنك ایتمك ایستر ایمشسك بنده سنك ایله بیله اولمغه کلدم دیدی ملعون دخی نوله خوش کلدك دیوب مصاحب دوشدیلر برمقدار اطرافی کشت وکذار ایدرك مغرور ایدوب تنهایه چکدی وقتل ایدوب باشنی کوتوردی کیجه کیدوب کوندز بریرده کندوبی پنهان ایدردی اون سکزنجی کونده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه یتیشوب اول ملعونك باشنی اوکنه قودی فخر عالم یوزك آق اولسون دیو دعا ایلدی اولدخی تحیت وثناقیلدی کلدیکی کون جمعه ایرتسی کونی ایدی ماه محرمدن یدی کیجه قالمشدی بوندنصکره ﴿ سریهٔ عاصم بن ثابت رضی الله تعالی عنه ﴾ در تاریخ هجرتك اوتوز التنجی آینده ماه صفر ایچنده واقع اولمشدر . بوسریه‌نك کیفیت حالی ائمهٔ حدیث اخبارندن مستفاد اولدیغی اوزره بودرکه « عضل . والقاره » دیرلر ایکی قبیله وارایدی برکون مزبورلردن برقاچ کیمسه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلوب یانبی الله بزم ارامزده اسلام واردر اصحابکدن برقاچ کیمسه کوندر کلسونلر بزه فقه تعلیم ایتسونلر دیدیلر پیغمبر عزعلیه الصلاة والسلام حضرتلری دخی اصحاب کرامدن التی نفر کیمسه تعیین ایتدی اوزرلرینه عاصم بن ثابتی امیر نصب ایدوب کلان طائفه ایله کوندردی کعبة الله ایله عسفان اورتاسنده هذیل قبیله‌سنك رجیع دیدکلری صولری قربنه کلدکلری کبی مذکور طائفه خباثتلرینی اظهار ایدوب صحابهٔ کرامه غدر ایتدیلر هذیل قبیله‌سنه آوازه صالوب آنلردن دخی یاردم ایستدیلر اندن برآلای کفار سلاحلر ایله اوزرلرینه کلدیلر بوحالی کورنجه اصحاب کرام

(بریوکسك)

خبردار ایده‌لر . بر ایکی کوندنصکره قافله کلدیکنی وینه قریباً شامه رجعت ایده‌جکلرینی بکا کنیسه طرفندن خبر ویردیلر وبندخی مسروراً زنجیردن بیك بلا ایله کندیمی اخراج ایدوب وخانه‌مزده اولنلر خوابده ایکن قافلهٔ مزبوره‌یه لاحق اولوب شامه واصل اولدم اول کنیسه‌یی بولدم واول اسقفك کنیسه‌سنده جان وباش ایله فراش ونیت صادقه ایله اول پیره ملازم اولدم . براز مدتدنصکره اول پیرك عمری آخر اولدی بکا شویله وصیت ایتدی که یاسلمان شهر موصلده بر اسقف کامل واردر . برآن بنم موتمدنصکره توقف ایتمیوب آنك مجلسنه روان وخدمتنده اوله‌سك . بندخی موصله عزیمت ایدوب اول دیرنشین اولان پیری بولدم . وافر زمان صدق ایله آنك خدمتنده ممتاز اولدم آنك دخی عمری آخر اولدقده شووجهله وصیت ایتدی که یاسلمان بنم موتمدنصکره شهر نصیبینده بر اسقف واردر دین مسیحك اسرارینه غایت واقفدر آنك خدمتنده اوله‌سك . بندخی نصیبینه روان اولوب اول دیرنشین

بریوکسك تپه‌نك اوزرینه چیقدیلر دخی طوردیلر کفار اطرافنی آلوب ایتدیلر سز کله عهدوامانز اولسونکه کندو ارادتکز ایله اشاغی اینرسکز سزدن برکیمسه‌یی قتل ایتمیه‌لم دیدیلر عاصم بن ثابت رضی‌الله تعالی عنه بن کافرك عهدینه اعتماد ایدوب اینمزم دیدی ودعا ایدوب « اللهم اخبر عنا رسولك » دیدی؛ یعنی یارب بزم حالمزدن رسولکه خبر ویر دیدی حق جل وعلا حضرتلری دعاسنی قبول ایدوب اول کون حاللرندن حضرت رسالتپناهی آگاه قیلدی آندن اوقله اوروب اورادهعاصمی شهید ایتدیلر وخبیب بن عدی وزیدبن دثنه وعبدالله بن طارق عهدلرینه اعتماد ایدوب اشاغی ایندیلر ملعونلر خبیب ایله زیدی مکه شهرینه کتوروب حارث بن عامرك اوغللرینه صاتدیلر برقاچ کون آنلرك یاننده اسیر ومحبوس طوردیلر اندنصکره قتل ایتدیلر. نقل اولنورکه حرم مکه‌دن چیقاروب قتله کتوررکن بکا برمقدار رخصت ویرك ایکی رکعت نماز قیلایم دیدی. موسی بن عقبه‌دن مرویدرکه خبیبك نماز قیلدیغی بر «تنعیم» دیدکلری موضعده اولان مسجدك بریدردیو بیوردی . روایت اولنورکه خبیبك اولومی مقرر اولدقده حارثك برقزندن طوتمق ایچون اوستره آلدی اندن اول خاتونك برکوچك چوجغی وارایدی خبیبك یاننه واردی عورت فریاد ایدوب حیفا چوجغی کوزتمدك اسیرك یانه واردی انك خود اولومی مقرر اولمشدر شمدی اوغلانی اوستره ایله چالوب هلاك ایدر نه مغبون اولدم دیو اغلامغه باشلدی خبیب رضی‌الله عنه ایتدی بزده غدر یوقدر قورقمه دیدی خاتون مسرور اولدی وبن بوندن خیرلو اسیر کورمدم دیدی ویمین ایدوب ایتدی بن کوردم خبیب برصالقم اوزوم یردیکه دانه‌سی آدم باشی کبی ایدی وبوحال خبیبك کرامتنه نشاندر ورسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك صدق نبوتنه برهان ایدی جمیع اهل سنت قتنده کرامت اولیا ثابتدر حق تبارك وتعالی حضرتلرینك دوستلرندن کرامت صادر اولور دیمشلردر . فقط بعض محققین بیورمشلردرکه اولیادن شول اصل کرامت صادر اولورکه انبیا علیهم السلامه معجزه واقع اولمش اولمیه مثلا شق قمر واحیاء موتی واظهار ید بیضاوبونلرك امثالی آیات کبری صادر اولماز دیمشلردر ودخی اتاسز ولد وجوده کتورمك کبی وبومقوله شیلردن نه وارایسه انلره میسر دکلدر دیمشلردر . امام قشیری رحمةالله علیه دخی بومذهبه ذاهب اولمشدر اما دعالریله مریضلر شفا بولمق وقحط ووبا مندفع اولمق ویاغمور یاغمق وکوزدن بعید بعض یرلرده واقع اولان حوادثدن مکاشفه ایله خبر ویرمك وبونلرك امثالی امور قتی چوق صدور ایلر . روایت اولنورکه خبیب رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرینی محل قتله کتوردکده کفار لعنهم‌الله سؤال ایدوب ایتدیلر شمدی سنك یریکه محمدی هلاك ایدوب سنی آزاد ایلسك حظ ایدرمی ایدك دیدیلر یمین ویروب طوغری سویله دیدیلر ایتدی «والله العظیم» بن بوکا راضی دکلم که الآن رسول‌الله حضرتلری طور- دیغی یرده مبارك ایاغنه دیکن باته وبن ورزام اهل وعیالم اراسنه کیدم بوقنده که سزك

اولان اسقفك خدمتنه واروب قدمنه یوز سوردم چوق زمان آنك خدمتنده اولدم آنك دخی عمری آخر اولدقده شووجهله وصیت ایتدی که یاسلمان بنم موتمدن صکره شهر بروسه‌ده بر پیر واردر مشکلات دین عیسایی بیلور آندن غیری کمسنه فهم ایلمز آنك مجلسنه سرعت ایده‌سك . پس نصیبیندن بن دخی بروسه‌یه وصول بولدم واول پیرك خدمت دولتیله مشرف اولدم چوق مدت بروسه‌ده ساکن واول پیرك خدمتیله مشغول وکاهی کسب معاشده اولدم واول پیر روشن ضمیرك عمر شریفی آخر اولدقده وصیت ایلدی که یاسلمان بوقدر مدتدر صداقتله خدمتکله بنی ممنون ایتدك و طوغری یوله کیتدك . یاسلمان آگاه اول که بعدالیوم دین عیسانك حکمی بیتدی زیرا انجیل شریفده شویله قرائت ایتدم که سید عالم نبی آخرالزمان مکهٔ مکرمه‌ده مبعوث اولوب برآز مدتدن صکره برموضعه هجرت ایدرکه اول موضعك طاشلری سیاه وساحه‌سنده بالاقد خرما واردر واول نبی آخرالزمان خاتم الانبیاء

دیدیککز اوله دیدی ابوسفیان ایتدی والله محمدك اصحابی محمدی سودکلری کبی بر کیمسه بر کیمسه‌یی سودیکنی بن کورمدم آندن نسطاس آدلو بر کافر اوروب شهید ایلدی رضی‌الله‌عنه. ایمدی قریش طائفه‌سی آدم کوندروب سابقا اوق ایله اوروب شهید ایتدکلری عاصمك مبارك جسمندن برپاره کتوردوب کورمك استدیلر زیرا عاصم حضرتلری بدر غزاسندن دوندکلری زمانده عقبة بن ابی معیط دیدکلری ملعونك رسول‌الله حضرتلرینك امریله بوینی اورمشیدی عاصمه قتی کینلری وار ایدی وعقبه دیدکلری ملعون قریشك اولولرندندر اماموذی وغداروبی‌رحم ستمکار اولمده قرین ابی‌جهل لعین ایدی ابتدای ظهورده اول حضرته مکه‌شهرنده قتی‌چوق آزار واذا ایتمش ملعوندرهزاروصدهزاربارلعنت بسیار وبی‌شمارجان خبیثه‌اوله. محمد ابن‌اسحق رحمة الله‌تعالی علیه . وبریدة بن‌سفیان قدس الله‌سره روایتلرنده وارد اولمشدر که عاصم رضی‌الله‌تعالی عنه قتل اولندیغی زمانده هذیل طائفه‌سی مراد ایدندیلرکه مبارك باشنی الەلردخی سلافه بنت سعید دیدکلری کافر قاریسنه صاته‌لر زیرا احد غزاسنده عاصم حضرتلری انك ایکی اوغلنی قتل ایتمش ایدی و اول زمانده ملعونه عهد ایتمش ایدیکه اکر عاصمك فرصتی الینه کیرر ایسه مبارك باشنك کوکندن قدح ایلیه دخی ایچندن شراب ایچه مالدار ملعونه ایدی هر کیم عاصمك باشنی کتوررسه یوز دوه ویره‌یم دیو عهدایتمش ایدی اندن کافرلراولنیتله عاصمك یاننه واردقلری کبی اولقدر بی حدوبی پایان آریلر اوشدیکه قابل اولوب مبارك جسمنه اوله‌شامدیلر . روایت اولنورکه عاصم رضی‌الله‌تعالی عنه حق تبارك وتعالی حضرتلرینه تضرع ایتمش ایدیکه نه برمشرك انك جسمنه‌دکه ونه اول برمشرکك جسمنه‌دکه اول اجلدن حق‌تعالی حضرتلری حمایه‌ایدوب مبارك بدنندن نسنه کسمکه قادراوله‌مدیلر. حضرت عمررضی‌الله‌تعالی‌عنه بوقصه‌یی ایشتدیکی زمانده « یحفظ‌الله العبد المؤمن بعدوفاته کماحفظه‌فی حیاته » دیو بیوردی. یعنی حق جل وعلا حضرتلری مؤمن‌قولنی زمان حیاتنده صاقلدیغی کبی وفاتندنصکره دخی صاقلردیمکدر. اکرنیچون کفارالنده قتل اولنمقدن صاقلمدی دیمك خاطره کلور ایسه حق جل وعلا حضرتلری مقام شهادتله اکرام ایتمك دیلشدی انك‌ایچون اویله اولدی امامبارك جسمندن نسنه کسلمك حرمتنه مناسب دکلدر انك‌ایچون بوندن حمایه‌ایتدی. بوندنصکره واقع اولان ﴿ سریهٔ منذر بن عمر ﴾ در مکهٔ الله‌ایله عسفان‌اورتاسنده «بئر معونه» دیدکلری یره کونده‌رلمش ایدی احد غزاسنك دردنجی آینده واقع‌اولمشدر بونك دخی سببی سریهٔ سابقه‌سببی کبیدر. تفصیلی بودرکه ابوبراء بن‌عامر بن مالك بن‌جعفر دیرلربرمشهور کیمسه وارایدی طائفهٔ عرب‌ایچنده «ملاعب الاسنه» دیمکله‌معروف ایدی رسول‌الله حضرتلرینه کلدی افندیمزحضرتلری اکا اسلام‌عرض ایلدی غیرت جاهلیت حسبیله اسلامه کلمدی اما اسلامدن بعید دکل ایدی دیمشلردر یعنی اهل اسلامله عداوتی یوق‌ایدی وشعائر اسلامدن برنسنه‌یی انکار ایلمز ایدی سائر کفره کبی

اولدیغی کتب متقدمینده مسطوردر واول سلطانك اوچ علامتی واردر. اولا صدقه‌قبول‌ایتمز. ثانیاً هدیه قبول‌ایدر. ثالثاً بین‌الکتفین مهرنبوت واردر . یاسلمان بنم آخرته انتقالمدنصکره برآن بو حوالیده توقف ایتمیوب کندیکی اول فخر عالمك اصحابی زمره‌سنه ادخال ایده‌سك وآنك حق‌پیغمبراولدیغنی تصدیق ایدوب سعادت دارینه واصل اوله‌سك دیو اول پیر جاننی حقه تسلیم‌ایلدی حضرت سلمان بیوررکه بندخی آنك وصیتی اوزره عامل اولوب شهربروسه‌دن دیارعربه کیتمکه عازم اولدم ناکاه بنی‌کلیب قبیله‌سندن بر جماعت بروسه‌یه مرور وعربستان طرفنه عبور ایدرلرآنلردن نیازایتدمکه بنی دیارعربه ایصاله تعهد ایدك مقابله‌سنده ملکمده اولان کاو وکوسفند سزك اوله . بوقول اوزره قرار ایدوب بنی همراه ایتدیلر . تا وادی‌القری نام موضعه واصل اولدقده بنی اسیرمز در دیو بر یهودی‌یه بیع ایتدیلر ناچار زمان بسیار یهودینك خدمتنده اولدم لکن اول اطرافده خرما اغاجلرینی

عناد وخلاف اوزره دكل ايدى ديمكدر. آندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ايتدى يا محمد اكر اصحابكدن برمقدار كيمسه كوندروب «نجد» خلقنى دينكه دعوت ايلسك رجا ايدەرمكه قبول ايدرلر ايدى ديدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بن نجد خلقندن خوف ايدرم جائزكه اصحابمه ضرر كتورەلر ديو بيوردى ابو براء ايتدى آنلرى بن قومشولرمدر خوف ايلمه كوندر ديدى آندن صحابۀ كرامك فقراسندن بعض كيمسەلر وار ايديكه كوندز معاشلرى امرى ايچون اودون جمع ايدوب صاتارلر ايدى كندولره وسائر اصحاب صفەيه انفاق ايدرلر ايدى كيجه ايله تلاوت قرآن عظيم وعبادت حضرت رب رحيمه اشتغال كوسترلر ايدى فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى منذر بن عمروى مذكور طائفەدن يتمش نفر بعض روايتده قرق وبعضيسنده اوتوز نفر كيمسه ايله ارسال ايتدى چيقديلر «بئر معونه» ديمكله معروف موضعه كلدكلرى كبى رسول الله حضرتلرينك مكتوب شريفلرينى حرام بن ملحان حضرتلرينك الينه ويروب عامر بن طفيل عامرى ديدكلرى كافره ارسال ايتديلر ملعون مريد جبار عنيد ايدى هنوز نامۀ ناميه نظر ايتمدن لهيب دوزخ نهيب آتش غضبدن دودمان افلاكه دل اوزادوب شرار صفت يرندن صيچرادى اوراده ابن ملحان حضرتلرينك شعلۀ شمشير شهادتله نامۀ وجودينى نور ايدوب نام شريفنى ديوان شهدادە مسطور ايتدى آندن كيرو قالان اصحاب كرامله جنك ايچون بنى عامر قبيلەسندن ياردم استدى انلر دخى بو ايشى ابو براء عامرك سوزيله اولمشدر بز آنك عهدينى بوزمايز ديو جواب ويروب ملعون مزبوره اتباع ايتمديلر. اندن سليم قبائلندن عصيه ورعل طائفەلرينه مراجعت ايدوب آنلردن برمقدار كيمسه ايله اصحاب رسولك اوزرلرينه كلدى انلر دخى سلاحه ياپيشوب جنك وآشوبه باشلديلر اول كون جملەسى جامۀ كلكون شهادتله ميان روضۀ رضوانده خرامان اولديلر دوكلى ايچلرندن عمرو بن امية ضمرى اسير اولدى وكعب بن زيدى مقتول صانوب براقشلر ايدى اول جراحتدن افاقت بولوب نيجه زمانلر عمر سوردكدنصكره غزوۀ احزابده شهيد اولمشدر وعمرو بن اميه‌نك مضر نسلندن ايديكنى بيلوب عامر بن طفيل اناسى جانى ايچون ازاد ايلدى بو حادثەدن حضرت رسالتپناه عليه السلام خبردار اولنجه بو ايشى بن كريه كوردم بويله اولمقدن قتى خوف ايدردم بونلر هب ابو براء عامرك ديو بيوردى ابو براء دخى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك بو كلام شريفنى ايشتدكده قتى نادم اولوب غايت حجاب واضطرابندن هلاك اولدى ومقتول اولان اصحاب كزين اراسنده اول كون عامر بن فهيرك جسم شريفى بولنمدى ملائكه دفن ايتديلر. انس بن مالكدن مرويدركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مذكور طائفەيه آجيديغى كبى هيچ برطائفەيه آجيمدى ديو بيورمشدر. انس رضى الله تعالى عنه ايدر بئر معونەده مقتول اولان اصحاب حقنده قرآن نازل اولدى اوقودق اول زمانه قدركه نيجه آيتلرك تلاوتى منسوخ اولمشدر

كوروب بروسەده پير مرحومك وصف ايتديكى موضع بودر ديو شاد اولوردم. بركون بنى آلان يهوديسنك بنى قريظەدن عمزادەسى كلوب بنى اشترا ايلدى ومدينۀ منوره جانبنه واصل اولدق اول حواليده سنك سياه وبالاقد خرما كوردكده يقينا بيلدمكه مرحومك وصف ايتديكى موضع هجرت بودر. بو معنا بكا مايۀ سرور اولوب نبى آخر الزمانك ظهورينه منتظر ايدم. ظاهرا اول بنى آلان حريفك خدمتنه مشغول ايدم. مكر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم مبعوث اولوب مكه‌ده سرير «من رآنى فقد رأى الحق» ده‌نشين اولمش. بن بنى آلان يهوديك خدمتنه مشغول اولمغله هركز كوشمه بالغ اولمامش. بركون اغام ايله نخلستانه روان اولدق بن بالاى خرمايه چيقدم خرما دوشرمك ايچون اغام دخى خرمانك پاينده استراحتده ايدى عمزادەسى هزار اضطراب ايله مدينه‌دن كلوب ديدى كه مكه جانبندن بركسنه نبى آخر الزمانم ديو ظهور ايدوب دعوى ايدر. حالا قباده

اول آيتك دخى تلاوتى منسوخ اولدى ديو بيورر ايدى. و بونلر حقنده نازل اولان آيت منسوخ التلاوه بودر ﴿ بلغوا قومنا انا قد لقينا ربنا فرضى عنا و رضينا عنه ﴾ يعنى بزم قوممزه خبر ويرك كه تحقيقا بز ربمزى بولدق دخى اول بزدن راضى اولدى بز ده آندن راضى اولدق ديمكدر. روايت اولنور كه بوندن مقدم ذكر اولنان اصحاب رجيعك خبرلريله بو اصحاب بئر معونه نك خبرلرى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه بر كونده واصل اولدى بونلرك جمله سنى شهيد ايدن كفاره بددعا ايلدى چوق زمان چكمدى هر برى بر بلاى عظيمه مبتلا اولوب جان بر جهنم ايلديلر لعنة الله عليهم اجمعين. بوندنصكره واقع اولان ﴿ غزوهٔ بنى النضير ﴾ در تاريخ هجرتك دردنجى سنه سى ربيع الاولنده واقع اولمشدر و بونك سببى اول ايديكه سريهٔ سابقه حكايه سنده ذكر اولنديغى اوزره عامر بن طفيل حضرت عمرو بن اميه يى آزاد ايلدى دخى مدينهٔ منوره يه كلور ايكن بنى عامر قبيله سندن ايكى كيمسه يه راست كلدى سز كيملرسكز ديدى آنلر دخى بنى عامردن اولدقلرينى خبر ويرديلر و مزبورلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه واروب عهد آلمشلر ايدى حضرت عمرو بو حالدن خبردار دكل ايدى هنوز عداوتلرى اوزره ثابت صانوردى طنيوب فرصتلرينى كوزتدى اويقويه واردقلرى كبى دارو هشيرى خنجرى كلورلرينه ريخته قيلوب باشلرينى فتراك فنايه آويخته ايلدى دخى چست و چابك مانند بادوزان افتان و خيزان مجلس شريف رسالتپناهه چيقه كلدى ياعمرو نه خبر وار قصه نيجه واقع اولدى ديو سؤال ايتدكده بر بر كنديلك و صحابهٔ كزينك سركذشتلرينى تقرير ايدوب آخر اول ايكى كيمسه يه ايتديكنى دخى ذكر ايدنجه يا عمرو آنلره ديت لازم اولمش خطا ايتمشسك آنلر بورادن عهدله كتمشلر ايدى ديو بيوردى آندن سيد كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بعض اصحابيله بنى نضير قبيله سنه وارديكه مزبورلرك ديتنه معاونت ايده لر زيرا بنى النضير ايله عقد جوار ايتمشلر ايدى يعنى قومشيلق حقنه رعايت ايدرلر ايدى اول جهتدن ديت خصوصنده مزبورلردن استعانت ايلدى و بنى النضير ايله بنى عامر اراسنده دخى تمام دوستلق وار ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى خصوص مذكورى بنى النضيره عرض ايدنجه نوله يا ابا القاسم سكا معاونتلر و خدمتلر ايده لم ديو جهودانه ملايمته باشلديلر فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اصحابيله مزبورلردن برينك ديوارى دبنده برمقدار قرار ايتديلر آندن ملاعين حيلت آيين مصلحت كورر كبى برى برينى تنهايه چكوب ايتديلر هيچ بوندن كوزل فرصت اله كيرمزكه ظرافتله چيقوب طام كنارندن محمد اوزرينه برعظيم طاش اوجوروب من بعد غوغاسندن خلاص اوله لم ديديلر ايچلرندن سلام بن مشكم آدلو بر يهودى ايتدى كلك بو فكردن فراغت ايدك اكا خبر ويررلر تدبيريكزى طويار و نقض عهد ايتمش اولورسكز صكره باشيكزه بلا كلور ديدى سلامك سوزينى ديكله ميوب آرالرندن عمرو بن جحاش ديدكلرى ملعون بو ايشى بن ايدرم ديو طامه چيقمغه عزيمت ايلدى اندن حق سبحانه و تعالى حضرتلرى

(ملعونلرك)

كلوب جمع كثير آنك ايچون بر مسجد بناسنه شروع ايتديلر. بو كلامى خرما اغاجندن استماع ايتدكده همان كنديمى القا ايتمكه قريب اولوب صبره طاقتم قالميوب بالاى نخلدن نزول ايدوب بنى آلان يهودى يه عم زاده سيله مكالمه ايتدكلرندن سؤال ايلديكمده آغام بنى ضرب شديد ايله ضرب ايليوب اى غلام بو مقوله اقوال ايله مناسبتك نه در سن كندى كاركله مشغول اول ديدى. بن دخى ناچار بالاى نخله صعود ايدوب ظاهراً خرما دوشروب باطنمده اول نبى ذيشانك خاك پاينه نه وجهله يوز سورم ديو فكره طالمشدم اخشام اولوب اول بكا اغا اولان يهوديله معاً مدينه يه كلدك. بنم نفقم ايچون بكا خرما ويرمشدى بن دخى اول خرمايى تناول ايتميوب رسول اكرمك و نبى محترمك حضورينه كوتوردم اسممى كشف ايدوب بكا خطاب بيوردى ياسلمان بو كتوروب وضع ايتديكك نه در (فقال صدقة عليك و على اصحابك) پس سلمان ديديكه يارسول الله حضورينه وضع ايتديكم شئ سكا و اصحابكه صدقه در

ملعونلرك تدبیرندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی خبردار ایتدیکی
کبی اصحاب کرام اراسندن قالقوب یورویی ویردی بویله تصور ایتدیلرکه افشانه کیدلمش
اوله‌ینه کلور یرینه اوتورر دیو برمقدار توقف ایتدیلر اندن اصحاب کرام رضی الله
تعالی عنهم دخی قالقدیلر آردنجه بوقلیه‌رق تامدینه‌یه کلدیلر پیغمبریمز علیه الصلاة
والسلام ملعونلرك فکری نه ایدیکنی حق تعالی حضرتلری اعلام ایتدیکی اوزره
اصحابنه خبرویردی. ابن عقبه رحمة الله علیه قولنجه سابقا تفسیر اولنان ﴿ یا ایها الذین
آمنوا اذکروا نعمة الله علیکم اذهم قوم ﴾ آیت کریمه‌سی بونلر حقنده نازل اولمشدر
اورادن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری مذکورلر اوستنه چیقمق ایچون
حاضرلنمغه اصحابنه امر ایلدی ومدینهٔ منوره‌یی ابن ام مکتوم حضرتلرینه اصمارلدی
وکندوسی مهاجرین وانصار رضوان الله تعالی علیهم اجمعین عسکریله چیقوب بنی النضیر
قبیله‌سنك اوستنه واردی التی کون محاصره ایلدی ملعونلرك حصار کبی منظره‌لری
وارایدی هر بری کیردیلر قپولرینی اورتوب یاتدیلر آندن ملعونلره جفا وزیان ایچون
امر ایلدی، خرما اغاجلرینی کسوب یاقدیلر جهودلر ندا ایدوب یا محمد سن ایللری
فساددن نهی ایدردك بویله ایدنلری عیبلردك نه حالدرکه شمدی خرما اغاجلرینی
کسوب یقارسك دیو چاغردیلر. امام سهیلی رحمة الله علیه ایدر یهود طائفه‌
سنك بو سوزلرندن مسلمانلرك قلبنه برحال کلدی آندن بو آیت کریمه نازل اولدی
﴿ ماقطعتم من لینة او ترکتموها قائمة علی اصولها فباذن الله ولیخزی الفاسقین ﴾
معناسی خرما اغاجندن برنسنه‌که سز کسدیکز یاخود کوکلری اوزره طورر اولدیغی
حالده ترك ایتدیکز الله تعالی نك امریله ایلدیکز وکفاره اهانت وحقارت اولمق
ایچون اذن ویرلدی دیمکدر. آیت کریمه‌ده مذکور اولان «لینة» دن مراد خرما اغاجیدر
اما شول اصل خرما اغاجیدرکه قوت اولوردکلدر دیمشلر اول دیارده قوت اولان
خرما «عجوه» دیدکلری قسمدر غیریسی قوت اولمزدیمشلردر. بوسوزلردن مراد کفارك
باغ وباغچه‌سی اهل اسلامك تصرفنه داخل اولمق احتمالی اولنجه خراب اتمك
اولی اولدیغنه اشارتدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك برمقدار قوت
اولمیان قسمندن کسدکلری ملاعینی غیرت وغضبه کتورب اولرندن چیقارمق
ایدی تا کم مراد اوزره حقلرندن کله‌لرایدی. قاضی رحمة الله علیه کفاری انجیدوب
غضبلرینی زیاده قیلمق ایچون اولرینی خراب ایدوب اغاجلرینی کسمك جائز اولدیغنه
بو آیت کریمه ایله استدلال ایتدیلر دیو بیورمشدر. ابن اسحق رحمة الله علیه نقلنده
وارد اولمشدرکه بنی عوف بن خزرج قبیله‌سندن برقوم وارایدی عبدالله بن ابی
دیدکلری منافق دخی اونلردن ایدی اول قوم شوم بنی النضیر یهودیلرینه خبر
کوندردیلرکه طورك منظره‌لریکزدن طشره چیقمك بهر حال بز سزی قومایز
اکر جنك ایدرسکز سزکله بله جنك ایده‌رز اکر مملکتدن اخراج اولنورسکز
سزکله بیله چیقار کیده‌رز دیدیلر اندن حق سبحانه وتعالی قلبلرینه خوف براقدی

(فقال) رسول اکرم
حضرتلری بیوردیلر
(ارفعها) یاسلمان بوصدقه‌یی
بنم حضورمدن قالدر (فانا)
تحقیق بزکه معاشر انبیایز
(لانأكل الصدقة) بز
صدقه‌یی اکل ایتمزز (قال)
راوی حدیثکه بریده‌در
اول مجلسده حاضر اولدیغی
ایچون دیدی که (فرفعها)
امره امتثالا سلمان مائده‌یی
قالدردی رسول اکرم
حضرتلرینك حضور
شریفلرندن سلمان بیوررکه
رسول اکرم حضرتلری
صدقه‌یی قبول ایتمدکلرینی
کوردیکم کبی دیدم‌که
بروسه‌ده پیرمعهودك بیان
ایتدیکی اوچ علامتدن بری
ظهور ایتدی. معلوم اوله‌که
امام احمد وطبرانی روایت
ایتدیلرکه رسول اکرم
صلی الله علیه وسلم مائده‌دن
مبارك الین چکوب اصحابنه
سز اکل ایدك بیوردیلر
(فجاء) پس سلمان فارسی
کلدی (الغد) ایرتسی کون
(بمثله) اولا کتوردیکی
مائده کبی (فوضعه) سلمان
کتوردیکی مائده‌یی وضع
ایلدی (بین یدی رسول الله
صلی الله علیه وسلم) رسول
اکرمك حضورینه (فقال)
رسول اکرم حضرتلری

نصرته قادر اوله‌مدیلر آخر بنی‌النضیری هلاك‌ایتمه یامحمد مملکتدن چیقار کتسونلر
دیو رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینه منتلر ایلدیلر . ابن‌سعد رحمة‌الله
علیه روایتده قصه‌نك تقریری بوطریق اوزره‌درکه وقتاکه بنی النضیر طائفه‌سی
فخرکائناته غدر ایتمك استدیلر دخی حق‌جل وعلاخبر ویروب ملعونلرك‌مرادلرینی
بلدردی. اندن‌سید کائنات علیه‌افضل‌الصلوات حضرتلری ملعونلری‌مدینه‌دیارندن
سوروب چیقارمق‌ایچون محمد بن‌مسلمه‌یی کوندردی مملکتمدن چیقك‌تحقیقا سز بکا
غدر ایتمك قصدایتدیکز شمدنکیرو بنم‌ایله بونده ساکن اولمك اون کونه قدر سزه
مهلت ویردم شویله که اون کوندنصکره سزدن بو دیارده برکیمسه کورینه بوینی
اوورورم دیو خبر کوندردی اندن یهود طائفه‌سی کتمك تدارکنه دوشدیلر
اثوابلرینی یوکلتمك ایچون اشجع قبیله‌سندن دوه‌لر طوتدیلر چیقوب کتمك اوزره
ایکن عبدالله بن ابی‌دیدکلری منافق سزدیارکزدن کتمك حصارلریکزده طورك
عرب طائفه‌سندن بنم ایله ایکی بیك نفر کیمسه واردر اونلر دخی واریرلر سزك
حصارلریکزه کیررلر وبنی‌قریظه دخی سزه‌یاردم ایدرلر وغطفان قبیله‌سندن اولان
دوستلریکز دخی‌هپ معاونلردر قنده کیدرسکز دیو خبر کوندردی بنی‌النضیردخی
عبدالله‌ك سوزنه اعتماد ایدوب رئیسلری اولان یحیی‌بن احطاب دیدکلری لعین
بز دیارمزدن چیقمزز مرادك نه ایسه ایشله دیو پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامه
خبر کوندردی اندن فخرکائنات افندیمز حضرتلری غزانیته تکبیر اظهار ایلدی
اهل‌اسلام دخی فخرکائناتك تکبیر ایله‌بله جمله‌سی تکبیرکتوردیلر دخی‌بنی النضیرك
اوستنه یوریدیلر ساکن اولدقلری‌موضع مدینهٔ منوره‌دن ایکی‌میل یردررسول‌الله
صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم‌حضرتلری اصحابیله کلوب ایکندی نمازنی بنی‌النضیرقبیله‌سنك
یوردلری اوکنده قلدی اول کون اسلام سنجاغی حضرت علی بن‌ابی‌طالبك النده
ایدی کرم‌الله‌وجهه اورادن‌ملعونلراوقله‌وطاشله‌طاملری‌اوستندن جنکه باشلدیلرابی
بن‌خلف‌چکلدی یاردمه کلمدی‌غطفان قبیله‌سندن‌وغیریدن‌دخی نفع‌اولمدی‌نصرتدن
نامیداولوب یالکزقالدیلر دخی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری‌اصحابیله
محاصره ایلدی وباغ وباغچه‌لرینی قیردیلر وبیوردیکه جمیع مال واثواب وسلاحدن
نه‌لری وار ایسه براغه‌لر دخی قوری باشلریله مملکتدن چیقوب کیده‌لر اندن
یهود بوصلحه راضی‌اولوب محمد بن‌مسلمه‌یی ملعونلرك اخراجنه مأمورقلدیلر همان
عورتلرینی واوغلانلرینی الدیلر جمله‌سی التیوز دوه‌یه یوکلنوب اورادن چیقدیلر
خیبر قلعه‌سنه کتدیلر پیغمبریمزعلیه‌السلام اون بش کون محاصره ایتمش ایدی
اولزمانده ملعونلر هپ کندواللریله‌اولرینی ییقوب خراب ایتمشلرایدی بنی‌النضیره
بوحال بویله‌واقع اولدیغنه منافقلر قتی‌المواضطراب چکوب کلی مجروح اولدیلر
اندن رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری جمیع ماللرینی قبض‌ایلدی سلاح
قسمندن‌اوچیوز قرق‌قبضه قلجلری چیقدی واللی‌تولغه واللی جبه‌لری دخی‌بولندی

بیوردی (ماهذا یاسلمان)
اول نه‌در یاسلمان (فقال
هدیة‌لك) پس سلمان جواب
ویردی که سنك ایچون
هدیه‌در یارسول‌الله (فقال
رسول‌الله‌صلی‌الله‌علیه‌وسلم)
پس رسول اکرم حضرتلری
سعادتله بیوردی (لاصحابه)
کندی‌اصحابیچون(انشطوا)
بنم ایله معاً اکل ایتمکله
مسرور اولکز . سلمان
رسول اکرم حضرتلرینك
هدیه‌قبول‌ایتدیکنی‌مشاهده
ایتدکده بروسه ده پیر
معهودك بیان ایتدیکی اوچ
علامتدن بری دخی ظهور
ایتدی‌دیدی. معلوم‌اوله‌که
صدقه شول‌احسانه‌دیرلرکه
صواب‌امیدیله اعطا اولنور
وصدقه‌اعلادن‌ادنایه‌اولور.
هدیه برعطیه‌درکه آنکله
اظهار محبت واول ذاته
تقرب قصداولنور(لطیفه)
مشایخ‌عظامدن برینه هدیهٔ
عظیمه کلدی وبرکسنه‌اول
شیخك مجلسنده دیدی‌که
« الهدایا تشترك » شیخ
بیوردیکه «لیك‌تنهاخوشترك»
مسافر ظن ایتدی‌که شیخ
تنها کندی ایچون آلوب
مسافره هدیه‌دن حصه
اولمیه . سویلدیکی کلامدن
نادم اولدی . شیخ کشف
ایدوب بیوردی که لیك

(مذکورلرك)

مذکورلرك مالنی مهاجرینه قسمت ایدوب انصار قومنه نسنه ویرمدی زیرا انلر اغنیا ایدیلر ومهاجرینك مؤنتی اوزرلرندن تخفیف اولنمق قصدایلدی انصاردن ایکی کیمسه یه حصه ویردی. بریسی ابودجانه. بریسی دخی سهل بن حنیف رضی الله عنهما ایدی زیرا بونلر محتاجلر ایدی. اکلیل آدلو کتابده سعد بن معاذ رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه دخی برقلج ویردی دینلمشدر. ابن ابی الحقیق دیدکلری یهودینك برمشهور قلجی وار ایدی سعد حضرتلرینه ویردیکی اول قلج ایدی دیمشلردر. ومهاجرینه قسمت ایدوب انصاره ویرمدیکنك بروجهی دخی بودرکه غنیمته استحقاق ایجاف خیل ایله اولور دیمشلردر یعنی آت ودوه سوروب اورمغله اولور بونده اویله واقع اولمدی انك ایچون انلره ویرلمدی ومهاجرینه ویرلدیکی فقرلری جهتندن ایدی انك ایچون ایدیکه انصاردن دخی فقیر اولنلرك برایکیسنه ویردی دیمشلردر. بوندنصکره واقع اولان

﴿غزوهٔ ذات الرقاع﴾ در بوغزانك نه وقت واقع اولدیغنده علما اختلاف اتمشلردر محمد بن اسحق رحمة الله علیه قتنده غزوهٔ بنی النضیردنصکره تاریخ هجرتك دردنجی ییلی ربیع الآخرنك ایچنده وجمادی الاولی دن دخی بعض کونلرده واقع اولمشدر. ابن سعد وابن حبان قوللرنده بشنجی ییل محرمنده واقع اولدی دینلمشدر. ابومعشر اعتقادنجه بشنجی ییل ذی القعده سنده واقع اولمشدر بوندن غیری دخی سوزلر سویلمشلردر حقیقت حال معلوم اولمدقدنصکره اختلافات کثیره ذکرینك فائده سی اولمامغین ترك اولندی و«ذات الرقاع» له تسمیه اولندیغی دخی اختلاف اوزره در. بعضیلر اول دیارده براغاج وارایدی ذات الرقاع دیرلر ایدی غزا آنك اسمیله مشهور اولدی دیدیلر. بعضیلر دخی اول یرك طپراغی برپرسیاه وبرپرآق ایدی انك ایچون ذات الرقاع دینلدی دیمشلردر رقاع رقعه نك جمعیدر رقعه دیو بزپاره سنه دیرلر اول دیارك طپراغی آلاجه اولمغین کویاکه جابجا یامه اورلمش کبی کورینوردی انك ایچون ذات الرقاع دینلدی دیمشلردر. امام بخاری رحمة الله علیه روایتنده ابوموسی الاشعری رضی الله تعالی عنهدن منقولدرکه بوغزاده ایاقلریمز قباردی دخی بزپاره لرینی صاردق انك ایچون ذات الرقاع دینلدی دیو بیورمشدر اصل قول اصح بودر. وبوغزانك خبری ابن اسحق رحمة الله علیه قولنجه شویله وارد اولمشدرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام «نجد» ولایتنه غزایه واردی مراد شریفلری بنی محارب وبنی ثعلبه طائفه لریله جنك اتمك ایدی زیرا انده مزبورلرك خیلی جمعیتی واردیو اشیدلمش ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صحابهٔ کرامدن دردیوز نفر کیمسه ایله چیقدیلر بعض روایتده یدییوز نفرایله چیقدیلر دینلمشدر مدینهٔ منوره یی حضرت عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنهه اصمارلدی بعضیلر قولنجه ابوذرغفاری رضی الله عنه حضرتلرینه اصمارلدی دینلمشدر اندن فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحابیله چیقوب اول دیارده «نخل» دیمکله معروف یره واردیلرکه غطفان قبیله سنك یرلرندندر حاصلی ابن سعد روایتنده مرقوملر طاغلمشلر عورتلرندن غیری کیمسه بولامدیلر انلری اسیر ایتدیلر دینلمشدر

تنها بهرتو شد خوشترك . هدیهٔ مزبوره یی تمامها ویردی . اول مسافر مال بولمش مغربی کبی شاد اولوب کیتدی . معلوم اوله که سلمان فارسی نبی آخرالزمان حضرتلرینك اوچ علامتندن ایکی علامتنی مشاهده ایدوب مهرنبوتك مشاهده سنه آرزومند ایکن صحابهٔ کرامدن برکسنه وفات ایدوب رسول اکرم حضرتلری آنك جنازه سنی تشییع ایچون بقیع جانبنه روان اولمشدی . دفن ایتدکدنصکره صحابه میانده جلوس ایتدیلر. سلمان دخی مهرنبوتی مشاهده آرزوسیله اول حوالی یه واروب رسول اکرم حضرتلرینك ظهری سمتنه دولاشمغه باشلادی . رسول اکرم حضرتلری کشف بیوروب مبارك ظهرلرندن ردایی القا ایتدیلر (ثم نظر الی الخاتم علی ظهر رسول الله صلی الله علیه وسلم) سلمان فارسی رسول اکرم حضرتلرینك ظهرنده اولان مهرنبوته نظر ایتدی . پس سلمان مهرنبوتی مشاهده ایتدکده بی اختیار رسول الله صا زیلوب مهرنبوتی تقبیل ایتدی (فآمن به) سلمان

اما ابن اسحق قولنجه برمقدار كيمسه بولديلر برى برينه يقين كلديلر لكن مابينلرنده
جنك واقع اولمدى اما خلق برى برندن قتى خوف ايتديلر حتى رسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلم حضرتلرى اوراده صلاة خوف قليوردى اندنصكره خلق دونديلر
ديمشلردر. ابن سعد رحمة الله عليه قولنجه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى
اولا صلاة خوف قيلمق بوراده واقع اولدى دينلمشدر وبوغزاده اون بش كيجه بانده
اولديلر دخى كلديلر. صحيح بخاريده جابر رضى الله عنه حضرتلرندن منقولدركه
ايتدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريله ذات الرقاعده ايدك اوراده
برسايه صالمش اغاج قربنه كلدك دخى آنى تنها رسول الله صلى عليه وسلم حضرتلرينه
استراحت بيورمق ايچون تعيين ايتدك وهربريمز بريره قوندق پيغمبريمز عليه الصلاة
والسلام حضرتلرى دخى مبارك قلجنى چوزوب براغاج بداغنه آصمشلر فارغ البال
اوتوررايكن مشركلردن غورث بن حارث ديرلر بركافر ناكاه كلوب طورديغى يردن
قلجك قبضه سنه يابشوب چكدى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك اوزرينه
كلوب « من يمنعك منى » ديدى. يعنى سنى بندن كيم منع ايلر المدن كيم آلور ديمكدر
رسول الله صلى الله عليه وسلم دخى « الله » ديو بيوردى. يعنى الله منع ايلر ديمكدر
اندن قلج كافرك الندن دوشدى دخى فخر كائنات قلجنى النه الديغى كبى كافره « كن
خير آخذ » ديدى. يعنى قلج الانك خيرلوسى اول ديمكدر مقصودى ديلرمكه بكا ضرر
ايتمه سين ديمكدر. اندن پيغمبريمز عليه السلام كلمهٔ شهادت كتور ديو بيوردى
كافر شهادت كتورمدى اما عهدايلديكه اصلا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرى ايله من بعد نه جنك وجدال ايليه نه جنك ايدنلرله بله اوله. اندن سرچشمهٔ
كرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى امان ويروب چيقدى قوم وقبيله سى اراسنه
كتدى وبن سزه خير الناس قتندن كلدم ديو جواب ويردى ابوعوانه رحمة الله عليه
بويلجه روايت ايتمشدر. امام بخارى دخى عقاب ايتمدى ديو بيورمشدر اكرچه
اول تنها اغاج آلتنده مانع يوق ايكن تيغ بيدريغ فرصتله كافرك بوينى اورمق وصرغ
رواتى نشيمن حياتدن اوچورب شاخسار عدمه قوندرمق اللرنده ايدى اما خلقك
اسلامه كلملرينه شدت رغبتلرى اولمغين استمالت قلوب ايچون جادهٔ عفوومغفرت
ذنوب همتنه سلوك ايتمشلرايدى وبو حكايه سابقا غزوهٔ انمارده مذكور اولان قصه نك
غيريدر الله تعالى حضرتلرى رسولندن بومقوله اطوار معجز شعاز بيك كره ظهوره كلمك
بعيد دكلدر وكيف كه ايكى دفعه صدور بيورلمش اوله. بوندنصكره ﴿ غزوهٔ بدر
صغرى ﴾ در غزوهٔ ذات الرقاعدنصكره شعبان آينده واقع اولمشدر وبونك سببى
اول ايديكه غزوهٔ احدده ايكى عسكر مفارقت ايتدكلرى زمانده ابوسفيان كله جك
ييل سزكله ينه بدرده بولوشه ليم ديو چاغرديغى وقت فخر عالم دخى «نعم» ديو جواب
ويروب طرفين دن عقود مواثق ميعاد استحكام بولمش ايدى زمان معهود كلديكى كبى اول
شهسوار عرصهٔ شجاعتك شعشعهٔ ركاب همايونلرى نواحى بدره ضيابخش اولمش ايدى

فارسى رسول اكرم
حضرتلرينى تصديق ايتدى.
معلوم اوله كه سلمان فارسى
علامت ثلاثه يى تحريدن
مرادى ازدياد يقين ايچون
ايدى زيرا سلمانده شك
وشبهه يوق ايدى. مولانا
جامى شواهد النبوه نام
تأليفنده بيوررركه سلمان
فارسى رسول اكرم حضر-
تلرينك مجلس شريفلريله
مشرف اولدقده لسان
عربيه يى عالم اولمديغيچون
ترجمان طلب اولندى.
تاجر بر يهودى احضار
ايتديلر كه عربى و فارسى
لسانه واقف اولمغله ترجمانلق
ايليه. پس سلمان رسول
اكرم حضرتلرينى لسان
فارسيله مدح ايلدكده اول
يهودى رسول اكرم حضر-
تلرينه خلافنى خبرويرردى
فى الحال جبرائيل عليه السلام
نازل اولوب سلمانك كلماتى
صحيح ترجمه ورسول اكرمى
مدح ايتديكنى بيان ايلدكده
رسول اكرم حضرتلرى
ترجمان اولان يهوده سلمانك
كلماتنك معناسى سنك ترجمه
ايتديكك كبى دكلدر ديدكده
يهودى ديدى كه يارسول الله
چونكه سز لسان فارسى يى
عالمسكز بنى نيچون ترجمان
ايتديكز. رسول اكرم

ابوسفیان دخی اصحاب خذلان وارباب کفر وفسوق وعصیانله چیقوب «مرالظهران» ناحیه‌سنده «مجنه» دیدکلری موضعه کلوب قوندی آخر مهابت حضرت سیدالانام وشجاعت وصلابت عسکر اسلام قلبلرینه خوف براغوب قحط وقلة ذخیره بهانه‌سیله دوندیلر مکه‌یه کلدیلر واهل مکه مزبورلرك آدن استهزا طریقیله « جیش السویق » قودیلر یعنی سزدوشمنه وارمق ایچون چیقمدیکز همان برقاچ کون سویق ایچمك ایچون چیقدیکز دیو مسخره‌لغه آلورلردی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام سکز کون بدرده منتظر اولوب طوردی مسلمانلر بیع وشرا ایدوب براقچه‌لرندن ایکی اقچه خیر ایتدیلر آخر کوچوب مدینهٔ منوره‌یه کلدیلر. بوندنصکره واقع اولان ﴿ غزوهٔ دومة الجندل ﴾ در ودومة الجندل دیدکلری مدینهٔ منوره‌دن اون بش اون التی قوناقده واریلور برشهردرکه دمشـق شهریله مابینلری بش منزل یردر دومی بن اسمعیل اورایه نزول ایتمش ایدی انك ایچون بویله تسمیه قلندی دیمشلردر. تاریخ هجرتك قرق طقوزنجی آیی واقع اولان ربیع الاول ایچنده کیدلمش ایدی سببی اوراده چوق کافر جمعیت ایدوب کچنلری اینجیدیر دیو پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه خبر ویرمشلر ایدی صحابهٔ کرامدن بیك نفر کیمسه ایله چیقدیلر کیجه کیدوب کوندوز صاقلنورلر ایدی ودیار مذکوره‌یه یاقلشدقلری زمانده طائفهٔ مزبوره‌نك وافر قیونلرینی وسـائر طوارلرینی غارت ایتدیلر دومه خلقنه خبر واردیغی کبی طاغیلوب قاچدیلر برکیمسـه قالمدی پیغمبریمز علیه السلام عسکر اسلامله واروب شهرلرینك اورته‌سنه کیروب اوتوردی اطراف مملکته سریه‌لر پراکنده ایلدی شویله قاچشلر ایدیکه اصلا برکافر بولامدیلر چیقدقلری زمانده مدینه اوزرینه صحابهٔ کرامدن سباع بن عرفطه رضی الله عنه حضرتلرینی قیوب ربیع الاولك بش کونی قالدقده چیقمشلر ایدی ربیع الاخرك یکرمی‌سنده ینه مدینهٔ منوره‌یه داخل اولدیلر. بوندنصکره واقع اولان ﴿ غزوة المریسیع ﴾ در ومریسیع دیدکلری بنی خزاعه طائفه‌سنك بوصولریدر. وبوغزایه غزوهٔ بنی المصطلق دخی دیرلر بشنجی ییل شعبانك ایکیسنده بازار ایرتسی کونی چیقلمش ایدی. بعضیلر قتنده دردنجی ییلده. بعضیلر قولنده التنجی ییلده واقع اولمشدر سببی بوایدیکه بنی المصطلق طائفه‌سنك رئیسلری اولان حارث بن ابی ضرار کندی قومنك وکندویه موافقت ایدن سائر طوائف عربك ارالرنده کزوب مزبورلری پیغمبریمز علیه السلام حضرتلری ایله محاربه‌یه دعوت ایلدی انلر دخی اطاعت ایدوب همان چیقمغه حاضرلنمشلردر دیو رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه خبر کلدی قضیه‌نك صحتنی بیلمك ایچون رسول الله صلی الله علیه وسلم بریدة بن الحصیب حضرتلرینی حارث بن ابی ضراره ارسال ایلدی اولدخی واروب بالذات حارثله سویله‌شوب جناب شریفه خبر کتوردکدنصکره مدینهٔ منوره‌یی زید بن حارثه اصمارلیوب کندولری عجله ایله چیقدیلر بوغزایه منافقلردن قتی چوق کیمسـه بیله کتمشلر ایدی. والحـاصل ذکر اولنان مریسیع نام بوصویه

حضرتلری بیوردی که لسان فارسی‌یی شو وقته‌دك بیلمزایدم لکن حالا جبرائیل بکا تعلیم ایلدی اول یهودی دیدی که شو وقته‌دك سنك نبوتنده شکم وار ایدی. حالا بیلدمکه حق پیغمبرسکز «اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله» دیوب اسلام ایله مشرف اولدی بعده رسول اکرم حضرتلری جبرائیله بیوردیکه یا جبرائیل سلمانه لسان عربیه‌یی تعلیم ایله جبرائیل علیه السـلام سلمانك دهاننه بزاق القـا ایلدی سلمـان فی الحـال لسـان عربیه‌یی فصاحت ایله تکلم ایلدی رضی الله عنه انتهی (وکان للیهود) سلمان بر یهودینك کوله‌سی ایدی (فاشتراه رسول الله صلی الله علیه وسلم) رسـول اکرم حضرتلری سلمانی اشترا ایتدی (بکذا وکذا درهما) شـوقدر درهمه (علی ان یغرس لهم نخلا) سلمـانك مالکی اولان یهودی ایچون خرما اغاجلری دیکمك اوزره (فیعمل سلمان فیه) پس سلمـان او خرمالرده ایشـلیه (حتی یطعم) اول خرمالر یمش ویرنجیه‌دك یعنی سلمان فارسی اسلامله مشرف اولدقدنصـکره

واردقلری کبی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صحابهٔ کرامك آلایلرینی ترتیب ایدوب مهاجرین سنجاغنی حضرت ابوبکر رضی الله عنهه ویردی وانصار سنجاغنی دخی سعد بن عباد رضی الله عنهه ویردی وکفار خسارت کردار لعنهم الله پیغمبریمز حضرتلرینك چیقدیغنی اشدکلری کبی طائفهٔ عرب طاغلوب حارثك یاننده آز کیمسه قالمشدی برساعت مقداری ایکی جانبدن اوقلر ایله جنك اولدی . اندنصکره فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحابنه امر ایلدیکه جمله‌سی برارایه کلوب همان بر اوغوردن دشمن اوزرینه یوریش ایده‌لر فرمان شریفلری موجبنجه یورودکلری کبی حق جل وعلا حضرتلری عون ونصرت ارزانی بیوروب کفار منهزم اولدیلر اون نفر کیمسه‌لری قتل اولنوب سائر اردن وعورتدن واوغلاندن واوشاقدن کیم وارایسه جمله‌سنی اسیر ایتدیلر وجمیع طوارلرینی وقیونلرینی آلدیلر اهل اسلامدن همان برکشی شهید اولدی . وتیمم آیتی بوغزاده نازل اولمشدر . وامهات مؤمنیندن حضرت عایشه وام سلمه رضی الله عنهما بونده بیله ایدیلر عایشهٔ صدیقه حضرتلرینه بهتان بوسفرده واقع اولمشدر صکردن حضرت عایشه‌نك بی کناهلغی حقنده آیت کریمه نازل اولوب افترا ایدنلرك حقلرندن کلمشدر . وبوغزاده ایدیکه عبدالله بن ابی دیدکلری رئیس المنافقین ﴿ لئن رجعنا الی المدینة لیخرجن الاعز منها الاذل ﴾ دیدی. قاضی رحمة الله علیه بیوردیغی اوزره بونك اصلی بویله اولمشدیکه بر اعرابی انصار قومیله صو اوزرنده نزاع ایتدیلر دخی اعرابی بر انصارینك باشنه اغاج ایله چالدی اول دخی عبدالله‌ه حالندن شکایت ایدنجه ایتدی پیغمبرك یاننده اولان فقراء اصحابه نفقه ویرمك یاننده طاغلسونلر کتسونلر دیدی وعین ایلیوب اکر مدینه‌یه رجوع ایدرسك اعز اولان اذل اولانی اندن اخراج ایلیه دیدی واعزدن مرادی کندی ایدی اذلدن مرادی حاشا پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام ایدی بوسوزی زید بن ارقم رضی الله تعالی عنه اشیدنجه اول منافق شویله دیدی دیو فخر کائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه خبرویردی انلر دخی ابن ابی و اصحابی جانبنه خبر کوندروب شواصل سوز سویلمش سکز دیو اشعار ایتدکده حاشا وکلا بز بواصل سوز سویلمدك دیو جمله‌سی یمنلر ایتدیلر زید بن ارقم رضی الله عنه بیحضور اولدی. اندن حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ اذا جاءك المنافقون ﴾ سورهٔ کریمه‌سنی انزال ایلدی. دخی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری ایتدی یازید تحقیقا حق تبارك وتعالی حضرتلری سنی تصدیق ایلدی دیو بیوردی امام بخاری رحمة الله علیه بویلجه روایت ایلمشدر. وبوغزاده حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اون سکز کون طشره‌ده اولوب اندن مدینهٔ منوره‌یه داخل اولدیلر. بوندنصکره ﴿ غزوهٔ احزاب ﴾ در بوکا خندق غزاسی دخی دیرلر غزوهٔ احزاب انك ایچون دینلمشدرکه احزاب حزبك جمعیدر حزب طائفه دیمکدر اعدی بوغزاده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلریله محاربه‌یه برقاچ طائفه جمع

(اولدقلری)

رسول اکرم حضرتلری بیوردی که یاسلمان کندیکی کتابت وجهی اوزره اشترا ایله بندخی قرق قیه زر خالص واوچیوز عدد خرما فدانی دیکمك شرطیله ومیوه‌دار اولنجه خدمت بعده آزاد اولمق اوزره عقد کتابت ایتدم. رسول اکرم حضرتلری اوچیوز عدد فدان جمع ایتدیردیلر (فغرس رسول الله صلی الله علیه وسلم النخل) رسول اکرم حضرتلری مبارك یدلریله اوچیوز نخل دیکدی (الا نخلة واحدة) لکن اوچیوز برینی (غرسها عمر رضی الله عنه) حضرت عمر دیکدی (فحملت النخل من عامها) اول سنه‌ده رسول اکرم حضرتلرینك دیکدکلری خرمالر میوه ویردی (ولم تحمل نخلة) لکن برفدان خرما ویرمدی (فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم) پس رسول اکرم حضرتلری بیوردی (ماشأن هذه) شو فدانك حالی نه‌در میوه ویرمش (فقال عمر رضی الله عنه) حضرت عمر جوابنده دیدی (یارسول الله انا غرستها) اول میوه ویرمیان فدانی بن دیکدم یارسول الله سزك ید کریمکز آکا واصل

اولدقلری ایچون غزوهٔ احزاب دینلمشدر . وغزهٔ خندق انك ایچون دینلمشدر که اعدا
ایله کندولری ما بیننه خندق چکمشلر ایدی وخندق چکمکی سلمان فارسی رضی الله
عنه القا ایلدی طائفهٔ عرب بو اصللرده خندق کسمکی بیلمزلر ایدی سلمان ایتـدی
یارسول الله بزم دیارمزده دشمن کلوب بزی محاصره ایتدکلری زمانده خندق کسوب
کندیمزی حمایه ایده رز دیدی اندن رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری امر ایلدی
اصحاب بر عظیم خندق کسدیلر حضرت فخر عالم کندیسی بیله چالشوب طپراق طاشردی
تا کم چالشمقده مسلمانلره زیاده رغبت حاصل اوله . وبو غزانك تاریخنده علما اختلاف
ایتمشلردر موسی بن عقبه دردنجی ییل شوالنده اولدی دیمشدر ابن اسحق بشنجی
ییل شوالنده اولدی دیمشدر واهل مغازی بو سوزی مقرر قیلمشلردر . امام بخاری
رحمة الله علیه اولکی قوله مائل اولمشدر والله اعلم . بحقیقة الحال بو غزانك وقوعنه باعث
بو ایدیکه طائفهٔ یهوددن بر جماعت مکه مشرکلرینه واردیلر دخی ایتدیلر بز سزکله اولالم
دخی محمدك اوزرینه واروب جنك ایده لم اوله که همان بالکلیه کوکن قطع ایدوب خلاص
اولورز دیدیلر مشرکلر دخی راضی اولوب بو رأی اوزره اتفاق ایتدیلر اندن ملعونلر
غطفان قبیله سنه واروب انلره دخی بویله دیوب اتفاق ایتدیلر اندن ابو سفیان قریش
طائفه سنه سردار اولوب انلری چیقاردی وعیینة بن حصین غطفان قبیله سندن فزاره
جماعتنه سردار اولوب انلری چیقـاردی وحارث بن عوف ینـه غطفاندن مره
طائفه سنه سردار اولوب انلری چیقاردی . والحاصل روایت مشهوره اوزره کفار
اون بیك نفر کسه ایدیلر ومسلمانلر اوچبیك نفر کیمسه ایدیلر . ابن سعد قولنجه اهل
اسلامك اوتوز التی رأس آتلری دخی وار ایدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام
احزابك قصدلرینی وخروجلرینی استماع ایدنجه امر ایلدی صحـابهٔ کرام رضی الله
عنهم بر خندق کسدیلر فخر کائنات بالذات چالشوب اصحابیله طپراق چکرلر ایدی
صحیح بخاریده سهل بن سعد رضی الله عنهدن مرویدر که ایتـدی رسول الله صلی
تعـالی علیه وسـلم حضرتلریله خندقده بیـله ایدك اصحاب قزارلر ایدی بز طپراق
طاشوردق فخر انبیا علیهم صلوات الله

اللهم لا عیش الا عیش الاخره * فاغفر للانصار والمهاجره

دیو بیوررلردی . یعنی یارب عیش بو قدر الا آخرت عیشی واردر انصار ومهاجرینه سن
مغفرت ایله دیمکدر اصل عیشك معناسی حیاتدر وبو بیت شریفدن مراد شویله دیمك
اولورکه حیات دنیویه بر فانی نسنه در بونده اولان نعیم دخی فانی ومتناهیدر اصل
حیات باقی آخرت حیاتیدر ایمدی یارب اصحابه سن مغفرت ایلکه آخرتده نعیم
جاودانی یه واصـل اوله لر دیمکدر . صحابهٔ کرام دخی بو بیت ایله جواب ویروب
اوقورلر ایدی .

نحن الذی بایعوا محمدا * علی الجهاد ما بقینا ابدا

اولمدی (فنزعها رسول الله صلی الله علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلری اول فدانی اخراج ایدوب (فغرسها) کندو مبـارك اللریله دیکدی (فحملت من عامها) همان اول فدان دخی اول سـنه ده میوه ویردی . معلوم اوله که رسول اکرم حضرتلرینك کندو یدکریملریله غرس ایتدکلری فدانلرك میوه دار اولمسی اول سنه ده معجزه در زیرا خرما فدانی دیکلدیکی سـنه یمش ویرمك خارق عادتدر وحضرت عمرك دیکدیکی فدانی اخراج بیوروب تکرار دیکوب اول سـنه میوه ویرمسی دخی بر آخر معجزه در صلی الله علیه وسـلم ودخی هجرتك بشنجی سنه سنده بعض غزواتدن بیضـه مقداری آلتون رسـول حضرتلرینه کلمشدی سلمان فارسی یی حضور سعادتنه احضار ایدوب یا سلمان بو بیضه مقداری آلتونی بدل کتابتك ایچون اول یهودی یه ویر بیوردیلر سلمان دیرکه یا رسـول الله بو بیضـه مقـداری التون بنم دیتم اولان قرق قیه مقدارنجه دکلدر دیدم رسول اکرم

معناسی بز شول کیمسه لرزکه ابداعمرمز اولدقجه جهاد ایلمك شرطی اوزره حضرت محمده بیعت ایلمشز دیمکدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوقودیغی بیت عبدالله بن رواحه نك اشعارندندرکه رسورالله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوقورلرایدی حارث بن ابی اسامه روایتنده وارد اولمشدرکه بو بیتی دخی اوقودیلر

والعن عضلا والقاره * هم کلفونا نقل الحجاره

معناسی یارب عضل والقاره قبیله لرینه سن لعنت ایله که بزه طاشلر طاشیمغی اونلر تکلیف ایتدیلر یعنی بو مشقته انلر سبب اولدیلر دیمکدر . صحیح بخاریده براء بن عازب رضی الله عنه حضرتلرندن روایت اولنمشدرکه ایتدی احزاب غزاسنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کوردم طپراق طاشور ایدی مبارك کوکسنك قیللرینی طپراق اورتمش ایدی وبو بیتلری اوقورایدی

اللهم لولا انت ما اهتدینا * ولا تصدقنا ولا صلینا
فانزلن سکینة علینا * وثبت الاقدام ان لاقینا
ان الاعداء قد بغوا علینا * اذا ارادوا فتنة ابینا

وبو بیتلر عبدالله بن رواحه نکدر . معناسی شویله دیمکدرکه یارب اکر سن اولمیدك بز هدایت بولمزدق وصدقه ایرمزدك ونماز قیلمزدق امدی بزم اوزریمزه سن ثبات ووقار انزال ایله ودشمنه بولوشور ایسك قدملریمزه سن ثبات ویر طیانه لم طوره لم تحقیقا دشمنلر بزم اوزریمزه بغی ایتدیلر یعنی حقدن عدول ایدوب ظلمه باشلدیلر قچن اونلر فتنه مراد ایدنسه لر بز ابا وامتناع ایدرز مرادلرنجه اولمایز دیمکدر وفتنه دن بو راده مراد دین اسلامدن چیقاروب مرتد ایتمکدر دیمشلر . وپیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری ذکر اولنان ابیاتك آخر مصراعنی اوقودیغی زمانده «ابینا» لفظنه کلنجه رفع صوتله اوقورایدی دیو بیورمشدر . وسلیمان تیمی رحمة الله علیه حدیثنده وارد اولمشدرکه خندق مصلحتنه کوشش ایدرایکن حضرت رسالتپناه صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بونلری دخی اوقورایدی دیو بیورمشدر

بسم الاله وبه بدینا
ولو عبدنا غیره شقینا
حبذا ربا وحبذا دینا

معناسی حق تبارك وتعالی نك اسم شریفیله باشلدق اکر اندن غیری معبوده عبادت ایدیدك شقی اولوردق حق جل وعلا حضرتلرینه کوزل ربدر واسلام نه کوزل دیندر دیمك اولور . وبالجمله خندق عملندن بو مقوله ابیات اوقیوب اکلنجه ایدینورلر ایدی وخندق خصوصنده اول حضرتك صدق نبوتنه دلالت ایدر بعض علائم ظهوره کلمشدر جمله دن بری حدیث صحیحده جابردن روایت اولنمشدرکه ایتدی خندق قازدیغمز زمانده بریرندن برعظیم طاش ظهور ایلدیکه قازمه لریمز تأثیر

حضرتلری اول بیضه مقدار التونی المدن آلوب لسان مبارکلرینی اول التونه طوقندیردیلر ینه بنم الیمه ویردیلر . پس اول التون بنم قرق قیه دینم ادا ایتدکدنصکره قرق قیه قدر بکا فضله قالدی رسول اکرم حضرتلرینك مبارك لسانلری طوقندیغنك برکاتیله حاصل کلام سلمان بیوررکه هم خرما اغاجلرینی وهم قرق قیه التونی ادا ایدوب اول یهوددن آزاد اولدم دیدی . معلوم اوله که سلمان فارسی حضرتلری هجرتك بشنجی سنه سنده آزاد وعبودیة الهیه یه خاص اولمغله دلشاد اولوب یوم خندقده حاضر اولدقده رسول اکرم حضرتلری آنك حقنده « سلمان منا اهل البیت » دیو بیوردیلر امام شعرانی طبقاتنده دیدیکه سلمان اهل بیتدن اولمغله صدقه قبول اتمزدی بعده جمیع غزواتده حاضر اولمشدر مرویدرکه سلمان معمریندن ایدی حتی عیسی بن مریمك وصیسنه لاحق اولوب تورات وانجیلی آندن تعلیم ایلدی . بعضلر منوچهرك نسلندندر دیدیلر حضرت عثمانك خلافتنده

مدینه‌ده وفات ایتدی . سلمانك تاریخ اسلامی هجرتك اولکی سنه‌سنك جادی الاولی سنده دیدیلر رضی الله عنه

﴿الحدیث السابع﴾

(حدثنا محمد بن بشار) مصنف بیوررکه بو حدیث شریفی بشار اوغلی محمد بزه خبر ویردی (اخبرنا بشر ابن الوضاح) اسمی ابو هاشمدر بصری وصدوقدر (اخبرنا ابو عقیل) اسمی بشردر (الدورقی) سیوطی بیوردی که دورق خوزستانده برشهردر (عن ابی نضرة) اسمی منذردر (قال) ابو نضرة دیدی (سألت ابا سعید الخدری) بن ابو سعیددن سؤال ایتدم (عن خاتم رسول الله صلی الله علیه وسلم یعنی خاتم النبوة) رسول اکرم حضرتلرینك مهر نبوتندن . ابو سعید الخدری مالك بن سنانك اوغلیدر انصاریدر. بنی خدره قبیله‌سندندر (فقال) ابو سعید الخدری دیدی (کان) مهر نبوة اولدی (فی ظهره) رسول اکرم حضرتلرینك ظهرنده (بضعة ناشزة) بانك فتحی وضادك سکونی وعینك فتحی ایله قطعه دیمکدر.

ایلمزایدی بو حالدن فخر کائناته شکایت ایلدك دخی مبارك النه قازمه الوب برکره چالدیغی کبی طاش بریومشاق قوم اولدی دیو بیورمشدر . وبری دخی بودرکه اول کون برازه‌جق طعامی شویله چوق ایتمشدرکه جمیع اصحابه کفایت ایلمشدر . تفصیلی اشاغیده معجزات بابنده کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی . موسی بن عقبه رحمة الله تعالی علیه قولنجه یکرمی کیجه‌یه قریب خندق مصلحتنه چالشدیلر دینلمشدر . بعضیلر دخی زیاده چالشدیلر دیمشلردر والحاصل خندق خصوصندن فارغ اولدقلری کبی قریش طائفه‌سی قبائل عربدن اون بیك نفر کیمسه ایله کلدیلری مدینه قربنده وادیلرك سیللری جمع اولاجق یرده قوندیلر وغطفان طائفه‌سیله واهل نجدله عیینه دخی احد طاغی سمتنه قوندی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی صحابهٔ کرامدن اوچ بیك نفر کشیله چیقوب ارقه‌لرینی سلع طاغنه ویردیلر دخی طوردیلر اول کون مهاجرین سنجاغی زید بن حارثه‌نك النده وانصار سنجاغی سعد بن عباده‌نك النده ایدی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری متصل مدینه‌یه آدم کوندروب کوزه دردی انده اولان بنی قریظه دیدکاری یهود طائفه‌سندن اهل وعیاللرینی صاقنورلر ایدی اندن لشکر کفار ایچندن حیی بن اخطب دیدکلری لعین چیقوب بنی قریظه‌نك اولوسی اولان کعب بن اسدك قاپوسنه کلوب بولوشمق استدی کعب قپویی محکم قپایوب خبرویرمدی زیرا پیغمبر عزیز علیه الصلاة والسلام حضرتلریله صلح اوزرینه ایدیکه بنی قریظه طائفه‌سندن اصلا اهل اسلامه ضرر دکمه‌یه اندن حیی بولوشمغه ابرام ایدنجه کعب ایتدی یا حیی بزی ترك ایله‌سن بر شوم حریفسك بن محمدله عهد ایلشم عهدیمی نقض ایتمزم بن اندن صدق ووفادن غیری نسنه کورمدم کرم ایله بزی انجتمه دیدی آخر قابلیت اولمیوب ابرام والحاح ایله قپویی آچدردی دخی یا کعب بن سکا عز ودولت روزکارله کلدم بوقدر بیك لشکرله قریش و غطفان قبیله لرینی قالدیروب کتوردم فلان موضعلرده هر برینی قوندردم وتملم عهد و میثاقلری بویله درکه تا محمدك کوکین کسمینجه بورادان کتمیه‌لردیوب انواع شقاوت وشیطنتله عهدینی بوزدردی بو خبر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واصل اولنجه حقیقت حالی بیلمك ایچون اصحاب کزیندن سعد بن معاذ و سعد بن عباده‌یی ارسال ایتدی وبونلر یانجه ابن رواحه ایله خوات بن جبیری بیله کوندردی واردیلر ملعونلری واقعا دیدکلری کبی بولوب کلدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه یا نبی الله ملعونلر عضل و القاره قبیله‌لری کبی اولوب نقض عهد ایتمشلر نه هرزه سویلدکلرینی بیلمزلر دیو جواب کتوردیلر مسلمانلر اوزره بلا مشتد اولدی اعدا هر جانبدن هجوم ایلدی منافقلر قلبلرنده اولان خباثتلری اظهار ایتدیلر . وانلر حقنده حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ واذ یقول المنافقون والذین فی قلوبهم مرض ماوعدنا الله ورسوله الاغرورا ﴾ آیت کریمه‌سنی انزال ایلدی . معناسی ذکر ایله یا محمد شول

زمانیکه منافقلر وقلبلرنده مرض اولانلر یعنی اعتقادلری ضعیف اولنلر شویله دیرلر ایدیکه الله تعالی حضرتلری ورسولی بزه وعده ایتمدیلر الاوعدهٔ باطله ایتدیلر دیمکدر اصلی بودرکه اهل اسلامه کفارك محاصره سندن کلی اضطراب دوشدی دخی ارالرنده اولان منافقلردن وایمانی ضعیف اولنلردن بعضیسی ایتدیلر محمد بزه فارس وروم مملکتلرینك فتحنی وعده ایلرایدی شمدی بریمز قورقودن طشره چیقمغه قادر دکیلز وعده لری باطل ایمش دیدیلر. وپیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلریله بیله اولنلردن دخی برقاچ کیمسه ﴿ یا اهل یثرب لامقام لکم فارجعوا ﴾ دیدیلر یعنی ای مدینه خلقی سزه اقامت یوقدر یعنی طورمق جائز دکلدر همان دونك دیدیلر اوس بن قیظی دیدکلری کیمسه دخی کلدی یارسول الله بزم اولریمز مدینه دن طشره ده در وبنالری محکم دکلدر بزه اجازت ویربز دونوب کیده لم دیدیلر. والحاصل اهل اسلامه قتی اضطراب دوشدی. ابن عائذ ایدر کفار ایچنده نوفل بن عبدالله مخزومی دیدکلری مشرك آت صالوب کلدی خندقی صیچراتمق استدیکی کبی اورته یرینه دوشوب بوینی اوزلدی کافرلره بوحال بویله واقع اولدیغی قتی کوج کلدی ملعونلر اوغور طوتمدیلر. اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه آدم کوندروب نوفل ایچون کندویه دیت ویره لم بزه انك میتنی ویرسون دفن ایده لم دیدیلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری ایتدی نوفلده مرداردر دیتیده مرداردر لعنت الله اکاده ودیتنه ده بزمانع دکلز اولوسنی الوك دفن ایدك بزه دیتی کرکمز دیو بیوردی. ابن اسحق رحمة الله تعالی علیه ایدر اندن اهل اسلامی اعدا محاصره ایدوب خندق آشوریسندن اوقلاشدیلر اوقدن غیری نسنه ایله کیمسه جنك ایتمدی همان کفاردن عمرو بن عبدود العامری دیدکلری کافر برایکی آدمی بیله آلوب خندقك برجانبندن کوجله یول بولوب ایچرو کیردکلری کبی حضرت علی بن ابی طالب کرم الله وجهه قارشو واروب ملعونی قتل ایتدی ونوفل بن عبدالله بن مغیره آدلو برکافر دخی چیقدی انی حضرت زبیر رضی الله تعالی عنه قتل ایتدی اندن کیرو قلان آتلولر بوزیلوب دوندیلر. وکفار ایچندن بر اوق کلوب سعد بن معاذ رضی الله عنه حضرتلرینه طوقندی دخی «اکحل» طمرینه راست کلوب طمرینی کسدی واکحل دیدکلری انسانك قولنده اولان اوچ طمردن اورتاده کی طمردر جراحلر اکا مشترك طمر دیرلر. خلیل رحمه الله ایدر اکحل انسانك حیاتی طمریدر اول قیرلدقدنصکره صاغ اولماز وایدرلرکه انسانك جمیع اعضاسنده اول طمردن برشعبه واردر النده اولانه اکحل دیرلر ارقاسنده اولانه ابهر دیرلر اویلوغنده اولانه نسا دیرلر بوطمر قطع اولنسه قان دکمز دیمشلردر. امام حاکم رحمة الله علیه نقلنده حذیفه رضی الله عنهدن مرویدرکه احزاب کیجه سی کندیمزی شویله کوردك که ابو سفیان مشرکین عسکری ایله یوقارو جانبمزده وبنی قریظه اشاغی جانبمزده ازواجمزه و ذریاتمزه ضرر کتوره لر دیو بنی قریظه دن خوف چکرز ومنافقلر

ناشزه مرتفعه دیمکدر یعنی مهر نبوة رسول اکرم حضرتلرینك ظهر سعادتنده جلد شریفنك آلتندن یومرلمش کل غنچه سی قدر ایدی

الحدیث الثامن

(حدثنا ابو الاشعث احمد بن المقدام العجلی البصری) مصنف بیورر بو حدیث شریفی بصره لی بنی عجله قبیله سندن کنیه سی ابو الاشعث اولان مقدام اوغلی احمد بزه خبر ویردی (حدثنا حماد بن زید) ابن یحیی بیوررکه بو حماددن زیاده حدیث شریفی حفظ ایدیجی کمسنه کورمدم (عن عاصم الاحول) احمد بن مقدام دیدی که بو حدیث شریفی حماد عاصمدن اخذ ایدوب بزه خبر ویردی (عن عبدالله بن سرجس) عاصم دخی بونلردن اخذ ایتدی عبدالله بن سرجس بصره ده ساکن ایدی (قال) عبدالله بن سرجس بیوردی (اتیت رسول الله صلی الله علیه وسلم) بن رسول اکرم حضرتلرینك حضورینه کلدم (وهو فی اناس من اصحابه) حال بوکه رسول اکرم حضرتلری اصحابدن بر جماعت ایچنده جلوس

طورميوب اولريمز جانبندن تشويش چكرز ديو رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن اذن ايستديلر. حاصلى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك يانده اوچيوزدن غيرى كيمسه قالمدى بندخى ديزم اوستنه چوكوب اوطوردم . رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى يانمه اوغرادى دخى ياحذيفه وار قريش قومندن بزه خبر كتور ديو بيوردى آندن بكا دعا ايلدى اول ساعت قلبمده اولان خوف واضطراب بالكليه زائل اولدى واول كيجه بر قراكلق ويللى كيجه ايدى كه اوزريمزه آندن اشد بر كيجه كلمامش ايدى همان كچدم كفار اراسنه واردم كفار ايچنده محكم يللر اسر ايدى آنلردن طشره برقارش يرده يل يوق ايدى . دونديكم زمانده يول اوزرنده بعض آتلو كيمسه لر كوردم ايتديلر پيغمبر عليه الصلاة والسلام حضرتلرينه خبر وير تحقيقا حق تعالى حضرتلرى كفارك حقلرندن كلدى ديديلر. برروايتده دخى تفصيل اولنوب بيورلمشدركه حذيفه رضى الله عنه كفار ايچنه وارديغى كبى ايشتدى كه ابوسفيان طورميوب سويلركه يامعشر قريش والله طوراجق يرده دكلسكز دوه لريمز وآتلريمز قيرلدى كيتدى وبوروزكاردن باشمزه نه بلا كلديكنى خود كوررسكز همان كوچوك بن كوچدم ديدى دخى دوه سنك اوستنه كلدى . صحيح بخاريده عبدالله بن ابى اوفادن مرويدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى احزابه بد دعا ايدوب « اللهم منزل الكتاب سريع الحساب اهزم الاحزاب اللهم اهزمهم وزلزلهم » ديو بيوردى . معناسى يا كتاب ايندرن تكرى ياسريع الحساب طوائف مشركينى ويهودى سن هزيمت ايله يارب آنلره سن بوزغونلق وير آرالرينه سن زلزله واضطراب دوشور قرار ايده ميوب اوزريمزدن قالقسونلر كيتسونلر ديمكدر . وامام احمد رحمة الله عليه نقلنده ابو سعيد رضى الله تعالى عنه حضرتلرندن مرويدركه ايتدى خندق غزاسنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه مشغول اوله جق بر دعا وارميدر يارسول الله اضطرابدن يوركلريمز بوغازيمزه طيقلدى ديدك . پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام نعم ديوب « اللهم استر عوراتنا وآمن روعاتنا » بيوردى . معناسى يارب عورتلريمزى سن ستر ايله قلبلريمزدن قورقويى سن زائل ايدوب امن ميسر ايله ديمك اولور وستر عورتدن مراد اوتانه جق ايشلردن وعيب وعار لاحق اوله جق بلالردن سن حفظ وحمايه ايله ديمكدر . ينبوع الحيات نام كتابده دخى مذكوردركه رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى حق جل وعلا حضرتلرينه تضرع ونياز ايدوب يارب غم وغصه مزى سن كشف ايله تحقيقا بكا واصحابمه نازل اولان بلايى سن كوررسك وبيلورسك ديو دعا ايتديكى كبى حق تعالى حضرتلرى جبرائيل عليه السلامى كوندردى كلوب يامحمد بشارت سكا كه حق تعالى حضرتلرى دشمنلريكك اوزرينه يل وعسكر كوندرسه كركدر ديدى . فخر كائنات عليه افضل التحيات بوخبرى اصحاب كرامنه اعلام ايدوب مبارك اللرينى قالدردى حق تعالى حضرتلرينه شكرلر ايلدى .

ايتمشلر ايدى (فدرت هكذا من خلفه) رسول اكرم حضرتلرينك حضورتده طورديغم مكاندن كتدم ظهرى طرفنه طوردم (فعرف) رسول اكرم حضرتلرى نور نبوة ايله بيلدى (الذى اريد) بنم مراد ايتديكم شئ كه مرادم مهر نبوتى كورمكدر (فالقى الرداء عن ظهره) پس رسول اكرم حضرتلرى ظهر سعادتندن ردايى براقديلر بنم مرادم حاصل اولسون ايچون (فرأيت) بن كوردم (موضع الخاتم) مهر نبوتى (على كتفيه) ظهرى اوزرنده (مثل الجمع) يومرى كبى يعنى جلد شريفى ايله مساوى اولميوب مرتفع ايدى (حولها)مهر نبوتك اطرافنده وار (خيلان) بكلر (كانها) كويااو بكلر (ثاليل) انجولردر (فرجعت) رسول اكرم حضرتلرينك ظهرى طرفندن رجوع ايتدم (حتى استقبلته) تا حضور سعادتنده طوردم (فقلت غفر الله لك يارسول الله) حق تعالى نك حفظ وحمايتنده سك يارسول الله ديدم (فقال) پس رسول اكرم حضرتلرى بيوردى (ولك) الله سنى مغفرت ايلسون ياعبدالله

اندنصکره بر کیجه صباح یلی شویله اسـدی که چادرلرینك قازیقلرینی چیقاروب باشلرینه‌یقدی ویملك پشوردکاری قابلرینی باشی اشاغی ایلدی . صورتلرینه طپراقلر وقوملر وقیالر صاچدی وکندولری اطرافدن تکبیر آوازلرینی ولشکرصوت وصداسنی ایشتدیلر همان اول کیجه متاعلرینك کوتورمسی مشکل اولانلرینی براقدیلر دخی کوچوب کیتدیلر . حق سبحانه وتعالی حضرتلری کلام قدیمنده ﴿ فارسلنا علیهم ریحا وجنودا لم تروها ﴾ دیو بیوردی . معناسی بز انلرك اوزرینه یل کوندردك وعسکرلر کوندردك که سز انلری کورمز دیکز دیمکدر واقعا کیمسه کورمزدی اما کفار غوغا وغلبه‌لرینی ایشیدرلردی حق سبحانه وتعالی حضرتلری ملائکه‌دن چوق عسکر کوندرمشدی ملاعین ایچنه خوف واضطراب دوشدی قرار ایده میوب کوچوب کیتدیلر. صحیح بخاریده وصحیح مسلمده حضرت علی بن ابی طالبدن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کفاره بددعا ایدوب « شغلونا عن الصلاة الوسطی صلاة العصر ملأ الله قبورهم وبیوتهم نارا » دیو بیوردی. معناسی بزی مشغول ایدوب صلاة وسطی‌دن ایکندی نمازندن الیقودیلر الله تعالی حضرتلری قبرلرینی واولرینی آتشله طولدرسین دیمکدر بوحدیث شریفدن فهم اولنان اوزره صلاة وسطی ایکندی نمازی اولمقدر اماصلاة وسطی قنغی نماز ایدیکنی علما اختلاف ایدوب اون طقوز قول یازمشلردر. والحاصل هر نمازه احتمال ویرمشلردر والله اعلم بحقیقة الحال وتعیین بیورلمدیغی هر نمازه مداومت اولنمق ایچوندر دیو بیورلمشدر اول کون کفار ایله محاربه‌یه کمال اشتغالدن ایکندی نمازینی کچوروب بعد الغروب قضا ایتمشلر ایدی.
اندن فخر عالم دخی چهارشنبه کونی اصحابیله اورادن کوچوب مدینه‌یه داخل اولدیلر. عایشه رضی الله تعالی عنها روایتنجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کلوب سلاحنی چوزوب قودی وغسل ایلدی اندن جبرائیل علیه السلام کلوب ایتدی یا محمد سن سلاحکی وضع ایتمش سك اما والله ملائکه هنوز وضع ایتمدیلر طورمه همان بنی قریظه‌نك اوستنه غزا ایله دیدی اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری امر ایلدی هر کیمکه سمع وطاعت اوزره‌در ایکندی نمازنی قیلمسون الا بنی قریظه‌ده قیلسون دیو ندا اولندی اندن سعادتله کندولری عنان عزیمتی او جانبه معطوف قیلوب کلدیلر طائفهٔ مزبوره‌نك منازلی یاننده برقیو قربنه نزول اجلال کوستردیلر صحابهٔ کزین رضوان الله علیهم اجمعین دخی هپ کلوب یتشدیلر بعضلری ایکندی نمازینی اوراده یتسو زماننده قضا ایتدیلر اندن عسکر اسلام بنی قریظه‌یی اورتایه الوب بعضیلر قولنجه یکرمی بش کون محاصره ایتدیلر آخر ملعونلر عاجز اولوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه خبر کوندردیلر سعد بن معاذ نه حکم ایلرایسه راضی اولدق دیدیلر سعد رضی الله عنه غزوهٔ احزابده مجروح اولمشدی آدم کوندروب مسکنندن مرکب ایله مجلس شریف رسالتپناهه کتوردیلر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ماجرایی سعد حضرتلرینه نقل ایدوب یاسعد امدی سنك حکمك ندر

(فقال القوم) راوی حدیث عاصم دیدیکه عبدالله بن سرجس حضرتلری بو حدیث شریفی خبرویروب رسول اکرم حضرتلرینك غفرالله لك بیوردیغنی افاده ایتدکده مجلسنده اولان قوم دیدیلرکه (أستغفر لك رسول الله صلی الله علیه وسلم) یاعبدالله سنك ایچون رسول الله استغفار ایتدیمی (فقال) عبدالله جوابلرنده دیدی (نعم) بنم ایچون استغفار بیوردی (ولکم) دخی امتلر ایچون استغفار ایلدی یعنی قوم عبدالله ایچون رسول اکرم حضرتلرینك استغفار ایلسی عبدالله‌ك نه مرتبه سعادته ایرمسنه دلالت ایتدیکنی بیلدکلرنده غبطه ایتدیلرکه بز دخی اول حضرتك وقتنده بولنوب بودعایه نائل اولیدق پس عبدالله بن سرجس حضرتلری قومی تبشیر ایچون رسول اکرم حضرتلری جمله امتیچون استغفار ایلدیلر هر کیم که امتدر بودعایه نائلدر ای قوم خوشدل اولك بیوروب (ثم تلا هذه الآیة) صکره عبدالله بن سرجس بو آیهٔ کریمه‌یی اوقودیکه یعنی سزلری بوتبشیرم نص قاطع ایله ثابتدر سورهٔ محمدده

دیو بیوزنجه ایتدی یارسول الله بنم حکمم بودرکه مالری آلنه ذریتلری اسیر اوله کندولری جمیعا قتل اولنه لر دیدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری تحسین ایدوب یاسعد « قضیت بحکم الله » دیو بیوردی. یعنی حق تعالی حضرتلرینك حکمیله قضا ایتدك دیمکدر وطائفۀ مزبوره جمیعا جحود طائفه‌سی ایدی امر اولنوب ملعونلری سلاسل واغلال ایچیده کشان کشان کتوروب مدینۀ منوره‌ده حبس ایتدیلر اندن سید الانام علیه الصلاة والسلام صحابۀ کرام ایله شهرك پازاری یرینه چیقوب کرسی اجلال واحترام اوزره آرام ایلیوب قارشولرینه خندقلر قازلدقدنصکره خلوت نشینان حجرۀ حرمان وریاضت کشان سلسلۀ خذلان میدان سیاسته کلوب خندقلری کورنجه ابر فتنه بار روزکاردن نکبات نقض عهدله کشت زار عملرینه سیل خون روانه اولاجغنی بیلدیلر وتیغ زنان تیزدستان اوراده سرلرینی خامۀ وجوددن بربر سلدیلر وجمله‌سی یدییوز نفر کیمسه ایدی دیمشلردر. بعضیلر قولنده دخی زیاده ایدی دینلمشدر اندن مال ومناللری جمع اولنوب خمسی اخراج اولندقدنصکره قلانی اهل اسلام مابیننده قسمت اولندی واسیرلرندن ریحانه نام جاریه‌یی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری کندو خدمت شریفلرینه تخصیص بیوردیلر بعضیلر تزوج ایتدی دیمشلردر وسعد بن معاذ رضی الله عنه حضرتلرینك زخمندن قان بوشانوب دکه‌دی اول سببدن جوار رحمت خدا ودار القرار غزات وشهدایه واصل اولدی. حدیث صحیحده وارد اولمشدرکه سعد حضرتلرینك موتی ایچون عرش الرحمن دتره‌دی ویتمش بیك ملائکه نمازنه حاضر اولدیلر دیو بیورلمشدر صحابۀ کرامك اولولرندندر وانصار قومنك سیدیدر رضوان الله علیهم اجمعین. وعرش عظیمك دتره‌مك خصوصنده علمادن اقوال واقع اولمشدر اصل قول مختار بودرکه سعد حضرتلرینك روح پاکی نشیمن افلاکی مشرف ایتمکله عرش الله سرور وصفادن حرکت ایلدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری انده ادراك وتمییز خلق ایدوب بو حالت صادر اولمق بعید دکلدر نتکم آیت کریمه‌ده طاشلر حقنده ﴿وان منها لما یهبط من خشیة الله﴾ بیورلمشدر حق جل وعلا حضرتلرینك صنعیله طاشدن الله قورقوسی کلنجه عرشدن دتره‌مك دخی کلور وبعضیلر قولنجه عرشك دتره‌دیکی مقرردر بعید نسنه دکلدر ولکن اندن سعد حضرتلرینه فضیلت شول جهتدن حاصل اولورکه حق تعالی حضرتلری انك حرکتنی سعدك موتی ایچون ملکلرینه علامت قیله دینلمشدر سعد حضرتلرینك موتنه عرش اعظمك حرکتیله اشارت اولنجه انك شان شریفنه نه مرتبه تعظیم اولنمش اولور بعضیلر دخی دتره‌مك بیورلدیغی همان آنك وفاتی خصوصنی تعظیم ایچوندر عرب طائفه‌سندن عادتدرکه برمعظم نسنه‌یی براعظم نسنه‌یه نسبت ایدرلر مثلا فلان کیمسه‌نك موتیله عالم ظلمت اولدی وقیامت قوپدی دیرلر بودخی اول قسمدندر دیمشلردر بعضیلر دخی عرش دتره‌مکدن مراد عرشی کوتورن ملکلر دتره‌مکدر دیدیلر الله اعلم. صحیح ترمذیده وارد اولمشدرکه سعدك جنازه‌سی کوتورلدیکی زمانده

حق تعالی (واستغفر لذنبك وللمؤمنین والمؤمنات) یا محمد استغفر الله دی دخی امتلرندن مؤمنین مؤمنات ایچون بندن مغفرت طلب ایله بیوردی بو امره بناء علیه الصلاة والسلام حضرتلری بر روایتده یتمش بر روایتده یوز کره یو میه استغفار بیوررلر ایدی پس مؤمن اولنه لازمدرکه استغفر الله دیمکده نقدر فائده واردر فهم ایلیه معلوم اوله‌که مهر نبوتك مقدار وهیئت وشکلنده روایات مختلفه وارد اولدی لکن هر بری مهر نبوتك برحالنی بیاندر مثلا مهر نبوتك جثه ومقداری کل غنچه‌سی قدر اولدیغی وجسم شریفلرینك رنکده اولدیغی واطرافنده بکلر اولدیغی ولطیف مویلر اولدیغی وبین الکتفین اولدیغی بیاندر حکیم ترمذیدن مرویدرکه مهر نبوتك باطننده «الله وحده لا شریك له» وظاهرنده «توجه حیث شئت فانك منصور» مکتوب ایدی ونور ظاهر اولوردی دقت ایله نظر ایتمکه طاقت اولمازایدی ومؤمنیندن هرکیم نظر ایلسه جنتلك اولوردی امام بیهقی بیوررکه اصحاب

نه عجب خفيف جنازه‌سی وار ديو منافقلر سويلشديلر رسول الله صلى الله عليه وسلم
حضرتلری ملائكه كوتورر لر ايدی ديو جواب بيورديلر. ابن سعد وابو نعيم رحمهما الله
تعالى روايتلرنده وارد اولمشدر كه دفن اولنديغی كون بركيمسه قبرينك طپراغندن بر آوج
طپراق آلوب كتمش ايدی صكره‌دن طپراغه نظر ايلدی كوردی مسك اولمش. وابو سعد
الخدری رضی الله عنه حضرتلرندن مرويدر كه ايتدی بن سعدك قبرينی قزانلر ارا سنده
ايدم قزدقجه متصل بزه مسك رائحه‌سی كلوردی ديو بيوردی. ابو نعيم رحمة الله عليه
روايتنده وارد اولمشدر كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه حريردن
بر حله ارمغان كلمش ايدی اصحاب كرام اللريله يا پشورلر ايدی دخی‌نه يومشق نازك
نسنه اولور ديو تعجب ايدرلر ايدی رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلری بيورديكه
بونك يومشقلغنه تعجب ايدرسكز والله جنتده سعد بن معاذك پشكيرلری بوندن
خيرليدر ويومشقدر ديو بيوردی رضی الله تعالى عنه وعن سائر الصحابة اجمعين. ائمهٔ
حديثدن بعضيلر قولنجه حج بيت الله بو ييلده فرض اولنمشدر. بوندنصكره واقع اولان
﴿سريهٔ محمد بن مسلمه﴾ در التنجی ييل محرمنك اوننده «قرطا» ديدكلری طائفه‌نك
اوزرينه اوتوز نفر كيمسه ايله ارسال اولنمش ايدی مدينهٔ منوره‌دن يدی منزلده واريلور
ضريه ديعكله معروف بر يره واردز مذكور طائفه اوراية اينوب فساد ايدرلردی
وارديلر باصديلر بر مقدارينی قيرديلر بر مقداری قاچدی قورتلدی قيونلرينی وطوارلرينی
سورديلر مذكور محرم آينك بر كيجه‌سی قالدقده كلوب مدينهٔ منوره‌يه داخل اولديلر
وذكر اولنان قومدن ثمامة بن اثال آدلو بر كيمسه‌يی اسير ايدوب كتورمشلر ايدی
رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلری امر ايلدی مسجدك ديركلرندن بر ديره كه بغلايوب
قوديلر اندنصكره ينه چوزديلر اسلامه كلدی وغسل ايلدی ويمين بالله ايدوب رسول
الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه ايتدی يا محمد روی زمينده سنك يوزكدن زياده بغض
ايتديكم بر يوز يوغدی شمدی جميع يوزلردن بكا سنك يوزك محبوب اولدی ديدی وينه
يمين ايدوب سنك دينكدن زياده بغض ايتديكم بر دين يوق ايدی شمدی بكا اندن سوكلو
دين يوقدر ديدی وينه يمين ايدوب سنك شهركدن زياده بغض ايتديكم بر شهر يوق
ايدی شمدی بكا اندن سوكلو بر شهر يوقدر ديدی اندن ايتدی يا رسول الله بن عمره قيلمق
نيتنی ايتمشدم سنك اصحابك بنی آلديلر ديدی فخر عالم صلى الله عليه وسلم وار عمره ايله ديو
امر ايلدی اندن مكه شهرينه كلديكی زمانده مشركلر ثمامه‌يه «صبأت» ديديلر يعنی صبی
اولدك ديديلر آنلر مسلمانه صبی ديرلر ايدی. ثمامه ايتدی «لا ولكن اسلمت مع
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم» يعنی بن سزك ديديككز دكلم ولكن بن رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريله اسلام دينينه كيردم ديدی. بوندنصكره واقع
اولان ﴿غزوهٔ بنی لحيان﴾ در تاريخ هجرتدن التنجی ييل ربيع الاولنده واقع
اولمشدر. اما ابن اسحق روايتی اوزره جمادی الاولی‌ده اولمشدر بونك سببی سابقا
ذكر اولنان عاصم بن ثابت وبعض اصحاب دخی بعض مشركلرله كيدر ايكن «رجيع» ديعكله

كرام رسول اكرم حضرتلرينك وفاتنده شك ايتديلر
لون شريفلری متغير اولمديغی
ايچون اسما بنت عميس رسول
اكرم حضرتلرينك ظهرنه
الني ادخال ايتدی وديديكه
رسول اكرم حضرتلری
دار بقايه تشريف بيورمشلر
زيرا خاتم نبوت اخذ اولنمش
حضرت عائشه رضی الله
عنهادن مرويدر كه رسول
اكرم بيورديلر وقت بعثتده
جبرائيل وميكائيل نازل
اولدقلرنده جبرائيل صدرمی
شق ايدوب وقلبمی اخراج
وشق ايدوب التوندن
طشت ايچنده ماء زمزم ايله
غسل ايدوب ينه قلبمی محلنه
وضع بعده ظهرمه ختم
ايلدی حتی خاتمك مس
ايتديكنی قلبمده حس ايلدم
ديو بيوردی وروايت
آخرده كلديكه جبرائيل
يدنده اولان نوردن خاتم ايله
ختم ايلدكده قلبم نور نبوة
وحكمت ايله طولدی صلى الله
عليه وسلم

﴿باب ماجاء فی شعر رسول الله صلى الله عليه وسلم﴾

بو باب رسول اكرم حضرتلرينك موی عنبر بويلری
حقنده وارد اولان احاديث
شريفه بياننده دركه سكز
حديثدر

(معروف)

معروف صو یانته کلدکلری کبی مشرکین غدر ایدوب شهید ایتمشلر ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بونلره غایتله آجیمشلر ایدی مراد ایدندیلرکه واره‌لر اول ملاعینك حقلرندن کله‌لر اندن صحابهٔ کرامدن ایکیوز نفر کیمسه ایله چیقدیلر دخی شامه کیدر کبی اولوب «بطن غران» دیدکلری یره کلدیلرکه اصحابی اوراده قیرمشلر ایدی انلره براز ترحم ایدوب دعا ایلدی . بنی لحیان پیغمبر عزیز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك اورالره کلدیکنی ایشتدیلر دخی طاغلر باشنه قاچدیلر کیمسه‌یی اله کتوره‌مدیلر برایکی کون طوروب اطرافه آدملر صالدیلر کیمسه طوتلمدی آخر کوچدیلر «عشفان» دیدکلری منزله کلدیلر اورادن ابوبکر الصدیق رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرینه اون نفر آتلو قوشدیلر قریش طائفه‌سنه قورقو براقق ایچون ارسال ایتدیلر انلر دخی چیقوب مکة‌الله ایله مدینهٔ منوره‌ما بیننـده «کراع» دیدکلری یره کلدیلر انلر دخی کیمسه‌یه راست کله‌مدیلر اورادن پیغمبر عزیز علیه الصلاة والسلام حضرتلری دخی قالقوب مدینه‌یه عزم ایتدیلر اون درت کیجه مدینـه‌دن طشره اولدیلر . بوندنصکره ﴿ غزوة الغابه ﴾ دربو غزا « غزوهٔ ذی قرد » دیمکله معروفدر بونك تاریخنده علما اختلاف ایتمشـلردر . امام بخاری ومسلم روایتلری اوزره التنجی ییلك ربیع‌الاولنده واقع اولمشدر . بونك سببی اول ایدی که رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یکرمی رأس لقحه‌سی وار ایدی ولقحه دیو شول دوه‌یه دیرلرکه یقینده طوغرمش اوله سودی صاغیلور اوله مذکور لقحه‌لر شهردن طشره بر اورمانلو یرده اوتلارلر ایدی ابوذر رضی‌الله عنهك اوغلی انده بیله ایدی فزاره قبیله‌سـندن عیینة بن حصین دیدکلری کیمسـه برچارشنبه کیجه‌سی قرق نفر آتلو ایله کلوب ابن ابی ذری شهید ایتدی دخی دوه‌لری سوروب کیتدی . اندن بو خبر مدینه‌ده رسول‌الله صلی‌الله تعـالی علیه وسلم حضرتلرینه کلنجه عبدالله بن ام‌مکتوم حضرتلرینی مدینه‌ده قودی دخی بشیوز نفر آتلو ایله چیقوب کیتدی . مقداد رضی‌الله عنه حضرتلرینه سنجاق ویروب ایلرو کوندرمشلر ایدی عسکر دخی آکا تابع اولوب کیتدیلر واروب دشمنك کیروده اولانلرینه یتشدیلر ابوقتاده رضی‌الله تعالی عنه مسعده آدلو برکافری قتل ایتدی رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری کافرك آتنی وسلاحنی ابوقتاده‌یه ویردی عکاشه رضی‌الله تعالی عنه دخی ابان بن عمرو آدلو برکافری قتل ایتدی واهل اسلامدن دخی برکیمسه شهید اولدی وسلمة بن اکوع رضی‌الله عنه کفارك آردینه دوشدی یخشی اوق آتار کیمسه ایدی ملعونلردن چوق کیمسه‌یی قتل ایدوب چوغنی دخی مجروح ایلدی وافر اثوابلرینی براقدردی حاصلی اون رأس لقحه‌یی کفار الندن ینه آلدیلر ورسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ذی قرد دیدکلری منزلده خوف نمازینی قیلدی دخی مدینه‌یه رجوع ایتدی . جمله بش کیجه مدینه‌دن طشره اولدیلر واصحابدن نه‌قدر کیمسه کیتدی ایسه یوز کشی‌یه بردوه قسمت ایلدیلر . بوندنصـکره ﴿ سریهٔ عکاشـة بن محصن ﴾ در «غمر»

﴿ الحدیث الاول ﴾

(حدثنـا علی بن حجر) بو حدیث شریفی بزه علی خبر ویردی بیورر مصـنف رضی‌الله عنـه (اخـبرنا اسماعیل بن ابراهیم عن حمید) علی بن حجر دیدی که بو حدیث شریفی حمید طـویلدن اسماعیل بن ابراهیم اخذ ایدوب بزه خـبر ویردی (عن انس بن مالك) حمید دخی بو حدیث شریفی انسـدن اخذ ایتدی (قال) انس بن مالك بیوردی (کان شعر رسـول‌الله صـلی‌الله علیه وسـلم الی نصـف اذنیه) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك رأسـلرنده اولان شـعر شریفلری مبـارك قولقلرینك نصفلرینه منتهی ایدی معلوم اوله که رسول اکرم حضرتلرینك شعر شریفلری حقنـده وارد اولان روایات مختلفه نك بیانی انشـاء‌الله بو بابك آخرنده کلور

﴿ الحدیث الثـانی ﴾

(حدثنـا هناد بن السری) بو حدیث شریفی بزه هنـاد خـبر ویردی (حدثنا عبدالرحمن بن ابی الزناد عن هشـام) هنـاد دیدیکه بو حدیث شریفی فقهاء سبعه نك بری اولان

دیدکلری یره کوندرلمش ایدی که مکة الله یولنده «فیده» دیدکلری قلعه‌دن ایکی کونلك یرده برصویه دیرلر. التنجی ییلك ربیع الاولنده قرق کشی ایله چیقدیلر دخی موضع مذکوره وارنجه دشمن خبر آلوب قاچدیلر آخر کیمسه‌یه راست کلیوب ایکیوز رأس دوه‌لرینی سوردیلر دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنه کلدیلر . بوندنصکره ﴿ سریۀ محمد بن مسلمه ﴾ در بونلردخی التنجی ییل ربیع الاولنده اون نفر کیمسه ایله «ذی القصد» دیدکلری موضعه ارسال اولنمشلر ایدی بنی ثعلبه عربندن یوز نفر کیمسه کلدیلر اصحابی اورتایه آلدیلر کیجه ایدی . برساعت مقداری اوق ایله جنك ایتدیلر اندنصکره مزراقلر وکوندرلرله اوزرلرینه براوغوردن هجوم ایتدیلر محمد بن مسلمه‌دن غیریسی اوراده شهید اولدیلر اولدخی محکم زخمناك اولوب خون وخاك اراسنده یاتغین هلاك اولدی صانوب قومشلر ایدی صکره اهل اسلامدن بعض کیمسه اورایه اوغرایوب محمد بن مسلمه‌یی آلدی مدینه‌یه کتوردی . رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حال بویله اولدیغنی کورنجه عبیدة بن الجراح رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه قرق نفر کیمسه قوشدی اول حادثه واقع اولان یره کوندردی کلدیلر کفاری باصدیلر طاغلره قاچوردیلر برکیمسه طوتدیلر اولدخی اسلامه کلدی اندن برمقدار طوارلرینی سوردیلر وبراز براقدقلری اثوابدن آلدیلر دخی مدینه‌یه کلدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خمسنی چیقاردی دخی باقیسنی قسمت ایلدی . بوندنصکره ﴿ سریۀ زید بن حارثه ﴾ در وزید بن حارثه رضی الله تعالی عنه قول ایدی خدیجه رضی الله تعالی عنها صاتون آلوب فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه باغشلامش ایدی انلر دخی آزاد ایتمشلر ایدی . تاریخ هجرتدن التنجی ییل ربیع الاخرنده «جموم» دیدکلری موضع که مدینه‌دن درت قوناق یردر اورایه بنی سلیم طائفه‌سنك اوزرینه کوندرمشلر ایدی واردیلر مزینه قبیله‌سندن برعورت آلدیلر اول دلالت ایلیوب بنی سلیمك منزللرینی کوستردی واردیلر باصدیلر برمقدار اسیر وبراز طوار وقیون سوروب کتوردیلر مدینه‌یه کلدکلری زمانده اسیرلك اراسنده ذکر اولنان عورتك اری بیله آلنمش ایدی سید کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اریله بیله آزاد ایلدی. بوندنصکره ینه ﴿ سریۀ زید بن حارثه ﴾ در بودفعه سنۀ مذکوره جمادی الاولی سنك ایچنده یتمش نفر کیمسه ایله «عیص» دیدکلری موضعه کوندرمشلر ایدی که مدینه‌دن درت کیجه‌لك یولدر بونك سببی اول ایدی که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خبر کتوروب قریش طائفه‌سنك قافله‌سی شام دیارندن متاعله کلوب کچیور دیدیلر انلری باصمغه کوندردی . واردیلر غارت ایدوب صفوان ابن امیه‌نك وافر کوشنی آلدیلر وبعض کیمسه اسیر ایتدیلر واسیرلك ایچنده ابوالعاص بن الربیع بیله آلنمش ایدی وذکر اولنان ابوالعاص نبوتدن اول رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك بیوك قزی حضرت زینبی آلمش ایدی مدینه‌یه کتوردکلری

(زمانده)

هشامدن عبد الرحمن اخذ ایدوب بزه خبر ویردی (عن عروة بن زبیر) هشام دخی اسما بنت ابی بکرك اوغلی فقهاء تابعیندن اولان عروه‌دن اخذ ایتدی (عن ابیه) حضرت عائشه رضی الله عنهانك همشیره زاده‌سی اولان عروه‌دخی بو حدیث شریفی پدری زبیر بن عوامدن اخذ ایتدی زبیر رضی الله عنه حضرتلری امهات المؤمنیندن خدیجة الکبری رضی الله عنها حضرتلرینك برادرزاده سیدر حضرت زبیر بن العوام بن خویلد اولا ارض حبشه هجرت بعده رسول اکرم حضرتلری ایله مدینه‌یه هجرت ایتدی فتح مکه کونی رسول اکرم حضرتلرینك علمداری ایدی هجرتك اوتوزنجی سنه‌سنده عالم بقایه تشریف ایتدی شهیدا رضی الله عنه (عن عائشة رضی الله عنها) حضرت زبیر بو حدیث شریفی حضرت عائشه‌دن استماع ایتدی (قالت) حضرت عائشه رضی الله عنها بیوردی (کنت اغتسل انا) بن غسل ایلدم (ورسول الله صلی الله علیه وسلم) دخی رسول اکرم حضرتلری غسل ایتدیلر بندنصکره

زمانده زینب رضی الله تعالی عنها بن ابو العاصی آزاد ایتدم دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یاقزم سن آزاد ایتدیکنی بزدخی آزاد ایلدك دیو بیوردی ونه‌سی آلندی ایسه آنی دخی ویردی. ابن عقبه رحمة الله علیه قولنجه ابو العاص حدیبیه غزاسندنصکره ابوبصیر النده اسیر اولمشدر زینب رضی الله عنها هجرت ایدوب آنی مشرکلکی حالنده ترك ایتمش ایدی اولدخی ایکی ییلدنصکره اسلامه کلدکده اولکی نکاحله ینه زینبی اکا ویردیلر. بعض قولده التی ییل صکره وبعض قولده دخی عدت تمام اولمادن نکاح اوّل ایله ویرلدی دینلمشدر. اماعمرو بن شعب رضی الله عنه حدیثنده یدنجی ییلده نکاح جدید ایله ویردی دینلمشدر والله اعلم. بوندنصکره ینه ﴿سریهٔ زیدبن حارثه﴾ در بودفعه التنجی ییل جمادی الآخره سنده اون بش نفر کیمسه ایله «طرف» دیدکلری صویه ارسال اولنمش ایدی اورادہ بنی ثعلبه دیدکلری بادیه نشین طائفه‌نك اوزرینه کوندرلمش ایدی بونلر وارنجه اعراب قاچدیلر طوارلرینی وقیونلرینی سوروب مدینه‌یه کتوردی . بوندنصکره ینه ﴿سریهٔ زیدبن حارثه﴾ در بودفعه سنهٔ مزبور. جمادی الآخره سنده ذات القرادن اوته «حسمی» دیدکلری موضعه ارسال اولنمش ایدی وبونك سببی اول ایدی که دحیة بن حلیفة الکلبی قیصره کوندرلمش ایدی اولدخی دحیه‌یه مال وخلعت ویروب ینه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کوندرمش ایدی. یولده کلور ایکن حسمی دیدکلری موضعده برمقدار عربله هنید دیدکلری کافر کلوب یولنی باصوب قیصرك ویردیکی متاعی دحیه‌نك الندن آلمش ایدی بوخصوصی بنی الطیب طائفه سندن بعض کیمسه‌لر ایشیدوب یتشدیلر ینه اثوابی هنیدك الندن آلوب دحیه‌یه تسلیم ایلدیلر ایدی . دحیه رضی الله عنه مدینه‌یه کلدکده ماجرایی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خاك پای شریفلرینه عرض ایلدی اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بشیوز نفر کیمسه ایله زید بن حارثه‌یی موضع مزبوره کوندردی و دحیه‌یی بیله ارسال ایلدی . کیجه کیدرلر ایدی کوندوز صاقلانورلر ایدی برصباح وقتنده یتیشوب باصدیلر وافر کیمسه‌لرینی قیردیلر وهنیدی واوغلنی قتل ایتدیلر یوز نفر عورتلرینی واوغلانلرینی اسیر ایتدیلر بیك قیونلرینی آلدیلر. اورادن زیدبن رفاعه دیرلر برکیمسه طائفهٔ مزبوره‌دن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه یتیشدی یارسول الله شویله واقع اولدی دیدی وسابقا پیغمبر عزعلیه السلام برکیجه انلره اوغرادقده ویردیکی کاغدی کتوروب کوستردی واسلامه کلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی علی بن ابی طالب حضرتلرینی زیدبن حارثه‌یه کوندروب امرایلدی ینه خاتونلرینی ومالارینی ویروب دونوب کلدیلر. بوندنصکره ینه ﴿سریهٔ زید بن حارثه﴾ در بودفعه سنهٔ مزبوره رجبنده «وادی القری» دیدکلری موضعه کوندرلمش ایدی واردیلر کفارله جنك ایدوب مسلمانلردن خیلی کیمسه شهید اولدی زیدبن حارثه‌یی دخی معرکه‌دن

(من اناء واحد) برصو قابندن (وکان له شعر) حال بوکه رسول اکرم حضرتلرینك رأس شریفلرنده موی عالی بویلری وارایدی (فوق الجمة ودون الوفرة) جه جیمك کسری ومیمك تشدیدی وآخری ها ایله منکب اوزرینه نازل اولان شعردر . وفره واوك فتحی وفانك سکونی بعده را ایله قولاق یومشاغنه واصل اولان شعردر پس معنی دیمك اولورکه رسول اکرم حضرتلرینك شعرلری قولاقلری یومشاغنی تجاوز ایدوب اموزلرینه واصل اولمامش ایدی یعنی مبارك کردنلرینك نصفنه واصل ایدی صلی الله علیه وسلم

﴿ الحدیث الثالث ﴾

(حدثنا احمد بن منیع) مصنف بیوررکه بوحدیث شریفی ثقه و حافظ ابو جعفر الاصم کنیه سیله مکنی اولان احمد بزه خبر ویردی (اخبرنا ابوقطن) احمد دیدی که بصره لی صدیق اسمی عمر اولان ابوقطن بزه خبر ویردی (حدثنا شعبة عن ابی اسحق) ابوقطن دیدیکه بوحدیث شریفی شعبه ابی اسحاقدن

ياره‌لو چیقاردیلر . بوندنصکره ﴿ سریهٔ عبدالرحمن بن عوف ﴾ در سنهٔ مذکوره شعباننده «دومة الجندل» دیدکلری یره ارسال اولنمشدر. روایت اولنورکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عبدالرحمن بن عوف رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرینی حضور شریفلرینه دعوت ایلدی دخی قارشوسنده بر کوسترو ب ومبارك الیله باشنه عمامه صاردی وبیوردی که «اغز بسم‌الله فی سبیل‌الله فقاتل من کفر بالله ولاتغدر ولاتقتل ولیدا» معناسی حق تعالینك اسمیله فی سبیل‌الله غزا ایله دخی کافر بالله اولانله قتال ایله وعهدیکی بوزمه ونابالغی قتل ایله دیمکدر. ودخی امر ایلدی اکر سکا مخالفت اتمزلرسه ملكلرینك قزینی آل. اندن عبدالرحمن دومة الجندله واردی اوچ کون طوروب خلقی اسلامه دعوت ایلدی رئیسلری اولان اصبغ بن عمرو دین نصرانیتدن چیقوب اسلامه کلدی ویانجه قومندن دخی چوق کیمسه ایمانه کلدیلر وجزیه قبول ایدنلری دخی حاللری اوزره قودی اندن اصبغك قزینی نکاح ایدوب آلدی مدینه‌یه کتوردی. عبد الرحمانك ابو مسلمه آدلو اوغلی اندن حاصل اولمشدر. بوندنصکره ﴿ سریهٔ علی بن ابی‌طالب ﴾ در رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بنی سعد بن بکر دیدکلری طائفه خیبر جهودلرینه یاردمه کیدرلر دیو خبر کلدی دخی یوزنفر کیمسه ایله علی کرم‌الله وجهه حضرتلرینی کوندردی واردیلر فدك قریه سیله خیبر قلعه سنك مابیننده یتیشوب باصدیلر بنی سعد قاچدیلر بشیوز دوه‌لرینی وایکی بیك قیونلرینی سوروب مدینه‌یه کلدیلر. بوندنصکره ﴿ سریهٔ زیدبن حارثه ﴾ در مدینهٔ منوره‌دن یدی قوناق یرده «وادی‌القری» دیدکلری موضعده ام‌قرفه دیرلر ایدی برکافر قاریسی وار ایدی فزاره طائفه‌سندن برقومك بکی ایدی اهل اسلامه قتی ضرری طوقنور ایدی آنك باشی آلتندن چوق فتنه‌وفساد اولور ایدی برکره زیدبن‌حارثه اصحاب کرامك متاعیله‌شامه کیدرایکن موضع مزبورده فزاره قومندن برطائفه یولنی باصوب متاعنی آلدیلر اندن زیدکلوب ماجرایی فخرکائنات افندیمز حضرتلرینه خبر ویرنجه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحاب کرامدن برمقدار کیمسه قوشوب زیدی اول جانبه ارسال اتمشیدی صباح وقتنده واروب یتیشدیلر تکبیر ایدوب طائفهٔ مذکوره‌یی اورته‌یه آلدیلر ام‌قرفه دیدکلری ملعونه‌یی قزی‌ایله بیله طوتدیلر مسلمانلردن قیس بن محسر ام‌قرفه‌نك ایکی ایاغنه ایپلر طاقوب ایکی دوه‌یه باغلادی دخی دوه‌لرك هربرینی بر جانبه چکوب ملعونه‌یی ایکی پاره ایلدی مال وغنیمت ایله دونوب مدینه‌یه کلدیلر رضی‌الله‌عنه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك قپوسنی قاقدی ایچرودن عجله ایله فخر عالم افندیمز چیقوب زیدی کورنجه مسرور اولوب اوپدی و قوچدی زید دخی اعدایه نیجه ظفر بولدقلرینی خاکپای شریفلرینه تقریر ایلدی. بوندنصکره ﴿ سریهٔ عبدالله بن عتیك ﴾ در التنجی ییل رمضاننده خیبر جهودلرینك رئیسی اولان ابورافع دیدکلری ملعونی

اخذایدوب بزه خبر ویردی (عن البرآء بن عازب) ابی اسحاق برا بن عازبدن بو حدیث شریفی روایت ایتدی (قال) برا بیوردی (کان رسول الله صلی‌الله علیه وسلم مربوعا) رسول اکرم اورته بویلو ایدی (بعیدمابین‌المنکبین) مبارك اموزلری مابینی بعید ایدی تفصیلی باب اولده کچدی (وکانت جمته) رسول اکرم حضرتلرینك رأس شریفلرندن نازل اولان شعرلری (تضرب) واصل اولوردی (شحمة اذنیه) مبارك قولاقلری یومشاغنه

﴿ الحدیث الرابع ﴾

حدثنا محمد بن بشار) بو حدیث شریفی بشار اوغلی محمد بزه خبر ویردی (حدثنا وهب بن جریر بن حازم) بصره‌لی ائمهٔ ستّه مشایخندن اولان حازمك حفیدی وهب بزه خبر ویردی (حدثنی ابی عن قتادة) وهب دیدیکه بو حدیث شریفی پدرم جریر بن حازم بکا خبر ویردی قتاده‌دن اخذایدوب مذکور قتاده جلیل‌القدر تابعیدر وحسن بصری اصحابنك زیاده حافظی اولمق اوزره متفق علیه‌در کونده

قتل ایچون یاننه درت کشی دخی قوشوب کوندرمشلر ایدی. امام بخاری رحمةالله علیه روایتنده وارد اولمشدرکه مذکور ابورافع لعنةالله علیه دائما رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اذا ایدوب اعداسنه معاونت اوزره ایدی وکندینك برقلعه‌سی وار ایدی انده ساکن اولور ایدی . ابن عتیك رضی الله تعالی عنه قلعه قربنه یتیشدکده یولداشلرینی بریره صاقلادی وکندوسی کون باتدقدنصکره قلعه قپوسندن خلق کیروب چیقمق اوزره ایکن همان ایچروده بولندی بریرده صاقلندی ابورافعك مصاحبلری طاغیلوب یاته‌جق زمان اولدیغی کبی بعون الله تعالی فرصت بولوب ملعونك اوینه کیردی اول دخی کندی اولادی اراسنده یاتمش ایدی . قرانلقده قنده یاتدیغنی تشخیص ایده‌میوب یا ابارافع دیو چاغردی ملعون اویانوب کیمدر نه ایسترسك دیدیکی کبی آواز کلن یری نشانلایوب ایلرو واردی برقلج باصوب دخی دوندی اودن طشره چیقدی ملعون فریاد ایلدی براززمان اکلندی دخی ینه ایچرو کیروب یاابارافع نه چاغررسك نه اولدك دیدی ملعون ایتدی مدد شونده برکیمسه کلدی بنی قلجله چالدی دیدی همان ینه آواز کلن یره واردی برقلج دخی چالدی وقلجك اوجنی قارننه طیادی دخی اوبر یانندن چیقاردی اندن خلق طویوب کلنجه اودن طشره اولدی بفضل الله تعالی یول بولوب پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه کلوب خبر ویردی . بوندنصکره ﴿ سریهٔ عبدالله بن رواحه ﴾ در بو دخی خیبرده اسیر بن زرام دیدکلری یهودی‌یه ارسال اولنمش ایدی وسببی اول ایدیکه ابورافع لعنةالله علیه قتل اولندقدنصکره یهود طائفه‌سی اسیری کندولره امیر نصب اتمشلر ایدی ملعون مزبور دخی قبائل عرب ایچنه چیقدی دخی کفاری تحریك ایدوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله حرب وقتاله سعی اتمکه باشلادی لعین بی‌دینك بو حرکتی فخر کائنات افندیمز حضرتلرینك مسموعی اولنجه عبد الله بن رواحه‌یی اوچ کشی ایله حقیقت حالی بیلمك ایچون ارسال اتمش ایدی واردیلر دخی کلوب خبر ویردکلری زمانده اوتوز نفر کیمسه ایله عبدالله بن رواحه‌یی ینه ارسال ایلدی . واردیلر یااسیر کل سنی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام ایستدی سکا احسان ایدوب ینه خیبر ولایتنك حکومتنی سکا ویرمك ایستر کل کیده‌لم دیدیلر ملعون طمع ایدوب اول دخی اوتوز نفر یهودی ایله چیقدی یوله دوشدیلر کلورایکن ملعون «قرقره» دیدکلری منزله کلدکده چیقدیغنه نادم اولوب اوراده غدر اتمك ملاحظه ایلدی قلجی قبضه‌سنه یاپشدیغنی کوردیلر دخی عبدالله بن انیس رضی الله عنه یاملعون نیلرسك دیو صچرادی برقلج باصدی دوه‌دن اشاغی یوزینك اوستنه ایندیردی . سائر صحابهٔ کرام دخی کیرو قلان جحودلری اوراده قلجدن کچوروب همان برکیمسه قودیلر وصاغ و سلامت مدینهٔ منوره‌یه کلوب فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمز حضرتلرینه خبر ویردکلرنده « قد نجیکم الله من القوم الظالمین » دیو بیوردی. یعنی تحقیقا حق سبحانه وتعالی

برختم شریف ایدر دی هجرتك التمش سنه‌سنده تولد ایدوب یوز اون التی سنه سنده وفات ایتدی رحمةالله علیه (قال) قتاده دیدی (قلت لانس بن مالك) بن انس بن مالکدن سؤال ایلدم (کیف کان شعر رسول الله) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك رأس شریفلرنده شعرلری نیجه ایدی (قال) قتاده‌نك جوابنده پس بیوردی (لم یکن بالجعد) رسول اکرم حضرتلرینك شعر شریفلری قیورجق دکل ایدی (ولا بالسبط) دخی رسول اکرم حضرتلرینك شعر شریفلری دوز ابریشم تلی کبی دکل ایدی یعنی قیورجق ایله دوز بیننده ایدی (کان یبلغ شعره) رسول اکرم حضرتلرینك شعر شریفلری واصل اولور ایدی (شحمة اذنیه) قولاقلری یومشاغنه ﴿ الحدیث الخامس ﴾ (حدثنا محمد بن یحیی بن ابی عمر المکی) مصنف بیورر بوحدیث شریفی محمد بن یحیی المکی بزه خبر ویردی (اخبرنا سفیان بن عیینة عن ابن ابی نجیح) محمد بن یحیی دیدیکه بوحدیث شریفی ابن ابی نجیحدن اخذ ایدوب

حضرتلری سزی اول قوم ظالمیندن خلاص ایلدی . بوندنصکره ﴿ سریهٔ کرز بن جابر ﴾ در بو سریه‌نك تاریخنده ائمهٔ حدیث اختلاف ایتمشلردر . امام بخاری رحمة الله تعالی علیه قولنجه التنجی ییل ذی القعده سنده واقع اولمشدر . انس بن مالك رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن شویله روایت اولنمشدرکه . عکل وعرینه قبیله‌لرندن برقاج کافر کلدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك حضور شریفلرنده ایمان کتوردیلر وایتدیلر یانبی الله بزشهر آدمیسی دکیلز مدینه هواسنه تحمل ایده‌مزز بز اهل ضرعز دیدیلر یعنی قیون وصغر کوده کلمش وطشره‌لرده معتاد اولمش طائفه‌یز دیدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك دخی طشره‌ده برقاج دوه‌سی کودیلور ایدی امر ایلدی وارك اول دوه‌لرك سودیله چینك دیو بیوردی طشره چیقدیلر دوه‌لر اولدیغی یره کلنجه بنه کافر اولدیلر وچوبانی قتل ایدوب دوه‌لری سوروب یوریی ویردیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خبر کلنجه صحابهٔ کرامدن برقاج کیمسه ایله کرز بن جابری آردلرنجه ارسال ایلدی یتشدیلر طوتوب کتوردیلر امر ایلدی کوزلرینه میخ قاقدیلر واللرینی کسوب براقدیلر اول حال اوزره هلاك اولدیلر . انس حضرتلری بیورمشدرکه کوزلرینه میخ قاقیلدیغی انك ایچون ایدیکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك چوبانی قتل ایتدکلری زمانده کوزلرینه دیکنلر صانجمشلر ایدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری قصاص طریقیله انلرك کوزلرینه میخ قاقدردی دیو بیوردی . بوندنصکره ﴿ سریهٔ عمرو بن امیه ﴾ در رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سلمة بن اسلم ایله عمروی مکة اللهده ابوسفیانی آکسزین قتل ایتمکه کوندرمش سببی اول ایدیکه ابوسفیان مکه‌دن برکافری مدینه‌یه کوندرمش ایدیکه کله فرصت کوزه‌دوب رسول الله حضرتلرینك وجود شریفنه ضرر کتوره کافر مدینه‌یه کلوب اول قصد ایله فخر کائنات حضرتلرینك اوزرینه طوغرلدیغی کبی خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کافرك کلیشنی کوردی دخی شوکلان کیمسه غدر ایتمکه کلوردیو بیوردی . اندن اسید بن حضیر رضی الله عنه قارشو واروب کافره یاپشدیغی کبی اتکی آلتنده خنجر وار ایمش یره دوشدی چکدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردی طوغرو سویله نه حاللو کیمسه‌سك دیو بیوردیلر ایتدی طوغریسنی سویلرم بنی هلاك ایتمزمیسك دینجه رسول الله حضرتلری «نعم» دیو بیوردی کافر ایتدی امدی طوغریسی بودرکه بنی ابوسفیان کوندردی سکاضرر قصدینه کلمش ایدم دیدی اورادن کافری ازاد ایدوب عمرو ایله سلمه‌یه امر ایتدیکه مکه‌یه وارالر ابوسفیانك فرصتنی کوزه‌دوب قتل ایده‌لر اندن کلوب کیده‌لر بونلر دخی امر شریف موجبنجه مکة اللهه واردیلر عمرو کیجه ایله مکهٔ مکرمه‌یی طواف ایلرایکن معاویه‌نك کوزی ایلشوب عمروی بیلدی همان سکردوب قریش طائفه‌سنه خبر ویردی ملعونلر عمروك اولدن نه‌دکلو چست وچالاك وجری وبی باك ایدیکنی

سفیان بزه خبر ویردی (عن مجاهد) بو حدیث شریفی ابن ابی نجیح مجاهددن اخذ ایتدی مذکور مجاهد امامدر فقهده وتفسیرده سکسان اوچ سنه‌یه بالغ اولدقده هجرتك یوز اوچنده مکه‌ده وفات ایتدی (عن امهانیٔ بنت ابی طالب) بو حدیث شریفی مجاهد امها- نیدن اخذ ایتدی مذکور امهانی ابی طالبك قزی حضرت علینك همشیره‌سیدر یوم فتح مکه‌ده اسلامی قبول ایتدی (قالت) امهانی بیوردی (قدم رسول الله صلی الله علیه وسلم مکة قدمة) رسول اکرم حضرتلری تشریف بیوردی مکه‌یه بر دفعه(وله اربع غدائر) رسول اکرم حضرتلری ایچون درت زلف اولدیغی حالده صلی الله علیه وسلم

﴿ الحدیث السادس ﴾

(حدثنا سوید بن نصر) مصنف بیوررکه بو حدیث شریفی سوید بزه خبر ویردی (حدثنا عبدالله بن المبارك عن معمر) سوید دیدی بو حدیث شریفی معمردن اخذ ایدوب عبدالله بن مبارك بزه خبر ویردی مذکور عبدالله بن مبارك مروزیدر فضائل علوم ومناقب صاحبی محدث

خوب بيلورلردی جان باشـلرينه صيچرايوب آيا بو شـعبده باز چابك‌دست بيضهٔ
حادثه‌يی كيمك كلاهنده شكست ايليه وهنكامهٔ روزكارده كيمك ديدهٔ بختن پرغبار
ايدوب چهرهٔ ناموسنی تير اندوده وتاج اقبالنی ربوده قيله بوعيار نابكار بونده خير
ايشه كلامشدر ديو كروه كفار كج پندار زره كيسوی فتنه بازو حلقهٔ زلف سيمكار خوبان
پريشان روزكار كبی بری برينه كيرديلر ولشكر خط بلا انكيز محبوبان ستمكار كبی
بری برينی بصه‌رق مطـاف كعبهٔ مكرمه‌يه ايرديلر وحضرت عمرو اول زمانده كه
تزاحم طواف ايچره معاويه‌نك كوزينه طوقنمش ايدی تموج دريای حوادث وفتن برله
فلك تن كرداب اضطرابه دوشه‌جكنی بيلوب اير كندن اياغنی فراره قومش ايدی
اورادن نسيم نافهٔ تتاروشامه ابرنوبهار كبی بروبيا بانده مدينه يوللرينـه دوشوب
كيدر ايكن ناكاه تيم قبيله‌سندن عمرو بن عبدالله نام بركافره وبركافر آخره دخی راست
كلوب ايكيسـنه‌ده سموم باديه كبی اوراده نفس الدرميوب هلاك ايلدی برمقدار
دخی كتديكی كبی قريش طائفه‌سنك ايكی جاسوسنه راست كلوب برينی قتل ايتدی
برينی دخی طوتدی باغلدی بوغازينـه ايپ طاقوب ايت كبی سـوره‌رك مدينـه‌يه
كتوردی راوی ايدر حضرت عمرو سركذشتنی رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم
حضرتلرينه حكايه ايلردی فخر عالم افنديمز حضرتلری حظندن كولردی ديو بيوررر
بوندنصكره واقع اولان ﴿حديبيه﴾ درحديبيه ديدكلری برقيو درصكره اول مكانه
حديبيه تسميه قلنمشدر. بعضيلر دخی براغاجك اسميدر ديمشلردر طبری قولنجه مكةاللهه
طقوز ميل يرده بركويك آديدر تاريخ هجرتدن التنجی سنه ذی القعده‌سنك غره‌سنده
پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلری عمره نيتنه بيك بشيوز مقدار كيمسه ايله
چيقوب ام المؤمنين ام سلمه رضی الله تعالی عنها حضرتلرينی بيله آلوب مكة الله جانبنه
كتمش ايدی. بعض روايتده وارد اولمشدركه عمره ايچون احرام بغلنديغی زمانده كفار
قريش اراسنه احواللرينی بلمك ايچون جاسوس كوندرمش ايدی كندولری «عزيز
الاشطاط» ديمكله معروف يره كلدكلری زمانده جاسوس كلوب يارسول الله قريش
طائفه‌سی وافر عسكر جمع ايلمشلردر مرادلری سنكله جنك ايدوب بيت الله زيارتندن
سنی منع ايلمكدر ديو خبرويردی حضرت رسالتپناه صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری
دخی اصحـاب كرامله مشورت ايليوب كفارله حرب وقتال ونهب وغارت ايلمك
عزيمتنی اظهار ايلدی ابوبكر الصديق رضی الله عنه ايتدی يارسول الله سن بيت الله نيتيله
چيقدك كيمسه‌يی قتل ايدوب كيمسه ايله جنك مراد ايدينوب چيقمدك سن بيت الله جانبنه
توجه ايله اكر كيمسه بزی اندن منع ايلرايسه جنك ايده‌رز ديدی حضرت رسول الله
صلی الله تعالی عليه وسلم دخی « امضوا علی اسم الله » ديو بيوردی. يعنی يورك كيدهلم
باسم الله ديمكدر . امام احمد رحمة الله عليه نقلنده ابوهريره رضی الله عنه حضرتلرندن
مرويدركه ايتدی بن هركز بركيمسه كورمدمكه كندو اصحابيله چوق مشاوره قيلمقده
رسول الله صلی الله تعالی عليه حضرتلرندن زياده اوله ديدی يعنی رسول الله صلی الله

برذات ايدی اكثر اوقاتده
غزاده بولنوب تقسيم غنايم
وقتنده غائب وقتال وقتنده
حاضر اولوردی بركسـنه
سؤال ايتديكه نيچون بويله
ايدرسكز جواب ويرديكه
بنم غزام كيمك ايچـون
اولديغنی صاحبم بيلور
يحيی بن آدم بيوررركه بر
مشـكل مسئله اولسه اول
مسئله‌يی عبدالله بن مباركك
كتابلرنده بولمسم اول
مسـئله‌دن مأيوس اولور
ايدم يحيی بن معين ديديكه
عبدالله بن مبارك غايت عاقل
ومعتمد وحديث صحيحه زياده
عالم ايدی امام اعظم بيور-
ديكه ابن مباركدن چوق
حـديث شريف بيلور
كمسـنه‌يه ملاقی اولمدم
عبدالله بن مبارك هجرتك
سكسـان برنده جزيرده
هيئت نام موضعده وفات
ايتدی وحالا مزاريله تبرك
اولنور (عن ثابت البنانی)
مذكور معمر بو حديث
شريفی ثابتدن اخذ ايتدی
مرويدركه ثابت اسلك
اوغليدر عبدالله بن عمره
ملاقی اولدی انس حضر-
تلری ثابت حقنده مفاتيح
خبر بيورردی عـمارة بن
زادان بيورديكه ثابت روز
وشبده بيك ركعت نماز

تعالى عليه وسلم حضرتلرى صحابهٔ كراملهقتى چوق مشاوره ايدرلر ايدى . امام
بخاريدن برروايتده وارد اولمشدركه پيغمبريمز عليه السلام اصحابيله بعض يولدن
چكيلوب كيدر ايكن بيورديكه خالد بن وليد قريش طائفهسنك برمقدار آتلولريله
عميم ديدكلرى موضعده قراقوله چقمشدر صاغ جانبى طوتك كيدهلم ديو بيوردى اندن
كتديلر خالدك اصلا خبرى يوق ايكن اوزرلرينه وارديلر همان خالد الغار ايدوب قريش
قومنه فخر انبيا عليهم صلوات الله كلديكنى خبر ويردى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرى دخى صحابه ايله يوريى ويرديلر قريشك اوزرينه اينهجك يوقشه
كلدكلرى كبى فخر كائنات حضرتلرينك بنديكى دوه اوراده چوكدى خلق
اوشديلر قالدرمق استديلر خيلى زمان ياتدى قالقمدى اصحاب رضى الله تعالى عنهم
«حلأت القصوى» ديديلر . يعنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك دوهسى
خرون اولدى سركش اولدى كتمك استمز ديديلر فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم
« ماخلأت القصوى وماذاك بخلق ولكن حبسها حابس الفيل » ديو بيوردى . يعنى
قصوى سركش اولمادى وبوايش كندو خويى ايله دكلدر ولكن فيلى حبس ايدن
آنى حبس ايتدى ديمكدر . محصلى بودر كه دوهنك چوكديكى كندو فعليله دكلدر
الله تعالى حضرتلرينك امريلهدر اصحاب فيلك فيلنى مكهيه كيرمهدن منع ايتديكى كبى
بونى دخى منع ايلدى ديمكدر واكا بونك مناسبتى اولدركه اكر اصحاب بوحالله مكه
شهرينه كيروب دخى قريش انلرى زيارت كعبهدن منع ايدهلر ايدى مابينلرنده قتال
اولوب قاتلر دوكيلور وماللر غارت اولنور ايدى نتكيم اصحاب فيل مكهيه كيرسهلر
اويله اولور ايدى ولكن علم اللهده بويله سبقت ايتمشدر كه مشركلردن نيجه كيمسه
اسلامه كلسهلر كركدر وآنلردن نيجه مسلمان ومجاهد اولاد وجوده كلسهلر كركدر
انك ايچون دخول مكهدن منع اولندى ديمكدر اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرى يمين ايدوب بيورديكه هرايش كه انده حرمات اللهى تعظيمه مخالف نسنه
اولميه واهل مكه كندودن انى مراد ايدينهلر اول بابده انلره مساعده بيوره . محصلى
اكروجه معقول اوزره صلح مراد ايدينورلر ايسه قبول ايليه اندن دوهيى سورديلر
يرندن صيچرايوب يوقارو قالقدى اورادن صاپديلر حديبيه ديدكلرى موضعك
نهايتنده برمقدار مكث بيوردى صوكنارينه كلديلر اصحاب سهل زمان ايچنده مزبور
صويى خرجنديلر دخى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه صوسوزلقدن شكايت
ايتديلر تيركشندن براوق چيقاروب ويردى وبيوردى وارديلر اوقى ذكر اولنان
صو يتاغنه براقديلر صويى قينامغه باشلدى والحاصل تمام صولنديلر مستوفى صو آلديلر
دخى اورادن دونديلر بوحالده ايكن خزاعه طائفهسندنكه اول رسول الله حضرتلرينك
تمام احباسى ايديلر بديل بن ورقا آدلو بركيمسه كلدى يارسول الله كعب بن لؤى
وعامر بن لؤى طائفهلرى سنى بيت الله حقنده زيارتدن منع قصدينه چيقديلر
حديبيهنك باشلو صولرى اوزرينه قونديلر ويانلرنجه صاغيلور دوهلر اويدرديلر

قيلاردى و بيل اوروجى
طوتاردى و قبرينى كندو
قازدى انده نماز ادا و
تلاوت قرآن ايدر ايدى
(عن انس) ثابت انس بن
مالكدن اخذ ايتدى انس
بيورديكه (ان شعر رسول الله
صلى الله عليه وسلم كان الى
انصاف اذنيه) رسول اكرم
حضرتلرينك شعر مباركلرى
قولاقلرينك نصفنه واصل
اولوردى

الحديث السابع

(حدثنا سويد بن نصر)
مصنف بيورركه بوحديث
شريفى بزه سويد خبر ويردى
(اخبرنا عبدالله بن المبارك
عن يونس بن يزيد) سويد
ديديكه بوحديث شريفى
يزيد ايكينك اوغلى ائمهٔ سته
مشايخندن اولان يونسدن
عبد الله بن مبارك اخذ
ايدوب بزه خبر ويردى
(عن الزهرى) يونس
زهريدن اخذ ايتدى (اخبرنا
عبيدالله بن عبدالله بن عتبة
عن ابن عباس) زهرى
ديديكه عبدالله بن مسعودك
برادرى اولان عتبهنك
اوغلى علماء راسخيندن
جليل القدر تابعيندن اولان
عبد اللهك اوغلى عبيد الله
فقيه وصديق ابن عباسدن
بوحديث شريفى بزه خبر

(ديدى)

دیدی بو سوزدن مرادی سنکله جنك وجدالی مقرر ایتدیلر تدارکلرینی تمام کوردیلر
دیدی مقتضالرنجه ذخیره خصوصنده احتیاجلری یوقدر طوررلر دوه‌لری سودیله
کچینورلر دیمك ایدی خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم بز برکیمسه ایله حرب
وقتاله کلمدك عمره نیتنه کلدك اکر رخصت ویررلر ایسه کیمسه‌یی انجتمزز مصلحتمزی
کوروب کیده‌رز اکر مخالفت ایدرلر ایسه تا اولنجه چالشوب جنك وجدال ایدرز
دیو بیوردی. بدیل بن ورقا ایتدی واره‌یم قریشه نه‌دیدیککی اعلام ایده‌یم دیو
کتدی انلره کلدیکی زمانده بعضیلری سفیهانه کلمات سویلدیلر بعضیسی صلحه رضا
کوسترمك سمتنی طوتدیلر برنیجه دفعه دخی آدملر کوندروب رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلریله سویلشدیلر آخرالامر سهیل بن عمرو آدلو برکیمسه ارسال
ایدوب وار محمدله صلح ایله دیدیلر . ابن اسحق رحمة الله علیه روایتی اوزره قریش
سهیلی کوندردیلر دخی رسول الله حضرتلری نور نبوتله بیلوب ایتدی بو شخصی
کوندرمکدن قریشك مرادلری صلح ایتمکدر سهیل دخی کلنجه برمقدار سویلشدیلر
اندن بو قول اوزره صلح ایتدیلر که اون ییله دکن مابینلرنده جنك وجدال اولمیه
وبو ییل عمره‌دن فراغت ایده‌لر کله‌جك ییل کله‌لر عمره ایده‌لر انك ایچون اوییل عمره‌یه
رضا ویره‌مدیلر که عرب طائفه‌سی محمد کلدی وسوزینی کچوردی عمره ایلدی دیمیه‌لر
اندن سهیل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن وجه مشروح اوزره واقع
اولان صلحه تمسك طلب ایلدی فخر عالم دخی علی بن ابی طالبی حضور شریفنه دعوت
ایدوب نامه یازمق بیوردی وعنوان نامه‌یه « بسم الله الرحمن الرحیم » یاز دیو امر
ایلدی سهیل رحمن ورحیم نه‌ایدیکنی بز بلمزز اویله یازمه اولدن یازه کلدکك اوزره
«باسمك اللهم» یاز دیدی مسلمانلر دخی البته « بسم الله الرحمن الرحیم » یازلمق کرك دیدیلر
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « باسمك اللهم » یاز دیو امر ایلدی اندن
بیوردی «هذا ما قاضی علیه محمد رسول الله» یازدی. معناسی مضمون نامه‌یه اشارت ایدوب
بوشول نسنه‌درکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انك اوزرینه
مصالحه ایلدی دیمك اولور اندن سهیل «محمد رسول الله» یازمه والله اکر بز سنك رسول الله
ایدیککی بلیدك سنی بیت اللهدن منع ایلمزدك وسنکله قتال ایتمزدك اما «محمد بن عبدالله»
یاز دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « والله انی لرسول الله وان
کذبتمونی » دیو بیوردی. یعنی والله تحقیقا بن اللهك رسولیم اکرچه کیم سز بنی تکذیب
ایتدیکز دیمکدر. بخاری ومسلم روایتلرنده فخر عالم امر ایدوب یا علی «رسول الله» لفظنی
نامه‌دن محو ایله علی کرم الله وجهه یا رسول الله بن آنی محو ایده‌مزم دیدی. علما
رحمهم الله تعالی بیورمشلردرکه علینك بویله دیدیکی مخالفتدن دکل ایدی بلکه
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك محو ایتمکه تمام رضای شریفلری
اولمدیغنی فهم ایتمش ایدی انك ایچون اقدام ایتمدی دیمشلردر وانك ایچون ایدیکه
علی محو ایتمدیکنه انجمدیلر اندن بیوردیلرکه اول نامه‌نك نره‌سنده در بکا

ویردی معلوم اوله که عبدالله
ابن عباس بن عبدالمطلبدر
عبد الله بن عباسك علمی
کثیر وفضلی کالده اولدیغی
ایچون خیر الامة وبحر الامة
وفقیه الامة تسمیه اولندی
ورسول اکرم حضرتلرینك
عم زاده‌سیدر وعبد الله
حقنده رسول اکرم
حضرتلری دعا بیوردیلر
علم وحکمت وتأویل کتاب
ایله وجبرائیل علیه السلامی
رسول اکرم حضرتلرینك
حضور شریفلرنده کوردی
پدری عباسه دیدیکه بن
رسول اکرم حضرتلرینك
عندنده بررجل مشاهده
ایده‌رم عباس بیوردیکه
یا رسول الله ابن عمك حالا
سزك حضورکزده بررجل
واردر دیور رسول اکرم
حضرتلری بیوردیلرکه
نعم آنك کوردیکی جبرائیلدر
وانبیادن غیری جبرائیلی
کورن اعمی اولور حضرت
اللهدن رجا ایدرمکه
عبداللهك اعمالنی آخر
عمرنده اوله بیوردیلر .
فی الحقیقه ابن عباس آخر
عمرنده اعمی اولدی هجرتدن
اوچ سنه مقدم تولد ایتدی
هجرتك التمش سکزنده
طائفده دار بقایه کیتدی
صلاة جنازه‌سنی محمد بن

كوستر ديديلر على دخى كوستردى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كندى مبارك اليله محو ايتدى دخى يرينه ابن عبدالله يازدى ديمشلردر و بو لفظى بعض روايتده فخر عالم كندى اليله يازدى ديديلر بعض روايتده يازدى ديمكدن مراد كاتبه امر ايدوب يازدردى ديمكدر ديمشلردر زيرا امى ايدى كندى كتابت ايدەمزدى ديديلر وبو سوزه جواب ويروب امى اولان كشى برلفظك هيئتنى نشانليوب يازمق ممكندر خصوصا كه كندى اسمى اوله بودكلو كتابت امى لكه منافى دكلدر ديمشلردر. والحاصل بو مقوله خصوصلرده مخالفت ايتميوب استدكلرى كبى نامه يازديروب صلح مزبور ايچون اللرينه تمسك ويردى وكتابت نامەده ملا يمتلر بيورلديغى مصلحت صلح تمام اولمق ايچون ايدى ودخى نيجه حكمت ومصلحتى متضمن ايدى فى الحقيقه بو صلح بركاتنده حضور قلبله تدبير وتدارك ايدوب عاقبت مكۀ مكرمەيى فتح ايتديلر وبوندن مقدم اهل اسلامله اختلاط ايتمزلر ايدى. صلح واقع اولدقدنصكره مشركين مدينەيه ومسلمانلر مكەيه واروب كلمكه باشلاديلر وجانبيندن هركشى دوستيله تنها مصاحبت ايلمكه رخصت بولدى بو واسطه ايله رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك بعض معجزاتنى ايشيدوب اسلامه ميل ايتمكه باشلاديلر حتى فتح مكەدن اول چوق كيمسه اسلامه كلديلر صلحك نيجه فوائدى ظهور ايلدى. روايت اولنوركه قريشدن غيرى نه قدر قبائل عرب وار ايسه هپ اسلامه ميل ايتمشلر ايدى همان قريشك اسلامه كلەلرينه منتظرلر ايدى قريش فتح مكەده اسلامه كلدكلرنده باديەلرده اولانلر دخى مسلمان اولديلر نته كيم حق سبحانه وتعالى حضرتلرى كلام قديمنده ﴿ اذا جاء نصر الله والفتح ورأيت الناس يدخلون فى دين الله افواجا فسبح بحمد ربك واستغفره انه كان توابا ﴾ بيورديغى بو معنايه اشارتدر يعنى حق تعالى حضرتلرينك نصرتى كلوب فتح مكه ميسر اولديغى زمانده وناسى حق تعالى حضرتلرينك دينته بلوك بلوك كيردكلرى حالده كورديكك زمانده بركيمسەنك خاطرينه خطور ايتمين نسنەيى الله تعالى سكا ميسر قيلديغنه تعجب ايدەسك حق جل وعلا حضرتلرينه حمد ايديجى اولديغك حالده والله تعالى يه استغفار ايله زيرا حق جل وعلا حضرتلرى مكلفينى خلق ايدەليدنبرو بفضله استغفار ايدەنك توبەسنى قبول ايديجيدر ديمكدر پس بو سورۀ شريفەده ذكر اولنمشدركه حق تبارك وتعالى حضرتلرى پيغمبر عز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينى اعداسى اوزرينه غالب ايليه وفتح مكه ميسر اوله اندن قبائل عرب بلوك بلوك ايمانه كلەلر بوندن ظاهر اولديكه سائر قبيلەلر ايمانه كلمەده قريش طائفەسنه توقف ايدرلر ايمش. والحاصل اون ييل حرب وقتالى ترك ايتمك اوزره مصالحه اولندى وقول وقرار بونك اوزرينه مقرر اولديكه بو ييل مكەيه داخل اولميەلر كلەجك ييل كلوب اوچ كون طورەلر وقلجلرى دخى جلبان ايچنده طوره تا كيم صلح اولنوب مكەيه مصالحه طريقيله دخول ايتدكلرى ظاهر اوله وجلبان ديدكلرى قلج كيسەسيدر يعنى

(جنكه)

الحنفيه ادا ايتدى ياسين بن سعيددن مرويدركه عبدالله ابن عباس كفنلدكده بر بياض قوش كلوب كفنى ايچنه دخول ايتدى حاضر اولانلر بو حالى كوروب ديديلركه اول قوش عبد اللهك عمليدر آنكله كيتدى وقبرينه وضع اولندقده ياايتها النفس المطمئنة الى آخره نداسنى هاتفدن جمله استماع ايتديلر رضى الله عنه (ان رسول الله صلى الله عليه وسلم) ابن عباس بيورر تحقيق رسول اكرم حضرتلرى (كان يسدل شعره) شعر شريفنى سدل ايدر ايدى امام نووى بيورديكه سدل ديمك ناصيەسنده اولان شعرى آلنى اوزرينه ارسال ايتمكدر (وكان المشركون يفرقون رؤسهم) مشركلر صاچلرينى فرق ايدرلر ايدى فرق ديمك صاچى ايكى بلوك ايدوب نصفنى صاغنه و نصفنى صولنه ارسال ايتمكدر. رسول اكرم حضرتلرى مشركيندن كمال مرتبه نفرت ايتدكلرندن انلرك عادتلرينه مخالفت ايدردى (وكان اهل الكتاب يسدلون رؤسهم) اهل كتاب صاچلرينى سدل ايدرلر ايدى

(وكان يحب موافقة اهل الكتاب) رسول اكرم حضرتلرى اهل كتاب بيننده انبيادن قلان عادتلره موافقته محبت ايدر ايدى (فيما لم يؤمر فيه بشئ) يعنى رسول اكرم حضرتلرى منسوخ اولميان شيلرده موافقت ايدر ايدى (ثم فرق رسول الله رأسه) صكره رسول اكرم حضرتلرى شعر شريفلرينى رأسنك ايكى جانبلرينه ارسال ايدوب جبهه سى اوزرينه اصلا شعر ابقا اتمديلر بناء على ذلك اكثر علماء سنت اولان بودر ديديلر زيرا رسول اكرم حضرتلرى بو عادتى ترك اتمدى ميرك شاه ديديكه رسول اكرم حضرتلرينك تكرار بو عادتى وحى ايله اوله امام مالك و جمهور قولى بودركه فرق واجب دكلدر مرويدركه صحابهٔ كرامدن كاهى فرق كاهى سدل ايدرلر ايدى امام نووى ديديكه سدل وفرق جائزدر

ايكى جانبدن ايدوب ايكى بلوك
دوش پا كينه براغردى چوزك
كاه اوكيسولر ايچنده كوشك
چيقاروب خلقك آلوردى هوشك

صلى الله تعالى عليه وسلم

﴿ الحديث الثامن ﴾

(حدثنا محمد بن بشار)

جنكه حاضر اولنمش كبى اولميه‌لر بلكه قلجلرينى قينلرينه وضع ايتدكدنصكره ينه قلج كيسه‌سنه دخى قويالر تمام امن وامان شكليله كله‌لر . مكى بن ابى طالب قيروانى رحمة الله عليه تفسيرنده يازمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مكتوبى عثمان بن عفان رضى الله عنه حضرتلريله كوندروب سهيلى كندى يانده آليقودى عثمان وارديغى كبى مشركلر دخى عثمانى آليقوديلر وبويله ايتدكلرينه اهل اسلام غضبه كلديلر . بعض روايتده عثمانى قتل ايتديلر ديو رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه خبر كلدى . اندن پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام براغاج آلتنده اصحابنى بيعته دعوت ايلدى يعنى بونك اوزرينه عهد وميثاق ايتديلركه قيرلنجه چاليشه‌لر . هر بريله عهد اولندقجه ال اله آلورلردى . اندن فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مبارك صاغ النى صول النه اوروب بو عثمانك بيعتيدر ديو بيوردى يعنى عثمان بونده حاضر دكلدركه بيعت الن اوزاده بزم اليمز عثمانك الندن نائب اولوب انك ايچون دخى بيعت اولنسون ديمك ايدى اندن مشركلر بو حالى اشتديلر دخى عثمانى اطلاق ايدوب كوندرديلر وحق سبحانه وتعالى حضرتلرينك قول شريفى ﴿ ان الذين يبايعونك انما يبايعون الله يد الله فوق ايديهم ﴾ بو بيعتده نازل اولمشدر . يعنى يا محمد تحقيقا شول كيسه‌لركه سنكله مبايعه ايدرلر انلر اتمزلر الا حق جل وعلا حضرتلريله مبايعه ايدرلر شول حالده كه حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك يد قدرتى انلرك يدى اوزرنده‌در ديمكدر . وبو آيت كريمه دخى انده نازل اولمشدر ﴿ لقد رضى الله عن المؤمنين اذ يبايعونك تحت الشجرة ﴾ يعنى والله تبارك وتعالى حضرتلرى مؤمنلردن راضى اولدى شول زمانده كه اول اغاج التنده سنكله مبايعه ومعاهده ايدرلردى ديمكدر اندن فخر كائنات عليه افضل الصلوات افنديمز حضرتلرى اصحابيله حديبيه ديديكمز يرده باشلرينى تراش ايدوب قربانلرينى كسديلر حق تعالى حضرتلرى بريل كوندردى صاچلرينى كعبه حرمنه آلوب كتدى واون كوندن زياده طورديلر دخى مدينه‌يه دونديلر مسلمانلردن بعضيسنك قلبنده نوع انكسار وارايدى زيرا اوييل مرادلرنجه كعبه‌يه واروب عمره قيلمق ميسر اولمدى اندن حق جل وعلا حضرتلرى متسلى قيلمق ايچون سورهٔ فتحى انزال ايدوب ﴿ انا فتحنا لك فتحا مبينا ﴾ ديو بيوردى . ابن عباس وانس بن مالك وبراء بن عازب رضى الله عنهم بيورمشلردركه بو فتحدن مراد حديبيه فتحيدر يعنى انده واقع اولان صلحدركه مسلمانلر صحت وسلامتله دونوب وطنلرينه كلديلر منافقلرك اعتقادلرى بوايديكه هيچ بر كيمسه كلوب صاغ چيقميه‌يه هپ شهيد اوله‌لر . نتكيم حق جل وعلا حضرتلرى ﴿ بل ظننتم ان لن ينقلب الرسول والمؤمنون الى اهليهم ابدا ﴾ ديو بيورديغى اولدر . وينه سورهٔ مزبوره‌ده ﴿ واثابهم فتحا قريبا ﴾ ديو بيورديغى يرده فتحدن مراد قول صحيح اوزره خيبر فتحيدر ديمشلردر . ائمهٔ حديثدن امام احمد وابو داود وحاكم رحمهم الله تعالى روايتلرنده مجمع بن جاريه‌دن مرويدركه ابتدى حديبيه سفرينه حاضر اولمش

ایدك ودوندیکمز زمانده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی «کراع الغمیم» آدلو یرده
بولدق خلقی یانته جمع ایلمش طورمیوب ﴿ انافتحنالك فتحاً مبینا ﴾ آیتنی اوقور
بر کیمسه یارسول الله حدیبیه ده واقع اولان فتحمیدر دیدی پیغمبر عز علیه الصلاة
والسلام حضرتلری عین ایدوب تحقیقا اول فتحدر دیو بیوردی سؤال ایدن کیمسه نك
مرادی حدیبیه ده صلحدن غیری نسنه واقع اولمادی صلح فتح قسمندن میدرکه حق
سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ انافتحنالك ﴾ دیو بیوردی دیمك ایدی فخر عالم افندیمز
دخی بلی صلح فتحدر دیدی بویله بیوردقلرندن مراد الله اعلم صلح مقدمهٔ فتحدر
ان شاءالله تعالی بو واسطه ایله مکة الله فتح اولنور دیمك اوله یاخود بو صلح سببیله
مسلمانلر ضرر مشرکین دن سالم اولدیلر تحصیل منافع اولدیغی حیثیتدن صلح دخی فتح
قسمندندر دیمك اوله وبو سنه ده فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری استسقا
ایلدی حق تبارك وتعالی حضرتلری یاغمورلر ویردی اندن اول حضرت «اصبح
الناس مؤمنا بالله وکافرا بالکواکب» دیو بیوردی. یعنی خلق حق تعالی حضرتلرینه
مؤمن ویلدزلره کافر اولدیلر دیمکدر بو سوزدن مراد شریفلری بودرکه طائفهٔ
عرب اولدن یاغمور یاغمق خصوصنده کواکبه نظر ایدوب فلان ییلدز طوغدیغی
زمانده یاخود باتدیغی زمانده یاغمور یغار دیرلر ایدی ویاغمور خصوصنده ییلدزی
مؤثر اعتقاد ایدرلر ایدی بوکره اول اصل علامت یوق ایکن رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلرینك دعاسی برکاتنده حق جل وعلا حضرتلری یاغمور ویرنجه
بیلدیلرکه یاغمور ویرمك حق جل وعلا حضرتلرینك ایمش تأثیر ییلدزك دکل ایمش
دیمکدر ودمیاطی رحمة الله علیه قولنجه «خمر» بو ییلده حرام اولمشدر وخمر لغتده
ستر ایلکه دیرلر شراب دخی عقلی مستور قیلدیغی ایچون خمر دیمشلردر. امام اعظم
رحمة الله علیه قتنده اوزم صویی که قینایوب کسکین اوله وکوپوکن آتوب صافی اوله
اکا خمر دیرلر چوغی وآزی حرامدر کرکسه برقطره اولسون ومسکر اولان
هرنسنه اکثر علما قتنده بویله در یعنی آزی چوغی حرامدر. اما «مثلث» امام اعظم
وامام ابی یوسف رحمة الله علیهما مذهبلرنده حلالدر. و مثلث اولدرکه اوزمك
شیره سنی آله لر دخی شول قدر قیناده لرکه اوچ بلوکدن بر بلوکی قاله اندن قویه لر
طوره وقینایوب کسکین اوله صحابهٔ کبار رضی الله تعالی عنهم بونی ایچرلردی. پس
امام ابی حنیفه وامام ابی یوسف رحمة الله علیهما بوکا حلالدر دیمشلردر. اما امام محمد
وامام مالك وامام شافعی رحمهم الله تعالی مذهبلرنده بودخی آزی چوغی حرامدر.
ابوحفص کبیره مثلث نیجه در دیو سؤال ایتدیلر آنی ایچمك حرامدر دیو بیوردی
نیچون بویله دیرسك ابو حنیفه یه و ابو یوسفه مخالفت ایتدك دیدیلر ایتدی یوق
مخالفت ایتمدم زیرا انلر هضم طعام ایچون حلال کورمشلر ایدی اما خلق شمدیکی
زمانده فجور ایچون واکلنجه ایچون ایچرلر دیدی. پس بوندن معلوم اولدی که
مثلث حقنده امامارك بعضیسی حلال وبعضیسی حرام دیدکلری تقوی مراد اولدیغی

مصنف بیورر بو حدیث
شریفی بشار اوغلی محمد بزه
خبر ویردی (اخبرنا عبد
الرحمن بن مهدی) محمد بن
بشار دیدیکه بو حدیث
شریفی مهدی اوغلی ثقه
وعدل وحافظ اولان عبد
الرحمن خبر ویردی (عن
ابراهیم بن نافع المکی)
عبدالرحمن بو حدیث شریفی
ابراهیمدن اخذ ایتدی (عن
ابن ابی نجیح) ابراهیم بن
ابی نجیحدن اخذ ایتدی
(عن مجاهد) بودخی مجاهددن
اخذ ایتدی (عن امهانیٔ)
مجاهدده امهانیدن اخذ
ایتدی (قالت) امهانی دیدی
(رأیت رسول الله صلی الله
علیه وسلم) بن رسول اللهی
کوردم (ذا ضفائر اربع)
درت زلف صاحبی

هم اول افلاك جمالك ماهی
کاکلك درت بولر ایدی کامی
اولدی چون زلفی خفی الطاف
نافهٔ مشك بنی عبد مناف

معلوم اولهکه رسول اکرم
حضرتلرینك رأس شر-
یفلرنده اولان شعر شریفلری
حقنده اختلاف روایات
اختلاف اوقاته مبنیدر.
هرراوی مشاهده ایتدیکی
وقتدن خبر ویردی امام
نووی بویله بیوردیغی
صورید رکه رسول اکرم

زمانده اوله يعنى طاعةالله ايچون تحصيل قوت مراد اولنوب ايچلسه بعضيلر حلال ديمش اوله اما فجور وتلهى مراد اولنوب ايچلسه بالاتفاق حرام اوله. وشول حشيش ديدكلرى مرادكه بو ديارده اكا اسرار ديرلر انك حقنده ائمۀ اربعه‌دن وسائر علماء سلفدن كلام صادر اولمامشدر زيرا انلرك زمانده يوغيدى تاريخ هجره‌نك التيوز سنه‌سنك اواخرنده پيدا اولمشدر اما علماء متأخرين‌دن بعضيلر بودخى شراب كبى مسكردر «كل مسكر حرام» حكمنجه بوده حرامدر ديمشلردر وامام احمد وابوداود رحمةالله عليهما نقللرنده ام سلمه رضى الله عنها حضرتلرندن منقولدركه « نهى رسول الله صلى الله عليه وسلم عن كل مسكر ومفتر » ديو بيورمشدر. معناسى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى هر مسكردن وهر مفتردن نهى ايلدى ديمكدر. وعلما رحمهم الله مفتردن مراد شول نسنه‌دركه انسانك بدنتى قزديره وكوزى قپاقلرينه ضعف وانكسار ويره ومفاصلنى يومشده ديمشلردر. امدى اسرار مسكر اولمديغى تقديرجه مفتر اولديغى بارى مقرردر بو حسبله ينه حرام اولور ديمشلردر ولكن شرابله بو قدر فرقلرى واردركه شرابك قطره‌سى حرامدر اما بونك آزى‌كه كيف ويرمز اوله حرام دكلدر ديمشلردر انكچون بويله‌دركه اسرار طاهردندر فساد نفسده دكلدر كيفيتنده‌در اما شرابك نفسى مراددر زيرا حق تعالى كلام قديمنده ﴿رجس﴾ ديو بيورمشدر ورجس شول نسنه‌دركه حرام ونجس العين اوله ديمشلردر اكر بر كيمسه خمره‌دن مردار اولورمش بوده اوزوم صويدر مردار دكلدر ديسه كافر اولور العياذ بالله تعالى زيرا نص صريحى انكار ايتمش اولور. بعض علما رحمهم الله بيورمشلر. دركه خمرده اولان جميع صفات مذمومه اسرارده معزيادة موجوددر زيرا خمرك مضرتى مجرد دينه متعلقدر بدنه متعلق دكلدر اما اسرارك مضرتى هم دينه وهم بدنه متعلقدر ديمشلردر حتى اسرارده يوز يكرمى مضرت يازمشلردر بعضيسى دينى وبعضيسى بدنيدر جمله‌دن برقاچى بونلردركه ذكر اولنور. اولا عقله فساد ويرر وبونك معناسى كيف حالنده فساد ويرر ديمك دكلدر اول حالده فساد ويرمك شرابده دخى واردر اما شراب صوكنده جوهر عقلى مصفا وآيينۀ ادراكى كرد كدورتدن پاك ومجلا قيلوب چهرۀ مطبوع موفور الاستيناس «ومنافع للناس»ى معرض مشاهده‌يه كتورر ولكن مداومت اسرار دائما بصر بصيرت ذوى البصائرى چشم ودل ارباب بخل وحسد كبى تنك وتار وصفحات مرآت ضمائرى هميشه خاطر محزون اصحاب انكسارى پرغبار ايلر ودخى بيورمشلركه انسانده مروت قومز وتارك الصلاة ايلر ومحرماتدن اجتناب ايتديرمز وقطع نسل ايدر وبرص وجذام مرضلرينى كتورر واعضاسنى دتره‌در وانبه رنجنه مبتلا ايلر وآغزى بد بوى ايدر وكيرپيكلرى دوشورر وديشلرى چوريدروقرارلدر وبكزى صرارد ر وايشه كوجه كاهل ايدر وارسلانى كدى ايلر وباشدن سعادتى ودلدن فصاحتى زائل ايلر وفكر فاسدنه كلان خواطر شيطانيه يى معارف الهيه صانوب بولديغى هرزه وهزيانى سويلكه باشلر عاقبت فساد اعتقاد زندقه والحاد

حضرتلرى هجرتدنصكره بركره حديبيه سنه‌سنده تراش اولديلر صكره عمرة القضا سنه‌سنده تراش اولديلر صكره حجة الوداع سنه‌سنده تراش اولديلر. معلوم اولديكه تراش اولمقده سنتدر صاچ قويويرمكده سنتدر لكن صاچلرينى سنته مطابق قيلمق كركدر باشنك بعضى تراش بعضى صاچ جائز دكلدر.

﴿باب ماجاء فى ترجل رسول الله صلى الله عليه وسلم﴾

ترجل شعرى طرامق وپاك ايتمك وكوزل ايتمكه ديرلر كذلك لحيه‌يى طرامق و تزيين ايتمك وياغلامغه دخى ديرلر بو باب رسول اكرم حضرتلرى مبارك صاچلرينى و صقالنى تزيين ايتلرى حقنده وارد اولان احاديث بيانده‌در

﴿الحديث الاول﴾

(حدثنا اسحاق بن موسى الانصارى) مصنف بيورر بوحديث شريفى بزه اسحاق خبر ويردى (حدثنا معن بن عيسى) اسحاق ديدى بو حديث شريفى بزه ثقه اولان معن خبر ويردى (حدثنا مالك بن انس عن

وادیسنه دوشورر وبونك امثالی انواع نکباتدن نەوار ایسەباشنه اوشورر. وافیون دخی خباثتنده اسراردن اکسك اولمغه راضی دکلدر سعادتمند اول کیمسەدرکه بومقوله مهملاتك بریسنه نفس نفیسنی مبتلا قیلیه. بوندنصکره واقع اولان ﴿غزوهٔ خیبر﴾ در و خیبر دیدکلری مدینهٔ منوره دن شام جانبنه سکز قوناق یرده بر شهردر زمان قدیمده معمور ومعظم شهر ایدی. ابن اسحق رحمةالله علیه روایتی اوزره تاریخ هجرتدن یدنجی ییل محرمنك بقیەسنده چیقوب اون کوندن زیاده محاصره ایلدیلر آخرفتح ایتدیلر بیك درتیوز نفر کیمسه ایله چیقوب ام سلمه رضی الله تعالی عنها حضرتلرینی بیله آلوب کتمشلر ایدی. صحیح بخاریده سلمة بن اکوع رضی الله تعالی عنهدن روایت اولنمشدرکه ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله خیبر غزاسنه چیقدق دخی کیجه ایله کیدردك اصحابدن بر کیمسه عامر بن اکوع رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه یاعامر بزه اشعارندن بعض ابیات اوقیو ویرمزمیسك دیدی همان عامر دوەسندن ایندی دخی کندی ابیاتندن اوقوماغه باشلادی طائفهٔ عربده دوه یانجه ایرلیه رق کیتمك عادتدر هم اشعاردن انسان حظ ایدر وهم دوه شوق وحالت کسب ایدوب نشاطله کیدر . امام بخاری رحمةالله علیه روایتنده پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری « من هذا السائق » دیو بیوردی یعنی کیمدر شو اشعار اوقیه رق دوەلری سورن دیمکدر صحابه خبرویروب یارسول الله عامردر دیدیلر « یرحمه الله » دیو دعا ایلدی صحابدن برکشی « وجبت یارسول الله لولا امتعتنا به » دیدی. معناسی یارسول الله سنك دعاك برکاتنده حق جل وعلی حضرتلرینك فضلنه نظرا عامره جنت واجب اولدی نولیدی اول دعا ایله بزیده بهرەمند ایدیدك دیمکدر . صحیح بخاریده انس بن مالك رضی الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری خیبره کیجه ایله کلوب یتشدی وعادت عالیلری بو ایدیکه برقومك اوزرینه کیجه ایله کلسه صباح اولنجه طورردی باصمزدی صباح اولدیغی زمانده یهود طائفەسی کورکلر وزنبیللرله ایشلرینه کیتمکه شهردن چیقدقلری کبی «محمد والله محمد والجیش» دیدیلر. معناسی ایشته محمد والله ایشته محمد وایشته عسکری دیمکدر ناکاه کورنجه بویله دیدیلر اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یهود طائفەسنی کورکلرله و زنبیللرله کورنجه « خربت خیبر » دیو بیوردی. برروایتده ایکی اللرینی قالدیروب دخی « الله اکبر خربت خیبر » دیدی. یعنی خیبر خراب اولدی دیو بیوردی بوحدیث شریفله بعض علما تفأل جائز اولدیغنه استدلال ایتمشلردر زیرا پیغمبریمز علیه الصلاة وسلم حضرتلری یهودك اللرنده کورکلروزنبیللر کورنجه شهرلری خراب اولور دیوبیوردی. علمای حدیثدن بعضیلر روایتده وارداولمشدرکه خیبر غزاسنده رایتلری اولشدردی اولدن رایت یوغیدی لوا وارایدی رایت بوغزاده پیدا اولدی دیمشلردر . ولوا بکلر علمیدر رایت بیراقدر که عسکر کتوررلر . دمیاطی رحمة الله علیه قولنجه اول

(کون

هشام بن عروة) معن دیدیکه بوحدیث شریفی هشامدن اخذ ایدوب مالك بزه خبر ویردی (عن ابیه) هشام بوحدیث شریفی باباسندن اخذ ایتدی (عن عائشة رضی الله تعالی عنها) هشامك پدری اولان عروه بو حدیث شریفی حضرت عائشه رضی الله تعالی عنهادن روایت ایتدی (قالت) حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها بیوردی (کنت ارجل) بن طارار ایدم (رأس رسول الله صلی الله علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلرینك مبارك باشلرینك مویلرینی (وانا حائض) حال بوکه بن آبدستسز ایدم بوحدیثدن مستفاد اولدیکه برکمسنه محرمنه باشنی طراغق جائزدر اول محرم کرك ابدستلی اولسون کرك اولمسون امته وسعت ایچون علیه الصلاة والسلام تجویز ایلدی صلی الله علیه وسلم

﴿ الحدیث الثانی ﴾

(حدثنا یوسف بن عیسی) مصنف بیورر بو حدیث شریفی مشایخ حدیثدن عیسی اوغلی یوسف بزه خبر ویردی (اخبرنا وکیع) یوسف دیدی بوحدیثی بزه

كون رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك بيراغى سياه ايدى عايشهٔ صديقه رضى الله عنهانك برده سندن ايدى ديمشلردر . صحيح بخاريده وارد اولمشدر كه على بن ابى طالب رضى الله عنه حضرتلرينه كوز آغريسى عارض اولوب رسول صلى الله عليه وسلم حضرتلرندن كيروده قالمشيدى صكره دن كلدى يتشدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى فتح كيجه سى ايتدى يارين سنجاغى بر كيمسه يه ويره يمكه انى الله تعالى حضرتلرى ورسولى سور اوله لر وانك الندہ فتح ميسر ايليه ديو بيوردى ايرتسى اولديغى كبى اصحاب كرام رضى الله عنهم جمله سى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك يانينه كلديلر رجا ايدرلرديكه سنجاغى كندولره ويره اندن فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى على قنده در ديو بيوردى يارسول الله كوزلرى آغرر ديو جواب ويرديلر . خبر كوندرك كلسون ديو بيوردى اندن حضرت على كرم الله وجهه كلدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كوزلرينه توكوردى ودعا ايلدى حق جل وعلا حضرتلرى بر وجهله صحت ارزانى بيورديكه كويا هركز آغرى عارض اولمامشيدى همان سنجاغى النه تسليم ايتدى حضرت على يارسول الله كفارله قتال ايده يم تا بزم كبى اولنجه ديدى يعنى انلرده تا بزم كبى اسلامه كلمينجه المدن خلاص اولمسونلر ديمكدر . پيغمبر عز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى بيوردى «انفذ على رسلك حتى تنزل بساحتهم ثم ادعهم الى الاسلام واخبرهم بما يجب عليهم من حق الله فيه فوالله لئن يهدى الله بك رجلا واحدا خير لك من ان يكون لك حمر النعم» حاصل معنا بودركه ياعلى قتال خصوصنده عجله ايله يابياب وار تا منازل كفارك اورتاسنه قون اندنصكره انلرى اسلامه دعوت ايله ودين اسلامده اوزرلرينه واجب اولان نسنه يى انلره خبر ويروب بيلدر امدى والله سنك سببكله حق جل وعلا حضرتلرى بر كيمسه يى اسلامه هدايت ايلمك سنك قزل تويلى دوه لرك اولمقدن سكا يكدر ديمكدر طائفهٔ عرب ايچنده قزل تويلى دوه بغايت معتبر اولمغين بويله بيورديلر مراد شريفلرى متاع دنيا نه قدر اعز اموال اولسه فناسى مقرردر اما اسلامه سبب اولمق عبادت فاضله در فوائد ومنافع اخرويه سى دوام اوزره در منقطع اولماز ديمكدر . امام بخارى رحمة الله عليه روايتنده وارد اولمشدركه صفلر باغلانوب قتاله مباشرت اولنديغى زمانده عامر بن اكوع رضى الله تعالى عنه بر جحودك انجكنه چالمق ايچون قلجنى صالديغى كبى قيصه ايدى يتشميوب كندى ديزينه چالدى يارهلنوب اول زخمله وفات ايتدى دوندكلرى زمانده سلمة بن اكوع رضى الله عنه يارسول الله عامره شويله واقع اولدى وخلق عامرك عملى باطل اولدى ديو سويلرلر ديدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم اويله ديان كذب ايتمش ديدى وايكى مبارك پارمقلرينى بر يره كتوروب عامره ايكى ثواب حاصل اولدى «انه لجاهد مجاهد» ديو بيوردى . يعنى مشقت چكدى فى سبيل الله مجاهده ايلدى آنك اجرى ضايع اولماز ديمكدر . بونقلك فائده سى بودركه بر كيمسه غزا نيتيله چيقسه بونيت اوزره

وكيع خبر ويردى (اخبرنا الربيع بن صبيح عن يزيد) وكيع ديدى بوحديث شريفى صبيح اوغلى ربيع بخارى مشايخندن اولان يزيددن اخذ ايدوب بزه خبر ويردى (ابن ابان هو الرقاشى) مذكور يزيد رقاشه منسوب قيس قبيله سندن اولان ابانك اوغليدر (عن انس بن مالك) يزيد بن ابان بو حديث شريفى انسدن روايت ايلدى (قال) انس بيوردى (كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يكثر دهن رأسه) رسول اكرم حضرتلرى مبارك صاچلرينى اكثرى ياغلر ايدى (وتسريح لحيته) دخى رسول اكرم حضرتلرى لحيه لرينى اكثرى طرار ايدى ابن جوزى انسدن روايت ايتديكه رسول اكرم حضر- تلرينك خوابكاهلرنده مسواك و ابدست صويى وصقال طراغى وضع اولنوب بيدار اولدقلرنده مسواكى استعمال ايدوب بعده ابدست بعده طراغى استعمال ايدردى . خطيب بغدادى حضرت عائشه رضى الله تعالى عنهادن روايت ايتديكه رسول اكرم حضرتلرى حضر وسفرده

ایکن هرنه طریقله اولور ایسه اولسون اجلی یتیشوب وفات ایلسه ینه زمرهٔ مجاهدینه ملحق اولوب سائر غزات کبی فضائل جهاددن بهرمند اولور مادامکه اولومی خلاف مشروع طریقله اولمایه . نتکیم علمای حدیثدن بعضیلر روایتنده ابوهریره‌دن مرویدر که ایتدی خیبرغزاسنه حاضر اولمش ایدك پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری مسلمان کچینلردن بری ایچون « هذا من اهل النار » دیو بیوردی. یعنی شوکشی جهنم اهلندندر دیو بر کیمسه‌یه اشارت ایلدی جنك زمانی اولنجه اول کشی شویله محکم چالیشوب جنك ایتدی شویله یاره‌لندی‌که بعض اصحاب بویله چالیشان کیمسه اهل جهنم اولورمی دیو شبهه‌یه دوشه‌یازدیلر آخر اول کیمسه یاره‌لرینك آجیسنه صبر ایتمیوب تیرکشندن بر اوق چیقاردی دخی کندویه صانجوب نفسنی هلاك ایلدی . مسلمانلر بوحالی کورنجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واروب یارسول الله حق تعالی حضرتلری سنك سوزیکی تصدیق ایلدی اول کیمسه کندویی هلاك ایتدی دیدیلر. اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری برینه امر ایدوب « قم یافلان فاذن لایدخل الجنة الامؤمن وان الله یؤید هذا الدین بالرجل الفاجر » دیو بیوردی. معناسی یوقاری قالق یافلان چاغروب خلقه بیلدرکه جنته کیمسه کیرمز الامؤمن اولان کیرر حق سبحانه وتعالی حضرتلری تحقیقا بواسلام دینی فاسق وفاجر کیمسه ایله قوتلندیرر دیمکدر مرادشریفلری بودرکه ایله قارشومؤمن کچینوب اهل ایمان عملنی ایشلك فائده ویرمز بومقوله وضع کشی‌یی جنته لایق ایتمز جنته کیرمکه کرچکدن مؤمن اولمق کرکدر ودین اسلام یولنه چالشمق مؤمن اولمیاندن کلمزظن ایتمك بودین بردینـدرکه حق جل وعلا حضرتلری بونی قوتلندرمك ایچون فاجرلری بیله قوللانور دیمکدر. برروایتده بویله وارد اولدیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه « الرجل لیعمل بعمل اهل الجنة فیمایبدوا للناس وهومن اهل النار وان الرجل لیعمل بعمل اهل النار فیمایبدوللناس وهو من اهل الجنة » یعنی تحقیقا کشی ایللره قارشو اهل جنت عملنی ایشلر حال بوکه کندوسی اهل جهنمدندر وتحقیقا کشی ایللره قارشو اهل جهنم عملنی ایشلر حال بوکه کندوسی اهل جنتدندر دیمکدر. والحاصل حدیث صحیحده وارد اولان اوزره حق تعالی حضرتنك نظری عبادك صورتلرینه وعملرینه دکلدر بلکه قلبلرینه ونیتلرینه‌در اعتبار صفای قلب وخلوص نیته‌در والا حق جل وعلا حضرتلری غنی مطلقدر هرکز کیمسه‌نك عملنه احتیاجی یوقدر جمیع طاعاتك منافعی ینه عباده راجعدر . روایت اولنورکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری اهل خیبرایله محکم جنك ایلدی اهل اسلامدن اون بش کشی رتبهٔ شهادته قدم باصدی وطائفهٔ یهوددن طقسان اوچ ملعون درکات ناره سرنکون کتدیلر اندنصکره حق سبحانه وتعالی فتح ونصرتلر میسر ایدوب جمیع حصنلرینی بربر الدیلر حصنلر بونلردرکه ذکر اولنور: حصن النطاة ، حصن الصعب ، حصن ناعم ، حصن قلعة الزبیر ، حصن الشق ، حصن ابی ، حصن

بش نسنه‌یی ترك ایتمزلرایدی آینه سرمه‌دان طراق خلال مسواك ابن جوزی روایتنده مقراض دخی واردر. طبرانی حضرت عائشه‌دن روایت ایتدیکه رسول اکرم حضرتلری لحیه‌لرینی طرادقده آینه‌یه نظر ایدرلر ایدی ابوهلال حضرت عائشه رضی الله تعالی عنهادن روایت ایتدیکه رسول اکرم حضرتلری آینه‌یه نظر ایدرلرایدی بودعایی اوقورلر ایدی « اللهم کما حسنت خلقی فحسن خلقی » بر روایتده بودعائی اوقورلر ایدی « الحمد لله الذی سوی خلقی فعدله وکرم صورة وجهی وحسنها وجعلنی من المسلمین » (ویکثر القناع) قافك کسری ونونك فتحی بعده الف بعده عین ایله قناع اول دلبنددرکه باشه عمامه‌نك آلتنه قورلر تری محافظه ایچون یعنی رسول اکرم حضرتلری مبارك صاچلرینه یاغ سوردکدنصکره عمامهٔ شریفلرینی حفظ ایچون یاغ اثرندن عمامه‌لری آلتنه دلبند وضع ایدرلر ایدی طبع شریفلرینك کمال لطافت ونظافتندن یاغ اثری

البراء، حصن القموص، حصن الوطيح، حصن السلالم، وآل ابی الحقیقك خزینه‌سی بولدیلر برجار دریسنه طولدیروب برخرابه یرده صاقلمشلرایدی حق جل وعلا حضرتلری رسولنه دلالت ایلدی بولوب چیقاردیلر وعلی بن ابی طالب کرم الله وجهه اول کون خیبر قلعه‌سنك قپوسنی قوپاردی بعض روایتده وارد اولمشدرکه مذکور قپوبی صکره‌دن یتمش کشی کوجله قالدیروب یرینه قودیلر . امام بخاری رحمة الله تعالی علیه روایتنده وارداولمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ام المؤمنین صفیه رضی الله تعالی عنها حضرتلرینی تزوج ایتدی خیبر بکلرندن حیی بن اخطبك قزی ایدی زوجی اولان کنانة بن الربیع که اول دیارك بك زاده‌لرندن اولوب جنکده دوشمش ایدی وصفیه دخی یکی کلین ایدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه جمالنی وصف ایتدیلر دخی کندو خدمت شریفلرینه تخصیص ایتدیلر حتی دونشده «صهبا» دیمکله معروف یره کلدکلری کبی طعام تدارك ایدوب بعض اصحابی دعوت ایتدیلر وحضرت صفیه ایله خلوت اوراده میسر اولدی اصحاب کرام رضی الله تعالی عنهم سویلشوب صفیه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خاتونی اولوب امهات مؤمنیندن اولدیمی یوقسه جاریه‌سی میدر درلر ایدی بعضیلر ایتدی کوره‌لم اکر پرده ایله آلوب کیدر ایسه امهات مؤمنیندن اولمشدر اکر پرده طوتمز ایسه مملوکه جاریه‌سیدر دیدیلر اورادن کوچدکلری زمانده کوردیلر پیغمبریمز علیه الصلاة السلام حضرتلری صفیه‌یی پرده ایچنه المش ایدی اندن بیلدیلرکه خاتونلرندن اولمش رضی الله عنهن . برروایتده بیورلمشدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری اهل خیبرك جنکجیلرینی قیردی وذریاتنی اسیر ایلدی صفیه رضی الله عنها اول اسیرلردن ایدی غنیمت قسمت اولندقده دحیه‌نك حصه‌سنه دوشمش ایدی صکره‌دن رسول الله صلی الله علیه وسلم الدی وآزاد ایتدیکی اکامهر ایدوب تزوج ایلدی ودحیه‌نك حصه‌سنه دوشمش ایکن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام الدیغنك وجهنده بیورمشلردرکه صفیه بك قزی ایدی اسیرلر ایچنده بردخی انك مثلی یوق ایدی واصحاب کرام ایچنده دحیه‌نك مثلی یوق ایدی وفضلی چوق ایدی اکر صفیه انده قالمه ایدی جائز ایدیکه صحابهٔ کرامدن بعضیسنك خاطر شریفنه نوع غبار بورنه ایدی بوملاحظه ایله خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کندو خدمت شریفلرینه تخصیص ایدوب جمله‌سنك رضاسی حاصل اولدی . روایت اولنورکه اوّلدن طائفهٔ عرب حمار اهلینك اتنی اکل ایدرلر ایدی یعنی شول بنی آدم قوللاندیغی اشکك اتنی یرلر ایدی بوغزاده اندن نهی اولندی دیو بیورلمشدر. امام مالکدن غیری ائمه‌نك مذهبلرنده حمار اهلینك اتی مکروهدر اما حمار وحشی که بیان اشکیدر انك اتی بالاتفاق مکروه دکلدر وآت اتی امام شافعی واکثر علما مذهبلرنده مباحدر یمك جائزدر. امامذهب اصح که امام ابی حنیفه رحمة الله علیه مذهبیدر انده آت اتی دخی مکروهدر . بعضیلر ایتدیلر امام اعظم قتنده اولان کراهتی کراهت تحریمیدر بعضیلر دخی کراهت تنزیهی در دیدیلر برنسنه

شعر شریفلرندن زائل اولدقده اول دلبندی اخراج بیوررلر ایدی نته‌کیم بزم دیارلرمزده اصحاب طبیعتدن اولان نظیف کمسنه لر رعایت سنت نبوی ایچون ایام حاره‌ده باشنده اولان تری دفع ایچون قاوغك آلتنه دلبند قودقلری کبی (حتی کان ثوبه) کویا رسول اکرم حضرتلرینك مبارك باشلرینه قودقلری دلبند (ثوب زیات) یاغجی عطر یاغی شیشه‌سنی صاردیغی دلبند عطرك تأثیرندن نیجه اولورسه اول قناع شریفی دخی اویله اولور ایدی بوکلامدن مرادی انسك رسول اکرم حضرتلری مبارك رأسلرینی یاغلدقده فقط قناع شریفه یاغ تأثیر ایدوب عمامهٔ شریفلری محفوظ اولدیغنی افاده‌در وجسم لطیفلری وکسوهٔ شریفلری کمال نظافتده اولدیغنی بیاندر . معلوم اوله که رسول اکرم حضرتلری نظافت بدن جهتندن جمیع مخلوقك زیاده نظیفیدر و لطافت تن خصوصنده جمله ناسك الطفیدر . طوری مطبوع و لباسی پاك و پاکیزه‌در حتی رسول اکرم حضرتلری

ایچون کراهت تحریمیله مکروهدر دیسه‌لر حرامه یقین دیمکدر وکراهت تنزیهیله مکروهدر دیسه‌لر حلاله یقندر دیمك اولور.وسوری دیشلری اولان برنجی جانورلرك اتی‌یمك دخی بوغزاده حرام قلنمشدر وکشی مال‌غنیمدن حصه‌سنی قسمتدن اوّل صاتمق وجاریه‌نك حملی وارایدیگی یاخودیوق‌ایدیگی معلوم‌اولمادن تصرف ایتمك بونده‌حرام اولمشدر وبوغزاده ایدیکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه برجحودقاریسی زهرلوات‌یدردی . صحیح بخاریده ابی‌هریره‌دن‌روایت اولنمشدرکه خیبرفتح اولندیغی زمانده رسول‌الله صلی‌الله‌علیه وسلم حضرتلرینه برزهرلنمش قیون کتوردیلر اندن امرایلدی یهودطائفه‌سنی جمع ایدوب خدمت شریفلرینه کتوردیلر ایتدی‌سزه برنسنه‌دن سؤال ایده‌یم بکا طوغریسن سویلرمیسکزدیدی یهودیلر«نعم‌یا اباالقاسم» دیدیلر . اولا ایتدی‌سزك باباکز کیمدردیدی هربری جواب ویروب یکلش‌خبرویردیلر فخرکائنات علیه افضل‌الصلوات‌یلان سویلدیکز سزك باباکز فلان‌وفلاندر دیوصحتی‌اوزره‌خبرویردی جحودلرکرچك‌سویلدك صحیح بیوردك واقعا بویله‌در دیدیلر.اندن بیوردی سزه برنسنه دخی صورسم‌طوغریسنی سویلرمیسکز جحودلرایتدی «نعم یامحمد» اکر یلان سویلرایسه‌ك باباکزی بیلدیکك‌کبی اونیده بیلورسك‌دیدیلر ایتدی اهل‌جهنم کیملردر‌جحودلر ایتدیلر برسهل زمان جهنمده اولورز دخی بزم آردیمزجه سزکیررسکز دیدیلر رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری « اخسؤا فیها والله لانخلفکم فیها ابدا » دیوبیوردی. معناسی سکوت حقارتله ساکت اولك جهنمده والله جهنمده‌برسزه‌خلف اولمازز ابدا دیمکدر بوندن فهم‌اولنان‌بودرکه بنم امتم اصلا سزدنصکره قالمق احتمالی یوقدر زیرا آنلر جهنمه کیردیکی‌تقدیرجه کناهلری مقداری یناراردن دخی چیقارلر اماسز مخلد فی‌النار سکز جهنمدن‌چیقمزسکز بوتقدیرجه بنم امتم سزدنصکره قالمق متصور دکلدر دیمکدر الله‌اعلم.اندن‌بیوردیکه سزه برنسنه دخی‌سؤال ایدرایسم بکا طوغریسنی‌سویلرمیسکز دیدی انلردخی«نعم» دیدیلر ایتدی بوکتوردیککزقیونه‌زهر سوردیکزمی جحودلر اقرارایدوب«نعم» دیدیلر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم‌حضرتلری ایتدی بویله ایلکه‌سزه نه‌باعث اولدی‌دیدی‌جحودلرایتدیلر مرادیمز بوایدیکه اکرسن یلانجی ایسك سندن قورتوله‌لم اکرپیغمبر ایسك ضرر ایتمیه دیدیلر . ابو داود رحمة‌الله علیه‌نقلنده جابر رضی‌الله عنـه حضرتلرندن مرویدرکه خیبر خلقندن بریهودی قاریسی برقیون پشیروب زهر سوردی دخی رسول الله صلی‌الله تعـالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینه کتوردی‌فخر عالم‌افندیمزدخی آلدی برمقدار اکل‌ایتدی‌یاننده اولان اصحاب کرام دخی‌یدیلر اندن اصحابه اللریکزی چکك‌دیوبیوروب یمکدن‌نهی‌ایتدی اندنصکره قاری‌یه آدم کوندروب کتورتدی وبوقیونی سن‌زهر لدکمی دیوبیوردی قاری سـکا کیم خبر ویردی دیدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسـلام حضرتلری قیونك‌برقولنی قوپارمشـیدی‌مبارك‌النده طوتارایدی اشته بوقول خبر ویردی دیو

برکسنه کوردیلرکه ثوبی کیرلی بیوردیلرکه شوآدم ثوابنی غسل ایده‌جك شی بولمادیمی اوله دخی بیوردیلرکه ثوابکزی پاك ایدك صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم

﴿ الحدیث الثالث ﴾

(حدثنا هناد بن السری) مصنف بیورر بو حدیث شریفی بزه‌هنادخبرویردی (اخبرنا ابوالاحوص عن اشعث بن ابی‌الشعثاء) هناد دیدی بو حدیث شریفی اشعثدن سـلام بن سلیم‌که کنیه‌سی ابوالاحوصـدر اخذایدوب‌بزه‌خبرویردی (عن ابیـه) اشـعث بو حدیث شریفی باباسی ابی شعثادن اخذ ایتدی (عن مسروق) ابوشعثاکه اسمی سلیم بن عامردر بوحدیث شریفی مسروق شهرتیله مشهور اولان اجدع بن مالك همدانینك اوغلندن اخذایتدی‌مذکورمسروق کوفیدر اصحـاب کرامدن عبدالله‌بن مسعود رضی‌الله تعالی‌عنه‌اصحابندندر معدی کرب‌حضرتلرینك‌همشیره زاده‌سیدر حین صباوتنده سرقه‌اولنمغله‌مسروق‌تسمیه اولندی‌ام‌المؤمنین‌حضرت عائشـه رضی‌الله‌تعالی عنها مسروقی‌اوغل‌اتخاذایتمشدر

بیوردی قاری اقرار ایدوب «نعم» بن زهرلمش ایدم کوره‌یم اکر پیغمبر ایسه ضرر ایتلز اکر پیغمبر دکل ایسه قوزتولورز دیدم دیو جواب ویردی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قاری‌یی عفو ایتدی واصحابندن کیم یدی ایسه هلاك اولدی وکندی مبارك یغرنه حجامت ایلدی دیو بیورلمشدر. اما بعض علمانك نقلنده بویله تفصیل اولنمشدر که ابن مشکم دیرلو بر یهودینك زینب آدلو بر قاریسی وار ایدی اصحابه سؤال ایدوب رسول‌الله قیونك نره‌سنی سور دیدی انلرده خبر ویر- دیلر که فخرعالم افندیمز قول اتی جمله‌دن ارتیق سور ملعونه‌نك بر اوغلاغی وار ایدی بوغازلدی وبشوردی دخی زهرلدی وسائر یرندن قولنه وآرقاسنه زهری آرتیق سوردی اندن رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردیلر خدمت شریفلرنده اصحاب کرامدن بعض کیمسه‌لر حاضر ایدی ایچلرنده بشر بن براء بیله ایدی رضی‌الله تعالی عنهم اندن کندولری قولنی آلوب اصردیلر بشر دخی آخر کوکنی آلدی قلان صحابه دخی برر مقدار یدیلر رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برلقمه یوتدی بشر دخی آغزنده اولان لقمه‌یی یوتدی اندنصکره فخرعالم افندیمز اصحابنه تنبیه ایدوب اللریکزی چکك بو المده‌کی قول پاره‌سی بکا خبر ویررکه بو زهرناك اوله دیدی . برروایتده وارد اولمشدر که بشر حضرتلری اوزهردن شهید اولدی وپیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری قاری‌یی بشرك وارثلرینه ویردی قتل ایتدیلر. زهری رحمة‌الله علیه روایتی اوزره اول قاری اسلامه کلدی دخی عفو ایتدیلر دینلمشدر . امام بیهقی رحمة‌الله علیه ایدر احتمالدر اسلامه کلمکله قاری‌یی عفو ایتدیکی اول مرتبه‌ده اوله امابشر رضی‌الله عنه وفات ایتدکدن صکره قصاص طریقیله قتل ایتدرمش اوله.وبوغزاده واقع اولدیکه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اصحابیله اویقو آلوب صباح نمازینی وقتیله قیله‌مدیلر . امام مسلم رحمة‌الله‌علیه نقلنده ابوهریره رضی‌الله عنه روایت ایلمشدرکه رسول‌الله‌صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم‌حضرتلری خیبر غزاسندن دوندیکی زمانده برکیجه کیتدی دخی صباحه قارشو برمحله قوندیلر فخرعالم‌صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم یابلال سن بزی بکله‌دیو بیوردی کندولری‌اصحاب‌کرام‌ایله برمقدار اویقویه واردیلرحضرت بلال رضی‌الله عنه برمقدار نماز قیلدی اندن یوزینی کون‌طوغدسنه قارشو طوتوب آرقاسنی راحله‌سنه طیادی‌دخی نمازوقتنی کوزدوب طوررایکن غفلت آلدی بلال دخی‌اویودی جمله‌سی یورغون‌اولوب شول دکلو اویودیلرکه کون‌طوغوب شعله‌سی طوقمنیجه کیمسه کوزن آچادی ینه جمله‌دن مقدم رسول الله صلی الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری‌اویاندی.والحاصل قالقوب آبدست آلدیلر حضرت بلال اقامت کتوردی رسول‌الله‌صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صباح نمازنی‌اوراده قیلیویردی‌نمازدن فارغ اولدقدنصکره ایتدی برکیمسه نمازی اونوتسه آ کدیغی زمانده قیلسون زیرا حق‌تبارك وتعالی حضرتلری ﴿ اقم الصلوة لذکری ﴾ دیو بیورمشدر.وجعفرطیار

مسروقك بر دختری تولد ایدوب حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها تسمیه ایتدیکیچون کنیه سی ابو عائشه رضی‌الله‌تعالی‌عنهادر خلفای اربعه رضی الله تعالی عنهم حضرتلرینه وسائر اصحابدن چوق کیمسه یه مسروق ملاقی اولمشدر التمش اوچ یاشنده هجرتك التمش اوچنده کوفه‌ده وفات ایتدی رحمة‌الله تعالی‌علیه (عن‌عائشة رضی‌الله‌تعالی عنها) بوحدیث شریفی مسروق حضرت عائشه رضی الله تعالی عنهادن روایت ایتدی (قالت) حضرت عائشه رضی‌الله تعالی عنها بیوردی (ان) تحقیق‌شان (کان‌رسول‌الله صلی الله علیه وسلم لیحب التیمن) رسول‌اکرم‌حضرتلری صاغ جانبیله ابتداء ایتمکه پك محبت ایدرایدی (فی طهوره اذا تطهر) ابدست وغسل‌ایتدکلری وقتده (وفی ترجله اذا ترجل) مبارك صاچلرینی وصقاللرینی طرامق ویاغ سورنمك مراد ایتدیکی وقتده(وفی انتعاله‌اذاانتعل) مبارك ایاقلرینه پاپوش کیدکلری‌وقتده یعنی‌رسول

رضی‌الله عنه بعض اصحاب ایله حبشه ولایتنه هجرت ایتمشلر ایدی انده ساکن اولورلردی بو ییل ایچنده جمله‌سی مدینه‌یه کلدیلر وخیبر مملکتی قهرله‌می آلندی دیو اختلاف ایتمشلردر . انس بن مالك رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن روایت اولنان بودرکه قهرا فتح اولنمش‌اوله . ابن‌عبدالبر رحمةالله‌علیه بویله اولدیغنه جزم ایتمشدر وصلحاً فتح اولندی دیبانلرك کلامنی قبول ایتمامشدر وصلحاً فتح اولندی دیبانلره شبهه بورادن کلمشدرکه سابقا ذکر اولنان حصنلردن ایکی حصنی کندی اهللری قانلری دوکلمامك ایچون تسلیم ایتمشلر ایدی اماتسلیملری محاصره اولنوب قتال واقع اولدقدنصکره ایدی بوکا صلح دیمزلر بودخی قهرا آلنمقدر . بوغزادن صکره واقع‌اولان ﴿ فتح وادی‌القری ﴾ در سنهٔ مذکوره جمادی‌الآخره‌سنده واقع اولمشدر درت کون محاصره ایتدکدنصکره آلدیلر ورسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك معتق اولان مدعمه اوق طوقنوب شهید اولدی . خیبر غزاسنده قسمته داخل اولمیان مال غنیمتدن برشمله آلمش ایدی پیغمبرعزعلیه‌الصلاة والسلام حضرتلری « ان‌الشملة التی غلها من‌خیبرلتشتعل علیه‌نارا » دیو بیوردی حاصل معنی بودرکه تحقیقا شول شمله‌که خیبر غنیمتده خیانت ایتمش ایدی مدعمك اوستنده آنك‌آتشی شعله‌لنوب ینار دیمکدر و «تیما» دیدکلری موضعك کفره‌سی خراج قبول‌ایدوب صلح اولندیلر. بوندنصکره ﴿سریهٔ عمربن‌خطاب ﴾ در رضی‌الله تعالی‌عنه یدنجی ییل شعبانك ایچنده اوتوز نفرکیمسه ایله « تربه » دیمکله معروف یره ارسال اولنمشلر ایدی بنی هلال قبیله‌سندن بر قولاغوزلری وارایدی کیجه کیدوب کوندز صاقلانورلر ایدی هوازن دیارینه خبر واردیغی کبی جمله‌سی قاچدیلر حضرت عمر رضی‌الله تعالی عنه تااولدقلری یره واردی برکیمسه‌قالمیوب هپ قاچشلر ایدی آخر رجوع ایدوب مدینهٔ منوره‌یه کلدی . بوندنصکره ﴿ سریهٔ حضرت ابی‌بکرالصدیق ﴾ در رضی‌الله تعالی عنه بودخی مذکور شعبان ایچنده«فزاره»قبیله‌سنه ارسال اولنمش ایدی واروب برمقدارینی قیردی وبرآلای کافری اسیر ایدوب کلدی . بوندنصکره ﴿ سریهٔ بشیر بن سعد الانصاری ﴾ در رضی‌الله تعالی‌عنه بودخی مزبور شعبانده اوتوز نفرکیمسه‌ایله «فدك»قریه‌سنده بنی‌مره‌دیدکلری طائفه‌نك اوستنه کوندرلمش ایدی کندیدن‌غیری جمیعا شهید اولدیلر کندی دخی محکم یاره‌لنوب آخر صحت بولوب کلدی . بوندن صکره ﴿ سریهٔ غالب بن عبدالله اللیثی ﴾ در رضی‌الله‌تعالی‌عنه نجد ولایتنده مدینهٔ منوره‌دن سکز قوناق یرده « میفعه » دیدکلری موضعه ارسال اولنمش‌ایدی بودخی سنهٔ مزبوره‌ده رمضان شریف ایچنده کیتمشدی ایکیوز اوتوز نفرکشی‌ایله واروب کفاری باصدیلر قارشو کلانی قیردیلر وطوارلرینی وقیونلرینی سوروب مدینه‌یه کتوردیلر. صحیح بخاریده وارد اولمشدرکه ابوظبیان‌ایتدی اسامةبن زیدی ایشتدم سویلر ایدی‌که صباح وقتنده واردق اول قومی هزیمت ایلدك دخی انلردن

اکرم حضرتلری ابدستده وغسلده وصاچ وصقال طرامقده پاپوش کیمکده صاغندن باشلار ایدی بو حدیث شریفده اوچ شیٔ ذکر اولندی بری اعماله متعلق‌که ابدست وغسلدر ایکنجی زینته متعلق‌که صاچ وصقال طرایوب یاغلامقدر اوچنجی لباسه متعلق‌که پاپوش کیمکدر بواوچ شیئی‌ذکردن مراد بودرکه اشیاء حسنه‌نك کلیسنده کرك عبادات وکرك عادات صاغ‌ایله بدأ سنتدر فقط صول استبرا و استنجا وسومکرمك وبونك امثالی شیلرده مستعملدر مسجددن‌خروجده خلایه دخولده ایاغندن مست و پاپوش امثالنی چیقارمقده وطون چیقارمقده صول ایاغیله ابتداء لازمدرامام‌نووی‌بیوردیکه قاعدهٔ شرع نبوی شو وجهله‌درکه تکریم‌وتزیین قبیلندن اولان اشیاده‌صاغ ایله ابتداء وبونلرك خلافنده صول ایله ابتداء مستحبدر ینه امام نووی بیوررکه علماء اهل سنت اتفاق ایتدیلرکه برکیمسه ابدستده صول جانبندن باشلاسه کرچه ابدستی

بريسنه انصار قومندن بر كيمسه ايله بن يتشدم دخى « لااله الاالله » ديدى انصارى كيرو چكلدى بن بركوندر چالوب هلاك ايتدم رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كلديكمز زمانده بوخبر ذات شريفلرينه مكرر واصل اولمش ايمش ايتدى ياسامه « لااله‌الاالله » ديدكدنصكره قتل مى ايتدك ديدى بن ايتدم يارسول‌الله اولوم قورقوسندن كلمهٔ شهادته صيغنوب ديمش ايدى ديدم ينه بيورديكه ياسامه « لااله الاالله » ديدكدنصكره قتل مى ايتدك ديدى. والحاصل بوسوزى شولقدر سويلديكى اضطراباعدن نولايدى اول كوندن اول دخى اسلامه كلامش اوليدم ديو تمنى ايتدم ديدى . بوندنصكره ينه ﴿ سريهٔ بشيربن سعدالانصارى ﴾ در رضى‌الله عنه تاريخ هجرتدن يدنجى ييل شوالنده غطفان قبيله‌سنك « جبار » ديدكلرى يرلرينه ارسال اولنمش ايدى بعضيلر «فزاره. وغدره» طائفه‌لرينه كوندرلمش ايدى ديديلر مدينهٔ منوره‌يى باصمق ايچون چوق كافر جمع اولمش ايدى طويلدى دخى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى بشير حضرتلرينه اوچيوز نفر كيمسه قوشوب اوزرلرينه كوندردى ملعونلر اصحاب كرامك چيقدقلرينى ايشيدوب طاغلديلر بونلر وارنجه كيمسه قالمدى همان ايكى كيمسه‌يى اسير ايتديلر وچوق طوارلرينى سوروب مدينه‌يه كتورديلر اسيرلر دخى انده اسلامه كلديلر . بوندنصكره ﴿ سريهٔ عمرة القضيه ﴾ در وبوكا « عمرة القضا » دخى ديرلر وبويله تسميه قلنديغنك وجهى بعضيلر قولنجه سنهٔ سابقه‌ده رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى عمره نيتيله مكه‌يه كيتدكده مشركين پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينى مكه‌يه كيرمكه قوميوب كله‌جك ييل عمره ايده‌سكز ديمشلر ايدى واويبل دونوب مدينه‌يه كلمشلر ايدى بوييل داخل اولنجه اول عمره‌يى قضا ايچون كيتديلر ايدى انك ايچون عمرة القضا دينلدى ديمشلردر. امابعضيلر بووجهى قبول ايتميوب اول ييلده رسول‌الله صلى‌الله عليه وسلم حضرتلرينك عمره‌سى تمام اولمشدى فوت اولمدى ايديكه قضا اوله بلكه بوسنه‌ده رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى قريش طائفه‌سيله مصالحه ايتمشلر ايدى قضانك برمعناسى مصالحه‌يه راجع اولور انك ايچون عمرة القضا دينلمشدر وبوسوزلر اكا مبنيدركه بركيمسه عمره نيتيله چيقسه دخى مكه‌يه كيرمكدن منع اولنسه علما اختلاف ايتمشلردر جمهور قتنده بويله‌دركه اول كيمسه‌يه همان هدى لازم اولور يعنى انجق قربان واجب اولور عمره‌سنى قضا واجب اولماز اما امام اعظم ابوحنيفه رحمة‌الله عليه قولنده عمره‌سنى قضا واجب اولور هدى واجب اولماز . ائمهٔ حديثدن حاكم رحمة الله عليه اكليل آدلو كتابنده بيورمشدركه يدنجى ييل ذى‌القعده‌سى كلديكى كبى رسول‌الله صلى‌الله عليه وسلم حضرتلرى «حديبيه» سنه‌سنده اولان عمره‌لرينى قضا ايچون اوييل انده اولان اصحاب چيقسونلر ديو امر ايلدى اندن خيبر غزاسنده شهيد اولنلردن وكندى دوشكنده وفات ايدنلردن غيرى نقدر اول سفرده حاضر اولمش كيمسه وارايسه جمله‌سى چيقديلر. والحاصل رسول‌الله صلى‌الله‌عليه‌سلم حضرتلرى ابوذرغفارى حضرتلرينى

صحيحدر لكن فضيلتدن محروم اولور سائرلرينى بوكا قياس ايله بعض فقهاء ديديلركه امامك ومسجدك صاغ طرفنده نماز قيلمق مستحبدر رسول اكرم حضرتلرينك تيمنه محبتلرى ايچون امام بخارى بيورديلركه صاغ جانبى ممكن اولديغى مرتبه استعمال ايتمكى سورلر ايدى رسول اكرم حضرتلرى مكر برمانع صاغ جانبى استعماله منع ايليه بعضيلر رسول اكرم حضرتلرينك صاغ جانبى استعماله محبتلرينه وجه ويرديلر كه اصحاب يمينه اشارت اوله ياخود تيمن فال حسن اولديغيچون ياخود صاغ طرفك صول اوزرينه فضلى اولديغيچون ياخود صاغ طرف قوى اولديغيچون صول طرفى آز استعماله وجه ويرديلر كه زبون كيرلك چندان ممدوح اولمديغيچون

﴿ الحديث الرابع ﴾

(حدثنا محمد بن بشار) مصنف بيورر بوحديث شريفى بزه محمد خبر ويردى (اخبرنا يحيي بن سعيد عن هشام بن حسان) محمد بن بشار ديدى بوحديث شريفى يحيي هشامدن اخذ ايدوب بزه خبر ويردى

مدینه محافظه‌سنه قودی دخی کندوسی ایکی بیك نفر کیمسه ایله چیقوب عمره نیتیله
مكة الله جانبنه وحرم شریفده قربان ایچون التمش بدنه سوردیلر وبدنه دیو شول دوه‌یه
یاخود صغره دیرلر که مكه‌ده قربان اولنه وجبه‌لر وتولغه‌لر وقلجلر وکوندرلر کتوردیلر
ویوز رأس آت آلوب کتدیلر ذی الخلیفه دیدکلری موضعه کلدکلری کبی محمد بن
مسلمه‌یی رئیس ایدوب آتلولری ایلری کوندردی کندولری اوراده احرام بغلندیلر محمد
ابن مسلمه یولداشلریله «مر الظهران» دیدکلری موضعه واردقده قریش طائفه‌سندن
بر مقدار کیمسه‌یه راست کلدی انلر مسلمه حضرتلرینه بوکلان کیمدر دیو سؤال ایدنجه
محمد بن مسلمه ایتدی کلان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر ان شاء الله
یارین صباح بو رایه قونسه کرکدر دیدی آنلر دخی کلوب قریشه خبر ویردیلر ایچلرینه
قورقو دوشدی اندن فخر کائنات افندیمز حضرتلری مر الظهرانه کلوب قوندی
وسلاحی ایلروده «بطن یأجج» دیدکلری منزله کوندردی اوزرلرینه انصار قومندن
اوس بن خویلی آدلو بر کیمسه‌یی ایکیوز کشیله محافظه‌یه قودی وقریش طائفه‌سی
مكه‌دن چیقوب طاغلر باشنه کتدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری دخی
اورادن قالقوب قربانلرینی اوکنجه سوردورب «ذی طوی» دیدکلری یره حبس ایتدی
اندن «قصوی» آدلو ناقه‌سنك اوستنه بندی مسلمانلر اطرافنه جمع اولدیلر «لبیك اللهم
لبیك» دیه‌رك حجون اوستنه حواله اولان یوقشدن مكهٔ معظمه‌نك اوستنه ایندیلر عبد الله
ابن رواحه رضی الله تعالی عنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك دوه‌سی
یولارینی طوتوب یدردی . ائمهٔ حدیثدن امام ترمذی رحمة الله علیه نقلنده انس بن
مالکدن مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مكه شهرینه کیردیکی
زمانده ابن رواحه اوکنجه بیتلر اوقیه اوقیه کیدردی حضرت عمر رضی الله تعالی عنه
کوردی دخی یا ابن رواحه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوکنجه
شعرمی اوقورسك دیدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام « خل عنه یا عمر فلهی اسرع
فیهم من نضح النبل » دیو بیوردی. معناسی قو اوقوسین یا عمر منع ایتمه اول بیتلر تأثیرابنده
کافرلره اوق آتقدن دخی تیزدردیمك اولور. وابن رواحه‌نك اوقودیغی بیتلر مشر-
کلری انجیده‌جك بیتلر ایدی . روایت اولنور که مشرکلر اول کون «قعیقعان» دیدکلری
طاغ جانبنده ایدیلر . امام بخاری نقلنده ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن
مرویدر که کافرلر اصحاب کرامی کوردکلری زمانده بری بریله سویلشوب ایتدیلر
سزه برایلچی کلیور که مدینه‌نك حماسی انلری ضعیف ایتمشدر دیدیلر رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی اصحابنه امر ایتدیکه کعبة اللهی طواف ایتدکلرنده
اوچ نوبت طوافی تیز تیز یوریه‌رك ایده‌لر ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلری بیورر که
جمیع طوافلری بویله تیز تیز ایتملك بیوردیغی اصحابی اسر کدیکندن ایدی . بر روایتده
بیورلمشدر که طوافده سرعت بیورلدیغی انکچون ایدیکه مشرکلر قعیقعان طاغندن
باقوب صحابهٔ کرامك قوتلرینی کوره‌لر زبون صانمیه‌لر وبو روایتك فائده‌سی روایت

عن الحسن البصری)
بوحدیث شریفی هشام
حسن بصریدن اخذ ایتدی
حسن بصری صحابهٔ
کرامدن یوز اوتوز کمسنه‌یه
لاحق اولدی جلیل القدر
تابعیدر تعریفدن مستغنیدر
(عن عبد الله بن مغفل)
مذکور عبد الله اصحاب
شجره وبیعت رضواندندر
چوق زمان مدینه‌ده ساکن
اولوب بعده بصره‌یه نقل
ایتدی التمش تاریخنده
بصره‌ده وفات ایدوب ابو
هریره رضی الله تعالی عنه
صلاة جنازه‌سنه امام اولدی
عبد الله بن مغفل بیورر دیکه
رسول اکرم حضرتلری
ایله قرار ایتمك اوزره تحت
شجرده بیعت ایتدیکمز
وقتده شجرهٔ مزبوره‌نك
بردالنی المده طوتوب رسول
اکرم حضرتلرینه کولکه
ایدر ایدم رضی الله عنه
(قال) عبد الله بیوردی
(نهی رسول الله صلی الله
علیه وسلم عن الترجل
الاغباة) غینك کسری
وبانك تشدیدیله . غبا لفظنك
معناسنده زین العرب
بیوردیکه بر شیئی کون
آشری اشلمکه دیرلر یعنی
رسول اکرم حضرتلری
هر وقتده صقال طرامقدن

سابقه‌ده اولان مقصودی تعیندر غیری نسنه دکلدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری صفا ایله مروه ماییننده دوه‌سی اوستنده طواف ایتدی یدنجی طوافدن فارغ اولدیغی زمانده قربانلرینی مروه یاننه کتورتدی دخی « هذا المنحر وكل فجاج مكة منحر » دیو بیوردی. یعنی بومقام قربان بوغازلیه‌جق یردر ومکه‌نك هرسوقاغی قربان بوغازلیه‌جق یردر دیمکدر بوکلامدن فهم اولنان بودرکه افضل اولان مروه یاننده بوغازلمق اوله زیرا اولا اورایه اشارت بیوردیلر وکندی قربانلرینی اوراده کسدیلر و اوراده تراش اولدیلر وسائر مسلمانلر دخی رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری نیجه ایلدی ایسه اویله ایتدیلر و«بطن یأجج» دینلان موضعده سلاح وجبه بکلین اصحابی دکشدردیلر آنلر دخی کلدیلر مکه‌ده لازم اولان طواف وزیارتی ایلدیلر جمیع اصحاب کرام رضی الله عنهم عمره‌لرینی تمام ایتدیلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری اوچ کون مکه شهرنده اوتوردی. صحیح بخاریده براء بن عازبدن مرویدرکه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری اوچ کون اوتوردقدنصکره مشرکلر علی بن ابی طالب حضرتلرینه کلدیلر یاعلی شمدنکرو مدت تمام اولدی صاحبکه سویله چیقسون کتسون دیدیلر اندن پیغمبر عز عليه الصلاة والسلام حضرتلری مکه‌دن چیقوب کیدر ایکن حضرت حمزه‌نك مکه‌ده برکوچك قزی وارایدی «یاعم یاعم» دیو پیغمبر عز عليه الصلاة والسلام حضرتلرینك آردینه دوشدی اندن علی کرم الله وجهه قزجغزك الندن یاپشوب حضرت فاطمه رضی الله عنهایه ویردی آل عمك قزینی دیدی حضرت فاطمه دخی آلوب دوه‌سنه یوکلتدی صکردن حضرت علی وجعفر وزید خصومت ایدوب هربری ذکر اولنان قزی بسلمکه بن آلورم دیو دعوا ایتدیلر حضرت علی ایتدی قزی بن آلوب کتوردم وبنم عمم قزیدر جعفر ایتدی بنم دخی عمم قزیدر وخاله‌سی بنم تحت نکاحمده‌در زید دخی بنم قرنداشم قزیدر بن آلورم دیدی رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلری قزی خاله‌سنه حکم ایلدی « والخالة بمنزلة الام » دیو بیوردی .معناسی شمدیکی حالده خاله انا یرنده‌در دیمك اولور وعرب دلنده خاله دیو اوغلانك اناسنك قز قرنداشنه دیرلر وبودیارده اکا تیزه دیرلر روم طائفه‌سنك تیزه دیدکلرینه عرب طائفه‌سی خاله دیرلر اصل اوغلانی بسلمك حقی که شرعا اکا حق حضانه دیرلر اوغلانك کندو اناسنکدر انا طورر ایکن کیمسه‌یه ویرمك یوقدر مکرکه اناسی مرتده اوله یاخود یرامز ایشته اولوب فاجره اوله بوتقدیرجه اوغلانی المق کرکدر اکر اوغلانك کندو اناسی یوق ایسه اناسنك اناسنه ویره‌لر اولدخی یوق ایسه باباسنك اناسنه ویرلر اولدخی یوق ایسه اتاوانابر قزقرنداشنه ویره‌لر آندنصکره انابر قزقرنداشنه ویره‌لر آندنصکره بابا برقزقرنداشنه ویره‌لر آندنصکره تیزه‌سنه ویرلر آندنصکره عمه‌سنه ویرلرکه باباسنك قزقرنداشنه دیرلر وبودیارده اکا خاله دیرلر. پس شرع شریفده حق حضانه بوذکراولنان ترتیب اوزره‌در امابومذکورلر حره اولمق شرطدر اکر برکیمسه‌نك اسیری اولورایسه حق حضانه ثابت اولماز زیرا اسیرکندو باشنه بویرق دکلدر وکندو خدمتنه

وشعری یاغلمقدن نهی ایتدی بعض محققین دیدیلرکه هر کون مداومتدن نهی ایتدکلری تکلف وتزیین جسم وهوای نفسه متابعتدن حذردر زیرا صقال طرامق یاغ سورمك وجودینی کرلی شیلردن پاك ایتمك مؤمنیندن بر برلرینه کراهت طبع حاصل اولمسون ایچوندر ونظافت اسلامك شانندن اولدیغیچون یوقسه مجرد تزیین ایچون دکلدر بناء على ذلك رسول اکرم حضرتلری هر وقت ترجلدن نهی بیورردی

الحديث الخامس

(حدثنا الحسن بن عرفة) بوحدیث شریفی حسن بزه خبرویردی (حدثنا عبد السلام بن حرب عن یزید ابن ابی خالد) حسن بن عرفه دیدی بوحدیث شریفی عبدالسلام یزید ابن ابی خالددن اخذ ایدوب بزه خبرویردی (عن حميد بن عبدالرحمن) یزید حمیددن اخذ ایتدی (عن ابی العلاء) حمید ابی العلادن اخذ ایتدی (الاودی) مذکور ابی العلانك اسمی داود در اودبن مصعب عشیرتندندر (عن رجل من اصحاب النبي صلى الله عليه وسلم)

مشغولدر اوغلانی کوزده‌مز انکچون اسیره حق حضانه یوقدر والله اعلم ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ام المؤمنین میمونه رضی الله عنها خاتونی بو ییلده آلمشدر تفصیلی اشاغیده کلسه کرکدر. بوندنصکره ﴿سریهٔ ابن ابی العوجاء سلمی﴾ در رضی الله عنه یدنجی ییل ذی الحجه سنده اللی نفر کیمسه ایله بنی سلیم طائفه سنه ارسال اولنمشلر ایدی واردیلر جنك ایتدیلر قتی چوق کافر کلوب اصحابی اورتایه آلدیلر اکثریسی شهادت مرتبه سنی بولدی ابن ابی العوجاء دخی محکم یاره لندی آخر صفر آینده کلوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنه یتشدی. بوندنصکره ﴿سریهٔ غالب بن عبدالله اللیثی﴾ در سکزنجی ییل صفرنده «کدید» دیمکله معروف یرده بنی الملوح دیدکلری طائفه نك اوستنه کوندرلمش ایدی واردیلر خیلی غنیمت حاصل ایتدیلر وخالدبن ولید وعثمان ابن ابی طلحه وعمرو بن العاصی بو آی ایچنده مدینه یه کلوب مسلمان اولدیلر . اماابن ابی خیثمه قولنجه بشنجی ییلده وحاکم روایتنده یدنجی ییلده مسلمان اولدیلر دینلمشدر وینه بو آی ایچنده مذکور غالب رضی الله عنه ایکیوز نفر کیمسه ایله سابقا ذکر اولنان بشر بن سعدك یولداشلری شهید اولدیغی موضعه کوندرلدی واردیلر کفاری صباح وقتنده باصدیلر چوق کافر قیردیلر وطوارلرینی سوروب کتوردیلر. بوندنصکره ﴿سریهٔ شجاع بن وهب الاسدی﴾ در رضی الله تعالی عنه سکزنجی سنه ربیع الاولنده مکه دن بصره جانبنه اوچ قوناق یرده «وجره» دیمکله معروف موضعده هوازن طائفه سی درنك ایتمشلر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یکرمی درت نفر کیمسه ایله آنلری باصمغه کوندرمش ایدی واردیلر غارت ایدوب وافر دوه لرینی وقیونلرینی سوردیلر غنیمتی قسمت ایتدکلری زمانده هر حصه یه اون بش دوه دوشدی و بر دوه یی اون قیون یرینه طوتوب حصه لری برابر لشدردیلر. بوندنصکره ﴿سریهٔ کعب بن عمیر الغفاری﴾ در رضی الله تعالی عنه بو دخی سنهٔ مزبوره ربیع الاولنده اون بش کشی ایله «ذات اطلاح» دیدکلری موضعه کوندرلمش ایدی قتی چوق کافره راست کلدیلر عظیم جنکلر ایتدیلر آخر جمله سی اوراده مرتبهٔ شهادته واصل اولدیلر همان بر کشی مقتوللر ایچنده محکم یاره لو اولوب یاتوردی آنی دخی اولدی صانوب ترك ایتدیلر انجق اول خلاص اولدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خبر ویردکلری زمانده قتی بیحضور اولدی وافر آدم تدارك ایدوب دشمنك اوزرینه کوندرمك قصد ایلدی صکره اورادن قاچوب کیتدکلری مسموعی اولوب فراغت اولندی . بوندنصکره واقع اولان ﴿غزوهٔ مؤته﴾ در ومؤته دیدکلری دیار شامده «بلقا» شهرینك توابعندن بر موضعدر دمشق شهرینه قریب یردر . روایت ایدرلرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری تاریخ هجرتدن سکزنجی ییل جمادی الاولی سنده حارث بن عمیری مکتوب شریفله بصری ملکنه کوندرمش ایدی مؤته دیدیکمز موضعه واردیغی زمانده شرحبیل بن عمر الغسانی دیدکلری کافر قارشو کلوب اوراده حارثی شهید ایلدی ورسول الله صلی الله تعالی علیه

(وسلم)

ابی العلاء بو حدیث شریفی اصحابدن بر رجلدن روایت ایتدی میرك شاه دیدیکه رجلدن مراد عبدالله بن مغفلدر بعض محدثین عبدالله بن سرجسدر بعضیلر حکم ابن عمرودر دیدیلر (ان النبی صلی الله علیه وسلم) تحقیق رسول اکرم حضرتلری (کان یترجل غبا) موی عنبر بویلرینی کاه طرایوب یاغلر ایدی امام نسائی حمید بن عبد الرحماندن روایت ایتدیکه رسول اکرم حضرتلری ایله چوق وقت صحبت ایتمش بر کمسه یه راست کلدم بیوردیکه رسول اکرم حضرتلری بزی هر کون صقال طرامقدن نهی ایتدی دیدی معلوم اوله که یاغ سورنمك وکلاب سورنمك سنتدر قرآن عظیمده حق سبحانه وتعالی حضرتلری برقاچ شیئه مبارك بیورمشدر قرآن عظیمه کتاب مبارك بیوردی مکه یه مبارك بیوردی یغمور صوینه مبارك بیوردی زیتون اغاجنه مبارك بیوردی زیتون یاغی شجرهٔ مبارکه دن مخرج اولدیغیچون صلی الله علیه وسلم حضرتلری بعضا شعر مبارکلرینه طلا ایدرلر

وسلم حضرتلرینك ایلچیلرنده بوندن غیری کیمسه شهید اولمامشدر اندن پیغمبریمز
علیه الصلاة والسلام زید بن حارثه یی اوچ بیك نفر کیمسه نك اوستنه امیر نصب
ایدوب محل مزبوره ارسال ایلدی و بیوردیکه اکر بوسفرده زیدبن حارثه شهید
اولورسه جعفربن ابی طالب انك یرینه امیراوله اولدخی شهیداولورسه عبدالله بن
رواحه امیراوله اکراولدخی شهیداولورسه مسلمانلر هرکمی اختیار ایدرلرسه امیر
نصب ایده لر . روایت اولنورکه فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری زیدبن
حارثه نك النه برآق سنجاق ویروب امرایلدیکه حارثك شهید اولدیغی موضعه واره لر
اوراده کفاردن کیم وارایسه دین اسلامه دعوت ایده لر اکر قبول ایدرلرسه دین
اسلامی تلقین ایده لر اکر مخالفت ایدرلرسه الله تعالی حضرتلرندن عون طلب ایده لر
دخی کافرلره قلج اوره لر اندن فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری مدینه قربنده «ثنیة
الوداع» دیدکلری یوقوش باشنه کلنجه عسکراسلامی وداع ایدوب کوندردی و کندی
یانده قلان اصحاب رضی الله عنهم کیدنلره دعاوثنا ایله مشغول اولدیلر عسکرمدینه دن
آیرلدیغی کبی کفار خبرآلدیلر شرحبیل بن عمرو دیدکلری ملعون قالقوب یوزبیکدن
زیاده کیمسه جمع ایدوب ایلرویه کوزجیلر قودی اسلام عسکری دخی دیارشامده «معان»
دیدکلری موضعه کلوب قوندیلر ودشمنك کثرت وجمعیتنی اشتدیلر وروم پادشاهی
یوزبیك نفر مشرکین ایله «بلقا» مملکتنه کلوب قوندیغی خبر آلدیلر ایکی کیجه تدبیر
وتدارك اوزره اوراده طوردیلر وقصد ایتدیلرکه مکتوب یازوب کفارك بودکلو
غلبه سی اولدیغنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه عرض ایده لر فرمان
عالیلری نوجهله صدور بولورسه اکا کوره عمل ایده لر عبدالله بن رواحه رضی الله
عنه اصحاب کرامی یورکلندیروب بوفکردن فراغت ایتدیردی اورادن حق جل وعلا
حضرتلرینه توکل ایدوب کوچدیلر «موته» یه کلوب اول کون کفار لشکریله ملاقات
ایتدیلر اهل اسلامك امراسی پایان اولوب جنکه مباشرت ایتدیلر سنجاغی زید بن
حارث رضی الله عنه النه آلدی برآز جنك ایلدی آخر کوندرله اوروب شهید
ایتدیلر اندن جعفربن ابی طالب رضی الله عنه سنجاغی النه آلوب آتندن ایندی پایان
اولدی برآز جنك ایدوب اولدخی شهیدا حیلنه ملحق اولدی . امام بخاری رحمة الله
علیه روایتی اوزره اول کون جعفرك مبارك جسمنده کوندر واوق زخمندن طقساندن
زیاده یاره سنی بولدیلر وآتدن اینوب جنك ایتدیکی مصلحت اوبله اقتضا ایدوب
اوراده پایان جنك ایتمك انفع اولدیغیچوندر . ابو داود رحمة الله تعالی علیه روایتنده
ایندیکی زمانده آتی کندی الیله سکرلمشدر تاکیم دشمنه قالوب اوزرنده مسلمانلره
ضررلری طوقنمیه اندنصکره سنجاغی عبدالله بن رواحه النه آلدی اولدخی برآز
جنك ایتدکدنصکره شهادت میسراولدی اندنصکره سنجاغی ابن اقرم آدلو برکیمسه
النه آلدی تا مسلمانلر اوراده خالد بن ولیدی سردارلغه اختیار ایدنجه ابن اقرم
طوتدی اندن خالد النه آلدی واوچ بیك کشی یوزبیك کافره جواب ویرمك محال

ایدی فائدهٔ کثیره سی واردر
سنت شریفدر بزلره دخی
استعمالی لازمدر بزم
دیارلرمزده عادت اولمد .
یغیچون خواطری حفظ
لازمدر زیرابزلر طبیعتده
ونظافتده فخر عالم ایله نه
مناسبتمز واردر اولینی
و آخرینه نظافت
کندولرندن تقسیم اولنان
منبع نظافت و لطافت
صلی الله علیه وسلم
حضرتلری مبارك سر
دولتلرینه الله تعالینك مبارك
بیوردیغی زیت یاغی طلا
ایتدیکی صورتده سن کمسن
نته کیم مولانا بیورر

بیت

از خدا جوییم توفیق ادب
بی ادب محروم کشت از لطف رب
تأمل

﴿باب ماجاء فی شیب رسول الله صلی الله علیه وسلم﴾

شیب شعرك بیاض اولمسی
دیمکدر بوباب رسول اکرم
حضرتلرینك شعرلرینك
بیاض اولمسی حقنده وارد
اولان احادیث شریفه
بیاننده در

﴿الحدیث الاول﴾

(حدثنا محمد بن بشار)
مصنف بیورر بوحدیث
شریفی بزه بشاراوغلی محمد
خبر ویردی (اخبرنا

مشغولدر اوغلانی کوزده‌من انکچون اسیره حق حضانه یوقدر والله اعلم ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ام المؤمنین میمونه رضی الله عنها خاتونی بو بیلده آلمشدر تفصیلی اشاغیده کلسه کرکدر. بوندنصکره ﴿سریهٔ ابن ابی العوجاء سلمی﴾ در رضی الله عنه یدنجی ییل ذی الحجه سنده اللی نفر کیمسه ایله بنی سلیم طائفه سنه ارسال اولنمشلر ایدی واردیلر جنك ایتدیلر قتی چوق کافر کلوب اصحابی اورتایه آلدیلر اکثریسی شهادت مرتبه سنی بولدی ابن ابی العوجاء دخی محکم یاره لندی آخر صفر آینده کلوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنه یتشدی. بوندنصکره ﴿سریهٔ غالب بن عبدالله اللیثی﴾ در سکزنجی ییل صفرنده «کدید» دیمکله معروف یرده بنی الملوح دیدکلری طائفه‌نك اوستنه کوندرلمش ایدی واردیلر خیلی غنیمت حاصل ایتدیلر وخالد بن ولید وعثمان ابن ابی طلحه وعمرو بن العاصی بو آی ایچنده مدینه‌یه کلوب مسلمان اولدیلر . اما ابن ابی خیثمه قولنجه بشنجی ییلده وحاکم روایتنده یدنجی ییلده مسلمان اولدیلر دینلمشدر وینه بو آی ایچنده مذکور غالب رضی الله عنه ایکیوز نفر کیمسه ایله سابقا ذکر اولنان بشر بن سعدك یولداشلری شهید اولدیغی موضعه کوندرلدی واردیلر کفاری صباح وقتنده باصدیلر چوق کافر قیردیلر وطوارلرینی سوروب کتوردیلر. بوندنصکره ﴿سریهٔ شجاع بن وهب الاسدی﴾ در رضی الله تعالی عنه سکزنجی سنه ربیع الاولنده مکه‌دن بصره جانبنه اوچ قوناق یرده «وجره» دیمکله معروف موضعده هوازن طائفه‌سی درنك اتمشلر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یکرمی درت نفر کیمسه ایله آنلری باصمغه کوندرمش ایدی واردیلر غارت ایدوب وافر دوه‌لرینی وقیونلرینی سوردیلر غنیمتی قسمت ایتدکلری زمانده هر حصه‌یه اون بش دوه دوشدی و بر دوه‌یی اون قیون یرینه طوتوب حصه‌لری برابر لشدردیلر. بوندنصکره ﴿سریهٔ کعب بن عمیر الغفاری﴾ در رضی الله تعالی عنه بو دخی سنهٔ مزبوره ربیع الاولنده اون بش کشی ایله «ذات اطلاح» دیدکلری موضعه کوندرلمش ایدی قتی چوق کافره راست کلدیلر عظیم جنکلر ایتدیلر آخر جمله‌سی اوراده مرتبهٔ شهادته واصل اولدیلر همان بر کشی مقتوللر ایچنده محکم یاره‌لو اولوب یاتوردی آنی دخی اولدی صانوب ترك ایتدیلر انجق اول خلاص اولدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خبر ویردکلری زمانده قتی بیحضور اولدی وافر آدم تدارك ایدوب دشمنك اوزرینه کوندرمك قصد ایلدی صکره اورادن قاچوب کیتدکلری مسموعی اولوب فراغت اولندی ۰ بوندنصکره واقع اولان ﴿غزوهٔ مؤته﴾ در ومؤته دیدکلری دیار شامده «بلقا» شهرینك توابعندن بر موضعدر دمشق شهرینه قریب یردر . روایت ایدرلرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری تاریخ هجرتدن سکزنجی ییل جمادی الاولی سنده حارث بن عمیری مکتوب شریفله بصری ملکنه کوندرمش ایدی مؤته دیدیکمز موضعه واردیغی زمانده شرحبیل بن عمر الغسانی دیدکلری کافر قارشو کلوب اوراده حارثی شهید ایلدی ورسول الله صلی الله تعالی علیه

ابی العلاء بو حدیث شریفی اصحابدن بر رجلدن روایت ایتدی میرك شاه دیدیکه رجلدن مراد عبدالله بن مغفلدر بعض محدثین عبدالله بن سرجسدر بعضیلر حکم ابن عمرودر دیدیلر (ان النبی صلی الله علیه وسلم) تحقیق رسول اکرم حضرتلری (کان یترجل غبا) موی عنبر بویلرینی کاه طرایوب یاغلر ایدی امام نسائی حمید بن عبد الرحماندن روایت ایتدیکه رسول اکرم حضرتلری ایله چوق وقت صحبت ایتمش بر کمسه‌یه راست کلدم بیوردیکه رسول اکرم حضرتلری بزی هر کون صقال طرامقدن نهی ایتدی دیدی معلوم اوله‌که یاغ سورنك وکلاب سورنك سنتدر قرآن عظیمده حق سبحانه وتعالی حضرتلری برقاچ شیئه مبارك بیورمشدر قرآن عظیمه کتاب مبارك بیوردی مکه‌یه مبارك بیوردی یغمور صوینه مبارك بیوردی زیتون اغاجنه مبارك بیوردی زیتون یاغی شجرهٔ مبارکه‌دن مخرج اولدیغیچون صلی الله علیه وسلم حضرتلری بعضا شعر مبارکلرینه طلا ایدرلر

(وسلم)

وسلم حضرتلرينك ايلچيلرنده بوندن غيرى كيمسه شهيد اولمامشدر اندن پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام زيد بن حارثه يى اوچ بيك نفر كيمسه نك اوستنه امير نصب ايدوب محل مزبوره ارسال ايلدى و بيورديكه اكر بوسفرده زيدبن حارثه شهيد اولورسه جعفربن ابى طالب انك يرينه اميراوله اولدخى شهيداولورسه عبدالله بن رواحه اميراوله اكراولدخى شهيداولورسه مسلمانلر هركمى اختيار ايدرلرسه امير نصب ايده لر . روايت اولنوركه فخرعالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى زيدبن حارثه نك النه برآق سنجاق ويروب امرايلديكه حارثك شهيد اولديغى موضعه وارەلر اوراده كفاردن كيم وارايسه دين اسلامه دعوت ايده لر اكر قبول ايدرلرسه دين اسلامى تلقين ايده لر اكر مخالفت ايدرلرسه الله تعالى حضرتلرندن عون طلب ايده لر دخى كافرلره قلج اوره لراندن فخرعالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى مدينه قربنده «ثنية الوداع» ديدكلرى يوقوش باشنه كلنجه عسكراسلامى وداع ايدوب كوندردى و كندى ياننده قلان اصحاب رضى الله عنهم كيدنلره دعاوثنا ايله مشغول اولديلر عسكرمدينه دن آيرلديغى كبى كفارخبرآلديلر شرحبيل بن عمرو ديدكلرى ملعون قالقوب يوزبيكدن زياده كيمسه جمع ايدوب ايلرويه كوزجيلرقودى اسلام عسكرى دخى ديارشامده «معان» ديدكلرى موضعه كلوب قونديلر ودشمنك كثرت وجمعيتنى اشتديلر وروم پادشاهى يوزبيك نفر مشركين ايله «بلقا» مملكتنه كلوب قونديغى خبر آلديلر ايكى كيجه تدبير وتدارك اوزره اوراده طورديلر وقصد ايتديلركه مكتوب يازوب كفارك بودكلو غلبه سى اولديغى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه عرض ايده لر فرمان عاليلرى نوجهله صدور بولورسه اكا كوره عمل ايده لر عبدالله بن رواحه رضى الله عنه اصحاب كرامى يوركلنديروب بوفكردن فراغت ايتديردى اورادن حق جل وعلا حضرتلرينه توكل ايدوب كوچديلر «موته» يه كلوب اول كون كفار لشكريله ملاقات ايتديلر اهل اسلامك امراسى يايان اولوب جنكه مباشرت ايتديلر سنجاغى زيد بن حارث رضى الله عنه النه آلدى برآز جنك ايلدى آخر كوندرله اوروب شهيد ايتديلر اندن جعفربن ابى طالب رضى الله عنه سنجاغى النه آلوب آتندن ايندى يايان اولدى برآز جنك ايدوب اولدخى شهيدا حيلنه ملحق اولدى . امام بخارى رحمة الله عليه روايتى اوزره اول كون جعفرك مبارك جسمنده كوندر واوق زخمندن طقساندن زياده يارەسنى بولديلر وآتدن اينوب جنك ايتديكى مصلحت اوبله اقتضا ايدوب اوراده يايان جنك ايتمك انفع اولديغيچوندر . ابو داود رحمة الله تعالى عليه روايتنده ايندىكى زمانده آتى كندى اليله سكرلمشدر تاكيم دشمنه قالوب اوزرنده مسلمانلره ضررلرى طوقنميه اندنصكره سنجاغى عبدالله بن رواحه النه آلدى اولدخى برآز جنك ايتدكدنصكره شهادت ميسراولدى اندنصكره سنجاغى ابن اقرم آدلو بركيمسه النه آلدى تا مسلمانلر اوراده خالد بن وليدى سردارلغه اختيار ايدنجه ابن اقرم طوتدى اندن خالد النه آلدى واوچ بيك كشى يوزبيك كافره جواب ويرمك محال

ايدى فائدۀ كثيرەسى واردر سنت شريفدر بزلره دخى استعمالى لازمدر بزم ديارلرمزده عادت اولمديغيچون خواطرى حفظ لازمدر زيرا بزلر طبيعتده ونظافتده فخر عالم ايله نه مناسبتمز واردر اولين و آخرينه نظافت كندولرندن تقسيم اولنان منبع نظافت و لطافت صلى الله عليه وسلم حضرتلرى مبارك سر دولتلرينه الله تعالينك مبارك بيورديغى زيت ياغى طلا ايتديكى صورتده سن كمسن نه كيم مولانا بيورر

بيت

ازخدا جوييم توفيق ادب
بى ادب محروم كشت ازلطف رب

تأمل

﴿باب ماجاء فى شيب رسول الله صلى الله عليه وسلم﴾

شيب شعرك بياض اولمسى ديمكدر بو باب رسول اكرم حضرتلرينك شعرلرينك بياض اولمسى حقنده وارد اولان احاديث شريفه بياننده در

﴿الحديث الاول﴾

(حدثنا محمد بن بشار) مصنف بيورر بوحديث شريفى بزه بشاراوغلى محمد خبر ويردى (اخبرنا

وممتنع دائره‌سنده اولمغين اوراده اهل اسلام برمقدار انهزام شكلن باغلديلر دينلمشدر. حاكم رحمة الله عليه نقلنده خالد بن وليد رضى الله تعالى عنه محكم جنكلر ايدوب چوق كافر قيردى وخيلى غنيمت آلدى ديمشلردر. ومحمد بن اسحق رحمة الله عليه قولنجه مسلمانلر صمديلر طيانوب طورديلر عظيم جنكلر ايتديلر آخر الامر ايكى عسكر ايكى جانبه چكلدى دونديلر آيرلديلر هيچ برعسكره قاچوب بوزغونلق ايتمك واقع اولمدى ديو بيورلمشدر. وجعفر بن ابى طالب سنجاق النده ايكن اول قولنى چالوب دوشورديلر اول برالنه آلدى اول قولنى دخى دوشورديلر آخر كنديسنى دخى شهيد ايتديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن مرويدركه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى جعفره ايكى قولونك يرينه ايكى قنات ويرمشدر اول قناتلرله جنتده نره‌يه استرسه اوچوب كزرديو بيورمشدر . امام طبرانى رحمة الله عليه روايتنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى عبدالله بن جعفره « هنيئا لك ابوك يطير مع الملائكة فى السماء » ديو بيوردى. معناسى عبدالله حضرتلرينه جعفر ملكلرله كوكده اوچرديو بشارت ايدوب قوتلولقدر. وجعفر رضى الله عنه حضرتلرينه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى قنات خلق ايدوب ملائكه ايله اوچاق خصوصنده عبارات متغايره ايله چوق حديث شريف روايت اولنمشدر . سهيلى رحمة الله عليه ايدر اول قناتلركه جعفره ويرلمشدر بويله دكلدركه قوش قنادى كبى پرتويلو نسنه اوله زيرا انسان صورتى جميع صورتلردن اشرفدر بلكه قناتلردن مراد صفت ملكيه وقوت روحانيه‌دركه حق تعالى حضرتلرى جعفره ارزانى بيورمشدر قرآن عظيمده دخى عضو انسانيدن جناحله تعبير اولنوب حضرت موسى عليه السلامه ﴿واضمم يدك الى جناحك﴾ ديو بيورلمشدر مجاز طريقيله ايكى جانب مراد اولنمشدر. وعلما رحمهم الله تعالى ملائكه‌نك جناحلرى حقنده صفات ملكيتدر معاينه اولمايجه نه اولديغى فهم اولنمز ديو بيورمشلردر . اما امام ابن حجر رحمة الله عليه سهيلينك بوسوزلرينى بكنميوب منع سمتنه سالك اولدى وقنادى كرچكدن بياغى قنات اولمغى ترجيح ايلدى . وامام بيهقى رحمة الله تعالى عليه نقلنده جعفرك قناتلرى ياقوتدندر ديو بيورلمش اوله وجبرائيل عليه السلامك قناتلرى انجودندر دينلمش اوله وحق جل وعلا حضرتلرينك قدرتنه نظرا ياقوتدن وانجودن قنات اولمق اصلا بعيد دكلدر زيرا انسانك وغيرى حيواناتك اصلى برقطره صوايكن حق تبارك وتعالى اول برقطره صويك بعضيسنى ات وبعضيسنى سكر وبعضيسنى كوك ايلركه بونلر برى برينه بكزه‌مزلر پس جائزدركه اتدن كوك بتورديكى كبى ياقوت وانجو بتوره بوكا نه مانع واردر حق تعالى حضرتلرينك قدرت تامه‌سنه نهايت يوقدر . روايت اولنوركه يعلى بن اميه رضى الله عنه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه مؤته حادثه‌سندن خبر كتورديكى زمانده پيغمبر عزعليه الصلاة والسلام حضرتلرى ايتدى استرسك سن بكا خبرويرايسترسك بن سكا خبر ويره‌يمكه نيجه اولمشدر . يعلى ايتدى سز بيورك يارسول الله اندن فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى باشلدى نيجه واقع اولدى

(ايسه)

ابوداود) محمد بن بشار ديدى حافظ وثقه اولان ابوداود طيالسى بو حديث شريفى بزه خبر ويردى (اخبرنا همام) ابوداود ديدى بو حديث شريفى بزه همام بن يحيى خبر ويردى (عن قتادة) همام قتاده‌دن اخذ ايتدى (قال) قتاده ديدى (قلت لانس بن مالك) بن انسدن سؤال ايتدم (هل خضب رسول الله صلى الله عليه وسلم) رسول اكرم قنه ايله مبارك شعر شريفلرينى بويادى‌لرمى (قال) انس ديدى (لا لم يبلغ) رسول اكرم حضرتلرينك شعر شريفلرى بياض اولمسى بالغ اولمدى (ذلك) قنه ايله بويامسه يعنى رسول اكرم حضرتلرينك شيبى خضاب اولنمق مرتبه‌يه بالغ اولمدى خضاب صاجى وصقالى قنه ايله بويامغه ديرلر (انما كان شيبا) انجق رسول اكرم حضرتلرينك شعرلرينك بياضى (فى صدغيه) صقال باشلرنده اولدى صادك ضمى ودالك سكونيله صدغ كوز ايله قولاق بيننده اولان شعره اطلاق اولنور امام بخارى روايت ايتديلركه رسول اكرم

ایسه بربر خبر ویردی یعنی ایتدی یارسول الله اول تکری حقیچونکه سنی حق
پیغمبر کوندردی مؤته قومنك خبرندن برحرف قومادك هپ سویلدك نیجه بیوردك
ایسه اویله واقع اولدی دیدی . بعض روایتده وارد اولمشدرکه جنك اولدیغی
کونده حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك امریله رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینك طوردیغی یر یوقارو قالقوب شولقدر یوکسلدیکه کندی مبارك کوزیله
جنك نیجه اولدیغنی تماشا ایلدی دیو بیورلمشدر . بوندنصکره ﴿ سریهٔ عمرو بن
العاصی[۲] ﴾ در رضی الله عنه سکزنجی ییل جمادی الآخره سنده «ذات السلاسل»
دیدکلری یره کوندرلمش ایدی بویله تسمیه اولندیغنك وجهنده بیورلمشدرکه اوراده
کافرلر بری برینی ترك ایدوب قاچامق ایچون زنجیرلرله کندیلرینی بری برینه باغلامشلر
ایدی وبوسریه نك سببی اول ایدیکه قضاعه طائفه سندن برجماعت غارت قصدینه
جمعیت ایتدیلر دیو رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خبر کلدی اندن
امر ایلدی مهاجرین وانصارك کزیده لرندن اوچیوز نفر کیمسه ایله عمروی اول
جانبه کوندردی وعمروه برآق سنجاق وبرسیاه بیراق ویردی اصحاب کرام اراسنده
اوتوز کشی آتلو وار ایدی دشمنه یقین واردقلری زمانده کفارك قتی کثرتی ایشتدیلر
دخی پیغمبر عز علیه الصلاة والسلامه خبر کوندروب یاردم ایستدیلر رسول الله
صلی الله علیه وسلم حضرتلری دخی ابوعبیدة بن الجراحه برسنجاق ویروب مهاجرین
وانصارك یرارلرندن ایکیوز کشی چیقاروب عبیده یه قوشدی وبوجماعتك ایچنده
حضرت ابی بکر الصدیق وعمر بن الخطاب رضی الله عنهما بیله ایدیلر پس امر ایلدیکه
واره لر عمروه یتیشه لر جمله سی برجماعت اوله لر ارالرنده اختلاف اولمیه اورادن
ابوعبیده دخی اصحابیله قالقوب کلدیلر عمروه واصل اولدیلر ابوعبیده رضی الله عنه
دیلدیکه اصحابه امامت ایلیه عمرو بن العاصی ایتدی سن بکا یاردمه کلمشسك بوطائفه نك
امیرلری اصل بنم دیدی وخلقه نمازی عمرو قیلدردی ابوعبیده دخی اکا اطاعت
واقتدا اوزره اولدی. والحاصل واردیلر دشمنی باصدیلر جمعیتی طاغیدوب هر برینی
بر یکا قاچوردیلر. بوندنصکره ﴿ سریهٔ ابی عبیدة بن الجراح ﴾ در رضی الله تعالی
عنه سکزنجی ییل رجبنده قریش طائفه سی نقض عهد ایتدکدنصکره واقع اولمش
ایدی دیمشلردر. صحیحنده وارد اولمشدرکه اوچیوز نفر کیمسه ایله چیقمش ایدی
وبعضیلر قولنجه اوچیوز اوندن زیاده کیمسه ایله کیتدی دیمشلردر. امام مسلم رحمة الله
علیه روایتنده حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه بوسریه ده بیله ایدی ومقصود
قریش قومنك قافله لرینی آلمق ایدی. اما کتب سیرده دریا کنارینه قریب یرده «قبلیه»
دیمکله معروف موضعده جهینه طائفه سندن برقبیله نك اوستنه کوندرلمشلر ایدی دیو
مسطوردر اما بعض علما بیورمشلردرکه ذکر اولنان ایکی غرض ماییننده منافات
یوقدر جائزدرکه هم قریش قافله سی ایچون هم مذکوره قبیله ایچون ارسال اولنمش
اوله لر زیرا ایکی مصلحتك سمتلری بر ایدی دیمشلردر وصحابهٔ کرام رضی الله عنهم

[۲] قال الزرقانی بالیاء وحذفها والصحیح بالیاء مصححه

حضرتلرینك بیاض
شعرلری صقال باشلرنده
وچکه سنده ایدی مسلم
انسدن روایت ایتدیکه
اغرمش شعر رسول اکرم
حضرتنك صقال باشلرنده
وچکه سی اوستنده ومبارك
رأس شریفنده ایدی وینه
انسدن مرویدرکه رسول
اکرم حضرتلرینك بیاض
اولمش مویلرینك مجموعی
یکرمی عدده بالغ اولمزایدی
(ولکن ابوبکر رضی الله
تعالی عنه خضب) لکن
صدیق اکبر حضرتلری
صقاللرینی و صاچلرینی
بویارلر ایدی (بالحناء)
قنه ایله (والکتم) یمندن
کلور مرسین یپراغنه بکزر
برنباتدر انکله قنه یی بر
برینه قارشدردقده صاچه
وصقاله سورلسه بیاض
اولان شعرلر قرال اولور
یالکز قنه سورلسه بیاض
شعر قرمزی اولور
حضرت عمر رضی الله تعالی
عنه انجق قنه ایله خضاب
ایدرایدی اماسیاه ایله صاچ
وصقال بویامق ممنوعدر
شمس الدین سیواسی بیورر
معلوم اوله که حضرت ابو
بکر الصدیق رضی الله تعالی
عنهك اسمی عبدالله در
ابوبکر رضی الله تعالی عنهك

بودفعه يولده قتى آز ذخيره ايله چيقمشلر ايدى هر كشى يه جكنى آرقاسنده كوتورمش ايدى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام دخى برمقدار خرما ويرمش ايدى اولان ذخيره لرى تمام اولدى دخى اغاج يپراقلريني يديلر . ابو الزبيردن مرويدركه ايتدى عصالريمزله اغاج يپراقلريني دوشيردك دخى صو ايله ايصلادوب بر ايدك ديو حكايه ايلر ايدى وقيس بن سعد رضى الله عنه بردوه صاتون آلوب اصحابه بوغازلدى يديلر ائمهٔ سته رحمهم الله تعالى روايتلرنده جابر رضى الله عنه حضرتلرندن مرويدركه ايتدى اوچيوز راكب ايدك رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى بزى غزايه كوندردى اميريمز ابوعبيدة بن الجراح ايدى واردق دريا كنارنده طوردق آزيغمز توكندى حتى اغاج يپراغنى يدك اندنصكره دريا «عنبر» ديمكله معروف بربالغى طشره آتدى يارم آى اول بالقدن اكل ايتدك حتى جسدلريمز صلاح بولدى ديو بيورمشدر وابوعبيده رضى الله عنه ذكر اولنان بالغك ايككوسنى آلوب كمر كبي قودى دخى آلتندن بر بيوك دوه كچدى ديو بيوردى. بخارى ومسلم روايتلرنده بودخى واردركه جابر ايتدى مدينه يه كلديكمز زمانده رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه بالق قصه سنى خبر ويردك فخر كائنات افنديمز بيوردى اول بر رزق ايدى كه حق جل وعلا حضرتلرى دريادن آنى سزك ايچون چيقاردى اتندن سزده برمقدار وارميدركه بزه ويره سكز ديدى رسول الله حضرتلرينه دخى برمقدار كوتوردك آنلرده اكل بيوردى ديو بيورمشدر . بوندنصكره ﴿ سريهٔ ابى قتاده ﴾ در رضى الله عنه نجد ولايتنده «خضره» ديمكله معروف يره ارسال اولنمش ايدى سكزنجى ييل شعباننده اون بش نفر كيمسه ايله غطفان طائفه سنك اوستنه وارديلر برمقدار كيمسه قيرديلر وخيلى اسير آلديلر وايكيوز دوه وايكى بيك قيونلريني سورديلر اون بش كيجه بيانده اولوب دخى مدينهٔ منوره يه كيرديلر. بوندنصكره ينه ﴿ سريهٔ ابى قتاده ﴾ در بودفعه مدينهٔ منوره دن اوچ قوناق يرده «بطن اضم» ديمكله معروف يره كوندرلمش ايدى وبوسريه نك سببى اول ايدى كه خواجهٔ عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى مكهٔ مكرمه اهلنه غزا ايتمك مراد ايدندى دخى سكز نفر كيمسه ايله ابوقتاده يى موضع مزبوره كوندردى تاكه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اول جانبه توجه ايتدى صانه لر اطرافه خبر كيده اهل مكه كندولر اوستنه واريله جغنى طويه لر . روايت اولنديكه يولده عامر بن الاضبط ديدكلرى كيمسه يه راست كلديلر اصحاب كرامه مسلمانلر سلامنى ويروب «السلام عليكم» ديدى محلم بن جثامه سلامنه باقيوب اوراده عامرى قتل ايتدى اندن حق سبحانه وتعالى حضرتلرى ﴿ ولا تقولوا لمن القى اليكم السلام لست مؤمنا ﴾ آيت كريمه سنى انزال ايلدى. معناسى سزه مسلمانلر سلامنى ويره نه سن مؤمن دكلسك ديمه يك ديمكدر . ابن جرير روايتنده بودخى مذكوردركه مدينه يه كلدكلرى زمانده محلم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كلدى قارشوسنده اوطوردى كناهلرى مغفرت

(اولنمق)

كنيه سى وباباسى ادى عثماندر كنيه سى ابوقحافه در عربده كنيه معروف ومشهور اولمغين كنيه سيله مشهور اولوب ابو بكر رضى الله تعالى عنه ابن ابى قحافه بن عامر بن عمرو بن كعب بن سعيد بن تيم بن مره بن كعب ديرلر پس مره حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلمك يدنجى اتاسيدر لاجرم اول نسب طاهره يدنجى اتاده جمع اولمش اولور و لقب شريفلرندن برى عتيقدر سببى بو اولديكه بر كون حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم مبارك يوزينه نظر ايدوب «هذا عتيق الله من النار» ديو بيورديلر يعنى اللهك ناردن ازادلى قوليدر ديمك اولور پس بو لقب ايله شهرت بولدى وبر لقبلريدخى صديقدر زياده انانجى ديمك اولور رسول اكرم صلى الله عليه وسلم دعواى نبوتده ودعوت اسلامده وامر معراجده واخبار معادده بغير تردد تصديق ايدوب اناندیغيچون صديق ديو لقب بيورديلر وامام على كرم الله وجهه ابوبكره صديق آدى رضى الله تعالى عنه كوكدن اينمشدر

اولنمق ایچون مراد ایدندیکه خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری استغفار ایلیه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حق جل وعلا حضرتلری سنی مغفرت ایلیه دیو بیوردی محلم اغلیه رق قالقوب کتدی یدی کون کچمدن وفات ایلدی دفن ایتدیلر یرقبول ایتمیوب طشره آتدی. برروایتده ینه دفن ایتدیلر تکرار طشره آتدی آخر قومی کوردیلر اولمز بردره یه ایلدوب اوزرینه بیوك طاشلر باصدردیلر التنده قالدی دیمشلردر. ابن جریر روایتنده بویله واقع اولدیغی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه نقل ایتدکلرنده « ان الارض تقبل من هو شر من صاحبکم ولکن یرید الله ان یعظکم » دیو بیوردی. معناسی تحقیقا یر سزك صاحبکزدن یعنی محلمدن دخی یرامز اولان کیمسه یی قبول ایلر ولکن اکا بو ایش اولمقدن حق تعالی دیلرکه سزه وعظ ایده دیمکدر. محصلی بودرکه یرمشرکلری ویهودیلری قبول ایلر طشره آتمز محلم خود قتل نفس ایتمکله کافر اولمدی نهایت کناهکار اولدی آنی یرقبول ایتمدیکنك وجهی بودرکه کوره سکز عبرت آله سکز سزه نصیحت اوله برکشینك کفری ثابت اولمدن کندو ظنکز ایله کافردر دیو قتل ایتمیه سکز دیمکدر بوندنصکره واقع اولان ﴿فتح مکه﴾ در شرفها الله تعالی الی یوم الآخرة حق تعالی حضرتلری رسولنه میسر قیلدیغی فتوحاتك اعظمی فتح مکه در بونك سببیله دین اسلامی اعزاز واکرام ورسول اکرمی اجلال واعظام ایلمشدر. روایت اولنورکه حدیبیه ییلنده قریش قومی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله مصالحه ایتدکلری زمانده بویله شرط ایتمشلر ایدیکه قبائل عربدن هرقبیله مختار اوله استر ایسه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله دوستلق اوزره اوله استر ایسه قریشله دوستلق اوزره اوله اندن هرقبیله برجانبی اختیار ایدوب بنی بکر قبیله سی قریشه اتباع ایلیوب خزاعه قومی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك جناب شریفلرینه انتساب ایتمشلر ایدی وزمان جاهلیتده بنی بکرله خزاعه مابینلرنده چوق جنك وجدال واقع اولمشیدی خصومت سابقه لری وار ایدی اسلام ظهور ایتدکدنصکره بری برندن برمقدار ال چکمشلر ایدی حدیبیه صلحی واقع اولدقدنصکره برکون ینه بنی بکر طائفه سندن نوفل بن معاویه دیدکلری کافر کندو اقرباسندن برقاچ کیمسه اویدوروب خزاعه قبیله سی « وتیر » دیدکلری صولرینك اوزرینه قونمشلر ایدی کیجه ایله واردیلر برکیمسه لرین آلدیلر خزاعه قومی دخی طویدیلر اویاندیلر آردلرینه دوشوب حرب وقتال ایده رك تا مکه حرمنه کیردیلر قریش طائفه سی بنی بکره سلاح ویردیلر بعضیلری دخی اوغورین کیجه ایله یانلرینه دوشوب بیله جنك ایتدیلر. والحاصل قریشدن بومقوله خباثت ظهور ایدوب نقض عهد مقرر اولنجه خزاعه قومندن عمرو بن سالم قرق نفر را کبله قالقوب مدینه ده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خاکپای شریفلرینه کلوب ماجرایی عرض ایلدی رسول الله حضرتلرندن یاردم طلب ایلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه

دیو قسم ایتمشلردر غالبا وجهی بواولدکه ﴿ والذی جاء بالصدق وصدق به ﴾ آیت کریمه سنده ارباب تفسیرك « جاء بالصدق » دن مراد محمد علیه السلام در « وصدق به » آیتندن مراد ابوبکر رضی الله تعالی عنه در دیدکلری اوله وجه له صحابه دن اسلامده سابقدر زیرا حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم « اول من آمن بی ابو بکر » رضی الله تعالی عنه دیو بیوردیلر *امام شعبی حبیب اکرمه اول ایمان کتورن کیمدر دیو ابن عباس حضرتلرینه سؤال ایتدکده ابوبکر رضی الله تعالی عنه دیوجواب ویردی اکرچه اول ایمان کتورن نسادن خدیجة الکبری رضی الله تعالی عنها اولوب وایکنجی صبیاندن حضرت علی کرم الله وجهه اولوب واوچنجی رجالدن زید بن حارث اولدیغی مصححدر لکن بوایکی سرور ایمانلرین اظهار ایتمسی حضرت ابوبکر رضی الله تعالی عنه ایمان کتوردکدنصکره اولدیغی دخی مقرردرپس تأویل ایله (اول من آمن بی) یرنده درو حضرت صلی الله

وسلم حضرتلری دخی محکم مؤکد وعدهٔ کریمه‌لر بیوروب خزاعه قبیله‌سنه نصرتی
مقرر ایلدی ومرادشریفلری نه‌ایدیکنی کیمسه‌یه اعلام ایتمدن حرب وقتال مهماتی
تدارکه باشلدی اول جانبدن قریش قومی دخی ایتدکلری قباحتك تکبتنی چکمك
اضطرابنه دوشوب خصوصلرینی تدارك ایچون ابوسفیانی رسول الله صلی الله تعالی
علیه‌وسلم حضرتلرینه کوندردیلر کلدی تجدید عهد ایدوب مدت صلحی زیاده ایتلك
مراد ایدندی فخرکائنات علیه‌افضل الصلوات افندیمز حضرتلری یوز ویرمیوب
ابوسفیان ینه چیقوب کتدی فخر کائنات صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری قریش
اوزرینه واره‌جغنی کیمسه‌یه دیمزایدی اماغزا تدارکنی کورك دیو صحابهٔ کرامه امر
ایلمش ایدی اندن مسلمانلرایچندن حاطب رضی‌الله عنه مکتوب یازوب قریش قومنه
خبرکوندری رسول‌الله‌اصحابنه غزایه چیقمق امرایلدی سزدن غیری یره واره‌جغی
سزمه‌زم غافل اولمیه‌سکز دیدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری بوحالدن رسولنه خبر
ویروب ماجرایی بیلدردی اندن رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری علی وزبیر
ومقداد رضی‌الله‌تعالی‌عنهم حضرتلرینه امر ایدوب وارك « روضهٔ خاخ » دیدکلری
یرده مکه‌یه کیدر برعورت بولسه‌کز کرکدر انده برمکتوب واردر اول مکتوبی
الندن آلوب بکا کتوره‌سکزدیدی اندن اوچی کتدیلر ذکراولنان یره واردقلری
کبی عورتی بولدیلر کتور مکتوبی دیدیلر نه‌صل مکتوب دیدی عبث سویلمه یامکتوبی
ویر یاخود اثوابکی صویوب کوره‌لم دیدیلر عورت کوردیکه خلاصه مجال یوق
مکتوب صاچنك ایچنده ایدی چیقاردی اللرینه ویردی آلدیلر رسول‌الله صلی‌الله
تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینه کتوردیلر آچدی نظر ایدوب کوردیلر که حاطب مکه
مشرکلرینه کوندروب پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك بعض احوالنی
یازمش اندن حاطبی کتوردیلر رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری یاحاطب ندر
بومکتوب دیدی حاطب ایتدی یارسول‌الله عجله ایتمه غرضمی بیان ایده‌یم دیدی بن
قریش ایچنه بیاندن کلوب قارشمش برکشی‌ایدم سائرمهاجرین کبی دکیلم کندولردن
اولمم دخی مکه شهرنده قلان اهلمی قرابتلری حسبیله حمایه ایده‌لر لازم کلدیکه
بنده برطریقله مدارا ایلیم تاکه ارالرنده اولان منسوباتمی انجتمیه‌لر انك ایچون بویله
ایتدم یوقسه حاشا مرتد اولدیغمدن واسلامدنصکره کفره رضا ویردیکمدن ایتمدم
دیدی خواجهٔ صاحب کرم صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلری کرچك سویلر دیو
تصدیق بیوردی حضرت عمر رضی‌الله تعالی‌عنه یارسول‌الله قو شومنافقك بوینی
اورایم دیدی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری بیوردی یاعمر بوکشی
بدر غزاسنه حاضراولمش کیمسه‌در نه‌بیلورسك بلکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری
بدره حاضر اولنلره دیله‌دیککزی ایشلیك بن‌سزی مغفرت ایلدم دیمش اوله اندن
حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ یاایها‌الذین آمنولاتتخذوا عدوی وعدوکم اولیاء
تلقون الیهم بالمودة ﴾ آیت کریمه‌سنی انزال ایلدی. فتح الباری صاحبی رحمة‌الله علیه

علیه وسلمك محراب
شریفنده اول امامت ایدن
ومنبر منیفنده اول خطابت
ایدن ابو بکر الصدیق
رضی‌الله‌تعالی عنه ایدیکی
متفق علیهدر صحابه‌دن
منقولدرکه حضرت ابوبکر
رضی‌الله‌تعالی عنهك ایمانی
سمادن نازل اولمش وحیه
شبیه ایدی زیرا زمان
جاهلیتده شامده تجارت
ایدردی برواقعه کوروب
بحیرا نام برراهبه واقعه‌یی
عرض ایتدکده راهب
قندنسك دیوسؤال ایدنجه
مکه قومندنم دیدی قنغی
قبیله‌دنسك دیوب قریشدن
ایدوکنی معلوم ایدنجه
بشارت ایدوب قومکدن
یقینده براولوپیغمبر ظهور
ایدر حیاتنده وزیری
ومماتندنصکره خلیفه‌سی
اولسك کرك واول آخر
زمان پیغمبری اولسه‌کرك
دیو تعیین ایتمشدی
وحضرت صدیقده بو
سری صدرنده کزلمشدی
اول‌زمانکه حضرت حبیب
اکرم صلی‌الله علیه وسلم
دعوت اسلامه شروع
بیوردیلر حضرت ابوبکر
رضی‌الله‌تعالی عنه ایتدیکه
یامحمد بودعوایی‌که ایدرسك
بوکاشاهدك وارمی ایتدی‌یاابا

(بیورمشدر)

بیورمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حاطبك کلامنی تصدیق بیوردقدنصکره حضرت عمر قو یارسول الله شو منافقك بوینی اورایم دیدیکنك وجهی بوایدیکه حضرت عمر رضی الله عنه اسلامی قوی کیمسه ایدی ومنافقلری سومز ایدی شویله صاندیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك امر شریفنه مخالفتله قتله مستحق اوله امانیه بویله ایدیکنه تمام اعتقادی دخی یوغیدی انك ایچون فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلمدن اجازت ایستدی ومنافق دیدیکی ظاهر حالنه مخالف ایش ایشلدیکی ایچون ایدی فی الحقیقه حاطبك دخی اول ایشی ایشلمکدن مرادی کندی بیان ایتدیکی معنی ایدی بوملاحظه ایله اولنجه ضرر کلیه دیو تأویل ایتمشیدی یوقسه حاطبك فساد اعتقادی یوغیدی . بعض اهل مغازینك یازدقلری ویحیی بن سلام رحمة الله علیهك تفسیرنده مسطور اولدیغی اوزره حاطبك صورت مکتوبی همان بوایدی « اما بعد یامعشر قریش فان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم جاءکم بجیش یسیر کالسیل فوالله لوجاءکم وحده لنصره الله وانجزله فانظروا لانفسکم » معناسی ای قریش جماعتی تحقیقا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سزه سیل کبی یورر عسکرله کلمك مقرر اولدی والله اکر یالکز وارسه دخی الله تعالی اکا یاردم ایدوب وعده سنه وفا ایلر اعدی کندو احوالکزه نظر ایلیك دیمکدر . آندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اطرافده اولان قبائل عربه امرلر کوندردی اسلم وغفار ومزینه وجهینه واشجع وسلیم قبیله لری فرمان عالی مقتضاسنجه مدینهٔ منوره یه کلوب پیشگاه حریم نبوتده کمر انقیاد واطاعت باغلدیلر اندن ابن ام مکتوم حضرتلرینی مدینه محافظه سنه قویوب کندولری احرام عزیمتله مکهٔ معظمه جانبنه توجه همایون کوستردیلر برروایتده لشکر اسلام تمام اون بیك ایدی وبرقولده اون ایکی بیك ایدی دیمشلردر امابعض علما توفیق ایدوب مدینهٔ منوره دن چیقلدیغی زمانده اون بیك ایدی ایکی بیك دخی یولده یتیشوب جمله اون ایکی بیك اولمشدر دیو بیوردیلر واصح روایات اوزره مبارك رمضان شریفك ایکیسنده چیقمشلردر امام بخاری رحمة الله تعالی علیه نقلنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری «کدید» دیمکله معروف صواولدیغی منزله کلدکلری کبی رمضان شریفی افطار ایتمکه باشلدیلر اصحاب کرام دخی افطار ایتدیلر تا آنی چیقنجه افطاردن خالی اولمدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك خروجندن اول عباس[*] دخی اهل وعیالیله مکه دن چیقوب مسلمان اولوب مدینهٔ منوره یه متوجه اولمش ایدی «جحفه» دیدکلری منزلده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ملاقات ایلدی اول زمانه کلنجه مکهٔ مکرمه ده سقایت زمزم ایله مشغول ایدی وپیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلری اندن خشنود ایدی سائر قریش کبی اول حضرته عداوت سمتنده دکل ایدی ومسلمان اولوب یولده کلنلرك بری دخی ابوسفیان بن حارثدرکه عبدالمطلبك اوغلینك اوغلیدر پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك ابن عمیسیدر ورضاعا قرنداشیدر

[*] حضرت عباسك اسلامیتی « ۹۰ » نجی صحیفه ده تفصیل اولنمشدر .

بکر شام ایلنده کوردیکك رؤیاسکا شاهد تمزمی دیو جواب ویرنجه قطعا تردد ایتمیوب « اشهد ان لا اله الا الله واشهد انك محمد رسول الله » دیوب رسول اکرم حضرتلریله معانقه قیلوب ایکی مبارك کوزلرینك اراسنی تقبیل ایتدی رضی الله تعالی عنه

نظم

خدمت احمدده اول اول قوشنمشدر نطاق
هرایشنده سابقیدی دیمدی براشده لا

« عن انس بن مالك رضی الله تعالی عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم انی لأرجو لامتی فی حبهم لابی بکر وعمر رضی الله تعالی عنهما ما ارجو لهم فی قول لا اله الا الله » یعنی تحقیق بن امتم ایچون اومارم ابوبکر ایله عمر رضی الله تعالی عنهمایی سودکلری خصوصنده انلر ایچون کلمهٔ شهادتدن اومدیغمی «وعن زید بن ثابت رضی الله تعالی عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اول من یعطی کتابه من هذه الامة عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه وله شعاع کشعاع الشمس فقیل فاین ابوبکر یارسول الله

حليمه خاتونی بيله امشلر ايدی اولدن رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلريله چوق الفت ايدردی نبوت كلدكدنصكره عداوت ايدوب هجوايلدی . والحاصل «ابواء» ديدكلری منزلده اوغلی جعفرله كلوب رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينه ملاقات ايلدی مكهٔ مشرفه يه وارمه دن اسلامه كلديلر. برروايتده بويله دركه ذكر اولنان ابو سفيان له رسول الله حضرتلرينك عمته سی اوغلی عبدالله بن اميه طريق مكه ده «سقيا .عرج» ديدكلری ايكی منزلك مابينده رسول الله صلی الله عليه وسلم حضرتلرينه قارشو كلديلر فخرعالم حضرتلری يوزلرينه باقيوب بونلردن اعراض ايلدی زيرا زمان جاهليتلرنده اول حضرته قتی چوق اذا وجفا ايتمشلر و هجو ايلشلر ايدی اندن ام المؤمنين ام سلمه رضی الله عنها ايتدی يارسول الله « لايكن ابن عمك وابن عمتك اشقی الناس بك » ديدی.معناسی عمك اوغلی وعمتك اوغلی سكا جميع خلقدن زياده شقی اولمسونلر ديمكدر. يعنی سنك شان شريفك هركناهنه توبه قيلان مجرمك خطاسنی عفو ومغفرت ايلك ايكن كندی خصملرك اولان كيمسه لره عدم التفاتكله ايللردن شقی قيلمغی روا كورمه ديمكدر . وحضرت علی كرم الله وجهه حضرتلری ابوسفيانه تعليم ايدوب رسول الله صلی الله عليه وسلم حضرتلرينك مبارك يوزی قارشوسنه كل دخی يوسف عليه السلامك قرنداشلری يوسف عليه السلامه ديدكلری كبی ﴿ تالله لقد آثرك الله علينا وان كنا لخاطئين ﴾ ديو سويله ديدی ابوسفيان حضرت علی رضی الله عنهك بيورديغی اوزره ايتديكی كبی رسول اكرم صلی الله عليه وسلم حضرتلری دخی ﴿ لاتثريب عليكم اليوم يغفر الله لكم وهو ارحم الراحمين ﴾ ديو بيوردی. ابوسفيانك اوقوديغی آيت كريمه نك معناسی يمين ايدوب تحقيقا حق سبحانه وتعالی حضرتلری سنی حسن صورت وكمال سيرتله بزم اوزريمزه اختيار ايلدی حالبوكه بزلر كناهكار اولمشز ديمكدر. پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك اوقوديغی آيتك معناسی بوكون سزك عرضكزی پايمال ايتمك يوقدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری سزی مغفرت ايلر اول باری تعالی حضرتلری ارحم الراحمين در صغائر وكبائر كناهلردن نه وار ايسه مغفرت ايلر توبه قيلنلره فضل واحسان ايلر ديمكدر. روايت اولنوركه مذكور ابوسفيان بن حارث ايمانه كلدكدنصكره جانبندن رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينه باشنی قالديروب نظر ايتمك واقع اولمدی . اندن فخر عالم صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری «قديد» ديمكله معروف منزله كلديكی كبی سنجاقلر و بيراقلر باغليوب عسكر اسلامه ويردی اورادن قالقوب ياتسو زماننده «مرالظهران» ديدكلری منزله يتيشوب صحابهٔ كرامه اوراده امر ايتديكه اون بيك يرده آتش ياقه لر وقريش قومی هنوز اول حضرتك بوله چيقديغنی ايشتمشلر ايدی وكندولری اوستنه كله جكندن قتی خوف چكرلردی بركون ابوسفيان بن حرب كه كندولرك اولوسی ايدی آنی وحكيم بن حزامی وبديل بن ورقايی رسول الله صلی الله عليه وسلم حضرتلرينه ارسال ايتديلر وابوسفيانه ايتديلر اكرحضرت محمده يولده ملاقات ايلرسك

فقال هيهات زفته الملائكة الی الجنان» يعنی قيامت كونی بوامتدن اول كتابی صاغ الينه ويريلان عمر اولسه كركدركه اول كتابك كونش شعاعی اوله ديو بيوردقلرنده صحابيدن بركمسه يارسول الله ياقنی ابوبكر رضی الله تعالی عنه ديو سؤال ايدنجه هيهات ابو بكر رضی الله تعالی عنهی اندن اول ملكلر جنتده حوری قوچغنه الديلر كيتديلر ديو جواب بيوريلر . عبدالله المحاربی رضی الله تعالی عنه بيورمشلر كه بركمسه اولمواولدی تلقين ايدوب « لااله الا الله » دی ديديلر جواب ويرديكه بو كلمه يی ديمكه قادر دكلم ديديلركه سببی ندر ديديكه ابوبكر وعمر رضی الله عنهما حضرتلرينی سوميوب خاشا انلره شتم ايدنلر ايله طورمش واوتورمشدم شمدی آنك نكبتی دلمی اول كلمه يی ديمكه قومز العياذ بالله. انس رضی الله تعالی عنه حضرت رسول اكرمدن روايت ايدركه بيورمشلر تحقيقا خلقك بنم اوزريمه احسان يوندن اولوسی ابوبكردر كه بكا عائشهٔ صديقه كبی قزينی ويردی ومالندن كنديله برابر قيلدی وبمله

بزم ایچون اندن امان آل دیدیلر مذکورلر دخی مکه شهرندن چیقوب «مر الظهران»ه کلدکلری زمانده ایراقدن آتشلری کورنجه ابوسفیان بو آتشلر نه در همان عرفه آتشلرینه بکزر دیدی بدیل بن ورقاء ایتدی بنی عمرو قبیله سنك آتشلریدر دیدی ابوسفیان ایتدی بنی عمرو بوندن آزدر دیدی اندن رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك قراغوللندن برکیمسه مزبورلری کوردی یتیشوب آلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردی اوراده ابوسفیان بن حرب اسلامه کلدی اندن فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری مر الظهراندن کوچدیکی زمانده عمسی عباس رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه امر ایلدی که عسکر کچدیکی یولك برکنارنده ابوسفیانی توقیف ایتدیروب عسکر اسلامی تماشا ایتدیره حضرت عباس دخی امر عالی موجبنجه ابوسفیانله بریرده طوروب سیر ایتدیردی وجنود غزات ومجاهدین طورمیوب بلوك بلوك کچوب کیدرلردی اندن برطائفه یه اوغرادی ابوسفیان بونلر نه طائفه دردیو حضرت عباسه سؤال ایتدی اولدخی بونلر غفار قبیله سیدر دیدی ابوسفیان ایتدی غفارك بنم ایله نه ایشلری وار اوله دیدی اندن جهینه قبیله سی کچدی انده دخی حضرت عباسله بویله سویلشدی اندن برعظیم بلوك کچدی بونلر کیملردر دیدی عباس ایتدی بونلر انصار قومیدر دیدی وانصارك اوزرینه سعد بن عباده رضی الله تعالی عنه حضرتلری سردار نصب اولنوب النه بیراق ویرلمش ایدی حضرت سعد ابوسفیانی کورنجه یا اباسفیان «الیوم یوم الملحمة والیوم تستحل الکعبة» دیدی. معناسی بوکون ملحمه کونیدر وحرم کعبه ده قتال حلال اولور دیمکدر. وملحمه دیو شول صواشه دیرلر که انده عظیم قتال اوله سعدك مرادی ابوسفیانه سنك قومکی بوکون قلجدن کچوریرز دیمك ایدی ابوسفیان ایتدی یاعباس «حبذا یوم الذمار» دیدی. معناسی یاعباس نه کوزل هلاك اولاجق کوندر دیمکدر. خطابی رحمة الله علیه ایدر ابوسفیانك بوسوزدن مرادی قریش قومنی حمایه ایتمکه قدرت تمنی قیلمق ایدی یعنی نه اولا ایدی قادر اولایدم قومم یولنه اولنجه چالیشیدم انلرك اوزرندن بوبلایی رفع ایدیدم دیمك اولور. ابن اسحق رحمة الله علیه بعض اهل علمدن شویله روایت ایلمشدر که سعد بن عباده رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك ذکر اولنان کلامنی مهاجریندن برکشی ایشتدی دخی یارسول الله ایشتدم سعد شویله دیدی قورقارمکه همان قریش قومنه یورویش ایدوب قلجدن کچوره دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مراد شریفی قریش قومنی قیرمق دکل ایدی بلکه مکهٔ مشرفه یی فتح ایدوب انلری اسلامه کتورمك ایدی همان علی بن ابی طالب کرم الله وجهه حضرتلرینه امر ایدوب یاعلی یتش آلای بیراغنی سعدك الندن آل دخی بیراقله مکه یه سن داخل اول دیدی . اموی رحمة الله علیه مغازیده روایت ایلمشدر که ابوسفیان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یانینه کلوب یامحمد قومکی قتل ایتمکه سنمی امر ایلدك دیدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یوق دیو بیوردی ابوسفیان

غازده یار اولدی والآن اوزرینه بنوب غزا ایتدیکم دوه دخی آنك مالندندر و مؤذنم بلال دخی آنك مالندندر . پس ابو بکری سومك واکا شکر ایتمك امتم اوزرینه واجبدر رضی الله تعالی عنه وارضاه معاذ بن جبل رضی الله تعالی عنه روایت ایدر که حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورمشلر که قیامتده حضرت حق جل شأنه امر ایده عرشك اوکنده ایکی منبر قوریلوب برینده حضرت ابراهیم علیه السلام وبرنده بن اوطورم وبوایکی منبر اراسنده بر کرسی قونیلوب یار غارم ابو بکر صدیق رضی الله تعالی عنه اوطوردقده برندا کله که نه کوزلدر شول صدیقك حالیکه خلیل ایله حبیب اراسنده اوله. انس رضی الله تعالی عنه روایت ایدر که حضرت رسوال الله صلی الله علیه وسلم بیورمشلر لیلهٔ معراجده سماواتده کوردمکه نهایتسز کوزل اتلر مرصع اکرلی واویانلی باشلری یاقوت احمردن طرنقلری یشیل زبرجدن نوردن قناتلری وار طوررلر دیدمکه یاجبرائیل بو دکلو

ایتدی ایمدی سعدبن عباده شو اصل سوز سویلدی دیدی ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه قریشی قیرمامق ایچون آند ویردی اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری یااباسفیان « الیوم یوم الرحمة الیوم یعزالله قریشا » دیدی یعنی بوکون رحمت کونیدر بوکون حق تعالی حضرتلری قریشی عزیز ایلر دیمکدر وقریشك عزیزاولمسی فتح مکه سببیله دین اسلامی نصیب قلمسیدر . اندن امرایلدی بیراغی سعددن آلدیلر اوغلی قیسه ویردیلر وسعد حضرتلرینك الندن آلدقلری تهور ایدوب قریشی قیرمسین دیه ایدی. برروایتده دخی سعد حضرتلری اول سوزی سویلدیکی زمانده قریش قومندن برقادین ایشیدوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه قارشوکلوب بعض عربی ابیات اوقودی وسعدك کلامنی عرض ایدوب عفو بابنده تضرعلر ایلدی اندن فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیراغی سعدك الندن آلنوب اوغلی قیسه ویرلمکه امرایلدی وبرروایتده دخی سعدك الندن آلنوب زبیربن عوام حضرتلرینه ویرلدی دینلمشدر. والحاصل سعددن بیراق آلنوب آخر کیمسه یه ویرلمك خصوصنده اوچ روایت وارداولمشدر روایات مذکوره نك جمعی بابنده بیورمشلردرکه جائزکه اولا بیراغی آلمغه امر حضرت علی یه واقع اوله اندن سعد حضرتلرینك خاطرینه غباربورنمك احتمالیله علی منع اولنوب سعدك اوغلنه امر اولنمش اوله ورسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتنك رضای شریفنه مخالف وضع صادر اولمق احتمالیله حضرت سعد بیراغی اوغلندن دخی آلنمسنی مراد ایدینوب اندن دخی آلنوب زبیر حضرتلرینه ویریله دیمشلردر والله اعلم . امام بخاری رحمة الله علیه راویتنده وارد اولمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول کون بیوردیکه کندی سنجاغی « حجون » ده دکیله وحجون مکه مشرفه ده برطاغدر. عبدالله بن عمر رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه اول کون فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اسامة بن زیدی دوه سی آردینه بندیروب مکه شهرینك یوقارو جانبندن کلدی وحضرت عایشهٔ صدیقه رضی الله عنها دخی مکه نك یوقارو جانبنده « کداء » دیدکلری یردن مکه یه داخل اولدی دیمشدر. موسی بن عقبه رحمة الله علیه مکة اللهه دخول احوالنی بویله تفصیل ایتمشدرکه اول کون فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری زبیربن عوام حضرتلرینی مهاجرین آلاینه رئیس ایدوب شویله امرایلمش ایدیکه مکه نك اعلی جانبندن « کداء » دیدکلری موضعدن دخول ایدوب سنجاغی « حجون » ده دیکه وتارسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری کلمینجه برندن حرکت ایتمیه وخالد بن ولیدی قضاعه وسلیم وسائر قبیله لرله کوندروب امرایلدیکه مکه نك اشاغی جانبندن کلوب سنجاغی تاشهرك اولرینه قریب برده دیکه وسعد بن عباده حضرتلرینی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری کندو مقدمهٔ لشکری اولان انصار قومیله کوندردی وامرایلدیکه اللرینی چکه لر تا قریش قومی بونلره ال اوزاتمانجه بونلر دخی انلره قلچ چکمیه لر

(خالد)

مزین ومهیا اتلر کیمکدر جواب ویردیکه سنك امتکدن ابو بکر ایله عمر رضی الله عنهمایی سونلر کدر قیامتده بونلره بنوب حضرت الله تعالی یی زیارت ایتسه لر کرکدر رضی الله تعالی عنهما زهری رضی الله تعالی عنه. روایت ایدرکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حسان بن ثابته بیورمشلرکه هیچ ابو بکر رضی الله تعالی عنه حقنده مدحدن نسنه دیدکمی نعم یارسول الله دیو جواب ایدنجه بیورمشلرکه اوقو بندخی صدیقك نعتنی استماع ایده یم حسان رضی الله تعالی عنه بو شعری اوقودی

﴿ نظم ﴾

وثانی اثنین فی الغار المنیف وقد
طاف العدو به اذیصعد الجبلا
کان الحبیب عظیم الرسل کلهم
من البریة لم یعدل به رجلا

دینجه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم تبسم ایدوب « صدقت یاحسان » دیدیکك کیدر دیو بیوردیلر. ابن عمر رضی الله تعالی عنهمادن روایت ایدرکه برکون فخر کائنات علیه الصلاة والسلام ابوبکر ایله عمر رضی الله تعالی عنهمانك اورتالرنده بوایکی یه

خالد رضی الله عنه کندو آلایی ایله امر اولنان یردن دخول ایدنجه کفاردن بنی بکر وبنی الحارث بن عبد مناف وهذیل قبیله‌سندن برمقدار کیمسه وقریشه نصرت ایچون کلان طوائفدن برنیجه خلق دخی جمع اولمشلر ایدی همان خالده قارشو کلوب جنکه باشلدیلر خالد غلبه ایلدی کفار صندیلر بنی بکر طائفه‌سندن یکرمی نفر مقداری کیمسه دوشدی وهذیلدن دخی اوچ درت کشی قتل اولندی حتی قیره قیره مسجد حرام قربنه کلدی آخر کفارك کیمی اولرینه وکیمی طاغلر باشنه قاچدیلر ابوسفیان مکه خلقنه ندا ایدوب هر کشی که قپوسنی قپایه وجنکدن ال چکه آکا اماندر دیدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری ایراقدن قلجلری کورنجه بونك اصلی ندر بن خود خالده جنك ایله دیو اصمارلمش ایدم دیو بیوردی صحابهٔ کرام ایتدیلر یارسول الله شویله ظن ایدرز که مشرکلر خالدك اوستنه کلوب جنك ایتدیلر ابتدا انلردن واقع اولدی خالده دخی لازم کلدی دیدیلر اندن خالد کلدکده یاخالد نیچون قتال ایتدك بن خود سنی نهی ایتمشدم دیو بیوردی خالد یارسول الله بن قادر اولدقجه قتالدن الم چکدم قابلیت اولمدی انلر طورمدیلر جنکه مباشرت ایتدیلر آخر بکاده جنك ایتمك لازم کلدی دینجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم «قضاء الله خیر» دیو بیوردی بو سوزدن مراد شریفلری قتال ایتدیرمك مقصودیمز دکل ایدی اما حق جل وعلا حضرتلرینك تقدیرنده وار ایمش حق جل وعلا حضرتلرینك قضا ایتدیکی خیردر دیمکدر. ابن اسحق رحمة الله علیه روایتنده بویله‌در که پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری مر الظهرانه قوندیغی زمانده اهل مکه ایچون حضرت عباسك قلبنه رقت کلدی نه اولا که مکه قومندن برکیمسه بولام رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك کلدیکندن خبر ویرم انلر دخی تدارك ایدوب امان دیلیه‌لر دیو کیجه ایله رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك آق قاطرینه بنوب دخی یوله چیقدی ابوسفیانك وحکیم بن حزامك وبدیل بن ورقانك آوازلرینی ایشتدی اندن ابوسفیانی قاطر آردینه الدی اوبرلری دونوب ایلرو مکه‌یه خبر آلوب کتدیلر اندن ابوسفیانی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردی اوراده ابو سفیان ایمانه کلدی ذکر اولنان ایکی روایتك مابیننی جمع ایدوب جائزدر که ابوسفیانی اول قراغول آلمش اوله وحضرت عباس انلردن آلوب قاطر آردینه بندیروب حضرت رسالتپناهه کتورمش اوله دیدیلر روایت اولنور که حضرت عباس رضی الله تعالی عنه ابوسفیانی کتورر ایکن حضرت عمر رضی الله تعالی عنه کوردی دخی پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك حضورینه کیردی یارسول الله ابو سفیانك بوینی اورمغه بکا اجازت بیور دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری «انی قد اجزته» دیو بیوردی. یعنی تحقیقا بن آکا امان ویردم دیمك اولور اندن عباسه امر ایلدی بو کیجه کندو یتاغکه آل کیت دخی صباح بنه بکا کتور دیدی عباس دخی اول کیجه آلوب کتدی صباح

طیانمش مسجده داخل اولدیلر وبیوردیلرکه «هکذا ندخل الجنة جمیعا» یعنی بو اوچیمز جنتده بویلجه کیره‌رز. حضرت عمر رضی الله تعالی عنه روایت ایدر که برکون حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بزه جیش عسرتده صدقه ایله امر ایتدیلر اتفاقا بنمده وسعتم زمانی ایدی کوکلمدن کچدیکه هرزمان ابوبکر رضی الله تعالی عنه قرنداشم صدقه خصوصنده جمله‌مزدن اودر امابودفعه بن اندن زیاده‌ایدم پس مالمك نصفنی کتوردم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیلر که یاعمر اهل بیتکه نه آلیقویدك دیدمکه یارسول الله بوقدرینی آلیقودم بو اثناده ابوبکر رضی الله عنه جمله مالنی کتوروب حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم یاابابکر اهلیکه نه آلیقودك دیدکده یارسول الله اهلمه اللهی ورسولنی آلیقودم دینجه «ماینکما مثل مابین جوابیکما» دیو بیوردیلر یعنی ایکیکزك اراسنده اولان فرق جوابکز اراسنده اولان فرق کبیدر پس ابوبکره

اولنجه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك حضور شريفلرينه كتوردى
فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم كورنجه يااباسفيان دخى وقت اولمديمى كه سن « لااله
الاالله » ايديكنى بيله‌سك ديو بيوردى . يعنى حق جل وعلا حضرتلرينك وحدانيتنه
ايمان كتورمزميسك ديمكدر ابوسفيان ايتدى يارسول الله اتام وانام سكافدا اولسون
نه كوزل حليم وكريم اولورسك ديدى اندن ينه يااباسفيان دخى زمان اولمديمى كه
بنم رسول الله ايديكم بيله‌سك ديدى ينه ابوسفيان اويله‌ديدى دخى ايتدى « اماهذه
ففى النفس فيهاشئ » بوسوزدن مراد بيورديغك معنالردن قلبمده برنسنه واردر ديدى
يعنى ايمانه كلمك خاطره‌سندن خالى دكلم ديمكدر بومقوله سوزلرله ملايمت كوستررر
ايدى اما كلمهٔ شهادت كتورمكه ديلى وارمز ايدى حضرت عباس ايتدى يااباسفيان
بواصل سوزلرى قو همان بوينك اورلمزدن اول كلمهٔ شهادت كتوروب مسلمان اول
ديدى اوراده ابوسفيان قلج قورقوسندن ايمانه كلدى . زمان جاهليتده مشركلر پيغمبريمز
عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك اوزرينه كلوب انواع فتنه وفساد ايتدكلرنده كرك
« احد » جنكنده وكرك «خندق» محاصره‌سنده وكرك غيرى يرلرده جمله‌سنك پيشوا
ومقتدالرى هپ ابوسفيان ايدى لات وعزى يولنه چوق خدمتى لچمشدر ايمانه
كلمه‌سى دخى آخر بوطريقله اولمش ايدى اما بحسب الشرع الشريف مسلمان اولوب
صحابهٔ كرام عدادنده داخل اولمشدر بفضل الله اميددر كه شرف اسلام وبركت
صحبت سيد الانامله رتبهٔ كماله ترقى ميسر اولمش اوله خصوصا « خياركم فى الجاهلية
خياركم فى الاسلام » حديث شريفى مقضاسنجه مؤمنينك خيار وكرامندن اولديغنه
اشتباه يوقدر رضى الله تعالى عنه . اندن حضرت عباس رضى الله عنه ايتدى
يارسول الله ابوسفيان فخرى سور كشيدر بوكا براحسان ايله كه ينه قومى اراسنده
سنك حسن التفاتكله مفاخرت ايلسون ديدى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام
حضرتلرى نوله ديو بيوردى امر ايلدى منادي‌لر ندا ايتديلر كه اون درت نفر
كيمسه‌دن غيرى كفاردن هركيم كه مسجد حرامه كيره اول اميندر وهركيم
ابوسفيانك اوينه كيره اول اميندر وهركيم كندو اوينه كيروب قپوسنى قپايه اميندر
ديو چاغرديلر حاصلى مسجد شريفله ابوسفيانك اوينه داخل اولانلره وكندو
اولرينه كيروب قپولرينى قپايانلره امان ويريلوب ينه ابوسفيانه بومرتبه رعايت
ايتديلر واول اون درت كيمسه كه آنلره امان ويرليوب قتل اولنمه‌لرى امر
اولنمشيدى انلرك دخى بعضيسى اسلامه كلوب خلاص اولديلر بعضيسى دخى قتل
اولنديلر امان ويرلمديكنه باعث عالم جاهليتلرنده قتى چوق ادبسزلك ايتمشلر ايدى
انكچون امان ويرليوب يا اسلام ياقلج بيورلمشيدى انلرك برى عبدالله بن سعد بن
ابى سرح دركه اسلامه كلمشدر . برى دخى ابن خطلدر كه قتل اولنمشدر . ايكيسى
دخى ابن خطلك ايكى جاريه‌سيدر « فرتنا » وبرينه « قريبه » ديرلرايدى برى قتل
اولندى برى دخى اسلامه كلدى اسلامه كلان قنغيسى ايديكنده اختلاف ايتمشلردر

هيچ برامرده تقدم ايتمكه اميدمى كسدم . نقلدركه اسلامه كلدكلرى كون قرق بيك اقچه نقدلرى بولندى جمله‌سنى شكر اسلام ايچون اولكون تصدق ايلدى . نقلدركه ابوبكر رضى الله تعالى عنه رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضورنده اوطورمشدى وبرقيلدن عبا كيوب كوكسنى برقالين ايپله برنجه يردن باغلامش ايدى جبريل امين نازل اولوب بوحال اوزره كوردكده ابوبكرى بوهيئتده كورديكم يوقدى ديو سؤال ايدنجه حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم ابوبكر رضى الله تعالى عنه جمله مالنى قبل الفتح بنم يولمده ايثار ونثار ايدوب اشبو عبادن غيرى نسنه قالمامشدر دينجه جبريل امين ديديكه يارسول الله بن بوخصوص ايچون كلدم الله تعالى سكا سلام ايدوب بيورديكه ابوبكر رضى الله تعالى عنه قولومه بندن سلام ايدوب صوره‌سونكه بوفقرنده بندن راضيميدر يوقسه ساخطمى پس حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم ابوبكر رضى الله تعالى عنه‌ه دونوب بيورديكه يااباابكر حضرت

بری دخی سارەدر کە بنی المطلب جاریە لرندن ایدی اسلامە کلدی قورتلدی. بری دخی ارنب آدلو برعورت ایدی. بری دخی ابو جهلك اوغلی عکرمە ایدی مسلمان اولدی. بری دخی حارث بن نقید ایدی حضرت علی قتل ایتدی. بری دخی مقیس بن صبابە ایدی بونی نمیلە قتل ایتدی. بری دخی هبار بن اسود ایدی مسلمان اولدی بری دخی کعب بن زهیر ایدی اسلامە کلدی. بری دخی هند بنت عتبە ایدی اسلامە کلدی. بری حضرت حمزە یی شهید ایدن وحشی بن حرب ایدی بو دخی مسلمان اولدی. امام احمد ومسلم ونسائی رحمهم الله تعالی روایتلرندە ابو هریرە رضی الله تعالی عنە بیورمشدر کە رسول الله صلی الله تعالی علیە وسلم حضرتلری مکەیە متوجە اولدی دخی ایکی قولك بریسنە خالد بن ولیدی کوندردی بریسنە زبیری کوندردی وسلاحسز اولان طائفەنك اوزرینە ابا عبیدە یی کوندردی اندن بکا یا ابا هریرە انصار قومنی بکا چاغر دیدی بندخی چاغردم کلدیلر فخر عالم صلی الله علیە وسلم حضرتلرینك اطرافنە جمع اولدیلر اندن رسول الله بیوردی قریش قومنك اوباشنی کوررمیسکز دیدی یعنی شول قاریشق خلقی کوررمیسکز دیمکدر اندن بر مبارك النی اول برمبارك الینك اوستنە قودی دخی « احصدوهم حصداحتی توافونی بالصفا » دیو بیوردی. معناسی آنلری اکین بچر کبی بچوك تا صفا یاننده سز بکا کلنجە دیمکدر وصفا مکۀ مکرمەدە بر موضعدر. والحاصل کندولرلە بنە کلوب صفا قربندە جمع اولنجە قریشی قیرمق ایچون انصارە اجازت ویردی ابو هریرە ایدر اورادن یورودك هرکیمی کە قتل اتمك مراد ایدندکسە قتل ایتدك اندن ابو سفیان کلدی « ابیحت خضراء قریش لا قریش بعدالیوم » دیدی. یعنی قریش جماعتنك قانلری مباح قلندی بوکوندنصکرە قریش یوقدر دیمکدر اندن فخر عالم صلی الله تعالی علیە وسلم حضرتلری « من اغلق بابە فهو آمن » دیو بیوردی. معناسی هرکیم قپوسنی قپایە اوینده اوتورە جنك اتمیە امان ویردم دیمك اولور. فتح الباری صاحبی رحمة الله علیە مکة الله قهرا فتح اولندی دیو بیورنلر بو قصەیی تمسك ایدنمشلردر دیدی امام اعظم حضرتلرینك وسائر علمادن اکثرینك قوللری بودر کە مکە عنوة فتح اولنمشدر یعنی مشرکلرك اللندن ضربا وقهرا آلنمشدر . امام شافعیدن وامام احمددن صلح طریقیلە فتح اولندی دیمك روایت اولنمشدر بونلرك دلیلی بودر کە رسول الله صلی الله علیە وسلم حضرتلری اهل مکەیە امان ویردی واولرینی کندولرە اضافت ایدوب هرکیم قپوسنی قپایە آکا اماندر دیدی واولر قسمت اولنمدن عسکر اسلام آنلرك اولرینە مالك اولمدیلر اکر مالك اولەلر ایدی اهل مکەیی اولرندن چیقارمق جائز اولوردی دیدیلر وقهرا فتح اولندی دیانلر رسول الله صلی الله علیە وسلم حضرتلری قتالە صریحا امر بیوردی وخالددن قتال واقع اولدی وپیغمبر عز علیە الصلاة والسلام حضرتلری تصریح بیورمشدر کە کوندزدن برساعت مکەدە قتال کندویە حلال قلندی وحرم شریفدە قتال اتمك خصوصندە کندویە اقتدادن نهی بیوردی یعنی فتح مکە اجلی ایچون

رب العزة سکا سلام ایدوب بو فقرندە بندن راضیمیدر دیو بیورمشلردر . پس اغلیوب ابو بکر رضی الله تعالی عنە کیمدرکە ربیسنە ساخط اولە ربعدن راضیم راضیم راضیم دیدی رضی الله تعالی عنە نقلدرکە بر کون ابو بکر رضی الله تعالی عنهك قپوسنە بر سائل کلوب شیئا لله دیدکدە ویرمکە نسنە بولنمیوب کیدیکی قیصی چیقاروب قپواراسندن سائلە ویروب کندو برشالە بورینوب عبادتە مشغول اولدی ناکاه جبریل امین دخی بوحال وبو هیئت اوزرە برشالە بورینوب حضرتە کلدکدە حضرت رسول الله صلی الله علیە وسلم یاقرنداشم نە حالتدر سنی بو هیئتدە کورمش دکلم دینجە یامحمد بو هیئتە کیردیکمی عجبلمە کە جملە کوك ملکلرینی بو هیئتە کیرمکە امرایلدی الان ابو بکر رضی الله تعالی عنە بو هیئتدەدر دیدی رضی الله تعالی عنە ابن عباسدن نقلدرکە حضرت رسول الله صلی الله علیە وسلم بر کون ابو بکر ایلە عمر رضی الله تعالی عنهما حضرتلرینە بیوردیلرکە

بر كوندن بر ساعتده قتال حلال اولمق بكا مخصوصدر اولميه كه من بعد حرمده
رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى قتال ايتمشدر ديو سزده قتال ايده‌سكز
ديو بيورمشدر ديديلر وسابقده اولر قسمت اولنماديغى صلحه دليل طوتدقلرينه
بونلر جواب ويروب ايتديلر كاه اولوركه برمملكت قهرله فتح اولنور اندنصكره
ينه خلقى انده قورلر اولرندن چيقارمزلر اولرى اللرندن آلنماديغى صلحه دليل
اولماز ديديلر وعلماء شافعيه صلح خصوصنده بعض اقوال ضعيفه دخى يازمشلردر
اما اعتماده قابل سوزلرى يوقدر اصل تحقيق بودركه مكه قهرا آلنمشدر وقهرا
النمغله صلحا آلنمغك برمحصولنده بحسب الشرع بشقه بشقه حكملرى واردر
اختلافك فائده‌سى انده ظاهر اولور اندنصكره رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرى كندى مسلح عسكريله بر يانده ابوبكر الصديق بريانده اسد بن حضير
يوررلر ايدى بوحالتله مكه شهرينه كيردى . روايت اولنوركه شهره كيررايكن
رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك ابوسفيان بوشوكتنى كوردى دخى
حضرت عباسه ايتدى « يا ابا الفضل لقد اصبح ملك ابن اخيك ملكا عظيما » ديدى يعنى
قرنداشك اوغلينك سلطنتى بيوك سلطنت اولدى ديمكدر عباس رضى الله تعالى عنه
ايتدى يا ابا سفيان نيچون بويله ديرسك بوسلطنت دكلدر نبوتدر ديدى ابوسفيانده
نعم ديدى. نقل اولنوركه رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى حق تعالى
حضرتلرينك كندويه مكهٔ معظمه‌نك فتحنى ميسر ايتديكنه شكرا وحق تعالى
حضرتلرينك عظمتنه خضوعا وتواضعا مبارك باشنى شويله اشاغى اكمش ايديكه
تا دوه‌نك رحلنه طوقنملى اولمشيدى ديديلر ورحل ديدكلرى بر كوچك سمردركه
همان آدم بنمك ايچون دوه‌يه اوررلر حاصلى دوه‌نك اكريدر اوبر بيوك هود
دكلدر . صحيح بخاريده انس بن مالك رضى الله عنه حضرتلرندن مرويدركه فخر
عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مكه‌يه كيرديكى زمانده مبارك باشنه مغفر
كيمش ايدى ومغفر ديدكلرى برجنس تولغه‌در اما جابر بن عبدالله روايتى اوزره
مبارك باشنه صارنمش ايدى ديمشلردر بعض علما بيورمشدركه جائزكه مقدم قره
صارنمش اوله صكره دن قتال احتماليله مغفر كيمش اوله ديديلر بعضيلر ايتديلر
جائزدركه مغفرك اوستنه برمقدار قره صارنمش اوله ديديلر. امام بخارى رحمة الله
عليه روايتنده اسامة بن زيد رضى الله تعالى عنه ايتدى يارسول الله يارين انشاءالله مكه
شهرنده نره‌يه قونارسكز ديدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بيورديكه
عقيل بزه قونه‌جق بر براقديمى ديو بيوردى عقيل ابوطالبك براوغليدركه ابوطالب
وفات ايلديكى زمانده كفر اوزره ايدى باباسنك ميراثنى اول وآنك كوچك قرنداشى
طالب آلمشلر ايدى حضرت على وجعفر مسلمانلر ايدى ابوطالبدن ميراث آلمامشلر ايدى
برروايتده فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى بيورديكه ان شاء الله فتح ميسر
اولنجه منزلمز شول يردركه اوراده قريش كفر اوزره ايكن آندلر ايچمشيدى ديو

(بيوردى)

ملكلرده وانبيالرده مثللرى
خبرويره‌يمى ويرديديلر
ايتدى ياابابكر سنك مثلك
ميكائيله بكزركه الله تعالينك
قوللرينه رحمتدن غيرى هيچ
برشئ ايله كلمز وانبياده مثلك
حضرت ابراهيم عليه
السلامه بكزركه قومى
كندويى تكذيب ايدوب
آتشه القا ايتدكدنصكره
شفقت غلبه ايدوب ﴿فمن
تبعنى فانه منى ومن عصانى
فانك غفور رحيم﴾ يعنى
يارب بكا تابع اولنلر خود
بندندر اماعاصى اولنلريده
يارلغيجى واسركيجيسك
ديدى ياعمر سنك مثلك
جبرائيله بكزركه الله تعالينك
عدولرينه متصل عذاب
وشدت ويأس كتورمه‌دور
وانبياده مثلك حضرت
نوح عليه السلامه بكزركه
اعداى دينه غضب ايدوب
﴿رب لاتذر على الارض
من الكافرين ديارا﴾ ديدى
پس بوايكى سرورك بريسنك
عامهٔ خلقه شفقتدن و
بريسنك اعداى دينه شد.
تدن خبر ويرمش اولور
رضى الله تعالى عنهما چونكه
اول كان صدقك مال ايثارندن
بيان اولندى قولاق طوت
جان وباش ايثارندن برذره
عيان ايدم نقلدركه چونكه

بیوردی مرادشریفلری محصب دیدکلری موضع ایدی وبونك اصلی بودرکه فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك ابتداء ظهورنده قریش بریره کلوب شویله یمینلر ایتمشلر ایدیکه بنی هاشم وبنی المطلب جماعتی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کندولره تسلیم ایتمینجه آنلر ایله مابینلرنده نه قز آلوب قز ویرمك ونه بیع وشرا ایتمك اوله رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری مراد ایدندیلرکه فتح میسر اولنجه کفارك تااول جمع اولوب آند ایچدکلری محلده قونه‌لر برروایتده وارد اولمشدرکه فتح کونی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری امهانی اونده غسل ایتدی اندن سکز رکعت قوشلق نمازی قیلدی امهانی رضی الله عنها بیورمشدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اوندن خفیف نماز قیلدیغنی کورمدم الابوقدر وارکه رکوع وسجودی تمام ایلردی دیمشدر فتح کونك ایرتسی اولدیغی کبی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری طوروب خلقه خطبه اوقودی حق جل وعلا حضرتلرینه حمد وثنادنصکره ایتدی ای آدم اوغلانلری تحقیقا حق سبحانه وتعالی حضرتلری کوکلری ویرلری خلق ایتدیکی کون مکه‌یی حرام قیلمشدر اعدی مکه حق تعالی‌نك حرمتیله تاقیامت کوننه دکین حرامدر اعدی حق تعالی‌یه ویوم آخرته ایمان کتورن کیمسه‌یه مکه‌ده قان دوکمك واغاج کسمك حلال اولماز اکر برکیمسه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بونده قتال ایتمشدر دیو رخصت طوتمق استرسه سز اکا دیکز که تحقیقا حق جل وعلا حضرتلری رسولنه اذن ویرمش ایدی سزه اذن ویرمدی وبکادخی کونده همان برساعت حلال قلنمش ایدی بنه بوکون حرمتی عودت ایلدی دونکی حرمتی کبی ایمدی حاضر اولان کشیلر غائب اولنلره خبر ویرسونلرکه حال بویله در دیو بیوردی ورسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه فتح کونی حلال قلنان ساعتدن مراد صباحدن ایکندی‌یه‌دك ایدی دیمشلردر اندنصکره قریشه خطاب ایدوب ایتدی یامعشر قریش بن سزك اراکزده نه ایلسم کرك نصل ملاحظه ایلرسکز دیدی انلردخی « فقالوا خیرا اخ کریم وابن اخ کریم » دیدیلر یعنی ایده‌جکك خیردرسن کریم قرنداش سك وکریم قرنداش اوغلی سك دیمکدر . اندن فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری « اذهبوا فانتم الطلقاء » دیو بیوردی . یعنی یوروك کیدك ایمدی سز اطلاق وآزاد اولنمشلرسکز سزی کیمسه اسیر ایتمز کندی عالمکزده اولك دیمکدر . روایت اولنورکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری مکه‌نك فتحنی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه احسان بیوردی دخی انصار قومی بویله ملاحظه ایتدیلرکه شمدنکرو فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری مدینه‌یی ترك ایدوب کله کندی شهرنده ساکن اوله بومعنایی سویله شورلردی فخرعالم افندیمز حضرتلری صفا اوزرنده مبارك اللرینی قالدرمش دعا ایدرایدی تمام ایتدکدنصکره انصاره نه شویلشدیکز دیو سؤال ایلدی برشیء یوق یارسول الله دیدیلر ابرام ایلدی آخر ایتدیلر اشته یارسول الله سویلدیکمز بو ایدی دیدیلر

فخرعالم صلی الله علیه وسلم فرمان خدا برله مکه‌دن هجرت دیلدی نمله بو یولده کیم همراه اولور وجان وباشه کیم قیار دینجه جمله‌دن حضرت ابو بکر رضی الله تعالی عنه تقدم ایدوب آتام و انام و مال وجانم جمله یولکه فدا یارسول الله بو خدمته بن قولکی قبول ایله دیو التجا وتضرع ایدنجه حضرت قبول بیوروب کیجه ایله ماه وکیوان کبی سیر ایلدیلر و حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمی صاقنوب کاه اردینه وکاه اوکنه وکاه صاغنه وکاه صولنه چرردی وکاه حضرتی اموزینه آلوب کندو ایاغی پارمقلرینك اوزرینه باصار ایدی اعدا ایزلمسون دیو وبواثناده حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه یاابا بکر نه اضطراب چکرسك کندو نفسك ایچونمی قورقارسك جواب ویرد. یکه حاشا که ابو بکر بو یولده کندو جانی قایره ولکن یارسول الله سنك مبارك جسدکدن برقیله خلل کله دیو خوف ایدرمکه بیك بنم کبینك باشی دوشمك یکدر سنك

« معاذالله محیای محیاكم والممات مماتكم[٤] » دیو بیوردی.معناسی معاذالله كه‌سزی ترك ایده‌م حیاتم سزك حیاتكزله ومماتم سزك مماتكزله‌در دیمكدر محصلی البته سزدن مفارقت ایتمزم دیمك اولور وحضرت فخر كائنات بومعنادن استعاذه بیوردیغی اول ایدیكه ابتدای ظهورده انصار قومیله معاهده قیلمشیدیكه انلری ترك ایتمیه. نقل ایدرلركه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری كعبهٔ معظمه‌یی طواف ایدرایكن فضالة بن عمیر بن الملوح دیرلر بركشی وارایدی قصد ایلدیكه ناگاه اول وجود شریفه برزیان كتوره اندن فخر عالم یقین كلدیكی كبی « افضالة » دیدی اول دخی «نعم» یارسول الله دیدی رسول الله حضرتلری ایتدی كوكلكدن نه‌كچدی دیدی برشیٔ یوق یارسول الله حق تعالی‌یی ذكرایدرم دیدی پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام كولدی اندن ایتدی یافضاله استغفار ایله دیدی ومبارك الینی فضاله‌نك كوكسنه قودی همان فضاله‌نك قلبی سكون بولدی صكره‌دن بعض زمانده یمین ایدوب حكایه ایلر دیكه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری هنوز مبارك الینی كوكسمدن قالدیرمدن قلبمه برمحبت دوشدیكه حق جل وعلا حضرتلری خلق ایتدیكی اشیاده بكا رسول اللهدن سوكلو برشیٔ قالمدی دیرایدی اندن برجمعه كونی كه مبارك رمضان شریفك اون كونی قالمش ایدی سید كائنات علیه اتم التحیات كعبهٔ معظمه‌یی طواف ایلردی واولوقت كعبه‌نك اطرافنده اوچیوز التمش صنم دكلمش ایدی هرصنمك قارشوسنه كلدكجه مبارك النده اولان اغاج بوداغیله اشارت ایدوب ﴿ جاء الحق وزهق الباطل ان الباطل كان زهوقا ﴾ دیدیكی كبی اول صنم یوزینك اوستنه یقیلوردی باوجودكه هربری دكلدیكی یره قورشونلر وباقرلر آقیدیلوب محكم بركتمشلر ایدی.وذكر اولنان لفظ شریفك معناسی ندروانده واقع اولان حق وباطلدن مراد ندر دیو علما اقوال بیورمشلردر. قتاده رضی الله عنه قولنجه قرآن كلدی شیطان كتدی دیمكدر ابن جریج رحمة الله علیه قولنجه جهاد كلدی شرك كتدی دیمكدر مقاتل رحمة الله علیه قولنجه عبادة الله كلدی عبادت شیطان كیتدی دیمكدر . ابن عباس حضرتلرندن مرویدركه اول كون رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری كلدی كعبه‌نك ایچنده صنملر وارایدی حضرت فخر عالم كیرمدن امتناع ایدوب امرایلدیكه ایچروده اولان پوتلری هپ طشره چیقاره‌لر اندن امر شریف موجبنجه صنملری طشره چیقاردیلر وزعم باطللرنجه حضرت ابراهیم وحضرت اسمعیل صلوات الله علی نبینا وعلیهما السلام شكللریدر دیو ایكی پوت بونمشلر ایدی واللرینه ازلام ویرمشلر ایدی وسابقا بیان اولندیغی اوزره ازلام شول یالكز اوقلردركه اوزرینه خطلر یازارلر دخی یره براغورلر قاعده‌لری اوزره آنكله عمل ایدرلر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری كورنجه « قاتلهم الله اما والله لقد علموا انهما لم یستقسما بها قط » دیو بیوردی. معناسی الله تعالی حضرتلری مشركلری قتل ایلسون اندن بوایتدكلری حق میدر والله تحقیقا بیلورلردیكه ابراهیم واسمعیل هركز ازلام استقسام ایتمامشلردر دیمكدر اولزمانده

[٤] فی المواهب معاذالله المحیا محیاكم والممات مماتكم مصححه

(كعبه)

كبی معمار دینك برشعره‌سی دوشمكدن حضرت جواب ویردیكه ﴿ لاتحزن ان الله معنا ﴾ چن غاره كلدیلر ابوبكر رضی الله تعالی عنه دیدیكه یارسول الله صبر ایدك اول غاره بن قولك كیرسون ناگاه سباع وهوا-مدن اگر موزی وارایسه ضرری ابو بكر كورسك دینجه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم اذن ویروب كیردیلر وكوردیلر كه برغار كنج غموم ومأوای ذات السمومدر اگرچه حیات وعقارب بی‌شماردر لكن ابوبكر رضی الله تعالی عنهی كوردكده هربری تار مار اولوب ثقبلرینه كیردیلر پس ابوبكر رضی الله تعالی عنه تدارك ایدوب مبارك جبه‌سنی پاره پاره ایدوب اول دلیكلری طوتدی لكن بردلیك باقی قالوب اكا پاره یتمدی پس اونیده مبارك ایاغیله طوتمق مراد ایدوب حضرتی كتوروب تاصباح اولنجه قدر ایاغنی اول دلیكه طوتدی چون صباح اولوب ابوبكر رضی الله تعالی عنهك جبه‌سنی اوكنده كورمینجه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم قنی جبك نه اولدی دیو سؤال ایدوب یارسول الله

کعبه‌نك مفتاحی عثمان بن ابی طلحه آدلو بر کشینك ضبطنده ایدی. امام مسلم رحمة الله علیه روایتنده ابن عمر رضی الله تعالی عنهما حضرتلرندن مرویدر که فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکه‌یه کلدکده قصوی آدلو دوه‌سنه بنوب اسامة بن زیدی که کندو بنده‌زاده‌سی ایدی دوه‌نك آردنه بندرمش ایدی کلوب تا کعبهٔ مکرمه اوکنده دوه‌سنی چوکرتدی ذکر اولنان حضرت عثماندن کعبه‌نك مفتاحنی ایستدی اول دخی کتدی اناسنه واردی اناسی مفتاحی ویرمامك ایستدی عثمان یمین ایلدی یا مفتاحی ویر یاخود بو قلج چکرم دیدی اندن قاری مفتاحی ویردی عثمان آلوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردی اندن آلوب کعبة اللهی آچدی. محمد بن سعد رحمة الله علیه طبقاتنده حضرت عثمان بن ابی طلحه‌دن شویله روایت ایلمشدر که ایتدی زمان جاهلیتده عادتمز بو ایدیکه کعبه‌یی دوشنبه وپنجشنبه کونلرنده آچاردق هجرتدن اول برکون رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری کلدی خلق ایله کعبه‌یه کیرمك دیلدی بن غلظت ایدوب نامعقول سوز سویلدم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حلم کوستردی وایتدی یا عثمان شویله ظن اولنور که برکون بو مفتاحی سن بنم المده کوره‌سك شول حالده که بن کیمی ایسترسم انده قویام دیدی بن دخی ایتدم سن دیدیکك کبی اولدیغی کونده قریش طائفه‌سی هلاك اوله‌لر وذلیل اوله‌لر دیدم اول دخی بیوردی بلکه اول زمانده معمور اوله‌لر وعزیز اوله‌لر دیدی اندن کعبه‌یه کیردی واول سویلدیکی سوز بنم کوکلمه بر ایلدی شویله کوکلمه کلدیکه آز زمانده قضیه تا دیدیکی کبی اوله اندن مکة الله فتح اولندیغی کون بندن مفتاحی ایستدی بن دخی کتوردم المدن آلدی ینه بکا ویردی وایتدی آل بو مفتاحی من بعد سنك الکده مؤبد ومخلد اولسون سنك الکدن بونی کیمسه آلماز الا ظالم آلور یا عثمان تحقیقا حق سبحانه وتعالی حضرتلری سزی کندی اوینه امین ایلدی بو اودن هر نسنه که سزه وجه مشروع اوزره حاصل اولور انی آلك اکل ایدك دیو بیوردی اندن بن دوندم کیتدم ینه چاغردی واردیغم کبی ایتدی «الم یکن الذی قلت لك» یعنی واقع اولمدمی اول نسنه که بن سکا دیمش ایدم عثمان بن ابی طلحه ایدر همان بویله بیوردیغی کبی اول هجرتدن اول سویلدیکی سوز خاطریمه کلدی که یا عثمان بلکه بو مفتاحی برکون سن بنم المده کوره‌سك دیمشیدی بنده ایتدم بلی یا رسول الله واقع اولدی «اشهد انك رسول الله» دیدم. بعض علمادن مرویدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری مفتاحی عثماندن ایستدیکی زمانده عثمان مفتاحی ویرمکه الینی اوزاتدیغی کبی حضرت عباس رضی الله عنه ایتدی یا رسول الله مکه‌نك مفتاحنی سقایه ایله بله قیل دیدی یعنی هم زمزم قیوسنك تصرفنی وهم باب کعبه‌نك تصرفنی بکا ویر دیدی سقایت زمزم کندویه مسلم ایدی مفتاحی دخی ایستدی حضرت عثمان بو سوزی ایشیدنجه الینی چکدی ویرمدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یا عثمان اکر حق تعالی حضرتلرینه ویوم آخرته ایمان کتوردك ایسه مفتاحی ویر دیدی عثمان دخی آل امانتله دیوب مفتاحی صونی

بولکده جبه‌یی چاك ایدوب عقارب ومار دیلکلرینی طوتدم دیو جواب ویرنجه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم مبارك اللرینی قالدیروب «اللهم اجعل ابا بکر معی فی درجتی یوم القیامة» دیو دعا ایلدی نقلدر که بو اثناده حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم ابو بکر رضی الله تعالی عنهك وجهنده تغیر کوروب سببندن سؤال ایتدکده قضیه‌یی تقریر ایدوب جمله دیلکلری طوتدم لکن جبه پاره‌سی بر دلیکه وفا ایتمیوب اکا ایاغمی طیقه‌مشدم برقاچ ساعتدر که بر افعی کلوب ایاغمی صوقار وقورقارم که ایاغمی کیدرسم کلور چیقار وسن ذات لطیفه بر ضرری یتر دینجه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم «خل بینه وبینی» دیوب ایاغنی دلیکدن کیدردکده همان بر افعی پرسم ورؤیتی موجب حزن وغم ظاهر اولوب حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم یا افعی بنم یار غارمی ورفیق اسفارمی وواقف اسرارمی حقدن حیا ایتمیوب نیچون سم جفا ایله پربلا ایتدك دیو خطاب عتاب ایدنجه

ویردی اندن حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ ان الله یأمركم ان تؤدوا الامانات الی اهلها ﴾ آیات كریمه‌سنی انزال ایلدی. معناسی تحقیقا الله تبارك وتعالی حضرتلری امانتلری صاحبلرینه ویرمكی سزه امر ایلر دیمكدر اوراده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مفتاحی حضرت عثمانه تسلیم ایدوب قیامته دك آنك آل واولادینه مشروط قیلدی عثمان وفات ایدنجه قرنداشی اولان حضرت شیبه‌یه ویرلدی وبالجمله مفتاح شریف ضبطی ابدالآباد اول نسله مخصوصدر . امام مسلم رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدركه اول كون كعبه‌نك ایچنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری واسامة بن زید و بلال وعثمان بن ابی طلحه كیردیلر دخی قپویی اوزرلرینه قپادیلر ابن عمر رضی الله تعالی عنهما بیورمشدركه قپویی ینه آچدقلری زمانده اول كیرن بن ایدم ایچرو كیردم حضرت بلال ایله بولوشدم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نماز قیلدیمی دیو سؤال ایتدم حضرت بلال ایتدی نعم شو ایكی یمانی دیرك مابیننده قیلدی دیو جواب ویردی اما قاچ ركعت قیلدیغنی سؤال ایتمك خاطرمدن كتدی دیو بیورمشدر . امام بخاری رحمة الله علیه روایتلرینك برنده بویله‌در كه نماز قیلدیغی یرده بردیرك صاغنده بردیرك صولنده اوچ دیرك دخی كیروسنده واقع اولمشیدی بو روایت مقتضاسنجه اولزمانده كعبهٔ معظمه‌نك ایچنده بش دیرك اولمق لازم كلور بوندن غیری دخی اقوال وارد اولمشدر. ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدركه ایتدی اسامه بكا خبر ویردیكه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری كعبهٔ معظمه‌یه كیردی هرجانبنده دعا قیلدی اما نماز قیلمادی دیمشدر . امام نووی رحمة الله علیه بیورمشدركه علماء حدیث حضرت بلال رضی الله عنهك روایتنی اخذ ایتمك اوزره اتفاق ایتمشلردر یعنی صحیح بودركه حضرت بلالك بیوردیغی كبی اول كون پیغمبر عزعلیه الصلاة والسلام حضرتلری كعبه‌نك ایچنده نماز قیلمشدر دیدیلر وحضرت اسامه قیلمدی دیدیكنك وجهی ابوداود طیالیسیدن روایت اولنان بودركه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مكه‌نك ایچنه كیردی دخی كوردیكه بربرصورتلر یازلمش همان صو ایستدیكه اول صورتلری ییقایوب كیدره اسامه رضی الله عنه طشره چیقدی برقوغه صو كتوردی پیغمبر عزعلیه الصلاة والسلام حضرتلری هم صورتلری سیلردی وهم یازنلر ایچون « قاتل الله قوما یصورون مالایخلقون » دیو بیوردی . یعنی الله تعالی حضرتلری قتل ایلسون شول قومیكه خلق ایتمدكلری نسنه‌یی تصویر ایدرلر بو روایت مقتضاسنجه ظاهر بودركه اسامه صویه كتدیكی زمانده نماز قیلمشدر وقیلدیغنی بلال رضی الله عنه كوروب روایت ایلمشدر اسامه‌نك قیلمدی دیدیكی كورمدیكی ایچون اولمشدر والله اعلم. امام بخاری رحمة الله علیه روایتنده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری مكه‌یی فتح ایتدكدنصكره اون بش كون ایچنده طورمشدر بعض روایتلرده دخی زیاده طوردی دینلمشدر . اكلیل صاحبی رحمة الله علیه اون كوندن زیاده طوردی ونمازنی سفری قیلوردی دیمشدر

جوابه متصدی اولوب دیدیكه ایا حبیب الرحمان ویا نبی انس وجان سنك عاشقك همان انسان دكلدر بلكه زمرهٔ حیوانده سنك طفیل مشتاقكدر بن قولك چوق بر یاشلی حیوان و انساندن نیجه‌یی حیاتندن دور ایتمش بر حیه ایدم لكن براولودن سنك اوصافك ایشیدوب عاشق دیوانه‌ك اولمشدم وبوغار محنت آبادی عین قدمكله صفهٔ صفا ایده‌جككی بیلمشدم پس طول زمانده‌ركه بن مار بیمار اشبو غار محنتی مأوی ایدینوب لیل ونهار یوللرك كوزه‌دردم تاكه طلعتك تریاقك سم هجرمه مرهم ودردمه دام سم ایدم چونكه اسعد اوقاتده بوغار پرظلامه صدیقك صبح صادق كبی ظاهر اولوب عقبنجه دولتم كونشی طوغدی امانه حاصل كه صدیقك ینه حائل اولدی اكا بناء خوف حیا بن قولكدن زائل اولوب بوكستاخلق بندن واقع اولدی دیو عذر ایتدكده حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم حیه‌نك عذرینی قبول ایدوب ابوبكر رضی الله تعالی عنهك جراحت سمی یرینه لعاب شریفی

قاسی رحمة الله علیه تاریخ مکه ده بیورمشدر مکة الله فتح اولندیغی کون رمضان شریفك اونی قالمشیدی. بوندنصکره واقع اولان ﴿سریهٔ خالد بن ولید﴾ در رضی الله عنه «نخله» دیدکلری موضعده «عزی» دیرلر برصنم وارایدی جمیع قریش وبنی کنانه طائفه سنك معبودلری ایدی جمله صنملرینك اعظمی ایدی فتح مکه دن بش کون صکره اوتوز نفر کیمسه ایله خالدی اول صنمی ییقمغه کوندرمش ایدی واردیلر ییقدیلر دخی دونوب کلدیلر رسول الله حضرتلرینه خبر ویردیلر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خالده هیچ نسنه کوردیکمی دیو سؤال ایتدی نسنه کورمدم یارسول الله دیدی ایتدی ایمدی سن انی تحقیقا ییقمامش سك دون ینه وارایوییق دیو خالده امر ایلدی خالدینه واروب قلجنی صیردیغی کبی برقره صورتلو صاچلری طاغلمش چپلاق قاری خالده قارشو کلدی خالد رضی الله عنه برقلج باصدی ایکی پاره ایلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلوب خبر ویردکده « نعم تلك العزی وقدیئست ان تعبد ببلادکم ابدا » دیو بیوردی. یعنی نعم اشته عزی اول قلجله چالدیغك قاری ایدی تحقیقا سزك مملکتلریکزده معبودلقدن ناامید اولدی دیمکدر واول قاری شکلنده کورینن ملعون جنی وشیاطیندن برنسنه ایدیکه اول صنمك ایچنه کیرمش ایدی لعنة الله علیه . بوندنصکره ﴿سریهٔ عمرو بن العاصی﴾ در بودخی رمضان شریف ایچنده مکهٔ مکرمه دن اوچمیل برده هذیل طائفه سنك «سواع» آدلو برصنملری وار ایدی انی ییقمغه کوندرلدی عمرو بیورمشدرکه واردیغم زمانده صنمك بکجیسی بکا نه استرسك دیدی بندخی سواعی ییقمغه کلدم رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری اویله بیوردی دیدم قادر اوله مزسك دیدی نیچون دیدم ایتدی سواع سنی قومزبن ایتدم سواع کورروایشیدرمی همان واردم صنمی پاره پاره ایلدم بکجی یه کوردکمی نیجه اولدی دیدم «اسلمت لله» دیدی مسلمان اولدی. بوندنصکره ﴿سریهٔ سعد بن زید﴾ در رضی الله تعالی عنه بودخی مذکور رمضان ایچنده یکرمی نفر آتلو ایله اوس وخزرج طائفه لرینك «منات» دیدکلری صنملرینی ییقمغه ارسال اولندی بونك بکجیسی دخی سعده نه استرسك دیدی سعد رضی الله عنه مناتی ییقمغه کلدم دیدی بکجی ایشته منات دیدی همان سعد ایلری واردیغی کبی سابقاذکر اولنان صفت اوزره مناتك ایچندن برعورت فریاد ایده رك وکوکسن دوکه رك چیقدی سعده قارشو کلدی همان سعد برقلج چالدی هلاك ایلدی اندن صنمك یاننه واروب بولداشلریله ییقدی ودوشوروب پاره لدی . بوندنصکره ﴿سریهٔ خالد بن ولید﴾ در رضی الله عنه عزی یی ییقوب کلدکدنصکره ماه شوال ایچنده بنی حذیمه طائفه سنی اسلامه دعوت ایچون اوچیوز اللی نفر کیمسه ایله مکه نك اشاغی جانبنده «یلملم» ناحیه سنه کوندرلدی امام بخاری رحمة الله علیه روایتی اوزره خالدذکر اولنان طائفه یه سزنه سکز دیو سؤال ایتدکده «صبأنا» دیو جواب ویردیلر مقصودلری مسلمان اولدق دیمك ایدی اما اسلام لفظنه آغزلری یقشمز ایدی ارالرنده استعمال اولنمامغین ایوجه ادا ایده مزلر ایدی امر

مرهم ایدوب شفا بولدی رضی الله تعالی عنه نقلدرکه غارده نیجه زمانکه اکلندیلر ابو بکره عطش غلبه سیله حرارت عارض اولوب حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمه عرض ایتدکده یاابابکر چیق غارك اغزنده‌کی نهردن ایچ دیو بیوردیلر امتثالا للامر چیقوب کوردیکه بر ایرماق اقار قاردن صغوق هم آق وعسلدن احلی ومسکدن رایحه سی اطیب پس ایچوب کرو کلدکده یارسول الله بونه آب حیاتدرکه بورأس جبلده جاری اولمش و مثلنی کمسه کورممش دیدکده حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم جواب بیوردیلرکه نعم یا ابا بکر بو ایرماق دنیا انهارندن دکلدر بلکه حضرت رزاق جل شانه انهار جنته مؤکل اولان ملکه بیوردیلر تا جنت فردوسدن بونهری اجرا ایدوب اشبو غارك اغزندن اقه وابو بکر اندن ایچه پس ابوبکر فرحندن بکا ایدوب یارسول الله انام اتام سکا فدا اولسون ابو بکرك الله تعالی قتنده بوقدر مرتبه سی وارمیدرکه انك ایچون

ایلدی جمله‌سنی بغلدیلر اندن یولداشلرینه اولشدردی هرکشی کندی اسیرنی بتاغنه آلوب کتدی اندن ایرتسی کون اولدیغی کبی منادیسی ندا ایلدیکه هر کیمك النده اسیر وارایسه قتل ایلیه بنی سلیم طـائفه‌سی کندی اللرنده اولان اسیرلری قتل ایتدیلر امامهاجرین وانصـار کندی اسـیرلرینی کوندردیلر اندن بوخبر رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلرینه یتشدیکی زمانده غایت بحضور اولدی « اللهم انی ابرأ الیك مماصنع خالد » دیدی حاصل خالدك ایتدیکی ایشدن حق تعـالی حضرتلرینه التجا ایدوب برائت کوستردی وحضرت علی‌یی ارسـال ایتدی قتل اولنانلرك دیتلرینی ویردردی . خطابی رحمةالله علیه بیورمشدر که احتمالدر که خالدك ایتدیکی اول طائفه اسلام لفظندن عدول ایتدکلری ایچون ودینه منقاد اولمدقلری ایچون تأویل طریقیله صادر اولمش اوله وپیغمبر عزعلیه الصلاة والسلام حضرتلرینك اول فعلی انکار ایتدیکی «صبأنا» دیمکدن مرادلرینی فهم ایتمکده صبر وتأنی قیلمدی عجله ایلیوب قیردی دیمك اوله دیمشدر. بوندنصکره واقع اولان ﴿ غزوهٔ حنین ﴾ در حنین دیدکلری مکه‌دن اوچ کیجه‌لك منزلده «طائف» مملکتی قربنـده بروادیدر وبوغزایه «غزوهٔ هوازن» دخی دیرلر بونك سببی اول واقع اولمشدیکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری مکهٔ مکرمه‌یی فتح ایدوب اکثر خلق اسـلامه کلنجه «هوازن وثقیف» قبیله‌لرینك اشرافی بری برلرینه واردیلر کلدیلر اتفـاق ایدوب مسلمـانلرله جنك ایتمك ایچون عسکر جمع ایتدیلر ورئیسلری مالك بن عوف النضری دیدکلری کیمسه ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلر دخی کفارك حرکتنی استماع ایدنجه ماه شوالك التنجی جمعه ایرتسی کوننده اون ایکی بیك نفر صحابه ایله قارشووراردی اون بیکی اهل مدینه‌دن وایکی بیکی مکه‌ده اسلامه کلان مکه قومندن ایدی ومکه شهرینك محافظه‌سنی عتاب بن اسیده اصمارلدی رسول‌الله صلی‌الله تعـالی علیه‌وسلم حضرتلریله بوغزایه سکسان نفر مشرکین بله چیقمشلر ایدی جمله‌دن بری صفوان بن امیه ایدیکه رسول‌الله صلی‌الله تعـالی علیه‌وسلم حضرتلری اندن یوز جبه عاریت آلمشیدی شوالك اونبجی کیجه‌سی حنین وادیسنه یتشدیلر فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه حضرتلرینك نقدار عسکرله کلدیکنی بوقلمغه کفـاردن جاسوس کلوب خبر آلوب کتدی جاسوس وارنجه چوق کیمسه قورقولرندن طاغلمشلر ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری دخی عبدالله بن حدرد نام کیمسه‌یی کوندروب کفـارك خبرلرینی آلدی . روایت اولنورکه اصحاب کرام رضی‌الله عنهم برکون خیلی یول رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسـلم حضرتلریله یورودیلر بر کیمسه کلدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه ایتدی بن سزدن ایلری کتمش ایدم فلان طاغك اوستنه چیقوب باقدم هوازن طـائفه‌سنی کوردم عورتلری اوغلنلریله ودوه‌لریله وقیونلریله غایت کثرتله کلدیلر حنین وادیسـنه قوندیلر دیدی رسول‌الله صلی‌الله تعـالی علیه‌وسـلم حضرتلری تبسم ایدوب ان شاءالله یارین آنلر مسلمانلره غنیمت

مکه طاغنده جنتدن ایرماق اقیده‌دینجه حضرت رسول الله صلی‌الله علیه وسلم نعم یاابابکر الله تعالی قتنده دخی زیاده قدرك واردر شول الله حقیچون نکه بنی حقله خلقه نبی کوندردی سکا بغض ایدن کمسـه جنتـه کیرمز اکرنبی عمـلی قدر عملیده اولورسه دیو بیوردیلر حضرت انس رضی الله تعالی عنهدن نقلدرکه فخر عالم صـلی الله علیه وسلم بیورمشلر معراج کیجه‌سی جبرائیله سـؤال ایتـدمکه روزقیامتده امتمك جمله‌سنه سـؤال اولورمی جـواب ویردیکه یامحمـد امتنـك جمله‌سنه حسـاب واردر الا ابوبکره یوقدرکه اکا یاابابکر یوری سن حسابسز جنته کیت جـواب ویره‌که بن جنتـه کیرمم تاکه دنیاده بنی سونلر بمله کرمینجـه رضی‌الله تعـالی عنه ابن عمر رضی الله تعـالی عنهمادن نقلدرکه حضرت رسـول اکرم صلی‌الله علیه‌وسلم بیورمشلر که ابوبکر رضی الله تعالی عنه دنیایه کلدکده حضرت حق جل شانه جنت عدنه اقبال ایدوب بیورمشلرکه یاجنت عدن عزم وجلالم

اوله‌جقدر دیو بیوردی . روایت اولنمشدر که حنین غزاسنده اهل اسلامدن برکشی مسلمانلرك كثرتنه مغرور اولدی دخی بوكون بزه مغلوب اولمق یوقدر دیدی بوسوز رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه كوج كلدی حظ اتمدیلر اندنصكره كندینك دلدل آدلو برقاطری واراپدیکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرندن صكره حضرت علینك اولمشدر اول قاطره بندی وبری بری اوستنه ایكی جبه كیدی ومبارك باشنه مغفر وبیضه كیدی اندن صباح قرانلیغی ایدی هوازن طائفه‌سی اولقدر لشكر ایله كلدیكه هركز كورلمش دكلدی همان كلوب حمله ایتدكلری كبی بوجانبدن بنی‌سلیم عسكری اوكلرندن قاچدیلر آنلری كورنجه اهل مكه دخی طیانمیوب دوندیلر والحاصل رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننده همان حضرت عباس وعلی وفضل‌بن عباس وابوسفیان ابن‌حارث وابوبكر الصدیق وعمربن‌الخطاب واسامة بن‌زید واهل بیت واصحابدن برقاچ كشی قالدی رضوان الله تعالی علیهم‌اجمعین كیرو قلانی هپ طاغلدیلروعباس رضی‌الله تعالی عنه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری دشمن اراسنه ایلرو كتمسون دیو قاطرك باشنی طوتارایدی وابن‌حارث اوزنكیسنه یاپشمش ایدی زیرا رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طورمیوب قاطری ایلرو سورردی اندن حضرت عباسه امر ایلدی اصحابنه ندا ایتدردی عباس رضی‌الله عنه بلند آوازلو كشی ایدی همان «یااصحاب السرية. یااصحاب سورة البقرة» دیو ندا ایتدیكی كبی اول پریشان اولان اصحاب حضرت عباسك آوازنی ایشتدكلری كبی سكرده سكرده كلوب رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننه جمع اولدیلر اندن امر ایلدی كفارك اوزرینه براوغوردن حمله ایلیوب همان بری برینه كیردیلر محكم جنك اتمكه باشلدیلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری نظر ایدوب بوحالتی كورنجه « الآن حمی الوطیس » دیو بیوردی. معناسی تنور شمدی قزدی دیمكدر بوندن دخی مراد محاربه تمام كرما كرم اولدی دیمكدر آندن فخر كائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم یردن بر آوج اوفاق طاشلر آلوب دشمنه قارشو آتدی دخی « شاهت الوجوه » دیدی نقدر كافر وار ایسه جمله‌سنك كوزلرینه كیردی . یعلی بن عطار رحمة‌الله علیه ابن همامدن روایت ایلمشدر اولدخی عبدالرحمن فهریدن روایت اتمشدركه حنین غزاسنده كفارلشكرنده اولان طائفه‌نك اوغللری اتالرندن شویله روایت ایدرلرایدیكه اول كون بزدن بركیمسه قالمدیكه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك آتدیغی طوپراقدن انك كوزلرینه‌واغزینه طوپراق طولمیه وكو- كدن برآواز ایشتدك شویله ایدیكه كویا برلیكن اوستنه تیمور یورودرلر كبی كلور ایدی دیمشلردر . صحیح بخاریده براءبن عازب رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرندن مرویدركه هوازن طائفه‌سی اوق آتیجیلر ایدی بز یوریش ایتدیكمز كبی اوكزدن قاچدیلر آنلرك قاچدیغنی كورنجه همان بزیغمایه باشلدق آنلر ینه بزی اوقه طوتدیلر

حقیچون سكا بو طوغان اوغلانی سندن غیریسنه قویمیم رضی‌الله تعالی عنه ابوسعید خدری رضی‌الله تعالی عنهدن نقلدركه حضرت رسول اكرم صلی‌الله تعالی علیه وسلم بیورمشلركه بنم كوك اهلندن ایكی وزیرم واردر بری جبرائیل وبری میكائیل علیهما السلامدر وير اهلندنده ایكی وزیرم واردر بری ابوبكر وبری عمر رضی الله تعالی عنهمادر مرویدر حضرت رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلمك خصال حمیده‌سی اوچیوز التمشدر دیو بیوردقلرنده حضرت ابی‌بكر رضی الله تعالی عنه دخی سؤال ایتدیكه یارسول الله هیچ بوجمله‌دن ابوبكرده وارمیدر جواب بیوردیلركه بوجمله هپ سنده واردر هنیئا لك یاابابكر . معلوم اوله كه خصال حمیده‌نك منبعی بی‌مزاجة شؤن محبت احدیت مجرده تعالت وتقدستدركه خاصة نقطهٔ سویدای قلب محمدیدر . اتحادمعنوی طریقی ایله قلب صدیقده ظاهردر بناء علی ذلك فخر عالم صلی الله علیه وسلم هنیئا لك یاابابكر بیوردی پس اول نسبت

رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرینی كوردم آق قاطرینك اوستنده طورردی ابوسفیان بن‌حارث قاطرك دیزكینی طوتمش‌رسول‌الله صلى‌الله‌تعالى عليه وسلم﴿ انا النبي لا كذب * انا ابن‌عبدالمطلب ﴾دیوبیورردی بوندن مراد صنعت نبوتله كذب جمع اولمازبن حق پیغمبرم پیغمبر اولان یالان‌سویلمز ایمدی بن‌سوزمده‌كاذب دكلم كه منهزم اولام بلكه بن‌یقین اوزره بیلورمكه حق‌تعالى حضرتلری بكانصرت وعده قیلمشدر بن منصور اولملق مقرردر ایمدی بنم قاچمق احتمالم یوقدر دیمكدر بعض علمادن منقولدركه رسول‌الله صلى‌الله‌تعالى عليه‌وسلم حضرتلری اول كون آت وارایكن قاطره بندیكی نبوتی تحقیق ایتمك ایچون‌ایدی زیرا مناسب بوایدیكه جنك وجدال و حرب وقتـال محلنده آته بینیلوب قاطره بینلمیه ایدی فخر عالم صلى‌الله تعالى‌عليه وسلم‌حضرتلرینك‌اول كون قاطره بندیكی حق‌سبحانه وتعالى حضرتلرینك وعده‌سنه كمال اعتمادی اولوب منصور اوله‌جغنده هیچ شكی اولمدیغندن ایدی قلب شریفی طیانور ایدی هركز خلاف احتمالی یوق‌ایدی لاجرم بومعنایی اشعار ایچون قاطره بندی دیمشلردر وملائكه اول كون آتلره بنمشلرایدی زیرا جنك كونلرنده بینیله‌جك آتدر غیریسنه اعتباریوقدر انك ایچوندركه جنكده آتدن غیری بنیلن حیوانلر ایچون بشقه حصه ویرلمك شرعده یوقدر زیرا آت قومق وقاچمق ایچون مخلوقدر كشی آتله دشمنی قوسه یتشور وقاچسه قورتلور غیریلری بومصلحتلره یرامازانك ایچون شرع شریفده آتلره بشقه حصه تقدیر اولنمامشدر . دمیاطی رحمةالله عليه روایتنده اول كون ملائكه‌نك نشانلری بوایدیكه قرمزی عمامه‌لرصارمشلر ایدي واوجلرینی صارقتمشلرایدی یاغرنلری اورتاسنـده یاتوردی اول كون رسول‌الله صلى‌الله تعالى‌عليه وسلم حضرتلری شویله‌امر ایتمش ایدیكه هوازن طائفه سندن قادر اولدقلرینی قلجدن كچوره‌لر اندن مسلمانلر كفاری قتل ایدرك ذریتلرینی دخی قتله باشلدیلر رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلری نا بالغ اولانلری قتلدن نهی‌بیوردی واول كون بیورمشدركه بركیمسه‌كه كافر اولدیره واولدردیكنه بینه‌سی اوله‌كافرك صویغونی آنك اوله.روایت اولنوركه ابو طلحه رضى‌الله تعالى عنه اول كون یكرمی كافرك صویغونی آلدی بدر غزاسیله بوغزاده واقع اولمشدر ملائكۀ نصرت نزول ایدوب اهل اسلامه معاونت ایلیوب بالذات قتال ایتمشلردر بعون‌الله تعالى عسكر اسلام‌منصور ومظفر اولوب كفارمنهزم اولدقدنصكره رسول الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلری صحابۀ كرامی قچان كفار اردنجه اطراف ونواحی‌یه كوندرمشدر بعضیلر طائف جانبنه بعضیلر نخله سمتنه وبعضیلر اوطاس طرفنه كتدیلر بوغزاده اهل‌اسلامدن درت كیمسه رتبۀشهادته‌قدم باصمشدرجمله‌دن بری ایمن‌بن‌ام‌ایمندر رضى‌الله تعالى‌عنه وعن‌سائر الصحابة اجمعين ویتمش نفردن زیاده مشركین قتل اولنمشدر لعنةالله‌عليهم الى يوم الدين .بوندنصكره ﴿ سریۀ ابی‌عامر الاشعری ﴾در رضى‌الله عنه ابوموسى الاشعرینك عمیسیدر ابن اسحق قولنجه

معهوده‌یه ذكر خفیه تعبیر اولندی شو ذكر خفیه‌یی حضرت صدیق اكبردن سلمان فارسی اخذ ایتدی آندن قاسم بن محمد بن‌ابی بكر اخذ ایتدی آندن‌امام جعفرصادق اخذ ایتدی آندن بایزید قدس سره اخذایتدی آندن‌ابوالحسن خرقانی قدس سره اخذ ایتدی آندن‌ابوعلی‌فارمدی قدس سره اخذ ایتدی آندن یوسف‌همدانی قدس سره اخذ ایتدی آندن خواجه عبدالخالق قدس سره اخذ ایتدی آندن خواجه عارف قدس‌سره اخذ ایتدی آندن‌خواجه محمودقدس‌سره‌اخذایتدی آندن خواجه عزیزان قدس سره اخذ ایتدی آندن محمد بابا قدس سره اخذایتدی آندن‌امیركلال قدس سره اخذ ایتدی آندن شاه نقشبند قدس سره اخذ ایتدی آندن یعقوب چرخی قدس‌سره اخذایتدی آندن عبیدالله احرار قدس سره اخذ ایتدی آندن محمد زاهد اخذ ایتدی آندن‌درویش محمد قدس‌سره اخذایتدی آندن‌اوغلی‌خواجكی قدس سره اخذایتدی آندن‌محمد

عمی‌زاده‌سیدر اما اولکی سوز اشهردر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حنین جنکندنصکره هوازن دیارنده اوطاس دیدکلری وادی‌یه فرار ایدن کفار آردنجه ارسال بیورمشدی سلمة بن اکوغ دخی بوسریه‌ده بله ایدی واروب یتشدکلری زمانده کفار الویرمدیلر میدانه چیقوب جنك ایتمك لازم کلدی ابوعامر رضی‌الله عنه بری‌بری اوستنه طقوز کافر قتل ایتدی جمله‌سی قرنداشلر ایدی اوننجیلری میدانه چیقدیغی وقت ینه معتادی اوزره اول اسلامه دعوت ایلدی اول‌دخی کلمهٔ شهادت کتورمینجه ابوعامر یارب سن شاهد اول‌دیدی کافردخی یارب‌سن شاهد اولمه دیدی ابوعامر بویله‌دیدیکنك اصلی نه‌اوله دیوالینی چکدیکی کبی کافر قاچدی قورتلدی اندنصکره اسلامه کلوب حسن حال میسر اولمشدر وحارث اوغللرندن اوفی‌وعلا آدلو ایکی کیمسه اوق آتوب ابوعامری شهید ایتدیلر یرینه ابوموسی رضی الله عنه طوروب کفارله جنك ایتدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری آنك الندہ فتحی نصیب‌قیلدی برمقدارینی قیردیلر وبر مقدارینی اسیر ایتدیلر واسیرلرك ایچنده رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك رضاعا قز قرنداشی اولان سیما خاتون بیله ایدی وابوعامری اولدیرنلری قتل ایتدیلر. امام‌بخاری‌رحمةالله‌علیه روایتنده بویله‌درکه ابوعامر اوق‌ایله اورلدیغی زمانده ابوموسی‌یه وصیت ایدوب ایتدی‌بندن‌رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم‌حضرتلرینه‌سلام‌ایله‌بنم‌ایچون حق‌سبحانه وتعالی‌حضرتلرندن مغفرت‌طلب ایتسونلردیدی‌ابوموسی‌رضی‌الله‌عنه رسول‌الله‌صلی الله‌تعالی‌علیه‌وسلم‌حضرتلرینه‌کلدیکی‌زمانده‌جنك‌خصوصنی وابوعامرقصه‌سنی‌عرض ایدنجه رسول‌الله صلی الله تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری‌صو استیوب آبدست آلدی دخی مبارك اللرینی قالدیروب « اللهم اغفر لعبد ابی‌عامر » دیو بیوردی . حتی مبارك قولتوغنك بیاضی کورندی اللرینی تاشوبله قالدرمش ایدی اندنصکره «اللهم اجعله یوم القیمة فوق کثیرین من‌خلقك » دیو بیوردی.معناسی یارب قیامت کوننده ابو عامری مخلوقاتکدن چوق کیمسه‌لر اوزرینه تفضیل ایله دیمکدر . ابوموسی ایدر یارسول الله بنم ایچونده دعا قیل دیدم بنم ایچون دخی مغفرت طلب ایدوب جنته ادخال اولنمغه حق‌سبحانه وتعالی حضرتلرینه دعا ایلدی دیو بیوردی. بوندنصکره ﴿ سریهٔ‌طفیل بن عمرو الدوسی ﴾ در رضی الله‌عنه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم‌حضرتلری شوال آینده طائف‌مملکتنه کیتملی اولدی دخی‌عمروبن‌حممه‌نك ذوالکفین آدلو بر اغاجدن یونلمش صنمی وار ایدی آنی ییقمغه کوندرمش ایدی وامر ایلدیکه ذوالکفینك‌ایشندن‌فارغ‌اولدقده طائف‌مملکتنده بکا کلوب یتشه‌سك دیدی طفیل دخی واردی اول صنمی ییقوب یوزینك اوزرینه آتش دوکدی صنم یانمغه باشلادقده بومصراعلری سویلدی

یاذاالکفین لست من‌عبادکا
میلادنا اقدم من میلادکا
انی‌حششت النار فی فؤادکا

باقی قدس‌سره اخذ ایتدی آندن احمد فاروقی قدس سره اخذ ایتدی آندن اوغلی محمد معصوم قدس سره اخذ ایتدی آندن سید احمد قدس‌سره اخذ ایتدی آندن‌محمدسمرقندی قدس‌سره‌اخذایتدی‌آندن محمدعلی قدس سره اخذ ایتدی آندن مصطفی رضا قدس سره اخذ ایتدی آندن‌محمدآکاه قدس‌سره اخذ ایتدی آندن شیخم عزیزم سید محمد امین بروسه‌وی قدس‌سره‌اخذ ایتدی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین . سلسلهٔ خواجکانی تحریردن مراد ناظرین ارواح شریفلرینه فاتحهٔ شریفه اهداسیله مستعداوله‌لردیوجسارت اولندی نقلدرکه فخر عالم صلی‌الله‌علیه‌وسلم بیورمشلر که دین واسلامه ابوبکر وعمر رضی‌الله‌تعالی عنهما وجودانسانده‌کوزوقولاق یرینه دوشمشلردر نته‌کیم وجود انسان سمع وبصره نیجه محتاج ایسه دین خصوصنده‌بوایکیسنه‌بویله احتیاج واردر رضی الله تعالی‌عنهمانقلدرکه‌ابوهریره رضی‌الله تعالی عنهدن سید ولدآدم صلی‌الله علیه وسلم

معناسی یاذاالکفین بن سکا عبادت ایدیجیلردن دکیلم بزم طوغدیغمز زمان سنك طوغدیغك زماندن اولدر تحقیقا بن سنك قلبکه آتش طولدردم دیمکدر وبزم طوغدیغمز سنك طوغدیغکدن اقدمدر دیدیکی بودرکه سنی یوندقلری اغاج بتمدن واول اغاجدن سن تراش اولنمدن نوع انسان موجود ایدی سن نه استحقاقله بنی آدمك معبودی اولورسك دیمکدر وصنمه خطابدن مراد عبادت ایدنلره ایشتدرمکدر یوقسه صنم براغاج پارهسیدر ایشتمك آکلهمق احتمالی یوقدر محصلی ایشته عبادت ایتدیککز جادك حالنی کورك دیمکدر. اورادن طفیل رضی الله عنه کندی قبیلهسندن درت یوز نفر کیمسه ایله اینوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه یتیشدی بوندنصکره ﴿ غزوۂ طائف ﴾ در و« طائف» دیدکلری مکۂ مکرمهنك شرقی طرفنده برواسع مملکتدر باغ وباغچهسی چوق میوهزار یرلردر مکهدن ایکی واوچ قوناقده واریلور . روایت اولنورکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سکزنجی ییل شوالنده حنین غزاسندن فارغ اولنجه آلدقلری مال غنیمتی «جعرانه» دیدکلری منزلده قودیلر دخی طوغری طائف مملکتنه کیتدیلر خالد بن ولید رضی الله عنه حضرتلرینی ایلری کوندرمشلر ایدی مقدمۂ عسکرك سرداری اول ایدی «ثقیف» قومی اوطاس دیدیکمز موضعده صندقلری زمانده قاچدیلر دخی طائف مملکتنه کلوب بر ییللق زاد وذخیره وسائر مهمات تدارك ایدوب حصارلرینه کیروب اوطوردیلر اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوزرلرینه عزم ایلدی بولده کلور ایکن برقدیمی مقبره اوزرینه اوغرادیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بو قبر ابو رغالك قبریدر بونده التوندن براغاچ بداغی شکلنده نسنه بیله دفن اولنمشدر دیو بیوردی اندن مسلمانلرك بعضیسی قبر مزبوری قازدیلر واقعا بیوردقلری کبی برالتون بداق چیقدی اندن کلدیلر حصاره یقین یرده قوندیلر همان کفار حصاردن اوق یاغدردیلر مسلمانلردن چوق کیمسه مجروح اولوب اون ایکی کشی شهید اولدی جملهدن بری عبدالله بن امیهدر وعبدالله بن ابی بکر الصدیق رضی الله عنهما یارهلو اولوب نیجه زماندنصکره حضرت ابی بکرك خلافتنده اول زخمدن وفات ایلدی وبوغزاده فخر کائنات علیه افضل الصلوات افندیمز حضرتلرینك خاتونلرندن ام المؤمنین زینب وام سلمه رضی الله تعالی عنهما بیله ایدیلر بونلرك هربری ایچون برخیمه بنیاد ایتدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ذکر اولنان خیمهلرك ماییننده نماز قیلورلر ایدی حالا اوراده برمسجد واردر مسجد طائف دیرلر اون سکز کون ثقیف طائفهسنی محاصره ایدوب منجنیقلر قوردی اسلامده اولا منجنیق قورلمق اوراده واقع اولمشدر وطفیل الدوسی دخی ذی الکفین مصلحتندن دونوب اورایه کلمش ایدی آنکله اولان جاعتدن برقاچ کیمسهیی کفار اوق ایله اوروب شهید ایدنجه فخر عالم صلی الله علیه وسلم افندیمز صحابهیه امر ایلدی ثقیف طائفهسنك باغلرینی وباغچهلرینی قیردیلر ویاقوب خراب ایتدیلر آخر حق سبحانه

(وتعالی)

بیورمشلر دنیا کوکنده سکسان بیك ملك واردر قیامتهدك انلرك تسبیحی ابوبکر ایله عمر رضی الله تعالی عنهمایی سونلر ایچون استغفار ایتمکدر وایکنجی کوکده ینه سکسان بیك ملك واردر انلرك وردی ابوبکرله عمره بغض ایدنلره لعنت ایتمکدر العیاذ بالله تعالی نقلدرکه حضرت حق جل شانه قیامت کونی عامۂ خلقه برتجلی ایده وابوبکره بشقه بر تجلی ایده « اجلالا له وتعظیما له » رضی الله عنه ونقلدرکه حضرت صلی الله علیه وسلم بیورمشلر اکر مخلوقدن بر کیمسهیی دوست طوتملی اولسم ابو بکری خلیل ایدردم ولکن ابوبکر صاحبمدر وخلیلم الله تعالی جل وعلادر و نقلدرکه عائشۂ صدیقه رضی الله تعالی عنها باباسی ابوبکر صدیقك رضی الله تعالی عنه مرض موتنده حاضر اولدقده وصیت ایدوب بیورمشلرکه یاعائشه امور مسلمینه والی اولدنبرو بیت المال المسلمیندن بغیر وجه بر دینار آلمامشمدر الا سدجوع اوله جق قدر طعامندن یدم وبوغجهلباسلرینی کیدم بونلردن غیری قلیل وکثیردن بیت المال

وتعالى حضرتلرينه آند ويروب كرم ايله يامحمد باغچه‌لريمزى خراب ايتمه ديديلر. رسول‌الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى دخى فراغت ايتديروب اندن منادى ندا ايلدى كه هرقنغى قول كه حصاردن اينوب بزه كله اول آزاد اولسون ديو چاغردى دمياطى روايتنده اون نفر كيمسه ايندیلر بعضيلر اون اوچ كشى ايندى ديو تعيين ايتمشلردر ايچلرنده ابوبكره بيله ايمش ايدى اندن اينسانلرك هربرينى آزاد ايدوب صحابهٔ كرامدن برر كشينك يانته ويرديكه مؤنتلرينى كوروب، كوزه‌ده‌لر ثقيف طائفه‌سى بوحاله غايت بيحضور اولديلر قتى كوچ كلدى اندن فخركائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه طائف مملكتنك فتحنه جانب حقدن اذن ويرلمدى عمر بن الخطاب رضى الله تعالى عنه حضرتلرينه امر ايلدى ندا ايتدردى كه اورادن كوچوب كيده‌لر مسلمانلر غلغله‌يه باشلديلر مملكت آلنمدى قنده كيده‌رز ديديلر رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كورديكه خلق بويله ديرلر امر ايلديكه يارين صباح قتال ايده‌لر ايرتسى كون قتال ايلديلر نيجه كيمسه مجروح اولدى اندن رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ينه دونوب كيده‌لم ديو بيوردى . بوكره اصحاب سوينوب حظ ايتديلر همان يوكلتمكه باشلديلر فخرعالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بويله ايتدكلرينه كولر ايدى زيرا اول مرتبه‌ده رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه فتح ميسر اولمديغنى بيلوب كوچك امر ايلمش ايدى تاكه مسلمانلر عبث يره مشقت چكميه‌لر كورديكه سرن فهم ايتميوب جنك ايتمك ايسترلر فخرعالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى رخصت ويردى جنك ايلديلر وايتدكلرى جنكده كورديلركه عبث يره مجروح اولمقدن غيرى بر فائده يوق بو مرتبه‌ده كوچك امر اولنجه مسرور اولوب جان ودلدن انقياد ايتديلر پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى بو حاللرينى كورنجه كولديلر وابوسفيان بن حارثك بومحاربه‌ده بركوزى چيقدى ابن سعد رحمة الله عليه روايت ايلمشدركه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى ايتدى ياباسفيان قنغيسنى ايسترسك اكر ديلر ايسك دعا ايده‌يم كوزك يرينه كلسون اكر ديلر ايسك حق جل وعلا حضرتلرى جنتده سكا بركوز ويرسون ديدى اول ايتدى يارسول‌الله ديلرمكه جنتده بركوز ويريله وچيقان كوزى النده ايدى بيانه آتدى. صكره يرموك جنكنه حاضر اولوب آنده شهيد اولمشدر شرح تقريبده مذكوردركه بركوزيده انده چيقمشدر اندن رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اصحابنه امر ايلديكه « لا اله الا الله وحده صدق وعده ونصر عبده وهزم الاحزاب وحده » ديه‌لر. معناسى حق تعالى حضرتلرينك وحدانيتنه اقراردر وصدق وعده‌سنه وقوللرينه نصرت ايتديكنه ونيجه نيجه عسكرلرى يالكز هزيمت ايتديكنه اعترافدر. اندن بيورديكه «آئبون تائبون لربنا حامدون » ديه‌لر. بونك معناسى حق جل وعلا حضرتلرينه رجوع وتوبه وحمد وثنالرينى عرض ايتمكدر بوجمله‌نك محصلى بودركه فتح ونصرت مال وخزائن وعساكر له

متعلق بنده نسنه‌يوقدر الا شول عبدحبشى كه خدمت ايدر واول دوه‌جك كه صو چكر و بر قطيفه پاره‌سى قچن ابوبكرك جان ضعيفى بوجسم ناتواندن مفارقت ايده بواوچنى اميرالمؤمنين عمره تسليم ايله بيت المالدر يرينه صرف ايده حضرت عائشه رضى الله تعالى عنها ايدر عالم آخرته رحلت ايتديلر وصيتلرينى طوتوب اول غلامى وناقه‌يى وقطيفه‌يى حضرت عمر رضى الله تعالى عنه‌ارسال ايلدم خدمتلرينه واروب احوال معلوملرى اولدقده بكاء شديد ايله بكا ايدوب الله سكا رحمت ايده ياابابكر سندنصكره كلنلرى زحمته قويدك ديو مرثيه ايدوب غلامى و ناقه‌يى و قطيفه‌يى بيت المال ايچون ضبط اولمغه امر ايتدكلرنده عبدالرحمن بن عوف رضى الله تعالى عنه حاضر ايدى تعجب ايدوب سبحان الله ابوبكرك عيالنه برعبدحبشى وبرصو دوه‌سى وبرقطيفه پاره‌سى چوقمى كورديكز ديدى حضرت عمر رضى الله تعالى عنه بيورديكه ياعبد الرحمن يا مصلحت نه‌در عبد الرحمن ديديكه كيرو رد ايلك واروب عيالى

دكلدر حق تعالى حضرتلرينك عون وعنايتيله‌در اندن اذن واجازت اولمينجه عبد نسنه‌يه قادر دكلدر ديوب في الجمله مقتضاى بشريتله خاطرلرينه كلان غرور وسروردن توبه ورجوع ايدوب هرحالده حق سبحانه وتعالى حضرتلرينه شكر ايتمكدر صحابهٔ كرام يارسول الله ثقيف قومنه بد دعا ايله ديديلر يارب ثقيف قومنه سن هدايت ايله سن اسلامه كتور ديو دعا ايلدى وحنين غزاسنده آلدقلرى غنيمتى جعرانه‌ده قومشلر ايدى. روايت اولنوركه جمله‌سى التى بيك رأس اسيرايدى ويكرمى درت بيك دوه‌ايدى وقرق بيكدن زياده قيون ايدى وقرق بيك قيه كموش ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى هوازن ديارنه كلدى دخى اهل اسلام بريره جمع اولمق ايچون اون كوندن زياده اوتوراق ايلدى اندن غنيمتى قسمت ايلكه باشلدى. صحيح بخاريده وارد اولمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى نيجه كيمسه‌لره يوزر دوه ويرمك واقع اولدى اندن انصار قومندن بعض كيمسه‌لر ايتديلر الله تعالى حضرتلرى رسولنى مغفرت ايلسون غنيمتى قريشه ويرر بزى شويله قور حال بوكه بزم قلجلريمزدن انلرك قانلرى طملر ديديلر. انس بن مالك رضى الله عنه روايتنده انصارك سوزلرينى رسول الله حضرتلرينه عرض ايتديلر دخى آدم كوندروب انصارى جمع ايلدى وايتدى سز راضى دكلميسكزكه انلر ماللريله كيده‌لر سز اولريكزه پيغمبرله كيده‌سكز امدى والله سزك آلوب كتديككز انلرك آلوب كتديكندن خيردر ديو بيوردى انصار دخى يارسول الله راضى اولدق ديديلر قريش قومنك اكثرى يقين زمانده ايمانه كلمش اولوب مال ومنالى سور طائفه اولمغين مقتضاى حكمت اوزره رعايت ايدوب اسلامه محبت ايتدرمك ايچون رسول الله حضرتلرى غنايمى انلره قسمت ايلدى وانصار قومى رسول الله حضرتلرينك بركت صحبتيله اسلاملرى راسخ وثابت اولمش ايدى وانلرى غنى ايتمامك كندولره انفع ايديكنى بيلورايدى انكچون متاع دنيا ايله تلوثى انلره مناسب كورمدى يوقسه انصار قومنى نهايت مرتبه‌ده سوديكى مقرردر نيجه احاديث صحيحه ايله ثابت اولمشدركه انصار قومنه افراطله محبت اوزره ايدى . روايت اولنوركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى «جعرانه»يه ذى القعده آينك بشنجى كيجه‌سى كلدى اون اوچ كيجه انده مقيم اولدى اندن برچارشنبه كيجه‌سى عمره نيتنه احرام بغلاندى دخى چيقوب مكه‌يه كتدى واروب عمره قيلدقدنصكره مدينهٔ منوره‌يه توجه ايلدى. روايت اولنوركه بوسفرلرنده جمله ايكى آى واون آلتى كون مدينه‌دن طشره اولدى. بوندنصكره ﴿ قيش بن عباده ﴾ رضى الله تعالى عنه حضرتلرينى درتيوز نفر كيمسه ايله يمن ناحيه‌سنه كوندردى وامر ايلديكه يول اوزرنده صداء قبيله‌سنى اوره اندن اصحاب كرام ايچنده قبيلهٔ مزبوره‌دن زياد بن حارث آدلو بركشى وار ايدى ايلرو كلدى يارسول الله صداء قومنه بنى ايلچى كوندر بن انلرى سنك خدمتكه كتوره‌يم اوزرلرينه عسكر وارمسون ديدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى سوزينى قبول

نفعلنسون حضرت عمر رضى الله عنه ديديكه شول الله حقيچونكه محمد عليه السلامى حق پيغمبر كوندردى بن والى اولدقچه بو اولمز كه ابوبكر قرنداشم حين موتنده عقوبت حقدن خوف ايدوب حقوق بيت المال ايله حضور حقه وارميم ديو بكا كوندره‌ده بن دخى مظالمدن حذر ايتميوب وخصومت حقدن خوف ايلميوب كيرو كوندرم مكر عمر اولمسه كرك «الموت اقرب منى» ومدت خلافتلرى ايكى ييل اولدى اكرچه آرتوق روايتده واردر وسن شريفلرى التمش اوچدر وسن رسولدر هجرتك اون اوچنده جمادى الاولينك يكرمى ايكيسنده عشاء ايله مغرب مابيني جوار رحمته كوچديلر نقلدركه حضرت ابوبكر رضى الله تعالى عنه وفات ايتدكده مدينهٔ منوره‌نك ايچى بكا ايله طولدى وخلقه وحشت كلوب حبيب اكرمك انتقالنده اولان حالت ظهور ايتدى ونقلدركه ابوبكر صديق رضى الله تعالى عنه وصيت ايتمشدى كچن وفات ايتسم روضهٔ منوره‌نك مبارك قپوسنه واروب ندا

(بيوروب)

بيوروب «قنات» ديدكلرى يردن ينه عسكرى دوندردى واون بش كوندنصكره صداء قومى دخى كلديلر مسلمان اولديلر تفصيل حاللرى اشاغيده كلسه كركدر ان شاءالله تعالى اندن طقوزنجى سنه محرمى داخل اولنجه ﴿عيينة بن حصن الفزارى﴾ اللى نفر عربله «سقيا» ديدكلرى موضعده بنى تميم قبيله سنه كوندردى ذكر اولنان اللى نفر كيمسه ده مهاجرين وانصاردن بر كيمسه يوغيدى هپ سائر عربدن ايديلر كوندز ياتورلر كيجه كيدرلر ايدى آخر وارديلر برصحراده يتشوب اوزرلرينه هجوم ايتديلر بنى تميم قاچديلر اون بر نفر كشيلرى واون برعورتلرى واوتوز نفر اوغلانلرى آلندى اندن قوم مذكورك رئيسلرندن اون نفر كشى كه جمله دن عطارد و زبرقان وقيس ابن عاصم واقرع بن حابس ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كلديلر دخى قپودن جاغريشوب «يامحمد اخرج الينا» ديديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دخى طشره چيقدى بلال رضى الله عنه حضرتلرى اويله نمازينه اقامت ايلر ايدى برآز طوروب سويلشديلر اندن پيغمبر عز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى نمازى قيلدى دخى مسجدك صحننده اوتوردى وعطارد بن حاجبى اوراية كتورديلر برآز ينه سويلشدى اندن ثابت بن قيس بن شماسه بيوردى اول جوابلرينى ويردى وحزبور طائفه كلدكلرنده طشره دن جاغروب كستاخلق ايتدكلرندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى تسليه اجلى ايچون وخلقه تعليم آداب ايچون حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بو آيتلرى انزال ايلدى ﴿ان الذين ينادونك من وراء الحجرات اكثرهم لايعقلون ولوانهم صبروا حتى تخرج اليهم لكان خيرا لهم والله غفور رحيم﴾ معناسى تحقيقا شول كيمسه لركه يامحمد ديوسكا حجره لر طشره سندن چاغريشورلر انلرك چوغى بيلمزلر زيرا عقللرى اولمايدى ترك ادب ايتمزلردى حسن ادبله سنك شانكه رعايت ايدرلردى اكر آنلرك سن طشره چيقنجه صبروانتظارلرى ثابت اولايدى اول صبر آنلره ايتدكلرى استعجالدن خيرايدى زيرا صبرده هم حفظ ادب واردر وهم تعظيم رسول واردركه بو ايكى خصلت ثنا وثوابى موجبلردر ومراد حاصل اولمغى مقتضيلردر ديمكدر قاضى رحمة الله عليه بويله تفسير ايتمشدر وحق تعالى حضرتلرى غفوردر ورحيمدر كناهلرى مغفرت ايلر وقوللرينى اسركر زيرا بونى ادبلك مقابله سنده نصيحت وتقريعدن غيرى نسنه ايلدى ديمكدر. روايت اولنوركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى امر ايلدى ينه آلنان اسيرلرينى ويرديلر بعض روايتده نصفنى آزاد ايلدى ونصفنى دخى بها ايله اطلاق ايتدى ديمشلردر. بوندنصكره ﴿وليد بن عقبه﴾ بنى خزاعه قومندن بنى المصطلق جماعتنه زكات اموال جمعنه ارسال ايتمش ايدى وزمان جاهليتده وليد ايله اول طائفه ارا سنده عداوت وار ايدى اماصكره دن اسلامه كلوب مسجدلر بنا ايتمشلر ايدى انلرده فتنه وفساد قالمامش ايدى وليدك كندولره كلديكنى ايشيدنجه مسرور اولديلر دوه لر وقيونلرله الله ورسول الله حرمتنه تعظيم قصد ايدوب استقبال ايتديلر وليدصانديكه

ايلك كه يارسول الله يارغارك ابو بكر حجرهٔ خاصكده بيله جه اولمق ايستراجازت وارمى اكر حجرهٔ شريفه قپوسى كنديدن فتح اولور ايسه دولت ابو بكره قرب شريفلرنده بنم ايچون قبر مهيا ايدوب دفن ايده سكز اكر قپو آچيلمز ايسه خجالت وخسارت ابو بكره هزار حسرتله بنى بقيعده دفن ايلك چونكه تجهيز وتكفين احوالى كورلدى وصيت شريفلرينى اجرا ايدوب كبار صحابه دن جم غفير وصيتلرى اوزره ندا ايتدكده همان باب مبارك آچيلدى وهاتفدن برآواز كلديكه «ادخلوا الحبيب الى الحبيب» پس صحابه سونشوب حجرهٔ شريفه ده حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلمك قبله دن طرفنه كه حضرت ابو بكرك مبارك باشى حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلمك مبارك صدر پر انوارى حذاسنه كلشدر انده دفن اولندى صلى الله على رسوله وعلى ضجيعه وسائر اصحابه وآله والمسلمين اجمعين

﴿الحديث الثانى﴾

(حدثنا اسحاق بن منصور) بو حديث شريفى كنده

عداوت قديمه‌لری موجبنجه كندی‌ايله‌جنك ايتمكه كلورلر همان دوندی رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌عليه‌وسلم حضرتلرينه كلوب يارسول‌الله بكا سلاح ايله قارشو كلديلر صدقهٔ اموالدن امتناع ايتديلر ديدی رسول‌الله صلی‌الله‌عليه‌وسلم حضرتلری دخی قصد ايلديكه اوزرلرينه عسكر كوندروب غزا ايتديره بنی المصطلق بوحالدن خبردار اولنجه ونيده قارشو وران كيمسه‌لر رسول‌الله صلی‌الله تعالی عليه‌وسلم حضرتلرينه كلوب واقع حالی بيان ايتديلر اندن بو آيت كريمه نزول ايتدی ﴿ ياايهاالذين آمنوا ان‌جاءكم فاسق‌بنبأ فتبينوا ان‌تصيبوا قوما بجهالة فتصبحوا علی مافعلتم نادمين ﴾ حاصل معنی مؤمنلره خطاب ايدوب بيورمقدر كه اكرسزه برفاسق برخبر كتوررسه انك حقيقتنی بيلمك مراد ايدينك تفحص‌ايلك آنكچون‌كه بيلمزلكله برقومه ضرر يتشديروب صكره‌دن نادملر اولميه‌سكز ديمكدراندن فخرعالم صلی‌الله‌عليه‌وسلم حضرتلری برآز قرآن اوقيوب نصيحت‌بيوردی وبشير بن‌عبادی بيله كوندردی تاكيم صدقه‌لرينی جمع ايده وقرآن عظيم تعليم ايليه . نيسابوری رحمةالله‌عليه شرف المصطفی آدلو كتابنده بعض علمای حديثدن نقل ايتمشدركه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌عليه‌وسلم حضرتلری عبدالله بن‌عوسجه نام كيمسه‌يی حارثة ابن‌عمر وطائفه‌سنی اسلامه‌دعوت‌ايتمكه ارسال ايتمش ايدی مطيع‌اولماديلرومكتوب شريفلرينی تخفيف ايتديلر رسول صلی‌الله‌تعالی عليه‌وسلم حضرتلری اول‌قوم شومه بد دعاايلدی عقللری زائل اولدی وسوزلری مشوش ومختلط اولدی . بوندنصكره ﴿ سريهٔ قطبة بن‌عامر ﴾ دريكرمی نفر كيمسه‌ايله «خثعم» قبيله‌سنه‌ارسال‌اولنمش‌ايدی شويله امراولنديكه طائفهٔ مزبوره‌يی هرجانبدن غارت‌ايده‌لر وارديلر محكم‌جنكلر ايتديلر ايكی جانبدن خيلی آدم مجروح اولدی برآز كافر قلجدن كچورديلر آخر برمقدار دوه وقيون آلديلر وبرقاج خاتونلرينی اسيرايدوب مدينه‌يه‌كلديلر آلدقلری غنيمتك خمسنی اخراج‌ايتدكدنصكره هر كشی‌يه‌دردت دوه حصه‌دوشدی وهردوه اون قيونله برابر طوتلمش ايدی . بوندنصكره ﴿ سريهٔ ضحاك بن‌سفيان ﴾ در رضی‌الله عنه بنی كلاب طائفه سنه كوندرلمش ايدی طقوزنجی سنه ربيع الاولنده «قرطاء»ديدكلری‌موضعه واروب طائفهٔ مذكوره‌يی اسلامه دعوت ايلدی طاعت ايتمديلراندن جنك ايدوب هزيمت ايلدی‌وغنيمتلرينی آلوب دوندی‌كلدی . بوندنصكره ﴿ سريهٔ علقمة بن محذر ﴾ در طقوزنجی ييل ربيع‌الاخرنده حبشه مملكتنه ارسال اولندی . ابن‌سعدقولنجه‌سببی اول اولمش ايديكه «جده» قومندن برمقدار كيمسه حبشه طائفه‌سندن بعض قومك اوزرينه واردی‌ديو رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی عله وسلم حضرتلرينه خبركلدی اندن اوچيوز نفر كشی ايله علقمه‌يی اول جانبه ارسال ايتديكه حبشه‌نك اوزرندن دشمنی دفع ايده‌لر بونلر دخی كمی‌يه كيرديلر درياده برجزيره‌يه يتشديلر اورادن مقصود اولان موضعه عزيمت ايتدكلری كبی اعدا طويوب قاچديلر اندن علقمه دخی اصحابيله رجوع ايدوب كلورايكن خلق

قبيله‌سندن اسحاق خبر ويردی (ويحيي بن‌موسی) دخی يحياء‌بلخی‌خبرويردی (قالا) اسحاق و يحيي ديديلر مصنفه (حدثنا عبدالرزاق) نافع حميرينك اوغلی همامك‌اوغلی حافظ كبيرعبدالرزاق‌خبرويردی بوحديث‌شريفی(عن‌معمر) عبد الرزاق معمردن اخذ ايتدی (عن‌ثابت) معمر ثابتدن اخذ ايتدی (عن انس) ثابت انسدن‌روايت ايتدی (قال) انس‌بيوردی (ماعددت) بن‌تعداد ايلدم (فی‌رأس رسول‌الله صلی الله‌عليه‌وسلم) رسول‌اكرم حضرتلرينك‌رأس‌شريفنده (ولحيته) مبارك صقاللرنده (الا) تعداد ايلدم (اربع عشرة) اون درت (شعرة بيضاء) بياض موی يعنی رسول اكرم‌حضرتلرينك مبارك‌صاچلرنده‌وصقاللرنده اون‌درت‌بياض‌موی‌لطيف وار ايدی . معلوم اوله‌كه رسول اكرم‌حضرتلرينك بياض اولمش موی‌شريفلر- ينك عددلرنده اختلاف وقت اعتباريله‌در خلاصه يكرمی عدده بالغ اولمديغی متفق عليه‌در

﴿ الحديث‌الثالث ﴾

(حدثنا ابوموسی محمد بن

اولرینه یتشمکه استعجال ایتدیلر علقمه دخی عبدالله بن خذافه‌یی اوزرلرینه سردار نصب ایدوب عجله ایدنلری کوندردی مذکور عبدالله لاغ و لطیفه ایدیجی ایدی یولده کلور ایکن بعض یره قوندیلر دخی اصحاب آتش یاقدیلر اسینورلر ایدی عبدالله امر ایتدیکه صیچرایوب کندولرینی آتش ایچنه اتالر بعض کیمسه امره امتثال ایدوب آتلمق ایستدکلری کبی فراغت ایدك غرضم سزه لطیفه ایتمك ایدی دیدی صکره‌دن بوقصه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ذکر اولندقده «من امرکم بمعصیة فلاتطیعوه» دیو بیوردی. یعنی اولوالامردن بر کیمسه سزه بر معصیت بیورسه اکا اطاعت ایلیك دیمکدر انلره اطاعت اول وقت واجب اولورکه بیوردقلری شرع شریفه مخالف اولمیه . بوندنصکره ﴿ سریهٔ علی بن ابی طالب ﴾ در رضی الله عنه . طقوزنجی سنه ربیع الآخرنده «طی» قبیله‌سنك فیئس آداو صنملرینی ییقمغه ارسال اولندی یوز اللی نفر صحابه ایله کتمش ایدی یوزی دوه ایله اللیسی آت ایله ایدی واردیلر ییقدیلر واسیرلرینی ودوه‌لرینی وقیونلرینی سوروب مدینه‌یه کلدیلر آلدقلری اسیرلرك ایچنده سنانه بنت حاتم که بك قزی ایدی بیله آلندی صکره‌دن فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری سنانه‌یی آزاد ایدوب یرینه کوندردی روایت ایدرلرکه قرنداشی اولان عدی بن حاتم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك بومروتنی کوروب اسلامه کلدی رضی الله عنه . بوندنصکره ﴿ سریهٔ عکاشة بن محصن ﴾ در رضی الله عنه . مکه قربنده «حباب» دیدکلری موضعه کوندرلمشیدیکه «عذره ، بلی» دیدکلری ایکی قبیله‌نك یرلریدر بعضیلر قولنجه «غزاره ، کلب» قبیله‌لرینك یرلریدر عذره قبیله‌سنك دخی اشتراکی واردر. بوندنصکره ﴿ قصهٔ کعب بن زهیر ﴾ در طائف غزاسیله تبوك غزاسی ماییننده واقع اولمشدر ابن اسحق وغیر علماء رحمة الله علیهم اجمعین روایتلری اوزره بویله واقع اولمشدرکه کعبك قرنداشی بجیر کعبه ایتدی سن بونده طور بن واره‌یم شو نبوت دعواسی ایدن کشینك احوالنی تتبع ایده‌یم سوزینی دکلیه‌یم نصل کشیدر دیدی . اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حضورلرینه کلوب کلام شریفنی ایشیدنجه حق جل وعلا حضرتلری هدایت نصیب قیلوب ایمانه کلدی. روایت اولنورکه باباری زهیر اهل کتابله مجالسه ایلردی انلردن ایشتمش ایدیکه یقین زمانده نبی آخرالزمان علیه صلوات المنان نبوتله مبعوث اولسه کرکدر وبرکیجه واقعه‌سنده بویله کورمشدیکه کوکدن اشاغی برایپ صارقتمشلر الین اوزاتدیکه ایپه یاپشه یتشه مدی اویانوب واقعه‌سنی بویله تعبیر ایتدیکه اول کوردیکی آخر الزمان پیغمبری محمد المصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدرکه کندینك عمری وفا ایتمیوب اکا یتشه‌مسه کرکدر اندن اوغللرینه قصه‌یی تقریر ایدوب وصیت ایلدیکه اکر سز انك زماننه یتشورسه‌کز ایمان کتوره‌سکز دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طائف غزاسندن دوندیکی زمانده بجیر

المثنی) بوحدیث شریفی مصنفه ابو موسی خبر ویردی (اخبرنا ابو داود) ابوموسی دیدیکه بوحدیث شریفی ابوداود طیالیسی بزه خبر ویردی (حدثنا شعبة عن سماك بن حرب) ابو داود دیدی شعبه سماکدن اخذ ایدوب بوحدیث شریفی بزه خبر ویردی (قال) سماك دیدی (سمعت جابر بن سمرة) بن جابردن ایشتدم (قدسئل عن شیب رسول الله صلی الله علیه وسلم) جابردن سؤال اولندی رسول اکرمك بیاض اولمش شعرلرندن (فقال) جابر بیوردی (کان اذا دهن رأسه) رسول اکرمك مبارك صاچلرینه یاغ سورد کده (لم یرمنه)رسول اکرمك شعرلرندن کورنمز ایدی (شیب) بیاض یعنی شعر شریفلری یاغلندقده مویلری بر برینه امتزاج ایتدیکیچون بیاضلری کورنمزدی(واذالم یدهن) رسول اکرم مبارك باشنه یاغ سورمدیکی وقتده (رؤی منه شیب) بیاض کورینوردی رأس شریفندن مسلم ونسائی بیوردیلر که رسول اکرم

قرنداشی کعبه خبر کوندروب پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام کندوبی هجو ایدن
کافرلردن برینجه کیمسه‌یی قتل ایلدی وکفار قریش شعراسندن ابن الزبعری وهبیرة
ابن ابی وهب قاچدیلر اکر سکا کرکسه همان طوغریلوب رسول الله صلی الله
علیه وسلم حضرتلرینه تیز کلوب یتشه‌سك کلوب توبه قیلانلری اولدرمز اکر
کلمز ایسه‌ك باشکك قیدینی کوره‌سك دیو اعلام ایتدی زمان سابقده کعبدن بعض
ناشایسته کلمات صادر اولوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایصال
ایتمشلر ایدی و اصحاب کرامه شویله فرمان اولنمشیدیکه هرکیم کعب بن زهیری
کوررسه قتل ایلیه کعب بو خبرلری ایشیدنجه عالم باشنه طار اولوب نه‌ایلیه‌جکنی
بیله‌مدی اعداسی اوزرینه هجوم ایتدیلر هربری کعب مقتولدر دیو سویلشورلردی
آخر تدارك ایدوب فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مدحنده
برقصیده نظم ایلدی واعداسی کندی ایچون نه‌سوزلر سویلدکلرینی وکندینك
احوالنی بیان ایدوب مسکنندن چیقدی مدینهٔ منوره‌یه کلدی جهینه قبیله‌سندن
قدیم بر دوستی وار ایدی انك اوینه قوندی ایرتسی صباح وقتنده اول کشی
کعبی رسول صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردی کعب قارشولرنده دیز
چوکوب اوتوردی والینی اول حضرتك مبارك الینه قودی فخر عالم حضرتلری
کعبی کورمدیکندن بیلمز ایدی اندن کعب ایتدی یارسول الله کعب بن زهیر کناهنه
توبه ایدوب اسلامه کلمشدر وسکا کلدی امان طلب ایلر نه بیوررسك توبه‌سنی
قبول ایلرمیسك اکر خدمتکه کتوررسم دیدی رسول الله حضرتلری «نعم» بیوردی
اولدخی ایتدی امدی اول کعب دیدکلری کناهکار بنم دیدی همان انصار قومندن
برکشی یرندن صیچرادی یارسول الله قو شو منافقك بوینی اورایم دیدی رسول
الله حضرتلری منع ایتدی کناهنه توبه ایدنی انجتمه دیو بیوردی اندن کعب
قصیده‌سنی اوقومغه باشلادی جمله ابیاتندن بری بودرکه بیورمشدر :

ان الرسول لنور یستضاء به * مهند من سیوف الله مسلول

یعنی تحقیقا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم برنوردرکه انکله خلق ضیا کسب
ایدرلر وحق تعالی حضرتلرینك قلجلرندن بر چکلمش هندی قلیجدر دیمکدر مراد
برذات پاکدرکه انك شریعتی نوریله ظلمات کفر وضلال مندفع اولوب عالم ضیای
اسلامله روشن اولدی وبروجود شریفدرکه برهان قاطع ایله حق وباطل ماببیننی تیغ
هندی کبی فصل ایتدی دیمك اولور . روایت اولنورکه کعب قصیده‌یی اوقورایکن
ذکر اولنان بیته کلدیکی کبی ایکی جهان فخری محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم
مبارك آرقاسنده اولان برده‌یی کعبك اوزرینه آتدی حضرت معاویه بردهٔ شریفه
ایچون اون بیك اقچه کوندردی کعب ایتدی بردهٔ شریفه بندن غیری کیمسه‌ده
اولدیغنه راضی دکلم دیو ویرمدی صکره‌دن کعب وفات ایتدکده حضرت معاویه
یکرمی بیك اقچه کوندروب وارثلرندن آلمشدر بردهٔ مبارکه الی الآن خزائن ملوکده

مبارك باشلرینی طرادقلری
وقتده بیاضی معلوم اولوردی

الحدیث الرابع

(حدثنا محمد بن عمر بن الولید
الکندی الکوفی) مصنف
بیورر کوفه‌ده کند محله -
سنده اولان محمد بو حدیثی
بزه خبر ویردی (اخبرنا
یحیی بن آدم) محمد بن عمر
دیدی بو حدیثی کتب سته
مشایخندن اولان یحیی بزه
خبرویردی (عن شریك)
یحیی بن آدم شریکدن اخذ
ایتدی مذکور شریك
کوفیدر عمر بن عبد العزیزه
لاحق اولدی یوز طقسان
بش تاریخنده بخاراده تولد
ایدوب کوفه‌یه نقل ایتدی
منقولدرکه ملك منصور
امام اعظم وسفیان ثوری
ومسعر بن کرام وشریك
بودرتدن برینی قاضی ایتمك
ایچون دعوت ایتدی سفیان
فرار ایتدی مسعر جنون
اظهار ایتدی امام اعظم
بیوردیکه بن قاضی اولمغه
صالح دکلم ملك منصور
دیدیکه یا اباحنیفه کذب
ایتدك حضرت امام
بیوردیکه بندن کذب صادر
اولدیسه کاذب قاضی اولمز
بیوردی ملك منصور تکرار
حضرت امامه جبر ایتدی
امام بیوردیکه بکا نسیان

محفوظ‌ـدر كعب وباباسى زهير واوغلى عقبه واوغلنك اوغلى عوام جمله‌سى شعراى عربك
سرافرازلرندندر. بوندنصكره واقع اولان ﴿ غزوهٔ تبوك ﴾ دروتبوك مدينهٔ
منوره ايله دمشق شهرينك اورتاسنده برمعروف موضعدر وبوغزايه «غزوة العسره»
دخى ديرلر انكچونكه بونده چوق زحمت چكلمشدر و«فاضحه» دخى ديرلر انكچونكه
منافقلر بونده رسواى اولمشلر درطقوزنجى سنه رجبنك ايچنده برپنجشنبه كونى چقلمشدر
بلاخلاف. اماعبدالرزاق تفسيرنده ابتدى عقيلدن شويله مرويدركه بوغزايه بر
زمانده چقلمشدركه كرك طوار كرك نفقه كرك صو تمام قلت اوزره ايدى وغايت
اسيلك زمان ايدى حتى صوسزلق برمرتبه‌يه واردىكه دوه‌يى بوغازليوب بغرصغنده
بولدقلرى صويى ايچرلردى وبوغزايه چيقمغه باعث اول ايديكه ديار شامدن مدينهٔ
منوره‌يه زيت ياغى كتورن انباط قومى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه
روم طائفه‌سى پادشاهلريله شامده جمعيت ايلديلر ديو خبر كتورديلر اندن فخر عالم
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى غزايه چيقمق امر ايلدى اولدن عادت كريمه‌لرى
بوايديكه كيتدكلرى يرى تعيين ايتمزلردى بوغزاده تعيين ايتديلر آنكچونكه اصحاب
غفلت ايتميوب كركى كبى يول تداركنى كوره‌لر . امام طبرانى عمران بن الحصين رضى الله
عنه حضرتلرندن روايت ايلمشدركه عرب نصاراسى روم پادشاهنه مكتوب يازوب
اول نبوت دعواسنى ايدن كيمسه وفات ايلدى وقومنه قحطلر يتشدىماللرى هلاك
اولدى ديو بيلدرديلر اولدخى كندى اعيان دولتندن برينه قرق بيك نفر عسكر
قوشوب كوندردى بوخبر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه واصل
اولدى وطوار ورخت جهتندن مسلمانلرده قوت وقدرت يوغيدى حضرت عثمان
رضى الله عنه شام شريفه كوندرمكه ايكيوز دوه حاضرلمش ايدى يارسول الله اشته
بوايكيوز دوه رخت و اثوابيله وايكيوز قيه كمش دخى غزا يولنه اولسون ديدى
حضرت عثماندن مرويدركه اشتدم رسول الله حضرتلرى ايدرديكه بوكوندنصكره
عثمانه ايشلديكى ضرر ايتمز ديو بيوردى ديدى كمال قبولدن عبارتدر رضى الله عنه. وقتاده‌دن
مرويدركه عثمان رضى الله عنه بوغزايه بيك دوه ويتمش آت چقارمشدر وعبدالرحمن
بن سمره‌دن منقولدركه بوغزايه حاضرلنديغمز زمانده عثمان رضى الله تعالى عنه بيك
دانه آلتونى يكنه قيوب كتوردى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك
قارشوسنه دوكدى پيغمبر عزعليه الصلاة والسلام حضرتلرى مبارك اليله قارشدردى
دخى « ماضر عثمان ماعمل بعداليوم » ديو بيوردى . معناسى عمران حديثنده بيان
اولناندر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى چيقمغه حاضر اولدى دخى
منافقلردن بر قوم مسلمانلره « لاتنفروا فى الحر » ديو اسيده يوله چيقمقدن منع
ايدرلردى حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بوآيت كريمه‌يى انزال ايلدى ﴿ وقالوا
لاتنفروا فى الحر قل نار جهنم اشد حرا لوكانوا يفقهون ﴾ يعنى منافقلر اسيده يوله
چيقماك ديديلر يامحمد سن‌ده كه جهنم آتشى اسيلك جهتندن اشددر اكر بيله‌لردى

غالبدر منصور ديديكه سكا
ياامام سودويريرز نسيانك
دفع اولور امام بيورديكه
بنم خفتم واردر منصور
ديديكه سكا هر كون بادام
ياغيله تربيه اولمش سكرى
پالوده ويريرز خفتك دفع
اولور والحاصل امام قضايى
قبول ايتمدى حمدان بن على
الاصفهانى ديديكه بركون
شريكك مجلسنده ايدم ناكاه
ملك مهدينك بعض اولادى
كلوب ديواره طيانديلر
اول حالده بى ادبانه شريكدن
برحديث سؤال ايتديلر
شريك اصلاالتفات ايتمدى
ينه سؤال ايتديلرينه التفات
ايتمدى مزبورلر ديديلركه
ملك زاده‌لرى تحقير لايق
دكلدر شريك بيورديكه
علم شريف عزيز ومحترمدر
خصوصا حديث شريفى
استخفاف صورتنده سؤال
ايتمك ادبدن خارجدر
بيورديلر ملك زاده‌لر ادابله
جلوس ايتديلر وحديثدن
سؤال ايتديلر شريك
بيورديكه علم طلبى سزلره
شمدى مبارك اولدى ايكيوز
سكسان يدى تاريخنده وفات
ايتدى رحمة الله عليه
(عن عبدالله بن عمر) شريك
بوحديثى عبدالله بن عمردن
اخذ ايتدى مذكور عمر بن

اوبله دعزلردی دیمکدر. روایت اولنورکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحابیله بوغزایه کتدیکی زمانده انصار قومنك فقراسندن یدی کیمسه سفره بیله کتمك مراد ایتدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن بنه جك طوار ایستدیلر مضایقه زمانی اولمغین ویره جك طوار بولنمیجه دوندیلر اغلیوا غلیو کیرو کتدیلر حق تعالی حضرتلری کلام قدیمنده ﴿ تولوا واعینهم تفیض من الدمع حزنا الا یجدوا ماینفقون ﴾ بیوردیغنك معناسی بودر واسد وغطفان قبیله لرینك اعرابی کاوب سفردن قالمغه اذن آلمق ایچون بعض عذربیان ایتدیلر اهل وعیال صاحبی یز بزه کتمك مشکلدر دیدیلر سکسان ایکی نفر کیمسه ایدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اجازت ویردی قالدیلر حق جل وعلا حضرتلری قرآن عظیمده ﴿ وجاء المعذرون من الاعراب لیؤذن لهم ﴾ بیوردیغی اولدر ومنافقلردن دخی بعض طائفه بلاعذر اوتوردیلر کتمدیلر حق تبارك وتعالی حضرتلری کتاب کریمده ﴿ وقعد الذین کذبوا الله ورسوله ﴾ بیوردیغی انلردر وبوغزاده صحابهٔ کرامدن مدینه محافظه سنه کیم قالدیغی علما بیننده اختلاف اوزره در اماراجح بودرکه حضرت علی کرم الله وجهه قالمشدر بیورمشلردرکه تبوك غزاسندن غیری رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك کتدیکی غزالردن هیچ برنده قالمامش بوغزاده امر شریف بویله جریان ایتدیکه مدینه محافظه سیچون واهل بیت خدمتیچون کتمیوب مدینه ده قاله اول کون فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری حضرت علی یه « انت منی بمنزلة هرون من موسی الا انه لانبی بعدی » بیورمشدر. معناسی یاعلی هرون موسانك یاننده نه مرتبه ده ایدی ایسه سن دخی بنم یانمده اول مرتبه ده سك سن بندنسك هرون موسادن اولدیغی کبی نهایت بوقدر فرق واردرکه هرون پیغمبر ایدی لکن سن پیغمبر دکلسك زیرا بندنصکره هیچ پیغمبر یوقدر دیمك اولور ومسلمانلردن دخی برقاچ کیمسه کتمیوب قالدیلر اما کتمدکلری اعتقادلرنده فساد اولدیغندن دکل ایدی همان شویله مقتضای بشریت اوزره خطا صادر اولمشیدی انلرك بری کعب بن مالك وبری مرادة بن الربیع وبری هلال بن امیه ایدی بونلردرکه شانلرنده آیت کریمه نازل اولوب ﴿ وعلی الثلثة الذین خلفوا حتی اذا ضاقت علیهم الارض بما رحبت وضاقت علیهم انفسهم وظنوا ان لاملجأ من الله الا الیه ثم تاب علیهم لیتوبوا ان الله هو التواب الرحیم ﴾ بیورلمشدر «وعلی الثلثة» قول شریفی آیت سابقه ده واقع اولان « لقد تاب الله » قول شریفنك متعلقاتنه معطوفدر . حاصل معنی بودرکه دخی حق سبحانه وتعالی حضرتلری غزوهٔ تبوکدن قلان اوچ نفر کیمسه نك توبه لرینی قبول ایلدی اول کناهلری سببیله خلق کندیلردن شویله اعراض ایتمشیدیکه حتی یریوزی اول وسعتیله انلره طار اولمشیدی وقلبلری کمال وحشتدن وغمدن طار اولمشیدی وبونی بیلدیلرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك غضبندن صغنه جق یریوقدر الا اندن مغفرت طلبی واردر یعنی توبه واستغفاردن

حفص بن عاصم بن عمر القار وقدر رضی الله تعالی عنه (عن نافع) عبدالله بن عمر دخی نافعدن اخذ ایتدی (عن ابن عمر) نافع بوحدیثی ابن عمردن اخذ ایتدی مذکور عمر بن عبدالرحمن ابن عبدالله بن عمر القار - وقدر راوی حدیث ابن عمرك دده سی عبدالله بن عمر حضرت عمرك بیوك اوغلیدر عبادلهٔ اربعه نك بریدر معلوم اوله که حضرت عمرك بیوك اوغلی عبدالله رسول اکرم علیه السلام حضرتلرینك بعثتندن برایکی کون مقدم تولد ایتدی وپدریله معا هجرت ایتدی اصحاب صفه دندر طویل القامه ایدی مبارك صاچلرینی منکبلرینه دکین ارسال ایدر ایدی لباسی نصف ساقنه قدر ایدی لحیه سنی خضاب عادتلری ایدی بیك مقدار غلام ازاد ایلدی هجرتك یتمش اوچ تاریخنده وفات ایلدی رسول اکرمله غزواتده حاضر اولدی بیك التیوز اوتوز حدیث روایت ایتدی رضی الله تعالی عنهما (قال) ابن عمر بیوردی (انما کان شیب رسول الله صلی الله تعالی علیه

غیری چاره یوق ایدیکنی بیلدیلر اندنصکره حق جل وعلا حضرتلری توبه قیلسونلر دیو توفیق میسر ایلدی تحقیق حق تعالی حضرتلری توابدر توبه ایدنلرك توبه سنی قبول ایلر ورحیمدر نعمتلر احسان ایلر دیمکدر. روایت اولنورکه ابوذر غفاری رضی الله عنه دخی قالمشیدی صکره دن یولده کلوب یتشدکده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کورنجه « یمشی وحده ویعیش وحده ویموت وحده » دیو بیوردی. معناسی یالکز یورر ویالکز معیشت ودیرلك ایلر ویالکز فوت اولور دیمکدر نیجه بیورلدی ایسه اویله اولمشدر اندن انصار قومندن وعرب قبائلندن هر طائفه یه امر اولندیکه سنجاق وبیراق قالدیره لر بوغزاده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله اوتوز بیك نفر کیمسه وار ایدی بوندن غیری دخی روایتلر وارد اولمشدر عسکر اسلامده اون بیك رأس آت وار ایدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ثمود قومنك « حجر » دیدکلری مملکتلرینه اوغرادیغی زمانده اصحاب کرامنه تنبیه ایلدیکه صویندن ایچمیه لر کرك مصلحته کرك قضای حاجته وبر جانبه یالکز کتمیه لر یولداش ایله کیده لر خلق دخی امر شریفلری موجبنجه عمل ایتدیلر اماننی ساعده قبیله سندن ایکی کشی غفلت ایدوب بریسی یالکز قضای حاجته بریسی دخی دوه سنی اراشدرمغه کتدی الله تعالی نك حکمتیله اول قضای حاجته کیدن خناق مرضنه مبتلا اولدی خناق بوغاز آغریسنه دیرلر واوبرینی برعظیم یل چیقوب کافر مملکتنه سوردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دیدکلری زمانده بن سزه یالکز کتمیکز دیو تنبیه ایتمدمی دیو بیوردی اندن اول خناق اولان کشی یه دعا ایلدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری شفا نصیب قیلدی اول بری دخی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام مدینه یه کلدکده کفار کوندردیلر کلدی خلاص بولدی . صحیح مسلمده ابوحمید رضی الله عنهدن مرویدرکه ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله کتدك تبوکه کلدیکمز کون فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه بوکیجه برمحکم یل چیقسه کرکدر اولمیه که سزدن برکیمسه ایاق اوسته کله ودوه لری اولان کیمسه دوه سنك ایاغنی بغلاسون دیو بیوردی اندن برشدتلو یل اسدی برکیمسه ایاغی اوزرینه قالقدی آنی یل کوتوروب طی طاغنه آتدی . بخاری ومسلم رحمة الله علیهما روایتلرنده وارد اولمشدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری حجره اوغرادیغی زمانده مبارك یوزنی ثوبیله اورتدی وبندیکی دوه یی تیز سورمکه بشلدی اصحابنه بیوردیکه اول نفسلرینه ظلم ایدن ثمود قومنك اولرینه کیرمیه سکز الا اغلیه رق کیره سکز آنکچونکه انلره یتشن عذاب سزه یتشمك خوفندن اوله دیو بیوری یعنی خوفکزدن بویله ایلیه سکز دیو اصمارلدی اول دیاره اوغرایوب کچنلره معلومدرکه حق تبارك وتعالی حضرتلری عذاب کوندروب هلاك ایتدیکی ثمود قومنك اولری حالا خراب اولوب آثاری قالمشدر وبو روایتلرك نفعی بودرکه

وسلم) رسول اکرمك انجق بیاض اولان شعر شریفی (نحوا) قریب ایدی (من عشرین شعرة بیضاء) یکرمی بیاض شعره یعنی یکرمی یه بالغ دکل ایدی

الحدیث الخامس

(حدثنا ابو کریب محمد بن العلاء) مصنف بیورر مشایخ محدثیندن علاء اوغلی محمد بوحدیثی بزه خبر ویردی (اخبرنا معاویة بن هشام عن شیبان) ابو کریب دیدی بوحدیثی هشام اوغلی معاویه شیباندن اخذ ایدوب بزه خبر ویردی (عن ابو اسحاق) شیبان ابو اسحاقدن اخذ ایتدی (عن عکرمة) ابو اسحاق عکرمه دن روایت ایتدی مذکور عکرمه ابن عباسك عتقاسندندر کبار تابعیندندر حبیب بن ثابت الاصفهانی دیدیکه بر مجلسده تابعیندن عطا وطاوس ومجاهد وسعید ابن جبیر وعکرمه مجتمع اولدیلر مجاهد وسعید قرآن عظیمدن هر قنغی آیتك تفسیرینی که عکرمه دن سؤال ایدرلر ایدی عکرمه تفسیر وتقریر برله جواب ویررایدی عکرمه بر کون مسجدده دیدیکه بن بو مسجدده ایکیوز صحابه یه

بر كيمسه حق جل وعلا حضرتلرينك مظهر غضبى اولان برلره اوغراديغى زمانده غفلت اوزره اولميوب خوف وخشيتله كچمك كرك ايمش . ائمهٔ حديثدن امام بيهقى وابو نعيم رحمة الله عليهما روايتلرنده وارد اولمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى يولده كيدر ايكن بر يرده ناقه‌سى غائب اولدى زيد بن اللصيب ديرلردى برمنافق وار ايدى ايتدى محمد سزه پيغمبرم دير ايدى كوكلردن خبر ويرردى شمدى ناقه‌سى قنده اولديغنى بيلمز ديدى فخر كائنات عليه افضل التحيات بر كشى شويله ديدى ديو بيوردى وزيد بن اللصيبك كلامنى نقل ايدوب ايتدى والله بن بلمزم الا شول نسنه‌يى بلورمكه الله تعالى حضرتلرى بكا بيلديره وتحقيقا حق تعالى حضرتلرى بكا ناقه‌يه دلالت ايلدى حالا ناقه وادى ايچنده فلان يرده‌در يولارى براغاجه ايلشوب طوتلمش قالمشدر وارك ناقه‌يى كتورك ديدى بعض اصحاب كتديلر واروب عينيله بيوردقلرى يرده بولديلر واقعا يولارى براغاج بداغنه ايلشوب طورردى آلديلر حضور دولتلرينه كتورديلر حق تعالى حضرتلرى رسولنه خبر ويروب بو مقوله معجزه ظهور ايتدردى طعن ايدن منافقك يوزى قره اولدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى تبوكه كلديكى زمانده «ايله» ديدكلرى موضعك حاكمى كلوب اطاعت ايلدى وخراج ويردى «وجربا» ديدكلرى يرك خلقى كلديلر خراج كتورديلر ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى برعهدنامه يازوب اللرينه ويردى هرقل كه روم پادشاهنه ديرلر اول زمانده حمص ولايتنده ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى درت يوز يكرمى نفر آتلو ايله خالد بن وليدى اكيدر ديدكلرى كافر بكنك اوستنه كوندروب بيورديكه ياخالد سن واروب اكيدرى كيجه ايله شكار قوار ايكن بولسك كركدر خالد رضى الله تعالى عنه كتدى موضع مزبوره واردى آى آيدنلغى ايدى اكيدر قرنداشيله وبرمقدار كيمسه ايله چيقوب شكار قوار ايكن يتشديلر قرنداشنى قتل ايدوب كندوسنى طوتديلر كيرو قلان طائفه قاچوب حصاره كيرديلر . خالد رضى الله عنه اكيدره قتلدن امان ويردى اولزمانه دكين كه رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه كتوره ودومة الجندلى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه فتح ايديويره اندن اطلاق اولنه اولدخى راضى اولدى آخر الامر ايكى بيك دوه وسكز يوز آت ودرت يوزجبه ودرت يوز كوندر ويروب مصالحه ايتديلر وبو غزاده رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى هرقله نامه يازوب دين اسلامه دعوت ايلدى هرقل چوق ملايمت ايلدى قبوله قريب اولدى اما هدايت ميسر اولمدى ديو روايت ايتمشلردر . امام احمد رحمة الله عليه مسندنده نقل ايتمشدركه مكتوب واردقده هرقل بن مسلمانم ديو جواب ويردى كلوب رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه خبر ويردكلرنده ايتدى يلان سويلمش ينه نصرانيلك اوزره‌در ديو بيوردى اندن بعض روايتده يكرمى كيجه تبوكده طوروب سفرى نماز

لاحق اولدم عكرمه‌نك وفاتى كونى ناس «مات افقه الناس» ديديلر رحمة الله تعالى عليه (عن ابن عباس) عكرمه بو حديثى ابن عباسدن روايت ايتدى (قال)ابن عباس بيوردى (قال ابو بكر يارسول الله) رسول اكرم حضرتلرينه ابو بكر ديدى (قدشبت) يارسول الله سزده شيب ظاهر اولدى (قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم) رسول اكرم صديق اكبرك جوابنده بيورديلر (شيبتنى) بنى اختيار ايلدى (هود والواقعة والمرسلات وعم يتساءلون واذا الشمس كورت) بو سوره‌لرده مذكور اولان احوال روز قيامت يعنى رسول اكرم حضرتلرينك مبارك صاچلرنده وصقاللرنده بياض ظاهر اولدقده صديق اكبر بيورديكه يا رسول الله سزده اختيارلق ظاهر اولدى رسول اكرم بيورديلركه بو سوره‌لرده اولان احوال بنى اختيار ايتدى معلوم اوله كه روز قيامتك شفيعى وصاحب مقام محمود ومسند نشين لولاك لولاك اولان ذات شريفك جناب سعادتلرينه

(قيلدقدنصكره)

قیلدقدنصکره جنك واقع اولمیوب دوندیلر ویولده برقاچ یرده مسجدلر بنا ایلدیلر روایت اولنورکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری مدینهٔ منوره قربنده «ذی اوان» دیدکلری موضعه کلدیکی زمانده منافقلرك بنا ایتدیکی مسجد حقنده حق سبحانه وتعالی حضرتلری آیت کریمه انزال ایلدی اندن فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مالك بن وحشم ومعن بن عدی رضی الله عنهما حضرتلرینه امر ایلدی واردیلر ییقدیلر یرینی سوپرندیلك ایتدیلر. بونك اصلی مفسرینك یازدقلری اوزره بودرکه منافقلر بری بریله مشاوره ایدوب ایتدیلر برمسجد بنا ایده‌لم بز نمازی بونده قیله‌رز دیو ایچنه کیروب راحت ایده‌لم محمدك آردینه اویوب نماز قیلمقدن قورتله‌لم دیدیلر بوغرض فاسدله خواجهٔ صاحب کرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری تبوك غزاسنه چیقه‌جق زمانده پیغمبریز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه کلوب ایتدیلر یارسول الله بز برمسجد یاپدق بعض یغمورلی کیجه‌لرده وبعض علتی اولان کشیلر اوزاق مسجده کتمیوب انده قیله‌لر اماسزدن مرادمز بودرکه انده کلوب نماز قیله‌سکز وبزه خیر دعا ایده‌سکز مبارك اوله اندنصکره آنی مسجد اتخاذ ایده‌لم دیدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری شمدی سفره چیقمق خاطره‌سی واردر انشاءالله کلدیکمز زمانده واره‌لم دیو بیوردی اندن غزوهٔ تبوکدن دونوب موضع مزبوره کلدیکی کبی منافقلر ینه کلوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی دعوت ایدنجه حق جل وعلا حضرتلری آیت کریمه کونده‌روب فتنه وفسادلرینی اعلام ایلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ذکر اولنان مالك ایله معن حضرتلرینی کونده‌روب مسجدلرینی ییقدردی اورادن مدینهٔ منوره‌یه توجه ایدوب یقین کلدکلری کبی شهردن اهل ایمان رجال ونساء وصبیان فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی عربی بیتلر وقصیده‌لرله مدح وثنا ایده‌رك استقبال ایتدیلر. بوندنصکره حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه حج شریفه کتمشدر روایت اولنورکه تاریخ هجرتدن طقوزنجی سنه‌ده ابن سعد قولنجه ذی القعده آینده وبعض روایتده ذی الحجه آینده چیقمشدر . ابن اسحق رحمة الله علیه نقلنده وارد اولمشدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری تبوك غزاسندن کلدکدنصکره رمضان وشوال وذی القعده آیلرنده اقامت ایلدی اندنصکره حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنهی امیرالحج نصب ایدوب کعبة الله‌ه کوندردی مدینهٔ منوره‌دن اوچیوز کیمسه ایله کتدی ویکرمی رأس بدنه آلوب کتدی . بخاری ومسلم رحمة الله علیهما روایتلرنده ابو هریره‌دن مرویدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری حضرت ابی بکر الصدیق امیر الحج ایدوب بوقومله مکه‌یه کوندردیکه واروب حج ایده وخلق اراسنده یوم نحرده سویلیوب اعلام ایده که بویلدنصکره مشرکلر حج ایتمیه وعریان کیمسه بیت شریفی طواف ایتمیه ابوبکر رضی الله عنه چیقدقدنصکره حضرت علی‌یه برآت ویروب آردنجه کوندردیکه واره خلق ایچنده

احوال قیامتدن بر شیء حاصل اولمز که کندی نفس شریفلریچون مبارك وجودلرینه اختیارلق کله بوسوره‌لردن بلکه روز جزاده بز ضعیف بیچاره‌لره نفسمزدن ارحم واشفق اولدقلرندن بوسوره‌لرده مذکور اولان احوال بزم سرانجامز اولدیغی معلوم دولتلری اولدیغندن وجود دولتلرنده شیب ظاهر اولدی ای عاصیٔ بی حیا امتلك دعواسی ایدن بی ادبلر اول سلطان رسل امتیچون شفقتدن تبلیغ بیوردیغی صراط مستقیمه کتمین عاصیلرك یوم آخرتده اوله‌جق عقابیچون بوعالمده اول سلطانك مبارك لحیهٔ شریفنه بیاض کلوب وجود دولتنده اختیارلق ظاهر اوله‌سن برکره انصاف ایت بومحبوب رب العالمین اولان پیغمبر عالیشانك قدرنی بیل تأمل ایلیه‌سنکه سنکیچون بویله برشفیق یار وارمیدر تفکر ایدوب توبه واستغفاره ملازم وسنت شریفه متابعت واوامره امتثال ونواهیدن اجتناب ایدوب ازدل وجان محبت وشوقله صلات وسلامه اشتغال ایده‌سك

رسول الله حضرتلرينك فرمان شريفنى اوقيه اندن فخر عالم افنديز حضرتلرينك امر شريفى مقتضاسنجه خلقه تنبيه ايتديلركه بو ييلدنصكره مشركلر حج ايتميه وعريان كيمسه لر زمان جاهليتده اولان عادت اوزره بيت اللهى طواف ايتميه لر. روايت اولنوركه ابو بكر الصديق رضى الله عنه اول سنه ده خلقه تنبيه ايدنجه كله جك سنه ده پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى حج ايتدكده اصلا بر مشرك حج ايتمدى ابو بكر رضى الله عنه تنبيه ايتديكى سنه ده حق سبحانه وتعالى حضرتلرى ﴿ ياايها الذين آمنوا انما المشركون نجس فلا يقربوا المسجد الحرام بعد عامهم هذا ﴾ آيت كريمه سنى انزال ايلدى . معناسى شويله ديمكدركه اى شول كيمسه لركه ايمان كتورديلر بيلمش اولك كه مشركلر نجسدر نجسدن غيرى نسنه دكللردر ايمدى بو ييلدنصكره مسجد حرامه يعنى كعبة اللهه يقين اولماسونلر ديمكدر. قاضى رحمة الله عليه تفسيرنده بيورمشدركه مشركلره نجس دنيلديكى خبث باطنلريچوندر ياخود آنكچوندركه نجسدن اجتناب واجب اولديغى كبى انلردن دخى اجتنات واجبدر ياخود انكچوندركه انلر نجسدن اجتناب ايدوب كندولرينى پاك طوتمزلر اكثريا مردار و ملوثلردر وابن عباس رضى الله عنهما حضرتلرندن مرويدركه مشركلر عينيله نجسدر كلبلر كبيدر ديو بيورمشدر . اما ائمۀ حنفيه قتنده مشركلرى مسجد حرامدن نهى ايتمه دن مراد زمان جاهليتده اولان اوزره امورينى تدبيردن وعمارتنه متولى اولوب خدمتنه قيامدن نهى در ياخود عريان طوافدن نهى در يوقسه دخولدن نهى دكلدر زيرا مردارلقلرى كفر سببيله باطنلرنده در يوقسه بدنلرى مردار دكلدر ديمشلردر والحاصل بونلر قتنده دخوللرى مكروه دكلدر امام شافعى قتنده مسجد حرامه دخوللرى مكروهدر وامام مالك قتنده هر مسجده كيرمه لرى مكروهدر اما جائز اولديغنه ائمۀ حنفيه نك دليللرى بودركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ثقيف قومنك ايلچيسى كلديكى زمانده كندى مسجد شريفنه اينديردى ايمدى معلوم اولديكه مسجده دخوللرى جائز ايمش ودخى ذكر اولنان اوزره مردارلقلرى اعتقادلرنده دربدنلرنده دكلدر بوتقديرجه مسجدى ملوث ايتمزديمشلردر . وبوسنه ده عبد الله بن ابى ديدكلرى رئيس المنافقين وفات ايلدى لعنه الله اوغلى مسلمان ومخلص كيمسه ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كلدى مبارك كوملكنى استديكه انكله باباسنى كفنليه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مروت ايدوب مبارك كوملكنى ويردى اندنصكره نمازينى قليوبرمكه تضرع ايتدى رسول الله حضرتلرى قالقديكه نمازينى قيله عمر بن الخطاب رضى الله تعالى عنه لباسندن طوتدى دخى يارسول الله سن انك نمازينى قيلورميسك ربكسنى نهى ايتمشيكن ديدى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى ايتدى تكرى تعالى بنى مخير قيلوب ﴿ استغفر لهم اولا تستغفر لهم ان تستغفر لهم سبعين مرة فلن يغفر الله لهم ﴾ ديو بيورمشدر. معناسى يامحمد سنك منافقلر ايچون استغفاركله عدم استغفارك مفيد اولمامقده برابردر اكر يتمش كره انلر ايچون استغفار ايدرايسك الله تعالى حضرتلرى انلرى مغفرت ايلمز

(ديمكدر)

﴿ الحديث السادس ﴾

(حدثنا سفيان بن وكيع) مصنف بيوررر بوحديثى بزه سفيان خبر ويردى (اخبرنا محمد بن بشار عن على بن صالح) سفيان ديدى بو حديثى محمد بن بشار على بن صالحدن اخذايدوب بزه خبرويردى (عن ابى اسحاق) على ابو اسحاقدن اخذ ايتدى (عن ابى جحيفة) ابو اسحاق ابو جحيفه دن روايت ايتدى مذكور ابو جحيفه صحابيدر اسمى وهبدر امام على كرم الله وجهه ابو جحيفه يى كوفه نك بيت المالنه امين نصب ايتمش ايدى (قال) ابو جحيفه ديدى (قالوا) اصحاب كرام بيورديلر (نراك يارسول الله) بز سزى يارسول الله كوريورز كه (قد شبت) سزده شيب ظاهر اولدى يعنى ديديلر كه يارسول الله بز سزى شيب مرتبه سنه بالغ اولديغك حالده كوريرز (قال) رسول اكرم حضرتلرى بيوردیلر (شيبتنى هود واخواتها) سورۀ هود وامثالى بنى اختيار ايتدى تحقيق حديث سابقده كچدى بعضلر ديديلر كه سورۀ هودك اخواتندن مراد امور قيامت

مذكور اولان سوره‌لردر
﴿ الحديث السابع ﴾
(حدثنا علی بن حجر) مصنف بیورر بوحديثی علی بزه خبر ويردی (اخبرنا شعيب ابن صفوان عن عبدالملك بن عمير) علی بن حجر ديدی بوحديث شريفی شعيب عبد الملكدن اخذ ايدوب بزه خبر ويردی (عن اياد بن لقيط العجلی) عبدالملك بوحديثی ايادن اخذ ايتدی (عن ابی رمثه) اياد ابو رمثه‌دن روايت ايلدی ابو رمثه صحابيدر اسمی رفاعه‌در (التيمی) تيم قبيله‌سندندر (تيم الرباب) ضبه ثور عكل تيم عدی بو بش قبيله بربريله اتحاد ايدوب تخالف ايتدكلری ايچون رباب تسميه اولندی قريشه دخی تيم تسميه ايدرلر لكن تيم الرباب ديمزلر يالكز تيم ذكر اولندقده قريش مراد اولنور رفاعه حضرتلری تيميدر لكن تيم الربابدندر (قال) ابو رمثه بيوردی (اتيت النبی صلی الله تعالی عليه وسلم) حضرت رسول اكرمك حضور عاليلرينه كلوب مشرف اولدم (ومعی ابن لی) اوغلم بنمله بيله اولديغی حالده (قال) ابو رمثه‌نك اوغلی ديدی

ديمكدر پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلری بيورديكه اكر انك مغفرت اولنه‌جغنی بيله ايدم بن يتمش دفعه‌دن زياده استغفار ايدر ايدم اوله كه الله تعالی حضرتلری مغفرت ايليه ورسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری نمازينی قيلدی اندنصكره حق تبارك وتعالی حضرتلری آيت كريمه كوندروب ﴿ ولا تصل علی احد منهم مات ابدا ولا تقم علی قبره انهم كفروا بالله ورسوله وماتوا وهم فاسقون ﴾ ديو بيوردی . يعنی يا محمد كفر اوزرينه وفات ايدنلردن بريسنك اوستنه صلاة ايتمه يعنی انلرك مغفرتی ايچون دعا واستغفار قيلمه ودفن ايچون يازيارت ايچون قبرلرينه وارمه زيرا تحقيقا انلر الله تعالی حضرتلرينه ورسولنه كافر اولمشلردر وكال كفر اوزرينه اولمشلردر ديمكدر عبدالله بن ابی قصه‌سنی امام بخاری وامام مسلم وامام نسائی رحمة الله عليهم بويلجه روايت ايتمشلردر . وبويلده رسول الله صلی الله عليه وسلم حضرتلرينك مزاج شريفلرينه بعض عارضه واقع اولوب خاتونلرندن ايلاء ايتمشلر ايدی يعنی برآی يقينلق ايتمامكه يمين ايلديلر برفوقانی مسكن شريفلری وار ايدی خرما داللرندن نردبانی وار ايدی انده اوتورديلر يكرمی طقوز كون تمام اولنجه اشاغی ايندی يارسول الله سز برآيه يمين ايتمشديكز ديديلر آی يكرمی طقوز دخی اولور ديو بيوردی . بوندنصكره ابو موسی ومعاذ رضی الله عنهما يمن ولايتنه كوندرلمشدر اول ديارك ايكی ناحيه‌سی وار ايدی يوقارو جانبنه معاذی كونديديكه اول عدن طرفنده واقع اولمشدر اشاغی جانبنه ابو موسايی كوندردی وهربرينه سپارشلر بيورديكه رفق وملاطفتله طوتالر كوچ ايتميه‌لر ونفرت ويرميه‌لر يمن خلقی ملايم طائفه اولمغين رسول الله صلی الله عليه وسلم حضرتلری ملايمتله طوتمق بيوردی ومعاذ حضرتلرينه بيوردی يامعاذ سن اهل كتابدن برطائفه‌نك اوستنه وارسك كركدر وارديغك زمانده انلره كلمهٔ شهادت تلقين ايله اكر مطيع اولورلرسه انلره بيلديره‌سنكه حق جل وعلا حضرتلری انلره زكوة فرض ايلمشدر غنيلرندن آلينور دخی فقيرلرينه ويريلور اكر بونده دخی مطيع اولورلر ايسه صاقين كرايم اموالرينی آلميه‌سك يعنی بغايت نفيس اولان مالرينی آلميه‌سك ديو بيوردی حاصلی بركشينك اوستنه زكوة واجب اولسه مثلا قرق قيونی اولسه بر قيونی آله‌لر اما غايت اعلاسنی الميه‌لر وغايت ادناسنی آلميه‌لر بلكه اورته حاللوسنی آله‌لر وآت ودوه وكيرو قالانی دخی بويله‌در اندن بيوردی « اتق دعوة المظلوم فانه ليس بينها وبين الله حجاب » يعنی صاقين مظلومك دعاسندن پس تحقيقا شان بودركه مظلومك دعاسيله حق تعالی حضرتلرينك ماييننده حجاب يوقدر ديمكدر مراد مظلومك دعاسی بهر حال جناب عزتده مقبول اولور زنهار كيمسه‌يه ظلم ايله بددعالرينی آلوب بربلايه مبتلا اولميه‌سك ديمكدر . بوندنصكره اونيجی يل ربيع الاولنده بعض روايتده ربيع الآخرنده خالد بن وليد رضی الله عنه‌ی نجران ولايتنده بنی عبدالمدان ديدكلری قبيله‌يه كوندرمشلردر خالد وارديغی كبی هدايت

ربانیه میسر اولوب اسلامه کلمشلردر . بوندنصکره علی بن ابی طالب رضی الله عنهی
یمن دیارینه کوندردیلر اوننجی ییل رمضان شریفنك ایچنده کندی مبارك الیله
حضرت علی یه عمامه کیدیروب سنجاق ویردی دخی اوچیوز نفر کیمسه یه سردار
نصب ایدوب ارسال ایتدی. ائمهٔ حدیثدن ابوداود واحمد وترمذی رحمهم الله تعالی
روایتلرنده حضرت علی رضی الله عنهدن مرویدرکه ایتدی فخر عالم صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلری بنی یمنه کوندردی دخی بن ایتدم یارسول الله بندن یاشلو بر
طائفه یه بنی کوندررسک بن بر کنج کشییم قضا امرنده بصیرت اوزره اولهمم دیدم
همان مبارك النی کوکسم اوزرینه قودی دخی « اللهم ثبت لسانه واهد قلبه » دیو دعا
ایتدی وبیوردیکه یاعلی قچان یانکه ایکی خصم کلوب اوتوردیغی زمانده اول برینك
سوزینی ایشتمینجه مابینلرنده برحکم ایلهدیدی یعنی مجرد برینی دکلیوب سوزینه اعتماد
ایله واول جانبه میل ایتمه اول برینی دخی سویلدوب دکله ایکیسنك سوزینی اذعان
ایتدکدنصکره حق سبحانه وتعالی حضرتلری خیر وصوابه ارشاد ایلر دیمکدر
اندن حضرت علی کرم الله وجهه صحابهٔ کرامله چیقدی واروب هرجانبه بلوك
بلوك آدملر صالدی انواع مال وغنایم سوروب کتوردیلر صکره جمعیتلرینه راست
کلدی اسلامه دعوت ایلدی اطاعت ایتمیوب مسلمانلره اوق آتدیلر همان حضرت
علی کرم الله وجهه اوزرلرینه یوریش ایدوب کفاردن یکرمی کیمسه یی قتل ایتدیلر
کیرو قلانی طاغیلوب صندیلر حضرت علی کرم الله وجهه آردلرینه دوشوب
کتمه دن اصحابی منع ایتدی اندنصکره خبر کوندروب ینه اسلامه دعوت ایتدی بوکره
سرعتله کلوب قبول ایتدیلر مسلمان اولدیلر اولولرندن دخی چوق کیمسه اسلامه
کلدی اورادن دونوب حضرت علی کرم الله وجهه مکه یه کلدی رسول الله صلی الله
علیه وسلم حضرتلرینه مکة اللهده راست کلدی پیغمبر عز علیه الصلاة والسلامك
بوحجنه حجة الوداع دیرلر وحجة الاسلام دخی دیرلر وحجة البلاغ دخی دیرلر . روایت
اولنورکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مدینه یه هجرت ایتدکدن
صکره آنده اقامت ایلدی هر ییل اضحیه سنی بوغازلر ایدی یعنی ذی الحجه بیرامنده
قرباننی ایدر ایدی وغزالره چیقار ایدی تاریخ هجرتدن اوننجی ییل ذی القعده سی
کلدیکی کبی حج شریف اتفاقی دوشدی. ابن سعید رحمة الله علیه روایتنده ابتداء
نبوتدن آخر عمرینه وارنجه بوندن غیری حج ایتمك واقع اولمامشدر صحیح بخاریده
زید بن ارقمدن مرویدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری اون طقوز غزا
ایتمشدر اماهجرتدنصکره همان برحج ایتمشدر اندنصکره حج ایتمامشدر. وابن اسحقدن
مرویدر که مکه ده ایکن دخی برحج ایتمشیدی بعضیلری ایکی حج ایتمشیدی دیدیلر
بوذکر اولنان روایات نبوتدنصکره اولانه کوره در اما نبوتدن مقدم نیجه ایدیکنی
حق تعالی حضرتلرندن غیری کیمسه بیلز دیمشلردر وبوحج شریفه نه کون چیقدقلری
علما رحمهم الله تعالی مابینلرنده اختلاف اوزره در بعضیلر قولنجه جمعه ایرتسی کونی

(چیقمشدر)

(فأریته) رسول اکرم بکا
کوستردی یعنی رفاعه
حضرتلرینك اوغلی بیورر
که پدرم یاخود بر غیری
کمسه رسول اکرمی بکا
کوستردی (فقلت) بلاتوقف
بن دیدم (لما رأیته) رسول
اکرمی کوردیکم کبی (هذا
نبی الله) بو ذات عالیشان
اللهك نبیسی وحق پیغمبریدر
زیرا جمال پرکمال وعظمت
ومهابتی ونورانیت لطافتی
برمرتبه یه بالغ اولمش که
حق پیغمبر اولدیغنه اظهار
معجزه ودلیل وبرهانه محتاج
دکلدر بناء علی ذلك کوردیکم
کبی اصلا شبهم قالمدی .
مرویدر ابورمثه دن بیور.
دیلرکه اوغلم رسول اکرم
حضرتلرینی کوردکده
وجودینه دتره مك دوشدی
(وعلیه ثوبان اخضران)
رسول اکرم حضرتلرینی
کوردم اوزرلرنده ایکی
یشیل لباس اولدیغی حالده
(وله شعر) رسول اکرم
حضرتلرینك برقاچ موی
شریفلری وارکه رأس
شریفلرنده ولحیهٔ شریفلرنده
(قدعلاه الشیب) اول شعر
شریف معدوده لره شیب
ظاهر اولمش (وشیبه احمر)
حال بوکه رسول اکرم
حضرتلرینك شیبی احمردر

چیقمشدر ذی‌القعده آیندن بش کیجه قالمشیدی دیدیلر بعضیلر روایتی اوزره پنجشنبه کونی چیقمشدر . امام واقدی رحمة الله علیه تصریح ایتمشدرکه جمعه ایرتسی کونی اویله ایله ایکندی مابیننده چیقدی وذی‌القعده‌نك بشی قالمشیدی دیمشدر ومکهٔ مکرمه‌یه ذی‌الحجه‌نك دردنجی بازار کوننده داخل اولمشدر حضرت عایشه رضی الله عنهادن بویله روایت اولنمشدرکه بوحج شریفه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضر-تلرینك یانجه طقسان بیك نفر کیمسه کتمشدر بعضیلر قولنجه یوز اون درت بیك کیمسه کتدی دیمشلردر . امام بیهقی روایتی اوزره بعضیلر دخی زیاده ایدی دیمشلردر تفصیلی مقصد عباداتده کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی . بوندن صکره واقع اولان ﴿ سریهٔ اسامة بن زید بن حارثه ﴾ در رضی الله عنهما شام ولایتنده « بلقا » نواحیسندن « سراة » دیدکلری موضعه ارسال اولنمشیدی تاریخ هجرتدن اون برنجی ییل صفرینك اواخرنده بازار ایرتسی کونی چیقمشدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك آخر کوندردیکی سریه بودر موضع مزبورده اسامه‌نك باباسی زید بن حارثه رضی الله عنه روم کفره‌سنك النده شهید اولمشیدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اسامه‌یه عسکر قوشوب اورایه ارسال ایلدی مهاجرین وانصار قومنك کزیده‌لری هپ بو سریه‌ده بیله ایدیلر حتی حضرت ابی بکر الصدیق وعمر الفاروق بیله چیقمشلر ایدی رضوان الله علیهم اجمعین چهارشنبه کونی اولدیغی کبی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك مزاج شریفلری متغیر اولوب حمی وصداع عارض اولدی پنجشنبه کونی کندی مبارك الیله سنجاق بغلیوب اسامه‌یه ویردی اولدخی سنجاق ایله چیقوب « جرف » دیدکلری موضعه قوندی صحابهٔ کرام رضی الله عنهم اورایه چیقوب جمعیت ایتدیلر اسامه رضی الله عنه تازه یکیت ایدی وفخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك بنده زاده‌سی ایدی صحابه‌دن برطائفه بری بری مابیننده سویلشوب سو اصل اوغلانی مهاجرین وانصار اوستنه سردار نصب ایلدی دیدیلر بوسوز رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك سمع شریفلرینه واصل اولنجه مبارك باشنی صاردی دخی منبره چیقوب حق تعالی حضرتلرینه حمد وثنا ایتدکدنصکره ناسه خطاب ایدوب ایتدی ای آدم اوغلنلری بوسوز نه‌سوزدرکه سزك بعضکزدن بکا واصل اولدی اسامه‌یی امیر نصب ایتدیکم خصوصده سزدن صادر اولدی بوکا طعن ایتدیکز بوندن اول باباسی زیدی امیر نصب ایتدیکمه طعن ایتدیکز دیدی وعین ایدوب ایتدی زید امیرلکه لایق ایدی اندنصکره اوغلی دخی لایقدر واول بکا خلقك بغایت سوکولرندندر ایمدی اکا عزت واکرام ایدك دیو خلقه وصیتلر ایلدی ومنبردن اینوب بیت شریفنه کیردی بوخصوص ماه ربیع الاولك اونجی جمعه ایرتسی کوننده واقع اولمش ایدی اسامه ایله کیده‌جك طائفه کلورلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه وداع ایدرلر ایدی دخی چیقارلر عسکرك قوندیغی یره کیدرلر ایدی اندن بازار کونی

یعنی راوی حدیث بیوررکه رسول اکرم حضرتلرینك برقاچ شیب مستولی اولمش شعر شریفلری وار ایدی لکن اول شعرك اصولی قزارمغه شروع ایتمش ایدی زیرا شیب شعرك اصولندن ابتدا ایدوب شعرلر اول قرمزی صکره آهسته آهسته بیاض اولور بناء علی ذلك ابو رمثه رسول اکرم حضرتلرینه ملاقی اولدیغی وقتده رسول اکرم حضرتلرینك شعر شریفلرنده شیب هنوز ظاهر اولمغه باشلامش ایمش

﴿ الحدیث الثامن ﴾

(حدثنا احمد بن منیع) مصنف بیوررکه بوحدیث شریفی احمد بزه خبر ویردی (اخبرنا سریج بن النعمان) احمد دیدیکه بو حدیث شریفی سریج بزه خبر ویردی (اخبرنا حماد بن سلمة عن سماك ابن حرب) سریج دیدیکه حماد سماکدن اخذ ایدوب بزه خبر ویردی (قال) سماك دیدی (قیل لجابر بن سمرة) جابر حضرتلرندن سؤال اولندی بنده حضورنده ایدم (أکان فی رأس رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلرینك رأس

اولدیغی کبی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك زحتی زیاده اولدی اسامه
رضی الله عنه درنك برندن قالقوب شهره کیردی رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینك یانه کلدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری برمقدار ضعیف
ایدی سوزه طاقتی یوق ایدی اسامه رضی الله عنه اکیلوب اوپدی رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك اللرینی کوکدن یکا قالدیردی طوتدی
دخی اسامه‌نك اوزرینه قودی اسامه ایدر بیلدمکه رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتلری بکا دعا ایلدی‌اندن‌اسامه‌قالقوب ینه عسکر اراسنه چیقدی پازارایرتسی
کونی‌اولنجه‌رسول الله‌صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم‌حضرتلرینك مزاج‌شریفلرینه برمقدار
خفت‌کلوب‌افاقت‌اوزره‌اولدیلرحضرت اسامه ینه کلوب رسول الله‌صلی‌الله‌علیه
وسلم حضرتلرینی کوردی وداع ایدوب‌ینه چیقدی لشکرکاهه کلدی وخلقه کوچ
امر ایلدی مسلمانلرطورمیوب اثوابلرینی یوکلدوب آتلرینی اکرلمکله مشغول ایکن
اسامه‌نك‌والده‌سی‌ام‌ایمن خاتون رضی الله‌عنهااوغلنه خبرکوندروب قنده کیدرسك
پیغمبرعز علیه الصلاة والسلام حضرتلری غایت ضعیف اولدی همان ارتحال
داربقا ایتمك اوزره‌در دیدی اورادن اسامه وحضرت عمر بن‌الخطاب وابو عبیده
رضی الله عنهم قالقوب رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یانـنه
کلدیلر کونش غروبه میل ایتـدیکی زمانده اول آفتاب فلك رسالت افق فنادن
افول ایدوب مطلع آسمان‌بقادن عالم عقبایه پرتو صالدی قول صحیح اوزره رسول
الله حضرتلرینك وفاتی اون برنجی ییل ربیع‌الاولنك اون ایکنجی پازارایرتسی
کونی واقع اولمشدر دخی تفصیلی مقصد اخیرده کلسه کرکدر ان شاءالله تعالی .
روایت اولنورکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انتقال ایتدیکی کبی
اسامه‌نك عسکری مدینه‌یه کیردیلرسنجاغی‌بریدهٔ اسلمی رضی الله عنه کتورر ایدی
کتیردی پیغمبرعزعلیه‌الصلاةوالسلام‌حضرتلرینك سعادتخانه‌سی‌اوکنه دکدی اندن
صحابهٔ کرام‌حضرت‌ابوبکرالصدیقه بیعت ایتدکلری کبی‌حضرت‌بریده‌یه امرایتدیکه
ینه سنجاغی اسامه‌نك اوینه ایلدوب اورادن چیقه‌لر یوللرینه کیده‌لر اسامه دخی
ینه عسکریله چیقوب اول قوندیغی یره قوندی ربیع الآخرك غره‌سی اولدیغی کبی
چیقدی ذکر اولنان«ابنا»دیدکلری موضعه واروب هر جانبدن یوریش ایدوب
اطراف ونواحیسنی غارت ایتدیردی قارشو طورانلرینی قیردی برمقدارینی اسیر
ایتدی وباباسی زیدی قتل ایدنلری بولوب‌اولدردی واهل اسلامدن اصلابرکیمسه
شهیداولمدی‌جمله‌سی‌سالم‌وغانم‌دونوب‌مدینهٔ‌منوره‌یه کلدیلرحضرت ابی‌بکرالصدیق
رضی الله عنه مهاجرین واهل مدینه ایله چیقوب قارشولدی اسامه‌نك بووجه
اوزره منصور ومظفرکلدیکنه مسرور اولدیلر رسول الله صلی الله‌تعالی‌علیه‌وسلم
حضرتلرینك التمش مقداری سریه ویکرمی یدی غزاسی واقع‌اولمشدر والله اعلم
بعض مشایخ کرامدن مرویدرکه برکیمسه‌ایکی جهان فخرینك غزالرینی وقحلرینی

شریفنده وارمیدر(شیب)
بیاض موی شریف (قال)
جابر اول‌کمسنه‌نك‌جوابنده
بیوردی (لم‌یکن فی‌رسه)
رسول اکرم‌حضرتلرینك
مبارك باشلرنده یوق ایدی
(شیب) آغارمش موی
(الاشعرات) لکن برقاچ
شعر شریفلر (فی مفرق
رأسه) مبارك باشلرینك
وسطنده وار ایدی (اذا
ادهن) رسول‌اکرم‌حضرـ
تلری مبارك باشلرینه یاغ
سوردکده (وارهن‌الدهن)
اول بیاض شعر شریفلری
دهن ستر ایدر ایدی یعنی
بیاض اولان شعر شریفلرـ
ینك‌قلتنی بیـاندر وارهن
ستر واخفا معناسنه اولان
موارتدن مأخوذدر

﴿ نظم ﴾

اول‌مبارك‌صقالندن‌بونی‌بیل
آنجق آغرمشیدی‌اون‌یدی‌قیل
اول سعادتلو محاسن‌الحق
طیب‌عرشیله ایدی مستغرق

﴿ باب ماجاء فی‌خضـاب
رسول‌الله صـلی‌الله تعـالی
علیه‌وسلم ﴾

شو باب رسول اکـرم
حضرتلرینك‌خضابی‌حقنده
روایت اولنـان احادیث
بیانده‌در صاحب تهذیب
دیدیکه قنه‌ایله صاچ‌وصقال
بویامغه خضاب‌دیرلر

اوقیوب ویادکلمکی عادت ایدنسه حق تبارك وتعالی حضرتلری اول کیمسه یه هرایشده فتح ونصرتلر میسر ایدوب مشکللرینی آسان ایلیه ودشمنلری اوستنه غالب قیله خاصیتی بودر دیو بیورمشلردر

مقصد ثانی

فخر عالم افندیمز حضرتلرینك قرأن عظیمده وتورات وانجیل وزبورده وسائر صحف سماویه واحادیث صحیحه ده واقع اولان اسماء شریفه سی واولاد کرامی و ازواج طاهراتی وعمیلری وعمه لری ورضاعا قرنداشلری وجدلری وخدمتکارلری وقوللری ومعتقلری و حارسلری وکاتبلری واهل اسلامه کوندردیکی مکتوب شریفلری واطراف پادشاهلریله واقع اولان مراسلاتی وآلات حربی ودوابی وخدمت شریفلرینه کلن ایلچیلر بونده مذکوردر وبو مقصدده اون فصل واردر ﴿ فصل اول ﴾ اسماء شریفه سی بیانندهدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری بزم پیغمبریمز محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قرأن عظیمده وسائر کتب سماویه سنده السنهٔ انبیا علیهم السلام اوزره اسماء کثیره ایله یاد ایلمشدر. اماجمیع اسماء شریفه سنك اشهری «محمد» درکه جدی عبدالمطلب تسمیه ایتمشدر . روایت اولنورکه اوغلیکك آدینی نه قودك دیو عبدالمطلبه سؤال ایتدیلر محمد قودم دیو جواب ویردی ایتدیلر نیچون آتالرکده وقومکده اولمیان آد ایله تسمیه ایتدك دیدیلر ایتدی اول رجا ایله ایتدمکه جمیع اهل ارض اکاحمد ایده لر دیدی وبویله دیدیکنك وجهی اول ایدیکه عبدالمطلب برکیجه واقعه سنده کورمش ایدیکه کندی ارقاسندن کمش زنجیرلر چیقمش برینك اوجی کوکلره یتشمش وبرینك مشرقه وبرینك مغربه ایرمش اندنصکره بوزنجیرلر براغاج شکلنی باغلدیکه هر یپراغنك اوزرنده نور کورینور ومشرق ومغرب خلقی کویا اول اغاجك داللرینه وبداقلرینه یاپشوب آصلمشلردر عبدالمطلب بوواقعه یی سویلینجه معبرلر شویله تعبیر ایتدیلرکه سنك اولادکدن بر کیمسه کله که جمیع مغرب و مشرق خلقی اکا تابع اوله دیدیلر دنیا خلقی اکا حمدایلیه دیدیلر آنکچون فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اسم شریفنی محمد قومش ایدی اناسی امینه خاتون رضی الله عنها یه دخی واقعه سنده بویله دیمشلر ایدیکه سن بوامتك سیدینه حامله اولدك وضع حمل ایتدیکك زمانده آدنی محمد قویه سك دیمشلر ایدی . ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن دخی مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری وجوده کلدیکی زمانده جدی عبدالمطلب آدن محمد قودی یاابا الحارث نیچون آبا واجدادك آدلریله تسمیه ایتمدك دیدیلر مرادم بودرکه کوکده الله تعالی حضرتلری ویرده ادم اوغلانلری اکا حمد ایده لر دیدی محمد بن جبیر بن مطعمدن مرویدر اولدخی باباسندن روایت ایتمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیورمشدر تحقیقا بنم برقاچ آدم واردر بن محمدم

﴿ الحدیث الاول ﴾ (حدثنا احمد بن منیع) مصنف بیورر بو حدیثی احمد بزه خبر ویردی (اخبرنا هشیم) احمد بن منیع دیدیکه بوحدیثی بزه هشیم خبر ویردی (اخبرنا عبدالملك بن عمیر عن ایاد بن لقیط) هشیم دیدیکه بو حدیثی عبد الملك ایاددن اخذایدوب بزه خبرویردی (قال) ایاد دیدی(اخبرنا) بوحدیثی بزه خبرویردی (ابورمثة) ابورمثه حضرتلری (قال) ابو رمثه بیوردی (اتیت النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) بن رسول اکرم حضرتلرینك حضور شریفلرینه کلدم (مع ابن لی) اوغلوم ایله برابر (فقال) رسول اکرم بیوردیلر (ابنك) اوغلك (هذا) بومیدر (فقلت) بن رسول اکرمك جوابنده دیدم (نعم) اوغلمدر(واشهد به) بن اوغلم اولدیغنه اقرار ایدرزم معلوم اوله که زمان جاهلیتده پسرك جنایتیله پدر وپدرك جنایتیله پسر اخذ اولنور ایدی لکن شرع مطهرده بو قاعده ابطال اولنوب برکسنه غیرك جنایتیله مؤاخذه اولنمیوب هرنفس کندی

واحدم وماحی‌یم که الله تعالی بنمله کفری محوایلر وبن حاشرم‌که آدم اوغلانلری بنم ایاغمه حشر اولنور وبن عاقبم دیوبیورمشدر . بخاری ومسلم رحمهما الله بویله روایت ایتمشلردر . امام نووی رحمة الله علیه مسلم شرحنده بیورمشدرکه « یحشر الناس علی قدمی » معناسی خلق بنم اثرمه وزمانمه ورسالتمه حشر اولنورلر دیمکدر . امام بخاری وحاکم وابونعیم رحمهم الله روایتلرنده نافع بن جبیر رضی الله عنهدن مرویدرکه ذکر اولنان بش اسم شریفی ذکر ایتدکدنصکره خاتم اسمنی دخی ذکر ایتمشدر . حذیفه رضی الله عنه حدیثنده احمد ومحمد وحاشر ومتقی ونبی الرحمة واقع اولمشدر. ابو نعیم روایتنك لفظی بودر «هی ستة محمد واحمد وخاتم وحاشر وعاقب. واما حاشر فبعث مع الساعة نذیرا لکم بین یدی عذاب شدید. واما عاقب فانه عقب الانبیاء» یعنی نبی علیه الصلاة والسلامك اسملری التیدرکه ذکر اولنمشدر. اما حاشر دنیلدیکی اولدرکه قیامته قریب کوندرلمشدر شول حالده که سزه عذاب شدیددن ایلرو نذیر اولمشدر دیمکدر نذیر شول کیمسه‌یه دیرلرکه قورقاجق خبرویره اما عاقب دنیلدیکی انکیچوندرکه انبیانك عقبنده کلمشدر کندندنصکره پیغمبر کلمز دیمکدر. بو روایتلرك بعضنده بش اسم وبعضنده التی اسم ذکر اولنمشدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك همان اسم شریفلری بونلردر دیمك دکلدر بلکه مراد بو اسملر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوص اسملردر اول حضرتدن غیری کیمسه مقدما بو اسملرله مسمی اولمامشدر دیمکدر یاخود امم ماضیه بیننده مشهور اولان اسملری بونلردر دیمکدر یوقسه اسماء شریفه‌سی چوقدر. ابن دحیه رحمة الله علیه مستوفی آدلو کتابنده بیورمشدرکه اکر کتب متقدمه‌ده وقرآن عظیمده واحادیث شریفه‌ده اولان اسملری جمع اولنسه اوچیوزه یتیشور. بعض روایتده وارد اولمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بنم قرآنده یدی موضعده اسمم واردر دیو بیورمشدر اندن بو اسماء شریفه‌یی تعیین ایلمشدر «محمد واحمد ویس وطه والمزمل والمدثر وعبدالله» وقرآن عظیمده القابندن چوق نسنه مذکوردر حتی بعض علما صایوب عددینی تعیین ایتمشلردر بعضلر اسماء حسنی عددنجه طقسان طقوزه یتشدرمشلردر . قاضی عیاض رحمه الله علیه بیورمشدرکه حق جل وعلا حضرتلری پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینی کندی اسماء حسناسندن اوتوز مقداری اسمله تسمیه قیلمشدر وقاضی ابوبکر بن العربی رحمه الله علیه احکام القرآن آدلو کتابنده بعض صوفیه‌دن نقل ایتمشدرکه حق تعالی حضرتلرینك بیك اسم شریفی وپیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك بیك اسم شریفی واردر دیمشلر اما بونلردن مراد اوصافدر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نیجه نیجه اوصاف حمیده ایله متصفدر هر برندن بر اسم اخذ اولنجه اولقدر اولور بلکه دها زیاده اولور دیمشلردر وبو جمله اسماء کثیره‌نك بعضیسی اول حضرته مختصدر غیره اطلاقی یوقدر بعضیسی دخی

اوزندن مسؤل اولدیغنی بیان ایچون (قال) رسول اکرم بیوردی (لایجنی علیك) اوغلك سنك جنایتك ایله مأخوذ اولمز (ولاتجنی علیه) سن دخی اوغلنك جنایتیله مأخوذ اولمزسك (قال) ابورمثه بیوردی (رأیت الشیب احمر) رسول اکرمك شعر شریفنده بیاض احمر کوردم. حنا ایله خضاب ایتدکلری ایچون کتب سته صاحبلرندن ابوداود روایت ایتدیکه رسول اکرم خضاب ایدر ایدی خفی اولمیه که رسول اکرم حضرتلرینك موی عنبر بویلرینی خضاب ایتدکلری وخضاب ایتمدکلری خصوصنده روایات مختلفه‌سی واردر شارح مسلم محیی الدین نووی بیوردیکه رسول اکرم حضرتلری احیانا خضاب واحیانا ترك ایتمکله هرکس کوردیکی وجه اوزره روایت ایلدی (قال ابو عیسی) مصنف بیوردی (هذا) ابورمثه‌نك روایت ایلدیکی حدیث (احسن شیء) روایتك زیاده کوزلیدر (روی فی هذا الباب) رسول اکرمك خضابی حقنده روایت اولنان احادیثده (وافسره) دخی زیاده

واردركه اكا اطلاقى غالب اولمشدر بعضيسى دخى واردركه مشتركدر. مصنف رحمة الله عليه بيورمشدركه شيخمزك قول بديع آدلو كتابنده وقاضى عياضك شفاسنده وابن عربينك قيس واحكام آدلو كتابلرنده وابن سيد الفاسينك كلامنده كورديكمز اسماء شريفه‌سى درت يوزدن زياده‌در وحروف تهجى اوزره بويله ترتيب ايتدك ديمشدر ﴿ حرف الالف ﴾ الابر بالله ، الابطحى ، اتقى الناس ، الاجود ، اجود الناس ، الاحد ، الاحسن ، احسن الناس ، احمد ، احيد ، بضم الهمزة وكسر الحاء وسكون الياء او بفتح الهمزة وسكون الحاء ، الاخذ بالحجزات ، اخذ الصدقات ، الآخر ، الاخشى الله ، اذن خير ، ارجح الناس عقلا ، ارحم الناس بالعيال ، الازهر ، اشجع الناس ، الاصدق فى الله ، اطيب الناس ريحا ، الاعز ، الاعلى ، الا علم بالله ، اكثر الناس تبعا ، الاكرم ، اكرم الناس ، اكرم ولد آدم ، المص ، امام الخير ، امام الرسل ، امام المتقين ، امام النبيين ، الامام ، الآمر ، الآمن ، امنة اصحابه ، الامين ، الامى ، انعم الله ، الاول ، اول شافع ، اول المسلمين ، اول مشفع ، اول المؤمنين ، اول من ينشق عنه الارض ﴿ حرف الباء ﴾ البر ، البار قليط ، الباطن ، البرهان ، بشر ، بشرى عيسى ، البشير ، البصير ، البليغ ، بالغ البيان ، البينة ﴿ حرف التاء ﴾ التالى ، التذكرة ، التقى ، التنزيل ، التهامى ﴿ حرف الثاء ﴾ ثانى اثنين ﴿ حرف الجيم ﴾ الجبار ، الجد ، الجواد ، جامع ﴿ حرف الحاء ﴾ حاتم ، حزب الله ، الحاشر ، الحاكم بما اراه الله ، الحافظ ، الحامد ، حامل لواء الحمد ، الحائد لامته عن النار ، الحبيب ، حبيب الرحمن ، حبيب الله ، الحجازى ، الحجة ، الحجة البالغة ، حجة الله على الخلائق ، حرز الاميين ، الحرمى ، الحريص ، حريص على الايمان ، الحسيب ، الحكيم ، الحفيظ ، الحق ، الحليم ، حاد ، حطايا ، او قال ، حياطاً ، حم عسق ، حق الحمد ، الحنيف ﴿ حرف الخاء ﴾ الخبير ، خاتم النبيين ، خاتم المرسلين ، الخاتم ، الخازن لمال الله ، الخاشع ، الخاضع ، الخالص ، خطيب الانبياء ، خطيب الامم ، خطيب الوافدين على الله ، الخليل ، خليل الرحمن ، خليل الله ، الخليفه ، خير الانبياء ، خير البرية ، خير خلق الله ، خير العالمين طرا ، خير الناس ، خير هذه الامة ، خيرة الله ﴿ حرف الدال ﴾ دار الحكمة ، الداعى الى الله ، دعوة ابراهيم ، دعوة النبيين ، دليل الخيرات ﴿ حرف الذال ﴾ الذاكر ، الذكر ، ذكر الله ، ذو الحوض المورود ، ذو الخلق العظيم ، ذو الصراط المستقيم ، ذو القوة ، ذو مكانة ، ذو عزة ، ذو فضل ، ذو المعجزات ، ذو المقام المحمود ، ذو الوسيلة ﴿ حرف الراء ﴾ الرضيع ، الراضى ، الراغب ، الرافع ، راكب البراق ، راكب البعير ، راكب الجمل ، راكب الناقة ، راكب النجيب ، الرحمة ، رحمة الامة ، رحمة العالمين ، رحمة مهداة ، الرحيم ، الرسول ، رسول الراحة ، رسول الرحمة ، رسول الله ، رسول الملاحم ، الرشيد ، الرفيع الذكر ، رافع الرتب ، رفيع الدرجات ، الرقيب ،

اظهريدر زيرا بو حديث صراحة رسول اكرمك خضاب ايتديكنه دلالت ايدر (لان الروايات الصحيحة) زيرا غير روايتلر (ان النبى صلى الله تعالى عليه وسلم لم يبلغ الشيب) تحقيق رسول اكرم شيب مرتبه‌سنه بالغ اولمدى ديو واقع اولمشدر ضمنا رسول اكرمك خضاب ايتمديكنه دلالت ايدر مع هذا رسول اكرم شيب مرتبه سنه بالغ اولمدى دينلرك مرادلرى رسول اكرمك شيبلرى قليلدر ديمكدر خضابى نفى دكلدر (وابو رمثة اسمه رفاعة بن يثربى التيمى) راوى حديث ابو رمثه حضرتلرينك اسمى رفاعه‌در قبيله‌سى تيم الربابدر دخى اهل مدينه دندر مصنف ابو رمثه‌نك اسمنى بيان ايتديكى اصحابدن ابو رمثة البلوى يه اشتباهى دفع ايچوندر رضى الله تعالى عنهم

﴿ الحديث الثانى ﴾

(حدثنا سفيان بن وكيع) مصنف بيورر بو حديثى سفيان بزه خبر ويردى (اخبرنا ابى عن شريك) سفيان ديديكه بابام وكيع بو حديثى بزه شريكدن روايت ايتدى (عن عثمان بن

روح الحق ، روح القدس ، الرؤف ، ركن المتواضعين ﴿ حرف الزاء ﴾ الزاهد ، زعيم الانبيا ، الزكى ، الزمزمى ، زين من فى القيمة ﴿ حرف السين ﴾ السابق ، السابق بالخيرات ، سابق العرب ، الساجد ، سبيل الله ، السراج المنير ، السراط المستقيم ، السعيد ، سعد الله ، سعد الخلائق ، السلام ، السميع ، السيد ، سيد ولد آدم ، سيد المرسلين ، سيد الناس ، سيد الكونين ، سيد الثقلين ، سيف الله المسلول ﴿ حرف الشين ﴾ الشارع ، الشافع ، الشاكر ، الشاهد ، الشكور ، الشكار ، الشمس ، الشهيد ﴿ حرف الصاد ﴾ الصابر ، الصاحب ، صاحب الآيات ، صاحب المعجزات ، صاحب البرهان ، صاحب البيان ، صاحب التاج ، صاحب الجهاد ، صاحب الحجة ، صاحب الحطيم ، صاحب الحوض المورود ، صاحب الخاتم ، صاحب الخير ، صاحب الدرجة العالية الرفيعة . صاحب الرداء ، صاحب الازواج الطاهرات ، صاحب السجود للرب المحمود ، صاحب السرايا ، صاحب السلطان ، صاحب السيف ، صاحب الشرع ، صاحب الشفاعة الكبرى ، صاحب العطايا ، صاحب العلامات الباهرات ، صاحب العلو والدرجات ، صاحب الفضيلة ، صاحب الفرج ، صاحب القضيب ، صاحب القضيب الاصفر ، صاحب قول لااله الاالله ، صاحب القدم صاحب الكوثر ، صاحب اللواء ، صاحب المحشر ، صاحب المدينة ، صاحب المغفر ، صاحب المغنم ، صاحب المعراج ، صاحب المظهر المشهود ، صاحب المقام المحمود ، صاحب المنبر ، صاحب المئزر ، صاحب النعلين ، صاحب الهراوة ، صاحب الوسيلة ، الصادع بما امر ، الصادق ، الصبور ، الصدق ، صراط الله ، صراط الذين انعمت عليهم ، الصراط المستقيم ، الصفوح ، الصفوح عن الزلات ، الصفوة ، الصفى ، الصالح ﴿ حرف الضاد ﴾ الضارب بالحسام المثلوم ، الضحاك ، الضحوك ﴿ حرف الطاء ﴾ طاب ، طاب الطاهر ، الطيب ، طسم ، طس ، طه ، الطيب ﴿ حرف الظاء ﴾ الظاهر ، الظفور ﴿ حرف العين ﴾ العابد ، العادل ، العظيم ، العافى ، العاقب ، العالم ، علم الايمان ، علم اليقين ، العالم بالحق ، العامل ، عبد الله ، العبد ، العدل ، العربى ، العروة الوثقى ، العزيز ، العفو ، العطوف . العليم ، العلى ، العلامة ، عين العز ، عبدالكريم ، عبدالجبار ، عبدالحميد ، عبدالمجيد ، عبدالوهاب ، عبدالقهار ، عبد الرحيم ، عبدالخالق ، عبدالقادر ، عبدالمهيمن ، عبدالقدوس ، عبدالغياث ، عبدالرزاق ، عبد السلام ، عبدالمؤمن ، عبد الغفار ﴿ حرف الغين ﴾ الغالب ، الغفور ، الغنى ، الغنى بالله ، الغوث ، الغياث ﴿ حرف الفاء ﴾ الفاتح ، الفار قليط ، الفارق ، فاروق ، الفتاح ، الفجر ، الفرط ، الفصيح ، فضل الله ، فواتح النور ﴿ حرف القاف ﴾ القاسم ، القاضى ، القانت ، قائد الخير ، قائد الغرا المحجلين ، القابل ، القائم ، القتال ، القتول ، قثم ، القثوم ، قدم صدق ، القرشى ، القريب ، القمر ، القيم ، القوى ﴿ حرف الكاف ﴾ كافة الناس ، الكفيل ، الكامل

(فى)

موهب) شريك عثماندن روايت ايتدى (قال) عثمان ديدى (سئل ابوهريرة) ابوهريره‌دن سؤال اولندیكه (هل خضب رسول الله صلى الله عليه وسلم) رسول اكرم حضرتلرى شعر شريفلرينى خضاب ايدرلرميدى (قال) ابوهريره جوابنده ديديكه (نعم) حضاب ايدرلرايدى (قال ابوعيسى الترمذى) مصنف بيورديكه (وروى ابو عوانة هذا الحديث) ابوهريره‌دن روايت اولنان شو حديثى ابوعوانه دخى روايت ايتدى (عن عثمان بن عبدالله بن موهب) عثمان حضرتلرندن (فقال) عثمان ايتدى (عن ام سلمة) ازواج مطهره‌دن ام سلمه حضرتلرندن مصنفك ابو عوانه سندينى ذكر ايتمكدن مرادى ابوهريره حديثنى تقويه‌در

﴿ الحديث الثالث ﴾

(حدثنا ابراهيم بن هارون) مصنف بيوررهارون بن خنيك اوغلى ابراهيم بو حديثى بزه خبرويردى (اخبرنا نضر بن زرارة عن ابى جناب) ابراهيم ديدى ابوجنابدن بو حديثى اخذ ايدوب نضر بزه خبر ويردى (عن اياد ابن لقيط) ابو جناب ايادن روايت ايتدى (عن الجهذمة)

فى جميع اموره ، الكريم ، كهيعص ﴿حرف اللام﴾ اللسان ﴿حرف الميم﴾ الماجد ، ماذ ماذ ، المؤمل ، الماحى ، المأمون ، المانح ، الماء ، المعين ، المبارك ، المبتهل ، المبراء ، المبشر ، مبشر البائسين ، المبعوث بالحق ، المبعوث ، المبلغ ، المبيج ، المبين ، المتين ، المتبتل ، المتبسم ، المتربص ، المترحم ، المتضرع ، المتقى ، المتلوعليه ، المتهجد ، المتوسط ، المتوكل ، المثبت . مجاب ، محيب ، المجتبى ، المجير ، المحرص ، المحرم ، المحفوظ ، المحلل ، محمد ، المحمود ، المخير ، المختار ، المخصوص بالشرف ، المخصوص بالعز ، المخصوص بالمجد ، المخلص ، المدثر ، المدنى ، مدينة العلم ، المذكر ، المذكور ، المرتضى ، المرتل ، المرسل ، المرتجى ، المرحوم ، المرفع الدرجات ، المرء ، المزكى ، المزمل ، المسيح ، المستغفر ، المستغنى ، المستقيم ، المسرى به ، المسعود ، المسلم ، المسلم ، المشاور ، المشفع ، المشفوع ، المشفح ، المشهود ، المنير ، المصباح ، المصارع ، المصافح ، مصحح الحسنات ، المصدوق ، المصطفى ، المصلح ، المصلى عليه ، المطاع ، المطهر ، المظهر ، المطلع ، المطيع ، المظفر ، المعزر ، المعصوم ، المعطى ، المعقب ، المعلم ، معلم امته ، المعلم ، المعلن ، المعلى ، المفضال ، المفضل ، المفتاح ، مفتاح الجنة ، المقتصد ، المقتنى ، المقدس ، المقرى ، المقسط ، المقسم ، المقصوص عليه ، المقفى ، مقيل العثرات ، مقيم السنة بعد الفترة ، المكرم ، المكتفى ، المكفى ، المكين ، المكى ، الملاحى ، ملقى القرآن ، الممنوح ، المنادى ، المنتصر ، المنجى ، المنذر ، المنزل عليه ، المنحمنا ، المنصف ، المنصور ، المنيب ، المنير ، المهاجر ، المهتدى ، المهدى ، المهداة ، المهيمن ، المؤتمن ، الموقى ، جوامع الكلم ، الموحى اليه ، الموصل ، الموقر ، المولى ، المؤمن ، المؤيد ، الميسر ﴿حرف النون﴾ نون ، النابذ ، الناجز ، الناس ، الناسخ ، الناشر ، الناصر ، الناصح ، الناطق ، الناهى ، نبى الاحمر ، نبى الاسود ، نبى التوبة ، نبى الحرمين ، نبى الراحة ، نبى الرحمة ، النبى الصالح ، نبى الله ، نبى المرحمة ، نبى الملحمة ، نبى الملاحم ، النبى ، النجم ، النجم الثاقب ، نجى الله ، النذير ، النسيب ، نصيح ، ناصح ، النعمة ، نعمة الله ، النقيب ، النقى ، النور ، نور الامم ، ﴿حرف الواو﴾ الوجيه ، الواسطة ، الواسع ، الواصل ، الواضع ، الواعد ، الواعظ ، الورع ، الوسيلة ، الوافى ، الوفى ، ولى الفضل ، الولى ، ﴿حرف الهاء﴾ الهادى ، هدى ، هدية الله ، الهاشمى ﴿حرف الياء﴾ اليثربى ، يس ، اما كنيه لرينك مشهورى ﴿ابو القاسم﴾ دركه احاديث شريفه ده چوق وارد اولمشدر و ﴿ابو ابراهيم﴾ دخى وارد اولمشدر تكيم انس بن مالك حديثنده جبرائيل عليه السلام كلدى « السلام عليك ياابا ابراهيم » ديدى ديو بيورلمشدر . وابن دحيه نك ذكر ايتديكى اوزره ﴿ابو الارامل﴾ ايله كنيه لنمشدر وغيريلر روايتنده ﴿ابو المؤمنين﴾ ايله دخى كنيه لنمشدر . وشويله معلوم اوله كه ذكر اولنان اسامئ شريفه دن هر برينك شرحنه تعرض

اياد جهذمه حضرتلرندن روايت ايتدى (امرأة بن بشير الخصاصية) جهذمه بشير حضرتلرينك زوجه سيدر خصاصيه بشيرك والده سيدر رسول اكرم حضرتلرى خصاصيه نك اسمنى تغيير ايدوب ليلا تسميه ايتديلر (قالت) بشيرك زوجه سى اولان جهذمه بيوردى (انا رأيت رسول الله) بن رسول اكرم حضرتلرينى كوردم (يخرج من بيته) سعادتخانه لرندن چيقديلر (ينفض رأسه) مبارك رأس شريفلرينك شعرينى مسح ايدر اولدقلرى حالده (قد اغتسل) زيرا غسل اتمشلر ايدى (وبرأسه ردع اوقال ردغ من حناء) حال بوكه رسول اكرم حضرتلرينك مبارك رأس شريفلرنده قنه دن اثر وار ايدى (شك هذا) مصنف بيورركه ردع لفظنده شبهه ايلدى (السيخ) ابراهيم بن هارون عين ميدر غين ميدر « ردغ » نفس حنادن بقيه وردع حنانك بوياسى ديمك اولور حاصل كلام بشير رضى الله عنه حضرتلرينك امرأه سى رسول اكرم حضرتلرى غسل ايلمش مبارك شعر شريفلرينى

اولنورسه غرض اختصاردن عدوله مؤدی وتطویل کلامه باعث اواوب نیجه مجلد
کتاب تحریریله تمام اولمامق مقرردر ولکن بعون الله تعالی برقاچنك برسبیل اختصار
ذکری ایراد اولندی اما ﴿ محمد و احمد ﴾ که اول حضرتك اشهر اسماسندندر
ایکیسنك دخی اشتقاقی حمددندر بری تفعیل بابندن اسم مفعولدرکه معناسی تحمید
اولنمش دیمکدر بوصیغه تکثیر وتضعیفه دلالت ایلر محمد دیمك تکرار بتکرار حمد
اولنمش دیمکدر نتکیم مکرم شول کیمسه یه دیرلرکه مرة بعد مرة اکرام اولنمش اوله
وممدح دخی اولدرکه مرارا مدح اولنمش اوله وسائری دخی بویله در. واحد اسم
تفضیلدر معناسی حق تبارك وتعالی حضرتلرینه حمد ایدیجیلرك جمله سندن زیاده
حمد ایدیجی دیمکدر بعضیلر مفعول معناسنه حمل ایدوب جمیع حمد اولنمشلردن زیاده
حمد اولنمش دیمکدر دیدیلر اما بوتقدیرجه حق سبحانه وتعالی حضرتلرندن غیری
حمد اولنمشلردن زیاده حمد اولنمش دیمك مراد اولنمق کرکدر والاراست کلمز .
بعض علماء بیورمشدرکه بوایکی اسم شریف اول حضرتك شول خصال حمیده
واخلاق پسندیده سندن اخذ اولنمشدرکه انلر ایچون محمد واحد ایله تسمیه قلنمغه
مستحق اولمشدر . قاضی عیاض رحمة الله علیه شفاسنده بیورمشدرکه احدك معناسی
حمد ایدیجیلرك اکبری وحمد اولنشلرك اجلی دیمکدر.وحضرت موسی وعیسی
علیهما السلام لسانلرنده احمد اسمیله مذکور اولمشدر وبو اسم محمد اسمندن مقدمدر
دیمشلر قاضی عیاض رحمة الله علیه بیورمشدرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام
حضرتلری محمد اولمدن احمد اولمش ایدی نتکیم وجودده اویله واقع اولمشدر
زیرا احمدایله تسمیه کتب سالفه ده واقع اولدی ومحمدایله تسمیه قرآنده واقع اولدی
دیمشدر وبوکلامك وجهنی بیان ایدوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلری حق تعالی حضرتلرینی حمد ایتمك خلق کندویه حمد ایتمکدن مقدم
واقع اولدی دیمشدر والحاصل بوخصوصده تقریرلری برمقدار تشویشدن خالی
دکلدر اکر مرادلری احمد اسمی مقدمدر شول معنایه که کتب قدیمه ده والسنهٔ
انبیا علیهم السلامده اول اسملر ایله مذکور اولمشدر ومحمد اسمیله بین الناس مذکور
اولمسی سعادتله عالم وجوده قدم بصدقدنصکره واقع اولمشدر دیمك ایسه فی الحقیقه
بویله در اما اکر مطلقا احمد اسمی محمداسمندن مقدمدر دیمك ایسه نامعقول سوزدر
زیرا ایکیسی دخی قرآن عظیمده مذکور اولان اسماء شریفه سندندر مادامکه قرآن
عظیم موجود ایدی بواسملر دخی موجودلر ایدی وشك شبهه یوقدرکه کلام الله
قدیمدر هیچ برزمان مرور ایتمامشدرکه انده کلام الله موجود اولمامش اوله اجزاء
زماندن هرجزده بلکه دخی زمان خلق اولنمدن قرآن موجود ایدی پس بواسملر
دخی قدیم اولورلر بری برندن مقدمدر مؤخردر دیمکه مجال اولماز . ومحمد اسم
شریفنه بعض خصایص ذکر ایتمشلردر جمله دن بری بودرکه ابن عساکر رحمة الله
علیه روایتنده کعب الاحبار رضی الله عنهدن مرویدرکه حضرت آدم علیه السلام

سیله رك چیقدیلر مبارك
رأس شریفلرنده قنه نقیدسی
یاخود قنه بویاسی کوردم
دیدی معلوم اوله که رسول
اکرم حضرتلرینك مبارك
شعر شریفلری ومبارك
لحیهٔ شریفلری غایت سیاه
ایدی بیاضی یکرمی عدده
بالغ اولمدی امابعضا حنا
استعمال بیوردقلری تطیب
ودفع صداع وجوازینی بیان
ایچون ایدی دیدیلر صلی الله
علیه وسلم

﴿ الحدیث الرابع ﴾

(حدثنا عبد الله بن عبد
الرحمن) مصنف بیورر بو
حدیثی بزه عبد الله خبر
ویردی (اخبرنا عمرو بن
عاصم) عبدالله دیدی بو
حدیثی بزه عمرو خبرویردی
(اخبرنا حمادبن سلمة) عمرو
دیدی بوحدیثی بزه حماد
خبر ویردی (اخبرنا حمید
الطویل عن انس) حماد دیدی
بو حدیثی حمید انسدن
روایت ایتدی (قال) انس
بن مالك بیوردی (رأیت
شعر رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم مخضوبا) بن رسول
اکرم حضرتلرینك شعر
شریفلرینی خضاب اولمش
کوردم معلوم اوله که رسول
اکرم حضرتلرینك خضابی
خصوصنده انسدن روایت

اوغلی شیت علیه السلامه وصیتنده بیورمشدرکه هربارکه حق تعالی حضرتلرینی ذکر ایده‌سك انك یانجه محمد اسمنی یاد ایده‌سك زیرا تحقیقا بن عرشك ساقنده انك اسمنی یازلمش کوردم شول حالده‌که بن روحله طین ماببننده ایدم یعنی روحم بدنمه تعلق ایتمدن بویله کورمش ایدم دیمکدر اندنصکره بن سمواتی طواف ایلدم آنلرده برموضع کورمدمکه آنده محمد اسمی یازلمش اولمیه وتحقیقا ربم بنی جنتده ساکن ایلمشدر بن جنتده برقصر وبرچارطاق کورمدمکه انده محمد اسمی مکتوب اولمیه دیدی وبونوع چوق کلام اینوب ایمدی محمد علیه السلامك اسمنی چوق ذکر ایله زیرا ملائکه هرساعتده انی چوق ذکر ایدرلر دیو بیوردی ابو هریره رضی الله عنه روایتنده وارد اولمشدرکه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه بنی کوکلره چیقاردقلری زمانده برکوکه اوغرامدم الا آنده «محمد رسول‌الله» دیو اسمی یازیلو کوردم وابو بکرك اسمنی بنم آردمده یازلمش ایدی بیوردی . قاضی عیاض رحمة‌الله علیه شفاسنده یازمشدرکه قدیمی طاشلر اوستنده «محمد تقی مصلح امین» دیو یازیلو بولنمشدر وبرطاش اوستنده دخی عبرانی خطله بولنمشدرکه « باسمك اللهم جاءك الحق من ربك بلسان عربی مبین لا اله الا الله محمد رسول‌الله کتبه موسی بن عمران » دیو یازلمش . ابن ظفر رحمة الله علیه معمردن اولدخی زهریدن بویلجه روایت ایتمشلردر رحمهم الله تعالی وبرزمانده بلاد خراسانده واقع اولمشدرکه برمولود وجوده کلدی بریاننده « لا اله الا الله » بریاننده « محمد رسول الله » یازلمشیدی خلق کوردیلر مشاهده ایلدیلر دیو شفاده مسطوردر . ابن مرزوق رحمة الله علیه عبدالله بن صوحاندن روایت ایلمشدرکه برزمان دریا اورتاسنده ایدك برمحکم یل چیقوب بزی دریا هندده جزیره‌لردن برجزیره‌یه دوشوردی انده چیقدق برخوب رایحه‌لی قیرمزی کول کوردك یپراغنده بیاض خطله « لا اله الا الله محمد رسول‌الله » یازلمش وبرآق کول کوردك صاری خطله یپراغنده بویله یازلمش « براءة من الرحمن الرحیم الی جنات النعیم لا اله الا الله محمد رسول الله » وابن عدیم رحمة الله علیه تاریخنده علی بن عبدالله الهاشمی الرقیدن روایت ایتمشدرکه ممالك هندستاندن بعض قریه‌ده برخوب رایحه‌لی بیوك وسیاه‌رنکلی کول کوردم اوزرنده بیاض خطله یازلمش « لا اله الا الله محمد رسول‌الله ابوبکر الصدیق عمر الفاروق » بونی کورنجه شبهه‌یه واردم عجبا علاجله‌می بویله ایتدیلر اوله دیدم انسان عملندن صاندم برآچلمدق غنچه‌سنی آچدم بقدم آنده دخی کذلك بویله بولدم دیو حکایت ایلدی واول مملکتده بواصل کول بی‌نهایه اولور اما خلق طاشلره طپارلر ایدی حق تعالی حضرتلرینی بلمزلر ایدی دیو بیوردی . وقاضی ابوالبقا ابن ضیا رحمة‌الله علیه منسك آدلو کتابنده ابو عبدالله بن ماتکدن نقل ایتمشدرکه ایتدی بلاد هندده نمیله آدلو برشهره واردم انده برعظیم شجر کوردم بادم کبی انده قبوقلی نسنه بیتر آلوب قبوغنی اوفاتدیغم کبی ایچندن بردورلمش یشلجه یپراق چیقار اوزرنده قزل

واردرکه رسول اکرم حضرتلری خضاب ایتمیوب وشیبلری مرتبهٔ خضابه بالغ اولمدی بو حدیثدن رسول اکرمك خضاب ایتمدکلری منفهم اولدی . بو ایکی حدیثك ما بینی محدثین شویله توجیه ایتدیلرکه انس رسول اکرمك خضابنی اثبات ایتدیکی اقل اوقاته وخضابی نفی ایتدیکی اکثر اوقاته نظر ایله‌در (قال حماد) حماد حیددن روایت ایتدیکی کبی بر روایت دخی ایدوب دیدی (واخبرنا) دخی بزه خبر ویردی (عبدالله بن محمد بن عقیل) عبد الله حضرتلری عقیل ابو طالبك اوغلیدر و عقیلك اوغلی محمدك اوغلی عبد الله که والده‌سی زینب حضرت علینك کریمه‌سیدر رضی الله عنهم (قال) عبدالله بن محمد بیوردی (رأیت شعر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) رسول اکرمك شعرینی کوردم (عند انس بن مالك مخضوبا) انس بن مالك عندنده خضاب اولمش معلوم اوله‌که علماء اختلاف ایتدیلر حالا رجال شعرلرینی خضاب ایتمکمی مناسبدر ترکمی مناسبدر بعض علماء

خطله « لااله الاالله محمد رسول الله » یازلمش هندستان خلقی انی مبارك طوترلر یغمور یاغمدیغی زمانده انکله استسقا ایدرلر دیو بیورمشدر. امام یافعی رحمة الله علیه روض الریاحین آدلو کتابنده یازمشدرکه بلاد هندده براغاج بولنمشدرکه یمشنك بادم قبوغی کبی قبوغی وار اوفاتدقلری زمانده ایچنـدن برتازه یشل یپراق چیقـار اوزرنده « لااله الاالله محمد رسول الله » یازلمش شویله واضح وروشن یازلمشدرکه هند خلقی انکله تبرك ایدرلر دیو بیورمشدر یافعی ایتدی بوحکایتی ابویعقوب ضیایه ذکر ایتـدیکم زمانده ایتـدی نه تعجب ایدرسکز بن برزمانده نهر ابله ده بالق آولردم بربالق طوتدم صاغ یاننده « لااله‌الاالله » صول یاننده « محمد رسول‌الله » یازلمشیدی کوردمکه بویله‌در حرمت ایدوب نه بالغی صـویه آتدم وبردهٔ بوصیری شرحنده ابن مرزوق رحمة‌الله علیه بعض سلفدن روایت ایتمشدرکه برزمانده بربالق کتور- دیلر کوردم برقولاغنده « لا له‌الاالله » برقولاغنده « محمد رسول الله » یازلمشیدی دیدی.وبرجماعت نقل ایتمشلردرکه برزمانده برصاری قارپوز بولندی اوزرنده قدرتدن نیجه درلو خطلر وار ایدی جمله‌دن بری بوایدیکه عربی خطله بریاننده لفظهٔ «الله» بریاننده «عز احد» یازلمش ایدی‌وبرخط ایدیکه اصلا کورن کیمسه‌نك شبهه‌سی قالمز ایدی دیدی وسکز یوز طقوز تاریخنـده براوزم چکردکی کتوردیلر سیاه خطـله اوزرنده محمد اسمی یازلمش . ابن طغریل رحمة الله علیه نطق المفهوم آدلو کتابنده بعض سلفدن روایت ایلمشدرکه ایتـدی برجزیره‌ده برعظیم اغاج کوردم برخوب رائحه‌لی یپراغی اولور اوزرنده قزل وبیاض خطلرایله اوچ سطر خط اولوربریسی « لااله‌الاالله » بریسی « محمد رسول‌الله » بریسی ﴿ ان‌الدین عندالله الاسلام ﴾ دیو نقل ایتدی . ابن قتیبه رحمة الله علیه بیورمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اعلام نبوتندن بری دخی بودرکه کندودن مقدم محمد اسمیله کیمسه مسمی اولمامشدر حق جل وعلا حضرتلری جانبندن بواسم شریف رسول الله صلی الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری ایچون صقلنمشدر نتکیم یحیی اسمی صاقلنوب اندن اول کیمسه‌یه قونمش ایدی انکچون محمد اسمی صقلنمش ایدیکه حق جل‌وعلا حضرتلری قدیمی کتابلرده بواسم شریفی ذکر ایدوب پیغمبرلرینه بشارت ایلدی اکر غیریلرده دخی بواسم شریف بولنسه‌شبهه واقع اولوردی دیمشلردر. امابوقدر واردرکه پیغمبرعز علیه الصلاة والسـلام حضرتلرینك وجوده کله‌سی یقلشدیغی زمانده اهل کتاب خلقه بشارت ایلدیلر محمـد علیه السـلامك کله‌سی یقین اولدی دیدیلر اندن خلق وجوده کلان اوغلنجقلرینك آدینی محمد قومغه بشلدیلر هربری اول پیغمبر نولایدی بنم اوغلوم اولایدی دیو طمعه دوشدیلر علما رحهم الله تعالی اولزمانده محمد اسمیله مسمی اولان کیمسه‌لر قاچ کشی ایدی وباباлرینك اسمی نه ایدی تعیین ایتمشلردر . ابوالفضل بن حجر رحـة الله علیه قولنجـه اون بش کیمسه ایدی جمله‌سندن مشهوری محمد بن عدی بن ربیعه‌درکه صکره‌دن رسول الله صلی‌الله تعالی

خضـاب ایتمك مناسـبدر دیدیلر زیرا بخاری ومسلم ونسائی ابوهریره‌دن روایت ایتدیلرکه رسول اکرم حضرتلری بیوردیلر یهود ونصاری شعرلری صباغت ایتمزلر سز آنلره بوخصو- صده مخالفت ایدوب صباغت ایلیك بنـاء علی ذلك امام حسن وامام حسین وکبار صحـابه‌دن چوق کیمسـه‌لر رضی‌الله تعالی عنهم صقاللرك خضاب ایدرلر ایدی اکثر علما ترك خضـاب اولی‌در دیدیلر زیرا حضرت علی وسلمه ابن الاکوع وابی بن کعب وکبار صحابه‌دن چوق کیمسه‌لر رضی‌الله تعالی عنهم خضاب ایتمدیلر زیرا رسول اکرم بیوردیلرکه برکیمسه اسـلامده صقال آغارتسه آنك آق صـقالی قیـامت کوننده اول کیمسـه‌یه نور اولور بوحدیثی امام ترمذی وابن ماجه کعب بن مره‌دن روایت ایتـدیلر وطبرانی ابن مسـعوددن روایت ایتدیکه رسول اکرم آق صقالی تغییر ایتمکی سومز ایدی پس خضـاب وعدم خضاب حقنده وارداولان حدیثلرك مابینی محدثین شو وجه ایله توجیه ایتدیلرکه صقالی خضاب ایلك رسول

عليه وسلم حضرتلرينه يتيشوب ايمان كتوروب صحابهٔ كرامدن اولمشدر. برى دخى محمد بن احيحهدركه اوس قبيلهسندندر. برى دخى محمد بن اسامة بن مالكدر. برى دخى محمد بن البراءدر بودخى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى زماننه قالوب اصحابدن اولمشدر. برى دخى محمد بن الحارث بن حديج بن حريصدر. برى دخى محمد بن حرماز بن مالكدر. وبرى محمد بن حمراندر. برى دخى محمد بن خزاعيدر بنى ذكوان قبيلهسندندر. برى دخى محمد بن خوليدر. برى دخى محمد بن سفياندر. وبرى محمد بن اليحمد الازديدر. وبرى محمد بن يزيد بن ربيعهدر. وبرى محمد بن الاسديدر. برى محمد الفقيميدر بوذكر اولنانلرك جملهسى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن مقدم دنيايه كلمشلردر. اما محمد بن مسلمهٔ انصارى كه قاضى عياض ذكر ايتمشدر فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن يكرمى ييل بلكه دها زياده صكره دنيايه كلمشدر. ﴿محمود﴾ اسميله زبورده ياد اولمشدر حق تبارك وتعالى حضرتلرينك بر اسمى حميددر بونك دخى معناسى محمود ديمكدر زيرا حق تعالى حضرتلرى كندينه حمد ايتمشدر وقوللرى دخى اكا حمد ايتمشلردر لاجرم حق تعالى حضرتلرى محموددر. ﴿ماحى﴾ اسمى حديث شريفده تفسير اولنان اوزره كفرلرى محو ايديجى ديمكدر زيرا پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام مبعوث اولديغى زمانده جميع يريوزنده اولان انسان هپ كفر اوزرينه ايديلر كيمسى پوت پرست ايدى كيمسى ضلالته دوشمش يهود ونصارى ايدى كيمسى صابئهٔ دهريه ايدى اصلا نه تكرى بيلورلر نه آخرت بيلورلر ايدى بعضيسى دخى يلديزلره طپارلر ايدى. بعض دخى آتش پرستلر ايدى. بعض دخى فلاسفه ايدى شرايع انبيايه قائل دكللر ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كلديكى كبى دين اسلام بر وجهله ظهور ايتديكه كيرى قلان اديان باطله بالكليه محو اولدى حكم وغلبه بونك اولدى. ﴿حاشر﴾ اسمينك معناسى سابقا حديث شريفده مذكور اولديغى اوزره خلق رسول الله حضرتلرينك اثرينه حشر اولندقلرى ايچوندر يعنى حشر لغتده جمع ايتمكه ديرلر خلايق دخى فخر عالمك سنتنه وشريعتنه جمع اولندقلرى ايچون رسول الله حضرتلرينه حاشر دينلمشدر. ﴿عاقب﴾ ديو انكچون دينلمشدركه كندودن غيرى نقدر پيغمبر وارايسه جملهسنك عقبنده كلمشدر. ﴿مقفى﴾ اسمى دخى سائر انبيادن صكره كلديكيچون دينلمشدر. ﴿الاول﴾ دينلديكى انكچوندركه سابقا ذكر اولنان اوزره جمله انبيادن مقدم خلق اولنمشدر وقيامت كونده قبردن دخى جملهدن اول مبعوث اولسه كركدر ﴿الآخر﴾ دينلديكى انبيادن آخر مبعوث اولديغيچوندر. ﴿الظاهر﴾ اسميله مسمى اولديغى عالم ظهورده اولان ظاهراتك جملهسنه ظهورده غالب اولديغيچوندر. ﴿الباطن﴾ دينلديكى حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك وحى واسطهسيله امور باطنهيه مطلع اولديغيچوندر. ﴿الفاتح والخاتم﴾ اسملريله مسمى اولديغى ابوهريره رضى الله عنهدن روايت اولنان حديث اسراده رسول اكرم حضرتلرينك حق تعالى بنى

اكرمك اهل كتابه مخالفت ايتمكله امرلرينه امتثال ايچوندر اما صقالى خضاب ايتمك عرف بلده اولميان محللرده خضاب ايله باعث شهرت اولمغله خضابى ترك ايلمك اولى در ديديلر ودخى معلوم اولهكه سياهله صقالى بويامق كراهت تحريميله مكروهدر بعض علما غزاده سياه ايله بويامغه رخصت ويردى ائمهٔ اربعه واحد وابوحبان ابوذردن روايت ايتديلر وترمذى تصحيح ايتديكه رسول اكرم حضرتلرى بيورديلركه بياض شعرى تغيير ايدهجك اشيانك زياده كوزلى حنا وكتمدر وينه امام احمد انسدن روايت ايتديكه ابو قحافه فتح مكهده اسلامله مشرف اولدقده صاچى وصقالى آغارمش ايدى رسول اكرم حضرتلرى بيورديلركه ابوقحافهنك صاچ وصقالنى خضاب ايله تغيير ايليك لكن سياهدن اجتناب ايليك وينه ابوداود وابن ماجه ابن عباسدن روايت ايتديلركه حضرت رسول اكرمك حضور شريفلرينه بر كمسنه اوغراديكه صقالنى حنا ايله بويامش رسول اكرم

«فاتح وخاتم» قيلدى ديو بيوزديغيچوندر . (رؤف ، رحيم) اسملريله مسمى اولديغى انكچوندركه حق جل وعلا حضرتلرى بو آيت كريمه‌ده اول اسملرايله ياد ايدوب ﴿لقد جاءكم رسول من انفسكم عزيز عليه ماعنتم حريص عليكم بالمؤمنين رؤف رحيم﴾ ديو بيورمشدر. واما (الحق المبين) دينلديكى انكچوندركه بو آيت كريمه‌ده اول اسملر ايله مذكوراولوب ﴿حتى جاءهم الحق ورسول مبين﴾ ديو بيورلمشدر . (المؤمن) دينلديكى آيت كريمه‌ده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى حقنده ﴿يؤمن بالله ويؤمن للمؤمنين﴾ بيورلديغيچوندر. وحديث شريفده دخى « انا امنة لاصحابى» بيورلمشدر بودخى مؤمن ديمكدر. (المهيمن) اسمى انكچوندركه حق جل وعلا حضرتلرى قرآن عظيمده ﴿وانزلنا اليك الكتاب بالحق مصدقا لمابين يديه من الكتاب ومهيمنا عليه﴾ ديو بيورمشدركه مرادرسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريدر. مجاهد رضى الله عنهدن بويله روايت اولنمشدر بوقول اوزره تقدير كلام «وجعلناك يامحمد مهيمنا عليه» ديمكدر ديديلر وبوتقديراوزره معناسى شويله ديمك اولوركه يامحمد سكا بزقرآن عظيمى انزال ايتدك كنديدن مقدم انزال اولنان كتاب جنسنى تصديق ايديجى اولديغى حالده وسنى اول قرآن اوزرينه حافظ قيلدق تبديل وتغييردن منع ايده‌سك ديمك اولور. (العزيز) اسمى حق تبارك وتعالى حضرتلرينك ﴿ولله العزة ولرسوله﴾ قول شريفندن اخذ اولنمشدر عزتك معناسى جليل القدر اولمقدر . (الخبير) اسمنك معناسى شيئك نهايتنه مطلع وحقيقتنه عالم ديمكدر بعضيلر خبر ويريجى ديمكدر ديديلر ايكى معنا دخى رسول الله حقنده صادقدر . (العظيم) اسمى حق تبارك وتعالى حضرتلرينك ﴿وانك لعلى خلق عظيم﴾ قول شريفندن مأخوذدر بركيمسه‌نك كه خلقى عظيم اوله كندى عظيم اولمق مقرردر وتوراتده دخى بو اسمله مذكوراولمشدر. (الولى المولى) دينلديكى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى «اناولى كل مؤمن» بيورمشدر. (الامين) اسمى دخى نبوت كلمدن قومى ايچنده بو اسمله مشهور ومعروف ايدى بعدالنبوة دخى حق تبارك وتعالى حضرتلرينك وحينه‌ودينه امينيدر وجميع اهل سموات وارضك امينلريدر. واما (ماذماذ) اسمى عبرانيدر اسلامه كلن بعض علماء بنى اسرائيلدن منقولدركه معناسى طيب طيب ديمكدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك طيب ايديكى وجميع طيبلرك اعلاسى ايديكى ثابتدر ودليل بوكفايت ايلركه مبارك عرقى خوب رايحه‌لى ايدى تطيب ايچون جمع ايدرلردى . (العفو الصفوح) معنالرى بردرعفو ايديجى ديمك اولور وصيغهٔ مبالغه‌در كثيرالعفو ديمكدر . (العطوف) معناسى شفقتى چوق ديمكدر (نور) اسمى قرآن عظيمده ﴿قدجاءكم من الله نور﴾ بيورلمشدر مراد رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريدر بعضيلر قولنجه مراد قرآندر ديمشلردر . (السراج) اسميله حق تبارك وتعالى حضرتلرى تسميه قيلوب ﴿وسراجا منيرا﴾ ديو بيورمشدر. ومنير اولديغى رسالتى واضح ونبوتى روشن اولديغيچوندر وحق تعالى

(حضرتلرندن)

بيورديلركه شو رنك عجب كوزل رنكدر وبركيمسه دخى اوغراديكه صقالنى حناوكتم ايله بويامش رسول اكرم بيورديلر شو رنك اولكى رنكدن زياده كوزلدر بوحديثلره بناء سياهله بويامق جائز اولمدى معلوم اولەكه قنه وكتم ايله صقال بويانسه قرمزى وسياه بيننده بررنك حاصل اولور كه قرال تعبير اولنور ودخى سياه ايله بويامنك نهيى حقنده ابوداودونسائى ابن عباسدن روايت ايتديلركه رسول اكرم بيورديلركه آخرزمانده برقوم اولوركه شو سياهله كوكرجين قورصغى كبى صقاللرينى بويارلر اول قوم جنت رايحه‌سنى بولمزلر بعض علما سياهله خضاب نسايه جائزدر ديديلر واللرى واياقلرى حنا ايله بويامق نسايه مستحبدر ورجاله حرامدر مكرعلاج ايچون اوله معلوم اوله‌كه بنى آدمدن صقالنى سياهله خضاب ايدن ابتدا فرعوندر ابن عبدالبر بيورديلركه اسلامده اول خضاب ايدن ابوقحافه حضرتيدر ودخى اكثر علما صقالك آغارمش قيللرينى يولمق جائز دكلدر ديديلر وائمهٔ

حضرتلرندن کتوردکلری ایله مؤمنلرك قلوبنی منور ایتدیکیچوندر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کندی ذات شریفنده نیردر یعنی نورلیدر وغیریلره نور وریجیدر پس ضیا بخش اولمده سراج کاملدر اما وهاجـله وصـف اولنمدی شمس وصف اولنوب ﴿ سراجا وهاجا ﴾ دینلدی زیرا منیر اکا دیرلرکه نور ویره اما بقمایه وهاج اودرکه نور ویره وبقه دیمشلردر . ﴿ الهادی ﴾ اسمی انکچوندرکه خلقی طوغری یوله هدایت ایدیجیدر نتکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری کلام قدیمنده ﴿ وانك لتهدی الی صراط مستقیم ﴾ بیورمشدر ﴿ البرهان ﴾ قرآن عظیمده ﴿ یاایها الناس قد جاءکم برهان من ربکم ﴾ آیت کریمه‌سنده برهاندن مراد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر دیرلر . بعض قولده مراد معجزات محمدیه‌در وبعض قولده قرآندر دیمشلردر . ﴿ النقیب ﴾ بو اسمك معناسی رئیس القوم دیمکدر . روایت اولنورکه اهل مدینه‌دن بنی نجار جماعتنك نقیبلری وفات ایتدی بعده نقیب نصب ایتمدیلر رسـول الله صلی الله تعـالی علیه وسلم حضرتلری بنم سزك نقیبکز دیو بیوردی اول طائفه بو کلام شریف ایله تفاخر ایدرلر ایدی . ﴿ الشاهد والشهید ﴾ بو اسم شریفلر ایله قرآن عظیمده مذکور اولمشدر نتکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری برموضعده ﴿ انا ارسلناك شاهدا ﴾ بیورمشدر برموضعده دخی ﴿ ویکون الرسول علیکم شهیدا ﴾ بیورمشدر . ﴿ الناشر ﴾ اسمیله مسمی اولدیغی بودرکه اسلامی نشر ایتمشدر یعنی یایمشدر . ﴿ المزمل والمدثر ﴾ اسملریله قرآن عظیمده ذکر اولنمشدر معنالری سابقا بیـان اولنان اوزره لباسنه بورنیجی دیمکدر ابتداء وحی‌ده کندویه خوف کلوب خدیجه رضی الله عنهانك اوینه کلدی دخی دفع اضطراب ایچون یاتمق استدی « دثرونی دثرونی » دیو بیوردی . معناسی بنی اثوابله بوروك دیمکدر آندن بورینوب یاتورایکن جبرائیل علیه السلام کلوب ﴿ یاایها المدثر ﴾ دیدی اورادن براسم شریفی « مدثر » قالدی و « مزمل » دخی اثوابه بورندیکیچون دینلمشدر محللرنده تفصیللری کچمشدر . اما ﴿ طه ویس ﴾ اسملریله قرأن عظیمده ذکر اولنمشدر سابقا ذکر اولنان حدیث شریفده‌که بنم قرأنده یدی اسمم واردر دیو بیورلمشدر بری « طـه » بری « یس » در بعضیلر « طه » اسم اللهدر دیمشلردر بعضیلر دخی معناسی یارجل دیمکدر دیدیلر کیمسی « یاطاهر یاهادی » معناسنه‌در مراد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر دیدیلر بوندن غیری دخی روایات ذکر اولنمشدر و « یس » دیملك طیء لغتنده انسان دیمکدر دیدیلر . بعضیلر دخی حبشه لغتنده انسان دیمکدر . دیدیلر وبعضیلر سریان دلنده اویله دیمکدر دیدیلر ابن حنفیه قولنجه معناسی یامحمد دیمکدر . ابو العالیه قولنجه یارجل دیمکدر . ابو بکر وراق یاسید البشر دیمکدر دیو بیورمشدر . اما جعفر صادق یاسید دیمکدر دیو بیورمشدر هر بری مبلغ علملرنجه برمعنا بیورمشلردر رحمة الله علیهم اجمعین . ﴿ الفجر ﴾ اسمی قرأن عظیمده ﴿ والفجر ولیال ﴾ قول شریفندن مأخوذدر . ﴿ القوی ﴾ اسمی قرأن عظیمده ﴿ ذی قوة عند ذی العرش مکین ﴾ آیت کریمه‌سندن آلنمشدر برقولده مراد

اربعه عمرو بن شعیبدن روایت ایتدیلر که رسول اکرم بیوردیلر آغاران قیللری یولمایك زیرا آق قیل مسلم اولان کیمسه‌نك نوریدر وینه مسلم روایت ایتدیکه رسول اکرم باشدن و صقالدن آغارمش قیل قوپارمغی سومز ایدی . ابن العربی بیوررکه رسول اکرم آغارمش قیلی قوپارمقدن نهی ایدوب خضابدن نهی ایتمدکلرینك حکمتی بودرکه خضابده تغییر خلقت اصلیه یوقدر اما آق قیللری یولمقده خلقت اصلیه‌یی تغییر واردر اول حرامدر ودخی معلوم اوله‌که امام ترمذی صحیحنده عمرو بن شعیبدن روایت ایتدیکه رسول اکرم مبارك لحیهٔ شریفلرینك طول وعرضندن قطع ایدرلر ایدی لکن ترمذی بو حدیثی غریبدر دیدی وینه ابن عباسدن ترمذی روایت ایتدیکه رسول اکرم مبارك بیقلرینی قرقار ایدی وینه ترمذی زید بن ارقمدن روایت ایتدیکه رسول اکرم بیوردی بیغنی آلمیان کیمسه بزدن دکلدر وینه امام بخاری وامام مسلم روایت ایتدیلر که رسول اکرم

رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلريدر دیمشلردر . ﴿النجم﴾ اسميله مسمى اولديغى صحيح بودركه آنكله هدايت بولنديغيچوندر نتكيم بر وبحرده يوله كيدنلر يلدز كوزدوب هدايت بولدقلرى كبى ﴿الشمس﴾ اسميله مسمى اولديغى كمال ظهورندن وكثرت منافعندن وعلو منزلتندن وشرف شانندن اوتوريدر . ﴿النبى الرسل﴾ رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك خصايصندندركه قرأن عظيمده بو اسملر ايله خطاب اولنمشدر سائر انبيايه بو واقع اولمامشدر هر برينه آديله خطاب اولنمشدر فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه نيجه موضعده « ياايها النبى ، ياايها الرسول » ديو خطاب بيورلمشدر وشويله معلوم اولهكه رسول نبيدن اخص در يعنى هر رسول نبيدر اما هر نبى رسول دكلدر زيرا رسول ديو شول پيغمبره ديرلركه شرع جديد كتورمش اوله وخلقى شريعتنه دعوت ايليه اما نبى شريعت جديده صاحبى اولميوب الله تعالى حضرتلرينك امريله بر رسولك شرعنه دعوت ايدن پيغمبره ديرلر نتكيم انبياء بنى اسرائيل خلقى موسى عليه السلام شريعتنه دعوت ايدرلردى بو امتك علماسى دخى بنى اسرائيل پيغمبرلرى كبيدر نتكيم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى « علماء امتى كانبياء بنى اسرائيل » ديو بيورمشدر زيرا بونلرده خلقى شرع شريف محمدى يه دعوت ايدرلر . ﴿المذكر﴾ اسمى ﴿ فذكر انما انت مذكر ﴾ آيت كريمه سندن مأخوذدر . ﴿بشير ومبشر ونذير ومنذر﴾ اسملرى ﴿ انا ارسلناك شاهدا ومبشرا ونذيرا ﴾ آيت كريمه سندن آلنمشدر « بشير ومبشر » دينلديكى طاعت اهلنه ثوابله بشارت ايتديكيچوندر و« نذير ومنذر » دينلديكى معصيت اهلنى عذابله قورقوتديغيچوندر . ﴿المبلغ﴾ اسمى ﴿ ياايها الرسول بلغ ﴾ آيت كريمه سندن مأخوذدر . ﴿الحنيف﴾ اسمى ﴿ فاقم وجهك للدين حنيفا ﴾ آيت كريمه سندن كلمشدر . ﴿نبى التوبة﴾ دينلديكى آنكيچوندركه خلق عالم وادئ ضلالته دوشمش ايكن انك هدايتيله طريق مستقيمه رجوع ايتمشلردر . ﴿رسول الرحمة ونبى الرحمة ونبى المرحمة﴾ اسملرى ﴿ وما ارسلناك الا رحمة للعالمين ﴾ آيت كريمه سندن مأخوذدر . ﴿نبى الملحمة ونبى الملاحم﴾ دينلديكنك اصلى بودركه ملحمه نك معناسى قتالدر يعنى غزا وجهاد پيغمبرى ديمكدر اكرچه سائر انبيادن دخى جهاد واقع اولمشدر ولكن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه وامتنه ويريلان سيف كيمسه يه ويرلمامشدر نتكيم بيانه محتاج دكلدر . ﴿صاحب القضيب﴾ دينلديكى قضيب ديو لغتده اغاج بداغنه ديرلر اما بوراده قضيبدن مراد ينه سيفدر نتكيم انجيلده مفسر واقع اولوب « معه قضيب من حديد يقاتل به وامته كذلك » بيورلمشدر . يعنى آنكله بله بر تيموردن قضيب واردر اول قضيبله قتال ايلر امتى دخى بويله در ديمكدر . ﴿صاحب الهراوة﴾ هراوه ديو لغتده عصايه ديرلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اكثر زماننده النده عصاسى وار ايدى واو كنجه عصا كوتورورلردى بر يرده نماز قيلسه اوكنه ديكرلردى اكا طوغرى قيلوردى ديمشلردر . ﴿صاحب التاج﴾ يعنى صاحب العمامه ديمكدر اولزمانده

بيوردى مشركينه مخالفت ايدوب صقاللرى چوغالدك وبيقلرى قرقك معلوم اوله كه امام مالك ديديكه بيغى شويله قرقمق كركدركه دوداغك طرفى كورينه وينه امام مالك ديديكه بيغى طراش ايدن كيمسه تأديب اولنمق كركدر امام غزالى بيورديكه بيغك ايكى طرفنى ترك ايتمكده بأس يوقدر زيرا حضرت عمر رضى الله تعالى عنه بو منوال اوزره ايدر ايدى بعضيلر بيغك ايكى اوجلرينى قرقمق مكروهدر زيرا مجوس و اهل كتابه تشبيه اولور قسطلانى صواب بودر ديدى ابن حبان ابن عمردن روايت ايتديكه رسول اكرم حضورنده مجوس احوالى ذكر اولندى پس رسول اكرم بيورديكه مجوسلر بيقلرينى تكثير ايدوب صقاللرينى طراش ايدرلر سزلر آنلره مخالفت ايدك بيغى قرقك وصقالى ارسال ايدك ديمك اولدى

﴿ باب ماجاء فى كحل رسول الله صلى الله عليه وسلم ﴾

بو باب رسول اكرمك كحلى حقنده اولان حديث شريفلر بياننده در . كحل

طائفهٔ عربدن غیریده عمامه یوق ایدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
اول طائفه‌دن کلکین صاحب التاج دینلدی دیمشلردر (صاحب المغفر) مغفر دیو
شول طولغه‌یه دیرلرکه جبه کبی اورمه اولور رسول الله صلی الله تعالی علیه‌وسلم
حضرتلری غزالرده مبارك باشنه مغفر کیردی (قدم صدق) قتاده وحسن بصری
وزید بن اسلم رحمهم الله قوللرنجه ﴿ وبشر الذین آمنوا ان لهم قدم صدق ﴾
آیت کریمه‌سنده قدم صدقدن مراد رسول الله صلی الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلریدر .
(نعمة الله) ﴿ یعرفون نعمة الله ثم ینکرونها ﴾ آیت کریمه‌سندن مأخوذدر معناسی
کفار محمد علیه السلامك نبوتنی بیلورلر اندنصکره محمدی تکذیب ایدرلر دیمکدر
دیدیلر مجاهددن وسدیدن بویله روایت اولنمشدر زجاج دخی بویله دیمشدر .
(العروة الوثقی) ﴿ فقد استمسك بالعروة الوثقی ﴾ آیت کریمه‌سنده مرادرسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر دیو ابوعبد الرحمن سلمی روایت ایلمشدر .
(رکن المتواضعین) آنکچون بو اسمله مسمی اولمشدرکه تواضع اهلنك سر آمدی
ایدی حتی شول مرتبه‌ده ایدیکه مبارك کوملکنی عاردی وایاق قابی یرتلسه دیکردی
واو سپورردی (قثم وقثوم) اسملرینك معناسی قاضی عیاض قولنجه جامع الخیر دیمکدر
(البارقلیط والفارقلیط) اسملرینك معناسی روح الحق دیمکدر انجیلده بویله ذکر اولنمشدر
ثعلب قولنجه حقله باطلك ما بیننی فرق ایدیجی دیمکدر (حیاطا) اسمنك معناسی حرمتلری
حمایه ایدیجی دیمکدر ابن اثیر رحمة الله علیه ایدر کعب رضی الله عنهك حدیثنده بویله واقع
اولمشدرکه کتب مقدمه‌ده رسول الله حضرتلرینك اسماء شریفه‌سی «محمد واحد وحیاطا» در
دیمشدر . ابوعمرو رحمة الله علیه ایدر اسلامه کلان یهود علماسنك بعضیسندن سؤال
ایتدم ایتدی معناسی حرامدن پرهیز ایتدیرر وحلال تصرفنه اجازت ویرر دیمکدر
دیدی (احید) اسمی بو لفظ شریفی همزه‌نك ضمیله و حانك کسریله اندنصکره
یانك سکونیله ودال ایله ضبط ایتمشلردر شفا نسخه‌لرینك بعضنده بویله بولنمشدر اما
مشهور بودرکه احمد وزنی اوزره اوله بعض نسخه‌ده دخی همزه‌نك فتحیله
حانك کسریله یانك سکونیله واقع اولمشدر امام نووی رحمة الله علیه تهذیب
الاسماء آدلو کتابنده ابن عباس رضی الله عنهمادن روایت ایلرکه ایتدی رسول الله
صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیورمشدرکه بنم آدم قرآنده محمددر وانجیلده احمد
وتوراتده احیددر وبن احید اسمیله مسمی اولدیغم همان انکچوندرکه نار جهنمی
امتمدن خلاف سمته صرف ایدرم دیدی حاصلی دنیاده هدایتیله وآخرتده شفاعتیله
امتنی جهنم آتشندن حفظ ایلر (المنحمنا) بو اسم شریفك سریان دلنجه معناسی محمد
دیمکدر (المشفح) بودخی سریان دلنجه‌در معناسی الحمد دیمکدر (مقیم السنة) شفاده
مذکوردرکه حضرت داود علیه السلام دعا ایدوب « اللهم ابعث لنا محمدا مقیم
السنة بعد الفترة » دیدی یعنی یارب شول فترتدنصکره سنت اقامت ایدیجی محمد
علیه السلامی بزه کوندر دیمکدر پس بو اسم شریف حضرت داود علیه السلام لساننددن

کافك فتحیله کوزه سرمه
چکمك معناسنه‌در کافك
ضمیله سرمه معناسنه‌در
﴿ الحدیث الاول ﴾
(حدثنا محمد بن حمید الرازی)
مصنف بیورر بو حدیثی
بزه محمد خبر ویردی
(اخبرنا ابو داود الطیالسی
عن عباد بن منصور) محمد بن
حمید دیدی بو حدیثی ابو
داود عباددن اخذ ایدوب
بزه خبر ویردی (عن
عکرمة عن ابن عباس) عباد
دیدیکه ابن عباسدن عکرمه
روایت ایتدی (ان النبی
صلی الله تعالی علیه وسلم قال)
تحقیق رسول اکرم بیوردی
(اکتحلوا بالاثمد) اثمد ایله
اکتحاله مداومت ایلیك
(فانه) تحقیق اثمد ایله
اکتحال (یجلو البصر) کوزه
جلا ویرر (وینبت الشعر)
دخی کرپك بتورر . اثمد
همزه‌نك کسری ثانك
سکونیله ومیمك کسری بعده
دال ایله قرمزی‌یه مائل بر
سیاه طاشدرکه حجازده
چوق بولنور وایوسی
اصفهانده اولور حتی
بعضیلر اثمده سرمهٔ اصفهانی
دیرلر معلوم اولهکه اثمد
دیدکلری سرمه‌نك فائده -
سی دائما کوزدن یاش
آقمغی کسر وکوزده اولان

آلنمشدر ﴿المكين﴾ معناسی باری تعالی قتنده منزلتی عالی دیمکدر ﴿الامی﴾ معناسی اوقیوب یازمق بلیان دیمکدر. بعضیلر«ام القری» که مکه دراکانسبت اولنوب امی دینلمشدر دیدیلر ﴿مکی﴾ دینلدیکی مکه شهرنده وجوده کلدیکیچوندر ﴿مدنی﴾ دینلدیکی دار الهجرتی مدینهٔ منوره اولدیغیچوندر ﴿عبدالکریم﴾ اسمی شوق العروس وانس النفوس آدلی کتابنده مولانا حسین بن محمدالدامغانی رحمة الله علیه نقل ایتمشدرکه کعب الاحبار رضی الله عنه ایتدی رسول الله صلی تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اهل جنت‌قتنده اسم شریفی «عبدالکریم»در واهل جهنم قتنده «عبدالجبار»در واهل عرش قتنده«عبدالحمید»در وسائرملائکه‌قتنده«عبد المجید» در وانبیا قتنده«عبدالوهاب»دروشیاطین قتنده«عبدالقهار»در وجن‌قتنده «عبدالرحیم» دروطاغلرده «عبدالخالق»در وبر وبیانده «عبد القادر»در ودکزلرده«عبدالمهیمن»در وبالقلرقتنده «عبدالقدوس»در وهوام‌قتنده‌یعنی‌زهرناك‌جانوارلرقتنده«عبدالغیاث»در ووحوش قتنده «عبد الرزاق»درویرتجی جنوارلرقتنده«عبدالسلام»در وبهایم‌قتنده «عبد المؤمن»دروقوشلرقتنده «عبدالغفار»در وتوراتده «ماذماذ»در وانجیلده «طاب طاب»دروصحفده«عاقب» وزبورده «فاروق» در یعنی‌اول کتابلرده‌مشهوراولان‌اسم شریفلری‌بونلردر دیمکدربوقسه‌بونلردن‌غیر اسم شریفی انلرده‌یوقدر دیمك دکلدر بلکه هربرنده نیجه اسمله مذکوردر وحق سبحانه وتعالی حضرتلری قتنده «طه ویس» درومؤمنلر قتنده «محمد»در وکنیه‌سی «ابوالقاسم»در زیرا جنتی اهل جنت مابیننده قسمت ایلر دیو بیورمشدر صلی علیه وعلی آله‌وصحبه الطیبین ﴿عبد الله﴾ اسمی قرآن عظیمدن مأخوذدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری عبدلفظیله ذکر ایتمشدرننکیم ﴿وان کنتم فی ریب ممانزلنا علی‌عبدنا فأتوا بسورة من مثله﴾ بیورمشدر ونه ﴿الحمد لله الذی انزل علی عبده الکتاب﴾ بیورمشدر ونه ﴿وانه لماقام عبدالله یدعوه﴾ بیورمشدر ونه ﴿سبحان الذی اسری بعبده لیلا﴾ بیورمشدر ونه ﴿فاوحی الی عبده مااوحی﴾ بیورمشدر جمله سندن مراد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر مواضع مذکوره‌نك هربرنده تعظیم وتکریم ایدوب کندی ذات کریمنه اضافت بیورمشدر. روایت‌اولنورکه خواجهٔ صاحب کرم صلی الله علیه وسلم‌حضرتلری طعام یمکه اوتوردیغی زمانده قوللر کبی اوتورردی وسائر احوالنده دخی کرك لباسنده کرك‌مسکننده کرك غیری امورنده اصلا تکبر وتعظم قوللانمز ایدی جمیع اوضاعنده صفت عبودیتی اظهاردن خالی دکل ایدی حدیث صحیحده وارد اولمشدرکه « لاتطرونی کما اطرت النصاری عیسی ولکن قولوا عبد الله ورسوله » دیو بیورمشدر. معناسی بنم مدحده قتی مبالغه ایتمیك نصاری قومی حضرت عیسانك مدحنده ایتدکلری کبی زیرا انلر برمرتبه‌یه ایلتمشلردرکه ابن الله دیمشلردر ولکن سزبکا عبدالله ورسول الله دیلز دیمکدر بوندن فهم اولنور که کندویه عبدالله دیمك کمال مدح قسمندن اوله نشهد ان سیدنا محمدا عبده ورسوله

پاره‌لری دفع‌ایدر وکوزده اولان‌عصبلره استحکام‌ویرر وکوزك صحتنی حفظ ایدر وکوزه باشدن نازل اولان مواد ردیه‌یی ازاله ایدر و کوزه جلا ویرر وکوزی کوزل ایدر وکرپکلری بتورمك ایله کوزه قوت ویرر وکوزه دوشن‌چوپی کیدررر وکوزی صاف ایدر پیرلره وصبیانه غایت نافعدر بناء علی‌ذلك رسول اکرم صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم‌حضرتلری امتلرینه سرمه‌چکمك‌ایله امرایلدی بعض مشایخ کرام سرمه چکمك ایله امرك‌تحقیقنده بیوردیلرکه اغیاره نظر ایتمکدن وسوایه فریفته اولمقدن حذرایدوب آثار افعال آلهیه مشاهده‌سیله مشغول اولمغه اشارت بیورلدی دیدیلر (وزعم) ابن عباس علی التحقیق بیوردیکه (ان‌النبی صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم کانت‌له‌مکحلة) تحقیق رسول‌اکرم ایچون سرمه‌دان‌وارایدی(یکتحل منها) اول سرمه‌داندن رسول‌اکرم‌سرمه‌چکردی (کل لیلة) هر برکیجه‌ده خوابه وارمزدن مقدم (ثلاثة فی‌هذه) اوچ کره صاغ کوزینه (وثلاثة فی هذه) دخی اوچ کره صول کوزینه

(فصل)

فصل ثانی

رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اولاد کرامی ذکرنده در علیهم الصلاة والسلام متفق علیه اولانلرك جمله‌سی التی نفردر ایکیسی ارکك ودردی قزدر بونلرده کیمسه‌نك شبهه‌سی یوقدر بریسی «قاسم» بریسی «ابراهیم» در علیهما السلام قزلرك بری «زینب» بری «رقیه» بری «ام کلثوم» بری «فاطمه» علیهن السلامدر قزلرك جمله‌سی اسلامه یتشمشلردر و رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلریله هجرت ایتمشلردر . وز بیر بن بکار قولنده «عبد الله» آدلو براوغلی دخی وارایدی واکا «طیب وطاهر» دیرلر ایدی صغیر ایکن مکة اللهده وفات ایتدی دیمشلردر واکثر اهل نسب بوکا قائل اولمشلردر بعضیلر دخی طیب ومطیب عبد اللهدن غیریدر ایکیسی اکیزدر دیمشلردر وطاهر ومطهر آدلو ایکی اوغلی دخی واردر بونلرده اکیزلردر دیدیلر بعضیلر دخی نبوت کلمدن عبد المناف آدلو براوغلی دخی وارایدی بوندن غیریسی هپ نبوتدنصکره وجوده کلمشلردر دیدیلر . ابن اسحق رحمة الله علیه ابراهیمدن غیری ارککلر اسلامدن اول هنوز نمه‌دن کسلمدن وفات ایتدیلر دیمشدر اما مقدما ذکر اولنان عبد الله نبوتدنصکره وجوده کلمشدر ابن اسحاقك کلامنده نظر واردر دیدیلر اصح بودرکه اوچ اوغلی ودرت قزی وارایدی ارککلرینك بری دخی عبدالله ایدی بوتقدیرجه اولاد کرامی یدی اولور، قاسم، ابراهیم، عبدالله، زینب، رقیه، ام کلثوم، فاطمه علیهم السلام اول وجوده کلان ولدی قاسمدر نبوتدن مقدم طوغمشدر یورومکه قادر اولنجه صاغ اولمشدر بعضیلر ایکی یاشنه ایردی دیمشلردر وبعضیلر آته نمك مرتبه‌سنه واردی وبعثدن مقدم وفات ایتدی دیمشلردر وبعضیلر دخی اسلامه یتشمشدر دیدیلر حاصلی نقدر عمر سوردیکی اختلاف اوزره‌در اما صواب بودرکه اون یدی آیلق ایکن وفات ایتدی دیمشلردر. وقزلرینك الك بیوکی زینبدر وجوده کلدیکی زمانده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوتوز یاشنده ایدی وهجرتك سکزنجی ییلنده وفات ایتمشدر رقیه وجوده کلدیکی زمانده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوتوز اوچ یاشنده ایدی وبدر غزاسنده ایکن رقیه مدینه‌ده وفات ایتمشدر. ابولهبك اوغلی عتبه‌یه نکاح اولنمش ایدی ام کلثوم دخی اول براوغلی عتبه‌یه نکاح اولنمشیدی. ﴿ تبت یدی ابی لهب ﴾ سورهٔ کریمه‌سی نازل اولدی دخی ابولهب لعنة الله علیه ایکی اوغلنه آند ویردی محمدك قزلرندن مفارقت ایدك دیدی ایکیسی‌ده جمع اولمق واقع اولمامش ایدی طلاق ویروب آیریلشدیلر صکره‌دن عثمان بن عفان رضی الله عنه رقیه‌یی نکاح ایلدی وایکی دفعه حبشه‌یه مهاجرت ایلدی ام کلثوم رضی الله عنها ذکر اولنان اوزره عتبة بن ابی لهبه ویرلمش ایدی . روایت اولنورکه طلاق ویردیکی زمانده رسول الله حضرتلرینه کلدی دخی ایتدی سنك دینکه کافر اولدم وقزکدن مفارقت ایتدم سن بنی سومزسك وبن سنی سومزم دیدی واوزرینه

نظم

میل کل ایتمسه‌ده بی تکلیف
اکحل العین ایدی اول ذات شریف
کحل قدرتله مکحل ایدی اول
کحل مازاغ ایله مکحول ایدی اول

الحدیث الثانی

(حدثنا عبدالله بن الصباح الهاشمی البصری) مصنف بیورر بوحدیثی بزه عبدالله خبرویردی (اخبرنا عبیدالله ابن موسی) عبدالله دیدی بزه عبیدالله خبر ویردی (اخبرنا اسرائیل بن یونس عن عباد بن منصور) عبیدالله دیدی اسرائیل عباددن بزه خبرویردی (ح) محدثینك عادتلری شووجه اوزره‌در که برحدیثك ایکی یا زیاده سندی اولوب محدث سندك برندن سند آخره نقل مراد ایتسه ایکی سندك مابیننده حرف حا کتابت ایدرلر یعنی دیمك اولورکه شو روایت ایتدیکم حدیثك سندنی بیان ایتدیکم کبی سند آخرینی دخی بیان ایدیم تقویت ایچون (وقال) مصنف دیدی (حدثنا) بوحدیثی بزه خبر ویردی (علی بن حجر) حضرتلری (حدثنا یزید بن هارون) علی دیدیکه بزه هارون اوغلی یزید خبر ویردی (اخبرنا عباد بن منصور عن عکرمة) یزید دیدیکه بزه

هجوم ایدوب مبارك كوملكنی یرتدی‌ودیار شامه تجارت قصدیله كیتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بددعا ایدوب « اللهم سلط علیه كلبا من كلابك » دیدی. معناسی یارب عتبه‌نك اوستنه یرتجی جانورلركدن برینی مسلط ایله دیمكدر اندن ملعون قریش تجارله چیقوب شامه كیدرایكن «زرقا» دیدكلری یره قوندقلری كیجه برارسلان چیقوب اوراده پاره پاره ایلدی . روایت اولنوركه رقیه وفات ایتدیكی زمانده حضرت عثمان رضی الله عنه حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنهك قزی حفصه‌یی المق دیلدی صكره‌دن ینه فراغت ایلدی بركون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یاعمر بن سكا عثماندن یكرك بر كیمسه‌یی دلالت ایده‌یم دیدی حضرت عمر نعم یارسول الله دیدی اندن فخر عالم صلی الله علیه وسلم ایتدی‌ایمدی سن‌قزیكی بكا ویر وبن قزیمی عثمانه‌ویره‌یم اورادن كندیلری حفصه‌یی نكاح ایتدیلر وام كلثومی عثمانه ویردیلر . روایت ایدرلركه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری اول زمانده عین ایدوب عثمانه ایتدی اكر یوز قزم اولسه بری بری اردنجه وفات اتسه‌لر ینه سكا برینی دخی ویرردم دیو بیوردی ودخی ایشته جبرائل علیه‌السلام بكا خبر ویردیكه حق تبارك وتعالی حضرتلری ام كلثومی‌سكا تزویج ایتمكه امرایلمشدر دیدی وام كلثوم رضی‌الله عنها تاریخ هجرتك طقوزنجی ییلنده وفات‌ایلمشدر ﴿ فاطمة الزهرا البتول ﴾ رضی الله عنها رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قرق یاشنده‌ایركده وجوده كلمشدر ابو عمرو بویله روایت ایلمشدر اما ابن اسحق قولنجه حضرت ابراهیمدن غیری اولادكرامی نبوتدن اول طوغمشلردر. وفطم دیمك عرب دیلنجه قطع دیمكدر یعنی كسمك معنا - سنه‌در بونلره فاطمه دیو تسمیه اولندیغی قیامت كوننده حق جل وعلا حضرتلری كندوبی‌وذریاتنی‌جهنم اودندن قطع ایلسه‌كركدرانلر اصلاجهنم آتشنی‌كورمسه‌لر كركدر انكیچون فاطمه‌دینلمشدر. زهرا دیو آق ونورانی شكلی‌اولنه دیرلر. بتول آنكیچون دیرلردیكه كندی زمانه‌سی خاتونلرندن فضل ودین‌وحسب جهتلرندن منقطع اولمشیدی یعنی مثلی یوق ایدی بعضیلر قولنجه دنیادن كسیلوب حق تعالی حضرتلرینه توجه ایتدیكیچون بتول دینلدی دیمشلردر تاریخ هجرتدن ایكنجی سنه‌ده وبعض قولده احد غزاسندنصكره حضرت علی بن ابی طالب رضی‌الله‌عنه‌یه ویرلمشدر . ابو عمرو رحمة‌الله علیه فاطمه وام كلثوم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قزلرینك افضلی ایدی اما فاطمه‌یی جمله‌سندن چوق سور ایدی مبارك آغزنی اوپر ایدی وسفره كیتلی اولسه جمله‌سندنصكره آنكله وداع ایلردی وسفردن كلسه‌جمله‌دن اول آنكله كوریشوردی‌دیمشلردر.امام‌مسلم روایتنده‌حضرت فاطمه حقنده«سیدة‌نساءالمؤمنین» دیو بیورلمشدر . امام احمد روایتنده « افضل نساء اهل الجنة » بیورلمشدر وفات ایتدیكی زمانده اون طقوز یاشنده ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن آلتی آی صكره وفات ایتمشدر رضی‌الله‌عنها.

(عبدالله)

عكرمه‌دن روایت ایدوب عباد خبر ویردی (عن ابن عباس) عكرمه ابن عباسدن روایت ایتدی (قال) ابن عباس بیوردی (كان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم یكتحل) رسول اكرم سرمه چكر ایدی (قبل ان ینام) نومدن مقدم (بالاثمد) اثمد ایله (ثلاثا) اوچ كره (فی كل عین) مبارك كوزلرینه یعنی اوچ كره صاغ كوزینه واوچ كره صول كوزینه سرمه چكمكده سنت بودر (قال یزید بن هارون فی حدیثه) یزید بن هارون ابن عباسدن روایتنده دیدیكه (ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم كانت له مكحلة) تحقیق رسول اكرمك سرمه‌دانلری وار ایدی (یكتحل منها) اول سرمه‌داندن سرمه چكرلر ایدی (عند النوم) نوم وقتنده (ثلاثا فی كل عین) مبارك كوزلرینه اوچر كره

﴿ الحدیث الثالث ﴾

(حدثنا احمد بن منیع اخبرنا محمد بن یزید عن محمد بن اسحاق عن محمد بن المنكدر عن جابر) مصنف بیورر بو حدیثی جابردن اوچ واسطه ایله احمد بن منیع بزه خبر ویردی (قال) جابر بیوردیكه (قال رسول

عبدالله صغیر ایکن مکه‌ده وفات ایتمشدر . روایت اولنورکه عبدالله وفات ایتدیکی زمانده کفاردن عاصی بن وائل ایتدی محمدك ولدی کسلدی ابتر اولدی دیدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خطاب ایدوب ﴿ ان شانئك هو الابتر ﴾ دیو بیوردی. یعنی یا محمد ابتر سنك دشمنکدر سکا بغض ایدندر دیمکدر . ابراهیم تاریخ هجرتدن سکزنجی ییلده وجوده کلمشدر حضرت ماریه رضی الله عنهادن اولمشدر «عالیه» دیدکلری موضعده طوغدی. ابو رافع رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه مژده کتوردیکی زمانده فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری ابو رافع حضرتلرینه برقول باغشلمشدر ویدنجی کون باشنی تراش ایدوب صاچی آغری کمش صدقه ایلمشدر بویله ایتمك سنتدر وایکی قوچ بوغازلیوب ضیافت ایتمشدر . صحیح بخاریده انس بن مالك رضی الله عنهدن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « ولدلی اللیة غلام سمیته باسم ابی ابراهیم » دیو بیورمشدر. معناسی بو کیجه براوغلوم طوغدی بابام ابراهیم پیغمبرك اسمیله تسمیه ایتدم دیمکدر اندنصکره مدینه‌ده ام سیف آدلو برخاتونه ویردیلر دایه‌سی اول ایدی وفات ایدنجه انك یانده طوردی دینلمشدر. بعضلر روایتنده دایه‌سی ام برده ایدی دینلمشدر . ابو خاتم نقلنده انس بن مالك رضی الله عنه بیورمشدرکه بن عیاله‌رسول اللهدن ارحم برکیمسه کورمدم ابراهیمی مدینه‌دن طشره «عوالی» دیدیکی قریه‌لرده امزیررلردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری چیقار کیدردی یانجه بزبیله کیدردك وواررایدی آلور اوپرینه دونر کلور ایدی دیو بیوردی. جابر رضی الله عنه روایتده وارد اولمشدرکه بر کون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عبدالرحمن بن عوفك النه یاپشدی دخی نخله کلدی مکر ابراهیم اولزمانده وفات ایتمك اوزره ایدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ابراهیمی قوجاغنه آلوب مبارك کوزلرندن یاش اقاردی وبیوررردیکه « انا بك یا ابراهیم لمحزونون تبکی العین وتحزن القلب ولانقول مایسخط الرب » یعنی یا ابراهیم تحقیقا بزسنك ایچون محزونلرز کوزمز آغلر وکوکلمز محزون اولور حال بوکه حق تعالی‌نك رضاسنه مخالف سوز سویلمزز دیمك اولور ابو عمرو بن سماك رحمة الله علیه بویله نقل ایتمشدر . اما صحیح بخاریده انس بن مالك رضی الله عنهدن بویله روایت اولنمشدرکه حضرت ابراهیم تسلیم روح ایتمك اوزره ایکن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوستنه واردی مبارك کوزلرندن یاش آقمغه بشلدی عبدالرحمن ایتدی یارسول الله سنده‌می آغلرسك دیدی یعنی اولاد ایچون پیغمبر حضرتلرینك آغلدیغنه تعجب ایتدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری یا ابن عوف «انها رحمة» دیدی. یعنی بویله ایتدیکم مرحمت وشفقت مقتضاسیدر بومرتبه اختیاری دکلدر دیمك اولور تکرار سویلینجه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی «ان العین تدمع والقلب تحزن ولانقول الامایرضی ربنا » یعنی تحقیقا کوزمز

الله صلی الله تعالی علیه وسلم) رسول اکرم بیوردیلر (علیکم بالاثمد) اثمده ملازمت وآنکله اکتحاله مداومت ایلیك (فانه) تحقیق اثمد ایله اکتحال (یجلو البصر) کوزه جلا ویرر (وینبت الشعر) دخی مژکانی بتورر. معلوم اوله‌که عبادات بدنیه سلامت اسبابله کامل وجناب باری جل شأنه حضرتلرینه توجه فراغ قلب ایله وجود بولور اکرچه اثمد ایله اکتحال منافع بدنیه‌در لکن فی الحقیقه منافع اخرویه‌یه موصل اولمغله رسول اکرم حضرتلری اثمد ایله اکتحاله امر ایتدیلر مادامکه دیده‌ده جلا اولمیه انتفاعه صالح اولمز مژکانلر صفزده اولمیه دیده غبار مثللو عوارضدن سالم اولمزکه آفاق وانفسده وحدانیة حضرت حقه دال اولان آیات بیناتی مشاهده ایدوب اهل عبرت زمره‌سنه داخل اوله

﴿ الحدیث الرابع ﴾

(حدثنا قتیبة بن سعید اخبرنا بشر بن الفضل عن عبدالله عثمان بن خثیم عن سعید ابن جبیر عن ابن عباس) مصنف بیورر بو حدیثی ابن عباسدن اوچ واسطه

ايله قتيبه بزه خبر ويردى (قال) ابن عباس بيورديكه (قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم) رسول اكرم بيورديلر (ان خير اكحالكم) تحقيق سزك سرمه لريكزك خيرليسى (الاثمد) اثمد دنيلن سرمه در (يجلو البصر) كوزه جلا ويرر (وينبت الشعر) كريكلرى بتورر مقدم تفصيل اولندى مصنف بو حديثلرى ذكر بيورديغى تأكيد ايچوندر

﴿ الحديث الخامس ﴾

(حدثنا ابراهيم بن المسمر حدثنا ابوعاصم عن عثمان بن عبدالملك عن سالم عن ابن عمر) مصنف بيورر بو حديثى عبدالله بن عمر رضى الله تعالى عنه حضرتلرندن اوچ واسطه ايله ابراهيم ابن مسمر بزه خبر ويردى مذكور سالم كبار تابعيندندر ومدينه ده فقهاى سبعه نك بريدر وعبد الله بن عمر حضرتلرينك اوغليدر رضى الله تعالى عنه (قال) عبد الله بن عمر بيورديكه (قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم) رسول اكرم بيورديلر (عليكم بالاثمد) اثمد دنيلن سرمه يى چكمكه مداومت ايدك (فانه) تحقيق اثمد دنيلن سرمه (يجلو البصر) كوزه جلا ويرر

اغلر وقلبمز محزون اولور حالبوكه ربمزك راضى اولديغى سوزدن غيرى نسنه سويلمزز ديمكدر والحاصل كشى اولادى وتوابعى ايچون وسوكلى دوستلرى ايچون آغلمقده نسنه يوقدر ولكن قولنده شرع شريفه مخالف نسنه اولمامق كركدر آغلمق شفقتدندر وشفقت ايماندندر . وابراهيم نه ياشده وفات ايتديكى اختلافليدر بعضيلر يكرمى ايكى آيلق ايدى ديديلر وبعضيلر اون آلتى آيلق وسكز كونلك ايدى ديديلر وبعضيلر يتمش كونلك ايدى ديديلر حقيقتنى الله بيلور ونمازينى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى قيلوب مدينهٔ منوره مقابرى اولان بقيعده دفن ايتديلر وقبر شريفى اوستنه صو صاچديلر. حضرت زبيردن مرويدر كه اول صو صاچيلان قبر انك قبر شريفى ايدى. روايت اولنوركه ابراهيمك وفاتى كونى كونش طوتلدى خلق ايتديلر ابراهيمك موتى ايچون طوتلدى رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى بيورديكه «ان الشمس والقمر لآيتان من آيات الله لاينكسفان لموت احد» يعنى تحقيقا كونش وآى حق تعالى نك علامتلرندن ايكى علامتدر انلر كيمسه نك موتى ايچون طوتلمزلر ديمكدر . ائمهٔ حديثدن بعضيسى عبدالله بن ابى اوفادن روايت ايتمشلردر كه رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرندنصكره نبى كلمك جائز اولايدى اوغلى وفات ايتمزدى ديو بيورمشدر والله اعلم

﴿ فصل ثالث ﴾

اول حضرتك خاتونلرى وجاريه لرى بياننده در حق تبارك و تعالى كلام قديم وقرآن عظيمنده بيورمشدر كه ﴿ النبى اولى بالمؤمنين من انفسهم وازواجه امهاتهم ﴾ معناسى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مؤمنلره كندى نفسلرندن اوليدر و خاتونلرى مؤمنلرك انالريدر ديمكدر و انالرى اولدقلرى شول جهتدندركه نكاحلرى حرامدر وحرمتلرى واجبدر يوقسه انلره نظر ايتمك و خلوتلرينه وارمق جهتندن دكلدر . اما قزلرى مؤمنلرك قز قرنداشلريدر ديمك جائز دكلدر زيرا نكاحلرى مؤمنلره حرام دكل ايدى و خاتونلرينك بابالرى و انالرى اجداد وجدات مؤمنيندر ديمك وقز قرنداشلرى وار قرنداشلرى خالات واخوالدر ديمك جائز دكلدر ديمشلردر .حضرت عايشه رضى الله عنهادن مرويدركه ازواج نبى صلى الله تعالى عليه وسلم امهات مؤمنيندر امهات نسا دكلدر ديو بيورمشدر اما رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى رجالك ونسانك بابالرى ايدى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلامه حرمتده «ابو المؤمنين» ديمك جائزدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خاتونلرى جميع خاتونلردن افضلدر وثوابلرى وعقابلرى مضاعفدر يعنى انلر برعمل صالح ايشلسه لر اول عملى غيريلر ايشلدكده ويريلان ثوابك ايكيسى بلكه دها آرتوغى قدر ثواب ويريلور وبر كناه ايشلسه لر بزه اولان عقوبتك ايكيسنجه عقوبته مستحقه اولورلردى وانلره نسنه سؤال ايتمك حلال دكلدى مكركه پرده آردنده اوله. رسول الله حضرتلرى تمام عمرنده قاچ خاتون آلمشدر وقنغيسى اولدر وقنغيسى صكره در وكندودن اول قاچى وفات ايتمشدر وكندودنصكره

قلانلر کیملردر وقنغیسیله بریره کلمشدر وقنغیسیله کلمامشدر وکیمی آلمق دیلیوب نکاح ایتمامشدر وکیملر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه بنی آلسون دیمشلردر علما رحمهم الله مابیننده اختلاف اوزره‌در. اما اون برخاتونده اتفاق واردر آلتیسی قریش قومندن ایدی انلرك. بری خدیجه بنت خویلددر. بری عایشه بنت ابی بکردر. بری حفصه بنت عمردر. بری ام حبیبه بنت ابی سفیاندر. بری ام سلمه بنت ابی امیه‌در. بری سوده بنت زمعه‌در. ودردی سائر قبیله‌لردندر. انلرك بری زینب بنت جحشدر. بری دخی میمونه بنت الحارثدر. بری دخی زینب بنت خزیمه‌درکه بوکام المساکین دیرلر ایدی. بری دخی جویریه بنت الحارثدر. وبرخاتونی بنی اسرائیلدن ایدی واول صفیه‌در رضی الله عنهن ﴿ ام المؤمنین حضرت خدیجه ﴾ رضی الله عنها زمان جاهلیتده ایکن آدی «طاهره» ایدی ابو هالة بن زراره آدلو برکشینك نکاحنده ایدی اندن ایکی ارکك اوغلان وجوده کتورمش ایدی اندنصکره عتیق آدلو برکیمسه آلمش ایدی اندن دخی برقز وجوده کتورمش ایدی اندن صکره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آلدی واول زمانده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یکرمی بش یاشنده ایدی وخدیجه قرق یاشنه باصمش ایدی. روایت اولنورکه حضرت خدیجه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه بنی آلسون دیو کندوبی عرض ایلمشدر پیغمبر عزعلیه الصلاة والسلام حضرتلری دخی عمیلرینه آکدی اندنصکره حضرت حمزه رضی الله عنه واردی باباسندن خدیجه‌یی دیلیوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه آلیوردی. برروایتده فخر عالم حضرتلری خدیجه‌یی آلدیغی زمانده یکرمی بکر صداق ویردی دیمشلردر وبکر دیو شول کنج یاشلی دوه‌یه دیرلرکه هنوز برکره طوغورمش اوله بعض قولده اون ایکی قیه آلتون ویردی دینلمشدر وقیه دیو قرق درهمه دیرلر. ابن اسحق رحمة الله علیه بیورمشدرکه هرزمانده کفار رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی رد ایتسه‌لریا تکذیب ایتسه‌لر خاطر شریفی محزون اولسه حضرت خدیجه‌یه کلدیکی کبی کوکلی آچیلوردی زیرا خدیجه دائما اول حضرته تسلی ویروردی سن کفارك ایتدیکنه محزون اولمه انلر جاهللردر عجب اولماز پیغمبرلره بوجفایی چکه کلمشلردر دیرایدی وبومقوله نوازشلر ایله فخر عالم حضرتلرینك مبارك خاطرینی خوش ایدر ایدی تا وفات ایدنجه بوحال اوزرینه ایدی خاتونلر ارلرینه محبت وحرمت وعزت ایتمك خدیجه رضی الله عنهانك سنتیدر. عبدالرحمن بن زیددن منقولدرکه حضرت آدم علیه السلام بیورمشدرکه «انی لسید البشر یوم القیمة الا رجلا من ذریتی نبیا من الانبیاء یقال له احمد فضل علی باثنتین زوجته عاونته فکانت له عونا وکانت زوجتی علی عونا واعانه الله علی شیطانه فاسلم وکفر شیطانی» دیمشدر حاصلی معناسی بودرکه تحقیقا بن قیامت کوننده جمیع انسانك سیدی اولسم کرکدر الا پیغمبرلردن برپیغمبرك دکل انجلین پیغمبرکه اسمی احمددر اول بنم اوزریمه ایکی سنه ایله مفضل قلنمشدر بریسی خاتونیدرکه انك نفعنه چالشدی اکا ارقه ویاردم.

(وینبت الشعر) کرپکلری بتورر خفی اولمیه‌که سرمه چکمك قبل النوم ایدیکی معلوم اولدی. زمانمز صوفیلریکه قویروقلی سرمه‌لر کوندوز چکوب سنت دیدکلری باطلدر نته‌کیم صاچ سنتدر دیو بعضیلر نساء کبی بللرینه قدر وبعضیلر کأنه اظهار تقوی ایدوب یوغن یوغن شقاقلرنده واکسه‌لرنده کریه الطور صاچلر صالیویروب طبع سلیم ساده دل مؤمنین اول قویروقلی سرمه‌لری واول منتظم وغیرمنتظم صاچلری کوروب استکراه ایتدکده عجبا سنت شریفی تحقیری ایده‌یورم دیو متضجر اولورلر حاشا ثم حاشا اول سلطان رسل محبوب خدا حضرتلرینك مبارك کوزلری قدرتدن سرمه‌لی ایکن قبل النوم سرمه استعمال بیورر ایدی حین ابدستده نفس سرمه زائل اولوب اثری باقی اولور ایدی نته‌کیم مبارك کیسوی شریفلری عمامهٔ نظیفلرینك تحتندن مبارك قولاقلری یومشاغنه‌دك یا دخی آز ظاهر اولوردی نته‌کیم ذکری سبقت ایتدی سندخی سرمه استعمال ایدر ایسك

اویقودن مقدم اوچ کره صاغ کوزینه واوچ کره صول کوزینه چکوب صباح آبدست آلدقده نفس سرمه زائل واثری باقی اولور سنت اولان بودر

﴿مصراع﴾

کل شیء من ظریف هو ظریف فحواسی اوزره هرنه که سنتدر اول شیء مطبوع ومقبول ومحبوبدر

﴿ باب ما جاء فی لباس رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ﴾

بوباب رسول اکرم حضرتلرینک مبارک لباسلرینک حقنده وارد اولان احادیث بیانندهدر

﴿الحدیث الاول﴾

(اخبرنا محمد بن حمید الرازی اخبرنا الفضل بن موسی وابو تمیلة وزید بن حباب عن عبدالمؤمن بن خالد عن عبدالله بن بریدة عن ام سلمة) مصنف بیورر بو حدیث عریفی ام المؤمنین ام سلمه رضی الله تعالی عنها حضرتلرندن اوچ واسطه ایله زید وابو تمیله وفضل بو اوچی محمد بن حمیده خبر ویردیلر محمد بن حمید دخی بزه خبر ویردی (قالت) ام سلمه بیوردی (کان احب الثیاب الی رسول الله صلی الله

ایتدی بنم خاتونم بنم ضرریمه چالشدی وبری اولدرکه اکا حق جل وعلا حضرتلری یاردم ایتدی انک شیطانی اسلامه کلدی بنم شیطانم کافر اولدی دیمکدر اول خاتوندن مراد حضرت خدیجهدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بولنه مالیله ونفسیله چالشوب انواع نصرت ومعاونتلر ایتمشدر وحضرت آدم علیه السلام حضرت حوانک سوزینه اویوب جنتدن چیقمشدر ورسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بن شیطانمی مسلمان ایتدم بیورمشدر وآدم علیه السلامک شیطانی ابلیس علیه اللعنه ایدیکه کافر اولوب حضرت آدمه ضرری طوقندی . امام احمد رحمة الله علیه نقلنده ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری بیورمشدرکه « افضل نساء اهل الجنة خدیجه بنت خویلد و فاطمه بنت محمد ومریم بنت عمران وآسیه امرأة فرعون » شیخ ولی الدین ابن عراقی رحمة الله علیه ایتدی صحیح ومختار بودرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینک خاتونلرینک افضلی خدیجهدر : بعضیلر حضرت عایشه افضلدر دیدیلر وشیخ الاسلام زکریا الانصاری رحمة الله علیه بهجة الحاوی شرحنده ایدر امهات مؤمنینک افضلی خدیجه ایله عایشهدر وبری برندن قنغیسی افضل ایدیکنده اختلاف واردر . اما ابن عماد رحمة الله علیه ایتدی صحیح بودرکه خدیجه عایشهدن افضلدر زیرا روایت ایله ثابتدرکه برکون عایشه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایتدی حق تعالی حضرتلری سکا خدیجهدن اعلاسنی نصیب ایتدی دیدی یعنی خدیجه وفات ایتدیسه یرینه بن کلدم بن آندن افضلم دیمک استدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « لا والله مارزقنی الله خیرا منها آمنت بی حین کذبنی الناس واعطتنی مالها حین حرمنی الناس » دیو بیوردی معناسی یوق والله حق تبارک وتعالی حضرتلری بکا آندن اعلاسنی نصیب ایتمدی خلق بنی تکذیب ایتدکلری زمانده اول بکا ایمان کتورمشدر وخلق بنی محروم ایتدکلری زمانده اول بکا مالنی ویرمشدر دیمکدر پس بو حدیث شریف صریحا دلالت ایدرکه حضرت خدیجه رضی الله عنها افضل اوله . ابن داود رحمة الله علیه بوخصوصدن سؤال اولندقده ایتدی رسول الله حضرتلری حضرت عایشهیه جبرائیل علیه السلامدن سلام ایلتشدر اما حضرت خدیجهیه جبرائیل علیه السلام تکری تعالی حضرتلرندن محمد لسانیله سلام ایتمشدر پس حضرت خدیجه افضلدر دیدی. ینه سؤال ایدوب یاخدیجه ایله فاطمهنک قنغیسی افضلدر دیدیلر ایتدی رسول الله حضرتلری فاطمه حقنده « بضعة منی » دیو بیورمشدر. معناسی فاطمه بندن برپارهدر دیمک اولور ظاهر بودرکه فخر عالم افندیمز حضرتلرینک پارهسی افضلدر دیدی . شیخ تقی الدین سبکی رحمه الله دخی بوخصوصدن سؤال اولندیغی زمانده ایتدی اختیاریمز بونک اوستنهدرکه فاطمه بنت محمد صلی الله علیه وسلم حضرتلری جملهدن افضلدر آندنصکره حضرت خدیجه افضلدر آندنصکره حضرت عایشه افضلدر

دیدی رضی الله عنهن ﴿ ام المؤمنین سوده بنت زمعه ﴾ رضی الله عنها فخر کائنات
افندیمز حضرتلرینك اوائل نبوتنده اسلامه کلمشدر کندینك ابن عمی اولان سکران
ابن عمرك خاتونی ایدی اولدخی حضرت سوده یانجه اسلامه کلمشیدی هجرت اولی ده
ایکیسی دخی حبشه ولایتنه هجرت ایتمشلر ایدی صکره مکه یه کلدکلری زمانده اری وفات
ایدوب حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم آلدی . امام بخاری رحمة الله علیه
تاریخنده بیورمشدر که سوده رضی الله عنها حضرت عمرك خلافتنده وفات ایتمشدر
ذهبی دخی حضرت عمر خلافتنك آخرنده وفات ایتدی دیمشدر بعضیلر اللی درت
سنه سی شوالنده مدینه ده وفات ایتدی دیمشلردر ﴿ ام المؤمنین حضرت عایشه بنت
ابی بکر الصدیق ﴾ رضی الله عنهما اناسنك آدی «ام رومان بنت عامر» در جبیر بن
مطعمه ویرسه لر کرك ایدی رسول الله حضرتلری دیلیوب آلدی ابن اسحق روایتنده
درت یوز درهم صداق ویرمشدر تاریخ هجرتدن اوچ ییل مقدم شوال آینده مکة الله هده
آلمشدر و هجرتك اون سکزنجی شوال آینك ابتداسنده مدینهٔ منوره ده بر یره کلمشلردر
واول زمانده حضرت عایشه طقوز یاشنده ایدی . امام بخاری ومسلم رحمة الله علیهما
حضرت عایشه رضی الله عنهادن بویله روایت ایتمشلردر که ایتدی فخر عالم صلی الله
علیه وسلم بنی الدیغی زمانده بن التی یاشمده ایدم اندن مدینه یه کلدك بنی الحارث بن
الخزرج اراسنده قوندق بنی استمه طوتدی اندن صاچم دوکلدی بر کون قزلرله
صالنجق اوینادرم انام کلدی بنی چاغردی نیه چاغردیغنی بیلمدم یاننه واردیغم کبی
الیمه یاپشدی بنی اوقاپوسنده طوردردی اندن برپاره صوالدی یوزیمی وباشمی سیلدی
و بنی اوایچنه قویدی کوردم انصار قومندن خاتونلر کلمشلر همان خاتونلر « علی
الخیر والبرکة » دیدیلر انام بنی آنلره تسلیم ایلدی اندن خاتونلر بنی تزیین ایدوب
حاضرلدیلر قوشلق زماننده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کلدی
خاتونلر بنی اکا تسلیم ایتدیلر وبن اول زمانده طقوز یاشنده ایدم دیو بیورمشدر . ابن
عمردن مرویدر که فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك مکه شهرنده حضرت
عایشه یه نکاحی شوال آینده واقع اولمشیدی صکره مدینهٔ منوره ده بر یره کلملری
دخی شوالده واقع اولدی دیمشدر . روایت اولنور که حضرت عایشه کندی اهلندن
ودوستلرندن اولان خاتونلرك شوال آینده اره واردقلرینی سوردی حضرت عایشه
رضی الله عنها خواجهٔ عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك جمیع خاتونلرینك سوکلیسی
ایدی حضرت عایشه نیه میل ایدر ایسه فخر عالم اکا تابع اولور ایدی . بخاری ومسلم
روایتلرنده وارد اولمشدر که رسول الله حضرتلری حضرت عایشه یه ایتدی سنی
اوچ کیجه واقعه ده کوردم برملك حریر قماشه صارمش بوسنك خاتونکدر دیر بنده
یوزیکی آچدم دخی اکر من عند الله ایسه حق تبارك وتعالی حضرتلری امضا
ایلسون دیدم یعنی اکر واقعه رحمانیه ایسه میسر ایلیه دیمکدر . امام ترمذی
روایتنده بویله درکه جبرائیل علیه السلام فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم

علیه وسلم) رسول اکرم
حضرتلرینه ثیابك زیاده
محبوبی (القمیص) کوملك
ایدی قمیص بدنی ردادن
وازاردن زیاده ستر ایتدیکی
ایچون معلوم اوله که مطرزی
بیوردیکه ثوب ناسك
کتان وپنبه وصوف و
ابریشم وکورکدن کیدیکی
شیئه اطلاق اولنور اما
برده یه ثوب اطلاق اولنمز
جزری دیدیکه قمیص بر
ثوبدر که دیکلمش اولوب
ایکی یکی اوله اما اوکی شق
اولمش اولورسه آکا
قفتان دیرلر صاحب قاموس
دیدیکه قمیص پنبه دن اولور
صوفدن اولمز وحدیث
مذکورده قمیصدن مراد
پنبه دن اولمق متبادردر
﴿ الحدیث الثانی ﴾
(حدثنا علی بن حجر حدثنا
الفضل بن موسی عن عبد
المؤمن بن خالد عن عبدالله
ابن بریدة عن ام سلمة)
مصنف بیورر بو حدیثی
ام سلمه دن اوچ واسطه ایله
علی بن حجر بزه خبر ویردی
(قالت) ام سلمه بیوردی
(کان احب الثیاب الی
رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم القمیص) رسول
اکرم حضرتلرینه زیاده
محبوب قمیص ایدی مصنف

حضرتلرینه بریشیل حریر ایچنده حضرت عایشه‌نك صورتنی کتوردی دخی ایتدی بوسنك دنیاده و آخرتده خاتونکدر دیدی وفخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری حضرت عایشه ایله طقوزییل برلکده اولمشدر رسول الله حضرتلری وفات ایتدکده حضرت عایشه اون سکز یاشنده ایدی بوندن غیریسنی بکر آلمامشدر وحضرت عایشه فقیهه وعالمه وفصیحه ایدی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن چوق حدیث شریف روایت ایلمشدر اصحاب وتابعیندن چوق جماعت حضرت عایشه‌دن روایت ایتمشلردر وطائفهٔ عرب ایچنده واقع اولان جنکلری وحوادثی واشعاری خوب بلوردی فخرعالم حضرتلری سائر خاتونلرنده برر کیجه یاتوردی حضرت عایشه‌ده ایکی کیجه یاتوردی اصلی بوایدیکه ام المؤمنین سوده بنت زمعه رضی الله عنها پیر اولدی دخی کندی نوبتنی حضرت عایشه‌یه بغشلدی رسول الله حضرتلری‌نك حضرت عایشه‌یی سودیکنی بیلوردی کندی‌یه کله‌جك کیجه‌یی حضرت عایشه‌یه واردیغنه رضا ویرردی کندیسی همان رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك نکاحی التنده وفات ایتمکه قائل اولدی . حضرت عایشه‌دن مرویدرکه هرکز طغورمق واقع اولمامشدر پیغمبرعز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك ابراهیمدن غیری جمیع اولادی حضرت خدیجه‌دن اولمشدر وابراهیم ماریه‌دن اولمشدر حضرت عایشه‌دن اولاد کلمامشدر تاریخ هجرتك اللی سکز سنه‌سی رمضاننك اون یدنجی صالی کونی وفات ایدوب نمازینی ابو هریره رضی الله عنه قیلمشدر وکندی وصیت ایتمشدیکه کیجه ایله دفن ایده‌لر وصیتی اوزره ایدیلوب کیجه ایله بقیعده دفن ایتدیلر رضی الله عنهما ﴿ام المؤمنین حفصه بنت عمر بن الخطاب﴾ رضی الله عنهما اسلامه کلوب هجرت ایدنلردندر فخر عالم حضرتلرندن اول حنین بن حذافه‌نك خاتونی ایدی بدر غزاسندنصکره اری وفات ایتدی دخی حضرت عمر رضی الله عنه حضرت ابی بکره ویرمك استدی وحضرت عثمانه ویرمك استدی هیچ بریسی آلمدی اندن رسول الله صلی الله تعالی وسلم حضرتلری ایسته‌یوب آلدی تاریخ هجرتدن اوچ ییل صکره نکاح ایتمشدر وصکره برطلاق ویرمشیدی حق تعالی حضرتلرندن وحی کلدی یامحمد حفصه‌یه مراجعت ایله زیرا اول صوم وصلاتی چوق ایدیجیدر وجنتده سنك خاتونکدر دیو بیورلدی اورادن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری‌ینه مراجعت ایتدی صحابه وتابعیندن برجماعت حضرت حفصه‌دن احادیث شریفه روایت ایتمشلردر تاریخ هجرتك قرق بشنجی ییلی شعباننده حضرت معاویه زماننده وفات ایتمشدر التمش یاشنده وفات ایلدی بعض قولده حضرت عثمان خلافتنده وفات ایلمشدر رضی الله عنهما ﴿ام المؤمنین ام سلمه﴾ رضی الله عنها آدی «هند» ایدی اولدن ابوسلمة بن عبدالاسدك خاتونی ایدی حبشه ولایتنه اول هجرت ایلین اریله ام سلمه ایدی اندن درت ولد وجوده کتورمشیدی . بعض روایتده مدینه‌یه هجرت ایدن خاتونلرك ام سلمه اولی ایدی بوندن مقدم برخاتون هجرت

بو حدیث شریفی علی بن حجر روایتیله تکرار ایتدی تأکید ایچون

﴿الحدیث الثالث﴾

(حدثنا زیاد بن ایوب البغدادی حدثنا ابو نمیلة عن عبدالمؤمن بن خالد عن عبد الله بن بریدة عن امه عن ام سلمة) مصنف بیورر بو حدیثی ام سلمة‌دن درت واسطه ایله زیاد بن ایوب بزه خبر ویردی (قالت) ام سلمه بیوردی (کان احب الثیاب الی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم القمیص) رسول اکرم حضرتلرینه ثیابك زیاده محبوبی قمیص ایدی (قال) مصنف بیوردی (هکذا قال زیاد بن ایوب فی حدیثه) زیاد روایت ایتدیکی حدیثك سندنده (عن عبدالله بن بریدة عن امه عن ام سلمة) دیدی یعنی مصنف دیرکه بنم شیخم اولان زیاد. بکا بو حدیثی خبر ویردکده ام سلمه‌دن مقدم عن امه لفظی ذکر ایتدی یوقسه حدیث مذکورك سندنده عن امه لفظی بن زیاده ایتمدم (و هکذا روی غیرواحد عن ابی نمیلة مثل روایة زیاد بن ایوب) زیاد بن ایوبك روایتی کبی نیجه مشایخ دخی

اتمدی دیمشلردر . روایت اولنمشدرکه ام سلمه رضی الله عنها رسول الله صلی الله علیه
وسلم حضرتلرندن اشتمش ایدیکه بر کیمسه‌یه مصیبت یتشسه مثلا اری یا اوغلی
یامتعلقاتندن بر کیمسه‌سی وفات ایلسه اول کیمسه « اللهم اجرنی فی مصیبتی واخلف لی
خیرا منها » دیسه حق تعالی حضرتلری اکا اول کندن اعلا بر کیمسه‌ویروب انك
یرینه کتوره ام سلمه رضی الله عنها ایتدی زوجم ابو سلمه وفات ایتدکده بن ایتدم قنغی
مسلماندرکه ابو سلمه‌دن یکرك اوله دیدم اندنصکره رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك
بیوردیغی دعایی اوقودم حق تعالی حضرتلری ابو سلمه یرینه بکا رسول الله صلی الله علیه
وسلم حضرتلرینی ویردی دبو بیورمشدر. برروایتده وارد اولمشدرکه ابو سلمه وفات
ایتدکده ام سلمه‌یی حضرت ابی بکر استدی وارمدی صکره عمر استدی اکاده وارمدی
صکره رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری آدم کوندروب کندی یه دیلدیکی
زمانده ام سلمه ایتدی «مرحبا برسول الله ان فی خلالا ثلاثا انا امرأة شدیدة الغیرة وانا امرأة
مصبیة وانا امرأة لیس لی ههنا احد من اولیائی فیزوجنی» محصلی بودرکه اولا ادب ورعایت
ایدوب مرحبا برسول الله دیدکدنصکره بهانه‌یه باشلایوب ایتدی بنده اوچ خصلت
واردر بری بودرکه بن قتی غیرتلی خاتونم دیدی یعنی بن اریمی قتی قسقنورم جائزکه اول بر
خاتونلر ایله امتزاج ایتمیوب کندویی بحضور ایدم دیمك استردی اندن ایتدی بنم بر
حالم دخی بودرکه اوغلانجقلرم واردر دیدی یعنی جائزکه فقرله انلری بسلمك کندیلره
زحمت اوله دیمك استردی اندن ایتدی بنم ولیلرمدن شمدی بونده کیمسه یوقدرکه
بنی ویره‌لر دیدی یعنی جائزکه وارم دخی صکره‌دن ولیلرم راضی اولمیه‌لر دیمك
استردی ام سلمه بو بهانه‌لری ایدنجه حضرت عمر رضی الله عنه رسول الله صلی الله
علیه وسلم حضرتلرینه بویله وضع ایتدیکندن غایت بحضور اولوب غضبه کلدی
کندویه کلدیکندن ورسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه کلدیکندن بحضور
اولدی اندن فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری کندولری کلوب ایتدی یا ام سلمه اول
قسقنمق دیدیککی سندن کیدرمکه بن حق تعالی حضرتلرندن دعا ایدرم دیدی
واوغلانجقلرك احوالنه حق تبارك وتعالی حضرتلری کفایت ایلر دیدی وولیلرك
بونده یوق ایسه سنك ولیلرکدن بنی استمز کیمسه یوقدر دیدی اندن ام سلمه اوغلنه
ایتدی بنی رسول الله حصرتلرینه تزویج ایله دیدی اوغلی دخی نکاح ایدیوردی .
روایت اولنورکه ام سلمه رضی الله عنها زمانه سنك غایت کوزللرندن ایدی تاریخ
هجرتك دردنجی ییلی شوالنده آلمش ایدی اللی طقوز تاریخنده مدینه‌ده وفات
ایدوب بقیعده دفن اولنمشدر عمری سکسان درت یاشنه ایرمش ایدی رسول الله
صلی الله علیه وسلمدنصکره قرق سکز ییل صاغ اولمشدر وفات ایتدکده نمازنی
ابوهریره رضی الله عنه قیلمشدر بعضیلر سعید بن زید قیلدی دیمشلردر رضی الله عنهم
﴿ ام المؤمنین ام حبیبه بنت ابی سفیان ﴾ رضی الله عنها آدی «رمله» ایدی اولدن
عبیدالله بن جحش دیدکلری کیمسه‌نك خاتونی ایدی آنکله بیله حبشه ولایتنه هجرت

عن امه لفظیله روایت
ایتدیلر (وابو نمیلة) زیاده
ابن ایوبك شیخی اولان ابو
نمیله (ازید فی هذا الحدیث)
بو حدیثده زیاده ایلدی
(عن امه) بریده ایله عن ام
سلمه لفظلری بیننده عن امه
لفظنی (وهو اصح) عن امه
لفظنی زیاده ایتدیکی زیاده
صحیحدر مصنفك بو کلامدن
مرادی ابو نمیله بعض وقتده
بو حدیثی روایت ایتدکده
سندنده عن امه لفظنی زیاده
ایدر ایدی مثلا زیاد بن ایوب
سندنده ایتدیکی کبی وبعض
وقتده عن امه لفظنی زیاده
ایتمز ایدی مثلا محمد بن حمید
سندنده ایتمدیکی کبی لکن
زیاده ایتدیکی اصح دیمکدر
اکر سؤال اولنور ایسه
مصنف رضی الله تعالی عنه
حضرتلری سندنده بو
مرتبه اهتمامی نیچوندر .
جواب اولدرکه احادیث
رسول الله امانتدر حیاتنده
کندیلرینی والی یوم القیامة
مؤمنینی وقایه‌در

﴿ الحدیث الرابع ﴾

(حدثنا عبدالله بن محمد بن
الحجاج حدثنا معاذ بن هشام
قال حدثنی ابی عن بدیل
یعنی ابن میسرة العقیلی عن
شهر بن حوشب عن اسماء
بنت یزید) مصنف بیورر

اتمشیدی اول آنده مرتد اولوب نصرانی اولدی و آنده وفات ایتدی ام‌حبیبه‌دین
اسلام اوزره طوردی ارینه تابع اولمدی روایات مشهوره بونك اوزرینه درکه ام
حبیبه‌دخی حبشه ولایتنده‌ایکن رسول‌الله‌حضرتلری حبشه پادشاهی‌اولان‌نجاشی‌یه
عمروبن امیه‌ایله مکتوب کونده‌روب ام‌حبیبه‌یی بکا نکاح ایدیورسك دیو بیوردی
نجاشی دخی امرشریفلری موجبنجه ام‌حبیبه‌یی رسول‌الله حضرتلرینه عقد نکاح
ایدیویروب کندی مالندن شرحبیل بن‌حبشه ایله درتیوز آلتون آغرلق ارسال
ایتدی . روایت اولنورکه نجاشی کندی جاریه‌سی اولان ابرهه‌یی ام حبیبه‌یه
کوندردی رسول‌الله حضرتلری کندویه مکتوب شریف کونده‌روب ام حبیبه‌یی
بکا نکاح‌ایدیور دیوبیوردیغنی اعلام‌ایتدی ام‌حبیبه رضی‌الله عنها بوخبری اشتدکده
مسرور اولوب ابرهه‌یه کمشدن ایکی بلزك وبرقاچ یوزك باغشلدی اخشام زمانی
اولدیغی کبی نجاشی جعفر بن ابی‌طالبه واول دیارده اولان مسلمانلره خبر ویردی
حاضر اولدیلر اوراده کندیسی ام‌حبیبه‌یی رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلرینه
نکاح ایدیوردی وبویله واقع اولدیغی زمانده ام‌حبیبه‌نك باباسی ابو سفیان دخی
اسلامه کلمامش مشرك ایدی مکه ده اولوردی رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتلریله محاربه‌ده ایدی تاریخ هجرتك قرق دردنجی سنه‌سنده مدینهٔ منوره‌ده
وفات اتمشدر رضی‌الله عنها ﴿ ام‌المؤمنین زینب بنت جحش ﴾ رضی‌الله عنها
بونك والده‌سنك اسمی « امیمه »درکه عبدالمطلب بن‌هاشمك قزی ایدی رسول‌الله
حضرتلری زینبی اول زید بن حارثه‌یه آلیویرمش ایدی ومذکور زید پیغمبریمز
علیه‌الصلاة والسلامك آزادلی قولی ایدی زینب برزمان زیدله دیرلدکدنصکره‌زید
طلاق ویردی عدتی تمام اولدقدنصکره رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری
زیدی کوندردی وارزینبه بنی آك‌کور بکا کلورمی دیو بیوردی زید دخی زینبك
قپوسنه کلدی ارقاسنی دوندی دخی یازینب بنی رسول‌الله کوندردی سنی‌استردیدی
زینب ایتدی بن‌هیچ نسنه سویلمزم تاربم بکا امر ایلمینجه دیدی وطوردی کندینك
برمسجدی وارایدی اکا کیردی اندن حق جل وعلاحضرتلری ﴿ فلماقضی زید
منها وطرا زوجنا کها ﴾ آیت کریمه‌سنی انزال ایتدی اندن رسول‌الله صلی‌الله
تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری کلوب بغیر اذن‌زینبك‌اوزرینه کیردی. امام مسلم رحمة‌الله
علیه بویله روایت اتمشدر زینب رضی‌الله‌عنها کاهی پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام
حضرتلرینك خاتونلرینه بونکله فخرایدوب سزی باباکریکز تزویج ایلدی بنی یدی
قات کوکلر اوستندن تکری تعالی تزویج ایتدی دیرایدی اولدن آدی « برّه »ایدی
رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلری زینب قودی . حضرت عایشه رضی الله
عنها بونك حقنده ایدردیکه دین اسلامده زینبدن افضل خاتون یوق ایدی والله
قورقوسنی بیلمکده وکرچك سویلمکده وصلهٔ رحم اتمکده یعنی کندی اقرباسیله
اختلاط اوزره اولمقده وچوق صدقه ویرمکده وکندی نفسنی خیر ایشلره بذل

(اتمکده)

بو حدیثی اسمادن اوچ
واسطه ایله عبدالله بن محمد
بزه خبر ویردی مذکور
اسما یزید الانصارینك
قزیدرکه معاذ بن جبلك
عمه‌سنك‌قزیدر مرویدرکه
برکون اسما رضی‌الله‌عنها
رسول‌اکرمك‌حضورلرینه
کلوب دیدیکه یارسول‌الله
نساء مسلمین طرفندن بو
جاریه‌لری‌خاکپای‌شریفکزه
یوزلرسوروب شووجهله
عرضحال ایتدیلرکه بزلر
بیچاره‌کان قواعد بیوت‌ایله
مشغول وحاملات اولاد
اولدیغمزدن ناشی جماعتده
حاضر و جهاده قادر
اولمیوب رجال هرخصو-
صده بزم‌اوزریمزه مفضل
وثوابه نائل اولمقده بزدن
مکمللردر لکن ازواجمز
کفار ایله جهادده ایکن
هربریمز قدرتمز مقداری
آنلرك اموالنی محافظه و
اولادلرینی تربیه اتمکه
اهتمام اتمکله رجالك نائل
اولدقلری اجره بزلردخی
شریك اولورمی‌یز دیو
هربررلری جناب نبوت
انتسابدن استفسار وبو
خصوصده‌فرمان‌شریفکزه
ازدل وجان منتظردرلر .
پس رسول اکرم حضرب-
تلری بیوردیلرکه یا اسما

اتمكده زينبدن افضل خاتون اولماز ديو شهادت ايدردى تاريخ هجرتك يكرمنجى
ييلنده مدينهٔ منوره‌ده اللى اوچ ياشنده وفات اتمشدر نمازنى حضرت عمر بن
خطـاب رضى‌الله عنه قيلمشدر ﴿ ام‌المؤمنين زينب بنت خزيمه ﴾ رضى الله
عنها بنى‌هلال‌قبيله‌سندن ايدى زمان جاهليتده «ام‌المساكين» ديمكله معروفه ايدى زيرا
فقيرلرى ومسكينلرى كوزه‌دردى حاللرينى يوقلردى طعام ويرردى اوّلدن عبدالله
بن جحش آدلو بركيمسه‌نك خاتونى ايدى ارى احد جنكنده قتل اولنمشـيدى اندن
رسـول الله حضرتلرى نكاح ايلدى چوق زمان كچمدن پيغمبريمز عليه الصـلاة
والسلام حضرتلرينك زمان حياتنده وفات اتمشدر بعض قولده سكز آى ديرلديلر
دينلمشدر بعضيلر دخى اكسك ديمشلردر تاريخ هجرتك دردنجى ييلى ربيع‌الآخرنده
وفات ايدوب بقيعـده دفن اولنمشـدر ﴿ ام‌المؤمنين ميمونه بنت الحـارث ﴾
رضى‌الله عنهـا بودخى بنى هلال قومندن ايدى تاريخ هجرتك يدنجى ييلنده خيبر
غزاسـندنصكره رسول‌الله صلى‌الله‌عليه‌وسلم حضرتلرى مكه‌يه عمره قيلمغه وارديغى
زمانده آلمش ايدى بونك بيوك قز قرنداشى ام‌الفضل حضرت عبـاسك خاتونى
ايدى وانابر قزقرنداشى اسمابنت عميس جعفر بن‌ابى طـالبك خاتونى ايدى وبرقز
قرنداشى دخى سلمى بنت عميس حضرت حمزه‌نك خاتونى ايدى ميمونه كنـدى
احوالنى حضرت‌عباسه مفوض قيلمشيدى عباس دخى پيغمبريمز عليه‌الصلاة‌والسلام
حضرتلرينه تزويج ايتدى مكةالله قربنده «سرف» ديدكلرى موضعده جمع اولمشلردر
تاريخ هجرتك اللى برنجى ييلنده ينه موضع مزبورده وفات ايلدى نمازنى ابن
عباس رضى‌الله‌عنهما حضرتلرى قيلوب قبرينه دخى اول قومشدر ﴿ ام‌المؤمنين
جويريه بنت الحارث ﴾ رضى‌الله عنها بنى المصطلق طائفه‌سندن ايدى رسول‌الله
صلى‌الله‌تعالى عليه‌وسلم حضرتلرى طائفهٔ مزبوره‌يه غزا ايتديكى زمانده اسير آلنوب
ثابت بن‌قيس بن‌شماس الانصارينك حصه‌سنه دوشمش ايدى اول دخى بهايه كسمش
ايدى بركون جويريه رسول‌الله صلى‌الله‌تعالى عليه‌وسلم حضرتلرينه كلوب ايتـدى
يارسول‌الله بن جويريه بنت الحارثم بنم حالم سكا مخفى دكلدر وثابت بن‌قيسك النه
دوشدم بنى بهايه كسدى ديدى بهاسى ايچون رسول‌الله صلى‌الله‌عليه‌وسلم حضرتلرندن
ياردم طلب ايتـدى اندن پيغمبريمز عليه‌الصلاة والسـلام حضرتلرى ايتدى برخير
نسنه‌يه رغبتك وارميدر ديدى جويريه ايتـدى ندراول نسـنه يارسول‌الله ديدى
پيغمبريمز عليه‌الصلاة والسـلام حضرتلرى ايتدى سنك بهاكى بن ويره‌يم وسنى
خاتونلغه آله‌يم جويريه ايتـدى نوله يارسول‌الله اويله اولسون ديدى اندن خلق
رسول‌الله صلى‌الله‌تعالى عليه‌وسلم حضرتلرينك جويريه‌يى تزوج ايتديكنى اشيدنجه
اللرنده اولان اسيرلرى ازاد ايدوب يرلرينه كوندرديلر بونلر شمدنكرى رسول‌الله
صلى‌الله‌تعالى عليه‌وسلم حضرتلرينك اصهـارى اولدى ديديلر واصهار ديو خاتون
طرفندن اولان اقربايه ديرلر . روايت اولنوركه حضرت عايشه رضى‌الله‌عنها ايتدى بن

نسـاء مسلمينه شو وجهله
سويله‌كه هربرى صدق ايله
زوجنك خدمتنـده قائمه
وحقوق زوجيته راعيـه
اولسـه‌لر شـبهه يوقدركه
رجالك نائل اولديغى اجره
واصـل اولورلر (قالت)
اسما ديدى (كان كم قيص
رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه
وسلم الى الراسـغ) كافك
ضمى وميمك تشديدى ايله
كم فارسيده آستين تركيده
يك ديمكدر . رسـغ رانك
ضمى وسينك سكونى بعده
غين ايله بيلك ديمكدر يعنى
اسما ديديكه رسول اكرمك
قيصنك آستينى بيلكلرينه
بالغ اولوب تجـاوز ايتمز
ايدى شيخ جوزى ديركه
قيصك كمى بيلكى تجـاوز
ايتمك سنت اولديغنه بو
حديث دليلدر اما قيصك
غيرى ثوبده سنت اولان
پارمقلرك باشـنى تجـاوز
ايتمامكدر ابن‌جوزى ابن
عباسـدن روايت ايتديكه
رسول اكرم حضرتلرينك
كيديكى قيص طوپقلرينك
فوقنه بالغ اولور يكلرى
پارمقلرينك باشـنه برابر
ايدى ديدى محدثين بوايكى
حديثك ما بيننى شووجهله
بيان ايتديلركه رسول اكرم
حضرتلرينك قيصى متعدد

بر خاتون کورمدمکه کندی قومنه مبارك اولمقده جویریه‌دن زیاده اوله بنی المصطلق طائفه‌سندن یوز اون خلق جویریه سببیله ازاد اولدی دیدی . ابن هشام رحمة الله علیه بیورمشدرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری ثابت بن قیسدن صاتون الدی وآزاد ایلدی ودرتیوز درهم صداق ویروب تزوج ایلدی جویریه رضی الله عنها التمش بش ییل عمر سوروب تاریخ هجرتك اللنجی ییلنده دار آخرته انتقال ایلمشدر .

﴿ ام المؤمنین صفیه بنت حیی ﴾ رضی الله عنها بنی اسرائیل طائفه‌سندن حضرت موسانك قرنداشی هارون علیهما السلام نسلندن ایدی اولدن کنانة بن ابی الحقیق آدلی یهودینك خاتونی ایدی خیبر غزاسنده اری مقتول اولدی انس بن مالك رضی الله عنه روایت ایتدیکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری خیبرك فتحنی میسر ایتدی دخی اسیرلر آلندی دحیه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه کلوب برجاریه استدی فخر عالم حضرتلری دخی واراسیرلر ایچندن بر جاریه آل دیدی اولدخی واردی صفیه‌یی الدی اصحابدن بر کیمسه کلدی ایتدی یارسول الله اول الدیغی جاریه بنی قریظه وبنی النضیر طائفه‌لرینك سیده‌سیدر اول رسول اللهدن غیری کیمسه‌ده اولمق لایق دکلدر دیدی اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری خبر کوندروب ایکیسنی دخی حضور شریفنه کتورتدی صفیه‌یه نظر ایدنجه حضرت دحیه‌یه وار بونك یرینه اسیرلردن برغیری جاریه آل دیدی وکندولری صفیه‌یی ازاد ایدوب نکاح ایتدیلر . ثابت رضی الله عنه انسدن سؤال ایدوب صداق نه‌ویردی دیدی یعنی صفیه‌یه رسول الله حضرتلری مهر معجل نه ویردیکنی سؤال ایدنجه صفیه‌نك نفسنی صداق ایتدی اسیر ایکن ازاد ایدوب تزوج ایلدی دیدی اندن دونوب مدینه‌یه کلور ایکن یولده ام سلیم رضی الله عنها صفیه‌یی جهازلیوب برکیجه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك خلوتنه تسلیم ایتدی . روایت اولنورکه رسول الله حضرتلری هرکشینك یاننده نه وارایسه کتورسون دیو بیوردی کیمی خرما کتوردی کیمی یاغ کتوردی کیمی غیری نسنه کتوردی جمع ایدوب طعام پیشوردیلر اصحاب بریره کلوب یدیلر . برروایتده بیورلمشدرکه انس ایتدی مدینه‌یه یاقلاشدیغمز زمانده هرکشی دوه‌سنی سورمکه باشلادی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك دوه‌سی سورچوب حضرت صفیه اردینه بنمش ایدی دوه‌دن دوشدی اندن بز مدینه‌یه داخل اولدق حضرت رسول الله خاتونلرینك جاریه‌لری چیقوب صفیه‌یه باقشدیلر دوه‌دن دوشدیکنه سوینوب حظ ایتدیلر بخاری ومسلم بویله روایت ایتمشلردر . ونقل اولنورکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری آلدیغی زمانده ایتدی یاصفیه بکا کلمکه رغبت ایدرمیسك صفیه ایتدی یارسول الله بن دخی کفر اوزره ایکن خدمت شریفکی آرزو ایدرایدم شمدی ایتمزمیم دیدی . روایت اولنورکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری صفیه‌نك کوزنده برمقدار کوك کوردی دخی بونه‌دن اولدی دیو

ایدی بعض قیصلرینك کمی بیلکلرینه وبعضلکی پارمقلرینه بالغ اولوردی والله اعلم

﴿ الحدیث الخامس ﴾

(حدثنا ابو عمار الحسین بن حریث اخبرنا ابو نعیم اخبرنا زهیر عن عروة بن عبدالله ابن قشیر عن معاویة بن قرة عن ابیه) مصنف بیورر بو حدیثی قره‌دن درت واسطه ایله ابو عمار بزه خبرویردی (قال) معاویه‌نك پدری قره بیوردی (اتیت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم فی رهط من مزینة) رانك فتحی وهانك سکونیله رهط اوندن آز آدمله اطلاق اولنور مثلا اوچ بش طقوز بعضیلر اوندن قرقه وارنجه اطلاق اولنور ایچلرنده اول عددك نساء اولمیه مثلا اونبر اون سکز یکرمی بش اوتوز طقوز کبی . مزینه میمك ضمی و زانك فتحی ویانك سکونی ونونك فتحی بعده هاء ایله مضردن بر قبیله‌در یعنی قره دیدیکه مزینه قبیله‌سندن برجماعت ایله رسول اکرم حضرتلرینك حضور شریفلرینه کلدم (لنبایعه) بز رسول اکرمه بیعت ایتمك ایچون (وان قمیصه) حال بوکه

سؤال بیوردی صفیه ایتدی برکیجه ابوالحقیقك یاننده یاتیوردم دوشمده کوردمکه آی کلدی قوینومه کیردی اویانوب واقعه‌ی ابوالحقیقه سویلدیکم کبی سن مدینه پادشاهنی استرسك دیو یوزیمه برطبانجه چالدی انك نشانیدر دیدی تاریخ هجرتك اللنجی سنه‌سی رمضاننده مدینهٔ منوره‌ده وفات ایدوب بقیعه‌ده دفن اولنمشدر رضی‌الله عنها * بومقامه کلنجه ذکر اولنان امهات مؤمنین رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلریله جمع اولوب نیجه زمان تحت نکاحنده اولان خاتونلریدر بونلرده هیچ کیمسه‌نك شك وشبهه‌سی یوقدر وبونلردن غیری دخی بعض خاتونلر تزوج ایتمشدر اما قبل الدخول بعضیسی وفات ایدوب بعضنه طلاق ویرلمشدر بونلرك جمله‌سی اون ایکیدر وبونلرك تعیننده چوق اختلاف ایتمشلردر وبونلردن غیری سکز خاتون دها واردرکه بعضیسنی پیغمبر عزعلیه الصلاة والسلام حضرتلری المق ایستدی وبعضیسی کندوینی عرض ایدوب کلمك ایستدی اماهربرینه برمانع ظهور ایدوب تزوج ایتمك میسر اولمدی .

اماجاریه‌لری درت جاریه دیمشلردر. بریسی حضرت ماریه درکه مصر واسکندریه پادشاهی مقوقس کوندرمش ایدی وماریه‌نك قزقرنداشی اولان سیرینی بیله کوندرمش ایدی . وبونلرك یانجه بیك مثقال آلتون ویکرمی پاره مصر قماشی ودلدل دیدکلری آق قاطری وعفیر دیدکلری آق حماری بیله کوندرمشیدی وبنها دیدکلری ناحیه‌نك بالندن برمقدار بال دخی کوندرمش ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بالدن حظ ایدوب بنهایه برکتله دعا ایتمشدر واول سیرین آدلو جاریه‌یی حسانه باغشلمشدر وماریه‌دن حضرت ابراهیم وجوده کلمشدر وکندی اون التنجی سنه‌ده حضرت عمرك خلافتنده وفات ایدوب بقیعده دفن اولنمشدر رضی‌الله عنها بری دخی ریحانه دربنی قریظه قومندن ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن اول وفات ایتمشدر . برجاریه‌سی دخی وار ایدی ام‌المؤمنین زینب بنت جحش حضرتلرینه باغشلمش ایدی. بری دخی وار ایدی بعض غزالرنده اسیر ایتمشیدی والله اعلم

فصل رابع

اول حضرتك عملری وعمه‌لری ورضاعا قرنداشلری وجد وجده‌لری بیاننده‌در ذخائر عقبی فی مناقب ذوی القربی آدلی کتابده مسطوردرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك اون ایکی عمیسی وار ایدی جمله‌سی عبدالمطلب اوغللری ایدی اون اوچنجی اوغلی عبدالله ایدیکه فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك باباسی ایدی اسملری بونلردرکه ذکر اولنور «حارث» و «ابوطالب» وبونك آدی عبدمناف ایدی و «زبیر» وبونك کنیه‌سی ابوالحارث ایدی و «حمزه» و «ابولهب» وبونك اسمی عبد العزی ایدی و «غیداق» و «مقوم» و «ضرار»

رسول اکرمك کوملکی (لمطلق) دوکمه ایله باغلو اولمدی . مطلق لفظنك تفسیرنده عسقلانی غیر مزرور دیدی یعنی قمیص شریفك یکنده ویاقه‌سنده دوکمه یوقدر دیدی (اوقال) مصنف بیوررکه بوحدیثی خبر ویرن ابو عمار دیدی (زر قمیصه) تحقیق رسول اکرمك کوملکنك دوکملری (مطلق) مشدود دکلدر یعنی ابوعمار شك ایدوب مصنفه دیدیکه شیخ ابونعیم بوحدیثی بزه خبرویردکده «ان قمیصه لمطلق» لفظنی می دیدی «زر قمیصه مطلق» لفظنی می دیدی شبهه ایتدم والحاصل شو ایکی لفظك برینی دیدی معلوم اولهکه زر قمیصه مطلق صحیح ایسه قمیص شریفك یکنده و یاقه‌سنده دوکمه اولمق اقتضا ایدر لکن ابن ماجه وابن جوزی روایت ایلدیلرکه رسول اکرم دوکمه‌لی قمیص اتخاذ ایتمدی پس شارح بخاری عسقلانینك بیوردیغی قول صحیحدر (قال) راوی حدیث قره دیدی (فادخلت یدی) بن یدیمی ادخال ایتدم (فی جیب قمیصه) رسول اکرم حضرتلرینك قمیص شریفلرینك جیبنه (فمست

و «عباس» و «قثم» و «عبد الكعبه» و «جحل» و بوكا مغيره دخی دیرلر ایدی وبو ترتیبدن غیری دخی بعض سوز سویلنشلردر .
اما ﴿ حمزه ﴾ رضی الله عنهك اناسنك آدی هالة بنت وهب بن عبد مناف بن زهره‌در حضرت حمزه‌نك كنیه‌سی ابوعماره وابو یعلی ایدی عماره ویعلی آدلی ایكی اوغلی وار ایدی آنلرك اسمیله كنیه‌لنمش ایدی . امام بغوی نقلنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیورمشدركه « والذی نفسی بیده انه لمکتوب عندالله عز وجل فی السماء السابعة حمزة اسد الله واسد رسوله » معناسی اول الله حقیچونكه بنم نفسم انك ید قدرتنده‌در شان بودركه یدنجی كوكده حق تبارك وتعالی حضرتلرینك قتنده یازلمشدركه حمزه حق تعالی حضرتلرینك ورسولنك ارسلانیدر دیمكدر نبوتك ایكنجی سنه‌سی ایمانه كلمشدر بعض قولده حضرت عمردن اوچ كون اول اسلامه كلدی دینلمشدر بدر غزاسنه حاضر اولمشدر وانده عتبة بن ربیعه‌یی میدانده قتل ایتمشدر بعضیلر انك قرنداشی اولان شیبه‌یی قتل ایتدی دیمشلردر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری انك حقنده « خیر اعمامی حمزة » دیمشدر یعنی عمیلریمك یكركی حمزه‌در دیو بیورمشدر . ابن سری روایتنده « سید الشهداء یوم القیمة حمزة بن عبد المطلب » دیو بیورمشدر. معناسی ظاهردر. حضرت بریده‌دن مرویدركه حق جل وعلا حضرتلرینك كلام قدیمنده ﴿ یاایتها النفس المطمئنة ﴾ بیوردیغندن مراد حضرت حمزه در . ابن عباس رضی الله عنهمادن دخی روایت اولنمشدركه ﴿ فمنهم من قضی نحبه ﴾ بیورلدیغندن مراد حمزه‌در دیمشدر احد غزاسنده شهید اولمشدر وحشی شهید ایتمشدر صكره وحشی اسلامه كلمشدر . سعد بن مسیبدن مرویدركه ایدردی بن عجبلرم حمزه‌نك قاتلی نیجه نجات بولور دیردم آخر شرابه دوشوب فاسق اولدی واول حالله غریق اولدی دیو بیوردی . ابن هشامدن مرویدركه وحشی دائما خمر ایچوب حد اوریلوردی آخر دیواندن طرد اولندی دیو بیورمشدر . یعنی دفتردن اخراج اولندی دیمكدر حضرت عمر رضی الله عنه یمین ایدوب بیور دیكه والله تحقیقا حق جل وعلا حضرتلری حمزه‌نك قاتلنی قومیه‌جغنی بن بیلمشدم دیدی ائمهٔ حدیثدن بعضیلر روایت ایتمشلردركه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حضرت حمزه‌یی شهید اولمش كورنجه اغلدی وبعض اعضاسنی قطع اولنمش كورنجه فریاد ایلدی ابو هریره رضی الله عنه بیورمشدركه رسول الله صلی الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری حمزه‌یی اول حالده كوردیكی زمانده یوره كی آجیدیغی كبی بر نسنه‌یه اجیمامشدر دیدی وابن مسعود رضی الله عنه بیورمشدركه بن رسول الله حضرتلرینی حمزه‌یه آغلدیغندن قتی اغلدیغنی كورمدم نمازینی قیلمغه حمزه‌یی قبلیه قارشو قودی دخی جنازه‌سی اوستنه طوردی وآوازایله شوقدر اغلدی‌كه كندندن كچدی دیمشدر حمزه‌یه اغلردی وایولكلرینی یادایدردی .

(امام)

الخاتم) مهر نبوتی مس ایتدم جیمك فتحی ویانك سكونی بعده با ایله جیب فارسیده كریبان تركیده یاقه دیدكلری یدر بعضیلر ثوبدن باش ویا ال چیقارمق ایچون شق ایتدكلری موضعدر جیب دیدی بو مقامده جیبدن مراد كریباندر دیدیلر مصنفك بوحدیث شریفی ذكردن مرادی رسول اكرم حضرتلرینك قمیص شریفی طار اولمدیغنی بیاندر

﴿ الحدیث السادس ﴾

(حدثنا عبدبن حمید حدثنا محمدبن الفضل اخبرنا حماد ابن سلمة عن حبیب بن الشهید عن الحسن عن انس بن مالك) مصنف بیورر بوحدیثی انسدن درت واسطه ایله عبدبن حمید بزه خبرویردی (ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم خرج وهو متوکئ علی اسامة بن زید) انس بیوردی رسول اكرم حضرتلری سعادتخانه‌لرندن خروج بیوردیلر اسامه بن زیده طیاندقلری حالده (وعلیه ثوب قطری قدتوشح به) حال بوكه رسول اكرم حضرتلری اول ثوب قطریی محرم احرام باغلاندیغی كبی صاغ قولتوغنك آلتندن ادخال ایدوب صول دوشنك

امام بغوی معجمنده نقل ایتمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
جنازه نمازینی قیلسه درت کره تکبیر ایلردی اما حضرت حمزه نك اوزرینه یتمش
کره تکبیر ایلدی دیو بیورمشدر وشهید اولدقده اللی طقوز یاشنده ایدی قزقرنداشی
اوغلی عبدالله بن جحش ایله ایکیسی بر قبره دفن اولنمشدر رضی الله عنهما

﴿عباس﴾ رضی الله عنه بونك کنیه سی ابو الفضل ایدی واناسی آدی «نتله بنت جناب»
ایدی . روایت اولنورکه طائفهٔ عرب خاتونلرندن اولی کعبة اللهه دیبا کسوب اورتن
عباسك اناسی ایدی وسببی اول ایدیکه بر کره عباس اوغلان ایدی یول یا کلوب کتدی
اوه کلدی اول زمانده خاتون نذر ایتدیکه اکر عباسی بولورسهم کعبه یه دیبا کسوب
کیدیرهم صکره عباس بولندی دخی نذرینی یرینه کتوردی وحضرت عباس رضی
الله عنه آق بکزلی کوزل کشی ایدی ایکی یاننده صاچلری وارایدی وقامتی اعتدال
اوزره ایدی بعضیلر اوزون بویلی ایدی دیمشلردر رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم حضرتلرندن ایکی یا اوچ یاش بویك ایدی قریش اراسنده رئیس ایدی
ومسجد حرامك عمارتی عباسه مفوض ایدی یعنی کعبهٔ معظمه یه لازم اولان
اصلاح ومهماتی عباس ایلردی پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلری
هر خصوصنده عباسه اعتماد ایتمشدی . روایت اولنورکه حضرت عباس مکه ده اسلامه
کلمش ایدی اما مشرکلردن صقلردی بدر غزاسنده مشرکلر اراسنده ایدی رسول الله
حضرتلری اصحابنه بیورمشیدیکه عباسه راست کلن کیمسه قتل ایتمیه زیرا مشرکلر
آنی کوجله چیقارمشلردر بیوردی اما حضرت کعب بن عمرو اول کون عباسی طوتدی
اسیر ایلدی وعباس بهاسنی ویروب دوندی ینه مکه یه کتدی بعض قولده بدر
غزاسنده اسلامه کلدی اندنصکره مدینه یه هجرت ایتمککه متوجه اولدی «ابواء»
دیدکلری موضعده رسول الله حضرتلرینه راست کلدی پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام
مکه فتحنه توجه ایتمشدی عباس مکه فتحنده بیله ایدی وهجرت انکله ختم اولندی دینلمشدر
ابو عمر وایتدی عباسك اسلامی فتح خیبردن مقدم ایدی اسلامنی صقلردی واستردیکه حق
تعالی حضرتلری مسلمانلره فتح میسر ایلیه ومکهٔ مشرفه فتح اولندیغی کون اسلامنی
اظهار ایلیه ، حنین وطائف وتبوك غزالرینه حاضر اولدی بر قولده بویله درکه
حضرت عباس بدر غزاسندن اول اسلامه کلمشدی مشرکلرك احوالنی یازوب مدینه ده
رسول الله حضرتلرینه اعلام ایلردی ومکه ده اولان مسلمانلر عباسه اعتماد ایتمشلر
ایدی مرادی رسول الله حضرتلرینه کلمك ایدی پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام
حضرتلری مکتوب یازوب سکا مکه ده طوردیغك خیردر دیو بیوردی مکه ده
مشرکین ایچنده طوردیغی شول جهتدن خیرلی درکه رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینی کفارك اوضاع وحرکاتندن خبردار ایلردی تدبیر وتدارکلرینی یازوب
کوندرردی بوجهتدن اسلامه معاونتی وارایدی عروة بن الزبیر رضی الله عنه
روایتنده وارد اولمشدرکه عباس رضی الله عنه اسلامه کلمشیدی ومکه ده سقایت

اوزرینه القا ایتدی قافك کسری وطانك سکونیله قطری یمن جانبندن کلور لطیف حله در توشح وشاحلنمقدر وشاح اول بیون التونیدر که جواهر ایله مرصع اولوب نساکردنلرینه قلاده وکاه حمائل کبی صاغ قولتوغنك التندن بغلنورلر بو مقامده توشحدن مراد رسول اکرم حضرتلری اول یمندن کلان لطیف بردهیی بورینوب مبارك صاغ قوللرینی اخراج بیوردیغنی بیاندر (فصلی بهم) رسول اکرم اسلوب مشروح اوزره قوملە نماز قیلدیلر بعضیلر توشحدن مراد ثوب مذکوری رسول اکرم بوروندی دیمکدر دیدیلر ابن حجر بومعنایی تأیید ایتدی معلوم اوله که اسامة بن زید مشهور صحابی ابن صحابیدر پدری زیدی ووالده سی سعدی بنت ثعلبه ایله صباوتی ایامنده زمان جاهلیتده بنی القیندن بر جماعت اسیر ایدوب زیدی سوق عکاظده بیعه عرض ایتدیلر حکیم بن حزام عمه سی خدیجة الکبری ایچون درت یوز درهمه اشترا ایتدی رسول اکرم

زمزم اوزرینه ایدی هجرت ایلدی دیو بیورمشدر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك قوللرندن ابو رافع عباسك اسلامه کلدیکنی فخرعالم حضرتلرینه بشارت ایلدیکی زمانده ابورافعی آزاد ایتمشلردر واسلامه کلدکدنصکره فخرعالم عباسه چوق رعایت وتعظیم ایلردی وآنك حقنده ناسك بغایت کریمی واشفقیدر دیو بیورردی سهمی رحمة الله علیه فضائلنده ذکر ایتمشدر که برکون عباس رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه کلدی فخرکائنات علیه اکمل التحیات افندیمز حضرتلری کورنجه قالقوب واردی عباسك آلننی اوپدی اندنصکره صاغ یاننه اوتورتدی وبیوردیکه بوکشی بنم عمدر استیان کشی عمیله افتخار ایلسون حضرت عباس ایتدی نه کوزل سوز بیوردك یارسول الله فخرعالم بیوردی نیچون بویله دیمیم سن بنم عمسك اتامك قرنداشیسك واتالریك بقیه‌سیسك وبنم وارثمسك واهلمدن اردمده قلانلرك افضلیسك دیو بیوردی. برکون عباسه یاعمی یارین سن واوغللرك اودن طشره کتمیك سزکله مصلحتم واردر دیدی ایرتسی کون اولنجه کلدی اوزرلرینه رداسنی اورتدی دخی ایتدی یارب بوکشی بنم عمدر واتامك قرنداشیدر وبو اوغللری بنم اهل بیتمدر جهنم آتشندن بونلری سن سترایله بوردامله بن ستر ایتدیکم کبی دیدی اوك قپوسی واشیکی ودیوارلری آمین آمین آمین دیدیلر ابن غیلان وسهمی بویلجه روایت ایتمشلردر. وابن عبد الباقی رحمة الله علیه ابو هریره رضی الله عنهدن روایت ایلمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « اللهم اغفر للعباس وولد العباس ولمن احبهم » دیو بیوردی. یعنی یارب عباسی وولدنی وانلری سونلری سن یارلغه دیمکدر. تاریخ دمشقده ابن عباس حضرتلرندن مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکه فتح اولندیغی کون عباسه دعا ایدوب اوچ کره « اللهم انصر العباس وولده » دیو بیورمشدر. حضرت جابر رضی الله عنه روایتنده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری « من لم یحب العباس بن عبدالمطلب واهل بیته فقد بریء من الله ورسوله » دیو بیورمشدر. معناسی برکیمسه عباسی واهل بیتنی سومه‌یه تحقیقا اول کیمسه اللهدن ورسولندن بیزار اولمشدر دیمکدر. وبو حدیثك صحتنه دلالت ایدرکه محمد بن الحسین الاشنانی وابو بکر بن عبد الباقی روایتلرنده ابن عباس حضرتلرندن مرویدر که برکون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عباسك النه یاپشوب قالدردی دخی ایتدی برکیمسه که بنم بوعمی الله ایچون وبکا قرابتیچون سومیه اول مؤمن دکلدر دیو بیوردی. برحدیث شریفده دخی بیورلمشدر که بنم عممه اذا ایدن تحقیقا بکا اذا ایلمشدر وحضرت عباسك فضائلنه متعلق احادیث شریفة چوق وارد اولمشدر حضرت عثمانك خلافتنده مدینهٔ منوره‌ده وفات ایلمشدر بعضیلر رجب آینده بعضیلر رمضان شریفده وفات ایتدی دیمشلردر سکسان سکزییل عمرسوردی اوتوز ایکی ییلنی اسلامده کچوردی بقیعده دفن اولنمشدر اوغلی عبدالله قبرینه قومشدر وعبد الله بن عباس رضی الله عنهما بوامتك اولولرندندر ترجان القرآن دیمکله معروف ایدی خلفای عباسیه بونك اولادیدر

حضرتلری حضرت خدیجه‌یی تزویج ایتدکده خدیجة الکبری زیدی رسول اکرم حضرتلرینه هبه ایلدی بنی کلبدن بر جماعت مکه‌یه کلمشلر ایدی رسول اکرمك خدمتنده کوروب بیلدیلر زید دخی انلری بیلدی وقتاکه اول جماعت محللرینه واروب زیدك پدری حارثه زیدك احوالنی اعلام ایتدیلر پس حارث وبرادری کعب زیدی رسول اکرم حضرتلرندن آلمق ملاحظه سیله مکه‌یه کلوب رسول اکرمی مسجدده بولوب حضورلرینه وار دیلر دیدیلرکه یارسول الله سزلر بنی هاشم سکز کرم واحسانله مشهور ومروت ومرحمتده بی نظیرسکز لطفکزدن نیازمندز که بزی دخی محزون ایتمیوب فدایی قبول وزیدی بزه ردبیورمغله بوبنده‌لریکزی ممنون بیورك پس رسول اکرم حضرتلری بیوردیلرکه زیدی دعوت ایتسونلر اکرسزی استرایسه کوتورك زیدی چاغردیلر رسول اکرم حضرتلری بیوردیکه یازید بوکمسه‌لری بیلورمیسنك زید بیلورم

رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلری عبـاس ایچون « هذا عمی ابو الخلفـاء » دیمشدی صکره دن خلفـاء بونك اوغلینك سلسـله سندن ظهور ایلدی رضی الله عنهم وعن سائر الصحابة والتابعین

اما عمته لر یکه عبد المطلبك قزلریدر جملهسی التیدر « عاتکه » و« امیمه » و« امحکیم البیضـا » و « بره » و « صفیه » و « اروی » بونلردر وبونلرك ایچنده صـفیهدن غیریسی مسلمان اولمامشدر دیدیلر واروی ایله عاتکهنك اسلاملرنده اختلاف واردر ابو جعفر العقیلی مسلمانلر ایدی دیمشـدر . اما صفیه رضی الله عنها بالاتفاق مسلمان ایدی وخندق غزاسـنه حاضره اولمشـدر وانده یهود طائفه سندن برکافری قتل ایتمشدر رسـول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اولزمانده صفیه یه غنیمتدن برحصه ویرمشدر وزمان جاهلیتده حارث بن حرب بن امیه نك خاتونی ایدی اول هلاك اولدقدن صکره عوام بن خویلد که حضرت خدیجه نك قرنداشیدر اول آلمشـیدی اندن زبیر وسـایب وعبد الکعبه وجوده کلدی وصفیه یتمش اوچییل عمر سوروب حضرت عمر بن الخطابك خلافتنده وفات ایدوب بقیعده دفن اولنمشدر.وعاتکه نك اناسی فاطمه بنت عمرودر رسـول الله صلی الله تعـالی علیه وسلم حضرتلرینك باباسی عبدالله ایله بر انادندر وبوعاتکه اولدرکه بدر غزاسنده واقعه کورمشیدی . واروینك اناسی آدی صـفیه بنت جنـدبدر واروی حارث بن عبد المطلب ایله براناادن اولمشلردر اولدن عمیر بن وهبك خاتونی ایدی اندن طلیب وجوده کلمشدر صکرهدن کلدة بن عبدمناف بن عبدالداره وارمشـدر وطلیب مسلمان اولوب اناسنك اسلامنه سبب اولمشدر امام واقدی رحمةالله علیه بویله نقل ایتمشدر. امحکیم البیضا بودخی عبدالله ایله بر انادن ایدی. وبرّه ذکر اولنـان عاتکه ایله بر انادندر ابورهم بن عبد العزانك خاتونی ایدی اندنصکره عبدالاسد بن هلال مخزومییه وارمشـدر اندن ابوسلمه وجوده کلمشـدرکه اولدن امالمؤمنین امسلمه بونك نکاحنده ایدی . امیمه جحش بن ریابك خاتونی ایدی اندن عبدالله وعبیدالله وابواحمد وزینب وامحبیبه وحمنه وجوده کلمشلردر

امااول حضرتك جدهلریکه باباسی جانبندن ایدیلر یعنی باباسنك ووده لرینك انالری بونلردرکه ذکر اولنور. باباسی عبداللهك والدهسی فاطمه بنت عمربن عائذبن عمربن مخزومدر.وعبدالمطلبك اناسی سلمی بنت عمرودر بنیالنجارجاعتندن ایدی. وهاشمك اناسی عاتکه بنت مرة بن هلالدرکه بنی سلیمدن ایدی. وعبدمنافك اناسی عاتکه بنت فالحدر بودخی بنی سلیمدن ایدی.وقصی بن کلابك اناسی فاطمه بنت سعددر وکلابك اناسی نعم بنت سریردر ومرهنك اناسی وحشـیه بنت شیباندر وکعبك اناسی سلمی بنت محاربدر. ولؤیك اناسی وحشیه بنت مدلجدر.وغالبك اناسی سلمی بنت سعدر. وفهرك اناسی جدلة بن الحارثدر.ومالكك اناسی هند بنت عدواندر . ونضرك اناسی

بری پدرم وبری عمـمدر دیدی پس رسـول اکرم حضرتلری بیـوردیلر که بوکسنهلرستی ارزوایدوب فدا ویروب سنی المق نیاز ایدرلر اکـر پدروعمکی اختیـار ایدر ایسك انلره همراه اول والاینـه سن بیلورسك دیدی زیدرسول اکرم حضرتلرینه دیدیکه یارسول الله جناب سعاد . تکزدن غیری برشیٔ اختیار ایتمم سرّ بنم هم پدرم وهم عمسکز بو کلامی زیددن استماع ایدوب حارث وکعب زیده دیدیلرکه یازید حریت اوزرینـه عبـدیتی و باباك وعمـك واقربای تعلقـاتك اوزرینـه رسـول اللهی ترجیح ایدرمیسـك زید دیدیکه رسـول الله دنیـا و ما فیهـا دن عنـدمـده مرجحدر رسـول اکرم حضرتلری دخی بیـور . دیلر که ای حاضر اولنلر شـاهداولنکه تحقیق زید بنم اوغلمدر اول بکاوارث اولور وبندخی اکاوارث اولورم چون زیدك پدری وعمیسی بوکیفیتی کوردیلر مطیب اولوب مکانلرینـه کتدیلر زید حضرتلرینك اوغلی اسامهنك والدهسی رسولاکرمك جاریهلری

بره بنت مره‌در * اما اناسی جانبندن اولان جده‌لری بونلردرکه ذکر اولنور . اناسی امینه خاتونك والده‌سی بره بنت عبدالعزادر. وامیه‌نك باباسی اولان وهبك اناسی عاتکه بنت اوقصدر. ابوعمرو ایدر بونك باباسی ابی کبشه دعکله معروف ایدی قریش طائفه‌سی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی آنکله یاد ایدوب ابن ابی کبشه دیرلردی واول ابی کبشه دیدکلری خلاف عادت عرب اوزره «شعری» دیدکلری یلدیزه طاپدی کندیدن اول عرب طائفه‌سندن کیمسه آکا عبادت ایتمامش ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی طائفهٔ عربك دینلرینه مخالف دین کتوردیکی ایچون ابن ابی کبشه دیو ذکر ایدرلردی. وبره‌نك اناسی ام‌حبیبه‌در اناسی بره بنت عوفدر وآنك اناسی قلابه بنت الحارثدر آنك اناسی هند بنت یربوعدر.

امارضاعا قرنداشلری بونلردرکه ذکر اولنور «حمزه» و«ابوسلمة بن عبدالاسد» بونلری ابولهبك جاریه‌سی ثویبه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله امزرمشدر بری دخی کندی عمی اوغلی اولان «ابوسفیان بن الحارث» درکه اول حضرتله حلیمه خاتوندن امشلردر واوچی‌دخی «عبدالله وانیسه وحذافه» درکه حلیمه‌نك اولادیدر وبوحذافه دیدکلری قزك اسمنه شیما دیرلردی . روایت اولنورکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اصحابندن برطائفه هوازن قومنه غزا ایدوب برمقدار اسیر آلوب چیقاردقلری زمانده ذکر اولنان شیمایی بیله آلمشلر ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردکلری زمانده شیما ایتدی یامحمد بن سنك قزقرنداشکم دیدی همان رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیلدی ومبارك رداسنی آلتنه دوشه‌دی مرحبا ایدوب یانه آلدی مبارك کوزلرندن یاش کلدی وبیوردیکه یا شیما اکر ایسترسك عزت واکرامله بنم یانمده قال اکر دیلرسك سنی قومنك اراسنه اولاشدیره‌یم دیدی شیما قومنه کیتمك ایستدی واسلامه کلدی اندن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوچ قول و برجاریه وبرقاچ دوه وبرمقدار قیون احسان ایدوب مملکتنه کوندردی

امارضاعا انالری بونلردرکه ذکر اولنور. بری «حلیمه بنت ذؤیب» درکه هوازن قبیله‌سندن بنی سعد جماعتندن ایدی مدت رضاع تمام اولنجه امزرن دایه‌سی بودر وحنین غزاسنده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلوب بولوشدقده فخرعالم حضرتلری مبارك رداسنی آلتنه دوشه‌یوب حلیمه اوزینه اوطورمشدر. بری دخی «ثویبه» درکه ابولهبك جاریه‌سی ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خدیجه‌یی آلدقدنصکره ثویبه کاهی رسول‌الله حضرتلرینه کلوردی فخر عالم حضرتلری عزت واکرام ایلردی ابولهب آزاد ایتدی صکره‌دن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مدینهٔ منوره‌دن بوکا قفتان وبعض اثواب کوندررردی فتح خیبردن صکره وفات ایتمشدر حلیمه وثویبه بعضیلر قولنده اسلامه کلمشدر

برکه نام صحابیه‌در کنیه‌سی ام ایمندر رسول اکرم آخرته تشریفی وقتنده اسامه یکرمی یاشنده ایدی اللی طقوز تاریخنده وفات ایتدی رضی‌الله تعالی عنه (قال عبد بن حمید) مصنفك شیخی اولان عبد بن حمید مصنفه دیدیکه (قال محمد بن فضل) بنم شیخم اولان محمد بن فضل بکا دیدی (سألنی یحیی بن معین) بندن یحیی سؤال ایلدی (عن هذا الحدیث) انسدن روایت اولنان شوحدیثدن (اول ماجلس الی) یعنی یحیانك اول ملاقاتی وقتنده (فقلت حدثنا حماد بن سلمة) بن یحیانك جوابنده دیدم بوحدیثی بزه حماد بن سلمه خبرویردی (فقال لوكان من کتابك) یحیی دیدی یامحمد بن فضل سن بکا حماددن روایت ایتدیکك حدیث شریف کندی کتابنده اولسه ایدی (فقمت) بن بوکلامی یحیادن استماع ایتدیکم کبی قالقدم (لاخرج کتابی) روایتم کتابنی چیقره‌یم یحیایه قرائت ایتمك ایچون (فقبض علی ثوبی) پس یحیی ثوبمدن یاپشوب بنم کتابمی اخراجه مانع اولدی (ثم قال) صکره

امابعض علما مسلمان اولدیلر دیو بیورمشلردر الله اعلم . وعالم صباوتده بونلردن غیری اول حضرتك خضانه سی خدمتنی ایدن خاتونلردن بری ام ایمندر بعضیلر قولنده ام ایمن رسول الله حضرتلرینك آزادلی سیدر باباسندن ارثله انتقال ایتمشیدی دیدیلر وبعضیلر اناسی امینه خاتوندن انتقال ایلدی دیمشلردر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بونك حقنده « ام ایمن امی بعد امی » دیو بیورمشدر . یعنی ام ایمن بنم انامدنصکره انامدر دیمکدر برکره حبشه ولایتنه وبرکره مدینه یه هجرت ایتمشدر ذکر اولنان شیما بنت حلیمه دخی اول حضرته اناسی حلیمه یانیجه خدمتلر ایتمشدر

فصل خامس

رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتكارلری وآزادلیلری وبكجیلری بیانندەدر . اما خدمتكارلرینك بریسی انس بن مالكدر رضی الله عنه انصار قومندن خزرج طائفەسندن ایدی كنیەسی ابوحمزه ایدی رسول الله حضرتلرینه اون ییل خدمت ایتمشدر فخر عالم حضرتلری آكا دعا ایدوب « اللهم اكثر ماله وولده وادخله الجنة » دیمشدر یعنی یارب انسك مالنی وولدینی چوق ایله وآنی جنته قوی دیمكدر ابوهریره رضی الله عنه بیورمشدركه بن بركیمسه كورمدمكه نمازنده رسول الله حضرتلرینه انسدن آرتیق بكزەیه دیمشدر نماز قیلمەده حضرت انس رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه قتی مشابه ایدی طقسان اوچ تاریخنده وفات ایتمشدر یوز یاشنی تجاوز ایتمشدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن قتی چوق حدیث شریف روایت ایلمشدر رضی الله عنه . بری دخی ربیعة بن كعبدركه اول حضرتك آبدست صوینه خدمت ایدردی آلتمش اوچ تاریخنده وفات ایتمشدر . بری دخی ایمن بن ام ایمندر رضی الله عنهما رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مطهرەسنه خدمت ایدردی حنین غزاسنده شهید اولمشدر بری دخی عبدالله بن مسعود رضی الله عنەدر قدیما اسلامه كلنلردندر بدر غزاسنه حاضر اولمشدر مقربلرندندر . روایت اولنوركه فخر عالم حضرتلری قالقوب كیتمك اولدقده مبارك نعلینی اوكنەقور ایدی چیقاردیغی زمانده نعلنی آلوب قولی اوزرنده طوتارایدی ومسواك شریفلرینی دخی انده طورر ایدی مدینهٔ منورەده وفات ایتمشدر بعضیلر اوتوز ایكی تاریخنده كوفەده وفات ایتدی دیمشلردر رضی الله عنه . بری دخی عقبة بن عامردر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك سفرده قاطرینه خدمت ایلردی عقبەدن مرویدركه ایتدی بركون یوللرك برندەرسول الله حضرتلرینك قاطرینی یدوب كیدردم اوستنه بین یا عقبه دیو بكا امر ایلدی بن دخی رسول الله حضرتلرینك بیندیكی قاطره بینمك لایق دكلدر دیو بینمدم صكره امر شریفلرینه مخالفتدن خوف ایدوب برمقدار بیندم ینه ایندم اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیندی وبكا ایتدی یا عقبه خلقك قراءت ایتدیكی سورەلرك

یحیی بكادیدی (امله علی) یا محمد بن فضل بو حدیثی نیچون كتابت ایله (فانی) تحقیق بن (اخاف) خوف ایدرمكه (ان لا القاك) بردخی سكا ملاقی اولمیم (قال) محمد دیدی (فاملیته) بوحدیثی بن یازدم (علیه) یحیی بن معین ایچون (ثم اخرجت كتابی) صكره كتابمی چقاردم (فقرأت علیه) یازدیغم كبی حدیث مذكوری كتابمدن یحیی بن معینه قرائت ایتدم دیدی مذكور یحیی بن معین وفات ایتدكده رسول اكرم حضرتلرینك مبارك بدن مطهرلری غسل اولنان سریر اوزرنده غسل اولنوب ورسول اكرم حضرتلرینك جسم لطیفی وضع اولنان تابوت ایله قبری جانبنه كتوردیلر قدری عظیم وهركس عندنده غایت مسلم ومعتمد ایدی رحمة الله تعالی علیه محمد ابن فضلدن بومرتبه اهتمام ایله حدیث مذكوری اخذ ایلدیكندن معلوم اولدیكه محمد بن فضلك دخی نه مرتبه قدر وجلالتی واردر رحمهم الله تعالی

الحدیث السابع

(حدثنا سوید بن نصر

یکرکنی سکا تعلیم ایدەیممی دیدی بندخی بلی یارسول‌الله بیور دیدم ﴿ قل اعوذ برب الفلق. وقل اعوذ برب الناس ﴾ دیو بیوردی وبوایکی سورۂ کریمەنك فضیلتلری بودرکه بونلره مداومت ایدن کیمسەیی حق جل وعلا حضرتلری انس وجن و شیاطین شرندن امین ایلر امام احمد روایتنده سورۂ اخلاص ایله بیورمشدر وعقبه رضی‌الله عنه کتاب‌اللهی وفرائضی خوب بیلوردی وشاعر فصیح ایدی حضرت معاویه زماننده والی مصر اولمشدر واللی بش تاریخنده مصرده وفات ایتمشدر. بری دخی اسلع بن شریکدرکه بندکلری دوه‌یه خدمت ایدرلردی . بری دخی سعددر حضرت ابی بکرك معتقی ایدی . بری دخی ابوذر غفاریدر قدیما اسلامه کلنلردندر اوتوز بر تاریخنده بعضیلر اوتوزایکی تاریخنده وفات ایتدی دیدیلر ونمازینی عبدالله بن مسعود قیلدی واول کون کندیسیده وفات ایتدی دیمشلردر رضی‌الله عنهما. بری دخی مهاجردر ام سلمه‌نك معتقی ایدی . بری دخی حنین در پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه خدمت ایدردی صکره حضرت عباسه باغشلدی. بری دخی نعیم بن ربیعة الاسلمیدر . بری دخی ابوالحمرادر رسول‌الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك کندی معتقی وخدمتکاری ایدی اسمی هلال بن حارثدر حمصده وفات ایلمشدر . بریدخی ابوالسمحدر اسمی ایاد ایدی * ونسا طائفه‌سندن خدمکارلرینك بریسی ام ایمندرکه اسمی «برکه» درکه باباسندن قالمش وکندیلری آزاد ایتمشلر ایدی. حضرت عثمانك خلافتنده وفات ایلمشدر . بریدخی خوله درکه حفصك جده‌سیدر . بریدخی سلمی درکه ابورافعك خاتونی ایدی. بریدخی میمونه بنت سعددر. بریدخی ام عباسدرکه حضرت رقیه‌نك معتقه‌سی ایدی* اما حضرت بلال رضی‌الله عنه وکیل خرجی ومؤذنی ایدی . ومعیقیب خاتم شریفلرینی حفظ ایدردی . ابورافع رختی وآلات سفری ضبط ایدردی . رباح آدلی برقره قوللری وار ایدی قپولری خدمتنی ایدردی. وحارسلری یعنی مخاطره یرلرده اول حضرتی بکلیانلر بونلردرکه ذکر اولنور . بریسی سعد بن معاذ رضی‌الله تعالی عنه حضرتلریدرکه انصاردن اوس طائفه‌سنك سیدی ایدی بدر غزاسنده رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اویقویه واردقلری زمانده بکلر ایدی بدر واحد وخندق غزالرینه حاضر اولمشدر وخندق غزاسنده اوق طوقنوب برآیدنصکره آلمش اولدیغی زخمدن وفات ایتمشدر. بریدخی محمد بن مسلمه‌در احد غزاسنده بکلمش ایدی . بریدخی زبیر بن عوامدرکه خندق غزاسنده بکلمشدر . بریدخی حضرت ابی بکردر بدر غزاسنده قلجنی چیقاروب عریش التنده طوروب بکلر ایدی . بریدخی مغیرة بن شعبه‌درکه حدیبیه کوننده قلجنی صیروب بکلمشدر . وعباد بن بشر دخی فخر عالم حضرتلرینی بکلمشدر وقتاکه حق جل وعلا حضرتلری ﴿ والله یعصمك من الناس ﴾ آیت کریمه‌سنی کوندردیکه. معناسی حق جل وعلا حضرتلری سنی آدم اوغلنلرینك شرندن صاقلار دیمکدر اندنصکره بکلتمکی ترك ایلدی .

(اما)

اخبرنا عبدالله بن المبارك عن سعید بن ایاس الجریری عن ابی نضرة عن ابی سعید الخدری) مصنف بیورر بو حدیث شریفی اوچ واسطه ایله ابو سعیددن سوید بزه خبر ویردی معلوم اوله که ابو سعید الخدرینك اسمی سعددر انصاردن برقبیله اولان خدره‌یه منسوبدر ملك بن سنانك اوغلیدر رضی‌الله تعالی عنه (قال) ابوسعید بیوردی (کان رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم اذا استجد ثوبا) رسول اکرم حضرتلری ثوب جدید کیسه (سماه باسمه) ثوب جدیده وضع اولنان اسمله تسمیه ایدوب اول نامی سویلرلر ایدی (عمامة) مثلا ثوب جدید عمامه ایسه کسانی الله هذه العمامة دیرلر ایدی (اوقمیصا) یاخود ثوب جدید قمیص ایسه (کسانی الله هذه القمیص) دیرلر ایدی (او رداء) یاخود ثوب جدید رداء ایسه کسانی الله هذه الرداء دیرلر ایدی یعنی ثوب جدید هر قنغی اولورسه بو مثللو بیوررلر ایدی (ثم یقول) رسول اکرم حضرتلری ثوب جدیدی تسمیه ایدوب

اما فخرعالم حضرتلرینك معتقلری بونلردركه ذكراولنور . اسامه وبونك باباسی
زید بن حارثه‌در مذكور زید زمان جاهلیتده اسیر اولوب حكیم بن حزام رضی الله
عنهك عمه‌سی اولان حضرت خدیجه‌یه الیویرمش ایدی اولدخی رسول اكرم صلی الله
تعالی علیه وسلم حضرتلرینه باغشلمش ایدی صكره فخرعالم حضرتلری ازاد ایدوب
ام ایمنی نكاح ایدیویردی انلردن اسامه وجوده كلدی . روایت اولنوركه زیدك
عمه‌سی وباباسی مكه‌یه كلدیلر بهاسنی ویروب چیقارمق استدیلر فخرعالم حضرتلری
زیدی مخیر قیلدی ایستر ایسك وار كیت استمز ایسك بنمله طور دیدی زید پیغمبرك
خدمتنی ترجیح ایدوب كتمدی مؤته غزاسنده شهید اولمشدر واسامه مدینه‌ده وفات
اتمشدر . بریدخی ثوباندر فخرعالم حضرتلرندن آیرلمدی وفاتندن صكره شام دیارینه
كتدی اللی درت تاریخنده حمص ولایتنده وفات ایلدی . بریدخی ابو كبشه‌در
مكه‌ده طوغمش ایدی بدرغزاسنه حاضر اولمشدر . بریدخی اوسدر بدر غزاسنه
حاضر اولمشدر . بریدخی شقراندر اسمی صالح ایدی حبشیدر بعضیلر فارسیدر
دیدیلر ابن حجر ایتدی ظن ایدرم كه خلافت عثمانده وفات ایتدی . بریدخی رباحدركه
نوبی جنسندن برقره‌قول ایدی . بریدخی یساردركه دوه كوددردی عرنیون
قتل ایتمشلردر . بریدخی زیددركه یسارك باباسی ایدی . بریدخی مدعمدركه رفاعه
آدلی بركیمسه باغشلمش ایدی . بریدخی ابورافع‌دركه حضرت عباس باغشلمش ایدی .
بریدخی رفاعه‌در . بریدخی سفینه‌در بونك اسمی معلوم دكلدر سفینه دیو كمی‌یه دیرلر
بعض سفرلرده ارقه‌سنه چوق یوك كوتوردیكی ایچون فخرعالم حضرتلری بو سفینه‌در
دیو بیورمشیدی . بری دخی مابوردر بریدخی واقد یاخود ابو واقددر دیدیلر
بریدخی ابخشه‌در . بریدخی سلمان فارسیدر بوكا سلمان الخیر دیرلر ایدی اصلی اصفهاندندر
اول حاضر اولدیغی غزا خندق غزاسیدر تاریخ هجرتك اوتوزدرد نجی ییلنده وفات ایلدی
اوچیوز ییل عمر سوردی دیو روایت ایتمشلردر . بریدخی شمعون بن زیددر دمشق
فتحنه حاضر اولمشدر ومصره وارمشدر آخر بیت المقدسده ساكن اولمشیدی .
بریدخی ابوبكره‌در بونك اسمی نقیع ایدی * ونسا طائفه‌سندن بری ام ایمن‌در . بری
سلمیدر . بری ماریه‌در . بری ریحانه‌در . بری قیصردركه ماریه‌نك قزقرنداشی ایدی
بوذكر اولنان اركك وقادین جمله‌سی پیغمبرعز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك
آزادیلری ایدی . بونلردن غیری دخی وار ایدی اسملری معلوم اولمدیغندن یازمدیلر
حتی ابن جوزی رحمة الله علیه تاریخنده ایدر فخرعالم حضرتلرینك قرق اوچ نفر
آزادلی قولی واون برجاریه‌سی وار ایدی رضی الله عنهم اجمعین

فصل سادس

پیغمبرعز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك امراسی وایلچیلری وكاتبلری
ومكتوبلری بیاننده‌در . اما كاتبلرینك دردی خلفاء اربعه‌در رضی الله عنهم انلرك
اعظمی حضرت ابی بكرالصدیقدر رضی الله عنه زمان جاهلیتده اسمی عبدالكعبه

كید كدنصكره بیوزرایدیكه
(اللهم لك الحمد) یاالله جمله
حامدینك حمدی سكا
مخصوصدر (كما كسوتنیه)
بنم قوتمك مداخله‌سی یوق
ایكن بوكسوه‌یی بكا الباس
ایتدیكك كبی (اسألك
خیره) كسوه‌نك خیرینی
سندن رجا ایدرم (وخیر
ماصنع له) كسوه كندیچون
یاپیلان اعضانك دخی
خیرینی سندن رجا ایدرم
(واعوذبك) یارب سكا
صغنورم (من شره)
كسوه‌نك شرندن (وشر
ماصنع له) دخی كسوه كیلان
اعضانك شرندن مثلا كسوه
عمامه ایسه دیمك اولوركه
یارب سندن عمامه‌نك
خیرینی وباشمك خیرینی
رجا ایدرم و عمامه نك
شرندن سكا صغنورم پس
سائر كسوه‌لری كیوب
بودعا اوقندقده بوكا قیاس
اولنه . میرك شاه بیورركه
ثوبك خیری كچ اسكیوب
وپاك اولوب و حاجت
مقداری اولمقدر وتكبر
ایچون المقدر وثوب
كندیچون اولان عضوك
خیری حرارتدن وبرو-
دتدن حفظ اولمقدر وثوبی
احسان ایلین حضرت
الله تعالی نك عبادتنه وسیله

ایدی اسلامه کلدکدنصکره عبدالله اولدی وصدیق آنك ایچون دیمشلر ایدیکه فخر عالم حضرتلرینی تصدیق ایلدی بعضیلر حق سبحانه وتعالی حضرتلری انی تصدیق ایتدیکی ایچون صدیق دینلدی دیمشلردر وابوبکر حضرتلرینه عتیق دیرلر ایدی انك ایچونکه صاحب جمال کشی ایدی بعضیلر قولنده وجهی بوایدیکه نسبنده اصلا کندویه عیب ویره جك نسنه یوق ایدی انك ایچون عتیق دیدیلر بعضیلر دخی جهنم اودندن آزاد اولدیغیچون دینلدی دیمشلردر ایکی بچق بیل خلافت ایلمشدر سن شریفی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك سن شریفی مقداری ایدی وحضرت ابوبکرك شرف شانی وعلو مکانی بیاندن مستغنیدر. اندن صکره عمر بن الخطاب رضی الله عنه حضرتلریدر حضرت ابی بکر خلافته بونی اختیار ایتمشدر اون بیل والتی آی ودرت کون خلیفه اولمشدر آخر مغیرة بن شعبه نك فیروز آدلی برغلامی شهید ایلمشدر. بوندنصکره عثمان بن عفان رضی الله عنهدر بونك زمان خلافتی اون بر بیل واون بر کون یاخود اون اوچ کون ایدی دیمشلردر شهیداً قتل اولنمشدر . امام احمد رحمة الله علیه نقلنده حضرت عایشه دن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك ارقه سنی بکا طیاردی دخی جبرائیل علیه السلام اکا قرآن وحی ایدرایدی وعثمانه یاز یاعثیم دیو بیووردی دیمشدر. وامام بیهقی روایتنده وارد اولمشدرکه خواجهٔ صاحب کرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اوتوردیغی زمانده حضرت ابی بکر الصدیق صاغ یانندە وحضرت عمر بن الخطاب صول یانده وحضرت عثمان قارشوسنده اوطوررلرایدی وحضرت عثمان رسول الله حضرتلرینك سرکاتبی ایدی رضی الله عنهم اجمعین. برکاتبلری دخی حضرت علی بن ابی طالب رضی الله عنه ایدی بونلر درت بیل طقوز آی وسکز کون خلافت ایتمشلردر وعبدالرحمن بن ملجم النده شهید اولمشلردر. بریدخی طلحة بن عبید اللهدرکه عشرهٔ مبشره نك بریدر یوم الجملده شهادت میسر اولمشدر. بریدخی زبیر بن عوامدر بونلر دخی عشره دندر ویوم الجملده شهید اولمشلردر. بریدخی سعد بن ابی وقاصدر. بریدخی عامر بن فهیره در. بریدخی عبدالله بن ارقمدرکه حضرت عمر رضی الله عنه والیٔ بیت المال ایتمشیدی حضرت عثمانك خلافتنده وفات ایلمشدر. بریدخی ابی بن کعبدرکه انصار قومنك سابقلرندندر کاتب وحی ایدی وفخرکائنات زمانده قرآن عظیم حفظ ایدن التی کشینك بریسی بودر واول زمانده فتوی ویرن علمای اصحابدندر هجرتك اون یدنجی بیلنده مدینه ده وفات ایتمشدر. بری دخی ثابت بن قیس بن شماسدر یمامه غزاسنده شهید اولمشدر. بری دخی حنظلة بن الربیع الاسدیدر شهید اولوب ملائکه لر غسل ایتمشدر. بری ابوسفیان بن صخر بن حربدر. بریدخی اوغلی حضرت معاویه درکه عمر بن الخطاب رضی الله عنه والیٔ شام ایتمشیدی حضرت عثمان خلیفه اولدقده ینه یرنده مقرر ایتمشدر. ابن اسحق قولنجه حضرت معاویه شامده یکرمی بیل والی ویکرمی بیل ملك اولمشدر. امام احمد نقلنده عرباض بن ساریه دن مرویدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری

(معاویه)

اولمنی استمکدر وثوبك شری تیز کهنه وحرام و ناپاك اولوب وکبر ایچون اولمسیدر وثوب کندیچون اولان عضوك شری معاصی یه وسیله اولمسیدر ودخی برکسنه ثوب جدید کیدکده «الحمد لله الذی کسانی هذا من غیر حول منی ولاقوة» دیسه الله تعالی انك کچمش کناهلرینی مغفرت ایدردیو بوحدیثی امام احمد وترمذی وابو داود وحاکم روایت ایتدیلر

﴿ الحدیث الثامن ﴾

(حدثنا هشام بن یونس الکوفی اخبرنا القاسم بن مالك المزنی) مزینه قبیله سنه منسوبدر (عن الجریری عن ابی نضرة عن ابی سعید الخدری عن النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) مصنف بیوررر ابوسعید الخدری حضرتلرندن اوچ واسطه ایله هشام بن یونس بزه نبی علیه السلامدن خبر ویردی (نحوه) معنا جهتندن حدیث سابع کبی ابو سعید الخدریدن سویدبن نضره خبر ویرمش ایدی بوسندی مصنف حدیث سابعی تأکید ایچون ذکر ایتدی معلوم اوله که محدثین نحوه تعبیر ایدرلر مرادلری معنا جهتندن ایکی

معاويه ایچون دعا ایدوب « اللهم علم معاوية الكتاب والحساب وقه العذاب » دیو بیورمشدر. معناسی یارب معاویه یه کتاب وحساب تعلیم ایله وانی عذابدن صقله دیمکدر کتابت وحی ایله مشهوردر التمش تاریخنده وفات ایتمشدر سکسان یاشنه قریب اولمشیدی. بریده قرنداشی یزید بن ابی سفیاندر حضرت عمر رضی الله تعالی عنه بونی شامده امیر نصب ایتمشیدی اون بجی سنه ده طاعوندن وفات ایتمشدر. بری دخی زید بن ثابت النجاریدر رضی الله عنه کتابت وحیله مشهوردر فقهای اصحابدن ایدی حضرت ابی بکر الصدیق زماننده قرآن عظیمی جمع ایدوب حضرت عثمان خلافتنده مصحفه نقل ایتمشدر اللنجی سنه ده وفات ایتمشدر. بری دخی شرحبیل بن حسنه در رضی الله عنه. بریدخی علاء بن الحضرمیدر. بریده خالد بن ولیددر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری «سیف الله» دیو لقب قومشدی حدیبیه غزاسیله فتح مکه مابیننده اسلامه کلمشدر یکرمی بریاخود یکرمی ایکی سنه سنده وفات ایتمشدر. بری دخی عمرو بن العاصیدر حدیبیه غزاسی اولدیغی سنه ده اسلامه کلمشدر حضرت عمر خلافتنده مصری بو فتح ایتمشیدی ایکی دفعه مصره امیر نصب اولنمشدر وفاتی تاریخ هجرتك قرقندنصکره وبعض قولده اللی سنه دنصکره واقع اولمشدر رضی الله عنه. بری دخی مغیرة بن شعبه در حدیبیه غزاسندن اول اسلامه کلمشدر برکره بصره یه برکره کوفه یه امیر نصب اولنمشدر اللنجی سنه ده وفات ایتدی. بری دخی عبدالله بن رواحه در انصار قومندن خزرج جاعتندن ایدی بدر غزاسنه حاضر اولنلردندر مؤته غزاسنده شهید اولمشدر. بری معیقیبدر اول یمان کتورنلردندر وغزالرك جمله سنه حاضر اولمشدر حضرت عثمانك خلافتنده وفات ایتمشدر بعضیلر حضرت علی خلافتنده وفات ایتدی دیمشلردر. بری حذیفة بن الیماندر که قدیما اسلامه کلنلردندر امام مسلم نقلنده حدیث صحیح وارد اولمشدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری قیامته دکین نه اولوب نه اوله جغنی حذیفه یه تعلیم ایتمشیدی وحضرت علی خلافتنك اولنده وفات ایتمشدر. بری دخی حویطب بن عبدالعزادر که فتح مکه کوننده اسلامه کلمشدر یوز یکرمی ییل عمر سوروب تاریخ هجرتك اللی دردنده وفات ایتمشدر وبوذکر اولنان صحابهٔ کرام رضی الله تعالی عنهم رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك کتابتنی ایتمشلردر. امااکثر زمانده کتابت ایدنلر معاویه ایله زید بن ثابت ایدی رضی الله عنهما. ابن حجر رحمه الله علیه ایدرزید بن ثابتدن مقدم ابی بن کعب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه کتابت ایتمشدر مدینه ده اول کتابت خدمتنی ایدن ابی در ومکهٔ معظمه ده اول کتابت ایدن قریش طائفه سندن عبدالله بن سعد بن ابی سرح ایدی صکره دن مرتد اولمشیدی فتح مکه کوننده ینه اسلامه کلدی دیمشدرو رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اهل اسلامه شرایع واحکام بیاننده مکتوب شریفلر یازمشدر جمله دن بری صدقات بیاننده یازیلان مکتوبدر که حضرت ابی بکر الصدیق یاننده طورردی اندندنصکره ابوبکر رضی الله عنه انس بن مالکی بحرین جانبه کوندردیکی زمانده اکا یازمشیدی.

حدیث بردیمکدر اگرمثله تعیین ایدرلر ایسه ایکی حدیث لفظ جهتندن بر دیمکدر

﴿ الحديث التاسع ﴾

(حدثنا محمد بن بشار اخبرنا معاذ بن هشام حدثني ابي) ابدن مراد معاذك پدری هشامدر (عن قتادة عن انس ابن مالك) مصنف بیوررر انسدن اوچ واسطه ایله محمد بن بشار بزه خبر ویردی (قال كان احب الثياب الى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم) رسول اکرم حضرتلرینه ثوبك زیاده سوکلیسی (یلبسه) رسول اکرم کیدرلر (الحبرة) یشیل برد یمانی ایدی حبره عندن کلور یشیل برددر لباس اهل جنه یشیل اولدیغی ایچون رسول اکرم حضرتلری زیاده سورلر ایدی میرك شاه بیوررکه بو حدیث شریفده رسول اکرم حضرتلرینه ثوبك زیاده سوکلیسی حبره در بیورلدی وحدیث سابقده احب الثياب قیصدر بیورلدی. ایکی حدیثك توجیهی بودرکه قیص تحت الثیاب ملبوس اولملغله احب اولدی حبره قیص اوزرینه ملبوس اولان

أئمة حديثدن امام بخاری وابو داود ونسائی روایتلری اوزره مکتوب شریفك صورتی بودر :

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم هذه فريضة الصدقة التى فرضها رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم على المسلمين والتى امر الله بها رسوله فمن سئلها من المسلمين على وجهها فليعطها ومن سئل فوقها فلايعط فى اربعة وعشرين من الابل فما دونها من الغنم فى كل خمس شاة فاذا بلغت خمسا وعشرين الى خمس وثلاثين ففيها بنت مخاض انثى فان لم تكن ابنة مخاض فابن لبون فاذا بلغت ستا وثلاثين الى خمس واربعين ففيها بنت لبون انثى فاذا بلغت ستا واربعين الى ستين ففيها حقة طروقة الجمل فاذا بلغت واحدة وستين الى خمس وسبعين ففيها جذعة فاذا بلغت ستا وسبعين الى تسعين ففيها بنت لبون فاذا بلغت احدى وتسعين الى عشرين ومائة ففيها حقتان طروقتا الجمل فاذا زادت على عشرين ومائة ففى كل اربعين ابنة لبون وفى كل خمسين حقة ومن لم يكن معه الا اربع من الابل فليست فيها صدقة الا ان يشاء ربها فاذا بلغت خمسا من الابل ففيها شاة ومن بلغت عنده من الابل صدقة الجذعة وليس عنده جذعة وعنده حقة فانها تقبل منه الحقة ويجعل معها شاتين ان استيسرتا له اوعشرين درهما ومن بلغت عنده صدقة الحقة وليست عنده الحقة وعنده الجذعة فانها تقبل منه الجذعة ويعطيه المصدق عشرين درهما اوشاتين ومن بلغت عنده صدقة الحقة وليست عنده الا ابنة لبون فانها تقبل منه بنت لبون ويعطى شاتين او عشرين درهما ومن بلغت صدقته بنت لبون وعنده حقة فانها تقبل منه الحقة ويعطيه المصدق عشرين درهما اوشاتين ومن بلغت عنده صدقة بنت لبون وليست عنده وعنده بنت مخاض فانها تقبل منه بنت مخاض ويعطى معها عشرين درهما اوشاتين ومن بلغت صدقته بنت مخاض وليست عنده وعنده بنت لبون فانها تقبل منه بنت لبون ويعطيه المصدق عشرين درهما اوشاتين فان لم يكن عنده بنت مخاض على وجهها وعنده ابن لبون فانه يقبل منه وليس معه شئ وصدقة الغنم فى سائمتها فاذا بلغت اربعين الى عشرين ومائة شاة شاة فان زادت على عشرين ومائة الى مأتين ففيها شاتان فاذا زادت على مأتين الى ثلثمائة ففيها ثلاث شياه فان زادت على ثلثمائة ففى كل مائة شاة فاذا كانت سائمة الرجل ناقصة من اربعين شاة شاة واحدة فليس فيها صدقة الا ان يشاء ربها ولايجمع بين متفرق ولايفرق بين مجتمع خشية الصدقة وما كان من خليطين فانهما يتراجعان بينهما بالسوية ولايخرج فى الصدقة هرمة ولاذات عوار ولاتيس الا ان يشاء المصدق وفى الرقة ربع العشر فان لم يكن الا تسعين ومائة فليس فيها صدقة الا ان يشاء ربها ﴾ يعنى بو نسخه شول فريضهٔ صدقه نسخه سيدركه اول صدقه يى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مسلمانلر اوزرينه فرض قيلمشدر وشول صدقه كه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى آنى رسولنه امر ايتمشدر. پس مسلمانلردن بر كيمسه كه اول صدقه اندن سؤال اولنه شول وجه اوزره كه حق تعالى حضرتلرى فرض

(ايتمشدر)

ثيابه نسبت احب اولدى يشيل اولديغيچون معلوم اوله كه برد چار دیکدر چار بورنمك سنتدر

﴿ الحديث العاشر ﴾

(حدثنا محمود بن غيلان اخبرنا عبدالرزاق اخبرنا سفيان عن عون بن ابى جحيفة عن ابيه) مراد ابو جحيفه در (قال) ابو جحيفه ديدى (رأيت النبى صلى الله تعالى عليه وسلم) بن رسول اكرمى كوردم (وعليه حلة حمراء) حال بوكه رسول اكرمك اوزرنده حلهٔ حمراء وار ايدى حلهٔ حمرادن مراد قرمزى وسياهدن طوقنمش برد يمانيدر صرف قرمزى دكلدر ديديلر بناء على ذلك آلاجه كيمك مستحبدر. خالص قرمزى مكروهدر ابو داود روايت ايتديكه رسول اكرم حضرتلرينه بر كيمسه اوغرادى خالص قرمزى كيمش ايدى رسول اكرم حضرتلرينه سلام ويردى اول كيمسه نك سلامنى آلمدى حكمت بو ايديكه قرمزى ثوب شيطانك زينتيدر وكبرى موجبدر اول كيمسه قرمزى يى ترك ايتسون ايچون رسول اكرم حضرتلرى سلامنى آلماديلر حتى امت بو معامله يى

اتمشدر اول كشى اول صدقۂ ويرسون وشول كيمسه‌كه اندن زياده‌و سؤال اولنه يعنى حق جل وعلا حضرتلرينك فرض ايتديكندن زياده استنه‌واو زياده‌يى ويرمسون يكرمى درت دوه‌ده دخى اكسكده هربش دوه‌يه برقيون ويريله يكرمى بش دوه‌يه يتشديكى زمانده جمله‌سى ايچون ايكى ياشنه كيرمش برديشى دوه ويريله اكر اول يوق ايسه اوچ ياشنه كيرمش براركك دوه ويريله واوتوز التى دوه‌يه يتشديكى زمانده تاقرقه وارنجه اوچ ياشنه كيرمش برديشى دوه ويريله قچن قرق التى‌يه يتشسه التمشه وارنجه درت ياشنه كيرمش بردوه ويريله قچن التمش بره يتشسه تاتمش بشه وارنجه بش ياشنه كيرمش بردوه ويريله قچن التمش التى‌يه يتشسه تاطقسانه وارنجه اوچر ياشنه كيرمش ايكى دوه ويريله قچن طقسان بره يتشسه يوز يكرمى‌يه وارنجه دردر ياشنه كيرمش ايكى دوه ويريله قچن دوه يوز يكرميدن زياده اولسه هرقرقده اوچ ياشنه كيرمش برديشى دوه ويريله وهر اللي‌ده درت ياشنه كيرمش بر دوه ويريله وبركشينك كه همان درت دوه‌سى اوله زياده اولميه اكا صدقه ويرمك لازم دكلدر مكركه كنديسى تبرع ايده قچن بش دوه‌يه يتشسه بر قيون ويره وشول كيمسه كه اوزرينه بش ياشنه كيرمش دوه ويرمك واجب اوله بش ياشنده دوه‌سى اولميه درت ياشنده بردوه‌سيله ايكى قيونى الهلر اكر قيونى يوق ايسه قرق درهم كوشنى الهلر وبركيمسه‌كه اوزرينه درت ياشنده دوه ويرمك لازم اوله وبولنميه بش ياشنده دوه بولنه اول بش ياشنده اولان آلنه وصدقه جمع ايدن كشى اكا يكرمى درهم ياخود ايكى قيون ويره وشول كيمسه‌كه اوزرينه درت ياشنده دوه ويرمك لازم اوله‌ده بولنميه اوچ ياشنده بولنه اول اوچ ياشنده اولان قبول اولنه ويانجه ايكى قيون وياخود قرق درهم كوش ويره وبركيمسه‌كه اوزرينه اوچ ياشنده دوه ويرمك لازم اوله اما يانده درت ياشنده دوه بولنه اول درت ياشنده دوه آلنه وصدقه جمع ايدن كيمسه اكا يكرمى درهم كوش ياخود ايكى قيون ويره وبركيمسه‌كه اوزرينه اوچ ياشنده دوه ويرمك لازم اوله ويانده بولنميه ايكى ياشنده دوه بولنه اول ايكى ياشنده دوه اندن قبول اولنه اما يانجه ايكى قيون ياخود يكرمى درهم كوش ويره اكر يانده ايكى ياشنده ديشى دوه اولمسه اوچ ياشنده اركك دوه اولسه اول اركك آلنه يانجه نسنه آلنميه وقيونك زكاتى بودركه بركيمسه‌نك برمقدار قيونى اولسه وسنه‌نك اكثر زمانده بو غازى بياندن اولسه بو واصل سورى‌يه سائمه ديرلر . پس بركشينك سائمه‌سى قرق قيوندن بر اكسك اولسه اكا صدقه ويرمك لازم اولماز قچن قرق تمام اولسه تايوز يكرمى‌يه وارنجه بر قيون ويرمك كركدر يوز يكرميدن برزياده اولديغى زمانده تا ايكيوزه وارنجه ايكى قيون ويره وايكيوزدن زياده اولسه تااوچيوزه وارنجه اوچ قيون ويره اوچ يوزدن زياده اولسه هريوز قيونده برقيون ويره وبركشينك‌كه قيونى قرقدن اكسك اوله اكا زكاة لازم دكلدر مكركه كندى تبرع طريقيله ويره وزكاة

ايشيدوب صرف قرمزى اثوابى كيمه‌لر و پيغمبر عليه السلامك سومديكى نسنه‌يى سوميه‌لر ميرك شاه بيورديكه بخارى روايتى اوزره ابو جحيفه‌نك رسول اكرم حضرتلرينك اوزرلرنده حلۂ حمراء اولديغى حالده كورديكى حجة الوداعده بطحا ديدكلرى موضعده ايدى (كأنى انظر الى بريق ساقيه) ابو جحيفه بيورر كويا بن رسول اكرم حضرتلرينك ساق شريفلرينك لمعانه الآن نظر ايدرم . بريق لمعان معناسنه‌در بو حديث شريفدن فهم اولنوركه رسول اكرمك مبارك ساقلرى نمايان اولديغى ثوبلرينك قصير اولديغندندر لهذا ثوبى قيصه ايتمك لازمدر ثوب طويل كبر علامتيدر (قال سفيان) سفيان ثورى بيورديكه (اراها حبرة) ابو جحيفه‌نك حلۂ حمراء ديديكى بكا حبره اولمق كورينور كويا سفيان ثورى ديمك ايستركه ابو جحيفه‌نك رسول اكرمى حلۂ حمراء ايله كوردم ومبارك ساقلرينك لمعانه نظر ايتدم بيورديغى حديثده كه حله‌دن مراد حبره

خوفندن متفرق اولان جمع اولنميه ومجموع اولان تفريق اولنميه وايكى كشينك مشترك قيونلرى اولسه تراجع ايده لر حاصلى هربرينك قرق قيونى اولسه جمله سنه برقيون زكاة ويرمك ايچون بريره قاتميه لر ياخود هربرينك يوز برقيونى اولسه اوچ قيون ويرمك لازم اولسه ايكى قيون ويرمك ايچون حصه لرينى آيرميه لر وتراجع نه ايديكى عن قريب بيان اولنور و زكاة ايچون چوق ياشلى وعيبلى قيون اخراج اولنميه وكچى اخراج اولنميه مكركه زكاة جمع ايدن اختيار ايده يعنى زكاتى آلديغى سورينك ايچنده ياشلوسى وعيبلوسى وكچيسى فقرا حقنه انفع اوله ده آله وكمشك زكاتى ربع عشردر بركيسه نك يوز طقسان درهمدن غيرى كمشى اولسه اكا زكاة واجب دكلدر مكركه تبرع ايده ديمكدر . وبر مكتوب شريفلريكه حضرت عمر يانده طورردى آنك صورتى بودر

﴿ فى خمس من الابل شاة وفى عشر شاتان وفى خمس عشرة ثلاث شياه وفى عشرين اربع شياه وفى خمس وعشرين بنت مخاض الى خمس وثلاثين فان زادت واحدة ففيها ابنة لبون الى خمس واربعين فان زادت واحدة ففيها حقة الى ستين فان زادت واحدة ففيها جذعة الى خمس وسبعين فان زادت واحدة ففيها ابنتا لبون الى تسعين فاذا زادت واحدة ففيها حقتان الى عشرين ومائة فاذا كانت الابل اكثر من ذلك ففى كل خمسين حقة ففى كل اربعين ابنة لبون وفى الغنم فى كل اربعين شاة شاة الى عشرين ومائة فاذا زادت واحدة فشاتان الى فاذا زادت على المائتين ففيها ثلاث شياه الى ثلثمائة فان كانت الغنم اكثر من ذلك ففى كل مائة مائتين شاة شاة ثم ليس فيها شىء حتى تبلغ المائة ولا يفرق بين مجتمع ولا يجمع بين متفرق مخافة الصدقة وما كان من خليطين فانهما يتراجعان بالسوية ولا يؤخذ فى الصدقة هرمة ولا ذات عيب ﴾

بومكتوب شريف اولكيدن مختصردر ولكن مشتمل اولديغى احكامده اكا مخالف نسنه يوقدر. ابن اثير رحمة الله عليه نهايه ده بيورركه خليط شول شريكه ديرلركه مالى اول برشريككك ماليله قاريشق اوله وايكيسى مابيننده تراجع اولمق بودركه مثلا برينك قرق صغرى اوله برينك اوتوز صغرى اوله وبونلر بربريله قاريشق اوله لر زكات جمع ايدن كشى قرق صغردن برمسنه آله واوتوز صغردن برتبيع آلاندنصكره مسنه ويرن شريك ثلث اسباعنى اول بر شريكدن آله وتبيع ويرن شريك اربعة اسباعنى اول برندن آله زيرا سنينك هربرى شيوع اوزره واجبدر كويا مال ملك واحددر . فتح البارىده خليطدن مرادنه ايديكنده اختلاف اولندى پس ابوحنيفه قتنده خليط شريكدر وبوكا اعتراض ايدوب ديديلركه شريك مالنك عيننى بيلمز حديث شريفده خود « انهما يتراجعان بالسوية » بيورلمشدر. وخليط شريك اولمغى مستلزم دكل ايديكنه حق تعالى حضرتلرينك ﴿ وان كثيرا من الخلطاء ﴾ قول شريفى دلالت ايلر حالبوكه مقدم ﴿ ان هذا اخى له تسع وتسعون نعجة ولى نعجة واحدة ﴾ قول شريفى ايله بيان بيورلمشدر ديديلر. وابوحنيفه جانبندن جواب ويروب بو حديث

ديدكلرى بر يولى سياه بر يولى قرمزى اولان برد يمانيدر زيرا حبره صرف يشيل برد يمانى يه دينلديكى كبى قرمزى و سياهدن مختلط آلاجه يه دخى ديرلر

﴿ الحديث الحادى عشر ﴾

(حدثنا على بن خشرم اخبرنى عيسى بن يونس عن اسرائيل عن ابى اسحاق عن البراء بن عازب) مصنف بيورر بو حديثى براء بن عازبدن اوچ واسطه ايله على بن خشرم بزه خبر ويردى (قال) براء بن عازب بيوردى (ما رأيت احدا من الناس احسن فى حلة حمراء من رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم) نوع بشردن قرمزى حله ده رسول اكرمدن كوزل برفرد كورمدم (ان كانت جمته) تحقيق رسول اكرمك مبارك شعر شريفلرى (لتضرب قريبا من منكبيه) ايكى طرفدن اوموزلرينه قريب موضعلره واصل اولور ايدى باب اولك حديث ثالثنده بو حديثك تحقيق بيان اولندى معلوم اوله كه قرمزى اثواب حقنده علما اختلاف ايتديلر قول اول مطلقا قرمزى كيمك جائزدر قول ثانى مطلقا قرمزى كيمك جائز دكلدر

شريف انلره واصل اولمامشدر ديديلر ياخود بويله رأى ايتديلركه « ليس فيمادون خمس ذود صدقة » حديث شريفنى اصل ايتديلر وخليطه حكمى بو اصله مغاير اولديغيچون اكا قائل اولمديلر . امام اعظم رحمةالله عليه بيورمشدركه خلطادن برينك اوزرينه مالك اولديغى شيده واجب اولماز الاشول خلط اولمديغى تقديرجه واجب اولانك مثلى واجب اولور ديمشدر . سفيان ثورى رحمةالله عليه نسنه واجب اولماز تابونك قرق قيونى وآنك قرق قيونى اولميجه ديمشدر . وشافعى واحمد واصحاب حديث بيورمشلردركه قچان ايكى كشينك ماشيه‌لرى نصابه يتشسه زكاة ويره‌لر وانلرك قتنده خليطه بودركه ايكيسنك طوارى اوتلاغه بيله كيده‌لر بيله كله‌لر وصويى بريردن ايچه‌لر واركك دوه جمله‌سنه بريردن صالنه بونده دخى برلك اوزرينه اوله‌لر وشركت بوندن اخص‌در ديديلر . وبر مكتوب شريفلرى دخى يمن خلقنه كوندرلمشدر واول كتاب جليلدركه انده انواع فقه بيان اولنمشدر زكاة وديات واحكام وكبائر وطلاق وعتاق ذكرينى وثوب واحدده صلاة احكامنى ومس مصحف ذكرينى وغيرى احكام شرعيه‌يى مشتملدر وجميع فقهاانده اولان مقادير دياتله احتجاج ايتمشلردر وآنى ائمۀ حديثدن نسائى روايت ايتمشدر وبو حديث شريفى يونس زهريدن مرسلا وابو حاتم صحيحنده متصلا ابوبكر بن محمد بن عمرو بن حزمدن اولدخى باباسندن اولدخى جدندن روايت ايتمشلردركه رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اهل يمنه مكتوب يازدى مكتوبده بووار ايديكه بركيمسه برمؤمنى بى‌كناه قتل ايلسه اول قاتلى آنك يرينه قتل ايده‌لر مكركه وارثلرى راضى اوله‌لر وبودخى مذكور ايديكه برخاتونى قتل ايدن ارى خاتونك يرينه قتل ايده‌لر بودخى مذكور ايديكه برنفسك ديتى يوز دوه‌در وآلتون اهلنه بيك آلتوندر وبورنده ودلده وايكى طوطاقده وخايه‌لرده وذكرده تمام نفس ديتى واجبدر وبلده وايكى كوزده دخى تمام ديت ويرلمك لازمدر وبرآياقده نصف ديت ويرلمك كركدر وال وآياق پارمقلرنده هر پارمقده اون دوه ديت ويرلمك كركدر وبرديشده بش دوه ديت ويرلمك كركدر ومأمومه‌ده وجائفه‌ده ثلث ديت واجبدر مأمومه اكا ديرلركه انسانك باشى شويله يارله كه تادماغ اوزرنده اولان دري‌يه واصل اوله وجائفه اول يارة‌دركه انسانك ايچنه كچه ومنقله‌ده اون بش دوه واجبدر منقله اول زخمدركه كمكى صدقدنصكره يرندن كيدروب غيرى يره ايلده هپ بوذكر اولنان ديتلر اول مكتوب شريفده مسطور ايدى امام مالك رحمةالله عليه روايتنده كوزده اللى دوه والده اللى دوه وآياقده اللى دوه وموضحه‌ده بش دوه واجبدر ديو بيورلمشدر موضحه شول يارة‌دركه انده كمك كورينه . وبرمكتوب شريفلرى دخى بنى زهير قبيله‌سنه واردر . روايت اولنوركه رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى حديبيه غزاسندن دونديكى زمانده روم پادشاهنه مكتوب شريف يازدى اصحابدن بعضيلر ايتديلر يارسول‌الله روم طائفه‌سى برمكتوبك كه مهرى اولميه اوقومزلراندن

قول ثالث غايت قرمزى كيمك مكروهدر . خفيف قرمزى اولورسه مكروه دكلدر قول رابع زينت و شهرت قصديله اولورسه قرمزى كيمك مكروهدر قول خامس ايپلكى قرمزى‌يه بويانوب بعده طوقونمش ايسه كيمك جائزدر قول سادس عصفر ايله بويانمش قرمزى مكروهدر قول سابع بتون قرمزى اولان ثوبى كيمك منهيدر اما بياضلى يا قاره‌لى قرمزى آلاجه اولسه منهى دكلدر معلوم اوله‌كه اختلاف كلى اولان شيئك تركى اولى‌در نته‌كيم حديث سابقده بيان ايتدك ايدى

الحديث الثانى عشر

(حدثنا محمد بن بشار انبأنا عبدالرحمن بن مهدى اخبرنا عبيد الله بن اياد وهو ابن لقيط) اياد لقيطك اوغليدر (عن ابيه) عبدالله ايادن روايت ايتدى (عن ابى رمثة) اياد ابو رمثه‌دن روايت ايتدى (قال رأيت النبى صلى الله تعالى عليه وسلم) ابو رمثه بيوردى بن رسول اكرمى كوردم (وعليه بردان اخضران) حال بوكه رسول اكرمك اوزرنده ايكى يشيل برديمانى وار ايدى

امر ایلدی برکشدن مهر قازدردیلر اوچ سطر نقش واقع اولمشیدی برسطری « محمد » برسطری « رسول الله » برسطری « الله » ایدی ومکتوب شریفی اول خاتمله مهرلدی دخی تاریخ هجرتك التنجی ییلی ایدی دحیة بن خلیفه ایله روم پادشاهنه ارسال ایلدی . صورت مکتوب شریف بودر

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم من محمد رسول الله الی هرقل عظیم الروم سلام علی من اتبع الهدی * اما بعد فانی ادعوك بدعایة الاسلام اسلم تسلم یؤتك الله اجرك مرتین فان تولیت فان علیك اثم الاریسیین ویا اهل الکتاب تعالوا الی کلمة سواء بیننا وبینکم ان لا نعبد الا الله ولا نشرك به شیئا ولا یتخذ بعضنا بعضا اربابا من دون الله فان تولوا فقولوا اشهدوا بانا مسلمون ﴾

حاصل معنی اسلامه دعوت ایدوب مسلمان اولدیغك تقدیرجه الله تعالی حضرتلری سکا ایکی کره اجر ویرر اکر اکراعراض ایدر ایسك تحقیقا سکا تابع اولنلرك دخی کناهی سنك اوستکه‌در دیمکدر وایکی کره اجر ویرمه‌نك معناسی برکره حضرت عیسایه ایمان کتوروب صکره رسول الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایمان کتوردیکی ایچون فضیلت وثواب ویرلمکدر دیمشلر . ومکتوب شریفده هرقل عظیم الروم بیورلدی ملك الروم بیورلمدی آنکیچونکه حکم اسلامله ملکدن معزول اولمش ایدی وعظیم الروم بیورلدیغی الفت ویرمکیچون ایدی دیدیلر . وبر مکتوب شریف دخی کسری پرویزه کوندرمشلردر که نوشروان اوغلیدر خسرو دیمکله معروفدر صورت مکتوب شریف بودر

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم من محمد رسول الله الی کسری عظیم فارس سلام علی من اتبع الهدی وآمن بالله ورسوله وشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریك له وان محمدا عبده ورسوله ادعوك بدعایة الله فانی رسول الله الی الناس کلهم لینذر من کان حیا ویحق القول علی الکافرین اسلم تسلم فان تولیت فعلیك اسم المجوس ﴾

امام بخاری روایتنده ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکتوب شریفنی عبدالله بن حذافه ایله ارسال ایدوب امر ایلدیکه ایلدوب بحرین حاکمنه ویره اولدخی امر شریفلری موجبنجه ایلدوب بحرین حاکمنه ویردی اول دخی مکتوب شریفی کسری‌یه ویردی کسری اوقودیغی کبی مکتوبی یرتدی بو خبر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدیکی زمانده ظن ایدرمکه ابن مسیب ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انلره تمزیقله دعا ایلدی دیو بیورمشدر . یعنی بنم مکتوبمی یرتدیغی کبی عمرلری یرتله دیمشدر بعض علما یازمشلردر که رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری کسری‌یه وقیصره مکتوبلر ارسال بیوردی کسری اوقودیغی کبی مکتوب شریفی ییرتدی وقیصر اوقودیغی کبی مکتوب شریفی دوردی واکرام ایدوب یوقاری قالدردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کسری‌یه بدعا ایدوب « مزق ملکه » دیدی وقیصره خیر

﴿ الحدیث الثالث عشر ﴾

(حدثنا عبد بن حمید قال اخبرنا عفان بن مسلم اخبرنا عبدالله بن حسان العنبری عن جدتیه دحیبة وعلیبة) عبدالله بن حسان پدری طرفنده دخی والده‌سی طرفندن جده‌لرندن روایت ایلدی (عن قیلة بنت مخرمة) دحیبه وعلیبه مخرمه قزی قیله‌دن روایت ایلدیلر بونلر صحابیاتدر رضی الله تعالی عنهن (قالت) قیله بیوردی (رأیت النبی صلی الله تعالی علیه وسلم وعلیه اسمال ملیتین) اسمال کهنه ثوبلر دیمکدر ملیتین ازارلر دیمکدر که چار دیدکلری ثوبدر قیله دیدیکه رسول اکرمی کوردم اوزرنده ایکی کهنه‌جه ازار اولدیغی حالده (کانتا بزعفران) اول ایکی کهنه‌جه ازارلر زعفرانله بویانمش اولدیغی حالده یعنی صارو ایدی (وقد نفضتا) حال بوکه اول ایکی ازارلر زعفران رنکنی سیلکوب اثر قالمامش یعنی صولمش ایدیلر معلوم اوله‌که سید الانبیاء والمرسلین مبدأ وجود ما کان وما یکون علیه افضل الصلوات واکمل التسلیمات حضرتلری سلطان المتوضعین اولدقلرندن

دعا ایدوب «ثبت ملکه» دیدی لاجرم کسرانك دولتی دونوب اوغلی شرویه کندویی خنجرله اوروب هلاك ایلدی و آز زمان ایچنده نسلی منقرض اولدی اما قیصرك ملکی دائم وثابت اولدی. فتح الباریده مسطوردرکه برزمانده ملك منصور سلطان قلاون سیف الدین قلج المنصور نام برمقربنی بعض تحف وهدایا ایله مغرب پادشاهنه کوندردی اولدخی سیف الدینی برشفاعت خصوصنه فرنك پادشاهنه کوندردی اولدخی قبول ایدوب اکراملر ایلدی وایتدی سکا برنسنه تماشا ایتدیره لم بزم تحفه مز بو اولسون بونی کورمش اول دیدی بر آلتون قابلو صندوق کتوردی وایچندن بر التون قلمدان چیقاردی وقلمدان ایچندن برمکتوب چیقاردی بعض حروفی زائل اولمش وآردنه برحریر بز یاپشدرمشلر ایتدی بو مکتوب سزك پیغمبریکزك مکتوب شریفیدرکه جدم قیصره کوندرمش ایدی بزه آباواجدادیمزدن بوزمانه کلنجه میراث اوله کلمشدر وقیصردنبرو اجدادیمزك وصیتلری بزه بونك اوزرینه درکه مادامکه بومکتوب بزده اوله سلطنت بزم الیمزدن کتمیه بزبونی غایت اهتمامله حفظ وتعظیم ایدرز ونصارادن کیزلرز تاکه سلطنتمز دائم اوله دیدی . وبرمکتوب شریفلری دخی حبشه پادشاهنه وارمشدر صورت مکتوب شریف بودر

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم من محمد رسول الله الى النجاشى ملك الحبشة * اما بعد فانى احمد اليك الله الذى لااله الاهو الملك القدوس السلام المؤمن المهيمن واشهد ان عيسى بن مريم روح الله وكلمته القاها الى مريم البتول الطيبة الحصينة فحملت بعيسى فحملته من روحه ونفخه كما خلق آدم بيده وانى ادعوك الى الله وحده لاشريك له والموالات على طاعته وان تتبعنى وتؤمن بالذى جاءنى فانى رسول الله وانى ادعوك وجنودك الى الله تعالى وقد بلغت ونصحت فاقبلوا نصيحتى والسلام على من اتبع الهدى ﴾

بونك دخی حاصل معناسی حق تبارك وتعالی حضرتلرینه حمد وثنا وتوحید ایتدکدنصکره حضرت عیسی علیه السلامك حق ایدیکنه شهادت ایتمکدر وکندی رسالتنی اعلام ایدوب پادشاهی وعسکرینی دین اسلامه دعوت ایلمکدر ومکتوب شریفی عمرو بن امیهٔ ضمیری ایله کوندردی مکتوب نجاشی یه واصل اولنجه اسلامه کلدی ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك صدق نبوتنه شهادت ایلدی وتحقیقا حضرت موسانك راکب الحماره شهادتی حضرت عیسانك راکب الجمله شهادتی کیدر دیدی یعنی حضرت موسی علیه السلام عیسی علیه السلامك کله جکنی خبرویروب وحماره بندیکنی ذکر ایلمش ایدی اویله واقع اولدی حضرت عیسی علیه السلام دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك کله جکندن ودوه یه بنجی اولدیغندن خبر ویرمش ایدی اویله واقع اولدی دیمکدر اندن نجاشی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه جواب یازدی صورت جواب بودر

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم الى محمد رسول الله من النجاشى اصحمة سلام عليك يارسول الله ورحمة الله وبركاته الله الذى لااله الاهو * اما بعد فقد بلغنى كتابك يارسول الله فما ذكرت من امر عيسى فورب السماء والارض ان عيسى لايزيد على ما ذكرت

دخی وجود پرجودلرنده اولان مهابت وعظمت و حسن جمال لباسن وزینتك اعانه سنه احتیاجی اولمدیغندن لباسدن هرنه اولورسه کرك جید کرك غیر جید همان پاکلکنه نظر بیوروب تلبس بیوررلر ایدی صلی الله تعالی علیه وسلم ای بیچاره مسکین سن اللهك ویردیکی لباسلره قناعت ایتمیوب لباس فاخره یه هوس ایدرسك حالکی تأمل ایله (وفی الحدیث قصة طویلة) مصنف بیورر قیله حدیثنده بر طویل حکایه واردر. میرك شاه شکرالله سعیه حضرتلری اول قصه یی حکایه بیوررلرکه قیله رضی الله عنها بیوردیکه بن زمان سابقده حبیب بن ازهرك تحت نکاحنده ایدم برقاچ قزلریمز دنیایه کلمش ایدی حبیب وفات ایتدی وحبیبك قرنداشی اثوب نام کشی قزلری بندن آلمش ایدی ابتداء اسلامده رسول اکرمك اوصاف کریمه سنی استماع ایتدیکمدن ناشی شرف صحبتلریله مستعد اولمق ملاحظه سیله تدارك کوروب ناقه می تجهیز اثناسنده مزبوره تان قزلرك کوچکی بندن مفارقته

ثفر وقا انه كاذكرت وقد عرفنا مابعثت به الينا فاشهد انك رسول الله صادقا مصدقا وقدبايعتك وبايعت ابن عمك واسلمت على يديه لله رب العالمين ﴾

حاصل معنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه سلام ايدوب عيسى حقنده بيورديغك كرچكدر تانيجه بيوردكسه اويله در ديمكدر ومكتوب شريفكك مضمونى معلوم اولدى شهادت ايدرمكه سن الله تعالى نك رسوليسك كرچكسك وپيغمبرلرى كرچكليجيسك تحقيقا سكا بيعت ايتدم وسنك عمك اوغلى جعفره بيعت ايتدم آنك النده مسلمان اولدم ديمكدر. وبونجاشى اول نجاشيدركه اسمى اصحمه ايدى تاريخ نبوتك بشنجى ييلنده مسلمانلر اكاهجرت ايتمشلر ايدى ورسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى بومكتوب شريفى هجرتك التنجى ييلنده عمرو ايله ارسال ايدوب اسلامه دعوت ايتمشدى واولزمانده جعفربن ابى طالب اول ديارده ايدى نجاشى انك اوكنده ايمان كتورمشيدى ومذكور نجاشى وفات ايتديكى كون رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه معلوم اولوب حبش ولايتنده نجاشى بوكون وفات ايتدى ديو اصحابنه خبر ويردى ومدينهٔ منوره ده نمازينى قيلدى صكره حبشدن خبركلدكده تا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك بيورديغى كونده وفات ايتديكى ظاهر اولدى. بوندنصكره برنجاشى يه دخى مكتوب شريفلرى وارمش ايدى انك اسلامى واسمى معلوم دكلدر ديمشلردر والله اعلم. ومصر واسكندريه پادشاهى اولان مقوقس نام كيمسه يه دخى مكتوبلرى وارمشدر صورت مكتوب شريف بودر

﴿بسم الله الرحمن الرحيم من محمد عبدالله ورسوله الى المقوقس عظيم القبط سلام على من اتبع الهدى* امابعد فانى ادعوك بدعاية الاسلام اسلم تسلم يؤتك الله اجرك مرتين فان توليت فعليك اثم القبط ياهل الكتاب تعالوا الى كلمة سواء بيننا وبينكم الانعبد الاالله ولانشرك به شيئا ولايتخذ بعضنا بعضا اربابا من دون الله فان تولوا فقولوا اشهدوا بانا مسلمون ﴾

بونك دخى حاصلى اسلامه دعوت ونصيحتدر. روايت اولنوركه بومكتوب شريفى حاطب بن ابى بلتعه ايله كوندرمشلر ايدى حاطب مكتوبى ايلتدكده مقوقسه ايتدى سندن اول بونده بركيمسه وار ايدى تكريلق دعواسنى ايلر ايدى حق تبارك وتعالى حضرتلرى انى دنيا وآخرت بلالرينه مبتلا قيلدى ايمدى سندخى غيريلردن عبرت آل غيريلر سندن عبرت المسونلر ديدى ودين اسلامك فضيلت وشرفنى بيان ايدوب نصيحت آميز چوق كلمات ايلدى آخر مقوقس ايتدى بو پيغمبرك حالنه نظر ايتدم اصلا بونك امرنده ونهينده برنامعقول نسنه بولمدم وبيلدمكه بوكشى ساحر دكلدر وكاهن وكاذب دكلدر ونبوت علامتلرندن بونده بعضى خال بولدم مدفون بعض نسنه چيقارمق كبى واسراردن خبرويرمك بوكشيدن صادر اولدى هله برمقدار فكر ايده يم ديدى ومكتوبى آلدى برفيل ديشى حقه نك ايچنه قويدى صاقلدى وكاتبنى چاغروب رسول الله صلى الله

تحمل ايده ميوب زياده آغلايوب نياز ايلدى بن دخى ناچار مرحمت ايدوب قزيمى آلوب خفيةً قبيله دن طشره چيقوب رسول اكرم حضرتلرينك جانب سعادتلرينه روانه اولدم ناقه يى زياده سوروب كيدر ايكن ناكاه اوكيزه برطوشان چيقدي عادت عرب اوزره قزم بكا آغر طور ياوالده مشقتلردن خلاص اولدق ديدى براز دخى كيتدك بر دلكو چيقدى قزم ينه آغر طور ديدى براز دخى كيتدك ناقه من تحمل ايده ميوب زمينه چوكدى ووجودينه لرزه دوشوب بروجهله مكانندن حركت ايده مدى بو اثناده مكر اثوب نام شقى بنم آردمه دوشوب قلجنى چكوب كلور ايمش قزم بو حالى كورمش بكا چاغروب ديديكه والله اثوب ياقلاشدى بن ديدمكه يا نيجه ايده يم ناقه مكانندن حركت ايتمزكه فرار ايده لم قز ديديكه ياوالده صرتندن جمله اثوابنى چيقار واوكنى آردينه كتور ويراوزرنده براز يووارلان وناقه نك كسوه سنى دخى تبديل ايله بن دخى قزك ديديكى كبى ايتدم قز دخى صرتندن لباسنى چيقاروب اوكنى

تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مكتوب شريفنه جواب يازدردی. صورت جواب بودر
﴿ بسم الله الرحمن الرحيم لمحمد عبدالله من المقوقس عظيم القبط * اما بعد فقد قرأت كتابك وفهمت ماذكرت وماتدعو اليه وقد علمت ان نبينا بقى وكنت اظن ان يخرج من الشام وقد اكرمت رسولك وبعثت اليك بجاريتين لهما مكان من القبط عظيم وبكسوة واهديت لك بغلة لتركبها ﴾
يازديغى همان بوايدى واسلامه كلدى جوابنك معناسى بودركه مكتوبكى اوقودم وديديكك نسنه يى فهم ايتدم وبنى دينه دعوت ايتديكك اكلدم وبن بيلورمكه ظهور ايده جك بر پيغمبر قالمشدر اما شويله صانوردمكه ديار شامدن خروج ايليه وتحقيقا كوندرديكك كشى يه اكرام ايلدم وسكا ايكى جاريه كوندردمكه اهل مصر ايچنده انلرك تمام قدر واعتبارلرى واردر وبر كسوه دخى كوندردم وبر قاطر دخى كوندردمكه بنه سك ديمكدر. بر مكتوب شريفلرى دخى منذر بن ساوى ديدكلرى بحرين حاكمنه كوندرلمشدر بو دخى اسلامه دعوت ايچون ارسال اولنمشدر اولدخى جواب يازوب ايتدى يارسول الله مكتوب شريفكى بحرين خلقنه اوقودم بعضيسى اسلامى قبول ايدوب مسلمان اولديلر بعضيسى استمديلر وبنم مملكتمده يهود ومجوسى واردر نه بيوررسك بنه بكا پرامر شريف كوندرديدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بنه يازديكه
﴿ بسم الله الرحمن الرحيم من محمد رسول الله الى المنذر بن ساوى سلام عليك فانى احمد اليك الله الذى لا اله الا هو واشهد ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله * امابعد فانى اذكرك الله عزوجل فانه من نصح فانما ينصح لنفسه فانه من يطع رسلى ويتبع امرهم فقد اطاعنى ومن نصح لهم فقد نصح لى وان رسلى قد اثنوا عليك خيرا وانى قدشفعتك فى قومك فاترك للمسلمين ما اسلموا عليه وعفوت عن اهل الذنوب فاقبل منهم وانك مهما تصلح فلن نعزلك عن عملك ومن اقام على يهوديته ومجوسيته فعليه الجزية ﴾
حاصل معنى حق تبارك وتعالى حضرتلرينه حمدوثنادنصكره وكلمهٔ شهادت كتوروب بعض موعظه بيوردقدنصكره شويله ديمكدركه بنم سكا واران ايلچيلرم سندن خيلى خشنودلق كتورديلر وبن سنك قومك حقنده ايتديكك شفاعتكى قبول ايتدم اسلامه كلنلرى حاللرى اوستنه قويه سك وكناه ايشلينلرى عفو ايتدم يعنى اسلامه كلمانلرى قتلدن فراغت ايتدم خراج ويرسونلر ومادامكه سن اصلاح اوزره اوله سك بز سنى عزل ايتمايز ويهوديلكى ومجوسلكى اوزره طورنلره جزيه بيوردم ديمك اولور وعمان مملكتنده ايكى ملك وارايدى قرنداشلر ايدى انلره دخى عمرو بن العاصى ايله مكتوب كوندرمشدر . صورت مكتوب شريف بودر
﴿ بسم الله الرحمن الرحيم من محمد عبدالله ورسوله الى جيفر وعبد ابنى الجلندا سلام على من اتبع الهدى * امابعد ادعوكما بدعاية الاسلام اسلما تسلما فانى رسول الله الى الناس كافة لانذر من كان حيا ويحق القول على الكافرين وانكما ان اقررتما بالاسلام

آردينه كتوردى براوزرنده براز يوواريلاندى كوردمكه ناقه حركت ايدوب قالقدى ينه يوله روان اولدق اثوب نام شقى بزه بالغ اوله جق وقت برجاعتك ايچنه دوشدك وناقه يى برصفه نك ايچنه چكدك بوحال اوزره ايكن اثوب يتشوب بنم اوزريمه سيفى حواله ايدوب قوقش قرنداشم قزينى وير ديو فرياد ايتدى بن دخى ضرورى قزى ويردم اوموزينه يوكلنوب كلديكى يوله كيتدى اما بنى شيبان قبيله سنده بر همشيرم وار ايدى آنك خانه سى جانبنه روانه اولوب همشيره مه رسول اكرم حضرتلرينك شرف صحبتى آرزوسيله قبيله دن چيقديغمى نقل ايتدم وبر ايكى كيجه انده قالدم همشيره مك زوجى خانه سنه كلدى وبن جامهٔ خوابه واروب كوزلريمى يومش ايدم بنى اويور ظن ايدوب همشيره مه ديديكه ياحليله قيله ايچون رسول اكرم حضرتلرينك حضورلرينه كيتمكه بر مناسب رفيق بولدم يارنكى كون بنى بكر قبيله سى طرفندن حريس ايلچيلك ايله رسول اكرم حضورلرينه كيتسه

ولیتکما وان ابیتما ان تقرا بالاسلام فان ملککما زائل عنکما وخیلی تحل بساحتکما وتظهر نبوتی علی ملککما ﴾

بو مکتوب شریفی حضرت ابی بن کعب یازمشدر. حاصل معنی اسلامه دعوتدنصکره دیمکدرکه اکر اسلامی اقرار ایدرسه کز حکمدارلقلریکز اوزره قالورسکز ینه مملکتکزه سزی مولی قیلورم اکر قبول اسلام ایتمیوب اعراض ایدرسه کز تحقیقا سلطنتلریکز سزدن کیدر وبنم عسکرم سزك دیاریکز اورته سنه کیرر وبنم نبوتم سزك سلطنتکزه غالب اولور دیمکدر. مکتوب شریفی ایلدن عمرو بن العاصی رضی الله عنه بیورمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خدمتندن کیدوب عمان مملکتنه واردیغم زمانده بکلرندن عبدالله دیدکلری بکه واروب بولوشدم بو اول برقرنداشندن خلقده وسائر جهتده افضل ایدی همان ایتدم بن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك ایلچیسیم سکا وقرنداشکه ارسال اولندم دیدم ایتدی اول برقرنداشم بندن بیوکدر وملکده بندن مقدمدر سنی اکا اولاشدیره یم مکتوب شریفی اکا اوقیه سك اندن ایتدی نبی نه نسنه یه دعوت ایلرسك بن ایتدم سنی الله تعالی وحده لاشریك له حضرتلرینه دعوت ایدرم وکرکدر که الله تعالی حضرتلرندن غیری معبودی ترك ایدوب فخر عالم صلی الله علیه وسلم انك قولی ورسولی اولدیغنه شهادت ایده سك دیدم اندن یا عمرو سن قومکك سیدی اوغلیسك سنك باباك نیجه ایلدی بز اکا اقتدا ایده رز دیدی بن ایتدم بابام اولدی محمده ایمان کتورمدی بن استردمکه ایمان کتوروب آنی تصدیق ایتمش اولوب آنك رأیی اوزره عمل ایده حق تعالی حضرتلری بکا هدایت ایلدی بن مسلمان اولدم عبدالله ایتدی نه زمانده مسلمان اولدك بن یقین زمانده مسلمان اولدم دیدم ایتدی اسلامك قنده واقع اولدی بن ایتدم نجاشی قتنده واقع اولدی و نجاشینك اسلامه کلدیکنی حکایت ایلدم ایتدی نجاشی اسلامه کلدکده ملکنده اولان قومی نیجه ایلدیلر بن ایتدم سلطنتده مقرر قیلوب اتباع ایتدیلر ایتدی پاپاسلری وکشیشلری ده تابع اولدیلرمی بن ایتدم نعم تابع اولدیلر ایتدی یا عمرو صاقن یالان سویلمه آدم اوغلاننده یالاندن قبیح نسنه یوقدر بن ایتدم کذب ایتمزم وبزم دینمزده کذب حلال دکلدر اندنصکره عبدالله ایتدی سزك پیغمبریکز نصل نسنه امر ایلر ونصل نسنه دن نهی ایلر بن ایتدم حق تعالی حضرتلرینك طاعتنی امر ایلر ومعصیتدن نهی ایلر وصدق وخیر بیورر وصلهٔ رحم امر ایلر وظلم وتعدیدن وزنادن وشرب خمردن وپوتلره وخاچه طاپمقدن نهی ایلر دیدم ایتدی نه کوزل نسنه یه دعوت ایلر ایمش اکر قرنداشم بکا تابع اولایدی واروردق محمده ایمان کتوروب تصدیق ایدردك اما قرنداشم سلطنتی قویوب کدا اولمغی اختیار ایتمز دیدی بن ایتدم اکر اسلامه کلور ایسه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری ینه قومی اوستنه آنی پادشاه ایلر وغنیلرندن زکاة آلور دخی فقیرلرینه ویرور ایتدی بو کوزل عادتدر وزکاة نه ایدیکنی صوردی بندخی خبر ویردم پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری اموالده فرض ایتدیکی

کرك همشیره م دیدیکه آهسته سویله ایشتمسون زیرا آنك قوم وقبیله سندن یانده کیمسه یوق ایکن اجنبی کمسنه ایله همراه اولمق نیجه اولور دیدی بن سوزلری استماع ایتدم علی الصباح ناقه یه بنوب ایلچی اولان حریث جانبنه واردم وآکا رفاقت ایدوب رسول اکرم طرفنه واصل اولدق که صبح صادق اولمش وصلاة فجره شروع اولنمش مسجد شریفده رجال نسادن متمیز دکل ایدی الاجه قرانلق اولدیغندن بن دخی صفك برینه طوردم یانمده طوران رجل بکا دیدیکه سن رجل میسك بن دیدمکه امرأه یم اول رجل بکا دیدیکه آردنده اولان نسا صفنده طور باقدمکه حجره لر طرفنده نساء صف اولمشلر یانلرینه واردم وطلوع شمس وقتنه قدر آنلر ایله اوطوردم چون کون طوغدی خاکپای رسول اکرمه یوز سورمك ایچون توجه ایتدم بندن اول بر کیمسه کلدی السلام علیك یا رسول الله دیدی رسول اکرم دخی وعلیك السلام ورحمة الله دیدیلر اول وقت رسول اکرمی بیلدم کوردم اوزرلرنده ایکی کهنه ازار وارکه

صدقاتی اعلام ایدوب تادوه زکاتنه کلنجه سویلدم ایتدی یاعمروشمدی بزم یبانده
کزوب اغاج اوتلیان وصویه واران طوارلریمزدن الینورمی دیدی نعم الینور دیدم
ایتدی والله اکلمزمکه بنم قومم بعد دار ایله وکثرت عددله بوکامطیع اوله‌لر دیدی
یعنی مملکتلری ایراقدر وکندولری چوقلق طائفه‌در دشمندن قورقمازلر دیمك
استردی عمرو ایدر برقاچ کون قپوسنده طوردم عبدالله اول بر قرنداشیله
بولوشدی وبنم سوزلرمدن خبر ویردی اندنصکره اول قرنداشی بنی دعوت ایلدی
ایچری کیردم آدمیلرقوللمدن طوتدیلر صالیویرك دیوامرایتدی قولومی صالیوردیلر
ایلرو واردم اوتورمق استدم بنی‌اوتورمغه قومدیلر یوزینه بقدم بکا حاجتك نه‌در
سویله دیدی بندخی مهرلی مکتوب شریفی صوندم مهرینی بوزوب مکتوب شریفی
آخرینه دکین اوقودی اندن قرنداشنك النه ویردی اولدخی تمام اوقودی اما اوّل
ملاقات ایتدیکم قرنداشی صکره بولوشدیغمدن ملایم ایدی اندن سؤال ایدوب ایتدی
قریش طائفه‌سی بوکشی ایله نیجه ایلدیلر بکا خبر ویر بن ایتدم بعضیسی حسن رضا
ایله وبعضیسی قلجله تابع اولدیلر وجله خلق اسلامه رغبت ایتدیلر وحق تعالی
حضرتلرینك هدایتی یتشوب هپ ادراك ایتدیلرکه اوّلدن ضلالتده ایمشلر جمله‌سی
ایمانه کلدیلر سندن غیری کیمسه قالدیغی معلوم دکلدر اکر اسلامه کلمز ایسك
بلمش اولکه سنك اوستکه عسکر کلور همان ایمانه کل خلاص اول وسنی قومك اوستنه
ینه حاکم نصب ایلسون واوزرینه عسکر کلسون دیدم ایتدی بوکون بنی قو وارکیت
یارین ینه کله‌سك بندخی دونوب کتدم اوّل بولوشدیغم قرنداشنه واردم ایتدی
یاعمرو اکر سلطنتی خوفی مانع اولمازایسه اومارمکه قرنداشم مسلمان اوله ایرته‌سی
اولدی ینه واردم بنی بولوشدرمدیلر آخر عبدالله بنی کوندردی ایچری کیردم
ایتدی سنك دعوت ایتدیکك نسنه‌یی فکر ایتدم اکر بن شمدی الده اولان نسنه‌یی
برکشی‌یه تملیك ایدر ایسم انك خود عسکری بوراده بکا کلوب واصل اوله‌مز
کلدیکی تقدیرجه بندن نسنه خیر ایده‌مز حال بویله اولنجه بن اکا اطاعت ایدر
ایسم عرب طائفه‌سنك غایت ضعیفی اولمق لازم کلور دیدی ایمدی بن یارین چیقار
کیده‌رم دیدم بنم کیده‌جکمی مقرربیلدی دخی قرنداشیله بریره کلوب تنها مصاحبت
ایلدیلر صباح اولدیغی کبی بکا آدم کونده‌روب ایکیسی بیله اسلامه کلدیلر ورسول
الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی تصدیق ایتدیلر وبکا رخصت ویردیلر زکاة
جمعنه باشلدم ومخالفت ایدنلرك اوستنه بکا عون ونصرت ایتدیلر دیوبیوردی . وبر
مکتوب شریفی دخی یمامه صاحبی اولان هوذة بن علی‌یه ارسال اولنمشدر سلیط
بن عمرو نام کیمسه ایله کوندرمشلر ایدی . صورت مکتوب شریف بودر :
﴿ بسم الله الرحمن الرحیم من محمد رسول الله الی هوذة بن علیّ سلام علی من
اتبع الهدی واعلم ان دینی سیظهر الی منتهی الخف والحافر فاسلم تسلم واجعل لك
ماتحت یدیك ﴾

زعفران رنکی دوکلمش و
اللرنده قابوغی صویلمش
برخرما شاخی‌وار اماجال
پرکاللرینی کوردیکم کبی
وجودمه لرزه دوشدی
رسول اکرم حضرتلرینك
یاننده طوران کیمسه‌لردن
بری بنم حالمی کوروب
دیدیکه یارسول الله مها
بتکزدن شومسکینه خاتون
دترر بن رسول اکرم
حضرتلرینك آردنده طورمش ایدم یوزیمه نظر ایدوب
سعادتله بیوردیکه یامسکینه
علیك السکینه همان درونمده
اولان رعب کیتدی وانداممه
مستولی اولان رعشه زائل
اولدی . بوقصه‌یی طبرانی
معجم کبیر نام کتابنده تخریج
ایتدی انتهی

مثنوی

کم ظهور ایلر ایدی اول کل آل
خلعت سرخله خورشیدمثال
بونی تحقیق بیل اول رشك سروش
اولدی حورا کبی هم سندس پوش
یعنی کم اینجه لطیف اطلسلر
کیدیلر دولتله پیغمبر
ابن عارب دیدی بورأی منیر
نهی اولنمزدن اول لبس حریر
بوریئوردی دخی اول مهپاره
زعفران ایله بویانمش چاره
کاهی اول تاج سر آل عبا
بوکدن ایلردی قباسك فرضا
بوقدر قدر ایله اول ذات شریف
مسجده اویله ایدردی تشریف

حاصل معنی بنم دینم یقین زمانده اقصای ممالك معموره یه دکین ظهور ایتسه کرکدر اسلامه کل سالم اول والك التنده اولان مملکتی ینه سکا تفویض ایدهیم دیمکدر . روایت اولنورکه مذکور سلیط مهرلی مکتوبی کتوروب هوذه یه صوندقده اکرام وعزت ایدوب آلدی اوقودی مضمون شریفی معلوم اولنجه عذر وبهانه یه بشلدی ورسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه جواب یازوب طائفهٔ عرب سلطنت بندن کتدیکنی استمزلر بکا بوندن غیری برنسنه بیورتابع اولهیم دیدی وسلیطه برمقدار جائزه وخلعت ویروب کوندردی ونه ویردی ایسه سلیط جمله سنی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه کتوردی وهوذه نك احوالندن خبر ویردی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکتوبنی اوقودیغی کبی بددعا ایدوب هلاك اولسون والنده اولان مال وملکی هلاك اولسون دیو بیوردی خواجهٔ عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری فتح مکه دن دوندیکی زمانده هوذه هلاك اولدی دیو جبرائیل علیه السلام خبر کتوردی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری ایتدی یقین زمانده یمامه دیارنده برکذاب ظهور ایدوب دعوای نبوت قیلسه کرکدر وبن انتقال ایتدکدنصکره قتل اولنسه کرکدر دیو بیوردی فی الحقیقه آز زمان کچمدن مسیلمة الکذاب ظهور ایدوب نبوت دعواسنی ایتدی صکره دن یمامه جنکنده قتل اولندی . وبر مکتوب شریفلری دخی شام ولایتنده غوطه دیدکلری موضعده اولان حارث بن ابی شمر غسانی یه ارسال اولنمشدر . صورت مکتوب شریف بودر :

﴿بسم الله الرحمن الرحیم من محمد رسول الله الی الحارث بن ابی شمر سلام علی من اتبع الهدی وانی ادعوك الی ان تؤمن بالله وحده لاشریك له یبقی لك ملكك﴾

بو مکتوب شریفی شجاع بن وهب نام کیمسه ایله ارسال بیورمشلردر وبرمکتوب دخی ایله حاکمی اولان یوحنة بن رؤبه یه یازمشلردر اول زمانده که تبوکده کلوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه ملاقات ایدوب خراج کتوردی وصلح ایلدی . صورت مکتوب شریف بودر :

﴿بسم الله الرحمن الرحیم هذه امنة من الله ومحمد النبی رسول الله لیوحنة بن رؤبة واهل ایلة اساقفتهم وسائرهم فی البر والبحر لهم ذمة الله وذمة النبی ومن کان معه من اهل الشام ومن اهل الیمن ومن اهل البحر فمن احدث منهم حدثا فانه لایحول ماله دون نفسه وانه طیب لمن اخذه من الناس وانه لایحل ان یمنعوه مایریدونه ولاطریق یریدونه من بر اوبحر﴾

بومکتوب شریف عهدنامه در که یوحنه یه وایله خلقنك رئیسلرینه وغیریلرینه بر وبحرده اول طائفه دن کیم وارایسه جمله سنه ودخی یوحنه یه تابع اهل شامدن واهل یمندن واهل بحردن کیم وار ایسه انلره عهد وامان ایچون ویرلمشدر من بعد ذمیلردر . اما شویله که بریسی برمنکر فعل ایشلیه بربدعت پیدا ایلیه مالیله قورتلماز ومالی حلالدر هرکیم آلورایسه وشویله که کندی حاللرنده اوله لر کیمسه مرادلرینه

(ویوللرینه)

اول سیه جامه ده اول پاك جهان
آب حیوان ایدی ظلمتده نهان
قره شاله کیزنجك آیینه وش
بولوته کیردی صانورلردی کونش
کچوب اول قاشلری یا صحابه
اطفله دیرلر ایدی اصحابه
بن قولم قوللرك اسبابی بودر
هم عبودیتك آدابی بودر
بو تفاصیلی که میرك مرقوم
ثابت ایتمش دخی احیاء علوم
صلی الله علیه وسلم

﴿ الحدیث الرابع عشر ﴾

(حدثنا قتیبة بن سعید اخبرنا بشر بن المفضل عن عبدالله ابن عثمان بن خثیم عن سعید ابن جبیر عن ابن عباس) مصنف بیورر بو حدیث شریفی ابن عباسدن اوچ واسطه ایله قتیبه بزه خبر ویردی (قال) ابن عباس بیوردی (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) رسول اکرم سعادتله بیوردی (علیکم بالبیاض من الثیاب یامعاشر الامة) سز ثوبلرك بیاضنه ملازمت ایلیك (لیلبسها احیاؤکم) حیاتده اولانلریکز بیاض اثواب کیسون (وکفنوا فیها موتاکم) دخی وفات ایدنلریکزی بیاض ایله تکفین ایدك (فانها) تحقیق بیاض اولان اثواب (من خیر ثیابکم) سزك ثوبلریکزك ایولرندندر

ویوللرینه مانع اولمیه بروبحردن قنده استرلر ایسه کیده‌لردیمکدر. و بومکتوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اذن شریفلریله جهیم بن الصلت وشرحبیل بن حسنه‌نك مکتوبیدر دیمشلردر. برمکتوب دخی جربا واذرح خلقی تبوکده کلوب خراج کتوردکلری زمانده انلره عهدنامه یازلمشدر. صورت مکتوب شریف بودر:

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم هذا کتاب من محمد النبی رسول الله لاهل اذرح انهم آمنون بامان الله وامان محمد وان علیهم مائة دینار فی کل رجب وافیة طیبة والله کفیل علیهم بالنصح والاحسان الی المسلمین ومن لجاء الیهم من المسلمین من المخافة ﴾

بونك دخی محصلی اذرح حلقنه امان ویروب هررجب آینده یوز التون ویرمك شرط ایدوب واهل اسلامله حسن معامله قیلمق اوزره عهد ایلمکدر. وحسین بن عبدالله بن ضمیره‌دن اولدخی باباسندن واول جدندن روایت ایتمشلردرکه بر کون فخر کائنات علیه اکمل التحیات افندمز حضرتلری ضمیره‌نك والده‌سی یاننه اوغرادی کوردیکه خاتون طورمیوب اغلر ایتدی نیچون اغلرسك آجیسك یوقسه چپلاقمیسك دیو بیوردی اول ایتدی یارسول الله اوغلومی بندن آیردیلر انکیچون اغلرم اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری امر ایلدیکه اوغولی اناندن آیرمیه‌لر وآدم کونده‌روب ضمیره‌یی آلان کیمسه‌یی کتورتدی وضمیره‌یی آندن صاتون آلدی ابن ابی ذوئب رضی الله عنه ایتدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بویله ایتدکدنصکره حضور شریفلرنده بر مکتوب وار ایمش اول مکتوبی بکا اوقوتدی وصورت مکتوب شریف بودر:

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم من محمد رسول الله لابی ضمیرة واهل بیته ان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اعتقهم وانهم اهل بیت من العرب ان احبوا اقاموا عند رسول الله وان احبوا ارجعوا الی قومهم فلا یعرض لهم الا بحق ومن لقیهم من المسلمین فلیستوص بهم خیرا ﴾

بومکتوب شریف ابوضمیره‌یه واهل بیتنه عتاق نامه‌در وآنلر طائفهٔ عربدن بشقه براهل بیتدر کیمسه‌نك اسیری دکللردر اکر استرلر ایسه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننده طوره‌لر استرلر ایسه کندی طائفه‌لرینه کیده‌لر بغیر حق کیمسه بونلری انجتمیه ومسلمانلردن راست کلان کیمسه رعایت ایلیه دیمکدر. وبر مکتوب شریفلری دخی دومة الجندل حاکمیله مصالحه واقع اولدقده صلحنامه یازلمشدر. وبرمکتوب دخی عداء بن خالده قول صاتدقده یازلمشدر * صورت مکتوب شریف بودر:

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم هذا ما اشتری العداء بن خالد بن هوذة من محمد رسول الله اشتری عبدا اوامة لاداء له ولا غائلة ولا خبیثة بیع المسلم المسلم ﴾

حاصل معنی مذکور عدایه براسیر بیع ایدوب الینه تمسك ویرمشلرکه مزبور اسیرده مرض یوقدر وغائله یوقدر وایلك دکلدر. وغائله‌دن مراد بومقامده قاچغونلق واوغریلق وزاریلك دیمشلر حاصلی بوذکر اولنان عیوبدن بریدر دیمك اولور

یعنی رسول اکرم حضرتلری یشیل اولان اثوابه دخی اشارت بیوردیلر زیرا یشیل لباس اهل جنتدر بناء علی ذلك بیاض اولان ثیاب سزك ثوبلریکزك ایولرندندر بیوردیلر

﴿الحدیث الخامس عشر﴾

(حدثنا محمد بن بشار اخبرنا عبدالرحمن بن مهدی اخبرنا سفیان عن حبیب بن ابی ثابت عن میمون بن ابی شبیب عن سمرة بن جندب) مصنف بیورر بو حدیث شریفی سمره‌دن درت واسطه ایله محمد بن بشار بزه خبر ویردی محمد بن سیرین بیوررکه سمره حضرتلری صدوقدر ورسول اکرمدن چوق حدیث حفظ ایتمشدر اللی سکز تاریخنده بصره‌ده وفات ایتمشدر رضی الله تعالی عنه (قال) سمره بیوردی (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) رسول اکرم بیوردیلر (البسوا البیاض) بیاض ثوبلر کیك یامعشر المسلمین (فانها) تحقیق بیاض اثواب (اطهر) زیاده پاکدر (واطیب) زیاده کوزلدر (وکفنوا فیها موتاکم) دخی میتلریکزه بیاض اولان ثیابدن تکفین

ورسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك بومكتوبلرى معاملاتده شاهد طوتمق مشروع ايديكنه دليلدر ديمشلردر. اما بودخى واقع اولمشدركه بيع ايتديلر شاهد طوتمديلر وشرا ايتديلر ومبارك جبه‌لريني بريهودي‌يه رهن قوديلر شاهد طوتمديلر حاصل كلام بودركه معاملاتده شاهد طوتمق خوبدر صوكنده نزاعدن سالم اولور اما واجب نسنه دكلدر اكر واجب اولايدى فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى هربار شاهد طوترلر ايدى باوجود رهن خصوصى مظنهٔ نزاع ايكن انده‌ده ترك ايتمشلردر واول فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك امراسى بونلردركه ذكر اولنور . بازان سامانكه بهرام اولادندن ايدى آنى يمن ولايتنه امير نصب ايتمشلردر ملوك عجمدن اولا اسلامه كلان واسلامده يمن ديارينه اولا نصب اولنان امير بودر. وخالد بن سعيدى صنعا شهرينه امير نصب ايتمشلردر . و زياد بن لبيدى حضرت موت قبيله‌سنه امير نصب ايتمشلردر. وابو موسى الاشعرى‌يى زبيد وعدن مملكتلرينه امير نصب ايتمشلردر. ومعاذ بن جبل حضرتلريني جند ولايتنه امير نصب ايتمشلردر وابو سفيانى نهران ديارينه امير ايتمشلردر . و اوغلى يزيدى تيم قبيله‌سنه امير ايتمشلردر . وعتاب بن اسيدى مكه شهرينه امير نصيب ايتمشلردر . وسكزنجى سنه‌ده اميرالحج دخى ايتمشلردر. وعلى بن ابى طالب رضى الله تعالى عنه حضرتلريني يمن قضاسـنه مولى قيلمشلر ايدى . وعمرو بن العاصى عمان مملكتنه واعمالنه امير ايتمشلر ايدى . وسابقا اشارت اولنان اوزره طقوزنجى سنه‌ده حضرت ابى بكر الصديق اميرالحج نصب ايتمشلر ايدى . چيقوب جاجله كيتدكدن صكره رسول الله صلى تعالى عليه وسلم وحضرتلرى بو بيلدن صكره مشركلر حج ايتمسونلر وبيت شريفى عادت جاهليه اوزره كيمسه عريان طواف ايتمسون ديو بر امر يازوب حضرت على رضى الله عنهك الينه ويرديلر . وارمناده حجاج ايچنـده بو امرى اوقو ديو بيورديلر حضرت على دخى چيقوب عرج ديدكلرى موضعده حضرت ابى بكره يتشدى يا على اميرميسك يوقسه رسول ميسك ديدى حضرت على ايتدى يا ابابكر رسولم نبى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ارسال ايتديكه خلق آراسنده امر شريفنى اوقويم بو بيلدن صكره مشركين حج ايتميه‌لر وعريان طواف ايتميه‌لر ديدى. رافضيلر بورادن ضلالته دوشمشلردركه اولزمانده ابو بكرى عزل ايدوب حضرت على‌يى يرينه نصب ايتمشدى ديرلر اما عبث هرزه سويلرلر حضرت ابى بكر معزول دكل ايدى وحضرت على همان ذكر اولنان خدمت ايچون ارسال اولنمشيدى روافض خذلهم الله كذب وافترا ايدرلر هزار نامعقول هذيان اخترا ايتمشلردر برى‌ده بوسوزلريدر. وذكر اولنان امرادن غيرى جمع صدقات ايچون صحابهٔ كرامدن دخى چوق كيمسه‌يى مولى قيلمشلردر . اما اطراف ممالكه ارسـال بيوردقلرى ايلچيلر بونلردركه ذكر اولنور . روايت اولنوركه تاريخ هجرتك يدنجى سنه‌سى محرمنده بركونده آلتى كيمسه‌يى آلتى جانبه ارسال ايتمشلردر. قاضى عياض رحمة الله عليه شفاسنده امام واقديدن نقل ايتمشدركه

(ارسال)

ايليك بعض مشايخ ديديلركه رسـول اكرم حضرتلرى حال حيـاتده ووقت مماتده امتنـه بيـاض ثوبله امر بيوردقلرينك حكمتى بودركه ميت جعيتكاه ملائكه‌يه توجه صـددنده اولوب نته‌كيم مجلس عالى‌يه حاضر اولان كمسنه‌يه بياض ثوب افضـل اولديغى كبى ميته دخى بياض كفن افضلدر وحال حياتده بياض ثوب موتى مذكردر آنكيچون افضلدر دخى بياضده حياتك اثرى زياده ظـاهر اولمغله نظافته سـببدر وبياضـك لونى خلقتى اوزره باقيدر زيرا حضرت اللهك خلق ايتديكى شيئى تغيير مستحسن دكلدر مكر تغييرى مستحسن اولديغنـه دليل وارد اوله قص شارب ونسوان اللرينه قنه قويدقلرى كبى

الحديث السادس عشر

(حدثنا احمد بن منيع اخبرنا يحيي بن زكريا بن ابى زائدة اخبرنا ابى عن مصعب بن شيبة عن صفية بنت شيبة عن عائشة رضى الله تعـالى عنها) مصـنف بيورر بوحديث شريفى حضرت عائشـه‌دن درت واسطه ايله احمد بن منيع بزه خبر ويردى

ارسال اولنان کیمسه‌لرك هر بری نه طائفه‌یه کوندرلدی ایسه اول طائفه‌نك لسانی
کندویه فتح اولندی اول دلدن سویلکه بشلدی دیمشدر اول کوندردکلری ایلچی
عمرو بن امیهٔ ضمریدرکه حبشه ملکی اولان نجاشی‌یه ارسال اولنمشیدی ایکی مکتوب
شریف ویرمشلر ایدی برنده یازیلان نجاشی‌یی اسلامه دعوت ایدی وبریده ام
حبیبه‌یی کندیلره تزویج ایدیویرمك ایدی عمرو مکتوبلری صوندیغی کبی نجاشی
آلوب کوزلرینه سوردی و تواضعا تختندن اینوب یر اوستنه اوتوردی و دیار حبشه‌ده
اولان صحابهٔ کرام محضرنده کلمهٔ شهادت کتوروب مسلمان اولدی اکر قادر اولایدم
خدمت شریفلرینه واررردم دیدی اندن مکتوبلری براغاج حقه‌نك ایچنه قویوب
صاقلدی ومادامکه بو مکتوب شریفلر حبشه اراسنده‌در انلردن خیر وبرکت زائل
اولماز دیدی . ودحیة بن خلیفه‌یی روم پادشاهنه مکتوب شریفله کوندروب دین
اسلامه دعوت اتمشلر ایدی هرقل قصد اتمشیدیکه اسلامه کله طائفهٔ روم رضا
ویرمدیلر وهرقل زوال سلطنتدن خوف ایدوب هدایت میسر اولمدی . وعبدالله
السهمی‌یی کسرایه کوندرمشلر ایدی . وحاطب بن ابی بلتعه‌یی مقوقسه کوندرمشلر
ایدی . وشجاع بن وهبی بلقاملکی اولان حارث بن ابی شمره کوندرمشلر ایدی .
وسلیط بن عمروی هوذه‌یه وثمامة بن اثاله کوندرمشلر ایدی ثمامه‌یه هدایت میسر
اولوب اسلامه کلدی ذکر اولنان آلتی کیمسه که برکونده ارسال اولنمشلر ایدی
بونلردرکه بیان اولندی . وعمرو بن العاصی عمان پادشاهلری اولان حیفر وعبد آدلو
قرنداشلره ارسال اتمشلر ایدی ایکیسنه‌ده هدایت میسر اولوب ایمانه کلدیلر . وعلاء
ابن الحضرمی‌یی بحرین پادشاهی اولان منذر بن ساوی‌یه کوندرمشلر ایدی اولدخی
ایمانه کلمشدر . ومهاجر بن ابی امیه‌یی یمن بکلرندن حارث بن کلاله کوندرمشلر ایدی
وابوموسی الاشعری ایله معاذ بن جبلی تبوك غزاسندن دونشده یمن دیارینه ارسال
اتمشلر ایدی اولزمانده اکثر اهل یمن اسلامه کلمشلردر انلردنصکره حضرت علی
ابن ابی طالبی کوندرمشلر ایدی حجة الوداعده ملاقات ایلدیلر . وجریر بن عبدالله‌ی
ذی الکلاع وذی عمرو دیدکلری یمن بکلرینه ارسال اتمشلر ایدی مزبورلره هدایت
میسر اولوب اسلامه کلمشلردر وجریر دخی انلرده ایکن فخر کائنات صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلری سعادتله دار آخرته انتقال اتمشدر . وعمرو بن امیهٔ ضمری
مسیلمة الکذابه مکتوبله ارسال اولنمش ایدی وقیصر بکلرندن فروة بن عمروی دین
اسلامه دعوت ایچون کوندرلمش ایدی مزبور فروه ایمانه کلدی ورسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایمان کتوردیکنی مکتوبله اعلان ایتدی وخدمت
شریفلرینه برآت وبرقاطر وبرحار وبرقاچ پاره قماش وبر آلتونلو قفتان کوندردی
وهدایایی مسعود بن سعد نام کیمسه ایله کوندرمش ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم حضرتلری اول کیمسه‌یه اون ایکی وقیه کمش ویردی ووقیه دیو قرق درهمه
دیرلر * وجمع صدقات ایچون ارسال اولنان کیمسه‌لر تاریخ هجرتك طقوزنجی ییلنده

(قالت) حضرت عائشه بیوردی (خرج رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ذات غداة) رسول اکرم صباح وقتی سعادت خانه‌لرندن طشره چیقدیلر (وعلیه مرط من شعر اسود) اوزرلرنده سیاه قیلدن طوقنمش ازار اولدیغی حالده مرط میمك کسری وراءنك سکونیله ازار دیمکدر دیدی ابن العربی کرك ابریشمدن کرك صوفدن کرك کتاندن اولسون اما بو مقامده ذکر اولنان مرط سیاه قیلدن طوقنمش ایدی حتی بخاری ومسلم روایت ایتدیلرکه رسول اکرم حضرتلرینك برسیاه کساسی وار ایدی کاهی کیوب بن عبد عاجزم عبدلر کبی کیه‌رم دیو بیوررلر ایدی صلی الله تعالی علیه وسلم

الحدیث السابع عشر

(حدثنا یوسف بن عیسی اخبرنا وکیع اخبرنا یونس ابن ابی اسحق عن ابیه عن الشعبی عن عروة بن المغیرة ابن شعبة عن ابیه) مصنف بیورر بو حدیث شریفی مغیرة بن شعبه‌دن درت واسطه ایله یوسف بن عیسی بزه خبر ویردی مغیرة بن

غزوهٔ محرمده کوندرلمشلردر خصوص مزبور ایچون عیینة بن حصن فزاری بنی تمیم قبیله‌سنه کوندرلمشدر. وبریده وبعض قولده کعب بن مالکی اسلم وغفار قبیله‌لرینه کوندرلمشدر. وعباد بن بشر سلیم ومزینه قبیله‌لرینه کوندرلمشدر. ورافع بن مکیث جهینه قبیله‌سنه کوندرلمشدر. وعمرو بن العاصی فزاره‌یه کوندرلمشدر. وضحاك بن سفیان بنی کلاب قبیله‌سنه کوندرلمشدر. وبشر بن سفیان وبعض قولده نحام عدوی بنی کعب طائفه‌سنه کوندرلمشدر. وعبدالله بن اللتبیه ذنبان قومنه کوندرلمشدر. وسعد هذیم قومندن برکیمسه دخی کندی طائفه‌سنه کوندرلمشدر

﴿ فصل سابع ﴾

اول حضرتك مؤذنلری وخطیبلری وشعراسی وحادیلری بیاننده‌در. شویله معلوم اوله که رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك درت مؤذنی وار ایدی بریسی حضرت بلال حبشیدر که ابوبکر الصدیقك معتقیدر اوّل اذان اوقویان حضرت بلالدر. روایت اولنمشدر که رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن جهادك ثواب وفضیلتنی اشتمش ایدی فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندنصکره اذاندن فراغت ایدوب جهاده مشغول اولمق استدی حضرت ابی بکر الصدیق رضی‌الله عنه منت ایدوب کندی زماننده دخی اذان اوقوتدی. بعض روایتده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندنصکره خلفاء اربعه‌یه اذان اوقومدی همان برکره حضرت عمر رضی‌الله عنه شامی فتح ایتدیکی زمانده چیقدی اذان اوقودی صحابهٔ کرام بلالك اذانی اشیدنجه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی آکدیلر حتی شولقدر آغلایوب ناله وزاری ایتدیلر که طاغ وطاشی حرکته کتوردیلر رضی‌الله تعالی عنهم اجمعین تاریخ هجرتك اون یدنجی ییلنده دیار شامده وفات ایتمشدر سنّ شریفی آلتمشدن زیاده ایدی بعضیلر دمشقده وبعضیلر حلبده مدفوندر دیدیلر. بریسی دخی عمرو بن ام مکتوم حضرتلریدر که اعمی ایدی رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرندن مقدم مدینهٔ منوره‌یه هجرت ایدنلردندر. بری دخی سعد بن عائذدر که قبا ناحیه‌سنده پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه اذان اوقومشدر بعضیلر قولنجه انده اوقویان سعد بن عبدالرحماندر دیمشلر ومکة المکرمه‌ده ایکن مؤذنی ابو محذوره ایدیکه اسمی اوس بن معیر ایدی اللی طقوز تاریخنده مکة المکرمه‌ده وفات ایتمشدر رضی‌الله عنهم

وشعراسی اوچ کیمسه‌در. بریسی کعب بن مالکدر بریسی دخی عبدالله بن رواحه‌در. بریسی دخی حسان بن ثابتدر کفارك شعراسی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی حاشا هجو ایتدکجه بونلر جواب ویروب انلرك هذیانات واسنادلرینی دفع ایدرلردی خواجهٔ عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حضرت حسانه دعا ایدوب «اللهم ایده بروح القدس» دیو بیورمشدر. روایت اولنورکه حضرت جبرائیل علیه السلام حسانه تمش بیتده معاونت ایتمشدر وحدیث شریفده وارد اولمشدر که «ان جبرائیل

شعبه بیورر (ان النبی صلی‌الله تعالی علیه وسلم) تحقیق رسول اکرم (لبس جبة رومیة) جبهٔ رومیه کیدیلر جبه جیمك ضمی و بانك تشدیدیله ایکی قات دیکلمش ثوبدرکه ماینته پنبه وضع اولنمش اوله‌صوفدز اولدقده برقات اولور اما بزم دیارلریمزده ایکی قات پنبه‌لی‌یه حرقه تعبیر اولنور برقات اولورسه جبه تعبیر اولنور بو اصطلاح جدیددر جبهٔ رومیه نجبهٔ شامیه دیمکدر (ضیقة الکمین) مغیره بیوردیکه رسول اکرمك کیدکلری جبهٔ رومیه‌نك یکلری طار ایدی امام بخاری بیوردیکه رسول اکرم بو جبهٔ رومیه‌یی کیدکلری وقتده سفرده ایدی زیرا مغیره بیوردیکه رسول اکرمله سفرده‌ایدم بکا دیدیلرکه یامغیره صویك وارمی بن نعم یارسول‌الله دیدم راحله‌دن نزول ایدوب بندن مستور اولدقدنصکره کلدیلر المده اولان مطره‌دن بن صودوکدم رسول اکرم یوزینی والنی غسل ایتدیلر اوزرلرنده صوفدن برجبهٔ رومیه وار ایدی قوللرینی جبه‌نك یکلرندن چیقارمق مراد ایتدیلر ممکن اولمدی

مع حسان ماتافح عنی » دیو بیورلمشدر. یعنی تحقیقا جبرائیل علیه السلام حسانله‌در مادامکه حسان رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن کفارك کلامن دفع ایلر دیمکدر مراد کفاری هجو ایدوب شعرلرینك جوابنی ویرمکدر حسان رضی الله عنه یوزیکرمی بیل عمر سورمشدر وکندی باباسی ثابت وجدی منذر وباباسنك جدی حرام جمله‌سی یوز یکرمیشر ییل عمر سورمشلر ایدی‌اللی درت سنه‌سنده وفات ایلمشدر . وخطیبی ثابت بن قیس بن شماس ایدی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بونك ایچون اهل جنتدر دیو شهادت ایلمشدر اول حضرتك وانصارقومنك خطیبلری ایدی یمامه غزاسنده شهید اولمشدر .

حادیلری درت کیمسه ایدی . بریسی مذکور عبدالله بن رواحه ایدیکه سفرلرده اول حضرتك اوکنجه حدا ایلردی یعنی آوازایله خوب بیتلراوقور ایدی دوه‌لری شوق وحرکته‌کتوررر ایدی بری دخی عامر بن الاکوع ایدی خیبر غزاسنده‌شهید اولمشدر . بری دخی انجشه ایدیکه برسیاه قولدر غایت خوب حدا ایلردی حضرت انسدن مرویدرکه براءبن مالك ارلره حدا ایلرایدی وانجشه خاتونلره حدا ایلردی واشعار اوقوردی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انجشه‌یه «رویدك رفقا بالقواریر» دیو بیوردی. یعنی خاتونلر یانجه آواز ایلمکدن انجشه‌یی منع ایلدی بعضیلری ایتدیلر بوندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مراد شریفی آواز واشعار دکلکدن خاتون طائفه‌سنك کوکللرینه هوا کلسون دیمك ایدی دیدیلر بعضیلر دخی ایتدیلر دوه‌لر آواز اشیدنجه تیز تیز یورومکه باشلارلر خواتین طائفه‌سی سرعت حرکته تحمل ایده‌مزلر آنکیچون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قواریرله تعبیر بیوردی قواریر شیشه‌لر دیمکدر مراد خاتونلر شیشه‌لر کبیدر دوه‌لری قتی سورمه انلره انکسار کلسون دیمك ایدی دیمشلردر.

فصل ثامن

فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك آلات حربی بیاننده‌در شویله معلوم اوله‌که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك طقوز قلیجی وار ایدی برینك آدی مأبور ایدی اول مالك اولدیغی قلیج بو ایدی ومدینه‌یه هجرت ایتدکده کوتوردیکی قلیج بو قلیج ایدی دیمشلردر. برینك دخی آدی عضب ایدی بدر غزاسنه تشریف بیوردیغی زمانده سعد بن عباده کوندرمش ایدی. برینك آدی ذوالفقار ایدی اولدن عاصی بن منبه آدلی کافرك قلیجی ایدی بدر غزاسنده کافر قتل اولنوب قلیجی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واصل اولدی بو قلیج جمیع جنکلرده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن آیرلمز ایدی وپاشلغی ودپلکی وخلقه‌لری وتوقه‌لری وجب راستی کمشدن ایدی . برینك دخی آدی قلعی ایدی وقلع ضم قافله وفتح لامله بریردرکه مذکور قلیج اورادن کلمش ایدی . برینه

زیاده طار اولمغله جبه‌نك اسفللرندن مبارك قوللرینی چیقاروب جبه‌یی اوموزلری اوزرینـه براقوب آبدست الدیلر * امام مالك واحد وابو داود بیورد۔ یلرکه بو سفر تبوك غزاسی ایدی وابو داود بیوردیکه بو آبدست صباح نمازیچون ایدی حتی امام مسلم مغیره‌دن روایت ایتدیکه رسول اکرم آبدست آلوب جماعت محلنه توجه بیوردیلر کوردیلرکه ناس عشرهٔ مبشره‌دن عبدالرحمن بن عوفی امام ایتمشلر رسول اکرم واردقده مغیره دیدیکه عبدالرحمانی امامتدن چکمك استدم رسول اکرم انجتمه بیوردیلر رکعت اخیره‌ده رسول اکرم ادراك ایتدیلر عبدالرحمن سلام ویردکده رسول اکرم نمازینی اتمام ایتدیلر میرك شاه بیوررکه بو حدیثك فوائدندن بری بودرکه کفار دیارندن کلان ثیابله انتفاع جائزدر نجاستی متحقق اولمدقجه دخی قرطبی بیوررکه میته‌نك صوفی پاك اولدیغنه اشارت واردر زیرا جبهٔ معهوده صوفدن وشامیه ایدی اووقتده شام دار کفر ایدی وکفره‌نك

مأكولاتى ميته ايدى
بو حديثك فوائدندن برى
دخى بودركه صوف كيمك
جائزدر لكن امام مالك
بيورديكه صوفدن غيرى
ثوبى اولان كمسنه صوفى
ترك ايتمك اولادر زيرا
زهد ايله شهرتى متضمندر
وبو حديثك فوائدندن برى
سفرده يكى طار ثوب كيمك
مستحبدر زيرا حضرده
اصحاب كرامك ثوبلرينك
يكى واسع ايدى لكن صغوفدن
محافظه ايچون يكى طار ثوب
كيمك جائزدر اما اثوابك
يكلرينى افراطله بول ايتمك
بدعتدر صاحب نتف
ديديكه يك بر قارش مقدارى
بول اولمق كركدر زياده سى
بدعتدر

﴿ باب ماجاء فى عيش رسول الله صلى الله عليه وسلم ﴾

بو باب رسول اكرم حضر- تلرينك عيشلرى حقنده وارد اولان احاديث بيانندهدر تاج الاسامى نام كتابك صاحبى ديديكه عيش سبب حيات اولان شئ ديمكدر

﴿ الحديث الاول ﴾

(حدثنا قتيبة بن سعيد حدثنا حماد بن زيد عن ايوب السختيانى عن محمد

دخى بتار ديرلر ايدى . برينه دخى حتف ديرلر ايدى . برينه دخى مخذم ديرلر ايدى . برينه دخى رسوب ديرلر ايدى . برينه دخى قضيب ديرلر ايدى ومبارك جبه لرى يدى ايدى . برينه ذات الفضول ديرلر ايدى اوزون جبه ايدى بدر غزاسنده سعد بن عباده كوندرمش ايدى وبو جبه دركه ابو الشحم آدلو يهودى يه رهن قويوب برمقدار قرض آرپه آلديلر وبريله قدر مديون اولديلر . برى دخى ذات الحواشى . برى دخى ذات الوشاح . برى دخى سغديه ايدى . روايت اولنوركه بو سغديه ديدكلرى جبه اول جبه در حضرت داود على نبينا وعليه السلام جالوتى قتل ايتديكى زمانده كنديك مبارك آرقه سنده ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بنى قينقاع طائفه سندن آلمش ايدى . برينه دخى فضه ديرلر ايدى . بونى دخى اول طائفه دن آلمشلر ايدى . برينه دخى بتراء ديرلر ايدى قيصه جق جبه ايدى . برينه دخى خرنق ديرلر ايدى احد غزاسنده فخر كائنات عليه افضل الصلوات حضرتلرى ايكى جبه كيمش ايدى بريسى ذات الفضول بريسى فضه ايدى وخيبر غزاسنده دخى ايكى جبه كيمشلر ايدى بريسى ذات الفضول بريسى سغديه ايدى مبارك يايلرى آلتى قبضه ايدى . بريسنه زوراء ديرلر ايدى و اوچى بنى قينقاع غنيمتندن ايدى . انلرك برينه روحاء . برينه صفراء . برينه شوحط ديرلر ايدى . وبر يايلرينك آدى دخى كتوم ايدى احد كوننده اوفاندى دخى قتاده آلدى . برينه دخى سداد ديرلر ايدى * وبردانه تركشلرى وار ايديكه باغى قايشدن ايدى اوچ دانه حلقه سى و صويه سى كمشدن ايدى * واوچ قلقانى وار ايدى . برينه زلوق ديرلر ايدى . بريسنه فتق ديرلر ايدى . بريسى دخى برقلقان ايديكه ارمغان كتورمشلر ايدى اوزرنده برطوشانجل شكلى وار ايدى بعضيلر قوچ صورتى وار ايدى ديمشلردر فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مبارك اللرينى اول صورتك اوستنه قودى دخى صورت محو اولدى اثرى قالمدى ديمشلردر * ودرت كوندرى وار ايدى . برينه مثوى . برينه مثنى ديرلر ايدى . وايكيسنك آدلرى معلوم اولمامشدر * وايكى حربه سى وار ايدى . بريسى بيوك حربه ايدى بيضاء ديرلر ايدى . بريدخى كوچك حربه ايدى اكا عنزه ديرلر ايدى صحراده نماز قيلديغى زمانده اوكنه ديكرلر ايدى . وايكى مغفرى وار ايدى . برينه سبوغ . برينه موشح ديرلر ايدى بو ذكر اولنان آلات حرب وقتال ايدى بونلردن غيرى دخى اسبابدن برفسطاطلرى وار ايدى فسطاط ديو برنوع چادره ديرلركه اول ديارده استعمال اولنور وبرمحجنلرى وار ايدى ومحجن ديدكلرى بر اكرى باشلى چوماقدر دوه يه بندكلرى زمانده اوكلرينه آصارلر ايدى وبرعصالرى وبرسردسته لرى وار ايدى . وبرقاچ قدحلرى وار ايدى وقدحدن مراد شول اوسكره لردركه انلردن صو وشربت ايچيلور . برينه ريان . برينه مغيث ديرلر ايدى . برينك دخى اوچ يرندن كوش زنجيرجكلر باغلانمش ايدى . بريسى دخى اغاجدن ايدى . برى صرچه دن ايدى وبرچناقلرى وار ايدى طاشدن

يونلمش ايدى مخضب ديرلردى وبر باقر طاسلرى وارايدى وبرصوقابى وارايديكه اكا صادره ديرلر ايدى وبر قاب دخى وار ايدى توجدن ايدى ايچنده غسل ايدرلردى وبرياغ قويه‌جق قاب وار ايديكه طائفۀ عرب اكا مدهن ديرلر ايچنه برپاره زيت ياغى ياخود كل‌ياغى يا بومقوله برياغ قويارلر دخى كنديلره سوررلر ايدى وبرظرف ايچنده آينه‌لرى ومقراضلرى ومسواكلرى وارايدى وبرطراقلرى وارايديكه دكز بغه‌سى قابندن‌ايدى وبرسورمه‌دانلرى وارايدى اويقويه‌واره‌جق زمانده مبارك كوزلرينك هر برينه اوچركره سورمه چكرلردى وبر تيموردن خاتملرى وار ايدى اوستنه كموش قاپلانمشيدى وايكى اولچكلرى وار ايديكه اول ديارده برينه صاع ديرلر وبرينه مد ديرلر وبرسريرلرى وار ايدى اياقلرى ساج ديدكلرى اغاجدن ايدى وبركوشدن خاتملرى وار ايديكه قاشى دخى كموشدن ايدى اوستنه محمد رسول‌الله‌قازلمشيدى . روايت‌ايدرلركه خاتمى اول صاغ اللرينه طاقارلردى صكره‌دن صول‌اللرينه طاقاغه باشلاديلر وبرقطيفه‌لرى وار ايدى‌قطيفه ديدكلرى بر خاولى بزدر اوست قفتانى ايدرلر ابريشمدن اولان قطيفه دكلدر. وبر دريدن دوشكلرى وار ايدى يوك يرينه ايچنه ليف طولمشيدى.واچ ادكلرى وار ايدى مقوقس‌كوندرديكى هدايادن ايدى واوچ‌جبه‌لرى وارايدى . برى‌يشيل سندسدن ايدى‌جنكده كيرلردى . برآق عمامه‌لرى . برسياه عمامه‌لرى . بر ردالرى وار ايدى صلى‌الله تعالى عليه وسلم وعلى آله واصحابه اجمعين

فصل تاسع

پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك آتلرى ودوه وسائر طوارلرى بياننده‌در.شويله معلوم اوله‌كه رسول اكرم ونبى محترم صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك برقاچ آتى وار ايدى غزا ايچون بسلنور ايدى . برينه سكب ديرلر ايدى معناسى غايت اشكن ديمكدر اول مالك اولديغى آت بو ايدى رنكى ياغز و بعضيلر سياه ايدى ديمشلردر وآلنى صقر ايدى واياقلرى‌سكل ايدى صاغ اياغى سكل دكل ايدى . برينه دخى مرتجز ديرلر وكشنديكى‌زمانده صوتى كوزل ايدى آنكچون مرتجز ديمشلر ايديكه لونى بياض ايدى . برينه دخى ظراب ديرلر ايدى فروة بن عمر الجزامى پيش كش ويرمش ايدى . برينه دخى لحيف ديرايدى بيوك وسمزآت ايدى كوياقويروغى يريوزينى اورترايدى انكچون لحيف دينلمش ايدى بونى ربيعة بن‌ابى‌البراء پيش كش ايتمشيدى . برينه دخى لزار ديرلرايدى بونى مقوقش كوندرمش ايدى . برينه دخى ورد ديرلر ايدى آل آت ايدى براعرابيدن يكرمى دوه‌يه صاتون آلمشلرايدى . برينه دخى سبحه‌ديرلر ايدى سكرتديكى زمانده اوك آياقلرينى كوزل آتديغيچون يوز لجه تشبيه ايدوب سبحه دينلمشيدى اصل سابح يوز كچ ديمكدر صكره‌دن بو مقوله آته اطلاق اولنمشدر پس بوذكر اولنان يدى آتده اتفاق‌واردر كيمسه‌نك بونده نزاعى يوقدر امابعضيلرقتنده

بن‌سيرين)مصنف‌بيورر بوحديثى‌محمد بن سيريندن ايكى واسطه ايله قتيبه بزه خبرويردى‌مذكورمحمدبن سيرين جليل‌القدر تابعيدر حضرت انسك غلاميدر مكاتب‌طريقيله ازاداتمشدر ائمۀ‌سته‌مشايخندندرخوش لقا ولطيفه كوى وتعبير رؤياده بى نظيردر التى اولادى‌وارايديكه هربرى محدثلردر محمد سعيد انيس يحيى حفظه كريمه حكايت اولنوركه صاحبة‌الجمال بر خاتون‌وارايدى‌ابن‌سيرينى كندويه دعوت ايتدكده ابن سيرين امتناع ايدوب واقعه‌سنده كورديكه بر صبيح الوجه كمسنه كلوب اغزينه بزاقى القا ايلدى وبيورديكه ياابن سيرين‌بن يوسف بن يعقوبم سن بكا عفتده شريك اولدك بعد اليوم رؤيا تعبيرنده دخى‌بنم ايله شريك اول بيوردى چون ابن سيرين خوابدن بيدار اولدى كندوبى تعبير واقعه‌ده سر افراز بولدى حتى تعبيراتى كتابلرده مسطور ومشهوردر يوز اون تاريخنده وفات ايتدى رحمه‌الله تعالى(قال) ابن‌سيرين‌بيوردى(كناعند ابى‌هريرة)بزابى هريره‌نك

بونلردن غیری برقاچ آتلری دخی وارایدی . برینه بحردیرلرایدی فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یمن تاجرلرندن صاتون آلمشیدی برکره قوشدیلر دخی کچدی ومبارك الیله یوزینی سیلوب « ما انت الابحرا » دیو بیوردی اورادن آدی بحر قالدی طائفهٔ عرب جوشلو آتلری بحرله وصف ایدرلر ایدی. ابن‌اثیر قولنجه مذکور آتك طونی یاغز ایدی . برینك دخی آدی رسجل ایدی . برینك دخی آدی ذواللمه ایدی بکسرلام وتشدید میمله . برینك اسمی ذوالعقال ایدی ضم عینله وتشدید قافله . برینك آدی سرحان ایدی . برینك آدی طرف ایدی . برینك آدی مرتجل ایدی . برینك آدی مرواح ایدی ریحدن مشتقدر سرعت سیری ایچون تسمیه اولنمشیدی دیدیلر . برینه دخی ملاوح دیرلر ایدی . برینك دخی آدی مندوب ایدی . برینه دخی نجیب دیرلر ایدی وایکی آتلری دخی وارایدی . برینه یعبوب وبرینه یعسوب دیرلر ایدی وبوذکر اولنان آتلرك جمله‌سی بر زمانده جمع اولمش دکلدر بلکه تمام عمر شریفلرنده مالك اولدقلری آتلر بونلردر دیمکدر ودوه‌لری بونلردرکه ذکراولنور سعادتله بندیکی دوه‌لرك . برینه قصوی . برینه عضبا . برینه جذعا . عضبا دیدکلری دوه شویله یوکرك ایدیکه اصلا کچلمز ایدی برکون براعرابی کاوب برقعودله قوشوب عضبایی کچدی وقعود چوبانك شول دوه‌سیدرکه هرخدمته آنی قوللانه بویله واقع اولنجه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیکه « ان حقا علی الله ان لایرفع من الدنیاشیئاالاوضعه » یعنی حق تبارك وتعالی حضرتلرینك عادت کریمه‌سنده مقرردرکه دنیاده هرنسنه‌یی که اعلی قیلمش اوله آنی ادنی ایلیه دیمك اولور. حاصلی مخلوقاتدن هرنسنه که کالن بوله لابد اکا تدنی مقرردر دیمکدر وبدر غزاسنده ابوجهل لعینك بردوه‌سی وار ایدی بورننه زینت ایچون کموش حلقه‌لر طقلمش ایدی اول دوه‌یی فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری جنك کونی آلمش ایدی حدیبیه کوننده مشرکلری قاقتق ایچون انی کعبه‌یه هدی کوندرمشلردر * وقرق بش عدد صاغیلور دوه‌لری وار ایدی انی سعد بن عباده کوندرمش ایدی * ویوز رأس قیونی ویدی رأس صاغیلور کچیسی وارایدی ام ایمن خاتون کوزه‌در ایدی . رضی الله عنها

فصل عاشر

رسول‌الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه اطراف ملوك و امراسندن کلان ایلچیلر بیانده‌در. علماء سیر رحمهم الله ذکرایتدکلری اوزره رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنه التمشدن زیاده ایلچی کلمشدر. جمله‌دن بریسی هوازن ایلچیسیدرکه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری هوازن طائفه‌سنی هزیمت ایدوب مالارینی واسیرلرینی آلدی دخی جعرانه دیدکلری یرده قودی و کندیسی سعادتله طائف مملکتنه کتدی وطائفدن رجوع ایدوب ینه جعرانه‌یه کلدکده غنایمی قسمت ایتدکدن صکره هوازن طائفه‌سنك اشرافندن طقوز کیمسه خدمت شریفلرینه

(ایلچیلکله)

یانده ایدك (وعلیه ثوبان ممشقان بن من کتان) حال بوکه ابو هریره‌نك اوزرنده کتان بزندن آشوبویه‌سیله بویانمش ایکی ثوب وارایدی (فتمخط) ابو هریره بورنی سیلدی (فی احدهما) اول ثوبك برینه (فقال) پس ابوهریره بیوردی (بخ بخ یتمخط ابو هریرة فی کتان) به‌به کتان بزینه ابو هریره بورنی سیلدی (لقدرأیتنی) والله بن کندیمی کوردم ایدم (وانی لاخر) سجده ایلین کیسنه‌نك هیئتی کبی زمین اوزره قپانمش (فیمابین منبر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم و حجرة عائشة) مسجد شریفنده منبر شریف ایله حجرهٔ عائشه بیننده (مغشیاعلی) بیخود اولدیغم حالده (فیجیء الجائی) پس برآدم کلسه بنی بوحالده کوردکده (فیضع قدمه علی عنقی) اول آدم ایاغنی بوغازیمه بصار ایدی (یری ان بی جنونا) اول ایاغنی بوینمه بصان کمسه بنی مصروع ظن ایدردی (ومابی جنون) حال بوکه بن مصروع دکلم (وماهو) بنم مسجد شریفده منبر ایله حجرهٔ عائشه‌نك بیننده سجده ایدر کبی زمینه

ایلچیلکله کلوب مسلمان اولدیلر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بیعت ایدوب ایتدیلر یارسول الله آلنان اسیرلر ایچندهسزی امزرمش خاتونلر واردرحاصلی رضاعا انالرك وقزقرنداشلرك وعمهلرك وخالهلرك واردر دیدیلر انلرك حرمتنه اسیرلرك خلاصنی استدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری ایتدی غنائم قسمت اولنمشدر امان سزك ایچون مسلمانلردن طلب ایدهیم دیدی آندن ایتدی قنغی نسنه سزه احبدر اسیرلریکزیمی اختیار ایدرسز یوقسه ماللریکزیمی دیو بیوردی آنلر ایتدیلر یارسول الله چونکه بزی مختار قیلدك بزه آدملریمز کرکدر قیونده ودوهده سوزیمز یوقدر دیدیلر آندن فخر عالم ایتدی شول اسیرلر که بنی هاشم اللرندهدر آنلر سزك اولسون وشونلر که سائر طائفهده در بز اول مسلمانلره سویلیهلم سز دخی سویلیك واسلامکزی اظهار ایلیك اوله که آنلرده خلاص بولهلر دیمکی کوستردی وکندولری اویله نمازینی قیلدقدنصکره هر قومك خطیبلرینی دعوت ایدوب خصوص مزبوری مسلمانلره ابلاغ ایدوب اسیرلرینی رد ایتمك ایچون ترغیبه امر بیوردی وکندولری دخی شفاعت ایدوب کندولرده وغیریلرده اولان اسیرلری خلاص ایتدیلر . بریسی دخی ثقیف ایلچیسیدر تبوك غزاسندنصکره کلمشلر ایدی . ثقیف اول قومدرکه طائف مملکتنده ساکن اولورلر . بونك تفصیلی بودرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طائفدن دوندیکی زمانده بعض کیمسهلر یارسول الله ثقیف طائفهسنه بد دعا ایله دیمشلردی زیرا اصحاب کرام طائف غزاسنده آنلردن چوق جفا چکمشلر ایدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اسلامه کلدکلرینی استر ایدی بد دعا ایتمدی خیر دعا ایدوب یارب ثقیف طائفهسنه سن هدایت ایله وآنلری سن اسلامه کتور دیو بیوردی واولزمانده که فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طائفدن دونوب کیدردی عروة بن مسعود نام کیمسه قوم مزبورك ارالرندن چیقوب پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه مدینهیه کیرمدن یتشوب ایمان کتوردی ویینهدونوب قومی اراسنه کتمکه اجازت آلدی وقتا که کندو قومی ایچلرینه کیردی برفوقانی مسکنی وارایدی اوزرینه چیقدی وکندو اسلامنی قومنه اظهار ایدوب انلری دخی دینه دعوت ایلدی خلق اوشدیلر اطرافنی آلوب هر جانبندن اوقه طوتدیلر آخر اوراده عروهیی شهید ایتدیلر . بونك اوزرینه برقاچ آی کچدی آخر مشورت ایدوب ایتدیلر بزم اطرافزده اولان طائفهٔ عربدن اسلامه کلمدك کیمسه قالمدی بونلر بزه هجوم ایدرلر ایسه بزم مقاومته طاقتمز یوقدر همان اولی بودرکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه ایلچی کوندهروب مصالحه ایدهلم دیدیلر اندن برار کیمسهلردن برقاچ کشی ایله عبد یالیل دیدکلری بنام کیمسهیی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه ایلچی کوندردیلر مدینهیه کلدکلری زمانده فخر عالم حضرتلری امر ایلدی مسجد شریف قربنده برچادر قوردیلر ومزبورلری آنده قوندردیلر ومابینده مصلحت

قپانوب بیخود اولوب بر آدم کلسه بنی مصروع ظن ایتمسی (الاجوع) انجق اچلقدن ایدی دیو ابو هریره حضرتلری فقرنی بیان بیوردی معلوم اوله که حضرت ابو هریره رضی الله تعالی عنه وقت سعادتده اصحاب صفهدن اولوب بعده ایکی قرمزی قپامه کیوب کندینی اهل دنیا اولدم ظنیله کندیلرینك اولکی فقرلرینی ذکر ایدوب اول قپامهسنك برینه بورنی سیلوب زینت دنیایی تحقیر ایتدیلر بز بیچارهکان حال وشانمزی تفکر ایدهلم ابن حبان روایت ایدرکه ابو هریره بیوررلر اوچ کون مقداری اصلا طعام ایتمدم جوعك غلبهسندن بی تاب اولدم صبیان ابو هریره مصروع اولمش دیو سویلرلر ایدی اتفاقا رسول اکرم حضرتلری اصحاب صفه ایچون برکاسه ترید کتور- دیلر اصحاب صفه اکل ایتمکه شروع ایتدیلر بن دخی بنی دعوت ایدهلر دیو کندیمی کوستردم امان قیلدا ایجیه قدر اصحاب کرام قالقدیلر کاسهده برشیٔ قالمامش الاکنارنده تریدذن اثر قالمش پس رسول اکرم

آدميسى اولان سعد بن العاصى ديدكلرى كيمسه ايدى حاصل كلام كلان مسلمان اولديلر وعهدنامه لرى يازلدى اما رسول الله حضرتلرندن برقاچ نسنه مراد ايدنديلر بوايديكه ثقيف اراسنده اولان لات ديدكلرى صنم اوچ ييله دكين ييقلميه . برى دخى بوايديكه كندولره نماز باغشلانه نماز قيلميه لر . برى دخى بوايديكه كيروقالان صنملرينى كندولرى اللريله پاره ليه لر غيرى كيمسه كلوب پاره لميه پيغمبر عزعليه الصلاة والسلام حضرتلرى ايتدى صنملريكزى كندى اللريكزله پاره ليك آخر كيمسه پاره لمسون اما لات طورمغه طورمغه رضام يوقدر همان ييقلمق كركدر وبردينده كه نماز اولميه انده خير يوقدر ديدى ومنبورلرك اراسنده عثمان بن العاصى اوزرلرينه امير نصب ايدوب كوندردى وابوسفيان ابن حربى ومغيرة بن شعبه يى منبورلريانجه بيله ارسال ايتديكه واره لر لاتى ييقه لر . روايت اولنوركه ثقيف مملكتنه واردقلرى زمانده مغيره رضى الله عنه الينه برقازمه آلدى دخى لاتى ييقمغه باشلدى ثقيف قومنك قاريلرى باشلرى آچيق آغليه رق كلديلر مغيره قازمه يى اوردى صنمى پاره پاره ايلدى واوزرنده اولان آلتوندن وانجودن نه وار ايسه آلدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كلديلر وامير نصب اولنان عثمان بن ابى العاصيدن مرويدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بنى ثقيف قومنه امير نصب ايتديكى زمانده خدمت شريفلرينه كلان طائفه ده بندن كوچك كيمسه يوق ايدى انك ايچون بويله ايتديلر ايديكه بن سورة البقره يى اوقومش ايدم بن ايتدم يارسول الله اوقوديغم خاطرمدن كيدر نسيانم واردر ديدم مبارك الينى كوكسم اوستنه قودى دخى « اخرج ياشيطان من صدر عثمان » ديو بيوردى . يعنى ياشيطان عثمانك كوكسندن طشره چيق اندنصكره هرنه كه ازبرلمك مراد ايدندم ايسه اصلا خاطرمدن كيتمدى ديو بيوردى . صحيح مسلمده عثمان بن ابى العاصيدن مرويدركه ايتدى خواجهٔ صاحب كرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه ديدمكه يارسول الله اوقومقده ونماز قيلمقده شيطان كلور مانع اولورمى ايتدى اول بر شيطاندركه اكا حنزب دينلور قچن دويديغك وقت آندن استعاذه ايله وصول يانكه اوچ كره توكور ديو بيوردى بنده بيورديغى كبى ايتدم اول حال بندن كيتدى ديدى . بريسى دخى بنى عامر قومنك ايلچيسيدر ابن اسحق رحمة الله عليه ايدر پيغمبر عز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى تبوك غزاسندن كلدى دخى ثقيف طائفه سندن ايلچى كلوب بيعت ايلدى واسلامه كلديلر اندنصكره همان اطرافدن قبائل عربك ايلچيلرى كلمكه باشلدى وخلق طورميوب بلوك بلوك دين اسلامه كيررلر ايدى بو اثناده ايكن بنى عامر بن الطفيل واربد بن قيس وخالد بن جعفر وحيان بن اسلم كه قومك رئيسلرى وشياطينى ايديلر فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ايلچيلكه كلديلر وعامر بن طفيلك نيتى بوايديكه رسول الله حضرتلرينك وجود شريفلرينه برضرر يتشديره اربد ايتدى محمده واردیغمز زمانده بن مصاحبته باشليوب يوزينى سندن يكا دوندرديكم كبى سن قليجله اوزرينه حمله ايده سك ديدى اندن

(كلوب)

بنى كورد كده مبارك پارمقلر ينى وضع ايدوب كاسه ده بر لقمه مقدارى جمع اولوب اول لقمه يى مبارك پارمقلريله بكا ويروب كل بسم الله بيورديلر الله حقيچون اول لقمه يى اكل ايتدم ومرادم اوزره طويدم ديوابوهريره بيورديلر رضى الله تعالى عنه

﴿ الحديث الثانى ﴾

(حدثنا قتيبة بن سعيد حدثنا جعفر بن سليمان الضبعى عن مالك بن دينار) مصنف بيورر بوحديث شريفى بر واسطه ايله مالكدن قتيبه بزه خبر ويردى لكن مالك بن دينار تابعيندندر بومثللو حديثه مرسل ديرلر اهلنك معلوميدر (قال) مالك بن دينار ديدى (ماشبع رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم من خبز قط ولا من لحم) رسول اكرم حضرتلرى اتمكدن ولحمدن طوعديلر (الاعلى ضفف) لكن ضفف اوزره طويديلر (قال مالك ابن دينار ديدى (سألت رجلا من اهل البادية) اهل باديه دن بركسنه يه سؤال ايدوب ديدمكه (ما الضفف) ضففك معناسى ندر (قال) رجل مذكور ديديكه (ان يتناول مع الناس) ضفف

كلوب فخر عالم حضرتلرينه ملاقات ايتدكلرى زمانده عامر لعين بعض كلمات ايدوب دونديكى زمانده رسول اكرم ونبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى آردنجه بد دعا ايدوب حق تبارك وتعالى حضرتلرينى عامر! اوزرينه حواله قيلدى ملعونلر طشره چيقدقده عامر اربده نيچون بنم ديديكمى ايتمدك ديدى اربد ايتدى هر باركه ديديكك ايتمكه قصد ايتدم سنى آنكله ايكيمز اراسنده كوردم سنى قلجله چاله يمى ديدى اندن يوله كيردكلرى زمانده حق جل وعلا حضرتلرى عامر ديدكلرى لعينه طاعون كوندردى بوينده طاعون چيقوب جاتى جهنمه اصمارلدى . بريسى عبدالقيس ايلچيسيدر وعبدالقيس قبائل عرب ايچنده بربيوك قبيله در بحرينده ساكن اولورلر عبد القيس بن افصايه منسوبلردر. صحيح بخاريده ابن عباس رضى الله عنهما حضرتلرندن مرويدركه عبدالقيس ايلچيسى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كلديلر فخر عالم افنديمز « مرحبا بالقوم غير خزايا ولاندامى » ديو اكرام ايتدى. معناسى كلان طائفه يه مرحبا شول حالده كه آنلر ذليل وحقيره مبتلا اولميه لر ديمكدر لسان عربده بو كلام كمال عزت واكرامدر حاصلى خوش كلديلر صفا كلديلر قدم كتورديلر ديمك كبيدر اندن اول طائفه ايتديلر يا رسول الله بزمله سزك ما بينمزده مضر قبيله سى مشركلرى واردر بز سكا اشهر الحرمدن غيرى زمانده كلوب واصل اوله مزز بزه برنسنه بيوركه آنى ايشلديكمز تقديرجه جنته كيره لم وبزدن اوته اولان قومى آكا دعوت ايده لم ديديلر اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى « آمركم باربع وانهاكم عن اربع آمركم بالايمان بالله وحده هل تدرون ما الايمان بالله شهادة ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله واقام الصلاة وايتاء الزكوة وصوم رمضان وان تعطوا من المغانم الخمس وانهاكم عن اربع ما انتبذ فى الدباء والنقير والحنتم والمزفت فاحفظوهن وادعوا اليهن من وراءكم » معناسى سزه درت نسنه امر ايده رمكه انلرى ايشليه سكز ودرت نسنه دن نهى ايده رمكه انلرى ترك ايده سكز اول درت نسنه كه امر ايده رم ايمان باللهدر ايمان بالله نه ايديكن بيلورميسكز اول حق جل وعلا حضرتلرينك وحدانيتنه شهادت ايتمكدر ونماز قيلمقدر وزكوة ويرمكدر ورمضان اوروجنى طوتمقدر وغنيمتلردن خمس امر ايده رم ودرت نسنه دن سزى نهى ايده رم دباده ونقيرده وحنتمده ومزفتده اولان شربتلردن نهى ايده رم ديمكدر . بو ذكر اولنان درت اسم درت نوع قابك اسمليدركه طائفهٔ عرب شرابى انلرده ايدرلرايدى. اولا دباء ديدكلرى قباقدر. ونقير اغاجدن اويولمش برقابدركه ايچنده شراب ايدرلر. وحنتم دخى بريشيل دستيدر . ومزفت زفتلو دستيدر وبو ظرفلر ذكر اولنمقدن مراد بونلرده ايتدكلرى شرابلردن نهى ايتمكدر عادت عربده شراب بو ظرفلرده اولمغين بونلر مذكور اولمشدر يوقسه هر قنغى قابده اولورسه اولسون بهرحال شراب مسكر اولدقدنصكره حرام ايديكى مقرردر وحج بيت الله ذكر اولنمديغى انكيچون ايديكه مذكور ايلچيلر كلديكى زمانده

ديو ناس ايله معاً طعام تناول اولنمغه ديرلر يعنى حديث شريفك معناسى رسول اكرم حضرتلرى خبزدن ولحمدن تناول ايتدكلرى وقتده ناس ايله تناول ايدرلر ايدى شبعدن مراد ثلث بطن مقدارى ديمكدر يعنى معده نك اوچ بلوكندن بربلوكى طوله جق مقدارى معلوم اوله كه مصنف ابو هريره حديثنى ومالك بن دينار حديثنى ذكردن مرادى بودر كه رسول اكرم حضرتلرى واصحاب كرام فقرى اختيار ايدوب وسعت معاشدن حذر بيوردقلرينى بياندر معلوم اوله كه رسول اكرم حضرتلرينك فقرى اختيار ايتملرى امت مرحومه لذائذ دنيويه يى ترك ايدوب كليا لذائذ اخرويه يه ميل ورغبت ايتسونلر ايچوندر زيرا رسول اكرم حضرتلرينه خزائن سموات وارض عرض اولندى وبطحا التون اولسون مراد يكزجه صرف ايدك سؤال وحساب يوقدر دينلدى پس رسول اكرم حضرتلرى قبول ايتميوب فقرى اختيار بيوروزديلر حاشاثم حاشا فقر ضرورى ايله فقر ظن ايتميه سك زيرا كفردر اون سكز

بيك عالم بلكه ماسوى الله
تعالى جملهسى رسول اكرم
صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلريچون خلق
اولنديغى معلوم ومسلمدر

﴿ باب ماجاء فى خف رسول الله تعالى عليه وسلم ﴾

بو باب رسول اكرم حضر-
تلرينك خفلرى حقنده
وارد اولان احاديث
بياننده در خف ادك ديمكدر

﴿ الحديث الاول ﴾

(حدثنا هناد بن السرى
حدثنا وكيع عن دلهم بن
صالح عن حجير بن عبدالله
عن ابى بريدة عن ابيه)
مصنف بيورر بو حديثى
بريده دن درت واسطه ايله
هناد بزه خبر ويردى بريده
رضى الله تعالى عنه حضر-
تلرى رسول اكرم حضر-
تلرى مكه دن مدينه يه
هجرت ايتدكده غميم نام
موضعه كلدكده بريده
سكسان قدر كسنه ايله كلوب
شرف صحبتله مشرف
اولديلر يتسو نمازيتى رسول
اكرم حضرتلرينك
خلفنده اداء ايدوب قومى
جانبنه روان اولديلر احد
غزاسندنصكره مدينه يه
كلوب بر قاچ غزاده حاضر
اولديلر و مدينه ده رسول
اكرم حضرتلرى بقايه

هنوز حج فرض اولنمامش ايدى زيرا بونلر طقوزنجى سنه ده كلمشلر ايدى وحج اونجى ييلده فرض قلنمشدر وعبدالقيس ايلچيسى بوندن اول بركره دخى كلمشلر ايدى واول كلشلرى بشنجى سنه ده ياخود بندن مقدم ايدى اولزمانده اسلامه كلمشلردر ديديلر. صحيح بخاريده بيورلمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مسجد شريفندنصكره اول جمعه قلنان مسجد عبدالقيس مسجديدر دينلمشدر. فتح البارى صاحبى رحمة الله عليه بيورمشدركه بو قول دلالت ايلركه عبد القيس قبيلهسى جميع قبائلدن اول اسلامه كلمش اولهلر. بريسى دخى بنى حنيفه ايلچيسيدر وبونلرله مسيلمة الكذاب بيله كلمش ايدى انصار قومندن بنى نجار جماعتى اراسنده برخاتونك اوينه قونديلر اندن مسيلمهيى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كتورديلر كلوب سويلدى ومرادن ديلدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مبارك النده بر خورما چبوغى وار ايدى ايتدى اكر شو چبوغى بندن ديلمش اولسك سكا وير مام ديو بيوردى وبويله بيوردقلرينك اصلى اول ايديكه بوندن مقدم مسيلمه ديدكلرى ملعون دعواى نبوت ايدوب سنكله بنى شريك ايتديلر ديو رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه مكتوب كوندرمش ايدى لعينك صورت مكتوبى بودر « من مسيلمة رسول الله الى محمد رسول الله امابعد فانى قداشركت معك فى الامر وان لنا نصف الامر ولقريش نصف الامر» معناسى تحقيقا بن سنكله نبوت خصوصنده شريك قلندم مصلحتك يارسى بزم وياريسى قريشكدر ديمك اولور اندن مكتوبى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه واصل اولنجه امر ايلدى جواب يازديلر. صورت مكتوب شريفلرى بودر « من محمد رسول الله الى مسيلمة الكذاب سلام على من اتبع الهدى * امابعد فان الارض لله يورثها من يشاء من عباده والعاقبة للمتقين » بونك محصلى اولدركه ارض حق تعالى حضرتلرينك ملكيدر آنى قوللرندن ديلديكى كيمسهيه ويرر يعنى روى زمينده تدبير وتصرفى اختيار ايتديكى قولنه تفويض ايلر كيمسهنك دعواسى وجهله اولمز وعاقبت جيده تقوى اهلنكدر ديمك اولور . روايت اولنوركه مسيلمۀ لعين كندو قومنه نمازى باغشلدى وشرب خمرى وزنايى حلال قيلدى ومعجزات كوستريرم ديو بر دانه يومورطهيى بر آغزى طار شيشهنك ايچنه قويدى صكره حيلهسنى دويوب رسواى ايتديلر. انك صنعتى بودركه بر مقدار سرت سركهنك ايچنه برپاره نوشادر قويوب ازيلدكدنصكره هنوز طوغمش بر دانه يومورطهيى كتورب ايچنه براقورلر بر كون بركيجه طورر وشويله يومشاق اولوركه بر فندق صيغهجق دلكدن كيرمكه قابل اولور اندن شيشهنك ايچنه قويدقدنصكره اوزرينه بر پاره صغوق صو دوكرلر ينه طوكار بياغى يومورطه اولور ورسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك معجزاتندن بونلرى ايشتمش ايديكه بر كون بر صويى آزقيونك ايچنه توكوردى قيونك صويى چوغالدى وخيبر غزاسنده حضرت علينك كوزلرى آغريردى فخر عالم حضرتلرى بر مقدار كوزينه توكورديكى كبى آچلدى بفضل الله

(اصلا)

اصلا آغرممش كبى اولدى و مدينه‌يه هجرت ايدر ايكن يولده برقارينك سوريدن قالمش برآرق وخسته قيونك ممه‌سنه مبارك اليله ياپشديغى كبى وافرسود ويردى مسيلمهٔ لعين دخى بومقوله معجزات اظهار ايتمك استيوب برقيونك ايچنه توكوردى قيونك صويى بالكليه قورويوب رسواى اولدى وبرحريفك كوزلرينه توكوردى كوزلرى كوراولدى وبرقيونك ممه‌سنه ياپشدى ممه‌سى قورودى عاقبت يمامه‌جنكنده ملعونى قتل ايتديلر وفخر كائنات عليه اكمل التحيات حضرتلرينك خدمت شريفنه كلان ايلچيلرك . بريسى دخى طى قبيله‌سنك ايلچيسيدر وبونلرك ايچنده اولولرى زيد الخيل ديدكلرى كيمسه ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اسلامه دعوت ايلدى جمله‌سى مسلمان اولديلر واسلاملرى كوزل اولدى شويله روايت اولنوركه رسول‌الله صلى الله تعالى عليه‌وسلم حضرتلرى ايتدى هربارکه طائفهٔ عربدن بكا بركيمسه‌يى فضل ايله وصف ايتسه‌لر كلديكى زمانده ديدكلرندن اكسك بولوردم اما زيدى ديدكلرندن آرتيق بولدم وآدينى زيد الخير قودى اندن مزبورلر دونوب مملكتلرينه كيدركن نجدولايتى صولرندن برينه يتشدكده زيده حمى عارض اولوب وفات ايلدى وبعض علماقولنجه حضرت عمر خلافتنك آخرنده وفات ايلشدروايكى اوغلى وارايدى مسلمان اولوب فخر عالم صلى الله تعالى عليه‌وسلم حضرتلرينك صحبت شريفنه يتشديلر ديو روايت ايتمشلردر . برى‌دخى كنده قومينك ايلچيسيدر سكسان نفر راكب ايديلر رسول‌الله حضرتلرينه ملاقات ايتدكده كندولرينى زينت ايدوب سلاحلرينى طاقنديلر و فاخر لباسلرينى كيديلر وصاچلرينى طره‌ديلر آندن مسجد شريفه كيروب رسول‌الله حضرتلرينك قارشوسنه واردقلرى كبى ايتدى سزمسلمان اولمديكزمى اولدق يارسول‌الله ديديلر ايتدى يااول بوينكزده اولان حريرنه‌درمكر قفتانلرى يقه‌سنده يصى حرير قماش وار ايدى همان قوپارديلر آتديلر . و دخى اشعريون واهل يمن ايلچيلرى كلمشلردر . روايت اولنور كه اشعريون ابو موسى رضى الله عنه حضرتلريله يدنجى سنه‌ده فتح خيبر زمانده كلديلر واهل يمندن حمير طائفه‌سى طقوزنجى ييلده كلديلرانس بن‌مالك رضى الله‌عنه روايتنده‌وارداولمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اصحابنه ايتدى سزه برطائفه كلسه كركدركه قلبلرى سزك قلبلريكزدن يوفقه‌در اندن اشعريون كلديلر وبوبيتى اوقورلر ايدى

غدا نلقى الاحبه * محمدا وحزبه

معناسى يارين دوستلره بولوشورز محمده واصحابنه ملاقات ايده‌رز ديمكدر طائفهٔ عربك عادتلريدر شنلك زمانلرنده شعر اوقورلر سرور وصفالرينى اظهار ايدرلر . ودخى ازد قومنك ايلچيسى كلمشدر مذكورلرك اراسنده صرد بن‌عبدالله الازدى بيله‌ايدى اسلامه كلوب اسلامى كوزل اولمشدر ورسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ازد قومنك مسلمانلرينه صردى اميرنصب ايتمشدر ويمن قبائلنده اولان

تشريفلرندنصكره براز مدت ساكن اولوب بعده بصره‌يه وبصره‌دن خراسانه كتديلر كربلا وقعه‌سندنصكره مروده آخرته تشريف ايتديلرامام بخارى بريده‌نك اوغلى عبدالله‌دن شويله روايت ايتديكه عبدالله بيورور پدرم بريده مروده وفات ايتدى وقبرى حصينده‌در وپدرم اهل مشرقك قائدى ونوريدر زيرارسول اكرم حضرتلرى بيورديلر اصحابدن قنغيسى بربلده‌ده وفات ايتسه اول اصحاب بلده اهاليسنك قائدى ونوريدر قيامت كوننده (ان النجاشى) بريده بيورديلر كه حبشه ملكى (اهدى الى النبى صلى الله تعالى عليه‌وسلم)رسول اكرم حضرتلرينه هديه ايلدى (خفين اسودين ساذجين) ايكى نقش سز سياه ادك (فلبسهما) رسول اكرم حضرتلرى طهارت كامله ايله خفينى كيديلر (ثم توضأ) صكره رسول اكرم حضرتلرى آبدست الديلر (ومسح عليهما) اول خفين اوزرينه مسح ايتديلر بوحديث شريفدن هديه قبولنك جوازى وصرف سياه ادك كيملك جوازى ودخى

مشركلر اوستنه مسلمانلرله واروب غزا ايتمك بيورمشدر . روايت اولنوركه صرد رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك امر شريفى موجبنجه مسلمانلرله غزايه چيقوب جرش ديدكلرى موضعه واردى آنده قبائل عربدن بعض كفار وارايدى انلرى محاصره ايلدى بر آى مقدارى چكدى ظفر بولەمدى آخر رجوع ايدوب مملكتنه كيدر ايكن كفار چيقوب آردلرينه دوشديلر و اعتقادلرى بو ايديكه صرد كندولردن قاچش اوله حاصلى كلوب يتشدكلرى زمانده مسلمانلر دونديلر محاربه ايدوب قتى چوق كافر قرديلر واولزمانده كه جنك اولدى جرش طائفهسنك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك ياننده ايكى كيمسهلرى وارايدى اولدن كوندرمشلر ايدى اخشام زمانده مزبورلر فخر كائنات عليه اكمل التحيات افندمز حضرتلرينك حضورنده طورركن فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى « انّ بدن لتنحر عند سكرى » ديو بيوردى . معناسى تحقيقا الله تعالى حضرتلرينك قربانلرى سكرى ديدكلرى موضع قربنده بوغازلنور ديمكدر بوكلام رسول الله حضرتلرندن صادر اولديغى كبى صحابهٔ كزين مراد شريفلرينى بيلديلر اما اول ايكى شخص فهم ايدهمديلر صكرهدن رسول الله حضرتلرندن آيريلوب ابوبكر وعثمان رضى الله عنهما ايله قالدقلرى زمانده آنلر آكلدوب رسول الله حضرتلرى سزك قومكز قرلديغنه اشارت بيوردى ديديلر اندن مزبورلر چيقوب كندو قوملرينه كتدكده ظاهر اولديكه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اشارت بيورديغى كونده تااول كلام شريف صادر اولديغى زمانده اهل اسلام جرش قومنى موضع مذكورده قلجدن كچورمشلر اندنصكره جرش طائفهسندن رسول الله حضرتلرينه ايلچى كلوب ايمان كتورديلر پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى قريهلرى اطرافنى انلره حمى قيلدى ديمشلردر . وبنى حارث بن كعب قبيلهسندن دخى ايلچى كلمشدر ابن اسحق رحمة الله عليه نقلنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اونجى ييل ربيع الآخرنده نجران ولايتنده اولان بنى حارث قومنك اوستنه خالد بن وليدى كوندرمش ايدى وبويله امر بيورمش ايديكه واره اوچ كره اسلامه دعوت ايليه اكر مسلمان اولورلر ايسه كيمسهيى انجتميه اكر اولمزلر ايسه قلجدن كچوره اندن خالد رضى الله عنه چيقدى مذكور قومك يرلرينه واردى واطراف ونواحىيه آدملر صالوب دين اسلامه دعوت ايدرلر ايدى هدايت ربانيه ميسر اولوب جملهسى اسلامه كلديلر خالد رضى الله عنه برزمان ايچلرنده طوروب اركان اسلاميه تعليم ايلدى ومكتوب يازوب واقع حالى فخر عالم حضرتلرينه اعلام ايتدى اندن قالقوب مدينهٔ منورهيه توجه ايتديكى زمانده بنى حارث طائفهسى خالدك يانجه برمقدار كيمسه قوشوب پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينه ايلچى كوندرديلر مزبورلرك ايچنده اعياندن قيس بن الحصين ويزيد بن المحجل وشداد بن عبدالله بيله ايديلر فخر عالم حضرتلرينك خدمتنه يتشدكلرى زمانده مذكورلره سؤال ايدوب ايتدى سزكله

كاملا آبدست الوب آبدستى بوزولمقسزين اياغنه ادك كيان ادمك صكره ابدستى بوزلسه اياغنى غسل لازم اولميوب ادك اوزرينه مسحك جوازى ظاهر اولدى رسول اكرم حضرتلرينه هديه كوندرن حبشه ملكنك اسمى اصحمه در پدرينك اسمى انجير ايدى معلوم اولهكه حبش ملوكنه نجاشى يمن ملوكنه تبع فارس ملوكنه كسرى روم ملوكنه قيصر شام ملوكنه هرقل مصر ملوكنه فرعون دينلور لكن حالا حبش ملوكنه خطى ديرلر مرويدركه نجاشىيه رسول اكرم حضرتلرى برمكتوب تحرير واسلامه دعوت وعمرو بن اميه ايله ارسال بيورديلر نجاشى اسلامى قبول ايتدى ابن حبان روايت ايدركه نجاشى رسول اكرم حضرتلرينه عبوديت نامهيى تحرير وهديه طريقيله قميص و سراويل و طيلسان و خفين كوندردى ام حبيبهيى رسول اكرم حضرتلرى تزويج ايتدكلرى وقتده هجرتك طقوزنجى سنهسنده نجاشى وفات ايتدى امام بخارى جابردن

جنك ایدن طائفه یه نه ایله غلبه ایلردیکز انلر ایتدیلر یارسول الله بز بربره جمع اولوردق بری بریمزدن آیرلمزدق و کیمسه یه ظلمله بادی اولمزدق یعنی اوّل بزم جانبمزدن ظلم واقع اولمازدی دیو جواب ویردیلر خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آنلری تصدیق ایدوب اوزرلرینه قیس بن حصینی امیر نصب ایدوب یرلرینه کوندردی درت ماه کچدیکی کبی رسول الله حضرتلری دار نعیم ورضوانه انتقال بیوردی وجناب شریفلرینه کلان ایلچیلرک . بریدخی بنی همدان ایلچیسیدرکه تبوك غزاسندن دوندکلری زمانده رسول الله حضرتلرینه ملاقات ایتدیلر غایت خوب دوه لره بنمشلر ایدی وارقه لرنده الاجه پرده لری وارایدی وباشلرینه لطیف عمامه صارنمشلر ایدی ومذکور قومك ایچنده مالك بن النمط آدلی کیمسه بیله ایدی رسول الله حضرتلرینه یولده بولشمشلر ایدی مزبور مالك فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوکنه دوشوب اشعار عربدن اوقومغه باشلدی وکوزل فصیح سوزلر سویلیوب ایکی جهان فخری صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله خیلی مصاحبت ایتدیلر ونه مراد ایدندیلر ایسه حاجتلرینی رواقیلوب اللرینه عهدنامه ویردی ومسلمانلرینك اوزرینه مالکی امیرنصب ایدوب ثقیف طائفه سیله محاربه ایله امر ایلدی . روایت اولنورکه مزبور قوم ثقیفك اوزرینه شویله مسلط اولدیلرکه طشره یه طوارلرینی چیقارتمز اولدیلر همان بولدقلرینی آلورلر ایدی دیمشلردر . اما امام بیهقی رحمة الله علیه اسناد صحیح ایله برأ رضی الله عنهدن روایت ایلمشلردر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خالد بن ولیدی یمن خلقنی اسلامه دعوت ایتمکه کوندردی بن بیله کتمش ایدم التی آی عنده طوروب خلق دینه دعوت ایلردك اجابت ایتمزلر ایدی اندنصکره فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری علی بن ابی طالب رضی الله عنه یی امیر نصب ایدوب برمقدار کیمسه ایله آردیمزدن کوندردی وامر شریفلری بویله وارد اولمش ایدیکه خالدی ویاننده اولان عسکری مدینه یه کوندره کندی خالد عسکرندن برکیمسه الیقویه وکندیسی یاننده اولان قومله خلق دعوته مباشرت ایده لر اندن حضرت علی کرم الله وجهه کلوب ملاقات ایتدیکی زمانده نماز وقتی کلنجه خلقه امامت ایلدی ونمازدن فارغ اولدقدنصکره جمیع خلقی برصف ایلدی وکندو قارشولرینه کچوب فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك مکتوب شریفنی چیقاروب اوقودی اندنصکره همدان قومندن بر کیمسه قالمدی جمله سی ایمانه کلدیلر وحضرت علی مکتوب یازوب ماجرایی پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه عرض ایلدی خبر کلدیکی زمانده روایت اولنورکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری سجدهٔ شکر ایلدی ومبارك باشنی سجده دن قالدیروب ایکی کره السلام علی اهل همدان دیو بیوردی واهل حدیث صحیح بخاریده مذکوردر واصح روایت بودر دیمشلردر . بری دخی مزینه قبیله سنك ایلچیسیدر امام بیهقی رحمة الله علیه نعمان بن مقرندن نقل ایتمشلرکه ایتدی فخر کائنات صلی الله

روایت ایدر که نجاشی وفات ایتدیکی کون رسول اکرم حضرتلری مدینه ده اصحابه بیوردیلرکه بوکون حبشده بر رجل صالح وفات ایلدی صلاة جنازه سنی اداء ایده لم جابر بیورر که صفوف اولدق رسول اکرم امام اولدی نجاشی نك صلاة جنازه سنی اداء ایتدك وبن صف ثانیده ایدم رضی الله تعالی عنه

الحدیث الثانی

(حدثنا قتیبة بن سعید اخبرنا یحي بن ذکریا بن ابی زائدة عن الحسن بن عباس عن ابی اسحاق عن الشعبی) مصنف بیورر بو حدیث شریفی مغیره بن شعبه دن درت واسطه ایله قتیبه بزه خبر ویردی (قال قال المغیرة ابن شعبة) شعبی دیرکه مغیره بیورر (اهدی دحیة الکلبی الی النبی صلی الله علیه وسلم خفین) رسول اکرم حضرتلرینه دحیه ایکی ادك هدیه ایلدی (فلبسهما) رسول اکرم حضرتلری اول ادکلری کیدیلر مذکور دحیه صحابی جلیل القدردر (وقال اسرائیل عن جابر عن عامر) مصنف بیورر بو حدیثك روایتنده اسرائیل نام کمسه جابردن

صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایلچیلکه کلدك مزینه قومندن درت یوز نفر کیمسه ایدك دونوب کتملو اولدیغمز زمانده فخر عالم حضرتلری حضرت عمر بن الخطابه ایتدی « یاعمر زود القوم » یعنی یولده یمکه طعام ویر دیو بیوردی حضرت عمر ایتدی یارسول الله بنده برمقدار خرمادن غیری نسنه یوقدر اوده بونلره کفایت ایده جکنی سزمزم دیدی فخر عالم حضرتلری واریاعمر ویر دیو امر بیوردی اندن عمر رضی الله عنه خلقی اوینه آلوب کتدی برمقدار دوکلمش خرما کوستردی ومرادکزجه آلك هر کشی حاجتی مقداری آلدیلر نعمان ایتدی الك صکره آلان بن ایدم نظر ایتدم یتان خرمادن کویا بردانه خرما کتممش کبی کوردم . بریسی دخی دوس قبیله سنك ایلچیسیدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خیبرده ایکن کلمشلر ایدی ابن اسحق رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدر که دوس قبیله سندن طفیل بن عمرو دیدکلری کیمسه که اول قومك ایچنده شریف کیمسه ایدی وشاعر فصیح وعاقل ودانا کشی ایدی اول حکایه ایدوب بیورمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی مکه ده ایکن برکون مکه شهرینه کلدم قریش کفاری بکا قارشو کلوب ایتدیلر سن بزم شهریمزه شمدی کلدك بونده بزم ارامزده بر کیمسه پیدا اولمشدر بزم جماعتمز اراسنه تفرقه دوشورمشدر واحوالمز مشوش قالمشدر سوزی همان سحر کبیدر اتابی اوغلدن واوغلی اتادن آیرر وایکی قرنداشی بربرندن جدا ایلر واری عورتی بری برندن دور ایلر یعنی سوزینی ایشیدن اوغول اتاسنه بقمازاکا تابع اولور وکیرو قلانی دخی بری برینی دکلزلر مسلمان اولورلر قورقارز که بزم باشمزه کلان بلاسنك قومکك باشلرینه دخی کله زنهار غافل اولمه نه اکا سوز سویله ونه سوزینی دکله دیدیلر . طفیل ایدر والله بنی شویله ایتدیلر که اصلا رسول الله حضرتلرینك نه سوزینی دکله یم ونه اکا سوز سویله یم حتی سوزینی ایشتمك ایچون قولقلریمه پموق طیقه دم اندن حرم کعبه یه کیردم کوردمکه فخر عالم حضرتلری کعبه یاننده طورمش نماز قیلور یاننه یقین واردیغم کبی حق تعالی حضرتلرینك حکمتیله صوتی قولاغمه کیردی وطبعمه خوش کلدی بن ایتدم بو طائفه نك سویلدکلرینی دکلکدن نه حاصل اولور الحمد لله بن برشاعر فصیحم سوزك ایوسنی وفناسنی بن بیلمینجه کیم بیلسه کرکدر بو کشی یی برمقدار دکله یه یم اکر سوزی معقول ایسه قبول ایده یم اکر نامعقول ایسه ترك ایده یم دیدم برمقدار قاتلاندم نمازدن فارغ اولوب اوینه کتدی بندخی اردنجه کیدوب اوینه واردم وایتدمکه یا محمد بن بو دیاره کلدکده سنك قومك بکا شو اصل سوز سویلدیلر بنی سندن نفرت ایتدردیلر حتی قولقلرم طقه دمکه سنك سوزیکی اشتمیم اما حکمت الهیه اقتضا ایلدی برمقدار سوزك ایشتدم طبعمه خوش کلدی والحاصل بکا امریکی عرض ایله دیدم اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بکا رسالتك احوالنی بیان ایلدی وبشلیوب برمقدار قرآن عظیم اوقودی والله اصلا عمرمده بوندن کوزل کلام ایشتممش ایدم همان اوراده کلمهٔ شهادت کتورب

اولدخی عامردن روایتی اوزره (وجبة قلبسهما حتی تخرقا) روایتی واردر یعنی دحیه رسول اکرم حضرتلرینه ایکی ادك وبر جبه هدیه ایلدی پس رسول اکرم حضرتلری اول ادکلری کهنه اولوب چاك اولنجه کیدیلر (لایدری النبی صلی الله علیه وسلم اذکی هما ام لا) راوی حدیث مغیره بن شعبه بیوردیلر که رسول اکرم حضرتلری خفیننك احوالنی تجسس بیورمدن مبارك قدم شریفلرینه کیدیلر کویا رسول اکرم حضرتلری اشارت بیوررلر که اشیاء مجهوله ده طهارت واردر طهارته مخل علامت ظاهره اولمدقجه سؤال لازم دکلدر که بوادکلرك سختیانی پاك میدر دینله (قال ابو عیسی) مصنف بیوررکه (وابو اسحاق هذا) قتیبه قبیله سنده اولان ابو اسحاق (هو ابو اسحاق الشیبانی) ابو اسحاق شیبانیدر (واسمه سلیمان) ابو اسحاق شیبانینك اسمی سلیماندر میرك شاه بیوررلر که بو ایکی حدیثده رسول اکرم حضرتلری ادك کیوب واوزرلرینه مسح ایتدکلرینه دلیلدر

مسلمان اولدم وایتدمکه یارسول الله بن قومم اراسنده برمعتبر کیسه یم آنلر بنم سوزمدن چیقمازلر واره یم آنلری دخی دین اسلامه دعوت ایده یم امابکا دعا ایله که حق جل وعلا حضرتلری بنده برعلامت خلق ایلسون دیدم اندن چیقوب کندی دیاریمه متوجه اولدم شولزمانده که دوس قبیله سی کورینه جك یوقش اوزرینه چیقدم همان آلنمده برنور ظاهراولدی چراغ کبی شعله ویرمکه باشلدی دعا ایدوب ایتدم یارب بونوری آلنمدن برغیری یره نقل ایله دوس قبیله سنك جاهللری کوروب دینندن دونديكچون الله تعالی اننده بواصل نسنه احداث ایتدی دیمسونلر دیدم همان اول ساعت اورادن کیدوب المده اولان قامچینك اوجنه قندیل کبی آصلدی وبوحالتله یوقشدن اشاغه ایندم صباح زمانده دوس قبیله سنك ایچنه کیردم منزلمه ایندیکم زمانده برپیر بابام وارایدی یانمه کلدی بنی بوحالله کوردی محبتلر کوستروب اشتیاقلر عرض ایتمکه باشلدی بن ایتدم اکراولکی حالك اوستنه قالورایسك نه بن سنده نم نه سن بندنسك دیدم نیچون اوغولم دیدی بن محمد علیه الصلاة والسلامك دینه کیروب مسلمان اولدم دیدم بابام اوغولم بنده سنك کیردیكك دینه کیردم دیوب همان کلمهٔ شهادت کتوروب مسلمان اولدی وغسل ایدوب پاك طونلر کیدی اندن خاتونم کلدی کذلك اولدخی قبول دعوت ایدوب مسلمان اولدی اندنصکره دوس قبیله سنی دعوته باشلدم آنلر چوق زمان مخالفت اوزره اولوب معصیتدن خالی اولمدیلر آخر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلوب شکایت ایلدم یارسول الله دوس قومنه بددعا ایله دیدم رسول صاحب کرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « اللهم اهد دوسا » دیو بیوردی. یعنی یارب دوس قومنه سن هدایت ایله دیو خیر دعا ایلدی وبکا امر ایدوب وارقومکی ینه اسلامه دعوت ایله دیدی وملایمتله طوت دیو بیوردی واردم ینه دوس مملکتنده خلقی دعوتدن خالی اولمدم آخر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خیبر غزاسی اوزره ایکن دوس قومندن یتمش سکسان اوخلقیله خدمت شریفلرینه واردم اندن مدینهٔ منوره یه واردقده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه قاتلدق پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری سائر مسلمانلرله بیله بزه دخی مال غنیمتدن حصه ویردی دیو حکایه ایلدی بوندن فهم اولنورکه طفیل بن عمرو رضی الله عنه دوس قومنده جمله دن مقدم اسلامه کلمش و دخی قومیله کلمزدن اول یالکز کلدکده مسلمان اولمش . ونجران دیارینك نصاراسندن دخی ایلچی کلمشدر . روایت اولنورکه مزبور قوم مدینه یه کلدکلرنده ایکندیدنصکره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مسجد شریفنه داخل اولدیلر ونمازلری وقتی یتشوب قالقدیلر نمازه طوردیلر اصحاب منع ایتمك استدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قوك انجتمك دیدی مشرق طرفنه متوجه اولوب نمازلرینی قیلدیلر ومزبورلر التمش نفر راکب ایدیلر ایچلرنده اشرافدن یکرمی درت کیسه وار ایدی واول یکرمی دردك دخی اوچی رئیسلری

سفرده وحضرده خفین مسح ایتدکلری اهل سنت عندنده تواتر ایله ثابت اولمشدر طبرانی وبیهقی ابن عباسدن روایت ایتدیلرکه بر کون رسول اکرم حضرتلری قضای حاجت ایچون ناسدن بعید کیدوب براغاج التنده اوتوروب قدم شریفلرندن خفلرینی چیقاردیلر وارض اوزرینه وضع ایلدیلر ابدستدنصکره خفینك برینی کیدیلر وبرینی دخی کیه جکی وقتده هوادن برقوش نزول ایدوب اول خفی قاپوب هوایه پرواز ایتدی جو سماده طیران ایدوب خفی باش اشاغی طوتدی ایچندن بریلان زمینه دوشدی رسول اکرم حضرتلری بوحالی کوروب ربمك اکراملرندن بکا براکرامدر دیو بیوردیلر صکره بو دعائی اوقودیلر «اللهم انی اعوذبك من شر من یمشی علی بطنه ومن شر من یمشی علی رجلین ومن شر من یمشی علی اربع»

﴿باب ماجاء فی نعل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم﴾

بو باب رسول اکرم حضرتلرینك نعللرینك

صفتی بیانندە در نعل پاپوش دیمکدر

﴿ الحدیث الاول ﴾

(حدثنا محمد بن بشار اخبرنا ابو داود اخبرنا همام عن قتادة قال) مصنف بیورر بوحدیث شریفی انسدن اوچ واسطه ایله محمد بن بشار بزه خبرویردی (قلت) قتاده بیورر که بن سؤال ایتدم (لانس بن مالك) انس بن مالك حضرتندن (کیف کان نعل رسول الله صلی الله علیه وسلم) یاانس رسول اکرم حضرتلرینك پاپوشلری نیجه ایدی قباللری وارمی ایدی یوقمی ایدی (قال) انس بیوردی (کان لهماقبالان) رسول اکرم حضرتلرینك پاپوشلریچون ایکی قبال وارایدی معلوم اوله که قبال نعلك طاسمه‌سنه دیکلمش ایکی قایشدر که بری باش پارمغی ایله یاننده اولان پارمغك آره‌سنده اولور وبری دخی اورته پارمغی ایله یاننده اولان پارمغك بیننده اولور

﴿ الحدیث الثانی ﴾

(حدثنا ابو کریب محمد بن العلاء اخبرنا وکیع عن سفیان عن خالد الحذاء عن عبدالله بن الحارث عن ابن عباس) مصنف بیورر

ایدیکه جمله‌نك اموری انلره مفوض ایدی برینه عاقبت دیرلر ایدیکه جمله‌سنك بکی اول ایدی اصل اسمی عبدالمسیح ایدی . برینه دخی سید دیرلر ایدی سرعسکرلری ایدی وبونك اسمی شرحبیل ایدی . برینه دخی ابوالحارث بن علقمه دیرلر ایدی نصاری ماییننده شرف واعتبار بولمش کیمسه ایدی کتابلرینه عالم ایدی آخرزمان نبی سی محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك رسالتی احوالنی بیلوردی کتب متقدمه‌ده اوصاف واخبارینی کوروب بیلمش ایدی اما ریاست وعزت دنیایی ترك ایده‌مدیکندن اسلامه کلمزدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مذکورلری دینه دعوت ایدوب برقاچ آیت قرآن عظیم اوقودی امتناع ایدوب ایمانه کلمدیلر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی اکر بنم سوزیمی انکار ایدرسکز کلك سزکله مباهله ایده‌لم ومباهله‌نك معناسی بودرکه ایکی فرقه برخصوصده اختلاف ایتدکلری زمانده بریره کله‌لر دخی بری برینه « بهلةالله علی الظالم منا » دیه‌لر. یعنی حق تعالی حضرتلرینك لعنتی بزدن هر قنغیمز ظالم ایسه انك اوزرینه اولسون دیمك اولور پس مذکورلر بری برینی منع ایدوب مباهله‌دن قاچدیلر . بعضیلر قولنده مانع اولان سید ایدی زیرا فخرکائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك صدق نبوتی کندیسی بیلور ایدی یولداشلرینی مباهله‌دن منع ایتدی زیرا لعنت کندیلری اوستنه اوله‌جغی مقرر ایدی . بعضیلر قولنده مانع اولان عبدالمسیح ایدی زیرا صاحب رأیلری اول ایدی دیدیلر. ویونس بن نکیر قولنده مانع اولان شرحبیل ایدی ایتدی اکر بوکشی حق پیغمبر اولوب دخی بز بونکله مباهله ایلر ایسك والله نه بز فلاح بولورز نه بزم آردیمزده قلانلر فلاح بولور بهرحال بر بلایه اوغرارز دیدی انلر دخی چکلدیلر مباهله اتمدیلر اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایتدیلر یامحمد بزدن نه دیلر ایسك ویره‌لم اصحابکدن برامین کیمسه‌یی بزمله بیله کوندر ویرکیلریمزی اکا تسلیم ایده‌لم دیدیلر پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری یمین ایدوب سزکله برغایت امین کیمسه کوندره‌یم دیدی صحابۀ کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین عجبا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك امین تعیین ایده‌جکی کیم اوله‌دیو نظر ایتدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « قم یا اباعبیدة بن الجراح » دیو بیوردی همان ابی عبیده ایاق اوزره قالقدی اندن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « هذا امین هذه الامة » دیو بیوردی . معناسی بوکشی بوامتك امینی دیمکدر. یونس رحمة الله علیه ایدر مذکور طائفه‌نك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله صلحلری بوشرط اوزره اولمش ایدیکه هر ییلده ایکی بیك حله ویره‌لر بیکنی رجب آینده وبیکنی صفر آینده تسلیم ایده‌لر وهرحله یانیجه قرق درهم کموش دخی ویره‌لر . محمد بن سعد رحمة الله علیه قولنده ذکر اولنان سید وعاقب صکره‌دن اسلامه کلوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنه رجوع ایتمشلردر وتقریر مزبورده دلالة واردرکه ظهور حجتدنصکره حقه راضی

(اولمیان)

اولمیان کیمسه ایله مباهله قیلمق مشروع اولمیه وعلماء سلف وخلفدن مباهله واقع اولمشدر . روایت اولنورکه بر کیمسه کندی جانبی باطل ایکن مباهله ایلسه اول کوندن بر ییله وارمز هلاك اولور دیمشلردر . وطائفهٔ روم ملکی اولان فروة بن عمرودن دخی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه ایلچی کلمشدر. روایت اولنورکه فروه‌یه هدایت میسر اولوب ایمانه کلدی دخی رسول‌الله صلی الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایلچی ایله بر آق قاطرهدیه کوندردی واسلامنی اعلام‌ایتدی کندیسی‌دیار شامده معان دیدکاری موضعده ساکن‌اولوردی روم کفره‌سی‌فروه‌نك اسلامنی طویدیلر دخی‌طوتدیلر فلسطین دیدکلری قصبه یاننه اوغراین صوکنارنده صلب ایدوب قلجله بوینی اوردیلر . وبنی سعد بن بکر قبیله‌سندن دخی ضمام بن ثعلبه ایلچیلکه کلمشدر . امام بخاری رحمة الله علیه روایتنده انس بن مالك رضی‌الله عنه حضرتلرندن شویله مرویدرکه ایتدی برکون مسجد شریفده فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله اوتورردق مسجد قپوسندن دوه ایله بر کیمسه ایچری کیردی ودوه‌سنی چوکردی ایاغنی بغلدی اندن صکره قومه خطاب ایدوب محمد قنغیکزدر دیدی فخر عالم حضرتلری دخی اصحاب کرام اراسنده بریاننه طیانوب اوتورردی بزجواب ویروب ایتدك ایشته محمد شوآق بکزلی طیانوب اوتورن کیمسه‌در دیدك اندن اول کشی پیغمبرعز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه . ابن عبدالمطلب دیوخطاب ایتدی رسول اکرم صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم‌حضرتلری‌جواب ویردی اندن اول کشی‌ایتدی‌سکا سؤال ایتسم‌کرکدر وسؤالی شدت اوزره‌ایده‌رم بکاانجنمیه‌سك دیدی رسول الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلری‌ایتدی خاطریکه نه‌کلورسه سؤال ایله اندن فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه آندویروب ایتدی سنك ربك وسندن اوّل کانلرك ربسی حقیچون تکری تعالی حضرتلری‌سنی جمله آدم اوغلنلرینه کوندردیمی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری «اللهم نعم» دیو بیوردی ینه حق جلاوعلا حضرتلرینه آند ویروب ایتدی‌ییلده رمضان آینك اوروجی طوتولمغی سکا امر ایتدیمی ینه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری «اللهم نعم» دیو جواب ویردی اندن ینه آند ویروب ایتدی تکری تعالی حضرتلری بزم اغنیامزدن صدقه آلوب فقرامزه قسمت‌ایتمکی سکا امر ایتدیمی‌رسول الله صلی‌الله علیه وسلم‌حضرتلری «اللهم نعم» دیوبیوردی اندن اول کشی ایمانه‌کلدی ووعده ایلدیکه کندی قومنه رسالت ایدوب انلری دین اسلامه دعوت ایلیه وکندینك آدینی بیلدیروب بن ضمام بن ثعلبه دیدکلری کیمسه‌یم دیدی . ابن اسحق رحمة الله علیه مغازیسنده بونی دخی نقل ایتمشدرکه ذکر اولنان ضمام رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایتدیکی سؤاللرك بریسی دخی بوایدیکه حق تعالی سکا امر ایتدیمکه کندویه عبادت ایده‌سك واصلا اکا برنسنه‌یی شریك قیلمیه‌سك وبزم آتالریمزك طاپدیغی صنملری کیده‌ره‌سك‌دیدی

بو حدیثی ابن عباسدن درت‌واسطه‌ایله ابوکریب بزه خبرویردی (قال کان لنعل رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم قبالان مثنی شراکهما) ابن‌عباس‌بیورر رسول‌اکرم حضرتلرینك نعلنك ایکی قبالی وارایدی نعلك شراکلری ایکی‌قات ایدی شراك طاسمه‌دیمك یعنی‌نعلینك طاسمه‌لری‌ایکی قات‌ایدی مصنف‌بوحدیثی ذکردن مرادی نعلین شریفك طاسمه‌لری ایکی قات اولدیغیچون

الحدیث الثالث

(حدثنا احمد بن منیع ویعقوب بن‌ابراهیم اخبرنا ابو احمد الزبیری اخبرنا عیسی بن طهمان قال) عیسی دیدی (اخرج‌الینا انس بن مالك نعلین جرد اوین) انس‌بزم‌ایچون‌ایکی نعل‌چیقاردی(لهماقبالان) اول ایکی نعلك ایکی قبالی وار ایدی (قال) عیسی دیدیکه (فحدثنی ثابت‌بعد عن انس‌بن‌مالك) انسدن صکره ثابت نام کمسنه بکا خبر ویردیکه (انهما) انس حضرتلرینك اخراج ایتدیکی نعلین (کانتا نعلی رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم) رسول اکرم

رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری دخی « اللهم نعم » دیو بیوردی اندن
ضمام دوه‌سی یاننه كلدی ایاقلرینی چوزوب بندی چیقوب قومنه كندی واردیغی
زمانده خلق ضمامك یاننه جمع اولدیلر همان ضمام بئس اللات والعزی دیدی یعنی نه قبیح
نسنه‌لردر لات وعزی دیوب صنملرندن استكراه عرض ایتدی قومی ایتدیلر یا ضمام
بویله سویله صاقن سكا برص وجنون وجذام مرضلری عارض اولور دیدیلر ضمام
ایتدی وای باشكزه آنلر نیـه قادرلردر نه ضرر یتشدیرمكه قادرلردر ونه منفعت
یتشدیرمكه قادرلردر وایتدی تحقیقا حق سبحانه وتعالی حضرتلری بر رسول كوندردی
واكا كتاب ایندردی انك سببیله سزی ضلالتدن خلاص ایلدی اندن ضمام كندی
قومی حضورنده كلمهٔ شهادت كتوروب انلره دخی تلقین ایتدی ورسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلم حضرتلرینك امری ونهیی نه ایسه بیلدردی راوی ایدر والله اول
كون اقشامه دكین اردن وعورتدن بر كیمسه قالمدی جمله‌سی اسلامه كلدیلر . ابن
عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن منقولدر كه ایتدی هیچ بر قومدن ایلچی كلمشدر كه
ضمام بن ثعلبه‌دن افضل اوله دیو بیورمشدر و دخی ربذه دیدكلری ناحیه قومندن
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرینه بعض كیمسه‌لر كلمشلردر . امام بیهقی
رحمة الله علیه جامع بن شداددن روایت ایلركه ایتدی طارق بن عبدالله نام بر كیمسه
بكا ایتدی بن ذوالمجاز دیدكلری بازار برنده طورردم قارشودن بر كیمسه كلدی خلقه
طورمیوب ای آدم اوغلانلری كلمهٔ شهادت كتورك فلاح بولوك دیو سویلر ایدی بر
كیمسه دخی اردنجه طاشلر آتوب بو كیمسه‌یی قوار ایدی ای آدم اوغلانلری اول كشی
كذابدر صاقنك سوزینه ایناینمك دیر ایدی بن دخی سؤال ایدوب بو كیمسه كیمدر
دیدم ایتدیلر بنی هاشمدن بریكتدر پیغمبرلك دعواسی ایلر یا اول طاش آتان كیمدر
دیدم ایتدیلر اول بونك عمیسیدر اكا عبدالعزی دیرلر اندن بعض كیمسه‌لر اسلامه كلوب
مدینه‌یه هجرت ایتـدكلرندن صكره بز دخی ربذه‌دن چیقوب مدینه‌یه عزم ایتدك
ونیتمز بو ایدیكه برمقدار مدینـه خرماسی یوكلدوب دیارمزه كتوره‌لم وقتـا كه
مدینه شهرینه كلدك باغ باغچه ارا‌سنه ایندك لباسلرمزی دكشدرمكه مشغول اولدق
همان بر كیمسه كلدی بزه سـلام ویردی و قندن كلورسكز دیو سـؤال ایتدی بز
دخی ربذه‌دن كلورز دیو جواب ویردك یاقنده كیدرسكز دیدی بز دخی مرادمز
مدینه‌یه كلمك ایدی دیدك یابونده حاجتكز نه‌در دیدی بز دخی خرما آلمغه كلدك
دیو جواب ویردك اندن بزم دوه‌لرمزدن برقزل تویلی دوه‌یه اشارت ایدوب شو
دوه‌یی صاتارمیسكز دیدی بز دخی نعم شوقدر اولچك خرمایه صاتارز دیدك همان
دوه‌نك یولارینه یاپشـدی دخی چكدی یورویی ویردی اندن باغچه‌لر ارا‌سنده
كوزمزدن غائب اولنجه بز ایتدك نیلدك دوه‌مزی بر بیلدیكمز كشینك الینه ویردك
بهاسنی المدق دوه ضایع اولدی دیو سویلشدك ارامزده بزدن بر خاتون وار ایدی
اول ایتدی والله اول كیمسه‌یی بن كوردم یوزی آی پاره‌سنه بكزر ایدی سزك

حضرتلرینك نعـل شریفی
ایدی حاصل معنا مصنف
بیورر كه بر واسطه ایله احمد
ابن منیع عیسی بن طهماندن
بزه خبر ویردیكه بر كون
عیسی بن طهمان حضرت
انسك مجلسنده ایدی انس
حضرتلری ایكی نعـل
كوستردی نعلـین كیمك
اولدیغنی سویلدی انسـك
مجلسندنصكره تابعینـدن
ثابت نام كمسنه بكا دیدیكه
یا عیسی بن طهمان معلومك
اولسونكه انسك كوستر -
دیكی نعلین رسـول اكرم
حضرتلرینك ایدی صلى الله
تعالى عليه وسلم
﴿الحديث الرابع﴾
(حدثنا اسحـاق بن موسى
الانصاری قال اخبرنا معن
قال اخبرنا مالك عن سعيد
ابن ابی سعيد المقبری عن عبيد
ابن جريج) مصنف بیورر
بو حدیثی عبیده بن جریجدن
اوچ واسـطه ایله اسحاق بن
موسی بزه خبر ویردی (انه
قال لابن عمر) تحقیق عبیده
سـؤال طریقیـله ابن عمر
حضرتلرینـه دیدیكـه
(رأيتك) بن سنی كوردم
(تلبس) سن كیرسك (النعال
السبتية) دباغت اولنمش نعل
یعنی ابن جریج ابن عمره بن
سنی نعال سبتیه كیر اولدیغك

دوه‌کز بهاسنه بن کفیلم یعنی اول اصل کیسه‌دن ضرر کلك احتمالی یوقدر مالکز ضایع اولماز اکر شبهه‌کز وارایسه بن سزه کفیلم دیمکدر اندن طارق ایدر بز بو کلامی سویلشورکن همان برکیسه کلدی برنقدر خرما دیدك ایسه بوکلمش کتوردی بن رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك آدمیسی‌یم اشته صاتدیغکز دوه‌نك بهاسی خرمادیدی‌وبرمقداردخی زیاده کتوردی‌اوراده یدك اندن قالقوب شهر ایچنه کیردك ومسجده واروب کوردك اول دوه آلان کیسه منبرده‌طورمش خطبه اوقور بزده خطبه‌سندن بورایه یتشدك‌که ایدردی « تصدقوا فان‌الصدقة خیرلکم الید العلیا خیر من‌یدالسفلی » معناسی صدقه ویرك زیرا تحقیقا صدقه‌سزه خیرلی‌در یوقاروده اولان ال اشاغه اولان الدن یکرکدر یعنی صدقه ویرن ال صدقه‌آلان الدن یکرکدر دیمکدر . بوندن دخی مرادصدقه ویرن کشی صدقه‌آلان کشیدن افضلدر دیمك اولور الله‌اعلم . ودخی نجیب‌قبیله‌سندن فخرعالم صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه ایلچی کلشدر جمله‌سی اون‌اوچ نفر کیسه ایدی مالارینك زکاتی چیقاروب رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرینه کتوردیلر فخر عالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری مسرور اولوب مزبورلره عزت واکرام ایلدی وحضرت بلاله امر ایدوب یابلال بونلری کوزل ضیافت ایله دیو بیوردی‌صکره کیدرکن رسول‌الله حضرتلرینه وداع ایتمکه کلدکلری زمانده ینه حضرت بلاله امر ایدوب اولدخی سائر ایلچیلره اولان اکرامدن زیاده رعایتلرایله‌اجازت ویردی اندن سؤال ایدوب دخی یولداشکز قالدیمی دیدی ایتدیلر برتازه یکیت واردر اثوابمز یاننه قودق دیدیلر بیوردی اول‌یکیدی دخی دعوت ایتدیلر رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قارشوسنه کلنجه یارسول‌الله بنم مرادم غیریلرك مرادی کبی دکلدر اکرچه‌کیم یولداشلریك جمله‌سی اسلامه راغبلردر اما بنم همتم زیاده‌یه‌در والله‌بنی دیارمدن اخراج ایلدی‌الابو خاطره اخراج‌ایلدیکه حق‌جل وعلا حضرتلرندن بنم ایچون مغفرت ورحمت‌طلب ایده‌سك و حق‌تعالی حضرتلرندن دیلیه‌سنکه بکا غنای قلب میسر ایلیه دیدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی مرادنجه دعا ایدوب « اللهم‌اغفرله وارحمه واجعل‌غناه فی‌قلبه » دیدی اندن اول یکیدك اکرامی خصوصنده اصحابدن برینه نه ایسه امر ایتدکدنصکره مذکورلر کوچوب یرلرینه کتدیلر وتاریخ هجرتدن اونجی سنه‌ده مذکورلردن بعضیسی منی‌ده پیغمبرعز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینه ملاقات ایتدکده فخرعالم حضرتلری اول یکیدك‌احوالندن سؤال‌ایلدی ایتدیلر یارسول الله اصلا بونك مثلنی کورمدك وحق‌جل وعلا حضرتلرینك نصیب ایتدیکنه بوندن قانع برکیسه ایشتمدك اکر آدم اوغلنلری تمام دنیایی قسمت ایلسه‌لر اول یکیت اول جانبه نظر ایتمیه و التفات قیلمیه دیدیلر حق جل و علا حضرتلری فخر عالم حضرتلرینك دعاسی برکاتیله قناعت نصیب بیوروب کنز لایفنایه مالك ایلدی .

حالده کوردم مداومتکه حکمت‌نه‌در دیدی (قال) ابن عمر جواب ویردیکه (انی رأیت رسول‌الله صلی الله علیه وسلم) تحقیق بن رسول اکرم حضرتلرینی کوردم (یلبس) کیر ایدی (النعال التی) اول نعللریکه (لیس‌فیهاشعر) اول نعللرده شعر اولمدی یعنی سیلنمش ایدی (ویتوضأ فیها) اول نعللر مبارك ایاقلرنده ایکن آبدست آلدقلرینی کوردم یعنی‌رسول‌اکرم‌حضرتلری مبارك ایاقلری یاش ایکن نعلینی کیدیلر . بو حدیث دباغتله جلدك طهارتنه دلالت ایدر (فانا احب ان البسها) پس ابن عمر بیوردیکه بن دخی رسول اکرم‌حضرتلرینه موافقت ایچون نعال سبتیه کیمکی سوه‌رم . علما بو حدیثله هر وقتده وهرحالده نعال سبتیه کیمك جائز اولدیغنه استدلال‌ایتدیلر نعال‌سبتیه دیمك‌نعالك‌طاسمه‌سی‌وقبالی وکوساله سی دباغتلنمش ویرداخلنمش دیمکدر ائمهٔ لغتدن امام خلیل واصمعی وابوعبیده و جهور اهل لغت نعال سبتیه دباغتلنمش معناسنه‌اولمق اوزره اتفاق ایتمشلردر دباغتلنمش جلده

ودخی بنی سعد قبیله‌سندن ایلچی کلمشدر امام واقدی رحمة‌الله علیه روایتنده ابو النعمان کندی‌اتاسندن نقل ایتمشدرکه ایتدی بن کندی قومم اولان بنی سعدوهذیم طائفه سندن برقاچ کیمسه ایله رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایلچیلکله کلدك مدینه‌یاننده بریره قوندق‌اندنصکره اورادن مسجدشریفه‌عزم ایدوب برجانبده طوردق خلق ایله نمازه شروع ایتمدك تافخر عالم صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه ملاقات ایدوب اسلام اوزرینه مبایعه ایتمه‌یجه بونلرله قرشمایز دیو دوندك منزللریمزه کلدك رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آردیمزدن آدم کوندروب بزی دعوت ایلدی اول واردیغمز زمانده برکیمسه وار ایدی جمله‌مزدن کوچك و خدمتکاریمز ایدی انی اثواعمز یاننده قومش ایدك بوکره‌بیله آلوب کتدك فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدیکمز کبی اول خدمتکاریمز اولان یکیت بزدن ایلرو واروب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اسلام اوزره مبایعه ایلدی بز ایتدك یارسول‌الله بوکشی بزم‌اك کوچکمز وخدمتکاریمزدرفخرعالم حضرتلری ایتدی‌قومك کوچکی خدمتکارلری اولور دیدی واکا بارك‌الله علیك دیو بیوروب برکتله دعا ایلدی والله اول کشی رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك‌دعاسی برکاتندن بزم جمله‌مزدن افضل اولدی وقرآن عظیمی بزدن خوب اوقور اولدی ورسول الله‌حضرتلری آنی بزم اوستمزه امیر نصب ایلدی اندن دونوب کندی دیارمزه کلورایکن بزه یوللرده اول امامت ایلردی مملکتمزه کلدیکمز زمانده حق تبارك وتعالی حضرتلری انده اولان طائفه‌یه‌دخی اسلام نصیب قیلدی دیو نقل‌ایلدی .

ودخی بنی فزاره قبیله سندن ایلچی کلمشدر ابوالربیع بن‌سالم رحمة‌الله علیه اکتفا آدلو کتابنده روایت‌ایتمشدرکه‌رسول‌الله‌حضرتلری تبوك‌غزاسندن‌دوندیکی‌زمانده فزاره طائفه‌سنك ایلچیسی کلدی اون نفردن زیاده کیمسه ایدیلر ارالرنده اعیان قبیله‌دن خارجة بن حصن وحراءبن قیس بیله‌ایدی مسلمان اولوب کلمشلر ایدی ومملکتلرنده بغایت قحط واقع اولمشدی فخر کائنات افندیمز حضرتلرینه حاللرندن شکایت‌ایدوب دعا طلب ایتدیلر فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری منبره چیقوب دعا ایلدی حق جل و علا حضرتلری دعاسنی مستجاب ایدوب نافع یغمورلر احسان ایلدی دخی‌تفصیلی باب استسقاده کلسه‌کرکدر ان شاءالله‌تعالی.

ودخی بنی اسد قبیله‌سندن اون‌نفر کیمسه ایلچیلکله‌کلمشلر ایدی وارالرنده اعیان قبیله‌دن وابصة‌بن‌معبد وطلیحة‌بن خویلد بیله‌کلمشلر ایدی رسول‌الله صلی الله علیه وسلم‌حضرتلری اصحاب کرامله اوتورمشلرایدی ذکر اولنان طائفه کلدیلر ایچلرندن بریسی ایتدی یارسول بز حق تعالی‌نك وحدانیتنه شهادت ایلدك وسن حق تعالی حضرتلرینك قولی ورسولی اولدیغنی اقرار ایتدك حال بوکه سن بزه خبر کوندرمه‌مش ایدك یعنی سنك دعوتکه توقف ایلمدك همان‌نبوتکی ایشتمکله کندو

سپتیه اطلاق اولندیغی یومشاق اولدیغی ایچوندر * مسئله * ابن حجر بیوررکه مقابرده ضرورتسز پاپوش ایله کزمك منهیدر قبر اوزرینه جلوس نهی اولندیغی کبی

الحدیث الخامس

(حدثنا اسحق بن منصور اخبرنا عبدالرزاق عن معمر عن‌ابن ابی ذئب عن‌صالح مولی‌التوءمة)مذکورتوءمه صحابیه برخاتونك اسمیدر ربیعه‌بن‌امیه‌نك‌همشیره‌سیدر (عن‌ابی‌هریرة) مصنف بیوررابوهریره‌دن درت واسطه‌ایله‌اسحاق‌بوحدیثی بزه خبر ویردی (قال) ابو هریره بیوردی (کان‌لنعل رسول‌الله‌صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم قبالان) رسول اکرم حضرتلرینك‌نعلنك‌طاسمه- سنده ایکی قبال وار ایدی تفصیلی مرور ایتدی

الحدیث السادس

(حدثنا احمدبن منیع قال حدثنا ابو احمد قال اخبرنا سفیان عن‌السدی) اسمی اسماعیل بن عبد الرحمن‌در صدوقدر صاحب تفسیر سدی‌کبیر دیمکله‌مشهوردر (قال) سدی‌دیدی (حدثنی من‌سمع عمرو بن حریث) عمرودن ایشیدن بکا خبر

اختیاریمزله ایمانه کلمدك دیدیلر اندن حق جل وعلا حضرتلری بو آیت کریمه‌یی انزال ایلدی ﴿ یمنون علیك ان اسلموا قل لا تمنوا علی اسلامکم بل الله یمن علیکم ان هدیکم للایمان ان کنتم صادقین ﴾ معناسی بودرکه یا محمد سکا اسلاملرینی منت عد ایدرلر سن آنلره دیکه بکا اسلامکزی منت ایتمیك بلکه حق جل وعلا حضرتلری سزی ایمانه هدایت قیلدیغنی سزه منت عد ایلر اکر سز ایمان دعواسنده صادقلر ایسه‌کز دیمکدر . ودخی یمن دیارندن بهراء قبیله‌سنك ایلچیلری کلمشدر اون‌اوچ نفر کیمسه ایدیلر کلدکلرنده مقداد رضی الله عنه حضرتلرینه ملاقات ایلدیلر اول‌دخی مرحبا خوش کلدیکز دیو عزت واکرام ایدوب اوکلرینه طعام کتوردی مستوفی اکل ایتدکلرندنصکره دخی زیاده طعام قالدی ومقداد رضی الله عنه اول طعامدن برکاسه ایله رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه‌دخی کوندرمش ایدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری مراد شریفلری نجه تناول بیوردقلرندنصکره برمقدار بقیه قالدی اول بقیه‌یه حق سبحانه وتعالی حضرتلری برلذت وبرکت ویردیکه ذکر اولنان طائفه‌یه هرکون اوندن کتورر لر ایدی اکل ایتدکلرنجه لذتنی مدح ایدرلر ایدی صکره مقداد رضی الله عنه قصه‌یی خبر ویروب خواجه‌ٔ صاحب کرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك برکاتیله واقع اولدیغنی اعلام ایدنجه نشهد انه رسول الله دیدیلر واعتقادلری زیاده اولدی اندن صحابه‌ٔ کرامدن فرائض اوکرندیلر وبرقاچ کون طوروب فخر عالم حضرتلرینه وداع ایلدیلر رسول الله حضرتلری امر ایلدی مذکورلره جائزه‌لر ویروب اکرام وعزتله یرلرینه کوندردیلر . ودخی عذره قبیله‌سندن اون‌ایکی نفر کیمسه ایلچیلکه کلمشلردر ارالرندن اعیان قوم دق جمرة بن نعمان بیله کلمش ایدی فخر عالم افندیمز حضرتلری عزت واکرام ایلدی ومذکورلر اسلامه کلدیلر فخر عالم افندیمز حضرتلری انلره شام دیاری فتح اولونه جغنی وروم کفره‌سنك پادشاهلری قاچوب کیده جکنی بشارت قیلدی اندن اجازت آلوب دوندیلر یمن دیارنده قبیله‌لرینه کیتدیلر ودخی یمن ممالکنده بلی دیدکلری موضع خلقندن برقاچ کیمسه کلوب اسلامه کیردیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « الحمد لله الذی هداکم للاسلام » دیو حمد ایلدی وبوطائفه‌نك اسلامندن بغایت حظ ایدوب حمد ایتدکلرینك وجهی بوایدیکه بونلر قتی ایراق یرده ساکن اولورلردی بونلرك اسلامه کلسیله دین محمد صلی الله تعالی علیه وسلم شیوع وشهرت بولدیغی قتی ظاهر اولدی ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن اجازت الدقدن صکره وداع ایدوب دوندیلر مملکتلرینه کیتدیلر . ودخی ذی‌مره دیدکلری موضعدن اون اوچ نفر کیمسه کلدیلر رئیسلرینه حارث بن عوف دیرلر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مملکتلری احوالندن سؤال ایلدی یارسول الله یریمزده قتی قحط واردر دعا ایله دیدیلر فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری « اللهم اسقهم الغیث » دیو دعا ایدوب یاغمور طلب ایلدی اندن برقاچ کون صکره جائزه‌لری ویرلدکده دونوب یرلرینه کیتدیلر واردقلری

ویردیکه (یقول) عمرو بیورر مذکور عمرو صحابیدر رسول اکرم بقایه تشریف ایتدکده اون‌ایکی یاشنده ایدی مذکورسدی عمرودن بو حدیثی روایت ایدن کمسنه‌نك اسمنی بیان ایتمدی لکن محدثین بیان ایتدیلرکه اول کمسنه‌نك اسمی عطا ابن السائب در (رأیت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) عمرو بن حریث بیوررکه بن رسول اکرمی کوردم (یصلی) نماز قیلارلر ایدی (فی نعلین مخصوفتین) ایکی قات دیکلمش ایکی نعل مبارك ایاقلرنده ایکن خانك فتحی وصادك سکونیله خصف بر شیئی برشیئ اوزرینه یاپشدیرمغه دیرلر نته‌کیم پاپوشده ایکی قات کوسله بری برینه دیکلدیکی کبی حنفی بیوررکه نعلین مخصوفتین دیمك رسول اکرم حضرتلرینك نعللری ایکی قات دریدن دیکلمش ایدی دیمکدر صلاتدن مراد جنازه نمازی ایدی دیدیلر

الحدیث السابع

(حدثنا اسحق بن موسی الانصاری اخبرنا معن اخبرنا مالك عن ابی الزناد عن الاعرج عن ابی هریرة) مصنف بیورر بو حدیثی

زمانده كورديلركه حق جل وعلا حضرتلرى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام
حضرتلرينك دعا بيورديغى كوندن نافع ياغمورلر عطا قيلوب باغلرى واكينلرى كمال
لطافت بولمش . ودخى اونجى سنه‌ده خولان قبيله‌سندن اون نفر كيمسه كلديلر
يارسول الله بز حق تعالى حضرتلرينه ورسولنه ايمان وتصديق ايدنلردنز الله تعالى
حضرتلرينك ورسولنك منتى بزم اوزريمزده‌در ديديلر وايراق يرلردن دوه‌لريمزه
بنوب سنى زيارته كلدك يارسول الله ديديلر فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضر-
تلرى ايتدى بوسفريكزده هر برآدمكه دوه‌لريكز آتمشدر انك مقابله‌سنده سزه
برحسنه ويريلور وبنى زيارت ايتديككزك اجرى بودركه هركيم كلوب مدينه‌ده
بنى زيارت ايليه قيامت كوننده اول كشى بنم قومشولغمده اولسه كركدر ديو بيوردى
اندن سؤال ايدوب خولانده عبادت ايتدكلرى صنم نيجه اولدى ديدى ايتديلر يارسول
الله حق سبحانه وتعالى حضرتلرى اول صنمى سنك كتورديكك دين اسلامه تبديل
ايلدى شمدى اكا كيمسه عبادت ايلمز همان يانده برقارى ايله برقوجه قالمشدر ان شاء
الله تعالى بوكره وارديغمز كبى صنمى ييقارز ديديلر اندن فخر كائنات صلى الله تعالى
عليه وسلم حضرتلرى بونلره فرائضى تعليم ايدوب عهده وفاوامانته ادا امر ايلدى
وقومشى حقنه رعايت ايلك وهيچ كيمسه يه ظلم ايتمامك بيوردى وجائزه‌لر احسان
ايدوب يرلرينه كوندردى واردقلرى كبى اول صنمى ييقوب نام ونشانى ناپيدا ايتديلر.
ودخى محارب قبيله‌سندن اون نفر كيمسه كلمشدر ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرى مبعوث اولوب قبائل عربى دين اسلامه دعوت ايتمكه بشلديغى زمانلرده هيچ
بو طائفه‌دن غليظ وسركش طائفه يوق ايدى آخر حق سبحانه وتعالى حضرتلرى هدايت
ايليوب اسلامه كلديلر ودونوب مملكتلرينه كتديلر . ودخى يمن ديارنده صداء
قبيله‌سندن اون بش نفر كيمسه كلمشدر سكزنجى سنه‌ده واقع اولمشيدى تفصيلى
بودركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى جعرانه ديدكلرى موضعدن
دونديكى زمانده قيس بن سعد بن عباده‌يى درتيوز نفر كيمسه ايله يمن ديارندن برناحيه
يى اورمغه كوندرى وصدا قبيله‌سى اول ناحيه‌ده داخل ايديلر بوقصه‌دن خبر
آلديلر دخى مزبورلردن بر كيمسه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه
يتشدى يارسول الله عسكرى دوندر بن قومه كفيل اولورم انلر دين اسلامه كيررلر
ديدى اندن ذكر اولنان اون بش نفر كيمسه ايلچى كلوب رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم حضرتلريله اسلام اوزره مبايعت قيلوب دونديلر يرلرينه كتديلر اول دياره‌ده
اسلام شايع اولدى . امام واقدى رحمة الله عليه نقلنده صكره‌دن يوز نفر كيمسه
مزبور طائفه‌دن كلوب حجة الوداعده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه
ملاقات وصداء قبيله‌سندن اولان زياد بن الحارث رضى الله عنه حديثنده مذكوردركه
اول كلوب قومنه كفيل اولان كيمسه كنديسى ايدى ودخى بيورمشدركه بن بعض
سفرلرده رسول الله حضرتلريله بيله ايدم بركون فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرى بكا ياأخى صداء هيچ برمقدار صويك وارميدر ديو بيوردى بن دخى

(يارسول)

ابوهريره‌دن درت واسطه
ايله اسحاق بن موسى بزه
خبر ويردى ابو هريره
بيورر (ان رسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلم قال) تحقيق
رسول اكرم حضرتلرى
سعادتله بيوردى (لا يمشين
احدكم فى نعل واحدة)
سزدن بريكز نعل واحده‌ده
مشى ايلمسون يعنى براياغنده
پاپوش براياغى يالك
يوريمسون (لينعلهما جميعا)
ايكى اياغنه نعل كيسون
(اوليحفهما جميعا) ياخود
ايكى اياغندن نعلينى چيقار-
سك حاصل معنا ابو هريره
بيورركه رسول اكرم
حضرتلرى بيوردى البته
سزدن بريكز تك نعلده
يوريمسون ايستر ايسه ايكى
نعل معا كيسون ايستر ايسه
ايكى نعلى معا چيقاروب
پابرهنه اولسون بوحديثى
مصنف بو مقامده ذكرى
شو معنايه اشارت ايچوندركه
رسول اكرم حضرتلرى
برنعل ايله مشى بيورمشدر
خطابى بيورركه هرچفت
اولان لباس خف وچرموق
وچوراب كذلك بر تكنى
كيوب بر تكنى كيمسه و
ردايى بردوشنه وضع ايدوب
بر دوشنه ايتمك كذلك
بر اياغنه خف وبر اياغنه

يارسول الله مطره ده برمقدار صووار در ديدم امر ايلدى براغاج چناق ايچنه دوكدم اندنصكره مبارك اليني اول چناغك ايچنه قودى همان كورد مكه مبارك برمقلرندن چشمه لر روان اولدى ديو نقل ايلدى . ودخى يمن ديارنده غسان قبيله سندن اونيجى سنه ده اوچ نفر كيمسه كلوب مسلمان اولديلر اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى جائزه لر احسان ايدوب دونديلر يرلرينه كتديلر . ودخى اونيجى ييل شوالنده سلامان ديدكارى موضعدن يدى نفر كيمسه كلمشدر ارالرنده اشراف قومدن حبيب بن عمرو بيله ايدى اسلامه كلديلر ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه قحطلقدن شكايت ايلديلر فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دعا ايلدى صكره دونوب يرلرينه كتدكلرى زمانده وارديلر خبر آلديلر كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دعا ايتديكى زمانده حق جل وعلا نافع يغمورلر ويرمش . ودخى بنى عبس قبيله سندن برقاج كيمسه كلوب ايتديلر يارسول الله بزم عالملريمز بزه شويله خبر ويرديلر كه هجرت ايتميان كيمسه نك اسلامى صحيح اولماز ديديلر اكر بويله ايسه بزم دوه لريمز وسائر طوارلريمز واردر صاتالم دخى هجرت ايده لم ديديلر رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى هرقنده اولورسكز حق تعالى حضرتلرندن تقوى اوزرينه اولك اعمالكزدن هيچ نسنه يه نقصان جزا ويرمز بيوردى . ودخى غامد قبيله سندن اونيجى سنه ده اون نفر كيمسه كلوب اسلامه مقر اولديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى برنامه يازوب ايچنده شرايع اسلامى بيان ايلدى وابىّ بن كعب رضى الله عنه حضرتلرينه امر ايلدى مذكور طائفه يه قرآن عظيم تعليم ايتدردى اندن جائزه لرينى احسان ايدوب يرلرينه كوندردى . ودخى ازد قبيله سندن يدى نفر كيمسه كلمشدر علماء حديثدن ابونعيم وابوموسى رحمة الله عليهما روايتلرنده وارد اولمشدر كه علقمة بن يزيد بن سويد رضى الله عنه بيورمشدر كه بنم بابام جدمدن شويله نقل ايلديكه بزم قوممز ازد قبيله سندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كلان ايلچيلرك يدنجى كيمسه سى بن ايدم قچن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خدمت شريفلرينه كيردك وسوز سويلدك فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بزم سمتمزى وهيئتمزى بكندى وسزنه اصل كيمسه سكز ديو سؤال ايتدى بز مؤمنلرز ديو جواب ويردك همان رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى تبسم ايلدى وبيورديكه تحقيقا هر سوزك حقيقتى واردر ايمدى سزك سوزيكزك وايمانكزك حقيقتى ندر ديو بيوردى بز ايتدك يارسول الله بزم سوزمزك وايمانمزك حقيقتى اون بش خصلتدر انلرك بشنى بزه سنك كوندرديكك كيمسه لر بيورمشدركه بز انلره ايمان كتوره لم بشنى دخى ينه انلر بيورمشلردركه بز آنى عمل ايده لم وبش خصلت دخى زمان جاهليتدن عادتمزدر كه هنوز آنك اوزرينه يز ترك ايتمدك مكرسن آنلرك بعضيسنى كريه كوره سك ترك ايده لم ديدك فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى بنم آدملرمك ايمان كتورمكه بيوردقلرى بش نسنه نه در ديدى

پاپوش كيمك مكروهدر ديديلر ينه خطابى بيورركه بر نعلده مشيده نهى اولديغنك حكمتى بودركه ضعف عقل ومخافت رأيه حمل اولنور بعضيلر جوارح بيننده تعديل اولمديغيچون منهيدر ديديلر ابن عربى بر نعل ايله يوريمك شيطان يوريشيدر ديد بيهقى عادت خلقه مخالف اولمغله باعث شهرت اولديغيچوندر ديدى پس هر نسنه كه لباسده شهرته مؤدى اوله اندن اجتناب لازمدر ديديلر (حدثنا قتيبة بن سعيد عن مالك عن ابى الزناد نحوه) مصنف بيورر نعل واحدده مشى حقنده ابوهريره دن اسحاق بن موسى روايت ايتديكى كبى قتيبه دخى شو سند ايله ابوهريره دن روايت ايتدى

﴿ الحديث الثامن ﴾

(حدثنا اسحاق بن موسى اخبرنا معن اخبرنا مالك عن ابى الزبير عن جابر) مصنف بيورر بو حديثى جابردن اوچ واسطه ايله اسحاق بن موسى بزه خبر ويردى (ان النبى صلى الله عليه وسلم) جابر بيورديكه تحقيق رسول اكرم حضرتلرى (نهى ان يأكل

بز ایتدك حق تعالی حضرتلرینه وملكلرینه وكتابلرینه ورسوللرینه وقیامت كوننه ایمان كتوروب اعتقاد ایتمكدر دیدك اندن ایتدی یا اول عمل ایله بیوردقلری بش نسنه ندر دیدی بز ایتدك كلمهٔ شهادت كتورمك ونماز قیلمق وزكات ویرمك ورمضان آینده اوروج طوتمق وقادر اولانمز حج بیت الله ایتمكدر دیدك اندن ایتدی یا عالم جاهلیتدنبرو عادت ایدندیككز بش نسنه ندر دیدی بز ایتدك وسعت حالنده حقه شكر ایتمك وبلا یتشسه صبر ایتمك وقضایه رضا ویرمك ودشمنه بولشدقده ثابت قدم اولمق وشماتهٔ اعدایی ترك ایتمك یعنی بزه مخالف اولان كیمسهلرك یرامز حاللرینه سونمكی ترك ایتمكدر دیدك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی بونلر حكما وعلما دركه فقهلرندن انبیا اولمغه یقین اولمشلردر دیو بیوردی اندن ایتدی بندخی سزه بش نسنه امر ایدهیم سزك خصلتلریكز یكرمی تمام اولسون دیدی اندن بیوردیكه اكر سز فی الحقیقه دیدیككز كبی ایسهكز شول نسنهیی جمع ایلمیك كه انی یمیهجكسكز وشول نسنهیی یاپمیك كه انده ساكن اولمیهجقسكز وشول نسنهیه رغبت ایلمیك كه انی قویوب كیدهجكسكز وحق سبحانه وتعالی حضرتلرندن تقوی اوزرینه اولك كه عاقبت اكا رجوع ایتسهكز كركدر واكا عرض اولنسكز كركدر وشول نسنهیه رغبت ایدك كه انده واروب مخلد قالسكز كركدر دیو بیوردی اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك وصیتنی حفظ ایدوب دوندك یریمزه كیتدك دیو حكایت ایتمشدر . ودخی بنی المنتفق طائفهسندن بعض كیمسهلر كلمشدر عبدالله بن امام احمد رحمة الله علیهما اتاسنك مسندنده روایت ایتمشدركه لقیط بن عامر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایلچیلكله چیقدی بر یولداشی دخی وار ایدی اكا نهیك بن عاصم درلر ایدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه شول زمانده یتشدیلركه صباح نمازندن فارغ اولمشیدی اندن طوروب خلقه خطبه اوقیوب وعظ ونصیحته بشلدی وایتدی ای آدم اوغلنلری آكاه اولك كه بن درت كوندنبری آوازمی صاقلدم تا بو كون نه دیه جكمی اشیدهسكز وآكاه اولك كه هیچ بونده بر كیمسه وارمیدر انی كندی قومی كوندرمش كه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری نه سویلر دیو معلوم ایده اندن ینه تنبیه ایدوب ایتدی جائزكه اول كشینك برخاطرهسی وار اوله یاخود یانندهكی كیمسه ایله مصاحبت ایدر اوله آكاه اولك تبلیغ ایتدكمی تحقیقا بكا سؤال اولنسه كركدر دیو تكرار بتكرار تنبیهلر بیوردقدنصكره بر مفصل حدیث شریف بیوردی انده قیامت وجنت وجهنم احوالنی بیان ایتدی لقیط بن عامر ایدر یارسول الله سنكله نه شرط اوزرینه مبایعه ایدهیم دیدم مبارك النی آچدی دخی ایتدی نماز قیلمق وزكات ویرمك اوزرینه وحق تعالی حضرتلرینه هیچ برنسنهیی شریك طوتمامق اوزرینه مبایعه قیل دیو بیوردی . ودخی یمن دیارنده اولان نخع قبیلهسندن اون برنجی سنهده ایكیوز نفر كیمسه كلمشدر اول حضرته وارد اولان ایلچیلرك آخری بونلر ایدی كلدكلرنده دار الضیافهیه

(قوندیلر)

یعنی الرجل بشماله) بر كیمسه یی صول الیله اكل ایتمكدن نهی ایتدی (او یمشی فی نعل واحدة) یاخود بر نعلده یوریمكدن نهی ایتدی معلوم اوله كه رجال اصل ومتبوع ونسا فرع وتابعه اولمغله امور شرعیه اولا رجاله بالاصل وثانیا نسایه بالتبع توجه ایدر بناء علی ذلك اكثریا خطاب رجاله اولور نسا دخی مراددر خفی اولمیه كه صول الیله علت منهی اولدیغنك سببی رسول اكرم حضرتلری بیان بیوردیلركه امتم سزدن بریكز البته صول الیله یمسون وصول الیله ایچمسون زیرا شیطان صول الیله ییر وصول الیله ایچر پس هر مسلمه لایق اولان شیطانه بكزهمكدر تا كه كناهكار اولمیه معناسنی نقل ایتدیكمز حدیث شریفی ابن عمردن امام مسلم تخریج ایتدی ودخی معلوم اوله كه صبیانه دخی صول الیله یدیروب ایچرمك منهیدر زیرا بخاری ومسلمده عمر بن ابی سلمهدن روایت اولندیكه عمر بیورورلر بن رسول اكرم حضرتلرینك قوجاغنده ایدم بكا صاغ الك ایله اكل ایله حتی صاغ ال ایله یمكه معتاد اولهسك

قونديلر اندن دين اسلامه مقر اولدقلری حالده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كلديلر اول معاذ بن جبل رضى الله عنه حضرتلرندن بيعت اسلام اتمشلر ايدى مذكور طائفه اراسنده بركيمسه وار ايدى زرارة بن عمرو ديرلر ايدى ايتدى يارسول الله بو سفرده واقعه ده برعجب نسنه كوردم ديدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى نه كوردك ديو بيوردى زراره ايتدى كوردمكه برديشى حمار بر بوزاغى طغوردى وبوزاغونك رنكى قزله مائل سياه ايدى ديدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى مملكتكده هيچ كبه خاتون قودك كتدكمى نعم يارسول الله ديدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى اعدى اول خاتونك براوغلان طغوردى واول اوغلان سنك اوغلكدر زراره ايتدى يارسول الله يا اول رنكده كورديكمك اصلى ندر فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بكا يقين كل ديدى زراره حضور شريفلرينه يقين كلنجه ايتدى يا زراره هيچ سنده برص علتى وارميدركه شمدى يه دكين سن آنى ايلاردن صقلاردك زراره ايتدى اول الله حقيچونكه سنى حق پيغمبر كوندرمشدر بنده اول علت اولديغنى اصلا بركيمسه بيلمزدى وسندن غيرى بركيمسه اكا مطلع اولمدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى اشته اويله كورنديكى اولدر اندن زراره ايتدى يارسول الله بر واقعه دخى كوردمكه يردن برآتش چيقدى بنمله اوغلوم مابيننده حائل اولدى پيغمبرعز بيوردى اول آتش فتنه در زراره ايتدى يارسول الله فتنه ندر فخر عالم افنديمز حضرتلرى ايتدى خلق امامليرنى قتل ايتسلر كركدر ومبارك پرمقلرينى برى برينه قويدى دخى برامزلق ايدن ايولك ايدرم ظن ايدوب مؤمنك قانى مؤمنه صواچمكدن طاتلى اولسه كركدر ديدى اكر اوغلك وفات ايلرسه اول فتنه يه سن يتشرسك اكر سن وفات ايلرسك اوغلك يتشر ديو بيوردى زراره يارسول الله دعا ايله كه بن اول فتنه يه يتشميم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى «اللهم لا يدركها» ديو دعا ايتدى بعد زمان زراره وفات ايدوب اوغلى عمرو قالدى صكره دن حضرت عثمان بن عفانى شهيد ايدن طائفه دن اولدى

مقصد ثالث

فخر عالم حضرتلرينك كمال خلقى وجمال صورتى واخلاق رضيه سى وخصال مرضيه سى بيانده در . بعض علما رحمهم الله بيورمشلردركه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك جسم شريفنى حسن ولطافتده افراد نوع بشردن ممتاز خلق ايديكنه اعتقاد اتمك اول حضرته ايمان كتورمكك تمامندندر ديمشلردر . روايت اولنوركه خالد بن وليد رضى الله عنه برزمانده عسكر ايله قبائل عربدن بعض قبيله يه واردى واول قبيله نك سيدى اولان

ديو بيورديلر صلى الله تعالى عليه وسلم

﴿ الحديث التاسع ﴾

(حدثنا قتيبة عن مالك ح وحدثنا اسحاق بن موسى اخبرنا معن اخبرنا مالك عن ابى الزناد عن الاعرج عن ابى هريرة) مصنف بيورر بو حديثى ابو هريره دن بش واسطه ايله اسحاق بن موسى خبر ويردى درت واسطه ايله قتيبه خبر ويردى معلوم اوله كه حرف حانك ذكرى تحويل سنده اشارتدر ابو هريره بيورر (ان النبى صلى الله عليه وسلم قال) تحقيق رسول اكرم بيوردى (اذا انتعل احدكم فليبدأ باليمين) سزدن بريكز پاپوش كيمك مراد ايلدكده صاغ جانبى ايله ابتدا ايدوب اوّل صاغ اياغنه كيسون (واذا نزع فليبدأ بالشمال) دخى پاپوش چيقارمق مراد ايلدكده صول جانبى ايله ابتدا ايدوب اوّل صول اياغنك پاپوشنى چيقارسون (فلتكن اليمين اولهما تنعل) صاغ اياق اياقلرك اولى اولسون پاپوش كيديرلديكى حالده (وآخرهما تنزع) صاغ اياق اياقلرك آخرى اولسون پاپوش چيقارلديغى حالده معلوم اوله كه رسول

کیمسه خالده ایتدی یاخالد محمدی بزه وصف ایله خالد ایتدی اکردیلر ایسك که تفصیل ایدم بن انك حسننی تفصیل ایده‌مزم دیدی اول شخص ایدی یاخالد سن اجمال ایله دیدی خالد رضی الله عنه ایتـدی رسول مرسلك قدرنجه اولور دیدی یعنی مرسل که حق سبحانه وتعالی حضرتلریدر انك جانبنی ملاحظه ایله دخی اندن رسولنك شان شریفنی بیله‌سك دیمك اولور بوندن فهم اولنورکه اول حضرتك جمیع محاسنی مفصلا ادراك اولنمغه قابل دکل ایمش . امام قرطبی رحمة الله علیه کتاب الصلاتده بعض کبارد‌ن نقل ایدوب ایدیرکه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك تمام حسنی بزه ظاهر اولمامشدر اکر ظـاهر اولایدی اکابقمغه کوزلریمز طاقت کتورمزدی دیمشدر. والحاصل ممکن اولدیغنجه برمقدار ائمهٔ حدیث وتفسیردن مروی اولانی نقل ایده‌لم * مبارك وجهی حقنده امام بخاری ومسلم رحمة الله علیهما براء رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن روایت ایتمشلردرکه (کان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم احسن الناس وجها واحسنهم خلقا) دیو بیورمشدر. حاصلی فخر کائنات علیـه افضل الصلوات حضرتلرینك مبارك یوزی وسـائر اعضاء شریفه‌سی جمیع ناسـك یوزلرندن واعضالرندن کوزل ایدی دیمك اولور . وامام ترمذی وامام احمد وبیهقی وابن حبان رحمة الله علیهم روایتلرنده ابوهریره رضی الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه (مارأیت شیئا احسن من رسول الله صلی الله علیه وسلم کأن الشمس تجری فی وجهه) دیو بیورمشدر. معناسی بن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن کوزل بر نسنه کورمدم کویا مبارك یوزنده کونش نوری اقاردی دیمکدر . وینه امام ترمذی وبیهقی رحمة الله علیهما روایتلرنده علی کرم الله وجهه حضرتلرندن منقولدرکه فخر کائنات افندیمزی وصف ایدوب مبارك یوزی قتی دکرمی وقتی انلی دکلدی برمقدار دکرمی ایدی دیو بیورمشدر ومعلومدرکه کمال حسن ولطافت بوشکلده اولور زیاده دکرمی وانلو اولمق معتبر دکلدر. وصحابهٔ کزیندن علما رحمهم الله بوبابده کیمی شمسـه کیمی قمره تشبیه ایتدکارینی نقل بیورمشلردر مرادلری کمال حسن ولطافتله وصف ایتمك ایدیکی ظاهردر . امام مسلم رحمة الله علیه نقلنده ابی الطفیل رضی الله عنهدن منقولدرکه اکا ایتدیلر بزه رسول الله صلی الله تعالی علیه حضرتلرینی وصف ایله ایتدی فخر عالم حضرتلری آق بکزلی ملیح الوجه ایدی دیوبیوردی . امام بخاری رحمة الله علیه کعب بن مالك رضی الله عنهـدن شویله روایت ایلمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مسرور اولدیغی زمانده مبارك یوزی آی پاره‌سی کبی نورلانوردی وسروری مبارك آلنندن ظاهر اولوردی دیمشـدر * و مبارك کوزلری وصفنده حق سبحانه و تعالی حضرتلری ﴿ مازاغ البصر وماطغی ﴾ بیورمشدر. قاضی رحمة الله علیه ایدر معناسی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسـلم حضرتلرینك مبارك کوزی کوردیکی نسنه‌دن آیرلمدی وتجـاوز ایتمدی بلکه اثبات صحیحله اثبات ایتدی مستبق اولدیغی حالده دیمکدر

(یاخود)

اکرم حضرتلری پاپوش کیوب چیقارمغك احکامنی حدیث شریفك اولنـده بیانندنصکره تکرار ینه بیان ایتدیلر حکمتی بوکه پاپوش کیوب چیقارمق امرلری اوزره امتده ملکهٔ راسخه اولسون وعادت ایتمکه سعی ایدوب بوخصوصی سهل ظن ایتمسونلر وتقدیم وتأخیر خصوصنده اهتمام ایلسون وهمیشـه صـاغ جانبك اکرامنده تقصیر اولنمسون خطـابی بیوردیکه پاپوش کیمکدن مراد ایاغه اکرام وایاغی محافظه‌در وصـاغ جانب صول جانبدن افضل اولمغله پاپوشی اول صـاغ ایاغنه کیمك ایله امر اولندق اما پاپوشی صـاغ ایاغندن صکره چیقارمق صاغ ایاغه اکرام زیاده اولمق ایچوندر شیخ ابن حجر وقاضی عیاض پاپوش حقنـده رسـول اکرمك امرلری استحباب ایچون اولمسنده اجماع واردر دیو نقل ایتدیلر

﴿ الحدیث العاشر ﴾

(حدثنا ابوموسی محمد بن المثنی اخبرنا محمد بن جعفر اخبرنا شعبة عن اشعث وهو ابن ابی الشعثاء عن ابیه عن مسروق عن عائشة) مصنف بیورر بو حدیث شریفی

ياخود رؤيتنه مأمور اولديغى عجايبى كورمكدن عدول وتجاوز ايتمدى ديمكدر ديو بيورمشدر محصلى حق سبحانه وتعالى حضرتلرى نره‌يه نظر ايتمك بيوردى ايسه امر شريفى اوزره اورادن نظرينى آيرمدى ديمك اولور . وامام بخارى رحمةالله عليه نقلنده ابن عباس رضى‌الله عنهما حضرتلرندن مرويدركه رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كوندز نيجه كوررسه كيجه قرا كوسنده اويله كورردى ديو بيورمشدر وعائشهٔ صديقه رضى الله عنها حضرتلرندن مرويدر كه فخر عالم عليه‌الصلاة والسلام حضرتلرى آيدنلقده نيجه كوررسه قرا كولقده اويله كورردى ديو بيورمشدر . امام بخارى و مسلم ابى هريره حضرتلرندن روايت ايتدكلرى حديث شريفده واقع اولمشدركه فخر عالم حضرتلرى اصحابنه ايتدى والله سزك ركوعكز وسجوديكز بكا مخفى اولماز تحقيقا بن سزى اوكمدن وآردمدن كوريرم ديو بيوردى.وينه امام‌مسلم رحمةالله عليه انس‌بن مالك رضى‌الله عنه حضرتلرندن روايت ايتمشدركه بر كون خواجهٔ عالم عليه الصلاة والسلام حضرتلرى (يا ايها الناس انى امامكم فلاتسبقونى بالركوع والسجود فانى اراكم من امامى ومن خلفى) ديو بيوردى . معناسى اى آدم‌اوغلنلرى تحقيقا بن‌سزك امامكزم ايمدى ركوع وسجودى بندن مقدم ايلمك تحقيقا سزك اويله ايتديككز بكا معلوم اولور زيرا بن سزى اوكمدن وآردمدن كوريرم ديمك اولور . وحيدى رحمة الله عليه مسندنده وابن منذر رحمة الله عليه تفسيرنده بيورمشدر كه مجاهد رضى الله عنه ﴿ الذى يراك حين تقوم وتقلبك فى‌الساجدين ﴾ آيت كريمه‌سنك تفسيرنده بيورمشدركه رسول‌الله حضرتلرى‌اوكنده‌اولنلرى كورديكى كبى اردنده اولان صفلرى كورردى ديمشدر وبو حالت رسول‌الله حضرتلرينك حقنـده خرق‌عاده‌در كوزده كورمك خلق ايدن جناب الله غيرى عضوده دخى خلق ايتمكه قادردر ديو بيورمشلر وبو خصوصده بعض اقوال دخى نقل‌ايدوب آخر بيورمشلردركه بوصفتك رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه معجزه اولديغى اثبات بابنده اولى بودركه كورمكدن مراد آلات نظره محتاج اولمدن ادراك ايتمكدر دينله والله اعلم . بعض علما رحمهم الله بوكا ذاهب اولمشلردركه بو رؤيت قلب شريفلرينك رؤيتى اوله وبعضيلر رؤيتدن مرادعلمدرديمشلر صحابهٔ كرامك‌ايتدكلرى افعالك كيفيتنى‌حق‌جل وعلا حضرتلرى وحى ايتمك طريقيله ياالهـام ايتمك طريقيله اعلام ايلردى ديديلر وبوندن لازم كلمزكه رسول الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى غيب بيله زيرا حق تعـالى حضرتلرينك اعلامى ايله اولنجه هركشى بيلمك جائزدر نهايت حق سبحانه وتعالى حضرتلرى اكا اعلام ايتمكى اختيار ايتمشـدر اول حسبله اكا معلوم اولور غيريلره معلوم اولماز آنكيچون ايديكه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسـلم حضرتلرينك بنديكى ناقه بر زمانده ضايع اولدى دخى بعض منافقلر طعن ايدوب ايتديلر قنى محمد سزه كوكلر احوالندن خبر ويريرم دير ايدى شمـدى ناقه‌سى

حضرت عائشـه‌دن بش واسطه ايله ابوموسى خبر ويردى (قالت كان رسول الله صلى‌الله‌عليه وسلم يحب التيمن) حضرت عائشـه بيورديكه رسول اكـرم حضرتلرى امورشريفه‌ده صاغ جانبى‌استعمالى سورلر ايدى (مااسـتطاع) قادر اولدقچه‌يعنى‌وقت‌ضرورتده امور شريفه‌ده صول‌جانبى استعمال ايتدكلرينه اشارت واردر (فى ترجله) رسول اكرم حضرتلرى مبـارك شعرك طرامقده (وتنعله) دخى نعلارك كيمكـده (وطهوره) دخى آبدست آلمقده صاغ‌جانبك استعمال ايتمكى سورلر ايدى معلوم اوله كه شـو اوچ شيئى ذكردن مراد صاغ جانبى بواوچه مخصـوص ديمك دكل بلكه رسـول اكرم باشندن اياغه وارنجه تيمن ايتدكلرينه تمثيلدر صلى‌الله عليه وسلم

﴿ الحديث‌الحادى ﴾
— عشر —

(حدثـنا محمدبن مرزوق ابوعبدالله‌حدثناعبدالرحمن ابن قيس ابومعاوية حدثنا هشام عن‌محمد بن سـيرين عن ابى هريرة) مصنف بيورر بو حديث شريفى

ابوهریره‌دن اوچ واسطه
ایله محمد بن مرزوق خبر
ویردی (قال) ابوهریره
بیوردی (کان لنعل رسول
الله صلی الله تعالی علیه وسلم
قبالان وابی بکر وعمر رضی
الله عنهما) رسول اکرمك
هر بر نعلیچون کذلك ابوبکر
وعمرك هر بر نعللریچون ایکی
قبال وار ایدی قبالك معناسی
مرور ایتدی (واول من عقد
عقدا واحدا عثمان) اول
بردوکم دوکب یعنی برقبال
اتخاذ ایدن عثمان رضی الله
عنه در یعنی پاپوشك
تاصمه‌سنك اورته یرندن
پاپوشك اوجینه‌دك برقایش
اولوب ایکی پارمق برجانبندن
اوچ پارمق بر جانبندن
اولور معلوم اوله‌که رسول
اکرم حضرتلرینك نعلنده
ایکی قبال اولدیغی عادت
طریقیله اولوب عبادت
طریقیله اولمدیغنه اشارت
واردر حضرت عثمانك
نعلنده برقبال اولمسنده اکر
نعلده ایکی قبال عبادت
طریقیله اولیدی حضرت
عثمان نعلده برقبال اتخاذ
اتمز ایدی

﴿ باب ماجاء فی ذکر خاتم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ﴾

بو باب رسول اکرم

ضایع اولدی نه‌خوش قنده ایدیکنی بیلمز دیدیلر منافقلرك بو سوزی فخر عالم حضرتلرینك سمع شریفنه واصل اولنجه ایتدی والله بکا ربمك بیلدردیکندن غیری برنسنه بیلمزم بنم بیلدیکم ربم بیلدرمکله‌در شمدی اول ناقه قنده ایدیکنی ربم بکا دلالت ایلدی فلان یرده یولارندن براغاجه ایلشوب طوتلمش قالمشدر دیدی اصحاب کرامدن بعض کیمسه کتدیلر واروب بیوردیغی یرده کوردیلر واقعا ناقه‌نك یولاری براغاجه ایلشوب طوتلمش اورادن ناقه‌یی آلوب خدمت شریفنه کتوردیلر منافقلرك یوزلری قاره اولدی وبوظاهر اولدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دیوار آردنده اولان نسنه‌یی بیلمز الاحق سبحانه وتعالی حضرتلرینك اعلامی ایله بیلورمش علم غیب حق جل وعلی حضرتلرینه مخصوصدر انبیاء واولیاسی بعض مغیباتدن خبر ویردکلری حق تعالی حضرتلرینك اعلامیله‌در یوقسه اندن غیری کیمسه‌یه غیب بیلمك ممتنعدر . وشفاء قاضی عیاضده مذکوردرکه فخر عالم حضرتلرنده حدت بصر شول دکلو ایدیکه ثریایی اون بریلدز کوردی . وامام سهیلی روایتنده اون ایکی یلدز کورردی دیمشلردر . ابن ابی هاله رضی الله عنه بیورمشدرکه فخر عالم حضرتلری قچن التفات ایلسه جمیعا التفات ایلردی دیمشدر بو سوزك معناسی بعضیلر قتنده برنسنه‌یه نظر اتملی اولسه مبارك رأس دولتلرینی دوندروب نظر اتمزدی وبعضیلر ایتدیلر بو سوزك معناسی خفت ایدوب باشنی اویکا بویکا چویرمزدی بلکه جمیع اعضاسیله دونوب نظر ایلردی ودخی بیورمشدرکه مبارك کوزینی اشاغی طوتردی یریوزینه نظری کوك یوزینه نظرندن زیاده ایدی اکچوق بقدیغی کوز قویروغیله بقمق ایدی دیمشدر فی الحقیقه مقتضای ادب کشی کوزلرینی حفظ اتمکدرنیه کرکسه بقوب یورومك بی ادبلك نشانیدر . حضرت علی رضی الله عنه بیورمشدرکه فخر عالم حضرتلرینك مبارك کوزلری بیوك ایدی ومبارك کیرپکلری اوزون ایدی برمقدار مبارك کوزلرنده حمرت وار ایدی اول صفت کوزده غایت حسن وملاحتی موجبدر وینه علی کرم الله وجهه حضرتلرندن مرویدرکه مبارك کوزلرینك قره سی غایت سیاه ایدی . ودخی روایت اولنمشدرکه حضرت علی کرم الله وجهه ایتدی برزمانده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بنی یمن دیارینه کوندردی تاکه وارم انده خلقه خطبه اوقیوب وعظ ونصیحت ایدم بنده خطبه‌یه چیقدم یهود علماسندن برکیمسه طورردی النده برجز طوتوب اکا نظر ایدردی بنی کورنجه « صف لی اباالقاسم » دیدی . یعنی پیغمبر علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك وصفنی بکا سویله دیدی بندخی قتی اوزون دکلدر دیدم اندن سکوت ایلدم اول ایتدی دخی نیجه در دیدی بن ایتدم شمدی خاطرمده اولان بودر دیدم باشلدی اول یهود عالمی ایتدی کوزلرنده حمرت واردر وصقالی قتی کوزلدر بن ایتدم والله رسول الله حضرتلرینك صفتی بویله در دیدم اول ایتدی بن آبا واجدادمك کتابلرنده انك وصفنی بویله بولدم وبن شهادت ایدرمکه اول نبیدر ورسول اللهدر جمیع آدم

اوغلنلرینه رسالتله مبعوث اولمشدر دیدی * ومبارك سمع شریفی وصفنده بوکفایت ایلرکه فخرعالم حضرتلری بیورمشدر (انی اری مالاترون وانی اسمع مالاتسمعون اطت السماء وحق لها ان تئط لیس فیها موضع اربع اصابع الاوملك واضع جبهته ساجدا لله تعالی) ابوذر رضی الله عنه حضرتلرندن امام ترمذی بویله روایت ایتمشدر. معناسی بودرکه تحقیقا بن سزك کورمدیککزی کوریرم واشتمدیککزی اشیدیرم فلك آوازه ویروب صوت پیدا قیلدی وصوت پیداقیلمق انك حقیدرکه انده اصلا درت پرمق یر یوقدرکه الا برملك حق تعالی حضرتلرینه ساجد اولدیغی حالده آلنی قومشدر دیمکدر . وابونعیم رحمةالله علیه حکیم بن خرام رضی الله عنهدن روایت ایتمشدرکه برکون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحاب کرامی اراسنده اوتورردی آنلره بنم اشتدیکمی سزده اشیدرمیسکز دیو بیوردی هیچ نسنه اشتمزز یارسول الله دیدیلر ایتدی تحقیقا بن فلکك صوتی اشیدیرم واول صوت ویرمکله لوم اولنمز انده برقارش یر یوقدر الا برملك اوزرنده ساجددر یاخود قائمدر دیو بیوردی * ومبارك آلنی وصفنده بیورمشلردرکه فخرعالم حضرتلرینك آلنی روشن وآچیق ایدی ومبارك قاشلری چاتق واینجه ایدی دیمشلردر. وبعضیلر روایتنده قاشلری اراسی آچیق ایدی دیمشلردر وایکی قاشی اراسنده اولان طمری غضب زماننده طولر ایدی دیدیلر* ومبارك بورنی بغایت لطیف وموزون ایدی اوجی رقت ولطافت اوزره ایدی اورته یری برمقدار یوکسك ایدی کمال حسن بوهیئتده اونور * ومبارك رأس عالیلری بیوك ایدی علماء حدیثدن بویله ایدیکنی چوق کیمسه نقل ایتمشلردر . امام بخاری رحمةالله علیه نقلنده حضرت انسدن دخی بویله روایت اولنمشدر بغایت لطیف وموزون ایدی* ومبارك آغزی وصفنده امام مسلم رحمة الله علیه جابر رضی الله عنهدن روایت ایلمشدرکه مبارك آغزی قتی کوچك دکلدی طائفۀ عرب ایچنده کوچك آغز ممدوح دکلدر بیوك آغز ممدوحدر دیمشلردر* ومبارك دیشلری بیاض ایدی وقتی صیق دکلدی ارالری آچیق ایدی واینجو کبی براق وآبدار ایدی . ابن عباس رضی الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه فخر عالم حضرتلرینك مبارك اوك دیشلری سیرك ایدی سوز سویلدیکی زمانده کویا دیشلری اراسندن نور چیقاردی دیو بیورمشدر * ومبارك دوداقلری مبارك آغزنی یومدیغی زمانده کورینن هیئتی عباد اللهدن هیچ برکیمسه یه ویرلمش دکلدی شویله حسن ولطافت اوزره ایدی دیمشلردر . ابی قرصافه رضی الله عنهدن مرویدرکه ایتدی بن وانام وخالتم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واروب بیعت ایلدك دخی دونوب کتدیکمز زمانده بکا ایتدیلر اوغل هیچ بونك کبی یوزی کوزل ولباسی پاك وسوزی ملایم کیمسه بز کورمدك واغزندن نور چیقاردی کوردك دیدیلر * ومبارك آغزی یارینك وصفنده چوق معجزه وکرامت بیان ایتمشلردر جمله‌دن بری حدیث اتفاقیده وارد اولمشدرکه خیبر غزاسنده حضرت علینك

حضرتلرینك خاتمی ذکر حقنده وارد اولان احادیث بیانده‌در خاتم مهر دیمکدر

﴿ الحدیث الاول ﴾

(حدثنا قتیبة بن سعید وغیر واحد عن عبدالله بن وهب عن یونس عن ابن شهاب عن انس بن مالك) مصنف بیورر بو حدیث شریفی انسدن اوچ واسطه ایله قتیبه خبر ویردی دخی قتیبه‌دن غیری چوق مشایخ خبر ویردی (قال) انس بیوردی (کان خاتم النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلرینك مهر شریفلری (من ورق) کومشدن ایدی (وکان فصه) رسول اکرم حضرتلرینك کومشدن اولان مهرلرینك قاشی (حبشیا) حبشی طاش ایدی یعنی عقیق ایدی دیمکدر زیرا عقیق اکثریا حبش ویمن دیارندن کلور

﴿ الحدیث الثانی ﴾

(حدثنا قتیبة اخبرنا ابو عوانة عن ابی بشر عن نافع عن ابن عمر) مصنف بیورر بو حدیث شریفی ابن عمردن اوچ واسطه ایله قتیبه خبر ویردی (ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اتخذ خاتما من فضة) ابن عمر بیوردی

کوزلری زیاده آغرردی آچغه قادر دکلدی فخرعالم صلى الله علیه وسلم حضرتلری اول کون الینه سنجاق ویروب کوزلرینه توکوردی شویله‌صحت میسر اولدیکه کویا اصلا کوزی اغریمامش کبی اولدی . ویری دخی بو درکه امام احمد وغیری نقلنده وائل بن حجر رضی الله عنهدن مرویدرکه برکره رسول الله صلى الله تعالى علیه وسلم حضرتلرینه برقوغه صوکتوردیلر ایچـدی اندنصکره قیونك ایچنه دوکدی قیودن مسك رایحه‌سی چیقمغه باشـلادی یاخود قیونك ایچنه توکوردی دخی مسـك رایحـه سی چیقمغه باشـلادی دیمشـدر . وابو نعیم نقلنده انس حضرتلرینـك اونده برقیو وارایدی فخر عالم حضرتلری ایچنه توکورمش ایدی مدینه شهرنده اندن طاتلو قیو یوق ایدی دیدیلر . وعادت کریمه‌سی‌ایدیکه عاشورا کونی اولسه کندینك وقزی حضرت فاطمه‌نك امر چوجقلرینی کتورردی دخی آغزجقلرینه توکورردی‌واخشامه‌دك امزرمك دیو انالرینه اصمارلردی اول کون چوجقلره کفایت‌ایدردی آچیقمزلردی .وامام طبرانی رحمة الله علیه نقلنده عتبه‌یه قورداشن دیدکلری مرض عارض اولمش ایدی فخر عالم صلى الله تعالى علیه وسلم حضرتلری انك‌ارقاسنه وقارنینه برمقدار اغزی یارندن‌یوسکردی دخی‌مبارك الیله صیغادی صحت‌بولدقدنصکره بدنی شویله خوش بوی اولدیکه اندن کوکجك رایحه اولمازدی‌دیمشدر وبر زمانده حضرت حسنه بغایت صوسزلق‌غلبه ایتمشیدی فخر کائنات‌حضرتلری‌مبارك‌دلنی‌حسنك آغزینه ویردی‌حضرت‌حسن امدی‌صوسزلغی زائل اولدی * ومبارك لسانك‌فصاحتی حقنده بیورمشلردرکه حق سبحانه وتعالى حضرتلرینك مخلوقاتنده اصلا اندن افصح وشـیرین کلام وسریع الاداء برکیمسـه یوق ایدی کلام شریفی کوکللری آلوردی‌وروحلری جذب‌ایلردی‌وبالجمله فصاحت لسانی برمرتبه‌ده ایدیکه غایتنه عقل یتشمزدی نیجه بویله اولمیدیکه لسان شریفی حق تعالى نك قلجلرندن برقلج ایدی مرادالله اندن بیان اولنوردی جمیع‌اوامرونواهیء الهیه اندن بیان اولنوب احوال فرائض وسنن آنکله روشن‌ومبین قلنمشدر طریق سداد ورشاد ومنهاج مبدأ معاد انکله‌واضح وروشن اولمشدر شول مرتبه‌ده افصح اللسان واوضح البیان ایدیکه سوزسویلدیکی زمانده کلماتی انجوکبی دزیلوردی اکر برکیمسه صایمق مراد ایدنسه کلمات شریفه‌سی صایلمق قابل ایدی عائشهٔ صدیقه‌رضی الله عنها بیورمشدرکه رسـول الله صلى الله تعـالى علیه وسلم حضرتلری سـوزینی سزك دیزدیککز کبی دزمزدی اول شـویله سـوز سویلردیکه اکر صایجی کیمسـه صایسه صایلمق قابل ایدی وبعض محلده فهم اولنسـون دیو برکلمه‌یی اوچکره دوندرردی (وانا افصح العرب) دیوبیوررردی واهل جنت محمد علیـه السـلام لغتیله تکلم ایدرلر دیردی . ابو نعیم روایتنده وارد اولمشـدرکه حضرت عمر بن الخطـاب رضی الله عنه برکون ایتدی یارسـول‌الله نه‌حالدرکه سن بزم ارامزدن چیقوب بیانه وارمدك بنه بزم جمله‌مزه فصـاحتده غالب‌سـك فخرکائنات صلى الله

تحقیق رسـول اکرم حضرتلری کومشدن مهر اتخاذ ایلدی (فکان‌یختم‌به) رسـول اکرم حضرتلری اول خاتم ایله مکتوبلری مهرلر ایدی (ولایلبسـه) دخی‌اول‌خاتمی‌طاقمز ایدی میرك شاه بیوررکه رسول اکرم حضرتلری خاتمی طاقمز ایدی دیمنك معناسی بودرکه مکتوبه مهر وضع ایتدکلری‌وقتده‌پارمقلرندن چیقاروب مهرلیوب ینـه پارمقلرینـه طاقارلر ایدی خاتم پارمقده ایکن مهرلمز ایدی‌دیمکدرخطابی‌دیدیکه رسـول اکرم حضرتلری مهر طـاقمز ایدی دیمنك معناسی رسول‌اکرم‌حضر- تلرینـك مهر اتخـاذندن مرادی زینت قصـدیله اولمیوب‌مجرداقتضاایتدکده مهر وضـع ایتمك ایچوندر دیدی(قال‌ابوعیسی‌ابوبشر اسمه جعفر بن ابی وحشی واختلف فیه) مصنف‌امام ترمذی بیورر بو حدیث شریفی سندنده اولان ابو بشرك اسمی جعفر در . محدثین اختلاف ایتـدیلر بعضـیلر ثقه‌در دیدیلر و بعضیلرضعیفدر دیدیلرلکن مصنفك مرادی بوحدیث شریف موضـوع دیمك

تعالی علیه وسلم حضرتلری حضرت اسمعیل لغتی ضایع اولوب کتمش ایدی جبرائیل علیه السلام انی بکا کتوردی حفظ ایتدردی دیو بیوردی والحاصل کال فصاحت وبلاغتنه دلالت ایدر اشیانك نهایتی یوقدر وبومعنایی تصدیق عقلا قتنده اصلا حجت وبرهانه محتاج دکلدر بعض علما رحمهم الله پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك لفظی آز ومعناسی چوق اولوب اصلا دواوین فصحادن برنده سبقت ایتمیان کلام شریفندن بعضی جمع ایتمشلردر شفاء قاضی عیاضده واقع اولانك بعضیسی بونلردرکه (المرء مع من احب) دیو بیورمشدر . یعنی کشی سودیکی کیمسه ایله در دیمکدر حاصلی صلحایه محبت ایدن صلحا ایله حشر اولنور و فسقه وفجره یه محبت ایدن آنلرله حشر اولنور دیمك اولور. بری دخی (اسلم تسلم یؤتك الله اجرك مرتین) بوکلام شریفی روم پادشاهنه ارسال بیوردیغی مکتوب شریفنده یازمشدر معناسی سابقا بیان اولنمش ایدی . وبری دخی (السعید من وعظ بغیره) بیورمشدر حاصل معنی سعادتلو اول کیمسه درکه غیریلر حالندن نصیحت آله دیمکدر مثلا یرامزلق ایدنلرك باشلرینه نه بلا کلدیکنی کوره دخی یرامز ایشلردن اجتناب ایلیه وایلك ایدنلر نه عزته یتشدکلرینه نظر ایده دخی صلاح واستقامته میل ایلیه . بری دخی صحیحنده وغیریده وارد اولاندرکه (انما الاعمال بالنیات) بیورمشدر ودخی (لیس للعامل الاما نواه) بیورمشدر بو ایکی کلام شریفك تحتنده علمدن نیجه کنج واردر انکیچون امام شافعی رحمة الله علیه (انما الاعمال بالنیات) حدیثی نصف علمه دخول ایدر دیو بیورمشدر. وبیانی بودرکه دین اسلامك ظاهری وباطنی واردر نیت باطنه متعلقدر وعمل ظاهره متعلقدر ودخی نیت قلبك عبودیتیدر وعمل اعضانك عبودیتیدر دیمشلردر وبعض ائمة حدیثدن مرویدرکه (انما الاعمال بالنیات) حدیثی ثلث دیندر دیو بیورمشلر بونك وجهی بودرکه دین قوللر وعملر ونیتدر پس نیت اوچ بخشك بریسی اولدی. وبرحدیث شریفده (نیة المؤمن خیر من عمله) بیورلمشدر . معناسنده بعض علما بیورمشدرکه نیت مشغل قلبدر وعمل فعل جوارحدر یعنی فعل اعضادر پس قلبك عملی اعضانك عملندن خیرلیدر شول جهتدنکه اعضا قلبه تابعدر اعضانك عملنه باعث اولان قلبدر. ودخی (الحرب خدعة) بیورمشدر معناسی جنك حیله دیمکدر امام نووی رحمة الله علیه بیورمشدرکه محاربه ده کفاره حیله ایتمك جائزدر و جائز ایدیکنه جمیع علما اتفاق ایتمشلردر هرنیجه ممکن ایسه حیله ایتمك کرکدر مکرکه انده نقض عهد وامان اوله اولوقت حلال اولماز مثلا کفاره عهد وامان ویرلمش اولسه وانلردن نقض عهده دلالت ایدر نسنه صادر اولمیوب کندو حاللرنده اولسه لر برزمانده انلری غافلا بصوب قتل وغارت ایتمك حرامدر زیرا نقض عهد بوجانبدن اولمش اولور ودخی (ایاکم خضراء الدمن) بیورمشدر . معناسی چوبلکده بتن چندن احتراز ایدك دیمکدر . روایت اولنورکه اصحاب کرام سؤال ایدوب یارسول الله بوندن مراد شریف ندر دیدیلر

دکلدر همان شوقدر واردرکه بو روایتك خلافنه اکر بر حدیث شریف روایت اولنورایسه بوحدیثك حکمنی نسخ ایدر دیمکدر

الحدیث الثالث

(حدثنا محمود بن غیلان قال اخبرنا حفص بن عمر بن عبید الطنافسی اخبرنا زهیر ابو خیثمة عن حمید عن انس ابن مالك) مصنف بیورر بوحدیث شریفی انسدن اوچ واسطه ایله محمود بن غیلان خبر ویردی (قال) انس بیوردی (کان خاتم رسول الله صلی الله علیه وسلم من فضة) رسول اکرم حضرتلرینك مهر شریفی کومشدن ایدی (فصه منه) اول خاتمك طاشی دخی کومشدن ایدی یعنی رسول اکرم حضرتلرینك بتون کومشدن بر خاتمی وار ایدی میرك شاه بیوردیکه رسول اکرم حضرتلرینك متعدد خاتمی اولمق اوزره محمولدر بوحدیث شریف

الحدیث الرابع

(حدثنا اسحق بن منصور اخبرنا معاذ بن هشام قال حدثنی ابی عن قتادة عن انس بن مالك) مصنف بیورر بو حدیث شریفی

فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بداصل عورتدر ديو بيوردى حاصل كلام بداصل عورتك حسنته مائل اولوب نكاح ايتميك ديمكدر وانى شول مهملات اوزرنده بتن يشل چنه بكزتمشدركه ظاهرا حسن ولطافت اوزره‌در اما اصلى ناپاكدر صوبى مردار نسنه‌دن ايچوب نشو ونمايى مهملاتدن بولمشدر حقيقى فاسددر. برى دخى (ولايجنى على المرء الايده) بيورمشدر. معناسى كشى‌يه جنايت ايلمز الا كندو الى ديمكدر محصلى كشى كندويه ايتديكنى كيمسه كيمسه‌يه ايتمز ديمك اولور برروايتده دخى (لايجنى جان الا على نفسه) وارد اولمشدر. معناسى هيچ برجنايت ايديجى ايلمز الاجناتى كندى نفسنه ايلر، ديمكدر ودخى (ليس الشديد من غلب الناس انما الشديد الذى يملك نفسه عند الغضب) بيورمشدر. معناسى شدتلو وقوتلو اول كيمسه دكلدركه ناسه غالب اوله انجق شدتلو وقوتلو شول كيمسه‌دركه غضب زماننده نفسنه مالك اوله ديمكدر وبو حديث شريف شيخين روايتلرنده بو عباره ايله وارد اولمشدر (ليس الشديد بالصرعة انما الشديد الذى يملك نفسه عند الغضب) ايكيسنك معناسى بردر نهايت بونده من غلب الناس يرينه بالصرعة واقع اولمشدر وصرعه اكادير لركه ايللرى يره اوره. ودخى (ليس الخبر كالمعاينة) بيورمشدر. معناسى خبر معاينه كبى دكلدر ديمكدر حاصلى اشتمكله حاصل اولان علم مشاهده ايله اولان علم كبى دكلدر ديمك اولور. ودخى (المجالس بالامانات) ديو بيورمشدر. برروايتده (اذا حدث الرجل ثم التفت فهى امانة) وارد اولمشدر ايكيسنك دخى محصلى حسن معاشرت وآداب صحبت تعليمدر مؤمنه لازمدركه واقف اولديغى سرك امينى اوله وامانته خيانت ايتميه بر مجلسده كوروب اشتديكنى بر مجلسده دخى سويليه اخوانيله حسن معامله اوزره اوله و اصلاح ذات البين قيلمغه سعى ايده خلق اراسنه بغض وعداوت القا ايتمكدن حذر ايده. و دخى (ترك الشر صدقة) ديو بيورمشدر. يعنى شرايشى ترك ايتمك صدقه در ديمك اولور. ودخى (اى داء ادوى من البخل) ديو بيورمشدر. معناسى قنغى مرض بخلدن اشدر ديمك اولور. ودخى (اليمين الفاجرة يدع الديار بلاقع) ديمشدر. معناسى يالان يره اولان يمين ديارى خراب وخالى برلر ايلر ديمك اولور. ودخى (فضل العلم خير من فضل العبادة) ديو بيورمشدر. معناسى علم دين فضيلتى عبادت فضيلتندن خيرليدر ديمكدر ودخى (الخيل فى نواصيها الخير) بيورمشدر. برروايتده دخى (الخيل فى نواصيها الخير الى يوم القيمة) وارد اولمشدر. وبر روايتده دخى (الخيل معقود بنواصيها الخير) بيورلمشدر جمله‌نك معناسى آتلرك آلنلرنده خير واردر آت يوزى اوغورلودر آت بسلمك زياده خير ومباركدر ديمكدر وزياده خير وبركت اول آتده دركه فى سبيل الله غزا ايچون بسلنه و دخى (اعجل الاشياء عقوبة البغى) بيورمشدر. معناسى عقوبتى تيز يتشن اشيانك اك سريع العقوبتى بغى در. يعنى حددن تجاوز ايدوب ظلم ايتمك وحقدن عدول ايلمكدر. برى دخى (ان من الشعر لحكمة) حديث شريفدر وبوراده حكمتدن مراد قول صادق ومطابق

(للحقدر)

انس رضى الله تعالى عنهدن اوچ واسطه ايله اسحاق بن منصور خبر ويردى (قال) انس بيوردى (لما اراد رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ان يكتب الى العجم) وقتاكه رسول اكرم حضرتلرى دينه دعوت ايچون ملوك عجمه فرمان همايون ارسال ايتمك مراد ايلديلر (قيل له) بركيمسه رسول اكرم حضرتلرينه ديديكه (يا رسول الله ان العجم لايقبلون الا كتابا عليه خاتم) تحقيق عجم مكتوبه اعتماد ايتمزلر الا مهرلنمش مكتوبه اعتماد ايدرلر (فاصطنع خاتما) پس رسول اكرم حضرتلرى بو كيمسه‌نك كلامنى استماع ايتدكده كندولرى ايچون برخاتم ياپلمغه امر ايلديلر (فكأنى انظر الى بياضه فى كفه) راوى حديث انس رضى الله تعالى عنه بيوررلر كه بو حديثى روايت ايتدكلرى وقتده كويا خاتمك بياضنى كوريرم رسول اكرم حضرتلرينك مبارك كفنده يعنى بو خصوصده اول مرتبه حضرت انسك يقينى دركه حالا رسول اكرم حضرتلرينك پارمغنده خاتمى كورر كبى يم ديو بيوردى ميرك شاه بيورديكه كفدن مراد

للحقدر ديو بيورمشلر . امام طبری رحمة الله عليه بو حديث شريفده مطلقا شعری كريه كورنلرك قوللرينی رد واردر ديو بيورمشدر فی الحقيقه بعض شعر صادق اولوب حقه مطابق اولديغنده نه شبهه واردر و بو بابده اعتماد (هو كلام فحسنه حسن وقبيحه قبيح) قول شريفنه‌در واقعا شعر برسوزدر ايوسی ايودر يرامزی يرامزدر اكر مطلقا يرامز اولايدی صحابهٔ كزين وخلفاء راشدين رضوان الله عليهم اجمعين شعر سويلمز لردی وفخر كائنات عليه افضل الصلوات حضرتلری شعر دكلمزدی باوجودكه صحابهٔ كبارك اكثرندن خوب شعرلر صادر اولمشدر وخواجهٔ عالم صلی الله تعالى عليه وسلم حضرتلری نيجه نيجه شعرلر اوقودوب دكلمشلردر كتب احاديثدن خبردار اولميان جهال حسدلرندن بولدقلری مالايعنی‌يی سويلرلر و بو خصوصده برمقدار تفصيل سابقا مرور ايتمشدر فی الحقيقه سويلكه اغزی ياقشمينلره وا كلمغه ادراكی يتشمينلره قتی قبيح نسنه‌در. ودخی (الصحة والفراغ نعمتان) بيورمشدر. يعنی صحت بدن وفراغ خاطر ايكی اولو نعمتدر ديمك اولور ودخی (استعينوا على الحاجات بالكتمان فان كل ذی نعمة محسود) بيورمشدر. معناسی هر حاجت اوزره كتمانله استعانه ايدك زيرا هر نعمت صاحبی محسوددر ديمكدر. محصلی بودر كه بر كشينك بر مرادی اولسه قبل الحصول كيمسه‌يه سويلكدن احتراز ايده سرينی صاقليه زيرا افشا ايدنجه حسود خبردار اولور تدارك ايدوب اول مرادك عدم حصولنه سعی ايلر برفتنه پيدا ايلر نامرادلغه باعث اولور. وبر روايتده (استعينوا على قضاء الحوائج بالكتمان بها) واقع اولمشدر ايكيسنك مآلی بردر. ودخی (المكر والخديعة فی النار) بيورلمشدر. معناسی مكر وحيله وخدعه اهل جهنمده دردېمك اولور زيرا بو صفتلر ديانت وتقوی اهلنده اولمازشر وفساد اهلنده اولور وبونلری ايدن عباد اللهه ضرر ايديجی اولور لاجرم يری جهنم اولور. برى دخی (المستشار مؤتمن) حديث شريفيدر. معناسی مشورت اولنان كيمسه امين اتخاذ اولنمشدر ديمكدر يعنی بر كيمسه كندی خصوصنی مشورت ايتمك ايچون سنك يانكه كلسه اول كيمسه سنی كندی سرينه محرم ورازينه امين ايتمش اولور طريق صوابی سنك مشورتكله بولمق استر پس مقتضای امانت اولدركه طوغرو يول نه ايسه اكا كوسترەسك سويله‌كه خلاف صوابه سوق ايدوب آلدەميه‌سك خيانت ايتمش اولورسك مشورت اولنان كشی‌يه لازم اولان اولدركه خير وصوابه دلالت ايليه ومشورت ايدن كيمسه‌يه دخی واجبدركه اوراِيی بر كيمسه‌يه اعتماد ايدوب رازين ويرميه برامانت وديانت اهليله مشورت قيله. ودخی (الندم توبة) ديو بيورمشدر. معناسی پشيمانلق توبه‌در ديمكدر بر كيمسه كناه اشلسه دخی كناهه پشيمان اولسه آنكله مستحق مغفرت اولور. ودخی (الدال على الخير كفاعله) ديو بيورمشدر يعنی خيرايشه دلالت ايليان كيمسه اول خيری اشليان كبيدر ديمكدر. بر روايتده (وكل معروف صدقة والدال على الخير كفاعله والله يحب اغاثة اللهفان) واقع اولمشدر معناسی هر احسان صدقه‌در وخير ايشه دلالت ايدن اول خيری اشليان كبيدر وحق

پارمق ديمكدن ذكر كل ارادهٔ جز طريقيله بو حديثدن مهر طاقمق ظاهر اولدی بعض علما ديديلركه ارلر كومشدن خاتم اتخاذ ايتسه‌لر لايق اولان بودركه فصنی باطن كف جانبنه وضع ايده‌لر زينت قصدی وهمنی دفع ايچون ابن بطال خاتمك فصی ظاهر كف و باطن كفده وضع اولنمق حقنده حديث قولی وارد اولمدی ديدی امام مالكدن سؤال ايتديلركه سز خاتمك فصنی باطن كفه وضع ايدرميسكز جوابنده لا ديدی حاصل كلام عمل زينت اوزره مبنيدر اكر مهر طاقينن كمسنه‌نك مرادی زينت دكلسه مهرك فصی كرك ظاهر كفده وكرك باطن كفده اولسون جائزدر اما مهر طاقينن كمسنه‌نك مرادی زينت وكبر ايسه هر حالده حرامدر اما نسايه زينت قصديله نامحرمدن احتراز شرطيله جائزدر والسلام

﴿ الحديث الخامس ﴾

حدثنا محمد بن يحيي حدثنا محمد بن عبد الله الانصاری قال اخبرنی ابی عن ثمامة عن انس بن مالك) مصنف بيورر بو حديث شريفی حضرت انسدن اوچ

سبحانه وتعالى حضرتلری مظلومك فریادینه یتشمكی سوردیمكدر . ودخی (حبك الشیٔ یعمی ویصم) دیو بیورمشدر یعنی برنسنه‌یه محبتك‌سنی كوراپلر وصاغرایلر دیمكدر حاصلی كشی سودیكی نسنه‌نك عیبنی كورمز واشتمز اولور اول محبت مانع اولور قبایحی محاسن كورنمكه باشلرایعدی لایق بودركه اول اصل برنسنه‌یه مبتلا اولنجه نفسنه تابع اولمیه مقتضای عقل اوزره حركت ایده وعقلانك نصیحتنی قبول ایده حقه راضی اوله . ودخی (زرغبا تزدد حبا) بیورمشدر . روایت اولنور كه ابوهریره‌یه دونقده ایدك دیدیلر ایتدی اهلمدن بعض كیمسه‌لری زیارت ایتدم دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یا اباهریره (زرغبا تزدد حبا) دیو بیوردی . معناسی حسندن روایت اولنان اوزره هفته‌ده بركره زیارت قیل حبك زیاده اولسون دیمك اولور كشی دوستلرینی قتی تیزتیززیارت ایدنجه رغبتسز اولور برمقدار كیج اولنجه محتلیجه اولور . ودخی (انكم تسعوا الناس باموالكم فسعوهم باخلاقكم) بیورمشدر . مراد سز آدم اوغلانلرینی مالاریكزله اكرامه قادر اوله‌مز سكز اخلاق حسنه كزله اكرام ایدك دیمك اولور . ودخی (الخلق السیٔ یفسد العمل كما یفسد الخل العسل) بیورمشدر . معناسی یرامز خلق عملی فاسد ایلر سركه بالی فاسد ایتدیكی كبی دیمكدر . ودخی (الكیس من دان نفسه وعمل لما بعد الموت والعاجز من اتبع نفسه هواها) بیورمشدر . معناسی عاقل وزیرك اول كیمسه دركه نفسنی ذلیل وزبون ایده مطیع ایلیه وآخرت ایچون عمل قیله وعاجز اول كیمسه‌دركه هوای نفسنه تابع اوله دیمكدر . ودخی (تنكح المرأة لمالها وجمالها ودینها فعلیك بذات الدین) دیو بیورمشدر . حاصلی خاتون اوچ نسنه‌نك بری ایچون رغبت اولنوب نكاح اولنور . بری مالیچون . بری حسنیچون . بری دخی دیندارلغیچون ایمدی سن دینداراولاندن آیرلمه لایق اولان دیندارلقدر دیمك اولور تأهل ایدن كیمسه ماله وجماله رغبت ایتمیه صالحه وپاكیزه ودیندار قنغیسی ایسه آنی اختیار ایده . دخی (الشتاء ربیع المؤمن قصر نهاره فصامه وطال لیله فقامه) دیو بیورمشدر . یعنی قیش فصلی مؤمنك بهاریدر كوندزی قیصه اولور اوروج طوتر وكیجه‌سی اوزون اولور نماز قیلار . دیمكدر والحاصل بهار موسمی عیش عشرت اهلنه نیجه موافق ایسه صلاح اهلی مؤمنلره دخی قیش فصلی شویله مناسبدر كوندز اوروج طوتمقدن عجز چكمز وكیجه‌لرده وسعتله طاعت وعبادته مشغول اولور تمام مرادنجه حركت ایلر ودخی (القناعة مال لاینفدو كنز لایفنی) دیو بیورمشدر . معناسی قناعت دوكنمز مال ، وفنا بولمز كنج دیمكدر . وقناعت بابنده چوق حدیث شریف وارد اولمشدر بعض علما بیورمشدركه عزتله تمتعدن غیری قناعتده هیچ برفائده دخی اولمسه صاحبنه كفایت ایلر دیمشدر یعنی بوفائده تمزمیكه قناعت ایدن ذلت كورمز دیمكدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك دعالرندندركه (اللهم قنعنی بما رزقتنی) دیو بیوردی یعنی یارب

واسطه ایله محمد بن یحیی خبر ویردی (قال) انس بیوردی (كان نقش خاتم النبی صلی الله علیه وسلم) رسول اكرم حضرتلرینك مهر شریفلرینك نقشی اوچ سطر ایدی (محمد سطر) اولكی سطری محمد در (ورسول سطر) ایكنجی سطری رسولدر (والله سطر) اوچنجی سطری اللهدر پس مهر شریفك نقشی محمد رسول الله اولور بعض روایتده مهر شریفك نقشی « لا اله الا الله محمد رسول الله » دیدیلر بعض روایتده نقش خاتم « بسم الله محمد رسول الله » در دیدیلر لكن اصح اولان مصنف حضرتلرینك روایتیدر

﴿ الحدیث السادس ﴾

(حدثنا نصر بن علی الجهضمی ابو عمر قال اخبرنا نوح بن قیس عن خالد بن قیس عن قتادة عن انس) مصنف بیورر بو حدیث شریفی حضرت انسدن اوچ واسطه ایله نصر بن علی خبر ویردی (ان النبی صلی الله علیه وسلم كتب) انس بیورر رسول اكرم حضرتلری فرمان همایون یازمق مراد ایلدی (الی كسری) عجم ملكنه (وقیصر) دخی روم ملكنه

بكا نصيب ايتديكك رزقه قناعت نصيب قيل ديمكدر ودخى بيورمشدر (الاقتصاد فى النفقة نصف المعيشة والتودد الى الناس نصف العقل وحسن السؤال نصف العلم) يعنى خرجده نه خست ونه اسراف ايدوب ميانه دېرنمك نصف معيشتدر وحسن خلقله خلقك محبتلرينى كندويه چكمك نصف عقلدر وعلمادن حسن ادبله سؤال ايتمك نصف علمدر ديمك اولور. برروايتده (الاقتصاد نصف العيش وحسن الخلق نصف الدين) بيورلمشدر بونك دخى معناسى خرجى اسراف مرتبه‌سنه ايلتمامك نصف عيش وحسن خلق نصف ديندر ديمكدر. وبرروايتده دخى (السؤال نصف العلم والرفق نصف المعيشة وماعال امرؤ فى اقتصاد) وارد اولمشدر. يعنى سؤال ايتمك نصف علمدر ورفق وملايمت اوزره اولمق نصف معيشتدر وميانه خرج ايتمكده هيچ بركشى فقير اولمدى ديمكدر. ودخى بيورمشدركه (المؤمن من امنه الناس) يعنى مؤمن شول كيمسه دركه خلق انك شرندن امين اولالر ديمك اولور. وبرحديث شريفده دخى (المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده والمهاجر من هجر ماحرم الله) بيورلمشدر يعنى مسلم اول كيمسه دركه مسلمانلر انك دلندن والندن سالم اوله‌لر واليله كيمسه‌يى انجتميه ومهاجر اول كيمسه دركه حق تعالى حضرتلرينك حرام قيلدقلرينى ترك ايليه ديمكدر وينه بيورمشدركه (قلة العيال احد اليسارين) يعنى عيال آزلغى ايكى غنانك بريدر ديمكدر وعيال اكا ديرلركه خرجى سنك اوزرينه اوله والحاصل خرجى لازم اولور كيمسه‌يى آزترمق معيشته مضايقه ويرمكدر وايكى غنانك بريدر ديمك وجهى الله اعلم بودركه كشينك خرجى حالنه كوره اولنجه كيمسه‌يه محتاج اولميه‌رق معيشت ايلر نتكيم مالى چوق اولنلر معيشتده احتياج چكمزلر بودخى احتياج چكمز اماخرجى حدندن زياده اولنجه دائما مضايقه‌دن قورتلمز. ودخى (اد الامانة الى من أيتمنك ولاتخن الى من خانك) يعنى اماتى تسليم ايله شول كيمسه‌يه كه سنى امين ايدنمشدر وخيانت ايتمه شول كيمسه‌يه‌كه سكا خيانت ايتمشدر پس خيانت ايدنلره خيانت ايتمك جائز اولمينجه غيريلره خيانت ايتمك اصلا جائز اولمازو ودخى (لا ايمان لمن لا امانة له ولادين لمن لاعهد له) بيورمشدر. يعنى اصلا اماتى اولميانك ايمانى يوقدر واصلا عهدى اولميانك دينى يوقدر ديمك اولور. ودخى بيورمشدركه (النساء حبائل الشيطان) يعنى خاتون طائفه‌سى شيطانك داملريدر ديمكدر حاصلى نامحرم خاتونه نظر ايدن شيطانك كمند حيله سنه كرفتار اولور ديمكدر. ودخى بيورمشدركه (حسن العهد من الايمان) حاكم رحمة الله عليه عائشهٔ صديقه رضى الله عنها حضرتلرندن روايت ايتمشدركه ايتدى بركون رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى بنم يانمده ايدى بر ياشلى خاتون رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كلدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى سن كيمسك ديدى خاتون ايتدى يارسول الله بن مزينه قبيله سندن حسانه خاتونم ديدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى سن حسانه خاتون ميسك ندرسزك

(والنجاشى) دخى حبش ملكنه (فقيل له) پس رسول اكرم بواوچ ملكه فرمان تحرير اولنمنى امر ايلديكى وقتده اصحابدن بركمسنه رسول اكرم حضرتلرينه ديديكه (انهم لايقبلون كتابا الا بخاتم) تحقيق بوملكلر اصلا برمكتوب قبول ايتمزلر مكر مهر وضع اولنمش اوله (فصاغ رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم خاتما) پس رسول اكرم حضرتلرى اول صحابيدن بوكلامى استماع ايتدكده بر خاتم ياپلمه امر ايتديلر بعضيلر ديديلركه اول مهر شريفى بيان ايدن كمسنه‌نك اسمى يعلى بن اميه ايدى (حلقته) رسول اكرم حضرتلرينك مهرينك حلقه‌سى (فضة) كومشدر (ونقش فيه) اول مهرك قاشنه نقش اولندى (محمد رسول الله) بولفظ شريف يعنى خاتمك نقشى محمد رسول الله ايدى معلوم اوله كه محدثين روايتى اوزره اوچ فرمان شريف يازلدى برى كسرايه كوندرلدى كسرى لعينه فرمان همايون واصل اولدقده محض كفر عنادندن دعوت حقه اجابت ايتميوب اول خط كرامت مقرونى پاره پاره ايتدى

پس بو خبر مفخر موجودات حضرت فخر عالم صلى الله عليه وسلمك سمع شريفلرينه واصل اولدقده « اللهم مزق ملكه » ديو بيوردیلر آز وقتده كسرانك ملكی تارومار اولدی ودخی فرمان ثانی قيصره واصل اولدقده قبول ايدوب حرزجان كبی حفظ ايدوب لكن عسكرينك كندويی تلف ايده جكنی يقيناً بيلدكده اظهار ايمان ايده مدی لكن مكتوب شريفه تعظيم سببيله مدة مديده ملك روم زوالدن مصون اولدی دخی فرمان شريفك برى نجاشی يه واصل اولدقده شرف اسلام ايله مشرف اولدی نته كيم نجاشی منقبه سی مقدما تحرير اولنمشدی

﴿ الحديث السابع ﴾

(حدثنا اسحاق بن منصور اخبرنا سعيد بن عامر والحجاج ابن منهال عن همام عن ابن جريج عن الزهرى عن انس ابن مالك) مصنف بيورر بو حديث شريفی حضرت انسدن درت واسطه ايله اسحاق بن منصور بزه خبر ويردی (ان النبی صلى الله تعالى عليه وسلم كان اذا دخل الخلاء نزع خاتمه) انس بيورديكه رسول اكرم

حالكز بز اول دياردن كتدكدنصكره حالكز نيجه اولدی ديو التفاتلر ايدوب لطفلر كوستردی اول دخی خير اولدی يارسول الله انام وآ تام سكا فدا اولسون ديوب چيقوب كتدكدنصكره بن ايتدم يارسول الله بو اصل قاريه تابوقدر التفات ايتمك ندر فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدی بو بزه خديجه زمانده كلوردی وحسن عهد ايماندندر ديو بيوردی حاصلی عهد قديمی فراموش ايتميوب كشی اسكی دوستلرينی آكمق ايمان علامتيدر ودخی (جمال الرجل فصاحة لسانه) بيورمشدر. يعنی اركشينك جمالی فصاحت لسانيدر ديمكدر وبوندن مراد قول صوابدر يوقسه مجرد تكلمه قادر اولوب حيله وخدعه ايتمك دكلدر زيرا برحديث شريفده دخی (الجمال صواب المقال) ديو بيورلمشدر . ودخی (منهومان لايشبعان طالب علم وطالب دنيا) بيورمشدر معناسی ايكی حريص طويمزلر برى طالب علم برى طالب دينادمكدر . ودخی بيورمشدركه (لافقر اشد من الجهل ولا مال اعز من العقل ولا وحشة اشد من العجب) يعنی جهلدن اشد فقر يوقدر جهالت زياده بوخسوللقدر وعقلدن اعز مال يوقدر عاقل اولان كشی زياده عزيز ماله مالكدر وعجب وكبردن اشد وحشت يوقدر بو صفت ايله متصف اولان كيمسه لر كيمسه ايله انس تحصيل ايده مزلر بو اصلی كيمسه لردن قلوب ناس نفرت ايلر . ودخی بيورمشدركه (الذنب لاينسى والبر لايبلى والديان لايموت فكن كما شئت) يعنی كناه اونودلمز وخير واحسان اسكيمز يعنی ضايع اولمز وديندار كيمسه اولمز ايمدی سن ديلديكك كبی اول ديمكدر . حاصلی كناه اكرچه مغفرت اولنور اما كناه ايدن ايله اتيمان بردكلدر وايلك دخی برنسنه دركه اصلا فنا بولوب كيتمز بهر حال نفعی باقيدر وديندار اولان كيمسه « المؤمن لايموتون » حديث شريفی وفقنجه اولمز مؤمنك اولومی همان دنياسنی دكيشمكدر . پس بونلر معلوم اولدقدنصكره هر كشی نيجه اختيار ايدرسه اويله اولسون ﴿ ماعلى الرسول الا البلاغ ﴾ حكمنجه وظيفهٔ رسالت واقع حالی بياندر اندنصكره هر كشينك ارادتی كندی الندهدر ايسترسه طوغری يوله كيدوب ايكی جهانده يوز آقلغی حاصل ايتسون ديلرسه اكرى يوله كيدوب عقوبت بولسون جرم وعصيان ايدن كيمسه مغفرت اولنوب عذاب وعقاب اولنمديغی تقديرجه ايتديكی قباحتك خجالتی كنديه يتر . ودخی بيورمشدر (ماجمع شیء الى شیء احسن من حلم الى علم) يعنی حلمله علم جمع اولديغندن كوزل برنسنه جمع اولنمامشدر ديمكدر . ودخی (التمسوا الرزق فی خبايا الارض) بيورمشدر . ابن ابی شريح رحمة الله عليه بوراده خبايادن مراد زرعدر ديمش معناسی رزقی اكينلردن طلب ايدك ديمك اولور ناسی زراعته قندرمقدر . وينه بيورمشدركه (كن فی الدنيا كأنك غريب اوعابر سبيل وعد نفسك فی اهل القبور) يعنی دنياده غريب كبی اول وياخود يولجی كبی اول وكنديكی اهل قبوردن عدايله ديمكدر حاصلی بودركه دنيانك فناسی مقرر اولنجه عاقل اولان كيمسه يه لايق اولدركه بو مقوله خرابه منزلی وطن بيلوب عمارتنه سعی ايتميه كله جق نسنه يی همان كلمش بيلوب اكا كوره عمل ايده . وبرحديث شريفده (صدقة السر

تطفئ غضب الرب وصلة الرحم تزيد فى العمر) بيورمشدر ٠ يعنى كيزلو صدقه ويرمك
حق تعالى حضرتلرينك غضبى آتشنى سويندررو كشى اقرباسنى صله ايلمك عمرى زياده
ايلر ديمكدر . وينه بيورمشدركه (العفو لايزيد العبد الاعزا والتواضع لايزيده الارفعة
ومانقص مال من صدقة) حاصل معنى بودركه كنهكارك صوچنى باغشلمق البته كشينك
عزتنى آرتورر وتواضع اهلى اولوب آلچق كوكللو اولمق بهر حال كشينك رفعتنى
آرتورر اعلى مرتبه لره يتشديرر واصلا صدقه ويرمكدن مال اكسلمز ديمك اولور
وبو معناده عبارات متغايره ايله چوق حديث شريفلر وارد اولمشدر جمله نك مألى بردر
وينه بيورمشدركه (اللهم انى اعوذبك من شر فتنة الغنى) يعنى يارب غنا فتنه سنك
شرندن سكا صغينورم ديمكدر ودخى (اخسر الناس صفقة من اذهب آخرته بدنيا
غيره) ديو بيورمشدر ٠ حاصلى بازارنده الڭ زيان ايتمش كيمسه اولدركه غيرك دنياسيچون
كندى آخرتى احوالنى خراب ايليه ديمك اولور . ودخى بيورمشدركه (ان من كنوز
البر كتمان المصائب) يعنى تحقيقا كشى مصيبتلرينى خلقه اظهار ايلمك خيروحسنات
كنجينه لرندن بعضدر ديمكدر حاصلى بويله ايدن خير كنجينه يه مالك اولور ديمكدر
وينه بيورمشدركه (لاتظهر الشماتة باخيك فيعافيه الله ويبتليك) حاصلى بودركه
برمؤمن قرنداشك بلايه اوغراديغنه سرور اظهار اتمه كه حق تعالى حضرتلرى اول
بلادن اكا عافيت نصيب قيلوب سنى بلايه مبتلا قيلور ديمكدر كيمسه نك نكبتنه سونمك
حق جل وعلا حضرتلرينه خوش كلمز كشى يه بلايتشمكه سبب اولور . وبرحديث
شريفده (من عير اخاه بذنب لم يمت حتى يعمله) بيورلمشدر ٠ يعنى بركيمسه مؤمن
قرنداشنى بركناهله تعييب ايلسه اول كيمسه تا اول كناهى كندى اشلمينجه وفات ايلمز
ديمكدر كيمسه يى عيبلمق جائز دكلدر الله تعالى حضرتلرى كشينك باشنه كتورر ايللرى
تعييب ايدركن كندى مبتلى اولور . ودخى بيورمشدركه (من ضمن لى ما بين لحييه وما بين
رجليه ضمنت له على الله الجنة) بوندن مراد بركيمسه كه لسانى وفرجنى محرماتدن
صقلية حق سبحانه وتعالى اپى جنته قويمغه بن كفيلم ديمك اولور . بعضيلر ما بين لحيينڭدن
مراد آغزدر ديديلر بو تقديرجه اعم اولور . معناسى حرام يمكدن وايچمكدن
ونامشروع كلمات سويلمكدن احتراز ايده ديمك اولور . وما بين رجليندن مراد ظاهردر
حاصلى بركيمسه اكر ار و اكر عورت فعل زنادن اجتناب ايليه ديمك اولور . وبالجمله
روايات اولنان احاديث شريفه نك هربرى پيغمبر عز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى
كمال فصاحت وبلاغتلرينه دلالت ايلر بودكلو معانئ جليله بوقدر اختصار لفظ
وحسن تعبير ايله ادا ايتمك فصحادن كيمسه يه ميسر اولمامشدر بركيمسه هرقنغيسنى
دستور العمل قيلسه سعادت عظمى يه يتشمك مقرر در . وجملهٔ بلاغتندن معدود
اولنلرك برى دخى بودركه مجموع قواعد اسلامى درت حديث شريفده جمع ايلمشدر
برى بودركه (انما الاعمال بالنيات) بيورمشدر ٠ عمل اولماز الا نيتله اولور هرعملده
حق تبارك وتعالى حضرتلرينك نظرى كشينك نيتنه در اكر قلبنده صفا ونيتنده

حضرتلرى خلايه كيرمك
مراد ايتدكلرى وقتده
مهرى مبارك پارمغندن
چيقارر لر ايدى . معلوم
اوله كه بركيمسه خلايه
كيرمك مراد ايتسه اكر
مهرنده اسماء اللهدن ياخود
اسماء انبيادن براسم وار
ايسه مثلا عبدالله ، عبد
الرحمن ، محمد ، احد ،
موسى ، ابراهيم كبى اول
مهرى پارمغندن چيقارمق
لازمدر اكر اونوتسه
خلاده خاطرينه كلسه آوجى
ايچنه آلسون ياخود عمامه سنه
ياخود آغزينه وضع ايلسون
ديديلر حتى اصح اقوالده
صحراده دخى قضاء حاجت
ايچون جلوسدن مقدم
چيقارمق لازمدر ديديلر

الحديث الثامن

(حدثنا اسحق بن منصور
اخبرنا عبدالله بن نمير اخبرنا
عبيدالله بن عمر عن نافع عن
ابن عمر) مصنف بيورر
بو حديث شريفى حضرت
ابن عمردن اوچ واسطه ايله
اسحاق بن منصور خبر
ويردى (قال) ابن عمر
بيوردى (اتخذ رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم خاتما
من ورق) رسول اكرم
حضرتلرى كوشدن برخاتم
اتخاذ ايتديلر (فكان فى يده)
اول خاتم رسول اكرم

خلوص وارایسه عمل مقبول حضرت اولوب انواع منافع ومثوبات الینه کیرر اکر ایتدیکی ریاء محض ایسه عملی باطل اولور. وبری دخی (الحلال بین والحرام بین) یعنی حلال بللودر وحرام بللودر بیان اولنمدق هیچ نسنه قالمامشدر حلالی ترك ایدوب حرامه میل ایدن محض خباثتندن ایلر. بری دخی (البینة علی المدعی والیمین علی من انکر) حدیث شریفیدر جمیع دعاوینك توقفی شاهدله یمینه‌در بوحدیث شریفده هربرینك محلنی بیان بیوروب شاهد مدعی‌یه ویمین انکار ایده‌نه لازمدر دیمشلردر. بری دخی (لایکمل ایمان المرء حتی یحب لاخیه مایحب لنفسه) حدیث شریفیدر. معناسی کشینك ایمانی کامل اولماز تا کندینه‌نه لایق کورر ایسه مؤمن قرنداشنه آنی لایق کورمینجه دیمکدر مؤمن کامل اولدرکه کندی نه‌یی سور ایسه برمؤمنه دخی آنی سوه واختیار ایلیه یوقسه کندینه منفعت حاصل اولوب غیریلره مضرت یتشدیکنی استمك ایمان کامل نشانه‌سی دکلدر. وجملهٔ بلاغتلرندن بری دخی بوایدیکه هرطائفه‌نك وادیسنه کوره مصاحبت ایدوب هر بلیغه کندو لغتنجه خطاب وجواب بیوررلر ایدی شهر خلقنه خطابی کمال ملایمت اوزره‌ایدوب بادیه خلقنه قتی برك وکسکین سویلر ایدی وکلامی کندویه نه‌اسلوبده سوق ایتسه‌لر اول اسلوب اوزره جواب ویرر ایدی برزمانده بنی نهد طائفه‌سی خدمت شریفلرینه کلوب قتلقدن شکایت ایلدیلر وسوزلرینی خیلی بلاغت اوزره سوق ایتمشلر ایدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری دخی آنلره دعا ایتدکده مزبورلرك لغتلری واسلوبلرینه کوره بلاغت اظهار ایتدیکه حیران قالدیلر وآنلرك متکلمی طهفة بن رهم ایدی وکلامی بوایدیکه ذکر اولنور

﴿اتیناك یارسول الله من غوری تهامة باکوار المیس ترتمی بنا العیس نستحلب الصبیر و نستخلب الخبیر ونستعضد البریر ونستخیل الرهام ونستجیل الجهام من ارض غائلة النطا غلیظة الوطا قدنشف المدهن ویبس الجعثن وسقط الاملوج ومات العسلوج وهلك الهدی ومات الودی برئنا الیك یارسول الله من الوثن والعتن وما یحدث الزمن لنا دعوة السلام وشریعة الاسلام ماطمأ البحار وقام تعار ولنا نعم همل اغفال ماتبل لبلال﴾

پس کلام مذکورده واقع اولان لغاتدن « میس » برمحکم اغاجدرکه اندن دوه‌نك سمرینی دوزرلر و«نستحلب» حاء مهمله ایله‌در « صبیر » فتح صاد وکسر با ایله آق وغلیظ بلوده دیرلر و« نستخلب» خاء معجمه ایله‌در و« خبیر» دن مراد یرك نباتاتیدر . «ونستعضد البریر» دیدکی اراك اغاجنك یمشنی دیوشوریرز دیمکدر . بریر دیو اراك اغاجنك میوه‌سنه دیرلر اکله قابل نسنه دکلدر قحط زماننده ضروری جمع ایدوب یرلر و« نستخیل» خاء معجمه ایله‌در . « رهام » کسر را ایله ضعیف یاغمورلره دیرلر واحدی رهمه‌در «نستجیل» جیم ایله‌در جهام شول بلوتدرکه صویی بوشالمش اوله بعضیلر حاء مهمله ایله نستحیل روایت ایتمشلردر بوتقدیرجه خیالدن اولور معناسی نظن دیمك اولور وبوندن مراد سحابدن تخیل ایتمزز الایغمور تخیل ایده‌رز اکرچه یغمور قالمامش ایسه دخی زیرا یغموره شدت احتیاجز واردر دیمکدر دیدیلر .

حضرتلرینك مبارك یدنده ایدی (ثم کان) رسول اکرم حضرتلری عالم غیبه تشریفدنصکره اول خاتم (فی ید ابی بکر) صدیق اکبر حضرتلرینك النده ایدی (وعمر) رضی الله عنهما دخی ابو بکر حضرتلرندنصکره حضرت عمرك وقت خلافتنده اول خاتم النده ایدی (ثم کان) اول خاتم حضرت عمرك بقایه تشریفندنصکره (فی ید عثمان رضی الله عنه) حضرت عثمانك یدنده ایدی امام بخاری روایتی اوزره خلفاء ثلاثه اول خاتم نبوتی پارمقلرینه طاقارلر ایدی واقتضا ایتدکجه ملوکه فرمان تحریر اولندقده اول مهر شریف ایله مهرلرلر ایدی (حتی وقع من ید عثمان) حتی اول خاتم شریف حضرت عثمانك الندن دوشدی (فی بئر اریس) بئر خاتم دینلان قیویه معلوم اوله‌که الآن مدینهٔ منوره‌ده قبایه قریب محلده بر بستان واردر و اول بستانده بر قویو واردر اول قیونك آدینه بئراریس دیرلر مهر شریف دوشدکدن صکره آدی بئرخاتم اولدی اول بستانه کیتمك سنت شریفدر وغایت بر مفرح موضعدر بناء علی ذلك حضرت عثمان رضی الله عنه

«ارض غائلة» غين معجمه ايله‌در «النطا» كسر نون ايله‌در معناسى بعددر . بلد نطى ديرلر بعيد معناسنه يعنى بعدندن اوتورى هلاك ايديجى ارض ديمك اولور «مدهن» طاغده اولان چقوردر . «جعثن» جيم ايله وثاء مثلثه ايله نبات كوكنه ديرلر صليان ديدكلرى اوتك كوكيدر ديمشلر «وعسلوج» ضم عين وسين مهملتين ايله قورومش اغاج بداغنه ديرلر و«املوج» ضم همزه ايله وجيم ايله سروه بكزر بر اغاجك يپراغيدر بعضيلر برنوع اوتدر ديديلر و «هدى» فتح ها وكسر دال ايله وياء مشدده ايله بيت الحرامه اهدا اولنان حيوانه ديرلر تا كه انده قربان اولنه صكره‌دن مطلقا دوه معناسنه اطلاق اولنمشدر كه هدى بنى فلان ديرلركه ابلهم معناسى مراد ايدينورلر. و«دى» كسر دال وتشديد ياايله خرمافدانه ديرلر « وبرئنا اليك من الوثن والعتن» ديديكنده وثن صنمدر وعتن اعتراض ديمكدر. مصنف رحمة الله عليه كانه شرك وظلمدن برى اولدق ديمشدر ديو تعبير ايلدى «طما» ارتفاع ديمكدر «تعار» كسر تا ايله برطاغك اسميدر. وسوزلرينك محصلى بودركه يارسول الله بز سكا تهامه ديارينك نهايتندن كلدك ميس اغاجندن دوزلمش دوه سمريله شول حالده كه دوه‌لريمز بزى دوشورر ايدى يعنى بعيد منزلدن انواع محنت ومشقتله كلدك قحط بلاسندن شويله اولدقكه كورديكمز بولوتدن يغمور اومارز واكينلريمز حاصل اولماز بيان اوتلرينى يجرز واكله قابل اولميان بيانى اغاجلرك ميوه‌سنى جمع ايده‌رز وشدت احتياجمزدن صوبى اولميان بولوتدن يغمور اومارز صولريمز قورودى واوتلريمزك كوكى قورودى واغاجلريمزك يپراغى دوكولدى بداغى قورودى طوارلريمز اصلا سود ويرمز اولدى وبزابدا شريعت اسلام اوزره‌يز صنملرى ونزاعلرى ترك ايتدك بدعتلردن فراغت ايتدك ديديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن دعا استديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دخى دعا ايدوب نصيحت ايلدى وبيورديكه (اللهم بارك لهم فى محضها ومخضها ومذقها وابعث راعيها فى الدثر بيانع الثمر وافجرله الثمد وبارك له فى المال والولد من اقام الصلاة كان مسلما ومن اتى الزكوة كان محسنا ومن شهد ان لااله الاالله كان مخلصا لكم يابنى نهد ودايع الشرك ووضايع الملك لاتلطط فى الزكوة ولاتلحد فى الحياة ولا تتثاقل عن الصلاة)وبر مكتوب شريف دخى ويردى صورت مكتوب شريف بودركه تقرير اولنور .

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم من محمد رسول الله الى بنى نهد بن زيد السلام على من آمن بالله عزوجل ورسوله لكم يابنى نهد فى الوظيفة الفريضة ولكم الفارض والفريش وذوالعنان الركوب والفلو الضبيس لايمنع سرحكم ولايعضد طلحكم ولايحبس دركم مالم تضمروا الرماق وتأكلوا الرباق من اقربما فى هذا الكتاب فله من الله الوفاء بالعهد والذمة ومن ابى فعليه الربوة ﴾

رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك كلام شريفى كال بلاغت اوزره سوق اولنوب ومذكورلرك كلامنه غلبۀ تامه ايله غالب اولمشدر اوّلا كلام شريفده

وقت خلافتنده بركون بئر اريسه تشريف ايتديلر اول قيونك كنارنده جلوس بيوروب تماشاى قدرت آلهى ايدر ايكن بقضاء الله تعالى مبارك الندن مهر شريف اول قيويه دوشدى. اهتمام كلى ايله مهرى آره‌ديلر بحكمة الله بولنمدى حتى اوچ كون قدر آره‌يوب تقدير خدايه رضا كوستر ديلر (نقشه) اول خاتمك قاشينك نقشى (محمد رسول الله) لفظ شريفى ايدى . بعض علماء ديديلركه بئر خاتمه ساقط اولان خاتم رسول اكرم حضرتلرنده حضرت سليمان عليه السلامك خاتمنده اولديغى كبى بعض اسرار وار ايدى رسول اكرم حضرتلرى مبارك پارمغنه طاقديغيچون اول مهرده اول شرف حاصل اولمشدى حضرت عثمان رضى الله تعالى عنه الندن رسول اكرم حضرتلرينك خاتمى قيويه ساقط اولدقدنصكره حضرت عثمان اوزرينه خارجيلر خروج ايدوب حضرت عثمان رضى الله عنهى شهيد ايتديلر رسول اكرم حضرتلرى حضرت عثمانك شهادتى خبر ويرمشدى معلوم اولدكه اول بئر خاتمك صوبندن

واقع اولان مفردات الفاظی بیان ایدوب صكره حاصل معنایی بیان ایدهلم «محض» حاء مهمله ایله وضاد معجمه ایله صافی سوددر «مخض» خاء وضاد معجمتین ایله قیماغی النان سوددر «ومذق» فتح میم وذال معجمهنك سكونیله صوقاتلمش سوددر «ودثر» دال مهملهٔ مفتوحه وثاء مثلثهٔ ساكنه ایله ورا ایله مال كثیردر بعضیلر بوللق وچوق نبات معناسنهدر دیدیلر «ثمد» فتح ثاء مثلثهایله آزهجق صودیمكدر «ودایع الشرك»دن مراد عهد ومیثاقلردر «توادع الفریقان» دیرلر قچن هربری آخره عهدینی ویرسه بری برینك اوزرینه غزا اتممكه قول وقرار ایتسهلر بعضیلر ایتدیلر ودایعدن مراد شول امانتلردركه آنی كفاردن ودیعه آلمشلر ایدی اول سرّه حلالدر دیمك اولور زیرا مال كفاردن من غیر عهد ولاشرط آلنمشدر دیدیلر «واضایع ملك» وضایع وضیعهنك جمعیدر وضیعه وظیفه معناسنهدر مراد خلقه مالارندن لازم اولان زكوة وصدقهدر «لاتلطط» ضم تاء مثناة فوقانیه ایله وسكون لام ایله وایكی طاء ایله اولیسی مكسوره ثانیهسی ساكنهدر معناسی لاتمنع دیمكدر «لاتلحد» ضم تاء مثناة فوقیه وسكون لام وكسر حاء مهمله ایله معناسی صاغ اولدقجه حقدن عدول اتمه دیمكدر بعضیلر بوایكی فعلی تصحیح مزبور اوزره نقل ایتدیلر ولكن بونك وجهی یوقدر زیرا جماعته خطابدر بلكه صیغهٔ مجهول اوزره «لایلطط ولایلحد» كركدر دیدیلر. حافظ ابو السعادات الجزریدن بویله نقل اولندیكه وجه بودر زیرا جماعته خطابدر وماقبلنهواقعدر دیمشدر «لاتتثاقل عن الصلاة» لاتتخلف دیمكدر «الفریضة» غایت یاشلی دوهیه دیرلر «الفارض» مرضلو دوهیه دیرلر «الفریش» فتح فا ایله آخرنده شین ایله هنوز طغورمش دوهیه دیرلر. «ركوب» سركشلك اتمیان مطیع آتهدیرلر. «ضبیس» فتح ضاد معجمه ایله كسر باء موحده ایله آخرندهسین مهمله كنج قوتلی سركش طایدر «لایمنع سرحكم» یعنی مواشیكز منع اولنمز دیمكدر. مصنف رحمة الله علیه «لایدخل علیكم احدفی مراعیكم» دیمكدر دیو ذكر ایتدی «لایعضد» لایقطع. «لایحبس دركم لایحبس ذوات الدر عن المرعی الی ان تجتمع الماشیة ثم تعداء» دیمكدر. یاخود «انا منعناه ان یأخذها لما فی ذلك من الاضرار» دیمكدر دیدیلر. «الاماق» میم ایله اولنجه معناسی «مالم تضمروا الغیظ والبكاء مما یلزمكم من الصدقة» دیمكدر صاحب القاموس بویله دیمشدر اما صاحب الكشاف «المراد اضمار الكفر والعمل علی ترك الاستبصار فی دین الله» دیمكدر دیو بیورمشدر. وبر روایتده «رماق» وارد اولمشدر كسر را ومیم ایله معناسی نفاقدر دیدیلر اصل رماق لغتده غضبناك اولان كیمسه كوز قویروغیله باققدر بو مقامده مالم تضمروا الرماق دیمك مالم تضیق قلوبكم عن الحق دیمكدر دیدیلر عیش رماق دیرلر ضیق معناسنه وعیش رمق ومرمق یمسك الروح دیمكدر رمق بقیهٔ روحدر وآخر نفسدر دیدیلر. «تأكلوا الرباق» كسر را وفتح باء موحده ایله الاان تنقضوا العهد دیمكدر اكل رباق نقض عهددن عبارتدر ربق دیو شول ایپه دیرلركه انده ایلك ایدرلر دخی حیوانك بوغازینه

مدینهٔ منورهیه وارانلر ایچوب غفلت ایتمهلر زیرا بركت عظیمه واردر شمس الدین سیواسی بیورر حضرت عثمانك نسب شریفلری عثمان بن عفان بن ابی العاص بن امیه بن عبد شمس بن مناف پس نسب شریفلری حضرت رسول اكرم ایله دردنجی آتاده جمع اولورلر كه عبد منافدر نسب جهتندن حضرت عثمان ابوبكر ایله عمردن اقرب اولمش اولور كنیهلری بعد الاسلام ابو عبدالله در ولقب شریفلری ذوالنورینندر ایكی نور صاحبی دیمكدر رسول اكرم ایكی كریمهلرینی ویردیكیچون كه بری رقیه وبری ام كلثوم رضی الله تعالی عنهما اوّل رقیهیی صكره ام كلثومی تزویج ایتدیلر انلرده وفات ایتدكده بیوردیلركه یاعثمان اگر بر قزم دخی اولسه سكا آنی دخی ویرر ایدم حضرت عائشه رضی الله عنها روایت ایدركه بر كون فخر كائنات علیه الصلوات ایله اولور ایدك مبارك ساقلری مكشوف اوطورمشلر ایدی ناگاه قپودن كیرمكه بابام ابو بكر اذن طلب ایلدی اذن ویروب كیردیلر حضرت رسول اكرم حالنی

كچوررلر وحيوان آني يديكي زمانده بنددن خلاص اولور بونده دخي عهد ربقه تشبيه اولنوب ربق اندن استعاره قلنمشدر واكل رباق نقض معناسنه اولور ديديلر «ربوه» راده اوچ حركه جائزدر معناسي زياده ديمكدر مراد بركيمسه كه زكات ويرمكدن قاچه تقصير ايليه آكا عقوبت ايچون دخي زياده فرض اولنور ديمكدر. پس نظر اولنه كه نبي آخرالزمان عليه صلوات الرحمان هم دعاده هم مكتوب شريفده نيجه اسلوبلرينه موافق جواب ويروب غلبه قيلمشدر. ودعانك محصل معناسي بودركه يارب سن بو طائفه نك طوارلرينك سودلريني زياده ايله وچوبانلريني اوتلو وصولو يرلره كوندر وآز صولريني چوق ايله ومال و ولدلريني زياده قيل وبر كيمسه كه نماز قيله مسلم اولور وبر كيمسه كه زكات ويره محسن اولور وبر كيمسه كه كلمهٔ شهادت كتوره اول مخلص اولور يابني نهد سزه عهد وميثاقلر اولسون ودخي مسلمانلره لازم اولان زكات وصدقه نه ايسه اول لازم اولسون اول مرتبه سزدن نه عفو اولنسون نه زياده قيلنسون زكات منع اولنمسون ومادامكه قيد حياتده اولنه حقدن عدول وصلاتدن تخلف اولنمسون ديمك اولور.

مكتوب شريفك محصلي بودركه زكاة خصوصنده، طوارلرينك نه ضعيفي ونه خسته سي آلنه ونه قوي وكزيده سي آلنه بلكه اورته حاللسي آلنه وطوارلريكزه مرعالرده كيمسه دخل وتعرض ايتميه وطوارلرك مرعايه وارمقدن كيمسه منع ايتميه واغاجلريني كيمسه كسميه مادامكه انلر نقض عهد ايتميه لر حال بونك اوزرينه اوله مكتوب شريفك مضمونه مقر اولان كيمسه يه حق جل وعلا حضرتلرندن عهد وذمت اوله وزكاتدن تقصير ايدن كيمسه يه عقوبت زياده تقدير اولنه ديمكدر فصحاء عربدن هرفصيح نه دكلو كامل اولسه كندي قبيله سنك لغتني ضبط ايدوب انلرك ادالري اوزره اجراء كلام ايلر ايدي اما رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه هرنه مقوله كلام عرض اولنسه آنك لغتي واسلوبي اوزره سوق كلام ايدر ايدي بو خصلت فخر كائنات عليه اكمل التحيات حضرتلرينك جملهٔ خصائصندن ايدي غيريلره ميسر اولمامشدر و بو مقوله دخي نيجه مكتوب شريفلري واردر جمله سي بوكا قياس اولنه وبالجمله پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك لسان شريفنده اولان فصاحت وبلاغته مجموع اعداسي واحباسي اتفاق ايدوب كيمسه نك چون وچرايه مجالي يوق ايدي لسان شريفنه متعلق اولان فضائلدن برمقداري ذكر اولندي * امامبارك آوازي انس بن مالك رضي الله عنه حضرتلرندن روايت اولنان اوزره بيورلمشدركه تكري تعالى حضرتلري هيچ برپيغمبر كوندرممشدركه آنك يوزي وآوازي كوزل اولميه تاسزك پيغمبريكز فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريني كوندرنجه بويله اولمشدر آني دخي كوندردكده حسن الوجه وحسن الصوت كوندردي ديمشدر. ابن عساكر رحمة الله عليه انس حضرتلرندن بويله روايت ايتمشدر وبونك مثلي كلام دخي حضرت عليدن روايت اولنمشدركه غيري

تغيير ايتمدي وثانيا حضرت عمر كلوب اذن ويروب ساق شريفلريني ستر ايتمديلر وثالثا حضرت عثمان كلوب اذن طلب ايتدكده مبارك ساقلريني ستر ايليوب اذن ويرديلر بعد المفارقة سؤال ايتدم يارسول الله ابوبكر رضي الله عنه كلدي هيئتكزي تغيير ايتمديكز عمر كلدي تغيير ايتمديكز اما عثمان كلدكده مبارك ساقكزي ستر ايتديكز جواب بيورديلركه والله يا عائشه تحقيقا ملكلر عثماندن حيا ايدرلر بن نيچون حيا ايتميم ونقلدركه ابو موسى روايت ايدر بركون مدينهٔ منوره ده رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم ايله برحائطده اوطورمش ايدك ناكاه قپويي قاقديلر رسول اكرم بيورديلركه يا اباموسى قپويي آچ اول كلنه جنت ايله مشتلق ايله واردم قپويي آچدم وكوردم ابوبكردر جنت ايله بشارت ايتدم ايكنجي كره قپو دق اولندي ينه بيورديلركه قپويي آچ وجنت ايله بشارت ايله كوردمكه عمردر جنت ايله بشارت ايتدم اوچنجي كره قپو چالندي حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم اوطورمشلردي طوغري

كيمسه‌لرك آوازى يتشمديكى يره رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك آوازى يتيشوردى . براء رضى الله عنه حضرتلرندن مرويدركه ايتدى بركون پيغمبرعز عليه‌الصلاة والسلام حضرتلرى بزه خطبه بيوردى حتى‌اهل پرده قزلره اوطوردقلرى يرلرده ايشتدردى ديو بيوردى. وابونعيم رحمة‌الله عليه روايتنده حضرت عائشه رضى‌الله عنها بيورمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى برجمعه كون منبراوزرينه اوطوردى دخى ناسه اوطورك ديو خطاب ايلدى عبدالله بن رواحه بنى تميم اراسنده‌ايدى رسول‌الله صلى‌الله تعالى‌عليه وسلم حضرتلرينك آوازينى تا اورادن ايشتدى اولدخى اوطوردى ديو بيوردى . وابن سعد رحمة الله عليه روايتنده عبد الرحمان بن معاذ رضى الله تعالى عنه بيورمشدركه رسول‌الله صلى‌الله‌تعالى‌عليه‌وسلم حضرتلرى مناده بزه خطبه بيوردى حق‌سبحانه وتعالى‌حضرتلرى‌قولقلريمزى فتح‌ايلدى حتى بز كندى منزللريمزده ايكن نه‌بيورديغنى ايشيدر اولدق ديدى . وام‌هانى رضى‌الله عنها بيورمشدركه رسول‌الله صلى‌الله‌تعالى عليه‌وسلم حضرتلرينك كيجه ايچنده كعبة‌الله يانده‌قرآن اوقوديغنى ايشيدردك شول‌حالده‌كه بن كندى عريشم اوزرنده ايدم ديو بيوردى وعريش شول‌اودركه آنكله كولكه‌لنله‌وخيمه‌مثالنده اغاجدن‌چاتمه‌اوه دخى‌ديرلروخاتونلرك بنديكى قبه‌لو محفيه دخى‌ديرلر مرادهر قنغيسى‌ايسه حاصلى بودركه فخرعالم‌صلى‌الله تعالى‌عليه وسلم حضرتلرى كعبه‌قربنده قرآن اوقوديغنى كندو منزلمدن ايشيدردم ديمكدر * وكولمه‌لرى بابنده صحيح بخاريده حضرت عائشه رضى الله‌تعالى عنهادن مرويدركه (مارأيت رسول‌الله صلى‌الله‌عليه‌وسلم مستجمعاقط ضاحكا حتى ارى منه لهواته انما كان يتبسم) ديو بيورمشدر. يعنى بن‌رسول‌الله حضرتلرينى اصلا شويله كورمدمكه بالكليه كولمكه اقبال ايدوب تمام كوله همان فخرعالم صلى الله عليه‌وسلم حضرتلرى تبسم‌ايلرايدى ديمكدر. وبيورمشلردركه بعض حديث شريفده (فضحك رسول‌الله صلى‌الله‌تعالى‌عليه‌وسلم حتى‌بدت نواجذه) واقع اولديغى بوكامنافى دكلدر زيرا عائشه‌رضى‌الله‌عنها كندو رؤيتنى‌نفى‌اتمشدر. وابوهريره‌رضى‌الله عنه مشاهده قيلديغنى حديث مزبورده روايت ايلمشدر مثبت نافى اوزرينه مقدمدر ديديلر . وابن ابى‌هاله رضى‌الله عنه بيورمشدركه (جل ضحكه التبسم ويفتر عن‌مثل حب الغمام) يعنى رسول‌الله صلى‌الله‌تعالى‌عليه‌وسلم حضرتلرينك الكبيوك كولديكى تبسم ايدى ومبارك ديشلرى كولركن حب الغمام كبى ظاهر اولور ايدى ديمكدر وحب الغمام بولوتدن دانه روشن ژاله‌در مبارك ديشلرينى اكا تشبيه اتمشدر . ابن حجر رحمة‌الله‌عليه ايدر مجموع احاديث شريفه‌دن ظاهر اولان بودركه پيغمبرعزعليه الصلاة‌والسلام حضرتلرينك اكثراحوالى تبسم‌ايدى وآزاولورديكه كولمك‌واقع‌اوله وكولمك مكروه اولديغى اكثر اولمغله‌در ياخود قتى كولمه‌در زيرا بويله ايلمك وقارى كيده‌رر ديمشدر . وابن بطال رحمة‌الله عليه صلى‌الله تعالى عليه وسلم

(حضرتلرينك)

طوروب بيورديلركه قپويى آچ وجنت‌ايله بشارت‌ايله شول الملز مقابله‌سنده كه آكا ايريشه‌جكدر قپويى آچدم كوردمكه عثماندر جنت ايله بشارت ايتدم حمدايتدى‌واول‌بيوردقلرى سوزى ديدم والله‌المستعان ديدى حضرت عائشه‌دن نقلدركه‌بركون‌رسول‌اكرم صلى‌الله تعالى‌عليه وسلم ايله اوطورمش‌ايدم‌بيورديلركه بزه بر سويلشه‌جك كيمسه اولسه ديدمكه ابو بكر سكوت‌ايتديلر ديدمكه عمر سكوت ايتديلر ناكاه بر جاريه‌نك قولاغنه بر سوز ديديلر جاريه كيدوب‌عثمان كلدى وقولاغنه كيزلوجه چوق‌سوزسويلديلرجمله‌دن بونى ايشتدمكه ياعثمان « ان‌الله يقمصك قيصا فان‌راودك المنافقون على ان تخلعه فلا تخلعه لهم فلا كرامه » يعنى ياعثمان الله‌تعالى سنى‌برمبارك‌قيص ايله برقيصلندرسه كركدر يعنى خلافت خلعتيله اكر آنى سندن‌منافقلرچيقارمق ايسترلر ايسه صاقن اول كوملكى انلرك سوزيچون چيقارمه وجانكى فدا ايله هم‌اويله‌واقع‌اولدى‌وحبيب اكرم بوحديث شريفده

حضرتلرينك افعالندن شول نسنه‌كه اقتدا اتمكه لايقدر شول فعليدركه اكا مداومت ايلمشدر ديو بيوردى يعنى كولمك خصوصنده رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك اكثر احوالى تبسم اتمك اولنجه مؤمن اولانه دخى لايق بودركه كولملو اولنجه تبسم ايليه افراطله كولميه اكر شويله كاه كاه مقتضاى بشريت اوزره برامر عجيب ادراك‌ندن ضرورى قتى كولمك واقع اولورايسه نسنه لازم كلمه كراهت چوق واقع اولمه‌ده‌در . بخارى رحمة الله عليه ادب مفروده وابن ماجه ابو هريره‌دن مرفوعا روايت ايلمشلر دركه فخر عالم حضرتلرى (لاتكثر الضحك فان كثرة الضحك تميت القلب) ديو بيورمشلر . معناسى كولمكى چوق اتمه زيرا تحقيقا چوق كولمك قلبى هلاك ايلر ديمكدر . ابو هريره رضى الله عنه بيورمشدركه (واذا ضحك النبى صلى الله عليه وسلم يتلألأ فى الجدر) يعنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كولديكى زمانده نورى ديوارلر اوزرينه ضيا ويرردى بيورديلر وعادت كريمه‌لرى بوايديكه جبرائيل عليه السلامه حديث العهد اولسه‌لر يعنى يقين زمانده ملاقات اتمش اولسه تااول حالت كنديلردن كيدنجه تبسم واقع اولماز ايدى بلكه خطبه بيورديغى زمانده ياخود قيامت ذكر ايتديكى زمانده غضبى شدت اوزره اولوب آوازى قتى چيقار ايدى ديو بيورمشدر واغلبه‌لرى دخى كولمه‌لرى كبى اعتدال اوزره ايدى قهقهه ايله كولمك واقع اولمديغى كبى رفع صوتله اغلمق دخى اولمز ايدى اما مبارك كوزلرندن ياش اقار ايدى ومبارك سينه‌سنك جوشى ايشيديلور ايدى واغلديغى بعض ميته مرحمة واقع اولور ايدى وامتى اوزره خوفدن واقع اولور ايدى وحق تعالى حضرتلرينك قورقوسندن و قرآن عظيم ايشتديكى زمانده وكاه كاه نماز قيلاركن اولور ايدى فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك اغلمه‌سنه سبب بونلر واقع اولور ايدى . وهدى نبوى آدلو كتابده بويله بيورلمشدر * ومبارك الى وصفنده چوق كيمسه روايت اتمشدركه برمقلرى ايرى ايدى و مبارك ذراعلرى يعنى بيلكدن دىرسكه وارنجه اتلوجه ايدى وآوچلرى ايچى واسع ايدى ديمشلردر . امام مسلم رحمة الله عليه روايتنده وارد اولمشدركه جابر بن سمره نك يكاغنه رسول اكرم ونبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مبارك اليله مسح اتمشيدى جابر ايتدى فخر كائنات افنديمز حضرتلرينك مبارك الينك خوشلوغنى ورائحهٔ طيبه‌سنى شويله بولدمكه كويا جونهٔ عطاردن چيقارمش ايدى وجونهٔ عطار اولدركه انك ايچنه عطار خوش بوى نسنه‌لر قويه . امام طبرانى وبيهقى رحمة الله عليهما روايتلرنده وائل بن حجر رضى الله عنه بيورمشدركه والله بن رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلريله مصافحه ايلردم ياخود مبارك بدننك جلدى بنم جلدمه دكر ايدى هنوز بن آنى بيلورمكه نه حالت اوزره ايدى وتحقيقا مبارك جلدى رائحه جهتندن مسكدن اطيب خوشبوى ايدى ديو بيورمشدركه . وينه امام بيهقى روايتنده يزيد بن اسود رضى الله عنه بيورمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بكا مبارك الينى صوندى

حضرت عثمانك خلافتنه وشهادتنه اشارت بيورمش اولورلر نقلدركه ابو سهلدن رسول اكرم بيورمشلركه « ياعثمان سنبتلى بعدى فلا تقاتلن » يعنى ياعثمان بندن صكره بربلايه مبتلى اولسك كركدر صاقن قتال اتمه شهادت خلعتيله بكا اولش كل آكا بناءً ايدى كه منافقلر قتلنه قصد ايتدكده جمله قوللرينى جمع ايدوب مالندن آزاد ايلدى و ديديكه هرقنغيكز آنلرى منع ايدوب قتال ايدرسه قيامتده آكا خصم اولورم پس شهادته مانع اولميوب پراكنده اولك فخر كائنات ايله بوكون وعده‌مز واردركه صائمله قائلى لباسلى حضور شريفنه واروب افطارى بيله‌ايتسم كرك هم اويله واقع اولدى رضى الله تعالى عنه كعب بن عجزه روايت ايدركه بر كون رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم صحابه‌يه كنديلردن صكره واقع اوله‌جق فتنه‌يى بيان ايدرلر ايدى ناكاه بركيمسه باشك بوريعش مجلسه يقين كلدكده بيورديلركه بوكيمسه اول كون حق اوزره اولسه كركدر برمدت طوروب

كوردم قاردن صغوق ومسكدن خوشبوى ايدى ديمشدر . وينه امام طبرانى رحمة الله عليه نقلنده مستورد بن شداد رضى الله عنه اولدخى باباسندن روايت ايلشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مبارك الينى اليمه آلدم حريردن يومشق وقاردن صغوق ايدى ديو بيوردى . روايت اولنوركه بركون مكه‌ده ايكن شعد بن ابى وقاص رضى الله عنه خسته اولدى دخى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى واردقده كوره سعد ايدر مبارك الينى آلنم اوستنه قودى دخى يوزيمى وكوكسمى وقارنمى مسح ايلدى تابو ساعته كلنجه مبارك الينك صغوغنى جكرم اوزرمده بو لوركبى خيال ايده‌رم بوحالت هيچ بندن زائل اولمدى ديو بيوردى . صحيح بخاريده انس بن مالك رضى الله تعالى عنهدن مرويدركه ايتدى بن اصلا حريردن وديباجدن برنسنه‌يه ياپشمدمكه رسول الله صلى تعالى عليه وسلم حضرتلرينك آوجى ايچندن يومشق اوله ديو بيورمشدر وديباج بوديارده اطلس ديدكلرى قماشدر بعض علما رحمهم الله ايتديلر بوذكر اولنان حديث امام ترمذى وحاكم وغيريلرك نقل ايتدكلرى حديثه مخالفدركه نيجه طريقيله حضرت عليدن مرويدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (شثن الكفين والمقدمين) ايدى ديمشلردر يعنى مبارك آوجلرى ومبارك اياقلرى غليظ ايدى وخشونت اوزره ايدى ديمك اولور حضرت عايشه‌دن وابن ابى هاله‌دن دخى بويله روايت اولنمشدر رضى الله عنهما ومؤلف رحمة الله عليه احاديث شريفه مابينن جمع ايدوب انس روايتنده مراد آوجنك دريسى يومشق ايدى ديمكدر وغلظت نكثلر نده ايدى بوتقديرجه مبارك بدن شريفى يومشقلغى وقوتى جمع ايتمش اولور ديو بيوردى . ابن بطال رحمة الله عليه ايتدى رسول الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مبارك الينك ايچى اتلو ايدى وبوحالتله ينه يومشق ايدى نتكيم حضرت انس حديثنده واقع اولمشدر ديدى * واصمعى شثن لغتن كفك خشونتله غلظتيدر ديونقل ايتديكنه موافق اولمامشدر خليلك تفسيرى اوليدر ديدى وتسليم ايدلمكه لغت اصمعى ديديكى كبى اولمسى جائزدركه انس رضى الله عنه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مبارك كفنك ايكى خالتن وصف ايتمش اوله دخى مراد مبارك اليله جهادده وغيرى خصوصده عمل ايتديكى زمانده خشونت تحصيل ايده وعملى ترك ايتدكده ينه اصلنه رجوع ايدوب يومشق اوله ديو بيورمشدر . قاضى عياض رحمة الله عليه ابو عبيد شثن لغتن غلظ مع القصر ايله تفسير ايتدى ديو نقل ايتمشدر يعنى قالنجه وقصه ايدى ديمش بعض علما بوسوزى رد ايدوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى سائل الاطراف ايديكى ثابت اولمشدر ديديلر يعنى مبارك اللرى واياقلرى وپرمقلرى اوزون ايدى قصه دكل ايدى ديمكدر والحاصل تحقيق بودركه شثن يوغونلقدر قصه لقسز وخشونتسز . ابن خالويه رحمة الله عليه شويله نقل ايتمشدر كه اصمعى شثن لغتن معناى مذكور ايله تفسير ايتدى زمانده اكا

(ايتديلر)

اول كيسه‌نك برقعنى كيدردم كوردمكه عثماندر ديدمكه يارسول الله اول فتنه كوننده حق اوزره اولان بونلرميدر ديديلركه نعم بونلردر رضى الله عنه جابر انصارى رضى الله عنهدن روايتدركه بركون بر جنازه كلوب رسول اكرم حضرتلرى نمازين قيلميوب اباء ايتدى سؤال ايتديلر يارسول الله شمدى‌يه دك هيچ برجنازه‌دن اباايتميوب نمازينى قيلارديكز حكمت نه اولديكه بوكيسه‌نك نمازينى قيلمديكز جواب بيورديلركه بوكيسه عثمانه بغض ايدردى عثمانه بغض ايدن اللهه بغض ايدر بركسه حضرت حقه بغض ايده آنك نمازينى قيلمق روا دكلدر ابن عباس رضى الله عنه روايت ايدركه فخر كائنات عليه الصلاة بيورمشلركه « ليدخلن الجنة بشفاعة عثمان سبعون الفا كلهم استوجبوا النار » يعنى عثمان شفاعتيله يتمش بيك كشى البته جنته كيرسه كرك كه جمله‌سى ناره مستحقلر ايدى ابن عمر رضى الله عنه روايت ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيورمشلركه معراج كيجه‌سى دردنجى كوكه ايردكده

ایتدیلر پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك وصفنده مبارك كفی یومشق ایدی دیوروایت اولندی دیدیلر همان یمین‌ایلدیكه بردخی حدیث شریفدن برنسنه تفسیر ایتمیه ومبارك جلدینك یومشقلغنه بومذكورلردن غیری دخی حدیث‌شریف دلالت ایتمشـدر والله اعلم . ائمهٔ حدیثدن ابونعیم وابن عساكر رحمة‌الله علیهمـا روایتلرنده وارد اولمشدركه حنین غزاسنده عائذبن‌عمرورضی‌الله‌عنه حضرتلرینك یوزی یاره‌لنوب قانی یوزینه وكوكسنه آقدی اندن رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری مبارك الیله عائذك یوزندن وكوكسندن قانی سلدی دخی دعا ایلدی صكره‌دن فخر عالم صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك مبـارك الی طقوندیغی یرلر بیاض قالدی آت آلننده اولان صقركبی اولدی دیدیلر . وامام بخاری رحمة‌الله‌علیه تاریخنده روایت ایتمشـدر . وامام بغوی وابن منده رحمهما الله‌تعـالی دخی نقل ایتمشلردر كه بشر بن‌معاویه بن‌ثورله فخر عالم صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسـلم حضرتلرینه كلدیلر دخی رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلری مبارك الینی بونك باشنه ویوزینه سوردی‌اندنصكره مبارك الی دكدیكی یرلر بیاض كبی‌اولدی یعنی آت آلننده كی بیاض كبی‌اولدی وهرنسنه‌یه‌كه مبارك الی دكسه علتدن بری‌اولوب شفابولورایدی وینه‌امام بخاری رحمة‌الله‌علیه تاریخنده ذكر ایتمشدر كه خواجهٔ عالم صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری مبارك الیله ابی‌سفیانك باشنی صغه‌مش ایدی الی دكدیكی یرلرك قلی‌قورودی كیروقلانی آغردی دیمشدر . وامام بغوی‌وبیهقی وابن‌منده‌روایتلرنده صحابهٔ كرامدن شائب رضی‌الله عنه حضرتلرینك دخی باشنه بویله واقع اولمشیدی وینه امام بیهقی وترمذی رحمة‌الله‌علیهما روایلرنده ابوزید انصاری رضی‌الله عنه بیوردیكه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری مبارك الیله باشمی وصقـالمی صغه‌دی دخی (اللهمّ جمله) دیوبیوردی . روایت اولنور كه مذكور ابوزید یوز ییلدن زیاده عمرسوردی صقالنده بیاض‌یوغیدی ویوزی كشاده ایدی تاوفات‌ایدنجه اصلا منقبض اولمدی دیدیلر . وامام احمد روایتنده وامام بخـاری تاریخنده وابو یعلی وغیریلرك نقللرنده وارد اولمشدر كه رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسـلم حضرتلری حنظلة بن‌حذیم دیدكلری كیسه‌نك باشنی مبارك الیله صغه‌دی (بورك فیك) دیو بركتله دعا ایلدی اندنصكره اول كیمسه شویله اولدیكه اكا برمه‌سی ششمش قیونی یاخود دوه‌یی یاخود بورملی انسانی كتوررلر ایدی دخی كندوالینه پوسكوروب باشـنده رسول‌الله صلی‌الله‌تعـالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینك مبـارك الی طوقوندیغی یره سورردی وبسم‌الله علی اثرید رسول‌الله دیدیكندنصكره ینه سورردی اندنصكره اول‌شیش یری مسح‌ایدر ایدی شیش‌زائل اولوب كیدرایدی دیوبیوردیلر * ومبارك قولتوغنك بیاضی صحابهٔ كرامدن برجاعت روایت‌ایتدكلری احادیث شریفه‌ده‌وارد اولمشـدر . انس بن‌مالك رضی‌الله عنهدن مرویدر كه ایتدی رسـول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی كوردم دعاده اللرینی قالدیرر ایدی حتی قولتوقلرینك

اوكومه برتفاح دوشـدی آلوب‌ایكی شق‌ایتدم‌ناكاه ایچنـدن برحوری قزی چیقدیكه كولردی دیدمكه سن كیمك ایچون یاره‌دلدك دیدیكه «للمقتول ظلماوشهیدا عثمان بن‌عفان» روایتدركه رسول اكرم صلی‌الله علیه وسلم بركون ابوبكر وعمر وعثمـان ایله حرا طـاغنه چیقمشلردی ناكاه طـاغ دپرندی بیوردیلركه‌یاحرا ساكن‌اول‌كه‌سنك‌اوستنده برنبی وبر صـدیق وایكی شهیدطوررزیدن‌روایتدر كه حضرت عثمانك قتلنـه قصد ایدنلرك جمله‌سی آز زمان ایچنده جنونه مبتلا اولوب هلاك اولدیلر عبدالله بن مبارك بوخبری ایشـتدكده «الجنون لهم قلیل دیدی» ابن مسـعود رضی‌الله‌عنهدن‌روایتدركه برغزاده رسول اكرم‌ایله حاضرایدم‌ذخیره‌توكنوب عسكره خیلی ملال‌وصنقلق كلدی وحضرت‌بواحواله واقف اولدقده بیوردیكه والله‌كون‌طوغمادن الله‌تعالی سزه‌رزق‌كوندرر بومعنایی حضرت عثمان رضی‌الله عنه فهم ایدوب اللهـك رسولی خلاف سویلمز دیو سعی ایتدی بریرده اون

آقن كوردم ديو بيوردى . ودخى بنى‌حريشدن بركيمسه‌ايتدى خواجۀ عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بنى قوجاغنه آلدى دخى قولتوغينك عرقندن اوزريمه آقدى رايحه‌سى مسك رايحه‌سى كبى ايدى . وحضرت على كرم الله وجهه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى وصف ايدوب «ذومسربة» ديو بيورمشدر ومسربه‌نك تفسيرنده بيورمشلردركه انسانك كوكسندن كوبكنه وارنجه ايپلك كبى بيتن قيلدر ديمشلردر نظرايدن كيمسه محل مزبوره برايپلك چكلمش صانورلر امااول محلده قيللر بيتوب مجموعى برايپلك چكلمش كبى كورينور . وابن ابى هاله فخر عالم حضرتلرينك مسربه‌سى اينجه ايدى ديمشدر . وابن سعد قتنده حضرت على رضى الله عنه‌دن مرويدركه فخر عالم افنديمزك مسربه‌سى اوزون ايدى ديمشدر . وامام بيهقى رحمه الله قتنده كوكسينك اشاغيسندن كوبكنه وارنجه بداق مثالنده قيل بتمش ايدى اما كوكسينك اوستنده ومبارك قارنينك اوستنده آندن غيرى قيل يوق ايدى ديمشدر . وابوهريره‌دن مرويدركه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى وصفنده (ابيض كانما صيغ من فضة رجل الشعر مفاض البطن عظيم مشارش المنكبين) ديمشدر . يعنى آق ايدى كويا كوشدن دوزلمش ايدى مبارك صقالى نه‌قورجق ونه‌قتى صارقمش ايدى بلكه كمال اعتدال اوزره ايدى مبارك قارنى واسع ايدى بعضيلر قولنجه كوكسيله قارنى برابر ايدى ديديلر ومبارك اوموزى باشينك كوكلرى ايرى ايدى ديمكدر . امام احمد رحمة الله عليه محرش كعبيدن روايت ايلمشدركه ايتدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بركيجه جعرانه‌ده عمره ايلدى مبارك ارقه‌سنه نظر ايتدم كانه كوش سبيكه ايدى ديمشدر . وامام بخارى رحمة الله عليه روايتنده (بعيد ما بين المنكبين) دينلمشدر معناسى مبارك كوكسى يصى ايدى ديمكدر ديو تفسير ايتمشلردر وابن سعد نقلنده ابوهريره‌دن مرويدركه (رحب الصدر) ديو بيورمشدر يعنى مبارك سينه‌سى واسع ايدى ديمك اولور * ومبارك ومعظم ومكرم قلب شريفى وصفنده دخى نيجه آثار واخبار وارد اولمشدر اولا معلوم اوله كه قلب ديدكلرى فؤاد ايچنده برمضغه‌دركه برطرفه آصلمشدر ديو امام واحدى بويله نقل ايتمشدر وقلبله تسميه اولنديغنك وجهى بعض خواطرله متقلب اولديغيدر ديمشلردر نتكيم قول شاعرده وارد اولمشدر

وما سمى الانسان الا لانسه * ولا القلب الا انه يتقلب

يعنى انسان انسان لفظيله تسميه اولنمدى الا انسندن اوتورى اولدى انسان انسدن مأخوذدر وقلب دخى قلب لفظيله تسميه اولنمدى الا برحالدن برحاله متقلب اولوب دونديكيچون تسميه اولندى ديمكدر . زمخشرى بيورمشدركه قلب تقلبدن مشتقدر افراطله تقلبى اولديغيچون اندن اشتقاق اولندى ابوموسى الاشعرى رضى الله عنه فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرندن روايت ايتديكى حديث شريفه نظر ايتمزميسنكه بيورمشدر (و مثل هذا القلب كمثل ريشة ملقاة بفلاة يقلبها الريح بطنا لظهر) حاصلى انسانك قلبنى برصحرايه آتلمش قوش يوكنه تشبيه ايتمشدركه آنى يل هرجانبه

درت يوك ذخيره يولوب
اغر بهايه صاتون آلوب
كون طوغمادن طقوز
يوكنى رسول اكرمه
كتوردى بونه‌در يا عثمان
ديو بيوردقلرنده عثمانك
رسول اكرمه هديه‌سيدر
يارسول الله ديدى پس فخر
جهانك صدقى ظهور ايتدكده
مؤمنلر شادان ومنافقلر
غمكين اولوب حضرت
رسول اكرمك مبارك
بشره‌سنده فرحلق ظهور
ايدوب مبارك اللرينى
قالديروب «اللهم اعط عثمان
اللهم افعل بعثمان» ديو
بيوردى ابوسلمة رضى الله
عنه روايت ايدركه
مهاجرين مدينۀ منوره‌يه
كلدكلرنده صويى ايله
امتزاج ايتمديلر انصاردن
بركمسنه‌نك برايو قيوسى
وار ايدى صويى صاغدى
اول كمسنه بر قربه صويى
برمده صاتردى رسول
اكرم اول كمسنه‌يى
كتوردوب اول قيويى
جنتده برعينه صاترميسين
ديدى جواب ويرديكه
يارسول الله اهل وعيالمك
نفقه‌سنه اول قيودن غيرى
نسنه‌يه قادر دكلم بوخبرى
حضرت عثمان طويوب اول
كمسه‌يه ديلديكنجه مال

(دوندره)

دوندره دخی دیمشدرکه قلبله فؤاد مابیننده فرق بودرکه فؤاد قلبك اورته‌سیدر
وتفؤدندن اوتوری یعنی توقد ایدوب شعله‌لندیکندن اوتوری فؤاد دینلمشدر دیدی
وجوهری رحمة الله علیه قلبی فؤاد ایله وفؤادی قلبله تفسیر ایتمشدر انك قتنده ایکیسی
بردر . اماذر کشی رحمة الله علیه ایدر احسن غیریلرك قولیدرکه فؤاد قلبك پرده‌سیدر
وقلب حبه‌سی وسویداسیدر دیدیلر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك
حدیث شریفنده (الین قلوبا وارق افئدة) واقع اولدیغی ایکیسی مابیننده اولان
فرقی مؤیددر دیدیلر زیرا قلبی یومشقلقله وفؤادی یوفقه‌لقله وصف ایتمشدر غیریلر
کلامنده واقع اولان اختلاف لفظ ایچون تکرار اولندی دیمکدن فرقه ذاهب اولمق
اولی‌در دیدیلر . امام راغب رحمة الله علیه قلبه مختص اولان معانیدن مثلا علم وشجاعت
وبونلرك امثالی نه وار ایسه بونلردن قلبله تعبیر اولنور قلب دینلور وبونلر مراد اولنور
دیمشدر وبعضیلردن منقولدرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری شول یرده که قلب
بیورمشدر عقله وعلمه اشارتدر مثلا ﴿ ان فی ذلك لذکری لمن کان له قلب ﴾ دیو
بیوردیغی محلده مراد عقل وعلمدر وشول یرده که صدر بیورمشدر عقله وعلمه وسائر
قوی‌یه که شهوت وغضب وبونلرك غیری نه وار ایسه جمله‌یه اشارتدر دیمشدر
وبعض علمادن منقولدرکه حق تبارك وتعالی حضرتلری جل ذکره انسانی خلق
ایلدی وا کا قلب ویردیکه انکله کندینی ادراك ایلیه واول قلب وجود انسانینك
اصلیدر قچن اول صالح اولسه کیروقلان یری دخی صالح اولور واول فاسد اولسه
کیروقلان یری دخی فاسد اولور حق جل وعلا حضرتلری قلوبی محل سر ایلمشدر
ومحل اخلاص قیلمشدرکه اول اخلاص برسر آلهیدرکه حق تعالی حضرتلری
دیلدیکی قولنك قلبنده انی ودیعت ایلر واول قلبکه حق جل وعلا حضرتلری سرنی
آنده ودیعت قومشدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر زیرا آنی اوّل
خلق ایتمشدر وصورتی صور انبیادن آخر ظهوره کلان صورتدر صلوات الله علیهم
وسلامه وحق جل وعلا حضرتلری کشینك اخلاقنی اسرار قلبنه علامت قیلمشدر
شول کیمسه‌نك که قلبنده سر آلهیدن اثر واردر انك اخلاقی کوزل اولور حق جل
وعلا حضرتلرینك جمیع مخلوقاتیله حسن خلق اوزره معامله قیلور کذلك پیغمبریمز
علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك حق تبارك وتعالی حضرتلری سائر مخلوقات
مابیننده جسم شریفلرینه بعض صفت مختص ایلمشدرکه نفس نفیسه‌لرینك احوالنه
واخلاق کریمه‌سنه دلیل اولمشدر واخلاق حمیده‌سی قلب مقدسه‌سنده اولان اسرار
آلهیه‌یه علامت قیلمشدر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قلب شریفی
اوسع قلوب اولدیغیچون حق سبحانه وتعالی حضرتلری اکا اطلاع قیلمشدر ونظرکاه
آلهی اولمشدر نتکیم بومعنی خبرده وارد اولمشدر وانکیچون اولی بودرکه حق
جل وعلا حضرتلری (ماوسعنی ارضی ولاسمائی ووسعنی قلب عبدی المؤمن) دیو
بیوردیغنده قلب عبددن مراد فخر عالم حضرتلرینك قلب شریفی اوله‌وبیورمشلردرکه

ویروب اول قیویی صاتون
آلوب رسول اکرمه
کلدی ودیدیکه یارسول الله
اول قیویی اکر صاتون
آلسم اول کمسه ایله
ایتدیکك بازارکبی جنتده
برعین آلورمیم بیوردیلرکه
نعم یا عثمان دیدیکه
امدی قیویی صاتون الدم
مسلمانلر ایچون اولسون
یارسول الله عبد الرحماندن
روایتدرکه برکون فخر
کائنات منبره صعود ایدوب
جیش عسرتده ایکن غزایه
معاونت خصوصنده ترغیب
ایلدیلر حضرت عثمان
یارسول الله یوز دوه‌یه
پالانیله وسائر لوازمیله بن
ضامن اولورم دیدی
رسول الله صلی الله علیه وسلم
شاد اولوب برقدمه اشاغه
اینوب ینه ترغیب ایتدیلر
ینه حضرت عثمان دیدیکه
یارسول الله بواسلوب اوزره
مکمل یوز دخی ویره‌یم .
پس رسول اکرم مبارك
اللریله اشارت ایدوب
دیدیلرکه بوندنصکره
عثمانه دخی عمل لازم دکل
رضی الله عنه حذیفة الیمانی
روایت ایدرکه برکون
جیش عسرتده ایکن رسول
اکرم حضرتلری حضرت
عثمانه آدم کوندردی غزایه

پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك قلب شریفی معراج کیجه‌سندن اول سائر انبیانك قلوبی منزله‌سنده ایدی صدر شریفی طارلنورایدی صکره‌دن قلب شریفنه وسعت ویریلور معاملهٔ حق وخلقه تحمل وطاقت یتشدیرر اولدی نتکیم سورهٔ الم نشرحلك تفسیرنده بیان بیورلمشدر وحدیث صحیحده وارد اولمشدر که جبرائیل علیه السلام رسول الله حضرتلرینك قلب شریفلرینی یاروب ایچندن برپاره‌اویوشمش قان چیقاروب (هذا حظ الشیطان منك) دیمشدر یعنی شیطانك نصیبی‌سندن بودر دیمك اولور مراد بوکتدکدنصکره اصلا شیطان سکا ظفر بولمز دیمکدر اندنصکره برآلتون لیکن ایچنده قلب شریفنی آب زمزم ایله یومشدر وینه یاره‌سنی بتوروب قلب شریفنی یرینه قومشدر . انس رضی الله عنه یمین ایدوب ایدرکه مبارك کوکسنده اکنه یرلرینی کورردم دیوبیوردی وبعض احادیث شریفه‌ده دخی مبارك قلبی شق اولنوب صوایله وقارایله غسل اولندیغی وارداولمشدر وشق قلب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بردفعه دخی زمان طفولیتلرنده واقع اولمشیدی وزمان نبوتدن مقدم معجزه واقع اولمغی جائز کورمشلردر بومقوله احوال‌ارهاصات دیرلر خصوصا فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك حقنده چوق واقع اولمشدر دخی تحقیقی اشاغیده کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی و﴿الم نشرح لك صدرك﴾دن مراد اولدر وبعض علما آیت کریمه‌ده شرح صدردن مراد معرفت وطاعته راجعدر دیوب بعض وجوه بیان ایتمشلردر جمله‌دن بری بودرکه وقتاکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انسه وجنه نبوتله مبعوث اولدی جمیع هموم واضطراب قلب شریفندن اخراج اولنوب مجموع مهمات رسالته وسعت حاصل اولدی بوندنصکره طارلقدن واضطرابدن خلاص اولوب سرور وغم زمانلرنده بر حال اوزره ایدی دائما منشرح الصدر اولوب وظائف نبوت ورسالت اداسنه مشغول ایدی. اکرسؤال اولنوب ﴿ الم نشرح لك صدرك ﴾ دینلدی نیچون « الم نشرح لك قلبك » دینلمدی دیرلر ایسه . جواب اولدرکه وسوسه‌نك محلی صدردر نتکیم حق تعالی حضرتلری ﴿ یوسوس فی صدور الناس ﴾ دیو بیورمشدر پس اول وسوسه‌یی صدردن ازاله ایدوب یرینه خیروحسنات فکرلرینی کتورمك شرح صدر ایتمکدر انکیچون شرح صدر بیورلدی شرح قلب دینلمدی . ومحمد بن علی الترمذی رحمة الله علیه بیورمشدرکه قلب محل عقل ومعرفتدر وشیطانك ظفر بولمغه قصد ایتدیکی اصل قلبدر اوّلا صدره کلور زیرا صدر قلبك حصاریدر قچن صدره یول بولوب کیرسه وخواطر شیطانیه وانواع افکار فاسده ایله وغم وغصه وحرص وطمعله طولدرسه قلب طاره‌لور طاعت وعبادت لذتی بولمز اولور اما ابتدادن طرح اولنوب حصاره یول بولمه‌مینجه امن حاصل اولور قلبك مضایقه‌سی اولمز وصدر منشرح اولور حقوق عبودیتك اداسنه قیام میسراولور وباجمله شرح صدرك معناسی حق تعالی حضرتلری انسانك سینه‌سنده اولان خواطر وافکار فاسده‌یی اخراج

معاونت ایتسون دیو حضرت عثمانده اون بیك دینار کوندروب حضورینه دوکدیلر رسول اکرم مبارك الیله قاریشدیروب « غفر الله لك یاعثمان ما اسررت وما اعلنت وماهو کائن الی قیام الساعة ومایبالی عثمان مافعل بعدهذا » دیدی حضرت عثمان روایت ایدرکه برکون اسلامدن اول صنادید قریش ایله اوطورمشدم برکیمسه خبر کتوردیکه حضرت محمد صلی الله علیه وسلم قزی رقیه‌یی عتبه‌یه ویرمش بو خبردن بکاخیلی ملال کلوب بن نیچون ایستمدم دیو پریشان اولوب بو حال اوزره اوه‌کلدم کوردمکه خالتم وآنم واقربادن برنیجه خاتونلر برکمسنه‌یی مدح ایدرلر دیدمکه یاخاله کیمدر دیدیکز دیدیکه «لك الجمال ولك اللسان هذا نبی معه برهان ارسله بحقه الدیان وجاءه التنزیل والفرقان فاتبعه لاتغنی لك الاوثان » بو غریب کلماتی استماع ایدوب دیدمکه یاخاله بو کیمدر بکا بیان ایله دیدیکه « محمد بن عبدالله رسول من عند الله جاء بتنزیل الله یدعوبه الی الله فوجهه مصباح

ایدوب یرینه دواعی خیر کثورمکدر . بعض علما رحمهم الله تعالی بومقامده بردقیقه بیوروب دیمشلردرکه حق جل وعلا حضرتلری موسی علیه السلامدن حکایة ﴿ رب اشرح لی صدری ﴾ دیو بیوردیکه معناسی یارب بنم صدرمی غل وغشدن پاك ایله دیمك اولور ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ﴿ الم نشرح لك صدرك ﴾ دیو بیوردیکه معناسی یامحمد بزسنك صدرکی شرح ایتمدکمی تحقیقا بزسنك صدرکی پاك ایتدك دیمکدر پس فخرکائنات افندیمز حضرتلرندن طلب واقع اولمدن حق جل وعلا حضرتلری سینه سك پاك ایتمشدر اما موسی علیه السلامك طلبندن صکره واقع اولمشدر ودخی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك وصفنده ﴿ وسراجا منیرا ﴾ بیوروب نورلو چراغه تشبیه ایتمشدرکه غیریلر نوری اندن آلورلروشرح صدر مرتبه سی نوره قابلیت مرتبه سیدر پس محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلریله موسی علیه السلام حضرتلری ماییننده اولان فرقه نظر اولنه . دقاق رحمة الله علیه ایدر حضرت موسی علی نبینا وعلیه السلام حضرتلری مرید وطالب ایدی ﴿ رب اشرح لی صدری ﴾ دیو بیوردی ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مراد ومطلوب ایدی آنلره ﴿ الم نشرح لك صدرك ﴾ بیورلدی . وفخر عالم حضرتلرینك کندو خاتونلریله اولان معاشرت ومباشرتی خصوصنده بیورمشلردرکه کیجه ده وکوندزده بر ساعت ایچنده جمله سنی دور ایلر ایدی باوجودکه منکوحه وجاریه اون برنفر کیمسه ایدیلر راوی ایدر انس بن مالکه بن ایتدم پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری بومرتبه یه طاقت کتوررمی ایدی انس رضی الله عنه ایتدی بز اصحابله سویلشردك که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اوتوز کشی قوتی ویرلمشیدی دیردك . امام بخاری رحمة الله علیه بویلجه روایت ایتمشدر وبعض علماء حدیث معاذ رضی الله عنهدن روایت ایتدیکی اوزره قرق کشی قوتی ویرلمش ایدی دیو بیورلمشدر . ابونعیم مجاهد رضی الله عنهدن روایت ایتدیکی اوزره شویله بیورلمشدر که مجامعت خصوصنده اهل جنت رجالندن قرق کشی قوتی قدر قوت ویرلمشیدی . انس بن مالك رضی الله عنهدن مرویدرکه مؤمن کشی یه جنتده شوقدر قوت ویریلور جماع خصوصنده دیو بیورلمش انس رضی الله عنه ایدرکه بن ایتدم یارسول الله انسان بوقدر جماعه قادر اولورمی بیوردیکه اکایوز کشی قوتی ویریلور پس بو حساب اوزره اولبابده فخر عالم حضرتلرینه درت یوز کشی قوتی ویرلمش اولور . ابن عربی رحمة الله علیه ایدر رسول الله حضرتلرینك بوبابده سائر خلق اوزره قوت ظاهره سی وارایدی حال بوکه اکل وشرب خصوصنده قناعت اوزره ایدی ایکی فضیلتی امور شرعیه ده جمع ایتدیکی کبی امور اعتباریه ده دخی جمع ایتمکیچون حق جل وعلا حضرتلری بویله قیلمش ایدی حتی فخر عالم حضرتلرینك حالی ایکی جهانده کمال اوزرینه اوله دیمشدر والحاصل بوبابده کمال قدرت وقوتلری اولدیغی علماء حدیثدن چوق کیمسه قولیله ثابت اولمشدر . وامام

ودینه فلاح وامره نجاح وقرنه نطاح ذلت له البطاح ماینفع الصیاح لووقع الذباح وسلت الصفاح ومدت الرماح » اشبو مدایحدن قلبم متأثر اولوب تنهاجه ابوبکری بولدم حالمه باقوب ندر فکرك زیرا اهل فراست ایدی واقع اولان قضیه یی بیان ایتدکده دیدیکه یاعثمان حق روشن ایکن قومکك اللریله دوزدکلری احجاره معبود دیمکدن عار ایتمز میسك وکورمیوب ایشتمیوب ضره ونفعه قادر اولمین اله اولورمی دیدکده عثمان اولمز دیدی امدی حالتك سکا حق سوز سویلمش ایشته رسول مجتبی محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم کل وارهلم دیدکده ناکاه حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم یانبجه امام علی کرم الله وجهه اول ارایه کلدیلر ابوبکر رضی الله عنه طوروب قارشو واردی ومبارك سمعنه بر سوز دیدی پس رسول اکرم یانمه اوتوروب دیدیکه یاعثمان « اجب الی الله والی جنته فانی رسول الیك والی خلقه » قچن مبارك کلمات دررباریناشتدم قلبم نور ایمانله طولوب اختیارسز

طبرانی رحمة الله علیه روایتنده . ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدر که (ما احتلم نبی قط وانما الاحتلام من الشیطان) بیورلمشدر . معناسی هیچ بر پیغمبره احتلام اولمق واقع اولمامشدر انجق احتلام شیطاندندر دیمك اولور رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی حق سبحانه وتعالی حضرتلری حفظ ایدوب اصلا عمرنده اختلام واقع اولمازایدی دیو بیورمشلردر * امام مبارك ایاقلری وصفنده علماء حدیثدن . امام ترمذی وغیریلر رحمهم الله تعالی روایتلرنده وارد اولمشدر که (انه کان ششن القدمین) بیورمشلردر وبوندن مراد مبارك ایاقلرینك پرمقلری ایری ایدی دیمکدر دیو تفسیر ایتمشلردر . وامام احمد وامام طبرانی روایتلرنده میمونه بنت کرومدن مرویدر که ایتدی رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی کوردم خاطرمدن کتمز که مبارك ایاقلرینك سبابه سی سائر پرمقلرندن اوزون ایدی دیو بیورمشدر وسبابه دیو باش پرمق یاننده اولان پرمغه دیرلر . ومبارك طبانلری آلتی دوز ویومشق ایدی . عبدالله بن بریده رضی الله عنه بیورمشدرکه (کان صلی الله علیه وسلم احسن البشر قدما) یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری ایاق جهتندن نوع بشرك غایت کوزه لی ایدی دیمکدر علما رحمهم الله تعالی اتفاق ایتمشلردر که اول حضرتك مبارك ایاقلری نهایت مرتبه ده کوزل ایدی * ومبارك قامتی وصفنده امام بیهقی رحمة الله علیه حضرت علی کرم الله وجهه دن روایت ایتمشدر که (لاقصیر ولاطویل وهو الی الطول اقرب) دیو بیورمشدر معناسی قصه دکل ایدی واوزون دکل ایدی اوزونلغه یقین ایدی دیمکدر وعبدالله بن امام احمد روایتنده ینه حضرت علیدن مرویدر که فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قتی اوزون دکل ایدی اعتدالدن یوقارو دکل ایدی قچن قوم ایله بر یره کلسه آنلره غالب اولورایدی دیو بیورمشدر وابوهریره رضی الله عنه بیورمشدرکه (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم ربعة وهو الی الطول اقرب) یعنی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری قتی اوزون دکل ایدی واوزونلغه یقین ایدی دیمکدر والحاصل ذکر اولنان روایتلرك مجموعندن فهم اولنور که فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اورته بویلولق مرتبه سندن زیاده ایمشلر نهایت قتی اوزون بویلو دکللر ایمش . ابن عساکر وبیهقی روایتلرنده حضرت عایشه دن مرویدر که ایتدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری قتی زیاده اوزون بویلو دکل ایدی وقصه بویلو دکل ایدی یالکز یوری دیکی زمانده اورته بویلی لغه نسبت اولنوردی وهربارکه یاننه براوزون بویلو کیمسه کلسه کندیسی اندن اوزون کورینور ایدی وچوق واقع اولوردیکه ایکی یاننه ایکی اوزون بویلو کیمسه کلسه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری ینه اوزونلقده آنلره غالب اولوردی وآنلردن آیرلسه ینه اعتدال قامت اوزره اولوردی دیو بیورمشدر . ابن سبع رحمة الله علیه خصایصنده بیورمشدرکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اوتوردیغی زمانده مبارك اوموزی جمیع اوتورنلردن

اولوب « اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله » دیدم وچوق زمان کچمدیکه رقیه یی بکا نکاحلندردی وحالتم استماع ایدوب شادان وخندان بو شعری اوقویه رق کلدی

شعر

هدی الله عثمانا بقولی الی الهدی
وارشده والله یهدی الی الحق
فتابع بالرأی السدید محمدا
وکان برأی لایصد عن الصدق
وانکحه المبعوث بالحق بنته
فکانا کبدر مازج الشمس فی الافق

انس بن مالك رضی الله عنه روایت ایدرکه برکون مدینهٔ منوره ده سیر ایدرکن ناکاه کوزم بر خاتونه دوش اولدی بو اثناده حضرت عثمانه واردم همان بنی کوردکده دیدیکه عجبدرکه کوزیکزده آثار زنا ظاهر ایکن ینه اوزریمزه داخل اولورسکز تعجب ایدوب دیدمکه یا امیر المؤمنین رسول الله دن صکره خود وحی نازل اولمز نه دن بیلدیکز بیوردیلرکه مؤمن الله نوریله نظر ایدر الله نوری خطا ایتمز وتفسیر کیردن ینه نقلدرکه قتلنه قصد ایتدکلرنده تلاوت قرآن ایدرلرایدی دیواری دلوب کیردیلر ومصحف کریمی

(یوقارو)

يوقارو اولوردی * مبارك صاچلری وصقاللری وصفنده بیورمشلردركه قتاده رضی الله عنه ایتدی بن انس بن مالكه سؤال ایدوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك قلی نیجه ایدی دیدم ایتدی (شعر بین شعرین لا رجل ولا سبط ولا جعد قطط كان بین اذنیه وعاتقه) معناسی ایكی نوع قیل ماییننده برقیل ایدی قتی قورجق دكل ایدی وقتی دوز دكل ایدی میان ومعتدل ایدی واوزنلقده قصه لقده كورونشی قولقلریله اوموزی اوستنك ماببنی مقداری ایدی دیمك اولور برروایتده دخی (كان رجلا لیس بالسبط ولا الجعد بین اذنیه وعاتقیه) بیورلمشدر یعنی مبارك صاچی اعتدالله قیوبرجق ایدی قتی دوز دكل ایدی وقتی قیوبرجق دكل ایدی مبارك قولقلریله مبارك اموزی ماییننده ایدی دیمك اولور برروایتده (الی انصاف اذنیه) وارد اولمشدر یعنی مبارك قولقلرینك اورته لرینه وارنجه ایدی دیمك اولور ائمۀ حدیثدن امام بخاری ومسلم وابو داود ونسائی رحمهم الله تعالی بویلجه روایت بیورمشلردر اصح روایات بونلردر كه ذكر اولندی . ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن ائمۀ حدیث روایت ایتمشلردر كه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری مبارك صاچلرینی آلنی اوستنه صالیویرر ایدی ومشركلر صاچلرینی ایكی جانبه آیررلر ایدی واهل كتاب یعنی نصاری ویهود طائفه سی صاچلرینی آیرمیوب صالیویررلر ایدی رسول اكرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری شول پرده كه كندینه باشقه امر وارد اولمامشدر اول محلده اهل كتابه موافقتی سوز ایدی یعنی مشركلر اسلوبنی اختیار ایتمیوب اهل كتاب اسلوبنی اختیار ایلر ایدی صكره دن مبارك صاچلرین آیرر اولدی دیمشدر امام ترمذی شمائلده بویله بیورمشدر وصحیح مسلمده دخی بو روایتك مثلی وارد اولمشدر علما رحمهم الله تعالی بیورمشلردركه صاچی ایكی جانبه آیرمق فخر كائنات علیه افضل الصلوات افندیمز حضرتلرینك سنتیدر زیرا صكره دن بویله ایدر اولمشدی وصحیح بودركه آلنی اوستنه صالیورمكده جائزدر ایكی جانبه آیرمقده جائز اما آیرمق افضلدر دیمشلر . وامام ترمذی روایتنده حضرت عایشۀ صدیقه رضی الله عنها بیورمشدركه (كان له صلی الله علیه وسلم شعر فوق الجمة ودون الوفرة) معناسی فخر عالم حضرتلرینك جه دن یوقارو وفره دن اشاغه برصاچی وار ایدی دیمكدر جه دیو اول صاچه دیرلركه اوموز باشلرینه یتیشه وفره دیو اول صاچه دیرلركه قولق یومشغنه یتیشه والحاصل حضرت عایشه روایتی اوزره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك صاچنك اوزونلغی شولقدر ایدیكه مبارك قولقلرینك یومشغندن اشاغه اینمشدی اما اوموزلرینه وارمامش ایدی ایكیسنك ماییننده ایدی . انس رضی الله عنه حدیثنده مبارك قولقلرینه دك اینمش ایدی . وبراء رضی الله عنه روایتنده اوموزلرینه ذكر ایدی . قاضی عیاض رحمة الله علیه ایدر بوذكر اولنان روایتلری توفیق بویله اولوركه مبارك قولقلری جانبنده اولان صاچلری قولق یومشغنه وارنجه ایدی دخی اردنده اولان صاچلری اوموز

آچوب اوقورکن خنجر ایله اوردیلر اول قطره كه مبارك دمندن ضچرادی ﴿ فسیكفیكهم الله وهو السمیع العلیم ﴾ آیت كریمه سنك اوزرینه دوشدی وكندیلر شهادتمه مانع اولمسون دیو تغییر اوضاع ایتمیوب حبیب اكرمه اولشدیلر نقلدركه جهجاه دیرلر برمنافق وار ایدی حضرت عثمانك عصاسنی آلوب دیزینه اوروب كسر ایتدی فی الحال دیزنده اكله مرضی ظهور ایتدی اول مرضدن اولدی . حسن بصری رضی الله عنه روایت ایدركه تحقیقا كوردم حضرت عثمانی قتل ایدنلر پشیمان اولوب مسجدده طاشلاشورلركن سما یوزندن انسان شكلنده برشخص ظهور ایدوب والینی صونوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حجره سندن برمصحف چیقاروب بو ندایی ایتدیكه « الم تعلموا ان محمدا قد برئ ممن فرق دینه وكانوا شیعا » روایتدركه اون ایكی ییل خلافت دوشكنده اوطوروب هجرتدن اوتوزبش ذی الحجه سنك عشر اوسطنده جمعه كونی صائملة

باشـلرینه یتشـور ایدی وبویله دخی بیورمشـلردرکه بعض روایتده قولاغنهدك ایمش ایدی وبعض روایتده اوموزینه دك ایمش ایدی دیدکلرینك اصلی بودر که بر زمانده اویله ایدی و بر زمانده بویله ایدی دیمکدر روایتلر هپ صحیحدر . پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری مبارك صاچلرینی گاه اولور ایدی اهمال بیوروب اوزانور ایدی تا اوموز باشـلرینه اینر ایدی گاه اولوردی کسرلر ایدی مبارك قولقلرینك یومشغنه یاخود اورتهلرینه برابر اولور ایدی . ام هانی رضی الله عنها بیورمشدرکه فخر عالم حضرتلری برزمانده مکهده بزه گلمش ایدی اولوقت درت غدیرهسی وارایدی دیو بیوردی وغدیرهنك معناسی صاچ بلوکیدر یعنی مبارك صاچن درت بلوك ایدوب صارقتمش ایدی دیمکدر * ومبارك صقالی وصفنده حضرت انسدن مرویدرکه فخر کائنات افندیمز حضرتلرینك مبارك صقالنده برقاچ دانه آق قیل وارایدی امام مسلم رحمة الله علیه بویلجه روایت اتمشدر وینه انلر قتنده برروایتده دخی آق قیل کورنمز ایدی الاقتی آز کورینور ایدی دیو بیورلمشدر . بر روایتده وارد اولمشدرکه فخر عالم حضرتلرینه صاچ و صقال بویامق واقع اولمدی وآق قیل همان عنفقهسـنده و صـدغلرنده ایدی برقاچ قیل دخی جابجا مبارك باشنده ایدی دینلمشدر عنفقه آلت دوداغندن اشاغه جه بتن قطعهیه دیرلر صدغدن مراد صقال باشیدر . امام بیهقی رحمة الله علیه قتنده انس بن مالكدن مرویدرکه رسول الله حضرتلرینك مبارك باشنده ومبارك صـقالنده آق قیل اون یدی دانه یاخود اون سکز دانه دن غیری یوق ایدی دیمشدر والحاصل صحابۀ کرامدن هربری برزمانده نهصفت اوزره کوردی ایسه اویله روایت اتمشلردر بنی آدمك حالی برقرار اوزره اولمز گاه برهیئت اوزره وگاه برهیئت اوزره اولور. امام بخاری روایتنده ابی جحیفهدن مرویدرکه (کان ابیض قدشمط) دیو بیورمشدر یعنی آغرمش ایدی آق قلیله قرهقیلی مخلوط ایدی دیمکدر بوروایت اوزره آق قیللری قتی چوق اولمق لازم کلور جائزدرکه ابوجحیفه رضی الله عنه کوردیکی زمانده فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بوحالت اوزره اوله‌لر وبالجمله بو برنسنهدرکه باشنه کلنلر بیلور او لا کشینك صقالنده بردانه ایکی دانه آق قیل ظاهر اولور برایکی هفتـهدن صکره بش اون قیل اولمغه باشلر آلتی آی وبرییل کچدکدنصکره حسابنی حق تعالی حضرتلرندن غیری کیمسه بیلمز اولور. ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن روایت اولنمشدرکه ابوبکر الصدیق رضی الله عنه برکون آغردك یارسـول الله دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی بنی هود وواقعه والمرسلات وعم یتساءلون واذا الشمس کورت سورهلری انزال اولهلی اغارتدی یعنی بوسـورهلرده جنت وجهنم احوالی چوق ذکر اولنمشـدر امتمك حاللری نیجه اوله دیو غم وتشـویشله آغارتدم دیمکدر وعلما رحمهم الله تعالی افندیمز علیه الصلاة والسـلام حضرتلرینك مبارك صقالنی بویامق

شهید اولدی وسن شریفلری اشهر روایتـده سکسـان ایکیده ایدی بقیعده دفن اولنوب جوار رحمـانه اولشـدیلر رضی الله عنه وارضاه وحشرنا معه یوم لقاه

﴿ باب ماجاء فی تختم رسول الله صلی الله علیه وسلم ﴾

بوباب رسول اکرم خاتمی نیجه طاقندقلری حقنده وارد اولان احادیث بیاننده‌در

﴿ الحدیث الاول ﴾

حدثنا محمد بن سهل بن عسکر البغـدادی وعبد الله بن عبدالرحمن قالا اخبرنا یحیی ابن حسان اخبرنا سلیمان بن بلال عن شریك بن عبدالله ابن ابی نمر عن ابراهیم بن عبدالله بن حنین عن ابیه عن علی بن ابی طالب رضی الله عنه) مصنف بیورر بوحدیث شریفی حضرت علیـدن بش واسـطه ایله محمد بن سهل خبرویردی وینه بوحدیث شریفی حضرت علیدن بش واسـطه ایله عبدالله بن عبدالرحمن دخی خبر ویردی . شمس الدین سیواسی بیورر امام علینك نسب شریفلری علی ابن ابی طالب بن عبد المطلب پس رسول اکرمك نسب طـاهرینه ایکنجی اتاده ملتقی اولمش اولورکه عبدالمطلب رسـول اللهك

واقع اولدیغنده اختلاف ایتمشلردر اکثری بونك اوزرینه‌درکه بویامدی وامام مالك دخی بویله دیمشدر . اما امام نووی رحمة الله علیه ایدر مختار بودرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك صقالنی برزمانده بویادی واکثر اوقاتده ترك ایدوب بویامدی هرکشی کوردیکی اوزره خبر ویرمشدر سوزنده صادقدر دیدی وصحیح بخاریده ومسلمده ابن عمر رضی الله عنهما حضرتلرندن دخی مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك صقالنی صارویه بویادیغنی کورمشدر ومبارك قیللرینك آغرمه‌سی خصوصنده اولان اختلاف دخی بویله‌در هرکشی نیجه کوردی ایسه اویله روایت ایلدی بعضیلر هیچ آق قیلنی کورمدیلر بعضیلری دخی کوردیلر اماقتی آز کوردیلر بعضیلری چوقجه کوردیلر . امام مسلم ونسائی رحمة الله علیهما روایتلرنده جابر بن سمره‌دن مرویدرکه ایتدی (کان صلی الله علیه وسلم قد شمط مقدم رأسه ولحیته وکان اذا ادهن لم یتبین فاذا شعث تبین وکان کثیر شعر اللحیة) دیو بیوردی یعنی رسول الله حضرتلرینك مبارك باشینك ومبارك صقالنك اوکی آق ایله سیاه قاریشیق ایدی قچن یاغ سورنسه بللو اولمز ایدی وقچن قیللری پریشان اولسه بللو اولور ایدی وکور صقاللو ایدی یعنی مبارك صقالنك قیلی چوق ایدی دیمکدر . امام ترمذی رحمة الله علیه روایتنده عمرو بن شعیبدن مرویدرکه (انه صلی الله علیه وسلم کان یأخذ من لحیته من عرضها وطولها) دیو بیورمشدر یعنی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری مبارك صقالنك اینندن واوزوننده‌ن آلوردی دیمکدر وترمذی بوحدیث ایچون حدیث غریبدر دیمشدر وینه ترمذی رحمة الله علیه ابن عباس حضرتلرن روایت ایتمشدرکه (کان النبی صلی الله علیه وسلم یقص شاربه) دیو بیورمشدر یعنی پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم حضرتلری مبارك بیغنی قرقار ایدی دیمکدر وینه زیدبن ارقمدن روایت ایلمشدرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری (من لم یأخذ شاربه فلیس منا) دیو بیورمشلر یعنی برکیمسه‌که بیغنی آلمیه اول بزدن دکلدر دیمك اولور . وصحیحنده وارد اولمشدرکه (خالفوا المشرکین وفروا اللحا واخفوا الشوارب) بیورلمشدر یعنی مشرکلره مخالفت ایدك صقاللریکزی چوق ایلك وبیقلریکزی ایوجه کسك دیمکدر وبیغی کسمك ایله قازیمه‌نك قنغیسی افضلدر دیو اختلاف اولنمشدر موطأده (یؤخذ من الشارب حتی یبدو طرف الشفة) بیورلمشدر یعنی بیقدن آلنه‌تادوداغنك کناری کوری‌نیجه دیمکدر وابن عبدالحکمدن نقل اولنورکه . امام مالك رحمة الله علیه (ویحفی الشارب ویعفی اللحا ولیس احفاء الشارب حلقه واری تأدیب من حلق شاربه) بیورمشدر معناسی بیغی ایوجه کسه وصقالنی کسمیه وبیغی ایوجه کسمه‌دن مراد قازیمق دکلدر وبیغی تراش ایدن کیمسه‌یی تأدیب ایتمکی بن جائز کوردم دیمکدر . واشهبدن دخی مرویدرکه بیغی تراش ایتمك بدعتدر وبن جائز کوریرمکه اویله ایده‌نی ضرب شدید ایده‌لر دیمشدر وعلماء شافعیه‌دن امام نووی رحمة الله

جدیدر فخرکائناته نسب جهتندن بوندن اقرب یوقدر امافضیلت خصوصی ترتیب خلافت اوزره در زید بن ارقم رضی الله عنه رسول اکرمدن روایت ایدرکه قال «رسول اکرم صلی الله علیه وسلم لعلی وفاطمة والحسن والحسین رضوان الله علیهم اجمعین انا حرب لمن حاربهم وسلم لمن سالمهم » یعنی هرکیم بو درت ایله جدال‌ده‌در بن آنکله جدالده‌یم وهرکیم بونلرله صلحده‌در بن آنکله صلحده‌یم . پس خوارج طائفه‌سنك فرقهٔ اسلامدن خروجلرینه اشارت بیورمش اولورلر ابن عباسدن مرویدرکه قچن فخرکائنات فاطمه‌یی امام علی یه نکاحلندردی حضرت فاطمه رضی الله عنها دیدیکه یاابی علینك دنیا خصوصنده هیچ نسنه‌سی یوقدر جواب بیوردیلرکه یافاطمه راضی اولمزمیسنکم الله تعالی سنك ایچون ایکی کیمسه اختیار ایتدی یر یوزنده بریسی باباك محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم وبری زوجك علی المرتضادر رضی الله عنه جابر انصاریدن روایتدرکه رسول اکرم بیورمشلر « مکتوب علی باب الجنة

عليه بيق كسمكده مختار اولان بودركه طوداغك كنارى كورى نجه كسه‌لر تادبندن كسميه‌لر ديمشدر واصحاب ابى حنيفه‌دن امام طحاوى بز بوخصوصده شافعيدن مصرح نسنه كورمدك مزنى وربيع بيقلرينى قرقارلردى اما ابوحنيفه وابويوسف ومحمد رحمهم الله مذهبلرى باش قلنده وبيقده بودركه احفا تقصيردن افضلدر ديمشدر . احفا بيغى زياده‌جه كسمكه ديرلر . تقصير قصه ايلمكه ديرلر وينه بيغك ايكى جانبنده اشاغى صارقن اوجلرينى كسمك خصوصنده اختلاف اتمشلردر . امام غزالى رحمة الله عليه احياء علومنده انلرى كسميوب قومق جائزدر زيرا صحابهٔ كرامدن حضرت عمر بن الخطاب وغيريلرى رضى الله عنهم اجمعين بيغك اوجلرينى كسميوب قومشلردر زيرا اوجلرى اغزى اورتمز وطعام بولاشمز ديمشدر . وابوداود رحمة الله عليه جابر رضى الله عنه حضرتلرندن شويله روايت اتمشدركه (كنا نحفى السبال الا فى حج اوعمرة) ديو بيورمشدر معناسى بز بيق اوجلرينى كسمزدك مكر حجده ياخود عمره‌ده كسردك ديمكدر اما بعض علمابيغك اوستنى قرقوب ايكى يانده اوجلرينى صارقتمغى كريه كورمشدر زيرا عجمه تشبه بلكه آتش پرستاره واهل كتابه تشبه لازم كلوردىمشدر وبوقول صوابه اولادر زيرا ابن حبان صحيحنده ابن عمر رضى الله عنهما حديثندن روايت اتمشدركه ايتدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه مجوس طائفه‌سى ذكر اولندى اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى آنلر بيقلرى اوجنى چوغالدرلر وصقاللرينى تراش ايدرلر اعدى سزانلره مخالفت ايلك ديو بيوردى اندنصكره ابن عمر حضرتلرى بيقلرى اوجنى قرقار اولدى قيون ياخود دوه قرقيلوركبى ديمشدر . امام احمد رحمة الله عليه مسندنده ابى امامه‌نك برحديثى اثناسنده روايت اتمشدركه ابو امامه يارسول الله اهل كتاب صقاللرينى قرقارلر وبيقلرى اوجنى چوغالدرلرديدك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بيورديكه سز بيقلريكزك اوجنى قرقك وصقاللريكزى چوغالدك اهل كتابه مخالفت ايلك ديو بيوردى . وانس رضى الله عنه حضرتلرندن مرويدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى نوره طوتمزلردى مقتضاى بشريت اوزره قيل زائل اتمك مراد اولنجه استره ايله قازرلردى ديمشدر ابن ماجه وبيهقى دخى روايت اتمشلردر اما امام احمد رحمة الله عليه بوحديثك صحتنى انكار اتمشدر زيرا ام المؤمنين ام سلمه رضى الله عنها روايت ايلمشدركه فخر كائنات عليه الصلاة والسلام حضرتلرى نوره طوتنديغى زمانده اولا كنديسى باشليوب مستور اولان موضعه سورردى وسائر بدننه اهلى سوررلردى ديو بيورمشدر . وطرنق كسمك خصوصده بيهقى رحمة الله عليه روايتنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى طرنق كسمك وبيق كسمك مستحب ايدى ديو وارد اولمشدر امام احمد رحمة الله عليه بوخصوصدن سؤال اولندقده جمعه كونى وقت زوالده مقدم كسمك سنتدر ديو جواب ويردى وپنجشنبه كونى كسمك

(وهرنوقت)

لا اله الا الله محمد رسول الله علىّ اخو رسول الله» يعنى جنتك قپوسى اوزره كلتى شهادت يازلدقدنصكره على رسول اللهك قرنداشيدر ديو يازلمشدر جابر انصاريدن مرويدركه بركون حضرت حبيب اكرم امام علينك النه ياپشوب بيورديلركه «من كنت مولاه فعلى مولاه اللهم وال من والاه وانصر من نصره واخذل من خذله» يعنى كيمسه‌نك كه بن واليسيم على دخى آنك واليسيدر ياربى على يى ولى طوتانلره والى اول آنى خورطوتانلرى خور ايله عائشه انادن نقلدركه بركون رسول اكرم ايله اوطورمشدم ناكاه حضرت على كلدى حضرت رسول اكرم ديديكه مرحبا بسيد العرب بن ديدمكه يارسول الله سيد العرب سن دكلميسك بيورديلركه بن سيد ولد آدم على سيد عربدر سلمان فارسى رضى الله عنه روايت ايدركه بركون مسجدده بر ياغمورلى كونده حضرت رسول اكرم حضورنده جميع صحابه برله اوطورمشدق ناكاه برهيبتلو آواز السلام عليكم ديدى امادينى كورنمز رسول اكرم سلامنى آلوب

وهر نوقت استرسه مختار اولمق قوليدخی اندن روايت اولنمشدر وعلماء حنيفيه قتنده بويله‌دركه جمعه كونی طرنق كسمك مستحبدر . قاضيخان رحمة الله عليه ايدر بركيمسه طرنق كسمكه وباش تراش اتمكه جمعه كوننی تعيين ايلسه بيورمشلردركه اكر جمعه‌دن غيری زمانده دخی كسمكی جائز كوررسه وجمعه كونه تأخير فاحش ايلرسه مكروه اولور زيرا بركيمسه‌نك طرنغی اوزون اولسه رزقی طار اولور يعنی وسعته يتشمز واكر حددن تجاوز اتميوب احاديث شريفه‌يه تبركا تأخير ايلرسه مستحبدر زيرا حضرت عايشه رضی الله عنها رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرندن روايت ايلمشدركه (من قلم اظافيره يوم الجمعة اعاذه الله تعالی عن البلايا الی الجمعة الاخری وبزيادة ثلاثة ايام) ديو بيورمشلر معناسی بركيمسه جمعه كون طرنقلرينی كسسه حق تعالی حضرتلری اول كشی‌يی اول برجمعه‌يه قدر واوچكون دخی زياده بلالردن صقليه ديمكدر . وامام طبرانی رحمة الله عليه نقلنده عايشه رضی الله عنها حضرتلرندن مرويدركه رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری مسواكنی وطراغنی يانندن آيرمزدی ومبارك صقالن طراديغی زمانده آيينه‌يه نظر ايلردی ديو بيورمشدر . وابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن مرويدركه رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينك برسرمدانی واروايدی هركيجه اندن سرمه چكنور ايدی اوچكره بركوزينه واوچكره بركوزينه ديو بيورمشدر . وامام نسائی وبخاری رحمة الله عليهما روايتلرنده محمد بن علی رضی الله عنهمادن منقولدركه ايتدی عايشه حضرتلرينه رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری طيب استعمال ايدرمی ديو سؤال ايتدم نعم مسك وعنبر استعمال ايلردی ديو جواب ويردی * ودخی فخر كائنات عليه اكمل التحيات حضرتلرينك يولده يورويشی خصوصنده حضرت علی كرم الله وجهه حضرتلرندن مرويدركه اوكنه ميل ايدرك يورر ايدی ديو بيورمشدر وابوهريره حضرتلرندن مرويدركه قچن آياغيله بصسه مجموعيله بصردی ديمشدر يعنی اياق اوجيله ظرافت قصدايدوب يورومك اتمزدی مبارك اياغنی ايوجه عادت اوزره بصردی ديمكدر وامام ترمذی رحمة الله عليه نقلنده ينه ابوهريره حضرتلرندن مرويدركه ايدردی بن هيچ بركيمسه‌يی كورمدمكه رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرندن سرعتلو يوری يه كويا روی زمين اكا دوريلوردی يورومكده بز كنديمزه زحمت ويررك اول بی‌باك ايدی ديمشدر بر روايتده دخی بيورلمشدركه رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری يوريديكی زمانده سرعتله يورر ايدی حتی آردنجه اولان كيمسه‌لر قوشوب يتشه‌مزدی ديمشلردر روايت اولنوركه يوروديكی زمانده مبارك اعضاسی قوت اوزره ايدی اعضاسك بوشاندرمز ايدی وآديملرينی ايری آلوردی ويورويشی خصوصنك جميع احوالنده كمال لطافت واعتدال اوزره ايديلر . روايت اولنمشدركه حجة الوداعده بيان يوريان اصحاب رضی الله عنهم رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينه يورمكدن شكايت ايتديلر

بزه بيورديلركه جن طائفه‌سندن قرنداشكز سلامن آلك * پس جمله‌مز وعليكم السلام ديدك فخر عالم بيورديكه سن كمسين ديديكه يارسول الله جنی طائفه‌سندن شمراخ اوغلو عرفطه‌يم رسول الله بيورديكه مرحبا بك ياعرفطه الله سكا رحمت ايده بزه كندو صورتكله ظاهر اول * پس برقلی كمسه ظاهر اولديكه يوزنی صاچی بوريمش وايكی كوزلری ايكی طرفنه يرتلمش كوكسنده اغزی وار وفيل ديشلری كبی ديشی وار طرنق يرينه قينقلری وار بونی كوردكده جمله‌مز اورپروب رسول اكرمه يقلشدق * پس رسول اكرمه ثنا ايدوب ديديكه يارسول الله قوممی ايمانه دعوت اتمكه بمله بر كمسه قوش بنه سلامتله ان شاء الله تعالی سكا تسليم ايده‌يم پس رسول اكرم بيورديلر كه بوخدمته عرفطه ايله كيم كيدركه اكا جنت اوله بونك هيبتندن كمسه جرأت ايده‌ميوب حضرت رسول اكرم اوچ كره بيوردقده امام علی كرم الله وجهه اياق اوزره طوروب بوخدمته

فخرعالم حضرتلری (استعینوا بالنسلان) دیوبیوردی محصلی بودرکه یورلدیغکز زمانده برمقدار ییلك یلمکله یورغنلق زائل اولور دیمکدر نسلانك معناسی یاب یاب یلمکدر قتی یلمك سکرتمك مرتبه‌سی اولمیه برمقدار یورغالمق اوله بونکله کسل مندفع اولورینه تازه شوق حاصل اولور بعون الله تعالی ❋ ومبارك لون شریفی وصفنده جمهور صحابهٔ کرام رضی الله عنهم بیاض ایدی دیمشلردر بویله دیانلرك بعضیسی بونلردرکه ذکراولنور ابوبکر وعمر وعثمان وعلی وابوجحیفه وابن عمر وابن عباس وابن ابی هاله وحسن بن علی وابوالطفیل ومحرش الکعبی وابن مسعود والبراء وعایشهٔ صدیقه وانس بن مالك رضوان الله علیهم اجمعین حضرت علی کرم الله وجهه فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك وصفنده ابیض مشرب دیوبیورمشدر معناسی مبارك بکزی آق ایدی قرمزی لغیده وارایدی دیمك اولور حاصلی بویله دکل ایدیکه همان آق اوله ورنك رویی اولمیه بلکه بیاض ایدی وقرمزی بکزلو ایدی دیمکدر . صحیح مسلمده انس حضرتلرندن مرویدرکه (ازهر اللون) ایدی دیو روایت ایلمش معناسی قرمزی بکزلو بیاض ایدی دیمك اولور والحاصل فخر کائنات علیه الصلاة والسلام حضرتلری بوصفت اوزره ایدیکی بغایت قوتلو روایتلرایله ثبت اولمشدر بونده شبهه یوقدر

تنبیه

شفاده احمد بن ابی سلیمان که سحنونك مصاحبیدر اندن روایت اولنمشدرکه برکیمسه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه قره ایدی دیسه قتل اولنمق کرکدر حاصلی برکیمسه فخرعالم حضرتلرینك خصوصنده بریلان سویلسه که اندن جناب شریفلرینه نقصان لازم کلسه قتل ایجاب ایدر کفردر دیو بیورمشلردر . روایت اولنورکه طیب استعمال اتمسه‌لر دخی مبارك بدنلرینك رایحه‌سی خوب ایدی حتی انس بن مالك حضرتلرندن مرویدر که بن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك رایحه‌سندن خوب اصلا بررایحه وبرمسك وبرعنبر شم اتمدم دیو بیورمشدر . وامام طبرانی رحمة الله علیه روایتنده عتبة بن عامرك خاتونی اولان ام عاصمدن منقولدرکه ایتدی بزعتبه قتنده درت خاتون ایدك هربریمز چالشوردقکه خوش بوی نسنه‌لر استعمالنده اول بریمزه غالب اولالم وعتبه اصلا طیب استعمال اتمزدی همان صقالنه برمقداریاغ سورردی ینه انك رایحه‌سی بزدن یك ایدی خلق اراسنه چیقدیغی زمانده بز عتبه‌نك رایحه‌سندن خوب رایحه شم اتمدك دیرلردی برکون بن ایتدم یاعتبه شودکلومسك وعنبرلر سورینوب طیب خصوصنده چالشیرز ینه سنده اولان رایحه بزدن خوبدر بونك اصلی ندر دیو سؤال ایتدم ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك زمانده بن قوردایشنی چیقاردم اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واردم حالمدن شکایت ایلدم بکا صیون دیو امرایلدی بندخی صیوندم وسترعورت ایدوب قارشوسنده اوتوردم اندن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك النه پوسکوروب دخی بنم ارقامه وقرنمه

یارسول الله بن واره‌یم دیدکده دونوب حضرت رسول الله بیوردیکه یاعمر فظه بوکیجه حره ادلو موضعده حاضر اولکه‌کا برکمسه قوشم بنم حکمم ایله حکم ایده وبنم دیلمله سویلیه وبندن جنی طائفه‌سنه خبری کما هو حقه ایرشدیره پس حضرت سلمان ایدر بوکمسنه غائب اولوب اخشام اولدی تیحنکم یتسو نمازینی رسول اکرم ایله ادا ایتدك صحابه داغلدقدنصکره بیوردیلرکه یاسلمان ویاعلی بنمله کلك خدمتیجه کتدك اول حره ادلو موضعه کلدکده کوردك عرفظه برقوین قامتلو دوه‌یه بنمش وبرات قامتلو دوه النده طوتمش حضرت رسول اکرم بیوردی امام علی اول دوه‌یه بنوب بنی دخی اردینه بندردی وفخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم علینك بلینه بنم بلیمی باغلیوب وبنم کوزلریمی عمامه اوجیله باغلیوب دیدیکه یاسلمان صاقن علی اچ دیمینجه کوزیکی آچه‌ودوه‌دن این دیمینجه انمیه‌سك واسم اللهه مشغول اولوب ایشته . وککدن قورقمیه‌سك ودونوب امام علی‌یه هرنه

سوردی اولکوندنبرو بوخوب رایحه بنده حاصل اولوب اصلا کتمدی دیو حکایه
ایلدی . وجابر بن عبداللهدن مرویدر که ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرنده نیجه خصلت وارایدی هربارکه بریوله کتسه البتده اردنجه کیدن کیمسه
اول یولدن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك کچدیکنی رائحهٔ طیبه سندن
بیلوردی وکتدیکی یرلرده برطاشه اوغراسه ایدی اول طاش اکا سجده ایلردی دیدی
وانس بن مالکدن دخی مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
مدینه سوقاقلرینك برندن کچدیکی زمانده طیب رایحه سندن بیلورلردی رسول الله
حضرتلری بوسوقاقدن کچمش دیرلر ایدی دیو بیورمشدر . وابونعیم روایتنده
حضرت عایشه رضی الله عنها حضرتلرندن مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلری آدم اوغلنلرینك بغایت کوزل یوزلیسی وبغایت نورانی
بکزلیسی ایدی هر کیمسه که آنی وصف ایلسه مبارك یوزنی بدر اولمش آیه تشبیه
ایلردی ومبارك یوزنده اولان دری انجوکبی ایدی مسك اذفردن خوب رایحه لو
ایدی دیو بیورمشدر ودخی بعض احادیث شریفه ده وارد اولمشدر که درلدیکی زمانده
بعض خاتونلر درندن الورلردی طیب ایدینورلردی دیو بیورلمشدر اما مشهور اولان
اوزره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك درندن کل یرادلمشدر دیدکلری
صحیح دکلدر امام نووی بویله دیمشدر وشیخ الاسلام ابن حجر دخی اول حدیث
موضوعدر دیمشدر وبعض نسخ شفاده واقع اولان اوزره حضرت عایشه رضی الله
عنها حضرتلرندن بعض روایتده وارد اولمشدر که رسول الله حضرتلرینه سؤال
ایدوب یارسول الله سن تنها یرلرده قضاء حاجته واررسك اما بز انده هیچ نسنه
کورمزز دیدی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام یاعایشه سن بیلمزمیسنکه انبیادن خروج
ایده نی ارض یاریلوب یوطار انکیچون هیچ نسنه کورنمز دیو بیوردی علمادن چوق
کیمسه وابوحنیفه رحمهم الله عینی قولی اوزره بوکا ذاهب اولمشلردر که فخر عالم
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك فضلاتی طاهر ایدی . ابن حجر رحمة الله علیه ایدر
طهارت فضلاتنه ادله چوغالمشدر واماملر بونی فخر کائنات حضرتلرینك خصایصندن
عد ایتمشلردر دیدی بعض علما بونده سر اولدرکه ملکلر فخر عالم حضرتلرینك
سینه سین یاروب ایچین غسل ایتدکلرندندر دیدیلر والله اعلم . وابن عوانه وحاکم
رحمة الله علیهما روایتلرنده وارد اولمشدر که حضرت عایشه رضی الله عنها
حضرتلری ایتدی قرأن عظیم نازل اوله لیدنبرو رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلری اياق اوزره طوروب تبول ایتمك واقع اولمدی طائفهٔ عربك عادتلری
اياق اوزرینه طوروب تبول ایتمك ایدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
انلره مخالفت ایدوب اوتوردقلری یردن تبول ایدرلر ایدی زیرا بونده پاکلك
واردر لباسه وبدنه نسنه صچرامز اما امام بخاری روایتنده حذیفه رضی الله عنه
بیورمشدر که (اتی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم سباطة قوم فبال قائما ثم دعا بماء

دیمه لوایسه وصیت ایدوب
سیرواولاقوة الابالله دیدی
پس عرفطه اوکومزجه
سرعتله روان اولوب تاصبح
اولنجه وقتا که صبح اولدی
امام علی این دیوب ایندم
کوزم آچدم کوردمکه بر
اوتسز صوسز طاش
وآغاچسز حالی یردر
حضرت علی امامت ایدوب
عرفطه ایله اقتدا ایتدك
صلاة صبحی ادا ایتدکده
کوردك اطرافزی لشکر
جن احاطه ایلمش هربرینك
کوزلری مشعل کبی برق
اوررومهیب صورتلر ایله
هربری طورر * پس حضرت
امام علی بونلره التفات
ایتمیوب عادت کریمه لری
اوزره اورادنه مشغول
اولوب کون دوغدقدن
صکره اياق اوزره طوروب
حضرت حق جل شأنه یه
حمدوثنادنصکره بوطائفه یی
اسلامه دعوت ایتدکده جن
طائفه سندن برمریدوکندی
باشنه بیومش برعفریت
اعتراض ایدوب یاعلی آبا
واجدادیمزك دینی باطلمی
دیرسك بواولمز دیو عناد
ایتدکده امام علی « اباالحق
تکذبون وعن القرأن
تصدقون و بایات الله
تجحدون » دیو مبارك

فتوضأ) يعنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى برقومك مزبله سنه كلدى دخى اياق اوزره طورركن بول ايتدى اندنصكره صو ايستدى دخى آبدست آلدى ديمكدر بوحديث شريف صحيحدر فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرندن اياق اوزره بول ايتمك واقع اولمشدر وبونك وجهنده علما رحمهم الله بر قاچ قول بيورمشلردر . برى بودركه اولزمانده يقين يرده آدم وار ايدى اياق اوزره بول ايتمده ريح خروجندن سلامت واردر آنكچون ايتدى ديديلر. وبعضيلر امام شافعيدن نقل اولنان اوزره طائفهٔ عرب اياق اوزره تبول ايتمده بل آغريسنه شفا حاصل اولور ديرلر آنكچون ايتدى ديديلر وامام بيهقى وحاكم ابوهريره حضرتلرندن نقل ايتمشلردركه اولزمانده فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك ديزى آلتنده چبان وار ايدى اول عذردن ايتدى ديو بيورمشدر اما بعض علما بوحديث ضعيفدر ديديلر اصل ظاهر بودركه فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك مرادى اياق اوزره تبول دخى جائز اولديغنى بيان ايدى زيرا شول يردهكه بول آدمك اوستنه صچرهمق احتمالى اولميه اياق اوستندن تبول جائزدر كراهتى يوقدر ديو بيورمشلردرخصوصا فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك تبولى سباطه اوستنهواقع اولمشيدى سباطه ديو مزبلهيهوسپروندىلكه ديرلر بواصل يرلر قبه يومشق اولور ايچنه صو كچركيدر صچرهمز اما قتى ير اوستنه اولنجه صچرر وبعض كيمسهلر اياق اوزرندن بول ايتمك منسوخدر ديديلر وحضرت عايشه رضى الله عنها حضرتلرندن سابقا روايت اولنان حديثله استدلال ايتديلر اما صواب بودركه منسوخ دكلدر اياق اوزره بول ايتمكده جائزدر زيرا حذيفه رضى الله عنه صحابهٔ كباردن ايدى اول بن كوردم ديوروايت ايلدى عايشه رضى الله عنها رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اوده واقع اولان احوالنى بيلور يبانده نه اولديغنى نه بيلور هر كشى كورديكى اوزره روايت ايلمشدر ديو بيورديلر. والحاصل ذكر اولنان اوزره صچرهمق احتمالى اولميجه نيجه كركسه بول ايتمك جائزدر . امام بخارى رحمة الله عليه انس ابن مالك رضى الله عنهدن روايت ايلمشدركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى خلايه كيرديكى زمانده (اللهم انى اعوذ بك من الخبث والخبائث) ديو استعاذه ايلردى معناسى يارب تحقيقا بن سكا صغنورم شيطانلرك اركككلرندن وديشيلرندن ديمكدر اظهار عبوديت ايچون استعاذه ايلردى وامته تعليم ايچون قتى قتى سويلردى خلايه كيرهجك زمانده طشرهده ايكن ديمك كرك اكر اونوديرسه ايچروده قلبيله ديمك كرك وخلا اولمسه صحرا يرده قشانه وارسه انده دخى ديمك كرك ديو بيورمشلردر وشويله معلوم اوله كه شريعتده اوطانمق اولماز مسلمانلق بودركه هر خصوصده ادب نه ايسه اكا كوره عمل اولنه حيوانات كبى هيچ بر نسنهيه ايلشكى اولمامق اهل اسلامه لايق دكلدر هم دينى وهم دولتى معمور اولمق ايستيانلر

يوزينى كوكه طوب اسم اعظم واسماء حسنى وعزايم كبرى اوقيوب ارواح مطهرهيه« كهيعص وطس ويس ون والقلم» ايله قسم ويروب الله اذنيله بومردديه سمادن آتش يغديرك تابونلرى هلاك ايده ديو دعا وتضرع ايتدكده حضرت سلمان ايدر يرلر زلزله ايدوب هر طرفدن رعدوصواعق واقع اولوب كوكدن آتش ياغمغه باشلد . قدهجنيلركوروب جملهسى يوزلرى اوزره دوشوب وبندخىغشىاولوبدوشدم عقلم باشمه كلدكده كوردم مردهٔ جنى اتش سماوى اخراق ايدوب دخان اوزرلرك قپلايوب دخان كتدكده امام على صاغ اولنلرينهندا ايدوب باشكز قالديرك تحقيقا الله تعالى ظالم و متكبر اولنلرى هلاك ايتدى ديو كيرو دعوته شروع ايدوب بيورديلركه « يامعشر الجن والشياطين وبنى شمراخ وآل نجاح وسكان البرارى والاجام» بيلك واكاه اولك كه شمدىدور محمد مصطفى وخاتم الانبيادر ير يوزى جور وظلمله طولمش ايكن عدل واعانله طولسه كركدر ديو حبيب

رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك هر بابده سنتنه وآداب شريعتنه رعايت ايدرلر . وحضرت عايشه رضى الله عنها حضرتلرندن مرويدركه پيغمبرمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى خلادن چيقديغى زمانده (الحمدلله الذى اذهب عنى الاذى وعافانى) ديوبيورردى. يعنى حمد اول الله تعالى حضرتلرينه كه بندن اذايى كيدردى و بكا عافيت ويردى ديمكدر . ودخى امام بخارى رحمة الله عليه روايتنده ابو ايوب انصارى رضى الله عنه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن روايت ايلمشدركه قچن بريكز قضاء حاجته وارسه قبله‌يه قارشو اوتورمسون وارقاسنى قبله‌يه دونمسون شرق طرفنه ياخود غرب طرفنه توجه ايدك ديوبيورمشدر اما بويله ايلك صحراده وآچيق يرلرده اولمغه كورەدر شويله كه بنالر ايچنده واقع اوله‌نيجه كركسه اوتورمق جائزدر . زيرا امام بخارى ومسلم رحمة الله عليهما روايتلرنده عبد الله بن عمر حضرتلرندن مرويدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى حفصه‌نك اونده قبله‌يه ارقاسنى دونوب قضاء حاجت ايدركن كوردم ديوبيورمشدر. والحاصل امام مالك وامام شافعى واسحق وغيريلرك مذهبلرنده بويله‌دركه صحرا ايله بنا ايچنك فرقى واردر اماامام ابوحنيفه وامام احمد رحمهما الله مذهبلرنده مشهور اولان بودركه مطلقا حرام اوله يعنى كرك صحرالرده كرك اولرده اصلا نه قبله‌يه قارشواوتوره‌لر ونه ارقالرينى دونه‌لر شويله اوتوره‌لركه بريانلرى قبله‌يه كله يوزينى ايسترسه شرقه طوته‌ايسترسه غربه طوته . وصحيح بخاريده انس بن مالك رضى الله عنهدن مرويدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى قضاء حاجته چيقسه بن وبر اوغلان مطره ايله صو ايلتوردك ديو بيورمشدر

﴿ فصل ثانى ﴾

حق سبحانه وتعالى حضرتلرى فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه انواع اخلاق حميده واصناف اوصاف پسنديده ايله اكرام ايتديكنك بيانده‌در معلوم اوله‌كه خلق ديمك خوى ديمكدر وعلما رحمهم الله حسن خلق طبيعتميدر يوقسه كسبله حاصل اولور نسنه‌ميدر ديو اختلاف ايتمشلردر شول طائفه كه طبيعتدر ديديلر انلر ابن مسعود حديثنى تمسك ايدنديلركه بيورلمشدر (ان الله تعالى قسم بينكم اخلاقكم كاقسم ارزاقكم) يعنى تحقيقا حق تبارك وتعالى حضرتلرى سزك مابينكزده اخلاقكزى قسمت ايلمشدر رزقلريكزى قسمت ايلديكى كبى ديمكدر حاصلى كندى ارادت واختيارى اوزره قوللرينك بعضنه رزقى آز ويرديكى كبى كيمنه حسن خلق وكيمنه سوء خلق ويرمشدر انسانك بوخصوصده دخلى يوقدر ديديلر. وسائرى بوكا ذاهب اولديلركه حسن خلقده كسبك مدخلى واردر رياضت وكوشش ايله حسن خلق تحصيل اولنور. امام قرطبى رحمة الله عليه بيورمشدركه

اكرمى مدح ايدوب معجزات باهره سندن بيان وايات جامعاتندن عيان ايتدكدن صكره طائفۀ جن امام عليك علم وكمالندن عجبه قالوب حقه انقياد ورسولنه اتباع ايدوب « آمنا بالله ورسوله وبرسول رسوله لانكذب وانت الصدق المصدق» ديوايمانلرينى محكم ايلديلر حضرت سلمان رضى الله تعالى عنه ايدركه بواثناده كيجه اولوب بنه اول دوه‌يه سوار اولوب عرفظه اوكيمزجه صبح صادق ظهور ايتمدن بنه خره‌يه بزى اولشدردى پس دوه‌دن اينوب صلات فجرى فخر كائنات ايله ادا ايتدكدنصكره بزى كوروب حضرت حقه حمد وثنا ايدوب بيورديلركه يا على قوم جنى نيجه ايتدك امام على جواب بيورديلركه يارسول الله بحمد الله حقه انقياد ورسولنه اتباع ايدوب نور ايمانله منور اولديلر ديوب حقى قبول ايتمين مرده وعفاريتى سمادن اذن حقله نار نازل اولوب هلاك ايتديكنى بيان ايتدكده فخر كائنات بيورديلركه بحمد الله شمدنكرو بونلر خوفدن خالى اولميه‌لر الى

نوع انسانده خلق جبلتدر يعنى طبيعتدر وانلر بوخصوصده تفاوت اوزره‌در شو كيمسه‌نك اوستنه كه اول جبلتدن برشئ غالب اوله اول محمود اولور والااول كيمسه مأموردركه تااخلاق حميده تحصيل ايدنجه چالشوب مجاهده ايليه ديمشدر . امام احمد ونسائى نقللرنده خواجهٔ صاحب كرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى صحابهٔ كرامدن اشج آدلو بركيمسه‌يه ايتدى (ان فيك لخصلتين يحبهما الله الحلم والاناة) يعنى تحقيقا سنده ايكى خوى واردركه حق تعالى حضرتلرى آنلرى سور بريسى دخى ياب‌ياب طوتمق عجله ايتمامك ديو بيوردى اولدخى ايتدى يارسول الله (قديما كان فى اوحديثا) يعنى بونلر بنده قديمدن وارمى ايدى يوقسه صكره‌دنمى اولدى ديدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (قديما) ديو بيوردى اولدخى حق تعالى حضرتلرى كندوبى ايكى سوديكى خلق اوزره يراتديغنه حمد ايلدى پس اول كيمسه‌نك بونلربنده چوقدنمى ايدى يوقسه صكره‌دنمى اولدى ديوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك جواب ويريشندن فهم اولنوركه انسانه صكره‌دن بعض حسن خلق حاصل اولمق جائز ايمش. وامام احمدك روايت ايتديكى حديث صحيح اوزره رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (اللهم كما حسنت خلقى فحسن خلقى) ديو بيورمشدر يعنى يارب بنم صورتمى وهيئتمى خوب ايتديكك كبى خلقمى وطبيعتمى دخى خوب ايله ديمكدر : وامام مسلم روايتنده دعاى افتتاح حديثنده (واهدنى لاحسن الاخلاق لايهدى لاحسنها الاانت) ديو دعا ايلردى. معناسى يارب بكا احسن اخلاقه سن هدايت ايله اكا كيمسه هدايت ايلر الاسن هدايت ايلرسك ديمكدر وقتا كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرنده بودكلو مكارم اخلاق جمع اولديسه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى كتاب كريمنده ثناايدوب ﴿ انك لعلى خلق عظيم ﴾ ديو بيوردى وخلق ديدكلرينك حقيقتى برملكهٔ نفسانيه دركه آنكله متصف اولان كيمسه‌يه كوزل ايشلر ايشلمك آسان اولور غيريلره احسان ايلك نفسنه خوش كلور وبدخلق اولوب خبيث النفس اولنلره ايو ايش ايشلمك كوچ كلور متصل فتنه وفساده سعى ايلر وتحقيقا حق جل وعلى حضرتلرى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك قوت علميه سنه راجع اولان شيئى عظمتله وصف ايدوب ﴿ وعلمك مالم تكن تعلم وكان فضل الله عليك عظيما ﴾ ديو بيوردى وقوت عمليه سنه راجع اولان شئ عظمتله وصف ايدوب ﴿ انك لعلى خلق عظيم ﴾ ديو بيوردى ايمدى بوايكى آيت كريمه‌نك مجموعى دلالت ايلركه ارواح بشريه مابيننده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك روح پاكى عظيمه و عالية الدرجه‌در وقوت كالندن كويا ارواح ملائكه جنسندن اولمشدر ديديلر . امام حليمى رحمة الله عليه بيورمشدر كما كثريا خلق كرمله وصف اولنوب خلق كريم دينلور كن حق سبحانه وتعالى حضرتلرى فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خلقنى عظمتله وصف ايدوب

يوم القيام عمار رضى الله تعالى عنه روايت ايدركه بركون امام على حضرت عمرك خلافتى ايامنده مجلسه كلوب حضرت عمر كلمه، تعظيم ايدوب بنه كيتدكلرنده سؤال ايتديلركه يا خليفة رسول الله حضرت على‌يه نجب سائر صحابه‌دن زياده تعظيم ايدرسك جواب ويروب بيورديلركه بن شول كسمه‌يه نيچه تعظيم ايتميم كه انك حقنده سرور كائنات « من كنت مولاه فعلى مولاه » ديو بيورمشلردر . عثمان بن مغيره رضى الله عنهدن مرويدركه آخر خلافتنده رمضان شريف داخل اولوب حسن وحسين وابن عباس ايله افطار ايدرلر ايدى اوچ لقمه‌دن زياده طعام يمدى نيچون يمزسكز يا امير المؤمنين ديو سؤال ايتدكلرنده سورمكه بكا موت كله قارنم طعامدن خالى اولديغى حالده ديو جواب بيورديلر راوى ايدركه هم اويله واقع اولدى بو اسلوب اوزره بر كيجه صكره يا ايكى كيجه صكره شهيد اولديلر رضى الله تعالى عنه ابو سعيد الخدرى يدن مرويدركه بر كون حضرت عمر رضى الله عنه حضرت عليدن بر

﴿ انك لعلى خلق عظيم ﴾ دیو بیوردیغنك وجهی بودرکه کرم خلق دینلسه جوانمردلك وملایمت نفس مراد اولنور رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خلقی همان بودکل ایدی بلکه مؤمنلره نیجه مرحمت وشفقت اوزره ایسه کافرلره شدت وصلابت اوزره ایدی واعداسی اوزره منصور ومظفر ایدی کوزلرینه مهابتلو کورینور ایدی قلبلرینه برآیلق یولدن خوفی دوشردی بوتقدیرجه خلق شریفنی عظمتله وصف ایتمك اولیدر زیرا انعامه وانتقامه شامل اولور دیو بیوردی . وجنید بغدادی قدس سره العزیز بیورمشدرکه (وانما کان خلقه صلی الله تعالی علیه وسلم عظیما لانه لم یکن له همة سوی الله تعالی) یعنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خلقی عظیم اولمق همان آنکیچون ایدیکه الله تعالی حضرتلرندن غیری یه همتی یوق ایدی مراد ومقصودی همان جناب حق ایدی دیو بیوردی . امام مالك رحمة الله علیه موطأده نقل ایتدیکی اوزره رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن مرویدرکه (بعثت لاتمم مکارم الاخلاق) دیو بیورمشدر یعنی بن مکارم اخلاقی تمام ایتمك ایچون مبعوث اولدم دیمکدر پس جمیع اخلاق حمیده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرنده موجود ایدی قرأن عظیم ایله مؤدب اولمشیدی نتکیم عایشه رضی الله عنها (کان خلقه القرأن) دیو بیوردی. عوارف المعارف صاحبی ایدر بعید اولمیه که حضرت عایشه رضی الله عنها حضرتلری (کان خلقه القرأن) دیو بیوردیغنده اخلاق ربانیه یه رمز خفی اوله (کان متخلقا باخلاق الله تعالی) دیمکه حق جل وعلا حضرتلرندن استحیا ایلیه‌ده دخی (کان خلقه القرأن) دیمش اوله پس قرأن عظیمك معانیسنه نهایت اولمدیغی کبی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك دخی خلق عظیمنه دلالت ایلر اوصاف جمیله سنه نهایت یوقدر دیو بیورلمشدر واخلاق حمیده اکرچه کسبله تحصیل اولنمق دخی قابل ایدیکی ثابتدر ولکن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اخلاق حمیده سی اصل خلقتی اوزره عطیهٔ الهیه اولوب کسب ورياضتله دکل ایدی وبو خصال حمیده نك دخی سرچشمه سی کمال عقلدر زیرا فضائل آنکله تحصیل اولنور ورذائلدن آنکله اجتناب قلنور عقل روحك لسانی وبصیرتك ترجمانیدر بصیرت دیدکاری روحك قلبی منزله سنده در وعقل لسانی مرتبه سنده در دیدیلر وبعض علما رحمهم الله بیورمشلردرکه هرنسنه نك جوهری واردر انسانك جوهری عقلدر وعقلك جوهری صبردر وعقلك ماهیتنده قتی چوق اختلاف ایتمشلردر صاحب القاموس رحمة الله علیه دخی برقاچ وجه ذکر ایتدکدنصکره آخر حق بودرکه برروحانی نسنه در علوم ضروریه ونظریه یی نفس آنکله ادراك ایلر وآنك ابتداء وجودی اوغلانك انا رحمنده صورتی خلق اولنوب روحی نفخ اولندیغی زماندر وبوزماندن تاحد بلوغه وارنجه جوهر عقل زیاده اولمقده در اول وقت کمال بولور دیمشدر وبو مرتبه دن تاپیرلك دائره سنه وارنجه اولان کمالی کسب علوم وفضائل طریقیله در

مسئله یی شکله سؤال ایدوب امام علی علی الفور جواب ویردکده حضرت عمر بیوردیلرکه الله تعالی یه صیغنورم شول قومك ایچنده اولمقدنکه انلرك ایچنده علی بن ابی طالب اولمیه ابن عباس روایت ایدرکه رسول اکرم بیورمشلرکه قیامت کونی جنت ناقه‌لرندن برناقه یه علی سوار اولوب کله شول حالت اوزره که اهل موقفدن هر کورن بو نبی مرسلمی یاخود ملك مقربمی یاحملهٔ عرشمی اوله دیو تردده اوله‌لر کندیسی لواء الحمدی النده طوتوب اعلا صوتله « لااله الا الله محمد رسول الله» دیه پس بواثناده قبل عرشدن برندا کله که بوکمسه نه نبی مرسلدر ونه ملك مقربدر ولکن اسد الله الغالب علی بن ابی طالبدر و وصی رسول رب العالمیندر. ابوهریره‌دن مرویدرکه برکون فخر کائناتك حضور شریفلرینه واردم مکر اوکلرنده برطبق ایچره خرما وار ایمش مبارك کفه سیله برآوچ بکاویردیلر صایدم یتمش اوچ خرما کلدی بعده امام علی نك مجلسنه واردم بعینه انلرنده اوکنده برطبق خرما یوزیعه باقوب تبسم

بوقسه نفس جوهر عقل بلوغ مرتبه‌سنده كالن بولور. آنكیچوندر جمیع تكالیف شرعیه ایله مكلف اولمه‌ده بالغ اولمش اوغلانله پیرك تفاوتی یوقدر زیرا اولزمانده اشیانك حسن وقبحنی وكمال ونقصاننی ادراك ایلر فخر كائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری كمال عقلك برمرتبه‌سنده ایدیكه اصلا نوع بشردن برغیری كیمسه اول دائره‌یه قدم بصمق احتمالی یوقدر آنكیچون آنلرك اخلاقی عظیمه ایدی بوخصوص فهمه قریب اولمغیچون علما رحمهم الله انلرك عقلیله سائر خلقك عقللرینی نیجه درلو نسنه‌یه تشبیه بیورمشلردر حتی بعضیلر ایتدیلر عقل یوز حصه‌در طقسان طقوزی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرنده در بریسی سائر مؤمنلرده دردیدیلر وبعضیلر بیورمشلردركه فخر كائنات علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك عالم خلقتدن عقلی زیاده ایدیكنه بوندن یقین حاصل اولوركه ملاحظه ایدوب كوره‌لركه طائفهٔ عرب نه‌مقوله وحشی طائفه‌در ونه‌اصل ناملایم وسركش قومدر بواصل طائفه‌نك اراسنه كلدی دخی حسن تدبیر وتداركله كندی‌یه نیجه مطیع ومسخر ایلدی ونقدر جور وجفالرینه تحمل ایتدی وندكلو بلا واذالرینه صبر ایلدی عاقبت اطاعت وانقیادلری برمرتبه‌یه واردیكه دینلرینی ترك ایدوب اسلامه كیردیلر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قتنده كندی‌اهللری واتالری واوغوللریله دین اسلام یولنه قتال ایتدیلر كندی نفسلری اوزرینه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی مختار ایتدیلر آنك رضای شریفیچون وطنلرینی ومالللرینی ترك ایلدیلر باوجودكه بومقوله نسنه‌یه معتاد دكللرایدی واوقومق یازمق بیلورطائفه دكللر ایدیكه كتابلری مطالعه‌ایدوب اورادن كچمش انبیاوامتلرك احوالنی بیله‌لردی بواصل طائفه‌نك اراسندن ظهور ایدوب حسن تدبیریله بوقدر آثار اظهار اتمكه ندكلو عقل كرك ایدیكن عاقل اولان كیمسه ادراك ایلر لاجرم عقلی نهایت كالده اولدیغیچون اخلاق نفس كریمه‌سی دخی كمال وسعت اوزره ایدی هیچ برنسنه‌یه طارلمزدی حلمده وقدرتله عفوده ومكروهاته صبرده اخلاق حمیده‌سی كالنی بولمشیدی آنكیچون ایدیكه‌مشركین كندیسیله حرب وقتال ایدوب یاره‌لدیلر ومبارك دشین كسرایتدیلر ومبارك یوزینه زخم یتشدیردیلر وجه‌شریفی اوزره قان روان اولدی واصحاب كرام حضرتلرینه بوحال قتی كوج كلوب یارسول الله نولایدی كفاره بددعاایدیدك‌دیدیلر ایتدی بن لعان بعث‌اولنمدم یعنی حق تبارك وتعالی حضرتلری بنی كیمسه‌یه بددعاولعنت‌اتمك ایچون كوندرمدی‌خیردعاورحمت‌ایچون‌ارسال ایلدی دیدی‌اندن(اللهم اغفر لقومی‌اواهد قومی فانهم لایعلمون)دیودعاایتدی یعنی‌یارب بنم قومیمی سن مغفرت ایله وسن هدایت ایله زیرا انلر بیلمزلر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك صبری عفوی نه‌مرتبه‌ده ایدیكند بوقصه كفایت ایلر . وابن حبان رحمة الله علیه ذكر اولنان دعانك تفسیر ایدوب (اللهم اغفر لقومی) دیمكدن مراد یارب یوزمی یاره‌لمق خصوصنده كناهلرینی مغفرت ایله دیمكدر

(یوقسه)

ایدوب برآوچ خرماده‌انلر ویردیلر پس بونی دخی صایدم بودخی یتمش اوچ كلوب حبیب اكرم صلی الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه كلدم بوتعجبی سویلدم بیوردیلر یا اباهریره بیلمزمیسك كه علینك یدی بنم‌یدمله‌عدالتده برابردر . مدنیه‌دن مرویدوركه بر كون‌امام‌علی كرم‌الله‌وجهه باب سعادتلرنده بر جماعت كوروب یاقنبر بوجماعت كملردر دیدی قنبرجواب ویردیكه‌یاامیرالمؤمنین بونلر سنی سونلردندر امام علی بیوردیكه یانه‌عجب بونلرده بزم احبابز سیماسی كورنمز قنبر دیدیكه یا امیر المؤمنین سزك احبابكز سیماسی نه‌در بیوردیلركه«خمص البطون من الطوی بیض الشفاه من الظماعمش العیون من البكا» یعنی بنی سونلرك سیماسی قارنلری خالی اولمقدرلحمدن وشحمدن وطعامدن ودوداقلری آغزمقدر صوسزلقدن وكوزلری ضعیف اولمقدر اغلمقدن . ابوجعفردن منقولدركه بدر غزاسنده امام علی ذوالفقاری آلوب میدانه كیردكده سمادن برندا ایشدلدیكه « لافتی الاعلی

يوقسه مطلقا كناهلريني مغفرت ايله ديمك دكلدر اكر اويله اولايدى دعاسى اجابت اولنوردى واكر اجابت اولنه ايدى كفار قريش جملهسى ايمانه كلوردى ديو بيورمشدر. وحضرت عمر رضى الله عنه حضرتلرندن مرويدركه ايتدى يارسول الله انام واتام سكا فدا اولسون نوح پيغمبر عليه السلام قومنه بد دعا ايدوب ﴿ رب لاتذر على الارض من الكافرين ديارا ﴾ ديو بيوردى اكر سن دخى بزه بد دعا ايديدك جملهمز هلاك اولوردق ديدى مبارك آرقهكى بصديلر ومبارك يوزيكى قناتديلر ومبارك ديشكى كسر ايتديلر ينه بد دعا ايتمدك خير دعا ايدوب (اللهم اغفر لقومى فانهم لايعلمون) ديو بيوردك ديدى. بومقامده بردقيقه واردر نتكيم فخر عالم حضرتلرينك مبارك يوزينه زخم يتشدرديلر عفو ايدوب (اللهم اهد قومى) ديدى اما خندق غزاسنده نمازدن آليقودقلرى زمانده بد دعا ايدوب (اللهم املأ بطونهم نارا) ديدى يعنى قارنلرينه آتش طولدر ديمكدر . كندى يوزينه يتشن زخمه تحمل ايتدى دين يوزينه يتشن زخمه تحمل ايتمدى زيرا دينك يوزى نمازدر كندى حقى اوزرينه حق تعالى حضرتلرينك حقنى ترجيح ايلدى ديديلر. معلوم اولهكه اذايه صبر ايتمك جهاد نفسدر وحق تعالى حضرتلرى نفسى بونك اوزرينه خلق ايتمشدركه آكا ضرر قصد ايتسهلر ومخالف نسنه سويلسهلر بحضور اولوب الم چكه آنكچون ايديكه فخر عالم حضرتلرى كندويى قسمتده جوره نسبت ايتدكلرى زمانده كوج كلدى اضطراب چكدى اما صبر ايلدى زيرا بيلورديكه صبر ايدنلره حق جل وعلا حضرتلرى بغير حساب اجر وثوابلر ويرسه كركدر واذايه صبر وتحملى كندى حقنده ايدى دين اسلام حقنده دكل ايدى شويلهكه دين اسلامه اذا واهانت قصد ايتسهلر اوراده حق جل وعلا حضرتلرينك امر شريفنه امتثال ايدوب فرمان عاليشانى ﴿ ياايها النبى جاهد الكفار والمنافقين واغلظ عليهم ﴾ حكمنجه كفار ومنافقين ايله جهاد اوزره اولوب آنلره شدت وغلظت ايلردى اما كندى خصوصنده صبرى شول مرتبهده ايديكه امام بخارى رحمة الله عليه روايتنده انس بن مالك رضى الله عنه حضرتلرى بيورمشدركه بن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريله كيدردم فخر عالم حضرتلرينك اوزرنده برنجرانى برده وار ايدى كنارى غليظ ايدى براعرابى يتشوب بردهسنه ياپشدى محكم طوتوب چكدى مبارك اوموزينك اوستنده بردهنك كنارى كلن يره نظر ايتدم اعرابينك چكديكندن نشان اولدى اندن اعرابى ايتدى (يامحمد مرلى من مال الله الذى عندك) يعنى امر ايله سنك قتكده اولان الله مالندن بكا ويرسونلر ديدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دونوب نظر ايلدى دخى كولدى اندن اعرابىيه عطا ويرلمك بيوردى پس اعرابينك بوكستاخلغنه قالميوب حلمله صبر وتحمل ايدوب ينه احسان ايدن كريمك ذات شريفنده نهقدر لطف وكرم وار ايديكى ملاحظه اولنه نفس ومال خصوصنده بودكلو اذايه صبرى انكچون ايديكه حق تعالى حضرتلرينك قوللرينى حسن خلقله تسخير ايدوب دين اسلامه يتشديره كنديدن

لاسيف الاذوالفقار » مكر اول كون رسول اكرم حضرتلرى ذو الفقاره مبارك اغزى يارينى سوروب امام على يه باغشلادى . امام عليدن مرويدركه بركون فخر كائنات ايله اوتورمشدم بيورديلركه ياعلى سكا ايكى شيدن بريسنى باغشلق ايسترم لكن سن قنغيسنى اختيار ايدرسك سكا آنى ويرهيم ياعلى سكا چوبانيله بشيوز قيونمى ويرهيم يوقسه دينه منفعتلو بش كلماتى تعليمى ايدهيم پس بن ديدمكه يارسول الله بكا دنيا كركمز دينه منفعتلو اول بش كلماتى تعليم ايليك بيورديلركه «قل ياعلى اللهم اغفرلى ذنبى وطيب لى كسبى ووسع خلقى وقنعنى بما قسمت لى ولا تذهب نفسى الى شئ قد صرفته عنى » انس بن مالكدن مرويدركه بركون رسول اكرمى مسجدده جميع صحابه احاطه ايدوب اوتورمشدى ناكاه امام على ايچرو كيردى رسول الله صحابه يوزينه باقديكه كيم يرايدر ابوبكر رضى الله عنه رسول اكرم حضرتلرينك صاغ يانده اوتررمشدى يرندن آريلوب فخر كائنات ايله كندى مابيننه ير

وحشت ونفرت ایتمه‌لر حسن رضا ایله اسلامی قبول ایلیه‌لر وعائشه رضی‌الله عنها حضرتلرندن مرویدرکه (لم یکن النبی صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم فحاشا ولامتفحشا ولا یجزی السیئة بالسیئة) دیو بیورمشـدر. یعنی رسول‌الله صلی الله تعـالی علیه وسلم حضرتلرنده اصـلا فحش یوق ایدی نه طبیعتنده ونه کسبنده دیمکدر دیو تفسیر ایتمشلردر وعرب لغتنده فحش دیو شول نسنه‌یه دیرلرکه حددن تجاوز ایلیه حتی قبیح عد اولنه وفحش قولده وفعلده اولور وصفتده اولور اماقولده استعمالی اکثردر ومتفحش اکا دیرلرکه فحشی قصد ایده واندن چوق صادر اوله وتکلف ایده ودخی یرامزلغه جزا ایتمزدی عفو واعراض ایلردی دیمکدر. وحسن مداراسی بابنده امام بخاری نقلنده حضرت عائشه رضی الله عنها بیورمشدرکه برکره برکیمسه رسول‌الله صلی‌الله‌علیه وسلم حضرتلرینه کلوب ایچرو کیرمکه اذن طلب ایلدی فخرعالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری اول کیمسه‌یی قارشودن کورنجه استکراه ایدوب (بئس اخو العشیرة وبئس ابن العشیرة) دیو ذم ایتدی واول کیمسه کلوب اوتورنجه ینه فخرعالم صـلی‌الله علیه وسلم حضرتلری لطفله نظر ایدوب کولر یوز کوستردی وانبسـاط ایدوب آچیلدی مصـاحبت ایتدی . اول شخص کیتدیکی کبی بن ایتدم یارسول‌الله کوردیکك زمانده شویله شویله بیوردك صکره‌دك آچیلدك انبساط کوسـتردك دیدم ایتدی یاعائشه سن بنم نه‌وقت فحاش اولدیغم کوردك تحقیقا حق سبحانه وتعالی حضرتلری قتنده قیامت کوننده منزلت جهتندن شرالناس شول کیمسـه‌درکه خلق شرندن قورقدقلری ایچون آنی ترك ایده‌لر دیدی یعنی شرندن قورقوب اولشمیه‌لر کندی حالنه قویه‌لر دیمکدر بیورمشلردرکه اول شخص عیینة بن حصـین دیدکلری کیمسه ایدی واول بر بدبخت فاسق ومفسـد ایدی شرندن امین دکللر ایدی فزاره قبیله‌سنك رئیسی ایدی فخرعالم صـلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری آنك یوزینه کولدیکی بوایدیکه الفت تحصیل ایدوب قومی اسلامه کیره‌لر مانع اولمیه. وشویله معلوم اوله‌که رسول‌الله صلی الله علیه‌وسلم حضرتلری بعض امتك حقنده سویلدیکی مذمت غیبت اولمز وامت بری برینك حقنده سویلدکلری غیبت اولور بلکه فخرکائنـات علیه افضـل التحایا افندیمز حضرتلرینك اوزرینـه واجب ایدیکه آنك احوالنی خلقه بیلدیره تاکم شرندن صاقنه‌لر بویله ایتدیکی خلقه نصیحت وشفقت بابندندرکه اول اصل کیمسه‌لر ایله مدارا اوزرینه اولوب شر وفسادندن سالم اولورلر. امام قرطبی رحمة‌الله علیه بیورمشـدرکه ذکر اولنان قصه‌ده دلالت واردرکه فسق وفسـادی اظهار ایدن کیمسه‌لری غیبت ایلك جائز اوله وشرلری خوفندن مدارا ایتمك دخی جائز اوله امامدارا ایتمك مداهنه مرتبه‌سنه وارمیه . اندنصکره قاضی حسینه تبعا مدارا ایله مداهنه مابیننده فرق ذکر ایدوب بیورمشدرکه مدارا دیو دین ودنیا صلاحیچون یاخود یالکز برینك صلاحیچون دنیایی بذل ایتمکه دیرلر وبویله ایتمك مبـاحدر برای مصلحت کاه اولورکه مستحسن دخی اولور ومداهنه دیو دنیـا

(صلاحیچون)

ایدوب امام علی اوتوردقده نظر ایتدم کوردمکه شفیع یوم العرصـاتك مبارك وجهنـده مسرور حالنی مشـاهده اولنوب ابوبکره توجه ایدوب بیوردیلرکه «یا ابابکر انما یعرف الفضل ذووه» یعنی فضل صاحبنك قدرینی بیلمز الا اینه فضل صـاحبی بیلور ابن عمردن مرویدرکه برکون سرور کائنات علیه الصلوات امام علی‌یه بیوردیلرکه « یاعلی انت فی الجنة انت فی الجنة انت فی الجنة وسیکون قوم لایکون لهم نبذ یقـال لهم الرافضة فاذا لقیتهم فاقتلهم فانهم مشرکون فقـال علی یارسول الله ماعلامتهم قال علیه السلام لایرون جمعة ولاجماعة ویسبون ابابکر وعمر رضی‌الله تعالی عنهما » یعنی راوی ایدرکه برکون رسـول اکرم حضرتلری اوچ کـره امام علی‌یه بیـوردیلر که یاعلی سن جنتلك سن ولکن بر قوم ظهور ایتسه کرکدرکه انلر ایچون بریرامز لقب اوله انلره طائفۀ رافضه دیرلر قچن انلری کورسـك مجال ویرمیوب قتل ایله‌که انلر مشرکلردر . پس امام علی دیدیکه یارسـول الله اول

صلاحیچون دین بذل ایتمکه دیرلر مثلا تحصیل مال ومنصب ایچون کذب وحیله
ویلان یره یمینلر ونامشروع فعللری ارتکاب ایتمك کبی فخر عالم صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینك اول شخصه بذل ایتدیکی دنیاسندن برمقدار حسن معاشرت ومکالمه ده
رفق وملاطفت ایتمك ایدی کال لطفندن آنك قباحتنی یوزینه اوروب رد ایلدی
حقنده نه دیدی ایسه کرچك ایدی نهایت برای مصلحت فعلنده قولنك موجبنی
ظهوره کتورمدی لطف کوستردی زیرا بویله ایلمه ده حکمت وار ایدی نفع بونده
ایدی . قاضی عیاض رحمة الله علیه بیورمشدرکه الله اعلم عیینه اول زمانده دخی
اسلامه کلمامش ایدی بوتقدیر اوزره آنك حقنده سوزی غیبت اولمزدی یاخود
اسلامه کلدی ایسه هنوز اسلامی پاك اولمامش ایدی قلبی مضطرب ایدی رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بونی مراد ایدندیکه آنك حالنی بیان ایلیه تاکه
باطننی بیلمینلر ظاهرینه آلدانمیه لر واول شخصك رسول الله حضرتلرینك زماننده
دها صکره لرده بعض احوالی ظهور ایتمشدرکه ایمانك ضعفنه دلالت ایلردی
بوتقدیرجه فخر کائنات حضرتلرینك آنی وصف ایتدیکی علامات نبوتندن اولور
وایچری کیردکدنصکره اکا ملایمتله سویلدیکی الفت کوسترمك طریقی اولور .
فتح الباریده مذکوردرکه عیینه ابوبکر الصدیق رضی الله عنه زماننده مرتد اولدی
واهل اسلامله محاربه ایلدی صکره دن ینه رجوع ایدوب اسلامه کلدی وحضرت
عمر رضی الله عنه زماننده بعض فتحلره حاضر اولدی. امام بخاری رحمة الله علیه روایتنده
وارد اولمشدرکه مفخر عالم حضرتلری کندی نفسیچون انتقام ایتمامشدر وشول ملعونلرکه
کندویه اذا ایدرلردی جمله دن بعضی عقبة بن ابی معیط وعبدالله بن خطل وغیریلردر
بونلری قتل بیوردیغی مجرد کندویه جفا ایتدکلریچون دکل ایدی بونلرده حق الله دخی
وار ایدی حرمات اللهی هتك ایدرلردی یعنی پردهٔ ناموس شریعتی ییرتارلردی آنکچون
بونلری قتل ایتمك بیورمشدر اماداودی رحمة الله علیه انتقام ایتمکی ماله مخصوص
اولان نسنه ده ایتمکه حمل ایتمشدر اما عرض شریفی خصوصنده ادبسزلك ایده نك
حقندن کلوردی دیمشدر . حاکم رحمة الله علیه نقلنده زهریدن مرویدرکه
بیورمشدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصلا برمسلمانك صریح
اسمن ذکر ایدوب لعنت ایتمامشدر واصلا مبارك الیله کیمسه یی ضرب ایتمامشدر
مکرکه فی سبیل الله غزاده اوله واصلا اندن برنسنه مطلوب اولمامشدرکه اول آنی
منع ایلیه مکر اول نسنه مخالف شرع شریف اوله اندن کناه صادر اوله وهیچ برشیدن
کندی نفسیچون انتقام ایتمك واقع اولمامشدر الامکرکه هتك حرمات الله اولمش اوله
اوتقدیرجه انتقامی الله ایچون اولوردی. وجملهٔ اخلاق حمیده سندن بری بوایدیکه
منافقین طائفه سی کندویه اذا ایدرلر ایدی غائب اولدیغی زمانده مهملات سویلرلردی
وحضور شریفنه کلسه لر تملق ایدرلردی وبو برحالتدرکه نفوس بشریه بوندن
نفرت ایتمك مقرردر مکر نفس تحمل ایدرکه تأییدات ربانیه برله مؤید قلنمش اوله

طائفه نك علامتلری نه در
بیوردیلر نه جمعه یه اعتقاد
ایده لر ونه جماعته کندی
زعملرنجه بر مذهب باطل
دوزوب اکا اعتقاد ایده لر
امام علی روایت ایدرکه
برکون رسول اکرم بکا
بیوردیلرکه یاعلی بنمله کل
چونکه روان اولدق کعبهٔ
شریفه کیردیلر اوتور دیو
بیوردیلر چونکه اوتوردم
ایکی مبارك ایاقلرینی چکنمه
قویدیلرکه کعبه نك طامنه
چیقه لر مکر آنده مشرکلر
باقردن وصارودن صنملر
قویمشلر ایدی چونکه
چکنمه چیقدیلر نبوت
اغرلغنه طاقتم یتمدیکنه
واقف اولوب ینه ایندیلر
بودفعه کندیلر اوتوروب
یاعلی چکنمه سن چیق واول
اصنامی پراکنده ایت دیو
بیوردیلر ادب ایدوب بن
دیدمکه یارسول الله کیمك
حدی اوله که سنك مبارك
چکننه آیاق قویه بیوردیلر
که یا علی خدمت حقنده
اولان آیاق انبیا چکننه باصه
عجب اولمز پس امتثال
ایدوب مبارك چکننه
باصدم نبی قالدیردیلر شویله
ظن ایتدمکه اکرافق سمایه
ایرشمك مراد ایتسم ایرر
ایدم پس اول اصنامی

هربارکه منافقین اوزره شدت باننده کندویه اذن آلهی وارد اولدی کندیسی مرحمت بابن فتح ایدوب آنلر ایچون استغفار وخیر دعا ایلردی حتی ﴿استغفر لهم اولا تستغفر لهم﴾ آیت کریمه سی نازل اولدقده ربم بنی مخیر ایلدی بن انلر ایچون استغفاری اختیار ایلرم دیدی ﴿ ان تستغفر لهم سبعین مرة فلن یغفر الله لهم ﴾ بیورلدقده که معناسی اکر منافقین ایچون یتمش کره استغفار ایلرسك الله تعالی حضرتلری آنلری یارلغمزدیمکدر بنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بن یتمشدن زیاده استغفار ایده رم دیدی وعبدالله بن ابی دیدکلری کیمسه که منافقلرك رئیسی ایدی واوغلی مسلمان ایدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اوغلنه امر ایلدیکه باباسنه حرمت ورعایت ایلیه ومذکور عبدالله وفات ایتدکده کندی مبارك کوملکنی آرقاسندن چیقاروب اکا کفن ایتمکیچون ویردی ونمازینی قیلماغه کیدرکن حضرت عمر رضی الله عنه لباسنه یاپشوب چکدی یارسول الله منافقلر رئیسنك نمازنمی قیلارسك دیدی عمره مخالفت ایدوب یاعمر بندن الك چك دیوب لباسنی عمرك الندن آلدی بوجمله ذکر اولنان احوال امتنه مرحمتی اولدیغیچون ایدی . امام نووی رحمة الله علیه ایدر مبارك کوملکنی ویروب کفن ایتدردیکی اوغلی خاطریچون ایدی زیرا اوغلی صحابیدن صالح کیمسه ایدی کلوب رسول الله حضرتلرندن استدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی ویردی . بعضیلر ایتدیلر کوملکی عوض طریقیله ویرمش ایدی زیرا عبدالله منافق بدر غزاسنده عباس اسیر اولدیغی زمانده اکا برکوملك ویرمش ایدی مفخر موجودات علیه اکمل الصلوات حضرتلری دخی آنك مقابله سنده مبارك کوملکنی ویروب عبدالله ه کفن ایتدیردی دیدیلر واوزرینه نماز قیلوب آنکیچون استغفار ایتدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ انك لعلی خلق عظیم ﴾ دیو بیوردی هپ بونلر فخر کائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلرنده نقدر مکارم اخلاق وارایدیکنی بیان ایلر دشمنلرینه بویله لطف ایدن صاحب کرم دوستلرینی شفاعتندن محروم ایلمز امیددرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری دوستلری زمره سندن قیلوب شفاعتنی نصیب بیوره . وجمله ٔ الطافندن بری دخی بودرکه لبید بن اعصم کندویه سحر ایتدیکی زمانده اکا مؤاخذه ایتمدی وکندویه زهر یدیرن یهودی قاریسنی دخی عفو بیوردی. بری دخی بودرکه امتدن کناه کبائر ایشلینه شفقت ایدوب آنلره ستر بیوردی ﴿ من بلی بهذه القاذورات فلیستتر ﴾ یعنی بوحرام ایشلره مبتلا اولان کیمسه استتار ایلسون اشکاره ایتمسون دیدی . وشراب حرام اولدقدنصکره برکیمسه وارایدی اکثر زمانده سرخوش کتورورلردی برکره اصحاب رضی الله عنهم اول کشی یه لعنت ایتدیلر فخر عالم حضرتلری نهی ایدوب ﴿ لاتلعنوه فانه یحب الله ورسوله ﴾ دیدی یعنی اکا لعنت ایلمك زیرا اول الله تعالی حضرتلرینی ورسولنی سوردیدی خلق ظاهرینه باقوب اول کشی یی ترك ایتمشلر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آنك باطنی احوالنی بیان بیوروب قلبی عالمی پاکدر

یوزلری اوزره براغوب پاره پاره ایتدم وکیرو اینوب سرعتله کتدك کمسه بزی کورمدی. سهل بن سعد روایت ایدرکه رسول اکرم حضرتلری خیبر کونی بیوردیلرکه سنجاغی بر کمسه یه ویرسم کرکدرکه اللهی سور ورسول اللهی سور والله رسولی ده آنی سور وخیبر آنك یدنده فتح اولور . پس اول کیجه عجبا کیم اوله دیو یاتوب علی الصباح بو رجا ایله حضور رسول الله ه کلدك بیوردیلر قانی علی دیدیلر یارسول الله کوزلری اغرر طشره چیقمغه مجالی یوقدر بیوردیلرکه کلسون پس حضرت علی مبارك کوزلرینی سدایدوب کلدیلر رسول اکرم حضرتلری مبارك اغزی یارینی کوزلرینه سوردیکی کبی فی الحال شفا بولوب سنجاغی الینه ویردیلر وبیوردیلرکه یاعلی هیئتك اوزره واروب میدانلرنده طور وانلری اسلامه دعوت ایله که « فوالله لان یهدی الله بك رجلا واحدا خیر لك من ان یکون لك حمر النعم » یعنی سنك سببکله الله تعالی بر کمسه یه هدایت ایتمك

حق جل وعلا حضرتلرینك نظرگاهی قلبلر دیمکی اصحابنه اشعار ایتدی ودخی کندی آل واصحابیله وخدمتکارلریله کمال تواضع وآداب وحسن معاشرت اوزره ایدی بعض اولولر بیورمشلردرکه برقول حقیقت تواضعه واصل اولەمز مگرکه نور مشاهده آنك قلبنده لمعان ایلیه اولزمانده نفسی اریر واول اریمکله کبر وعجبدن خلاص اولوب صفا بولور بومشار سرکشکلری کیدر حقه وخلقه یقشیر دیمشلردر وبو تواضعدن نصیب اکثر وحظ اوفر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك ایدی بومعنایی اثباتده بوکفایت ایلرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری آنی مخیر ایتمش ایدیکه دیلرسه نبی ملك اوله دیلرسه نبی عبد اوله اندن بومرتبه‌یی ارزانی بیورمشیدیکه اوّلا قبری یاریلوب قالقان واوّل شفاعت ایدن واوّل شفاعتی مقبول اولان اول اوله بوجله تشریفات ایدنصکره تادنیادن مفارقت ایدنجه اصلا طیانوب یمك یمك واقع اولمدی واصحابه امر ایدوب بیوردیکه (لاتطرونی کما اطرت النصاری ابن مریم انما انا عبد فقولوا عبدالله ورسوله) یعنی بنی مدحده قتی مبالغه ایدوب حددن تجاوز ایلك نتکیم نصاری طائفه‌سی حضرت عیسی علیه السلامی مدحده تجاوز ایتمشلر ایدی بن دکیل الا قولم بنم ایچون عبدالله ورسول الله دیك دیو بیوردی واصلا بر خدمتکارینه زجر ایتمامشدر . امام ترمذی رحمة الله علیه نقلنده انس بن مالك رضی الله عنه ایتدی اون ییل رسول الله حضرتلرینه خدمتکار اولدم اصلا بکا اف دیمدی وایشلدیکم ایشلرك بریسیچون نیچون ایشلدك دیمدی وترك ایتدکلریمك بریسیچون نیچون ترك ایتدك دیمدی دیو بیوردی وقوللری وجاریه‌لریله دخی بویله ایدی اصلا بریسینی دوکمك واقع اولمامشدر تأیید ربانی اولمینجه طبیعت انسانیه بوکا متحمل اولمق احتمالی یوقدر . وامام مسلم رحمة الله علیه روایتنده رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن عیالنه ارحم برکیمسه کورمدم دیو بیورمشدر وحضرت عایشه رضی الله عنهادن مرویدرکه رسول الله حضرتلری اصلا بر نسنه‌یی مبارك الیله اورمدی نه برخاتونی ونه بر خدمتکاری اوردی الا الجهاد فی سبیل الله ایلردی واصلا کندویه برامرلق ایدەنه انتقام ایتمدی مگرکه حق جل وعلا حضرتلرینك حرام قیلدیغی نسنه‌لره مباشرت ایده‌نك حقندن کلوردی الله ایچون انتقام ایلردی دیو بیورمشدر وینه حضرت عایشه‌یه سؤال ایدوب رسول الله حضرتلری اونده تنها اولدیغی زمانده نیجه ایدی دیدیلر ایتدی (الین الناس تبساما ضحاکا لم یرقط مادا رجلیه بین اصحابه) [*] یعنی آدم اوغلانلرینك زیاده یومشقی ایدی چوق تبسم ایدیجی و چوق کولیجی ایدی اصلا اصحابی اراسنده مبارك ایاقلرینی اوزاتدیغی کورلمامشدر دیدی وائمهٔ حدیثدن خبر صحیح وارد اولمشدرکه مبارك لباسنی وایاغی قابنی کندیسی دیکردی و دخی بونك امثالی کندی نفسنه لازم اولان خدمتی کندیسی ایلردی امابو دیدکلری هر زمانده دکل ایدی خدمتکارلری وار ایدی که آنلری قوللانوردی گاه کندیسی

[*] فی المواهب سئلت عایشه رضی الله عنها کیف کان رسول الله صلی الله علیه وسلم اذا خلا فی بیته قالت الین الناس بساما ضاحکا الی آخره مصححه

خیرلودر جمله یریوزنده اولان ایو دوه‌لر سنك اولوب الله یولنه تصدق ایتمکدن . سعد بن ابی وقاص روایت ایدرکه سرور کائنات غزاء تبوکه عزیمت بیوردقلرنده امام علی‌یی مدینه‌یی محافظه‌یه قویمق مراد شریفلری اولنجه علی دیدیکه یارسول الله بنی نسائله صبیان اوزرینه‌می قورسك جواب بیوردیلر که یا علی راضی دکلمیسنکه سن بندن موسی‌یه هارون منزله سنده اوله سن لکن بندنصکره نبی کلمز . فضیل بن سالم روایت ایدرکه بر کون امام علی کرم الله وجهه بازاره واروب برکوملك صاتون الوب بزازه بونك یکلری اوزوندر کس دیدکده بزاز کسمزم زیرا معیوب اولور دیو جواب ویرنجه عیبی یوق سن کس دیو کسدردی پس بزاز امام علی‌یی بیلمزدی های کورك شو کشی مجنون اولمش دیدکده امام علی شادان وخندان اولوب الحمدلله دیدی سؤال ایتدیلرکه یا امیر المؤمنین بزازك بیهوده کلامنه نیه حمد ایتدیکز جواب ویردیلر که ایشتدمکه فخر کائنات بیوردیلرکه « لایؤمن احدکم حتی یقول

ایلردی کاه مشارکتله ایلردی دیمشلردر وهیچ کیمسه‌یه حقارت نظرینی ایتمزدی‌حتی جاره بندردی دخی آردینه بر کیمسه‌یی بندیرردی بنی قریظه کوننده برجاره بنمش ایدیکه باشنده لیفدن یولاری وار ایدی امام ترمذی بویلجه روایت ایتمشدر ونیجه دفعه‌واقع اولمشدرکه دوه‌سی آردینه وجاری آردینه وکاه اوکلرینه آدم بندرمشدرکه مکه‌یه کلدیکی زمانده بنی عبد المطلب اوغلانجقلری قارشو کلدیلر آلدی بریسنی اوکنه وبریسنی آردینه بندردی . ابن عباس رضی الله عنهما ایتدی رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری کلدی قثمی اوکنه وفضلی آردینه بندرمش یاخود قثمی آردینه وفضلی اوکنه بندرمش ایدی . وقثم وفضل رضی‌الله‌عنهما حضرت عباسك اوغلانجقلری ایدی. ومحب الدین طبری سیرنده ایدر رسول‌الله علیه‌الصلاة‌والسلام حضرتلری برچپلاق جاره بندی قبا ناحیه‌سنه کیدردی یانجه ابو هریره رضی‌الله عنه بیله ایدی فخر عالم حضرتلری ایتدی یاابا هریره سنی جاره بندیره‌یمی ابو هریره امرسنکدر یارسول‌الله دیدی آندن بن دیو بیوردی ابوهریره صیچره دیکه جاره بنه قادر اولامدی رسول‌الله حضرتلرینه یاپشدی ایکیسی بیله دوشدیلر ینه بردفعه دخی بویله واقع اولدی اوچنجیده ینه بویله بیوردقده ابوهریره یوق والله یارسول‌الله سنی ینه دوشوررورم دیدی نظر اولنه‌که بوعزت وسعادت ایچنده نیجه آلچق کوکللو ایدی اصحابیله نیجه معامله ایلردی . وینه طبری رحمة الله علیه ذکر ایتمشدرکه رسول الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری بر سفرده ایدی اصحابنه امر ایلدیکه بر قیون تمزیله‌لر بریسی بوغازلمق بنم اوزریمه اولسون دیدی بریسی دخی صویمق بنم اوزریمه اولسون دیدی بری‌دخی بشورمك بنم اوزریمه اولسون‌دیدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری دخی اودون دوشورمك بنم اوزریمه اولسون دیدی اصحاب کرام ایتدیلر یارسول الله جمیع مصلحته بز کفایت ایلرز فخر کائنات صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری ایتدی بن‌بیلورمکه سزکفایت‌ایلر سکزولکن بکا خوش کلمزکه بن کندیمی سزك اوستوکزه ممتازقیلم سزچالشه‌سکز بن‌طورم‌حق تعالی حضرتلری قولندن بونی کریه کوررکه اصحاب کرام قارشوسنده آنی متمیز کوره دیو بیوردی حاصلی کشینك یارانی مصلحته چالشه‌لردخی کندیسی ارالرندن سچیله چیقه ایشه یاپشمیه بن بونی کریه کوریرم حق تعالی دخی کریه کورر دیو بیوردی وبوقصه‌یه مناسب ائمهٔ حدیثدن دخی نیجه خصوص روایت اولنمشدرکه اصلا فخر عالم حضرتلرنده کبر اثری یوق ایدی اصحابیله لطف واحسان اوزره معامله قیلوردی حلم وصبر وجود وکرمی برداٸره‌ده ایدیکه برکره برخاتون کلدی عقلنده برمقدار نقصان وارایدی رعایت ادب نه‌ایدیکن ادراك ایده‌مدیکندن‌ایتدی یارسول الله بنم سنکله برمصلحتم واردر دیدی مرادی تنها بولشوب سوزینی سویلمك ایدی رسول الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری ایتدی مدینه سوقاقلرندن هرقنغیسنی اختیار ایلرسك انده اوتور بندخی سنك یانکده اوتورایم دیدی اندن

الناس انه مجنون * یعنی سزدن بریکز مؤمن اولمز حتی آنك حقنده ناس دلو در دیمینجه . پس نیجه جدا ایتمیم که بوکسه‌بنم ایمانمه شهادت ایتدی . عمر وبن قیس روایت ایدرکه برکون امام علینك لباسنده برنیجه یرده رقعه کوروب دیدیلرکه یا خلیفهٔ رسول‌الله بوقدر خزینه الندهٔ ایکن یمه‌لو لباس کیمك سزه روادکلدر. جواب ویردیلرکه مؤمنلر بزه اقتدا ایتمکه وقلبه خشوع حاصل اولمغه بزه رقعه‌لی کیمك سزادر . بر کون فخر کائنات امام علینك اوزنکیسنی چکنه مخفیجه دیدیکه شیر خدا علی المرتضی سنك النده شهید اولسه کرکدر اول کمسه ایشدوب غایت ملول اولدی واغلایه‌رق امام علی‌یه‌کلدی تضرع ایدوب دیدیکه یاعلی قانم سکا حلال اولسون نبی بودم دیه‌له امام علی دیدیکه سبب ندرکه‌بو سوزی دیرسنك انواع خجالتله دیدیکه رسول اکرم بکا دیدیکه علینك شهادتی سنك النده اولسه کرکدر . پس بویوز قرانغی بندن واقع اولمدن دیلرمکه بن سنك النده اولم تادنیاده

سوقاغه چیقدیلر خاتون حاجتی نه‌ایسه عرض ایلدی حتی فراغ حاصل ایتدی دیمشلردر. امام نسائی روایتنده ابن ابی اوفادن مرویدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری طول خاتونله وبرفقیر مسکین ایله کیدوب حاجتنی بتورمکه عارلنمزدی . امام بخاری رحمةالله علیه نقلنده شویله واقع اولمشدرکه اکر برجاریه کلسه مبارك الینه یاپشسه قنده استرسه آلور کیدردی دیمشلردر والینه یاپشسه دیمکدن مراد مصلحتنه دعوت ایلسه عارلنمزدی تابع اولور کیدردی دیمکدر بوکلامده فخر عالم حضرتلرینك تواضعی بابنده مبالغه واردرکه نسا طائفه‌سندن اولسه اولدخی جاریه اولسه برمصلحتی دوشسه کلسه معاونت مراد ایدنسه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری کمال تواضعندن ردایتمزدی مصلحتنه بولنوردی بوقندکه سائر کیمسه دعوت ایلیه دیمك اولور برکره حضرت حسن رضی الله عنه صبی ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننه واردی فخر عالم حضرتلری سجده‌ده یاتوردی همان حضرت حسن مبارك ارقاسنه بندی تاحسن اشاغی اینجه سجده‌یی اوزاتدی نمازدن فارغ اولنجه بعض اصحابی یارسول الله سجده‌یی اوزاتدیکز دیدیلر ایتدی تحقیقا اوغلوم حسن آرقامه بنمشدی آنی ایندرمکی کریه کوردم عجله ایتدرمدم دیو بیوردی . امام ترمذی روایتنده وارد اولمشدرکه قنده خسته اولسه آنی کورمکه واررایدی وجنازه اولسه اوزرینه حاضر اولورایدی وحج ایتدیکنده برآرق دوه‌یه بنمش ایدی اوزرینه برقطیفه اورتولمش ایدیکه درت درهم دکمز ایدی ینه دعا ایدوب (اللهم اجعله حجا مبرورا لارياء فیه ولاسمعة) دیو بیوردی . وازواج طاهراتی ایله انس والفتلری کالده ایدی آیری یاتمز ایدی خاتونلریله یاتوردی وبوندن معلوم اولدیکه کشی خاتونیله یاتمق افضلدر دیو بیوردیلر وانصار قومنك قزلرینه اجازت ویروب کلورلردی حضرت عایشه ایله اوینارلردی. امام بخاری ومسلم بویله روایت ایتمشلردر زیرا حضرت عایشه‌یی قتی کنج آلمشلر ایدی کوکلی اکلنسون دیو قزلر ایله اوینامغه اجازت بیوررردی وحضرت عایشه رضی الله عنها برقابدن صو ایچسه کندولردخی آنك ایچدیکی یردن ایچرلردی امام مسلم بویلجه نقل ایتمشدر وکندولر صائم ایکن حضرت عایشه‌نك کوکسنه طیانوب اوپردی . بخاری رحمة الله علیه روایتنده حبش طائفه‌سی کلوب مسجدده اوینادقلری زماننده حضرت عایشه‌یه سیرایتدردی حضرت عایشه رضی الله عنها فخر عالم حضرتلرینك مبارك اوموزینه طیانوب تماشا ایلردی خاطرلری خوش اولمغیچون بودکلو مساعده بیورر ایدی . امام ترمذی روایتنده بویله‌درکه برکون رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری کوردیکه حبش طائفه‌سی کلمشلر دف چالرلر اوغلانجقلر اطرافنه طورمشلر سیر ایدرلر فخر کائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلری حضرت عایشه‌یی چاغردی یاعایشه کل سیر ایله دیدی حضرت عایشه رضی الله عنها ایدر بنده واردم الیمی

وعقباده روسیاه اولمیم . امام علی دیدیکه شول نسنه که حضرت صانع عالم ازلده تقدیر ایتمش اوله قول تبدیله قادر اولورمی حضرت مدبر الامور بکا مرتبهٔ شهادتی میسر ایتمش اوله بن اول خلقی کیمالك دوشرمی وبوقضیه‌یی سرور کائنات سندن اول خبر ویرمشدر بوایشه بنم کوکلم خوشدر سندخی خوش طوت وکمسه بوسردن آکاه اولمسون وبن سکاینه اولکی نظر ایله اولم بوکمسه بوجوابه قناعت ایتمیوب تکرار تضرع ایدنجه جواب بیوردیلر که یافلان اکر قیامت خصومتندن خوف ایدرسك غم یمه که روز فردا بوخصوصده بن سکا شفاعت ایدم ینه نمله اوله‌سن منقولدرکه برکون امام علی صحراده تنها کزرکن برکافر پهلوانه دوش اولوب امام علی طوروب کافر حمله ایدوب حمله‌سن منع ایله کندولر حمله ایتدکده بعون الله تعالی غلبه ایدوب کوکسی اوزرینه چیقوب باشنی کسمك مراد ایدنجه کافر تضرع ایدوب ار اولان باصدیغنی بوغازلمز یاعلی دیدکده ازاد ایلدی

حضرت رسولك مبارك اوموزی اوزرینه قودم سیر ایدردم فخر کائنات حضرتلری یاعایشه دخی سیره طویمادکمی دیدکجه بن یوق یوق دیر ایدم دیو بیوردی یعنی تمام مرادمجه سیر ایتدردی مانع اولمدی دیمکدر . وامام طبرانی رحمة الله علیه نقلنده انس بن مالك که رسول الله حضرتلرینك خدمتکاری ایدی آنکیچون قتی چوق حدیث شریف روایت ایلمشدر آندن مرویدرکه ایتدی برکون حضرت عایشه نك اونده ایدك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خاتونلرندن ام سلمه نك اوندن برچناق بشمشات واتمك کلدی رسول الله حضرتلرینك اوکنه قودیلر بزه صونك دیو بیوردی کندیسی مبارك الین اوزتدی بزده اوزاتدق یدك حضرت عایشه دخی اوجاقده طعام پشیردی همان عجله ایله طعامن پشیردی ام سلمه دن طعام کلدیکن کورمش ایدی کندی طعامن یتشدیروب اورتایه قودی وام سلمه نك چناغن قالدردی اوفاتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (کلوا بسم الله غارت امکم) بیوردی یعنی اکل ایدك بسم الله ایله انا کز قسقاندی دیدی اندنصکره عایشه نك چناغنی طعامیله ام سلمه یه کوندردی چناق یرینه چناق وطعام یرینه طعام دیو بیوردی بوحکایه دن مقصود فخر عالم حضرتلرینك خاتونلریله ایتدیکی حسن معاشرتی بیاندر هر برینك خاطرلرینه نیجه رعایت ایلردی واحیانا محلسز ایتدکلری وضعی نیجه رعایت معذور طوتوب عذرلرینی قبول ایلردی دیمکدر . امام احمد وغیریلرك نقلنده حضرت عایشه دن بویله مرویدرکه ایتدی بن اصلا حضرت صفیه کبی کوزل طعام بشیرر خاتون کورمدم برکون صفیه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه برچناق طعام کوندرمش ایدی بندخی کندیمی یکه مدم چناغی اوفاتدم اندنصکره یارسول الله بونك کفارتی ندر دیدم فخر کائنات حضرتلری ایتدی چناغی کبی چناق وطعامی کبی طعام دیو بیوردی والحاصل خاتونلر ارلرینی قسقانمامق اولماز اولابده ایتدکلری اوضاع معذور اولمق کرك زیرا غیرتله عقللری محجوب اولور نه ایتدکلرینی بیلمزلر . ابن غیلان رحمة الله علیه روایتنده حضرت عایشه دن مرویدرکه ایتدی برکره حریره بیشورمش ایدم حریره دیدکلری برطعامدرکه اتی طوغرارلر صولو قاوورمه ایدرلر واپچنه برمقدار اون قاتارلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوکنه کتوردم وخاتونلرندن سوده خاتون رضی الله عنها دخی اوراده ایدی بن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله حضرت سوده نك اورته سنده اوتورمش ایدم حضرت سوده یه تکلیف ایدوب یی دیدم سوده یمه دی بن ایتدم یی والله یوقسه یوزیکه سوره رم دیدم سوده یینه یمه دی بنده همان آلدم سوده نك صورتنه سوردم فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کولدی یاسوده سنده آنك صورتنه سوردیدی اولدخی برپاره آلدی بنم صورتمه سوردی رسول الله حضرتلری کولوب حظ ایتدی والحاصل نبی آخر الزمان علیه صلوات الرحمان حضرتلرینك سیرتی

وبو حالده امام علی غافل ایکن تکرار کافر حمله ایلدی امام حمله سن دفع ایدوب ینه آلتنه الدقده ینه کافر تضرع قیلوب یاعلی سنی مروت معدنی دیرلر بکا امان ویردیجك کافری ینه ازاد ایلدی بو دفعه کافر ینه فرصت کوزدوب امام علی یه تکرار حمله ایلدی حمله سن دفع ایلیوب باشنی کسمك محلنده ایکن کافر کوردیکه دخی امان دیلکن وجهی یوق باری بو حالده براهانت ایتمش اولم دیو مبارك محاسننه حاشا توکردی حضرت امام بو حالتده کافری قیوویروب یوزی آزاد سن دیدی کافر سؤال ایتدیکه یاعلی بن اوچ دفعه سکا خیانت ایتدم آخر بونك کبی بر اهانت دخی ایتدم اکرسنك یرنده بن اولسم غضبمدن سنی پاره پاره ایدردم سبب نه اولدیکه سن بنی ازاد ایتدك امام علی جواب ویردیلرکه بزم غزامز ایکی دورلودر بری سنك کبی کافره غزا ایتمکدرکه الله رضاسیچون اولور وبریده نفسیمزله غزادرکه کامجاالقتله اولور سنکله مقاتلم الله رضاسیچون ایدی چکنکم اول اهانتی ایتدك اکر اول حالده

ملاحظه ایدوب کندی اهلی واصحابی ایله وسائر فقرا ومساکین وضعفا ایله نیجه
معامله ایتدیکن بیلن کیمسه معلوم ایدینور که اول حضرتك رقت قلبی وملایمتی
وتواضعی وسائر اخلاق حمیده‌سی مقدور بشر دکل ایتمش الا مؤید من عندالله اولمق
کرك ایتمش وینه دین خصوصنده وحدودالله اقامت ایلمکده شدت اوزره ایدی
سارقك الین کسمك بیوروردی وزانی‌یه حد اورمق بیوروردی وسائر حقوق‌الله
نه‌ایسه یرینه‌قورایدی وکاهی‌دوشدکجه اصحاب کرام‌ایله انبساط ایلرایدی کوکللرینی
اله آلوردی ، روایت اولنورکه اهل بادیه‌دن زهیرآد لو برکیمسه وارایدی کاه کاه
بادیه‌ده بولنان تحفه‌لردن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینه هدیه کوندرر
ایدی فخر عالم صلی‌الله‌علیه‌وسلم حضرتلری دخی شهرده بولنان تحفه‌لردن زهیره
هدیه کوندرر ایدی واکا محبت اوزره ایدی برکون پیغمبریمز علیه‌الصلاة‌والسلام
حضرتلری بازار ایچنده کیدر ایکن بر یرده کوردیکه زهیر اایاق اوزره طورر
همان آردندن واردی زهیری قوچدی مبارك اللرینی‌زهیرك کوکسی اوستنه قودی
زهیر رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری ایدیکن بیلدی وزهیر ایدر دیکه
اولزمانده آرقه‌می فخر عالم حضرتلرینك برکتی رجاسیله مبارك کوکسنه سوررردم
دیو حکایه ایلرایدی ، وابو یعلی وغیریلر نقلنده وارد اولمشدر که برشوح طبع
کیمسه وارایدی فخرکائنات صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینه‌هدیه دیو کاه‌بال وکاه
یاغ کتورردی صکره صاحبی کلوب کندیدن اقچه‌سن استدیکی وقت پیغمبریمز
علیه‌الصلاة‌والسلام حضرتلرینه کتوروب یارسول‌الله اول کون کتوردیکم نسنه
بنوکدر اقچه‌سن ویردیرایدی فخرعالم کولوب سن‌اونی بکاهدیه کتوردك اقچه‌سنی
سن‌ویردیر ایدی اولدخی اقچه‌م یوق‌نه‌ویره‌یم دیرایدی فخر کائنات افندیمز کوله
کوله امر ایدر ایدی اقچه‌سن ویررلر ایدی وکندولردن دخی بعض لطیفه صادر
اولور ایدی اما کرچك سویلر ایدی خلاف نسنه صادر اولماز ایدی . ابوهریره
رضی‌الله‌عنه روایت ایلمشدر که برکره برابله کشی وارایدی پیغمبریمز علیه‌الصلاة
والسلام حضرتلرینه کلدی برنه‌جك دوه استدی فخر عالم حضرتلری سنی ناقه
اوغلنه بندیره‌یمی دیدی اول کشی ابله لکندن صاندیکه کچوکه بندرمك استر
یارسول‌الله کچوك دوه بنم مصلحتمه کفایت ایلمزدیدی رسول‌الله حضرتلری یابیوك
دوه ناقه اوغلی دکلیدر دیو بیوردی . امام ترمذی وابوداود رحمة‌الله‌علیهما بویلجه
نقل‌ایتدیلر. وینه‌فخر کائنات‌افندیمز حضرتلرینك برعمته‌سی‌وارایدی یاشلو غاتون
ایدی آدی‌صفیه ایدی برکره اکالطیفه ایدوب‌اختیار قاریلر جنته کیرمزدیدی صفیه
بیحضور اولدی رسول‌اکرم بیوردی تحقیقاسن جنتده کنج صورتنه کیررسك مراد
شریفلری‌جنته کیرن کنج اولور دیمك‌ایدی صفیه آکلدی‌صاندیکه‌اختیار قاریلر جنته
کیرمز بیحضور اولدیغی کبی فخر عالم صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری مرادینی‌بیان
ایدنجه تمام حظ ایلدی . وبعض کباردن منقولدر که علیه الصلاة والسلام

اولدرسم نفسم رضاسیچون
اولدرمش‌اولوردم ونفسم
بکایول بولوب غلبه ایتمش
اولوردی چون سنی ازاد
ایتدم‌نفسمی باصدم وغزای
اکبر ایتمش اولدمکه سنك
کبی‌کافرك ضررندن مؤمنه
نفسنك ضرری ارتقدر
پس بوسوزلری ایشیدوب
وقلبنده هدایت کونشی
طوغوب یاعلی بکا اسلامی
عرض ایله یقین بیلدمکه
دینکزحق‌دین‌ایمش دیدی
امام علی ایمان عرض
ایلدی ومن بعد امام علی
حضرتلرندن مفارقت
ایتمیوب‌هر غزاده‌بیله‌هنرلر
ایتدی رضی الله تعالی عنه
عاصم بن ضمره روایت
ایدرکه‌امام‌علی‌بیورمشلرکه
حقیقتده فقیه اولدرکه الله
تعالی‌نك‌قوللرینی‌رحمتندن
مأیوس ایتمیه وعذابندنده
امین ایتمیه دخی معصیته
رخصت‌ویرمیه‌قرآن‌عظیمه
محکم یاپشه دخی شول
عبادتده‌خیر یوقدرکه آنده
علم‌اولمیه واول علمده‌ده خیر
یوقدرکه صاحبنده تدبر
وتفکر اولمیه وامام شعبی
قدس سره‌دن مرویدرکه
برکون‌امام‌علی‌بیورمشلرکه
هیچ برقول الله تعالی‌نك
غیریدن رجا ایتمسون

حضرتلری اصحابیله اختلاط وانبساط ایلرایدی ومصاحبت ایدوب انس ویرردی ومصلحتلرینك تدبیرینه بیله مباشرت ایلرایدی واوغلنجقلرینی دزینه آلورایدی ظاهر حالده بویله ایدی اماحقیقتده بونلره مشغول دكل ایدی روح پاكی عالم ملكوتده جولان ایلر ایدی دیو بیورمشلردر . روایت ایدرلر كه بركون ابوهریره ایتدی یارسول الله سن بزمله لاغ ولطیفه ایلرسك فخر عالم حضرتلری سویلرم الاحق سویلرم دیدی بوندن معلوم اولدیكه لطیفه ده كذب وافترا ونامعقول ونا مشروع نسنه اولمامق لازمدر وبعض احادیث شریفه ده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری لاغ ولطیفه دن نهی بیوردیغی افراطله ایلدیكه كوره درزیرالاغ ولطیفه یه مشغول اولوب ایش كوج ایدینن كیمسه ذكر اللهدن فارغ اولور ومهمات دینیه فكرندن خالی اولور شویله كه بومرتبه دن سالم اوله مباحدر واكر برای مصلحت اولوب مقصود مخاطبك وحشتنی دفع ایدوب خاطرینی خوش ایتمك اولور ایسه مستحبدر دیو بیورمشلردر فخر كائنات افندیمز حضرتلری خاطر خوش ایتمك ایچون اوغلنجقلره بیله التفات بیوروب لطیفه ایدرلر ایدی . انس بن مالك رضی الله عنه ایدر بنم ابوعمیر نامنده بركوچك قرنداشم وارایدی برنغری وارایدی آنكله اوینار ایدی ونغره دیدكلری سرچه یه بكزر برقوشدر بركون پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك یانینه كیردی فخر كائنات افندیمز حضرتلری نظر ایدوب اوغلانی محزون كورنجه بوكا نولدی دیو سؤال ایتدی یارسول الله قوشی وار ایدی اولدی اكا بحضوردر دیدیلر اوغلنجغه التفات بیوروب (یااباعمیر مافعل النغیر) دیو بیوردی یعنی سنك نغیرك نیلدی نیجه اولدی دیمكدر محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلری هر كشی ایله اگرچه لطف معاشرت وحسن ملاطفت اوزره ایدی امانیه مهابتی كالنده ایدی كورن كیمسه قورقار ایدی واوتانورایدی. روایت اولنوركه بركره خدمت شریفلرینه بر كیمسه كلدی رسول الله حضرتلرینك قارشوسنده طورركن قورقودن دترمه طوتدی فخر عالم حضرتلری بوحالی كورنجه اول كشی یه ایتدی قورقمه بن پادشاه دكیلم وجبار دكیلم بن قریش طائفه سندن برفقیره خاتونك اوغلی یم كه مكه شهرنده قوری ات یرایدی دیو بیوردی تواضعا بویله دیدی زیرا قوری ات یمك اهل مسكنت حالیدر دیدیلر اندن اول كیمسه مرادی نه ایسه سویلدی مقتضاسنجه حالنی بیان ایتدی خوفی زائل اولدی اندنصكره پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری ایاق اوستنه قالقدی دخی اصحابنه ایتدی ای آدم اوغلنلری تواضع ایلك وآگاه اولك بكاوحی كلدیكه سز تواضع ایده سز حتی بری بریكزه بغی ایتمیه سز یعنی حددن تجاوز ایلمیه سز وبری بریكزه فخر لنمیه سز یعنی مالی ومنصبی اولانلر اولمیانلره غرورلنمیه لر ونسب جهتندن وآخر خصوصدن كیمسه كیمسه یه كبروعظمت شكلن كوسترمیه وای حق تعالی حضرتلرینك قوللری بری بریكزله قرنداشلر اولك دیو بیوری مؤمنلرك قلوبنده اولان خوف واضطرابی تسكین ایلدی وپادشاهلق

وكناهدن غیری نسنه لردن قورقسون وبیلمدیكی نسنه یی اوكرنمكدن عار ایتمسون وبیلمدیكی نسنه دن صورسه لر بیلم دیمكدن اوطانمسون عبد الرحمن سلیدن منقولدركه امام علی بیورمشلركه الله تعالی انبیادن بعضیسنه وحی ایدوب بیورمشلردركه بر قریه خلقی یابراوجاعتی بنم كریه كوردیكم نسنه اوزرینه ایكن اندن رجوع ایدوب رضای شریفم اوزره اولسه لر بنم وعدم بودركه كندیلرینك نفسلرینه كریه كالان نسنه یی كندیلردن منع ایدوب رضالری نه ایسه انی میسر ایدرم دخی بر كوی جماعتی یابر اواهلی بنم رضای شریفم اوزره ایكن رجوع ایدوب كریه كوردیكم نسنه یه مشغول اولسه لر بنه وعدم بونك اوزرینه دركه كندیلرك ایستدیكن ویرمیوب ایستمدكارینی میسر ایدرم العیاذ بالله تعالی ابن عباس حضرتلرندن منقولدركه بیورمشلر رسول اكرمدن صكره كمسه نك سوزندن نفعلنمدم امام علی سوزندن نفعلندیكم كبی كه بكا مكتوب شریفلرنده بیورمشلر یاعبدالله بوخلق

(وصفن)

وصفن كنديدن سلب ايدوب بن پادشاه دكلم ديو بيوردیغی انكچون ایدیكه بهرحال سلطنتـه عظمت وجبروت لازمدر كندويی آندن صـاقندی ديمشلردر زيرا اول صفتلر حق جل وعلا حضرتلرندن غيری يه لايق دكلدر پادشاهلق مصالح عباداللهی كوروب عدالت ايتمك ايچوندر يوقسـه عظمت و كبريا صتمق ايچون دكلدر ديو بيورمشلردر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمده مهابت شان شولقدر ايديكه بر كره مسجد شريفده اوتورمشيدی ايكی مبارك ديزلرينی ديكوب اللرينی اياقلری اوزرندن بغلمش ايدی بوحالتده ايكن قيله بنت مخرمـه ديرلر برخاتون وار ايدی رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينی كورنجه شويله خوف ايتديكه اضطرابندن نيجه اولديغنی بلمدی . وامام مسلم رحمة الله عليه روايت ايتمشدركه عبدالله بن عمرو بن العاص ايتـدی بن پيغمبريمز عليه الصلاة والسـلام حضرتلرينه مصـاحب اولدم اما اوتانديغمدن اصلا طيونجه يوزينه بقامدم اكر بكا فخر عالم حضرتلری نيجه ايدی وصف ايله ديسه لر قادر اولمزدم ديو بيورمشدر ذكر اولنان عبدالله رضی الله عنه صحابهٔ كزينك غايت اولولرندندر آنلر بويله بيورنجه معلوم اولديكه اكر پيغمبريمز عليه الصلاة والسـلام حضرتلری لطف واحسـان ايدوب خلقـله تواضع اوزره اولمسه لر وانس ويرمسه لر مهابت وجلالتندن اصلا كيمسه ياننده اوتورمغه وسوزينی ايشتمكه طاقت كتورمزلری ايدی انكچون روايت اولنان اوزره صباح نمازينك سنتنی قيلدقدنصكره اكر حضرت عايشه اويانق ايسه آنكله سويلشورايدی اكر دكل ايسه كنديسی برمقدار يانی اوزرينه ياتور ايدی اندن صكره مسجده فرض قيلمغه چيقار ايدی زيرا سنتدن فارغ اولديغی زمانده معاملهٔ حقله كندويه برحالت كلمش ايديكه اصلا اول حالتله اكا كيمسه بولشمغه واختلاطه قادر اولمز ايدی كندو لطفندن بر مقدار عايشه يه سويلشكله ياخود يراوزرينه ياتمغله عالم بشريته كلور ايدی دخی اصحاب اراسنه چيقار ايدی آنلره شفقت ومرحمتدن بويله ايلر ايدی حديثده وارد اولمشدركه اولزمانده حق سبحانه وتعالى حضرتلری فخر عالم حضرتلرينی نبی ملك اولمغله نبی عبد اولمق بيننده مخير قيلدی مشـورت ايلركبی حضرت جبريلك يوزينـه باقدی جبرائيل عليه السلام دخی يره باقدی مرادی تواضعی قبول ايله ديمك ايدی رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری دخی تواضع وعبوديتی قبول ايلدی وقتا كه بونلری قبول واختيار ايدوب كنديني يركبی الچق طوتمغه باشلادی حق جل وعلا حضرتلری دخی انی كوكلره چيقـاردی عالم افلاككی سيرانٔ ايتديروب مقـام قاب قوسين اوادنی يه ايركوردی وفخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك ايتديكی انبساط ولطيفه نك هربرنده برحكمت وبر مصلحت وبرخير وبركت وار ايدی عبث يره دكل ايدی . روايت اولنوركه محمود بن الربيع بش ياشنده اوغلنجق ايدی بركره رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری قوغه دن مبارك اغزينـه صو آلدی دخی محمودك يوزينه پوسكوروب لطيفه ايلدی صكره دن محمود بيوك اولوب رسول

كندويه واصـل اولمنجه نسنـه نك فوتندن كلی الم چكرلر واللرندن چيقاجق نسنه يه واصل اولدقلرنده مسرور اولورلر سـنك سرورك امر آخرتده واصل اولديغك نسنه يه اولوب غم وحزنك امر آخرتدن فوت اولان نسنه يه اولسون زنهار دنيـا حصولنه فرحلنوب فوتنه غم چكنلردن اولمه غم وسرورك آخرته متعلق اولسون رضی الله تعالى عنه ابو الحمرادن منقـولدركه فخر كائنات بيورمشلر عملده آدم پيغمبر عليه السـلامی كوره يم ديين على يه باقسون وفهمده نوح عليه السلامی كوره يم ديين وحلمده ابراهيم عليه السلامی كوره يم ديين وزهدده يحيی عليه السلامی كوره يم ديين وشدتده موسی عليه السلامی كوره يم ديين على يه باقسونكه بو صفاتلر هپ عليده انلرده كی كبی موجوددر وامام علينك جملهٔ كرامتنـدندر امام فخر رازی رحمه الله تعالى حضرتلری ﴿ام حسبت ان اصحاب الكهف﴾ آيت كريمه سنده مناسبتله تفسير كبيرده يازمشدركه برقاره قول وار ايدی امام على يه محبت ايدردی ناكاه بركون

الله حضرتلرندنصکره قالنجه رسول الله حضرتلرینك اول لطیفه سندن غیری خاطرنده برنسنه قالمامش ایدیکه فخر عالم حضرتلرینی کوردیکنی مذکر اوله اکر اول لطیفه اولمیایدی هیچ رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن خبردار اولمازایدی آخر بوسببله محمود رضی الله عنه صحابهٔ کرام زمره سندن عد اولنمشدر وحدیث صحیح بخاریده مذکوردر . ودخی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اوکی قزی زینب بنت ام سلمه کوچك ایدی برکره فخر عالم غسل ایده جك یرده ایکن یاننه واردی همال قزجغزی کورنجه لطیفه ایله یوزینه برمقدار صو صاچدی صکره دن زینب اختیار اولدی اصلا یوزینك حسن ولطافتی بوزلمدی کنج کوزل خاتونلرکبی ایدی وبیورمشلردرکه پیغمبر عزیز علیه الصلاة والسلام حضرتلری آل واصحاب کرام ایله برمرتبه ده حسن خلق اوزره ایدیکه هربری بویله صانوردیکه رسول الله حضرتلرینه کندیدن سوکلی کیمسه اولمیه زیرا یاننده فقیر وغریب وشهری برایدیکه راست کلسه لطفله سلام ویرر ایدی ویول اوزرنده ارباب حاجت مرادلرینی عرض ایتمك دیلسه طورر دکلر ایدی وصغیر وکبیرله حسن معامله ایلر ایدی وکرچك لطیفه ایلر ایدی مجلسه دعوت ایتسه لر وارر ایدی اصلا ککوللنمز ایدی واصحاب کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین کندی مجلس شریفلرینه کلسه لر اکثر مصاحبتلری حق جل وعلا حضرتلرینی آکدرمق ایدی یاقرأن عظیم تلاوتیله یاخود وعظ ونصیحتله خلقه ترغیب وترهیب ایتمکده ایدی یعنی کاه جنت احوالنی ذکر ایدوب اول جانبه رغبت ویرر ایدی کاه جهنم شدایدینی ذکر ایدوب آنکله قورقودر ایدی ودخی مهمات دینیه تعلیم ایتمکده ایدی بوجهتدن صحابهٔ کرامك قلوبنه مجلس شریفلری برکاتیله رقت حاصل اولور ایدی دنیادن فارغ وآخرته رغبت حاصل اولور ایدی . ابوهریره رضی الله عنهدن مرویدرکه ایتدی برکون رسول الله حضرتلرینه بز ایتدك یارسول الله بونك اصلی ندرکه بز سزك مجلس شریفکزده اولدیغمز وقت قلوبمزه رقت حاصل اولور ودنیا قتمزده بی رغبت اولور اهل آخرتدن اولورز وسزك حضور شریفکزدن طشره چیقدیغمزکبی اهل واولاد مزله اوینارز والحاصل بویله ایتدیکمزی بکنمیز دیدك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی (لوانکم اذاخرجتم من عندی کنتم علی حالکم ذلك لزارتکم الملائکة فی بیوتکم) یعنی اکر تحقیقا سز بنم یانمدن طشره چیقدیغکز زمانده اول حالکز اوزرینه اولادیکز سزی اولریکزده ملائکه زیارت ایلر ایدی دیمکدر . وجملهٔ تواضعندن بری بوایدیکه اصلا برطعامی یرمزدی اکر اشتهاسی وارایسه اکل ایدر یوق ایسه ترك ایدرایدی اما حرام اولان طعامی ذم ایدوب عیبلر ایدی واندن نهی بیوررردی والحاصل طعام حلالی برجهتدن عیبلمزدی نه خلقتی جهتندن ونه صنعتی جهتندن زیرا حق تعالی حضرتلرینك مخلوقی اولان عیبلنمز وانسانك مصنوعی اولانی عیبلمق کسر قلبه مؤدی اولور دیمشلردر . امام نووی رحمة الله علیه طعامك

هوای نفسله واغوای شیطانله سرقة ایتدی امام علینك خلافتی زمانی ایدی حضور شریفلرینه کتوردیلر امام علی سؤال ایتدی انکار ایتمیوب سرقته اقرار ایتدکده امام علی شرعتله الینی کسدی واول عربده کسیلان الینی صاغ الینه آلوب کیدرکن یولده سلمان فارسی وابن کوابه اوغرادی سؤال ایتدیلرکه الینی کیم کسدی عرب جواب ویردیکه « امیر المؤمنین ختن الرسول زوج البتول علی المرتضی » کسدی دیدیلرکه الیکی کسنی نه خوش مدح ایدرسك جواب ویردیکه نیجه مدح ایتمیم اول کمسه یی که الیمی امر حقله کسدی وبنی نار جهنمدن خلاص ایتدی پس حضرت سلمان قولك جوابنی تحسین ایدوب امام علی یه خبر ویردکده عربی حضورینه دعوت ایدوب اول کسیلان الینی یرینه قویوب برمندیل ایله اوزرینی اورتوب امام علی دعاوتضرعه مشغول اولدی بو اثناده سماده برصوت ایشتدکه « ارفع المندیل » پس مندیلی قالدردق وکوردك کما کان بأذن الله

آدابندن بعض بودركه عيبلنميه دعشدر مثلا طوزلودر ياطوزسزدر ياخود قويبدر ياصوليدر ياپشمشدر ياچكدر ديمه‌لر . وجملهٔ مكارمندن برى دخى بودركه خلق عالم اراسنده‌دنيايه سوكمك شايع‌ومعتاد اولمش‌ايكن‌اندن‌نهى‌بيوروب (لاتسبواالدنيا) ديدى .اندن صكره مدح ايدوب (نعم مطيةالمؤمن‌عليهما‌يبلغ الخير وبهاينجوالشر) اوّل دنيايه‌سوكمكدن نهى‌ايتدى‌اندن‌صكره‌مدح‌ايدوب‌مؤمنك نه‌كوزل بنه‌جكى‌دركه انك اوزرنده خيره يتشور وانكله شردن خلاص اولور ديو بيودى ديدى ودخى (لاتسبواالدهر)بيوردى.امام بخارى رحمةالله عليه‌ابى‌هريره‌حديثندن (ولاتقولوا خيبةالدهر فان‌الله هوالدهر) بيوردى ديوروايت ايتمشدر. وينه بخارى‌بر‌روايتده دخى (يسب بنو آدم الدهر وانا‌الدهر بيدى الليل والنهار) لفظيله كتورمشدر ودهر زمان طويله ديرلر طائفهٔ عربك عادتى بوايديكه واقع اولان مصائبى دهره اسناد ايدرلر ايدى دهرى فاعل صانورلر ايدى دخى اكا سوكرلر ايدى رسول الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى نهى بيوروب فاعلنه سوكمك عالمك تصرفى الله ذوالجلالك يدقدرتنده‌در ديمكى بيان بيوردى . وحديث اخير حديث‌قدسيدركه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى آدم اوغللرى‌دهره‌سوكرلر مدبر امور بنم ليل‌ونهار بنم يد قدرتمده‌در ديو بيورمشدر (ان‌الله هوالدهر) لفظنى علما رحمهم الله تعالى اوچ‌وجهله‌تأويل ايدوب.يابودركه (ان‌الله هوالمدبر للامور) ديمك اوله. ياخود حذف مضاف اوزره اوله يعنى صاحب الدهر ديمك‌اوله. ياخود تقدير مقلب‌الدهر ديمك اوله ديديلر بوتقديرى تأييد ايلر بخارى روايتى كه(بيدى الليل والنهار) ايله تعقيب بيورلمشدر يعنى زمان ديديككز ليل ونهاردن غيرى نسنه دكلدر آنلر ايسه بنم يدقدرتمده‌در نيجه استرايسم دونده‌ريرم ديمكدر . محققون بيورمشلردر كه بركيمسه افعالندن برشئ دهره‌نسبت ايلسه‌يعنى زمانه شويله ايتدى ديسه كافر اولور اما بوسوز لسانده‌همان شويله جارى اولسه زمانه ايتديكنه اعتقادى اولمسه كافر اولمز لكن بويله ديمكده كراهت واردر زيرا بوسوزى اطلاقده اهل كفره تشبه واردر ديو بيورديلر. ودخى جملهٔ تواضعندن ايديكه‌دائما قپوسنده بوابى يوق ايدى نتكيم حضرت انسدن وارد اولمشدركه بر خاتون بر مقبره‌نك اوزرنده اوتوروب اغلركن رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اورايه اوغرادى خاتونه ايتدى (اتق الله واصبرى) يعنى حق تعالى حضرتلرندن قورق وصبرايله ديو بيوردى خاتون ايتدى بنى قو كندى حالكده اول سن بنم مصيبتمدن خالى سك رسول الله حضرتلرى چوب كتدكدنصكره بركيمسه خاتونه رسول الله سكانه ديدى ديو سؤال ايتدى خاتون ايتدى بن رسول الله ايديكنى بلمه‌دم اول كشى ايتدى سكا سويلين رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايدى اندن‌خاتون فخركائنات عليه اكمل التحيات حضرتلرينك قپوسنه‌كلدى‌اصلا برقپوجى بوله‌مدى . امام بخارى رحمة الله عليه بويلجه روايت ايلمشدر لكن ابوموسى رضى الله عنه

تعالى الى يرينه تمش رضى الله تعالى عنه . ابوطفيلدن مرويدركه بركون امام على كوفه‌ده منبره صعودايدوب بيورديلركه ايها الناس بنى يتورمدن بندن سؤال ايدك كه والله مصحف كريم ايچنده برآيت يوقدركه سبب نزولى ايله ووجوه معانيسيله خاطرمده اوليه فوالله بندنصكره رسول اكرم حضرتلرينه اولاشنجيه‌دك بوخصوصى تماميله‌بيلوره اولاشمه‌سكز كركدر پس بركيمسه آياق اوزره طوروب آيات قرآنده اولان مشكلرك بر بر عرض ايدوب بغير تردد وجوهى ايله‌جوابلر ويروب جمله‌خلقه نهايتسز فوائدومواندحاصل اولدى علماى سيردن مرويدركه امام‌على كوفه‌ده جمعه‌صباحى رمضان آينده ملجم‌اوغلى يديله‌شهيد اولمشدر واشهر روايتده التمش اوچ‌ياشنده جوار حقه كوچشلردر ومدت خلافتلرى آلتى‌ييل اولمشدر رضى‌الله تعالى عنه (ان‌النبى صلى‌الله‌تعالى عليه وسلم) حضرت‌على‌بيورر تحقيق رسول اكرم حضرتلرى (كان يلبس خاتمه) خاتمى طاقر ايدى

حديثنده وارداولمشدركه ابوموسى كنديسى بريرده رسول‌الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه قپوجيلق ايتمشدر بعض علما رحمهم الله تعالى ايكى روايتك بيننى جمع ايدوب ايتدى قچن اهل جهتندن برشغل اوزره اولماسه وكندى مهمى ايچون تنهالق لازم كلمش اولمسه قپوسنده مانع وحاجب اولماز ايدى ارباب حاجتدن كلان كيمسه بولشوردى ديوبيوردى وبعض زمانده بومقوله حالات دخى معلوم اولمادن كلوب كيرمكه اجازت استيانلرك خصوصنده تأويل بيورمشلردر. واهل حكم اولان كيمسه‌لر حاجب قوللنمق خصوصنده اختلاف ايتمشلردر. امام شافعى رحمة عليه وبرجماعت بوكا ذاهب اولمشلردركه حاكم حاجب قوللنميه وبر غيرى جماعت بوكا ذاهب اولمشلردركه قوللنمق جائز اوله وجائز اولمديغى اوّل زمانده ايديكه خلق حاكمه مطيع ايديلر وخير اوزره اجتماع واتفاقلرى وار ايدى حاجبه احتياج يوق ايدى ديديلر وبر جماعت دخى بوكا ذاهب اولديلركه احتياج زمانده قوللنمق مستحب اوله خصماى جمع ايتمك ايچون واشرار ى دفع ايچون وحقوق ناسى اليوير مكيچون لازمدر واستخدامى مستحبدر ديديلر والله اعلم* اما افندمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك ادب وحياسى وآب رويى وصفنده بخارينك نقلى اوزره ابوسعيد رضى الله عنهدن مروى اولان حديث شريف كفايت ايلركه بيورمشدر (كان رسول الله صلى الله عليه وسلم اشدحياء من العذراء فى خدرها) يعنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى پرده نشين قز اوغلاندن اشد ايدى حيا جهتندن ديمك اولور . وحياء مد ايله حياتدندر قلبك حياتى حسبنجه انسانك حياسى اولور وقلت حياقلبك موتندن حاصل اولور هربارکه قلبك حياتى غالب اوله حياءاتم واكمل اولور. وحيالغتده شول عيبلنمكه سبب اوله‌جق نسنه خوفندن انسانه عارض اولان تغير وانكسار ه ديرلر مثلا اوتانمق بركشى‌يه عارض اولوركه كنديدن برفعل قبيح صادر اولوب اول سبيله خلق كندويى عيبلمكدن خوف ايليه انسانه بو خوفله حاصل اولان حالته حياديرلر وبوحالت قلبك تمام مرتبهٔ قوتندن وبصيرتندندركه غفلت ايتميوب كندى احوالنى تدارك اوزره اولور لاجرم حق جل وعلا حضرتلرى دخى عيب وعاردن حفظ وحمايه ايلر. وشرعده برخلقه ديرلركه قبايحدن اجتنابه باعث اولور وصاحب حقك حقنده تقصير ايتمكدن منع ايلر ديديلر. وكبار سلف رحمهم الله تعالى هربرى حيانك فضيلتنه راجع اولور برمفهوم ذكر ايتمشلردر . يحيى بن معاذ رحمة الله عليه بيورمشدر بر كيمسه اطاعتى حالنده حق تعالى حضرتلرندن اوتانسه كهنكارلغى حالنده حق سبحانه وتعالى حضرتلرى اندن اوتانور ديمشدر وبوسوزدن مراد بودركه بركيمسه طاعت وتقوى زماننده مغرور اولميوب حق تعالى حضرتلرندن حيا وحجاب اوزره اولسه بوصفت كندوده غالب اولسه ناكاه مقتضاى بشريتله بركناه ايشلديكى زمانده حق سبحانه وتعالى حضرتلرى انك عيبنه نظر ايتمز دامن عفو واحسانيله معايبنى ستر ايدر ديمكدر دنياده دخى بونك مثالى واردر مثلا بركيمسه‌نك برمؤدب خدمتكارى ياخود اوغلى يااقرباسندن بركيمسه‌سى

(فى يمينه) صاغ الينه (حدثنا محمد بن يحيى اخبرنا احمد بن صالح اخبرنا عبدالله بن وهب عن سليمان بن بلال عن شريك ابن عبدالله بن ابى نمر نحوه) مصنف بيورر محمد بن يحيى شو سند ايله حضرت عليدن روايت ايلدى

الحديث الثانى

(حدثنا احمد بن منيع اخبرنا يزيد بن هرون عن حماد بن سلمة قال) حماد بن سلمه بيوردى (رأيت ابن ابى رافع) ابن ابى رافعك اوغلى عبداللهى كوردم (يتختم فى يمينه) خاتمى صاغ الينه طاقر ايدى (فسألته) پس عبد اللهدن صوردم (عن ذلك) خاتمى صاغ الينه طاقديغنك سببندن (فقال) ايمدى عبدالله بكا جواب وبروب ديديكه خاتمى صاغ اليمه طاقديغمك سببى بودركه (رأيت عبدالله بن جعفر) جعفر طيارك اوغلنى كوردم (يتختم فى يمينه) خاتمى صاغ الينه طاقردى (وقال عبدالله ابن جعفر) عبدالله بيوردى (كان النبى صلى الله تعالى عليه وسلم يتختم فى يمينه) رسول اكرم حضرتلرى خاتمى صاغ الينه طاقردى بوروايتى بيان ايله ابورافعك اوغلو عبدالله مهرى صاغ الينه

اولسه كايندبغی اداء خدمت ایتدكدنصكره اصلا نامعقول وضع صادر اولميوب
حيا اوزره اولسه بركون خطا ايله آندن بركناه صادر اولسه اول كيمسه آنك
كناهنه نظر ايتمز وطويديغندن حظ ايتمز كنديدن صادر اولمش كبی بحضور اولور
كورمزلكه اوروب كچر عيبنی يوزينه اورميوب عفو ايدر. وبيورمشلردركه اصل
حيا بسكز قسمدر اما مؤلف رحمة الله عليه تطويل كلامدن قاچوب بعضنی ذكر ايلمشدر
جملهدن بری حياء كرمدر مثلا رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری
زينبك وليمهسنه يعنی زينبی آلديغی زمانده ايتديكی ضيافته خلقی دعوت ايلدی دخی
طعامدنصكره طاغلميوب بعضلر چوق اوتورديلر ادب بوايديكه برمقدار
اوتوردقدنصكره طاغلهلر ايدی اورادہ خواجهٔ صاحب كرم صلی الله تعالی عليه
وسلم حضرتلری بونلره طاغيلك ديمكه اوتاندی. بری دخی حياء محبدركه محبوبندن
اوتانور مثلا محبوبی غائب ايكن خاطرينه كلديكی كبی كنديده بر حيا مشاهده
ايلر اماسببی نه ايديكن بلمز. بری دخی حياء عبوديتدر وبوحياء برقاچ نسنه ايله
قارشقدر بونده محبت وخوف واردر وكندی عبوديتنی معبودنه لايق كورميوب
معبودنك قدرنی كندی عبوديتی لياقتدن اعلا كورمك واردر بومعنالردن البته
برحيا حاصل اولور اكا حياء عبوديت ديرلر . بری دخی كشی كندی نفسندن
حيا ايتمكدر وبومرتبه شول نفوس شريفه نك شانيدركه كندويه دناءتی ونقصانی
لايق كورمز كندی كنديدن اوتانور كويا ايكی نفسی واردركه بری برندن اوتانور
بومرتبه حيانك اعلی طبقهسيدر كشی كندی نفسندن حيا ايدنجه غيريدن حيا ايتمك
بطريق الاولی اولور بومرتبهيه واصل اولان كيمسه ارتكاب معصيتدن خلاص اولور
حكايه ايدرلركه ملوك ماضيهدن بريسی بركيجه تنهاده فرصت دوشوروب خاتوننك
برجاريهسيله معامله ايلر ايرتسی اولديغی كبی اول ديارك مكاشفلرندن برعزيز پادشاهی
زيارته كلور پادشاه مجلسی تنها ايلر وعزيزه وافر التفاتلر ايدوب مصاحبت ايلر عزيز
دخی پادشاهك التفاتنه مغرور اولمق شكلندن اثناء كلامده برنامعقولجه سوزسويلر
پادشاه كوكلندن ايدر حريفه برمقدار انبساط كوستردكسه ادبسزلكه بشلدی بزی
تخفيف ايتدی ديو برمقدار منقبض اولوب طورر آخر صبر ايده ميوب ايدر بره
كشی نيچون بزم مجلسمزده نامعقول كلمات ايتدك سكا يوز ويردكسه كستاخلغك
معناسی ندر عرض خلافت يوقيدر ديو عتاب ايلر عزيزك دخی مقصودی پادشاهی
تربيه ايدی همان ايدر اكر سن عرض خلافته رعايت ايديدك اولا كندی نفسكدن
حيا ايدردك سندن اول اصل ايش صادر اولمز ايدی ديو كيجه واقع اولان خصوصه
تعريض ايلر پادشاه نيه اوغراديغی بيله ميوب حيرته وارر اول عزيزه اولدنده
معتقد ايدی دها زياده اولور وارشاده كلديكن بيلور عذرلر ايدوب استغفار وتوبه
ايدر من بعد تنهاده برخاطرهٔ شيطانيه كلدكجه اول حالتی ذكر ايدوب اول مقامه
لايق كورمز كنديدن حيا ايلر بوسبيله معاصيدن اجتناب تام ايدوب عاقبت درجهٔ

طاقديغنك سببنی جاده بيان
ايلدی مصنف دخی بو
حديث شريفی جاددن بر
واسطه ايله احمد بن منيعدن
تحديث ايلدی معلوم اوله كه
عبد الله حضرت علينك
قرنداشی اولان جعفر
طيارك اوغليدر صحابی ابن
صحابيدر عبد الله ارض
حبشهده تولد ايتدی و
ارض حبشهده اسلامده
اول تولد ايدن بودر رسول
اكرم حضرتلرندن عبدالله
حضرتی بيعت ايتدكده
يدی ياشنده ايدی اون
ياشنه بالغ اولدقده رسول
اكرم حضرتلری عالم لاهوته
تشريف بيوردی هجرتدن
سكسان سنه مرورنده
مدينهٔ منورهده دار قراره
تشريف ايتدی رضی الله
تعالی عنه وعبدالله بن جعفر
حضرتنه حضرت علی
كرم الله وجهه عمهسی زينب
بنت فاطمهيی تزويج ايتمش
ايدی رضی الله تعالی عنهما
جواد و عفيف و ظريف
وقطب السخا وبحر الجود
تسميه ايدرلر ايدی .
مرويدركه اسلامده عبدالله
ابن جعفردن سخی كيمسه
كلمدی ديديلر (حدثنا يحيي
ابن موسی اخبرنا عبدالله بن
نمير اخبرنا ابراهيم بن الفضل

ولایته قدم بصر ایعدی هر کشی‌یه لازمدرکه کندیٔ شانی تعقل ایدوب نفسندن
حیا ایلیه برنامعقول نسنه خاطرینه کلدکجه بوبکا لایق دکلدر دیه حیاسندن اقدام
ایده‌میه بومقوله کیمسه‌لره حق تبارك وتعالی حضرتلری خیرلر سوق ایلر نته‌کیم
صحیح بخاریده (الحیاء لایأتی الابخیر) حدیث شریفی بومعنایه دلیلدر حیا کشینك
باشنه خیردن غیری نسنه کتورمز . وبروایتده دخی (الحیاء من الایمان) بیورلمشدر
برنسنه‌که ایماندن اوله آندن اعلی صفت اولمز . قاضی عیاض وغیریلری رحمهم الله
تعالی بیورمشلردرکه حیا برطبیعی نسنه ایکن ایماندن اولمغك اصلی بودرکه قانون
شرع اوزره استعمالی قصده واکتسابه وعمله محتاجدر دیمشلردر . وامام قرطبی
رحمة الله علیه شارعك ایماندن قیلدیغی شول حیادرکه کسبله اولمش اوله انسان
آنکله مکلفدر یوقسه طبیعی اولان ایله مکلف دکلدر نهایت بو واردرکه برکیمسه‌ده
حیاء طبیعی اولنجه مکتسب اوزره اکا معین اولور حتی قریب اولورکه اول کسب
ایتدیکی دخی طبیعی اوله دیمشدر . والحاصل حیا ایکی قسمدر . بریسی اولدرکه حق
تعالی حضرتلری کشینك ذاتنده خلق ایلر دائما قبایحدن پرهیز اوزره اولور
کندیدن ناشایسته وضع صادر اولمق خوفندن خالی اولمز . بریدخی اولدرکه کشی
تدبیر وتدارکله یاب یاب تحصیل ایدرملکه بغلر شویله اولورکه طبیعی مرتبه سنه
یاقلشور رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حیانك ایکی قسمین بیله جمع
ایتمشلر ایدی موهوب ومکتسب حیا ایله ذات شریفلری آراسته ایدی قاضی عیاض
رحمة الله علیه نقلنده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن مرویدرکه
حیاسندن مبارك کوزلریله هیچ برکیمسه‌نك یوزینه نظر ایتمز ایدی یعنی دیکه دیکه بقماز
ایدی دیو بیورمشلردر * حق سبحانه وتعالی حضرتلرندن خوفی باینده بونجه اخبار
صحیحه وارد اولمشدر اولا معلوم اوله‌که لسان عربده خوف وخشیت ووجل ورهبة
معنی جهتندن بری برینه قریب الفاظدر هب برمعنایه دکللردر . جنید رحمة الله
علیه خوفك تفسیرنده (توقع العقوبة علی مجاری الانفاس) دیو بیورمشدر یعنی
هرنفسده عقوبت توقع ایتمکدر دیدی مثلا برکشی‌یه خوف عارض اولسه
هرنفسنده امن واضطرابدن خالی اولماز عجبا شمدیمی عقوبت اوله شمدیمی اوله
دیوب طورمق اوزره اولور . وبعضیلر قورقه‌جق نسنه‌یی ذکر ایتمه‌دن قلب
اضطراب وحرکت ایتمکدر دیو تفسیر ایتمشلردر . وبعضیلر قلب برمکروهی
طویدیغی زمانده کندینه حلول ایتمه‌دن قاچمقدر دیمشلردر وخشیت معرفته
مقارن اولان خوفدر زیرا حق سبحانه وتعالی حضرتلری علمایه مخصوص
قیلوب ﴿ انما یخشی الله من عباده العلماء ﴾ دیو بیورمشدر خشیت خوفدن اخصدر
دیدیلر پس خوف حرکتدر وخشیت انقباض وسکوندر مثلا برکیمسه دشمن
کورسه یاخود سیل کورسه اول کیمسه‌ده ایکی حالت حاصل اولور بریسی قاچمق
ایچون اولان حرکتیدرکه اکا خوف دیرلر بریسی دخی دشمن یاخود سیل

عن عبدالله بن محمد بن عقیل
عن عبدالله بن جعفر) مصنف
بیورر بو حدیث شریفی
عبد الله بن جعفر طیاردن
اوچ واسطه ایله یحیی بن
موسی خبر ویردی (ان
النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
عبدالله بن جعفر بیوردی
تحقیق رسول اکرم حضر-
تلری (کان یتختم فی یمینه)
خاتمی صاغ الینه طاقردی
صلی الله تعالی علیه وسلم

﴿ الحدیث الثالث ﴾

(حدثنا ابوالخطاب زیاد بن
یحیی اخبرنا عبد الله بن
میمون عن جعفر بن محمد)
مذکور امام جعفر صادق
لقبیله ملقبدر پدری محمد
باقردر محمد باقر ابن علی
ابن امام حسین بن علی بن
ابی طالب رضی الله تعالی
عنهم امام جعفرك والده‌سی
فروه‌درکه بنت قاسم بن محمد
ابن ابی بکر الصدیق رضی
الله تعالی عنه وامام جعفرك
مناقبی تحریر وتقریردن
بیروندر . خلاصه جمیع
طوائف عندنده مقبولدر
جمله فوائد شریفلرندن
بری بودرکه برکیمسه
مرض مهلکه‌یه مبتلا اولسه
حضرت امام جعفر اول
مریضه یوز کره آیة الکرسی
قرائت ایتسه‌لر اول کسنه‌یه

ایرشمیه‌جك برده قراروسكونیدركه اكاخشیت دیرلر.ورهبت‌مكروهدن قاچه‌ده امعان ایتمكدر وبومعنی رغبتك ضدیدر رغبت دیو مرغوب اولان نسنه‌نك طلبنده قلبك سفرینه دیرلر.ووجل شول عقوبتدن وسلطانندن وخوف ایتدیكی كیمسه‌نك ذكرندن قلبه‌حاصل اولان اضطراب‌شدید وانكساردر . اما هیبت شول‌خوفدركه تعظیم واجلاله مقارن‌اوله وبوحالت اكثر معرفت‌ومحبتله اولور دیمشلردر واجلال برتعظیمدركه محبته مقارن اوله پس‌خوف عامهٔ مؤمنینكدر وخشیت علماءعارفینكدر وهیبت محبینكدر واجلال مقربینكدر دیدیلر.وكشینك‌علم ومعرفتی قدرنجه خوف وخشیتی اولور نتكم فخر عالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری (انی لاعلمكم بالله واشدكم له خشیة) دیو بیورمشـدر . یعنی تحقیقا بن‌سزك حق تعالی حضرتلرینی اعلمكزم وآنك خشـیتی جهتندن اشـدیكزم دیمكدر.حاصـل جمله‌كزدن حق تعالی حضرتلرینی بن‌زیاده‌بیلورم‌وجمله‌كزدن‌زیاده قورقارم‌حق‌سبحانه وتعالی‌حضرتلرینك قورقوسی بنده زیاده‌در دیمك اولور امام بخاری رحمـة الله علیه حدیثلرندندر وبرروایتده وارداولمشدركه فخر عالم‌صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری (لوتعلمون مااعلم لضحكتم قلیلا ولبكیتم كثیرا) دیو بیورمشـدر . یعنی اكر بنم بیلدیكمی سز بیله‌ایدیكز آزكولوب چـوق آغلر ایدیكز دیمكدر. بوحدیث شریفده رسـول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلرینك معارف بصریه وقلبیه‌یه اختصـاصی اولدیغنه دلالت واردر وآزاولوركه امت‌محمددن بعض‌مخاصلری حق‌جل‌وعلا حضرتلری اول‌معارفه مطلع قیلار اما اجمال طریقیله قیلار تفصیل طریقیله اطلاع رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مختصدر دیدیلر . صحیح مسلمده انس بن مالك رضی‌الله عنهدن‌مرویدركه فخرعالم صلی‌الله علیه‌وسلم‌حضرتلری بیوردی (والذی نفس‌محمد بیده لورأیتم مارأیت‌لضحكتم قلیلا ولبكیتم كثیرا قالواومارأیت یارسول‌الله قال رأیت الجنة والنار) یعنی اول‌الله حقیچونكه محمدك نفسی آنك ید قدرتنده‌در اكر بنم كوردیكمی سزكوره ایدیكز آزكولوب‌چـوق آغلار ایدیكز دیدی اصحاب یارسول‌الله نه‌كوردك دیدیلر ایتدی جنتی وجهنمی كوردم تحقیقا حق‌سبحانه وتعالی حضرتلری یقین ایله عین‌الیقین یعنی‌خشیت قلبیه واستحضـار عظمت ایله فخرعالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرنده جمع‌ایتمشدر بروجه اوزره‌كه غیریده اجتماع‌ایتمامشدر آنكیچون حضرت عائشه‌دن مروی اولان حـدیث صحیحده (ان اتقـاكم واعلمكم بالله انا) دیو بیورمشلردر . یعنی تحقیقا سزك تقواده وحق تعالی‌حضرتلرینی‌بیلمه‌ده زیاده‌كزبنم‌بوایكی صفتده جمله‌كزدن بن‌زیاده‌یم دیمكدر . واثلهٔ حدیثدن امام‌نسائی وابن‌ماجه رحمة‌الله‌علیهماروایت ایتمشلردركه‌رسول‌الله‌صلی‌الله علیه‌وسلم‌حضرتلری نمازقیلدیغی زمانده درونی‌ایكلر ایدی‌دیمشلردر بونلرك عباره‌سـنده (یصلی ولجوفه ازیزكازیز المرجل ﴾ واقع اولمشدر.یعنی نماز قیلاردی حال‌بوكه هرنی قینمه‌سی كبی درونك برقاینامه‌سی‌وارایدی دیمكدر . ابن‌حبان صحیحنده(كازیز الرحاء)لفظیله

حق سبحانه وتعالی شفاء احسان‌ایدر ایدی.حكایت اولنوركه عباسیه‌دن جعفر دوانقی امام جعفر حضر- تلرینی‌احضار وقتلنه‌فرمان ایلدی ناكاه براژدر جعفر دوانقی اوزرینه هجوم ایلدی درحال جعفر دوانقی تائب‌مستغفر اولوب حضرت امام جعفرك‌حضور شریفلرینه هزار شرم وحیا ایله جلوس ایدوب دیدیكه یاامام جعفر بندن هرنه‌كه خاطرینـه كلورسـه ونه مرادیكز وار ایسه‌ایستین بلاتوقف مرادكزی‌حاصل ایده‌یم پس امام جعفر بیوردیكه ای‌جعفر دوانقی سندن رجا ایده‌رمكه بنی حضورینه بر دها احضار ایلمه وبندن برشی رجاایله دیو رجا ایتمه وحضرت امام جعفر مشایخ كرامك كرك خفیهٔ وكرك‌جهریهٔ شیخ بزركواریدر رضی‌الله تعالی عنه (عن ابیه) امام جعفر پدری محمد باقردن روایت ایلدی محمد باقر حضرتلری علمك اصل وفرعنه وجلی وخفیسنه عالم اولدیغیچون باقر دیو لقبلدیلر امام باقر تابعینك جلیل القدریدر حضرت

كتورمشدر يعنى ذكرمن آوازى كبى درونك برصوتى وارايدى ديمكدر مرادحق تعالى‌نك قورقوسندن آغلاديغنك صوتى اشيديلور ايدى ديمكدر والله اعلم. اما شجاعتلرى خصوصنده انس بن مالك رضى الله عنهدن مرويدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (احسن الناس واجود الناس واشجع الناس) ايدى ديمشدر. يعنى خلقك حسنده وكرمده وشجاعتده الك اعلاسى ايدى وشجاعتنى بيان ايدوب ايتدى بركيجه برآواز ايشيديلوب اهل مدينه اراسنه قورقو دوشدى بو آواز ندرديو بعض طائفه شهردن طشره چيقديلر آواز كلان يره طوغرى كيدركن كورديلر فخرعالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ابوطلحه‌نك آتنه بنمش اوته‌دنبرو خلقه قورقمك نسنه يوق ديوب كلور مكر صوت ايشيدلديكى كبى جمله‌دن مقدم چيقوب اول جانبلرى يوقلمش خلق اتفاق ايدوب چيقنجه‌يه قدر اول اوته‌دن دونوب خلقه خبر ويردى. بخارى رحمة الله عليه‌نك روايتنده كتورمشدركه فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك اول بنديكى آت كه ابوطلحه‌نك ايدى يوريشنده قطاف وار ايدى يعنى آدملرينى آز آز وتيز تيز آلوردى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دونديكى زمانده (وجدنا فرسكم هذا بحرا) ديو بيوردى . يعنى شو آتكزى بحر بولدق ديو بيوردى جوش خروشى جهتندن دريايه تشبيه ايتدى اولزماندنصكره فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك بركاتيله اول آت اصلا اكلمدى ديديلر . ابن عمر رضى الله عنهما بيورمشدركه بن فخر كائنات عليه الصلاة والسلام حضرتلرندن بهادر وپهلوان كيمسه كورمدم ديمشدر . وابن اسحق رحمة الله عليه وغيريلرى ذكر ايتمشلردركه مكه شهرنده ركانه آدلو بركيمسه وارايدى غايتله قوتلى كيمسه ايدى وكوزل كولش طوتار ايدى اطراف ممالكدن خلق كلوب كوله‌شورلر ايدى ركانه جمله‌سنى يكر ايدى بركون مكه‌نك بريرنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى راست كلوب ايتدى ياركانه حق جل وعلا حضرتلرندن قورقاز ميسك بنم دعوتم قبول ايتمزميسك يعنى اسلامه دعوت ايلدى ركانه ايتدى سنك كرچك ايديككه هيچ برشاهدك وارميدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى اكرسنى يره چالار ايسم ايمانه كلورميسك اول دخى نعم يا محمد ديدى اندن طوتشديلر فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ركانه‌يى قالديروب يره چالدى ركانه تعجب ايدوب بردها طوتشمق ايستدى حاصلى بردها طوتشديلر حاصلى اوچ دفعه مجال ويرميوب ركانه‌يى باصدى ركانه تعجب ايدرك «ان شانك لعجيب» ديدى . حاكم رحمة الله عليه‌نك مستدركنده مذكور كولشجى اوغلى محمد بن ركانه‌دن بويله‌جه روايت ايلمشدر وابوداود وترمذى دخى روايت ايتمشلردر وامام بيهقى دخى سعد بن جبيردن روايت ايلمشدر ودخى ركانه‌دن غيرى كيمسه‌لرله كولشمك واقع اولمشدر. جمله‌دن برى ابوالاسود الجمحيدر سهيلى ديديكى اوزره امام بيهقى دخى روايت ايلمشدر مذكور ابوالاسود بغايت قوتلو كيمسه ايدى شول مرتبه‌يه وارمش

جابر وانس رضى الله تعالى عنهمادن حديث استماع ايتديلر جمله روايا تندن برى بودركه (عن جابر) محمد باقر جابردن روايت ايلدى (ان النبى صلى الله تعالى عليه وسلم كان يتختم فى يمينه) جابر بيوردى تحقيق رسول اكرم خاتمى صاغ الينه طاقردى معلوم اوله كه امام بخارى روايت بيورديكه رسول اكرم حضرتلرى خاتمى صاغ الينه طاقر ايدى ديمنك معناسى صاغ الينك صرچه پارمغنه طاقر ايدى ديمكدر حتى حضرت على كرم الله وجهه‌دن مرويدر خاتمى اورته پارمغنه وصلوات پارمغنه طاقمقدن نهى ايتمشدر اما نساءلره جميع پارمقلرينه خاتم طاقمق جائزدر ديديلر

﴿ الحديث الرابع ﴾

(حدثنا محمد بن حميد الرازى اخبرنا جرير عن محمد بن اسحاق عن الصلت بن عبدالله) مصنف بيورر بوحديث شريفى صلت بن عبداللهدن ايكى واسطه ايله محمد بن حميد خبر ويردى (قال) صلت بن عبدالله بيوردى (كان ابن عباس يتختم فى يمينه) ابن عباس خاتمى صاغ الينه طاقر ايدى (ولا اخاله الاقال) وصلت بن

(ايديكه)

ایدیکه برصغر دریسنی آیاغی التنه آلوب طورر ایدی اون کشی براوجندن چکرلر ایدی دری پاره‌لنور ایدی آیاغی التـدن آله‌مازلر ایدی وکندی اوزرندن آیرلماز ایدی برکون رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کوله‌شه دعوت ایدوب اکربنی یکر ایسك سکا ایمان کتوره‌یم دیدی اندن کولشدیلر فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری ابوالاسودی یره چالدی بنه ملعون انصافه کلوب مسلمان اولمادی . وحنین غزاسنده جمله عسکر طاغلدقلری زمانده معرکه‌ده کندیدن غیری کیمسه قالمیوب

انا النبي لا كذب * انا ابن عبد المطلب

دیوب طوردیغی سابقا تفصیل اوزره ذکر اولنمشیدی اول حالی ملاحظه ایدن فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نه طبقه شجاعتی اولدیغنی ادراك ایلر .

اما اول حضرتك سخاسی وجودی وکرمی اولا معلوم اوله‌که سخا دیدکلری برصفت غریزه‌در وسخانك مقابلی شحدر نتکیم منفعتك مقابلی مضرتدر وبیورمشلردر که شح نفسك صفات لازمه‌سندندر آنکچوندرکه حق جل وعلا حضرتلری نفسه اضافت ایدوب ﴿ ومن یوق شح نفسه فاولئك هم المفلحون ﴾ یعنی شول کیمسه‌لرکه نفسلرینك بخلندن صاقنه‌لر حب مال وبغض انفاق خصوصنده نفسلرینه مخالفت ایده‌لر آنلر سعادت دارینه ظفر بولجیلردر دیمك اولور فلاح بر لفظدرکه سعادت دارینی بوندن جامع بر اسم یوقدر . وسخا جوددن اتم واکملدر جودك معناسی لایق اولان نسنه‌یی لایق اولان کیمسه‌یه ویرمکدر وبونك مقابلی بخلدرکه لایق اولان نسنه‌یی لایق اولان کیمسه‌دن منع ایتمکدر جود ایله بخل کسبله حاصل اولمق جائزدر اما سخا وشح کسبله اولماز والحاصل بو ایکیسی طبیعیلردر جود ایله بخل بویله دکلدر هر سخی جواددر اما هر جواد سخی دکلدر دیمشلردر مثلا برکیمسه احسان ایتدیکی زمانده تمام صفای خاطر ایله ویروب اصلا قلبنده غبار اولمز ایسه سخا طریقیله ویرمشدر اکر برای مصلحت ویروب صفای خاطر بولنمز ایسه جود ثابت اولور اما سخا بولنمز دیمشلردر زیرا سخا دیدکلری اغراضدن خالی اولان نفس بلند عمت وپاکیزه نیتدن کلور بر صفتدر . عوارف المعارفده بو معنایه اشارت بیورلمشدر ورسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نفس نفیسه‌لری اشرف نفوس اولوب مراج کریملری اعدلی امزجه اولنجه لابد فعللری احسن افعال وشکل شریفی املح اشکال وخلقی احسن اخلاق اولمق مقرردر * پس شبهه یوقدرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اسخی الناس ایدی . امام مسلم روایتنده وارد اولمشدرکه رسول‌الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن هیچ بر نسنه استنمشدرکه اول آنی ویرمیه برکره برکیمسه کلدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آکا برعظیم سوری قیون باغشلدی اول کشی قومی آراسنه واردی دخی یا قوم (اسلموا فان محمدا یعطی عطاء من لا یخاف الفقر) دیدی . یعنی ای قوم مسلمان

عبدالله دیدیکه ابن عباس ظن ایتمم الا ابن عباس بیوردیکه (کان رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم یتختم فی یمینه) رسول اکرم خاتمی صاغ الینه طاقر ایدی یعنی صلت بن عبد الله دیمك ایسترکه ابن عباسك خاتمی صاغ الینك صرچه پارمغنه طاقدیغی رسول اکرمه متابعت ایچوندر

﴿ الحدیث الخامس ﴾

(حدثنا احمد ابن ابی عمر اخبرنا سفیان عن ایوب بن موسی عن نافع عن ابن عمر) مصنف بیورر بو حدیث شریفی حضرت عبدالله بن عمردن اوچ واسطه ایله ابن ابی عمر خبر ویردی (ان رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم اتخذ خاتما من فضة) عبدالله بن عمر بیوردی تحقیق رسول اکرم حضرتلری کوشدن بر خاتم اتخاذ ایتدی (وجعل فصه مما یلی کفه) اول خاتمك قاشنی رسول اکرم حضرتلری آوجنك ایچنه آلدی یعنی رسول اکرم حضرتلری پارمغنه مهر طاقدیغی وقتده مهرك قاشی آوجی طرفنده اولوردی دیدی لکن علما بیوردیلرکه رسول اکرم حضرتلری خاتمك قاشنی

اولك تحقيقا محمد فقردن قورقميان كيسه‌نك عطاسى كبى عطا ايلر ديمك اولور . اندن‌ايتدى محمد بكا شمدى‌يه‌دك ابغض‌الناس‌ايدى‌شويله‌احسان‌ايتديكه احب‌الناس اولدى ديدى حاصلى فقردن قورقميان كيسه‌نك عطاسن ايلر ديمكله بوكا اشارت ايلديكه بركيسه‌كه فقير اوله والينه بودكلو نسنه كيرمش‌ايكن صوكندن خوف‌ايتميه كتوره بركيمسه‌يه باغشليه البته اول كشينك تكريسنه كال توكل واعتمادى اولمسه بويله ايتمز ايدى رسول‌الله صلى‌الله عليه وسلم حضرتلرينك حق تعالى حضرتلريله معامله‌سى اولديغنده شك وشبهم قالمدى بن ايمان كتوردم سزده ايمان كتورك ديمك ايدى . ابن شهاب رحمة‌الله عليه‌ايتدى حنين كوننده اول كيمسه‌يه يوزقيون ويرمش ايدى‌صكره يوز دها‌ويردى ينه صكره يوز دها ويردى . امام واقدى رحمة‌الله عليه مغازيسنده ديمشدركه رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اول كون صفوانه بر دره طلوسى قيون ودوه باغشلدى صفوان ايتدى بن شهادت ايده‌رمكه بو اصل بخششه برنفس‌راضى اولمز الا پيغمبر نفسى‌اولور ديدى‌مفخر موجودات عليه اكمل‌الصلوات افنديمز حضرتلرى انكچون بر اوغوردن بردكلو احسان ايلديكه صفوانك كفرى مرضنه بوندن غيرى علاج يوق ايديكن بيلوردى بوعلاجى ايتديكى كبى صفوان مسلمان اولدى بودخى فخركائنات‌صلى‌الله‌عليه وسلم حضرتلرينك كال شفقت ومرحتندندركه بو مرتبه لطف واحسان ايدوب آنى عذاب‌جهنمدن خلاص ايلدى لايق جنت قيلدى . على بن ابى طالب رضى‌الله عنه رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى وصف ايتديكى زمانده (كان اجود‌الناس كفا واصدق‌الناس لهجة) ديوبيورردى . يعنى فخرعالم‌صلى‌الله‌عليه وسلم‌حضرتلرى خلقك اك سخيسى ايدى كف جهتندن اك صادقى ايدى لسان جهتندن ديمكدر حاصلى مبارك الى كال عطا وانعام ومبارك ديلى نهايت صدق كلام برله مشرف ايدى ديمك اولور . امام بخارى جابر رضى‌الله عنه حديثندن روايت ايلمشدركه (ماسئل رسول‌الله صلى‌الله عليه وسلم عن شئ قط فقال لا) ديو بيورمش . امام مسلم قتنده دخى بويله‌در وبونك معناسى اصلا رسول الله صلى الله تعالى‌عليه وسلم حضرتلرندن برنسنه ايستنوب اول يوق ديمك واقع اولمادى ديمك اولور وبوندن مراد بعض علما قتنده اندن بر نسنه طلب اولنمدى امر دنيادنكه اول منع ايدوب‌ويرميه‌ديمكدر بوتقديرجه معنى هرنه ديلديلر ايسه ويردى ديمك اولور . اما ابوالفضل ابن‌حجر رحمة‌الله‌عليه‌بيورمشدركه جابرك‌قولنه كوره معنى اول‌دكلدر بلكه بودركه‌فخرعالم صلى‌الله عليه وسلم حضرتلرندن برنسنه طلب اولنسه يوق ديو جواب ويرمز ايدى اكر ايستدكلرى نسنه كنديده وار ايسه ويرمك جائز ايسه ويرر ايدى والا سكوت ايلر ايدى ديمكدر . ابن حنفيه‌نك بر حديث مرسلنده بو مذكورى بيان واردر ولفظى بودركه (اذا سئل صلى‌الله عليه وسلم فاراد ان يفعل قال‌نعم واذا لم يرد ان يفعل سكت) معناسى قچن رسول‌الله صلى‌الله

(انك)

باطن كفه وظاهر كفه‌وضع ايلمك خصوصنده بر شئ امر ايلديلر پس‌ايكى جانبه وضع ايلمك جائزدر ديديلر سلف‌صالحين ايكى وجهله عمل ايتديلر حتى‌ابن‌عباس خاتمك فصنى ظاهر كفه‌ وضع ايدرلر ايدى ديديلر بوندن معلوم اولديكه عبد الله بن عمر رسول اكرم حضرتلرى خاتمك فصنى باطن كفه وضع ايلديكى وقتى بيان ايتديلر امام‌نووى بيورديكه‌خاتمك فصنى باطن كفه وضع‌ايلمك اوليدرعجبدن‌محفوظ اولمغه سبب اولور امام نووينك بياندن معلوم اولديكه كبر وعجبدن برى اولان‌كمسنه خاتمك فصنى كرك ظاهر كفه وكرك‌باطن كفه‌وضع ايلمك‌مسنوندر (ونقش‌فيه) رسول اكرم‌حضرتلرينك كموشدن اولان مهرينك قاشنه نقش اولنمشدى (محمدرسول‌الله)لفظ‌شريفى (ونهى) دخى رسول‌اكرم نهى بيورديلر (ان‌ينقش احد عليه) احدلردن بر احد مهرينه‌محمدرسول‌الله لفظى نقش ايلمكدن زيرا بومثللو مهر رسول اللهه مخصوصدر ابن حجر بيور- ديكه نهيك سببى بودركه

تعالى علیه وسلم حضرتلرندن بر نسنه طلب اولنسه اولدخی ویرمك مراد ایدنسه نعم دیر ایدی ویرمك مرادی اولمدیغی زمانده سكوت ایلر ایدی دیمكدر وبو كلام ابو هریره‌نك قول شریفنه قریبدركه بیورمشدر (ما عاب طعاما قط ان اشتهاه اكل والا تركه) یعنی فخر كائنات علیه اكمل الصلوات حضرتلری اصلا برطعامی عیبلمق واقع اولمدی اكر اول طعامه اشتهاسی اولور ایسه اكل ایدردی اولمز ایسه یمز ایدی ترك ایدردی دیمكدر . وشیخ عزالدین رحمة الله علیه ایدر معناسی طعامی منع ایچون لا دیمیوب دیمكدر بوندن لازم كلمزكه اعتذار ایچون دیمیه تكیم (لا اجد ما احملكم علیه) قولنده اولان كبی دیمشدر وبولفظ ابو موسى الاشعری حدیثنده اولانك نظیریدركه اشعریلر كلوب بنه‌جك استدكلری زمانده (ماعندی ما احملكم) دیو جواب ویردی بنم قتمده سزی بندیره‌جك طوار یوقدر دیمكدر حاصلی سزی طواره بندرمزم دیمدی بندیره‌جك یوق دیو عذر ایتدی فی الحقیقه بندیره‌جك طوار یوق ایدی انكیچون بویله بیوردی ولكن یمین ایدوب (والله ما احملكم) بیوردیغیله اشكال وارد اولنجه جواب ویروب بیورمشلردركه لاجوابن ویرمدیكی شولزمانده ایدیكه سائل اولان كیمسه برنسنه‌نك یوق ایدیكن بیلور ایكن طلب ایتمش اوله یاخود مقام سكوت اوزره اقتصاره متحمل اوله شول جهتدن كه واقع حالی بیان لازم اولمیه یا سائل عادت كریمه‌لرینی بیله والا سكوت مفید اولمز سائلك طمعی منقطع اولمیوب ینه سؤاله باشلر * اكر سؤال اولنوب «لا اجد ما احملكم» جوابندن صكره «والله لا احملكم» جوابنی بیوردقلری نه ایدی نیچون اولكی جوابله اكتفا اولنمدی دینلور ایسه سری بودركه جواب اول دیلدكلری نسنه كندی قتنده اولمادیغنی بیان ایدی. و جواب ثانی دیلدكلرینی ویرمك ایچون ایللردن قرض طریقیله یاخود هبه طریقیله طوار استمیه‌جكن بیان ایدی زیرا بویله ایتمكه ضرورت یوق ایدی دیمشلردر * وجله مكارمندن بری دخی امام ترمذی رحمة الله علیه روایتنده وارد اولاندركه بركره طقسان بیك اقچه كتورمشلر ایدی حصیر اوزرینه دوكدیلر آندن فخر عالم صلى الله تعالى علیه وسلم حضرتلری اولشدرمكه باشلدی اصلا برسائلی رد ایلمدی ویردی آخر اقچه تمام اولدقدن صكره بركیمسه كلدی فخر عالم حضرتلری ایتدی ویره‌جك نسنه قالمادی اما مرادك نه ایسه وار صاتون آل بر یردن كلدیكی زمانده اقچه‌سنی بز ویره‌لم حضرت عمر رضی الله عنه ایتدی یا رسول الله قادر اولمدیغك نسنه‌یی حق سبحانه وتعالى حضرتلری سكا تكلیف ایلمدی رسول اكرم حضرتلرینه حضرت عمرك سوزی خوش كلمدی انصار قومندن بركیمسه ایتدی یا رسول الله سن انفاق ایله حق تعالى حضرتلری سكا آز ویرمك احتمالندن خوف ایتمه فخر عالم حضرتلری حظ ایدوب تبسم ایتدی (بهذا امرت) دیو بیوردی یعنی حق سبحانه وتعالى حضرتلری جانبندن بكا بویله ایتمك امر اولندی دیدی وبویله ایتدكلرینك وجهی خلقی كندینه یقلشدیرمق ایدی تاكه اول واسطه ایله

رسول اكرم حضرتلری خاتم اتخاذ ایتمكدن مراد شریفلری ارسال ایتدكلری فرمان همایون سعادت مقرونلری مهرلمك ایچوندر پس كندولره مخصوص علامتدر اول فرمانلر ده اكر غیریلر دخی رسول اكرم حضرتلرینك خاتمنك نقشی كبی نقش ایلسه‌لر فساده مؤدی اولور بناء على ذلك «محمد رسول الله» نقشی رسول اكرم حضرتلرینك خاتمنه مخصوص اولور غیری بر فردك خاتمنه محمد رسول الله لفظی نقش اولنمدن نهی اولندی (وهو الذی سقط من معیقیب) عبدالله بن عمرك شو روایت ایتدیكی مهر اول مهردركه معیقیب نامكمسنه‌نك الندن دوشدی (فی بئر اریس) بئر خاتم دینلان قیویه مذكور معیقیب حضرت عمر رضی الله تعالى عنهك وقت خلافتنده امین بیت المال ایدی حضرت عثمان رضی الله تعالى عنه خلافتنده حضرت عثمانك مهرداری ایدی بئر خاتم كنارنده حضرت عثمان جلوس ایتمش ایكن بر شیء تمهید

حق تعالی حضرتلرینك احکامنی اجرا ایلیه . ودخی روایت اولنورکه حنین غزاسنده بر خاتون کلوب فخر عالم حضرتلرینك هوازن طائفه‌سی ایچنده رضاعئی مذکور اولور برشعر اوقودی اول سببله آنلردن النان غنایمی رد ایدوب ویردی چوق عطالر ایتدی حتی اول کون ایتدیکی عطایی قیمته طوتدیلر نیجه یوزبوك مال اولدی. وصحیح بخاریده انس بن مالکدن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بحرین مالن کتوردکلری زمانده مسجده دوکك دیو امر ایتدی واردیلر مالی مسجده دوکدیلر فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه کتوریلان مالارك الك چوغی بحرین مالی ایدی اندن رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری نماز قیلمغه مسجده چیقدی اصلا مال طرفنه دونوب باقدی نمازی تمام ایتدکدنصکره کلوب مالك یاننه اوتوردی اندن هرکیمی کوردی ایسه احسان ایتدی عباس رضی الله عنه کلدی یارسول الله بکاده احسان ایله بن کندم ایچون فدا ویردم وعقیل ایچون فدا ویردم دیدی حاصلی چوقچه ویردیکی کوستردی فخرکائنات صلی الله علیه وسلم آل یاعباس دیدی همان عباس مرادنجه قفتانك ایچنه طولدردی اندن دیلدیکه قالدیروب آرقه‌سنه اوره قادر اوله‌مدی ایتدی یارسول الله بیور آرقه قالدرسونلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری راضی اولمادی ایعدی یارسول الله سن قالدیربور آنی دخی اتمدی آخر برمقدارینی دوکدی ینه قالدیرمق استدی قالدیره مدی ینه یارسول الله بیور قالدیرسونلر دیدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری یوق دیو بیوری ایعدی باری سن قالدیربور دیدی فخرعالم حضرتلری ینه یوق دیو بیوردی اندن برمقدارینی دخی دوکدی وآرقه‌سنه اوروب کتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حضرت عباسك حرصندن تعجب ایدوب آردنجه نظر ایدر ایدی وبحرین مالندن براقچه قالمیوب جمله‌سنی احسان ایدنجه اورادن قالقمدی ابن ابی شیبه روایتنده مال یوز بیك ایدی علاء بن حضرمی خراج بحرینی کوندرمش ایدی وفخرعالم حضرتلرینه اول یوکلنوب کلان مال اول ایدی دیمشدر امااول یوزبیك اقچه‌می ایدی یوقسه آلتونمی ایدی تعیین ایتمامشدر . وروایت اولنورکه برکره جابر رضی الله عنه اول حضرتی دوه‌سنه بندیروب بعض یره کتمشلر ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی یاجابر دوه‌کی بکا صات جابر یارسول الله اتام وانام سکافدا اولسون دوه‌سنکدر دیدی یعنی باغشلدی فخرعالم حضرتلری قبول ایتمیوب ینه صات دیو بیوردی جابر دخی صاتدی فخر کائنات افندیمز حضرتلری امر ایلدی حضرت بلال دوه‌نك بهاسنی ویردی اندن رسول الله حضرتلری جابره (اذهب بالثمن والجمل بارك الله لك فیهما) دیو بیوردی حاصلی جابر دوه‌سنکدر یارسول الله دیدیکیچون مکافات ایدوب واربهاسنی ودوه‌یی آل کیت ایکیسنیده الله تعالی سکامبارك ایلسون دیو بیوردی . امام بخاری ومسلم وغیریلری بویلجه نقل ایتمشلردر واول حضرتك بذل مال ایتدیکی جمله‌سی حق سبحانه

اقتضا ایتدکده اول خاتمی مهرداراولان معیقیبه ویرر ایکن یاخود حضرت عثمان معیقیبدن اولورکن بقضاء الله تعالی خاتم شریف قیویه دوشدی بعض روایتده حضرت عثمانك یدندن دوشدی بعض روایتده معیقیبك یدندن دوشدی دیدکلری ایکیسنك بیننده اولدیغی ایچوندر دیدیلر شیخ ابن حجر بویله تحقیق ایلدی

﴿ الحدیث السادس ﴾

(حدثنا قتیبة بن سعید اخبرنا خاتم بن اسماعیل عن جعفر بن محمد عن ابیه) مصنف بیورر بوحدیث شریفی محمد ابن باقر اوغلی جعفر صادقدن بر واسطه ایله قتیبه خبر ویردی آندن خاتم اسماعیل آندن قتیبه خبر ویردی (قال) محمد باقر حضرتلری بیوردی (کان الحسن والحسین رضی الله تعالی عنهما یتختمان فی یسارهما) امامین همامین رضی الله تعالی عنهما حضرتلری خاتمی صول اللرینك صرچه پرمقلرینه طاقنورلر ایدی محدثین بیان بیورر دیلر که امام باقر حضرتلری بو حدیث شریفی پدری زین العبا .

(وتعالی)

وتعالی حضرتلری ایچون ایدی کاه فقیر ومحتاج اولنلره ویرر ایدی کاه فی سبیل الله جهاده خرج ایدر ایدی وکاه اولوردیکه بر کیمسه‌نك کوکلن اله کتورمك ایچون ویرردی واول شومقوله کیمسه اولور ایدیکه انك اسلامه کلمه‌سیله اسلام قوتلنه بو اصل کیمسه‌لر فقیر دکللرایکن ینه وافر مال ویروب خاطرلرینی خوش ایدرایدی بو واسطه ایله نیجه کیمسه‌لره اسلام نصیب اولورایدی کندی نفسنه واولادنه خرج اولنمقدن بو اصل مصارفه خرج اولنمغی ترجیح ایدر ایدی وشولقدر عطا واحسانلری ایتمك اولور ایدیکه قیصر وکسری اول اصل احسانی ایده‌مزلر ایدی اما کندیسی فقر اوزرینه معیشت ایلرایدی کاه اولوردیکه برآی کچردی اونده اودیانمزایدی وآجلقدن مبارك قارننه طاش باغلرایدی برکره برغزادن اسیرلر چیقاروب کتورمشلر ایدی فاطمه علیها السلام یارسول الله خدمتکارم یوق بکابر اسیر احسان ایله دیدی حضرت فاطمه‌یه تسبیح وتحمید وتکبیر ایله دیو بیوردی وبن سکا اسیرویروب اهل صفه‌یی بو آجلقده قومازم دیو بیوردی واهل صفه دیدکلری اصحاب کرامك شول فقراسی ایدیکه نسنه‌یه مالك دکللرایدی یته‌جق وطوره‌جق یرلری یوق ایدی مسجد شریفك صفه‌سنده ساکن اولورلرایدی اصحاب کرامك بعض اغنیاسی اولرینه آلوب کیدرلر وطعاملندیررلرایدی فخر عالم حضرتلری اول کیمسه‌لر طوررکن مال غنیمتدن جکر کوشه‌سنه بر اسیر ویرمکی روا کورمه‌دی آنلره خرج ایلدی . وامام بخاری رحمة الله علیه سهل بن سعد رضی الله عنهما حدیثندن روایت ایتمشدرکه برکره برخاتون بربرده کتوروب یارسول الله بوبرده‌یی سزه کتوردمکه کیه‌سکز دیدی فخر کائنات افندیمز حضرتلرینك برده‌یه احتیاجی وارایدی آلوب مبارك آرقه‌سنه کیدی اصحابدن بر کیمسه کورنجه یارسول الله نه کوزل برده اولور بونی بکا باغشله دیدی فخر عالم نوله دیوب برده‌یی مذکور کیمسه‌یه باغشلدی مجلسدن قالقنجه اصحاب اول کیمسه‌یه لوم ایتدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری اول برده‌یه محتاج اولدیغیچون آلدیغنی کوردك وبیلوردك که اولان نسنه‌یی استدکلری زمانده منع ایتمز نیچون استدك دیدیلر بوروایتدن فخر کائنات افندیمز حضرتلرینك حسن وخلق وسعت وجودی نه مرتبه‌ده ایدیکی زیاده ظاهر اولور . صوفی طائفه‌سنك اولولری بو حدیث شریف ایله مریدلر شیخلرندن تبرکا خرقهٔ تصوفی استمك جائز ایدیکنه استدلال ایتمشلردر نتکیم شیخ مریدلرینه خرقه کیدرمك جائز ایدیکن فخر کائنات افندیمز حضرتلری امام خالده قفتان کیدردکیله استدلال ایتمشلردر وکیدردیکی قفتان کتب احادیثده واقع اولان اوزره برخمیصه ایدی دیمشلردر ابن خطیب قسطلانی رحمة الله علیه شیخندن نقل ایدرکه حسن بصری حضرت علی رضی الله عنهدن خرقه کیمشدر دیدکلرینه ابن دحیه وابن صلاح باطل سوزدر دیمشلر . وشیخ الاسلام ابن حجر رحمة الله علیه دخی اول خرقه قصه‌سنك طریقلرنده ثابت اولور نسنه یوقدر دیمشدر وپیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری اصحابندن بر کیمسه‌یه صوفیلر

بدنندن استماع ایدوب پدری لساندن خبرویردی وینه محدثین بیوردیلرکه امامین حضرتلری خاتمی صول اللرینه طاقدقلری دلالت ایدرکه رسول اکرم حضرتلرینی بو کیفیتده کورمشلر اوله یاخود ایشتمشلر بیهقی روایت ایتدیکه رسول اکرم حضرتلری وابوبکر وعمر وعلی وامامین صول اللرینه خاتم طاقندیلر بیهقینك بوروایتی دلالت ایدرکه رسول اکرم حضرتلری خاتمی اکثریا صاغ الینه بعضا صول اللرینه طاقمشلر مصنف امام ترمذی عندنده رسول اکرم حضرتلری خاتمی صاغ الینه طاقدقلرینه دلالت ایدن روایاتدن قوی اولدیغیچون بو بابده رسول اکرم حضرتلری خاتمی صاغ الینه طاقدیغنه دلیل اولان روایاتی بیان ایتدی اکثر علما رسول اکرم حضرتلری خاتمی صاغ الینه طاقدیغنه دلالت ایدن احادیث شریفه موجبی اوزره صاغ اله طاقمغی ترجیح ایتدیلر فقها خاتمی صاغ اله وصول اله طاقمق جائز اولدیغنه اتفاق ایتدیلر زیرا رسول اکرمك صول

ماينلنده متعارف اولان صورت اوزره خرقه كيدرديكى واصحابدن برينه كيدرمكيچون امر ايتديكى نه خبر صحيحده وارد اولمشدر ونه خبر حسنده ونه خبر ضعيفده وارد اولمشدر بو اسلوب اصلا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن مروى دكلدر هرنسنه كه بو خصوصده صريحا روايت اولنه باطلدر ديمشدر. وحضرت على حسن بصرى يه خرقه كيدردى ديدكلرى كذب وافترادر ائمۀ حديث حسنك على رضى الله عنهدن استماع ايتديكنى يازمامشلردر بوقنده قالديكه خرقه كيديره ديوبيوردى والحاصل حضرت حسن بصرى رحمة الله عليه على رضى الله عنهه يتشوب خرقه كيديكى ياخود بالذات اندن حديث اشتديكى ثابت دكلدر علماء حديثدن دمياطى وذهبى وعلاى ومغلطاى وعراقى وانباسى وحلبى رحهم الله تعالى جملهسى ابن حجر كبى سويلمشلردر مع هذا علمادن برجماعت اهل تصوفه تشبه ايچون خرقه كيديلر وكيدرديلر همان سوز بونده در كه حضرت على كرم الله وجهه حسن بصرى يه خرقه كيدردى ديدكلرى ثابت دكلدر . اما كميل بن زياد كه بلا خلاف حضرت على ايله مصاحبت ايتمشدر اكا متصل صحبتله برقوم خرقه كيدكلرى وارد اولمشدر حاصلى خرقه پوشلرك بوبابده سلسلهلرى كميل بن زياده منتهى اولور رحمة الله عليه. وبعض طرق اخبارده اويس القرانى رحمة الله عليه حضرتلرينه متصل اولور ديو وارد اولمشدر اويس عمر بن خطاب وعلى بن ابى طالب رضى الله عنهما ايله جمع اولمشلردر بومقرردر بو صحبتده كيمسهنك طعنى يوقدر ومشايخ كباردن چوق كيمسه مجرد صحبتله اكتفا ايدوب خرقهيه ملتفت اولمامشلردر شاذلى كبى وشيخ ابى اسحق ابراهيم بتولى كبى . اما شيخ يوسف عجمى رحمة الله عليه مريده هم تلقين ذكر ايلر ايدى هم عهد آلور ايدى هم خرقه كيديروب اوچنى جمع ايدر ايدى بوخصوصده كنديىنك ريحان القلوب آدلو بررسالهسى واردر شيخ قطب الدين قسطلانينك دخى ارتقاء الرتبه فى اللباس والصحبة آدلو بررسالهسى واردر هدانا الله الى سواء السبيل

﴿ فصل ثالث ﴾

حضرت محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك غداسى ولباسى وسائر امور ضروريهسى بياننده در وبوفصلده درت نوع واردر.

﴿ نوع اول ﴾

فخر كائنات افنديمز حضرتلرينك اكل وشربى خصوصنده معيشتنى بيان ايلر. شويله معلوم اوله كه بوخصوص چوق علمه محتاج اولور بر اصل كبيردر زيرا مصالح دينيه ودنيويهيى جامعدر واثرى قلبه وقالبه متعلقدر واجراى سنت الله ايلكه بدنك قوامى آنكله در دنيا وآخرتك عمارتى بونكله در اكر غدا اولميه ايدى هيچ بونلر ميسر اولماز ايدى يالكز قالب حيوانات طبيعتى اوزره در آنكله دنيا عمارتنه استعانت اولنور وروح وقلب ملائكه طبيعتى اوزره در بونلر ايله آخرت عمارتنه استعانت اولنور واجتماعلرى ايله ايكى جهان عمارتنه صالح اولورلر. امام غزالى رحمة الله عليه ايدر

(حق)

اليـه طـاقد قلرى دخى روايت اولنـديغيچون اما افضـل اولان صـاغ اله طاقمقدر ديديلر

﴿ الحديث السابع ﴾

(حدثنـا عبدالله بن عبد الرحمن اخبرنا محمد بن عيسى هو ابن الطباع حدثنا عباد بن العوام عن سـعيد ابن ابى عروبة عن قتـادة عن انس بن مالك) مصنف بيورر بوحديث شريفى انسـدن درت واسطه ايله عبدالله خبر ويردى (ان النبى صلى الله تعالى عليه وسلم كان يتختم فى يمينـه) انس بن مالك بيورر تحقيق رسول اكرم حضرتلرى خاتمى صاغ الينه طاقر ايدى

﴿ الحديث الثامن ﴾

(حدثنا محمد بن عبيد المحاربى حدثنـا عبدالعزيز ابن ابى حازم عن موسى بن عقبـة عن نافع عن ابن عمر) مصنف بيورر بو حـديث شريفى حضرت ابن عمردن اوچ واسطه ايله محمد بن عبيد خبر ويردى (قال) ابن عمر بيوردى (اتخذ رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم خاتما من ذهب) رسـول اكرم حضرتلرى التوندن بر خاتم اتخاذ ايلدى (فكان يلبسه

حق تعالى حضرتلرينك لقاسنه وصول علمله وعمل ايله اولور بونلردن غيرى طريق
يوقدر وبونلردخى بدنك سلامتيله اولور وبدنك سلامتى اكل وشرب ايله اولور
طعام وشرابدن حاجت مقدارى تناول اولنميجه بدن سالم اولماز بونلردركه بعض
سلف صالحين اكل دينندر وآنك ايچوندركه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى
بومعنايه تنبيه ايدوب ﴿كلوا من الطيبات واعملوا صالحا﴾ ديو بيورمشدر ديدى
حاصلى اكل وشربدن غرض اعمال صالحه‌يه قوت تحصيل اولنجه انسان اولان
كيمسه‌يه لايق دكلدركه مجرد تلذذ مراد ايدينوب حيوانات كبى اكل وشربه
حريص اوله بلكه انسانيته مناسب اولان اولدركه مقدار حاجت نه ايسه آنكله
اكتفا ايده. ومعلوم اوله‌كه شبع مرتبه‌سى يعنى تمام طويمق بدعتدر قرن اولدن صكره
ظهور ايتمشدر. ائمهٔ حديثدن امام نسائى وابن ماجه روايت ايتمشلردر وحاكم تصحيح
ايتمشدركه مقدام بن معدى كرب رضى الله عنهما فخر كائنات عليه اكمل التحيات
افنديز حضرتلرندن روايت ايلمشدركه (ماملأ ابن آدم وعاء شرا من بطنه حسب
الآدمى لقيمات يقمن صلبه فان غلبت الآدمى نفسه فثلث للطعام وثلث للشراب وثلث للنفس)
ديو بيورمشلر حاصل معنى بودركه انسان كندى قارنندن براماز برقاب طولدرمامشدر
آدم اوغلانه برقاچ لقمه‌جقلركه بلنى طوغرلده يعنى قوام بدنه باعث اولان كفايت ايلر
اكر نفسى انسانه غالب اولور ايسه يعنى كندوبى يكه ميوب حرص واشتها آرتق اولورسه
اوچ بخشك بربخشى طعام ايچون بربخشى شراب ايچون بربخشى نفس ايچون اولمق كرك
ديمك اولور. وبالجمله بو حديث شريفدن مراد تمام قارنى طويورنجه طعام يه‌مه‌يه
ديمك ايديكى ظاهردر. امام قرطبى رحمة الله عليه اكر بقراط حكيم بو تقسيمى ايشتمش اوله
ايدى بو حكمتدن تعجب ايلر ايدى ديمشدر واوچ نسنه‌يى تخصيص بالذكر بيورديغنك
اصلى بودركه حيوانك اسباب حياتى انلردر وانلردن غيرى نسنه قارنه
كيرمز ديمشلردر ودخى آز يمك خصوصنده وارد اولان حديث صحيحدركه (المؤمن
يأكل فى معا واحد والكافر يأكل فى سبعة امعاء) بيورلمشدر. محصل معنى مؤمنك
شانندن اولان بودركه آز يه برباغرساغى طولنجه اكل ايتديكيله اكتفا ايليه
وكافرك شانندن اولان بودركه چوق يه يدى باغرساغى طولمينجه طويميه زيرا مؤمن
بونى بيلوركه اكل وشروب حق تعالى طاعتنه قوام بدن حاصل اولمق ايچوندر
بومرتبه‌دن زياده‌سنك حسابندن دخى خوف ايلر آنك ايچون مقدار حاجتله اكتفا
ايلر وكافر بوملاحظه‌لرى ايتمز همان صغر كبى قارنى طوبطولو اولنجه يه ديمكدر.
حديث شريفده واقع اولان عددلر مراد دكلدر همان معنى مؤمن اولانك شانندندركه
آز طعامله قناعت ايده وكافرك شانندندركه تا امتلا اولنجه‌يه قدر يه ديمكدر. واهل
تشريح قتنده انسانك باغرساغى يدى عدددر. بريسى معده‌در. آندنصكره معده‌يه متصل
اوچ اينجه باغرساق واردركه. بريسنه بواب ديرلر بريسنه دخى صائم ديرلر. وبرينه
دخى رقيق ديرلر وبونلردن صكره اوچ يوغون باغرساق دخى واردركه برينه

فى يمينه) اول آلتون خاتمى
صاغ الينه رسول اكرم
طاقدى (فاتخذ الناس
خواتيم من ذهب) پس
اصحاب كرام التوندن خاتم
اتخاذ ايتديلر رسول اكرمه
متابعت ايچون اول وقتده
التوندن خاتم رجاله حرام
دكل ايدى صكره وحى نازل
اولدى رجاله التوندن خاتم
حرام اولدى (فطرحه
رسول صلى الله تعالى عليه
وسلم) پس وحى نازل
اولديغى كبى رسول اكرم
حضرتلرى اول آلتون
خاتمى پرماغندن چقاردى
(و قال) دخى سعادتله
بيورديكه (لاالبسه ابدا)
بن بو آلتون خاتمى ابدا طاقم
(فطرح الناس خواتيمهم)
پس اصحاب كرام رسول
اكرمك التون خاتمى
پرمغندن چقاروب ابدى
طاقم بيورديغنى ايشتدكلرى
كبى پرمقلرندن التون
خاتملرى چقارديلر معلوم
اوله كه التون خاتم اركك
كوچك چوجقلره دخى
حرامدر اما نسايه حلالدر
امام اعظمدن روايت
ايتديلركه خاتمده اعتبار
حلقه‌يه‌در خاتم اوزرينه
التوندن مسمار واوزرينه

اعور. وبرینه‌قولون. وبرینه‌مستقیم دیرلرکه بونك نهایتی‌مخرج‌فضلاتدر وبوحدیث شریفدن هرمؤمن وکافر حقنـده اطراد اولمق لازم دکلدر آز اولورکه بر مؤمن بولنورچوق یمك یر یاعادت‌حسیله یابرعارض سببله بویله‌اولور وبرکافربولنورکه آز یمك یر یامزاجنی صاقندیغی ایچون یاخود رهبانلر اسلوبی اوزره ریاضت‌ایتدیکی ایچون همان مقصود بیان اولنان اوزره‌در مؤمن قناعته مائل اولور وکافر حریص اولور دیمکدر دیدیلر امابعضیلر ایتدیلر بوندن مراد مؤمن یمکه وایچمکه باشلادیغی زمانده «بسم الله»دیوب ابتدا ایلر آنك ایچون شیطان شریك اولمایوب آز طعام کفایت ایلر وکافر بویله دکلدر دیمك اولور دیدیلر وبعضیلر. دخی‌حدیث شریفده واقع اولان مؤمندن مراد شول مؤمندرکه ایمانی کامل اوله‌زیرا حسن اسلام وکمال ایمان اوزره اولان مؤمنك فکری کندی موتنه وآخرتنه مشغول اولور شدت خوفندن وکثرت فکرندن تمام اشتهاسله یمز نتکیم ابی‌امامه رضی‌الله عنه حدیثنده وارد اولمشدرکه (من کثر تفکره قل مطعمه ومن‌قل تفکره کثر مطعمه وقسی‌قلبه) بیورلمشدر. معناسی برکشینك که تفکری چوق اوله‌یمه‌سی آز اولور وبرکشینك‌که تفکری آز اوله یمه‌سی چوق اولور وقلبی قساوتلو اولور دیمکدر بیور مشلردرکه حکمت کیرمز شول قورساغه‌که طعامله طولمش اوله برکشـینك‌که طعامی آز اوله شربی دخی آز اولور وشربی‌آز اولان کیمسه‌نك اویقوسی آزاولور واویقوسی آز اولانك برکت عمری‌ظاهر اولور بوتقدیر اوزره چوق یمك چوق اویومغی اقتضا ایدروچوق اویویان کیمسه‌نك برکت‌عمری ضایع‌اولوربرکیمسه‌که طویمق‌مرتبه‌سندن بروسیله اکتفا ایلیه آنك بدنی غداسی خوب قبول‌ایدر ونفسنك وقلبنك حاللری صالح‌اولور وامتلا اولنجه اکل ایده‌نك‌حالی بونك‌خلافی اوزره اولور. امام‌طبرانی روایتنده ابن‌عباس رضی‌الله عنهما رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن روایت‌ایتمشدرکه (ان‌اهل‌الشبع‌فی‌الدنیاهم اهل‌الجوع‌غدافی‌الآخرة) دیوبیورمشدر یعنی تحقیقا دنیاده طوقلق اهلی اولنلردر یارین قیامت کوننده آجلق اهلی اوله‌جق انلردر دیمك اولور . وسلمان وابی جحیفه رضی‌الله عنهمـا روایتلرنده (ان اکثر الناس شبعافی‌الدنیا اطولهم جوعافی‌الآخرة) بیورلمشدر. یعنی‌تحقیقا آدم‌اوغلنلرینك دنیاده طوقلغی چوق اولنلرك آخرتده آجلغی اوزون اوله‌جقلردر دیمك اولور وحضرت‌عائشه‌رضی‌الله عنهابیورمشدرکه (لم یمتلئ جوف النبی‌صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم شبعاقط وانه‌کان فی‌اهله لایسألهم طعاما ولایشتهیه ان‌اطعموه‌اکل وماطعموه‌قبل وماسقوه‌شرب)یعنی‌فخر کائنات حضرتلرینك‌اصلاطوقلق‌جهتندن‌درونی طولمامشدر واهلی اراسنده حالی بوایدیکه انلردن طعام استمزلردی وطعام آرزو ایتمزدی یعنی طعام کتورك ییه‌لم یاخود کوکلمز فلان طعامی ایستر آنی کتورك‌دیمك واقع‌اولمازدی اکرطعام کتوررلرایسه اکل‌ایدردی.وهرنه‌طعام ویرسه‌لر وهرنه‌شربت ویرسه‌لر رد ایتمزدی قبـول ایدردی دیمك اولور وذکر اولنان شبع یعنی طوقلق شـول

(شعبدرکه)

نقش ایتمك جائزدر دیدی محـاربه‌ده التونلی شمشـیر وسـپر وقوشـق جائزدر جنکدن‌فارغ اولدقده‌اشیاء مذکـوره‌یی چقـارمق لازمدر معلوم اوله که بر کمسـه‌نك بورنی دوشـسه التوندن بورون اتخاذاتمك جائزدر کـذلك دندان ویرمقلرك اوجی دوشسـه التوندن‌اتخاذاتمك‌جائزدر کموشدن دخی اتخاذ اتمك جائزدر لکن تمـاما پرمغی یاخود الی‌دوشسه التوندن وکموشدن اتخاذاتمك جائز دکلدر اما مصحف شریفی التون ایله تزیین اتمکـده درت وجـه واردر اصح وجوه اکثرعلماء عندندن اکرمصحف امرأه‌نك ایسه جائزدر رجلك‌ایسه جائز دکلدروجه‌ثانی‌مطلقاحرام اولمقدر وجه ثالث مطلقا حلال اولمقدر وجه رابع نفس مصحفی التون وکموش ایله‌تزیین‌حلالدر ومنفصل اولان غلافی تزیین حرامـدر دیدیلر اما بو دردنجی‌وجه‌زیاده‌ضعیفدر وسائر کتبی التون وکموش ایله تزیین مطلقا حرامدر دیدیدیلر اما کعبۀ مکرمه‌یی وسـائر مسـاجدی‌التون

شبعدرکه معده‌یه طوقلق وثقلت‌ویروب عبادته مانع اوله‌اویقو وکسل کتوره‌مکروه
اولان بودر حتی بونك کراهتی حرام مرتبه‌سنه منتهی اولور اقتضا ایتدیکی فساده
کوره دیمشلردر مثلا نمازك ترکنه باعث‌اولسه‌حرامغی اکا کوره اولور‌یوقسه مراد
بودکلدرکه‌معتاداوزره فی‌الجمله‌طویعق مکروه‌اوله‌بلکه بومرتبه واجبدر جان‌کتورن
بونسز اوله‌ماز هربارکه پیغمبریمز علیه‌الصلاة‌والسلام حضرتلری طویتجه یمزدی
دیسه‌لر مقدار کفایه‌دن فضله یمز ایدی دیمکدر وطویتجه‌یه قدر یدی
دیدکلری زمانده مقدار کفایه یدی دیمکدر نتکیم صحیح مسلمده برحدیث وارد
اولمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ابو بکر وعمر رضی‌الله
عنهما ایله آجلقدن‌چیقدیلر برانصارینك اوینه واردیلر اولدخی برقیون‌بوغازلدی
وقتاکیم طویدیلر دیو تعبیر اولنمشدر مراد مقدار کفایه اکل ایتدیلر دیمکدر .
امام نووی رحمة‌الله علیه بوحدیث شریفده شبع جائز ایدیکنه دلالت واردر .
وکراهتی خصوصنده وارد اولان مداومتنه‌محمولدر دیمشدر . وشیخین روایتلرنده
ابو هریره رضی‌الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه آل محمد صلی‌الله علیه وسلم
اوچکون بری بری آردنجه طعامدن طویعامشلردر تا رسول‌الله حضرتلری قبض
اولنجه دیمشدر . وامام ترمذی ابن عباس رضی‌الله عنهما حضرتلرندن روایت
ایلمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بری بری آردنجه اوچ
کیجه کچردیکه اهلی اقشام یمکی بولمیوب آچ یاترلردی واکثرلری آرپه اتمکندن
غیری دکلدی دیو بیورمشدر . ابن سعد رحمة‌الله علیه عمران بن زید مدنیدن
روایت ایتمشدرکه ایتدی برکون بابام زید ایله حضرت عایشه‌نك اوینه واردق
حضرت عایشه رضی‌الله عنها رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حقنده
(خرج من‌الدنیا ولم یملأ بطنه فی یوم من طعامین کان اذا شبع من‌التمر لم یشبع
من‌الشعیر واذا شبع من‌الشعیر لم یشبع من‌التمر) دیو بیوردی . یعنی دنیادن
شول حالده چیقدی‌کتدی‌که برکون ایکی‌طعامدن مبارك قارنتی‌طویورمدی خرمادن
طویدیغی زمانده آرپه‌دن طویمزدی آرپه‌دن طویدیغی زمانده خرمادن طویمزدی
دیمك اولور . ودمیاطی رحمة‌الله علیه نقلنده ینه حضرت عایشه رضی‌الله عنها
حضرتلری بیورمشدرکه فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دنیا
متاعلرندن اوچ نسنه‌یی بکنوردی. بریسی طیب‌یعنی کوزل رایحه‌لی‌نسنه‌لر. وبریسی
نسا یعنی خاتونلر.وبریسی طعام ایکیسنه یتشدی برینه یتشمدی نسا ایله طیبی بولدی
طعامی بولمدی دیمشدر . وبوندن مراد بو دکلدرکه حریص اوله دخی بولامیه
بلکه مقصود بودرکه ایللرکبی طعامله تنعمه حریص دکلدی برمقدار جزئی قوتله
قناعت‌ایلردی دیمکدر . وامام ترمذی‌شمائلنده‌نعمان بن بشیردن روایت ایلمشدرکه
والله بن سزك پیغمبریکزی شول حالده کوردمکه مبارك قارنتی طویوره‌جق دقل
بولامزدی دیمشدر . ودقل دیدکلری برنوع آلچق‌خرمادر . والحاصل بومقوله

وکموش ایله تزیین ایتمك
والتوندن وکموشدن‌قندیللر
آصمقده ایکی وجه واردر
دیدیلر‌اصحی حرامدروجه
ثانی جوازدر دیدیلر وکعبهٔ
مکرمه‌یی دیبا ایله سترك
جوازی‌وجه ثانیدن
مأخوذدر دیدیلر لکن‌فقیر
دیرمکه مکهٔ مکرمه شرفه
الله‌تعالی‌قدرا‌نعقدار عندالله
قدری بوجه اولدیغی
حضرت فخر عالم صلی‌الله
تعالی‌علیه‌وسلم اول جانبه
سجده‌بیوردیغندن‌معلومدر
وسائر مساجد حقنده
«المساجدبیوت‌الله» شرفی
کافیدر لکن فی‌زماننا عوام
تعظیمده قصور ایتملری
ملاحظه‌سیله عوام ناسی
بوورطه‌دن حفظ ایچون
بیت شریفی وحجرهٔ معظمهٔ
حضرت فخر عالمی تزیین
لازم کورینور والله اعلم
بالصواب

﴿ باب ماجاء فی صفة‌سیف رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم ﴾

بو باب رسول اکرم حضرتلرینك سیف شریفنك‌وصفی حقنده‌وارد اولان احادیث شریفه بیاننده اولنیجیدر

الحدیث الاول

اخبار چوق وارد اولمشـدر . وعایشـهٔ صدیقه رضی‌الله تعالی عنهـا حضرتلری بیورمشدرکه بز آل محمد شویله ایدك‌که بر آی اکلنوردك اود یاقمزدق صو ایله خرمادن غیری‌نسنه یوق‌ایدی دیمشدر . وامام بخاری‌نقلنده بویله‌درکه حضرت عایشـه رضی‌الله عنها همشـیره‌سی اوغلی عروه‌یه ایتـدی یا ابن اختی بز هلال کورردك آندن صکره ینه هلال کورردك آندن صکره ینـه هلال کورردك ایکی آیده اوچ هلال کورردك رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك‌اولرنده اود یاقمز ایدی عروه ایتـدی یا خاله یا نه ایله کچنوردیکز عایشـه رضی‌الله عنهـا حضرتلری خرما ایله صو ایله کچنوردك اما بوقدر وار ایدیکه رسول‌الله‌صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك انصار قومندن‌قوکشیلری وار ایدی‌آنلر طوارلرینك سودندن‌کوندررلردی پیغمبرعزعلیه‌الصلاة والسلام‌حضرتلری آنی بزه ایچیرردی دیو بیوردی . وعتبة بن غزواندن مرویدرکه ایتدی بز رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسـلم حضرتلریله یدی کشی ایدك سمر دیدکلری اغاجك یپراغنـدن غیری طعاممز یوق ایدی حتی آغز یزك ایکی جانبی یاره اولمشیدی دیدی . امام مسلم وبیهقی رحمةالله علیهما روایتلرنده وارد اولمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسـلم حضرتلری وفات ایدوب کتدی عمرنده بر کـونده ایکی کره اتمکله زیت یاغندن طویعق واقع اولمدی دیمشلردر . امام بخاری نقلنده انس بن مالك رضی‌الله عنهدن مرویدرکه ایتدی بن بیلمزمکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حق تعالی حضرتلرینه اولاشنجه الهٔنعش‌اوندن یومشق کرده کورمش اوله یاخود سمیط قیون کورمش اوله‌دیدی. وسمیط اکا دیرلرکه غایت کنج قیونی وقوزی‌یی بوغازلدقدن‌صکره اسی صو ایله هاشلیوب تویلرینی کیده‌ررلر دخی دریسیله پریان ایدرلر طائفهٔ عربده‌معتبر طعامدر. واهل بیت رسولده الك یوق ایدی اون الهمك بیلمزلر ایدی . امام بخاری روایتنده وارد اولمشدرکه ابی حازم سهله سؤال ایدوب سز پیغمبر علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك زماننده‌الهٔنعش‌اون کوردیکزمی دیدی سهل دخی والله کـورمدك دیدی یا آرپه اونی الهرمیدیکز دیدی یوق الهمزدك اما اوفلردك دیدی . یعنی اوزرینـه کلن قابنی وکپکنی اوفلك واقع اولوردی الهمك اولمزدی دیدی . ینه بر روایتده بویله‌درکه رسـول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسـلم حضرتلرینك زماننده سزك الهککز وارمی ایدی دیو سؤال ایتدی سهل رضی‌الله عنه حضرتلری ایتدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نبوتله مبعوث اولالیدن تا قبض اولنجه الهك کـورمدی دیدی . ابن حجر رحمةالله علیـه ایدر سهلك بو جوابندن بن شویله ظن ایدرمکه نبوتدن مقدم کوردیکندن احتراز اوله زیرا فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قبل‌النبوه تجارت طریقیله شـام دیارنه سفر ایدردی واول دیار روم طائفه‌سنك النده ایدی انلرده بومقوله اسباب تنعم چوق اولور شبهه یوقدرکه اولزمانده انلرك اولرنده کورمك واقع اولمشدر .

(بخاری)

(حدثنا محمد بن بشار اخبرنا وهب ابن جریر اخبرنا ابی عن قتادة عن انس) مصنف بیورر بو حـدیث شریفی حضرت انس دن اوچ واسطه‌ایله محمد بن بشار خبر ویردی (قال) انس بیوردی (کانت قبیعة سیف رسول الله صلی‌الله تعـالی علیه وسلم من فضة) رسول اکرمك قلجنك بالچقی کوشدن‌ایدی قبیعة ترکیده بالچق دیمکدر معلوم اوله‌که قلجی وسائر الات‌حربی کوش‌ایله تزیین ایتمك جائز اولدیغنـه بو حـدیثـده دلالت واردر دیدیلر امااالتون ایله تزیین مباح دکلدر حنفی دیدیکه قوشـق دخی بو قبیلدندر اما کم وسرجك تحلیه‌سنده اختلاف‌ایتدیلر بعضیلر مباح دیدیلر و بعضـیلر زینت دابه‌در دیوحرامدر دیدیلر کذلك خنجری وقلمـدانی فضهٔ قلیله ایله تزیینـده اختلاف ایتدیلر میرك شاه بیـورر که رسـول اکرم حضرتلرینك سیفنك فقط بالچقی کموش اولدیغنـه‌بو حدیث‌شریفی دلالت‌ایتدی لکن ابن سعد روایت ایتـدیکه رسـو ل اکرم حضـر تلر ینـك سیف

بخاری ومسلم رحمةالله علیهما روایتلرنده حضرت عایشه رضی الله عنها حضرتلرندن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری وفات ایتدیکی زمانده بنه جك قسمندن برمقدار آرپه دن غیری نسنه قالمدی چوق زمان بن اول آرپه دن اکل ایتدم آخر اولچدم اندنصکره دوکندی دیمشدر . وینه شیخین روایتلرنده حضرت عایشه رضی الله عنها بیورمشدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری وفات ایتدیکی زمانده مبارك جبه سی بریهودیده اتوز شنك آرپه یه رهن ایدی دیمشدر . امام مسلم وغیریلرك نقلنده ابوهریره رضی الله عنه روایت ایتمشدر که برکون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طشره چیقدی ابوبکر ایله عمر رضی الله عنهما حضرتلرینه راست کلدی سؤال ایدوب بوزمانده اولریکزدن چیقمغه نه باعث اولدی دیدی ایتدیلر یارسول الله آجلق باعث اولدی فخر عالم حضرتلری دخی یمین ایدوب بنیده سزی چیقاردن نسنه چیقاردی اورادن برانصارینك اوینه کلدیلر مکر انصاری دخی اونده دکل ایدی خاتونی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کورنجه مرحبا واهلا دیدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری فلان قنده در دیو خاتونه اربنی صوردی اولدخی طاتلو صو کتورمکه کتدی دیدی بوحالده ایکن همان انصاری دخی چیقه کلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ویولداشلرینه نظر ایدوب الله تعالی حضرتلرینه حمد ایلدی بوکون بندن اکرم قونقلو برکیمسه یوقدر دیدی اندن کتدی برصالقم خرما کتوردی اوزرنده تمر ورطب وبسر وارایدی اندن بیورك دیو تکلیف ایدوب کندی قیون بوغازلمغیچون الینه بچاق آلدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کورنجه صقین صاغیلور قیون بوغازلمه دیو بیوردی اندن انصاری قیونلرندن برقیون بوغازلدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قیوندن وخرمادن یدیلر وایچدیلر وقتاکیم طویدیلر وقاندیلر حضرت ابوبکر ایله حضرت عمره ایتدی (والذی نفسی بیده لتسئلن عن هذ النعیم یوم القیامة اخرجکم من بیوتکم الجوع ثم لم ترجعوا حتی اصابکم هذا النعیم) دیو بیوردی. معناسی اول الله تعالی حقیچون نکه بنم نفسم آنك یدقدرتنده در سز قیامت کوننده بونعمتدن مسئول اولسکز کرکدر اولریکزدن سزی آجلق چیقاردی اندنصکره اولریکزه رجوع ایتمدیکز حتی بونعمت سزه یتشدی دیمکدر وحدیث شریفده مذکور اولان سؤالدن مراد سؤال تشریف وانعامدر مثلا ای قوللرم بیلورمیسکز دنیاده فلان یرده بغایت آجقمشدیکز سزه شواصل نعمت میسر ایلدم دیو بیوره وفخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یارنلرینه بوتنبیهدن مراد شریفلری شکره قندرمق ایدی وبوروایتك بزه جمله فوائدندن بری بودرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری بزه عطا قیلدیغی انواع نعم که صحابهٔ کرام بلکه سید الانام علیه الصلاة والسلام حضرتلری دنیاده کورمك واقع اولمامشیدی هربرینك شکرینه سعی ایده رز برمقدار خرما ایله برمقدار ات ایچون بویله بیوریلنجه الوان اطعمهٔ نفیسه ایچون نیجه اولمق لایق ایدیکنی

شریفلرینك حائل طاقدقلری حلقه لری کموش ایدی و سیف شریفی اینجه ایدی وینه مرویدرکه سیف شریفك دیپلك دیدکلری محلی کموش ایدی والله تعالی اعلم

﴿ الحدیث الثانی ﴾

(حدثنا محمد بن بشار اخبرنا معاذ بن هشام حدثنا ابی عن قتادة عن سعید بن ابی الحسن) مصنف بیورر حسن بصری حضرتلرینك برادری اولان سعیددن اوچ واسطه ایله محمد بن بشار بزه خبرویردی (قال) سعید بیوردی (کانت قبیعة سیف رسول الله صلی الله علیه وسلم من فضة) رسول اکرم حضرتلرینك سیفنك بالچقی کموشدن ایدی

﴿ الحدیث الثالث ﴾

(حدثنا ابوجعفر محمد بن صدران البصری اخبرنا طالب بن حجیر عن هود وهو ابن عبدالله بن سعید عن جده وهو صحابی اسمه مزیدة) بوحدیث شریفی مزیدة بن مالکدن ایکی واسطه ایله ابوجعفر خبر ویردی (قال) مزیدة بن مالك دیدی (دخل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مکة یوم الفتح) رسول

ملاحظه قيله وز . وامام مسلم رحمةالله عليه نقلنده طلحة بن نافع جابر بن عبدالله دن اشيدوب روايت ايتمشدركه جابر رضى الله عنه ايتدى بركون رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اليمه يابشوب منزلنه ايلتدى اهل بيت رسول الله حضرتلرينه برپاره اتمك كتورديلر فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى هيچ بر قاتق ايده جك نسنه يوقمى يارسول الله سركه دن غيرى نسنه يوقدر ديديلر ايتدى (نعم الادام الخل) يعنى نه كوزل قاطقدر سركه ديدى جابر رضى الله عنه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن بوسوزى اشيدليدن برو سركه سومكدن خالى اولمدم ديدى طلحه رضى الله عنه دخى جابر رضى الله عنهدن بوقصه يى اشيدليدن بروسركه يه محبتدن خالى اولمدم ديدى . وابن ابى الدنيا نقلنده ابن بخير رضى الله عنه بيورمشدركه بركون رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه آجلق عارض اولدى اندن برطاشى آلدى مبارك قارننه قودى وبيورديكه (الارب نفس طاعمة ناعمة فى الدنيا جايعة عارية يوم القيامة الارب مكرم لنفسه وهولها مهين يوم القيامة الارب مهين لنفسه وهولها مكرم) يعنى آكاه اولك طعام ونعمتدن بهره مند چوق نفس واردركه اول قيامت كوننده آچ وچپلاقدر وآكاه اولك نفسه اكرام ايديجى چوق كيمسه واردركه اول اكا اهانت ايديجيدر وآكاه اولك چوق نفسنه اهانت ايديجى واردركه اول اكا اكرام ايديجيدر ديمك اولور والحاصل نيجه كيمسه لر واردر عيش وعشرت دنيايه شويله مشغوللردركه العياذ بالله آخرت جانبى خاطرلرينه كلمز اولمشدر اومقوله غافللر نعيم اخرويه دن بى نصيب اوله جقدر ونيجه لر واردر نفسلرينه كبر وعجبله اكرام ايده رز صانورلر اما خبرلرى يوقدر كه كندولرينه اهانت ايدرلر ونيجه لر واردركه نفسلرينى دنياده خور وذليل طوتارلر بيلميان انلرى نفسه اهانت صانورلر اما خبرلرى يوقكه اول عين اعزاز واكرامدر جمله نك نتيجه سى آخرتده ظهور ايتسه كركدر . ابو حاتم بن حبان رحمة الله عليه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مبارك قارننه حجر باغلديغى حينده وارد اولان احاديثى انكار ايتمشدر وانلرك اصلى يوقدر باطل حديثلردر ديمشدر وحديث وصالله تمسك ايدوب فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (لست كاحدكم انى اطعم واسقى) ديو بيورمشدر ديدى . بوقصه نك اصلى بودركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى صائم اولوردى اخشام صومن بوزميوب ينه ايرتسى دخى صائم اولوردى بوكا صوم وصال ديرلر صحابه كرامدن بعضيلر دخى بويله ايدنجه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى نهى بيوردى بن سزك بريكز كبى دكيلم بن اطعام واسقا اولنورم . يعنى حق جل وعلا جانبندن بكا يه جك وايچه جك ويريلور سز بنم كبى دكلسكز صائم اولديغكز كون اخشام اولدقده افطار ايدك ديو بيوردى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى الله تعالى حضرتلرى جانبندن تنعم اوزره اولنجه آجلقدن

(مبارك)

اكرم حضرتلرى مكه نك فتحى كونى مكه يه داخل اولدى (وعلى سيفه ذهب وفضة) رسول اكرم حضرتلرينك سيفنك اوزرينه التون وكموش اولديغى حالده يعنى رسول اكرمك قلجنده اولان كموش اوزرنده آلتون يالدز اورلمش ايدى ديمكدر (قال طالب) بوحديث شريفك راويسى اولان طالب ديدى (فسألته عن الفضة) بن شيخم اولان هوددن سؤال ايتدمكه اوزرينه التون يالدز اولان كموش رسول اكرم حضرتلرينك سيفنك نه طرفنده ايدى (فقال) شيخم هود بكا جواب ويروب ديديكه (كانت قبيعة السيف فضة) قلجك باشلغى كموش ايدى يعنى راوى ديمك استركه رسول اكرم حضرتلرينك فتح مكه كونى سيف شريفنده اولان التون يالدزلى كموش قلجك باشلغنده ايدى

الحديث الرابع

(حدثنا محمد بن شجاع البغدادى اخبرنا ابوعبيدة الحداد عن عثمان بن سعد عن ابن سيرين قال) ابن سيرين ديدى (صنعت سيفى على سيف سمرة) بن سيفمى

مبارك قارننه طاش باغلمق نيجه اولور بلكه اول روايت اولنان حديثلرده ذكر
اولنان حجر دكلدر حجزدر زاء معجمه ايله آنى بيليان حجر صانعشدر وزالله حجز
ديو ازارك اوجلرينه ديرلر ديدى اما ابو حاتك بوسوزلرينى بكنميوب معناى
مذكور ده وارد اولان احاديث شريفه‌ده صواب بودركه صحيحلردر وفخر عالم
حضرتلرينك طاش باغلنديغى ثواب اختيار ايتديكيچون اولمق واردر ديديلر بعض
علما عندنده دخى جائزدركه بعض عرب واهل مدينه قتنده عادت اوله آجقدقلرى
زمانده قارنلرينه طاش باغليه‌لر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى
دخى اصحابنه بيلدرمك مراد ايدينه كه كندى دخى انلرك ايتديكنى ايتمك جائز اوله
تواضع اظهار ايليه ديمشلردر اما بعض مشايخ رحمهم الله تعالى بو خصوصده
بيورمشلردركه طاش باغلنديغى آجلق ايچون دكل ايدى بلكه مبارك جسمى كمال لطافت
اوزره اولوب روحانيتى جانبى غالب اولديغيچون ايدى اكر طاش باغلنمسه روى زمينده
قرار ايده ميوب عالم علوى‌يه ميل ايدردى ديمشلردر وحقيقتنى الله تعالى بيلور
جائزدركه بزم عقلمزدن مخفى بعض سرى دخى اوله فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرينك ذكر اولنان اوزره آجلقلر چكديكنده بعض علما شبهه ايدوب
ديمشلردركه رسول اكرم ونبى محترم صل الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن لازم
كلورديكه بويله آجلق چكه حديث شريفده خود وارد اولمشدركه اوينه بر ييللق
لازم اولان قوت نه ايسه آلوردى وبودخى ثابت اولمشدركه بركره مال غنايمدن
بيك دوه‌يى اصحابندن درت كشى يه قسمت ايتمشدر وبودخى ثابت اولمشدركه
براعرابى‌يه بركره بيك قيون ويرلمك بيورمشدر ويرمشلردر مع هذا اصحابندن
ابوبكر وعمر وعثمان وطلحه وغيريلر رضوان الله تعالى عليهم اجمعين مالدار كشيلر
ايدى يولنه مالليرينى دكل جان وباشلرينى فدا ايدرلردى اندن هيچ نسنه‌مى دريغ
ايدرلردى ابوبكر وعمر وعثمان رضى الله عنهم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرينك اشارتيله صدقه‌يه وجهاده نهماللر خرج ايتدكلرى خود معلومدر
ابوبكر رضى الله عنه جميع مالنى الله يولنه صدقه ايتمشدر وعمر رضى الله عنه نصف
مالنى صدقه ايتمشدر وعثمان رضى الله عنه تبوك غزاسنده بيك دوه ويرمشدر پس
بوقدر منعم صحابه‌نك ايچنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى نيچون
ضرورت چكردى ديديلر * امام طبرى رحمه الله عليه بو شبهه‌نك جوابنده
بيورمشلردركه ذكر اولنان حالتلر هرزمانده واقع اولمازدى كاه ضرورت
چكرلردى كاه وسعته واصل اولورلردى بولمدقلرندن دكل ايدى كاه اولوردى
آجلغى اختيار ايدرلردى وكاه شبع وكثرت اكل كراهتندن ايدرلردى ديمشدر
بوجواب كوزل جوابدر اما بولمدقلرندن دكل ايدى ديمك مقدمه‌سنى منع ايدوب
بيورمشلردركه بلكه كاهى بولميوب مضايقه چكمك واقع اولوردى زيرا سابقا
ذكر اولنان احاديث شريفه‌دن صريحا بويله ايديكى فهم اولنور ابن حبان روايتنده

سمره‌نك سيفى مثالنده
اولمقلغىكى قلنجى يه امر
ايدوب ياپدردم سبب بو
ايديكه (و زعم سمرة انه
صنع سيفه على سيف رسول
الله صلى الله تعالى عليه وسلم)
سمره ديدى بن سيفمى
رسول اكرم حضرتلرينك
سيفى مثالنده ياپدردم ابن
سيرين سيفى سمره‌نك سيفى
كبى ياپدر ديمكى رسول
اكرمك سيفنه مشابه
اولديغنى بيان ايتدكدنصكره
رسول اكرمك سيفنك
تعريفنه شروع ايدوب
ديركه (وكان حنفيا)
رسول اكرمك سيف بنى
حنيف قبيله‌سنده ياپلان
سيف اسلوبنده ايدى قبيلهٔ
معهوده‌ده غايت مستحسن
سيف ياپرلر ايدى حتى
بعضيلر ديديلركه رسول
اكرم حضرتلرينه بوسيف
بنى حنيفه قبيله‌سندن كلمش
ايدى (حدثنا عقبة بن مكرم
البصرى قال حدثنا محمد بن
بكير عن عثمان بن سعد بهذا
الاسناد نحوه) مصنف امام
ترمذى رضى الله عنه
حضرتلرى ابن سيرين
حديثنى نقل ايتدكدنصكره
بيورورلركه عقبه‌دن دخى
شومذكور اولان سندايله
ابن سيريندن روايت

حضرت عايشه رضى الله عنها حضرتلرندن مرويدركه بزطوبنجه خرمابر ايديكمزى سزه سويليان يالان سويلر اما قريظه فتح اولندقدنصكره برمقدار خرمادن وياغلو طوزلو نسنه‌دن بولدق ديمشدر بونقلدن ظاهردركه قريظه فتحنه كلنجه مضايقه چكرلر اعش فى الحقيقه سوز بودركه كاهى وسعت تامه حاصل اولوردى اكر تحفه وهدايادن واكر غنايمدن نيجه يوك ماللر كتوررلردى اما يانلرنده دنيانك قدرى اولمامغين بذل ايدرلردى شويله‌كه برحبه قالمازدى ونيجه كون اولوردى حكمة الله مقتضاسنجه نسنه كلمزدى مضايقه چكيلوردى . ابن حجر رحمة الله عليه دخى ايدر حق بودركه اهل اسلامك اكثرى قبل الهجرة مكة شهرنده ايكن مضايقه‌اوزره ايديلرمدينه‌يه هجرت ايتدكلرندنصكره دخى اكثرى بويله ايدى اندن انصار طائفه‌سى بونلره منايح ومنازل ويروب كوزتديلر يعنى اولر ومسكنلر ويرديلر وصاغلور طوارلرندن بعض طوار ويرديلركه سودلريله چكنه‌لر اماطوارلرينه صاحبلرينك اوله صكره دنكه نضير فتح اولندى ودخى غيرى يرلر فتح اولندقده بونلره برمقدار غناحاصل اولدى اول منايحى صاحبلرينه كوندرديلر . امام ترمذى رحمه‌الله عليه نقلنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن بر حديث شريف روايت اولنمشدركه حاصل معنى هيچ بركيمسه قورقو چكمزايكن بن الله يولنده قورقو چكدم وهيچ بركيمسه اذا اولنمزايكن بن الله يولنده اذا اولندم والله بنم اوزريمه اوتوز كيجه كلمشدركه بركشى يييه‌جك طعام نه بنم وارايدى نه بلالك وار ايدى الا برمقدار نسنه‌كه بلالك قولتوغى آنى مستور ايده‌ديمكدر فهم اولنوركه آشكاره طعام كتورمكه قادر اولميوب قولتوغنده كزليه‌جك قدر اتمك ياخرما يابرغيرى نسنه كتوره ياخود مراد قلتدن كنايه اوله اليمزه كيرن قتى جزئى نسنه ايدى ديمك اوله وبومضايقه شول قريش طائفه‌سنك طغيانى زمانلرنده اولمق واردركه انواع اذا وجفايه بل باغلمشلر ايدى وبودخى مقرردركه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كندى حسن اختياريله بوحاللرى قبول ايدردى انجمز ايدى . امام ترمذى رحمةالله عليه نقلنده ابوامامه‌دن مرويدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بيورمشدر (عرض على ربى ليجعل لى بطحاء مكة ذهبا قلت لا يارب ولكن اشبع يوما واجوع يوما فاذا جعت تضرعت اليك وذكرتك واذا شبعت شكرتك وحمدتك) يعنى ربم بكا عرض ايلديكه بطحاء مكه‌يى بنم ايچون آلتون ايليه يعنى مكه‌نك دره‌سنى بكا آلتون ايله طولديرى ويره بن قبول ايتمدم يوق يارب بركون طوق اولايم بركون آچ اولايم بوتقديرجه آچ اولديغم زمانده سكا تضرع ايده‌يم وسنى ذكر ايده‌يم وطوق اولديغم زمانده سكا شكر ايده‌يم وحمد ايليه‌يم ديدم ديمكدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك بوتفصيلنه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى اعلمدر نه ديه‌جكن سويلمدن بيلوردى لكن مراد شريفى خطاب الله ايله لذتلنمك اولديغيچون تفصيل بيوردى . امام طبرانى رحمة الله عليه روايتنده ابن عباس رضى الله عنهما حضرتلرندن مرويدركه بركون فخر كائنات عليه افضل الصلوات افندمز حضرتلرى جبرائيل عليه السلام ايله صفا

اولندى امام قسطلانى مواهب لدنيه‌سنده بيورديكه رسول اكرم حضرتلرينك طقوزعدد سيفلرى وار ايدى اولكى سيفنك اسمى ما بور در رسول اكرمك اول مالك اولدقلرى سيف بودر هجرتده مدينه‌يه معا كتورديلر ايكنجى سيفنك اسمى عضبيدر رسول اكرم حضرتلرى بدر غزاسنه توجه بيوردقده سعد بن عباده هديه ايلمش ايدى اوچنجى سيفنك اسمى ذوالفقاردر رسول اكرم ذوالفقار نام سيفه بدر غزاسنده مالك اولديلر هيچ بوغزاده يانلرندن ايرمزلر ايدى دردنجى سيفنك اسمى قلعيدر قلع ديدكلرى موضعده مالك اولديلر بشنجى سيفنك اسمى حتفدر موت معناسنه‌در التنجى سيفنك اسمى مخذمدر قاطع معناسنه‌در يدنجى سيفنك اسمى رسوبدر اسفله كيدنجى معناسنه‌در سكزنجى سيفنك اسمى بتاردر طقوزنجى سيفنك اسمى قضيبدر قاطع معناسنه بعضيلر قضيب نام سيفه رسول اكرم پدر بزركوارى حضرت عبدالله بن عبد

(اوزرنده)

اوزرنده ایدیلر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم جبرائیل علیه السلامه ایتدی (والذی بعثك بالحق ماامسی لآل محمد سفة من دقیق ولا کف من سویق) معناسی اول الله حقیچون که سنی حقله کوندرمشدر آل محمدك اونده بر آوج اون وبر آوج سویق کیجه لمدی دیمکدر اندن ابن عباس رضی الله عنهما ایدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بو سوزی سویلدیکی کبی کوکدن برعظیم صوت اشتدیکه اول صوت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه قورقو ویردی جبرائیل علیه السلامه ایتدی حق تعالی حضرتلری قیامت قوپمغی امر ایتدیمی یوقسه دیدی جبرائیل علیه السلام ایتدی یوق یا محمد ولکن اسرافیله امر ایلدی اول سکا نزول ایتدی کلامکی اشتدیکی زمانده دیدی اندن اسرافیل علیه السلام کلدی ایتدی تحقیقا حق تعالی حضرتلری سنك سویلدیکك سوزی اشتدی وبنی خزائن ارضك مفتاحلریله سکا کوندردی وبیوردیکه سکا عرض ایلیه لم استر ایسك تهامه دیارینك طاغلرینی آلتون وکوش وزمرد ویاقوت ایلیوب یانکجه یورودم اکر دیلرسك نبی ملك اول دیلرسك نبی عبد اول دیدی جبرائیل علیه السلام تواضع ایله دیو اشارت ایلدی اندن فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اوچکره (بل نبیا عبدا) دیدی عبودیتی اختیار ایلدی مفخر موجودات علیه افضل التحیات حضرتلرینك همت عالیسنه نظر ایله که خزائن ارضك مفتاحلری کندویه عرض اولنه دخی قبول ایتمیه اکر آلسه دخی حق تعالی حضرتلرینك طاعتنه صرف ایده جك ایدی ولکن اموال دنیویه ملکنه داخل اولدیغنه رضا ویرمیوب محض عبودیتی اختیار ایلدی . امام حلیمی رحمة الله علیه شعب الایمان آدلو کتابنده ایدر سرور عالم علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك تعظیمندن بری بودرکه خلق ایچنده اسماء صفتدن اولان بعض نسنه اطلاق اولنمیه مثلا پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری فقیر ایدی دیمیه لر بو صفتی اطلاقدن قاچق رسول الله حضرتلرینی تعظیمدر بعض علما زهد اطلاقنی دخی انکار ایتمشدر زهد رغبتك خلافیدر مثلا فلان کیمسه زاهددر دیسه لر دنیایه رغبت ایلمز دیمکدر غیریلر حقنده بو سوز مدحدر اما فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك شان شریفنه کوره مدح دکلدر . نثر الدرر صاحبی حکایه ایلرکه محمد بن واسع ایتدیلر فلان کیمسه زاهددر ایتدی دنیانك قدری ندرکه حتی کیمسه رغبت ایتمیه دیدی یعنی کشینك رغبت ایتمدیکی بر کرچکدن نسنه کرکدرکه اکا عدم رغبتله مردلك ثابت اوله دنیا برفانی خرابه در یا بو اصل نسنه یه رغبت ایتمك احتمالی اول اصل کیمسه یه لایقمدرکه رغبت ایتمزدیمك مدح اوله دیمکدر ایمدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك شان شریفنی ملاحظه ایدن کیمسه بیلورکه دنیایه رغبت ایتمامك اکا نسبت هنرمیدر وانك خواص امتنه مدح اولمیان وصف کندویه مدح اولورمی ودخی اول ذات محترمه لایق اولمیان الفاظدن زیاده احتراز لازمدر ، قاضی عیاض رحمة الله علیه شفاسنده ذکر ایتمشدرکه برزمانده اهل مغربدن حاتم طلیطلی دیدکلری کیمسه که زعمنجه فقیه چنوردی برکون اثناء

المطلب رضی الله عنهمادن میراث طریقیله مالك اولدیلر دیدیلر

﴿ باب ماجاء فی صفة درع رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ﴾

دالك کسری ورانك سکونی بعده عین معجمه ایله درع زره دیمکدر بو باب رسول اکرم حضرتلری درعی نه کیفیتده کیدکلری حقنده وارد اولان حدیثلر بیانند در قسطلانی بیورر که رسول اکرم حضرتلرینك یدی عدد زرهلری وار ایدی اولکی ذات الفضولدر رسول اکرم بدر غزاسنه توجه بیورقده سعد بن عباده رضی الله عنه هدیه ایتمش ایدی ایکنجی ذات الوشاحدر اوچنجی ذات الحواشیدر بعضیلر بو ذات الحواشی نام زره شریف داود علیه السلامك جالوت ایله جنك وقتنده کیدیکی دردیدیلر دردنجی سعدیه در بشنجی فضه در التنجی تبرادر یدنجی خرنقدر

﴿ الحدیث الاول ﴾

(حدثنا ابو سعید عبد الله ابن سعید الاشج انبأنا یونس ابن بکیر عن محمد بن اسحق عن یحیی بن عباد بن عبد الله ابن الزبیر عن ابیه عن جده

مصاحبت ومناظره‌ده فخرعالم صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلریچون یتیم لفظنی اطلاق ایدوب زهدی قصدا دکل ایدی طیبات طعامه قادراولسه اکل‌ایدردی دیدیکیچون اندلس دیارینك علماسی قتلنه فتوی ویردیلر زیرا بومقوله کلام نقصی موهمدر اکرچه فی‌الحقیقة یتیم اکادیرلرکه باباسی وفات‌ایتمش اوله وبومعنی پادشاهلرده‌دخی بولندیغی مقرردر اماپادشاهمز یتیمدر دیمکده اولان قباحت وابدبسزلك نه‌مرتبه ایدیکی ظاهردر . شیخ بدرالدین زرکشی بعض فقهاء متأخریندن نقل ایتمشدرکه ایدردی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری اصلا مال جهتندن فقیردکلدی بلکه اغنی‌الناس بالله‌ایدی کندی نفسنه وعیالنه یته‌جك‌قدر دنیاسی ویرلمش ایدی دیو بیوردی ورسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینك (اللهم‌احینی مسکینا) دیو دعا ایتدیکنه بویله معنی ویردیلرکه مرادی استکانت قلب ایدی یعنی تواضع استردی یوقسه مسکنت دکلدیکه مهمنه کفایت ایده‌جك نسنه بولامق معناسی‌اوله دیو سویلردی وبوکا مخالف اعتقاد ایدنه قتی منکر ایدی هیچ سوزینی قبول ایتمزی. شیخ‌الاسلام ابن‌حجر رحمة‌الله‌علیه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرندن روایت اولنان (الفقر فخری وبه‌افتخر) حدیثی باطلدر موضوعدر دیوبیورمشدر وبالجمله فخرکائنات علیه‌افضل‌الصلوات افندمز حضرتلری جوعه رضااوزره‌ایدی آجلقده نیجه منافع مشاهده بیورمش ایدی‌واوائل‌نبوتده سائر انبیایه واقع اولان اوزره عادة‌الله حسبیله بعض مضایقه چکمك دخی واقع اولمش ایدی اماصکره‌لردن اسلام‌قوت وشوکت بولدقدنصکره هرریاضت‌که ایدرلردی کندی حسن اختیاریله اولوردی شویله که مقید وملتفت اوله‌لرایدی جمیع‌اسباب‌تنعمی تکمیل میسراولور ایدی اما اصلا مقید دکللردی کندولری برعالمده‌مستغرق ایدیلرکه یمك وایچمك کوزلرینه کورنمزدی حقیقت حال‌بودر والله‌اعلم واحکم . شویله معلوم اوله‌که غدا قسمندن نوع واحده مداومت ایتمك عادت کریمه‌لرندن دکلدی زیرا بویله ایتمك طبیعته ضررایلر بلکه مملکتی خلقی نه‌مقوله اطعمه‌نك اکلنه معتادلر ایسه مثلا اتدن واتمکدن وخرمادن وانواع یمشلردن تناول بیوررلردی حلواوعسل اکل‌ایتمشلردر وایکیسنی سورلردی . بخاری وترمذی رحمة‌الله علیهما بویلجه روایت ایتمشلردر حلوا دیو هرطاتلو طعامه دیرلر.اماخطابی رحمة‌الله‌علیه‌ایدر صنعت‌قارشمایجه‌حلوا دیمزلر . وابن‌سیده ایدر هر طعامدرکه طاتلو قاتلمش اوله وکاه اولورکه میوه‌یه‌ده حلوا دیرلر. وخطابی رحمة‌الله‌علیه ایدر حلواسودیکنك معناسی بودکلدرکه آنی چوق آرزو ایده ونفسی اکا چکنه بلکه حضور شریفنه کتوردکلری زمانده برخوشجه تناول بیوررلر دیکه اندن حظ ایتدکلری معلوم اولوردی . ثعالبی رحمة‌الله فقه اللغه آدلو کتابنده کتورمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حلواسی مجیع‌ایدی ومجیع دیو سودایله یوغرلمش‌خرمایه دیرلر . لیث بن ابی سالمدن مرویدرکه اسلامده اولا خبیص بشورن حضرت

عبدالله عن‌الزبیربن‌العوام) مصنف بیورر بوحدیث شریفی زبیر بن عوامدن درت واسطه ایله ابوسعید خبرویردی معلوم اوله که زبیر بن‌عوام عشرهٔ مبشره دندر ارض حبشه رسول اکرم حضرتلری امریله هجرت ایتمشدی بر مدتدنصکره‌ینه‌مکه‌یه‌هجرت ایدوب رسول اکرم حضورلرینه‌کلدکده‌رسول اکرم مدینه یه هجرت بیوروب زبیردخی‌مدینه‌یه هجرت‌ایلدی غزاده‌کفاره ابتداسل سیف‌ایدن بودر ودخی یوم فتحده صاحب رأیت ایدی زبیر بن‌العوام حضرتلری سکز یاشنده شرف صحبتله مشرف ولمشدر التمش درت‌یاشنه بالغ اولدقده اوتوز التی تاریخنده خرقوز نام شقی یدنده‌شهیداولدی‌رضی‌الله تعالی‌عنه مذکور زبیر بن العوام حضرتلرینك ولد مکرملری عبدالله بن زبیرحضرتلرینك‌والده‌سی اسماء بنت ابی‌بکردر خاله‌سی عائشه وعمه‌سی خدیجه رضی الله تعالی عنهن مهاجریندن‌مدینهٔ‌منوره‌ده قبا نام مکان شریفده اول تولد ایدن عبدالله بن زبیر

عثمان بن عفان ایدی رضی‌الله عنه بر زمانده کندویه دوه‌لرله اون وعسل کلمش ایدی خلط ایدوب فخر کائنات علیه اکمل‌التحیات حضرتلرینه کوندردی اکل ایتدیلر وبکندیلر خیثمه رضی‌الله عنه فضائل‌عثمانده روایت ایتمشدر دیو طبری ذکر ایلدی . وعبدالله بن سلامدن بویله روایت اولنمشدرکه بر زمانده قافله ایله حضرت عثمان رضی‌الله تعالی عنهك بر دوه‌سی بیله کلدی اوزرنده اون و یاغ وعسل وار ایدی رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردی فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برکتله دعا ایتدی اندن بیوردی بر تنجره کتوردیلر ایچنه یاغ وعسل واون قویدی حتی بشدی ایندردیلر فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (کلوا هذا شیٔ تسمیه فارس الخبیص) دیدی یعنی اکل ایدك بو بر نسنه درکه فارس طائفه‌سی بوکا خبیص دیرلر طبری ایدر بو نقلی تمام رحمةالله علیه فوائدنده وطبرانی مجمنده روایت ایتمشلردر بو تقدیرجه اجزاسی حضرت عثمان رضی‌الله عنه کتوروب عملی فخرکائنات علیه افضل‌الصلوات حضرتلری ایتمش اولور وقیون اتی دخی یمشلردر وبو اوچ غدا یعنی ات وحلوا وصافی عسل غدالرك افضلندر وبدنه وجکره وسائر اعضایه انفعندر بونلری یمکدن قاچز مکر شول کیمسه‌که برعلتی وآفتی اوله وات اهل جنت طعاملرینك سیدیدر . علی رضی‌الله عنه‌حضرتلرندن منقولدرکه (سید طعام‌الدنیا اللحم‌ثم الارز) بیورمشدر. یعنی دنیا طعامنك یکرکی اتدر اندنصکره برنجدر دیمکدر . زهریدن مرویدرکه ات یمك یتمش قوت زیاده ایلر دیمشدر ویتمشدن مراد همان کثرتدر چوق قوت آرتورر دیمك اولور. وینه حضرت علی رضی الله عنهدن مرویدرکه ات یمك لون بشره‌یی صافی ایلر وحسن خلق ویرر بر کیمسه قرق کیجه ات یمکنی ترك ایلسه خلقی یرامز اولور دیو بیورمشدر . ابو الشیخ وابن حبان نقلنده ابن سمعان روایتنده وارد اولمشدرکه ایدردی بزم علمامزدن اشتدم بیوررلردیکه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بغایت مقبول طعام ات ایدی‌قوت‌سامعه‌یی آرتورر ودنیا وآخرتده سید الطعامدر اکر ربمدن دیلیه ایدمکه آنی بکا هرکون اطعام ایده ایلییدی دیو بیورردی . امام شافعی رحمة الله علیه ات یمك عقلی زیاده ایلر دیو بیورمشدر ورسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قول اتی یمکی سوردی آنکیچون قول اتی پشروب زهرلدیلر دخی فخر عالم حضرتلرینه کتوردیلر بونی بریهودی عورتی ایتمش ایدی وقول اتی سودکلرینه متعلق احادیث شریفه‌دن بعض نسنه‌وارداولمشدرمقرردرکه‌قول اتی‌سوررلردی . ترمذی روایتنده حضرت عایشه‌رضی‌الله عنهادن مرویدرکه (وکان الذراع احب الیه وکان‌لایأکل اللحم الاغبا وکان یعجل الیها لانها اعجل نضجا) بیورمشدر. حاصل معنی قول اتی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه غیری یردن سوکلی ایدی وات یمزدی الاکون آشری یردی غبك معناسی کون آشری دیمکدر اما حسن قولنجه

حضرتلریندن منقولدرکه طائفهٔ یهود لعنهم الله دیدیلرکه بز محمدیلره سحر ایتدك بعدالیوم اولادلری اولمز وقتاکه حضرت اسماء بنت ابی‌بکر رضی‌الله عنهما حضرت عبدالله بن زبیر حضرتنی طوغردیغی استماع اولندقده اصحاب کرام رضوان‌الله تعالی علیهم اجمعین جمله‌سی تکبیر وحمد ایتدیلر یهودك کذبی اظهار اولندیغیچون حضرت اسماء اول ساعتده عبدالله بن زبیر حضرتنی رسول اکرم اکرم حضورلرینه کتوردی پس رسول اکرم برخرمایی مبارك اغزلرینه الوب اول خرما ایله عبدالله بن زبیرك اغزینی آچدیلر عبدالله بن زبیر یدی یاشنه بالغ اولدقده رسول اکرمه بیعت ایلدی حضرت فخر عالم دار بقایه تشریف ایتدکده عبدالله بن زبیر اون یاشنده ایدی عالم وزاهد وعابد ایدی مدینه‌ده صومه ابتدا ایدوب مکه‌ده افطار ایدر ایدی آلتمش درت تاریخنده مسلمین عبدالله بن زبیر حضرتنه بیعت ایدوب ممالك اسلامیه‌یه تابع اولوب امیرالمؤمنین اولدیلر ایدی لکن اهل شام بیعت ایتمدی

بعض محلده غبه هفته‌ده برکره معناسی ویرلمشدر وقول اتنه عجله ایتدیکی بو ایدیکه اول تیز بشر دیمکدر یعنی تیز پشن تیز هضم اولنور غداسی لطیفدر دیعك اولور وبیون اتی دخی سوردی . روایت اولنمشدرکه ضباعه بنت زبیر رضی الله عنها اونده برقیون بوغازلمش ایدی پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام آدم کوندروب اول قیوندن بر مقدارات ایستدی ضباعه ایتدی بیوندن غیری نسنه قالمدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بیون کوندرمکه حجاب ایدرم دیدی کلان کیمسه دوندی فخر عالم حضرتلرینه بویله خبر ویردی ینه ارسال ایدوب ویرسون بیون خیره اقربدر واذادن ابعددر دیو بیوردی اذادن مراد ایچنده اولان فضلاتیدر فی الحقیقة اکا بیوندن ایراق یربوقدر وبوظاهردرکه قیون اتنك اك اخفی بیون اتیدر وقول وبازو اتلریدر بونلر معده‌یه ثقلت ویرمزلر تیز هضم اولنورلر غداده بومقوله احواله رعایت اولنمق کرکدر وآرقه اتنه دخی میل شریفلری اولدیغی بو حدیث شریفدن فهم اولنورکه ترمذی نقلنده (اطیب اللحم لحم الظهر) دیو بیورلمشدر. اما بوکرکلری سومدیکی خصوصنده حافظ عراقی ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن برحدیث شریف نقل ایتمشدر ولکن اسنادنده فی الجملة ضعف واردر وسومدکلری بوله مجاورتی اولدیغیچون ایدی دیمشلردر وعادت کریمه‌لرندن ایدی ات یدکلرنده مبارك دیشلریله یاپشوب چکرلر ایدی کمکدن قوپاررلر ایدی یعنی کورمك سنتدر وبخاری حدیثنده بچاقله کسدکلری دخی وارداولمشدر اما صیروب یعك اولادر دیمشلر بومقوله واجب نسنه دکلدر اما سنته رعایت ایدن کیمسه بویلجه ایدر وبریان یعك دخی واقع اولمشدر . ام سلمه رضی الله عنهادن مرویدرکه برکره بریان اولمش برپهلویی نظر شریفلرینه کتوردی آندن اکل ایتدیلر دخی نمازه طوردیلر وتازه آبدست آلمدیلر امام ترمذی حدیث صحیحدر دیو بیورمشدر وآبدست آلمدقلری مذکور اولمغك اصلی بودرکه بریان بیوست اوزره طعامدر اکل ایتمه‌ده دیشلر قنامق احتمالی واردر آنکیچون بیورمشلردرکه بو مقوله نسنه‌ده مجرد احتمال ایله تجدید وضوء لازم کلزمادامکه یقین حاصل اولمیه آبدست صنمز دیمکدر وباصدرمه یعك دخی واقع اولمشدر سننده وارد اولمشدرکه برکیمسه قیون بوغازلیوب باصدرمه ایتدی مدینه‌ده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کوندردی وباصدرمه ایتمکی رسول الله حضرتلری بیورمش ایدی و بریان اولمش جکر دخی یمشلردر وطاوق اتی دخی یمشلردر . شیخین روایت ایتدیلر وینه شیخین روایتلرنده حمار وحشی اتی یعك دخی واقع اولمشدر ودخی سفرده وحضرده دوه اتی یمشلردر وینه شیخین روایتلرنده طوشان اتی یعك دخی واقع اولمشدر . وثرید یمکی زیاده سورلر ایدی دیو ابن عباس رضی الله تعالی عنهما روایت ایتمشدر وثرید بودیارده ترید دیدکلری بدرکه اتمکی کسوب ات صویله اصلدیرلر اما ابن عباس رضی الله تعالی عنهما حضرتلری نقلنده پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه

حجاج نام شقی لعنه الله لعنة واسعة یتمش اوچ تاریخنده اهل شام ایله خروج ایدوب حضرت عبدالله بن زبیر رضی الله تعالی عنهما حضرتی یتمش اوچ یاشنده پیر ایکن اول حجاج ملعون مکهٔ مکرمه‌یه صلب ایلدی معلوم اوله که عبدالله بن زبیر حضرتلرینك والده‌سی صدیق اکبرك کریمه‌سی اوله پدری عشرهٔ مبشره‌دن زبیر ابن عوام که رسول اکرم ایله باجناق اوله خالته‌سی صداقتی نص قاطع ایله ثابت اولان ام المؤمنین حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها اوله وعمته‌سی خدیجة الکبری رضی الله تعالی عنها وجده‌سی صفیه که رسول اکرم حضرتلرینك عمته‌سی اوله خصوصا مهاجریندن ابتدا مولد اوله ومبارك اغزینی رسول اکرم حضرتلرینك مبارك اغزی یاری ایله اچش اوله رسول اکرم حضرتلرندن بیعتی اوله علم وعرفانی وزهد وتقواسی جمله امت محمد علیه السلامك مسلمی اوله کندینه بیعت ایدوب طقوز سنه امیر المؤمنین اولوب بوحال ایله موصوف اولان ذات شریفك وعالی قدرك رضی

زياده سوكلى طعام ثريدخبز وثريد حيس ايدى ديمشدر يعنى اتمكدن ايتدكلرى
كبى حيس ديرلر بر طعام واردر آندن دخى ثريد ايدرلر ايمش. وثريدى ياغ ايله
يمك دخى واقع اولمشدر واتمكله زيت ياغى يمك دخى واقع اولمشدر. اما هريسه
خصوصنده حذيفه حضرتلرندن مروى اولان (ان جبرئيل اطعمنى الهريسة
ليشد بها ظهرى لقيام الليل) حديث صحيح دكلدر موضوعدر محمدبن حجاج اللخمى
ديدكلرى كيمسه وضع اتمشدر ديديلر. ودخى قباق يمشلردر وقباق آشن سورلرايدى
يدكلرى زمانده كاسه نك اطرافندن صيررلر ايدى. انس بن مالك رضى الله عنه
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اويله ايتديكى كوندنبرو قباغى
سورم ديو بيورمشدر . امام مسلم رحمة الله تعالى عليه بويلجه روايت اتمشدر .
امام نووى رحمة الله عليه ايدر بو روايتده دلالت واردركه قباغى سومك مستحب
اوله ودخى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك سوديكى هر نسنه يى
سومك مستحب اوله . آرپه اونيله پشمش پازى يى دخى يرلردى امام ترمذى حديث
حسن وغريب بيدر ديمشدر . وترمذى روايتنده وارد اولمشدركه بركره حضرت
حسن بن على وابن عباس وابن جعفر رضى الله تعالى عنهم سلمى خاتونه كلديلر بزه
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك سوديكى طعاملردن بريسن پيشور
ديديلر سلمى ايتدى اى بنم اوغلنجقلرم شمديكى زمانده سز آندن حظ اتمزسكز ديدى
انلر دخى حظ ايدرز همان سن پيشور ديديلر اندن سلمى رضى الله عنها طوردى
برمقدار آرپه آلوب دكرمنه قويدى چكدى اون ايلدى اندن برقاب اچنه قويوب
اوستنه برمقدار زيت ياغى دوكوب پيشوردى اوزرينه فلفل وبعض دخى اسى
اوتلر صاچوب اوكلرينه كتوردى ايشته رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرينك بكنديكى وكوزل كوزل يديكى طعام بودر ديدى ايكى جهان فخرينك
دنياده نه مقوله معيشته رضا ويرديكنى وشمديكى زمانده عيش وتنعم نه مرتبه يه
واردیغنى ملاحظه ايدوب حق جل وعلا حضرتلرينك نعمتنه شكرى اكا كوره ادا
اتمك كركدر معناسى همان لسانيله شكر ديمك دكلدر بلكه هركشى مرتبه سنجه
خدمتنده قائم ودائم اولوب وظائف عبوديتى لايق اولان وجه اوزره ادا
اتمكدر . ودخى خزيره ديدكلرى طعامى اكل اتمشلردر خزيره اولدركه اتى اوفاق
طوغرايوب پشديكى زمانده صوينه برمقدار اون چلقارلر اچنده ات اولميجه
عصيده ديرلر قتبى وجوهرى رحمهما الله تعالى بويله ديمشلردر. واقط يمك دخى
واقع اولمشدر يعنى ياغى آلنمش سودك پينرين يرلردى مكه ده ومدينه ده شرفهما الله
تعالى بو اصل پنير چوق اولور . امام مسلم نقلنده كباث يمك دخى واقع اولمشدركه
كباث ديو مسواك ايتدكلرى اغاجك يمشنه ديرلر ديمشلردر بعضيلر يپراغنه ديرلر ديمشلردر
اما اسماعيلى بو سوزى بكنمامشدر حقيقت بودركه ذكر اولنان اغاجك يمشيدر واغاجك آدى
اراك در ميوه سنه برير ديرلر كالن بولوب قرارديغى زمانده كباث ديرلر ديمشدر .

الله تعالى عنه و ار ضاه
حضرتلرينك او زرينه
خروج ايدوب دنيا طمعندن
الله تعالينك بيت شريفنه
بو پيرروشن ضميرى صلب
ايدن ملاعين د و زخ
انجاملرين حال وشانلرى
تفكر اولنه (قال) زبيربن
العوام بيوردى (كان على
رسول الله صلى الله عليه وسلم
يوم احد درعان) يوم احدده
رسول اكرم حضرتلرينك
اوزرنده ايكى زره وار ايدى
(فنهض الى الصخرة) پس
رسول اكرم حضرتلرى
مكانندن حركت بيوروب
بربيوك طاش اوزرينه
چقمغه توجه ايتدى تاكه
اصحاب رسول اكرمى
كوروب حياتنه مطلع
اولمغله يانته جمع اوله لر زيرا
اول كون شيطان كذب ايله
ندا ايدوب رسول اكرم
شهيد اولدى ديدى اصحابه
خلجان ويرمكيچون پس
شيطانى تكذيب واصحاب
كرامى شاد بيور مغيچون
رسول اكرم حضرتلرى
مكان عاليه صعود مراد
ايتديلر (فلم يستطع) پس
رسول اكرم حضرتلرى
اول صخره نك اوزرينه
چقمغه قادراولمدى وجود
شريفلرينه اصابت ايدن

ابن اثير نهايه سنده فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى جذبى سوردى دیمشدر وجذب جميك وذلك قحمه‌لريله خرما اغاجنك تا اوجنده بر پنـور يرى واردر اكا شحم النخل ديرلر اولدر . وروايت اولنوركه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى طعاملرك قاعدۂ علم طب اوزره طبيعتلرينه رعايت ايلردى قچـان برطعامك طبيعتنده كسر وتعديله محتاج حال اولسه ضديله اصلاح ايدردى يعنى براسى طبيعتلى طعام يسه مثلا خرما يسه انك حرارتنى قارپوز يمكله دفع ايدردى وضدين بولمديغى زمانده قتى حرارت ويرميه‌جك قدر يردى . ابو داود رحمة الله عليه تعالى نقلنده ابو امامه هشامدن شويله روايت اتمشدركه ايدردى رسـول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى تازه خرمايى قارپوز ايله اكل ايدردى وبيورردى‌كه خرمانك حرارتنى قارپوز ايله دفع ايده‌رز وقارپوزك برودتنى خرما ايله كسر ايده‌رز دير ايدى. بعض روايتنده قاوونله يردى ديمشلردر اگرچه قاوونده دخى حرارت واردر ولكن فى‌الجمله برودتى و آبدار لغيله ينـه خرمانك حرارتنى دفع ايدرايدى زيرا خرما قتى ياقيجيدر . حضرت عايشه رضى الله عنهادن مرويدر كه ايتدى انام بنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسـلم حضرتلرينه ويرمك اسـتديكى زمانده انام بنى سمزلتمك مراد ايدندى هرنه ايلدى ايسـه راست كلمدى آخر تازه خرما ايله قثا يدم‌اندن برخوش سمردم ديو بيوردى . وقثا خيارك برنوعيدركه اكا تركستانده شنخيار ديرلر ابن ماجه رحمة الله عليه حضرت عايشه‌دن بويله روايت ايتمشدر وترمذى دخى بويله روايت ايتمشـدر . امام ترمذى قثا ايله تمريدم دخى سمردم ديديكنى روايت‌ايتمشدر تمر خرمانك بودياره كلن قروسنه ديرلر.وقارپوزك فضائلى بابنده وارد اولان حديثلر صحيح دكلدر باطلدر ديمشلردر.وخرما ايله قيمق يمكى سورلردى بشر اوغللرى عبدالله وعطيه رضى الله عنهما ايتـدى بركون فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بزم اوه تشريف بيوردى اوكنه قيمق وخرما كتوردك بونلرى‌سوردى ديديلر وسودله خرمانك آدنى « اطيبين » قومشدى امام‌احمد بويله‌روايت‌ايتمشدر رحمةالله‌عليه.وعادت كريمه‌لرى بوايديكه اتمكى قاتق ايله يرلرايدى‌وقاتق اولمغه‌قابل‌نه كه‌بولنورايسه‌اكل‌ايدرلرايدى كاه‌ات‌ايله‌يبوب(هوسيد طعام الدنيا والآخرة) ديرلر ايدى وكاه قارپوز ايله وكاه خرما ايله يرلر ايدى . روايت اولنوركه بركره آرپه اتمكنك اوسـتنه بردانه خرمايى قودى دخى (هذه ادام هذه) ديدى. يعنى بوبونك قاتغيدر ديمكدر بويله بيـورديغنك وجهنده بعض علما بيورمشدركه آرپه‌نك طبيعتى‌بارد يابسدر وخرمانك قول صحيح اوزره خارطبدر پس آنى اكا قاتق ايتمك احسن تدبيردندر وكاهى اتمكله سركه يرلردى (نعم الادام الخل) ديرلر ايدى سركه‌يى مدحدن مراد اكل وشرب خصوصنده ميانه قلنمق كرك زياده اطعمۀ لذيذه‌يه ميل ورغبت ايتمامك كرك كشى سركه دخى بولورسه يمك كرك بونك امثالى طعاملره خور نظر ايتمامك كرك وشهواتنه رغبت

جراحتك ضعفنـدن زيرا اول كون جنكده كفار لعنة الله عليهم اجمعين طرفندن حضرت فخر عالم زخمدار اولمشلر ايدى جزاه الله خير الجزاء (فاقعد طلحة) پس رسـول اكرم حضرتلرى طلحه‌يى اوطورتدى (تحته) كندى آلتنـه يعنى رسـول اكرم صخره‌يه چقمق ايچون طلحه‌نك اوزرينـه مبـارك قدملريله باصدى (وصعد النبى صلى الله تعالى عليه وسلم) پس رسول اكرم طلحه‌نك ارقه سـنه باصـوب انك امداديله صخره‌يه چقـدى (حتى استوى على الصخرة) حتى رسـول اكرم اول صخره‌نك اوزرينه چقوب متمكن اولدى (قال) راوى حـديث زبير بن عـوام بيـوردى (فسمعت النبى صلى الله تعـالى عليه وسـلم) بن رسول اكرمدن ايشتدم (يقول) بيورورديلر (اوجب طلحة) طلحه كندى نفسيچون جنتى واجب قيلدى يعنى زبير بيـورر كه اول كون رسول اكرم طلحه‌يى جنت ايله تبشير بيوردى عشرۀ مبشره‌نك برى طلحـه‌در رضى الله عنه زيرا اول كون طلحه نفسنى رسـول اكرم اوغرينه فدا ايتدى واول

ایلمك دینی افساد ایلر وبدنی سقیم ایدر دیمکدر دیدیلر . امام نووی رحمة الله علیه
ایدر لایق بودر که رسول الله صلی علیه وسلم حضرتلرینك مراد شریفی سرکه نك نفسنی
مدح اولندیغنه جزم اولنه اول طعامده میانه قلنوب ترك شهوات ایتمك معناسی غیری
یرلردن معلوم اولمشدر دیدی . اما ابن قیم رحمة الله علیه مدحدن مراد شریفلری سائر
طعاملردن تفضیل ایتمك دکل ایدی بلکه مقتضای حال حاضر اوزره مدح ایدی وحدیث
شریفك سببی بو ایدیکه بر کون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اهلنه کلدی
دخی نظر شریفنه ایتمك کتوردیلر ایتدی هیچ قاتق قسمندن نسنه یوقمی سرکه دن غیری
نسنه یوق دیو جواب ویردیلر اولوقت (نعم الادام الخل) دیو بیوردی مقصود ایتمکی
قاتقله اکل ایتمك حفظ صحت اسبابندندر یالکز برینی اکل بونك خلافیدر دیمك اولور
دیو بیوردیلر ولسان عربده قاتقه ادام دیرلر آنکیچونکه ایتمکی اصلاح ایدر وحفظ
صحته ملایم ایلر وبو حدیثده سرکه یی سوددن یاخود بالدن یاحمدن تفضیل یوقدر
اکر انلردن بریسی اوله ایدی مدحه اولی اولور ایدی همان بویله بیوردیغی کتورن
کیمسه نك خاطرینه رعایت ایدوب کتوردیکنی خوش کورمك ایدی دیمشدر .
ودخی عادت کریمه سی بو ایدیکه شهرك میوه لری کلدیکی زمانده پرهیز ایتمز ایدی
قنغیسی کلسه تناول بیورر ایدی وبویله ایتمك اسباب صحتك اکبرندندر زیرا حق
سبحانه وتعالی حضرتلری کندی حکمتیله هر دیارده وقتیله اهلنه نافع اوله جق
میوه یی خلق ایتمشدر آندن تناول ایتمك صحت وعافیت اسبابندندر چوق دوالردن
مزاجی مستغنی ایلر پس هر کیمسه که دیارینك میوه لرندن زماننده اعتدال ایله اکل ایلیه
بعون الله تعالی نافع اولور وبویله دکلدر که فواکهدن پرهیز ایتمك موجب صحت
بدن اوله بلکه نیجه کیمسه لر واردر که دائما پرهیز اوزرینه در امانه آندن مریض
کیمسه یوقدر همان مناسب بودر که هر برینك زماننده برر مقدار اولمشندن اکل
ایده لر. اما صوغان اکل ایتمك خصوصنده ابو داود رحمة الله علیه نقلنده حضرت
عایشه رضی الله عنهایه صوغاندن سؤال ایتدیلر ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم حضرتلرینك آخر یدیکی طعامك ایچنده صوغان وار ایدی دیو بیوردی. صحیحنده
ثابت اولمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صوغان ینی مسجده
کیرمکدن نهی ایتمشدر مراد چیك ینی منع ایتدی دیمکدر زیرا رائحه سندن مسلمانلر
انجنورلر . اما فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صارمساق یمکی دائما
ترك ایلردی زیرا هر ساعت ملائکه کلمکی ووحی کلمکی توقع ایلردی . امام نووی
رحمة الله علیه ایدر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حقنده صارمساق
وصوغان وکراث که بو دیارده پراصه دیرلر وبونلرك مثلی نسنه لری یمك نیجه در
دیو علماء شافعیه مابیننده اختلاف واردر بعضیلری حرامدر دیدیلر اما اصح بودر که
انلرك قتنده کراهت تنزیهیه برله مکروه اوله. ایمدی رسول الله صلی الله تعالی علیه
حضرتلرینه محبتی اولان کیمسه یه لایق بودر که بو مقوله طعاملری ترك ایتمه ده

کون طلحه حضرتلرینك
برالی چولاق اولدی دخی
وجود شریفنه سکساندن
زیاده یاره اصابت ایلدی
رضی الله تعالی عنه معلوم
اوله که اصحاب کرام
رضی الله عنهم رسول اکرم
اوغرینه ماللرینی وجانلرینی
فدا ایدوب سعادت دارین
کسب ایتدیلر سن دخی امت
ایسك رسول اکرم
حضرتلرینك شرعینه
وسنت سنیه سنه متابعت
ایدوب ﴿والذین اتبعوهم
باحسان الی یوم الدین﴾
مقتضاسی اوزره سعادت
دارینه واصل ودار آخرتده
شرف صحبت نبوی ایله
مشرف اوله سن والسلام

﴿الحدیث الثانی﴾

(حدثنا احمد بن ابی عمر
حدثنا سفیان بن عیینة عن
یزید بن حصیفة عن السائب
بن یزید) مصنف بیورر
بو حدیث شریفی سائب بن
یزید رضی الله عنهدن ایکی
واسطه ایله ابن ابی عمر بزه
خبر ویردی معلوم اوله که
سائب بن یزید رضی الله
عنهما حضرتی هجرتك
اوتنجی سنه سنده پدری
یزید ایله حج وداعده رسول
اکرم ایله بیله ایدی لکن
احد غزاسی هجرتك

موافقت ایلیه زیرا محب صادق اودرکه محبوبنك سودیکنی سوه سومدیکنی ترك ایلیه. وطعام اکل ایتمکده عادت کریمه‌سی بوایدیکه‌اوچ پرمغیله تناول بیوروردی زیرا ایکی پارمغیله اکل ایتمك جبابره عادتیدر واکل ایدن لذتنی دخی بولمازوبش پارمغیله اکل ایتمك یاخود تمام آوجنی طولدیروب اکل ایتمك آلات طعامه‌ازدحام ویرمکدر نه‌آغزده حظ اولنور نه‌خود معده‌ده انفع بودرکل فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلمك سنتنه اقتدا اولنه . ترمذی رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدرکه بعد الطعام اوچکره مبارك پرمقلرینی یالار ایدی . امام مسلم نقلنده دخی مبارك الین سیلمزدن اول یالارایدی دینلمشدر. ابوالشیخ رحمهم الله قتنده جابردن مرفوعا روایت اولنمشدرکه (من اکل ماسقط من الخوان والقصعة امن من الفقر والبرص والجذام وصرف عن ولده الحمق) یعنی برکیمسه‌که سفره‌دن یاخود کاسه‌دن دوشه‌نی اکل ایده اول کیمسه فقردن وبرص وجذام مرضلرندن امین اوله وولدندن حماقت صرف اولنه یعنی اوغلی وقزی احمق اولمیه دیمکدر . ودیلمی دخی ابن عباس رضی الله عنهمادن مرفوعا روایت اتمشدرکه (من اکل مایسقط من المائدة خرج ولده صباح الوجوه ونفی عنه الفقر) یعنی برکیمسه‌که سفره‌دن دوشن نسنه‌یی اکل ایده آنك اوغلنجقلری خوب صورت طوغه‌لر وآندن فقرنفی اولنه کیده دیمکدر . امام غزالی احیاء علومنده بوحدیث شریفی (عاش فی سعة وعوفی ولده) لفظیله کتورمشدر یعنی بویله ایدن کیمسه وسعت حالنده معیشت ایده وولدنه عافیت ویریله دیمکدر . مؤلف رحمة الله علیه ایدر بوذکر اولنان احادیث مناکیردر ولکن صحیح مسلمده جابروانس رضی الله عنهمادن مرفوعا مرویدرکه (اذا وقعت لقمة احدکم فلیأخذها فلیمط ماکان بها من اذی ولاتدعها للشیطان ولایمسح یده بالمندیل حتی یلعق اصابعه لانه لایدری فی ای طعام البرکة) حاصل معنی بودرکه قچن بریکزك لقمه‌سی الیندن دوشسه آنی قالدیروب آلسون اوزرینه یاپشن نسنه‌یی ازاله ایلیوب دخی یسون شیطانه قوماسون وپرمقلرینی یالامینجه پشکیره سیلمسون زیرا بیلمزکه برکت طعامك قنغی جزئنده‌در دیمك‌اولور. وپرمقلری یالامق اسلوبنده طبرانی رحمة الله علیه روایت اتمشدرکه کعب بن عجره رضی الله عنه ایتدی کوردم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوچ پرمغیله اکل ایدردی باش پرمغیله ویاننده‌کی پرمغیله ووسطی پرمغیله اندنصکره کوردم سیلمدن پرمقلرینی یالاردی اول وسطی پرمغن آندن شهادت پرمغین آندن باش پرمغین دیو بیورمشدر. بعضیلر وسطی پرمغین یالامقده تقدیم ایتدیکنك وجهی بواوله که سائرندن اوزونجه اولمغین طعامه زیاده جه بولاشور دیدیلر . وابن شهاب مرسلنده سعید بن منصور قتنده بویله دینلمشدر که فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طعام یدیکی زمانده بش پرمغیله اکل ایدردی بوحدیثله سابق حدیث مابیننی اختلاف حال ایله جمع ایتمشلردر یعنی برحالده اوچ پرمغیله اکل ایدردی برحالده دخی بش پرمغیله اکل ایدردی زیرا کاه‌اولورکه بعض

(طعامده)

اوچنجی سنه‌سنده ایدی سائب حضرتی اول وقتده بریاشنده ایدی معلوم اوله‌که بوحدیث شریفی سائب پدرندن یاخود احد غزاسنده بولنان اصحابك برندن نقل ایلدی (ان رسول الله صلی الله علیه وسلم کان علیه یوم احد درعان) سائب بن یزید نقل ایدوب بیوردیکه تحقیق یوم احدده رسول اکرمك اوزرنده ایکی زره‌وار ایدی (قدظاهر بینهما) رسول اکرم اول ایکی درعك برینی استار کبی التنه وبریسنی یوز کبی اوستنه کیرایدی . میرك شاه بیورزکه متعارف بودرکه ایکی زره بری برینك اوزرینه کیدکلرنده زرهك بریسنی اول کیوب اوزرینه بزدن بر کوملك کیدکدن صکره ایکنجی زرهی کیرلر زیرا ایکی زره مابینلرنده حائل اولمدقچه کرکی کبی زرهلر بر برینی قوچاز اوستنه کیلان زرهه ظهاره دیرلر ایچرو کیلان زرهه بطانه دیرلر . معلوم اوله‌که رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری تقدیر الهی نیجه‌اولدیغی وحی ایله معلوم شریفلریدر . زره کیمکدن مراد شریفلری نه

طعامده اوچ پرمق کفایت ایلز بشی بیله قوللانیلور مثلا بر کشی نار دانه‌لیوب علو اولسه بش پرمغین استخدام ایتمینجه حظ ایده‌مز امات وسائر میوه‌لردن علو اولسه اوچ پرمق کفایت ایلر راویلرك هر بری برحالده مشاهده ایتدیکنی روایت ایلمشدر رحمهم الله تعالی وذکر اولنان حدیث شریفلرده پرمغین یالامقدن قچن کیمسه‌لره رد واردر بعضیلر بیوکلنوب یالامزلر سنت رسوله اقتدادن قچرلر امانفعی ندر بیلمزلر . معلوم اوله که سنت اولماسی طعام تمام اولدقدنصکره یالامقدر یوقسه هربار لقمه آلدقجه یالامق سنت دکلدر وبعدالطعام پرمق یالامق رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك سنتی ایدیکن بیلوب قصدا پرمغین یالامقدن قچن کیمسه بغایت ادبسزلك ایلر واوزرینه برامر عظیم لازم کلمکدن خوف اولنور دیو بیورمشلردر یعنی العیاذبالله قصدا مخالفت شکلی اولوب کفر لازم کلمك احتمالندن قورقو واردر دیمکدر وعادت کریمه‌سنده یمك یرایکن طیانمق یوق ایدی نته کیم امام بخاری روایتنده حدیث صحیحدر که (لاآکل متکئا) بیورمشدر . یعنی بن طیاندیغم حالده یمك یمزم دیمکدر ودخی بیورمشدر که (اناعبد اجلس کما یجلس العبد وآکل کما یأکل العبد) یعنی بن قولم قولك اوتوردیغی کبی اوتوررم وقولك یمك یدیکی کبی یمك یرم دیمکدر . ائمهٔ حدیثدن ابن ماجه وطبرانی رحمة الله علیهما اسناد حسن ایله نقل ایتمشلردر که برکره رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه برقیون هدیه کتوردیلر همان مبارك دیزلرینك اوزرینه کلدی یمکه باشلدی براعرابی ایتدی یامحمد بو اوتورش ندر فخر عالم صلی الله تعالی وسلم حضرتلری (ان الله جعلنی کریما ولم یجعلنی جبارا عنیدا) بیوردی . یعنی تحقیقا حق جل وعلا حضرتلری بنی نبی کریم ایلمشدر جبار عنید ایتمامشدر دیدی حق تبارك وتعالی حضرتلرینه تواضعا قوللر اوتوروشن اوتوررم دیدی . ابن بطال رحمة الله علیه زهریدن روایت ایلمشدر که پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه برملك کلدیکه آندن اول کلمش دکل ایدی ایتدی تحقیقا ربك سنی نبی عبد اولمغله نبی ملك اولمق بیننده مخیر قیلور رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مشورت ایدرکبی جبرائیله نظر ایتدی اولدخی تواضع ایله دیو اشارت ایتدی آندن فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (بل نبیا عبدا) دیدی آندنصکره طیانوب یمك واقع اولمدی دیدی . امام نسائی رحمة الله علیه برطریق آخردن ینه زهریدن اولدخی محمد بن عبدالله بن عمرو بن العاصدن روایت ایتمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصلا طیانوب یمك یرکن کورلمامشدر دیدی . وابن ابی شیبه مجاهددن روایت ایتمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برکره‌دن غیری طیانوب یمك واقع اولمدی دیمشدر عبدالله بن عمرو حدیثنده کورلمامشدر دیو بیورلمش ایدی جائزدرکه واقع اولدیغن کورممش اوله . وابن شاهین روایتنده عطاء بن یسار مرسلندن وارد اولمشدر که تحقیقا جبرائیل علیه السلام رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی طیانوب یرکن کوردی

ایدوکی اهل الله‌ه الهام ایله معلومدر . زیرا رسول اکرم حضرتلرندن هربرشیٔ که ظاهر اوله انده نیجه اسرار واردر . اکر اول اسراره واقف اولمق مراد ایدر ایسك اولا اعتقاد اهل سنت اوزره معتقد اوله سك ثانیاً سنن سنیه‌یه اتباع وبدعدن اجتناب ایده‌سك ثالثاً سلسلهٔ صحیحه ایله رسول الله‌ه مستند اولان شیخ کامل تلقینی ایله ذکره مشغول اولوب ذکرده فانی اوله‌سك بعده سنی بقا ایله واجب تعالی مشرف قیلور ایسه جمیع اسراره واقف اولورسك تأمل

﴿ باب ماجاء فی صفة مغفر رسول الله صلی الله علیه وسلم ﴾

بو باب رسول اکرمك مغفری حقنده وارد اولان احادیث بیانده‌در . میمك کسری وغینك سکونی وفانك فتحی بعده را ایله مغفر اصمعی روایتی اوزره باش مقدار نجه طوقنمش زره‌درکه قلنسوه التنه کیرلر . بعضیلر مغفر بیضه التنه تقیه کبی کیدکلریدر دیدی . بیضه اول باشه کیلان زره‌درکه تپه‌سنده برقبه‌لی

دخی نهی ایتدی دیو بیورلمشدر . ابن‌ماجه رحمة‌الله‌علیه نقلنده وارد اولمشدرکه (انه صلی‌الله‌علیه‌وسلم نهی ان یأکل الرجل وهو منبطح علی وجهه) بیورمشلردر یعنی بر کیمسه یوزی اوستنه دوشوب یمکدن رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری تحقیقا نهی بیومشدر دیدیلر وطیانوب یمك خصوصنده بعض اقوال ذکر ایتمشلردر . قاضی‌عیاض ایتدی طیانمقدن مرادیمك ایچون تمام یرلشوب اوتورمقدر مثلا بغداش قوروب اوتورمق کبی ودخی هرطریقله اوتوران کیمسه اوتوردیغی یره طیانه وبویله ایتدیکی مجرد یمك ایچون وچوق یمك ایچون اوله بونلردخی همان طیانمقدر وحدیث شریفده واقع اولان اتکادن مراد محققین قتنده بریانه طیانوب اوتورمق دکلدر دیدی یعنی بریانه طیانمق مرتبه‌سی دکل همان ذکر اولنان طریق اوزره اوتورمق دخی طیانمقدر دیمك اولور . اکمال آدلو کتابده قاضی‌عیاضك اتکایی وجه مشروح اوزره تفسیری خطابیدن منقولدر مؤلف رحمة‌الله علیه ایدر بز کوردیکمزده خطابی‌یه منسوب اولان قول بودرکه عامه شویله صانورلرکه اتکا ایدن بریانه طیانن اوله اماتویله دکلدر بلکه التده اولان دوشکه طیانندر دیوبیورمشدر بولفظك ظاهرندن فهم اولنان بودرکه اوتوردیغی مندره برالیله یاخود درسکیله طیانمق اوله . امابن‌ابی‌جوزی رحمة‌الله‌علیه اتکادن مراد برجانبه اکیلوب طیانمقدر دیومقرر ایتمشدر وبعضیلر همان برنسنه‌یه طیانمقدر دیدیلر . وابن‌عدی سند ضعیفله روایت ایتمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری یمك زماننده صول الی اوستنه طیانمغی نهی بیورمشدر دیدیلر . امام‌مالك رحمة‌الله‌علیه ایتدی اویله ایتمك طیانمقدن برنوعدر . ابوالفضل عسقلانی رحمة‌الله‌علیه ایتدی امام‌مالکك بوقولنده اشارت واردرکه طیانمق برصفة مخصوص اولمیه بلکه نه‌طریقله اولور ایسه یمك برکن طیانمق مکروه‌اوله . وابن اثیرنهایه‌ده اتکایی احد شقین اوزره میل‌ایله تفسیر ایدن مذهب طب اوزره تأویل ایتدی دیمشدر یعنی فی‌الحقیقه اتکا طیانمقدر هرنه طریقله اولور ایسه اولسون وشول کیمسه که برجانبنه طیانمقدر دیدی حدیث شریفك معناسی طب قاعده‌سی اوزره اولدیغی ابن‌قیمك دیدیکی کبی برجانبنه طیانوب یمك طب حکمنجه ضرر ایلر زیرا طعام مجری طبیعیسی اوزره کیده‌مز مخالف یرلره اوغرار معده‌یه تیز ایمز بوغازه طورمق اولور ومعده‌نك اغزینه طورمق اولورکه انسانه الم ویرردیمك اولور امامراد بودکلدر بلکه بن یمك یرکن طیانوب جبارلر اوتوریشن اوتورمزم دیمکدر زیرا (انا عبد اجلس کما یجلس العبد وآکل کما یأکل العبد) ذیو بیوردیغی بومعنانی مقرر ایلر . انس بن مالك رضی‌الله عنه حدثنده رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك دیزلرینی دیکوب اوتورور ایکن خرما یدی دیمك وارد اولمشدر حاصلی بودرکه اصل شان شریفلری معتاد اوزره اوکلرینه طعام قودقلری زمانده ایکی دیزلرینك اوستنه کلوب تواضعله اکل ایتمك ایدی امامیوه قسمندن بعض نسنه اکل ایتمده‌ده

(اول)

عورطه‌قدر یالدیزلی برشیء واردر. واول بیضه‌ده نیچه حلقه‌لر واردرکه کردان ودوش وسینه‌یه نازل اولوب انلری ستر ایدر . بعضیلر دیدیلرکه مغفر قلنسوه‌یه مشابهدر وبعض اهل سیر رسول اکرمك ایکی مغفری وبر بیضه‌سی وار ایدی دیدیلر حتی اول بیضه احد غزاسنده مبارك باشلرنده ایدی دیلر.

الحدیث الاول

(حدثنا قتیبة بن سعید حدثنا مالك بن انس عن ابن شهاب عن انس بن مالك) مصنف بیورر بوحدیثی حضرت انسدن ایکی واسطه ایله قتیبه خبرویردی (ان رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم دخل مکة) انس بیورر تحقیق رسول اکرم مکه‌یه داخل اولدی (وعلیه مغفر) باشنده مغفر اولدیغی حالده (فقیل له) رسول اکرم حضرتلرینه برکیمسه دیدی (هذا ابن خطل) شو ابن خطل دیدکلری کافردر (متعلق باستار الکعبة) بیت مکرمه‌نك کسوۀ شریفنه یاپشمش قلنج قورقوسندن (فقال) پس رسول اکرم حضرتلری اول ابن خطل

اول عادتی اهمال ایتمك اولمشدر دیمك اولور زیرا بعض جزئیاتده فی الجمله مسامحه ایتمك ادبه خلل ویرمز مثلا برعزیز کیمسه یابرصاحب دولت باغ وباغچه‌اره‌سنده کزر ایکن بر دانه انجیر قوپاروب ایاق اوزرنده ییسه یاخود کرسی اوزرنده اوتوروب طبقله قارشوسنده طوتسه‌لر بردانه ایکی دانه تناول ایتسه اصلا قباحتی یوقدر وبر کیمسه نیچون بویله ایتدی دیمز اما عادت اوزره طعام چکلدکده ادبله یرینه اوتورمیوب برپاره یحنی آلسه ایاق اوزرنده یمکه باشلسه یادخود کرسی اوزرینه اوتورب قارشوسنده صحانلر وتبسیلر طوتسه‌لر دخی یمکه باشلسه قباحتی نه مرتبه‌ده ایدیکی ظاهردر . سلف رحمهم الله تعالی طیانوب یمك حکمنده اختلاف ایتمشلردر یعنی مکروه اولمسی خواجهٔ صاحب کرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه مخصوصمیدر یوقسه غیری کیمسه‌لرده ایتسه بنه مکروه اولورمی . ابن القاص ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوصدر. سهیل ایتدی غیریلر ایتدیکی تقدیرجه‌ده مکروهدر زیرا متکبرلر فعلیدر ملوك عجمدن قالمشدر دیدی اندن تفصیل ایدوب اکر طوغرو اوتورمغه قادراولمایوب برعذری وارایسه اصلا کراهتی یوقدر نیجه اولورایسه اوتورسون دیدی. وسلفدن برجاعتك طیانوب یدکلرینی نقل ایدوب ضرورتدن ایتدکلرینه حمل ایلدی . اما ابن حجر رحمة الله علیه فتح الباری آدلو کتابنده ایتدی بوجمله‌ده نظر واردر زیرا ابن ابی شیبه ابن عباس وخالد بن ولید ومحمد بن سیرین وعطاء بن یسار وغیریلر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرتلرندن اخراج ایتمشدرکه مطلقا جائز اوله کرك ضرورت حالنده کرك غیری زمانده کراهت اولمیه اکر شویله‌که کراهتی یاخود ترك اولی ایدیکی ثابت اوله اکل ایچون صفت جلوسده مستحب اولدرکه دیز چوکوب اوتوره یاخود صاغ ایاغنی دیکوب صول ایاغنك اوستنه اوتوره دیمشدر (ابن قیم رحمة الله علیه ایدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن مذکوردرکه طعام ایچون اوتورمقده دیز چوکوب بریانی اوستنه اوتوروب مبارك صول ایاغنك اوستنه کتورمك واقع اولمشدر وبویله اوتورمق طعامه اوتورشلرك انفعی وافضلیدر زیرا جمیع اعضا وضع طبیعیسی اوزره اولوردیمشدر . وابن ابی شیبه ابراهیم نخعی طریقندن روایت ایتمشدرکه طیانوب یمکدن قارنلری بیومك قورقوسندن قچارلر ایدی دیمشدر . ودخی عادت کریمه‌سی بوایدیکه طعامه صوندیغی زمانده حق تعالی حضرتلرینك اسمن ذکرایدردی . امام نووی رحمة الله علیه ایتدی افضل بودرکه طعامه باشلیجق « بسم الله الرحمن الرحیم » دیه‌لر اکر «بسم الله» دیسه‌لر کفایت ایدر سنت دخی حاصل اولور دیدی وطعام آخرنده حق تعالی حضرتلرینه بوطریق اوزره حمدایلر ایدی (الحمد لله حمدا کثیرا طیبا مبارکا فیه غیر مودع و لامستغنی عنه ربنا) وبر روایتده (الحمد لله الذی اطعمنا وسقانا وجعلنا مسلمین) دیو بیوروردی . نسائی رحمة الله علیه نقلنده عبدالرحمن بن جبیر مصری طریقنده اخراج اولنمشدرکه رسول الله

دنیلان کافری کوردکده امر بیوردیلرکه (اقتلوه) اول کافری قتل ایدك اول ساعت مقام زمزم مابیننده فرمان حضرت پیغمبر موجبی ایله قتل ایتدیلر . قسطلانی بیوردیکه اول ابن خطلی قتل ایدن ابو برزهٔ اسلمی رضی الله تعالی عنه حضرتلریدر . سبب قتلی ابن خطلك بو ایدی که جاهلیتده اسمی عبدالعزی ایدی اسلامی قبول ایتدکده رسول اکرم عبدالله تسمیه ایتمش ایدی واز زمان کاتب وحی اولمش ایدی برکون ابو خطلك یاننه انصاردن برکمسنه‌یی همراه ایدوب زکات جمعی ایچون کوندردیلر . پس اول انصارینك خدمتنده برمسلم غلامی وار ایدی ابن خطل انصاری‌یه دیدیکه بن اویقودن بیدار اولنجه طعام احضار ایله بامر الله تعالی انصاری‌یه دخی نوم غلبه ایدوب طعام احضاری ممکن اولمدی وقتاکه ابن خطل کافر بیدار اولوب طعامی حاضر بولمدیغندن غضبه کلوب انصاری‌یی شهید ایلدی ومرتد اولدی وکوندن

صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه سكز ييل خدمت ايدن بر كيمسه عبدالرحمانه
بويله خبر ويرمشكه چون فخر عالم عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك اوكنه طعام
كتورسه‌لر «بسم الله» دير ايدى فارغ اولسه (اللهم اطعمت وسقيت واغنيت واقنيت
وهديت واحييت فلك الحمد على ما اعطيت) دير ايدى وهر خصوصنده تيامنى
سور ايدى يعنى صاغ اليله طوتمق وصاغ جانبندن طوتمق وبونك امثالى صاغه كلور
نه كه وار ايسه انكله عمل ايتمكى سور ايدى (ياغلام سم الله وكل بيمينك ومما يليك)
ديو بيورمشدر. يعنى بسم الله دى وصاغ الكله يه وسكا يقين اولان يردن يه يعنى
اوكندن يه كيمسه‌نك اوكندن يه ديمك اولور. حافظ عراقى رحمة الله عليه ترمذى
شرحنده اكثر علماء شافعيه امرلرى ندبه حمل ايتمشلردر ديدى يعنى بو امرلركه
وارد اولمشدر استحباب ايچوندر وجوب ايچون دكلدر بسم الله ديمك وصاغ اليله
يمك وكيشى كندى اوكندن يمك مستحدر واجب دكلدر ديمك اولور. امام غزالى
وامام نووى دخى بويله ديمشلردر لكن امام شافعى رحمة الله عليه وجوب ايچون
ايديكن بعض كتابنده تصريح ايتمشدر صيرفى دخى رساله شرحنده شافعيدن بويله
نقل ايتمشدر بيضاوى رحمة الله عليه منهاجنده (كل مما يليك) حديثنى ندب ايچون
مثال كتورمشدر وتاج الدين بن سبكى شرحنده اعتراض ايدوب شافعى رحمة الله
عليه غير موضعلرده تصريح ايتمشدر هر كيمسه كه نهيه عالم ايكن كندويه قريب
اولميان يردن اكل ايتسه عاصى وكنهكار اولور ديمشدر. شيخ الاسلام ابن حجر
رحمة الله عليه بو خصوصى ذكر دنصكره ايتدى صاغ اليله يمك واجب ايديكنه
صول اليله يمك حقنده وارد اولان وعيد دلالت ايلر زيرا صحيح مسلمده وارد
اولمشدركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بر كيمسه‌يى كورديكه صول
اليله يمك ير صاغ الكله يه ديو امر ايتدى اول كيمسه قادر دكلم ديدى پيغمبريمز
عليه الصلاة والسلام حضرتلرى قادر اولميا سك ديو بيوردى اول كيشى من بعد
لقمه‌سنى اغزينه قالديره‌مز اولدى. اكر سؤال اولنوب فخر عالم صلى الله عليه وسلم
حضرتلرى قباق آشى يدكده محبتندن كاسه‌نك اطرافنده قباقلرى اراشديروب
آلوب اكل ايدر ايدى اكر هر كيشى اوكندن يمك واجب اولسه رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اويله ايتمز ايدى دينلور ايسه . جواب بودركه
طعامى بيله اكل ايدن كيمسه‌نك رضاسى اولديغى تقديرجه جائزدر اما چون خاطرينه
خوش كلميوب بولداشنك اويله ايتديكنه راضى اولماز ايسه همان كندى اوكندن
تجاوز ايتميه ديديلر . ابن بطال رحمة الله عليه ايتدى رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلم حضرتلرندن اويله واقع اولديغى انك ايچون ايديكه كنديسنك اويله ايتديكندن
اصلا كيمسه‌نك انجنديكن بيلور ايدى بلكه هر كيشى خير وبركت بيلورديكه فخر
عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك مبارك الى كنديلر اوكنده اولان اجزايه
طوقنه ديو بيوردى اما حقيقت حال بودركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم

(حضرتلرينك)

كونه كفره مصر اولدى
حتى رسول اكرم
حضرتلرينه وسائر مسلمينه
عداوتى كمال مرتبه زياده
اولديغندن ايكى مغنيه
جاريه‌سى وارايدى دائما
رسول اكرم حضرتلرينك
ومسلمينك هجوى ايله ترانه
ايدرلرايدى. اعدى واجب
الوجود حضرت فخرعالمه
فتح مكه‌يى ميسر قيلوب
مكه‌يه رسول الله سعادتله
فاتحاً داخل اولدقده ابن
خطل نام كافر قتلى اولنمق
خوفندن كسوهٔ شريفه
ياپشدى زيرا زمان
جاهليتده عادت بو ايديكه
كعبه‌نك پرده‌سنه ياپشان
كمسنه‌نك جرمى عفو اولوب
بلكه تعظيم ايدرلر ايدى .
پس رسول اكرم صلى الله
عليه وسلم عادت جاهليه‌يى
قلع وشريعت محمديه‌يى نشر
ايله مأمور اولدقلرندن اول
كافرى بر كمسنه كوروب
رسول اكرمه سويلديكى
كبى قتلنه فرمان بيوردى.

الحديث الثانى

(حدثنا عيسى بن احمد حدثنا
عبدالله بن وهب قال حدثنا
مالك بن انس عن ابن شهاب
عن انس بن مالك) مصنف
بيورر بو حديثى حضرت

حضرتلرينك اوبله ايتديكى قباق آشنى سوديكنى بيان صددنده ذكر اولنمشدر
وادر اولان عباره دخى بودركه (اكل عليه السلام الدباء وكانت تعجبه وكان
يتبعها من حوالى القصعة) بيورلمشدر. حاصلى فخرعالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى
قباق آشنى اكل ايتمشدر وقباق پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينه خوش
كلور ايدى يدكلرى زمانده كاسه نك اطرافنده كى قباغى يوقلار ايدى ديمك اولور
بوعباره دن قتى ظاهر دركه سوديكندن شويله ايدرديكه كاسه نك اورتاسنده طعام تمام
اولدقدن صكره اطرافنده قلان جزئياتى بيله يوقليوب آلور ايدى ديمكدر
ومعلومدركه بوزمانده ايللر طعامدن استيفا ايدوب رغبت قالمديغى زماندر قباغه
محبت دخى بونكله ثابت اولور (وكل مماليلك) لفظندن مراد بودركه هركشى
رغبت واشتها ايله يمكه مشغول ايكن كيمسه نك اوكندن لقمه قالديرميه زيرا
جائزكه انك آرزو ايتديكى لقمه يى آلهسك خاطرى منكسر اوله ديمكدر بومعنى قنده
وقباق حكايتى قنده انى شبهه ايدينوب جوابنده تكلفات ارتكاب ايتمك عبث نسنه در. و
طعامك جمله آدابندن برى دخى ال يومقدر. امام ترمذى رحمة الله عليه روايتنده رسول الله
حضرتلرندن مرويدركه (بركة الطعام الوضوء قبله والوضوء بعده) بيورمشدر. معناسى
طعامدن مقدم وطعامدن مؤخر ال يومق طعامك بركتنه سببدر ديمك اولور. بعضيلر اولكى
وضوء لفظندن مراد وضوء شرعيدر آبدست آلمق ديمكدر ايكنجى لفظندن مراد وضوء
لغويدر ال يومق ديمكدر ديديلر اما اولكى لفظى دخى وضوء شرعيه حمل ايتمك لازم دكلدر
ائمۀ حنيفه دن امام قاضيخان رحمة الله عليه فتواسنده همان غسل يد ايله تعبير بيوروب
(والسنة ان يغسل اليد قبل الطعام وبعده) ديو بيورمشدر. وترمذينك بر روايتنده دخى
بويله دركه (وقرب اليه طعام فقالوا ألا نأتيك بوضوء فقال أنما أمرت بالوضوء اذا قمت الى
الصلاة) يعنى حضور شريفنه طعام كتورلدى دخى ايتديلر يارسول الله سكا آبدست
صويى كتوره لمى ايتدى بنم آبدست آلمغه مأمور اولديغم همان نمازه طورملو اولديغم زمانده در
ديمك اولور بوندن دخى فهم اولنوركه طعام ايچون وضوء شرعى لازم دكلدر اوبله
اولنجه سنت اولان ال يومقدر وال يومق دخى هرزمانده لازم دكلدر تركيده جائزدر
ودخى فخر كائنات افنديمز حضرتلرى اسى طعام يمزدى. امام طبرانى رحمة الله عليه نقلنده
بلال بن ابى هريره رضى الله عنهما باباسندن روايت ايتمشدركه بركره رسول الله صلى الله
عليه وسلم حضرتلرينك اوكنه برچناق غايت اسى طعام كتورمشلر ايدى رسول الله
حضرتلرى ايتدى (ان الله لم يطعمنا نارا) يعنى حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بزه آتش
يمك بيورمدى ديمك اولور. وابو نعيم رحمة الله عليه انس بن مالك رضى الله
عنهمادن مرفوعا روايت ايتمشدركه ايدردى (كان يكره الكى والطعام الحار ويقول
عليكم بالبارد فانه ذو بركة ألا وان الحار لا بركة له) يعنى فخر كائنات افنديمز حضر-
تلرى داغ ياقمغى واسى طعامى سومز ايدى وايدرديكه طعام بارددن آيرلمك زيرا
اول بركتلودر واسى طعامك بركتى يوقدر ديمك اولور وباردن مراد يمكه قابل
اوله ديمكدر يوقسه حرارت اثرى قالميه ديمك دكلدر. وائمۀ حديث رحمهم الله

انسدن اوچ واسطه ايله
عيسى بن احمد خبرويردى
(ان رسول الله صلى الله
عليه وسلم دخل مكة عام
الفتح) انس بيورر تحقيق
رسول اكرم حضرتلرى
هجرتك سكزنجى سنه سى
فتح مكه كونى مكه يه داخل
اولدى (وعلى رأسه المغفر)
مبارك باشى اوزره مغفر
اولديغى حالده (قال) انس
بيوردى (فلما نزعه)
وقتاكه رسول اكرم
مبارك باشندن مغفرى
چيقاردى . مرويدركه
مغفرى مبارك باشلرندن
چيقاردقدن صكره سياه
عمامه صارديلر (جائه
رجل) رسول اكرمه
اصحابدن برى كلدى (فقال)
اول صحابى ديديكه (ابن
خطل متعلق باستار الكعبة)
ابن خطل كعبه نك پرده لرينه
ياپشمش طوريور (فقال)
پس رسول اكرم بوكلامى
استماع بيورديغى كبى
حاضر اولان جماعته
خطاب ايدوب بيورديلر
(اقتلوه) ابن خطلى
قتل ايدك اول آنده قتل
ايتديلر محدثيندن حاكم
ودارقطنى روايت ايتديلركه
رسول اكرم بيورديلر

تعالی روایتلرنده فخر کائنات افندیمز حضرتلرینك بر دمورلنمش اغاج قدحی وار ایدی دیمشلردر وقدح دیو صو وشربت ایچه جك نسنه یه دیرلر انس بن مالك رضی الله عنهما ایتدی بن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه جمیع اشربه یی ونبیذی وعسلی هپ بو قدحدن ایچوریر ایدم . امام بخاری رحمة الله علیه روایتنده عاصم احولدن مرویدر که ایتدی بن رسول الله حضرتلرینك قدحنی انس بن مالکده کوردم چاتلامش دخی انس رضی الله عنه کمشله بند ایتمش ایدی کوزل یصی قدح ایدی نضاردن ایدی دیو حکایه ایتمشدر . ونضار ضم نون وضاد معجمه ایله عود خالصه دیرلر دخی هر نسنه نك خالصنه دیرلر . ابن سیرین ایدر اول قدحده بر تیمور حلقه وار ایدی انس رضی الله عنه مراد ایندیکه آنی چیقاره دخی یرینه آلتوندن یاخود کموشدن بر حلقه وضع ایلیه ابو طلحه رضی الله عنه ایتدی صاقن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك ایتدیکی نسنه یی تغییر ایلمه اندن انس فراغت ایلدی . امام قرطبی رحمة الله علیه مختصر بخاریده ایدر بخارینك بعض نسخ قدیمنده کوردمکه ابو عبد الله بخاری رحمة الله علیه ایتدی بن اول قدحی بصره شهرنده کوردم ایچندن صو ایچدم بعده نضر بن انسك میراثندن سکز کره یوز بیکه آلنمشیدی دیدی وقدحك اصلی نبع دیدکلری اغاجدن ایدی دیمشلردر . بعضیلر اثل اغاجندن ایدی ورنکی صاریلغه مائل ایدی دیدیلر والله اعلم بحقیقة الحال . ترمذی رحمة الله علیه روایتنده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خوان اوزرنده طعام یمك ویوفقه اتمکی یمك واقع اولمدی دیمشلردر . ابو نعیم رحمة الله علیه نقلنده یمك اوستنه اویقودن نهی بیوروب قلبه قساوت ویرر دیرلر ایدی انك ایچوندر که اطبا دیمشلردر که صحتی حفظ ایتمك استیان کشی اخشام یمکنی یدکدنصکره برمقدار سیر ایلسون اکر یوز آدم دخی اولور ایسه کفایت ایلر یمك آردنجه یاتماسون البته ضرر ایلر دیمشلردر وطعامدن صکره نماز قیلمق هضمی آسان ایلر * اما فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك شربی خصوصنده بیورمشلردر که طتلو صو کتوررلر ایدی حضرت عایشه رضی الله عنها بیورمشدر که (کان یستعذب له الماء من بیوت سقیا) یعنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بیوت سقیادن طتلو صو کتوررلر ایدی دیمکدر وسقیا دیدکلری مدینۀ منوره یه ایکی کونلك یولده برچشمه در حاصلی مدینه قربنده بولنان صولردن حظ ایتمیوب تا اندن کتوررلر ایمش . ابن بطال رحمة الله علیه ایدر بویله ایتمك رفاهیة مذمومه دن معدود دکلدر اما صویه مسك وبعض طیب قویمغی امام مالك رحمة الله علیه کریه کورمشدر زیرا اسرافدر دیمشدر وطتلو صو بولمق قابل ایکن آجی صو ایچمکده فضیلت یوقدر طتلو صو طلب ایتمك مباحدر صالحلر ایتمشلردر وآجی صو ایچمکده فضیلت یوقدر دیدیلر دخی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صغوق صو ایله بال شربتنی ایچرلر ایدی بالده منافع چوقدر شربتنی ایچمك وشویله یمك بلغمی زائل ایلر ومعده یی پاك ایدر واعتداله قزدیرر وسده لرینی

درت کیمسنه یه حل وحرمتده امان ویرمم . اول درتدن بری حویرث ابن نقید نام کافر ، بری هلال ابن خطل نام کافر ، بری عبدالله بن ابی سرح نام کافر . بری ابن خطل نام کافر . واقعا بو درت کافر قتل اولندی . سائر مشرکین حقنده بیوردیلر مسجد حرامه داخل اولان اماندهدر . ابو سفیان دارینه داخل اولان اماندهدر . کندی دارینك بابنی مغلوق ایدن اماندهدر . اما درت حقنده امان یوقدر . حتی بیهقی سعد بن ابی وقاصدن روایت ایلدیکه بو دردی قتل ایدهلر ولو استار کعبه یه یاپشورلر ایسه دخی بیوردی صلی الله علیه وسلم حضرتلری (قال ابن شهاب) مشایخ حدیثدن زهری نام شیخ بیوردیلر (وبلغنی) بکا بالغ اولدی یعنی زهری دیرکه بر صحابیدن شوجهله استماع ایتدمکه (ان رسول الله صلی الله علیه وسلم) تحقیق رسول اکرم (لم یکن یومئذ محرما) یوم فتحده مکه یه داخل اولدیغی کون محرم دکل ایدی . معلوم اوله که علما اختلاف ایتدیلر حج

آچار صغوق صو دخی بارد رطبدر حرارتی دفع ایدر وبدنی حفظ ایلر . ترمذی رحمة الله علیه روایتنده حضرت عایشه رضی الله عنها بیورمشدرکه (کان احب الشراب الیه صلی الله علیه وسلم الحلو البارد) یعنی فخر کائنات علیه اکمل التحیات افندیمز حضرتلرینک زیاده سوکلو اولان شربت طتلو وصغوق اولان ایدی بوکلامدن حضرت عایشه نك مرادی احتمالدرکه صغوق صوایله بال شربتی اوله احتمالدرکه تقیع اوله خرما صویی یامکرر صویی یاخود قوری اوزوم صویی درکه بونلری صویه براغورلر لذتلری چیقوب شربت اولور . امام مسلم رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدرکه خرمایی اقشامدن ایصلادیرلر ایدی فخر کائنات افندیمز حضرتلری شربتنی ایچر ایدی اول کون واول کیجه دخی ایرتسی ایکندویه دکین ایچر ایدی اکردها بقیه سی قالدی ایسه خدمتکارلره ایچورر ایدی یاخود امرایدوب طیشاری دوکرلر ایدی او کیجه دن صکره متغیر اولوب مسکر اولمق خوفندن ایچمز ایدی سودی کاه صافی ایچر ایدی کاه صغوق صوایله ایچر ایدی زیرا سود صاغلدیغی زمانده صیجق اولوب اول مملکتلر ایسی یرلر اولمغله سودك حرارتی صوایله کسرلر ایدی دیدیلر . امام ترمذی نقلنده ابن عمر رضی الله عنهما حضرتلرندن مرفوعا روایت اولنمشدرکه (ثلاثة لاترد اللبن والوسادة والدهن) یعنی اوچ شیء رد اولنمز بری سود بری یصدق بری یاغ دیمکدر . اما دهن شول یاغه دیرلرکه تخملردن ویمشلردن چیقه حاصلی اصلی یردن بتمش اوله شیروغن وزیت وبونلرك امثالنه دهن دیرلر . وبعضیلر درت شیء رد اولنمامق رسول الله حضرتلرینك طریقتندندر دیدیلر وجمع ایدوب بوبیتلری نظم ایتدیلر

قدکان من سیرة خیرالوری * صلی علیه الله طول الزمن
ان لا یرد الطیب والمتکا * واللحم ایضا یا اخی واللبن

حاصلی خوشبوی شیلری ویصدیغی واتی وسودی رد ایتمامك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك طریقتندن ایدی دیمك اولور . ابن القیم رحمة الله علیه ایدر فخر کائنات علیه اکمل الصلوات حضرتلری طعام اوستنه صوایچمز ایدی طعامی افساد ایتمسون دیو خصوصا که صوقتی صغوق یاخود صیجق اوله بهرحال مضردر دیمشدر . امام مسلم رحمة الله علیه نقلنده صویی اوطوررایکن ایچر ایدی وبویله ایتمك کندینك عادتی ایدی دیمشلردر برروایتنده دخی ایاق اوزره طورر ایکن ایچمکدن نهی بیورمشدر دیدیلر ومسلمك برروایتنده ابو هریره دن مرویدرکه (لا یشربن احدکم قائما فمن نسی فلیستقیء) دیو بیورلمشدر . معناسی سزك بریکز زنهار ایاق اوزره طوررایکن صوایچمسون شول کیمسه که اونودوب ایچه قیء ایتسون دیمکدر . وصحیحنده ابن عباس حضرتلرندن مرویدر که (أتیت النبی صلی الله علیه وسلم بدلو من ماء زمزم فشرب وهوقائم) دیو بیورمشدر . یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه آب زمزمدن برقوغه کتوردم ایاق اوزره طوررایکن ایچدی دیمکدر . امام بخاری نقلنده حضرت علیدن مرویدرکه ایاق اوزره طوررایکن ایچدی دخی ایتدی خلق ایاق

وعمره قصدی اولمیان کمسنه مکه یه داخل اولدقده احرام کیمك لازممیدر دکلمیدر . امام شافعیدن مشهور اولان بودرکه کرك بر حاجت ایچون داخل اولسون کرك تجارت ایچون داخل اولسون حج عمره قصدی اولمدقچه احرام واجب دکلدر دیدی . ائمهٔ ثلاثه عندنده مطلقا مکه یه داخل اولان نه ایچون اولور سه اولسون احرام واجبدر دیدیلر . اما حنابله ارباب حاجات متکرره یی استثنا ایلدیلر حنفیه داخل میقاتده اولنلری استثنا ایتدی . یعنی میقاتدن ایچریده ساکن اولنلر مکه یه کیردکده حج وعمره قصدی اولمدقچه احرام لازم دکلدر دیدی .

﴿ باب ماجاء فی عمامة رسول الله صلی الله علیه وسلم ﴾

عینك کسریله عمامه دستار دیمکدر . بوباب رسول اکرمك دستار شریفی حقنده روایت اولان احادیث بیاننده در

﴿ الحدیث الاول ﴾

(حدثنا محمد بن بشار حدثنا عبد الرحمن بن

اوزره ایچمکی کریه کوررلر وتحقیقا فخر عالم حضرتلری بنم ایلدیکم کبی ایلمشدر مؤلف رحمة الله علیه ایدربوذکر اولنان حدیثلر هپ صحیح حدیثلردر بونلرده اشکال وتعارض یوقدر بری برینه حقیقتده مخالف دکلردر رسول اکرم حضرتلری کاه ایاق اوزره و کاه اوتورر ایکن ایچدیکی ایکیسی دخی جائز ایدیکنی بیاندر نهی بیورلدیغی کراهت تنزیهه محمولدر کندیلر قائما ایچدکلری جوازی بیاندر. اکر سؤال اولنوب طورر ایکن ایچمك کراهت تنزیهه ایله مکروه اولمق نچه راست کلورکه فخر عالم حضرتلری طورر ایکن ایچدی دینلور ایسه. جوابی بودرکه رسول الله حضرتلرینك فعلی جوازی بیان ایچون اولنجه مکروه اولمز بلکه اول حضرتك اوزرینه بیان واجبدر دینلور امااونودوب ایچن کیمسه قیٔ ایتسون دیو بیوردیغی استحباب وندبه محمولدر یعنی قائما ایچن کیمسه کرکسه اونودوب ایچسون کرك قصد ایله ایچسون مستحبدر بوحدیث صحیحدن اوتری قیٔ تکلف ایده‌دیمك اولور . امام نووی رحمة الله علیه بویله بیورمشدر محصلی بودرکه اوتورر ایکن ایچمك وطورر ایکن ایچمك ایکیسیده جائزدر امااوتورر ایکن ایچمك یکرکدر برکیمسه طوررایکن ایچمش اولسه قیٔ ایتمك مستحبدر قیٔ ایتمدیکی تقدیرجه دخی کراهت تحریمیه ایله مکروه دکلدر دیمك اولور . ائمهٔ مالکیه رحمهم الله تعالی قائما ایچمك لابأسدر زیرا جبیر بن مطعمدن مرویدرکه ایتدی بن ابوبکر الصدیق ایاق اوزره ایچر ایکن کوردم دیو بیوردی دیدیلر . وامام مالك رحمة الله علیه حضرت عمر وعثمان وعلی رضی الله عنهم ایاق اوزره طورر ایکن ایچدکلری بکا واصل اولمشدر دیر ایدی دیدیلر وابو هریره‌دن مروی اولان (لایشربن احدکم قائما) حدیثنه جواب ویروب ایتدیلر شیخ عبدالحق رحمة الله علیه اول حدیثك اسنادنده عمرو بن حمزة العمری واردر اول ضعیفدر دیو بیوردی دیدیلر ، بعض شیوخ ایتدی اظهر بودرکه اول حدیث ابوهریره اوزره موقوفدر یعنی ابو هریره‌دن روایت اولنمشدر اما ابوهریره پیغمبریمز علیه الصلاة والسلامدن ایشتدم دیدیکی روایت اولنمامشدر دیدی حاصلی رسول الله حضرتلرینك بیوردیغی ثابت دکلدر دیمك اولوراندن ایتدم بنم قتمده اظهر بودرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك قائما ایچدیکی جائز اولدیغنه دلالت ایلر ونهی حدیثلری مستحب واولی اولانی اتمکه قندر مقدر زیرا قائما ایچمکده فی الجمله ضرر واردر انکیچون نهی ایتدی وکندی ضررندن امین اولدیغیچون ایچدی بوتقدیرجه (فمن شرب فلیستقیٔ) دیوب ایچن کیمسه قیٔ ایتسون دیو بیوردیغی بوکا حمل اولنورکه ایچمك تحریکی خلطایلر قیٔ ایتمك اکاروا اولوردیدیلر وبوکلامی تخمینك (انما نهی عن ذلك لداء فی البطن) دیدیکی مؤیداولور یعنی قائما ایچمك نهی اولندیغی همان قارن مرضندن اوتریدر دیمك اولور . ابن القیم رحمة الله علیه ایتدی ایاق اوزره طوررایکن ایچمکده برقاچ آفت واردر جمله‌دن بری بودرکه تمام قانمق حاصل اولمز ومعده‌ده قرار ایتمز که حتی جکر اعضایه قسمت ایلیه ومعده‌یه سرعتله اینر پس خوف واردر

مهدی عن حماد بن سلمة) مصنف سندی تحویل بیوردی (حدثنا محمود بن غیلان حدثنا وکیع عن حماد بن سلمة) مصنف رضی الله عنه حضرتلری بوحدیث شریفی حماد بن سلمه‌دن ایکی سلسله ایله روایت ایلدیلر (عن ابی الزبیر عن جابر) حماد بن سلمه زبیردن وزبیر جابر بن عبدالله الانصاریدن روایت ایلدی (قال) جابر رضی الله عنه بیوردی (دخل رسول الله صلی الله علیه وسلم مکة یوم الفتح) رسول اکرم فتح کونی مکه‌یه داخل اولدیلر (وعلیه عمامة سوداء) رسول اکرمك مبارك باشنده سیاه دستار اولدیغی حالده امام نووی صحیح مسلم شرحنده بوحدیث شریفی شویله بیان بیوردیکه رسول اکرم حضرتلری فتح مکه کونی مکهٔ مکرمه‌ده ناسه خطبه ایدیلر مبارك باشلرنده سیاه دستار وارایدی. شیخ جزری بیوردیکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری یوم فتحده عمامهٔ سودا کیدکلرینك سری بودرکه دین محمدیه الی قیام الساعه بروجهله متغیر

(حرارتی)

حرارتی تبرید ایدوب اسافل بدنه سرعتله اینه‌تدریجله وارمیه بونلر هپ ضرردر اما گاه گاه ایچمك ضرر ایتمز دیمشدر بوندن فهم اولنورکه نهی اولنان عادت ایدنمسی اوله . امام مسلم رحمة الله علیه نقلنده وارداولمشدرکه ایچرکن اوچ کره تنفس ایدر ایدی وبویله ایتمك ایچون (أنه اروی وامرأ وابرأ) دیو بیورردی . یعنی بویله ایتمك قاندرمه‌ده وشکمده وشفا ویرمه‌ده زیاده‌در دیمك اولور واوچ کره نفس آلمقدن مراد اوچ کره صوقابن آغزندن آییروب تنفس ایدوب ینه آغزینه آلمقدر دیدیلر . امام طبرانی نقلنده ابوهریره رضی الله عنه بیورمشدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوچ نفسـده ایچر ایدی صوقابن مبارك آغزینه یقین کتورنجه «بسم الله» دیر ایدی آغزندن آیرنجه «الحمدلله» دیر ایدی اوچ کره بویله ایلر ایدی دیمشدر بویله دکلنه‌رك ایچمه‌ده چوق منـافع یازوب براوغوردن ایچمه‌ده بعض مضرت بیان ایتمشلردر خصوصا اسی یرلرده براوغوردن صغوق صو ایچمك فساد معده وضعف کبد حاصل ایلر . عبدالله بن مبارك وبیهقی روایتلرنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن مرویدرکه (اذاشرب احدکم فلیمص الماء مصاولا یعب عبا) دیو بیورمشدر . محصلی ایچن سزك بریکز ایچر اولسه صوینی سوزه سوزه ایچسون یوطه یوطه ایچمسون دیمك اولور وصویی آغزندن آییروب طشرده تنفس ایتمکك وجهی ظاهردرکه نفسله چیقن معده‌نك بخاری صویه طوقنمسون دیمکدر * وعادت کریمه‌لرندن بری دخی بوایدیکه کندویی ضیـافته دعوت ایتـدکلری زمانده بیله کیده‌جك کیمسه‌یی صاحب خانه‌یه اعلام ایدوب فلان کیمسه بزمله بیله کلدی اگر دونسون دیر ایسك دونسون دیر ایدی وکندویه قونق اولانلره برقاچ کره یمك عرض ایلر ایدی یعنی جواب ایتمسونلر دیوقوملك دیو بیورردی . بخاری رحمة الله علیه نقلنده وارداولمشدرکه سودایچمك خصوصنده ابوهریره‌یه نیچه کره ایچ دیو بیوررایدی حتی شوقدر اولدیکه آرتق ایچه‌مزم یارسول الله دیو یمین ایلدی . امام بیهقی رحمة الله علیه مرسلا روایت ایتمشدرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری برقومله طعام ییسه جمله دنصکره ال چکرایدی تاکه دها اشتهاسی اولان رسـول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك ال چکدیکن کوروب فراغت ایتمك لازم کلمیه . وابن عمر حضرتلرندن مرویدرکه سفره قوندیغی زمانده یرندن کیمسه قالقمیه اگر طویدی ایسه دخی قالقمیه تا ایللرفارغ اولنجه اوتوزه دیو بیورمشـدر . دخی عادت کریمه‌سی بوایدیکه برقومك قتنده طعام ییسه انلره دعاایتمینجه مجلسدن طشره چیقمز ایدی . عبدالله بن بسرك منزلنده (اللهم بارك لهم فیمارزقتهم واغفرلهم وارحمهم) دیو دعاایلدی . وسعد حضرتلرینك منزلنده (افطرعندکم الصائمون واکل طعامکم الابرار وصلت علیکم الملائکه) دیو بیوردی . یعنی سزك قتکزده صائملر اورجلرینی آچدیلر وصالحلر طعـامکزی یدیلر وملکلر سزه دعا ایتدیلر دیمك اولور . وعمرو بن الحمق دیدکلری کیمسه فخرکائنات علیه افضل الصلوات افندمز حضرتلرینه سود ایچورمش

اولمیه‌جغنه اشارتدر .

﴿ الحدیث الثانی ﴾

حدثنا ابن ابی عمر حدثنا سفیان عن مساور الوراق عن جعفر بن عمرو بن حریث عن ابیه) مصنف بیورر حضرت عمرو بن حریثدن بوحدیث شریفی اوچ واسطه ایله ابن ابی عمر خبر ویردی (قال) عمرو بن حریث بیوردی (رأیت علی رأس النبی صلی الله علیه وسلم) بن رسول اکرمك مبارك باشنده کوردم (عمامة سوداء) سیاه دستار شریف

﴿ الحدیث الثالث ﴾

حدثنا محمود بن غیلان ویوسف بن عیسی قالا حدثنا وکیع عن مساور الوراق عن جعفر بن عمرو ابن حریث عن ابیه) مصنف بیورر بو حدیث شریفی عمرو بن حریث حضرتلرندن اوچ واسطه ایله محمود بن غیلان ویوسف بن عیسی خبر ویردیلر (ان النبی صلی الله علیه وسلم) عمرو بن حریث بیوردیکه تحقیق رسول اکرم حضرتلری (خطب الناس) ناسه خطبه اوقودیلر (وعلیه عمامة

ایدی (اللهم امتعه بشبابه) دیوا کا دعا ایلدی. یعنی یارب یکتلکیله اکاسن برخور دارلق ویردیك اولور. روایت ایدرلرکه اول کیمسه سکسان یاشنه واردی دخی صقالنده برآق قلی کورنمزایدی ابن سنی رحمةالله علیه بویلجه روایت ایلمشدر

﴿ نوع ثانی ﴾

رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك لباسی وشربی وفراشی بیانده در بخاری رحمةالله علیه بومقامده « باب ما کان النبی صلی الله علیه وسلم یتجوز من اللباس » دیو تعبیر ایتمشدر. معناسی توسع ایدوب لباس قسمندن برصنفه اقتصار ایله تضییق ایتمز ایدی قنغی صنفدن اولورایسه کیردی دیمکدر یاخود نفیس وبهالو لباس طلبیله تضییق ایتمزایدی همان میسر اولان نه ایسه آنی استعمال ایدرایدی دیمکدر دیدیلر. قاضی عیاض رحمه الله علیه ایدر ضرورة اقتضا ایتدیکی نه ایسه آنکله اکتفا ایدوب کیرو قلاننه رغبت ایتمزایدی اکثر احوالده شمله وکساء خشن وردالر وازارلر کیرلر ایدی وآلتون دکه لو اطلس قفتانلری پاره پاره ایدرایدی دخی مجلسده حاضر اولانلره قسمت ایلر ایدی دیمشدر. یعنی بعض غزالرده غنیمت النان دکه اطلس ودیبا قفتانلری قطعه قطعه کسوب صحابهٔ کرامه تقسیم ایدر ایدی انلر دخی صتارلر ایدی قیمتیله انتفاع ایدرلر ایدی وانکیچون فاخر لباسلره رغبت ایتمز ایدیکه لباسلر ایله مفاخرت ایلمك خصال شرف وجلالات دکلدر رجاله لایق دکلدر نساطائفه سنك شانیدر همان لباس بابنده ممدوح اولان پاکلکیدر وجنسندن وسطین کوزدلمکدر وکندی امثالی اولانلر کیدیکی نسنه اولوب کندی جنسنك مروتن اسقاط ایدر نسنه اولمامقدر مثلا دانشمند طائفه سی علجه وسائر بوغاسی قفتانجقلر کیمك کندی اقراننك عرضنه خلل ویرمز اما عبالر وکچه لر کیمك مناسب دکلدر زیرا انلرك معتادی دکلدر صوفیلر وشیخلر عبا وکچه کیسه لر مناسبدر زیرا انلرده معتاد اولمغین کیمسه تعییب ایلمز . ابونعیم رحمةالله علیه حلیه ده ابن عمر رضی الله عنهما حضرتلرندن مرفوعا روایت ایتمشدرکه (ان من کرامة المؤمن علی الله نقاء ثوبه ورضاه بالیسیر) بیورلمشدر یعنی تحقیقا مؤمنك لباسی پاکلکی وجزئی نسنه یه راضی وقانع اولمسی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینه اکرامندندر دیمك اولور. وینه ابونعیم برروایتده جابر رضی الله عنه حضرتلرندن نقل ایدرکه برکون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برکیرلو کیمسه یی کوردی دخی شوکشی قفتانلرینی پاك ایده جك برنسنه بولەمزمی دیو بیوردی وکندی لباس قسمندن بدنه انفع واخف اولانی اختیار ایدر ایدی. مبارك عمامه سی اولدکلو بیوك دکل ایدیکه اندن مبارك باشی انجنه واولقدر کوچك دخی دکل ایدیکه اسیدن وصغوقدن صاقلمغه کفایت ایتمیه شویله میانه عمامه ایدی وصاردیغی زمانده برمقدار اوجنی بوغاز التندن طولاشدیرر ایدی زیرا بیوتی اسیدن وصغوقدن صاقلر وآته بندکده وغزالرده آت صالمقده دوشمکدن سالم اولور بویله ایتمکه لسان عربده تحنیك

سوداء) مبارك باشی اوزرنده سیاه دستار اولدیغی حالده ابن حجردن منقولدرکه رسول اکرم حضرتلری خطبه یی کعبه نك قپوسنده قرائت بیورمشلر

﴿ الحدیث الرابع ﴾

(حدثنا هارون بن اسحاق الهمدانی حدثنا یحیی بن محمد المدنی عن عبد العزیز ابن محمد عن عبیدالله بن عمر عن نافع عن ابن عمر) مصنف بیورربوحدیث شریفی ابن عمر رضی الله عنهما حضرتلرندن درت واسطه ایله هارون بن اسحاق بزه خبر ویردی (قال) حضرت ابن عمر بیوردی (کان النبی صلی الله علیه وسلم اذا اعتم) رسول اکرم حضرتلری مبارك باشلرینه دستار صاردقلری وقتده (سدل عمامته) دستار شریفك اوجنی ارسال ایدرلرایدی (بین کتفیه) معلوم اولەکه ابن الجوزی روایتی اوزره حضرت ابن عمردن سؤال اولندیکه رسول اکرم دستاری نه کیفیتده صاررلر ایدی . جواب ویردیکه دستاری مبارك باشلرینه طولاشدیروب دستارك اوجنی

دیرلر. بو تحنیك مستحب ایدیكن استدلالده ابن الحاج رحمة الله علیه مدخل آدلو كتابنده چوق كلام ایتمشدر اندنصكره عمامه مباح بابندن اولنجه بوكا متعلق اولان سنتلره رعایت اولنمق كركدر مثلا صاغ ال ایله طوتمق وبسم الله دیمك كبی اكر جدید ایسه لباس جدید كیدكده فخر كائنات حضرتلرندن وارد اولان اذكار وادعیه دن اوقومق كبی تحنیك ایلمك واوجلرینی صارقتمق كبی وعمامه یی كوچك ایتمك كبی وكوچك ایتمك حددنده بوغاز آلتنده اولاندن وصارقندقلری اوجلردن غیری یدی ذراع مقداری اوله اكر شویله كه صغوقدن اسیدن صاقنمق ایچون برمقدار دخی زیاده ایتسه لر جائزدر دیمشدر اندنصكره ﴿ وما آتیكم الرسول فخذوه ومانهیكم عنه فانتهوا ﴾ آیت كریمه سنی ذكر ایدوب ایمدی سنك اوستكه لازم اولسونكه ایچ طونی اوطورر ایكن كیه سك وعمامه یی ایاق اوستنه طورر ایكن صاره سك دیو بیورمشدر. ومبارك یكلرینی بیلكلردن اوزون ایتمزدی شمدیكه زمانده اولان واسع واوزون یكلر كبی ایلمز ایدی بونلر هپ اسرافدر . امام ترمذی رحمة الله علیه نقلنده اسما بنت یزید رضی الله عنها (كان كم قمیص رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم الی الرسغ) دیو بیورمشدر . یعنی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری مبارك كوملكینك یكی بیلكه دك ایدی دیمكدر بوندن زیاده ایلمز ایدی تا كه طوتمغه قاپمغه مانع اولمیه واكسك ایتمز ایدیكه اسیدن وصغوقدن صاقلمغه كفایت ایده مبارك رداسنك وكوملكنك اتكلری مبارك ساقلرینك اورته لرینه وارنجه ایدی زیاده اوزون اولسه طوبوقلردن تجاوز ایتمز ایدی وقیصه اولسه بالدراتلرندن یوقارو اولمز ایدن . ترمذی رحمة الله علیه روایتنده اشعث بن سلیم رضی الله عنه ایتدی ایشتدم عمه مدنكه اولدخی عمه سندن روایت ایدوب ایدر ایدیكه بركون مدینه ده كیدركن آردمدن بر كیمسه (ارفع ازارك فانه اتقی وانقی) دیدی. یعنی ازاركی قالدیر زیرا قالدرمقده تقوی وپاكلك زیاده در دیمك اولور اول خاتون ایتدی دوندم باقدم مكر سویلین رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری ایمش بن ایتدم یارسول الله بو برده در دیدم ایتدی سن بكا تابع اولمزمیسك بنده باقدم كوردم فخر كائنات علیه افضل الصلوات افندیمز حضرتلرینك مبارك ازاری ساقلرینك نصفنه دك ایدی دیمشدر . امام طبرانی نقلنده ابن عمر رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدركه ایتدی بن ازاریمی اوزاتمش ایدم فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بنی بویله كوردی دخی یا ابن عمر (كل شیء لمس الارض من الثیاب فی النار) دیو بیوردی . وامام بخاری نقلنده ابی هریره رضی الله عنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن روایت ایتمشدركه (ما اسفل من الكعبین من الازار فی النار) دیو بیورمشدر . خطابی رحمة الله علیه ایدر بونلرك معناسی بودركه بر كیمسه نك لباسی طوبوقلرندن اشاغی اینسه انك طوبغندن اشاغیسی آتش جهنم ایله معذب اولور دیمكدر ینه امام طبرانی نقلنده عبد الله بن مغفل مرفوعا روایت ایتمشدركه (ازرة المؤمن الی انصاف ساقیه ولیس علیه حرج فیما بینه وبین

مبارك ظهری جانبنه صوقارلر ایدی . بعض كره كتف شریفلری میاننه زوابه ارسال ایدرلر ایدی بیوردی دخی كتب سیرده روایات صحیحه ایله اثبات اولدیكه . رسول الله اكرم كاهی كتفلری میاننه دستار شریفك اوجنی ارسال وكاهی دستار شریفك اوجنی ارسال ایتمزلر ایدی (قال نافع وكان ابن عمر یفعل ذلك) راوی حدیث نافع بیوردیكه عبدالله بن عمر حضرتلری دستاری صاردقده باشنه دستارك اوجنی ارسال ایدرلر ایدی (قال عبیدالله ورأیت القاسم ابن محمد وسالما) حضرت عمرك حفیدی عبد الله بیوردیكه بن ابوبكر الصدیق حضرتلرینك حفیدی قاسم ابن محمد حضرتلرینی وسالمی كوردم (یفعلان ذلك) بوذاتلر دستار صاردقلری وقت دستارك اوجنی ارسال ایدرلر ایدی . معلوم اوله كه دستارك اوجنی ارسال سنتدركه بزم دیارلرده بزده طیلسان تعبیر اولنور . دستارك الت اوجنی دخی ارسال واردر . ابو داود وامام ترمذی صحیحلرنده

الكعبين وما اسفل من ذلك ففي النار) بيورلمشدر بونكده محصلي بودركه مؤمن اولان كيمسه‌نك ازار بغلمه‌سی شول هيئت اوزره كركدركه صاغلرينك اورته‌لرينه واره وساق اورته‌سيله طپوق اورته‌سنه‌دك اوزاتمق دخی جائزدر اندن اشاغی ايتمك جائز دكلدر ديمك اولور اما شويله معلوم اوله كه بو ذكر اولنان وعيدلر شول كيمسه‌يه كوره‌دركه لباسن اوزاتديغی تكبر وتفاخرندن اوله ايللره قارشو كبر وعظمتله صالنی صالنی يوريمك ايچون اوله ديو بيورمشلردر زيرا بر حديث شريفده ازارنی وكوملكنی ودلبندينك اوجنی تكبر طريقيله اوزادن كيمسه‌لره وعيد وارد اولمشدر. سالم بن عبدالله رضی الله عنهما اتاسی عبدالله بن عمردن اولدخی مفخر موجودات عليه افضل التحيات حضرتلرندن روايت ايتمشلردركه (الاسبال في الازار والقميص والعمامة من جرمنها شيئا خيلاء) الحديث پس بو روايتده بيان اولنمشدركه فساد بونده‌دركه تكبر طريقيله اوزاده‌لر وبو طريقله اوزاتمغك فسادی همان ازاره مخصوص دكلدر . طبرانی رحمة الله عليه ايدر خبرلر ازار لفظيله وارد اولديغی انكيچوندركه سرور عالم عليه الصلاة والسلام حضرتلری زماننده اكثر ناس ردا وازار كيرلر ايدی صكره‌دن خلق قيصلر ودراعه‌لر كيمكه باشلديلر بونلرك دخی نهايه حكملری ازار حكمی كبی اولدی يعنی تكبر طريقيله ازاری اوزاتمق نيجه حرام ايسه سائر لباسی اوزاتمق دخی بويله‌در ديمك اولور وعمامه اوجنی اوزاتمغك فسادی عادت عربدن زياده اوزاتمقده‌در هر باركه عادتدن زياده اوله ممنوع قبيلندن اولور. اماشول اوزون وبول يكلر دخی بو قبيله‌ده داخل اولورمی اولمازمی محل نظردر ظاهر بودركه حد اعتدالدن زياده‌سی اهل حجازك ايتدكلری كبی بو قبيلدن اوله ابن خطيب قسطلانی رحمة الله عليه بويله ديمشدر. ابن القيم رحمة الله عليه ايدر « واما هذه الاكمام الواسعة الطول التی هی كالاخراج وعمائم كالابراج فلم يلبسها عليه السلام هو ولا احد من الصحابة » يعنی شول واسع واوزون هكبه كبی يكلر وشول بروجلر كبی صارقلركه واردر انلری نه رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری كيمشدر ونه اصحابندن بر كيمسه كيمشدر ديمكدر دخی ايتدی بونلرك جوازنده نظر واردر زيرا خيلاء جنسندندر يعنی بويله ايتمك تكبر قسمندندر ديدی . صاحب المدخل رحمة الله عليه ايدر بصيرتی اولان كيمسه‌يه مخفی اولمازكه شمديكی زمانده اهل علم گچنلرك بعضنك يكلرنده تضييع مال واردركه اندن نهی اولنمشدر زيرا بو يكلردن كسيلان پاره بر غيری‌يه قفتان اولور ديمشدر وبو كلام علمای عرب يكلرينه كوره‌دركه في الحقيقه ديدكلری كبی هر بری بر هكبه كيدر وحسن ولطافتی نه ايديكی اصلا ادراك اولنمز وبيورمشلردركه خلق يكلری اوزاتمق بابنده اتفاق ايتمشلردر وهر طائفه‌نك بر كونه لباسی واردركه غيريلردن انكله ممتاز اولورلر هر باركه تكبر قارشمیه عادت حسبيله استعمال اولنه ومادامكه يره سورنميه حرام اولمز والا حرمتنده شك يوقدر . قاضی عياض رحمة الله عليه شول

(اوزونلقده)

روايت ايتديلر كه عبد الرحمن بن عوف حضرتلری بيورديكه رسول اكرم بنم باشمه دستار صاروب خلف وقدامه سدل ايلدی يعنی خلف وقدامه سدل ديمك رسول اكرم حضرتلری عبدالرحمن بن عوفك باشنه دستار صاررکن اول دستارك الت اوجنی واوست اوجنی ارسال ايلمش بر اوجی خلف طرفنه و بر اوجی قدام طرفنه اولمش . ودخی ابن ابی شيبه حضرت علی كرم الله وجهه‌دن روايت ايتديكه رسول اكرم حضرت علی‌يه عمامه كيدروب عمامه‌سنك اوجلرينی منكبلری اوزرينه ارسال ايلدی . وبنه معلوم اولدكه عمامه‌نك الت اوجنه طيلسان تعبير اولنور . اول طيلسانی كتفين ماببننه ياخود منكبلر اوزرينه وخلف وقدامه ارسال ايلمك مسنوندر . محمد بن قيس بيوررركه ابن عمر حضرتلرينی كوردم باشنه عمامه كيوب عمامه‌نك اوجلرينی خلف وقدامنه ارسال ايلمشلر شيخ جزری بيورر علما بيورديلر سنت اولان باشنه قلنسوه كيوب عمامه‌يی قلنسوه اوزرينه صارمقدر .

اوزونلقده وبوللقده معتاددن زیاده اولان لباسلرك کراهتنی علمادن نقل ایتمشدر . امام بخاری قتنده ابو هریره رضی الله عنهدن مرفوعا روایت اولنان برحدیث شریفده مذکوردرکه برکیمسه برفاخر حله ایچنده عجبله کیدرکن یره کچدی قیامته دکن اینوب کیتمه‌ده‌در دیو بیورلمشدر . امام طبرانی وابو داود روایتلرنده وارد اولمشدرکه (ان رجلا ممن کان قبلکم لبس بردة فتبختر فیها فنظر الله الیه فمقته فأمر الارض فأخذته) بیورلمشدر . یعنی تحقیقا سزدن اول اولانلردن برکیمسه بربرده کیدی دخی اول برده‌نك ایچنده صالندی حق سبحانه وتعالی حضرتلری اول کشی یه نظر ایتدی دخی غضب ایدوب یره امر ایلدی اندن یر اول کیمسه‌یی طوتدی دیمکدر . بووعیدلر رجاله ونسایه متناولدر انکیچون ایدیکه ام المؤمنین ام سلمه رضی الله عنها فهم ایدوب یا خاتونلر اتکلرینی نیجه ایتسونلر دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی بر قارش اوزاتسونلر ام سلمه ایقلری آچق قالور اندن بیوردیکه بر ذراع اوزاتسونلر اندن زیاده اوزاتمسونلر ذکر اولنانك حاصلی بودرکه وجال طائفه‌سنك ایکی حالی واردر بریسی مستحب اولمق مرتبه‌سیدرکه ازارنی ساقی اورته‌سنه دك قیصه ایتمکدر بری دخی جواز مرتبه‌سیدرکه طوپوقلرینه‌دك اوزاتمقدر کذلك نسا طائفه‌سنك دخی ایکی حاللری واردر بریسی مستحب اولمق مرتبه‌سیدرکه رجاله جائز اولان مرتبه‌دن برقارش اوزاتمقدر بری دخی جواز مرتبه‌سیدرکه اندن برذراع اوزاتمقدر . امام نووی رحمة الله علیه ایدر ظواهر احادیث خیلا ایله مقید اولمه‌ده دلالت واردرکه تحریم خیلایه مخصوص اوله یعنی اوزون لباسلرك حراملغی تکبر وتفاخر ایتمکه کوره اوله مطلقا حرام اولمیه والله اعلم . روایت اولنورکه پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك برعمامه‌سی وارایدی آدی سحاب ایدی آلتنه قلنسوه کیرایدی قلنسوه برتاجدر اوستنه دلبند صررلر . اما فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك کیدیکی قلنسوه نه شکل اوزره ایدی کیمسه تصویر ایتمامشدر بعضیلر باشه کیلان یغمور لقدر دیدیلر شمدیکی زمانده دیار عربده قلنسوه دیمکله معروف باشه کیلور نسنه واردر ولکن پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك کیدیکی بوهیئت اوزره‌می دکلیدی کیمسه تعیینه قادر دکلدر . امام ترمذی رحمة الله علیه جابر بن عبدالله‌دن روایت ایلیوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکهٔ مکرمه‌یی فتح ایتدیکی کون مبارك باشنده سیاه عمامه وارایدی مکه شهرینه سیاه عمامه ایله کیردی دیو بیورمشدر . امام بخاری روایتنده انس بن مالك رضی الله عنه بیورمشدرکه (دخل عام الفتح وعلی رأسه المغفر) یعنی فتح مکه ییلنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکه شهرینه دخول ایتدی شول حالده‌که مبارك باشنده مغفر وارایدی دیمشدر مغفر شول تولغه‌یه دیرلرکه زرخدن طاقیه کبی اوررولمش اوله بعضیلر بوایکی حدیثك بینی جمع ایدوب جائزدرکه سیاه عمامه

زیرا بی دستار قلنسوه کیمك مشرکین عادتیدر ابوداود وامام ترمذی رکانه حضرتندن روایت ایتدیلر . که رسول اکرم بیوردیلر بزم ایله مشرکین بینی قلنسوه اوزرینه عمامه فرق فرق ایدر وینه جزری بیورور که کتب معتبره‌دن تصحیح ایتدمکه رسول اکرمك عمامهٔ شریفنك طولی یدی ذراع ایدی وبرعمامه‌سنك دخی طولی اون ایکی ذراع ایدی

الحدیث الخامس

(حدثنا یوسف بن عیسی حدثنا وکیع حدثنا ابو سلیمان وهو عبدالرحمن بن الغسیل) معلوم اوله که عبدالرحمن حضرتلرینك پدری حنظل نام الانصاریدر لقب شریفلری غسیلدر غسیل غسل اولنمش دیمکدر حکمتی بوکه غزوهٔ احدده نفیر عام امرینی استماع ایدوب عجله غزایه توجه بیورروب غسل ایتمك میسر اولمدن بحکمة الله شهید اولمشلر پس رسول اکرم کوررلرکه حنظل انصاری حضرتنی ملائکهٔ کرام غسل ایدرلر بناء علی ذلك حنظل حضرتنه یوم احدده شهادتندنصکره

غسیل دیو لقب ایتدیلر (عن عكرمة عن ابن عباس) مصنف بیورر بو حدیث شریفی ابن عباسدن اوچ واسطه ایله یوسف بن عیسی بزه خبر ویردی (ان النبی صلی الله علیه وسلم) ابن عباس بیورر تحقیق رسول اكرم حضرتلری (خطب الناس) ناسه خطبه قرائت ایلدیلر (وعلیه عصابة دسماء) مبارك باشی اوزره عصابهٔ دسما اولدیغی حالده عینك كسریله عصابه خسته اولان كمسه نك باشنه جبهه سی طرفندن باغلدیغی دلداده یه دیرلر ذالك فتحی وسینك سكونیله دسماء سیاه دیمكدر امام بخاری بیورر كه بو خطبه رسول اكرمك دار آخرته تشریفنه یقین اولان خسته لكلرنده ایدی حتی انس حضرتندن امام بخاری روایت ایتدیكه رسول اكرم بو خطبه دنصكره بر دخی منبره چیقوب خطبه بیورمدیلر

﴿ باب ماجاء فی صفة ازار رسول الله صلی الله علیه وسلم ﴾

بو باب رسول اكرمك ازار شریفنك وصفنده وارد اولان احادیث بیانندهدر همزه نك كسریله ازار اسفل بدنی ستر ایده جك نسنه‌در اماردا اعلای بدنی ستر

مغفرك اوستنه صارلمش اوله دیدیلر. اماقاضی عیاض بو طریقله جمع ایتدیكه اول شهره كیردیكی زمانده مبارك باشنده مغفر وار ایدی اندن مغفری كیدی وسیاه عمامه صاراندی زیرا عمرو بن حارث آتاسندن شویله روایت ایتمشدركه خطبه اوقودیغی زمانده مبارك باشنده سیاه عمامه وار ایدی دیمشدر بوندن فهم اولنوركه مغفری مقدم كیمش اوله زیرا خطبه اوقیمق فتح تمام اولدقدنصكره كعبه قپوسی یاننده واقع اولمش ایدی دیدی. ابن عراقی رحمة الله علیه بو طریقله جمعی اولكیدن ترجیح ایتمشدر. عبدالله بن عمر رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدركه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری عمامه صارندیغی زمانده اوجن صارقیدر ایدی ویو دیارده آكا طیلسان دیرلر اما طائفهٔ عربك طیلسان دیدكلری غیری نسنه‌در اشاغیده بیان اولنور انشاءالله تعالی. امام مسلم روایتنده عمامه نك اوجنی مبارك یغرنی اورته سنه دكین صارقیدر ایدی دیو بیورلمشدر . ابو محمد بن حیان دخی عمامه یی مبارك باشنه صارر ایدی و اوجنی آردندن صوقوب یغرنی اورته سنه صارقیدر ایدی دیو روایت ایتمشدر. ینه امام مسلم رحمة الله علیه عمرو بن حارثدن بویله روایت ایتمشدركه (رأیت النبی صلی الله علیه وسلم علی المنبر وعلیه عمامة سوداء قدارخی طرفهابین كتفیه) بیورمشدر. یعنی فخر كائنات علیه افضل الصلوات افندیمز حضرتلرینی منبر اوزرنده كوردم مبارك باشنده سیاه عمامه سی وار ایدی اوجنی یغرینی اورته سنه صارقتمش ایدی دیمكدر. والحاصل عمامه نك اوجن صارقتدقلری نیجه حدیث شریفله ثابت اولمشدر. ومسلمدن بعض روایتده جابر رضی الله عنه (دخل مكة وعلیه عمامة سوداء) دیو بو حدیثده اوجن صارقتمق ذكر اولنمدیغندن فهم اولنوركه هر زمانده صارقتمزلر كاه كاه ایدرلر اعش دیدیلر . ابن القیم رحمة الله علیه هدی نبوی آدلو كتابنده ایدر شیخ الاسلام ابن تیمیه رحمة الله علیه اوج صارقتمق سببنده بر عجب نسنه ذكر ایدوب بیورردیكه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مدینه‌ده بركیجه بر واقعه كورمش ایدی همان اول صباح عمامه سنك اوجنی صارقتدی واقعه واقعه دخی بو ایدیكه رب العزتی كوردی اندن ایتدی (یامحمد فیم یختصم الملاء الاعلی) یعنی كوكلر خلقی نه نسنه‌ده بری بری ایله خصومت ایدرلر خصومتدن مراد مباحثه‌در فخر كائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایدر بن (لادری) دیدم یعنی بیلمزم دیدم همان الینی ایكی یغرنمك اورته سنه قویدیغی كبی مابین السماء والارض بیلدم دیدی ترمذی بو حدیثی ذكر ایتمشدر وامام بخاری حضرتلرینه دخی بو حدیثدن سؤال ایتدیلر صحیحدر دیو جواب ویردی. ابن ابی شیبه رحمة الله علیه حضرت علی رضی الله عنهدن شویله روایت ایلركه ایتدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری بكا عمامه صاردی دخی اوجنی اوموزمه صارقتدی وبیورردیكه (ان الله امدنی یوم بدر ویوم حنین بملائكة معممین هذه العمة) یعنی تحقیقا حق تعالی حضرتلری بدر وحنین غزالرنده بنی بو هیئتلو عمامه‌لر كیمش ملكلر ایله امداد ایلمشدر یعنی یاردم تشدیر مشدر

(دیعك)

دیمك اولور ودخی بیورمشدرکه (ان العمامة حاجز بین المسلمین والمشرکین) حاصلی
عمامه اهل اسلامله مشرکلر مابیننی فرق ایدر دیمك اولور. ابو داود رحمة الله علیه
عبدالرحمن بن عوف حضرتلرندن روایت ایتمشدرکه ایتدی رسول الله حضرتلری
بکا عمامه کیدردی اوکومدن وآردمدن اوجلرینی صارقتدی بو روایتلردن معلوم
اولدیکه عمامه نك اوجن صارقتمق برقاچ طریقله واقع اولمش ایمش. ترمذی رحمة الله
علیه روایتنده رکانه رضی الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلری (ان فرق ما بیننا وبین المشرکین العمائم علی القلانس) دیو بیورمشدر
یعنی تحقیقا بزم ایله مشرکلر اورته سنده فرق قلنسوه لر اوستنه صارلمش عمامه لردر
دیمك اولور . ینه ترمذی نقلنده ابی کبشة الانماریدن مرویدرکه اصحاب رسول الله ك
قلنسوه لری یصی ایدی باشلرینه یاقشور ایدی سیوری دکل ایدی دیمشدر . حضرت
عایشه رضی الله عنهادن مرویدرکه فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك
بر آق قلنسوه سی وار ایدی دیو بیورمشدر * ولباس قسمنده کوملکی زیاده سور ایدی
ام سلمه رضی الله عنها (کان احب الثیاب الی رسول الله صلی الله علیه وسلم القمیص)
دیو بیورمشدر واولزمانده اولان کوملك شمدیکی زمانده اولان دکه لو ساده قفتان
کبی اولور ایدی. ترمذی رحمة الله علیه نقلنده معاویة بن قره رضی الله عنه باباسندن
روایت ایلمشدرکه ایتدی بزبر زمانده مزینه قبیله سندن برطائفه ایله رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بیعت ایلمکه کلمش ایدك ارقه سنده اولان مبارك کوملکنك
دکمه لری چوزلمش ایدی یقه سندن الیمی صوقدم دخی مهر نبوته یاپشدم دیمشدر .
دمیاطی رحمة الله علیه روایتنده انس بن مالك رضی الله عنهدن مرویدرکه رسول
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك کوملکی پنبه دن ایدی دیمشدر. وامام
ترمذی نقلنده حضرت انسدن مرویدرکه (کان احب الثیاب الی رسول الله صلی الله
علیه وسلم یلبسه الحبرة) بیورمشدر. وحبره برده نك برنوعیدرکه آنده قزلك لونی
واردر دیمشلر وینه ترمذی روایتنده ابی رمثه دن منقولدرکه ایتدی پیغمبریمز علیه الصلاة
والسلام حضرتلرینی کوردم اوزرنده ایکی یشل برده وار ایدی وابو داود روایتنده
عطاء بن ابی یعلی کندی باباسندن نقل ایتمشدرکه (رأیت رسول الله صلی الله علیه وسلم یطوف
بالبیت مضطبعا ببرد اخضر) دیمشدر. یعنی فخر کائنات علیه اکمل الصلوات حضرتلرینی
کوردم بیت اللهی طواف ایدر ایدی شول حالده که بریشل برده ایله اضطباع ایتمش ایدی دیمکدر.
واضطباع برده نك براوجن قولتق آلتندن آلمغه دیرلر. امام ترمذی رحمة الله علیه عروة بن
مغیرة بن شعبه دن اولدخی آتاسندن روایت ایتمشدرکه (ان النبی صلی الله علیه وسلم لبس
جبة رومیة ضیقة الکمین) دیدی. یعنی علیه الصلاة والسلام حضرتلری بریکلری طار
رومی جبه کیدی . وامام بخاری ابی ذره رضی الله عنه حضرتلرندن روایت
ایلرکه (اتیت النبی صلی الله علیه وسلم وعلیه ثوب ابیض) دیو بیورمش. یعنی
بن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه کلدم شول حالده که مبارك آرقه سنده

ایده جك نسنه در حتی ابن الجوزی روایت ایدر که رسول اکرمك ردآء شریفنك طولی درت ذراع وعرضی ایکی بچق ذراع ایدی ابن التیم واقدیدن روایت ایتدیکه رسول کرمك ازار شریفنك طولی درت ذراع وبر قارش عرضی ایکی ذراع ایدی اما واقدی روایتنده رداء شریفك طولی التی ذراع وعرضی اوچ ذراع وبر قارشدر دیدی

(نظم)

یاره شوردی نتکیم جود جناب
سروقدینه یشللر هر آن
اکثر آق ایدی لباسی اوکلك
یوزی آق ایدی کروه رسلك
بونی تحقیق بیل اول رشك سروش
اولدی حورا کبی اول سندس پوش
یعنی کیم اینجه لطیف اطلسلر
کیدیلر دولتله پیغمبر
ابن عاذب دیدی بورأی منیر
نهی اولنمزدن ایدی لبس حریر
کاهی اول تاج سر آل عبا
یوکدن ایلردی قباسین فرضا
قره شالی کیجك آینه وش
بولوطه کیردی صانورلردی کنش
اول سیاه جامه ده اول پاك جهان

آق قفتان وارایدی دیمك اولور. وحضرت عایشهٔ صدیقه‌دن مرویدر که (خرج النبی صلی الله علیه وسلم ذات غداة وعلیه مرط شعراسود) دیو بیورمشدر. یعنی فخر كائنات علیه اکمل التحیات افندیمز حضرتلری برصباح اودن چیقدی شول حالده که مبارك آرقه‌سنده سیاه صوف لباس وارایدی دیمکدر . وشیخین روایتلرنده انس بن مالك رضی الله عنه بیورمشدرکه (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم یلبس الصوف وکان له علیه السلام کساء ملبدیلبسه ویقول انما انا عبد ألبس کما یلبس العبد) یعنی فخر عالم حضرتلری صوف کیرایدی وبرعبالو کسوه‌سی وارایدی آنی کیرایدی دخی بن قولم قولدن غیری نسنه دکلم قوللرك کیدیکی لباس کبی کیرم دیرایدی بوروایتلرك جمله‌سندن فهم اولنورکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك لباس بابنده برنوعه اختصاصی یوق ایمش نه وصفنده ونه لوننده هربارمعین لباس کیمزلرایمش مثلا رومی وعربی وآق وسیاه ویکی واسکی هرنه که راست کلورایسه کیمك جائزایمش. اکر سؤال اولنورب معلوم اولدیکه سلف صالحین رحمهم الله تعالی اسکی وعبالو قفتان کیمه‌ده علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك سنتنه اقتدا ایدوب عبد وخدام لباسنی اختیار ایدرلر ایمش یاسب نه‌درکه صوفیون طائفه‌سندن شاذلیه جماعتی کندولرینی فاخر لباسلر ایله تزیین ایدرلر باوجودکه طریقلری سنت نبویه‌یه اقتدا اتمکدر دینلورایسه. سید علی الوفوی قدس سره بونك جوابنده شویله بیورمشدرکه سلف صالحین رحمة الله علیهم اجمعین نظرایدوب کوردیلرکه اهل غفلت دنیا ایله مفاخرت ایدوب اسباب دنیویه‌یه بروجهله کوکل ویرمشلرکه یانلرنده مقصود اصلی بالکلیه متروك اولوب ظاهرلرینی زینتدن غیری برنسنه قالمامش لاجرم انلره مخالفت قصد ایدوب کندیلری دخی تعمیر قلب وتصفیهٔ باطندن غیره اصلا التفات کوسترمیوب آنلرك عزت ورغبت ایتدکلری متاع دنیویدن اعراض ایتدیلر وتعظیم ایتدکلرینی تحقیر ایلدیلر اسکیجه وعبالوجه خرقه‌لر ایله قناعت ایدوب عمارت ذات وتزکیهٔ صفاته مشغول اولدیلر ولکن طول زمان ایله بوطائفه‌نك اراسنه اشراقاریشوب تحصیل دنیا ایچون جبه وخرقه کیمکی دام حیله وتزویر ایتدیلر بوهیئتده اهل فساد چوغالدی برمرتبه‌یه واردیکه سلف طریقه‌سی بونلره مخالفتده بولنور اولدی زیرا انلرك قصدی اهل غفلته مخالفت ایدی واهل غفلت شمدیکی زمانده بوصورتده کیرنجه بونلرك صورتلرینی ترکله مخالفتلری لازم کلدی. والحاصل شاذلیه‌نك نظرلری معنایه اولدی صورته اولمدی دنیا وغفلت اهلن هرقنغی صورتده بولدیلرایسه مخالفت ایتدیلر ودرویشلك قلبك حالیدر صورتك حالی دکلدر لطیف لباسلر کیمکله زائل اولمز. حدیث صحیحده (ان الله جمیل یحب الجمال) بیورلمشدر. معناسی ظاهردر. وبرحدیث شریفده دخی (ان الله یحب النظافة) بیورلمشدر. یعنی تحقیقا حق جل وعلا حضرتلری پاکلکی سور دیمکدر ابی الاحوص جشمی رضی الله عنه اتاسندن بویله روایت اتمشدرکه ایتدی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بنی اسکی لباسلر ایله کوردی دخی

(ایتدی)

آب حیوان ایدی اخفاده نهان
بوقدر قدر یله اول ذات شریف
مسجده اویله ایدردی تشریف
چوب اول قاشلری یای محرابه
لطفله دیرلر ایدی اصحابه
بن قولم قوللرین اسباب بودر
هم عبودیتك ادابی بودر
صلی الله علیه وسلم

الحدیث الاول

(حدثنا احمد بن منیع حدثنا اسماعیل بن ابراهیم حدثنا ایوب عن حمید بن هلال عن ابی بردة) مصنف بیورر ابو برده دن بو حدیث شریفی اوچ واسطه ایله احمد بن منیع خبرویردی مذکور برده‌نك اسمی عامردر امام ابو الحسن الاشعرینك جدیدر جلیل القدر تابعیدر قاضی شریحدنصکره کوفه‌ده قاضی اولمشدر حجاج ملعون وقتنده معزول اولمشلردر رحمة الله علیه (قال) ابو برده بیوردی (اخرجت الینا عائشة) المؤمنین حضرت عایشه رضی الله عنها بزه اخراج ایلدی (کساء ملبدا) یاما لوردا (وازارا غلیظا) قالك ایپلکدن طوقنمش بر ازار (فقالت) پس حضرت عایشه کسا و ازاری کوستردکدنصکره بیوردیکه (قبض روح رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم)

ایتدی هیچ سنك مالك وارمیدر بنده نعم یارسول‌الله واردر دیدم ایتدی نه‌اصل مالك واردر بکاحق تعالی حضرتلرینك ویردیکندن هپ‌واردر دوه وقیوندن دیدم حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك اثر نعمتی اوزرکده کورنسون دیو بیوردی. جابر رضی‌الله‌عنه بیورمشدرکه برکره صاچلری طاغلمش برکیمسه‌یی کوردی دخی بوکشی باشنی ستراید‌ه‌جك برنسنه بوله‌مزمی ایدی دیو بیوردی وبرکیرلنمش قفتانلو کیمسه‌یی کوردی دخی بوکشی لباسنی یویاجق نسنه بوله‌مزمی دیو بیوردی . وسننده وارد اولمشدرکه (ان‌الله یحب ان یری اثر نعمته علی عبده) یعنی تحقیقا حق جل وعلا حضرتلری نعمتنك اثرینی قولنك اوزرنده کورمکی سوردیکدر. وبیورمشلردرکه حق تعالی حضرتلرینك اثراحسانی کشینك اوزرنده ظهور ایتمك شول جمالدندرکه حق تعالی حضرتلری انی‌سور واظهار نعمت شکر نعمتدر بوجهتدن جمال باطن‌دخی اولمش اولور پس‌جمال ظاهراولان اثرنعمتی وجمال باطن اولان شکرنعمتی حق‌تعالی حضرتلری قولنك اوزرنده مشاهده قیلمغی سور بواجلدندرکه قولنك اوزرینه لباس اندرمشدرکه ظاهرلرینه جمال ویره نته‌کیم کلام قدیمنده بیورمشدرکه ﴿ یابنی آدم قدانزلنا علیکم لباسا یواری سوآتکم وریشا ولباس‌التقوی ذلك‌خیر ﴾ یعنی ای‌آدم‌اوغلنلری بزسزك اوزریکزه لباس ایندردك‌یعنی تدبیرات سماویه‌واسباب نازله ایله سزك ایچون لباس خلق ایتدك که عورتلریکزی اورتر ودخی شول اصل لباس خلق ایتدك که آنکله تجمل ایدرسکز یعنی لطیف لباسلرکه آنلر ایله حسن وجمال بولورسکزولباس تقوی یعنی الله‌تعالی حضرتلرینك قورقوسی هرلباسدن خیرلیدر دیمك اولور . قاضی رحمة‌الله علیه بویله تفسیر ایتمشدر پس بوآیت کریمه مقتضاسنجه کشینك ظاهری پاك ولطیف لباس ایله آراسته وباطنی حلیهٔ تقو ایله پیراسته قلنمق حق جل وعلا حضرتلری قتنده معتبر نسنه اولدیغی معلوم اولدی وبیورمشلردرکه حق‌تعالی حضرتلری اقوالده وافعالده وهیئتده ولباسده جمالی سودیکی کبی بوذکر اولنانلرده قبح‌اولمغی سومز پس جمالی واهل جمالی سوروقبحی واهلنی سومز دیدیلر. وشویله معلوم‌اوله‌که لباس‌وهیئتده جمال اوچ نوع اوزره‌در برنوعی ممدوحدروبرنوعی مذمومدر وبرنوعی‌نه‌ممدوح ونه‌مذمومدر. امااولکیسی شول نوعدرکه حق تعالی‌حضرتلری ایچون اوله حق‌جل وعلاحضرتلرینك‌طاعتنه وتنفیذ احکامنه متعلق اوله نته‌کیم رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایلچیلر کلدیکی زمانده تجمل ایدرایدی یعنی‌لطیف وخوب لباسلر ایله عرض جمال ایدر ایدی وبونك نظیری قتال ایچون آلات حرب طاقنوب جنك یوزنده لباس حریر کیوب کفاره قارشو صالنی صالنی یوریمکدر هپ بونلردن مقصود اعلاء کلمة الله اولوب عرض شرف اسلام وشوکت دین سید الانام اولدیغیچون ممدوحدر بونیتله‌ایدنلر مثاب ومأجور اولورلر. وایکنجی یعنی مذموم اولانی شول نوعدرکه دنیا ویاخود ریاست‌ایچون کیینوب قوشانمقدن مرادی خلق ایچنده لباسله تفاخر

رسول اکرم مفخر موجودات وصاحب مقام محمود مظهر صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك روح پرفتوحلری عالم غیبه بو عالمدن تشریف بیوردقده (فی‌هذین) شوکساوازارده ایدی وجود پر جودلری معلوم‌اوله که رسول اکرم صلی الله علیه و سلم حضرتلری لباس فاخره کیمزلر ایدی کمال تواضعلرندن فقر وفنا اختیار ایدوب عبودیته مناسب اولان لباسلر کیرلر ایدی حتی امت مرحومه طور حضرت پیغمبری‌یی معلوم‌ایدینوب اتباع‌ایده‌لر امام نووی بیوررکه بو حدیث شریفی وبوحدیثك امثالی رسول اکرمك‌لذائذ دنیویه‌دن زیاده اعراض ایدوب قدرکفایه‌ایله اکتفا ایتمك عادت کریمه‌لری اولدیغی بیان‌ایدرپس‌عاقله لایق‌اولان بودرکه پیشوای انبیا وخلاصهٔ اولیا واصفیا حضرتلرینك مسلکنه سلوك ایدوب انك‌اخلاق حمیده‌سیله تخلق ایلیه کرك لباس خصوصنده وکرك سائر امور دنیویه‌ده اکر معاذالله‌علیه‌الصلاة‌والسلام حضرتلرینه‌متابعت‌ایتمیوب

نفس وشیطان وهوایه تابع اولوب امور دنیویه‌نك تکثیرنه سعی ایدرسه عاقبتی خسران اوله‌جغی مقرردر

﴿الحدیث الثانی﴾

(حدثنا محمود بن غیلان حدثنا ابوداود عن شعبة عن الاشعث بن سلیم قال سمعت عمتی تحدث عن عمها) اشعث دیدیکه عمه‌دن ایشتدم عمه دخی عمیسندن خبر ویردی (قال) اشعثك عمیسنك عمیسی دیدیکه (بینا انا امشی بالمدینة) بر وقتده مدینهٔ منوره‌ده یورر دم ازار می زمینه سوریه‌رك (اذا انسان خلفی یقول) ناکاه خلفمدن برکمسه سویلدیکه (ارفع ازارك) سن آزاریکی یوقاری قالدر (فانه) تحقیق ازاری قالدرمق (انقی) زیاده پاکلکدر (وابقی) وزیاده ازارك بقاسنه سببدر (فالتفت) پس بو کلامی استماع ایدوب دونوب اردیمه باقدم (فاذا هو رسول الله صلی الله علیه وسلم) مکر ازارینی رفع ایله بیوران ذات رسول اکرم حضرتلری ایمش (فقلت) بن ازاری زمینه سورمکدن اعتذار ملاحظه سیله رسول اکرم حضرتلرینه

وتکبردن غیری نسنه اولمیه منتهای مطالبی کندویی زینت وار ایش ایتمك اوله. واوچنجی نوعیکه نه ممدوح ونه مذموم اوله بوشول قسمدرکه ایکی غرضدن خالی اوله یعنی نه الله ایچون اوله ونه دنیا ایچون اوله همان شرع شریفك رخصت ویردیکی لطیف لباسلری کینوب قوشانه امانیتنده نه غرض شوکت اسلام اوله ونه خلق اراسنده تکبر وتفاخر اوله بوتقدیرجه نه مدحه لایق اولور ونه ذمه مستحق اولور وذکر اولنان حدیث شریفدن مراد بویله دیمکدرکه حق جل وعلا حضرتلرینه قولنك بویله ایتدیکی خوش کلورکه لسانه صدقله جمال ویره وقلبنه اخلاص ومحبت وتوبه ایله جمال ویره وجوارح واعضاسنه طاعتله جمال ویره وبدننه حق تعالی حضرتلری ویردیکندن پاك ولطیف لباس کیدرمکله وانجاس واحداثدن ومکروه قیللردن پاك ایتمکله وسنت اولمغله وطرنق کسمکله ودخی سنت نبویه‌یه موافق نکه وارایسه انلر ایله زینت وجمال ویره دیمکدر . ورسول الله حضرتلرینه لباس پراشمق خصوصنده جابر بن عبدالله رضی الله عنهدن مرویدرکه ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی برآچقلق کیجه‌ده کوردم اوزرنده برقزل حله وار ایدی اکا نظر ایدردم وقره نظر ایدردم بنم قتمده فخر عالم حضرتلری قمردن احسن ایدی دیو بیوردی . دارمی وترمذی رحمة الله تعالی علیهما بویلجه روایت ایتمشلردر وبنه ترمذی نقلنده براء بن عازب رضی الله عنه بیورمشدرکه بن آدم اوغلانلرندن برکیمسه کورمدمکه قرمزی حله ایچنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن کوزل اوله دیمشدر وبو معنایی ائمهٔ حدیث اصحاب کرامدن عبارات متعدده ایله چوق روایت ایتمشلردر حاصلی بعض صحابهٔ کزین رضی الله عنهم اجمعین فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه قرمزی حله بغایت پراشدیغن بیان بیورمشلردر وحله نك معناسی برازار ایله بردا دیمکدر ازار سابقا اشارت اولنان اوزره شول نسنه درکه اچ طونی یرینه فوطه کبی بلدن اشاغی یه باغلنورلر وردا اوست قفتانیدرکه جمله‌نك اوزرینه کیرلر واسترلو قفتانه دخی حله دیرلر. ابن القیم رحمة الله علیه ایدر زنهار بویله صانمیه سکزکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حله‌سی صافی قزل اوله بویله دکلدر بلکه حلهٔ حمرا دیدکلری ایکی یمنی برده درکه سیاه اراسنه یول یول قرمزی آتلمشدر همان حلهٔ حمرا دیدکلری بواجلدندر یوقسه صافی قرمزی کیمك قتی نهی اولنمشدر . صحیح بخاری ومسلمده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری قزل اکر یصدقلرندن نهی ایتدی دیو روایت اولنمشدر . وصحیح مسلمده ابن عمر حضرتلرندن مرویدرکه ایتدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بنم اوزرمده ایکی ثوب معصفر کوردی یعنی عصفر چیچکی ایله بویانمش ایکی قفتان کوردی دخی ایتدیکی (ان هذا لباس الکفار فلا تلبسهما) یعنی بورنکلو قفتان کافرلر لباسیدر اعدی بوارقنده‌کی قفتانلری کیمه دیمك اولور ومعلومدرکه عصفر قزل بویادر دیدی ودخی

ایتدی قزل لباس کیمنك جوازنده نظر واردر وکراهتی شدت اوزره‌در نه ظن ایدرسك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك‌صافی قزل کیمك احتمالی وارمیدر حاشاوکلا که بویله اوله‌همان بوشبهه حلهٔ حمرا لفظندن قوپمشدر دیدی بومقامه کلنجه ابن قیمك کلامیدر . امام نووی رحمة الله تعالی علیه ایدرثیاب معصفره‌ده یعنی عصفر ایله بویانمش قماشلرده علما رحهم الله اختلاف ایتمشلردر صحابه وتابعیدن جمیع علما وانلردنصکره کلنلر مباحدر دیدیلر . امام اعظم وامام شافعی وامام مالك دخی انلرك مذهبنه ذاهب اولوب مباحدر دیدیلر . اما امام مالك رحمة الله علیه مباحدر ولکن غیریسنی کیمك افضلدر دیدی سائری بو سوزی سویلیوب همان مباحدر دیدیلر وینه امام مالکدن برروایتده اولر ایچنده وقپولر اوکنده کیمك جائزدر اما مجلسلرده وپازارلرده وغیری یرلرده مکروهدر دیمك وارد اولمشدر . وعلمادن برجماعت کراهت تنزیهیه ایله مکروهدر دیدیلر ونهی بیورلدیغن تنزیهیه‌یه‌حمل‌ایتدیلر زیرا ثابت‌اولمشدرکه‌رسول‌الله‌صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلری حلهٔ‌حمرا کیدی دیو بیورلدیغی وبومقوله‌نك جائز ایدیکن بیان ایچون فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کندولری کیمك‌اولوردی . بعض علما دخی ایتدیلر نهی حج ایچون یاخود عمره ایچون احرام کیمش کیمسه‌لره کوره‌در دیدیلر والله اعلم * اما فخر عالم علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك ازاری وصفنده ابی‌برده رضی‌الله تعالی عنه حضرتلرندن مرویدرکه ایتدی عایشه رضی‌الله‌تعالی عنها حضرتلری بزه برکساء و برآزار غلیظ چیقاروب ایتدی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بوایکیسنك ایچنده قبض اولنمشدر دیدی . بخاری رحمة الله علیه بویلجه روایت‌ایتمشدر . وبر روایتده دخی بو عباره ایله واقع اولمشدر (اخرجت‌الینا عایشة کساء وازارا غلیظامما‌یصنع بالیمن وکساء من‌هذه التی تدعونها الملبدة) وبر روایتده (کساء ملبدا) دینلمشدر. یعنی حضرت‌عایشه عن دیارنده ایشننلردن بربوغون ازار وبرکساء ملبد چیقاروب فخرکائنات‌صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلریٔ بولباسلرك ایچنده قبض روح اولندی دیدی وکساء ملبدك معناسی بعضیلر قولنجه یماولکسوه دیمکدر وبعضیلر قولنجه یوغون وصیق طوقونمش لچه‌یه بکزر کسوه دیمکدر وامام مسلم روایتنده حضرت عایشه رضی‌الله عنها بیورمشدرکه (خرج رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ذات غداة وعلیه مرط مرحل من شعر اسود) یعنی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برصباح چیقدی‌شول‌حالده‌که اوزرنده برمرط مرحل وارایدی سیاه قیلدن دیمك اولور و«مرحل» حاء مهمله‌نك فتحه‌سیله‌معظم‌وزنی اوزرینه‌در دیمشلر ومعناسنده اختلاف ایتمشلردر اولی اولان خطابی رحمة الله علیه بیوردیغیدرکه مخطط دیمکدر دیدی ومخطط اول قماشدرکه آنده یول یول رنکلو ایپلك آتلمش اوله کرکی لر واسکندرانی الاجه لر هپ مخططدر ومرط کسوه دیمکدر محصلی برسیاه قیلدن

دیدمکه (یارسول الله انماهی) بنم‌زمینه سوردیکم ازار (بردة ملحاء) عرب عندنده قیمتی‌اولمیان‌برده‌در اثواب کبردن دکلدر بردهٔ ملحاءسیاه وبیاض‌ایله‌الاجه برده یه دیر لر اعراب استعمال ایدر کویا بوصحابی ظن ایتدیکه رسول اکرم حضرتلرینك رفع ازارایله امردن مراد شریفلری ازاری متکبرین کبی زمینه سوزیه‌رك یوریمه دیمکدر بو ظنه بناء ازارك قیمتسزلکك بیان دخی تیز کهنه اولمسون دیو اهتمام لازم اولمدیغی بیان ایتدی (قال) رسول اکرم حضرتلری رفع ازاریله امردن مراد شریفلرینی بو صحابی فهم ایتمدیکنی بیلوب بیوردیلر (امالك فی‌اسوة) سنك ایچون بنم‌فعلمه اقتدا یوقیدر ازار خصوصنده بکا متابعت ایتمزمیسین (فنظرت فاذا ازاره الی نصف ساقیه) اول صحابی دیدیکه‌رسول اکرم‌حضرتلرینك ازارنه نظرایتدم ناکاه کوردمکه ازاری ساقلرینك نصفنه بالغ‌اولمش اول‌وقت‌بلدمکه رسول‌اکرم حضرتلرینك رفع ازاریله امردن مراد

طوقونمش يول يول الاجه بركسوه ايله چيقمش ايدى ديمك اولور . عروه رضى الله عنه ايتدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مبارك رداسنك اوزونلغى درت ذراع ايدى وانى ايكى ذراع وبر قارش ايدى ديدى وينه آندن مرويدركه فخر كائنات صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك كيوب ايلچى يه چيقديغى بريشل ردا ايدى طولى درت ذراع وعرضى ايكى ذراع بر قارش ايدى ديمشدر . ومعن بن عيسى محمد بن هلالدن روايت ايلركه ايتدى بن خلفاء بنى اميه دن هشام بن عبد الملك ارقاسنده فخر كائنات عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك مبارك برده سنى كوردم حبره جنسندن ايدى ايكى حاشيه سى وار ايدى ديمشدر . وحبره برقسم معروف برده در وحاشيه ديديكى ايكى يانده سنجقدر . دمياطى رحمة الله عليه روايتنده ابن عباس رضى الله عنهما حضرتلرندن مرويدركه فخر عالم عليه الصلاة والسلام حضرتلرينى كوردم ازارى مبارك سره سنك آلتندن بغلر ايدى وعمرى كوردم سره سنك اوستندن بغلر ايدى بيورمشدر . امام مسلم رحمة الله عليه روايتنده حضرت عايشه نك قز قرنداشى اسماء رضى الله عنهمادن مرويدر بركره برجبهٔ طيالسهٔ كسروانيه چيقاردى يعنى عجم پادشاهى كيديكى لباسلردن برجبه چيقاردى يقاسنده اطلس طوقى وار ايدى وچاكلرى كنارينه اطلس ديكلمش ايدى ايتدى بوجبه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك جبه سيدر حضرت عايشه ده ايدى عايشه رضى الله عنها وفات ايتديكى زمانده بن آلدم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بونى مبارك آرقاسنه كيرايدى بز بونى يويوب صو ايله مريضلره شفا طلب ايده رز ديدى يعنى صوين ايچورمك كبى ويوزلرينه سورمك كبى نه ايسه ايلرز دخى شفا بولورلر ديمك اولور بو روايتده دلالت واردركه حريرك هرجزئى آلتون كبى وخز كبى حرام اولميه طوق وسنجف ايتمك جائز اوله اما آلتون وخز نقدر آز اولورسه دخى حرام اوله . امام نووى رحمة الله عليه بويله ديمشدر اما ائمهٔ حنفيه قتنده يوزك قاشنده كى طاشه آلتون ميخ جائزدر . وامام محمد قتنده ساعتنى آلتون تل ايله بغلمق جائزدر . دخى روايت اولنوركه مبارك آرقاسنده لباس كيرلنمك واقع اولمزدى ولباسنه سكك قونمزدى ومبارك جسمنى سورى سكك وسائر موذى حيوانات انجتمزلر ايدى صلى الله تعالى عليه وعلى آله وصحبه اجمعين. *ولباس قسمندن طيلسان ديدكلرى نسنه كه عجم لغتندن تعريب اولنمشدر وعرب دلنده برآدى طاقدر وبرنوعنه دخى ساج ديرلر شمديكه زمانده اولديغى معلوم دكلدر . ابن قيم رحمة الله عليه ذكر اولنان كسوه يى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك كيديكى واصحابندن بركيمسه نك كيديكى منقول دكلدر ديدى بلكه صحيح مسلمده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن مرويدركه دجالى ذكر ايتدى دخى ايتدى (يخرج معه سبعون الفا من يهود اصفهان عليهم الطيالسة) ديدى يعنى اصفهان مملكتنك يهوديلرندن يتمش بيك طيلسانلى يهودى دجال ايله بيله خروج ايلر ديمكدر . وانس بن مالك رضى الله عنه حضرتلرى برقاچ

شريفلرى متابعت ايمش ازاركركدى قيمت اولسون كرك بى قيمت اولسون بو حديث شريفى نقلدن مصنف حضرتلرى تنك مرادى رسول اكرم حضرتلرينك ازار شريفنك طولى نصف ساقه قدر اولديغى بياندر وبزلره دخى لباسلريمزك طولنى نصف ساقه قدر ايتمك لازم اولديغى عياندر

﴿ الحديث الثالث ﴾

(حدثنا سويد بن نصر حدثنا عبدالله بن المبارك عن موسى بن عبيدة عن اياس ابن سلمة بن الاكوع عن ابيه) مصنف بيورر بو حديث شريفى سلمه دن اوچ واسطه ايله سويد خبر ويرى مذكور سلمه حضرتلرى تحت الشجره بيعت ايدنلردندر جمله كراماتندن ذئب كندولره تكلم ايتمشدر زمان سعادتده يدى كره غزايه كتمشدر هجرتك يتمش دردنجى سنه سنده مدينهٔ منوره ده وفات ايلدى سن شريفى سكسان ياشنه بالغ اولمش ايدى رضى الله تعالى عنه (قال كان عثمان بن عفان) حضرت سلمه بيورديكه ذو النورين خليفهٔ رسول الله عثمان بن عفان حضرتلرى

طيلسانلى كيمسەلرى كوردى دخى شونلر نه عجب بكزر خيبر يهوديلرينه ديو بيوردى آنكچون سلفدن وخلفدن برجماعت (من تشبه بقوم فهو منهم) مقتضاسنجه طيلسانى كريه كورديلر . وترمذى نقلنده وارد اولمشدركه (ليس منا من تشبه بغيرنا) بيورلمشدر. يعنى بزدن دكلدر شول كيمسەكه بزم غيريمزه بكزمبه ديمك اولور وطيلسان باشه كيلوب ايكى جانبى اوموزلر اوستنه صارقنور كسوه اولمغين بوكا قريب بعض وضع كه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن صادر اولمشدر آنى توجيه ايچون بيورمشدركه حديث هجرتده پيغمبر عم عليه الصلاة والسلام حضرتلرى مبارك باشنه بز اورتوب اويله اسى سنده ابو بكر الصديق رضى الله عنه كلدى ديدكلرينك وجهى بو ايديكه خلقدن كندويى اخفا ايتمك ايچون اويله ايتمش ايدى يوقسه تقنع ايتمك يعنى مبارك باشنه نسنه اورتمك عادت كريمه‌سى دكل ايدى ديدى وانس بن مالك رضى الله عنه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى مبارك باشين اورتمك چوق واقع اولدى ديديكى اسى دن وغيرى خصوصدن حاجت اولدقجه اورتردى ديمكدر ديو ذكر ايتدى بو محله كلنجه تقرير اولنان ابن قيمك كلاميدر . شيخ الاسلام ولى الدين العراقى رحمة الله عليه تقنع عمامه‌نك اوجيله ياخود ردا ايله باشى اورتمكدر ديدى. وابن الحاج مدخل آدلو كتابنده اركشينك قناعى باشنى رداسيله اورتوب اوجنى بر اوموزينك اوستنه آرتمقدر ديدى والحاصل بويله ايلمك دخى طيلسان كيمك قسمندن اولديغيچون علماء حديث رحمهم الله تعالى بو بابده بحثلر ايدوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بويله ايتديكى سهيل بن سعد نقلنده (كان يكثر القناع) لفظيله وانس بن مالك رضى الله عنه روايتنده (كان يكثر التقنع) لفظيله وارد اولديغى دلالت ايلركه ابن قيمك ديديكى كبى وقت حاجته مخصوص اولميه بلكه عادت كريمه‌لرندن اوله وبوندن لازم كلوركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى طيلسان كيديكى منقول دكلدر ديديكى دخى رد اولنه ديديلر واصحاب كرامدن بر كيمسه‌نك كيديكى منقول دكلدر ديديكنى دخى رد ايدوب ايتديلر . حاكم رحمة الله عليه سند صحيحيله اخراج ايتمشدركه قرة بن كعب رضى الله عنه ايتدى بركون فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى فتنه خصوصن ذكر ايتدى ويقين زمانلرده اولور ديدى آندن بزمقنع كيمسه كچدى يعنى بز ايچنده باشنى برومش بر كشى مرور ايتدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (هذا يومئذ على الهدى) ديو بيوردى. يعنى شو كيمسه اول فتنه پيدا اولديغى كون طوغرو يول اوزره اولسه‌كركدر ديمك اولور قره ايتدى قالقوب اول كشى يه نظر ايتدم مكر حضرت عثمان بن عفان ايمش رضى الله عنه وسعيد بن منصور دخى ابن العلادن روايت ايلمشدركه بن حضرت حسن بن على يى كوردم مقنع ايكن نماز قيلاردى ديمشدر وسليمان بن مغيره‌دن مرويدركه بن حضرت حسينى كوردم طيلسانلر كيردى ديمشدر وعمارة بن زاداندن دخى مرويدركه بن حضرت

(يتزر) ازار لبس ايدرلر ايدى (الى نصف ساقيه) ساقلرينك نصفنه قدر يعنى حضرت عثمان ازارينى ساقلرينك نصفلرينه‌دك ارخال ايدر ايدى (وقال) حضرت عثمان بيوردى (هكذا) بنم ازار كيمك هيئتى كبى ايدى (كانت ازرة صاحبى) بنم صاحبمك ازار كيمه‌سى حضرت عثمان صاحبم ديديكندن مراد كيم اولديغى معلوم اولسون ايچون سلمه بيان ايدوب بيورركه (يعنى) حضرت عثمان صاحب لفظيله مراد ايلدى (النبى صلى الله عليه وسلم) رسول اكرم حضرتلرينى مصنف امام ترمذى بو حديث شريفى دخى ذكردن مرادى رسول اكرمك ازارى نصف ساقه‌دك اولديغنى بياندر معلوم اوله‌كه سلمه رضى الله تعالى عنه حضرتلرى اصحاب كرامدن اولوب رسول اكرم حضرتلرينك ازار كيملرينك كيفيتى معلومى ايكن حضرت عثمانك ازارينك كيفيتنى بيان ايتمه‌سنده حكمت

حسینی کوردم بر طیلسان انطاقی کیردی دیو بیورمشدر وابن‌قیمك ذکر ایتدیکی قصهٔ یهود ایچون شیخ‌الاسلام ابن حجر رحمة‌الله علیه اولوقت آنکله استدلال صحیح اولورکه طیلسان انلرك شعارندن اوله شمدیکی زمانلرده اول رفع اولمشدر بوتقدیرجه مباح عمومنده داخل اولور دیدی و بعضیلر دخی انس بن مالك رضی‌الله عنه حضرتلرینك انکارنه جواب ویروب حضرت انسك اویله‌دیدیکی آنکچون ایدیکه کوردیکی کیمسه‌لرك طیلسانلری‌صاری‌ایدی دیدیلر اما حق بودرکه عاقبت رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیغی اوزره دجال یانجه کیدن جهودلرك کسوه‌سی اولیجق مذموم نسنه ایدیکی مقرر اولور ورسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن و بعض صحابهٔ کرامدن مروی اولان تقنع طیلسان کیمك قسمندن دکلدر و حضرت حسن رضی‌الله تعالی عنه خصوصنده وارد اولان اخبارك صحت و قوتلرنده نظر و اردر امام مسلم حدیثنه معارض اولمازلر دیمك کرکدر اما بومقامده لفظ حدیث شریف واجب‌التشریفنده مذکور اولان یتمش بیك یهوداصفهاندن مقصود الله‌اعلم بعید اولمیه‌که حالا اول دیارده مستولی اولان زمرهٔ زنادقه وملحدین وفرقهٔ فجرهٔ متمردین اوله که باوجود بغی وعناد وکفر وارتداد اهل ایمانه اشدعداوتله اعدا اولدقلری ایچون اول ملعون و یزید ومطروح ومرید مردار و پلیدلرك شان شأمت نشان موفور الشتانلرنده یهود تعبیر بیوریله حق‌الانصاف اول تاج قباحت نتاج وکسوهٔ کراهت مزاج و لباس نکبت الباس و پلاس نجاست مساسلرینك مقتضاسی بودرکه انلری کیوب اول وجه عبوس و پیکرمنحوس وصورت معکوس ورؤیت منکوسلریله دجال اوکنه دوشوب طبل‌ونقاره‌لری و یوزلرینك قاره‌لریله وجوه لشکر شیاطین واعیان جنود ملاعیندن اوله‌لر زیرا بو بابده هر وجهله طائفهٔ یهوددن اسباب لیاقتلری ساخته وعلم استحقاقلری افراخته قلمش ملعونلردر لعنت‌الله علیهم اجمعین

اما فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خاتم شریفی خصوصنده امام بخاری و مسلم رحمهما الله روایتلرنده عبد الله بن عمر رضی الله عنهما بیورمشدرکه (ان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اتخذ خاتما من ورق فکان فی یده ثم کان فی ید ابی بکر ثم کان فی ید عمر ثم کان فی ید عثمان حتی وقع فی بئر اریس) یعنی تحقیقا فخر کائنات صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلری برکشدن خاتم ایدندی مدت عمرنده کندینك مبارك‌النده ایدی اندن صکره ابو بکر رضی‌الله عنهك النده اولدی اندنصکره حضرت عمرك النده‌اولدی اندنصکره حضرت عثمانك الده اولدی تاشول زمانه‌دك حضرت عثمانك النددن اریس قیوسنك ایچنه دوشدی دیمکدر . ینه صحیحنده انس بن مالك رضی‌الله عنهدن روایت اولنمشدرکه (ان النبی صلی‌الله تعالی علیه وسلم لبس خاتم فضة فیه فص حبشی وکان یجعل فصه ممایلی کفه) دیمشدر یعنی تحقیقا پیغمبرعز

نه اوله دینور سه جواب اولدرکه ازارك طولی نصف ساقه‌قدر اولمق سنت موروثه وقاعدهٔ محفوظه اولوب حتی رسول اکرم حضرتلرینك خلیفه‌سی دخی بوشیوه‌یه رعایت ایتدیکنی افاده ایتمك ایچوندر وسائرامت دخی بوقاعده‌یه رعایت‌ایدوب لباسلرینك طولنی نصف ساقه‌قدر ایده‌لر دیمکدر

الحدیث الرابع

(حدثنا قتیبة انبأنا ابو الاخوص عن ابی اسحق عن مسلم بن نذیر عن حذیفة بن الیمانی) مصنف بیورر بوحدیث شریفی حذیفه حضرتلرندن اوچ‌واسطه ایله قتیبه خبر ویردی معلوم‌اوله‌که حذیفه‌کبار صحابه‌دن ورسول‌اکرم حضرتلرینك صاحب سری ایدی رسول اکرم حضرتلری‌خندق غزاسنده مشرکینك احوالنه مطلع اولمق ایچون‌حذیفه‌یی‌جاسوس کوندرمش ایدی وپدرلری‌یمان وبرادری صفوان رضی الله عنهما احد غزاسنده حاضرلر ایدی لکن

عليه‌الصلاة والسلام حضرتلری برحبشی قاشلو كمش یوزك طاقنمشـدر یوزیككك
قاشنی آوجی طرفنـه كتورر ایدی دیمك اولور حبشـیدن مراد عقیقدر یاخود
جزع دیدكلری آلاجه طاشـدر زیرا ایكیسـنك دخی معدنی حبش ولایتنده‌در
دیمشلر . وعلمای‌حدیثدن امام‌احمد ونسائی وترمذی و بزار رحمهم‌الله روایتلرنده
بریده رضی‌الله عنهدن مرویدركه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلری
بركیمسه‌نك النده تیموردن خاتم كوردی دخی (مالی اجد منك ریح الاصنام)
دیدی. حاصلی ندركه بن سـنك جانبكدن صنملر رایحه‌سـینی بولورم دیمكدر اندن
ایتدی (اتخذه من‌فضة ولا تزد علی مثقال) دیو بیوردی . یعنی خاتمی كمشدن
ایدین و برمثقالدن زیاده ایله دیمكدر . علما رحمهم‌الله خاتم طاقمق خصوصـنده
اختلاف ایتمشلردر اكثری جائز كوروب كراهتی یوقدر دیمشـلردر. بعضیلری
زینت مراد اولیجق مكروهدر دیمشـلر . بعضیلر دخی خاتم قوللنمق‌لازم اولان
حاكملردن غیریسنه طاقنمق مكروه دیمشـلردر زیرا ابوداود ونسائی نقلنده ابو
ریحانه‌دن مرویدركه انلردن غیریسی طاقنمقدن رسـول‌الله صلی‌الله تعالی و سلم
حضرتلری نهی بیوردی دیمشدر ورسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلری
قوللاندیغی آنكیچون ایدیكه اطرافده اولان ملوكه ارسـال ایتـدیكی مكتوبلری
مهرلمك ایچـون ایدی زیرا انس بن مالك رضی‌الله عنـه بیورمشـدركه
روم وعجم وحبش پادشاهلرینه مكتوبلر یازدی دخی اصحاب ایتدیلر یارسول‌الله
انلر مهری اولمیـان مكتوبی قبـول ایتمزلرآندن برخاتم ایدینوب قاشـنه «محمد
رسول‌الله» نقشین قازدردی وابوبكر وعمر وعثمان رضوان الله تعالی‌علیهم اجمعین
جمله‌سی احتیاج اولدیغیچون خاتم كتوررلر ایدی دیدیلر . وابن عبدالبر رحمة‌الله
علیه بعض علمادن مطلقا طاقنمه‌سی مكروهدر زیرا انس بن مالكدن مرویدركه
رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم‌حضرتلری طاقنمدی‌ایدی‌دیو نقل‌ایتدی‌دیدكلرینی
روایت ایتمشدر . وترمذی شمائلده ابن‌عمر حضرتلرندن رسول‌الله صلی الله تعالی
علیه‌وسلم حضرتلری خاتم ایدندی‌آنكله مهرلردی اماطاقنمز ایدی‌دیدیكن روایت
ایلمشدر . وصحیحینده انس‌بن‌مالكدن مرویدركه رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم
حضرتلرینك مبارك النده بركون كمشدن برخاتم كوردی آندن‌خلق دخی كمشدن
خاتم ایدینوب طاقندیلر اندنصكره رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
خاتمن‌چیقاروب براقدی آنلردخی چیقاروب براقدیلر دیدی‌اما قول‌صواب‌اولكی
سوزدر زیرافخر كائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلری فی‌الاصل خاتم طاقندیغی
ملوكه كوندردیكی مكتوبلری مهرلمك ایچون ایدی صكره‌دن دائما طاقنور اولدی
اصحاب كرام‌دخی‌طاقنور اولدیلر فخركائنات حضرتلری كیمسه‌نك طاقندیغنی‌انكار
ایتمدی‌بلكه آنك اوزرینه مقررقیلدی پس‌بومذكوراولان خصوص خاتم‌طاقمق
بلاكراهة مباح‌ایدوكنه دلیل‌اولدی اما حكامدن غیری كیمسه طاقنمق نهی اولنمسنه
وارداولان حدیثك ضعفنه امام‌احمد رحمة‌الله علیه‌انس بن‌مالكدن‌روایت ایدوب

احد غزاسـنده یمان
حضرتلری خطاء قتل
اولنـدی حذیفـه
حضرتی پدرینك دیتنی
هبه ایلدی بركسه‌وفات
ایلسه اكرحذیفه جنازه
نمازنه حاضر اولورایسه
حضرت عمردخی حاضر
اولوردی اكر حذیفـه
حاضراولمازسه حضرت
عمردخی حاضر اولمازدی
زیرا حذیفـه منـافقینی
بیلور ایدی و حضرت
عمر منـافقینك احوالنی
اندن سؤال ایدر ایدی
زیرا رسـول اكرم
حضرتلری حذیفـه‌یه
بیلدرمش ایدی همدان
وری ودینور نام‌ولایتلر
حذیفه یدنده فتح اولدی
حضرت علینك ابتداء
خلافتنده حذیفه دار
بقـایه تشریف ایلدی
رضی الله عنه (قال)
حذیفه بیوردی (اخذ
رسول الله صلی الله علیه
وسلم بعضلة ساقی)
رسول اكرم حضرتلری
بنم صاقمك عضله‌سـنه
یاپشدی (اوساقه) یاخود
رسول اكرم حضرتلری
كندو ساقنك عضله‌سنه
یاپشدی راوی حدیث
مسلم بن‌نذیر شك ایدوب

فخر عالم حضرتلری بر کون کش یوزك طاقندی آندنصکره چیقاردی آتدی دیدیکنه اوچ وجهله جواب ویرمشلردر . بری بودرکه کش دیمك زهر بدن واقع اولمش بر سهودر اول بر کون کیدکدنصکره چیقاروب براقدیغی یوزك آلتون ایدی غیری دکل ایدی دیدیلر . بری دخی بودرکه اول دیدیکی یوزك هپ کشدن دکل ایدی ایچی تیموردن واوستی کشدن ایدی دیدیلر . بریدخی بودرکه چیقاروب آتدیغنك اصلی بو ایدیکه خلق شرعا یوزك طاقمق برلازم نسنه صانمیه لر وسنتدر دیمیه لر والله اعلم . شویله معلوم اوله که خاتم نیجه نسنه دن اولور آلتوندن وکوشدن وتیموردن وتوجدن ورصاصدن وبونلرك امثالندن وعقیقدن هپ خاتملر ایدرلر اما هر برینك حقنده نه بیورلمشدر بیان ایدهلم . آلتون حقنده صحیح بخاری ومسلمده براء بن عازب رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن مرویدرکه (نهی نارسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم عن خاتم الذهب وآنیة الذهب) دیو بیورمشدر . یعنی پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلری بزی آلتون یوزکدن وآلتون قابدن نهی ایتدی دیمکدر . وینه صحیحینده ابو هریره رضی الله عنهدن منقولدرکه (انه نهی عن خاتم الذهب) دیو بیورمشدر . یعنی تحقیقا فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آلتون یوزك طاقمقدن نهی ایتدی دیمکدر . ینه صحیحینده عبدالله بن عمر حضرتلرندن مرویدرکه (انه صلی الله تعالی علیه وسلم اتخذ خاتما من ذهب فجعله فی یمینه وجعل فصه مما یلی بطن کفه فاتخذ الناس خواتیم الذهب قال فصعد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم المنبر فالقاه ونهی عن التختم بالذهب) یعنی تحقیقا پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلری آلتوندن بر خاتم ایدندی صاغ الینه طاقدی وخاتمك قاشنی مبارك آوجنك ایچنه ایلدی آندن خلق دخی آلتون یوزکلر ایدندیلر صکره دن فخر کائنات حضرتلری منبره چیقدی اول خاتمی چیقاروب براقدی وخلقی آلتون یوزك طاقمقدن نهی ایتدی دیمك اولور . امام اعظم وشافعی ومالك واحمد رحمهم الله مذهبلری بودرکه آلتون یوزك طاقمق جائز اولمیه ولکن بعض علما رخصت ویرمشلردر جمله دن بری اسحق بن راهویه ایتدی اصحاب کرامدن بش کشی آلتون یوزکلری طاقنور ایکن وفات ایتدیلر دیدی یعنی تا اولنجه آلتون یوزك طاقندیلر دیمکدر . معصب بن سعددن مرویدرکه طلحه ده وسعدده وصهیبده آلتون یوزکلر کوردم طاقنورلردی دیمشدر رضی الله عنهم وحمزة بن اسیددن مرویدرکه ابی اسید رضی الله عنه که بدر غزاسنه حاضر اولان اصحاب کزیندن ایدی وفات ایتدیکی زمانده آلتون یوزیکن النذن حمزه وزبیر چیقارمشلردر وحدیثلرك ایکیسنی دخی امام بخاری تاریخنده روایت ایتمشدر . امام نسائی رحمة الله علیه سعید بن مسیبدن شویله روایت ایلمشدرکه حضرت عثمان رضی الله عنه حضرتلری صهیبه ایتدی ندر اصلی بن سنك الکده آلتون یوزك کوریرم صهیب ایتدی بو یوزیکی سندن خیرلو اولان کیمسه کوردی بنی عیبلامدی حضرت عثمان ایتدی کیمدر اول دیدیکك صهیب فخر عالم حضرتلریدر دیو جواب ویردی . اماکش

حذیفه شو ایکی کلامك برینی بیوردی دیدی عینك وضادك ولامك فتحه لریله عضله ساقده سکرلوات تعبیر ایتدکلریدر یعنی نصف ساق دیمك اولور (فقال) پس رسول اکرم حضرتلری بیوردیکه (هذا موضع الازار) شو عضله ازارك موضعیدرکه افضل اولان ازارك طولی شورایه دك اولمقدر (فان ابیت) اکرسن افضل ایله عملدن ابا ایدر ایسك (فاسفل ازارك) طولی عضله دن اشاغی طپوقدن یوقاری اولمقدر (فان ابیت) اکر سن بو موضعدن دخی ابا ایدر ایسك ازارك طولی طپوغه ایریشور ایسه بیلمش اوله سنکه (فلاحق للازار فی الکعبین) ازارك طپوقلرده حقی یوقدر یعنی ازارك طپوقلره واصل ایتمك جائز دکلدر معلوم اوله که عربك اکثری لباسلری ازار وردا اولمغله حدیث شریفده ازار وردا ذکر اولندی والاقمیص وسائر ملبوسات ازار کیدر اما برکسه ضرورت

يوزيكى علمادن چوق كيمسه مباح كورمشلردر فخر عالم صلى الله تعالى عليـه وسلم حضرتلرى وصحابهٔ كزيندن برجاعت طاقمشلردر علماء شافعيه رحهم الله كمش يوزيكك وزنى برمثقاله وارمامق كرك برمقدار ناقص اولمق كرك ديمشلردر زيرا بريدة بن خصيب رضى الله عنه روايتنده فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى تيمور يوزك طاقنور بركيمسه‌يى كوردى دخى (مالى ارى عليك حلية اهل النار) ديدى. يعنى بكا نه حالدركه سنك اوزركده اهل جهنم زيورينى كوردم ديدى آندن اول كيمسه چيقاروب براقدى دخى يا رسول الله يا نه دن ايدينه‌يم ديدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (من ورق ولا تتمه مثقالا) ديدى. يعنى كمشدن ايدين بر مثقال تمام ايتمه ديدى حافظ عراقى رحمة الله عليه ترمذى شرحنده ايتدى حديث شريفده واقع اولان نهى تنزيه محمولدر برمثقال تمام اولمق كراهت تنزيهيه ايله مكروهدر ديمك اولور ديدى اما علماء حنفيه‌دن صاحب النهايه وغيريلر نقلنده نعمان بن بشير رضى الله عنه روايت ايتديكى حديث شريفك آخرنده (اتخذه من ورق ولا تزده على مثقال) واقع اولمشدر بو تقديراوزره برمثقال مباح اولور زياده‌سى جائز اولمز. اما تحقيق يوزك طاقنمق خصوصنده انس بن مالكدن مرويدركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (تختموا بالعقيق واليمين احق بالزينة) بيورمشدر ولكن سندنده مجهول واردر ديديلر معناسى عقيق طاقنك وصاغ ال صول الدن زينته احقدر ديمك اولور (وتختموا بالعقيق فانه ينفى الفقر) افظيله روايت اولنمشدر. يعنى عقيق طاقنك زيرا آنى طاقنمق فقرى زائل ايدر ديمكدر ويعقوب بن ارقم عايشهٔ صديقه رضى الله عنهادن روايت ايلمشدركه (تختموا بالعقيق فانه مبارك) بيورلمشدر ولكن يعقوب متروكدر ديديلر. والحاصل عقيق يوزك طاقنمق بابنده ذكر اولنان حديثلردن غيرى دخى بعض احاديث روايت اولنمشدر اما جمله‌سى محدثين قتنده ثابت اولوب اعتماده صالح اولور حديثلر دكلدر . عقيلى رحمة الله عليـه (لا يصح فى التختم بالعقيق عن النبى صلى الله عليه وسلم شئ) ديو بيورمشدر. يعنى عقيق يوزك طاقنمق خصوصنده فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن هيچ برحديث صحيح اولمز ديمكدر . وابن فنجويه كتاب الخواتيمده اسناد ضعيفله حضرت على رضى الله عنهدن مرفوعا روايت ايتمشدركه (من تختم بالياقوت الاصفر منع الطاعون) يعنى بركيمسه كه صارى ياقوت خاتم طاقنه طاعوندن ممنوع اوله ديمكدر. اما فضه خاتم حقنده امام بخارى وغيريلر انس بن مالكدن روايت ايتمشلردركه (ان النبى صلى الله عليه وسلم اتخذ خاتما من فضة فصه منه) ديو بيورمشدر. يعنى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كمشدن برخاتم ايدندى قاشى ينه كنديدن ايدى ديمك اولور . صحيح مسلمده وارد اولمشدركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك فص خاتمى حبشى ايدى ديمشلردر وحبشيدن مراد امام نووى قولنجه جزع ديدكلرى طاشدر ياخود عقيقدر زيرا ايكيسنك دخى معدنلرى حبش ولايتنده‌در نووينك قولى صحيح اولديغى

حسبيله ازارى طپوق لرندن اشاغى نچورمك جائزدر ديديلر نته‌كيم رسول اكرم حضرتلرندن عبد الرحمن بن عوف وزبير بن العوام علت سببيله حريردن قميص كيمكه اذن آلدقلرى كبى معلوم اوله‌كه ازار خصوصنده مذكور اولان احكام رجاله مخصوصدر اما نسا حقنده ازارك طولى رجالك ازارندن برشبر ياخود برذراع زياده اولمقدر زيرا نسائى وترمذى روايت ايدرلركه ام المؤمنين ام سلمه رضى الله عنها رسول اكرم حضرتلرندن ازارى كعبيندن اشاغى ارسال ايتمك حقنـده اولان وعيدى استماع ايتدكده ديديكه يا رسول الله نسا ازارلرينه نه ايتسونلر رسول اكرم حضرتلرى بيورديكه برشبر مقدارى ارخا ايتسونلر ام سلمه ديديكه بوتقديرجـه اياقلرى آچيـق قالور پس رسول اكرم حضرتلرى بيورديكه برذراع مقدارى ارخا ايدوب بوندن زياده ايتمسونلر بيوردى خلاصهٔ كلام

تقديرجه جائزدركه ايكى خاتمى اوله برى صافى كمشدن اوله برينك قاشى طاش اوله
وبنه امام نووى رحمةالله عليه مسلم شرحنده حكايه ايتمشدركه اول مفخر موجودات
عليه اكمل الصلوات افنديمز حضرتلرينك هرزمانده برخاتمى وار ايدى قاشى بنه
اول خاتمك كنديدن ايدى ودخى بر حديث آخرده قاشى عقيقدن ايدى ديو
وارد اولمشدر ديدى لكن فخرعالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى هريرى
عقيقدن خاتم طاقنديغى روايت اولنمامشدر خاتمك قاشى عقيق ايدى دينلمشدر
اما جملهسى عقيق ايدى ديمك مروى دكلدر ديديلر ونقش خاتمى «محمد رسول الله»
ايدى صحيح مسلمده انس بن مالك حضرتلرندن مرويدركه (ان رسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلم صنع خاتما من ورق نقش فيه محمد رسول الله وقال للناس انى اتخذت
خاتما من فضة ونقشت فيه محمد رسول الله فلا ينقش احد على نقشه) معناسى
تحقيقا فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كمشدن برخاتم ايدندى
وآنده محمد رسول الله نقش ايلدى وحلقه بيورديكه تحقيقا بن كمشدن بريوزك ايدندم
وآنده محمد رسول الله نقش ايلدم ايمدى بركيمسه كندى خاتمنه محمد رسول الله نقش
ايتمسون ديمكدر . امام ترمذى رحمةالله عليه (فلا ينقش احد على نقشه) ديمكدن
مراد كيمسه خاتمنه محمد رسول الله نقش ايتمسون ديمكدر ديو بيورمشدر وسابقا
اشارت اولنان اوزره امام بخارى وترمذى روايتلرنده نقش خاتم شريف
اوج سطر ايدى «محمد» برسطر ايدى و«رسول» برسطر ايدى ولفظة«الله» برسطر ايدى
فتح الباريده مذكوردركه خطى سائر خاتملر خطى كبى معكوس ايدى برنسنه به باصلديغى
زمانده عادت اوزره درست خط چيقاردى دينلمشدر. ابن عمر رضى الله عنهما حضرتلرندن
مرويدركه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى خاتمى مبارك صاغ
النده كتورر ايدى سعادتله دار آخرته انتقال ايتدكده حضرت ابى بكر الصديقك
الينه واردى اول دخى صاغ النده كوتوردى آندن حضرت عمر بن الخطابه
واردى اول دخى صاغ النده كوتوردى آندن حضرت عثمانه واردى اول دخى
صاغ النده كوتوردى آندن يوم الداركه حضرت عثمان رضى الله عنه شهيد
اولديغى كوندر اول كون خاتم ضايع اولدى واوزرنده نقشى « لااله الاالله »
ايدى ديمشدر . اما بوروايت بركت بن محمد الحلبى نكدر اول كذبله معروف
كيمسهدر روايتنه اعتماد يوقدر باشدن آنك لفظنده بطلانه دلالت ايلر نسنه
واردركه يوم الدارده ضايع اولدى ديمشدر خاتم شريف خود مقدما اريس
قيوسنه دوشمش ايدى حضرت عثمان رضى الله عنه مال فراوان خرج ايدوب نهايت اله
كتورهمامشدر واندنصكره كوندن كونه احوالى اختلاف اوزره اولوب عاقبت
شهيد ايتمشلردر . بعض علمادن منقولدركه بركشى عاريت خاتم طاقنسه ياخود
اجاره ايله آلوب طاقنسه سنت حاصل اولور اما اولى بودركه ملكى اوله ودائم
طقنه ديمشدر وكشينك برقاچ خاتمى اولمق جائزدر اما برالينه ايكى خاتم ياخود

نسائمقدار ايله ستر اولنور
ايسه ازارى اولمقدار
ايدرلر معلوم اولهكه ازار
وردا كيمنك صورتى
حاجيلرك معلوميدركه
محرم اولدقده وجودينه
قوشانديغى احرامه ازار
وصرتنه آلديغى احرامه
رداء ديرلر وبنه معلوم
اولهكه رسول اكرم
حضرتلرينك بدن نظيفنده
طيبدن غيرى برشئ
ظاهر اولمغله ازارى
ورداسى وقميص وعمامهسى
وسائر اثوابلرى اصلا
كير اولمز ايدى ووجود
شريفلرنده بيره وسائر
موذى اولمز ايدى واوزر
لرينه سنك قونمز ايدى
ووجود شريفنى سنك
مس ايتمز ايدى خلاصهٔ
مضمون (بيت)
نور ايدى باشدن اياغه كوده
سى. بوعياندر نورك اولمز
كولكهسى

﴿باب ما جاء فى مشية رسول الله صلى الله عليه وسلم﴾

ميمك كسريله مشيه
شخصك كنديه مخصوص
اولان رفتارى ديمكدر
بوباب رسول اكرم
حضرتلرينك معتاد
اولديغى يورويش حقنده
وارد اولان احاديث

ایکی الینه خاتم طاقمق جائز ایدیکنده اختلاف واردر اولی بودرکه بردن زیاده
طاقمیه‌لر وخاتمی صاغ اله و صول اله طـاقمق جائزدر اما قنغیسی افضلدر دیو
اختلاف ایتمشلردر بعضیلر صـول اله طاقمق افضلدر دیدیلر صالح روایتده امام
احمد رحمة الله علیـه بو یله تصریح ایدوب (التختم فی الیسـار احب الی) دیو
بیورمشـدر. امام مالك مذهبی‌دخی صـول اله طاقمقدر روایت اولنورکه امام
مالك رحمةالله علیه خاتمی صول الینه طاقنوردی امام شافعی رحمةالله علیه دخی
بو یله ایلردی . صحیح مسلمـده انس بن مالك رضی‌الله عنهـدن مرو یدرکه فخر
عالم صـلی‌الله تعالی علیه وسـلم حضرتلرینك خاتم شریفی شو پرمغنده ایدی دیو
صول الینك صرجه پرمغنه اشـارت ایتمشدر وسنن ابی داودده ابن عمر رضی‌الله
عنهما حضرتلرندن مرو یدرکه (انه صـلی‌الله تعـالی علیـه و سـلم کان یتختم
فی یسـاره) دیو بیور مشـدر . والحاصـل صول اله طـاقمق خصوصـنده
چـوق حـدیث شریف وارد اولمشـدر وبعض حفـاظ دخی ابن رجب
رحمةالله علیـه بیوردیغی کبی خاتمی صـول اله طـاقمق عامهٔ صحابه وتابعیندن
مرو یدر دیو ذکر ایتمشلردر. اما بعض روایتده صاغ اله‌طاقمق دخی وارد اولمشدر
بعض طائفه بونی ترجیح ایتمشلردر ابن عباس وعبدالله بن جعفر رضی‌الله عنهم
قولی بودر. حماد بن ابی سلمه رحمةالله علیه ایتدی ابن ابی‌نافع حضرتلرندن کوردم
صاغ الینه طاقنوب ایدردی. کان‌رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم یتختم فی یمینه)
یعنی فخر کائنـات حضرتلری‌صاغ الینه طاقنورایدی دیو روایت ایلر ایدی علماء
حدیثدن امام احمد ونسائی وابن ماجه وترمذی بو یله روایت ایتدیلر. وترمذی
رحمةالله علیه نقلنده امام بخاری رحمةالله علیـه (هذا اصح شیٔ روی عن النبی
صلی‌الله تعـالی علیه‌وسلم فی‌هذا البـاب) دیو بیورمشدر. یعنی بوقول تختم بابنده
فخر عالم صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلرندن‌روایت اولنانلرك اصحیدر دیمك‌اولور
وبوندن غیری اول حضرت فخر کائنـات علیـه افضل الصلوات واکمل التحیات
حضرتلرینك صاغ الینه طاقندیغنه دلالت‌ایدر بعض حدیثلر دخی وارد اولمشدر
اما روایت ایدنلرك بعضنه متروك وبعضنه کذابدر دیو طعنلر اولنمشدر حدیثلری
اعتماده قابل نسنه دکلدر . حافظ بن رجب رحمةالله علیه قولنده بو یله‌درکه فخر
عالم صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلری‌صاغ الینه وصول الینه‌طاقمق واقع‌اولمشدر.
اما سلف رحمهم اللهدن تصریح وارد اولمشدرکه اول صاغ الینه طاقنور ایدی
صکره صولنه طاقنور اولدی دیمشلردر. ودخی وکیع رحمةالله علیه (التختم فی‌الیمین
لیس بسنة) بیورمشدر یعنی صاغ اله خاتم طاقمق سنت دکلدر دیمشدر وشهادت
پرمغنه‌ووسطی پرمغنه یوزك طاقمق‌مکروهدر دیو امام احمد رضی‌الله‌علیه تصریح
بیورمشدر وحضرت علی رضی‌الله عنهدن دخی بو یله روایت اولنمشدرکه فخر عالم
صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم حضرتلری شهادت پرمغنه ووسطی پرمغنه یوزك طاقمقدن

بیانندەدر

الحدیث الاول

(حدثنـا قتیبة بن سعید
اخبرنا ابن‌لهیعة عن ابی
یونس عن ابی هریرة)
مصنف بیورر بوحدیث
شریفی ابو هریره دن
ایکی واسطه ایله قتیبـه
بزه خبر ویردی (قال)
ابوهریره بیوردی (ما
رأیت شیأ احسن من
رسول الله صلی‌الله علیه
وسلم) رسول اکرمدن
کوزل برشی کورمدم
(کان الشمس تجری فی
وجهه) کویاشمس‌فلکنده
جاری اولدیغی کبی
حسن رسول اکرمك
وجه شریفنده جاری
اولور ایدی حتی شمسك
نوری رسـول اکرم
حضرتلرینـك وجـه
شریفنك نورندن عکس
ایله شرفیاب اولمش‌ایدی
ابن الجوزی ابن‌عباسدن
روایت ایدرکه رسول
اکرم‌حضرتلری ایچون
ظل یوق ایدی حضور
سعادتلرنده سراج اولسه
یاخود قمرطالع اولسـه
یاخود شمس بازغ اولسه
وجه شریفنك نوری
بومذکورك نورینه‌غالب
اولور ایدی دیو ابن

بنی نهی ایتدی دیو بیورمشدر. وسند ضعیفله بعض روایتده وارد اولمشدرکه بر نسنه یی اوتمیوب خاطرینه کتورمك دیلسه مبارك خاتمنه بر ایپلك باغلردی دیمشلردر اما سراویل که ایچ طوننه دیرلر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آنی کیدیکنده اختلاف ایتمشلردر زیرا اولزمانده سراویل یرینه ازار بغلنورلرایدی سراویل طائفهٔ عرب لباسندن دکل ایدی بعض علما رحمهم الله فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك سراویل کیدیکنه جزم ایتمشلردر بومعنایه امام نووینك ذکر ایتدیکیله انس حاصل اولورکه تهذیب الاسما آدلو کتابنده بیورمشدرکه حضرت عثمان رضی الله عنه زمان جاهلیتده و اسلامده اصلا سراویل کیمدی الا شهید اولدیغی کون کیدی دیمشدر صحابهٔ کرام رضوان تعالی علیهم اجمعین فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اقتداء سنتنه کمال حرص اوزره ایکن حضرت عثمان رضی الله عنه اول کوندن غیریده سراویل کیمدیکی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کیمدیکنه دلالت ایدر دیدیلر وحضرت عثمان رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك اول کون کیدیکی کرامتنه دلیلدرکه روز واقعه ده سراویل ازاردن زیاده ستر ایتدیکنه شبهه یوقدر. لکن ابو یعلی مسندنده بر غایت ضعیف سند ایله ابو هریره حضرتلرندن روایت اتلمشدرکه ایتدی برکون فخر کائنات حضرتلریله بازاره واردق فخر کائنات حضرتلری بازارلر یاننده اوطوروب درت درهمه برسراویل اشترا ایتدی اهل بازارك بروزانلری وارایدی فخر عالم حضرتلری اکا (اتزن وارجح) دیدی. یعنی و یردیکم درهملری وزن ایله وایوسین کور دیمك اولور وزان ایتدی (ان هذه الکلمة ماسمعتها من احد) بوندن دخی مراد درهم و یرن کیمسه دن هیچ بن اشتمدمکه کندی و یردیکنك ایوسین یاتلوسین بیلدیرمك مراد ایدینه دیمك اوله ابو هریره ایدر بن ایتدم سکا دینکده ضعف بو یترکه پیغمبر یکی بیلمیه سین همان میزانی الندن قویوب صیچرایوب مراد ایدندیکه فخر عالم حضرتلرینك الین اوپه اولدخی مبارك الین چکدی ایتدی بوایشی طائفهٔ عجم کندی پادشاهلرینه ایدرلر بن پادشاه دکیلم سزدن برکشی یم دیو بیوردی آندن وزان درهملری کوروب آلدی فخر عالم حضرتلری دخی سراویلی آلدی بن یولده مبارك الندن آلوب کتورمك استدم ایتدی کشی کندی اثوابنی کتورمکه احقدر مکرکه ضعیف اوله دخی مسلم قرنداشی معاونت ایلیه دیدی آندن بن ایتدم یارسول الله سن سراویل کیرمیسك نعم کیرم سفرده وحضرده ولیلده ونهارده سراویل کیرم بن ستر ایله مأمور اولمشم آندن زیاده ستر ایدیجی برنسنه بولمدم دیو بیوردی بعض علماء حدیث رحمهم الله بوحدیثی ضعفادن عد ایتمشلردر. اما فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك سراویل صاتون آلدیغی صحیحدر . هدی نبوی صاحبی ایدر ظاهر بودرکه کیمك ایچون اشترا ایتدی وروایت اولنمشدرکه کندیسی

عباس بیوردی

(بیت)

یوزی نورندن قاره کو کیجه لر . یولده یورردی یکتلر . قوجه لر. معلوم اوله که منبع حسن وجمال محبوب خدا صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك جمله اعضای شریفلرینك هر بری فردا فردا حسن وجالده مرتبهٔ کالده در وجمله اعضای شریفی حسن وجالده مرتبهٔ کالده ایکن وجه شریفنك حسن وجالی جمله یه غالب ایدیکی نمایان اولمغله ابوهریره وجه شریفی ذکر ایلدی کویا ابوهریره حضرتلری وجه شریفی ذکردن مرادی شمس حقیقت قلب حضرت پیغمبریدن طلوع ایدوب ضیاسی وجه شریفندن ظاهر اولدیغنی افاده در (وما رأیت احدا اسرع فی مشیته من رسول الله صلی الله علیه وسلم) ابو هریرة بیوررکه رسول اکرم حضرتلرندن زیاده یورویشده سرعتلی برکمسه یی کورمدم (کانما الارض تطوی له) کویا زمین رسول اکرم حضرتلرینك ایاغی التنده طی وجمع

سراویل کیدی وزماننده کیرلردی واذن شریفی ایله کیرلردی. اما ابوعبدالله حجازی رحمةالله علیه شفا حاشیه‌سنده ایتدی هدیده واقع اولان پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری سراویل کیدی دیمك سهو قلمدر دیدی. ابو سعید نیسابوری رحمةالله علیه حدیثك ذکرنی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك تجارتی بابنده ایراد ایتمشدر اما بخاری رحمةالله علیه صحیحنده مفخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك لباسی بابنده باب السراویل دیدیکندنصکره احرامه متعلق حدیث یازمشدر هیچ سراویله متعلق نسنه کتورمامشدر آنکیچونکه کندی شرطی اوزره سراویل کیدیکی ثابت اولمامشدر اولبابده حدیث صحیح وارد دکلدر دیدیلر

اما خف که ایچ ادیکه دیرلر امام ترمذی روایتنده بریده رضی الله عنه بیورمشدرکه نجاشی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه ایکی سیاه ساده ایچ ادیك کوندردی آنلری مبارك ایاغنه کیدی دخی اوزرلرینه مسح ایتدی دیمشدر وساده دیدیکی ایچلرینه عبا یاخود چوقه یابز قپلانمش دکل ایدی دیمکدر. مغیرة بن شعبه رضی الله عنه دخی بیورمشدرکه دحیه فخر کائنات حضرتلرینه ایکی ایچ ادیك هدیه قیلمش ایدی آنلری مبارك ایاغنه کیدی دیمشدر

اما نعل خصوصنده وارد اولانلردن صحیح بخاریده انس بن مالك رضی الله عنهدن روایت اولنمشدرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نعل شریفنك ایکی قبالی وار ایدی دیو بیورمشدر. قبالی کسر قافله شول نسنه‌یه دیرلرکه آنی نعله طقرلر دخی ایاغه کیدکلری زمانده ایکی پرمق اراسنه کتوررلر اول اولمیجق نعل ایاقده طورمز ابن عباس وابو هریره وغیریلر رضی الله تعالی عنهم دخی بویله روایت ایتمشلردر عیسی بن طهماندن مرویدرکه ایتدی انس بن مالك رضی الله عنه بزه نعلین جرداوین چیقاروب کوستردی آنلرك ایکی قبالی وار ایدی صکره‌دن ثابت بکا حضرت انسدن نقل ایتدیکه اول نعلین فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نعلینی ایدی دیو بیورمشدر. وجرداوین دیمك قلی کتمش دیمکدر یعنی اولزمانده بعضیلر قیللی دریدن ایاق قابی کیرلر ایمش فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نعل شریفی دباغت اولنمش دریدن ایمش. روایت اولنمشدرکه عبید بن جریج عبدالله بن عمر رضی الله تعالی عنهما حضرتلرینه سنی کوریرم نعال سبتیه کیرسین دیدی یعنی دباغت اولنمش ملایم قیلسز دریدن نعللر کیرسین دیدی اولدخی ایتدی تحقیقا فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کوردم شول اصل نعللر کیردیکه آنلرده قیل یوق ایدی وآنلرك اوزرنده آبدست آلوردی بندخی اول اصل نعللر کیمکی سورم دیو بیوردی. وعمر بن حارث رضی الله عنهدن مرویدرکه (رأیت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یصلی فی نعلین مخصوصین) دیو بیورمشدر. یعنی فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کوردم دیکلمش نعلین اوزرنده نماز قیلار ایدی دیمکدر حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها بیورمشدرکه (کان

اولنور ایدی یعنی رسول اکرم حضرتلرینك یور یسنك تیز اولدیغی زمین دورلدیکی ایچون ایدی یوقسه رسول اکرم حضرتلری عجله‌یوررلر ایدی دیمك دکلدر (انا لنجهد انفسنا) رسول اکرم حضرتلرینه اردندن یتشمك ایچون بز کندومزه عظیم زحمت ویرر ایدك (وانه لغیر مکترث) حالبوکه رسول اکرم حضرتلری کندویه مشقت ویره‌جك مرتبه سرعت ایتمز ایدی بلکه وقاری تأنی اوزره ایدی زمینك مبارك ایاغی التنده طی اولنمسی جمله معجزاتندندر صلی الله علیه وسلم

الحدیث الثانی

(حدثنا علی بن حجر وغیر واحد قالوا حدثنا عیسی ابن یونس بن عمر بن عبد الله مولی غفرة قال حدثنی ابراهیم بن محمد من ولد علی بن ابی طالب) مصنف بیورر بو حدیث شریفی حضرت عليدن اوچ واسطه ایله علی بن حجر وغیرمشایخلر خبرویردیلر (قال کان علی اذا وصف رسول الله صلی الله علیه

وسلم) ابراهيم بيورديكه بيوك پدرم علی كرم الله وجهه رسول اكرم حضرتلرينی وصف ايتد يكی وقتده (قال) بيوردی (كان اذامشی) رسول اكرم حضرتلری مشی ايتدكده (يتقلع) مبارك اياغنی زميندن قوت ايله رفع ايدردی (كانماينحط) كويا نزول ايدركبی (من صبب) اينشدن يعنی رسول اكرم حضرتلری يوررايكن مبارك اياقلرينی زمينه سورترك يوريمز ايدی بلكه زميندن قوت ايله اياغنی قالديروب اينش يردن اينركبی يورر ايدی

الحديث الثالث

(حدثنا سفيان بن وكيع انبأنا ابی عن المسعودی عن عثمان بن مسلم بن هرمز عن نافع بن جبير ابن مطعم عن علی رضی الله عنه) مصنف بيورر بوحديث شريفی حضرت عليدن درت واسطه ايله سفيان خبر ويردی (قال) حضرت علی بيوردی (كان النبي صلی الله عليه وسلم اذا مشی) رسول اكرم حضرتلری مشی ايلديكی وقتده (تكفأ

رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم يحب التيمن ما استطاع فی ترجله وتنعله وطهوره) يعنی مفخر موجودات عليه افضل التحيات حضرتلری قادر اولدقجه صاغ جانبندن باشلمغی سور ايدی مبارك صاچلرينی طره مقده ونعلين كيمكده وآبدست آلمقده وغسل ايتمكده ديمك اولور. ترجلك معناسی طراق ايله صاچلری آچوب دوزلتمكدر ابو هريره رضی الله عنه فخر كائنات صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرندن روايت ايلمشدركه قچن بريكز نعل كير اولسه صاغيله باشلاسين وقچن چيقارير اولسه صول ايله باشلاسين ديو بيورمشلردر. ابوداود وترمذی روايتلرنده (كان رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم ينهی ان ينتعل الرجل قائما) يعنی فخر عالم صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری اياق اوزره طورر ايكن نعل كيمكدن كشی يی نهی ايدردی ديمكدر اما مبارك فراشی خصوصنده بيورمشلردركه ضرورت اقتضا ايتديكی مقدار ايله اكتفا ايدوب ماعداسنی ترك ايدرلردی. صحيح مسلمده روايت اولنمشدركه (فراش للرجل وفراش لامرأته والثالث للضيف والرابع للشيطان) ديو بيورمش صلی الله عليه وسلم. ظاهر معناسی بردوشك اركشی ايچون وبردوشك دخی خاتونيچون واوچنجيسی مسافر ايچون ودردنجيسی شيطان ايچوندر ديمك اولور. اما علما رحمهم الله تعالی بيورمشلردركه اصل معناسی مقدار حاجتدن زياده سی تكبر ايچون ومتاع دنيا ايله افتخار ايچوندر هرنسه كه بويله اوله مذمومدر وهر مذموم شيطانه اضافت اولنور شيطانك رضاسی آنده در ديديلر. والحاصل هركشينك دوشكی كندی شاننه كوره اولور بعض كيمسه واردركه اوچ دوشك كفايت ايلر وبعض كيمسه اولوركه يكرمی اوتوز دوشك كفايت ايتمز مادامكه قدر حاجتدن زياده محض مفاخرت ايچون ييغلوب طورميه مستحق مذمت اولمز. ودخی بری ار ايچون وبری عورت ايچون ديو بيورلديغنك وجهی بودركه خسته لك حالنده وبعض عذرده بشقه دوشكه ياتمق لازم اولور ديمكدر. شيخين روايتلرنده حضرت عايشهٔ صديقه دن مرويدركه فخر كائنات صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينك دوشكی دريدن ايدی ايچی خرما ليفی ايله طولمش ايدی ديو بيورمشدر. امام بيهقی رحمة الله تعالی عليه نقلنده حضرت عايشهٔ صديقه رضی الله عنها بيورمشدركه بركون انصار خاتونلرندن بريسی بكا كلدی دخی فخر عالم صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينك دوشكين كوردی آندن كتدی بكا بريوك ايله طولمش دوشك كوندردی آندنصكره فخر عالم صلی الله عليه وسلم حضرتلری كلوب كوريجك يا عايشه بودوشك ندر ديدی بن ايتدم يا رسول الله فلانهٔ انصاريه كلدی سنك دوشكك كوردی دخی كندی بودوشكی كوندردی ديدم قبول ايتميوب يا عايشه بونی رد ايله والله اكر بن استييدم حق تبارك وتعالی حضرتلری يانمجه كمش وآلتون طاغلر يوريدرايدی ديو بيوردی وينه امام احمد وابن حبان وبيهقی روايتلرنده ابن عباس حضرتلرندن مرويدركه بركون حضرت عمر بن الخطاب رضی الله عنه فخر عالم صلی الله تعالی

عليه وسلم حضرتلرينك حجره‌سنه كيردى شول حالده‌كه رسول‌الله حضرتلرى برحصير اوزرينه ياتمش ايدى حصيرك ايپلرى مبارك جسمنه اثر ايتمش ايدى عمر رضى‌الله‌عنه ايتدى يا رسول‌الله نولايدى بر يومشق دوشك اتخاذ ايديديكز ديدى فخركائنات عليه افضل الصلوات حضرتلرى ايتدى بنم دنيا ايله نه‌ايشيم واردر دنيا ايله بنم مثلم همان شوكه بكزركه برراكب كيمسه اسى كونده يوله كيدركن براغاج آلتنده برساعت كولكلنه دخى ينه قالقوب يولنه كيده ديو بيوردى امام طبرانى رحمة‌الله عليه روايتنده عبدالله بن مسعود رضى‌الله عنهما بيورمشدركه بركون رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه واردم برحمام اوى كبى اسى غرفه‌ده برحصيرك اوستنه ياتمش ايدى مبارك جسمنك بريانته حصير نشان ايلمش ايدى كوريجك آغلادم يارسول الله كسرى وقيصر حريردن دوشكلر اوستنده ياتورلر سن بو اصل حصير اوستنه ياتورسك ديدم ايتدى آغلمه يا عبدالله تحقيقا دنيا آنلر ايچوندر وآخرت بزم ايچوندر ديو بيوردى. والحاصل فخركائنات حضرتلرينك سر وقتنه داخل اولان صحابۀ كرامدن هر برى كورديكى واشتديكى اوزره نقل بيورمشلردر بو مفهوم عبارات متغايره ايله بعض طريقده دخى وارد اولمشدر جمله‌نك مآلى بردر . روايت اولنوركه اصلا پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى بريتاغى عيبلق واقع اولمدى اكر دوشك براقسلر آنك اوزرينه ياتور ايدى اكر براقسلر يراوزرينه ياتوب بهانه بولمز ايدى و يورغان اورتمك واقع اولور ايدى خاتونلرينه بيورمشدركه (ما اتانى جبريل وانا فى لحاف امرأة منكن غير عايشة) يعنى بن عايشه‌دن غيرى سزدن برخاتونك يورغاننده ايكن بكا جبريل كلمك واقع اولمدى ديو بيوردى

نوع ثالث

رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خاتونلريله معاشرت ومباشرتى بيانده‌در . بيورمشلردركه رسول كبريا صلى‌الله تعالى عليه و سلم حضرتلرى مجامعت خصوصنى وجه اكمل اوزره قيلورلردى يعنى شول مرتبه ايلرديكه آنك وضعندن مقصود اولان امور حاصل اوله مثلا حفظ صحت وحصول لذت وبقاء نوعى نيت كبى زيرا فى الاصل جماعن وضعى اوچ نسنه ايچوندر . بريسى حق تبارك وتعالى حضرتلرينك تقدير ايتديكى زمانه وارنجه نوع انسانك دوام وبقاسيدركه توالد وتناسل طريقيله حاصل اولور . برى دخى مزاج انسانده جمع ومحبس اولان منيى دفعيدركه فضلاء اطبا قولنجه اسباب صحتك بريدر زيرا مادامكه منى آيرى كلوب محبس اوله طوره بخارندن وسواس وجنون وصرع وسائر امراض رديه متولد اولور واندفاعيله بونلردن سلامت حاصل اولور . برى دخى حصول لذتدركه جنتده همان مراد اولنان بودر زيرا آنده تناسل واحتباس يوقدركه آنلر ايچون مباشرت اولنه لكن انسانه لايق دكلدركه طلب نسلدن ياخود اخراج منى محبسدن غيرى ايچون

تكفاء) قداملرينه ميل ايتمك ايله ميل ايدرلر ايدى يعنى ارباب كبر كبى كوكسنى كره‌رك وصالنه‌رق يوريوب بلكه تواضعا مشى وقتنده قامت شريفلرى فى الجمله قدامنه ميل ايدردى (كانما ينحط من صبب) كويا رسول اكرم حضرتلرى اينشدن اينر كبى يورر ايدى صلى‌الله عليه وسلم

﴿باب ماجاء فى تقنع رسول الله صلى الله عليه وسلم﴾

بو باب رسول اكرم حضرتلرينك قناع استعمالى حقنده وارد اولان حديث بيانده‌در قناع اول دلبندركه دهن استعمالندن صكره قلنسوه آلتنه باشه قورلر عمامه محافظه اولسون ايچون (حدثنا يوسف بن عيسى اخبرنا وكيع اخبرنا الربيع بن صبيح عن يزيد بن ابان عن انس بن مالك) مصنف بيورر بو حديث شريفى حضرت انسدن اوچ واسطه ايله يوسف ابن عيسى خبر ويردى (قال) انس بيوردى (كان سول‌الله صلى الله عليه وسلم يكثر القناع) رسول اكرم حضرتلرى

اسراف ایلیه زیرا کثرت اخراجی بغایت ضعف و پیرلك یتشدیرر عاقل اولدرکه حد اعتدالدن تجاوز ایتمیه شیخ نظامی رحمةالله علیه
نه بسیار کن شو نه بسیار خوار ❋ که ان سستی آید وزین نا کوار
دیو بیورمشدر. یعنی نه چوق مباشرت جماع ایدیجی اول نه چوق اکل ایدیجی اول زیرا آندن ضعف بدن حاصل اولور بوندن سوء هضم حاصل اولور دیمکدر بوندن دخی مراد تحصیل لذته مغرور اولوب قوت وقدرتی مرتبه‌سندن تجاوز ایتمامکدر والا مادامکه قدرت کالده اولوب تقاضی نهایتنده دفعی اولی در. و بیورمشلردرکه جمله‌ٔ منافعندن بری دخی غط بصردر یعنی کوزی طیوب حرامه باقمقدن قورتلمقدر ونفسی منع ایدوب حرامدن پرهیزکارلق حاصل ایتمکدر دنیاسنده وآخرتنده کندی نفسنه وخاتوننه تحصیل منافعدر وخاتونلر ایله معامله قیلمق عادت معروفه وسیرت ممدوحه اولمقدن خالی اولمامشدر آنکیچون فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول طائفه‌یه کمال میل ومحبت اوزره ایدی . نته‌کیم امام طبرانی اوسطده وامام نسائی سننده انس بن لك رضی الله عنهدن روایت ایتمشلردرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بکا دنیادن نسا طائفه‌سی وطیب که خوشبوی نسنه‌لردر ونماز ایچنده کوزلریمی بیانه باقمقدن حفظ ایتمك سودیرلدی دیو بیورمشدر . امام احمد نقلنده بو دخی واقع اولمشدرکه (اصبر عن الطعام والشراب ولا اصبر عنهن) بیورمشلر. یعنی طعام وشرابدن صبر ایدرم ونسا طائفه‌سندن صبر ایده‌مزم دیمکدر. اعدی بوندن معلوم اولدیکه نسایه ونکاحه میل و محبت کمال انساندن ایمش دیو بیوردیلر . حضرت ابراهیم خلیل الله علی نبینا وعلیه الصلاة والسلام امام حنفادر یاننده اجمل نساء عالمین اولان ساره خاتون وار ایکن هاجره محبت ایلدی . سعد ابن ابراهیم عامر بن سعددن اولدخی اتاسندن روایت ایتمشدرکه حضرت خلیل علیه السلام برکون دیار شامدن براقه بنوب کلوردی حجازده هاجری زیارت ایلردی کمال محبتدن وقلت صبردن دیو بیورمشلردر . وحضرت داود صلوات الله علی نبینا وعلیه‌ك طقسان طقوز خاتونی وار ایکن اول بر خاتونه دخی محبت ایدوب آلدی آنکله یوز تمام اولدی . وحضرت سلیمان صلوات الله علی نبینا وعلیه کیجه‌ده طقسان خاتونی طواف ایلردی محبت نسا عادت انبیا وطریقت اصفیا اولدیغنده اشتباه یوقدر خصوصا که حضرت رسالتپناه صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آنلرك محبتین تصریح بیوروب بو بابده آنلردن نیجه وجهله روایت وارد اولمشدر . کشافده سورهٔ آل عمران تفسیرنده واحیاء علومده وکتب فقهانك نیجه‌سنده بویله واقع اولمشدرکه (حبب الی من دنیاکم ثلاث) بیوردیلرکه اول حضرت فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ثلاث دیدی اما ایکیدن غیری ذکر ایتمدی بری نسا بری دخی طیب دیدیلر ارباب بلاغت قتنده بویله ایتمکه طی تسمیه ایدرلر یعنی برجهی ذکر ایدرلر صکره‌دن بعض کتوررلر

قناعی چوق استعمال ایدرلرایدی مبارك صاچلرینی دهن ایله اکثری یاغلرلرایدی عمامهٔ شریف یاغ اثرندن حفظ اولسون ایچون مبارك باشلرینه دلبند اورتوب عمامه‌یی اول دلبندك اوزرینه کیرلرایدی وقتاکه اول دلبندی مبارك صاچلرندن یاغ اثری زائل اولدقده چیقاررلر ایدی (کان ثوبه) کویا اومبارك دلبند (ثوب زیات) عطر فروشك عطرایله معطر دلبندی کبی اولور ایدی یعنی انس حضرتی دیمك استرکه اول ایکی جهان سروری مبارك باشنه قودیغی دلبند رأس حضرت فخر عالمی مس ایتدیکیچون بر مرتبه رایحهٔ طیبه کسب ایدردیکه شم ایدن مست وعشق خدایه دلبسته اولورایدی نته‌کیم عطر ایله معطر اولان عطره مقارنتی سببیله خوشبوی اولدیغی کبی نتکیم تفصیلی باب ترجلده مرور ایلدی

❋ باب ماجاء فی جلسة رسول الله صلی الله علیه وسلم ❋

بوباب رسول اکرم

بعضندن ساکت اولورلر برغرض ایچون بویله ایدرلر وفائدهٔ طی اول غیر مذکوری تکثیردر یعنی چوق وکلی نسنه عد ایتمکدر دیدیلر. علماء حدیثدن بعضیلر ثلاث لفظی وارد اولمامشدر دیدیلر. شیخ الاسلام ابن عراقی رحمة الله علیه امالیسنده ثلاث لفظی کتب حدیثدن هیچ برنده واقع اولمدی زیرا معنی فاسد اولور صلاة امور دنیادن دکلدر دیدی اما ابن عراقینك مرادی (من دنیاکم ثلاث) عبارتی وارد اولمدی دیمك اوله زیرا ابن قیم رحمة الله علیه اویله دیمشدر و فساد معنایی بوجهتدن بیان ایدوب صلاة شول نسنه‌لردن دکلدرکه دنیایه اضافت اولنه دیمشدر فی الحقیقه اکر کتب احادیثده واقع اولان (من دنیاکم ثلاث) عبارتندن خالی ایسه اول لفظ وارد اولمدی. زائد ایدیکی مقرر اولور والا صلاتك دنیایه اضافت ونسبتنه جواب آساندر وقوعی واقامتی دنیاده اولدیغیچون نسبت اولندی دینلور والله اعلم. ابن الحاج رحمة الله علیه بیورر که حدیث شریفده (حبب) بیوریلوب «احببت» دینلمدیکی (ودنیاکم) دیو مخاطبینه اضافت اولندیغی اشارتدرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك کندی محبتی حق جل وعلا حضرتلرینه مخصوص ایدی ودنیایه علاقه‌سی یوق ایدی آنکیچون بن سودم دیمدی بکا سودیرلدی دیدی وسزك دنیاکز دیو بیوردی وقرة عینم نمازایچنده قلندی دیدیکی اولدرکه سرور وصفاسی نماز ایچنده ایدی زیرا حضرت حقه اتصال و معامله زمانیدر جمیع احوالدن نماز ایچنده تقربی زیاده ایدی اکرچه ظاهری عالم بشریتده ایدی ولکن باطنی عالم ملکوتده یعنی عالم غیبده ایدی احوال بشریتدن هرحالکه کندیدن صادر اولوردی امتنه مشروع اولمغیچون ایدی کندی احتیاجندن دکل ایدی دیدیلر. شیخ ابوالحسن شاذلی قدس الله سره فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك وصف جلیلنده (هو بشرلا کالابشار کما الیاقوت حجرلا کالاحجار) دیو بیورمشدر یعنی اول انساندر اما سائر انسانلر کبی دکلدر نتکیم یاقوت طاشدر اما سائر طاشلر کبی دکلدر دیمك اولور. فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك شان شریفنده شیخك بو کلامی فهمه قریب اولمغیچون برسوزدر پس دلالت ایلرکه اول حضرت ملکی الباطن ایمش برکیمسه‌نك که باطنی ملکی اوله اول نفسنه مالك اولور دیمشلر وروایت اولنورکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بوجهاندن کندویه اوچ نسنه سودیرلدیکن بیان ایدوب (حبب الی من دنیاکم النساء والطیب وجعلت قرة عینی فی الصلاة) بیوردی. حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه دخی ابتدی (وانا یارسول الله حبب الی من الدنیا النظر الی وجهك وجمع المال للانفاق علیك والتوسل بقرابتك الیك) یعنی یا رسول الله بکا دخی دنیادن سنك یوزیکه باقمق وسکا خرج ایتمك ایچون مال جمع ایتمك وسنك قرابتکله سکا وسیله ایدنمك سودیرلدی دیدی. آندن حضرت عمر بن الخطاب رضی الله عنه ابتدی (وانا یارسول الله حبب

حضرتلرینك جلوسنك هیئتی وکیفیتی حقنده وارد اولان احادیث بیانندەدر

الحدیث الاول

(حدثنا عبد بن حمید انبأنا عفان بن مسلم حدثنا عبدالله بن حسان عن جدته عن قیلة بنت مخرمة) مصنف بیورر بوحدیث شریفی قیله رضی الله عنهادن اوچ واسطه ایله عبد بن حمید خبر ویردی (انهارأت رسول الله صلی الله علیه وسلم فی المسجد) تحقیق قیله رسول اکرم حضرتلرینی مسجد شریفده کوردی (وهو قاعد القرفصا) رسول اکرم حضرتلری قرفصا اوتوریجی اولدیغی حالده قافك ضمی ورانك سکونی وفانك ضمی وصادك فتحی ایله قرفصا اول اوتورمقدرکه درویشلر چله‌یه کیردکده اوتوردقلری کبی یعنی ایکی دیزلرینی دیکوب و اویلقلرینی قارتنه یاپشدیروب اللرینی ساقلرینك اوزرینه باغلیوب اوتورمقدر (قالت) قیله رضی الله عنها بیوردی (فلما رأیت رسول الله صلی الله علیه

الى من الدنيا الامر بالمعروف والنهى عن المنكر والقيام بامر الله) معناسى ظاهردر آندن حضرت عثمان بن عفان رضى الله عنه ابتدى (وانا يارسول الله حبب الى من الدنيا اشباع الجايع وارواء الظمأن وكسوة العارى) يعنى يا رسوال الله بكاده دنيادن آج طيورمق وصوسز قاندرمق وعريان كيدرمك سوديرلدى ديدى على بن ابى طالب كرم الله وجهه ابتدى (وانا يارسول الله حبب الى من الدنيا الصوم فى الصيف واقراء الضيف والضرب بين يديك بالسف) يعنى بكا دخى ياز كونى اوروج طوتمق وقونق اوكنه طعام كتورمك وسنك قارشونده دشمنه قلج اورمق سوديرلدى ديدى. امام طبرانى رحمة الله عليه احاديث مذكورهٔ چندى تحرير ايتدى دعشدر. وكشف الاسرار ايله مسمى اولان بعض تفسيرده مسطوردركه جبرائيل عليه السلام دخى (انا احب منها ثلاثا غرس الاشجار وقتل الكفار وسعى الابرار) يعنى بن دخى دنيادن اوچ نسنه سوديرلدم برى اغاج دكمك وبرى كفار قتل ايتمك وبرى محسنلره سعى ايتمك ديو بيوردى آندن افلاكه چيقوب ينه ايندى دخى يا رسول الله ربك سكا سلام ايدر وبيورركه (وانا احب منها ثلاثا توب التائبين وطهارة المتطهرين ودعوة المضطرين) يعنى بن دخى اوچ نسنه يى سورم تائبلرك توبه سنى وپاكيزه كارلرك پاككلكنى وارباب ضرورت واحتياجك دعاسنى ديو بيوردى حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بواوچ خصلتى سوديكنه قرآن عظيم وكتاب كريمنده ﴿ ان الله يحب التوابين ويحب المتطهرين ﴾ ودخى ﴿ ادعونى استجب لكم ﴾ بيورديغى نص قاطعدر. وينه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك نبى نوعندن امتياز وفضيلتى بابنده وارد اولان احاديث شريفه دن برى دخى امام طبرانى نقلنده انس رضى الله عنه روايت ايتديكيدركه (فضلت على الناس باربع بالسماحة والشجاعة وكثرة الجماع وشدة البطش) ديو بيورمشدر. يعنى حضرت آدم اوزرينه بن درت خصلتله مفضل قلندم جود وكرمله وبهادرلق ايله وكثرت مباشرت نسا ايله وشدت بطشله يعنى دشمنى محكم طوتمغله شويله كه بن ياپشديغم عدو سلامتله اليمدن قورتلمز ديمك اولور . امام طبرانى رحمة الله عليه قتاده طريقندن انس بن مالك رضى الله عنه حضرتلرندن روايت ايلمشدركه فخر كائنات افنديمز حضرتلرينك اون بر خاتونى وار ايدى يعنى طقوزى منكوحه وايكيسى جاريه ايدى كيجه دن برساعتده جمله سينى دور ايدر ايدى ديو بيورمشدر قتاده ايدر انس حضرتلرينه سؤال ايدوب رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى بوكا طاقت كتورورمى ايدى ديدم ايتدى بز صحابهٔ كرام ايله سويلشور ايدك كه فخر كائنات افنديمز حضرتلرينه اوتوز كيمسه قوتى ويرلمش اوله ديو بيورر ايدى ديمكدن مراد غلبهٔ قوتن بياندركه هركشى كندى رأيجه برتخمين ايتمشدر انكيجوندركه ابن سعد نقلنده طاوس ومجاهد رضى الله عنهمادن قرق كشى قوتى ويرلمش ايدى جاعده ديو روايت اولنمشدر . امام احمد ونسائى نقللرنده زيدبن

(ارقم)

وسلم) وقتاكه بن رسول اكرم حضرتلرينى كوردم (المتخشع فى الجلسة) كيفيت معهودهده تواضع ايتديكى حالده (ارعدت) اندامم رعشه القا اولندى (من الفرق) خوفدنناشى يعنى رسول اكرم حضرتلرينك مهابتندن وجودم دترهدى ديمكدر معلوم اوله كه رسول اكرم حضرتلرى اكرچه تواضع ايله مشهور در وعادت شريفلرى دائما تواضعدر لكن مهابت درجهٔ كماله بالغ اولوب طرف حقدن القاوالباس اولنديغندن ناشى هر نقدر رسول اكرم حضرتلرينك تواضعى وحسن خلقى جملهنك معلومى ايكن هربر حضور سعادتنه كلنى اول مهابت استيعاب ايدر ايدى حتى الآن حجرهٔ شريفه وروضهٔ مقدسهده معلوم ومشاهد در مصنف قيله حديثنى ذكردن مرادى قرفصا اوتورمق سنت اولديغى بياندر

الحديث الثانى

(حدثنا سعيد بن عبد الرحمن المخزومى وغيرواحد قالوا انبأنا سفيان عن

ارقم رضی الله عنه مرفوعا روایت ایلمشدرکه اهل جنتدن بر کشی‌یه اکلده
وشربده و جاعده وشهوتده یوز کشی قوتی و یرلدی دیو بیورلمشدر . وابن سعد
نقلنده صفوان بن سلیم رضی الله عنه مرفوعا روایت ایتمشدرکه رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (اتانی جبرائیل بقدر فاکلت منها فاعطیت
قوة اربعین رجلا)دیو بیورمشدر. یعنی جبرائیل علیه السلام بکا بر قدر کتوردی
اندن طعام اکل ایتدم دخی بکا قرق کشی قوتی و یرلدی دیو بیوردیلر
وقتاکه بو بابده سائر خلقدن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه
زیاده قوت وقدرت ویرلدی لاجرم خاتون آلمقده غیره جائز اولمیان مرتبه اکا
مباح قیلندی . ابن عباس رضی الله عنهما (تزوجوا فان افضل هذه الامة اکثرها
نساء) دیو بیورمشدر. یعنی اولنك زیرا تحقیقا بو امتك افضلی خاتونلری چوق اولاندر
دیمك اولور افضلدن مرادی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر دیدیلر
وبو امتك افضلی دیو انکیچون دیدیکه حضرت داود وسلیمان علیهما السلام خارج
اوله‌لر دینلدی زیرا انلرك‌قی چوق ایدی تقیید اولنمسه آنلری تفضیل فهم اولنوردی
اما امام طبرانی نقلنده (تزوجوا فان خیرنا اکثرنا نساء) بیورلمشدر بو تقدیرجه
بعضیلر ایتدیلر خیردن مراد امتدن شول کشیدرکه خاتونی چوق اوله . ابو الفضل عسقلانی
رحمة الله علیه ایتدی ظاهر اولان بودرکه ابن عباس حضرتلرینك خیردن مرادی
ینه فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوله وامتدن مرادی اصحاب
کبار اوله رضی الله عنهم وظن ایده‌ریمکه بو کلامله ترك تزوج مرجوح ایدیکنه
اشارتدر زیرا اکر ترکی اولی اولیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
آنی اختیار ایلر ایدی چونکه حق تعالی حضرتلرندن خوف ایتمکده وآنی بلمکده
جمله‌دن زیاده ایکن تزوج امرنده تکثیر ایتدی بوافضلی ایدیکی معلوم اولدی
وتکثیردن مقصودی رجال مطلع اولمادیغی احکامی تبلیغ ایدی ودخی معجزۂ بالغه
اظهار ایتمك ایدی زیرا کندینك اکل وشرب خصوصنده وسعتی یوق ایکن اولدیغی
زمانده دخی اکثر صوم اوزره ایکن وصومنی برایکی کونه اولاشدیرر ایکن ینه برکیجه‌ده جمیع
خاتونلرینی طواف ایتمك طاقت بشریه‌دن خارج ایدیکی محل شبهه دکلدر پس بو حالات
فخر کائنات علیه افضل الصلوات افندمز حضرتلرینك معجزات باهره‌سندن ایدیکی
ظاهر اولور دیدیلر. بعض علما رحمهم الله تعالی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه
سائر ناسدن زیاده خاتون آلمق مباح بیورلدیغنك وجهنده ایتدیلر وقتاکه حر اولان
کیمسه‌یه عبد اولاندن زیاده آلمق افضل وشرفندن ایچون جائز اولدی ایسه فخر کائنات
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دخی امتی اوزره فضیلت وکرامتدن اوتوری
غیریلره جائز اولاندن زیاده آلمق مباح قیلندی. وجمله فوائدندن بری بودرکه
اوزرنده اداء رسالت مشقتی وار ایکن امر نسایه قیامله زیاده تکلیف ایدوب
مشقتی چوق واجر وفضیلتی اعظم ایتمك ایدی دیدیلر. بری دخی بودرکه نکاح

الزهری عن عباد بن
تمیم عن عمه) عباد بن
تمیمك عمیسی عبد الله
ابن زید حضرتلریدر بو
حدیث شریفی عبد الله
ابن زیددن اوچ واسطه
ایله سعید بن عبدالرحمن
و غیر مشایخ مصنف
حضرتلرینه خبرویردیلر
(انه) تحقیق عبد الله بن
زید (رأی النبی صلی
الله علیه وسلم) رسول
اکرم حضرتلرینی کور
دی (مستلقیا فی المسجد)
مسجد شریفده ارقه
اوزره یاتور اولدیغی
حالده (واضعا احدی
رجلیه علی الاخری)
مبارك ایاغنی بری برینك
اوزرینه وضع ایتدیکی
حالده یعنی رسول اکرم
حضرتلری استراحت
ایچون کونلردن برکونده
مسجد شریفك برجانبنده
ارقه اوزرینه یاتمشلر
ومبارك ایاقلرینی اوزا
دوب بری برینك اوزرینه
قویمشلر اول حالده عبد
الله بن زید دخی رسول
اکرمی کورمشلر معلوم
اوله‌که رسول اکرم
حضرتلری نهی بیورد
دیلر برآدم مسجدده ارقه
اوزرینه یاتوب دیزینك

رسول‌الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك حقنده عبادت ایدی . بری دخی اظهار معجزات ایدی شول جهتدنکه امهات مؤمنین رضی‌الله عنهن آثالری وقرنداشلری وسائر متعلقاتی غیرتن‌قودیلر دخی رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمت‌شریفنه‌رغبت‌کوستردیلر آنکیچونکه حق‌تعالی حضرتلرینك هدایتیله باطنی احوالنه اطلاع ایدوب صدق نبوتنه جزم ایتمشلر ایدی . ام حبیبه رضی‌الله عنها رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنی اختیار ایدوب تحت نکاحنه شول حالده داخل اولمش ایدیکه باباسی ابوسفیان اشد عداوتله فخر کائنات علیه اکمل الصلوات افندیمز حضرتلرینك عدوسی اولوب روز شب لات وعزی اوغورینه چالشمقده ایدی اتاسنك دین وآیننه هزار لعنت ونفرین اوقویوب کلدی خاندان نبوتده قرار و تمکین بولدی وصفیه رضی الله عنهانك اتاسنی وعمیسنی وزوجنی قتل ایتمش ایکن تزوج ایتدی صفیه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه برحیثیتله میل و محبت وانقیاد واطاعت اوزره اولدیکه جمیع متعلقاتن قتله رضا و بردیکندن غیری کندینی دخی قربان ایتمك دیلسه بولنه جان و یرر ایدی هب بونلر رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اثار معجزاتیدرکه مقتضای طبیعت بشریه‌کشی کندی آباواقرباسی جانبلرینی ترجیح ایدرایکن انلر بوجانبی ترجیح ایدوب کردن انقیادلرینی طوق طاعتیله اراسته وپای ارادتلرین خلخال اطاعتیله پیراسته قیلدیلر.
نکاح وتناسل جانبلرینی ترغیب خصوصنده ائمهٔ حدیثدن ابوداود ونسائی معقل ابن یساردن مرفوعا روایت ایتمشلردرکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم‌حضرتلری (تزوجوا الولود الودود فانی مکاثربکم الامم) دیو بیورمشدر. معناسی چوق طغوران وزوجنه زیاده محبت ایدن خاتونی تزوج ایدك زیرا تحقیقا بن سزکله امتلره کثرتده مغالبه ایدیجی‌یم دیمکدر. ابن‌ماجه نقلنده ابوهریره رضی‌الله عنهدن بوعباره ایله مرویدرکه (انکحوا فانی مکاثربکم) بوحدیث شریف خلق لساننده مشهوراولان‌ك معناسیدرکه (تناکحوا تناسلوا فانی اباهی بکم الامم) یعنی بری بریکز ماییننده نکاح ونسل پیدا ایدك زیرا بن سزکله سائر امتلره مفاخرت ایدرم دیمکدر اما بعض محدثین بولفظله کتب احادیثده بولمدق دیمشلردر امت محمدی تکثیر نیتیله نکاح صومدن افضلدر دیدیلر . عمر بن الخطاب رضی‌الله عنه ایدر بن محظوظ دکل ایکن مجامعت نسا ایلرم تاکه امت محمد چوق اولوب یوم قیامتده پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری انلرك کثرتی ایله سائر امتلره غلبه وافتخار ایده دیمشدر (لارهبانیة فی‌الاسلام) حدیث شریفنده رهبانلقدن مراد ترك نسادر دیدیلر اکر انلری ترك ایتمك افضل اولایدی بزم دینمزکه خیرالادیاندر بونده مشروع اولوردی بلکه مباشرت نسا افتخار انبیا اوله‌کلمشدر. صحیح بخاریده مرویدرکه سلیمان علیه‌السلام (لاطوفن اللیلة علی مائة امرأة) دیو بیورمشدر برکیجه‌ده

برینی دیکوب وبرایاغنی اول دیکدیکی دیزك اوزرینه وضع ایتمکی اما ارقه اوزره یاتوب ایاقلرینی اوزادوب بری برینك اوزرینه قویمق جائزدر حتی مصنف بوحدیث شریفی بیاندن مرادی مسجدده بوفعلك جوازنی بیاندر لکن ناسه مضر اولمز ایسه واو یومز ایسه

الحدیث الثالث

(حدثنا سلمة بن شبیب حدثنا عبدالله بن‌ابراهیم المدنی انبأنا اسحاق بن محمد الانصاری عن ربیح ابن عبد الرحمن بن ابی سعید عن ابیه عن جده عن ابی سعید الخدری) بوحدیث شریفی ابی سعید الخدری حضرتلرندن بش واسطه ایله سلمه خبر ویردی (قال) ابوسعید الخدری بیوردی (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم اذا جلس فی‌المسجد) رسول اکرم حضرتلری مسجدده جلوس ایلدیکی وقتده (احتبی بیدیه) ایکی اللریله احتبا ایدرایدی احتبا ایکی اللرینی ساقلرینك

اوزرندن باغلمقدر قرفصا

یوز خاتونی طواف ایتمکله مفاخرت بیوردی . روایت اولنورکه اوچیوز خاتونی وبیك جاریه‌سی وار ایدی بوقدرت حضرت سلیمانك معجزاتنـدن ایدی زیرا انسانك بومرتبه‌یه طاقت یتشدیره مدیکی ظاهردر وبومعنادن سلیمان علیه السلامك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوزرینـه فضیلتی لازم کلمز زیرا حضرت سلیمانك کثرت نسا وجواریسی ملك وسلطنتی لوازمندن ایدیکه اول اصل سلطنت ﴿ وهب لی ملکا لا ینبغی لاحد من بعدی ﴾ موجبنجه کندیدن صکره کیمسه‌یه میسر اولمامش ایدی و پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری وقتاکه نبی ملك اولمغله نبی عبد اولمق بیننده مخیر قیلنوب کندیسی عبودیت اختیـار ایلدی اول وادیده خرق عادة اولان مرتبه کندویه اعطـا اولندیکه بوقدر صوم وریاضت وانواع محنت ومشقت ایچنده ایکن اولبابده کمال قدرت واستطاعت اوزره ایدی بوحالت مقدور بشردکل ایدیکی اهل ادراکه خفی اولماز پس رسول الله حضرتلرینك معجزه‌سی ابلغ اولدیغی ظاهر اولور

﴿ نوع رابع ﴾

اول چشم چراغ جهان وبخت بیدار عالم وعالمیانك بمقتضای بشریت مقدار حاجت استراحتلری بیاننده‌در . روایت اولنورکه کیجه‌نك اولنده یعنی صلاة عشادن صکره یاتوب اویور ایدی نصف آخرك اولنده قالقوب مسواك استعمال ایدوب آبدست آلور ایدی اویقویی قدرحاجتـدن زیاده ایلمز ایدی واحتیاج مرتبه‌سندن نفسنی منع دخی ایتمز ایدی طاعت وعبادته تحصیل قوت ایچون حد اعتداله رعایت وعادت ایلر ایدی. وعادت کریمه‌سی بو ایدیکه ذکرالله ایده‌رك صاغ جانبنـه یاتور ایدی تا مبـارك کوزلرینـه اویقو غلبه ایدنجه ذکردن خالی اولمز ایدی وغدا فی الجمله مرتبهٔ هضمه قریب اولمادن یاتمز ایدی زیرا طوقلق ایله یاتمغك مضرتی معلومدر وصاغ جانبی اوزره یاتمغك اصلی. بری بودرکه جمیع احوالنده صاغ جانبی اختیار عادت کریمه‌سی ایدی. بری دخی بوایدیکه کندویی قتی اویقویه ویرمك ایچون اویله ایدر ایدی زیرا انسانك قلبنك محلی صول جانبدر کشی صول یاننه یاتیجق غایت استراحت اوزره یاتور اما صاغ یاننه یاتدقده قلب کندی یتاغندن آیریلوب خلاف سمته دوشر مضطرب اولوب کندی محلنه چکلمکدن خالی اولمز بوسببدن کشی راحته ایرمیوب اویانمق اقتضا ایلر بویله ایتمدن مراد شریفی اویانمق خصوصنده کندینك بووضعه احتیاجی اولدیغندن دکل ایدی زیرا امام بخاری نقلنده (تنام عینی ولاینـام قلبی) بیوردیغی حضرت عایشه رضی الله عنهادن مرویدر بلکه امتنی ارشـاد ایدیکه انلر سنتنه رعایتله اویانمغه استعانت ایده‌لر . بعض علمـادن منقولدرکه صول جانبـه یاتمقده اکرچه راحت زیاده‌در اما قلبه ضرری واردر شول جهتدنکه قلب کندو یرنده اولیجق جمیع اعضا اکا میل ایدوب فضول منصب اولور یعنی ماده‌لر قلبـه دوکیلور دیدیلر او یقونك یرامزی آرقه اوستنه یاتوب

کبی لکن رسول اکرم حضرتلری یوم جمعه‌ده خطیب خطبـه‌ده ایکن احتبادن نهی ایتـدی زیرا نوم ایراث ایتمکله استماع خطبه فوت اولور بلکه نقض وضویه سبب اولور (صلوات الله علیه) اللهك صلواتی اول رسول اکرم حضرتلرینـك اوزرینه اولسون استادم خواجه سلیم نقشبندی بیوررلردی رسول اکرم حضرتلرینه الله تعـالی طرفندن صلواتدن مراد تجلیٔ ذاتی دیمکدر مثلا برکسه اللهم صل علی محمد دیسه معناسی یاالله سن عظیم الشان حبیبك محمد علیه السلامه تجلیٔ ذاتك ایله تجلیٔ ایله دیمکدر اما علما بیننده مشهور اولان صلواتك معنـاسی اللهك رحمتی دیمکدر معلوم اوله‌که ابوداود روایت ایلدیکه رسول اکرم حضرتلری صباح نمازینی قیلدیغی مو ضعده بغداش قوروب اوتورر ایدی تاآفتاب کر کی کبی طلوع ایدنجـه ودخی معلوم اوله‌که رسول اکرم حضرتلری اکثریا دیز اوزینه اوتوررلر ایدی کاهی قرفصا کاهی بغداش

اویومقدر زیرا دماغك فضلاتی بورن یولنه کیده‌میوب سکرلره وسینه‌یه دوکیلور نزله وسکرلر آغریسی وفالج وبیل اغریسی حاصل ایلر اکر اینمیوب دماغده قالور ایسه آغر باصمق وصرع وسکته مرضلرینی کتورر ویوزی قوین یاتمق اطبا قولنجه یرامز دکلدر هضمه نافعدر اما شرع شریف مقتضاسنجه وضع قبیح ومذمومدر. سنن ابن ماجه‌ده روایت اولنمشدرکه برکون رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مسجدده بووضع اوزره یاتور ایکن برکیمسه‌نك اوزرینه کلدی دخی مبارك ایاغی ایله ذورتوب (اقم واقعد فانها نومة جهنمیة) دیو بیوردی معناسی ظاهردر . روایت اولنورکه فخر عالم حضرتلرینك عادت کریمه‌سی ایدی کاه دوشك اوزره یاتور ایدی کاه دریدن بساط اوزره یاتور ایدی کاه حصیر وکاه قوری یر اوزره یاتور ایدی ودیار عربده مسخیه‌دیرلر برجنس دوشمه اولور زاهدلر لباسیدر فخرعالم صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك اول‌جنسدن بردانه وار ایدی کاه آنی دوشیوب اوزرنده یاتوب اویور ایدی دیدیلر ویاتدیغی زمانده مبارك الینك آیه‌سنی صاغ یناغنك آلتنه قیوب (رب قنی عذابك یوم تبعث‌عبادك) دیو بیوردی.معناسی یارب قوللریکی قبردن قالدیردیغك کونده بنی‌عذابکدن‌صاقله دیمکدر. برروایتده (یوم‌تجمع‌عبادك) وارد اولمشدر بونك دخی معناسی یوم‌حشرده دیمك اولور . ابو قتاده رضی‌الله عنه بیورمشدرکه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم‌حضرتلری کیجه یاتملو اولسه‌صاغ یانی اوستنه یاتور ایدی صباحه‌قارشو اولسه ایکی مبارك قوللرینی دیکوب سعادتلو باشنی اللرینك اوزرینه آلور ایدی حقیقتده بویاتمق قسمندن دکلدر فی‌الجمله آسایشدر حذیفه رضی‌الله عنه روایتنده دوسکنه یاتدقده (اللهم باسمك ابوت واحیا) دیو بیورور ایدی. امام ترمذی رحمةالله علیه روایتنده انس بن مالکدن مرویدرکه یاتدیغی زمانده (الحمدلله الذی اطعمنا وسقانا وکفانا وآوانا وکم ممن لاکافی له ولامؤوی) دیو تحمید ایدرایدی. یعنی حمد اول حق سبحانه وتعالی حضرتلرینه‌که بزی یدردی وایچردی وکفایت قیلدی‌ومأوی یعنی یتاق ویردی نیجه‌لر واردر شونلردنکه کفایت ایدیجیسی ومأوی ویریجیسی یوقدر دیمك اولور ذکر اولنان احادیث شریفه هپ رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرندن مرویدر کاه اویله وکاه بویله بیوررلر ایدی کشی هرقنغیسن اختیار ایدر ایسه اقامت سنت ایتمش اولور وحضرت عایشه رضی‌الله عنهادن مرویدرکه فخرعالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری ایکی مبارك اللرینی بریره کتورر ایدی «قل‌هوالله احد. وقل اعوذ برب‌الفلق . وقل اعوذ برب‌الناس» سوره‌لرینی اوقیوب اللرینه اوفورر ایدی آندن مبارك باشنه ویوزینه وسائر جسد شریفنه سورر ایدی اوچ کره بویله ایدر ایدی دیو بیورمشدر. ومعلوم اوله‌که بخاری رحمةالله علیه نقلنده وارد اولان (تنام عینی ولاینام قلبی) حدیث شریفنده خاطره بوکلورسه‌که پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری بعض سفرنده

قورمق وکاهی ارقه‌اوزره یاتمق امته جوازی بیان ایچوندر صلی الله علیه وسلم

﴿باب ماجاء فی تکأة رسول الله صلی الله علیه وسلم﴾

بو باب رسول اکرم حضرتلرینك طیانه جق شیئه طیانمقلری حقنده روایت اولنان احادیث بیانده‌در تکأة همزه وزننده طیانه‌جق شیئك اسمیدر کرك یصدق کرك غیری اولسون

﴿الحدیث الاول﴾

(حدثنا عباش بن محمد الدوری البغدادی اخبرنا اسحاق بن‌منصور عن اسرائیل عن سماك بن حرب عن‌جابربن سمرة) مصنف بیورر بوحدیث شریفی جابر رضی الله عنهدن اوچ واسطه ایله عباس بن محمد بزه خبر ویردی (قال) جابربیوردی (رأیت رسول الله صلی‌الله علیه وسلم) بن رسول اکرمی کوردم (متکأ علی‌وسادة) یصدیغه طیاندیغی‌حالده (علی یساره)اول‌یصدق‌رسول اکرم حضرتلرینك صول یانیه وضع اولنمش

بركيجه صباحه قريب زمانلرده بر وادی ایچنده صحابۀ کرام ایله قوندیلر دخی جمله‌سینی غفلت آلوب صباح نمازینی گچوردیلر تا کونش قزنجه بوحال اوزره اولدیلر آخر حضرت عمر رضی الله عنه اویانوب تکبیر ایلدی آندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری اویاندی صحابۀ کزین ایله اوراده آبدست آلوب صباح نمازینی قضا ایتدیلر یابونك وجهی ندر دینلور ایسه بوشبهه‌دن علما رحمهم الله تعالی برقاچ وجهله جواب ویرمشلردر. ذکر ایتدکلری اجوبۀ صحیحه‌دن بری بودرکه قضامشروع قلنمق مصلحتی ایچون ایدی زیرا اکر کندیدن فوت نماز واقع اولماسه بهر حال امتندن واقع اولسه کرك ایدی وسهو ایدوب سجدۀ سهو قیلدیغی دخی بو بابدن ایدی اکر عمدا اکر سهوا هر فعل که اول مفخر موجودات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن صادر اولدی برمصلحتی متضمن ایدی زیرا نبوتله بعثتندن مقصود اتمام احکام شریعت وتکمیل قوانین دین و ملت ایدی و بو معنایه دلالت ایلرکه تمام عمرنده برکره واقع اولدی مشروعیت بومرتبه کفایت ایدیکیچون آرتق واقع اولمادی والله اعلم .

مقصد رابع

رسول الله صلی الله علیه وسلم وشرف وعظم صدق نبوت وثبوت رسالتنه دال اولان معجزات باهره وخصائص آیات و بدایع کرامات ظاهره‌سی بیانده‌در

معلوم اوله که معجزه دیو انبیا علیهم السلامك صدقنه دلالت ایدن امر خارق العاده‌یه دیرلرکه تحدی‌یه مقرون اوله یعنی بر ایشدرکه عادته مخالف اوله وصادر اولدیغی زمانده خلقدن طلب معارضه ایده‌لر بن شویله ایلدم سزده قادر ایسه‌کز بونك مثلن ایدك دیه‌لر. تحدی لسان عربده معارضه ایدوب کشی خصمندن کندو فعلنك مثلن طلب ایلیوب غلبه ایچون نزاع ایتمکه دیرلر . جوهری وصاحب القاموس بویله دیمشلردر. علامۀ زمخشری اساسده ایدر «حدا یحدو وهو حادالابل واحتدابها حداءاذاغنی ومن المجاز تحدی اقرانه اذاباراهم ونازعهم للغلبة واصله الحدا یتباریا فیه الحادیان و یتعارضان فیتحدی کل واحد منهما صاحبه ای یطلب حداه کما یقال توفاه بمعنی استوفاه» محصلی بودرکه قچن برکیمسه دوه یانجه آواز ایدوب آیرلسه عربلر «حدالابل» دیرلر «احتدابها» دخی دیرلر واویلاه ایدن کشی‌یه حادی دیرلر و مجاز قسمندندرکه برکیمسه اقرانندن معارضه طلب ایدوب هنرك وار ایسه بنم ایتدیکیمی سنده ایله دیو غلبه ایچون نزاع ایلسه اول کیمسه ایچون «تحدی اقرانه» دیرلر.وتحدینك اصلی «حدا»در ایکی حادی بری برینه معارضه ایدوب حدا طلب ایتمك معناسنه‌در تفعل صیغه‌سی استفعال معناسنه کلور نتکیم «استوفاه» معناسنه «توفاه» دینلور دیمکدر. بعض حواشی کشافده مذکوردرکه عربلر دوه‌یی سوردکلری زمانده قطارك بریاننه برحادی کچر و بریاننه دخی برحادی کچر اندن بری برندن حدا طلب ایدرلر اصل تحدی انلرك بو طریقله

لکن جابر حضرتلری یصدق رسول اکرم حضرتلرینك صول طرفنده اولدیغی بیاندن مراد صاغ طرفنه یصدق قویوب طیانمق جائزدکلدر دیمك دکل بلکه جابر حضرت رسول اکرمی کوردکده یصدق صول طرفنده بولنمش دیدیلر محدثین کرام رحمهم الله تعالی

الحدیث الثانی

(حدثنا حمید بن مسعدة اخبرنا بشر بن المفضل انبأنا الجریری عن عبد الرحمن بن ابی بکرة عن ابیه) بوحدیث شریفی ابوبکره‌دن اوچ واسطه ایله حمید بن مسعده خبر ویردی مذکور عبدالرحمن تابعیدر بصره‌ده اسلامده اول تولد ایدن بودر پدری ابوبکره صحابیدر غزوۀ طائفده اهل طائفدن برقاچ غلاملر ایله قلعه‌دن نزول ایدوب شرف صحبت ایله مشرف اولدیلر ورسول اکرم حضرتلری ابوبکره‌یی سحر وقتنده آزاد ایتدیکیچون ابوبکره تسمیه اولندی رضی الله عنه (قال) ابوبکره بیوردی (قال) رسول الله

صلى الله عليه وسلم) رسول اكرم حضرتلری سعادت ایله بیوردیلرکه (الا اخبرکم باکبر الکبائر) سزه کناه کبائردن زیاده کبیره اولان کناهدن خبرویره یمی (قالوا) اصحاب کرام دیدیلر (بلی یارسول الله) خبر ویر (قال) رسول اکرم حضرتلری بیوردی (الاشراك بالله) اللهه شرك قوشمقدر (وعقوق الوالدین) دخی انایه وبابایه عاصی اولمقدر شرعه مخالف اولمیان یرده معلوم اوله که کناه کبیره اول کناهدرکه شارع صلى الله علیه وسلم اول کناه حقنده دنیاده حد یاخود آخرنده عقوبتله وعید ایتمش اوله اکر توبه‌سز کیدر ایسه یاخود ارحم الراحمین کمال رحمتندن عفو ایتمز ایسه زنا وشرب خمر وسرقت وقتل کبی بویوك کناهلرك بیوکی انایه بابایه عاصی اولمق وجمله‌سنك بیوکی اللهه شرك قوشمقدر لکن شرك ایکیدر بری شرك صوری وبری شرك معنویدر شرك صوری اولدرکه حاشا الله تعالی‌یه شریك یعنی اورتاق اثبات ایتمکدر بو شرك صوری کفردر

معارضه‌لرینه دیرلردی صکره‌دن اتساع طریقیله هر معارضه‌یه تحدی دینلور اولدی . ومحققلر تحدی دیو دعوای رسالته دیرلر. ومعجزه‌نك برشرطی دخی بودرکه تحدی ایدن کیمسه‌نك ایتدیکی ایشك مثلنی برکیمسه دخی ایتمکه قادر اولمیه مثلا رسول الله صلى الله تعالى علیه وسلم حضرتندن صادر اولان شق قمر وسائر معجزاتی کبی وحضرت موسى على نبینا وعلیه حضرتلرندن واقع اولان عصابی ازدرها قیلمق کبی و بونلره بکزر نه‌که وار ایسه معجزه‌در. وتحدی قیدیله کرامات اولیا که تحدی‌سز اواور انلر خارج قالور وتحدی‌یه مقارنت شرطیله شول نسنه‌لرکه مقدم واقع اولور رسول الله صلى الله علیه وسلم حضرتلرینك اوزرینه بولوت سایه‌بان اولوب سایه صالمق کبی ومبارك سینه‌سی شق اولنمق کبی وحضرت عیسى علیه السلام بشکده ایکن سویلدیکی کبی و بونلرك امثالی نه وار ایسه خارج قالور بونلره معجزه دینلمز ارهاص دینلور معناسی نبوته اساس و بنیاد صالمقدر وشول نسنه‌لرکه مقارنت عرفیه‌دن اخراج ایده‌جك مرتبه‌ده تأخرله مؤخر واقع اوله انلر دخی خارج قالورلر ومثلنی ایشلمکه کیمسه قادر اولمامق شرطیله تحدی‌یه مقرون اولان سحرلر خارج قالور زیرا انبیا انك مثلنی ایشلمکه قادر اولورلر سحرهٔ فرعون حضرت موسى علیه السلامی تعجیز ایچون اشلدکلرینی حضرت موسى علیه السلام دخی ایشلدی وغلبه ایتدی . وسحر دیدکلری قلب اعیان وتحویل طبایع میدر یوقسه دکلمیدر دیو علما رحمهم الله تعالى اختلاف ایتمشلردر یعنی ساحر سحر ایله برنسنهٔ کرچکدن طبیعتندن چیقاروب بر طبیعته دخی دوندرمکه قادر اولورمی یوقسه همان کوستردیکی خیالات میدر دیدیلر . بعضیلر ایتدیلر کرچکدن دوندیرر حتی انسانی حمار ایده بیلور دیدیلر. بعضیلر قائل اولمیوب بوکا حق تعالى حضرتلرندن غیری کیمسه قادر اولماز پیغمبرلر الندن ظهور ایدن دخی حق سبحانه وتعالى حضرتلرینك خلقیله‌در انبیاسنه معجزه ایچون خلق ایلر والا بوکا نه ساحر ونه صالح قادر اولور اکر انبیایه جائز اولان انلره دخی جائز اولایدی انبیا ایله فرقلری نه اولورایدی دیدیلر. اکر قاضی ابو بکر باقلانی ذکر ایتدیکی کبی فرقی تحدی ایله اولوردینلور ایسه بو جواب نیجه وجهله باطلدر. بری بودرکه معجزه‌یه تحدی شرط اولنمق برقولدرکه بوکا دلیل یوقدر نه کتابده ونه سنتده ونه اجماعده ونه صاحب رأی قولنده برنسنه‌که دلیلدن عاری اوله باطلدر. ایکنجیسی بودرکه فخر کائنات صلى الله تعالى علیه وسلم حضرتلرینك اکثر معجزاتی تحدی‌سز واقع اولمشدر مثلا حصا وجزعك سویلدکلری ومبارك پرمقلرندن صویك آقدیغی ونیجه یوز کشی‌یه برصاعدن اطعام ایتدردیکی وحضرت علی رضی الله عنهك کوزینه توکوروب صحت بولدیغی و بونلرك امثالی نه وار ایسه تحدی ایتمدن صادر اولمشلردر بلکه قرآنده وتمنی موتدن غیریلرده تحدی ایتمامشدر اکر ایکیسندن غیری‌یه معجزه دکلدر دینلور ایسه بوسوز بدعتدر کفره

(قریبدر)

قريبدر ومعجزاتدن برى ظهوره كلديكى زمانده‌عادت كريمه‌سى بو ايديكه(اشهد انى رسول‌الله) ديو بيورر ايدى نتكيم‌اول بر شخصه اشارت ايدوب شو كشى اهل جهنمدر ديمش ايدى صكره‌دن اول شخص بعض غزاده مشركلردن نيجه كيمسه قتل ايلدى وكندى دخى مجروح اولدى اندن كنديني قتل‌ايتديكى زمانده فخر كائنات عليه‌الصلاة والسلام حضرتلرينك بيورديغى ظاهر اولدى اولزمانده (اشهد انى‌رسول‌الله) ديوبيوردى.اوچنجيسى بودركه حق‌سبحانه‌وتعالى‌حضرتلرى كلام قديمنده معجزات نبويه‌دن آياتله تعبير ايدوب ﴿ قل انما الآيات عند الله ﴾ بيورديغى محلده ﴿ وما منعنا ان نرسل بالآيات ﴾ بيورديغى‌مقامده اصلا تحدى شرط ايلمدى ايمدى تحدى شرط ايتمك باطل ايديكى صحيح اولدى ديديلر وبو اقوال تفسير ابى امامة بن النقاشدندركه اختصاراوزره‌نقل‌اولندى. اما بوسوزلره جواب ويريلوب مراد مثلن طلب ايتمك معناسنه تحدينك مفهوم اصليسى دكلدركه هرمعجزه صادر اولدقجه اويله ايتمك لازم اوله بلكه همان دعواى رسالته كفايت ايلر ديديلر وحق بودركه سحر خيالات كوسترمك قسمندن ايديكنه سحرهٔ فرعون حقنده ﴿ يخيل اليه من سحرهم ﴾ بيورلديغى كفايت ايلر سائر اقواله احتياج يوقدر والله اعلم . ومعجزه‌نك دردنجى‌شرطى بودركه تحدى ايدن كيمسه‌نك دعواسنه موافق اولمق كركدر مثلا بركيمسه دعواى نبوت ايدوب اظهار معجزه محلنده بهائمدن شو حيوانى بن سويلديرم ديسه واقعا اول حيوان دخى سويلسه اما كذبنه شهادت ايدوب بوكشى دعواسنده كاذبدر ديسه ينه معجزه اولمز زيرا اول محلده حق تعالى حضرتلرينك خلق ايتديكى امرخارق‌العاده پيغمبر اوله‌نك صدقنه دليل اولمق كركدر اول يرده‌كه حق جل وعلا حضرتلرى كذبنه دليل اوله‌نى‌خلق ايليه معجزه اولماز كذاب ايديكى ثابت‌اولور نتكيم مسيلمة‌الكذاب لعنة‌الله عليه دعواى نبوت ايدوب برقيونك صويى چوغالمق ايچون ايچنه توكوردى قيونك صويى قورودى وبرحريفك كوزينه توكوردى كوزلرى كوراولدى ملعونك مرادى بوايديكه رسول‌الله صلى‌الله تعالى‌عليه وسلم حضرتلرينه واقع اولان كبى كندويه دخى اتفاقى راست‌كلوب نبوت‌اثبات ايليه اما حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك قدرتيله خلاف مرادى ظاهر اولوب يوزى قره اولدى . اكر سؤال اولنوب ذكر اولنان درت شرط اوزره امر خارق العاده چونكه صادقلردن غيرى كيمسه‌نك النده ظهور ايتمز يانيچون دجال لعينك دعواسنه موافق برنيجه امور عظام ظهور ايتسه كركدر نتكيم احاديث شريفه‌ده بيان بيورلمشدر دينلور ايسه . جواب بودركه تكرى تعالى حضرتلرى يلان يره رسالت دعوى ايده‌نك النده دعواسنه موافق خارق‌العاده خلق ايتمك نه واقع‌اولمشدر ونه اوله‌جقدر دجال لعين رسالت دعوى ايتمز ربوبيت دعوى‌ايلر اكرچه حق تعالى حضرتلرينك امريله حكمتنه موافق انك النده بعض نسنه

اكر اسلام ايله مشرف اولميوب بوحال اوزره اولورايسه ابدى جهنمده در اول‌مشركه اصلاشفاعت وجهنمدن چيمق اولماز اما مشركين وكفاردن ماعدا اولان عاصى مؤمنلره شفاعت‌ايريشور البتده جهنمدن چيقوب ابدى جنتده قالور شرك معنوى‌اولدركه عبادتنده ريااتمك وفائده وضررى مخلوقدن بيلمكدر لكن شرك معنوى هر نقدر ظاهر شرعده كفر دكل ايسه نفس الامرده حق تعالى حضرتلرينه شرك قيلمقدر هرنقدر شرك معنوى صاحبى جهنمده ابدى قالمز ايسه‌ده لكن شرك معنويدن قورتلمدقجه جنته كيره‌من پس مؤمن كامله لازم اولان قلبنى ماسوى اللهدن پاك ايتمكدرحتى معنويدن‌قورتلوب مخلصين زمره‌سنه داخل اوله «اللهم يسرلنا بحرمة حبيبك المصطفى» معلوم اوله‌كه عقوق الوالدين ديمك‌والدين حقنده رعايتى‌واجب اولان‌نسنه‌يه مخالفت ايتمكدر مثلا والدينى متأذى اوله‌جغى شيئى كرك قولا كرك‌فعلا

ظهور ایلر اما بنه صدقنه دلالت ایتمز انکیچونکه شان ربوبیته لایق اولمیان اوصاف واحوال ایله متصفدر برحالدن برحاله تغیر کبی وسائر خلق محتاج اولدیغی احواله احتیاج کبی هپ بونلر کذبنه دلالت ایدر بونلر حق جل وعلا حضرتلرینك شاننده محال وممتنعدر ﴿ لیس کمثله شیٔ وهو السمیع البصیر ﴾ وشویله معلوم اوله که انبیا علیهم السلام اللرنده ظهور ایدن معجزاته کبار ائمهٔ دین رحمة الله علیهم اجمعین دلائل نبوت وآیات نبویه دیرلر قرآن عظیمده دخی معجزه لفظی کلمامشدر وحدیث شریفده دخی کلمامشدر آنلرده وارد اولان آیت وبینه وبرهان لفظلریدر نتکیم حضرت موسی قصه سنده عصا ایله ید خصوصنده ﴿ فذانك برهانان من ربك ﴾ بیورلمشدر وپیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری حقنده ﴿ قد جاءكم برهان من ربكم ﴾ بیورلمشدر معجزه لفظن دیمکده ضرر یوقدر ولکن اطلاقی اوزره ذکر اولنسه مراد آیات انبیادن اولان ایدیکی معلوم اولمز بیان لازمدر زیرا اکرچه بعض اهل کلام انبیادن صادر اولانه معجزه واولیادن صادر اولنه کرامت دیمکی مخصوص قیلمشدر . اما سلف وامام احمد وغیریلر رحمهم الله تعالی کبی انبیادن واولیادن صادر اولان خوارق عادیه معجزه دیرلر وآیت وبرهان لفظلری انبیا علیهم السلامدن صادر اولانه مخصوصلردر غیره اطلاق اولنمازلر پس معجزات انبیایی آیت وبرهان لفظلری ایله ذکر ایتمك اولادر دیدیلر وکاه اولورکه کرامات اولیایه دخی آیات دیرلر شول اعتبار له که تابع اولدقلری انبیانك صدق نبوتنه دلالت ایلر کأنه انلرك کندیلرندن صدور ایتمشدر . ایمدی بو اصطلاحات احوالن بیلدکدنصکره معلوم اوله که بزم پیغمبریمز ایکی جهان فخری سلطان انبیا مسند نشین بارکاه اصطفا محمد مصطفی علیه من الصلوات اصفاها ومن التحیات ازکیها حضرتلرینك دلائل نبوت کبری وشواهد رسالت عظماسندن بعضی بونلردرکه تورات وانجیلده وسائر کتب آسمانیده ذکر ونعتی جریان ایدوب ارض عربدن خروج ایده جکی مذکور ومسطور قلنمشدر وزمان بعثت وولادتنه قریب نیجه امر عجیب وغریب ظهوره کلوب ارکان ایوان کفر وعصیان تزلزل وآب فراوان جویبار ضلال وطغیان تنزل بولمش ایدی قصهٔ اصحاب فیل وانلره واقع اولان تعذیب وتنکیس وطاق کسرینك کنکره لری ییقلوب خراب اولدیغی وآتشکدهٔ فارسك اودی سونوب ملة مجوسیه نك اوجاغنه صولر قیولدیغی وبحر ساوه نك یره باتوب کتدیکی وموبذانك عالم رؤیاده عجایب مشاهده ایتدیکی واصنام واوثانك من غیر واقع یوزلری اوزره ییقلدقلری ونقلهٔ احادیثك اسناد صحیح ایله سائر روایت قیلدقلری آثار واخبار کالشمس فی منتصف النهار ظهور واشتهار بولمشدر . وخواجهٔ کائنات متاع مزخرفات جهان بی ثباتدن نسنه یه مالك دکل ایدیکه انکله استمالت قیلوب طائفهٔ عرب کبی معاند ومتمرد قومی بندهٔ زر خریده سی کبی کندویه رام ایدوب وابتداء ظهورده سواران نیزه دار وپیاده کان خنجر کذاردن اعوان وانصار ولشکر بی شمار ایله قوت استظهار بولمش دکل ایدیکه بوقدر وحشی وش وکردن کش طائفه یی کند

(تسخیر)

اشلمکدر لکن والدینه اطاعت الله تعالی یه عاصی اوله جق یرده اولماز مثلا والدین راضی اولسون دیو بی نماز اولمق یاخود سارق اولمق یاخود شرب خمر ایتمك کبی ابن حجر بیوردیکه والدین حقنه رعایت ایتمك قاعده کلیه سی اولدرکه والدینك غضبلرینه سبب اوله جق فعلی اشلمیه (وقال) راوی حدیث شریف ابوبکره بیوردی (وجلس رسول الله صلی الله علیه وسلم فکان متکئا) رسول اکرم حضرتلری جلوس ایتدی حال بوکه حدیث شریفی تکلمی اثناسنده برشیئه طیانمش ایدی (قال وشهادة الزور) رسول اکرم حضرتلری بو حدیث شریفی بیوردی کبائرك بری دخی یلان شاهدلکیدر یعنی رسول اکرم حضرتلری بو حدیث شریفی بیوررلر ایکن بر شیئه طیانمشلر ایکن وقتا که یلان شاهدلکنی بیوره جغی وقتده اول طیاندیغی شیدن طوغریلوب اویله بیورمشلر که سامعین رسول اکرم حضرتلرینك یلان شاهدلکنی بیان حقنده اهتمامنی کوروب زیاده حذر ایده لر ودخی رسول اکرم حضرتلرینك بو مرتبه یلان شاهد

تسخیر ایله صید ایدوب حبالهٔ تکالیف ایله قید ایتمك میسر اولایدی ایمدی محض امداد عنایت یزدانی ومزید تأیید ربانیدن غیری نسنه دکل ایدیکه فرد ووحید فلك رسالتدن تابان ودرخشان اولوب مانند سلطان یکسوارهٔ آسمان شمشیرشهرتی عرصهٔ زمین وزمانه صالدی وضرب تیغ حجج قاطعه وبارقهٔ براهین ساطعه ایله بسیط غبرا بی کران تاکران فتح ایدوب فروغ ماهچهٔ لوای ظلمت زدای اسلام ایله اقطار اقالیم عالمی روشن قیلدی شعوب وقبائل اعراب ومقیدان سلاسل انساب سایهٔ حمایتنه انسیاب ایدوب اصناف طوائف بنی آدم بلکه اجناس متنوعهٔ عرصهٔ عالم جناب حضرتلرینه انتساب ایلدیلر اسیر جاه وجلال ومبتلای ریاست واستقلال ومقید شواغل ملك ومال وپای بند علاقهٔ عشیرت وعیال اولنلر انك محبتنه جمله‌سنی ترك ایدوب مهاجرت اوطان ومفارقت بلدان اختیار ایتدیلر اعلاء کلمهٔ اسلام واعزاز دین سیدالانام ایچون رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قارشوسنده اولاد وآباء واخوان واحبا بری برینك خونلرینی تیغ بیدریغله عرصهٔ فنایه ریخته قیلدیلر عقل سلیم وطبع مستقیم صاحبلرینه مخفی دکلدرکه بونك امثالی غرائب اطوار وعجایب حالات محض خامهٔ تدبیر صورتنکار اندیشه ایله صفحهٔ ظهورده نقش بغلمق داخل دائرهٔ محالاتدندر ﴿ الا له الخلق والامر تبارك الله رب العالمین ﴾ وجملهٔ دلائل نبوتدن بری دخی بودرکه کندیسی خط یازمز ایدی واوقومز ایدی امی ایدی وبرامی قومك ایچنده وجوده کلوب ارالرنده نشوونما بولمش ایدی وبر شهرده حاصل اولمش ایدیکه اصلا انده امم ماضیه‌نك احوالندن خبردار برعالم یوق ایدی وآخر یره واروب علمادن برکیمسه حضورنده طورمق واقع اولمادی و بالجمله طریق کسبك برینه سالك اولمدن تورات وانجیلده وسائر کتب سماویه‌ده واقع اولان اموردن خبر ویروب احوال امم سالفه‌یی بیان بیوردی واول تاریخده آثار واخبار احوالی مختل اولوب کتابلرده یرلو یرندن تغییر وتحریف قلنمش ایدی وصحت وسقامتن بلنلردن بغایت آز کیمسه قالمش ایدی اهل ملتدن هرطائفه‌نك تمسکاتن ابطال‌ه حجت وبرهانلر اقامت ایلدیکه جمهور متکلمین اجتماع ایتسه‌لر انك ایتدیکنه قادر اوله‌میه‌لر ایدی بوخصوص ادلهٔ دلائلدرکه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك کتوردیکی اشیا حق جل وعلا حضرتلری قبلندن کلمش اموردر ایدی. ومعجزات باهره‌سندن بری دخی قرآن عظیمدرکه برسوره‌سنك مثلن کتورمکه فصحای دورانه تحدی بیوروب جمله‌سی نکول ایتدیلر اکا شبیه برنسنه کتورمکه قادر اوله‌مدیلر . بعض علما رحمهم‌الله تعالی بیورمشدرکه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك طائفهٔ عربه کتوردیکی کلام معجز نظام حضرت عیسی علیه‌السلامك ایتدیکی احیا موتی وابراء اکمه‌دن آیتده اعجب ودلالتده اوضحدر زیرا انك قومی اصلا احیا وابرا ایتمکه طمعلری یوق ایدی ارالرنده اول دعوایی ایدر واول مقوله علم وعمله کوشش

لکننك نهینده اهتمام ایتد کلرینك سببی بوکه خلق مابیننده چوق واقع او لور وخلقك عندنده امر سهل کورینور اما شرك برشیدرکه مسلمینك قلبی آندن ابا ایدر دخی والدینه عاصی اولمق برنسنه‌در طبع سلیم اندن اعراض ایدر امایلان شاهد لکننك سببی چوقدر مثلا عداوت وحسد واخذ رشوت کبی پس یلان شاهد لکنی خلقك نظرنده امر عظیم قیلمق ایچون زیاده اهتمامه محتاج اولدی ورسول اکرم حضرتلرینك یلان شهادتنی بیاننده اهتمام ایتملری شرکدن بیوك کناه اولدیغیچون دکلدر بلکه یلان شهادتنك مضرتی شاهده وغیریلره تجاوز ایتدیکیچوندر اما شرکك مضرتی صاحبنی تجاوز ایتمز میرك شاه‌بیوررکه شرك اکبر کبائردن اولدیغی محل شبهه دکلدر عقوق والدین اکبر کبائردن اولدیغنه سبب بودر والدین سبب وجود اولمغله ولدانلره عاصی اولمق شرکه قریبدر شهادت زورك اکبر کبائردن اولدیغی حقی مستحقیندن

ایدر کیمسه یوق ایدی اما طـائفۀ قریش ممارسۀ کلام فصیحده سی بلیغ ایدوب مابینلرنده مستعمل ومتداول اولان فصحا وبلغا کلماتی ایدی افتخار ومباهاتلری فصاحت وبلاغتله ایدی بونلر بویله ایکن وقرآن عظیم کلام جنسندن ایکن مثلن کتورمکه عاجز اولدقلری مجرد رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك آیت رسالت ودلیل نبوتی اولمغیچون ایدی بوندن واضح دلیـل وبرهان اولماز زیرا براسـتاد نقاش مانی نهاد صنعت کتابته مألوف ومعتاد اولمسه برکاتب خوش نویس انك یاننده زیباخطلروبی همتاسطرلر تحریر ایلسه اصلا نقاشك عرضنه خلل وناموسنه نقصان وزلل کلوب اول جهتدن صحیفۀ خاطرنده رسوم شك وغیرتدن کدر بغلنمق احتمالی یوقدر اصل اکا رنك ویرمك اولدرکه نه صنعتده ملکه ومهارت دعواسنی ایدر ایسه انده غلبۀ تام ایدوب مقاومتدن تعجیز والزام ایلیه‌لر ایمدی فخر کائنات صلی‌الله تعـالی علیه وسلم حضرتلری اتیان قرآن اعجاز قرآن ایله قوم قریشه ایتدیکی ایش بوقبیلدندر وخطابی رحمة‌الله علیه ایدر رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کندی زمانه‌سی خلقنك قتنده عقلاء رجالدن ایدی بلکه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك علی‌الاطلاق مخلوقاتنك اعقلی ایدی اندن عاقل کیمسه یوق ایدی بویله ایکـن حق جل وعلا حضرتلری قبلندن خبر ویردیکی نسنه من‌عندالله اولدیغی واول جنابدن خبر ویردیکی شیده خلاف اولمادیغن قطعی سویلمش ایدی اکر دیدیکی کبی اولمیه ایدی عقلی اذن واجازت ویرمزدیکه برنسنه اولمق جائز ایکن بواولماز دیو قطعی خبر ویردی مثلا قرآن عظیم ایچون علی ملأ‌الناس چیقوب بلند آواز ایله سز بونك مثلی کلام کتوره‌مزسکز قادر دکلسکز بو اولماز دیو چاغروب قطعی خبر ویردی آخر بیوردیغی کبی اولوب بوقدر فصـاحت و بلاغت لافن اورن عرب عربادن برکیمسه قادر اولمیوب ضروری قانلری دوکیلوب حرمتلر پرده‌سی یرتلمغه رضا ویردیلر فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری اولدن بویله خبر ویردیکی بوایدیکه کندویه اعلام اولنوب جناب رب العـالمیندن بویله خبر ویرمکه مأمور اولمش ایدی نتکیم حق جل‌وعلا حضرتلری بیورمشدر ﴿ قل لئن اجتمعت الانس والجن علی ان یأتوا بمثل هذا القرآن لایأتون بمثله ولوکان بعضهم لبعض ظهیرا ﴾ یعنی یا محمد سن شـویله دیکه والله اکر بلاغتده وحسن نظمده وکمال معنـاده بوقرآنك مثلن کتورمك اوزره انس وجن بریره کلسـه‌لر انلرك اراسنده عرب عربا وارباب بیـان واهل تحقیق وار ایکن ینه بونك مثلن کتوره‌مزلر اکر کتورمك ایچون بعضی بعضنه معین وظهیر اولوب ارقه‌لشوب یاردملشسه‌لر دخی کتوره‌مزلر دیك اولور فخر عالم صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلری بعض آیات کریمه‌دن بلغای مشرکینك بعضنه اوقیو ویروب انلر دخی اعجـازنه اقرار واعتراف ایتدکلری اخبارده وارد اولمشدر. جمله‌دن بری بودرکه محمد بن کعب رضی‌الله عنهدن مرویدرکه ایتـدی بکا خبر ویرلدیکه برکون مکه مشرکلرندن

غیری‌یه اثباته سبب اولمغله شرك کبی کبیره اولمغه منا سـبدر حتی قرآن عظیم الشانده باری تعالی حضرت لری بوته طاپمقدن نهینك عقبنده یلان شاهدلکندن نهی بیوردی بنـاء علی ذلك شهادت زورشرکه قریب برکبیره‌در نعوذ بالله تعالی (اوقول الزور) راویٔ حدیث شریف ابوبکره بیوردیکه رسول اکرم حضرتلری یا شها دت زوربیوردی یاخود قول زور بیوردی ایکی سی دخی برمعنایه‌در (قال فمازال رسول‌الله صلی‌الله علیه‌وسلم یقولها) ابوبکره دیدیکـه رسول اکرم حضرتلری یلان شهادتی کناه کبائردندر دیواولقدر تکرار ایتـدیلرکه (حتی قلنالیته‌سکت) کاشکی تکرار دن سکوت ایده‌لر ونفس نفیسلرینه زحمت ویرمیه‌لر ایدی دیدك معلوم اولەکه شریعت مطهره‌ده اولان دعوالرك اجراسی اکثری شاهد ایله وجود بولور اکر شاهد صادق اولسون واکـر کاذب اولسون رسول اکرم حضرتلرینك شهادت زور حقنده بو مرتبه اهتمامی بوکه مؤمنم

(عتبه)

عتبة بن ربيعه حرم شريفده قريشك مجلسنده ايدى رسول‌الله صلى الله تعالى عليه
وسلم حضرتلرى دخى حرمك برجانبنده بشقه اوتورمشلرايدى‌عتبه ايتدى يامعشر
قريش نه ديرسكز واراىم شوكا بعض نسنه‌لر عرض ايده‌يم اميددركه‌قبول ايدوب
بزدن ال چكه ديدى يعنى پيغمبريمز عليه‌الصلاة والسلام حضرتلرينك يانته‌كلوب
يامحمد مال ومتاع دنيويه‌دن نه استرسك سكا ويره‌لم تك آلهمزه دخل ايدوب
ديمزى ابطاله سعى‌ايلمه وبوسويلديكك سوزلردن فراغت ايله ديمك ايچون قريشله
مشورت ايلدى انلر دخى جائز كوروب نوله ياابا الوليد ديديلر اندن قالقوب
رسول‌الله صلى الله تعالى عليه‌وسلم حضرتلرينك يانته كلوب اوتوردى زعم‌فاسدنجه
ترتيب ايتديكى مقدمات باطله‌يى بربر سويلدى تمام‌ايتديكى كبى رسول‌الله صلى‌الله
تعالى عليه وسلم حضرتلرى (افرغت ياابا الوليد) ديو بيوردى. يعنى يا ابا الوليد
سوزدن فارغ اولدكمى عتبه دخى نعم ديدى اندن فخر كائنات عليه اكمل‌التحيات
حضرتلرى بيوردى (فاسمع منى) يعنى ايمدى سنده بندن ايشت اولدخى سويله
ديدى فخر عالم‌صلى‌الله تعالى‌عليه وسلم حضرتلرى سورهٔ سجده‌نك اولندن بشلدى
﴿ بسم الله الرحمن الرحيم*حم تنزيل من الرحمن الرحيم ﴾ ديو اوقودى﴿قرآنا عربيا﴾
بيورلديغى يره يتشدى اندن لچدى اشاغيسن‌اوقومغه باشلدى عتبه بونى‌ايشيدنجك
هيچ سوز سويليوب ايكى اللرينى آردندن يره طايادى دخى‌قولق طوتدى دكلدى
رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى تاسجده آيتنه‌دك اوقودى وسجده
ايلدى‌اندنصكره ياابا الوليد اشتدكمى ديدى‌عتبه ايتدى‌ايشتدم ايشته سن‌ايشته اول
اندن‌قالقوب يارانى مجلسنه‌كتدى‌قارشودن كوردكلرنده برى برينه والله عتبه سزه
كتديكى صورتك غيريله كلدى ديو سويلديلر عتبه كلوب اوتوريجق كفار نيجه
اولدى احوال ديو سؤال ايتديلر ايتدى والله بن بركلام اشتدمكه اصلا عمرمده
مثلن اشتمدم والله اول شعر دكلدر وسحر دكلدر وكهانه دكلدر يامعشر قريش
ايمدى بنم سوزيمى طوتك شوكشى‌يى كندى حالنه قوك بكا بشلدى ﴿ بسم‌الله
الرحمن الرحيم*حم تنزيل من الرحمن الرحيم ﴾ديو برازقرآن‌اوقودى‌عاد وثمودقومنك
باشلرينه كلان بلاومصيبته متعلق انزار آيتن اوقيوب ﴿ فقل انذرتكم‌صاعقة مثل
صاعقة عاد وثمود ﴾ ديديكى يره‌كلديكى كبى بن طوتدم ايندردمكه بزه اول ايشى
ايتميه‌سكز خود بيلورسكزكه برسوزى سويلسه كذب ايلمز حاصلى بن سزه عذاب
نازل اوله ديو قورقارم. امام بيهقى رحمة‌الله عليه بويلجه روايت ايتمشدر. وينه
بيهقى ومسلم رحمة‌الله عليهما نقللرنده وارد اولمشدركه ابوذر رضى‌الله عنه كندى
برادرى اولان انيسى وصف‌ايدوب ايتدى والله قرنداشم انيسدن اشعربركيمسه‌يى
ايشتمدم والله زمان جاهليتده اون ايكى‌شاعرى بوزمشدر. بريسى بنم ديدى اندن
كنددينك اسلامنه سبب اولديغى‌ذكر ايتدى مكه شهرينه كيدوب بكا فخر عالم
صلى‌الله عليه‌وسلم حضرتلرينك خبرينى كتوردكده بن ايتدم‌خلق حقنده نه‌سويلرلر

دين‌كمسه رسول‌اكرم
حضرتلرينك نهينى دو
يوب يلان‌سهادتى‌ايله‌شر
يعت مطهره‌نك حكمنى
افساده جسارت ايتميه
مصنف امام ترمذى
حضرتلرينك بوحديث
شريفى ذكردن مرادى
انجق رسول اكرم‌حضر
تلرينك اتكالرينى بياندر

الحديث الثالث

(حدثنا قتيبة بن‌سعيد
حدثنا شريك عن‌على بن
الاقمر عن‌ابى‌جحيفة) بو
حديث شريفى‌ابوجحيفه
حضرتندن ايكى واسطه
ايله قتيبه خبر ويردى
(قال)ابوجحيفه بيوردى
(قال رسول‌الله صلى‌الله
عليه وسلم اماانا فلا آكل
متكئا) رسول اكرم
حضرتلرى بيورديلركه
بن‌برشيئه طياندىغم حالده
طعام يمم معلوم اوله‌كه
رسول اكرم حضرتلرى
بوكلامى عادت جاهليه‌يى
وعادت عجملرى تعر
يضانهيدر زيرامشركينك
وعجملرك عادتلريدركه
اظهارعظمت وكبرايچون
طعام ايدركن يصديغه
طيانورلر انكچون رسول
اكرم‌حضرتلرى بيورديكه

دیدم ایتدی شاعردر کاهن‌در ساحردر دیرلر اما والله بن کاهنلر سوزین اشتدم وانواع شعره قیاس ایتدم هیچ یقشمدی وبندنصکره برکیمسه‌نك لساننه دخی یقشمزکه اکا شعردر دیه والحاصل محمد صادقدر آنلر کاذبلردر دیدی. وعکرمه‌دن مرویدرکه ولید بن مغیره فصاحتده قریش قومنك سرآمدی ایدی برکون فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایتدی بکا برمقدار قرآن اوقو ایشیده‌یم فخر کائنات علیه افضل الصلوات حضرتلری دخی ﴿ان الله یأمر بالعدل والاحسان﴾ آیت کریمه‌سی آخرینه وارنجه اوقودی ولید ایتدی بردخی اوقو رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بردخی اوقودی اندن ولید ایتدی والله بوکلامك حلاوت ولذتی اوزرنده حسن ولطافتی وار ایدی وافر مدحلر ایلدی اندنصکره قومنه ایتدی سزك اراکزده شعر احوالنه بندن اعلم کیمسه یوقدر وهرنوعی وجن شعرلرینی بندن یك بیلور کیمسه یوقدر والله اوقودیغی کلام هیچ بونلرك برینه بکزمز اول کلامك برعجیب لذت وحلاوتی وحسن ملاحتی وار دیوب آیت کریمه‌نك اول وآخرین وهر برن مدحلر ایتدی وتحقیقا اول کلام غیریلره غالب اولور غیریلردن اکا برکلام غالب اولماز دیدی. وینه موسم حجاج جمع اولیجق برخبرنده دخی بویله وارد اولمشدرکه برکره موسم کلدکده قریش طائفه‌سین جمع ایدوب ایتدی شمدی هرطرفدن طائفهٔ عربك دوکیلوب کلیجك زمانیدر کلك بررأی اوزره اتفاق ایدوب محمدك حقنده جمله کز برسوز سویلك بعضیکز بردرلو وبعضیکز بردرلو سویلیوب بری بریکزی یلان چیقارمیه‌سکز دیدی موسم کلیجك اطرافدن خلق کلوب فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك دعوتن ایشیدوب اطراف عالمه اسلام خبری منتشر اوله دیو زیاده خوف ایدرلر ایدی انکیچون مشاوره‌یه بشلدیلر اندن قوم ایتدیلر کاهندر دیه‌لم ولید ایتدی کاهن دکلدر وانك کلماتی کاهن کلماتی دکلدر مجنون دیه‌لم دیدیلر ولید ایتدی مجنون دکلدر آنده جنون وسوسه‌سی وعلامتی یوقدر دیدی اعدی شاعردر دیه‌لم دیدیلر ایتدی شاعر دکلدر شعرك جمیع اقسامنی بیلورز اعدی ساحردر دیه‌لم دیدیلر ایتدی ساحره نه‌سی بکزر اوقیوب اوفورمه‌سی یوق دوکوم بغلمه‌سی یوق ساحر ایشلرندن نسنه‌سی یوق ساحر دکلدر دیدی یانه دیه‌لم دیدیلر ولید کوردیکه سویلدکلری مهملاتك هیچ مناسبتی یوق انصاف ایدوب ایتدی شو دیدکلریکزدن برنسنه سویلمزسکز الا بن بیلورمکه سویلدیککز باطلدر دیدی. ابن اسحق وبیهقی رحمة الله علیهما بویله روایت ایتمشدر. ابو نعیم رحمة الله علیه ابن اسحق طریقندن اخراج ایتمشدرکه اسحق بن یساری بنی سلمه‌دن برکیمسه‌دن روایت ایتمشدرکه بنی سلمه قبیله‌سندن برقاچ یکیت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خدمتنه یتشوب اسلامه کلدیلر دخی یرلرینه واردقلرنده قوم مذکوردن عمرو بن جموح اوغلنه ایتدی بکا اول کشینك کلامندن ایشتدیککی خبرویر دیدی اوغلی دخی سورهٔ فاتحه‌یه بشلدی «الحمد لله رب العالمین دیو صراط المستقیم» ه وارنجه اوقودی عمرو ایتدی ما احسن هذ

اما بن و بکا تابع اولنلر طعام ایدرکن یصدیغه طیا نمزمیزك شاه بیوررکه طعام ایدرکن طیانمق درت درلودر اولکی طعام ایدن کشی بریانی اوزرینه طیانمقدر ایکنجی صول الینی زمینه وضع ایدوب آنك اوزرینه طیانمقدر اوچنجی بغداش قوروب دوشك اوزرینه یرلشمکدر دردنجی ظهری یصدیغه یاخود برغیری شیئه طیانمقدر بودرت حال اکل حالنده مذموم ومنهیدر زیرا هربری تکبر نشانیدر اکل وقتنده سنت اولان طعامه مائلا قعود ایلمکدر طعامه مائلا قعود اول وقت اولورکه سفره التنده اسکمله اولمیه زیرا بدعتدر وحدیث شریفده نهی اولان طیانمق بودرت نوعه شاملدر بوحدیث شریفه محدثین برمعنا دخی ویردیلر اول معنا بودرکه رسول اکرم حضرتلری بیوردیلرکه بن طعام اکل ایتدیکم وقتده یرلشوب اوتورمم زیرا بو هیئت اکول کمسه‌لر فعلیدر بن قدر کفایت اکل ایدوب همان قالقمق صددنده‌یم معلوم اوله‌که

واجل «أأول كل كلامه مثل هذا» يعنى بو كوزل نه كوجك نسنه اولور هر سوزينك اولى بويله ميدر ديدى اوغلى ايتدى «ياابت واحسن من هذا» يعنى بوندن دخى كوزللرى وار ديمك اولور. بعض علما رحمهم الله تعالى بيورمشلردركه اكر بو قرآن بر مصحفه يازيلوب بيابانده بر يرده بولنمش اولسه كيم اوقوديغى معلوم اولمسه عقول سليمه شهادت ايلر ايديكه حق تبارك وتعالى حضرتلرى قتندن نازل اولمشدر انسان بوكا قادر دكلدر فكيف كه جميع خلقك اصدقى واصلحى واتقاسى اولان كيمسه كتوره دخى بو كلام حق تعالى حضرتلرينك كلاميدر اكر قادر ايسه كز بونك مثلى بر سوره سز ده كتورك ديه بويله اولنجق هيچ شك شبهه قالورمى . ومعلوم اوله كه فى الحقيقه قرآن عظيمك وجوه اعجازنه حد وحصر يوقدر اما علما رحمهم الله تعالى بو خصوصده التى وجه اوزره اختلاف ايتمشلردر . برى بودركه وجه اعجازى ايجاز و بلاغتدر ديديلر مثلا ﴿ ولكم فى القصاص حيوة ﴾ قول شريفى بر قاچ حرفدر اما بونده كلام كثير معناسى جمع اولنمشدر حاصلى آز عباره ايله چوق معنى ادا اولنمق وسوز عيب ونقصاندن پاك و پاكيزه اولمق جهتلرندندر ديديلر . ابو عبيد رحمة الله عليه حكايه ايلركه ﴿ فاصدع بما تؤمر ﴾ ديو بر كيمسه اوقور ايكن بر اعرابى ايشتدى دخى همان سجده يه واردى شو كلامك فصاحتنه سجده ايتدم ديدى. معناسى سكا امر اولنانى آشكاره سويله ديمكدر ياخود آنكله حق و باطل مابينن فرق ايله ديمكدر . قرادن منقولدركه معناسى دينكى اظهار ايله ديمكدر ياخود جماعتلرين توحيد ايله شق ايله ياخود حق و باطل بينن فرق ايله ديمكدر . حاصل كلام لفظ شريف بر قاچ حرف ايكن بودكلو معانى لطيفه يه تحملى واردر هر برى صحيحدر قنغيسنه حمل اولنسه جائزدر علم بلاغتدن خبردار اولان بو كلامك طبقه سى نه ايديكن بيلور واصمعى رحمة الله عليه حكايه ايلركه بر زمانده بش ياشنده يا التى ياشنده بر عرب قزى كوردم ﴿ استغفر الله من ذنوبى ﴾ ديو استغفار ايلر بن سنك خود اوزريكه قلم جارى اولمادى ديدم بشلدى كندى كناهنك اصان واستغفارينك وجهين بيان ايلر بر ايكى بيت اوقودى بن ايتدم هى مغبون اوله جق نه عجب فصاحتك وار ديدم ايتدى بو اصل نسنه فصاحتدن عد اولنورمى يوقسه حق جل وعلا حضرتلرينك قول شريفند نصكره كه قرآن عظيمنده ﴿ واوحينا الى ام موسى ان ارضعيه فاذا خفت عليه فالقيه فى اليم ولا تخافى ولا تحزنى انا رادوه اليك وجاعلوه من المرسلين ﴾ بيورمشدر بو بلاغتله بر آيتده ايكى امر وايكى نهى وايكى خبر وايكى بشارت بينن جمع ايتمشدر ديدى. آيت كريمه نك معناسى بودركه بز موسى عليه السلامك اناسنه حضرت موسايى امزر تجن اكا ضرر كلمكدن خوف ايده سين انى درياء نيله آت ضايع اولماسندن وشدت چكمه سندن خوف ايلمه وفراقندن محزون اولمه تحقيقا بز آنى سكا ينه رد ايدوب كتوريرز بر حيثيتله

بو حديث شريفك سبب ورودى بودركه ابن ماجه وطبرانى روايت ايدرلر بركون رسول اكرمك حضور عاليلرينه عبد الله بن يسر نام صحابى بر پشمش قوزى هديه ايلدى رسول اكرم حضرتلرى همان اصحاب كرام ايله ايكى ديزلرى اوزرينه جلوس ايدوب اكل ايتمكه شروع بيورديلر ناكاه بر اعرابى كلوب بواوتورش نه اوتورشدر ديدى پس رسول اكرم حضرتلرى بيورديلركه تحقيق حضرت الله بنى بندهٔ صاحب كرم قيلدى جبار ومعاند قيلمدى بيورديلر ابن بطال بيورور كه رسول اكرم حضرتلرينك حين اكلده ادب اوزره جلوس بيورديغى حضرت الهه تواضع ايچوندر كبار محدثيندن اولان زهريدن مرويدر كه بر كون رسول اكرمك حضور شريفلرينه طرف حقدن بر ملك كلدى اول ملكك اصلا كلديكى يوق ايدى اول ديديكه يا رسول الله ربك سنى مخير قيلدى نبى عبدى اولورسون نبى ملكمى اولورسون هر قنغيسنى مراد ايدرسك

غیری اکا ضرر کلمکدن خوف ایتمز اولەسین و بز انی انبیاء مرسلیندن ایتسك کرکدر دیو وحی ایتدك دیمك اولور . قاضی رحمةالله علیه وحی‌دن مراد الهامدر بومعنایی قلبنه القاایتمکدر یاخود عالم‌رؤیاده بیلدیرمکدر دیو بیورمشدر زیرا ملك ایله خبر کوندرمك انبیایه مخصوصدر . وینه حکایه اولنمشدرکه برکون حضرت عمر رضی‌الله عنه مسجد شریفده یاتوب اویور ایدی باشنك اوجنه برکیمسه کلدی کلمهٔشهادت‌کتوردی واول‌کیمسه روم‌طائفه‌سنك بطریقلرندن ایدی لسان عربی و سائر دللری خوب سویلر ایدی. والحاصل بونلری‌حضرت عمره اعلام ایتدکدنصکره ایتدی برکون مسلمان اسیرلرندن برکیمسه‌یی ایشتدم سزك کتابلریکزدن برآیت اوقودی اول آیتی تأمل ایلدم کوردم حق سبحانه وتعالی حضرتلری عیسی بن مریمه انزال ایتدیکی دنیا و آخرت احوالن اول آیتده جمع ایلمش دیدی خلاصهٔ کلام اول آیت کریمه اسلامنه سبب‌اولدیغن بیان ایتدی اول آیت بودر ﴿ ومن یطع‌الله ورسوله و یخشی‌الله و یتقه فاولئك هم الفائزون) یعنی شول کیمسه‌لرکه حق جل وعلا حضرتلرینه اطاعت ایلیه‌لر ورسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك بیوردیغن طوتوب اکا دخی مطیع اوله‌لر و ایتدکلری کناهلر اوزره حق جل وعلا حضرتلرندن قورقه‌لر وباقی عمرنده حق تعالی حضرتلرندن خوف وتقوی اوزره اولوب معاصیدن صاقنه‌لر ایشته آنلردر نعیم جاودانی‌یه فائز اولوب ظفر بولوجیلر دیمك اولور فی‌الحقیقه بوآیت کریمه موجبیله عمل ایدن کیمسه ایکی‌جهان دولتنه ظفر بولدیغی حق جل وعلا حضرتلرینك فضلنه نظر مقرراولور پس بودکلو فوائد ومعانیٔ کثیره بوقدر آز عباره ایچنده بونوع بلاغتله درج وتضمین ایتمك مقدور بشر دکلدر . روایت اولنورکه فی‌الجمله بلاغتله متصف اولان کفره و ملاحده‌دن بعضی جهله‌یی شبهه‌یه دوشورمکیچون قصد ایتدیلرکه قرآن عظیمه نظیره دیه‌لر کوردیلرکه بلاغتنك درجهٔ ارتفاعده مقامی ثریادن اعلادر اللری یتشمك احتمالی یوق عجزلرینی مشاهده ایدوب اوزون سوره‌لره نظیره کتورمه‌دن یأس ایتدیلرکه قباحتلری قتی ظاهر اولمیه قیصه سوره‌لره میل ایدوب آز اولیجق عوام فرق ایده‌مز دیو بعض هذیان پیدا ایدوب کتوردیلر عاقبت رسوایلقدن غیری نسنه حاصل ایتمدیلر. جمله‌دن بری‌طائفهٔ عربدن مسیلمة الکذابدرکه دعوای نبوت ایدوب حاشا تکری کلامیدر دیو بعض تزویقات سویلر ایدی. بریسی بودرکه « یاضفدع‌کم تنقین اعلاك فی‌الماء واسفلك فی‌الطین لاالماء تکدرین ولا الشارب تمنعین» دیمشدر. معنای باطلی بودرکه ای قوربغه نیجه‌بر اوترسك‌یوقارك صوده واشاغك بالچق ایچنده‌در نه صویی بولاندیره‌بیلورسك نه ایچن کیمسه‌یی منع ایده‌بیلورسك دیمکدر. وینه سورهٔ القارعه‌یه نظیره قصد ایدوب « الفیل‌ماالفیل وما ادریك ماالفیل له ذنب وثیل ومشفر طویل وان ذلك من خلق‌ربنا القلیل»

(دیمشدر)

بیان‌بیوردیدی‌پس‌رسول اکرم حضرتلری جبرا ئیلك یوزینه باقدی‌جبرا ئیل دخی تواضع ایلمك اوزره اشارت ایلدی رسول اکرم حضرتلری عبد نبی اولمغی اختیارایلد رم بیوردیلر بناءعلی‌ذلك رسول اکرم حضرتلری عبدیت طورنده اولوب ملك وسلطنت طورنده اولمدیلر معلوم اوله‌که طعام‌ایدرکن‌اتکادن‌غیری هیئت ایله جلوس ایتمکه قادراولمیان‌کمسه‌یه اتکایه جواز ویردیلر حین اکلده مستحب اولان جلوس دیزلری‌اوزرینه اوتورمقدر یاخود صاغ دیزك دیکوب صول‌دیزك اوزرینه اوتورمقدر (حدثنامحمدبن‌بشار انبأنا عبد الرحمن بن مهدی انبأنا سفیان عن علی بن الاقمر قال‌سمعت‌اباجحیفة) بوحدیث‌شریفی ابوجحیفه دن اوچ واسطه ایله محمد ابن بشار خبرویردی (یقول) علی بن‌اقمر دیدیکه بن اشتدم ابوجحیفه بیوررکه (قال رسول‌الله صلی‌الله‌علیه وسلم لاآکل متکئا)رسول‌اکرم‌حضر تلری بیوردیلر بن طیا

دیمشدر. بو کلام باطلك معناسی بودرکه فیل ندر فیل نه بیلدیرردی سکا که فیل ندر آنك برخرما لیفندن ایپه بکزر قویریغی واردر براوزون خورطومی واردر تحقیقا بو بزم ربمزك خلقندن آزدر دیمکدر اعتقاد فاسدنجه سوز سویلدی نظیره پیدا ایلدی بوصورتله خبیث کندی پیغمبر اولمق دیلر ایدی صکره دن یمامه جنکنده ملعونی خنزیر کبی دبه‌لمشلردر لعنةالله علیه الی یوم القیمة . وایکنجی قول بودرکه قرآن‌عظیمك اعجازی شول وصفدرکه آنك سببیله کلام عرب جنسندن خارج اولمشدر دیدیلر یعنی الفاظ وحروفی حسبیله آنلرك کلامی قسمندن ایکن بونده بر حالت وارکه اصلا نه شعرلرینه ونه خطبه‌لرینه بکزر والحاصل نظم ونثر اقسامندن هیچ برسوزلرینه او یمز هرسوزلرینك قرآن‌عظیمه نسبتی صرچه پاره‌سنك آلماسه نسبتی کیدر و بوسوزك حقیقتی بلاغت‌اهلنه کون کبی روشندر اصلا محل تردد دکلدر انکیچون حیران ومتحیر قالوب جوابنه یول بوله‌مامشلردر وقصد ایدنلرك البته باشلرینه بلاکلوب کیمسه خلاص اولمامشدر نیجه کیمسه‌لردن منقولدرکه بز قصد ایلدك یورکزه برخوف وخشیت و برعجب حالت وهیبت دوشدیکه بالضروره بزی منع ایتدی دیمشلردر وشونلرکه تجربه ایچون اقدام ایتمشلردر عجزلرینی مشاهده قیلوب کندی اللری ایله جمله‌سنی اوجاغه یقمشلردر نتکیم ابن‌المقنع فصاحتده زمانه‌سی خلقنك سرآمدی ایدی برکون بو هوایه دوشوب بعض مفصل کلاملر نظم ایتدی وسوره‌لر دیو تسمیه ایلدی برکره کیدرکن ایشتدیکه بر مکتبده براوغلنجق حضرت نوح علیه‌السلام قصه‌سنده اولان آیت کریمه‌دن ﴿ وقیل یا ارض ابلعی ماءك و یا سماء اقلعی ﴾ آیتن اوقور و بوآیت کریمه‌نك بلاغتی بابنده علما رحمهم‌الله تعالی نیجه‌رساله‌لر یازمشلردر بیانی زیاده چوق‌تفصیلاته محتاجدر الحاصل ابن‌المقنع همان بولندن دوندی اوینه کلدی اول ساعت جمله دیدکلرینی محو ومضمحل ایتدی و بن شهادت ایدرمکه بوکلامه معارضه اولنمز و بو انسان کلامی دکلدر دیدی . اوچنجی قول بودرکه اعجازی اوقیوب دکلین اوصنمدیغیدر دیدیلر برکشی نقدراوقوسه ودکلسه اولقدر شوق‌ومحبتی‌زیاده‌اولوب صفالرتحصیل‌ایدر وغیری‌کلاملرندکلو فصیح‌وبلیغ اولسه‌لر کشی‌برکره ایکی‌کره‌اوقوسه‌بردخی النه‌آلاجغی کلمز وخاطره بوکلسونکه انسان کاه اولورکه قرآن اوقومقدن دخی اوصانور یا بوسوز ندر دینلور ایسه زیرا اول قرآندن‌اوصانمق دکلدر بلکه‌اوقوماغه طاقت‌قالمیوب برمقدار استراحته‌میل‌ایتمکدر اوصانمق اودرکه مجال وار ایکن اوقیوب دکله‌دن محظوظ اولنمیه برکیمسه سورهٔ فاتحه‌یی کونده نیجه کره اوقوسه یادکلسه اصلا انجنمز حظ ایدر اما برایکی‌دفعه اوقیوب دکلدیکی اعلا شعر یا انشایی برکره دخی النه صونسه‌لر یره چالاجغی‌کلور قرآن عظیمدن برآیت کریمه بیك کره اوقونسه تکرار اوقوندقده ینه صفالله‌قرائت وتلاوت اولنور آنکیچون فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری قرآن‌عظیمك

ندیغم حالده طعام اکل ایلم مصنف بوروایتی تأکیدایچون‌بیان‌بیوردی رضی الله عنه (حدثنا یوسف بن عیسی حدثنا وکیع انبأنا اسرائیل عن سماك بن‌حرب عن جابر بن سمرة) حضرت جابر دن بوحدیث شریفی اوچ واسطه ایله یوسف بن عیسی بزه خبر ویردی (قال رأیت النبی صلی الله علیه وسلم) جابر بیوردیکه‌بن‌رسول‌اکرمی کوردم(متکئا علی‌وسادة) یصدیغه طیانیجی‌اولدیغی حالده (قال ابوعیسی) مصنف‌امام‌ترمذی‌بیوررر (لم یذکرفیه وکیع علی یساره) وکیع بوحدیث شریفده یصدق رسول اکرم حضرتلرینك‌صول طرفنده اولدیغنی ذکر ایتمدی (وهکذا روی غیرواحد عن اسرائیل نحوروایة‌وکیع)وکیعك روایتی‌کبی برقاچ‌کمسنه‌لر راوی حدیث‌اولان‌اسرائیلدن بوحدیث شریفی روایت‌ایتدیلریعنی‌رسول اکرم حضرتلرینك طیاندیغی یصدق صول طرفنده‌می یاخود صاغ طرفنده‌می‌بیان ایتمه‌دیلرانجق

وصفنده بو معنالره اشارت بیوروب بعض حدیث شریفنده کثرت رد له اسکیمز یعنی تکرار اوقونمق ایله اوصانیلوب قالمز وعبرتلری نهایته ایروب عجایبی فنا بولمز وآندن علما طویمزلردیو بیورمشدر. نتکیم قاضی عیاض رحمة الله علیه اشارت ایتمشدر. دردنجی قول بودرکه اعجازی انده اولان اخباردرکه زمان قدیمده واقع اولان نسنه‌لردن خبر ویرمشدر بعضیسنی خلق بیلورلردی وبعضیسنی بیلمزلردی اولکه بیلمدکلری ایدی سؤال ایدوب تفحص ایلدکلرنده واقع بولورلردی نتکیم اصحاب کهف قصه‌سین وحضرت موسی وخضر علی نبینا وعلیهما السلام قصه‌لرینی وذوالقرنین حکایتن وسائر انبیا علیهم السلامك امتلریله کچن احوالن هپ بیـان بیورمشدر . بشنجی قول بودرکه اعجاز آنده اولان علم غیبدرکه اولاجق نسنه‌لردن خبر ویروب صدق وصحت اوزره وقوع بولمشدر نتکیم یهود حقنده ﴿فتمنوا الموت ان کنتم صادقین ۞ ولا یتمنونه ابدا بما قدمت ایدیهم ﴾ بیوریلوب نیجه بیورلدی ایسه اویله ظهور ایتمشدر اصلی بودرکه طائفهٔ یهود لعنهم الله ﴿لن یدخل الجنة الا من کان هودا ﴾ دیو دعوی ایدرلردی. یعنی یهوددن غیری کیمسه جنته کیرمز دیرلر ایدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری آیت کریمه انزال ایدوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینـه امر ایتدیکه آنلره اکر سز دعواکزده صادقلر ایسه‌کز تمنیٔ موت ایدك یعنی اولومکزی آرزو وطلب ایدك دیه آندن نه قطعی خبر بیوروب البته آنلر تمنیٔ موت ایتمزلر ایتدکلری ایشلر سببیله دیو بیوردی یعنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینـه وقرآن عظیمه کافر اولوب توراتی تغییر وتحریف ایتدکلریچون جهنمه کیرمه‌لری واجب اولمغله موتدن قچارلر البته تمنیٔ موت ایتمزلر ابدا دیو بیورلدی فی الحقیقه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حق تعالی حضرتلرینـك امری موجبنجه آنلره بویله دیه‌جك اصلا آنلردن تمنیٔ موت واقع اولمدی نتکیم تفصیلی تفاسیر کریمه‌ده مسطوردر ودخی قرآن عظیمدن برسوره‌نك مثلن کتورمك خصوصنده قریش قومنه بیوریلن کبی که ﴿فان لم تفعلوا ولن تفعلوا ﴾ بیوریلوب ایده‌میه‌جکلرینه قطع اولندی فی الحقیقه بیوریلن اوزره ایده‌مدیلر میسر اولمدی پس قرآنك اعجازی آنده واقع اولان علم غیب جهتندندر دیدیلر . بعضیلر بوقوله اعتراض ایدوب ایتدیلر قرآن مشتمل اولدیغی غیبلرك بعضیسی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك کندی زماننده واقع اولدی نتکیم ﴿ انا فتحنا لك فتحا مبینا ﴾ بیوریلوب مکهٔ مکرمه‌نك فتحنه وعده قلندی فی الحقیقه زمان شریفلرنده وقوع بولدی وبعضیسی کندیلردنصکره ظهوره کلدی نتکیم ﴿الم غلبت الروم فی ادنی الارض وهم من بعد غلبهم سیغلبون﴾ بیوریلوب صدق خبر صکره‌دن ظاهر اولدی اکر وجه اعجازی بو اولایدی ندن معلوم دیدیکك واقع اوله‌جغی دیو صکره‌دن اولنلر خصوصنده نزاع ایدرلردی دیدیلر وبر اعتراض دخی ایتدیلرکه اخبـار غیب بعض سوره‌ده واقع اولمشدر

رسول اکرم حضرتلرینك یصدیغه طیاندیغنی بیان ایتدیلر (ولا نعلم احدا ذکر فیه علی یساره) دخی مصنف بیوررکه براحـدی بن بیلمکه رسول اکرم حضرتلرینك صول طرفنده ایدی دیو روایت ایلیـه (الا ماروی اسحاق بن منصور عن اسرائیل) انجق راوی حـدیث شریف اولان اسرائیـلدن اسحاق بن منصور روایت ایلدیکه رسول اکرم حضرتلرینك طیـاندیغی یصدق صول طرفنده ایدی معلوم اوله که مصنف حضرتلرینك بو بیاندن مرادلری بودرکه بو حدیث شریفده رسول اکرم حضرتلرینك یصدیغه طیاندیغنی چوق کسه‌لر روایت ایلدیلر یصدق صول طرفنده اولدیغنی انجق اسحاق بن منصور روایت ایلدی حاصل کلام یصدیغه طیانمق سنت شریفدر کرك صاغ طرفنده اولسون یصدق کرك صول طرفنده اولسون

﴿ باب ماجاء فی اتکاء رسـول الله صلی الله علیه وسلم ﴾

(بو باب رسول اکرم حضرتلری صحابهٔ کرامدن برینه

هربرنده بوقدر رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلری خود سورهٔ غیرمعینه ایله معارضه‌لرینه اکتفا ایلدی اگر اعجازی بودیدکلری معنا اولایدی خبرغیبی مشتمل اولمیان اقصرسوره مقداریله معارضه‌ایدرلردی دیدیلر. التنجی قول بودرکه قرآنك اعجازی شول اصل علوم کثیره‌یی جامع اولدیغیدرکه آنلری نه طائفهٔ عرب استعمال ایتمشدر ونه علماء امم‌دن برکیمسه احاطه‌قیلمشدر ونه برکتاب محیط ومشتمل اولمشدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری کتاب کریمنده علوم اولین وآخرینی جمع ایدوب اهل اختلافك حکملرین ومطیعلرك ثوابنی وعاصیلرك عقابنی بیان بیورمشدر دیدیلر پس بوالتی وجه‌که ذکر اولندی هربری اعجاز اولمق صحیحدر قرآن‌عظیم بوجمله‌یی جامع اولیجق معجزه اولمغه اختصاصده بعضی بعضندن اولی دکلدر اعدی اعجاز بومذکوراتك مجموعیله حاصل اولور وحق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ قل لئن اجتمعت الانس والجن علی ان یأتوا بمثل هذا القرآن لایأتون بمثله ﴾ بیورمشدر فی‌الحقیقه نه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك زماننده نه صکره‌دن اصلا کیمسه قرآن عظیم الشانك مثلن کتورمکه قادر اولمدی جمیع بلغای عرب عاجز قالدیلر باوجودکه رسول‌الله‌صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلرینه رسالت کلمزدن مقدم قرق ییل عمرکه سورمش ایدی مشرکلر بیلورلردیکه اصلا اول‌مدتده اوقومق ویازمق ایله‌مقید دکل‌ایدی وسحر اوکرنمزدی وشعر اوقومزدی تا اولزمانه دکین‌که وحی آسمانی وکتاب ربانی برله اکرام اولندی آندنصکره قومنی دین حقه دعوت ایدوب محاجه‌یه باشلدی یعنی دین خصوصنده آنلر ایله بحث‌ایدوب حجت وبرهانلر اقامت ایدیشر اولدیلر حاصلی امر دینده‌هرنسه‌یه‌که مباشرت ایلر ایدی کندی رأییله دکل ایدی حق جل وعلا حضرتلرندن مأمور ایدی نتکیم مشرکین اولزمانده‌که بزه بوقرآندن غیری برکتاب کتور آنی‌اوقویالم شول اصل کتاب‌که آنده بزم استبعاد ایتدیکمز نسنه اولمسون یعنی موتدنصکره ینه بعث اولنوب ثواب وعقاب احوالی ذکر اولنمسون یاخود آلهه‌مزك معایبنه تعرض اولنمسون دیدیلر حاصلی بونلردن خالی برکتاب استدیلر یاخود بونلری مشتمل اولان آیتلری تبدیل‌ایدوب یرینه غیریلرین کتور دیدیلر رسول‌الله‌صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری الله تبارك وتعالی حضرتلرینك امریله جواب‌ویروب بن بو ایشی کندی کندمدن ایتمك‌درست دکلدر بن همان بکا نه وحی اولنورایسه اکا تابع اولورم زیرا تبدیل ایتمکله عصیان ایدر ایسم قیامت کوننده بکا عذاب ایلیه دیو خوف ایلرم دیو بیورمش ایدی ینه آیت کریمه نازل اولوب ﴿ قل لوشاءالله ماتلوته علیکم ولا ادریکم به فقد لبثت فیکم عمرا من قبله افلا تعقلون ﴾ بیورلدی یعنی یا محمد سن ده‌که اگر حق تعالی حضرتلری بوقرآن عظیمك‌غیرین دیلسه‌ایدی‌بن بونی‌سزه تلاوت ایتمز ایدم وحق جل وعلا حضرتلری بنم لسانم اوزره بونی سزه بیلدیرمز ایدی والحاصل بوخصوص حق تعالی حضرتلرینك

بحسب الاقتضا طیاندق لرینی بیان ایدر

الحدیث الاول

(حدثناعبدالله بن عبدالرحمن انبأنا عمروبن‌عاصم انبأنا حماد بن سلمة عن حمید عن انس رضی‌الله عنه) بوحدیث شریفی انس حضرتلرندن اوچ ایله عبدالله بن‌عبدالرحمن بزه خبر ویردی (ان رسول الله صلی‌الله علیه وسلم کان شاکیا) انس‌بیورر تحقیق رسول اکرم حضرتلری خسته‌اولدیلر (فخرج) سعادتله حرمها یوندن مسجدشریفه تشریف بیوردیلر (یتوکأ علی‌اسامة بن‌زید) رسول اکرم اسامه‌یه طیاندیغی حالده (وعلیه ثوب قطری) حالبوکه رسول اکرم‌حضرتلری‌اوزرنده قطری برده واراید‌ی بردهٔ قطری قالنجه‌اولان برده‌یه دیرلر ایدی (قد توشح به) رسول اکرم حضرتلری اول برده‌یه صارلمشلر ایدی حاجیلر احرامه صارلدیغی کبی (فصلی بهم) پس رسول اکرم‌حضرتلری محرابه کچوب‌صحابهٔ کرامه امام اولوب نماز قیلدیلر صلی

دیلمسیله‌در بنم ارادتمله دکلدر تا کیم سزك استدیککز اسلوب اوزره ایلیه‌لم بن خود قرآندن اول تحقیقا سزك اراکزده برعمر مقداری قرق ییل اکلندم آنی اوقومازدم وبیلمزدم سز عقللریکزی تدبر وتفکر ایله استعمال ایتمزمیسزکه تابیله‌سکز اول قرآن الله تعالی حضرتلرینك غیرندن دکلدر آندندر دیمك اولور آیت کریمه‌ده اشارت واردرکه قرآن عظیم معجزدر خارق العاده‌در زیرا برکیمسه‌که برطائفه‌نك اراسنده قرق ییل طوره اصلا برعلمه اشتغال ایتمیه وعالمی کورمیه وشعر اوقومیه وخطبه اوقومیه آندنصکره بوناره برکتاب فصیح کتوروب اوقویه‌که جمیع منظوم ومنثور کلاملره فصاحتی غالب اوله‌واصول وفروع قواعدین جامع اوله‌واولین وآخرین قصه‌لرین وخبرلرین وقوعی اوزره بیان ایلیه اول کتاب من عندالله ایدیکی معلوم اولور وبو اشارتدنصکره ینه کلام قدیمنده برموضع آخرده بیورمشدرکه ﴿وما کنت تتلوا من قبله من کتاب ولا تخطه بیمینك اذا لارتاب المبطلون﴾ حاصلی یا محمد سن بوکتاب کلمزدن اول اصلا برکتاب اوقومزدك والیکه قلم آلوب یازی یازمزدك اکر اوقور یازار قسمندن اولایدك اول اهل ابطال اولان کافرلرشك وشبهه ایده‌لردی جائزکه غیریدن اوکرندی اوله یاخود کتب مقدمه‌دن جمع ایتدی اوله دیه‌لردی دیمکدر وبالجمله قرآن عظیم من عندالله ایدیکنده اهل عقل اولان کیمسه شك ایده‌بیلمك متصور دکلدر نه طریقله شك وشبهه قابلدرکه نه کیمسه مثلن کتورمکه قادر اولدی ونه اوقومغه یازمغه معتاد کیمسه الندن ظهور ایلدی قطعا باعث شبهه اوله‌جق برنسنه موجود دکلدر وکیمسه‌نك شکی دخی یوقدر انکار ایدنلرك مجرد کفر وضلالتلریدرکه اقرار واعتراف ایتمزلر وبو بابده سابقا اشارت اولنان سوزدن لطیف کلام اولمزکه اکر بوقرآن برمصحفه یازیلوب بیاباندن بریرده بولنسه وکیم اوقودیغی معلوم اولمسه عقل سلیم وطبع مستقیمی اولان بوکلام تکری کلامیدر بوکا بشرقادر دکلدر دیو حکم ایلری دیمشلردر وقرآن عظیمدن غیری معجزاتنك بعضنده تحدی واقع اولدی بعضی دخی صدقنه دلالت ایتدی اما تحدی سبقت ایلدی ومجموعی قطع افاده ایلرکه رسول کبریا صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك النده خوارق عادیه‌دن بعض نسنه ظهور ایلمشدر نتکیم خاتم طائینك سخاوتنه وحضرت علینك شجاعتنه قطع اولمشدر اکرچه کیم افرادی ظنیه اولوب موارد آحاده وارد اولدی ایسه دیمشلردر معهذا معجزات نبویه‌نك چوغی اشتهار بولمشدر اولولردن جماعت کثیره نقل ایتمشلردر علم احادیث وآثاره عالم اولنلر قتنده چوغی قطع افاده ایتمشدر یعنی یقینا معلوم اولوب شبهه قالمامشدر اکرچه غیریلر همت ایتمدکلریچون علماء احادیث وتواریخ مرتبه‌سنده علم حاصل ایتمدیلر بعض علما بیورمشلردرکه اکر برکیمسه بووقایعك اکثری قطع نظری افاده ایلر دیو دعوی ایلسه مستبعد اولمیه وبیانی بودرکه هرطبقه‌ده راویان اخبار بوخبرلری سویلدیلر وروایتلرینه مخالف اصحابدن برنسنه صادر اولدیغی وایتدکلری نقلره انکار واقع اولدیغی

الله علیه وسلم

﴿الحدیث الثانی﴾

(حدثنا عبد الله بن عبد الرحمن انبأنا محمد بن المبارك حدثنا عطاء بن مسلم الخفاف الحلبی انبأنا جعفر ابن برقان عن عطا بن ابی رباح عن الفضل بن عباس) بوحدیث شریفی فضل ابن عباسدن درت واسطه ایله عبدالله بن عبدالرحمن بزه خبر ویردی مذکور فضل رسول اکرم حضرتلرینك عمی زاده‌سیدر صحابی ابن صحابیدر رضی الله عنهما (قال دخلت علی رسول الله صلی الله علیه وسلم) فضل بن عباس بیوردیکه بن رسول اکرم حضرتلرینك حجرهٔ شریفه سنه داخل اولدم (فی مرضه الذی توفی فیه) رسول اکرم حضرتلری دار آخرته تشریف ایده‌جکی خسته لکلرنده (وعلی رأسه عصابة صفراء) حالبوکه رسول اکرم حضرتلرینك مبارك باشلرنده صارورنکلی دلداده وارایدی (فسلمت) بن رسول اکرمه سلام ویردم سلامیمی آلدیلر (فقال لی یافضل) پس رسول اکرم حضرتلری بکاندا ایدوب

محفوظ دكلدر بوتقديرجه سكوت ايدنلر دخی روايت ايدنلر كبی اولمشلردر زيرا انلرده بواحتمال يوقدركه برباطله رخصت ويره‌لر يعنی برغير واقع نسنه روايت اولنديغنی ايشيده‌لر دخی طنميه‌لر صحابهٔ كزين رضوان‌الله تعالی عليهم اجمعين حقنده بواحتمال يوقدر بويله اوله‌جق جمله‌سی روايت ايتمك حكمنده اولور اكر بعضيلر راويلرك بعضنه انكار وطعن ايتمك واقع اولدی ايسه راوينك صدقنده ياخود كذبله تهمتنده توقف جهتندندر ياخود ضبطنده ياسوء حفظه نسبتنده ياخود جواز غلطنده توقف حيثيتندن واقع اولمشدر . يوقسه مروی‌يه طعن ايتمش اصلا بركيمسه بولنمامشدر اماغيری فنلرده مروی‌يه طعن ايدر بولنمشدر نتكيم احكامده وحروفده وقرآنده وغيريده واقع اولمشدر ورسول‌الله صلی‌الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينك معجزات باهره‌سی تأمل اولنسه مجموع‌مافی‌الكونه شامل وكلياعلوی وسفلی‌يه متناول بولنور مثلا شهاب آتلوب شياطين استراق سمعدن منع اولنمق كبی وحجر وشجر سلام ويروب قارشوسنده رسالتنه شهادت ايتمك كبی ومسجد شريفنده جذع ناله وزاری قيلمق كبی ومبارك الندن صو آقمق كبی وانشقاق قمر كبی ويرندن چيقان كوزی ينه محلنه رد ايتمك كبی وحيوانات نطقه كلدكلری كبی وحضرت آدم عليه‌السلامدنبرو اباءن‌جد كندويه انتقال ايدن نور كبی وبونلرك غيری معجزاتدن نه وار ايسه كيم روايت اولنمشدر اكر تفصيلنه شروع اولنسه عمرلر آخر اولوب نهايتنه وصول ميسر اولمزدی نتكيم بومعناده بيورمشلردر

وعلی تفنن واصفيه بحسنه * يفنی الزمان وفيه مالم يوصف

يعنی حسنيله آنی وصف ايديجيلرك درلو درلو وصف ايتملری اوزره زمان فانی اوله شول حالده‌كه آنده وصف اولنمدق دخی بعض نسنه قاله ديمكدر محصلی انقراض زمانه‌دكين واصفلر وصف ايتسلر هنوزتمام ايده‌ميه‌لرديمك اولور وبعضيلر بيورمشلردر

ماشئت قل فيه فانت مصدق * فالحب يقضی والمحاسن تشهد

يعنی آنك وصفنده هرنه ديلرسك سويله سنی كيمسه تكذيب ايتمزسن تصديق اولنمش‌سك عاشقك محبتی قضا ايلر وآنك محاسنی شهادت ايدر ديمكدر حاصلی آنك حقنده نه دعوی ايدرسك ثابت ايدرسين زيرا انك حسنی شاهددر وعاشقك محبتی حاكمدر ديمك اولور. وامام شرف‌الدين البوصيری رحمة‌الله‌عليه بيورمشدر

دع ماادعته النصاری فی نبيهم * واحكم بماشئت مدحا فيه واحتكم

يعنی نصاری حضرت عيسی حقنده دعوی ايتدكلرينی ترك ايله يعنی تكريدر ديمه

يافضل ديوبيورديلر (قلت لبيك يارسول الله) بن دخی لبيك يارسول الله ديدم (قال) رسول اكرم حضرتلری بكابيورديلركه (اشدد بهذه العصابة رأسی) شولداده ايله بنم باشمی محكم باغله (قال) فضل بيورديكه (ففعلت) بندخی امرلرينه امتثال ايدوب اول عصابه‌يی رسول اكرم حضرتلرينك مبارك باشلرينه باغلدم بووقتده صاغ يانلری اوزرينه‌ياتمشلرايدی (ثم قعد) صكره اوتورديلر (فوضع كفه علی منكبی) پس مبارك اللرينی اوموزلريمه وضع بيورديلر (ثم قام) صكره اياق بنم اوزريمه قالقدقلر (ودخل فی المسجد) دخی مسجد شريفه تشريف ايتديلر (وفی الحديث قصة طويلة) بوحديث شريفده اوزون حكايه واردر انشاء الله كتابك آخرنده ذكر اولنور

باب ماجاء فی صفة اكل رسول الله صلی الله عليه وسلم

بوباب رسول اكرم حضرتلرينك طعام يملری وصفنده روايت اولنان احاديث شريفه‌بياننده‌در

الحديث الاول

(حدثنا محمد بن بشار
اخبرنا عبد الرحمن بن
مهدى عن سفيان عن سعد
ابن ابراهيم عن ابن لكعب
بن مالك عن ابيه) كعب
حضرتلرندن درت واسطه
ايله محمد بن بشار بو حديث
شريفى بزه خبر ويردى
مذكور كعب صحابى
مشهوردر رسول اكرم
حضرتلرينك شعراسندندر
ابن سيرين بيورديكه شعراء
اسلام اوچ كمسنه ايدى
بى نظراولمق شرطيله برى
حسان بن ثابت وبرى
عبدالله بن رواحه وبرى
كعب بن مالك رضى الله
عنهم (ان النبى صلى الله
عليه وسلم) كعب حضر
تلرى بيورديلركه تحقيق
رسول اكرم حضرتلرى
(كان يلعق اصابعه ثلاثا)
مبارك اوچ پارمقلرينى
يلارايدى طعامك تكميلنده
اوچ پارمقدن مراد باش
پارمق ايكنجى پارمق او
چنجى پارمق لعق عينك
فتحيله يلامق ديمكدر
(قال ابو عيسى) مصنف
بيوردى (وروى غير محمد
ابن بشار هذا الحديث)
بو حديث شريفى محمد
بن بشارك غيرى كمسه

وشريكيدر ديه واوغليدر ديه انلرك عيسى عليه السلام ايچون ايتدكلرى باطل دعوالردن بريسين الله اندنصكره نه ديلرسك انك مدحنده حكم ايله وحكمت آميز سويله ديمك اولور * اكر سؤال اولنوب نصارى پيغمبرلرى حقنده ايتدكلرى كبى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حقنده هيچ كيمسه دن نسنه صادر اولديمى دينلورسه * معلوم اولهكه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه دخى سجده ايتمك استنوب «الانسجدلك» ديو طانشديلر فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى (لوكنت امر احدا ان تسجد لبشر لامرت المرأة ان تسجد لزوجها) يعنى اكر بن آدم اوغلانه سجده ايتمك ايچون بر كيمسه يه امر ايدر اولايدم خاتونلره امر ايدردمكه ارلرينه سجده ايليه ديدى آنلرى عبادته قريب اولان نسنه دن نهى بيوردى وحديث شريفده خاتونلر ارلرينه كمال انقياد واطاعت اوزره اولوب جانبلرين حمايت وخاطرلرين رعايت ايتمك واجب ايديكى بيان اولنمشدر حتى رعايت شولقدر كركدركه همان سجده ايليه آندن برو نقدر عزت وحرمت ايده بيلور ايسه ايليه وفخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كندويى مدحده افراط ايتدكلرندن حظ ايتمزدى نتكيم ابن ابى هاله حديثنده (ولايقبل الثناء الامن مكافئ) وارد اولمشدر يعنى مدح وثنايى قبول ايتمزدى الامقارب اولاندن يعنى افراط ايتميانلدن قبول ايدردى ديمك اولور ديديلر . ابن قتيبه معناسى الاشول كيمسه دن قبول ايدركه اوزرنده كنديننك انعامى اوله ومدحى اول انعام مقابله سنده ايتمش اوله ديمكدر ابن انبارى ايتدى هيچ بر كيمسه يوقدركه آنك اوزرنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك انعامى اولميه زيرا حق جل وعلى حضرتلرى انى رحمة للعالمين كوندرمشدر اكا ثنا ايتمك هركشينك اوستنه فرضدر اسلامى تمام اولماز الا انك ثناسيله تمام اولور ايمدى معناسى ثنا قبول ايتمزدى الاشول كشيدن قبول ايدرديكه حقيقت اسلامنى بيله ديمك اولور ديو بيوردى. بوندنصكره معلوم اولهكه قطب قسطلانى رحمة الله عليه بيورديغى اوزره فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك معجزاتى اوچ قسمدر . بر قسمى كندولرى عرصهٔ وجوده قدم باصمدن واقع اولنلردر . بر قسمى دخى سعادتله دار آخرته انتقال ايتديكندن صكره ظهوره كلنلردر . برقسمى دخى بودركه دنيايه كلديكى زماندن آخر عمرنه وارنجه ظاهر اولنلردر . اما قسم اولكه بووجوده قدم باصمدن واقع اولنلردر انلردن قصهٔ فيل كبى وغيريلر كبى برمقدارى مقصد اولده مذكور اولمشلر ايدى واول مقوله يه تأسيس نبوت وارهاص رسالت ديرلر . امام رازى رحمة الله عليه ايدر بزم مذهبمز بودركه تأسيس وارهاص نبوت ايچون تقديم معجزه جائزدر انكيچون ديمشلردركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك نبوتندن اول سفره كتديكى زمانده اوزرنده برمقدار بولوت اكسك اولميوب قنده كيدر ايسه كولكه ايلر ايدى . امامعتزله طائفه سنك مذهبلرى بودركه رسالت

ویرلمدن معجزه اولمق جائز دکلدر دیرلر . وقسم ثانیکه بعد الوفات ظهوره کلنلردر بونلر زیاده چوقدر هر زمانده که اولیاء اللهدن بر امر خارق العاده ظهور ایلر فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك معجزه سیدر زیرا انلردن ظهوری انك امتندن اولمق برکاتیله در حق جل وعلا حضرتلری بونلرك النده خارق العاده خلق ایتمك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك شان شریفن تعظیمه دلیلدر بوقسمه متعلق کلام اشاغیده قبر منورینی زیارت خصوصنده سوق اولنان اقوال اثناسنده کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی . وقسم ثالث که دنیایه کلدیکی زماندن آخرته انتقال ایدنجه ظاهر اولنلردر انلرك جمله سندن بری انشقاق قمردر نتکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری کتاب کریمنده ﴿ اقتربت الساعة وانشق القمر ﴾ بیورمشدر مراد انشقاقك وقوعیدر زیرا بو آیت کریمه دن صکره ﴿ وان یروا آیة یعرضوا ویقولوا سحر مستمر ﴾ دیو بیورمشدر . معناسی بر آیت کورسه لر انده تأمل ایدوب اکا ایمان کتورمکدن اعتراض ایدرلر دخی ایده کلدکی سحردر دیرلر دیمکدر قاضی رحمة الله علیه ایدر بوسوز دلالت ایدرکه بوندن مقدم نیجه معجزه دخی کورمش اوله لر زیرا سحر مستمر دیمك مطرد دیمکدر هر زمانده بومقوله برسحر کوسترمك عادتیدر دیمك اولور کفار خود بوسوزی قیامتده دیسه لر کرکدر دنیاده دیدکلری مقرر اولور وقوع انشقاق دخی مقرر اولور وسحردر دیدکلری معجزه دن مراد بوایدیکی ثابت اولور . ومعلوم اوله که انشقاق قمر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك معجزات عظیمه سیدر وکندیلره مخصوصدر سائر انبیا علیهم السلامدن بومعجزه کیمسه یه واقع اولمامشدر علماء تفسیر وحدیث رحمهم الله تعالی اتفاق ایتمشلردرکه وقوعی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ایچون ایدی زیرا قریش کفاری اولزمانده که نبوتی تصدیق ایتمیوب دعواسنك صدقنه دلیل استدیلر حق سبحانه وتعالی حضرتلری بوآیت عظیمه یی ویردیکه ایجادینه انسان قادر دکلدر تاکیم فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حق جل وعلا حضرتلری ایچون ایتدیکی دعوی وحدانیته وانفراد ربوبیته ثابت اولوب انلرك پرستش ایتدکلری (لایضر ولاینفع) صنملرك بطلانی وعبادت اول جناب عزته مخصوص اولدیغی ظاهر اوله . خطابی رحمة الله علیه ایدر انشقاق قمر آیت عظیمه در معجزات انبیادن بر نسنه بوکا قریب اوله من زیرا ملکوت سمواتدن ظهور ایتمشدر بوطبایعدن مرکب اولان عالم طباعندن خارجدر هیچ برکیمسه نك طمعی یوقدرکه حیله وچاره ایدوب بونی ایلیکه وصول میسر اوله انکیچون بونکله برهان اظهر اولدی . علمای حدیثدن ابن عبدالبر رحمة الله علیه ایدر انشقاق قمر حدیثنی صحابۀ کرامدن برجماعت کثیره روایت ایتمشلردر واول راویلر امثالی تابعیندن دخی انلردن روایت ایتمشلردر اندنصکره تابوزمانلره کلنجه علماء دین رضوان الله علیهم اجمعین روایتدن خالی اولمامشلردر هرعصرده

روایت ایلدی (قال) اول کمسه دیدی (کان یلعق اصابعه الثلاث) رسول اکرم حضرتلری اوچ پارمغنی یلارلرایدی ییقامزدن یاخود برشیئه سلمزدن اول ابتدا اورته پارمغنی صکره مسبحه یی صکره باش پارمغنی یلار ایدی بوعادتی رسول اکرم حضرتلری طعامی اسرافدن حفظ وطعامك برکتنی جلب ایچون ایدر ایدی دیدیلر پارمق یلامغك آدابی بودرکه الینك ایچنی وپارمغی یلایان کمسنه یوزی جانبنه طوتوب یلایه واورته بارمغندن ابتدا ایدوب باش پارمغنده تمام ایتمك لازمدر دیدیلر امام مسلم روایت بیوررکه رسول اکرم حضرتلری بیوردیلر سزك بریکزك لقمه سی دوشسه اول دوشن لقمه یه اصابت ایدن اذایی کیدروب اول لقمه یی اکل ایلسون والینی سلمسون یلامدقجه یاخود یلاتمدقجه زیرا بلمزکه برکت طعامك قنغیسنده در وامام نسائی روایت ایلدیکه صحنده قلان بقیۀ طعامی یلامدقجه یاخود یلاتمدقجه اول صحن قالدیرمز قاضی عیاض دیدیکه صحنده بقیه قلان طعامی یلامق ایله امردن مراد طعامك قلیللکنی تحقیر

جماعت كثيره‌دن منقولدر وآيت كريمه ايله دخي مؤيد اولمشدر. ابن سبكي رحمة الله عليه مختصر ابن حاجب شرحنده بيورمشدركه بنم قتمده انشقاق قمر متواتردر قرآنده منصوص عليهدر . صحيحنده وغير يلرده نيجه طريقله شعبه‌دن سليمان بن ابراهيمدن ابي معمردن ابن مسعوددن رضي الله تعالى عنهم اجمعين روايت اولنمشدر ونيجه طرق متفرقه‌دن دخي وارد اولمشدركه تواترنده شك اولنمازديمشدر. روايات صحيحه ايله انشقاق قمر حديثي روايت اولنان جماعت صحابه‌دن بعضي انس بن مالك وابن مسعود وابن عباس وعلي وحذيفه وجبير بن مطعم وابن عمرو وغير يلردر رضوان الله تعالى عليهم اجمعين وزمان انشقاقه بونلرك بعضي حاضر اولمشدر و مشاهده قيلمشدر و بعضي دخي غير يدن اشيدوب روايت ايتمشلردر زيرا بوخصوص هنوز رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلري مكه شهرنده ايكن واقع اولمشدر واول تاريخده‌كه وقوع بولمشدر ابن عباس وجوده كلمامش ايدي وانس بن مالك موجود ايدي اما مدينه‌ده ايدي هنوز درت ياشنده يا بش ياشنده ايدي بومقوله امور ايله تقيد مقامنده دكل ايدي بونلردن غيريلري مشاهده قيلمش اولمق جائزدر . امام بخاري ومسلم صحيحلرنده انس بن مالكدن روايت اولنان بودركه (ان اهل مكة سئلوا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ان يريهم آية فاراهم انشقاق القمر شقتين حتى رأوا حراء بينهما) ديمشدر. يعني اهل مكه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن ديلديلركه كندولره برمعجزه كوستره اولدخي قمر ايكي پاره اولديغن كوستردي حتى حرا طاغني قمرك ايكي پاره‌سي ماييننده كورديلر ديمكدر. وسائر روايت ايدنلرك هر بري برعباره ايله سويلمشلردر جمله‌نك مألي بردر ابن مسعود رضي الله عنه (انشق القمر على عهد رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم فرقتين فرقةٌ فوق الجبل وفرقة دونه فقال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم اشهدوا) ديو بيورمشدر. بونك دخي معناسي اولدر نهايت بونده قمرك برپاره‌سي مذكور طاغك يوجه يرنده وبرپاره‌سي آلچق يرنده كورندي ديمك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلري خلقه شاهد اولك ديدي ديمك واردر واهل مكه معجزه استديلر ديمك يوقدر اصل مقصودكه قمر ايكي پاره اولوب طاغك ايكي جانبندن كورنمكدر بومعني ايكيسنده دخي موجوددر وعباره‌لري مختلف اولديغي بودركه قضيه‌يي مشاهده قيلدقلرنده هر بري بريردن كورمشدر كيمي يوكسكدن كيمي آلچقدن كيمي دوز يردن كيمي طاغك اول جانبندن وكيمي بو جانبندن سير ايتمشلردر هر بري نه هيئت اوزره كورديلر ايسه او يلجه حكايه ايتمشلردر انكيچون ابن مسعود رضي الله عنه قولنده برپاره‌سي طاغك يوقاروسنده و برپاره‌سي اشاغيسنده ايدي ديمك واقع اولمشدر ومعلوم وظاهردركه بر مسجدك ايكي مناره‌سي اولسه بر جانبندن نظر اولنسه مناره‌نك قريبي يوكسك بعيدي آلچق كورينور اوته جانبندن نظر

ايتمسونلر ايچوندر لكن زمانمز سفهاسي الله تعالى نك نعمتندن غافل اولدقلري اجلندن بومشللو شيلري عيب عد ايدرلر نعوذ بالله تعالى زيرا كفرندن قورقيلور امام نووي بيورديكه برطعامكه انسان اني اكل ايچون احضار ايليه اول طعامده بركت محققدر لكن معلوم دكلدر كه اول بركت اكل اولنان طعامده ميدر يابارمقده اولان طعامده ميدر ويا صحنك ايچنده قلان طعامده ميدر ياخود دوشن لقمه‌ده ميدر پس لايق اولان بودركه بركتي تحصيل والله‌ك نعمتنه تعظيم ايچون هربرينه رعايت اولنه ميرك شاه صحيح مسلمدن برحديث شريف روايت ايدركه رسول اكرم حضرتلري بيورديلر شيطان سزك هر ايشكزه حاضر اولور وقاريشور حتى طعامكز ياننه دخي حاضر اولور پس اكرسزك بريكزدن برلقمه دوشسه اول لقمه‌دن دوشمك ايله حاصل اولان اذايي دفع ايدوب اول لقمه‌يي اكل ايلسون وشيطانه براقسون بيورديلر

اولندیغی تقدیرجه قضیه برعکس اولوب اول یوکسـك کورینن الچق کورینور والچق کورینن یوکسك کورینور وقارشودن نظراولنسه برابر کورینور حاصلی هرمحلدن برهیئت مخصوصه اوزره کوسترر آنکیچونکه ینه ترمذی نقلنده ابن عمر رضی‌الله عنهما ﴿ اقتربت الساعة وانشق القمر ﴾ قول شریفنك تفسیرنده بیورمشدرکه (کان ذلك علی عهد رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم انشق فلقتین فلقة دون الجبل وفلقة خلف الجبل فقال رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم اشهدوا) دیمشدر بونده واقع اولان بر پاره‌سی اشاغیده و بر پاره‌سی طاغك آردنده کورندی دیمکدر . امام احمد رحمة‌الله علیه نقلنده جبیر بن مطعمدن روایت اولنان بودرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری زماننده قمر ایکی پاره اولوب بر پاره‌سی بو طاغ اوستنده و بریسی اول طاغ اوستنده کورندی اندن کفار ایتدیلر محمد بزه سحر ایتدی دیدیلر ینه ایتدیلر بزه سحر ایتدی ایسه بجموع خلقه سحر ایتمکه قادر دکلدر دیدیلر یعنی غیریلردن دخی سؤال ایده‌لم کوره‌لم انلر دخی بزم کوردیکمز کبی قمری کوردیلرمی زیرا عبدالله ابن مسعود روایتنده بویله‌درکه قمر شق اولندیغن کوردیلر دخی قریش کافرلری (هذا سحر ابن ابی کبشة) دیدیلر . یعنی بو ایش ابی کبشه اوغلنك سحر یدر دیدیلر اندن ینه ایتدیلر صبر ایدك کوره‌لم یولجیلر نه‌خبر کتوررلر محمد بزه سحر ایتدی ایسه بجموع خلقه سحر ایتمکه قادر دکلدر دیدیلر ابن‌مسعود ایدر اهل‌سفر کلدکلری زماننده بز انشقاق قمری کوردك دیو خبر و یردیلر ابو داود طیالسی بو یلجه روایت ایتمشدر . وامام بیهقی نقلنده مفهوم بودرکه فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکه‌ده ایکن انشقاق قمر واقع اولدی کفارایتدیلر محمد سحر ایلدی آندن سفر اهلنه سؤال ایدك اکر سزك کوردیککزی انلر دخی کوردیلر ایسه کرچکدر کورمدیلر ایسه سحر ایتمشدر دیدیلر وسفر اهلی هر جانبدن دوکیلوب کلدکلرنده سؤال ایتدیلر انلر دخی کوردك دیو خبر ویردیلر. امام بخاری رحمة الله علیه نقلنده بوتفصیل یوقدر همان ابن‌عباس رضی الله عنهما حدیثنده بولفظله وارد اولمشدرکه (ان القمر انشق علی عهد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم) بیورلمشدر سابقا اشارت اولنان اوزره ابن عباس رضی الله عنه حضرتلری اولزمانه حاضر اولنلردن دکلدر امابعض طرقده حدیثی ابن مسعود حضرتلرندن اشتدی دیمشلردر وامام مسلم قتنده شعبه‌نك قتاده‌دن نقل ایتدیکی حدیثده (فأراهم انشقاق القمر مرتین) واقع اولمشدر. یعنی رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری خلقه انشقاق قمری ایکی کره کوستردی دیمکدر وعبدالرزاقك کتابنده دخی ابی معمردن مرتین لفظیله وارد اولمشدر ابوالفضل عراقی نقلنده (انشق مرتین بالاجماع) واقع اولمشدر اما ابن حجر رحمة‌الله علیه بیوررکه بن ظن ایدرمکه بالاجماع دیدیکی « انشقه»یه متعلق اوله قمر منشق اولدی بالاتفاق دیمك اوله زیرا علماء حدیثدن انشقاق مکرر اولدیغنه جزم ایتمش کیمسه

مثلا برکمسه طعام ایدرکن النـدن برپارجه‌سی یره دوشسه توز اولدی دیو ترك ایتمك اولمزاول لقمه یی الوب سیلوب یاخود بیقـایوب یمك لازمدر معلوم اوله‌که طعام اراسنده پارمغی یلامق استکراه طبعه‌سببدر دیدیلر زیرا اغزینك ریقی پارمقلرینك اوزرنده ایکـن طعامه ادخال ایلمکدن طبیعت نفرت ایدر اماسنت اولان بعدالطعام یلامقدر اما طعام اراسنده پارمغی یلامق اقتضا ایدرسه پارمغی یلا دقدنصکره برشیئه سیلوب بعده طعامه ادخال ایلیه که حاضرلرك طبیعتنه استکراه کلمیه زیرا مؤمنینه اذیت حرامدر

الحدیث الثانی

(حدثنا محمد بن الحسن بن علی الخلال حدثنا عفان حدثنا حماد بن سلمة عن ثابت عن انس) بوحدیث شریفی حضرت انسدن اوچ واسطه‌ایله حسن بن علی بزه خبرویردی (قال) انس بیوردی (کان النبی صلی‌الله علیه‌وسلم اذا اکل طعاما) رسول اکرم حضرتلری طعام ایدوب واکلدن فارغ اولدیغی

وار ایدیکی بنم معلومم دکلدر دیمشدر ومرتین دیبان کیمسه فرقتین دیمك مراد ایدنمشدر شویله ظن ایدرم دیو بیوردی وروایتلرك بعضنده شقتین بعضنده فرقتین بعضنده فلقتین واقع اولمشدر جمله نك محصلی بردر معناسی قمر ایکی پاره اولدی دیمکدر وامام بخاری رحمة الله علیه روایتنده ابن مسعود رضی الله عنهما حدیثنده (ونحن بمنی) واقع اولمشدر یعنی بو معجزه واقع اولدقده بز منی دیدکلری موضعده ایدك دیمکدر وانس بن مالك حدیثنده (ان ذلك كان بمكة) واقع اولمشدر یعنی مکه ده اولدی دیمکدر امابو ایکی سوز بری برینه مخالف دکلدر زیرا انس بن مالك رضی الله عنه بو واقع اولدقده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکه شهرنده ایدی دیدی همان مکه ده ایکن واقع اولدی دیدی بوندن مراد مدینه یه هجرت ایتمدن مکه ده ساکن ایکن واقع اولدی دیمکدر والله اعلم. واهل بدعتدن برجماعت مثلا جمهور فلاسفه بو معجزه یی انکار ایتمشلردر وکندی اصل فاسدلری اوزره بنا ایدوب اجرام علویه یعنی افلاك ونجوم خرق والتیامه قابل دکلدر دیدیلر یعنی پاره لنوب ینه بربره کلوب بتشمك اولماز دیرلر ومعراج کیجه سی کوك قپولری آچلدیغنه دخی بویله دیمشلردر اکاده قائل دکللردر بونلره جواب بودرکه اکر بو طائفه کفار ایسه اولا بونلر ایله ثبوت اسلام اوزره مباحثه قیلمق کرکدر اولا لازم اولان بودر اکر مسلمانز دیرلر ایسه مسلمان اولان کیمسه پیغمبرینك معجزاتنه ایمان کتورمك واجبدر اکر بعض معجزاتنه ایمان کتوروب بعضن انکار ایدرلر ایسه بونك دخی فسادی ظاهردر امر خارق العاده ظهور ایتمك جائز اولیجق سبب ندرکه بعضی اوله بعضی اولمیه باوجودکه قیامتده کوکلر پاره پاره اولهجغی قرآن عظیمده صریحا مذکوردر ﴿اذا السماء انشقت﴾ بیورلمشدر اسلام دعواسین ایدن بونی نیجه انکار ایده بیلور ایمدی بونك قیامتده اولمسی مقرر اولیجق پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه معجزه ایچون وقوعی دخی جائز اولور دیو بیوردیلر. وقدمادن ابو اسحق زجاج رحمة الله علیه بیورمشدرکه اهل ملته مخالف اولنلردن بعض اهل بدعت انشقاق قمری انکار ایتدیلر اما عقل بونی انکار ایتمز زیرا قمر حق جل وعلی حضرتلرینك مخلوقیدر نیجه دیلر ایسه ایلر نتکیم قیامت کوننده هر برین تغییر وتکویر ایدوب فانی قیلسه کرك دیمشدر. امام لاحده دن بعضینك قولیکه اکر بو واقع اولایدی متواترا نقل اولنوردی واهل ارض جمیعا معرفتنده مشترك اولورلر ایدی همان مکه خلقنه مخصوص اولمز ایدی والحاصل برنسنه که حس ومشاهده ایله اوله آنی بتون عالم خلقی کورمك کرك ایدی وتاریخ ونجوم کتابلرینه یازمق کرك ایدی بو مقوله امر غریب نیچون ترك اولنور ایدی دیمشلردر. خطابی وغیریلر رحمهم الله جوابنده بیورمشلردرکه بو قصه انلرك دیدیکی اسلوبدن خارجدر زیرا برنسنه درکه وقوعی بر طائفهٔ مخصوصه مراد ایدندیلر ومقصود اولان انلری الزام ایدی وکیجه ایله واقع اولدی کیجه حالی بودرکه هرکشی استراحته واروب

(اولر)

وقتده (لعق اصابعه الثلاث) اوچ پارمغنی یالار ایدی معلوم اوله که بو حدیثدن فهم اولنان طعامی اوچ پارمغله اکل ایتمك سنتدر مکر ضرورت اوله اما ضرورتسز ایکی پارمغیله اکل شیطان اکلیدر

الحدیث الثالث

(حدثنا الحسین بن علی ابن یزید الصدائی البغدادی حدثنا یعقوب بن اسحاق یعنی الحضرمی اخبرنا شعبة عن سفیان الثوری عن علی بن الاقمر عن ابی جحیفة) بو حدیث شریفی ابو جحیفه حضرتلرندن درت واسطه ایله حسین ابن علی بزه خبر ویردی (قال) ابو جحیفه بیوردی (قال النبی صلی الله علیه وسلم) رسول اکرم حضرتلری بیوردیلرکه (اما انا فلا آکل متکئا) هله بن طیانجی اولدیغم حالده طعام اکل ایلم (حدثنا محمد بن بشار حدثنا عبد الرحمن بن مهدی اخبرنا سفیان عن علی بن الاقمر نحوه) یعنی علی بن اقمردن حسن بن علی روایت ایلدیکی کبی محمد بن بشار دخی روایت ایلدی مصنف حدیث شریفك

اولر وبنالر ایچنده ساکن اولورلر بوقصه‌نك واقع اوله‌جغن جمله عالم خلقنه کیم خبر ایتدیکه هربری چیقه‌لر باقیشه‌لر ایدی‌واوله‌جغی وقتی بکلیوب حاضرطوره‌لر ایدی بواعتراضلری بغایت نامعقول نسنه‌در اکثر اوقاتده آی طوتلق واقع اولور بعض کیمسه‌لر مشاهده ایدرلر وبعضینك اصلا خبری اولمز وکاه اولورکه قمر بعض مملکتده کورینور وبعض مملکتده کورنمز صکره‌دن کورینور پس جائزدرکه‌واقع‌اوله خبردار اولوب حاضر اولنلر کوره‌لر اکثر ناس غافل اوله‌لر زیرا مقصود اولان طالبلرینه‌کوسترمکدر تاکه ایچلرنده قابل‌هدایت وار ایسه‌اسلامه کله وکبیروقلانك کفر وضلالتی مشتد اولوب‌اشد عذابه‌مستحق‌اوله‌لر بوقسه شان رسالت بودکلدرکه معرض مخالفتده اولمیانلره تماشای عجایب ایتدیره حاشا وکلا ظاهر بودرکه انشقاقك زمانی رؤیتـه متعلق اوله جق مقداری اولمشدر اولزمانده الله تبـارك وتعـالی حضرتلرینـك دیلدیکی کیمسه‌لر کوروب سائری کندی عالمنده بولنمشدر ومعجزات محمدیه صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرنده قرآندن غیریسی حدتواتره یتشمدیکنك وجهنده خطابی رحمةالله تعالی علیه برخوب حکمت ملاحظه‌ایدوب بیورمشدرکه هرنبینك که‌معجزه‌سی‌عامة واقع اولمشدر یعنی مرئی ومحسوس‌اولوب هرکشی کورمك وبیلمك مرتبه‌سنه وارمشدر بهر حال اول اصل معجزه‌نك عقبنده عذاب نازل اولوب اول قومدن تکذیب ایدنلری هلاك ایلمشدر ورسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری رحمة للعالمین کوندرلمکین بونك زماننده عذاب ونبوی نازل اولمـامشدر ایمدی شول معجزه‌که کندیلردن آنکله تحدی ایتمك اولمشدر اول‌معجزهٔ عقلیه واقع اولمشدرکه قرآن عظیمدر واعجازی شول کیمسه‌لره‌ظاهردرکه فضل عقل‌وزیاده فهم وادراك‌ویرلمشدر اکر بونك دخی‌ادراکی عامة واقع‌اولایدی هرکشی معجز ایدیکن بلیدی عادةالله حسبنجه امم سالفه‌یه‌واقع‌اولان کبی‌بونلره دخی تعجیل عذاب واقع اولوراولورایدی دیو بیورمشدر

تنبیه

معلوم اوله‌که بعض‌اشخاص آی‌اینوب رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم‌حضرتلرینك یقاسندن کیردی‌ویکندن‌چیقدی‌دیدکلری‌عبث‌سوزدراصلی‌یوقدر بدرالدین زرکشی رحمةالله‌علیه‌شیخی‌عمادبن‌کثیردن بویله نقل‌ایتمشدر. ومعجزات باهره‌سندن‌رد شمس خصوصنده‌اسماء‌بنت‌عمیس رضی‌الله‌عنهادن‌مرویدرکه (کان‌یوحی الیه‌ورأسه فی‌حجر علی‌رضی‌الله‌تعالی‌عنه‌فلم‌یصل‌العصرحتی‌غربت الشمس‌فقال‌رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم اصلیت‌یاعلی‌قال‌لا فقال رسول‌الله‌صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم اللهم انه‌کان‌فی‌طاعتك وطاعةرسولك فاردد علیه الشمس) یعنی برکره فخر کائنات صلی‌الله تعالی‌علیه‌وسلم حضرتلرینه وحی اولنورایدی شول حالده‌که مبارك باشی حضرت علینك حجرنده ایدی یعنی علی‌یه طیانمش ایدی وعلی رضی‌الله عنه ایکندی نمازینی قیله‌مدی حتی کنش باتدی اندن فخرعالم صلی‌الله علیه وسـلم حضرتلری سؤال ایدوب ایکندی نمازینی قیلدکمی یاعلی دیدی اولدخی قیلمدم‌دیو جواب ویردی آندنصکره فخرعالم

سندینك قوتنی‌بیان‌ایتدی

الحدیث الرابع

(حدثناهارون بن‌اسحاق الهمدانی حدثنـا عبیدة ابن سلیمان عن هشام بن عروة عن ابن لکعب‌بن مالك عن‌ابیه)بوحدیث شریفی‌کعب حضرتلرندن اوچ واسطه ایله هارون ابن اسحاق بزه خبر ویردی (قال) کعب بیوردی (کان رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم یأکل باصابعه الثلاث) رسول اکرم حضرتلری اوچ بارمغیله اکل ایدوب (ویعقهن) دخی اوچ‌بارمقلرینی‌یلار ایدی معلوم‌اوله‌که ضرورت اقتضا اتدرسه‌درت بارمغیله یاخود بش بار مغیله یمك‌جائزدردیدیلر وقت ضرورتده بش بار مغیـله یمکلك جوازی حقنـده روایت واردر دیدیلر

الحدیث الخامس

(حدثنـا احمد بن منیع حدثنا الفضل بن دکین حدثنا مصعب بن سلیم قال) مصـعب دیدی (سمعت انس بن مالك) بن‌انس‌بن مالکدن‌اشتدم (یقول) بیوردیلر (اتی رسول الله صلی الله علیه

صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى يارب تحقيقا على سنك طاعتكده ورسولكك طاعتنده ايدى اعدى كنشى آنك اوستنه رد ايله ديدى اسماء ايتدى بن كنشك غروب ايدوب ينه صكره طلوع ايتديكن كوردم وطاغلر اوستنه ويريوزينه ضياسى دوشديكن مشاهده قيلدم وبوخصوص خيبرده صهبا ديدكلرى موضعده واقع اولدى ديدى طحاوى بويله نقل ايتمشدر نتكيم قاضى عياض شفاده حكايه ايدوب آندن بويله نقل ايتمشدركه احمد بن صالح ايدر ايدى علم طريقنده اولان كيمسه بوحديثك حفظندن تخلف ايتمك جائزدكلدر زيرا بوعلامات نبوتندندر دير ايدى امابعض علما رحمهم الله بونك صحتنه قائل دكلردر . ابن جوزى رحمة الله عليه بونى موضوعاتنده ذكر ايدوب بلاشك موضوعدر ديمشدر وبونك سندنده احمد بن داود واردر آنك حديثى متروكدر اول بركذابدر ديو بيورمشدر نتكيم دار قطنى رحمة الله عليه بويله ديمشدر وعلماء حديثدن ابن حبان دخى احمد بن داود حديث وضع ايدر ايدى ديمشدر ابن جوزى رحمة الله عليه ايتدى بوحديثى ابن شاهين روايت ايتدكدنصكره بوحديث باطلدر ديدى وبونى وضع ايده‌نك غفلتندندركه بونده برفضيلت صورتى اولمغه نظر ايتدى اما فائده‌سى اولمديغنه باقدى زيرا كنش باتدقدنصكره نماز قضايه قالديغى مقرر اولورتكرار چيقمق ايله ادا اولماز ديو بيوردى ابن تيميه دخى روافض ردنده بشقه بركتاب تصنيف ايدوب بوحديثى آنده طريقلرى ايله وراويلرى ايله ذكر ايليوب موضوعدر ديمشدر بوعجبدركه قاضى عياض رحمة الله عليه علم حديثده بوقدر جلالتى وار ايكن نيجه ساكت اولدى موضوع ايديكنه اشارت ايتميوب صحتن ايهام ايلدى ديديلر . مؤلف رحمة الله عليه كندى شيخندن نقل ايلركه امام احمد بوحديثك اصلى يوقدر ديدى وابن جوزى دخى اكا تابع اولدى ولكن طحاوى وقاضى عياض صحيحدر ديديلر وابن شاهين وابن منده اسماء بنت عميس حديثندن اخراج ايدوب ابن مردويه ابى هريره حديثندن اخراج ايتديلر ديمشدر . وامام طبرانى دخى معجم كبيرنده وابن عراقى دخى تقريبنده اسماء بنت عميس حديثندن اخراج ايدوب عبارۂ اخرى ايله نقل ايتمشلردر وينه طبرانى رحمة الله عليه معجم اوسطنده اسناد حسن ايله جابردن روايت ايتمشدركه (ان رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم امر الشمس فتأخرت ساعة من النهار) ديو بيورمشلر . يعنى تحقيقا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كنشه امر ايلدى كوندزدن برساعت اكلندى ديمشدر بوروايتده ياتوب ينه چيقمق يوقدر همان برساعت تأخر ايتمك واردر . وقاضى عياض رحمة الله عليه شفاسنده ذكر ايتمشدركه يونس ابن بكير محمد بن اسحقدن روايت ايلمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بركره قومنه خبر ويروب شوحال وشوصفت اوزره بركاربان كلسه كرك ديمش ايدى يارسول الله نه زمانده كلور ديديلر چارشنبه كون كلور ديو بيوردى اولكون اولديغى كبى قريش واقعا كوره‌لم كلورمى ديو نظر ايدرلر ايدى كون باتملو اولدى دخى

وسلم بتمر) رسول اكرم حضرتلرينه خرما كتور ديلر (فرأيته يأكل) بن رسول اكرم حضرتلرينى كوردم اول حضورينه كلان خرمايى اكل ايلديلر (وهومقعى من الجوع) انبيانك اوتوريشى اولان قرفصا اوتورديغى حالده جوعدن ناشى بوحديث شريفى ذكردن مراد خرمامقوله‌سى طعام اكل اولندقده نه‌درلو اوتورر سه‌لر اولور ديمكدر معلوم اوله‌كه خرماده غذائيت اولديغنه بناء رسول اكرم حضرتلرى دفع جوع ايچون خرما اكل بيورديلر صلى الله عليه وسلم

﴿باب ماجاء فى صفة خبز رسول الله صلى الله عليه وسلم﴾

بوباب رسول اكرم حضرتلرينك اكل بيوردقلرى اتمكك وصفنده وارد اولان احاديث شريفه بياننده‌در

﴿الحديث الاول﴾

(حدثنا محمد بن المثنى ومحمد بن بشار قالا حدثنا محمد بن جعفر حدثنا شعبة عن ابى اسحاق قال سمعت عبد الرحمن بن يزيد

(كيمسه)

كيمسه بلورمدى آندن فخر كائنات عليه افضل الصلوات افنديمز حضرتلرى دعا ايتدى
كنش برساعت اكلندى طوردى ديو بيورمشلردر. محصلى آخر كلدى ديمك اولور
مقصود بوروايتده دخى كنشك باتمدن برساعت اكلنوب طورديغيدر اما بوروايت
حديث صحيحده وارد اولانه معارضدركه (لم تحبس الشمس على احد الا ليوشع بن نون)
بيورلمشدر. يعنى يوشع عليه السلامدن غيرى كيمسه ايچون كنش حبس اولنمدى ديمكدر
تفصيلى اولزمانده كه جبارلر ايله برجمعه كونى قتال ايدر ايدى كنش باتمغه ياقلشدى
يوشع خوف ايتديكه چنكدن فارغ اولمدن كنش غروب ايدوب ليلهٔ سبت دخول
ايليه قتال ايتمك كندويه حلال اولميه آندن حق جل وعلا حضرتلرينه دعا ايلدى
مستجاب اولوب چنكدن فارغ اولنجه كنش طوردى باتمدى لكن بعضيلر تأويل
قصد ايدوب فخر كائنات عليه افضل الصلوات حضرتلرينك (لم تحبس الشمس على
احد الا ليوشع) بيوردقلرنده مراد شريفلرى على احد غيرى ديمك اوله ديديلر
معناسى بندن غيرى بركيمسه ايچون حبس اولنمدى الا يوشع ايچون اولندى ديمك
اولور حاصلى كنش حركتندن منع اولنوب طورمق بربنم ايچون بريوشع ايچون
واقع اولمشدر غيرى كيمسه ايچون واقع اولمدى ديمك اولور . وخندق غزاسنده
ايكندى نمازى كچ قالديغى زمانده دخى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى
ايچون كنش حبس اولندى ديمك وارد اولمشدر . امام بغوى رحمة الله عليه قرآن
عظيمده ﴿ ردوها على ﴾ قول شريفنك تفسيرنده كنش حضرت سليمان عليه السلام
ايچون دخى حبس اولندى ديمشدر اما بوسوزه نزاع ايدوب شمس مذكور اولمادى مراد
﴿الصافنات الجياد﴾ درديمشلردر. يعنى «ردوها» ضميرى شمسه كتمز «صافناته» كيدر
كنش رد اولنمغه دلالات يوقدر ديديلر. امافخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى
خصوصنده رد شمس حديثلرى صحيح اولدقلرى تقديرجه رددن مرادنه ايديكنده
برقاچ قول ذكر ايتمشلردر بعضيلر ايتديلر درجه لرينه رد در ديديلر بعضيلر دخى
رد اولنمق يوقدر مراد طورمقدر ديديلر بعضيلر دخى طورمغه ده قائل اولميوب
مراد ياب ياب حركت ايتمكدر ديديلر والله اعلم * ودخى اول مفخر موجودات
عليه افضل التحيات حضرتلرينه جادات طاعتلر ايدوب بعضندن تسبيح وبعضندن
سلام وبونك امثالى نسنه لر صدورنده وارد اولان اخبارك جمله سندن برى بودركه
محمد بن يحيى الدهلى رحمة الله عليه زهرى احاديثندن تخريج ايدوب ايتدى زهريدن
مرويدركه بنى سليم قبيله سندن وليد بن سويد ديدكلرى پيركه ابوذر رضى الله عنه
حضرتلرينه يتشمش ايدى اول ايتدى ابوذر رضى الله تعالى عنه بيورديكه بركون
اويله اسيسنده اودن چيقدم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه متوجه
اولدم خد متكارنه راست كلوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن
خبر صوردم اوده ديو خبر ويردى سعادتخانه لرينه واروب ايچرو كيردم خواجهٔ
عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى كوردم اوتوررلر ايدى يانلرنده كيمسه

بحدث عن الاسود بن
يزيد عن عائشة رضى الله
عنها) بوحديث شريفى
حضرت عائشه دن يزيد
ابن قيس روايتيله اوچ
واسطه ايله محمد بن المثنى
ومحمد بن بشار خبرويرر
ديلر (قالت) حضرت
عائشه بيوردى (ماشبع
آل محمد صلى الله عليه وسلم
من خبز الشعير يومين
متتابعين) آل محمد متوالية
ايكى كون آريه اتمكندن
طويمديلر(حتى قبض رسول
الله صلى الله عليه وسلم)
تا رسول اكرم حضرتلرى
دنيادن آخرته تشريف
ايدنجيه دك معلوم اوله كه
آل محمددن مراد اكثر
علما اهل بيتدر ديديلر امام
شافعى صدقه يى الحق كندو
لره حرام اولنلردر ديدى
ابن حجر بيورركه ايكى كون
بربرى اردنجه آريه اتمكى
يمكدن سائر مأكولاتى
يمك لازم كلمز ودخى
امام بخارى بيورديكه
آل محمد بركونده ايكى كره
طعام اكل ايتمديلر مكر
اول كونكه ايكى طعامك
برى خرما ايدى شيخ
ابن حجر بيورديكه بركونده
ايكى كره آل محمد طعام
ايتمك لازم كلسه برنوبتنى

یوق ایدی شویله ظن ایتدمکه وحی عالمنه مشغول ایدی سلام ویردم علیك السلام دیو بیوردی آندن ایتدی یا اباذر سنی بو زمانده بونده کتورن ندر دیدی بندخی الله ورسولی دیدم آندن مبارك الیله اوتور دیو اشارت ایلدی بنده واردم یاننه اوتوردم اما هیچ سوز سویلیوب برنسنه سؤال ایتمدم چوق زمان کچمدی ابوبکر الصدیق رضی الله عنه کلدی سلام ویروب سلامن آلدی اکا دخی کلمك ندن ظهور ایتدیکن بکا بیوردیغی کبی سؤال ایتدی اولدخی بنجلین جواب ویردی مبارك الیله اوتور دیو اشارت ایتدی ابوبکر رضی الله عنه قارشوسنه اوتوردی آندن عمر رضی الله عنه کلدی اکا دخی بویله واقع اولدی آندنصکره عثمان رضی الله عنه کلدی کذلك واقع اولدی انلرك اوچی بری بری یاننه اوتوردیلر اندنصکره فخر عالم علیه الصلاة والسلام حضرتلری مبارك الیله یردن یدی دانه یاخود طقوز دانه حاصل شومقدار اوفاق طشجغزلر آلدی واول طشجغزلر فخر عالم علیه الصلاة والسلام حضرتلر ینك النده شویله تسبیح ایتدیلرکه آری آوازی کبی آوازلری پیدا اولوب اشیدلدی اندنصکره بندن آشوری حضرت ابی بکر رضی الله عنه حضرتلرینه صوندی انك النده دخی تسبیح ایتدیلر اندن الوب یره براقدی طاشلرك آوازی دیکوب بیاغی طاشلر کبی اولدیلر اندنصکره الوب بنه حضرت عمره صوندی کذلك بویله واقع اولدی اندن حضرت عثمانه صوندی انده دخی بویله واقع اولدی دیو بیوردی . حافظ ابن حجر رحمة الله علیه ایتدی تسبیح حصا خلق دلنده اشتهار بولمشدر ابو ذر رضی الله عنه حدیثنده بویله درکه (تناول النبي صلى الله تعالى عليه وسلم سبع حصيات فسبحن ثم وضعهن في يد عثمان فسبحن) معناسی بودرکه علیه الصلاة والسلام افندیمز حضرتلری مبارك النه یدی دانه طشجغزلر آلدی اندن اولطاشلر النده تسبیح ایتدیلر صکره دن حضرت عثمان النه قودی آنده دخی تسبیح ایتدیلر دیمك اولور . علماء حدیثدن بزار وطبرانی رحمهم الله بویله روایت ایتدیلر دیدی . اماطبرانینك ابوذر حضرتلرندن برنقلنده دخی بویله درکه حصا علیه الصلاة والسلام حضرتلر ینك النده تسبیح ایتدی و تسبیحلر ینی حلقهٔ مجلسده کیم وار ایسه اشتدیلر اندنصکره بزه ویردی بزدن کیمسه نك النده تسبیح ایتمدی دیمك واقع اولمشدر و تسبیح حصا حدیثنك بومذکوردن غیری طریقی یوقدر مع هذا ضعف اوزره در دیدیلر * اما تسبیح طعام خصوصنده امام بخاری رحمة الله علیه ابن مسعود حدیثندن اخراج ایتمشدر که (كنا نأكل مع النبي صلى الله تعالى عليه وسلم الطعام ونحن نسمع تسبيح الطعام) دیو بیورمشلر . معناسی بز رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله طعام یردك حالبوکه طعامك تسبیحن اشیدردك دیمك وبعض روایتده دخی جعفر بن محمددن اولدخی اتاسندن روایت ایتمشلر درکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برکره خسته اولدی دخی جبرائیل علیه السلام برطبق ایله نار واوزم کتوردی فخر عالم حضرتلری انلردن

خرمایه تخصیص ایدرلر ایدی آسان اولسون ایچون زیرا انلرك دنیا ایله اشتغاله میللری یوق ایدی یوقسه بولنمدیغندن دکل وامته تعلیم ایچونکه مأکولات ومشروباتده تکلف ایتمیوب قدر حاجته قناعت ایدوب ذوق وراحتی آخرتده بوله لر مسلم حضرت عائشه دن روایت ایدکه رسول اکرم حضرتلری دنیادن آخرته انتقال ایتدی مبارك قارنلری برکونده ایکی طعامدن طویمدی خرمادن طویدقده آرپه اتمکندن طویمدی وآرپه اتمکندن طویدقده خرما دن طویمدی یعنی رسول اکرم حضرتلری آزیرلرایدی زیرا آزیمك کالدر امت دخی آزییوب نفسنه غالب اولوب کاله ایره لر دیو وآزیمك حفظ صحته سببدر چوق یمك نفسك غلبه سنه وسوء معده یه واستسقایه بلکه امراضك کلیسنه سببدر امت مرحومه صوری ومعنوی علتلردن خلاص اولسونلر ایچون رسول اکرم حضرتلری آزییوب آز ایچمکی فعلیله تعلیم بیوردیلر صلی الله علیه وسلم

اكل ایتدی اول نار واوزم تسبیح ایدر ایدی دیمشدر . قاضی عیاض شفاده روایت ایدوب حافظ ابوالفضل دخی فتح الباریده آندن نقل ایتمشدر . معلوم اوله که تسبیح الفاظ قسمندندر وجائزدرکه حق سبحانه وتعالی قدرت تامه سیله جماداتده برقوت خلق ایلیه که تکلم ایده لر وبونك امثالی اشیا خوارق عادیه دن اولیجق انبیا علیهم السلامه معجزه ایچون خلق اولنور * وبوجمله دن بری دخی تسلیم حجردریعنی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه طاش سلام ویردیکیدر . امام مسلم رحمة الله علیه جابر بن سمره حدیثندن تخریج ایتمشدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری (انی لاعرف حجرا بمکة کان یسلم علی قبل ان ابعث انی لاعرفه الآن) دیو بیورمشدر . معناسی تحقیقا بن مکه ده برطاش بیلورمکه نبوت ایله بعث اولندیغم زماندن اول بکا سلام ویرردی تحقیقا شمدی اولطاشی بن بیلورم دیمکدر بعض علما رحمهم الله اولطاش حجرالاسود ایدی دیمشلردر بعضیلر دخی مکه ده برمعروف سوقاق وارآنده برطاش واردر خلق بیلورلر وتبرکا اللرینی ویوزلرینی سوررلر اولطاشدرکه فخر کائنات علیه اکمل التحیات افندیمز حضرتلری اورادن کچدکجه سلام ویرردی دیرلر کبار سلفدن مرویدرکه خواجهٔ عالم علیه الصلاة والسلام افندیمز حضرتلرینه سلام ویرن اولطاش ایدی دیو بیورمشلردر . ودخی امام ترمذی ودارمی وحاکم روایت ایتمشلردرکه علی بن ابی طالب رضی الله عنه بیورمشلرکه (کنت امشی مع النبی صلی الله علیه وسلم بمکة فخرجنا فی بعض نواحیها فمااستقبله شجر ولاحجر الاقال السلام علیك یارسول الله) حاصلی بودرکه بن مکه شهرنده فخر کائنات علیه اکمل الصلوات افندیمز حضرتلریله سیر ایدردم مکه نك ناحیه لرندن برینه طشره چیقدق هراغاج وهرطاش که فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك قارشوسنه کلدی (السلام علیکم یارسول الله) دیدی دیمکدر وحضرت عایشهٔ صدیقه رضی الله عنها روایتنده فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری (لما استقبلنی جبرائیل بالرسالة جعلت لا امر بحجر ولا شجر الا قال السلام علیك یارسول الله) دیو بیورمشدر . بونك دخی حاصلی جبرائیل علیه السلام بکا رسالت خبرینی کتوردیکی زمانده شویله اولدمکه هرقنده برطاشه یابراغاجه اوغراسم السلام علیك یارسول الله دیر ایدی دیمکدر * بری دخی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك دعاسنه اویك دیوارلری وایشکی آمین دیدکلریدر . امام بیهقی رحمة الله علیه نقلنده ابی اسید ساعدی رضی الله عنه روایت ایتمشدرکه برکون فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عباس بن عبدالمطلبه ایتدی یااباالفضل یارین سن واوغللرك اودن کتمیه سکز بکا منتظر اوله سکز سزکله مصلحتم واردر ایرتسی قوشلق زمانی اولدیغی کبی خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حضرت عباسك اوینه کلوب ایچری کیردی سلام ویردی وعلیك السلام ورحمة الله وبرکاته دیدیلر اندن حاللرین خاطرلرینی صوردی انلر دخی حق تعالی حضرتلرینه حمد ایلدیلر

الحدیث الثانی

(حدثنا عباس بن محمد الدوری انبأنا یحیي بن ابی بکیر حدثنا حریر بن عثمان عن سلیم بن عامر) بوحدیث شریفی سلیم بن عامردن ایکی واسطه ایله عباس بن محمد بزه خبر ویردی (قال سمعت ابا امامة) سلیم بن عامر دیدیکه بن ایشتدم حضرت ابی امامه دن (یقول) ابو امامه بیوررلردی (ما کان یفضل عن اهل بیت رسول الله صلی الله علیه وسلم خبز الشعیر) رسول اکرم حضرتلرینك اهل بیتندن آرپه اتمکی آرتوب قالمدی یعنی سفره ده قدر حاجتدن زیاده آرپه اتمکی اولماز ایدی حتی میرك شاه بیوررکه اهل بیتك سفره لرنده مأکوللرندن فضله برزره نان قالمز ایدی معلوم اوله که اکل وشرب خصوصنده الله ذوالجلال حضرتلری اعطا ایلدیکی نعمت هرنه ایسه اونعمتی قدرکفایه ییوب وسائرلره یدیروب صکره یی دوشنمك الله ذوالجلاله کمال توکله علامتدر زیرا الله تعالی برقولنه که جان ویره اول قولنه نان دخی

اندنصكره (تقاربوا) ديو بيوردى. يعنى برى بريكزه يقين كلك ديدى انلردخى بريره جمع اولديلر اندن مبارك ملاءسنى اوزرلرينه اورتوب ايتدى (يارب هذا عمى وصنوابى وهؤلاء اهل بيتى فاسترهم من النار كسترى اياهم بملاءتى هذه) ديو دعا ايتدى. همان اول اويك ديوارلرى وقپوسنك ايشكى «آمين آمين آمين» ديديلر. دعانك معناسى يارب بوكشى بنم عممدر واتامك قرنداشيدر وبونلر اهل بيتمدر بوجله يى جهنم آتشندن سن ستر ايله بوملائه ايله ٦ بن ستر ايتديكيم كبى ديمك اولور حق جل وعلى حضرتلرينك سترى پردهٔ عفو ومغفرتنى قارشو طوتوب جهنم آتشين كوسترمكدر بفضله تعالى . برى دخى پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك طاغه قدم بصدقده طاغ سرورندن حركته كلوب اندن طور ديو بيوروب مبارك اياغيله اورديغى كبى ساكن اولمقدر . ائمهٔ حديثدن امام احمد وامام بخارى وترمذى وابو حاتم رحمة الله عليهم نقللرنده انس بن مالك رضى الله عنه حضرتلرندن مرويدركه (صعد النبى صلى الله عليه وسلم وابو بكر وعمر وعثمان احدا فرجف بهم فضربه النبى صلى الله عليه وسلم برجله وقال اثبت احد فانما عليك نبى وصديق وشهيدان) ديو بيوردى معناسى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى وابو بكر وعمر وعثمان رضوان الله عليهم اجمعين احد طاغنه چيقديلر طاغ حركته كلدى فخر كائنات عليه افضل الصلوات واكمل التحيات افنديمز حضرتلرى مبارك اياغيله طاغه اوروب طور يااحد سنك اوزركده دكلدر الا بر نبيدر وبرصديقدر وايكى شهيددر ديمك اولور بوحديث شريفده طاغ خصوصندن غيرى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك حضرت عمر وعثمان رضى الله تعالى عنهمانك شهيد اوله جقلرينى تعيين بيورديغى جملهٔ معجزات باهره سندندر . بعض روايتده بوخصوص ثبير طاغنده واقع اولمق اوزره وارد اولمشدر نتكيم نسائى وترمذى رحمهما الله تعالى ثمامه دن اولدخى حضرت عثماندن بوبله روايت ايتمشلردر وامام مسلمدن برروايتده ابو هريره رضى الله عنه بيورمشدركه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى وابو بكر وعمر و عثمان وعلى وطلحه وزبير رضوان الله عليهم اجمعين حرا طاغنك اوستنده ايديلر طاغ حركته كلدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (اسكن حراء فما عليك الانبى اوصديق اوشهيد) ديو بيوردى ديمشدر. وامام مسلمك برروايتنده دخى على مذكور اولمامشدر سعد ذكر اولنمشدر . وثبير وحرا مكه ده برى برينه مقابل ايكى طاغدر ارالرى بردره در . طبرى وغيريلرى اختلاف رواياتى تكرر قضيه يه حمل ايدوب خصوص مذكور طاغلرك هربرنده واقع اولمشدر ديديلر زيرا هربرى ايچون روايت صحيحه واردر اولمشدر وامام مسلمك برروايتنده ابو هريره دن نقل ايتديكى حديث تكررى مؤيد اولور زيرا ابو هريره رضى الله عنه ذكر اولنان اصحاب كبارى وغيريلرى دخى ذكر ايدوب بيورمشكه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى صحابهٔ كزين ايله حرا طاغنده ايدى بويله واقع

ويزر رسول اكرم حضرتلرى سلطان متوكلين معدن الصدق واليقين اولدقلرى ايچون اهل بيت كرام دخى اول سلطان ذى شانه مقارنت سببيله توكلك درجهٔ اعلاسنى كسب ايتدكلرندن وقت طعامده سفره ده حاضر اولان هرنه ايسه ييوب يديروب صكره يى فكر ايتمزلرايدى پس اى سامع سنك دخى اللهك رزاق اولديغنه يقين تام ايله يقينك وارايسه و رسول اكرم حضرتلرينك طورنه متابعت تامه ايله متابعت ايدرسك توكل وقناعت اوزره صكره يى فكر ايتميه سن

الحديث الثالث

(حدثنا عبيدالله بن معاوية الجمحى حدثنا ثابت بن يزيد عن هلال بن خباب عن عكرمة عن ابن عباس رضى الله عنه) بوحديث شريفى ابن عباس حضرتندن اوچ واسطه ايله عبيدالله خبرويردى (قال) ابن عباس بيوردى (كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يبيت الليالى المتتابعة طاويا) رسول اكرم حضرتلرى برقاچ كيجه بربرى

٦ ملائه ديو آرقه يه بورندكلرى نسنه ديرلر (منه) (اولدى)

اولدی ودخی تفصیل ایدوب اول ثبیر طاغنك اوستنده ایدی قریش طائفه‌سی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی اراشدیردیلر آندن ثبیر طاغندن آواز کلوب یارسول‌الله اشاغی این بن قورقرمکه بنم اوزرمده قریش سنی شهید ایده‌لر دخی الله‌تعالی حضرتلری بکا عذاب ایلیه دیدی اندنصکره حرا طاغندن آواز کلوب یارسول‌الله بکا کل دیدی دیمشدر شفاده بویله روایت اولنمشدر والله اعلم . وجمله‌دن بری دخی کوکلو اغاج یرندن یوریوب حضور شریفنه کلدیکیدر امام احمد رحمة الله علیه نقلنده طلحة بن نافع رضی الله عنه بیورمشدرکه برکون حبیب اکرم ونبی محترم صلی الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری اهل مکه‌دن بعض کفارك زخمندن تن مبارکی خون آلود اولوب محزون اوتورر ایکن جبرائیل علیه السلام کلدی حالن صوردی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری قصه‌دن خبرویردی آندن جبرائیل علیه السلام ایتدی یارسول الله آیت کورمدن حظ ایدرمیسین فخر کائنات علیه افضل التحیات حضرتلری نعم دیو بیوردی آندن وادینك اوته جانبندن براغاجه نظر ایدوب شو اغاجی یانکه دعوت ایله دیدی خواجهٔ عالم علیه الصلاة والسلام افندیمز حضرتلری جبرائیل علیه السلامك اشارتی موجبنجه اغاجی دعوت ایتدیکی کبی یرندن یوروبه‌رك فخر عالم حضرتلرینك قارشوسنه کلدی دخی طوردی آندن جبرائیل علیه السلام ایتدی امر ایله ینه یرینه وارسون دیدی امر ایلدی اغاج ینه یرینه واردی . وحاکم رحمة الله علیه اسناد جید ایله ابن عمر رضی الله عنهما حدیثندن روایت ایتمشدرکه ایتدی برکون فخر عالم حضرتلری ایله سفرده ایدك براعرابی قارشومزدن کلور ایدی یقین کلدکده فخر کائنات علیه افضل الصلوات واکمل التحیات حضرتلری اعرابی‌یه (این ترید) دیدی یعنی قنده کتمك استرسین دیو بیوردی اول دخی (الی اهلی) دیدی یعنی اهلمه کیدرم دیدی فخر کائنات علیه افضل الصلوات افندیمز حضرتلری (هل لك الی خیر) دیو بیوردی یعنی برخیر مصلحته رغبتك وارمیدر دیدی اعرابی (وماهو) دیدی یعنی ندر اول دیدیکك خیر مصلحت فخر عالم صلی الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری (تشهد ان لا اله الا الله وحده لاشریك له وان محمدا عبده ورسوله) دیو بیوردی یعنی حق تعالی حضرتلرینك وحدانیتنه وکندینك رسالتنه شهادت تلقین ایتدی اعرابی (هل لك شاهد علی ماتقول) دیدی حاصلی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن دلیل ایستدی حضرت فخر کائنات علیه افضل الصلوات واکمل التحیات حضرتلری (هذه الشجرة) دیو بیوردی . یعنی ایشته شو اغاج شاهدمدر اندن اغاجی دعوت ایلدی اغاج طوردیغی دره کنارندن یری شق ایدزك فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قارشوسنه کلدی اندن اوچ کره شهادت طلب ایدوب اولدخی اوچ کره شهادت ایتدی اندنصکره ینه بتدیکی یره رجوع ایتدی دیو بیورمشدر . دارمی رحمة الله علیه‌دخی بویله روایت ایتمشدر . وبریده

آردنجه برشی ییمیوب یاتورلر ایدی (هوواهله لایجدون عشاء) رسول اکرم حضرتلری وازواج طاهرات اخشام طعامنی قید ایتمزلر ایدی فقط صوایله یاخود خرما ایله افطار ایدرلر ایدی بعض وقتده حتی اصحاب کرام حضراتی رسول اکرمك بوطورنه متابعت ایچون بزلر دخی ایکی کون اوچ کون طعام ایتمیوب صیام وصال ایدملم دیدیلر پس رسول اکرم حضرتلری صوم وصالدن نهی ایدوب اصحاب کرامه بیوردیلرکه اصحابم ربم بنی ییدیرر وایچرر سزلر بکا قیاس اولمزسکز زیرا رسول اکرم حضرتلرنده برقوت قدسیه واردیکه اصلا دنیا طعامی اکل ایتمسه اولور پس اهل بیت کرام دخی رسول اکرم حضرتلرینك سایهٔ دولتنده طعام مع نوی اولان محبة الله ایله وجود شریفلری غذا بولدیغندن غذای صوری بی‌قید ایتمزلر ایدی العیاذ بالله اکر بو حدیث شریفك ظاهرنه نظر ایدوب برخاطره قلبه تقرر ایدر ایسه کفردر زیرا اون سکز

رضی‌الله عنهدن بویله مرویدرکه اعرابی فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایتدی شو اغاجه رسول اللّه‌سنی دعوت ایلر دیوسویله دیدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی اویله دیدیکی کبی اغاج هرجانبه اکیلوب کوکلرین یردن قوپاردی دخی یری شق ایدرك کلدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قارشوسنده طوردی اندن السلام علیك یارسول‌الله دیدی اندنصکره اعرابی امرایله یرینه وارسون دیدی امر بیوردی اغاج یرینه واروب ینه کوك باغلدی طوردی اندن اعرابی (ائذن لی اسجدلك) دیدی یعنی بکا اجازت ویر سکا سجده ایده‌یم فخر کائنات صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری اوراده بیوردیکه (لوامرت احدا ان‌یسجد لاحد لامرت المرأة ان تسجد لزوجها) یعنی اکر بر کیمسه برکیمسه‌یه سجده ایتمك امر ایدیدم عورت ارینه سجده ایتمکی امر ایدر ایدم دیو بیوردی . وامام مسلم نقلنده جابر بن عبدالله رضی الله عنهما حدیثنده وارد اولمشدرکه برکره رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم حضرتلریله کیدرك برواسع دره‌یه یتشوب آنده نزول ایتدك مفخر موجودات علیه افضل الصلوات واکمل التحیات حضرتلری قضاء حاجت‌ایچون برجانبه کتدی‌بندخی مطهره‌سین‌کتوروب آردنجه کتدم فخر کائنات صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلری اطرافه نظرایدوب هیچ بریرده ایدینه‌جك نسنه کورمدی دره کنارنده ایکی اغاج طورر ایدی‌همان کندی برینك یاننه واردی بر دالنه یاپشدی دخی (انقادی علی باذن‌الله) دیو بیوردی یعنی الله تعالی حضرتلرینك امری ایله‌بکا منقاد اول اولدخی دوه کبی یدیلوب تابع اولدی اندن اولبر اغاجه دخی یاپشوب چکدی ایکیسنی بریره کتوردی کندی اورته‌لرینه برابر طوروب (التئما علی باذن الله) دیو بیوردی ایکیسی بتشدیلر براغاج اولدیلر دیو بیورمشدر ٭ بری‌دخی حنین جذعدرجذع اغاجك کوکندن بداقلری بتدیکی یره‌وارنجه اولان‌قالن‌یریدر . حنین‌دیوشوقدن ایکلیوب ناله‌قیلمغه دیرلر وبوقصه مشهوره ومعروفه‌درکه رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلری اولدن خطبه بیوردیغی زمانده مسجد شریفنده بر جذع وارایدی اکاطیانوب طوررایدی دخی‌خطبه اوقورایدی صکره‌دن منبردوزیلوب انده خطبه بیوریجق‌اول جذع فخرکائنات حضرتلرینك فراقندن واکاشوقندن ناله‌قیلدی مسجدده اولان صحابهٔ کرامدن کیم وارایسه‌ایشتدیلر نتکیم‌بوخصوصك حدیثی صحابهٔ کرامدن طرق کثیره ایله برجماعت روایت ایتمشلردرکه وقوعنه علم قطعی حاصل اولور دیدیلر ابن‌سبکی رحمةالله علیه مختصر ابن حاجب شرحنده بنم قتمده صحیح بودرکه حنین جذع متواتردر دیمشدر . وامام بخاری رحمة الله علیه نافعدن اولدخی ابن‌عمردن روایت ایتمشلردر . وامام احمد دخی ابی‌حباندن اولدخی اتاسندن اولدخی ابن عمردن روایت ایتمشلردر . وابن ماجه وابو یعلی وغیریلری حادبن‌سلمه‌دن اولدخی ثابتدن اولدخی‌انس بن‌مالکدن روایت‌ایتمشلردر

(واسنادی)

بیك عالمك فخری‌دولت دنیویه‌یی بولمق محالدر لکن جناب‌حقه کمال توجهلرندن اموردنیایه اعتبارلری یوقدر امت دخی‌رسول اکرم حضرتلرینك دنیا طعامنه عدم اعتباریی‌کوروب‌ترك‌ایده‌لرزیرا ذوق دنیا فانیدر باقی‌یی کسب ایده‌لر حتی کبار اولیاءاللهدن عبد القادر کیلانی قدس‌سره حضرتلری رسول اکرم حضرتلرینه متابعت تامه سببیله‌محبت‌الله‌ه استغراقه واروب طقسان‌کون‌مقدا ری طعام ایتمدکلری منقو لدر (وکان اکثر خبز هم) دخی رسول اکرم حضرتلرینك واهل‌بیت کرامك اکثر اوقاتده‌یدکلری اتمك (خبزالشعیر) آرپه اتمکی ایدی پس‌بو حدیث شریفده امته اشارت بودرکه اتمکده لازم اولان پاك اولمسی وحلالدن‌اولمسیدر بوقسه حبوباتك اعلاسندن او لسون دیوالتزام دکلدر زیراقیامتده فقراءصابرین اکرام اولندقلری‌حینده نفس آرزوسنده اولان تن پرسترلر سزلر طیبا تکزی دنیاده یچوردیکز

واسنادی امام مسلم شرطی اوزره‌در . دخی ترمذی روایت ایدوب تصحیح ایلمشدر وینه ابو یعلی وابن حزیمه وطبرانی روایت وتصحیح ایتمشدر بوجله انسدن روایت ایلمشلردر. وینه طبرانی روایت حسندن اولدخی انسدن روایت ایتمشلردر وامام احمد وابن منیع وطبرانی وغیریلر حمادبن سلمه‌دن اولدخی عماربن ابی عامردن اولدخی ابن عباسدن روایت ایلمشلردر. وینه امام احمد ودارمی وابو یعلی وابن ماجه وغیریلری روایت ایدرلر طفیل بن ابی بن کعبدن اولدخی آتاسندن روایت ایتمشلردر. ودارمی روایت ابی حازمدن اولدخی سهیل بن سعددن نقل ایتمشلردر ابو محمد الجوهری عبدالعزیز بن ابی روادن اولدخی نافعدن وانلر تمیم داریدن روایت ایتمشلردر دیو بیوردی اندنصکره ایتدی مرادم بودکلدرکه بوصاید یغم طریقلر ایله تواتر دعوی ایلیم بلکه نیجه غیری طریقلردن دخی روایت اولنمشدر محدث اولان کیمسه مطلع اولور همان ذکر ایتدیکم زیاده ظاهر اولنلریدر اهلنه خفی اولماز نیجه نسنه واردرکه برقومك قتنده متواتردر غیریلر قتنده دکلدر دیو بیوردی. و حافظ ابن حجر رحمةالله علیه فتح‌الباریده بیورورکه حنین جذع و انشقاق قمرك هر بری بغایت اشتهار اوزره نقل اولنمشلردر طرق حدیثه مطلع اولنلر قتنده قطع افاده ایلر یعنی شبهه‌سز علم حاصل ایلر اما بوعلمدن بهره‌مند اولمیانلره افاده ایتمز دیمشدر . وامام بیهقی رحمةالله علیه دخی قصهٔ حنین الجذع امور ظاهره‌دندر خلف سلفدن اشیده کلمشدر دیو بیوردی وبوخصوص رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینك رسالتنه دال اولان آیات کبری‌دندر ابو حاتمدن منقولدرکه امام شافعی رحمةالله علیه حق جل وعلا حضرتلری بزم پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینه ویردیکن هیچ بر پیغمبره و یرمدی دیو بیورمش اندن بعض کیمسه‌لر یا امام حضرت عیسایه احیاء موتی و یرلدی دیمشلر امام شافعی بزم پیغمبریمزه حنین‌الجذع و یرلدی حتی صوتی اشیدلدی بواندن آرتو قدر دیو بیورمش . و قاضی‌عیاض رحمةالله علیه حنین‌الجذع حدیثی مشهور ومنتشردر وخبری متواتردر اهل صحیح اخراج ایتمشلردر و اون نفردن زیاده صحابهٔ کرام روایت ایتمشلردر جمله‌دن بعضی بونلردرکه ذکر اولنور ابی ابن کعب وجابر بن‌عبدالله وانس بن مالك وعبدالله بن عمر و عبدالله بن عباس وسهل بن‌سعد وابو سعیدالخدری و بریده وام سلمه و مطلب بن‌ابی وداعه و غیریلر رضوان‌الله علیهم اجمعین روایت ایتدیلر دیمشدر . اما ابی بن کعب حدیثی امام شافعی رحمةالله علیه ابی حضرتلرینك اوغلی طفیلدن اولدخی ابی رضی‌الله عنهدن روایت ایتمشلردر اولزمانده‌که مسجد رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم ۹ عریش ایدی فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برجذعه طوغری نماز قیلار ایدی واوراده خطبه اوقور ایدی اصحابدن برکیمسه یارسول‌الله دیلرمیسنکه سکا برمنبر ایدهلم جمعه کون اوزرنده طوره‌سك خطبه‌کی

۹ عریش کولکه‌لیکه دینور (منه)

دیمکدر قورقولور عیاذا بالله تعالی

الحدیث الرابع

(حدثناعبدالله ابن‌عبدالرحمن حدثنا عبدالله بن عبدالمجید الثقفی حدثناعبد الرحمن وهوابن عبد الله ابن‌دینار حدثنا ابوحازم عن‌سهل بن‌سعد) بوحدیث شریفی سهل بن سعد ابن‌ساعدی رضی‌الله‌عنه حضرتلرندن اوچ‌واسطه ایله عبدالله بن‌عبدالرحمن بزه خبر ویردی (انه قیل له) تحقیق سهل حضرتلرندن سؤال اولندیکه (اکل رسول اکرم صلی الله‌علیه‌وسلم النقی) کپکندن صاف وپاك اتمش اوندن اتمکی رسول اکرم حضرتلری اکل بیوردیمی یاخود بیورمدیمی (یعنی الحواری) سهل حضرتلرندن سؤال ایدن سائلك مرادی حواری دیرکلری اتمکدرکه اونی برقاچ کره الهیوب پاك وبیاض ایتمکدر یعنی رسول اکرم حضرتلری بوحواری دیدکلری اتمکدن اکل ایتدیمی ایتمدیمی دیمکدر بوقسه رسول اکرم حضرتلری کپکی هیچ آیرلمامش اوندن اتمك اکل ایدر ایدی دیمك

خلقه ایشتدیرەسك پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری نعم دیو بیوردی
اندن اول کیمسه اوچ پایه برمنبر ایشلدی تمام اولنجق رسول‌الله حضرتلری آلوب
اول طوردیغی یره وضع ایلدی وچقنکه اول جذعدن کچوب منبر اوزره خطبه‌یه
بشلدی همان جذع مذکوردن برصوت پیدا اولدی حتی جذع یارلدی فخر عالم
حضرتلری ایشیدیجك منبردن ایندی واروب مبارك الی ایله جذعی مسح ایتدی
ینه منبره رجوع ایتدی دیو بیورمشدر ٠ وجابر رضی‌الله عنه حدیثن امام
بخاری رحمةالله علیه برقاچ طریقله روایت ایتمشدر بر لفظی بودرکه (ان
رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم کان‌یقوم یوم‌الجمعةالی‌شجرةاونخلةفقالت‌امرأةمن‌الانصار
اورجل من‌الانصار الا نجعل‌لك منبرا قال ان‌شئتم فجعلواله منبرا فلماكان یوم‌الجمعة
رفع الی‌المنبر فصاحت النخلة فنزل‌رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم وضمها الیه فجعلت
تئن انین الصبی الذی یسكن قال كانت تبكی علی ماكانت تسمع من‌الذكر عندها)
حاصلی بودرکه فخر عالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری اولدن جمعه‌کوننده خطبه
اوقوسه بر اغاج قربنده اوقور ایدی یاخود بر خرما اغاجی قربنده اوقور ایدی
برکون انصار قومندن برخاتون یاخود برکشی فخر كائنات علیه اكمل‌التحیات
حضرتلرینه برمنبر دوزمکی عرض ایتدی فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم
حضرتلری اکر دیلرسکز ایدك دیو بیوردی پس پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام
حضرتلری ایچون برمنبر ایلدیلر جمعه‌کون منبره چیقدی اندن اول خرما اغاجی
چاغردی همان فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری منبردن اینوب
اول اغاجی قوجاغنه آلدی اغاج شول تسکین اولنور اوغلان کبی ایکلمکه بشلدی
رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری ایتدی اولدن کندی‌قتنده ایشتدیکی
ذکر اوزره اغلر دیو بیوردی یعنی اولدن خطبه کندی قتنده اوقنور ایدی
کندی آنی ایشیدر ایدی شمدی بویله واقع اولدی اكا اغلر دیمکدر و برلفظی
دخی بودرکه (قال جابر رضی‌الله عنه كان‌المسجد مسقوفا علی جذوع فكان‌النبی
صلی‌الله علیه وسلم اذا خطب‌یقوم الی جذع‌منها فلما صنع‌له المنبر سمعنا لذلك‌الجذع
صوتا كصوت العشار) حاصلی جابر رضی‌الله‌عنهدن‌مروی بودرکه رسول‌الله صلی‌الله
تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مسجدی اولدن خرما اغاجلری اوزرینه سقف
اولنمش ایدی یعنی یر یر خرما اغاجندن دیرکلر دیکلوب اوستی اورتلمش ایدی
فخر كائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خطبه اوقودیغی زمانده اول
اغاجلردن برینه لسان عربده اكا جذع‌النخل دیرلر بر جذعك یاننده طوروب
خطبه اوقور ایدی وقتاکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایچون
منبر ایشلندی اول جذعك صوتی عشاره بکزر صوتنی ایشتدك دیمکدر والحاصل
رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك آیات رسالت کبراسندن حنین

(جذع)

دکلدر (فقال‌سهل)سهل
حضرتلری‌رسول‌اکرمك
اتمکندن سؤال ایدن سا
ئلك جوابنده بیوردی
(مارأی رسول‌الله صلی
الله‌علیه‌وسلم النقی)رسول
اکرم‌حضرتلری‌حواری
دیدکلری اتمکی کورمدم
(حتی لقی‌الله‌تعالی عزو
جل) تاالله ذوالجلاله‌ملا
قی اولدیلر حاصل کلام
رسول‌اکرم حضرتلری
حیاتده اولدقجه خاص
اتمك نه‌کوردی‌ونه‌یدیلر
(فقیل‌له) پس‌ینه سهل
حضرتلریدن‌سؤال‌اولندی
(أهل كانت‌لهم مناخل)
سائل‌دیدیکه یاسعد سزك
اتمك ایچون اولان اون
الككزوارمیدر (علی‌عهد
رسول‌الله صلی الله علیه
وسلم) رسول‌اکرم‌حضر
تلرینك‌زمان سعادتلرنده
(قال) سهل‌جوابنده بیو
ردیکه (ما كانت لنا منا
خل) بزم هیچ بر‌ٰعزك
رسول‌اکرم حضرتلری
زماننده الکی یوق‌ایدی
(فقیل‌له) ینه سهلدن
سؤال اولندیکه (كیف
كنتم تصنعون بالشعیر)
آرپه اونندن اتمك بو
غورمق‌مراد‌ایلدیککزده
نه‌ایشلر دیکز زیرا اریه

جذع قصه‌سی برمعروف ومشهور ومتواتر قصه‌در صحابهٔ کزیندن چوق کیمسه روایت ایتمشلردر عبارات متغایره واقع اولدیغی تکرر آیة محمـولدر مثلا بر کشیدن ایکی اوچ وجه اوزره نقل اولندیغی بودرکه برقاچ دفعه روایت ایتمشدر هر برنده برعباره ایله بیورمشدر اندن اشیدنلر نیجه استماع ایتدیلر ایسـه او یله روایت ایتمشلردر برکیمسه عجایب‌دهردن برنسنه کورمش‌اولسه یاران‌واخوانندن نیجه کیمسه‌یه سویلر هربار سویلدکجه برلفظله ادا ایلر جـله‌نك مآل و محصلی بردر. وابو یعلی رحمةالله‌علیه نقلنده انس بن مالکدن روایت‌اولنان لفظ بودرکه (ان رسول‌الله صلی‌الله علیه وسـلم کان یوم الجمعة یسند ظهره الی جذع منصوب فی‌المسجد فخطب الناس فجاءه رومی فقال الا اصنع‌لك شیئا تقعد علیه کا‌ٴنك قائم فصنع له منبرا درجتان و یقعد علی الثالثة فلما قعد رسـول‌الله صـلی‌الله علیه وسلم علی‌المنبر خار الجذع کخوار الثور‌ارتج المسجد لخواره حزنا علی رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم فنزل الیه رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم من‌المنبر فالتزمه وهو یخور فلما التزمه سکت ثم قال علیه‌السلام و الذی نفس محمد بیده لولم التزمه لمازال هکذا حتی تقوم الساعة حزنا علی رسـول‌الله صلی‌الله علیه وسـلم فدفن) بوعباره ایله امام ترمذی دخی روایت ایدوب صحیح غریب دیمشدر. معناسی‌شویله دیمکدرکه رسول‌الله حضرتلری اولدن خطبه بیوردیغی زمانده شـو یله ایدیکه جمعه کون مبارك ارقاسن مسجد شریفده دیکلمش بر جذعیه طیار ایدی دخی ناسه خطبه ایدر ایدی اندن بر رومی شخص کلدی ایتدی یارسول‌الله نه بیوررسك سکا بر نسـنه ایشلیه‌لمکه اوسـتنه اوتوره‌سـك ایاق اوزره طورر کبی اوتورك خلقـدن یوکسك اوله‌سـك فخر عالم حضرتلری دخی اجازت و یردی اول رومی برمنبر ایشـلدی ایکی پایه‌سی وار ایدی اوچنجی پایه‌سـنك اوسـتنه اوتوریلور ایدی وقتاکه رسول‌الله حضرتلری اول منبرك اوستنه اوتوردی اول جذع رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه حزنندن صغر آوازی کبی آواز و یردی آنك صـوتندن مسجد حرکت ایلدی اندن فخر عالم صـلی‌الله تعالی علیه وسـلم حضرتلری اینـوب جذعك یاننه واروب قوجاغنه آلدی اول حالده که جذع دخی آواز و یرر ایدی قوجاغنه الیجـق سـکوت ایتدی اندنصـکره رسـول‌الله صلی‌الله تعالی علیه و سـلم حضرتلری یمین ایدوب ایتـدی اکر قوجاغمه المیایدم تاقیـامت قوپنجه بو یله آواز و یرمه‌دن خالی اولمـاز ایدی اندن فخر کائنـات حضرتلری امر ایدوب اول جذعی دفن ایتدیلر . امام احمد وابن ماجه حسن بصری طریقندن بو یله نقل ایتمشـلردرکه انس بن مالك رضی‌الله عنه ایتـدی (کان رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم اذا خطب یوم الجمعة یسـند ظهره الی خشبة فلما کثرالناس قال ابنوالی منبرا اراد ان یسمعهم فبنواله عتبتین فتحول من‌الخشـبة الی‌المنبر قال فاخبر انس بن مالك انه سمع الخشـبة تحن حنین‌الوالد قال فما زالت

نك کبکی زیاده چوقدر (قال) سهل‌جوابنده بیو ردیکه (کنا‌ننفخه) آرپه اونی صاوررایدك (فیطیر ماطار) اول اوندن کپك کبی‌خفیف اولوب اوچا جق‌شی اوچوب باقیسی قالدقده(ثم‌تعجنه) صکره قلان اوندن خمیر ایدوب اتمك ایدرایدك دیو اول سائله سهل بن سعد السا عدی‌جواب‌و یردی‌رضی الله عنه پس بوکلامدن معلوم‌اولدیکه رسوا کرم واصحاب‌کرام طعام‌خصو صنده قطعا اهتمام ایتمزلر ایمش‌بلکه اهتماملری‌اول طعامك‌پاکلکنه‌وحلالدن حاصل اولمسنه واول‌طعا مدن حاصل اولان‌قوت بدنیه‌یی رضااللهه مطابق اعماله صرف‌اولمسنه‌ایمش صکره کلان سفها الك‌و انك امثالی طعام حقنده تکلفات احداث ایلدیلر اول‌طعامك‌حل‌وحرمتنه نظر ایتمـدیلر پس عاقل اولانه لازمدرکه طعام یمکدن مراد قوت بدنیه حاصل‌ایدوب رضاءاللهه مطابق اعمالده اول بدنی قوللنمق لازم ایدوکنی بلمکدر یوقسه طعـامده تکلف ونفسی هواسـنه

نحن حتى نزل رسول الله صلى الله عليه وسلم عن المنبر فمشى اليها فاحتضنها فسكنت)
بونك دخى مآلى مذكور حديث شريفلر مآليدر مقصود اصحاب كرامك لفظ
شريفلرينى تبركا نقل ايتمكدر والا جملهنك محصلى بردر . ابوالقاسم بغويدن
منقولدركه حسن بصرى رحمة الله عليه بوحديثى نقل ايتديكى زمانده اغلر ايدى
اندن ايدرديكه ياعبادالله پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك حق تبارك
وتعالى حضرتلرى قتنده قرب ومنزلتى اولديغيچون براغاج اكا شوقندن ناله ايلر
ايدى ايمدى سز نه طوررسكز انك لقاسنه مشتاق اولمغه سز احقسكز ديوسويلر
ايدى وسائر صحابهٔ كرامك حديثلرى دخى بومذكورلره مآلده موافقدر هربرى
كتب احاديث شريفهده مسطوردر . سهل بن سعد رضى الله عنه حديثى برقاچ
طريقله صحيحينده وار اولمشدر . ابن عباس رضى الله تعالى عنهما حديثن امام
احمد مسلم شرطى اوزره اسنادله روايت ايتمشدر وابن ماجه دخى روايت ايلمشدر
ابن عمر رضى الله تعالى عنه حديثى صحيح بخاريده مذكوردر . ابو سعيد الخدرى
رضى الله تعالى عنه حديثن ابن حيد روايت ايلمشدر . عايشهٔ صديقه رضى الله
عنها حديثن امام بيهقى روايت ايدوب آخرنده واقع اولمشدركه فخر عالم صلى الله
تعالى عليه وسلم حضرتلرى جذعى دنيا ايله آخرت بيننده مخير قيلدى جذع
آخرتى اختيار ايتدى ديمشدر . وبونك تفصيلى بريده رضى الله عنه حديثندن
فهم اولنوركه بيورمشدر اولزمانده كه جذع ناله ايدوب خواجهٔ عالم صلى الله
تعالى عليه وسلم حضرتلرى جذعى قوجاغنه آلدى وايتدى اكر ديلر ايسك سنى
اول اولديغك باغچهيه رد ايدهيم انده ينه كوكلنهسك دالك بوداغك بته
بپراقلنهسك يمش ويرهسك اكر ديلر ايسك سنى جنته ديكم اولياء الله سنك
يمشكدن يهلر اندنصكره قولق طوتوب دكلدى جذعك سوزينى ايشيدردى جذع
ايتدى بنى جنتده ديك اولياء الله يمشمدن ييسونلر وبرمكانده اولايمكه فنا بولميم
ديدى يقين اولان كيمسهلر هپ جذعك كلامك ايشتديلر رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم حضرتلرى دخى (قد فعلت) ديو بيوردى اندنصكره (اختار دار
البقاء على دار الفناء) ديو بيوردى يعنى جذعه توله سنى انده ديكم ديو بيوردقدن
صكره ناسه خبر ويروب جذع آخرتى دنيا اوزره اختيار ايتدى ديو بيوردى
وام سلمه رضى الله عنها حديثى دلائلده ابو نعيمدن مرويدركه بوبابده اولان
مجموع احاديث شريفهنك محصلى بر اولمغين تطويل كلامدن احتراز اولنوب
بعضيله اكتفا قيلندى . اما حيواناتك فخر عالم حضرتلرينه اطاعت وانقيادى
وبعضنك تكلمى خصوصنده وارد اولان آثار واخباردن بعضى بودركه امام احمد
ونسائى روايتلرنده انس بن مالك رضى الله عنه بيورمشدركه انصار قومندن بر اوخلقنك
بردوهلرى وار ايدى انكله باغچهلرين صوارمغه صو طاشرلر ايدى بركون دوه سركشلك
اول قومه اطاعت ايتمز اولدى والحاصل دوهيى استخدامدن عاجز اولوب فخر كائنات

(عليه)

اتباع دكلدر والسلام

الحديث الخامس

(حدثنا محمد بن بشار
اخبرنا معاذ بن هشام حدثنى
ابى عن يونس عن قتادة
عن انس بن مالك) بو حديث
شريفى حضرت انسدن
درت واسطه ايله محمد بن
بشار بزه خبر ويردى
(قال) انس بيوردى (ما
اكل نبى الله صلى الله عليه
وسلم على خوان) رسول
اكرم حضرتلرى خوان
اوزرنده طعام اكل ايتمدى
خوان اياقلى سفره ديمكدر
كرك تبسى اولسون اسكمله
اوزرنده كرك اياقلى سفره
اولسون تحتهدن ارباب
سفاهت باشلرينى اشاغى اكمك
زحمتندن خلاص ايچون
طعامى انك اوزرنده اكل
ايدرلر اول ايسه بدعتدر
(ولا فى سكرجة) دخى
رسول اكرم حضرتلرى
سكرجهده طعام اكل ايتمدى
سكرجه خرده چناقدر
ارباب ترفه شيوهسى اولد
يغيچون (ولا خبز له مرقق)
دخى رسول اكرم حضر
تلريچون خاص ايتمك يا
پلمدى زيرا استمزلر ايدى
ارباب تكلف عملى اولد
يغيچون (قال) راوى حد
يث يونس ديديكه (فقلت
لقتادة) بن قتادهدن سؤال
ايتدم (فعلى ماكانوا

عليه اكمل التحيات حضرتلرينه كلديلر يارسول الله خرما اغاجلريمز واكينلريمز صوسز قالدی دوه من سركش اولدی ديو شكايت ايتديلر فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اصحابنه امر ايتدی قالقديلر يانجه كتديلر اول طائفه نك باغچه سنه كيرديلر دوه دخی بر جانبنده طورر ايدی همان رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری دوه جانبنه توجه ايدوب يورودی انصار قومی ايتديلر يارسول الله « قدصار مثل الكلب وانانخاف عليك صولته » ديديلر. يعنی يارسول الله بو دوه قودوز ايت كبی اولمشدر قورقارز سكا حمله ايده ديديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری (ليس علی منه بأس) ديو بيوردی حاصلی بكا اندن ضرر يوقدر ديمك اولور اندن دوه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه نظر ايديجك جانب شريفنه اقبال ايدوب اوكونده سجده ايلدی اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه اولكی حالندن زياده رام اولدی رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری باشبوب چكدی حتی عمله ادخال ايتدی اصحابی ايتديلر بو بر عقل وادراكی يوق حيواندر سكا سجده ايلر بزخود صاحب عقل وادراكز سكا سجده قيلمغه اندن احقز ديديلر اندن فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم (لايصلح لبشر ان يسجد لبشر لوصح لبشر ان يسجد لامرت المرأة ان تسجد لزوجها من عظم حقه عليها) ديو بيوردی. معناسی برايكی دفعه سابقده بيان اولنمشدر ودوه نك رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه اطاعت وانقيادی وصاحبندن شكايتی بابنده ائمهٔ حديث برقاچ قصه روايت ايتمشلردر هربری مستقل خصوصدر نيجه دفعه واقع اولمشدر. يعلی بن مره رضی الله عنه حديثنده مذكوردركه بركره بردوه فخر عالم حضرتلرينی كوريجك چوكوب بوينی يره دوشه دی دخی بوغازندن برصوت مخصوص پيدا ايلدی خواجهٔ عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری صاحبی كيمدر ديو سؤال ايتدی بركشی چيقه كلدی فخر كائنات حضرتلری ايله براز سويلشدی اندن فخر عالم حضرتلری ايتدی بو دوه كثرت عملدن وقلت علفدن شكايت ايلدی بونی خوش طوتوك بوكا احسان ايدك ديو امر ايلدی امام بيهقی دخی اسناد جيدله بو مقوله برقصه روايت ايلمشدر . وعبد الله بن جعفر رضی الله عنهمادن مرويدركه بركره فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلری انصاردن بركيمسه نك باغچه سنه كيردی مكر انده بردوه وار ايدی فخر عالم حضرتلرينی كوريجك ناله وزاری قيلوب كوزلرينك ياشی اقغه باشلدی پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلری ايتدی (من رب هذا الجمل لمن هذا الجمل) يعنی بو دوه نك صاحبی كيمدر بو دوه كيمكدر ديو بيوردی اندن انصار قومندن بريكت كلدی بنمدر يارسول الله ديدی فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلری (الاتتقی الله فی هذه البهيمة التی ملكك الله اياها فانه شكی الی انك تجيعه وتدئبه) ديو بيوردی. يعنی حق تعالی حضرتلرندن قورقمازميسن بو حيوان حقندهكه حق سبحانه وتعالی حضرتلری سنی اكا مالك ايلمشدر تحقيقا اول بكا

يأكلون) نه نك اوزرنده اكل ايدرلردی رسول اكرم حضرتلری واصحاب كرام طعام ايتدكلری وقتده (قال) قتاده جوابنده ديديكه (علی هذه السفر) شو سفره لر اوزرنده اكل ايدرلر ايدی ديو دكرمی مشين سفره لر اشارت ايلدی يعنی رسول اكرم حضرتلری طعام مراد ايتدكده زمينه مشيندن دكرمی برسفره وضع ايد وب اول سفره نك اوزرينه طعامی قويوب اكل بيو ررلر ايدی بزم زمانمزده بو عادت بعض سياحينده وبعض اهل سفره ده او لور (قال محمد بن بشار يونس هذا الذی روی عن قتادة) محمد بن بشار بيورديكه قتاده دن روايت ايدوب وسؤال ايدن يو نسدن مراد (هو يونس الاسكافی) پاپوشجی يونس ديمكله مشهور اولان يو نسدر رحمه الله عليه

الحديث السادس

(حدثنا احمد بن منيع حدثنا عباد بن عباد المهلبی عن مجالد عن الشعبی) مذكور شعبی جليل القدر تابعيدر اسمی عامردر بيورديلركه صحابه دن

شكايت ايلدى سن آنى آجقدرمشسك تعب ومشقت ويرمشسك ديمك اولور
مصباحده بوحديث شريف ايچون هو صحيح ديو بيورمشدر . برى دخى قيون
سجده قيلديغيدر انس بن مالك رضى الله عنهدن مرويدركه بركون رسول كبريا
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى انصارقومندن بركيمسهنك بستاننه كيردى يانجه
ابوبكر الصديق وحضرت عمر رضى الله عنهما وانصاردن بركشى بيله ايديلروآنده
برقيون وار ايدى رسول الله حضرتلرينه سجده ايلدى اندن ابو بكر رضى الله عنه
يارسول الله سكا سجده قيلمغه بز قيوندن احقز ديدى رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلم حضرتلرى (لاينبغى لاحدان يسجد لاحد) ديو بيوردى بوقصه يى ابومحمد بن
عبدالله بن ابى حامد دخى دلائل نبوتده اسناد ضعيفله روايت ايلمشدر وقاضى عياض
دخى شفاده ذكر ايلمشدر وبونى دخى نقل اتمشدركه جابر بن عبدالله رضى الله عنه
بيورمشدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى خيبر قلعه لرندن بعضينك
اوزرنده ايكن برسورى قيون ايله برچوبان خدمت شريفلرينه كلدى ايمان كتوردى
اندن ايتدى يارسول الله بوايلك قيونلرين نيجه ايليه لم فخرعالم حضرتلرى ايتدى
(احصب وجوهها فان الله سيؤدى عنك امانتك ويردها الى اهلها) معناسى
برمقدار اوفاق طاشى يوزلرينه صاچ تحقيقا حق تعالى حضرتلرى سنك امانتكى
سندن ادا ايلر واول قيونلرى صاحبلرينه رد ايلر ديمكدر فى الحقيقه اول كشى
اويله ايلدى قيونلر صاحبلرينه واصل اولدى . برى دخى كلام ذئبدر يعنى قورد
سوزسويليوب پيغمبرعز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك نبوتنه شهادت ايتديكيدر .
امام احمد رحمة الله عليه روايتنده ابو سعيد رضى الله عنهدن مرويدركه بركره برقورد
سوريدن برقيون الدى چوبانى آردينه دوشوب قيونى قورتاردى همان قورد اوراده
قويروغى اوزرينه اوتوردى دخى « الاتتقى الله تنزع منى رزقا ساقه الله الى » ديدى
يعنى الله تعالى حضرتلرندن قورقمازميسك بكا سوق ايتديكى رزقى بندن آلورسك
چوبان ايتدى نه عجب تماشا بوكه قورد قويروغى اوستنه اوتوره دخى انسان سوزينى
سويليه قورد ايتدى سكا بوندن عجب برنسنه خبر ويره يم حضرت محمد يثربده احوال
امم قديمه دن خلقه خبر ويرر اندن چوبان توجه ايدوب قيونلرينى سوزه رك
مدينهٔ منوره يه كلدى بربوجاقده قيونلرينى حفظ ايدوب كنديسى خواجهٔ عالم
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خدمتنه كلدى قصه دن خبر ويردى اندن
فخركائنات حضرتلرى امر ايتدى صلاة ايچون ندا ايتديلر صحابهٔ كرام بريره جمع
اولديلر اندن صكره قصه دن اصحابه خبر وير ديو اول چوبانه امر ايتدى اولدخى
نيجه واقع اولدى ايسه اصحاب كرام رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضراتنه خبر
ويردى بعضيلر روايتنده ابو هريره رضى الله عنه حضرتلرندن دخى بونك مثلى
روايت اولنمشدر . ابن وهب رحمة الله عليه بومقوله برقصه نقل ايدوب بيورمشدركه
ابو سفيان بن حرب وصفوان بن اميه هنوز اسلامه كلمدن مكه ده ايكن كورديلركه

بشيوز قدر ذاته ملاقى
اولدم وبعض صحابه دن
حديث استماع ايتدم ديدى
سكسان ايكى ياشنه بالغ
اولدقده وفات ايلدى يوز
درت تاريخنده رحمه الله
(عن مسروق قال) مسروق
بيوردى (دخلت على عائشة
رضى الله عنها) حضرت
عايشه نك زيارتنه واردم
(فدعت لى بطعام) حضر
ت عايشه خادمه بيوردى
بنم ايچون طعام احضار
ايلديلر (وقالت) حضرت
عايشه بيورديلر (ماأشبع
من طعام فاشاء ان ابكى الا
بكيت) طعامدن طوق
اولمم عقبنده بكا اتمك
مراد ايده مام الابكا ايدرم
بيوردى حضرت عايشه
مسروقه (قال) مسروق
ديديكه (فقلت لم ياعائشة)
نه ايچون هرطعامدن
طويدقجه اغلرسين (قالت)
حضرت عايشه جوابنده
بيوردى (اذكر الحال
التى فارق عليها رسول الله
صلى الله عليه وسلم الدنيا)
تذكر ايدرم اول حاليكه
رسول اكرم حضرتلرى
اول حال اوزرينه دنيادن
آخرته تشريف ايلدى
(والله ماشبع من خبز
ولحم مرتين فى يوم)والله

برقورد برآهونك آردینه دوشمش شكار ایده‌جك محلده آهوجق حرم شریفه
داخل اولدی همان قورد دخی دوندی فراغت ایلدی مذكورلر نه عجب واقع اولدی
دیو سویلشدیلر قورد ایتدی بوندن عجب اودركه حضرت محمد مدینه‌ده سزی جنته
دعوت ایلر سز آنی ناره دعوت ایلرسكز دیدی ابوسفیان ایتدی لات وعزی حقیچون
اكر بو سوزی مكه شهرنده سویلش اولایدی مملكتی خراب ایلر ایدی وخلقی
هپ دوندیرر ایدی . بری دخی حمار تكلم ایتدیكیدر . ابن عساكر رحمة الله علیه
ابو منظوردن اخراج ایتمشدركه فخر كائنات علیه اكمل التحیات حضرتلری خیبری
فتح ایتدیكی زمانده برسیاه حمار بولدی یاحمار آدك ندر دیدی حمار ایتدی آدم
یزید بن شهابدر حق تعالی حضرتلری بنم نسلمدن التمش حمار چیقارمشدر هربرینه
پیغمبردن غیری كیمسه بنمز ایدی بن دخی سنی توقع ایده‌رمكه بكا بنه‌سك وبنم جدم نسلنده
بندن غیری حمار قالمادی وانبیاده سندن غیری نبی قالمادی بن اول بریهودینك حماری ایدم
بكا بندكجه قصدا ایله ییقلوب ملعونی دوشوررردم اودخی بنی آچیقدیروب دوكرایدی
دیدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی شمدنكرو سنك آدك
یعفور اولسون دیو بیوردی . روایت اولنوركه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلری بعض كیمسه‌یه كونده‌رر ایدی یعفور واروب اول كشینك قاپوسین
باشیله چالر ایدی طشره چیقدیغی زمانده رسول الله خدمتنه كل دیو اشارت ایلر ایدی
فخر عالم افندیمز ارتحال دار بقا ایتدیكی زمانده جزع واضطرابندن كندوبی ابی
الهیثم قیوسنه آتدی . ابو نعیم بوقصه‌نك مثلن معاذبن جبلدن روایت ایتمشدر
لكن اول حدیثه طعن اولنمشدر وابن جوزی موضوعاتده ذكر ایتمشدر فخر عالم
حضرتلرینك معجزاتنده بوندن اعظم نسنه‌لر واردر دیو بیورمشلردر . بعض
ائمۀ حدیث دخی اسناد ضعیفله رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك
قارشوسنده كلر تكلم ایتدیكن روایت ایتمشلردر حاصلی بودركه بنی سلیم قبیله‌سندن
برآعرابی بردانه كلر طوتوب یكنه قویمش ایدی براز جماعت كوریجك بونلر
نه طائفه‌در دیدی نبی اللهدر دیدیلر لات وعزی‌یه آند ایچوب ایتدی بنم اكا ایمان
كتورمك یوقدر مكركه بوكلر ایمان كتوره بكاده اعتقادكله اندن فخر كائنات صلی الله
تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قارشوسنه كلیجك یكندن كلری براقدی رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (یا ضب) دیدیكی كبی لسان فصیحله «لبیك وسعدیك
یازین من اوفی القیمة» یعنی ای قیامت جمعنه حاضر اولنلرك زینی دیدی رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (من تعبد) دیو بیوردی یعنی كیمه عبادت
ایلرسك دیو سؤال ایتدی اولدخی «الذی من فی السماء عرشه وفی الارض سلطانه
وفی البحر سبیله وفی الجنة رحمته وفی النار عقابه» دیدی معناسی ظاهردر اندن
(فمن انا) یعنی بن كیم دیو سؤال ایتدی «رسول رب العالمین وخاتم النبیین قدافلح
من صدقك وقدخاب من كذبك» یعنی سن رب العالمینك رسولیسك وپیغمبرلرك

رسول اكرم حضرتلری بركونده اتمكدن ولحمدن طویمدی یعنی بركون اولمدیكه رسول اكرم حضرتلری اول كونده ایكی كره خبزدن ولحمدن طویمش اوله انك ایچون آغلرم هرطعام عقیبنده یامسروق بیوردیلر كویا حضرت عایشه رسول اكرم حضرتلرینك فقری اختیار ایدوب دنیایی ترك ایتدكلرینی بیان بیوردیلر وكندیلر ایچون تأسف ایدرلر ایدیكه ام المؤمنین اولدقلرندن امت محمددن كندیلره اولان هدایا وعطایا سببیله غنا حاصل اولوب آیا فضیلت فقیردن محرومی اولورز دیو تأسف ایتدیلر هر نقدر اغنیاء شاكرینك رتبه‌سی عندالله اعلا ایسه اما فقراء صابرین مرتبه‌سنه یتمز دیو مسروقی وسائرلرینی فقره ترغیب بیوردیلر رضی الله عنها

الحدیث السابع

(حدثنا محمود بن غیلان حدثنا ابوداود حدثنا شعبة عن ابی اسحاق قال سمعت عبدالرحمن بن یزید یحدث عن اسود بن یزید) مذكور یزید قیس

خاتميسك سندنصكره پيغمبر كلمز تحقيقا سكا ايمان كتورن فلاح بولوب مرادينه ايردي وتكذيب ايدن حقك رحمتندن محروم قالدي ديمك اولور وبو حديثده شرعا منكر نسنه يوقدر ائمهٔ حديث روايت ايتمشلردر موضوع دكلدر نهايت اسنادنده ضعف واردر ديديلر . برى دخى حديث غزالهدر امام بيهقى برقاچ طريقدن روايت ايتمشدر وبرجاعت تضعيف ايتمشلردر لكن طريقلرينك بعضى بعضنه قوت ويرر صحت فهم اولنور قاضى عياض دخى شفاسنده ذكر ايتمشدر ابو نعيم دخى دلائلده روايت ايتمشدر واسنادنده بعضى نامعلوم اشخاص داخلدر ديديلر والحاصل بوحالت اوزره ام المؤمنين ام سلمه رضى الله عنها حضرتلرندن مرويدركه بركون رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى صحرالردن برنده كزر ايكن ناكاه اوچ دفعه يارسول الله ديو آواز ايشتدى دونوب نظر ايديجك كوردى بريرده برآهو بغلو طورر وبراعرابى دخى بريرده لباسنه بورنمش كونشده ياتوب اويور رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى آهويه مرادك ندر ديو بيوردى آهو ايتدى يارسول الله شواعرابى بنى طوتوب باغليو قودى شوطاغده ايكى ياوريجغم واردر لطف ايله بنى صاليوير وارايم آنلرى امزيره‌يم ينه كله‌يم ديدى فخر كائنات حضرتلرى ايتدى اويله ايلرميسك آهو ايتدى « عذبنى الله عذاب العشار ان لم اعد) يعنى تكرى تعالى بكا عشار عذابى كبى عذاب ايتسون اكر ينه كلمز ايسم اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى باغن چوزوب آهويى صاليوردى آهو برزمان كتدى ينه چيقه كلدى فخر كائنات حضرتلرى يرينه باغلدى اندن اعرابى اوياندى رسول الله حضرتلرينى كوريجك خدمت ايلمك مراد ايلدى يا رسول الله نه فرمان ايلرسك مراد شريفك ندر ديدى رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم شو آهو جغى صاليور اعرابى آهونك بندك آلوب صحرايه صاليوردى آهو سونديكندن صچرايو صچرايو «اشهد ان لااله الاالله وانك رسول الله» ديه‌رك چيقدى كتدى امام طبرانى دخى بويله نقل ايتمشدر . حافظ منذرى رحمة الله عليه طبرانى حديثن ترغيب وترهيب آدلو كتابنده كتورمشدر . وعلماى حديثدن چوق كيمسه مصنفاتنده ايراد ايتمشلردر والله اعلم . ومبارك پارمقلرى اراسندن صولر روان اولمق خصوصنده امام قرطبى رحمة الله عليه ايدر بوخصوص فخر عالم حضرتلرندن برقاچ موضعده واقع اولمشدر نيجه كيمسه‌لر حاضر ايديلر تماشا ايتديلر ونيجه طريقله روايت اولنمشدر مجموعى علم قطعى افاده ايلركه تواتر معنويدن حاصل اوله وبو معجزه بزم پيغمبر عز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك غيرندن صادر اولديغى مسموع اولمامشدر. امام مزنيدن منقولدركه فخر كائنات حضرتلرينك بومعجزه‌سى موسى عليه السلامك عصا ايله طاشه چالوب صو چيقارديغندن زياده‌در زيرا طاشدن صو چيقوب آقمق معهود در اما ات ايله قان اراسندن چيقمق معهود دكلدر ديو بيورمشلر فى الحقيقه طاشدن طپراقدن صو چيقمق عالمده چوق كورلمش نسنه‌در

النخعى نك اوغليدر ابن مسعود اصحابندندر كبار تابعيندندر فاضل وعابد وكوفه‌ده ساكن ايدى رحمه الله (عائشة) بوحديث شريفى حضرت عايشه دن درت واسطه ايله محمود بن غيلان خبرويردى (قالت) حضرت عائشه بيوردى (ماشبع رسول الله صلى الله عليه وسلم من خبز شعير يومين متتابعين) رسول اكرم حضرتلرى آربه اتمكندن ايكى كون بربرى آردنجه طويمديلر (حتى قبض) حتى روح پرفتوحلرى عالم بقايه قبض اولندى مرويدركه رسول اكرم حضرتلرينه دنيا عرض اولندى فقرى اختيار ايتديلر وبيورديلر كه بركون آچ اوله‌يم صبر ايده‌يم وبركون طوق اوله‌يم شكر ايده‌يم صلى الله عليه وسلم

الحديث الثامن

(حدثنا عبد الله بن عبد الرحمن حدثنا عبد الله بن عمر وابو معمر قال حدثنا عبد الوارث عن سعيد ابن ابى عروبة عن قتادة عن انس) بوحديث شريفى حضرت انسدن درت واسطه ايله عبد الله بن

اما ات وقان اراسندن صو روان اولمق اصلا واقع اولمامشدر الا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مبارك النده كورلمشدر وبو معجزه‌نك حديثى صحابهٔ كرامدن برجماعت نقل ايلمشلردر جمله‌دن انس وجابر وابن مسعود رضى الله تعالى عنهم اجمعين روايت ايتمشلردر . انس بن مالك حديثى صحيح بخارى ومسلمده وارد اولمشدر مفهومى بودركه برزمانده ايكندى نمازى ياقلشمش ايدى اصحاب كرام آبدست آلمق استرلر ايدى صو بوله‌مديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه آبدست صويى كتورمشلر ايدى مبارك الينى اول صوقابنك ايچنه صوقدى اندن خلقه امر ايتديكه كلوب اول صودن آبدست الهلر نظر ايدوب كوردم مبارك پارمقلرينك اراسندن صو چيقار ايدى جميع حاضر اولان خلق اندن آبدست آلديلر ديدى امام بخارى لفظنده جمله‌سى سكسان نفر كيمسه ايديلر وبرلفظنده مفهوم بودركه كوردم مبارك پارمقلرينك ارالرندن وآوجلرندن صو چيقمغه باشلدى حتى قوم آبدست الديلر ديدى راوى قاچ كشى ايديكز ديو سؤال ايتدك انس رضى الله عنه اوچيوز كيمسه ايدك ديو بيوردى . ابن شاهين نقلنده انس حضرتلرندن روايت اولنانك مفهومى بودركه بن تبوك غزاسنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايله بيله ايدم بركون مسلمانلر ايتديلر يا رسول الله طوارلريمز ودوه‌لريمز صوصادى صوسزلقدن شكايت ايتديلر اندن فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى هيچ برمقدار صو بقيه‌سى وارميدر ديو بيوردى بركيمسه براسكى قيربا ايچنده برمقدار صو كتوردى برچناق دخى كتورك ديو بيوردى آنى دخى كتورديلر وصويى ايچنه دوكديلر مبارك الينى صويك ايچنه قودى كوردم پارمقلرى اراسندن صو چيقدى اول صودن جميع دوه‌لريمز وطوارلريمزى صواردق ويوله كتورمك ايچون قابلريمزى طولديردق يترمى ديو بيوردى يتر يارسول الله ديدك مبارك الين قالدردى صو دخى زائل اولوب كتدى ديمشدر وامام بيهقى رحمة الله عليه نقلنده انس بن مالك رضى الله عنهدن بويله روايت اولنمشدركه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى بركره قبا ناحيه‌سنه چيقمش ايدى بركوچك قدحله صو كتورديلر مبارك الين ايچنه صوقدى انجق درت پارمغى صيغدى باش بارمغى كيرمدى اندنصكره خلقى دعوت ايدوب كليك صو ايچك ديو بيوردى كوزم ايله كوردمكه پارمقلرى اراسندن صو چيقدى خلق متصل كلوب ايچديلر حتى جمله‌سى قانديلر ديمشدر والحاصل بو معجزهٔ باهره‌سى برقاچ موضعده واقع اولمشدر . صحيحنده جابر بن عبدالله رضى الله عنهمادن دخى بونك مثلى روايت اولنمشدر امام احمد وغيريلر رحمهم الله تعالى دخى جابردن عبارات متغايره ايله روايت ايتمشلردر جمله‌سنك مآلى بردر وابن مسعود رضى الله عنهمادن نقل صحيح ايله وارد اولمشدركه (بينما نحن مع رسول الله صلى الله عليه وسلم وليس معنا ماء فقال لنا رسول الله صلى الله عليه وسلم اطلبوا من معه فضل ماء فاتى بماء فصبه فى اناء ثم وضع كفه فيه

عبدالرحمن بزه خبر ويردى (قال) انس بيوردى (ما اكل رسول الله صلى الله عليه وسلم على خوان) رسول اكرم حضرتلرى يوكسك سفره اوزرنده طعام اكل ايتمدى (ولا اكل خبزا مرققا) دخى رسول اكرم حضرتلرى خاص اتمك اكل ايتمدى (حتى مات صلى الله عليه وسلم) حتى دنيادن آخرته انتقال بيوردى هرنقدر فتوحاتدن مال غنيمت جمع اولديسه‌ده ينه طور فقرى ترك بيورميوب اول مالى فقرايه بذل ايدوب ارته‌سى كونه برشى ترك ايتمزلر ايدى صلى الله عليه وسلم معلوم اوله كه رسول اكرم حضرتلرينك فقرى اختيار بيوردقلرينك سرى كا هو حقه روز محشرده ظهور ايدر پس سندخى مرادايسك فقراء صابرين زمره‌سنه داخل اولمغه سعى ايله

باب ماجاء فى صفة ادام رسول الله صلى الله عليه وسلم

همزه‌نك كسريله ادام ايتمك قاتقى ديمكدر بو باب رسول اكرم حضرتلرينك نان خورشلرينك صفتى حقنده

فجعل الماء ينبع من بين اصابع رسول الله صلى الله عليه وسلم)بونك دخى محصلى مذكور حديثلر محصليدر داريمى وابونعيم روايتلرنده ابن عباس رضى الله عنهمادن دخى بويله مرويدركه (دعا النبى صلى الله عليه وسلم بلالا فطلب الماء فقال لا والله ماوجدت الماء قال فهل من شن فاتاه بشن فبسط كفيه فيه فانبعت تحت يده عين فكان ابن مسعود يشرب وغيره يتوضأ) والحاصل جملهسنده مآل بودركه پيغمبر عزيز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى مبارك بارمقلرى اراسندن صو چيقوب صحابهٔ كرامه ضرورت محللرنده كفايت ايلمشدر بومعجزه فخر كائنات عليه اكمل التحيات حضرتلرينك معجزهٔ عظيمهسيدر اصحاب كرامدن علماء عظام روايت ايده كلمشلردر ابى ليلىٰ انصاريدن امام طبرانى دخى روايت ايتمشدر.جملهٔ آيات رسالت كبراسندن برى دخى بودركه امام مسلم رحمة الله عليه روايتنده معاذ رضى الله عنهدن مرويدركه تبوك سفرنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اصحابنه ايتدى ان شاء الله تعالى يارين تبوك چشمهسنه وارسكز كركدر تاقوشلق اولماينجه وارهمسز ايمدى هر كيم مقدم وارر ايسه صويينه يايشماسون تابن وارمينجه ديو اصمارلدى راوى ايدر بزده مذكور چشمهيه كلدك مكر بزدن اول ايكى كيمسه كلمشلر ايمش صو دخى بغايت ضعف اوزره صيزوب كلور ايدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اول كشيلره صويه يايشديكزمى ديو سؤال ايتدى انلر دخى نعم ديديلر بحضور اولوب انلره براز دارلدى اندنصكره آز آز صودن آلوب برنسنهنك ايچنه قويديلر بر مقدار جمع او لدى اندن فخر كائنات عليه افضل الصلوات حضرتلرى مبارك يوزين واللرين يودى دخى اول صويى ينه اول چشمهيه دوكديلر همان اول ساعت صويى شويله كلوب روان اولديكه جميع خلق كلديلر صولانديلر اندنصكره معاذه ايتدى يامعاذ اكر عمرك اوزون اولورايسه كورهسك بورالر باغچهلر و بوستانلر ايله طلوب معمور اوله ديو بيوردى عاقبت بيورديغى كبى اول موضع معمور اولدى . قاضى عياض دخى شفاده بونك مثلن امام مالك طريقندن روايت ايتمشدر وابن اسحق نقلندن بونى دخى زياده ايتمشدركه صودن بر نسنه شويله چاتلاديكه ييلديرملر صوتى كبى صوتى وار ايدى وصحيح بخاريده غزوهٔ حديبيهده مسور بن مخرمه ومروان بن حكم حديثنده بويله وارد اولمشدركه حديبيهنك نهايتنده لشكر اسلام بر آزهجق مكث ايدوب صويك اوستنه قونديلر خلق برر مقدار آلديلر چوق زمان اكلنمدى جملهسن تمام آلوب خرجنديلر ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه صوسزلقدن شكايت اولندى همان تركشندن بردانه اوق چيقاروب ويردى وبيوردى اول موضعه قويديلر والله طورمدى صو قانمغه باشلدى شويله اولديكه تا اورادن دونجه متصل آقدى ديمشلردر ومغازى ابى الاسودده بوندن غيرى برقصه دخى عروه رضى الله عنهدن مرويدركه فخر كائنات عليه افضل الصلوات حضرتلرى

روايت اولنان احاديث بياننده در (وما اكل من الالوان) دخى بو باب رسول اكرم حضرتلرينك انواع اطعمه واصناف مأكولاتدن اكل ايتدكلرى شيئك بياننده در معلوم اوله كه رسول اكرم حضرتلرى غذالرينى بر شيئه حصر ايتمزلر ايدى هر نقدر اول شئ نفيس دخى اولور ايسه زيرا اغذاء واحده مداومت بدنه مضردر انك ايچون كاهى برايكى نوع طعامى جمع وكاهى بووقتده برنوع طعام ووقت آخرده نوع آخر اكل ايدرلر ايدى زيرا بدنى محافظه ايله مأمورز قالديكه عبادت بدن ايله اولور اما افراط هر شيده مذمومدر

الحديث الاول

(حدثنا محمد بن سهل بن عسكر وعبدالله بن عبد الرحمن قالا اخبرنا يحيي ابن حسان حدثنا سليمان ابن بلال عن هشام بن عروة عن ابيه عن عائشة رضى الله عنها) بوحديث شريفى حضرت عايشه رضى الله تعالى عنهادن درت واسطه ايله محمد بن سهل وعبدالله ابن عبدالرحمن بزه خبر

برقوغه‌دن آبدست آلدی مبارك اغزینی ییقادی‌قوغه‌نك ایچنه دوكدی اندن امر ایتدی قوغه‌نك صوین قیونك ایچنه دوكدیلر وتركشندن بردانه اوق چیقاروب قیونك ایچنه آتدی وحق تعالی حضرتلرینه دعا ایلدی قیونك صویی‌شویله كلدیكه اغزندن اللری ایله آلور اولدیلر. امام واقدی رحمةالله‌علیه دخی اوس بن‌خولیدن بویله‌روایت ایتمشدر بوخصوص‌مقدم ذكر اولنان‌قصه‌لرك غیریدر بخاری‌رحمةالله علیه روایتنده براء وسلمة بن الاكوع حدیبیه قصه‌سنده بیورمشلردركه موضع مزبورك قیوسی اللی قیون صوارمغه كافی دكل ایكن وجمیع صوین صحابهٔ كرام چكوب ایچنده برقطره صوقالمش‌ایكن فخرعالم حضرتلری كلوب كنارینه اوتوردی دخی برقوغه كتوردیلر ایچنه توكوردی همان قویودن صو قاینامغه باشلدی‌اصحاب كرام بیك درتیوزنفر كیمسه ایدیلر كندولرینه وبنه‌جك حیوانلرینه مستوفی خرج ایدوب غنا حاصل ایتدیلر صحیحنده وغیری كتب احادیث شریفه‌ده بوكا متعلق اخبار صحیحه چوق وارد اولمشدر. ودخی امام بخاری ومسلم رحمةالله علیهما روایتلرنده انس بن مالك رضی‌الله عنهدن مرویدركه فخر عالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری زماننده برقحط ییلی واقع اولوب اصلا یغمور یاغمدی اتفاق برجمعه كون خواجهٔ عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خطبه‌ده ایكن براعرابی ایاق اوستنه قالقدی دخی یارسول‌الله (هلك المال وجاع العیال‌فادع‌الله لنا) دیدی یعنی مالمز هلاك اولدی وعیالمز آجقدی بزم ایچون حق تعالی حضرتلرینه دعا ایله پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری مبارك اللرینی دعایه قالدیردی كوك یوزنده برپاره بلوط كورمز ایدك اول الله حقیچونكه بنم نفسم انك ید قدرتنده‌در تاطاغلر كبی بلوط چقمینجه مبارك اللرینی اشاغه قومدی ومنبردن اینمدی حتی كوردم مبارك صقالندن یغمور صولری كبی یاش اقار ایدی اول كون وایرتسی تا اول برجمعه‌یه وارنجه یاغدی ینه اول اعرابی قالقوب ایتدی یارسول‌الله بنالریمز ییقلدی وماللریمز غرق اولدی بزم ایچون تكری تعالی حضرتلرندن دعا ایله ینه مبارك اللرینی دعایه‌قالدیروب (اللهم حوالینا ولاعلینا) دیو بیوردی‌معناسی یارب یغموری نباتات اولان یرلره‌ایندر بنالر اوستنه ایندرمه‌دیمكدر اندنصكره بولوتدن هرجانبه‌كه اشارت ایلر ایدی بلوط آچیلور ایدی حتی بلوط مدینه‌نك اطرافنی محیط اولدی برآی دره‌سی آقدی واطرافدن‌هركیم كلور ایسه اول واسع‌یغمورك خبرینی سویلر ایدی‌دیدیلر. برروایتده بویله دعا ایتدی‌دیو وارد اولمشدر (اللهم حوالینا ولاعلینا اللهم علی الاكام والظراب وبطون الاودیة) یعنی یارب‌اطرافمزه یاغدر اوزریمزه یاغدرمه یارب طاغلر ودپه‌لر اوستنه ودره‌لر ایچنه یاغدر دیمك اولور بونده دخی مرادبنالر اوستنه وضرری اولان یرلره یاغدرمه نافع اوله‌جق یرلره یاغدر دیمكدر. وعبدالله بن عباس رضی‌الله تعالی عنهمادن مرویدركه عمر ابن خطاب رضی‌الله عنه حضرتلرینه ایتدیلر یاعمر بزه ساعت عسرتدن خبر ویر

ویردیلر (أن رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم قال) حضرت عایشه رضی‌الله تعالی عنها بیورركه تحقیق‌رسول‌اكرم‌حضرتلری بیوردیلر (نعم‌الادم اوالادام الخل) سركه‌نه كوزل اتمك قاتغیدر امام نووی وقاضی عیاض‌بیوردیلركه حدیث‌مذكوردن مقصود مأكولاتده شئ‌یسیرایله‌اكتفاونفسی لذائذ اطعمه‌دن منع‌ایلك امرممدوح اولدیغن افاده در كویا حدیث شریفك معناسی شویله‌دیمك‌اولور كه اتمكه‌قاتغی سركه‌مثللو مؤنتی خفیف اولان‌شئ ایله‌ایدوب تكلف‌ایتمیه‌لر دیمكدر (قال عبدالله بن عبدالرحمن‌فی‌حدیثه)عبدالله بن‌عبدالرحمن دیدی روایت ایتدیكی حدیث شریفده(نعم‌الادام)بولفظ شریفی (اوالادم) یاخود بولفظ شریفی هرقنغیسی ایسه برمعنایه‌در ام ادام قاتقلر دیمكدركه فارسیده «نان خورش»دیرلركویا مصنفك مرادی برحدیث شریفده نعم الادام روایتی نعم الادم روایتی دخی واردردیمكدر

الحدیث الثانی

دیدیلر ایتدی برغایت اسی زمانده تبوك غزاسنه چیقمش ایدك برمنزله یتشوب قوندق بزه صوسزلق یتشدی زیاده صوصه‌دق حتی‌شویله ظن‌ایدردك‌که بیونلریمز کسیلور والحاصل کیمسه‌دن کیمسه‌یه درمان یتشمیوب آخر شومرتبه‌یه واردیکه بعض کیمسه بندیکی دوه‌یی بوغازلیوب باغرسقلرنده اولان نسنه‌یی صقوب برمقدارینی ایچر ایدی وبرمقدارینی جکرینك اوزرینه سورر ایدی اندن ابوبکر الصدیق رضی‌الله عنه ایتدی یارسول‌الله حق جل وعلا حضرتلری خیر دعا قیلمغی سکا عادت ایتمشدر بزم ایچون دعا ایله ایتدی یا ابا بکر دعا ایلسه‌م حظ ایدرمیسك اولدخی نعم یارسول‌الله دیدی همان اللرینی قالدردی تا یغمور یغماینجه اشاغه‌طوتمدی یغمورلر یاغدی مسلمانلر قابلرینی طولدیردیلر اندن کوچوب کتدك نظر ایدردك عسکرك اولدیغی یردن طشره اصلا یغمور یاغمامش دیو بیوردی بوقصه‌یی ائمهٔ حدیثدن معتمد علیه کیمسه‌لر روایت ایتمشلردر صحیح نسنه‌در قاضی عیاض دخی اختصار اوزره شفاسنده ذکر ایتمشدر وابن اسحقدن دخی مرویدر رحمةالله علیهم اجمعین . مصباح الظلام صاحبی عمروبن شعیبدن روایت ایتمشدرکه ابوطالب ایتدی برکره ذی‌المجاز دیدکاری موضعده قرنداشم اوغلی ایله یعنی فخر کائنات علیه اکمل التحیات افندیمز حضرتلری ایله بیله ایدم صوصه‌دم صوسزلقدن اکا شکایت ایتدم همان کوردم بنم صوسزلغمدن مضطرب اولوب دوه‌سندن اشاغه ایندی بنده آردنجه ایندم کوردمکه اوراده صووار بکا (اشرب یاعم) دیو بیوردی بنده آلدم ایچدم دیدی ابن سعد وابن عساکر رحمهم‌الله بویله روایت ایتمشلردر. وجمله‌دن بری دخی برکتیله ودعاسیله آز طعامی چوق ایلدیکیدر . امام بخاری ومسلم رحمةالله علیهما روایتلرنده جابر رضی الله عنهدن روایت اولنان قصه‌نك محصلی بودرکه خواجهٔ عالم علیه‌الصلاة والسلام افندیمز حضرتلری خندق‌غزاسی اوزرنده ایکن جابر رضی‌الله عنه کندو خاتوننه ایتدی هیچ ییه‌جك نسنه وارمیدر فخرعالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی کوردم زیاده آجلقدن مخمصه حالنه وارمش نیجه اولمق کرك دیدی خاتونی دخی برشنك آرپه چیقاردی دکرمنه‌قویوب چکدیلر اندن اوده‌بسلنور بربهیمه‌لری‌وار ایدی‌انی بوغازلدیلر طعام بشوردیلر اندنصکره‌جابر رضی‌الله عنه فخر کائنات‌علیه اکمل الصلوات افندیمز حضرتلرینه کلوب‌یارسول‌الله برمقدار طعام احضار ایتدك اصحاب کرامدن مراد شریفکز اولان برمقدار کیمسه ایله تشریف بیورك‌دیدی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یاجابربن وارماینجه طعامکزی اوجاقدن ایندیرمیه‌سکز وخمیریکزی تنوره صالمیه‌سکزدیو بیوردی اندن خندقده کیم‌وار ایسه کلیك جابرك‌طعامنه کیده‌لم دیو جمله‌سینی دعوت‌ایتدی بیك نفر کیمسه ایدیلر هپ کلوب فخر عالم صلی‌الله تعالی علیـه وسلم حضرتلریله جابرك منزلنه‌حاضر اولدیلر اندنصکره رسول‌الله‌صلی‌الله‌تعالی علیه‌وسلم حضرتلری کلدی اوجاقده قیذان تنجره‌نك ایچنه توکوردی وخمیرلرینه دخی توکوردی اندن

(حدثنا قتیبة بن سعید حدثنا ابوالاحوص عن سماك بن حرب قال سمعت نعمان بن بشیر) بوحدیث شریفی نعمان بن بشیر حضرتندن ایکی واسطه ایله قتیبه بزه خبرویردی وسماك‌بن‌حرب بیوردی بن نعمان بن بشیردن ایشتدم (یقول) تابعینه خطاب ایدوب بیوردی (السم فی طعام وشراب ماشئتم) سزلراستدیککز قدریمك وایچمکه مبتلا سکزلکن مأکولات ومشروباتده بو مرتبه افراط رسول اکرم حضرتلرینك عادت کریمه سنه مخالفدر (والله لقد رأیت نبیکم صلی الله علیه وسلم) اول الله حقیچون بن سیزك وبزم پیغمبریمزی کوردم (ومایجد من الدقل مایملأ بطنه) مبارك قارنی طویره‌جق قدر اسکی قوری خرما اولمدیغی حالده معلوم اوله‌که رسول اکرم حضرتلرینك فقری اختیار ایتدکلرینك وجهی قاچ کره بیان اولندی غافل اولمیه‌سن بومقامده بوحدیث شریفی ذکردن مراد خرما غذا ودخی ادام نوعندن اولدیغی بیاندر دالك وقافك فتحه

کسوب اتمك پشوردیلر وامر ایتدی تنجره یرنده طورر ایکن کاسه لره طعام قورتاروب
یدیلر جابر رضی الله عنه یمین بالله ایدوب ایتدی جمله سی بیوب طویدیلر ودونوب
کتدیلر هنوز تنجره کماکان یرنده قیناردی کویا ایچندن نسنه النمامش ایدی واول قدر
اتمك پشدکدنصکره ینه خیریمز کماکان یرنده قالدی دیو بیوردی . وبرقصه دخی ینه
شیخین روایتلرنده انس بن مالکدن مرویدرکه ابو طلحه ام سلیمه ایتدی رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك صوتنی ضعیف ایشتدم بیلورمکه آجلق غلبه
ایتمشدر هیچ یانکده ییه جك نسنه وارمیدر دیدی اولدخی نعم دیوب برایکی دانه
قرص چیقاردی بربزه صاردی دخی انسك قولتوغنه ویروب رسول الله حضرتلرینه
کوندردی انس ایدر فخر عالم حضرتلرینك خدمتنه واردم یاننده بعض کیمسه لر
وار ایدی سلام ویردم فخر کائنات حضرتلری بنی کوریجك ابو طلحه می کوندردی
دیدی بندخی نعم دیدم طعام ایچونمی دیدی ینه نعم دیدم اندن یاننده اولان طائفه یه
«قوموا» دیو بیوردی اندن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری اول جماعت ایله
کتدیلر بندخی اوکلرنجه کتدم ابو طلحه یه کلدم حالدن خبر ویردم ابو طلحه دخی
یا ام سلیم پیغمبریمز بونده کلدی یانمزده انلره اطعام ایده جك نسنه یوق حال نیجه
اولور اولدخی الله ورسوله اعلم دیو جواب ویردی اندن ابو طلحه چیقوب رسول الله
حضرتلرینی استقبال ایدوب منزلنه کتوردی وخاتوننه خطاب ایدوب یا ام سلیم
یانکده نه وار ایسه کتور دیدی اولدخی انس ایله ارسال اولنان قرصلری اورتایه
کتوردی فخر عالم حضرتلری بیوردی قرصلری پاره لدیلر وام سلیم یاغ طولومن
کتوروب صیقدی برمقدار یاغ چیقاروب اتمکه قاتق ایلدی اندن رسول الله
حضرتلری اول طعام اوستنه ماشاء الله دن نه ایسه سویلدی یعنی حق تعالی حضرتلری
برکات ویرمکه متعلق بعض نسنه بیوردی وکندیلر ایله کلان جماعت طشره ده
طورمشلر ایدی انلردن اون کشی چاغرك دیو بیوردی اون کیمسه ایچری کیروب
طویونجه یدیلر چیقدیلر اون کیمسه دخی چاغردیلر والحاصل بو اسلوب اوزره تمش
یاخود سکسان نفر کیمسه بیوب طویدیلر دیو روایت ایتمشدر وبو قصه نك اولندن
فهم اولنان بو ایدیکه ام سلیم قرصلری بزه صاروب اول حضرته کوندرمکدن مراد
انس انلری اوراده تسلیم ایدوب دونه کیده سبب نه ایدیکه فخر عالم برجماعتله
قالقوب ابو طلحه نك منزلنه کله دینلور ایسه . جائزدرکه انس کلوب رسول الله
حضرتلرینك یاننده چوق کیمسه کوریجك اول کوندریلان شئ قلیلی چیقاروب
ویرمکه حجاب ایلیه دخی خواجهٔ عالم طعام خصوصیچون کوندرلدیکن فهم ایدوب
دعوت اولنمغه حل ایتدیکن اکلیجق کندی دخی اول سمته سالك اولوب رسول الله
حضرتلرینی دعوت ایلیه انلر دخی حاضر اولان جماعتی بیله قالدیروب کله لر
واحتمالدرکه انس ارسال اولندیغی زمانده اکر قابل ایسه فخر کائنات حضرتلرینی
دعوت ایدوب کتوره سك دیو اصمارلمش اوله لر اکا بناء رسول الله حضرتلری

لریله دقل اسکی وقوری
خرما دیمکدر معلوم
اوله که نعمان بن بشیر
صحابهٔ کرامك زیاده
منقیلرندندر رضی الله عنه
(حدثنا عبیدة بن عبد الله
الخزاعی حدثنا معاویة بن
هشام عن سفیان عن محارب
بن دثار عن جابر بن عبد
الله) بو حدیث شریفی
جابر حضرتلرندن اوچ
واسطه ایله عبیده بزه
خبر ویردی (قال) جابر
بیوردی (قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم نعم
الادام الخل) رسول اکرم
حضرتلری سرکه کوزل
اتمك قاتغیدر دیو بیور
دیلر خفی اولمیه که اتمکی
قاتق ایله اکل ایلمك صحت
بدنی حفظه سبب اولد
یغنه اشارت واردر
بو حدیث شریفده دیدیلر

الحدیث الثالث

(حدثنا هناد حدثنا وکیع
عن سفیان عن ایوب عن
ابی قلابة عن زهدم الجر
می) بو حدیث شریفی
زهدمدن درت واسطه
ایله هناد بزه خبر ویردی
(قال کنا عند ابی موسی
الاشعری) زهدم بیوردیکه
بز اصحابدن ابوموسی
حضرتلرینك مجلسنده

دعوت فهم ایتدیکی زمانده انس دخی دعوت ایدوب اوکنه دوشمش اوله والله اعلم.
یعقوب بن عبدالله بن ابی طلحه روایتنده انسدن مرویدرکه ابو طلحه نبی کوندردیکی
زمانده وار رسول الله حضرتلرینه قریب یرده ایاق اوستنه طور قالقدیغی زمانده
اصحاب طاغلنجه توقف ایله اندنصکره تنها کندولرینی دعوت ایدوب کتور دیمش
ایدی دیو بیورمشدر. برروایتده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کلدیکی
زمانده ابو طلحه طعام قلتدن استحیا ایدوب اعتذار طریقی ایله یارسول الله بن یالکز
سنی دعوت ایتسون دیو انسی کوندرمش ایدم بوکوردیکم طائفه یه کفایت ایده جك
بزم قتمزده نسنه یوقدر دیدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (ادخل
فان الله سیبارك فیما عندك) دیو بیوردی. معناسی اویکه کیر تحقیقا حق سبحانه وتعالی
حضرتلری سنك قتکده اولان طعامه برکت ویروب زیاده ایلسه کرکدر دیمك
اولور. وصحابۀ کرامی طشره دن اونر اونر چاغردیغنك وجهی طعام برسفره ده
برکاسه ده ایدی مجموعی اوتورمغه قابلیت یوق ایدی ازدحام اولماسون دیو اویله
ایتدیلر . امام مسلمدن برروایتده بویله درکه اصحاب کرام اونر اونر کیردکجه
رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری (کلوا وسموا الله) دیو یمکه تکلیف
ایدوب بسمله ایدك دیو بیورر ایدی انلر دخی بسم الله دیوب اکل ایدرلر ایدی
بوطریق ایله سکسان نفر کیمسه ییوب طویدیلر اندنصکره فخر عالم صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلری کندیلر اوخلقی ایله یدیلر برمقدار بقیه دخی قالدی بعضیلر
روایتنده برمقدار یاغ دخی دوکمك فخر عالم حضرتلدن واقع اولدی زیرا مبارك
ابن فضاله نقلنده ابوطلحه یه هیچ برمقدار یاغ وارمیدر دیو بیوردی اولدخی
یارسول الله طلومده برپاره یاغ وار ایدی دیو اورتیه کتوردی صیقدیلر برمقدار
یاغ چیقدی فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بسم الله دیو اتمکه
سوردی اتمك زیاده ییودی رسول الله بسم الله دیو یاغ سوردکجه اتمك زیاده اولور
ایدی حتی کوردم اول قرصله برجفنه نك ایچی طوپطلو اولدی دیمشدر نضر بن
انس روایتنده بویله درکه انس رضی عنه ایتدی یاغ ظرفن کتوردم دخی فخر عالم
حضرتلری بندینی چوزدی اندنصکره (بسم الله اللهم اعظم فیها البرکة) دیو دعا
ایتدی دیدی وبوخصوص برقاچ روایت اوزره دخی وارد اولمشدر جمله نك
مآلی اول حضرتك دعاسی برکاتی ایله آز طعام چوق اولوب چوق کیمسه یه کفایت
ایتمکدر بوبابده برقصه دخی ابوهریره رضی الله عنهدن مرویدرکه ایتدی تبوك
غزاسی اولدیغی زمانده خلقه آجلق یتشدی حضرت عمر رضی الله عنه ایتدی
یارسول الله اصحابکی دعوت ایله هرکشی فضلۀ زادن کتورسون اندنصکره انلر ایچون
زادلری اوزره برکتله دعا ایله فخر کائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلری جائز
کوروب نعم یاعمر دیو بیوردی اندن امر ایتدی بربساط کتوروب دوشه دیلر
وبیوردی هرکس آزیغندن آرتمش پاره وریزه دن نه وار ایسه کتوردی اول بساط

ایدك (فانی بلحم دجاج)
پس طعام احضار اولندقده
سفره یه طاوق کتوردیلر
(فنحی رجل من القوم)
مجلسده حاضر اولنلردن
برکمسه سفره دن قالقوب
کیرو چکلدی طاوق سفره
یه قوندقده (فقال مالك)
پس ابوموسی حضرتلری
اول کمسه یه خطاب ایدوب
بیوردیکه سنك ایچون
نه عذر واردرکه اکل
دجاجدن امتناع ایلدك
(قال) اول کمسنه جوابنده
دیدیکه (انی رأیتها)
تحقیق بن طاوغی کوردم
(تأکل شیأ نتنا) بدرایحه
لو برشی اکل ایدر اولدیغی
حالده طبیعتم طاوقدن
استکراه ایلدی (فحلفت)
بن یمین ایتدمکه (ان لا
آکلها) طاوق اتی ییم
(قال) ابوموسی بیوردیلر
اوکمسنه یه (ادن) یقین
کل وسفره یه قریب اول
ومقتضای طبیعتدن اعرا
ض ایدوب سائر جماعت
کبی طاوقدن اکل ایله
(فانی رأیت رسول الله
صلی الله علیه وسلم) تحقیق
بن رسول اکرم حضر
تلرینی کوردم (یأکل لحم
دجاج) طاوق اتی اکل
ایدر ایدی مصنفك بوحدیث

اوزرینه وضع ایتـدیلر حاصلی بساط اوزرنده برمقدار جزئی نسنه جمع اولدی
اندن دعا ایدوب حق جل وعلا حضرتلرندن زادلرینه برکت استدی اندنصکره
(خذوا فی اوعیتکم) دیو بیوردی . یعنی آلك قابلریکزه طولدیرك دیو امر ایتدی
اندن خلق آلدیلر قابلرینـه قویدیلر حتی عسکر ایچنـده برقاب قومدیلر هپ
طولدردیلر اندنصکره بیوب طویدیلر وبسـاط اوزره بعض فضله قالدی اندن
مفخر موجودات علیـه افضل الصلوات حضرتلرینـك بومقوله معجزهٔ باهرهسی
ظهوره کلنجك (اشهد ان لااله الاالله وانی رسول الله لایلقی الله بهما عبد غیر شاك
فیحجر عن الجنة) دیو بیوردی حاصلی فخر عالم حق تعالی حضرتلرینك وحدانیتنه
وکندینك رسالتنه شهادت ایتدکدنصکره برقول شك ایتمدن بوشهادتلرایله حضور
حقه واروب جنتدن ممنوع اولمق یوقدر دیو بیوردی بوقصه یی امام مسلم رحمة الله
علیه روایت ایتمشدر . وینه برقصه دخی امام بخاری ومسلم روایتلرنده انس بن مالك
رضی الله عنهدن مرویدرکه ایتدی اولزمانکه فخر عالم حضرتلری ام المؤمنین زینب خاتونه
عروس ایدی انام ام سلیم رضی الله عنها برمقدار خرما ویاغ واقط ایله برطعام
بشوردی برکاسه نك ایچه قویدی یا انس واربونی فخر کائنات حضرتلرینه ایلت انام سزه
سلام ایتدی وبونی خدمت شریفکزه کوندردی دیه سك دیدی انس ایدر فخر کائنات
حضرتلرینه کلوب سلام ایدوب اول کاسهٔ عرض ایدیجك ایتدی یا انس اشاغه
وضع ایله دخی وار بکا فلان وفلان کیمسه یی دعوت ایله وکیمه بولشـور ایسك
دعوت ایله کتور بندخی چیقدم آدیله تعیین بیوردیغی کیمسـه لری دخی هر کیمه
راست کلدم ایسه دعوت ایتدم وهرکیمه دیدم ایسـه خدمت شریفلرینه متوجه
اولوب کتدی بن دخی دونوب کوردم شولقدر کیمسه کلمشکه اوطو پطاو اولمش
بعضیلر یا انس نقدر کیمسه وار ایدی دیو سؤال ایتدیلر اوچیوز کشی وار ایدی
دیدی آندن ایتدی کوردم حبیب اکرم ونبی محترم افندیمز حضرتلری مبارك
النی اول طعامك اوستنه قودی دخی (ماشاء الله) دیو تکلم ایتدی یعنی تکری
تعالی حضرتلرینك دیلدیکی کلاتله دعا ایتدی آندنصـکره اصحابی اونر اونر یمکه
دعـوت ایدوب (اذکروا اسم الله ولیأکل کل رجل ممایلیه) دیو بیوردی
یعنی الله تعـالی حضرتلرینك اسم شریفن ذکر ایدك وهرکشی کندو یه قریب
اولان یردن یسـون دیمکدر انس بن مالك رضی الله عنه ایدر جملـه سی بیوب
طویدیلر فخر عالم حضرتلری قالدر دیو امر ایتـدی بن دخی قالـدیردم اما
بیلمزمکه طعامی اورتایه قودیغم زمانده می چوق ایدی یوقسه قالدیردیغم زمانده می
چوق ایدی دیو بیوردی . امام مسلم رحمة الله علیـه جابردن روایت ایلرکه بر
کیمسه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن طعام استیوب کلدی فخر عالم
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی یارم وسوق آربه احسان ایلدی اول
کیمسه انی کندی خاتونی ایله و قونوغی ایله دائما اکل ایدردی آخر کیل ایدوب
مقدارین بیلمك استدی ارلجدی آربه تمام اولدی آندن فخر عالم صلی الله تعالی

شریفی ذکردن مرادی
رسول اکرم حضرتلرینك
طاوقاتی اکل بیوردیغنی
بیاندر

الحدیث الرابع

(حدثنا الفضل بن سهل
الاعرج البغدادی حدثنا
ابراهیم بن عبد الرحمن
ابن مهدی عن ابراهیم
ابن عمر بن سـفینة عن
ابیه عن جده) بوحدیث
شریفی سفینه حضرتلر
ندن اوچ واسـطه ایله
فضل بن سـهل بزه خبر
ویردی مذکور سفینه
رسول اکرم حضرتلر
ینك آزادلی کوله لرندندر
جملهٔ کراماتنـدن مصا
بیح شریفده مرویدرکه
سفینه حضرتلری برکون
یولی یاکلوب عسـکردن
خالی قالدقده عسکری بولایم
دیو بیابانده کیدر ایکن
ناکاه برارسلان حضورینه
چقه کلدی سفینه حضر
تلری ارسلانه خطاب
ایدوب بیوردیلرکه ای
ارسلان بن رسول اللهك
کوله سیم یولی یاکلوب
عسکردن تك وتنها قالدم
دیدی پس ارسلان صا
حبنه یالتاقلنورکبی سفینه
حضرتلرینك یاننه کلوب
لسان حال ایله یوله اشارت

عليه وسلم حضرتلرينه كلوب خبر ويردكده اكر اولجميدك آندن اكل ايديديكز سزكله قائم اولوردىديو بيوردى . ينه مسلم نقلنده جابر رضى الله عنه روايت ايتمشدركه ام مالك رضى الله عنها بر عكه‌دن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ياغ هديه قيلمش ايدى صكره نيجه روزكار اوغلنجقلرى كلوب قاتق استدكلرى زمانده‌كه غيرى نسنه يانلرنده بولنماز ايدى همان اول عكه‌يه طوغرو كيدرلر ايدى آنده بولدقلرى ياغدن يرلر ايدى دائما حال بو ايدى تا اولزمانه دكين كه ام مالك بر كون عكه‌يى صقدى ياغ دخى تمام اولدى آندن فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كلدى فخر عالم حضرتلرى ياام مالك صقدكى ديدى نعم يارسول الله ديدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى اكر حالى اوزرينه قيوب دائما طوره ايدى زائل اولميدى ديو بيوردى . امام نووى رحمة الله عليه ايدر اول آرپه‌يى كيل ايتمكله وعكه‌يى صقمق ايله تمام اولديغنك حكمتى بودركه او يله ايلمك حق جل وعلا حضرتلرينه تسليم وتوكل ايتمكه منافيدر و تدبير و تصرفه مباشرت ايدوب بارى تعالى حضرتلرينك اسرار حكمتنه اطلاع تكلف ايتمكدر انكيچون زوال نعمت ايله معاقب اولديلردينمشدر. ودخى بركاسه‌دن فخرعالم حضرتلرى ايله صحابهٔ كرامدن نيجه كيمسه‌لر اخشامه دكين اونر اونر كلوب طويمجه يدكلرى جمله‌يه كفايت ايدوب دخى بقيه قالديغى بعض وجوهدن دخى روايت اولنمشدر . ائمهٔ حديثدن ابن ابى شيبه وطبرانى وابو نعيم رحمهم الله نقل ايتمشلردركه ابو هريره رضى الله عنه بركون ايتدى فخرعالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بكا امر ايتديكه اهل صفه‌يى دعوت ايليه‌لم بندخى تتبع ايتدم آنلرى جمع ايلدم اندنصكره اوكيمزه بر چناق قوديلر مرادمزجه اكل ايتدك وفراغت ايلدك هنوز چناق اورتايه قونديغى زمانده نيجه ايدى يسه ينه او يله ايدى الا بوقدر واركه اكل ايدنلرك پارمقلرينك نشانى ظاهر ايدى‌دينمشدر. يعنى ال طقونديغى بللو اولمقدن غيرى اولكى حالندن تفاوتى يوق ايدى طعام كاكان يرنده ايدى‌دينمكدر. وشفاده على بن ابى طالب كرم الله وجهه ورضى الله عنه حضرتلرندن مرويدركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بنى عبدالمطلبى جمع ايلدى قرق كيمسه ايديلر آنلردن برقوم ايديكه بردانه جذعه اكل ايدوب بر فرق ايچمك جائز ايدى. جذعه‌دوه‌نك كوچكيدر. وفرق رانك سكونيله‌اوليچق بر اولچكدركه يوز يكرمى رطل نسنه آلور آندن على رضى الله عنه ايتدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى آنلره برمد طعام ايلدى بيوب طويديلر ينه كاكان يرنده ايدى نسنه اكسلمدى. و بر قدح شربت بيوردى كتورديلر جمله‌سى ايچوب قانديلر ينه شو يله قالديكه اصلا نسنه ايچلمامش كبى ايدى ديو بيوردى والله اعلم . وجمله‌دن برى دخى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك

ايدوب برابر كيتمكه باشلديلر هرنه‌زمان ارسلان برصوت ايشتسه اوصوت جانبنه سكردوب ينه دونوب سفينه حضرتلرينك يانجه كيدر ايدى كويا اسدك بوحالى دشمندن سفينه حضرتنى محافظه ايدى بواسلوب اوزره سفينه حضرتلرى عسكره بالغ اولدقده ارسلان سفينه نك حضورندن رجعت ايدوب محلنه كتدى (قال) سفينه حضرتلرى بيوردى (اكلت مع رسول الله صلى الله عليه وسلم لحم حبارى) بن رسول اكرم حضرتلرى ايله معا حبارى اتى اكل ايتدم حانك ضمى بانك فتحى بعده الف وراء مفتوحه بعده الف مقصوره ايله حبارى طوى قوشى دينكدر قازاتندن خفيف وطاوق اتندن ثقليدر ديديلر خواصدندركه حبارى نك قارننده برطاش واردر اول طاشى بركمسه اوزرنده كتورسه احتلام اولماز ديديلر بوحديث شريفى مصنفك ذكردن مرادى رسول اكرم حضرتلرى آواتى اكل بيورديغى بياندر

الحديث الخامس

احياء موتى قيلديغى وميتلر اكا تكلم ايتديكى وصبيان تكلم ايدوب نبوتنه شهادت ايتدكلريدر . امام بيهقى رحمة الله عليه دلائلده روايت ايتمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بركيمسه‌يى اسلامه دعوت ايلدى اولدخى ايتدى تا بنم قزيمى احيا ايتميجه سكا ايمان كتورمزم ديدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بكا قزيكك قبرنى كوستر ديدى اولدخى كوستردى آندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اول قزك آدى نه ايسه يافلانه ديو ندا ايتدى همان قز لبيك وسعديك يارسول الله ديدى آندن فخرعالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى دنيايه كلمكدن حظ ايلرميسك ديدى قز ايتدى لا والله يارسول الله تحقيقا بن حضرت حقى انامدن واتامدن خيرلى بولدم وآخرة بكا دنيادن خيرلى كلدى ديو جواب ويردى . وامام طبرانى نقلنده حضرت عايشه رضى الله عنها بيورمشدركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بركره ملول ومحزون حجون ديدكلرى موضعه واردى انده ماشاء الله طوردى اندنصكره مسرور شادمان كلوب ايتدى ربم عز وجل حضرتلرندن ديلدم انامى احيا ايتدى اندن بكا ايمان كتوردكدنصكره ينه اصلنه رد ايلدى ديو بيوردى بوكا متعلق كلام مقصد اول اوائلنده مرور ايتمشدر . وينه ابن عدى وابن ابى الدنيا وبيهقى وابو نعيم رحمهم الله روايتلرنده انس بن مالك رضى الله عنهدن مرويدركه انصار قومندن بريكت وفات ايتدى بركوزسزجه قارى اناسى وار ايدى تعزيه ايلدك وميتى بر نسنه ايله اورته قودق اندن اول خاتون ايتدى بنم اوغلم وفات ايتديمى ديدى نعم ديدك اندن جناب حقه يوز طوتوب ايتدى يارب اكر هرشدت وبلاده بكا معين اولمق رجاسيله سنك حضرتكه وپيغمبريكه مهاجرت ايتديكم سكا معلوم ايسه بومصيبتى بكا تحميل ايله ديدى بز دخى اورادن آيرلمدق همان انى كوردك اول يكت حيات بولوب يوزندن اورتوبى كيدردى اندن طعام استيوب اكل ايتدى بز دخى اكل ايتدك ديو بيوردى . ونعمان بن بشير رضى الله عنهدن مرويدركه زيد بن خارجه رضى الله عنه انصار قومنك كزيده‌لرندن بركيمسه ايدى بركون مدينه طريقلرينك برنده كيدر ايكن اوكله ايله ايكندى مابيننده دوشدى همان تسليم روح ايتدى انصار قومنه خبر ويردم كلديلر كوتوروب اوينه ايلتديلر اوستنه بركساء وايكى برده اورتديلر انصار خاتونلرندن بعض خاتونلر وار ايدى اغلشديلر ورجالدن دخى بعض كيمسه‌لر حاضر ايدى اول حال اوزره ينه اخشام ايله يتسو مابينى اولنجه اكلندى اولزمان اولديغى كبى اشتديلركه بركيمسه « انصتوا » ديوب سويلر معناسى سكوت ايلك دخى قواق طوتك ديمكدر خلق دكليوب كورديلركه آواز اورتونك التندن كلور همان يوزينى وكوكسنى اچوب كورديلر مكر برقائل انك لسانى اوزره تكلم ايدوب « محمد رسول الله النبى الامى خاتم النبيين لانبى

(حدثنا على بن حجر حدثنا اسمعيل بن ابراهيم عن ايوب عن القاسم التيمى عن زهدم الجرمى) بو حديث شريفى زهدمدن اوچ واسطه ايله على بن حجر بزه خبر ويردى (قال) زهدم بيوردى (كنا عند ابى موسى الاشعرى) بز ابو موسانك مجلسنده ايدك (قال فقدم طعامه) ابوموسى حضرتلرينك سفره‌سنده اطعمهٔ متعدده كوتورديلر (وقدم فى طعامه لحم دجاج) سائر طعامدن اول طاوق اتى سفره‌يه وضع اولندى (وفى القوم رجل من بنى تيم الله احمر) ابوموسانك طعامنده حاضر اولان قومك بيننده بنى تيم قبيله‌سندن قرمزى چهره‌لى بر رجل وار ايدى (كانه مولى) كويا اول رجل تيم قبيله‌سنك بكى ايدى (قال) راوى حديث زهدم ديديكه (فلم يدن) اول آدم طاوق اتنى اكله اقبال ايتميوب سفره‌يه قريب اولمدى (فقال له ابوموسى) اول رجله ابو موسى حضرتلرى خطاب ايدوب بيورديكه (ادن) برى كل طاوق اتندن اكل ايله فانى رأيت رسول الله

بعده كان ذلك فى الكتاب الاول » ديو سو يلر اندنصكره «صدق صدق» ديدى اندنصكره « هذا رسول الله السلام عليك يارسول الله ورحمة الله و بركاته» ديدى معنالرى ظاهردر ابو بكر بن ابى الدنيا بو يله نقل ايتمشدر. اما بوروايتده همان اسانندن بوكلمات استماع اولندى ديو ذكر اولنمشدر علائم حياتدن سائر احوال منقول دكلدر. وينه ابو بكر بن ضحاك رحمة الله عليه سعيد بن مسيب رضى الله عنه حضرتلرندن روايت ايلركه انصار قومندن بركيمسه وفات ايلدى تكفين اولنوب خلق كوتورمكه كلدكلرى زمانده محمد رسول الله ديو تكلم ايلدى جماعت مسلمين اشتديلر . ابو نعيم رحمة الله عليه اخراج ايتمشدركه جابر رضى الله تعالى عنه برقيون بوغازلدى وبشوردى وبربيوك چناق ايچنه ثريد دوشيوب اوستنه قورتاردى اندن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه كتوردى حاضر اولان قوم اكل ايتديلر پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى اكل ايدك كوكنى اوفاتمك ديو بيوردى طعام بتدكدنصكره فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كوكلرى جمع ايدوب مبارك الن اوستنه قودى اندن بركلام سويلدى همان قيون حيات بولوب قولاقلرينى سلكه‌رك اياق اوزرينه طوردى ديمشدر والله اعلم . معيقيب اليمامى رضى الله عنهدن مرويدركه ايتدى حجة الوداعى ايتدم دخى مكه شهرنده براوه كيردم رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى انده كوردم وبرعجب نسنه تماشا ايتدم عامه خلقندن بركشى اول كون طوغمش براوغلنجق كتوردى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى خطاب ايدوب (ياغلام من انا) ديدى يعنى بن كيم ديو بيوردى اولدخى « انت رسول الله » ديدى يعنى سن الله تعالى حضرتلرينك رسوليسك ديدى فخر عالم حضرتلرى دخى (صدقت بارك الله فيك) ديو بيوردى يعنى كرچك سويلدك ديدى وبركتله دعا قيلدى آندنصكره اوغلان تا يكت اولنجه تكلم ايتمدى صكره‌دن بز اول اوغلانه مبارك اليمامه ديو تسميه ايدردك ديو بيوردى. ويكت اولنجه سويلديكنك وجهى بوايديكه طفل ايكن تكلم ايتديكى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك محض معجزانى ايديكى ظاهر اوله . وامام بيهقى رحمة الله عليه نقلنده فهد بن عطيه رضى الله عنهدن مرويدركه مفخر موجودات عليه اكمل الصلوات افنديمز حضرتلرينه براوغلان كتورديلر يكتلك مرتبه‌سنه وارمش دخى اصلا سويلك واقع اولمامش رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (من انا) ديو بيورديغى كبى اوغلان رسول الله ديو جواب ويردى . دارمى رحمة الله عليه روايتنده ابن عباس رضى الله تعالى عنهما حضرتلرندن مرويدركه برخاتون فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه اوغلنى كتوردى دخى ايتدى يارسول الله شو اوغلنجغمك جنونى واردر صباح واخشام طعاملرى زماننده طوتار ديدى آندن فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اوغلانك كوكسنى بركره صغادى همان اوغلان قئ ايدوب ايچندن

صلى الله عليه وسلم) تحقيق بن رسول اكرم حضرتلرى نى كوردم (قد اكل منه) طاوق اتندن اكل بيور ديلر (فقال) اول قومدن جهره‌لى رجل ديديكه (انى رأيته) تحقيق بن طاوغى كوردم (يأكل شيأ نتنا) بدرايحه لو شئ اكل ايدر (فقذرته) پس بن طاوغى مردار عد ايلدم (فحلفت ان لا اطعمه ابدا) يمين ايتدمكه حياتده اولدقجه طاوق اتى يميم ابوموسى الله حضرتلرى رجل معهودك طاوقدن نفرتى طبيعى اولوب شرعى اولمديغى اجلدن طاوقدن يه ديو امر بيور ديلر اكر لحم دجاج مردار اوليدى رسول اكرم حضرتلرى اكلندن نهى بيوررلرايدى معلوم اوله كه بو حديث شريفدن فهم اولنان بودركه رسول اكرم حضرتلرى وصحابهٔ كرام حلالدن پاك اطعمهٔ نفيسه حاضر اولسه تناول بيوررلرايدى لكن اطعمهٔ نفيسه احضارينه امر ايتمزلرايدى وقت طعامده هرنه اولور ايسه انكله اكتفا بيوررلرايدى حتى رسول اكرم حضرتلرى

برسیاه ایت اتیکی کبی نسنه چیقدی سکرتدی دیو بیورمشدر . ودخی روایت اولنورکه احد غزاسنده ابوقتادة بن نعمانك کوزینه زخم ایرشدی یرندن چیقدی حتی بناغنك اوستنه دوشدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کتوردیلر ابوقتاده ایتدی یارسول‌الله برخاتونم واردر زیاده سورم قورقرمکه بنی بوحال ایله کوره دخی بندن یکرنه دیدی آندن فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبارك الیله کوزینی یرینه وضع ایدوب یارب سن‌حسن ویردیو دعا ایتدی اندنصکره اول کوزی اوبرینه حسنده وحدتده غالب اولدی واول بری آغریدیغی زمانده بو آغریمز ایدی دیو بیوردیلر صکره‌دن ابو قتاده‌نك اولادندن بری عمر بن عبدالعزیزه برخدمته کلدی خلیفه سؤال ایدوب سن کیمسك دیدی اولدخی بوبیتلر ایله جواب ویروب ایتدی

ابونا الذی سالت علی الخد عینه * فردت بکف المصطفی ایما رد
فعادت کما کانت لاول امرها * فیا حسن ماعین ویاحسن ماخد

حاصلی بزم اتامز شول کیمسه‌درکه کوزی بناغنك اوستنه دوشدی دخی محمد مصطفی صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك الیله‌یرینه رد اولندی‌اولکی حالنه عودت ایتدی دیوب پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك مبارك الی طقوندیغی حیثیتله اتاسنك کوزینی وبناغنی مدح وتعجب ایتمکدر خلیفه دخی بیتلری اشیدنجك عطالر وجائزه‌لر احسان ایتدی وبعض روایتده ابو قتاده‌نك ایکی کوزی چیقوب یرینه رداولندیغی نقل اولنمشدر . وخیبر غزاسنده‌حضرت علی رضی‌الله عنهك کوزلری اغریمش ایکن پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری دعوت ایدوب کوزینه توکوروب دعاقیلدی حق تعالی حضرتلری صحت ویردیکی سابقلرده برایکی‌دفعه ذکر اولنمشدر . امام طبرانی نقلنده‌حضرت علیدن‌مرویدرکه فخرکائنات صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری‌خیبرده کوزلریمه توکوروب دعا ایدوب الیمه سنجاق ویره‌لیدنبرو اصلا نه کوز اغریسی ونه باش اغریسی عارض اولدی دیمشدر . امام مسلم‌رحمة‌الله علیه ایاس بن سلمه‌طریقندن اولدخی اتاسندن روایت ایتمشلردرکه سلمه ایتدی خیبر کوننده فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم حضرتلری حضرت علی رضی‌الله عنه‌یی کتورمکه بنی کوندرمش ایدی واردم یده یده کتوردم کوزی اغریمش ایدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلری کوزلرینه توکوردی همان صحت بولدی دیمشدر وکوزلرینه توکورمه‌نك کیفیتن حاکم رحمة‌الله علیه حضرت علی کرم‌الله وجهه‌دن بویله روایت ایتمشدرکه پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام‌حضرتلری باشمی کندی‌اوزرینه قودی دخی مبارك النك ایچنه توکوردی اندن کوزلریمی مبارك الیله اودی دیو بیوردی . وامام بخاری رحمة‌الله علیه نقلنده وارد اولمشدرکه خیبر غزاسنده سلمه‌نك انجوکنه‌زخم یتشدیردیلر اندن فخرعالم صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلری

حلوایی وصوق صویی زیاده سورلرایدی‌صلی‌الله علیه وسلم مرویدرکه حسن بصری حضرتلرینك‌مجلسنده‌برکمسه حلوایی اکل‌ایتم زیراشکرینك عهده سندن کله‌مم دیدی حسن بصری بیوردیلرکه شوآدم غایت احمق آدمه بکزرصووق‌صوایچمزمی انك‌شکرینك عهده‌سندن نیجه‌کلور خلاصهٔ کلام اطعمهٔ‌نفیسه‌اکلنده‌حلالدن اولورسه بأس یوقدر لکن دائما اطعمهٔ نفیسه اکلنه سعی جائز دکلدر

﴿الحدیث السادس﴾

(حدثنا محمود بن غیلان اخبرنا ابوالزبیری وابو نعیم قالاحدثنا سفیان‌عن عبدالله‌بن‌عیسی‌عن‌رجل من‌اهل‌الشام یقال‌له‌عطاء عن ابی‌اسید) بوحدیث شریفی ابواسید الانصاریدن ایکی واسطه ایله ابو نعیم دخی‌اوچ واسطه‌ایله محمود بن غیلان بزه‌خبر ویردیلر (قال) ابواسید حضرتلری‌بیوردی (قال رسول‌الله صلی الله علیه وسلم)رسول‌اکرم حضرتلری بیوردیلر (کلوا الزیت)زیتون‌یاغنی اتمك قاتنی ایدوب اکل‌ایدك

اوچکره نفث ایلدی اندنصکره سلمه آرتق شکایت اتمدی دیو بیورمشلردر . واثلة حدیثدن ابن ابی شیبه وبغوی وبیهقی وطبرانی وابو نعیم رحمهم الله تعالی روایت اتمشلردرکه فدیك نام برکیمسه وار ایدی سکسان یاشنده پیر ایدی کوزلری اغرمش ایدی اصلا کورمز ایدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آنك دخی کوزلرینه نفث ایتدی شویله اولدیکه اکنه یه ایپلك چکورر اولدی دیدیلر

فصل ثانی

حق سبحانه وتعالی حضرتلری پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه مخصوص قیلوب انلر ایله سائر انبیا ومرسلین اوزرینه تشریف ایتدیکی آیات وکرامات بیاناتك بیانندەدر

شویله معلوم اولهکه حق جل وعلا حضرتلری بزم پیغمبریمز محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بعض اشیا مخصوص قیلمشدرکه اندن اول هیچ بر پیغمبره ویرلمش دکلدر وهر نبی یه که بر معجزه ویرلمشدر انك مثلی سید کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دخی ویرلمشدر زیرا مفخر عالم علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه جوامع الکلم اعطا اولنمشدر ونبوت اکا سائر انبیادن مقدم ویرلمشدر نتکیم سابقا بیان اولنان اوزره (کنت نبیا وآدم بین الروح والجسد) بیورمشدر وسائرینك نبوتلری زمان نبوتلرینه مخصوص ایدی وقتا کیم فخر عالم حضرتلرینه بو منزلهٔ علیا جناب عزتدن اعطا قیلندی معلوم اولدیکه هر انسان کامل که نبوت ایله بو عالمه مبعوث اولمشدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك سر نبوت وحقیقت رسالتندن مدد بولمشدر نتکیم شرف الدین البوصیری رحمة الله علیه ذکر اولنان معنایه بو بیتلر ایله اشارت اتمشدر

وکل آی اتی الرسل الکرام بها فانما اتصلت من نوره بهم
فانه شمس فضل هم کواکبها یظهرن انوارها للناس فی الظلم

یعنی هر معجزات که حق تعالی حضرتلرینك رسل کرامی کتورمشلردر اول معجزات انلره نور محمدیدن اتصال اتمشدر کواکب نوری کنشدن الدقلری کبی انلر دخی فیضی فخر عالم حضرتلرینك سرندن المشلردر زیرا اول شمس فضلدر آنلر آنك کواکبیدر ظلمات ضلال ایچنده آدم اوغلانلرینه انك نورنی اظهار ایدرلر دیمکدر . ومعلومدرکه بیلدزلر بالذات ضیالو دکللردر ضیالری کنشدن استفاده اولنمشدر کنش ظهورده دکل ایکن کواکب انك نورنی اظهار ایدرلر کذلك انبیا علیهم السلام دخی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك ظهورندن اول اظهار ایتدکلری آیات وکرامات انك مشکلات نبوتندن اقتباس ایتدکلری انواردن ایدی صلوات الله علیهم وسلامه وظهور کراماتك ابتداسی حضرت آدم علیه السلامده واقع اولمشدر اولزمانده که حق سبحانه وتعالی حضرتلری حضر آدمه خلافت ارزانی قیلدی حضرت رسالتپناهه مخصوص اولان جوامع الکلم مقامندن حضرت آدم علیه السلامه تعلیم اسما برله امداد ایلدی آدم بو کرامت ایله ملائکه یه غالب اولدی انلر باری تعالی حضرتلرینه آنك حقنده

(وادهنوا به) دخی زیت یاغی ایله بدنکزی یاغلایکز (فانه) تحقیق زیتون یاغی (من شجرة مبارکة) مبارك اغاجدندر معلوم اولهکه ابو نعیم ابو هریرەدن روایت ایدرکه زیتون یاغنده یتمش شفا واردر (حدثنا یحیی بن موسی حدثنا عبد الرزاق حدثنا معمر عن زید بن اسلم عن ابیه عن عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه) بو حدیث شریفی حضرت عمردن درت واسطه ایله یحیی بن موسی بزه خبر ویردی معلوم اولهکه شمس الدین سیواسی قدس سره بیورر حضرت عمرك نسب شریفلری عمر ابن الخطاب بن نفیل بن عبد العز بن ریاح بن عبد الله بن رزاح بن عدی بن کعب بن لوی پس نسب رسول اکرم حضرتلرینه سکزنجی اتادە اولاشورکه کعبدر حضرت ابو بکره حضرت عمر رضی الله عنه دن بر درجه قریب اولمش اولور زیرا صدیق رضی الله عنه مرهده جمع اولمش مره کعب اوغلیدر وحضرت عمر رضی الله عنهك کنیتی ابو حفصدر ولقب شریفلری فاروقدر اسلامه

﴿اتجعل فيها من يفسد فيها ويسفك الدماء﴾ ديرلر ايكن يعنى يارب سن وجه ارضده فساد ايدوب قان دوكن كيمسه‌يى انده خليفه‌مى قيلورسك ياخود اهل اطاعت يرينه اهل معصيتى خليفه‌مى ايدينورسك ديو تعجب ايدوب بونك حكمتن كشف مراد ايدينوب كندولردن شبهه‌يى ازاله ايدر نسنه‌دن خبر طلب اتمشلر ايدى حضرت آدمدن علم اسما كرامتى ظهوره كلوب استحقاق خلافتده كندولردن تقدمى ثابت اولنجق عجز وقصورلرينه اعتراف ايدوب ﴿سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا﴾ ديديلر اندنصكره حق تعالى حضرتلرينك خلفاسى ير يوزنده على سبيل التوالى والتعاقب كلمكه باشلدى تا اولزمانه دكين كه اول شمس فلك نبوت ونير آسمان رسالت مطلع وجوددن اشراق ايدوب عالم كونى مطرح اشعهٔ انوار هدايت قيلدى اندن جميع آيات وكرامات انبيا انك منشور معجزاتى ضمننده منطوى اولوب جمله‌سنك رايات نبوت ورسالاتى انك لواى رسالت كبراسى تحتنده شرف انتظام بولدى پس هر كرامت وفضيلتكه انبيا عليهم السلامدن برينه ويرلمشدر انك مثلى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ويرلمشدر اول كرامته موافق ومناسب بر فضل وكرامت ايله بونلر دخى اكرام اولنمشلردر مثلا حضرت آدم عليه السلامى حق جل وعلا حضرتلرى كندى يد قدرتيله حلق ايلدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك دخى مبارك صدرنى كندى يد قدرتيله شرح ايدوب نور ايمان وحكمت ايله طولدردى حضرت آدمك خلق وجوديسنه بنفسه مباشر اولدى ايسه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خلق نبويسنه بنفسه مباشر اولدى مع هذا خلق آدمدن مقصود اصلى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك وجوده كلسى ايديكى خود سابقا بيان اولنمشدر ومقصود وسيله اوزره مقدم ومكرم اولديغى ظاهردر . اما حضرت آدم عليه السلامه ملائكه سجده قيلدقلرى خصوصده امام فخر رازى رحمة الله عليه تفسير كبيرنده بيورمشدركه ملكلرك حضرت آدمه سجود ايله مأمور اولدقلرى النده نور محمد صلى الله تعالى عليه وسلم اولديغيچون ايدى امام سهل بن محمد رحمة الله عليه بيورمشدركه حضرت آدم عليه السلامه سجود ملائكه ايله تشريف اولنديغندن حضرت رسالتپناه صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ﴿ان الله وملائكته يصلون على النبى﴾ آيت كريمه‌سيله تشريف اولنديغى ارتوقدر زيرا اول تشريفده يعنى آدمه سجده قيلمقده حق جل وعلا حضرتلرى ملائكه ايله بيله اولمق ممكن دكلدر اما بو تشريفده يعنى فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه صلاة اتمكده حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بيله‌در پس اول تشريفكه بارى تعالى حضرتلرندن صادر اولور ملائكه‌يه مخصوص اولان تشريفدن ابلغ ايديكنده شك وشبهه يوقدر . بعض علما دخى حضرت آدمه اولان تعليم اسما خصوصنده بيورمشلردركه ديلمى رحمة الله عليه مسند الفردوس آدلو كتابنده ابى رافع حديثندن اخراج اتمشدركه رسول كبريا صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (مثلت لى امتى فى الماء والطين وعلمت الاسماء كلها كما علم آدم الاسماء كلها) ديو بيورمشلر . يعنى عالم

كلديكى كون يا رسول الله حق دين آشكاره اولمق كرك باطل دين ظاهر اولوب حق مختفى اولمغين نوجهى وار ديدكده حضرت رسول اكرم انت فاروق يا عمر ديو بيورديلر بو لقب ايله مشهور اولدى وبر وجهيده كلسه كرك فاروق صيغهٔ مبالغه‌در زياده فرق ايديجى ديمكدر وحضرت عمر ايمانه كلدكده روايت مشهوره اوزره مؤمنلر رجالدن اوتوز طقوز ايدى بونلر ايله اربعين تمام اولدى واون برده نسادن وار ايدى قچنكم اربعين تمام اولدى اول كون ﴿يا ايها النبى حسبك الله ومن اتبعك من المؤمنين﴾ آيت كريمه‌سى نازل اولديكه يا محمد سكا الله تعالى جل شانه ومؤمنلردن سكا تابع اولنلر كفايت ايدر ديمكدر روايت اولنوركه بر خميس كيجه‌سى رسول اكرم حضرت عمر حقنده دعا ايدوب يارب شول ايكى كشيدن سكا هر قنغيسى سوكلو ايسه انكله اسلامى عزيز ايله ديو دعا اتمشلر ديارتسى صناديد قريش حرمده جمع اولوب اشبو

ازلده امتك صورتلرى بكا عرض اولندى وجميع اسما حضرت آدمه تعليم اولنديغى
كبى بكاده تعليم اولندى ديمكدر بوندن فهم اولنور كه حضرت آدم عليه السلامه واقع
اولان اكرامدن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه زياده ميسر اولمش
زيرا اكا علم اسما ويرلمشدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه اول
ويرلديكندن غيرى ذواته علم دخى ويرلدى امتندن نقدر كيمسه كله جك ايسه
جمله سنك صورتلرى كنديه عرض اولندى . وادريس عليه السلام ﴿ ورفعناه
مكانا عليا ﴾ وفقنجه كوكلره چيقارمغله تشريف قلندى ايسه فخر عالم حضرتلرى
دخى ليلهٔ معراجده برمقامه قدم باصديكه اصلا كندودن غيرى بركيمسه اول مقامه
رفع اولنمدى . ونوح عليه السلام كنديه ايمان كتورن قوميله غرقدن نجات وخسفدن
خلاص بولدى ايسه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينه بوكرامت اعطا
اولنديكه امتى عذاب آسمانى ايله هلاك اولمدن نجات بولديلر نتكيم حق جل وعلا
حضرتلرى ﴿ وما كان الله ليعذبهم وانت فيهم ﴾ ديو بيورمشدر سيد كائنات عليه افضل
التحيات حضرتلرى بو امتك ايچنده اولمغله بارى تعالى حضرتلرى بو امتك ايچنده
اولمغله بارى تعالى حضرتلرى انك حرمتنه بونلردن عذاب دنيوى يى رفع ايتمشدر
امم سالفه يه واقع اولان طاش ياغمقدن وصيحهٔ آسمانى يتشمكدن وخسف زميندن
وسائر عذابلردن معفو اولمشلردر . وحضرت ابراهيم عليه السلامه نار نمرود برد
وسلام قلندى ايسه فخر عالم ايچون دخى آتش حرب وقتال سوندرلمك اعطا
اولنمشدر نتكيم حق جل وعلى حضرتلرى كلام قديمنده ﴿ كلما اوقدوا نارا للحرب
اطفأها الله) بيورمشدر يعنى هربار كه اعداى دين فخر عالم حضرتلريله حرب
وقتال ايچون آتش افروخته قيلدى ايسه الله تبارك وتعالى آتش فتنه لرينى سوندروب
شر وفسادلرينى دفع ايلدى ديمكدر . وبعض كتبده بو دخى مذكوردركه معراج
كيجه سى سماء دنيانك التنده بر آتش درياسنه اوغرايوب اندن سلامتله مرور ايتدى
ديمشلردر . وضرر آتشى دفع خصوصنده امام نسائى رحمة الله عليه نقل ايتمشدركه
محمد بن حاطب رضى الله عنه ايتدى اوغلنجق ايكن اوزريمه تنجره دوكلدى جمله
اوزرمده اولان درى ياندى اندن بابام بنى كوتوروب رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم حضرتلرينه ايلتدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى جلدم
اوزرينه توكوردى دخى اول ياننش يرك اوستنه مبارك الن مسح ايلدى (اذهب البأس
رب الناس) ديو دعا ايتدى همان صحت ميسر اولوب بنده علت قالمدى ديمشدر .
وحضرت ابراهيم عليه السلامه خلت يعنى دوستلق مقامى ميسر اولوب خليل الله
اولدى ايسه محمد مصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه اول مقام روزى
قيلندقدن غيرى محبت رتبه سى ارزانى بيوريلوب حبيب الله اولدى وحديث شفاعتده
روايت اولنمشدركه حضرت ابراهيمه واروب يا ابراهيم سنى حق جل وعلا
حضرتلرى خليل ايدنمشدر بزه شفاعت ايله ديدكلرنده بن وراء حجابدن خليل اولدم

ابو طالب يتيمى محمد صلى
الله عليه وسلم ظهور ايدوب
ابا واجدادمز دينى
ابطال ايدر واصنامزه لا
يضر ولا ينفع ديو شتم ايدر
غيرتميدركه يا عمر قدرت
وهيبتك وار ايكن اصنامه
نصرت ايدوب انى اولدر
ميه سن ديو تحريك ايتد
كلرنده حميت نادانى ايله
قلجنى طاقنوب رسول
اكرم قصدينه كيدر ايكن
بنى زهره دن نعيم ملاقى
اولديكه اسلامه كلمشدى
اما اسلامنى عمر بلمامشدر
پس عمرك حركتندن
فهم ايدوب يا عمر قنده
كيدرسك ديدى جواب
ويروب شول عقلاى قر
يشى تسفيه واصناملرين
تزييف ايدن محمدى قتل
ايتمكه كيدرم ديدكده نعيم
رضى الله عنه ديديكه يا عمر
نعجب هوايه باش قوشمش
سين واولمز هوايه دوش
مش سين اكر بو ايشه
باشلرسك بنى هاشم وبنى
زهره سنى صاغ قويه مى
ديرسك يورى وار ايشكه
ديجك عمر ديديكه يا نعيم
محمدك دينه سنده مى كيردن
اكر بلسم اول سنى قتل
ايدرم نعيم ديديكه انك
دينه همان بنى كيردم

بندن غیره وارك دیه بواسلوب اوزره شفاعت فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه منتهی اولدقده (انالها انالها) دیو بیوروب اول کونده شفاعت کندویه مخصوص اولدیغنی وکندی اول مقامده محض شفاعت ایچون طوردیغنی بیان ایتسه کرکدر حضرت ابراهیمك بن وراء حجابدن خلیل اولدم دیو بیوردیغندن فهم اولنورکه اول حضرت رسالتپناه کشف وعیان طریقیله خلیل الله ایمش وراء حجابدن دکل ایمش زیرا حضرت ابراهیم شفاعت وراء حجابدن دوست اولمیوب کشف ومعاینه مقامنه ورانلره مخصوصدر دیمکی کوستردی وآخر الامر شفاعت فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرنده نهایت بولدی لازم کلورکه دوستلغی وراء حجابدن اولمیه بلکه شهود وعیان حسبیله اوله . ودخی حضرت ابراهیمه اهل ارض ایچنده توحید وعبادة الله برله انفراد میسر اولوب کسر اصنامه قیام نصیب اولدی ایسه کذلك فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دخی عالم ظلمات کفر وضلال ایله طولمش ایکن آسمان توحیددن کون کبی یکتا وبی همتا طلوع ایدوب شهادت وحدانیت ربانیه برله تفرد ارزانی بیورلدی واصنام قریشی بر اغاج بداغیله کسر ایتدیکه بوحال تأیید ربانی وتقویت یزدانیدن غیریله حیز حصوله کلمك متصور دکلدر . وینه ابراهیم علیه السلامه بناء بیت الله میسر اولدی ایسه شبهه یوقدرکه بیت شریف جسد منزله سنده در وانك قلبی بلکه سویداء قلبی حجر الاسوددر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دخی بوکرامت ارزانی بیورلمشدرکه اولزمانده که کعبهٔ معظمه یقلدقدنصکره قریش ینه یاپدیلر حجر کریمی یرینه وضع ایده جك زمانده ارالرینه اختلاف دوشدی فی الحقیقه بوخدمتده بر شرف مخصوص اولدیغیچون هرطائفه بوخدمتی بز ایده رز دیو نزاعه دوشدیلر آخر الامر بوکا اتفاق ایتدیلرکه طشره دن اول کلان کیمسه یی حاکم قیله لر اول نه بیورر ایسه اکا کوره عمل ایده لر حکمت الهیه موجبنجه اولا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری کلدی اولزمانده دخی نبوته مبعوث دکل ایدی قومی ایچنده محمد امین دیمکله معروف ایدی قریش کوربجك ایشته محمد امین کلدی کوره لم نه حکم ایدرسه اویله ایده لم دیدیلر فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری یعنی حکم قیلدقلری کبی امر ایلدی یریوزینه بر بساط دوشه دیلر وحجر کریمی اورتاسنه قودیلر آندن بیوردی هر طائفه بساطك برکوشه سنه یاپشوب جمله سی براوغوردن قالدردیلر اندنصکره کندی مبارك الیله آلدی یرینه قودی حق تبارك وتعالی حضرتلری بومرتبه یی مفخر موجودات علیه افضل التحیات حضرتلرینه ارزانی بیوردی . وحضرت موسی علی نبینا وعلیه السلام عصایی ثعبان ایتمك معجزه سیله اکرام اولندی ایسه فخر انبیا صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حنین جذعله تشریف قیلندی وجذعدن تکلم دخی مسموع اولدی . امام فخر رازی تفسیر کبیرنده وبعض علما رحمهم الله تعالی مصنفاتنده یازمشلردرکه

قزقرنداشکده انشدکده کیرمشدر پس عمرك غضبی زیاده اولوب قزقرنداشی اوینه کلدی مکرکه سورهٔ طه نازل اولوب فخر کائنات مهاجریندن خبابی کوندرمشدی بونلره سورهٔ کریمه یی تعلیم ایدردی پس بونلر درس ایدوب اوقومقده ایکن عمر قپویی آردنه کلوب اشتدی بونلر عمرك سسنی ایشتدی بونلر عمرك سسنی آلوب سوزی کسدیلر وخبابی کزلدیلر ایچرو کیروب سویلشدیککزنه ایدی دیدی دیدیلرکه خیر دیدیکه یوقسه سزده محمدك دیننه میلی ایتدیکز انشته سی دیدیکه حق دیننه کیرمك عجب اولدرکه باطل دین غیرتن چکرسین پس بلدیکه اعانه کلمشلر برازعربده ایتدکدنصکره البته شو اوقودیغکزنه ایدی بکادیك قزقرنداشی دیدی که سن هنوز اول کلام شریفه لایق دکل سن اکر مراد ایدرسك غسل ایله تاکه ایشتمکه لایق اوله سین پس عمر غسل ایدوب او قومق بیلور ایدی صحیفه یی النه ویردیلر ﴿بسم الله الرحمن الرحیم * طه ما انزلنا

ابو جهل لعین بر کره مراد ایدندیکه واروب فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوزرینه طاش آته همان واروب بوقصدی ایتدیکی کبی پیغمبرمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك ایکی مبارك اوموزلرینك اوستنده ایکی اژدرها کوردی بوره کینه قورقو دوشوب قراری قالمیوب دوندی کتدی. ودخی موسی علیه السلامه ید بیضا ویرلدی ایسه پیغمبرمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه بر نور ویرلدیکه تا حضرت آدمدن کندی یه کلنجه اجداد وابا وامهاتنه انتقال ایدرك کلدی وهر عصرده برقوم مشاهده قیلمقدن خالی اولمدی . ابونعیم رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدر بر قرانلوق ویغمورلو کیجه ده قتادة بن نعمان ایله یتسو نمازینی قیلدی دخی النه برخرما صاپی ویردی وار ایمدی یولکه کیت بوسکا اون آدم ایلرودن واون آدم کریدن ضیا ویره کرکدر واوه واروب ایچری کیردیکك زمانده بر قاره نسنه کورسك کرکدر بونکله ضرب ایله چیقسون کتسون اول شیطاندر دیو بیوردی اولدخی آلوب یولنه روان اولدی واول خرما صاپی اکا ضیا ویردی واوینه دخول ایتدیکی زمانده برقرالتو کوردی انی خرما صاپی ایله دوکه رك طشره چیقاردی . وانس بن مالك رضی الله عنهدن مرویدرکه عباد بن بشر واسید بن حضیر رضی الله عنهما بر مصلحت ایچون بر کیجه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننده قالمشلر ایدی قرانلو کیجه ایدی وبرمقداری کچمش ایدی یوله چیقدیلر الارنده برر عصالری وار ایدی هر برینك عصاسی هم کندی یه هم یولداشنه ضیا ویرر ایدی یول آیرلدیغی زمانده هر بری کندی عصاسنك ضیاسیله یولنه کیدوب سرمنزلنه یتدی بوقصه یی امام بیهقی اخراج ایدوب حاکم تصحیح ایتمشدر رحمهما الله تعالی وحمزة اسلمی رضی الله عنهدن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایله برسفرده ایدك برقرانلو کیجه ده اصحاب بری بریمزدن آیرلدق هر بریمز بریکا کتدی آخر حق تعالی حضرتلرینك فضلیله بنم پارمقلرمدن نور وضیا پیدا اولوب اطرافی روشن قیلدی آنك شعله سنه هرکشی طوارینی بولوب جمع ایتدی هیچ نسنه ضایع اولمدی بنم پارمقلرم دخی نور ویرر ایدی دیو بیورمشدر بوخصوصی امام بخاری تاریخنده وبیهقی وابونعیم روایت ایتمشلردر. ودخی حضرت موسی علیه السلامه بحر نیلی شق ایتمك واقع اولدی ایسه محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کوکده قمری شق ایتمك میسر اولدی موسی علیه السلام روی ارضده تصرف بیوردی خواجهٔ عالم افندیمز حضرتلری عالم سماده تصرف ایلدی . وبعض علما رحمهم الله تعالی تعالی بیورمشلردرکه مابین السماء والارض بر بحر عظیم واردر آدی مکفوفدر فخر عالم افندیمز حضرتلری لیلهٔ معراجده اول بحری شق ایدوب کچمشدر بریوزنده اولان دریالرك اکا نسبتی برقطره نك بحرمحیطه نسبتی کبیدر دیمشلردر

علیك القرآن لتشقی الا تذکرة لمن یخشی) دیو اوقودقده نظم شریفك فصاحت وبلاغتندن عجبه قالوب کچنکم ﴿انی انا الله لااله الا انا فاعبدنی واقم الصلاة لذکری﴾ آیت کریمه سنه کلنجه نور قرآن قلبنه اینت ویروب ظلمتی دور اولمغه باشلدی پس دیدیکه بنی محمده اولاشدیرن اولدم خباب پرده دن چیقوب دیدیکه یاعمر مشتولق اولسونکه رسول اکرم حضرتلری سنك حقنده ایتدیکی دعالری مستجاب اولدی پس رسول اکرم حضرتلری اولدیغی اوه کلوب اصحاب کوردکده فخر کائناته خبر ایدیجك قویك کلسون اکر باشنده دولت وارسه اعانه کله والاقتلی سزك ایچون حلالدر دیدی چون عمر حضور شریفه کلدی رسول اکرم خصرتلری بیوردیلرکه یاعمر دخی شقادن فراغت یوقمی کچن حضرتك مبارك جمالنی کوردی وکلام شریفنی استماع ایتدی همان قراری قالمیوب یارسول الله بلدمکه حق نبی سین بکا اسلام عرض ایله دیوب

وحضرت موسی علیه‌السلامه اجابت دعا اعطا او لندی ایسه حضرت رسالتپناه صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بوعطا لایعد ولایحصی ویرلمشدر. واکا طاشدن صو آقتمق میسر اولدی ایسه بونلره مبارك پارمقلرندن چشمه‌لر روان اولمق ارزانی بیورلدی بو معجزه اندن ابلغدر زیرا طاش جنس ارضدندر غرابت پارمقلرندن اقدەدرکه مخالف عقل وعادتدر . ودخی موسی علیه‌السلام حق سبحانه و تعالی حضرتلریله کلام ایتدی ایسه فخر انبیا صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری لیلهٔ اسراده رب عزت ایله کلام ایدوب زیادهٔ قرب دخی حاصل ایتدی بونلرك مناجاتی سدرةالمنتهی وسبع السموات العلادن اعلی مقامده میسر اولدی حضرت موسانك مناجاتی طورسینااوزرنده واقع اولدی. وحضرت هرون علیه‌السلامه فصاحت لسان و یرلدی ایسه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه برفصاحت و یرلمشدرکه تقریر و بیاندن مستغنیدر وهرونك فصاحتی لسان‌عبرانیده‌ایدی خواجهٔ کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك فصاحتی و بلاغتی لسان عربیده ایدی عربی عبرانیدن افصح ایدیکی ظاهردر. و حضرت هرون علیه‌السلامه فصاحتی معجزه‌می ایدی دکلمی ایدی دیو علما کلام ایتمشلردر . ابن‌المنیر رحمةالله علیه ظاهر بودرکه معجزه دکل ایدی ولکن فضیلت ایدی بزم پیغمبریمز محمد مصطفی صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن غیری انبیا علیهم‌السلامدن کیمسه فصاحتله تحدی ایلمدی زیرا بوخصوصیت کتاب‌اللهدن غیریده اولماز دیمشدر . روایت اولنورکه بعض اصحاب فخر عالم حضرتلرینه یارسول‌الله هیچ سندن افصح کیمسه کورمدك دیدیلر ایتدی ندن افصح اولیامکه قرآن عظیم بنم لسانم « لسان عربی مبین » ایله نازل اولمشدر دیو بیوردی. وشول‌جوامع‌الکلمدن اولان حدیث شریفلر ایله تحدی‌اولنورمی اولنمزمی دیو خاطره کلور ایسه اشارت بیورلمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك (اوتیت جوامع‌الکلم) دیو بیوردیغی حق تعالی حضرتلرینك کندی‌یه اعطا ایتدیکی نعم وخصایصی اظهار وشکر بابندندر وشکر یوقدرکه انلر دخی اخبار مغیباتی وامثالنی مشتمل اولدقلری حیثیتله معجزاتندر دیدیلر . وحضرت یوسف علیه‌السلامه حسندن برحصه ویرلدی ایسه فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه و یریلن حسن‌وملاحت ان شاء‌الله تعالی مقصد اسراده بیان‌اولنسه کرکدر. وحضرت یوسفه تعبیر رؤیا و یرلمش ایدی دیدکلری بودرکه اندن نقل اولنان اوچ واقعه خصوصیدر بریسی کندی واقعه‌سیدرکه اون‌بر ییلدز وکنش‌وآی کندی‌یه سجده‌ایتدکلریدر. ایکنجیسی صاحبی‌السجن واقعه‌لریدر ایکیسی بر محلده و بر زمانده کوریلوب تعبیر اولندقلری ایچون برخصوص اعتبار اولنمشدر . اوچنجیسی اول واقعه‌درکه پادشاه مصر کورمش ایدی اما رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه

مبارك ایاغنه یوزسوردکدنصکره « اشهدان لااله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله » دیوب شجرهٔ ایمانی قلبنده دیکدی وجمله اصحاب تکبیرایدوب حضرت عمر ایاغه طوردی یا رسول‌الله بیورك شمدنکرو صلاة حرم شریفده ادا اولنسون وجان وباشم یولکه فدااولسون دیوب اندنصکره صلاة حرمده آشکاره قلنوب اصحاب کزین حلقه حلقه‌اوطورمغه باشلدیلر ومشرکون بوحالی کوروب غم وغصه‌یه دوشدیلر خذلهم الله تعالی مرویدرکه بر کون رسول اکرم حضرتلری اصحابه سؤال ایتدیلرکه بوکون سزدن قنغی‌کز صائمدر حضرت عمر دیدیکه انا یارسول‌الله تکرار بیوردیلرکه بوکون سزدن قنغکز صدقه ویردی بنه حضرت عمر انا یارسول الله بنه بیوردیلرکه بوکون قنغیکز خسته خاطری صوردی بنه دیدیکه انا رسول‌الله بنه بیوردیلرکه بوکون کیم جنازه نمازی قیلدی بنه دیدیکه انا رسول الله پس رسول اکرم حضرتلری بیوردیلرکه

بو بابده اولقدر عجایب کرامات اعطا اولنمشدرکه حد و پایانی یوقدر کتب آثار واخبار تتبع وتفحص ایدنلر نیجه امورعجیبه وغریبه‌یه مطلع اولمشلردر انشاءالله تعالی بر مقداری ذکر اولنسه کرکدر. وبالجمله‌هرنبی‌یه که برمعجزهٔ مخصوصه ویرلمش ایدی حبیب اکرم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دخی انك مقوله‌سندن برمعجزهٔ باهره اعطا بیورلمشدر. حضرت داود علیه‌السلامه تلیین حدید ویرلمش ایدی مبارك الن برتیموره سورسه موم کبی نرم اولور ایدی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دخی بوویرادیکه مبارك النده قوری اغاج پاره‌سی تازه‌لنوب یپراق ویردی. وام معبد دیدکلری خاتونك برسوریدن قالمش خسته واویوز قیونی مبارك الیله مسح ایتدیکی کبی سودی‌کلدی. وحضرت سلیمان علیه‌السلامه منطق الطیر تعلیم اولنوب جن وشیاطین وریح مسخر قلنمش ایدی وبرسلطنت ویرلمش ایدیکه کندیدنصکره کیمسه‌یه ویرلمدی سیدکائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اندن زیاده‌لر ارزانی بیورلدی بیورلدی اکا طاش تکلم ایدوب سلام ویردی ومبارك النده حصی تسبیح ایتدی واول زهر آلودقیونك ذراعی تکلم ایلدی نتکیم تفصیلی غزوهٔ خیبرده مرور ایتمشدر وآهو ودوه دخی تکلم ایتدکلری سبقت ایلمشدر. امام رازی رحمةالله علیه ذکر ایتدیکی اوزره روایت اولنمشدرکه برکره برقوشك یواسندن یاوریسن آلمشلر ایدی کلوب برنده بوله‌میجق رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم‌حضرتلرینه واردی مبارك باشنك اوستنده پرواز اوروب طولاشوب طوردی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه معلوم اولوب بونك یاوریسن‌کیم آلدی‌دیدی برکیمسه بن آلدم یارسول‌الله دیدی اندن رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری وار یرینه قو دیو امر ایتدی بوقصه‌یی ابو داود دخی لفظ آخر ایله روایت ایلمشدر. وکلام ذئب یعنی قورد تکلم ایتدیکی خود مشهوردر ذکری دخی سبقت ایتمشدر. وحضرت سلیمانه ریح مسخر اولوب تختن قنده دیلرسه صباح برآیلق واخشام برآیلق یول سیر ایتدیرردیکه آنك مقابله‌سنده فخرکائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه براق ویرلدیکه حرکتده ریحدن دکل برق خاطفدن اسرع ایدی طرفةالعین ایچنده فرشدن عرشه یتشدیردی اقل مرتبه یدی بیك ییلاق یولدر دیدیلر اندن یوقاری مقام مناجاته وارنجه نقدر منزل ایدیکن الله ذوالجلال بیلور وریح حضرت سلیمانی کزدیروب اطراف ونواحی ارضی کوسترمش ایدی امارسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بساط ارض بریره جمع اولنوب مشارق‌ومغاربی تماشا ایتدیرلمشدر وسیر وتماشایی‌کوشه کوشه کزن ایله ایاغنه کتوریلوب تماشا ایتدیریلن مابیننده عظیم فرق‌واردر. وحضرت سلیمان علیه‌السلامه تسخیر شیاطین اعطا اولندی ایسه خواجهٔ عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری دخی برکون نمازده ایکن ابلیس قارشوسنه

وجبت لك یاعمر) یعنی جنت سکاواجب اولدی یاعمر وقیل ان‌الله فرض علیکم حب ابی‌بکر وعمر وعثمان وعلی کما فرض علیکم الصلاة والصیام والحج والزکاة فمن‌ابغض واحدا منهم فلاصلاةله ولاصیام‌له ولاحج‌له ولا زکاةله ویحشر من قبره یوم‌القیامة فی‌النار) یعنی سنزك اوزریکزه تحقیقا الله‌تعالی ابوبکرایله عمری وعثمان وعلی حضراتنی رضی‌الله‌تعالی‌عنهم‌اجمعین سومکی فرض ایلدی نتکم صوم وصلاتی وحج وزکاتی فرض‌ایلدی بر کمسه‌بودرتدن هرقنغیسنه بغض ایدرسه‌آنك‌صلاتی یوقدر صومی‌یوقدر حجی یوقدر زکاتی‌یوقدر یعنی بوجمله اول‌کمسه‌دن قبول دکلدر العیاذ باالله تعالی رسول اکرم‌حضرتلری بیورمشلردرکه (لولم ابعث‌فیکم لبعث فیکم‌عمر) وفی‌روایة (لوکان بعدی نبی لکان عمربن‌الخطاب) یعنی اکربن کوندرلمسم عمر کوندرلیدی وبرروا یتده‌اکر بن خاتم الانبیا اولمیوب‌بندنصکره‌پیغمبر کلمك جائزاولسه اول‌عمر

كلدی حق جل وعلی حضرتلری فخر عالم حضرتلرینه قدرت ویردی ابلیس
لعینی طوتوب مسجد دیرکلرینك برینه باغلیو قودی وطائفهٔ جنی حضرت سلیمان
استخدام ایتدی ایسه حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اسلامه
کتوردی مسلمان اولوب دینه کیردیلر وجن طائفه‌سی ﴿ وحشر لسلیمان جنوده
من الجن ﴾ حکمنجه حضرت سلیمانك عسکرندن معدود اولدیلر ایسه سید عالم
حضرتلرینك غزالرنده عسکر ملائکه حاضر اولوب سید کائنات حضرتلرینك
جنودندن اولمشدر شك یوقدرکه ملك جندن افضلدر وطیور سلیمانك لشکرندن
عد اولندی ایسه آندن بواعجبدرکه حبیب اکرم حضرتلری مغاره‌ده ایکن
بر کوکرجین کلدی برساعت ایچنده یووه یاپدی آسان طریقله رسول الله حضرتلرینی
شر اعدادن حمایه ایلدی ظاهر بودرکه چوق لشکردن دخی مراد دفع شر اعدادر
وحضرت سلیمان علیه السلامه ملك وسلطنت اعطا اولندی ایسه سید رسالتپناه
حضرتلری نبی ملك اولمغله نبی عبد اولمق مابیننده مخیر قیلندی کندیسی نبی
عبد اولمغی اختیار ایتدی اکر دیلسه ملك وسلطنت دخی ویریلور ایدی
وسلیماندنصکره اکرچه اکامانند پادشاه کلمدی ولکن نیجه کیمسه‌لره دخی ملك
وسلطنت دخی ویریلدی اما فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه خاتم النبیین
منصبی ارزانی بیوریلوب کندیدنصکره نه مانند ونه غیر مانند اصلا پیغمبر کلمدی
ختم خزائن رسالت کندویه مسلم قیلندی . وحضرت عیسی صلوات الله علیه
وسلامه تأیید الهی برله ابرآء اکمه وابرص واحیاء موتی قیلار ایدی کوزسوزلری
کوزلو ایلر ایدی وبرص مرضنه مبتلا اولنلری خلاص ایدر ایدی ومیتلره
حیات ویرر ایدی وسید عالم حضرتلرینه دخی بونك امثالی معجزات میسر اولمش
ایدی ابو قتاده‌نك غزوهٔ احدده کوزی چیقوب یناغنك اوستنه دوشمش ایکن
یرینه وضع ایدوب اولکی حالندن دخی حسن ولطافت اوزره صحت بولدیغی
ذکر اولنمشدر. وبرص خصوصنده امام رازی رحمة الله علیه ذکر ایتدیکی اوزره
روایت اولنورکه معاذ بن عفرانك خاتونی اول مرضه مبتلا اولمشیدی رسول الله
حضرتلرینه حالندن شکایت ایلدی خواجهٔ کائنات حضرتلری برعصا ایله اوزرین
مسح ایتدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری صحت وعافیت میسر ایلدی واحیا
خصوصنده امام بیهقیدن نقل اولنمشیدیکه برکیمسه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام
حضرتلرینه تا بنم قزیمی احیا ایتماینجه بن سکا ایمان کتورمزم دیدکده رسول الثقلین
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول قزك مزارینه واروب آدیله ندا ایتدیکی
کبی « لبیك وسعدیك یارسول الله » دیدی وتسبیح حصی وتسلیم حجر وحنین جذع
خصوصلری خود تکلیم موتادن ابلغدر زیرا بونلر تکلم ایدر قسمندن دکللردر
وحضرت عیسایه بودخی ویرلمشیدیکه خلق اولرنده نه صاقلر ایسه کندی‌یه
معلوم اولور ایدی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه برنوع معجزه

اولیدی لکن بن خاتم الانبیایم بندنصکره پیغمبر کلمز بنه رسول اکرم حضرتلری بیورمشلردر که «ما فی السماء ملك الا هو یوقر من عمر ولا فی الارض شیطان الا هو یفرق من عمر» یعنی کوکلرده هیچ برملك یوقدرکه الا عمری تعظیم ایتدی ویرلرده هیچ برشیطان یوقدرکه الا جله‌سی عمردن قورقر وسوحن پس روافض خذلهم الله تعالی انیس شیطان اولدی مرویدر که حضرت عمر ایمانه کلدکده رسول اکرم حضرتلری مبارك الین عمرك مبارك صدرنه اوروب «اللهم اخرج ما فی صدره من غل وداء وابدل ایمانا وحکما» دیو اوچ کره بیوردیلر یعنی یارب صدرنده اولان کرکز صفالری کیدروب انك بدلی ایمان وحکمت ویر عبدالرحماندن مرویدرکه حضرت ابوبکر دنیادن قاچدی ودنیا اندن قاچدی اما عمر کلوب دنیا چکننه بنوب دنیادن قاچدی حضرت عمردنصکره کلنلرك بعضیسی ترك ایدوب وبعضیسی آلسه کرکدر ابو وقاصدن مرویدرکه

چوق واقع اولمشدر ان شاءالله تعالی مستوفی ذکر اولنسه گرکدر وانلره سمواته رفع اولنمق اعطا اولندی ایسه خواجۀ کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه لیلۀ معراجده نیجه مرتبه زیاده‌لر ایله اوج علیه ترقی میسر اولوب مقام مناجات ومرتبۀ مشاهده‌یه وصول ارزانی بیورلدی . والحاصل حق سبحانه وتعالی حضرتلری بزم پیغمبریمز محمد مصطفی علیه من الصلوات اصفاها حضرتلرینی انبیا علیهم السلامدن برینه میسر اولمیان خصایص آیات وکرامات ایله اعزاز واکرام ایتمشدر . امام بخاری رحمة الله علیه نقلنده جابر رضی الله عنه روایت ایلمشدرکه سید عالم علیه الصلاة والسلام حضرتلری بیورمشدر (اعطیت خمسا لم یعطهن احد قبلی کان کل نبی یبعث الی قومه خاصة وبعثت الی کل احمر واسود واحلت لی الغنایم ولم تحل لاحد قبلی وجعلت لی الارض مسجدا وطهورا فایما رجل من امتی ادرکته الصلاة فلیصل حیث کان ونصرت بالرعب مسیرة شهر واعطیت الشفاعة) یعنی بکا بش خصلت ویرلدیکه بندن اول کلنلردن برکیمسه‌یه ویرلمامشیدی هر پیغمبر خاصة کندی قومنه مبعوث اولمش ایدی بن هر احمر واسوده مبعوث اولدم اسوددن مراد عربدر واحمردن مراد عربك ماعداسیدر یعنی جمیع آدم اوغلانلرینه پیغمبر گوندرلدم وغنیمتلر بکا حلال قیلندی بندن اول برکیمسه‌یه حلال قلنمامش ایدی وارض بکا مسجد قیلندی آندن تیمم ایدن پاك اولوراعدی بنم امتمدن هرکیمسه‌یه‌که نماز وقتی یتشه قنده اولورسه نمازین قیلسون ودخی بن بونکله منصور اولدمکه بر آیلق یردن اعدانك قلوبنه بندن قورقو دوشر وقیامت گوننده شفاعت ایلمك بکا ویرلدی دیمکدر وکندویه مخصوص اولان احوال بو بش خصاله منحصر دکلدر خصایص محمدیه چوقدر نهایت مناسبت مقامه گوره گاه بشی ذکر اولنمشدر گاه دخی زیاده‌سی گاه دخی اکسوکی . امام احمد رحمة الله علیه روایتنده حدیث شریفك اولی بو عباره ایله وارد اولمشدر (اعطیت خمسا لم یعطهن نبی قبلی ولا اقوله فخرا) یعنی بکا بش خصلت ویرلدیکه انلر بندن اول گلان پیغمبرلردن برینه ویرلمامشدر وبن بو سوزی فخر ایدینوب سویلزم واقع حالی بیان ایدرم دیمك اولور . وامام احمد حدیثنده بودخی واردرکه (واعطیت الشفاعة فاختبأتها لامتی فهی لمن لایشرك بالله شیئا) یعنی بکا شفاعت اعطا اولندی بندخی انی امتم ایچون اختیار ایتدم ایمدی شفاعتم شول کیمسه‌یه مخصوصدرکه الله تعالی حضرتلرینه اصلا برنسنه‌یی شریك قیلمیه دیمکدر وحدیث بخاریده بش خصلت ذکر اولنمقدن مراد حصر دکلدیکه بوندن دخی معلومدر . امام مسلم نقلنده ابی هریره‌دن مرویدرکه (فضلت علی الانبیاء بست اعطیت جوامع الکلم ونصرت بالرعب وجعلت لی الارض مسجدا وطهورا وارسلت الی الخلق کافة وختم بی النبیون) یعنی بن جمیع انبیا اوزرینه التی خصلت ایله مفضل قیلندم بکا جوامع الکلم ویرلدی ورعبله نصرت اولندم

رسول اکرم حضرتلری بیوردیلرکه یعنی محصل معنی یا عمر شول الله حقی ایچونکه بنم روحم انك قبضۀ قدرتنده در اکر شیطان سنی بر یوله کیدرکن کورسه البته بولك صاپروب غیری یوله سالك اولسه کرك سکا ملاقاتدن خوفندن ابن عمردن مرویدرکه بر کون حضرت عمر رسول اکرمدن حج وعمره ایتمکه استیذان ایتدیلر حضرت رسول اکرم بیوردیلر یعنی اجازت ویردکدنصکره یاقرنداشم عمر خیر دعاکده بزیده اورتاق ایت واوتمه دیدیلر ابن عمردن مرویدر که برکون رسول اکرم حضرتلری بیوردیلر «عمر ابن الخطاب سراج اهل الجنة» یعنی عمر اهل جنتك چرا غیدر عائشه انادن مرویدر که رسول اکرم حضرتلری بیورمشلردرکه کچن امتلر ایچنده محدثلر وارایدی یعنی جناب حقدن قلبنه بالذات یا بالواسطه سوز سویلنور کسنه‌لر وارایدیکه تلقاء نفسندن سویلمزلردی بلکه الهامله سویلرلردی اکر بنم امتمده اولیه کسنه بیلور وارسه اول عمردر

يعنی دشمن قلبنه مهابتم دوشمكله منصور اولدم وارض بكا مسجد قيلندی وطهور قيلندی وجميع خلقه پيغمبر كوندرلدم وپيغمبرلر عليهم السلام بنمله ختم اولنديلر ديمكدر پس بوحديث شريفده شفاعت يرينه ايكی خصلت ذكر اولنمشدر . بری جوامع الكلم ويرلمك . بری ختم نبوت جابر حديثيله بوحديثك مجموعندن يدی خصلت حاصل اولور . وينه امام مسلمدن برروايتده دخی حذيفه رضی الله عنهدن مروی اولان حديثده اوچ خصلت ذكر اولنمشدر . بريسی نمازده صفلرمز ملائكه صفلری كبی اولمق . ايكيسی دخی سابق حديثلرده مذكور اولان ارض مسجد قلنمق وطهور قلنمقدر وبرخصلت دخی ذكر ايتدی ديوب مبهم قومشدر اما ابن حزيمه ونسائی رحمهما الله تعالی اول خصلتی دخی تعيين ايدوب سورة البقره آخرنده اولان آيتلردر ديديلر فخر كائنات صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری (اعطيت هذه الايات من آخر سورة البقرة من كنز تحت العرش) ديو بيورمشلر يعنی عرش التنده اولان كنجدن بكا سورة البقره آخرنده اولان شو آيتلر اعطا اولندی ديمكدر مراد امتم بو آيتلرده ذكر اولنان تكاليف شاقه وبلا وعقوبتلر تحميل اولنمدن ونسيان وخطا ايله مؤاخذه اولنمدن معفو اولديلر ديمكه اشارتدر ديو بيورمشلردر بوتقديرجه خصلت طقوز اولور . وامام احمد رحمة الله عليه نقلنده حضرت علی كرم الله وجهه روايت ايلمشدر كه (اعطيت اربعا لم يعطهن احد من انبياء الله تعالی اعطيت مفاتيح الارض وسميت احمد وجعلت امتی خير الامم) ديو بيوردی وتراب خصلتی ذكر ايتدی ديمشدر يعنی بكا درت خصلت اعطا اولنديكه حق تعالی حضرتلرينك انبياسندن بر پيغمبره ويرلمدی بكا ارضك مفتاحلری ويرلدی واحمد اسميله تسميه اولندم وامتم خير الامم قلندی ديدكدنصكره ارض بكا مسجد وطهور قلندی ديو بيورمشلر تراب خصلتی ديديكی بودر . بزار رحمة الله عليه نقلنده ابی هريره دن برآخر وجهله روايت اولنوب بن جميع انبيا عليهم السلام اوزره مفضل قلندم بنم كناهلرمدن ماتقدم وما تأخر مغفرت اولندی وامتم خير الامم قلندی وبكا كوثر اعطا اولندی وتحقيقا سزك صاحبكز يعنی پيغمبريكز قيامت كوننده لواء الحمد صاحبيدر اول لوانك تحتنده آدم پيغمبر اندن دخی اشاغيلرده حشر اولنورلر ديدی وسابقا ذكر اولنان خصالدن ايكی خصلت دخی ذكر ايتدی دينلمشدر وينه بزار روايتنده . ابن عباس رضی الله عنهمادن مرفوعا روايت اولنمشدر رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری بن جميع انبيا اوزره ايكی خصلتله مفضل قلندم بنم شيطانم كافر ايدی بكا ربم اعانت ايلدی شيطانم اسلامه كلدی ديدی وابن عباس رضی الله عنهما اول برخصلت خاطرمدن كتدی اونوتدم ديو بيورمشلر والحاصل بونكله اون يدی خصلت اولور ديديلر. ابوسعيد نيسابوری رحمة الله عليه شرف المصطفی آدلو كتابنده خصايص محمديه صلی الله تعالی عليه وسلم التمشدر ديو ذكر ايتمشدر بعض علما دخی معجزات وخصايصدن فخر كائنات عليه

زيرا حق عمرك قلبی ودلی اوستنده در قلبی ودلی حقدن خطا ايتمز ابن عمردن مرويدر كه بركون حضرت عمر مدينهٔ منوره ده منبر شريف اوزره خطابت ايدركن مناسبتسز «ياسارية الجبل من استرعی الذئب فقد ظلم» ديو بيورديلر معناسی ديمكدر كه ياساريه طاغدن غافل اولمه كه عدو شبخون ايتمك قصدنده در مكركه حضرت عمر صحابه دن ساريه يی باش ديكوب عراق جانبنه غزايه كوندرمشلردی انلرده واروب نهاوند طاغنك دبنده ايكن قونمشلردی اما بوطرفده كافرلشكری شبخون ايتمك قصدينه فرصت كوزه درلردی ناكاه حضرت عمر منبر اوزره خطابت ايدركن حضرت حق جل شانه بواحوالی اكا كشف ايدوب اختيارسز ياسارية الجبل ديدی صحابه دن بعضيسی امام علی يه ديديلر كه ياعلی حضرت عمر خطبه اراسنده مناسبتسز ياسارية الجبل ديديكی نه ايدی جواب بيورديلر كه صنماك قرنداشم عمر هرنه ايش

افضل التحيات حضرتلرينه اوچ بيك عدد ويرلمشدر ديوذكر ايتدى. وبعض علما رحمهم الله بونك عددنده بحثدن منع ايتمشلردر وبحث واختلاف شول يرده جاريدركه البتده انده برحكم اثباتى واجب اوله ديمشلردر بعضيلر دخى تجويز ايدوب منفعتدن خالى دكلدر ديمشلردر اكا بناء مؤلف رحمة الله عليه كتب معتبره ده ظفر بولدقلرندن برمقدارينى جمع ايلمشدر ايمدى معلوم اوله كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك خصايصين ائمهٔ اربعه دن هربرى درت قسمه منقسم ايتمشلردر قسم اول پيغمبر عز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينه مختص اولان واجبلردر وبوندن حكمت زيادهٔ قرب ورفع درجاتدر زيرا مقربان حضرت الحق اداء فرائض مثليله زيادهٔ تقرب حاصل ايتمزلر بلكه آنلردن غيرى دخى چوق طاعت وعبادت ايتمك لازمدر علما رحمهم الله رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه حق تبارك وتعالى حضرتلرى بعض واجباتى مخصوص ايتديكنك وجهنده بيورديلركه غيريلردن آنك قواى زياده ايديكى حق تعالى حضرتلرينه معلوم ايدى آنكيچون امتنه واجب اولميان طاعتلردن بعضى اكا واجب اولدى ديديلر بعضيلر دخى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه اجر عظيم ويرلمك ايچون اويله اولدى ديديلر پس اول واجبات مخصوصه نك هربرين ائمهٔ دين رحمهم الله كندى مذهبلرينه كوره بيان بيورمشلردر جمله دن برى صلاة ضحادركه امام شافعى مذهبى اوزره فخر عالم حضرتلرينه واجب ايدى ولكن صحيحده حضرت عايشه رضى الله عنهانك (ما رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلم يسبح سبحة الضحى) ديو بيورديغى واجب ايديكنك ضعفنه دلالت ايلر ابن حجر رحمة الله عليه خبر صحيحده بو ثابت اولمدى ديمشدر دخى زياده تفصيل مقصد عباداتده كلسه كركدر ان شاء الله تعالى اما واجب اولديغى تقدير اوزره نه مقدار قيلمق واجب ايدى دينلور ايسه . امام احمد كتاب مسندنده ذكر ايتديكى اوزره (امرت بركعتى الضحى ولم تؤمروا بهما) بيورلمشدر. يعنى بن ايكى ركعت ضحى نمازيله مأمور اولدم غيريلر مأمور اولمدى ديمكدر . برى دخى صلاة وتردر. وبرى دخى صلاة صبحك سنتيدر نتكيم حاكم مستدركنده وغيريلر كتابلرنده ذكر ايتمشلردر امام احمد وطبرانى روايتلرينك لفظى بودر (ثلاث على فريضة وهن لكم تطوع الوتر وركعتا الفجر وركعتا الضحى) يعنى اوچ نماز بنم اوزريمه فرضدر وسزه تطوعدر برى وتر وبرى صباح نمازينك ايكى ركعتى يعنى مقدم قلنان سنت برى دخى ضحى وقتنك ايكى ركعتى ديمكدر . شويله معلوم اوله كه صلاة وتر امام اعظم ابى حنيفه رحمة الله عليه قتنده واجبدر وامام شافعى قتنده امته سنتدر امام ابى يوسف وامام محمد قتلرنده دخى سنتدر رحمهم الله تعالى تفصيلى كتب فروعده مسطوردر . برى دخى كيجه نمازيدركه وجوبنك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه اختصاصى (ومن الليل فتهجد به نافلة لك) آيت كريمه سيله ثابتدر و«نافلة لك» لفظ شريفى « فريضة زائدة لك على الصلاة المفروضة » ديمكله

ايسه البته اكا جوابى واردر نهايت تاريخ قويكز كورهلم نه ظهور ايده پس تاريخ قورلر برآيدن صكره ساريه كلوب احوالى صورديلر ديديكه خيلى غزا ايدوب برطاغ ديبنه غنيمت مالى برله غافل قونوب اوتورمشدق ناكاه حضرت عمرك فلان كونده اويله نمازنده ياساريه الجبل ديو اوچ كره قولاغمه صداى شريفلرى طوقندى پس متنبه اولوب طاغدن تجسس اولنوب اعدايى دفع ايدوب بحمد الله خلاص اولدق وبو خبره تاريخ تطبيق اولنوب عينيله اول زمانه موافق كلدى پس حضرت عمرك ولايت وكراماتلرى ظاهر اولديكه بو احوالى برآيلق يولدن كشف ايدوب چاغردى وحضرت ساريه نكده ولايتى ظاهر اولديكه برآيلق يولدن اشتدى رضى الله عنهما مرويدركه مدينهٔ منوره ده حضرت عمر خلافتنده عظيم زلزله واقع اولدى حضرت عمر مبارك درهسين يره چالوب «اسكنى ياارض باذن الله» ديدى همان ير ساكن اولدى واول

تفسیر ایتمشلردر حاصلی نافله‌نك معنای اصطلاحیسی مراد دكلدر لغویسی مراد در فرض اولان نمازلردن زائد سكا واجب اولان كیجه نمازنی قیل دیمك اولور یاخود « فضیلة لك لاختصاص وجوبه بك » دیمكدر دیدیلر بوتقدیرجه نافله‌یه فضیلت معناسن ویردیلر اماینه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه واجب‌ایدیكی مقرردر . بری دخی سواكدر یعنی فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوص اولان واجبلرك بری دخی مسواك استعمالیدر ابوداود نقلنده عبدالله بن حنظله‌دن مروی اولان حدیثله استدلال اولنمشدر فخر كائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری كرك آبدست ایله بولنسون كرك بولنمسون هر نماز ایچون بر آبدست آلمق ایله مأمور اولمش ایدی وقتاكیم بو حال كندی‌یه مشقت اولوب هر نماز ایچون مسواك استعمالیله مأمور اولدی دیو روایت ایتمشلر ولكن بو خبرك صحتنده شبهه واردر زیرا محمد بن اسحق اسنادنده داخلدر واول اهل تلبیسدر دیدیلر واجب دكلدر دیانلرك حجتی سنن ابن ماجه‌ده وارد اولان ابی امامه حدیثیدركه فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (ماجاءنی جبریل الا اوصانی بالسواك حتی خشیت ان یفرض علی و علی امتی) بیوردی دیو روایت ایتمشدر بونك دخی اسنادی ضعیفدر اما امام احمد رحمة‌الله علیه مسندنده واثلة بن الاسقع رضی‌الله عنهدن روایت ایلركه رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم (امرت بالسواك حتی خشیت ان یكتب علی) دیو بیورمشلر بونك اسنادی حسندر خصایص ثابت اولمز الا دلیل صحیح ایله ثابت اولور دیمشلردر . و حدیث شریفك معناسی بن مسواك استعمالیله مأمور اولدم حتی قورقدمكه اوزریمه یازیله یعنی واجب قیلنه دیمكدر وقورقدم بیوردیغی بودركه جائزكه امتمه دخی واجب اوله و تكالیف زیاده اولمغله عهده‌سندن كله‌میوب تركیله معاقب اوله‌لر دیو قورقدم دیمكدر . بری دخی مشورتدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿وشاورهم فی الامر﴾ دیو بیورمشدر امر وجوب ایچوندر دیدیلر و بعضیلر استمالت قلوب ایچون مستحبدر دیدیلر . امام بیهقی رحمة‌الله علیه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوزرینه مشورت واجب دكل ایدی دیو نقل ایتمشدر نتكیم بونك اوزرینه جازی وغیریلر تنبیه ایتمشلردر . و علما رحمهم‌الله فخر عالم حضرتلرینه مشورت بیورلدیغنك وجهنده اختلاف ایدوب ایتدیلر عقلی كالده ورأیی متانت واستحكامده ایكن ومتعاقبة وحی كلمك اوزره ایكن واكا اطاعت ایتمك امتنه واجب ایكن ینه اصحابیله مشورت بیورلدیغنك برحكمتی واردر دیدیلر هربری بروجه بیوردی . بعضی ایتدی اكرچه بو امر لفظده عامدر اما معناده خاصدر دیدی یعنی شول خصوصده مشورت ایله كه الله تعالی حضرتلری جانبندن سنك اكا بردلیلك اولمیه دیمكدر جائزدركه برمهم واقع اوله وآنك حقنده هنوز وحی نازل اولمامش اوله اول اصل یرلرده

زماندنبرو مدینهٔ منوره‌ده زلزله واقع اولمدی باذن الله تعالی مرویدركه اسلامدن اول مصر ولایتنده ییلده بركره نیل ایرماغی آقمزدی و بر حسنی چاریه طونادوب آكا براغورلردی آندن اقردی اسلام زمانی كلوب عمرو بن العاص آنده خلیفه ایدی بو قصه‌یی حضرت عمره عرض ایلدیلر انلرده بركاغده « ایها النیل ان كنت تجری بامر الله فاجر وان كنت تجری بامرك فلاحاجة بنا الیك » دیو یازوب بو كاغدی نیل طوردیغی وقت اول جاریه‌یی براقدقلری یره براقك دیو بیوردیلر وقتاكه اول زمان كلدی كاغدی اول محلدن طرح ایتدیلر همان باذن الله جاری اولدی اولزماندنبرو منقطع اولمیوب آقمقده‌در حضرت عمرك ولایتیله مرویدركه بركون مدینهٔ منوره‌نك كنارینه برقافله قونمشدی حضرت امیر المؤمنین رضی الله عنه عبدالرحمن بن عوفه دیدیكه كل بو كیجه اشبو قافله‌یی بكلیه‌لم تاكه سارق ضرر ایركورمسون و كندیلر

اصحابكك رأيلرى ندر كور آنلر ايله مشورت ايله ديمك اولور ومراد بو اولمغه ابن عباس حضرتلرينك قراءتى دلالت ايلر زيرا اول « وشاورهم فى بعض الامر » قراءت ايتمشدر . بعضيلر دخى مراد غزاده دشمنه بولشمق خصوصنده ومكائد حربده يعنى جنكده آل ايتمك خصوصنده اصحابكله طانشق ايله ديمكدر ديديلر . قتاده ومقاتل رحمةالله عليهما ايتديلر اكابر عربك عادتلرى بوايديكه برخصوصده كنديلر ايله مشورت اولنمسه كوج كلوردى اضطراب چكرلر ايدى حق جل وعلا حضرتلرى آنلرى خوش خاطر ايتمك ايچون رسولنه مشورت بيوردى ديديلر وحسن بصرى رحمةالله عليه ايتدى حق سبحانه وتعالى حضرتلرينه معلوم ايديكه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك اصلا اصحابنه احتياجى يوق ايدى ولكن كنديدنصكره امتنه سنت اولمغيچون بيورمشيدى ديدى . قاضى ابويعلى رحمةالله عليه مشورت نقوله نسنه ده بيورلديغنده ايكى قول حكايه ايتمشدر برى بودركه خاصة دنيا مصلحتنده ايدى ديمشلر برى دخى بودركه هم دنيا وهم دين مصلحتلرنده ايدى ديمشلر بعض مفسرين بوقول اصحدر ديو بيورديلر ودين خصوصنده مشاورهنك حكمتى علل احكام وطريق اجتهاده تنبيهدر يعنى مشورت صورتنده نيجه احكام شرعيهنك سر وحكمتى اصحابنه بيان اولنمقدر ديديلر . ابن عدى وبيهقى رحمهم الله تعالى ابن عباس رضى الله عنهمادن روايت ايتمشلردركه « وشاورهم فى الامر » نازل اولديغى زمانده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى ايتدى آكاه اولوك كه حق تعالى حضرتلرى ورسولى مشورتدن غنيلردر ولكن مشورتى امتمه رحمت قيلمشدر بوندن معلوم اولديكه فخر كائنات حضرتلرينه مشورت بيورلديغى امتنه سنت اولوب اكا اقتدا ايتسونلر ديمك ايمش كشى نه قدر عاقل ودانا اولسه ينه دوستلريله مشورت نفعدن خالى دكلدر زيرا انسان غفلتدن خالى اولمز زمان اولوركه بر خصوص بركشى يه مخفى ومستور اولور وبركشى يه ظاهر ومكشوف اولور اما مشورت امين ومعتمد وخيرخواه كيمسهلر ايله كركدركه نافع اوله . ودخى مدارات ناس ايله مأمور اولمشدر . امام ترمذى قتنده حضرت عايشهدن مرفوعا روايت اولنمشدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (ان الله امرنى بمدارات الناس كما امرنى باقامة الفرائض) ديو بيورمشلردر . يعنى تحقيقا الله تعالى حضرتلرى بكا خلق ايله مدارا ايتمك امر ايلدى اقامت فرائضى امر ايتديكى كبى ديمكدر بودخى امته ارشاددر مدارا خصال حميدهنك كزيدهلرندندر بونكله نيجه منفعت جلب اولنوب نيجه مضرت مندفع اولور . دخى مصابرهٔ عدودر اكرچه كيم چوقده اولور ايسه يعنى اول حضرته مخصوص اولان واجباتك برى دخى بودركه دشمندن يوز چويرميه چوق اولورلر ايسه دخى طيانوب طوره بودخى رؤساى امتى ارشاددر سردار اولان كيمسه صابر وثابت قدم اولمق كركدر . برى دخى كورديكى زمانده

(فعل)

راحت اولسونكد ايام خلافتمزده اكر بونلره برضرر اوله قيامت كونى بزدن صوررلر پس اول كيجه قافلهيى بكلركن بر اوغلنجق محله كنارنده متصل براوده اغلردى حضرت عمر واروب اناسنه ندا ايدوب شول اوغلانجغى اغلتمه ديو تنبيه ايدوب ينه كلدى وعبادته مشغول اولدى اوغلان ديكميوب نيجه دفعه واروب كلدى آخر سحرده واروب اناسنه غلظت ايدوب نه يرامز اناسنكه بوكيجه بوطفل راحت ايتمدى ديدكده اول خاتون جواب ويروب ياعبدالله نيجه بركلوب شويلرسين وبنم حالمدن خبر بيلمزسنكه بوطفلى يكى سوددن كسدم يديرهجك بوقدركه انكله آوودم راحت اوله ديدى عمر رضى الله عنه ديديكه بو طفلك قاچ ياشندهدر خا تون ديكه هنوز ياشنه ايرممشدر عمر ديكه يانه ايچون محلى كلمدن سوددن كشمشسن خاتون جواب ويرديكه خليفهٔ رسول حضرت عمره الله انصاف ويرسونكه اوغلان سوددن

فعل منكرى تغييردر يعنى رسول الله حضرتلرينه نهى منكر ايتمك واجب ايدى اندن خوف ايله ساقط اولماز ايدى البته ايتمك كرك ايدى . برى دخى بر فقير مسلم مديون وفات ايلسه انك دينن قضا ايتمك ايدى . امام مسلم رحمة الله عليه روايتنده وارد اولمشدركه (انا اولى بالمؤمنين من انفسهم فمن توفى وعليه دين فعلى قضاؤه ومن ترك مالا فلورثته) بيورلمشدر. يعنى بن مؤمنلره كندى نفسلرندن اولى وانفعم پس بركيمسه اوزرنده بورج وار ايكن وفات ايليه اول بورجك قضاسى بنم اوزريمه در و بركيمسه كه مال قيوب كيده اول مال وارثلرينكدر ديمك اولور . امام نووى رحمة الله عليه بوقضا رسول الله حضرتلرينك اوزرينه واجب ايدى. ديمشدر وغيريلر تبرع ايدى واجب دكل ايدى ديديلر . برى دخى تخيير نساء ايدى. وتخيير نه معنايه ايديكنده ايكى قول اوزره اختلاف ايتمشلردر. برى بودركه رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى كندى خاتونلرينى مخيرات ايليه شومعنايه كه يا دنيا اختيار ايده لر فخر كائنات حضرتلرى انلردن مفارقت ايليه يا آخرت استيه لر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى انلرى طوته بوقول اوزره امهات مؤمنينك اختيارلرى دنيا وآخرت استمكه كوره اولور ومفارقت فخر عالم حضرتلرينه مفوض اولور بوقول حسن بصرينك وقتاده نكدر رحمة الله عليهما. برقول دخى بودركه اختيارلرى طلاق خصوصنده اوله استرلر ايسه اول حضرتدن مفارقت ايده لر استرلر ايسه خدمت شريفنده طوره لر بوتقديرجه تخيير ايتديكى كبى مفارقت انلرك كندى اللرنده اولور وبوقول حضرت عايشه نك ومجاهدك وشعبينك ومقاتل رضوان الله عليهم اجمعين حضرتلرينكدر وسبب تخيير نه ايديكنده برقاچ قول اوزره اختلاف اولنمشدر برى بودركه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى ملك وسلطنت دنيا ايله نعيم آخرت بيننده مخير قيلمش ايدى اولدخى آخرتى اختيار ايدوب (اللهم احينى مسكينا وامتنى مسكينا واحشرنى فى زمرة المساكين) ديو دعا ايتدى حياتنده ومماتنده مسكنت استدى وروز قيامتده مساكين ايله حشر اولنمق ديلدى چونكه فخر عالم حضرتلرى بونى اختيار ايتدى خاتونلرى دخى كندى طريقه سى اوزره اولمغيچون تخيير بيورلدى ديديلر. برى دخى بودركه فخر عالم حضرتلرينى برى برندن قسقانوب ارالرينه مخالفت دوشدى انكيچون تخيير اولنديلر دينلدى برقول دخى بودركه امهات مؤمنين رضى الله عنهن رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرندن بعض اثواب استديلر پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى اليويرمكه قادر اولمه مدى انكيچون تخيير اولنديلر دينلدى اول تكليف ايدن ام سلمه رضى الله عنها ايدى برسترمعلم استمش ايدى وميمونه رضى الله عنها برحلۀ يمانيه استمش ايدى وزينب رضى الله عنها برثوب مخطط يعنى يول يول نقشلو بريمن يردسن استمش ايدى وام حبيبه رضى الله عنها برثوب سحولى يعنى ديار يمندن كلور برجنس آق چوق بزى اولور انى استمش ايدى وهربرى برنسنه

كسلمه يجه نفقه تقدير ايتمز اكا بناء ايودم ديجك حضرت عمر رضى الله عنه اغليه رق دونوب مسجده كلدى صباح نمازين قيلمقده كوجله قياوب سلام ويردكده « ويل لعمر كم ويل لعمر كم» ديدى پس همان منادى كوندروب برمسلمانك اوغلى يا قزى طوغسه بيت المالدن اكا نفقه تقدير اولنسون شمدنكرو كمسنه نفقه طمعنه دوشوب اوشاغين وقتنده اول سوددن كسمسون ديو ندا ايتديردى وهم اطراف عالمده جمله اطفال مسلمينه نفقه تقدير ايتدى مرويدر كه برقحط زماننده بردوه بوغزليوب مدينه فقراسنه اولشدردى مكر خادم اول دونك چرب يرلرندن آلوب خليفه ايچون برحوش پشورمشدى افطار زماننده حضورينه كتوردكده بوقندندر ديو سؤال ايتدى خادم يا امير المؤمنين دونكى بوغزلنان دوه نك اتندندر ديجك متغير اولوب اغليه رق ديديكه واى بنم كبى والى يه كه فقرايه اتك كمكن اولش ديروب كندو سيچون

مراد ایدنمشلر ایدی حضرت عایشه رضی‌الله عنها فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه هیچ نسنه تکلیف اتمامش ایدی تخییر بوندن ناشی اولدی دیدیلر. برقول دخی بودرکه برکون امهات مؤمنین بریره کلوب سائر خاتونلر استدکلری اثواب زینتدن بزده استرز دیدیلر اندن حق سبحانه وتعالی حضرتلری آیت تخییری انزال ایتدی دینلدی وبویله دیدکلرینك اصلی بوایدیکه وقتاکه حق تعالی حضرتلری رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه عون وعنایت ارزانی بیوروب طائفهٔ یهوددن بنی قریظه وبنی‌النضر قبیله‌لرینی فتح میسر ایلدی امهات مؤمنین بویله صاندیلرکه انلرك نفائس اثوابندن نیجه نسنه فخرکائنات حضرتلرینه مخصوص اولمش اوله بواعتقاد ایله کلدیلر دخی رسول کبریا صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اطرافنی الوب اوتوردیلر یارسول‌الله کسری وقیصر قزلری آلتون وانجو طاقنورلر ونازك لباسلر کیرلر بز بوحال اوزره‌که کوررسك فقر ومضایقه چکرز دیدیلر حاصلی مطالبه وابرام ایله قلب شریفنه الم واضطراب ویردیلر اندن حق جل وعلا حضرتلری آیت انزال ایدوب انلری تخییر ایتمك بیوردی تاکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوزرنده منتلری اولمیه استیان طوره استمیان مفارقت ایلیه وقتاکه مفارقته رضا ویرمیوب فقر وفاقه‌یه صبر ایله فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتن اختیار ایتدیلر حق سبحانه وتعالی حضرتلری دخی انلری ایکی نسنه ایله تشریف ایتدی بری بودرکه انلرك تفصیلی بابنده آیت کریمه کوندروب ﴿ یانساءالنبی لستن کاحد من النساء ﴾ دیو بیوردی. یعنی ای رسول‌الله خاتونلری سز فضیلتده نسا جاعتلرندن برجاعت کبی دکلسکز دیمکدر حاصلی جمیع خواتین طوائفندن تفضیل ایلیوب امهات مؤمنین قیلدی بری دخی بودرکه انلره طلاق ویروب یرلرینه غیری خاتونلر آلمنی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بوآیت ایله حرام قیلدی ﴿ لایحل لك النساء من بعد ولا ان تبدل بهن من ازواج ﴾ دیو بیوردی فخرکائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خاتونلرینه طلاق ویرمك حرام اولدیغی مقرر اولوب قالدی. اما دخی غیری خاتون المق بعض قول اوزره صکره‌دن ینه حلال قیلندی زیرا حضرت عایشه‌دن مرویدرکه (مامات رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حتی احل له النساء) بیورمشدر یعنی خواجهٔ عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم وفات ایتمدی تانسا کندویه حلال اولمینجه دیمکدر یعنی غیری خاتون آلمق حرام اولمش ایکن صکره‌دن ینه حلال قیلندی دیمك اولور بعضیلر قولنده صکره‌دن ینه حلال قلنمق ﴿ اناا حللنالك ازواجك ﴾ آیت کریمه‌سی ایله واقع اولمشدر . امام نووی رحمةالله علیه روضه‌سنده بیورمشدر وقتاکه رسول‌الله حضرتلری ازواج طاهراتنی تخییر ایدوب انلر دخی فخر عالم حضرتلرینی اختیار ایتدیلر حق سبحانه وتعالی حضرتلری دخی حسن عملری مقابله‌سنده جنت ویروب

ایوسن الیقورلر ایدی یاخادم بردخی بویله ایتمه قالدر بوطعامی فقرادن براهل وعیالی اولان‌کمسنه نك اوینه ایلت یسونلر وبکا ینه اولکی کبی طعام کتورك خلیفه‌یه آیده برکره ات یمك کفایت ایدرپس خادم قصعه‌سیله اتی براهل بیته اولاشدیر دی خادم عادت اوزره قوریجه اتمك ایله برمقدار زیت یاغی کتوروب امیر المؤمنین اول یاغی اتمکنه ادام ایدوب حمد ایلدی مرویدرکه برکون خلافتی ایامنده منبرده خطابت ایدرکن صایدق مبارك جبه سنك اوستنده اون ایکی رقعه یعنی یاماسی وار ایدی مرویدرکه حضرت عمر مدینهٔ منوره‌دن حج ایتدی حساب ایتد یلرواروب کلنجه سکسان درهم خرج اولنمش مبارك الین بربرینه اوروب وای عمره کیم بیت‌المال مسلی میندن سکسان درهم اسراف ایلمش دیو تأسف ایلدی مرویدوکه یولده خیمه قورمیوب بریره کولکه‌لك ایدینوب واروب کلنجه انك التنده اولدی مرویدرکه قچن خلقی

﴿ فان الله اعد للمحسنات منكن اجرا عظيما ﴾ ديو بيوردى يعنى تحقيقا تكرى
تعالى حضرتلرى سزدن محسناته براجرعظيم حاضرلاديكه انك قتنده دنيا وزينت
دنيا حقير عد اولنور ديمكدر . وبيورمشلردركه ازواج طاهراته طلاق ويرمكله طوتمق
بيننده تخيير رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه واجب قيلندى بويله
بيورلمديكه بعضيلرينه طلاق ويره زيرا بوتقديرجه انلرك سينه لرينى آتش غيرت
ايله زياده ياقمق لازم كلوردى واحتمال ايديكه قلبلرينه نفرت كلوب اعتقادلرينه ضعف
حاصل اولايدى وبويله ده بيورلمديكه البته فقروفاقه يه صبر ايدوب طوره لر زيرا بودخى
انلره اذا اولور ايدى . بومحذورلر لازم كلمسون ديو حق جل وعلا حضرتلرى
آيت تخييرى انزال ايدوب ﴿ ياايها النبى قل لازواجك ﴾ ديو بيوردى تاكه فخر عالم
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك منصب نبوتى لايق اولميان نسنه لر نسبتندن
مصون ومحفوظ اوله . وخصايص واجباتدن برى دخى بوايديكه برتطوع نسنه يه
شروع ايلسه آنى اتمام ايلمك كندويه واجب ايدى مثلا تطوعا جهاد ايچون جبه
كيمش اولسه تادشمنه واروب جنك ايتمينجه آنى چيقارمق كندويه حرام قلنمش ايدى
ديديلر . اما امام نوى رحمة الله عليه بوقول ضعيفدر ديمشدر . برى دخى بودركه
فرض صلاتى خللسز ادا اتمك اكا لازم ايدى . ماوردى بويله ديمشدر وعراقى
رحمة الله عليه شرح مهذبده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى نقص
فرضدن معصوم ايدى ديمشدر مراد شول خللدركه صلاتى ابطال اتميه حاصلى
بعض نسنه لر واردركه نماز ايچنده بزدن صادر اولسه مكروه اولور اما نمازيمز باطل
اولمز مثلا بيانه باقمق وبارمق چاتلتمق واسنه مك كبى بونلرك امثالى بزدن صادر
اولسه نمازيمز خللدن خالى اولمز اماباطل دخى اولمز كفايت ايلر ولكن رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك نمازنده بواصلار اولميوب البته على وجه الكمال
ادا اولنمق كرك ايدى حق جل وعلا حضرتلرى بومقوله خطا وخللدن آنى
معصوم قيلمش ايدى . وبعض علما بيورديلركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرينه بودخى واجب ايديكه برتعجب ايده جك نسنه كورسه (ان العيش
عيش الاخرة) ديه يعنى تحقيقا عيش آخرت عيشيدر ديمكدر وعيشك معناسى
حياتدر بوقول صاحبى بيورمشدركه بوكلام فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرندن انعم حالنده صادر اولدى يعنى تمام صفاى خاطر اوزره ايكن بيوردى
حج ايتديكى زمانده عرفه كونى سويلدى . بردخى اشد حالنده صادر اولدى يعنى
خندق غزاسنده اضطراب زماننده بيوردى حاصلى غايت اضطرابده وكمال صفا
وسرورده بوكلامى بيورر ايدى برحاله مختص دكل ايدى ديمكدر . برى دخى بو
ايديكه وحى كلديكى حالنده كنديسى بودنيادن اخذ ايدى يعنى بو جهاندن
خبرى اولماز ايدى مع هذا ينه صوم وصلاة وسائر احكام كنديدن ساقط
اولماز ايدى نتكيم زوائد روضه ده ابن القاص وقفالدن نقل اولنمشدر وابن

برنسنه دن منع ايتسه
اهل بيتن توابعن جمع
ايدوب ديرلرديكه آكاه
اولك الله تعالى بيورديغى
اوزره خلقى فلان نسنه دن
منع ايتدم ايمدى اول شيئى
ترك اتمكده غيريلردن
سزك اهتمامكز ارتوق
كرك اكرشويله كه سزدن
بريكز اول شيده اهتمام
ايتميه غيريلره اولان عقو
بتك ضعفن سزه ايدرم
ديرلردى آكابناء توابعى
غيريلردن ارتوق قورقوب
پرهيزايدرلردى مرويدر
كه بركون جمعه لباسنى
كيوب جمعه يه كيدركن
اتفاق حضرت عباس
رضى الله عنهك يول اوزر
براولوغى وارايدى اول
محله كلدكده مكر كوكر
چين ياوريسى بوغازليوب
خادم يويوب قانلى صويى
ميزابه دوكمشدى ناكاه
حضرت امير المؤمنينك
اول صواوزرينه دوكيلوب
بومسلمانلره ضرر در ديو
بوميزابى قوپارديلرايدى
وغيرى لباس كيوب جمعه
نمازينى قيلدقدنصكره
حضرت عباس كلوب
بوخصوصده حيا اظهار
ايدوب عذر ايتكدنصكره
لكن ياخليفة رسول الله

السبع دخی بویله ذکر ایتمشدر . بری دخی بودرکه قلب شریفنه برحالت مستولی اولور ایدی اندن تمش کره استغفار ایلردی. امام مسلم رحمة الله علیه روایتنده (انه لیغان علی قلبی وانی لاستغفرالله فی الیوم مائة مرة) دیو بیوردیغی بومعنادر ابو داود روایتنده دخی (فی کل یوم) دخی واقع اولمشدر یغان علی قلبی دیمك قلبم پرده‌لنور دیمکدر . ابو عبیده‌دن مرویدرکه اصل غین بومقامده قلبی بوریبوب اورتن نسنه‌در وانك دخی اصلی غین سمادندرکه کوکیوزینی بلوط قبلامقدردیدی. وبعض علما ایتدی بوراده غین برنسنه‌درکه قلبه پرده اوله لکن‌قتی اورتمیه شول یوفقه بلوط کبی که هواده طوره اماکشینك ضیاسنی منع ایتمیه . قاضی عیاض رحمة الله علیه بومذکوری حکایت ایتدکدنصکره ایتدی بوغین ایله مرادحق جل وعلا حضرتلرینك مداومت ذکرندن ومشاهدهٔ حقدن قلبنك سهو وغفلت وفتورینه اشارتدر شول سببله که کندوبی مقاسات بشره وسیاست امته ویرمش ایدی یعنی خلقك درد وبلاسین چکر ایدی وامتنك محافظهٔ احوالنه مشغول‌ایدی ودوست ودشمن خصوصلرینی‌وکندی نفسی وعیالی مصلحتنی‌تدارکله مقید ایدی وکندینه‌حمل‌امانت‌واداء‌رسالت‌خدمتلری‌تکلیف اولنمش ایدی‌اکرچه‌بوذ کواولنان امورك جمله‌سنده‌عبادت رب‌وطاعت‌خالقده ایدی‌ولکن کندیسی‌فی‌الحقیقه حق‌تعالی حضرتلری قتنده‌قدرومنزلت جهتندن خلقك اعلی‌وارفعی ومعرفة‌الله جهتندن اتم وافضلی ایدی‌واشغال‌ماسوادن خالی‌اولوب صفای‌خاطرله بالکلیه‌جناب‌عزته متوجه اولدیغی‌حالی‌اول‌برحالندن‌اعز‌واکرم‌ایدی‌اشتغال‌ماسواحالنده کندینی‌مقام‌اعلاسندن تنزلده‌کوروب‌اندن‌استغفارایتمکه‌باشلرایدی‌دیمشدر وحدیث‌شریفك‌معناسنده‌مذکور اولان وجوهك اولی واشهری بودر دیو بیورمشدر امابعضیلر ایتدیلر قاضینك بوکلامی طرق بلاغدن غیرده رسول‌الله صلی‌الله تعالی وسلم حضرتلرندن سهو وغفلت وفترت جائز اولمغه مبنی اولیجق اعتراض‌اولندیکه فخرکائنات علیه افضل الصلوات حضرتلرینی بومعنایه نسبت جائزدکلدر زیرا ملائکه‌تسبیح‌ومشاهده‌دن عدم فترتله تفضیل اولنمق لازم کلور دخی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حدیث شریفنه اولمخالفورکه (لست انسی ولکن انسی لاسن) بیورمشدر. حاصلی بن اونتمازم ولکن بکا اونتدیریلور تاکه بن امتمه بر نسنه سنت قیلم دیمکدر فخر عالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلرندن نسیان واقع اولسه جانب حقدن برحکم شرعی بیان اولنمق ایچون واقع اولور ایدی لحکمة اولان نسنه فتور دکلدر دیدیلر حاصلی قاضینك مرادینی اکلیوب خلاف مقصوده حمل ایتدیلر ونامحصل کلام ایله اصلاح مقامه سعی‌ایتدیلر اهل ادراکه مخفی دکلدرکه حضور قلب وصفای خاطر ایله کنج عبادتده اولان توجه واقبال انواع آلام وشدائد ایله مشوب اولان توجه کبی دکلدر اشتغال ماسوی حضور قلبه مانع اولدیغنده شبهه یوقدر اکرچه کیم خواجهٔ عالم صلی‌الله تعالی علیه‌وسلم

اول میزابی موضعه رسول اکرم حضرتلری کندی مبارك الیله وضع ایتمشدر دیدکده حضرت عمرك وجهنه تغیرکلوب دیدیکه ایمدی یاعم رسول الله عمره نذر اولسونکه سن بنم چکنمه باصوب میزابی کیرو یرینه قویه‌سن وهم اویله ایتدیلر مرویدرکه برکون مدینهٔ منوره اطرا فنده بردوه‌یالاتی جکننه آلوب اسی کونده‌درلیوب کیدردی اتفاقا امام علی ملاقی اولوب سؤال ایتد یکه یا امیر المؤمنین بونه حالدرجواب ویردیلرکه یاعلی بیت المالدن بردوه یالانی دشورب قاچش انی بولوب بنه ارقه‌سنه اورمق استرم تاکه بیت المالہ خسارت‌ایتمش‌اولمیم امام علی دیدیکه یاخلیفه قانی عرض خلافت بر آخر کمسه کوندرسن اولمزمیدی جواب ویر دیکه یاابن‌عم رسول الله بوایش‌بنم‌عهدمه لازمدر قیامت کونی بوایشك قصورینی بندن صوررلر صواب بودرکه آنی بن کوزم تاآنده خجالت چکمیم امام علی‌بوسوزی اشیدوب اغلدی‌وایتدی

حضرتلری هر حالده طاعت حق اوزره ایدی ولکن مزاحمهٔ اغیاردن خالی اولوب فراغ خاطر ایله ایتدیکی توجه استغراق محض ایدی ظاهر بودرکه بو حالك اول بر حال ایله مناسبتی یوقدر پس هر بارکه اشرف احوالندن تنزل ایتسه کیرو اول مقامه عروج ایتمك ایچون استغفاره مشغول اولور ایدی وآنك استغفاری بومعنایه دکل ایدیکه اهمال وتکاسل طریقی ایله تقصیر واقع اوله دخی طلب عفو ومغفرت ایلیه حاشا بویله دکلدر انبیا بومقوله اموردن معصوملردر خصوصا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك ذنبندن ماتقدم وما تأخر مغفرت اولندیغی نص شریف ایله ثابتدر بومعنایه استغفاره نه امکان قالور ایمدی انلرك استغفاری محض سبب ترقی و تزاید ورفع درجات و علو مراتب ومقامات ایچون ایدی اشرف مقاصده وصول ایچون استغفار ایدرلر ایدی. قاضی عیاض رحمة الله علیه بومعنایی مراد ایدنمشدر نتکیم سیاق کلامندن و اضحدر والله اعلم. بعضیلر دخی غین حدیث نفسدن قلبه دوشن نسنه‌در دیدیلر یعنی آدم اوغلانك کوکلنه کلان درلو درلو خاطره‌لردرکه کشی کندی عالمنده اکا مشغول اولور . ابن حجر ایدر امام رافعی امالیسنده بوکا اشارت ایدوب کندی والدی مقرر ایتدیکی معنا بو ایدیکن تصریح ایتمشدر. بعضیلر دخی غین بر حالت ایدیکه آنده احوال امتنه مطلع اولور ایدی دخی انلر ایچون استغفار ایدر ایدی دیدیلر. شیخ ولی الدین بن عراقی ایتدی ظاهر بودرکه جملهٔ ثانیه (وانی لاستغفر الله) جمله‌سی جملهٔ اولی‌یی ترتیب ایلر وغین سبب استغفار اولور و بویله اولمغه دلالت ایلرکه امام نسائی عمل الیوم واللیلة آدلو رساله‌سنده (انه لیغان علی قلبی حتی استغفر الله کل یوم مائة مرة) لفظی ایله روایت ایتمشدر.و بر روایتنده (فاستغفر الله)واقع اولمشدر حدیث الفاظ مختلفه ایله روایت اولنسه بعضی بعضنی تفسیر ایلر دیو بیوردی.و ینه بیورمشدرکه ایکی جمله‌نك بری برینه تعلق تقدیری اوزره جملهٔ ثانیه اولی‌دن مسببه واقع اولور پس احتمالدرکه بوغین قلبك بر پرده‌سی اوله‌که امور دنیا ایله قلب اورته‌سنده حجاب واقع اوله اندن قلب بریشانلقدن خلاص اولوب جناب حضرته متمحض اوله بو حاله شکر ایچون وعبودیته ملازمت ایچون استغفاره مشغول اوله دیمشدر. وقاضی عیاضك شفاده « وقد یحتمل ان تکون هذه الاغانة حالة خشیة و اعظام تغشی قلبه فیستغفر حینئذ شکرالله وملازمة للعبودیة » دیدیکندن مرادینی بومعنایه حمل ایتمشدر و بوکلام بنم یانمده غایت کوزل کلامدر دیمشدر وجملهٔ ثانیه اولی‌دن مسببه اولمق بومعنایه دکلدرکه استغفار ایله ازالهٔ غینه سعی ایده بلکه غین برممدوح اصلدر استغفاراندن مسبب اولوب اکا مرتب اولدی دیمشدر و بوقول احسن اقوالدر مناقشه واشکالدن سالمدر دینلدی اما خلاف ظاهر معنادر قاضی عیاضك دخی وقد یحتمل تفسیری ایله کتوردیکی مرجوحیتنه اشارتدر اما ابن عراقی یاننده

یاعمر سندن صکره کلنلره راحت قومدك دیدی مرویدرکه برکون حضرت عمر برجمیتده آغلدی سبب بکادن سؤال اولندقده نیجه اغلامیم که اکر فرات کنارنده براوغلق ضایع اولسه قورقولورکه اول عمردن صوریلور مرویدرکه برکون النده صمان چوپی آلوب دیردیکه نولیدم بوصمان چوپی اولیدم نولیدی مخلوق اولمیدم نولیدی آنام بنی طوغورمیدی نولیدی شیٔ مذکور اولمیوب نسیامنسیا اولیدم مرویدرکه حضرت عمرك ایکی مبارك کوزلری التندن اشاغه ایکی سیاه خطوار ایدی دائما اغلادیغندن کوزیاشی اثر ایتمشدی مرویدرکه برمنافقك برکسنه ایله خصومتی اولوب رسول اکرمه قضایه طوروب حضرت رسول اکرم منافقك خصمنه حکم ایتمشدی زیرا حق انك ایدی منافق اول حکمه راضی اولمیوب حضرت ابوبکره واردی واحوالی عرض ایلدی بیوردیلرکه الله ورسولنه وارمدکمی دیدیکه واردم لکن مرادم

خیلی مقبول واقع اولمشدر . وشیخ تاج الدین بن عطاءالله لطائف المنن آدلو کتابنده ابوالحسن شاذلی قدس سره حضرتلرندن نقل ایدرکه فخر کائنات علیه اکمل التحیات حضرتلرینی واقعه‌ده کوردم «انه لیغان» حدیث شریفندن سؤال ایتدم (یامبارك ذلك غین الانوار لاغین الاغیار) دیو بیوردی دیمشلر یعنی اول بنم دیدیکم پرده انوار پرده‌سیدر اغیار پرده‌سی دکلدر دیمك اولور والله اعلم بحقیقة الحال

قسم ثانی

رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوص حرام قلنان نسنه‌لرك بیاننده‌در جمله‌دن بری زکات مالن آلمق یعنی کندی نفسنه وآلنه خرج ایچون آلمق وقول صحیح ومشهور ومنصوص اوزره صدقه آلمق دخی حرام ایدی . امام مسلم روایتنده (انا لا نأکل الصدقة) دیو بیورمشدر تحقیقا بز صدقه یمز دیمکدر اما صدقه مباح ایدی دیبانلر یمکدن قاچنغله حرام اولمق لازم کلمز جائزدرکه صدقه کندیلره مباح اوله اما تنزها اکلنی ترك ایتمش اوله دیدیلر لکن بو سوز خلاف ظاهر حدیثدر . شیخ الاسلام ابن عراقی ایدر علی کل حال اکل صدقه‌دن امتناع بیوردیغی ثابتدر یا وجوبا اوله یا تنزها اوله وبونك حکمتی منصب شریفی اموال ناسك اوساخندن صیانت ایتمك ایدی . بری دخی بودرکه آلنه زکاة حرام ایدی وقول صحیح اوزره عامل زکاة اولمق دخی حرام ایدی . بری دخی رایحهٔ کریهه‌سی اولان نسنه‌لری اکلدر مثلا صوغان وصرمسق کبی نسنه‌لر یمك کندویه حرام ایدی زیرا هر ساعت وحی کلمك وملائکه کلمك احتمالی وار ایدی . بری دخی کتابت وشعر سویلمك کندویه حرام ایدی یعنی بونلره توصل ومباشرت حرام ایدی دیمکدر دیدیلر بعضیلر قولنجه شعر دیمك مطلقا پیغمبرلره حرام ایدی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوص دکل ایدی تاکه وحی الهی شعره نسبتدن سالم اوله . بری دخی ﴿ولاتمنن تستکثر﴾ حکمنجه استکثار ایچون اعطا ایتمك کندویه حرام ایدی یعنی چوق نسنه المق ایچون کیمسه‌یه نسنه ویرمه ویرر ایسك الله ایچون ویر دیمکدر حق جل وعلا حضرتلرندن اشرف آدابی تعلیمدر اکثر مفسرین بویله بیورمشلردر . ضحاك ومجاهد بوحرمت فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوصدر امتنه دکلدر دیدیلر قتاده رحمة الله علیه علیه مجازاة دنیا ایچون نسنه ویرمه یعنی الله ایچون ویر دیمکدر قتاده قولی اوزره اکر آز اکر چوق عوض دنیا ایچون نسنه ویرمه خالصا ومخلصا لوجه الله ویر دیمکدر . حسن بصری رحمة الله علیه ایتدی عملك ایله الله تعالی حضرتلرینه منت ایدوب آنی کثیر عد ایله دیمکدر دیدی . بعضیلر دخی نبوت ایله خلقه منت ایدوب انلك اوزرینه اجر وعوض دنیوی ایله دیمکدر دیدیلر . بری دخی ﴿ولاتمدن عینك الی مامتعنا به ازواجا منهم﴾ حکمنجه اصناف کفره‌یه وبریلان اسباب دنیویه جانبنه چشم طمع طوتمه یعنی بونك امثالی اموال بکاده وبرلسه

لکن مرادیجه حکم ایتمدی پس حضرت صدیق قاقیوب یوری عبث سویله حکم اللهك ورسول الله‌کدر راضی اول دیدی منافق راضی اولمیوب حضرت عمره کلدی وقضیه‌یی عرض ایلدکده رسول اکرمه وادمدکی دیدی منافق ینه حضرت ابو بکره ویردیکی جوابی ویردی پس عمر غضبه کلوب دیدیکه صبر ایله تا ایچرو کیروب کلم ومرادیجه حکم ایلیم همان ایچرو کیروب ویر بچاغی اتکی التنه کیزلیوب سرعتله کلوب الله رسولندن بیعت ایتدکمی دیدی نعم دیدکده رسول اکرمك مبارك النه قنغی الکله یاپشدك دیدی منافق صاغ الینی اوزاتوب اشبو المله یاپشدم دیدکده همان الینه محکم یاپشوب منافقك اول الی کسوب فخر عالمك مبارك یاپشوب بیعت ایتدکدن صکره ینه حکمنه راضی اولمیانك جزاسی بودر دیدی پس منافق کسیلن الی آلوب باغیره‌رق فخر کائناته واروب عمر بنم الیمی بغیر جرم کسدی دیو شکایت ایتدکده

دیو آرزو ایتمه زیرا متاع دنیوی سکا و یریلان نسنه‌یه نسبت حقیر و مستحقردر دیمك اولور . روایت اولنورکه اذرعات دیدکلری موضعده فخر کائنات علیه افضل الصلوات حضرتلری اصحابی ایله یهود قافله‌لرینه راست کلدیلر انواع متاع وجواهرلری وار ایدی مسلمانلر کوردیلر دخی ایتدیلر نه اولایدی بزمده بو اصل مالاریمز اولایدی خیرات وحسناته خرج ایدوب فی سبیل الله صرف ایدیدك دیدیلر اندن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی (قد اعطیتم سبع آیات هی خیر من هذه) دیو بیوردی یعنی تحقیقا سزه یدی آیت و یرلدیکه آنلر بو اموالدن خیرلیدر دیمکدر مراد سورهٔ فاتحه‌در فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه دخی «لاتمدن عینیك» بیورلمغه سبب اول ایدی دیمشلردر . بری دخی خائنة الاعیندر یعنی بر مباح قتله یاخود ضربه اوغورلدین اشارت ایتمکدر نتکیم اهل مکه‌دن ابن ابی سرح دیدکلری شخص که زمان جاهلیتده جوق فساد ایدوب فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اذالر ایتمش ایدی مکه فتح اولندیغی زمانده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اهل مکه‌یه امان ویروب الا درت کیمسه‌نك قتلی مقرر ایتمش ایدی بریسی مذکور شخص ایدی اول کون قاچوب حضرت عثمان رضی الله عنهك اوینده صاقلنمش ایدی صکره‌دن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خلقی بیعته دعوت ایتدیکی زمانده حضرت عثمان دخی ابن ابی سرحی کتوردی یارسول الله بونکله دخی مبایعه ایله دیدی فخرکائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اوچ دفعه نظر ایدوب بیعتندن امتناع ایلدی آخر دردنجی مرتبه‌ده بیعت ایتدی اندن اصحابنه توجه ایدوب بن شونك بیعتندن امتناع ایتدیکم زمانده سزك اراکزده بر رجل رشید بولنمادیکه قالقه بوینن اوره اصحاب ایتدیلر یا رسول الله چونکه مرادیکز ایدی اشارت بیورمق کرك ایدیکز دیدیلر مفخر موجودات علیه اکمل الصلوات افندمز حضرتلری ایتدی هیچ بر پیغمبره لایق دکلدرکه انده خائنة الاعین اوله دیو بیوردی وآشکاره قتل بیورمدیغی دخی حضرت عثمانك خاطری ایچون ایدی زیرا خدمت شریفنه اول کتورمش ایدی . بری دخی برقول اوزره مهاجرت ایتمیان خاتونه نکاح ایتمکدر . بری دخی کندینی دیلیان خاتونی نکاحنده طوتمقدر بودخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوص اولان حراملردندر . بری دخی کتابیه‌یه نکاح ایتمکدر زیرا انك ازواج طاهراتی امهات مؤمنیندر وآخرتده‌دخی خاتونلری اولسه‌لر کرکدر وجنت اعلاده کندیسی ایله ساکنه اولسه‌لر کرکدر مؤمنه اولمایجه بو مرتبه‌لره وصول ممکن دکلدر بعضیلر بیورمشدرکه اکر کتابیه‌یی تحت نکاحنه کتورمش اولسه باری تعالی حضرتلری اول حضرتنه اکراما اسلامه هدایت ایدردی دیدیلر . بری دخی امهٔ مسلمه‌یه نکاح ایتمکدر یعنی آخر کیمسه‌نك آزادسز جاریه‌سنی نکاح ایتمك فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه حرام قیلنمش ایدی اکر نکاحی تقدیر

حضرت عمر احضار اولنوب ماجرایی تقریر ایدیجك حضرت رسول اکرم سعادتله «انت فاروق یاعمر» دیو بیوردیلر رضی الله عنه مرویدرکه قیصر رومدن حضرت عمره ایلچی کلوب رجوع ایتدکده خاتونلری بر دینار استقراض ایدوب انکله قوقولی نسنه‌لر صاتون آلوب وبر شیشه ایچنه قویوب قیصرك خاتوننه هدیه کوندرمشدی واصل اولدقده تمام حظ ایدوب برینه جواهر طولدیروب اولدخی ارسال ایتمشدی واصل اولیجق اولدخی شیشه‌یی برطبق ایچنه بوشالدوب سیر ایدردی ناکاه امیرالمؤمنین ایچرو کیروب احواله واقف اولیجق بوقندندر دیو سؤال ایتدیلر خاتون بر دینار استقراض ایدوب وطیب صاتون آلوب قیصرك خاتوننه ارسال ایتدیکنی وبو مقابله‌ده قیصر خاتونی جواهر کوندردیکنی جواب ویریجك حضرت عمر یاخاتون اکر خلیفه خاتونی اولماسك سکا بوجواهرك برنده کوندرمزدی پس

اولنسه اندن اولان اولاد حر اولمق لازم ایدی زیرا رق متعذر ایدی قاضی حسین بویله دیمشدر اما کندی ملك جاریه سنی تصرف ایتمك اصح بودرکه حلال ایلدی زیرا مملوکه سی اولان ریحانه یی اسلامه کلمدن تصرف ایتمشلر ایدی و بوتقدیرجه جاریه یی اسلامه کلمك ایله کندی دیننده طوروب اندن مفارقت ایتمك بیننده تخییر ایتمك فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوزرینه واجبمی ایدی دکلمی ایدی بونده اختلاف ایتمشلر بروجه بودرکه واجب ایدی زیرا دار آخرتده ازواجندن اولسه کرك ایدی بروجه دخی بودرکه واجب دکل ایدی زیرا ریحانه یه اسلام عرض ایدوب اولدخی قبول ایتمدیکی زمانده ملکندن اخراج ایتمدی ینه تصرف ایدر ایدی صکره دن اسلامه کلدی دیدیلر . بری دخی مجاهدینك تکبیرینی ایشتدیکی زمانده اغارهٔ تحریمدر یعنی دشمنی غارت ایتمدن منع دیمکدر .

قسم ثالث

فخر کائنات حضرتلرینه اولان مباحاتك بیاننده در . جمله دن بری طیانوب اویومق ایله آبدستی بوزلمازایدی . وعلماء شافعیه دن برقول اوزره نسایه دکوب طوقونمق ایله دخی بوزلماز ایدی وانلر قتنده سائر کیمسه دن واقع اولسه ناقض وضوء اولور امام نوری رحمة الله علیه ایدر مذهب جزم بودرکه فخر عالم حضرتلرینه دخی ناقض وضوء اوله دیمشدر اولکی قولی دیینلر حدیث حضرت عایشه مثل ایله استدلال ایتمشلردرکه ابوداود روایتنده وارد اولمشدرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری خاتونلرینی اوپر ایدی اندنصکره آبدست آلمدن نماز قیلار ایدی دیو بیورلمشدر نسائی دخی بویله روایت ایتمشدر وابوداود بوحدیث ابراهیم تیمینك مرسلیدر دیمشدر یعنی ابراهیم بوسوزی حضرت عایشه دن بالذات اشتمشدر دیدی . وامام نسائی مرسل ایسه دخی بوبابده بوندن احسن حدیث یوقدر دیمشدر . علماء حنفیه قتنده اوپمك ایله آبدست بوزلماز مباشرت فاحشه اولمدیجه ومباشرت فاحشه اکا دیرلرکه ار عورت ایکیسی دخی چپلاق اولوب وارك آلتی حرکته کلوب عورتك فرجنه طوقنه بو تقدیرجه ایکیسنکده آبدستی بوزیلور . بری دخی بودرکه ایکندی فرضنك قیلدقدنصکره نافله نماز قیلمق کیمسه یه جائز دکلدر اما فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه جائز ایدی برزمانده اویله سنتلرنده ایکی رکعتی فوت اولمش ایدی ایکندی نمازندنصکره ادا ایتدی اندنصکره عادت ایدینوب ایکندیدنصکره ایکی رکعت نافله قیلمغه بشلدی . حجازی وغیری بویله ذکر ایتمشلردر . بری دخی بو ایدیکه طوار اوستنده ایکن وتر نمازی قیلمق اکا جائز ایدی باوجودکه اولزمان نماز کندویه واجب ایدی دیدیلر شرح مهذبده بویله ذکر ایتمشدر وعباره سی بودر « کان من خصائصه صلی الله علیه وسلم جواز فعل هذا الواجب الخاص به علی الراحلة » بری دخی امام اعظم وامام مالك رحمة الله علیهما مذهبلرنده غائب نمازی قیلمق فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مخصوص ایدی امام شافعی رحمة الله

(علیه)

سکا کلانده وخلیفه یه کلانده بیت المال مسلمی نکدر سنك حقك انجق شول برفلوریدرکه قرض المش سن دیوب جواهری بیع ایدوب ایچندن برفلوریسن خاتونسنه ویروب باقیسن بیت المال ایچون ضبط ایتدردی رضی الله عنه واول خاتو نك دخی انقیادینه آفرین که قطعا رجوع ایتمیوب الله حکمنه رضا ویردی رضی الله عنها مرویدرکه حضرت عمر عراق ولا یتنه اصحاب رسولدن عسکر کوندرمشیدی آز زمانده بعون الله کلی ولایتلر فتح اولنوب کلیسالر جوامع وبتخانه لر معبد حق اولوب اصحاب رسول سالمین وغانمین کیرو مدینهٔ منوره یه کلدکلرنده اول خلیفهٔ رسوله بولشدیلر لکن حضرت عمر بونلره التفات ایتمدی ونه ایتدیکز دیو صورمدی پس اصحاب رسوله بوغایت جفا کلدی اوغلی عبدالله مسجدده بولوب شکایت ایتدیلر انلرده بیوردیلرکه امیر المؤمنینه بولباسلرله می بولشدیکز مکر بونلر عجم ولایتنك رقیق لبا

عليه قتنده مخصوص دكلدر غيريلر دخی قيلمق جائزدر فخر كائنـات صلی الله عليه وسلم حضرتلری نجاشينك نمازينی غائبا قيلمشدر امام اعظم ومالك حضرتلری غائب نمازی رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينه مخصوص اولوب غيره جائز دكلدر ديديلر · شافعيه ايتديلر شول نسنه‌يی كه رسول الله حضرتلری اشليه امتی دخی اشلمك جائزدر ديديلر يعنی اصل عدم خصوصيه‌در ديديلر اما بو تقـديرجه هيچ بر مباحك فخر عالم حضرتلرينه اختصاصنه قائل اولمامق كركدر باوجود كه بعض نسنه حلال اولمق اكا مخصوص ايديكنه قائللردر · كرمانی ايدر رسول الله حضرتلرندن حجاب رفع اولنمش ايدی ديدكلری ممنوعدر تسليم اولنسه دخی بيله قيلان صحابه‌دن رفع اولنمش دكل ايدی ديدی بونك دخی جوابی رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينه اقتدا حالنده جائز اولمقدن سائر احوالده جائز اولمق لازم كلمزديمكدر · بری دخی قوت شـهوت ايله صائم ايكن خاتونلرينی اوپمكدر · امام بخاری حضرت عايشه‌دن روايت ايلركه (كان رسول الله صلی الله عليه وسلم يقبل بعض ازواجه وهو صائم وكان املكم لاربه) ديو بيورمشلر · ابن حجر رحمة الله عليه ايدر حضرت عايشه رضی الله عنها بو كلام ايله اشارت ايتمشدر كه مباح اولمق نفسنه مالك اولان كيمسه‌يه‌در بوقسه نفسنه مالك اولميانه دكلدر ديمشدر · حادرحمة الله عليه روايتنده امام نسائی نقلنده وارد اولمشدر كه اسود رضی الله عنه ايتدی صائم اولان كيمسه مباشرت ايلرمی ديو عايشه‌يه سؤال ايتدم جائز دكلدر ديدی بن ايتـدم فخر عالم صلی الله تعالی عليه وسـلم حضرتلری صـائم ايكن مباشرت ايتمزمی ايدی ايتدی (انه كان املكهم لاربه) يعنی اول حضرت كندی عضونه سزدن زياده مالك اوله‌نكز ايدی ديمكدر مراد جمله‌كزدن اول نفسنه زياده مالك ايدی ديمك اولور ابن حجر ايدر بو كلامك ظاهرندن فهم اولنان بودر كه حضرت عايشـه بو حالك رسـول الله صـلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينه خصوصيتن اعتقاد ايتمش اوله امام قرطبی بويله بيورمشـدر ينه ابن حجر ايدر بو خصـوص عايشـه رضی الله عنهـادن اجتهـاددر وكلامی دلالت ايلركه صـائم اولان كيمسـه خاتونی اوپمك حرامدر ديميه ورسول الله حضرتلرينه مخصوصـدر دخی ديميه · امام مالك رحمة الله عليه موطأده روايت ايتديكی بودركه عايشه بنت طلحه بركون ام المؤمنين عايشه رضی الله عنهما حضرتلرينك يانده ايدی زوجی عبدالله بن عبـدالرحمن كلدی ومذكور عبـدالله ام المؤمنين حضرت عايشـه‌نك قرنداشی اوغليـدر اكا ايتدی نيچون خاتونك يانه كلوب انكله اوينامزسك واوپمزسك عبدالله ايتدی بن صائم ايكن آنی اوپمك جائزميدر حضرت عايشـه نعم ديو بيوردی وشـويله معلوم اوله كه ائمۀ حنفيه قتلرنده بر كيمسه كه نفسندن امن اوزره اوله يعنی اوپمك ايله انزال واقع اولمياجغن ياخود نفس تقاضيسی ايله ارتوغه طمع ايتميه‌جكن بيله اول كيمسه صائم ايكن اوپمك جائزدر نفسـندن امين اولميـان كيمسـه اوپمـك

سلرينی كيمشـلردی پس بونلر عبداللهك غمزندن رمزين فهم ايدوب وارو بينه اولكی لباسلرينی كيوب كيرو امير المؤمنين حضورينـه كلدكلرنده بونلره كلی اكرام واعزاز تام ايدوب هر برينه بشقه بشقه صوروب « مرحبا يا اصحاب رسول الله مرحبا بعمـا شر الانصار والمهاجرين » ديو فوق الحد بونلره تلطيف ايتدكده بركمسنه جرأت ايدوب سؤال ايتديكه يا امير المؤمنين حكمت نه ايديكه اول ملاقاتده اصحاب رسوله التفات ايتميوب صورت جفا اظهار اولندی وحالا انشراحله سمت وفا اشعار قلندی جواب بيورديلر قچنكم تغيير لباس ايتـدكلرينی كوردم هر بری عينمه خار بلا اولوب ديدمكه سبحان الله ايام خلافتمده اصحاب رسـول لباسلرينی تغيير ايتديلر برقاچ كونده قلبلری تغيير بولوب زخارف دنيايه ميل ايدرلر رسول اكرم حضرتلرينـه ملاقی اوليجق ياعمر سـنك خلافتكده بنم اصحابم اول لباسـلرينی تغيير ايتديلر ثانيا قلبلری

مکروهدر کراهت واقع اولور اما صومی بوزلماز مکرکه انزال یا ادخال واقع اوله. بری دخی صوم وصالدر بو دخی غیریلره حرام فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه حلالدر نتکیم تفصیلی کلسه کرکدر. امام الحرمین رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حقنده صوم وصال قربتدر دیمشدر. بری دخی بودرکه برکیمسه‌نك طعامی یا شرابی اولوب وکندی انلره محتاج اولسه فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرنده دخی احتیاج واقع اولسه اول کیمسه پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینی کندی نفسنه تقدیم ایدوب طعام وشرابی فخر انبیا صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه بذل ایتمك واجبدر زیرا حق تبارك وتعالی حضرتلری ﴿النبی اولی بالمؤمنین من انفسهم﴾ دیو بیورمشدر مفخر موجودات علیه افضل التحیات حضرتلری مؤمنلره کندی نفسلرندن اولی اولیجق مالارینی اکا بذل ایدوب جانلرینی انك جانته فدا قیلمق واجب اولور اکر بر ظالم فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه قصد ایلسه حاضر بولنان کیمسه‌یه واجبدرکه انك یولنه نفسنی بذل ایلیه نتکیم احد غزاسنده طلحه رضی الله عنه فخر عالم حضرتلرینی کندی نفسی ایله صیانت ایدوب اکا حواله قلنان سلاحلره کندینی قارشو ویرر ایدی. بری دخی بوایدیکه اجنبیه خاتونلره نظر ایتمك فخر کائنات حضرتلرینه مباح ایدی. وانلر ایله تنها اوده اولمق دخی مباح ایدی وبوکا دلالت ایلرکه ام حرام بنت ملحان رضی الله تعالی عنهانك اوینه وارر ایدی وانده یاتوب اویور ایدی وام حرام رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مبارك باشنی وصاچلرینی اصلاح ایدر ایدی مع هذا مابینلرنده زوجیت ومحرمیت یوق ایدی زیرا جناب عصمتی شوائب تهمتدن پاك ومعرا ایدی امانتدن غیری احتمال یوق ایدی. بری دخی درت خاتوندن زیاده نکاحلنمق رسول الله حضرتلرینه مباح ایدی. وسائر پیغمبرلره دخی درتدن زیاده آلمق جائز ایدی. اما فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه طقوزدن زیاده آلمق جائز ایدیکنده خلاف واردر وخاتون جانبندن هبه لفظی ایله اول حضرتنه نکاح جائز ایدی. مثلا برعورت وهبت نفسی لك دیسه ایدی نکاح اولور ایدی نتکیم حق جل وعلا حضرتلری ﴿ان وهبت نفسها للنبی﴾ بیوردیغی اول معنادر اما فخر کائنات حضرتلرینك کندی جانبندن لفظ نکاح یاخود تزویج لازم ایدی اصح بودر زیرا حق تعالی حضرتلری ﴿ان اراد النبی ان یستنکحها﴾ بیورمشدر ظاهری دلالت ایدرکه اول لفظلرك بری لازم اوله دیدیلر وان اراد النبی دلالت ایلرکه مجرد خاتون فخر عالم حضرتلرینه نفسین هبه ایتمك ایله نکاح تمام اولماز فخر کائنات حضرتلرینك ارادتی کرکدر مراد شریفی اولمق قبول مجراسنه جاریدر دیدیلر وخالصة لك بیورلدیغنده علما رحمهم الله تعالی اوچ قول ذکر ایتمشلردر. بری بودرکه خاتون نفسنی فخر عالم حضرتلرینه هبه ایلسه

متغیر اولدی. مقام خلافتده بونه خلافدر دیو خطاب وعتاب ایتملری ورطه‌سنه دوشوب التفاته مجال اولمدی فاما حالا بحمدالله ینه اولکی لباسلرینی کوروب اول وارطه‌دن خلاص اولدم رسم ملاقاتی یرینه کتوردم رضی الله عنه وعنهم اجمعین مرویدرکه اشبو قضیه‌ده غنیمت مالین عرض ایتدکلرنده اصحاب مابیننده علی السواء تقسیم ایتدکدن صکره بعضی سله‌لر ایله عجم طعاملرندن کتورمشلردی حضور شریفنه قودقلرنده مبارك پارمغیله طادوب لذتن ورایحه‌سن بکنوب بوشول طعامدرکه بوندن اوتوردی مؤمنلردن اوغل باباسین وقرنداش قرنداشین قتل ایتسه کرکدر دیوب قالدیرك بوطعامی شول غزالرده شهید اولان مؤمنلرك ایتامنه ویرك‌که افتراق آبا ایله تلخ اولمش دهنلری شیرین اوله دیو بیوردیلر مرویدرکه برکون حضرت عمر صحابه اوکندن کیچوب اردنجه نظر ایتدیلر کوررلرکه مبارك حرقه‌سنك اون

اوزرینه صدق واجب اولماز غیری مؤمنلرده بویله دکلدر دیمك اولور انس بن مالك وابن مسیب رضی الله عنهمادن بویله مرویدر. برقول دخی بودرکه بلاولی ولاشهود برخاتونی نکاحلمق خاصة سکا جائزدر دیمك اوله و بوقول قتادهدن مرویدر. برقول دخی بودرکه لفظ هبه ایله عقد نکاحه مالك اولمق سکامخصوصدر غیری مؤمنلره جائز دکلدر دیمك اوله و بوقول امام شافعی وامام احمد رحمةالله علیهمانکدر. اما امام اعظم رحمةالله علیه قتنده سائر مؤمنلره دخی هبه لفظی ایله نکاح منعقد اولور والله اعلم. بری دخی بودرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه نکاح بلا مهر ابتداءوانتهاءجائز ایدی. یعنی برخاتونی نکاحلنسه اکا صداق ویرمك لازم دکل ایدی. امام نووی رحمةالله علیه ایدر قچن برخاتون نفسنی حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینه هبه ایلسه اولدخی بلامهر تزوج ایتسه اکا حلال اولور ایدی صکرهدن دخول وغیری ایله اوزرینه مهر واجب اولماز ایدی اما غیری مؤمنلر بویله دکلدر البته غیرك نکاحی وجوب مهردن خالی دکلدر یا مهر مسمی کرکدر یا مهر مثل کرکدر. بری دخی احرام کیمش ایکن نکاح اکا جائز ایدی. نووی شرح مسلمده ایدر اصحاب شافعیدن برجماعت رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینه احرام حالنده تزوج ایتمك جائز ایدی و بویله ایتمك اکا مخصوص اولوب امتنه مخصوص دکل ایدی دیدیلر. نووی رحمةالله علیه «وهذا اصح الوجهین عندنا» دیو بیوردی. بری دخی بوایدیکه برخاتونك نکاحنه رغبت ایلسه اول خاتونه اجابت لازم اولور ایدی. اکر اری وار ایسه ارینه دخی طلاق ویرمك لازم اولور ایدی. امام غزالی ایدر طلاق ویرمك ار اوزرینه واجب اولدیغنك سرنی بن شویله ظن ایدرمکه انك ایمانی امتحان اوله زیرا خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیورمشدرکه (لایؤمن احدکم حتی اکون احب الیه من نفسه واهله وولده والناس اجمعین) یعنی سزك بریکز مؤمن اولماز تا بن اکا کندی نفسندن واهلندن وولدندن و جمیع ناسدن سوکلو اولماینجه دیمکدر حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك عمتهسی قزی اولان زینب بنت جحش رضی الله عنهانك قصهسی بوکا دلالت ایلر. وتفصیلی بودرکه زید بن حارثه رضی الله عنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك زمان نبوتندن مقدم عبد مملوکی ایدی آزاد ایدوب اوغل ایدنمش ایدی اندن ذکر اولنان زینبی زیده الیویرمك استدی زینب وقرنداشی عبدالله راضی اولمدیلر صکرهدن ﴿وماكان لمؤمن ولامؤمنة﴾ آیت کریمهسی نازل اولدیغی زمانده رضا ویردیلر وزمان جاهلیتده واوائل اسلامده عادت بوایدیکه برکیمسه براوغلانی اوغل ایدنسه خلق اکا فلان اوغلی دیو چاغررلر ایدی ومیراثن آلورلر ایدی وخاتونن آلمق حرام اولور ایدی حق جل وعلا حضرتلری ﴿ادعوهم لآباءهم﴾ قول شریفی ایله فلان اوغلی

ایکی یرده یماسی وار زهد وتقواسنه هربری انصاف ایدوب کندو نفسلرینه لوم ایدوب کمالنه ثنا ایتد کدنصکره دیدیلرکه بحمد الله ایام خلافتنده عراق وشام اعراب واعجام دیارلری فتح اولوب شرق غربده اولان کفار پادشاهلرینك قلوبنه هیبتی دوشوب هر طرفدن ایلچیلر کلمك اوزرهدر فاما انلرك نظرلری ظاهره متعلقدر وعجبا حضرت امیرالمؤمنین مهابتلو لباسلر کیسهلر وکافرلرك کوزلرینه هیبتلو کورنسهلر تقوالرینه نه خلل کلوردی وایلچی کلدکجه نفیس طعاملر پشوب مناسب اوانی ایچره قونسه غداة وعشیده مهاجرین وانصار ایله ینسه دیو مشاوره ایدوب لکن بوخصوصه کیم جرأت ایدوب عرض ایدر دینلد کده امام علی روا کورلدکده بوجرأتی بن ایدهمم لکن ازواج نبی علیه السلام که امهات المؤمنیندر انلره عرض ایلیك بوجرأتی انلر ایتسهلر اولور دیجك عایشه انا ایله حفصه انایی بریرده بولوب صحابه بومرامی عرض ایتد

دیمکدن نهی بیورلدی ومیراث آلمق و سائر حکم نسخ اولندی و بو قصه‌نك
وقوعی قول وفعل ایله حکم ثابت اولمق ایدی اندن حق سبحانه وتعالی حضرتلری
رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه وحی ایتدی یقین زمانده زید
زینبه طلاق ویرسه کرکدر وسن زینبی تزوج ایتسك کرکدر دیو بیوردی
وزیدك قلبنه کراهت القا ایلدی زینبدن مفارقت ایتمك استر اولدی اندن فخر
کائنات صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلدی یا رسول‌الله خاتونمدن آیرلمق
استرم دیدی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی نیچون
آیریلورسین برنسنه‌می کوردك زید ایتدی لا والله خیردن غیر نسنه کورمدم الا
بوقدر وارکه شرفی ایله بکا بیوکلنور ولسانی ایله بنی انجیدر دیدی سید کائنات
صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بو خاطره‌دن نهی بیوردی خاتونکی رعایت
ایله اولور اولماز نسنه ایچون طلاق ویرمه آخرالامر زید قضاء وطر ایدوب
زینبده حاجتی قالمیجق حق تعالی حضرتلری ﴿زوجناکها﴾ دیو بیوروب زینبی
سید کائنات حضرتلرینه تزویج ایلدی. ومعناسی عقد نکاح واسطه‌سی اولمدن
تزویجنه امردر دیدیلر و بو معنایه دلالت ایلرکه زینب رضی‌الله عنها سائر ازواج
طاهراته بنی حق تعالی حضرتلری تزویج ایتدی ونکاحك ولیسی اولدر وسزی
کندی ولیلریکز تزویج ایتدی دیو سویلر ایدی و بو مقامده دخی بعض تفاصیل
کتب تفاسیرده مسطوردر مهم اولان مرتبه ایراد اولنمشدر. بری دخی مقدما
اشارت اولنان اوزره بر خاتونك ولیسی وشاهدلر حاضر اولمدن رسول الله
حضرتلرینه نکاح صحیح ایدی نووی رحمة‌الله علیه ایدر بزم اصحابمز قتنده یعنی
شافعیه قتنده بویله اولدیغی انلره حاجت اولمدیغیچون ایدی زیرا ولی اعتبار
اولندیغی محافظهٔ کفؤ ایچوندر یعنی شرفده مناسبت حفظ اولنوب ادنایه
وارمقدن صاقنمق ایچوندر فخر کائنات حضرتلری اشرف مخلوقات ایدی
بو معنی انده متصور دکل ایدیکه بو جهتدن نزاع ممکن اولایدی وشاهد
قتنده نکاح اولندیغی انکاردن امین اولمق ایچوندر رسول الله صلی‌الله تعالی علیه
وسلم حضرتلری کندیسی انکار ایتمك احتمالی یوق ایدی وخاتونی انکار ایتسه
عمل اولنمز ایدی عراقی شرح مهذبده بلکه انکار ایلسه فخر عالم حضرتلرینی
تکذیب ایله کافره اولور ایدی دیمشدر بو جهتدندخی شاهده احتیاج قالمدی. بودخی
رسول‌الله حضرتلرینه مخصوص ایدیکه بر خاتونی ولیسی کندی اذنی یوق ایکن
دیلدیکی کیمسه‌یه تزویج ایلیه. بری دخی بودرکه ام المؤمنین صفیه رضی الله عنها
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك جاریه‌سی ایدی آزاد ایتدی
دخی عتقنی اکا صداق ایلدی یعنی مهر تعیین ایتمدی وبونك معناسنده اختلاف
ایتمشلر بعضیلر ایتدی صفیه‌یی تزوج ایتمك شرطی ایله آزاد ایتدی اندن قیمتنی
فخر کائنات حضرتلرینه ویرمك صفیه‌نك اوستنه واجب اولدی وقیمتی
نه‌ایدیکی معلوم ایدی همان تزوج ایتدی قیمتی صداق یرینه طوردی دیمکدر وبو

کلرنده بو ایکی خیر النسا
حضرت عمرك خلوتنه
واروب بونلره کلی تعظیم
واکرام ایتدکدنصکره
ام المؤمنین عایشه انا رضی
الله عنها فتح کلام ایدوب
یا امیر المؤمنین حدمتکه
برسوزمز واردر دستور
اولورمی دیو استیذان
ایتدکدنصکره یاام المؤمنین
بیورك دیجك مقصوده
بسط مقدمه قیلوب دید
یلرکه اللهك رسولی عالم
عیانه کلوب دنیا طرفنه
التفات ایتمیوب دین بناسین
تمام معمور ایتدکدنصکره
جوار رحمانه رحلت ایتد
یلر بعده بابام ابوبکر خلیفه
اولوب کذلك انلرده دنیایی
دیله میوب احیای سنت
رسولده اهتمام وقتال کذا
بینه قیام کوستروب عدا
لت خلقده جدتام اظهار
ایدوب انلرده رسول
اکرمه اولاشدیلر ثانیا
بوارضه سز کلوب امر
خلافته تازه رونق ویروب
اعلام عدالتی ذروهٔ علیایه
دیکدیکز واطراف عالمه
عساکر اسلام کوندروب
بحمد الله سنك ایامکده
کسری وقیصر منهزم
وبیوت اصنام منهدم
اولمغین سلاطین اقطار

معنـابي بخـاري رحمة الله عليه مغـازيده انس بن مالكدن روايت ايتديكي مؤيد
اولوركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى صفيه‌يى اسير ايتدى
دخى اعتاق ايدوب تزوج ايلدى. ثابت رضى الله عنه ايتدى صفيه‌يه صداق نه
ويردى انس رضى الله عنه ايتدى نفسنى ويروب اعتاق ايلدى. برروايتده‌دخى
انس رضى الله عنه بيورمشدركه صفيه رضى الله عنها پيغمبريمز عليه الصلاة
والسلام حضرتلرينه رجوع ايتدى يعنى غنيمتده فخرعالم حضرتلرينك حصه‌سنه
واقع اولدى صكره‌دن تزوج ايتدى وعتقنى يعنى آزاداتمه‌سنى اكا صداق ايلدى
بو روايتده ثابت عبدالعزيزه ايتدى ياابا محمد سن انسه صور دكيـكه فخر عالم
حضرتلرى صداق نه ويرمش ايدى اولدخى نفسنى مهر ويردى ديدى‌اندن‌ثابت
تبسم ايلدى پس بوندن‌ظاهردركه مهر قلنان نفس‌عتق ايدى ديديلروبوخصوصده
دخى بعض وجوه ذكر ايتمشلر . امام طبرانى وابوالشيخ روايتلرنده حضرت
صفيه‌دن مرويدركه (اعتقنى النبى صلى الله عليه وسلم وجعل عتقى صداقى)
بيورمشدر يعنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بنى اعتاق ايتدى
وعتقمى بكاصداق ايلدى ديمكدربوحديث انس رضى‌الله‌تعالى‌عنه‌حديثنه موافقدر
امام نووى مسلم شرحنده ايتدى محققلرك مختارى‌بودر بلا عوض‌ولاشرط تبرعا
اعتاق ايلدى صكره‌دن صفيه‌نك رضاسى ايله صداقسز تزوج ايتدى. ابن‌حجررحمة
الله عليه بويله ديمشدر بومقامه كلنجه تحرير اولنان كلام علماء شافعيه نكدر.وامام
اعظم وامام محمد رحمهما الله‌تعالى مذهبلرنده‌بويله‌دركه بركيمسه كندى جاريه‌سنى
آزاد ايلسه شول شرط ايله‌كه جاريه نفسنى اكا تزويج ايليه جاريه دخى آزاد
اولنجق نفسنى اكا تزويج ايتسه مهر مثلى جاريه‌يه ويرلمك لازم اولور زيرا عتق
مال دكلدر مهر اولمغه صالح اولماز ابو يوسف رحمة الله عليه قتنده عتق مهر
اولمق جائزدر زيرا رسول الله حضرتلرى صفيه‌يى نكاحلندى وعتقنى اكا مهر
ايتدى ديمشدر وابو يوسف جواب ويروب مهرسز نكاح فخر عالم حضرتلرينه
مخصوص ايدى ديديلر والله اعلم. وجله مخصوص اولان مباحلردن برى‌دخى بو
ايديكه قسمتدن مقدم مال غنيمتدن كنديسى نه‌مراد ايدينور ايسه آله اكر جاريه
اكر سائر اثواب. برى دخى مكه‌ده قتال وقتل اكا مباح قيلنمش ايدى ومكه‌يه
احرامسز كيرمك دخى مطلقا اكا مباح ايدى ابن القـاص بويله ذكر ايتمشـدر
وكتب سته‌ده انس حضرتلرندن مرويدركه مكه‌يى فتح ايدوب كيرديكى كون‌مبارك
باشنده مغفر وار ايدى ديمشدر محرم اولان كيمسه‌نك باشى آچق اولمق واجبدر
اكر محرم اولايدى مغفر كيمز ايدى وجابر وزهرى ومالك رضى الله عنهم محرم
دكل ايدى ديو تصريح ايتمشلردر. اما ابن دقيق العيد رحمة الله عليه احتمالدركه
مباركك‌باشنى برعذرايچون‌اورتمش‌اوله‌ديمشدر.ابن‌عراقى رحمة‌الله عليه‌بوكلامه‌اعتراض
ايدوب جابر وزهرى ومالك محرم دكل ايدى ديو تصريح ايتدكلرندنصكره بو

جمله سرفروايدوب خزا
ينلرى‌قپوكه كلدى‌حضر
جل‌شانه سكاتأييد ودين
اسلامه تأييد ميسر ايده
اما اطراف‌عالمدن ايلجيلر
كلـكده‌در سنك‌اوزركده
بواون‌ايكى رقعه‌لى‌خرقه
انلره‌خورمهين كورينور
آيا امير المؤمنـين هيبتلو
لباسلر كيوب طاكـده
واخشامده نفيس طعاملر
پشوب اكا كوره اوانى
برله مهاجرين وانصار
ييه‌لر ديجـك حضرت
عمر استمـاع ايدوب بكاء
شديدله آغليوب ديدكه‌ياام
المؤمنين سزه سؤال ايدر
مكه هيچ فخركائنـات
حضرتلرينك‌مباركقارنى
طويجه آرپه اتمكى‌يديمى
وهيچ‌بركونده‌ايكى اوكين
طعام يديمى ديديلركه لا
وينـه ديديكه هيچ فخر
عالم يردن يوقارى وبر
قارش قابده طعام يديمى
ديريلر لا وينه ديديكه
سزلر رسول اكـرم
حضرتلرينك‌خاتونلريسكز
وامهات المؤمنينسكزجمله
مزك اوزرنده حقوقكز
واردر ولكن سزكلوب
دنيايى‌بكا ترغيب‌ايدرسكز
بونى بلزميسكزكه فخر
كائناتك پريوكدن عباسى

وار ایدی واکثری انی
کیرلردی کاه اولوب اول
عبا خشونتندن مبارك
جسمی قزاررردی دیدیلرکه
نعم اویله‌در وینه دیدیکه
یاعایشه بلزمیسکز که سنك
حجره‌کده فخر عالم ایچون
برعبا وار ایدی برقیجه
کوندوزین بساط وکیجه
فراش ایدردیکز اول
جسم مبارکك انك اوزرنده
یاتوردی تاریسنه اولا
شیجه حضرت عایشه
اغلیوب نعم یاامیرالمؤمنین
اویله‌در دیدی وینه دو
نوب قزینه‌دیکه یاحفصه
بوحدیث شریفی بکانقل
ایتمه‌دکمی برکون سرور
کائنات ایچون یومشق
دوشك دوزوب التنه
فرش ایتدم ایدی اول
کیجه تهجده قالقمیوب
بلالك اذاننده اویانوب
یاحفصه بکانیلمدك بنی
یومشق دوشك برله‌الدا
دك وربم عبادتندن الی
قودك دنیا ایله نه بازارم
واربردخی بکاویله‌فراش
ایتمه‌تاکه بدنم بوقاتیلقدن
الم چکوب خالق عبادتی
لذتندن کیروقالمیم حفصه
انا اغلیوب نعم اویله‌در
یاابا دیدی وینه دیدیکه
بلزمیسنکه رسول اکرم

تأویل مردود اولور دیدی اندن ایتدی بواستدلال مشهوراولان خلاف موضعك عیننده‌در زیرا اول کون پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری قتال‌خوفندن سلاحی ایله کیرمش ایدی بویله اولان کیمسه بزم قتمزده احرامسز کیرمك جائزدر بوکا نه‌بزم قتمزده خلاف واردر ونه بیلدیکمز علمادن برکیمسه قتنده خلاف واردر دیدی. امام نووی رحمةالله علیه شرح مهذبده بوکلامی استشکال ایدوب ایتدی بونجه راست کلورکه مذهب شافعیه ده مکه صلحا فتح اولنمشدر مذهب امام اعظمده عنوة یعنی قهرا فتح اولنمشدر صلحاً فتح اولندیغی تقدیرجه خود خوف اولمسه کرکدر یا قتال خوفندن سلاحی ایله کیرمش دیمکك معناسی نه اولور بنه جواب ویروب ایتدیکه ابو سفیان ایله صلح ایتمش ایدی اما اهل مکه‌نك غدرندن امین دکل ایدی صلح ایله کیردی ولکن غدر احتمالی ایله‌سلاحسز کیرمدی‌سلاحیله کیردی دیمشدر وفتح مکه ده واقع اولان اختلافك تفصیلی مقصد اولده مرور ایتمشدر. وشویله معلوم اوله‌که رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینك غیری قچن خائف اولمسه اکر دخولی متکرر اولور قسمندن دکل‌ایسه یعنی‌شول‌شهره اثواب طاشیان زنجیلرله‌تکرارتکرارکیررلرچیقارلرا کر بوطائفه‌دن دکل‌ایسه‌احرام واجب اولمه‌ده شافعیه قتنده ایکی قول واردر اکثری قتنده اصح بودرکه واجب اولمامقدر اما انلردن بعضیلری واجب‌اولمدیغنه قطع ایتمشلردر اکردخولی‌متکرر اولور قسمندن ایسه بونده‌ده خلاف واردر اما بونلرده واجب اولمامق اولادر وحنابله قتنده احرام ایله کیرمك واجبدر مکرکه‌خائف اوله‌یاخودحاجات‌متکرره اصحابندن اوله ومالکیه‌دن مشهور اولان دخی بودرکه‌اصحاب حاجات متکرره‌نك غیرینه واجب اوله علماء حنفیه قتنده مطلقاواجبدر مکر اول کیمسه‌که‌داخل‌میقات اوله اکا واجب دکلدر. محصلی بودرکه مذهب شافعیه‌دن مشهور اوزره مطلقا واجب اولمیه وائمۀ ثلاثه‌مذهبلرنده واجب‌اوله الاشول استثنا ایتدکلری‌موضعلرده واجب اولمیه والله اعلم . ورسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خصائصندن بری دخی بو ایدیکه من غیر خلاف کندی علمی ایله قضا ایدیدی کندی نفسیچون یاخود ولدی‌ایچون قضا ایدیدی‌غضب حالنده فتوی وقضا اکا مکروه دکل ایدی . نووی مسلم شرحنده بویله ذکر ایتمشدر زیرا غرضدن معصوم ایدی رضا حالنده نه سویلر ایسه غضب حالنده سویلدیکی او ایدی بر خصوصده زبیرك خصمی فخرعالم حضرتلرینی غضبه کتوردکدنصکره زبیرایچون قضا ایدوب زبیره حکم ایتدیکی وارد اولمشدر. بری دخی بودرکه صلاة لفظی ایله دیلدیکی کیمسه‌یه دعا ایتمك اکا مخصوص ایدی مثلا (اللهم صل علی زید اللهم صل علی عمرو) دیسه جائز ایدی اما بز دیمك جائز دکلدر مکر پیغمبرلره یاملکلره دنیله غیریلره دیمك جائز دکلدر . بری دخی اماندنصکره قتلدر بوده رسول الله صلی‌الله‌تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینه مخصوص ایدی . بری دخی بر یری فتح ایتمدن

(اراضی)

اراضی‌یی مقاطعه‌یه ویرمکدر بونك اصلی بودرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری جمیع ارضی اکا تملیك ایتمش ایدی انکیچون جائز ایدی . امام غزالی رحمة‌الله علیه فخرعالم حضرتلرینك تمیم داری اولادینه ویردیکی یرلر خصوصنده انلره معارضه ایده‌نك کفرینه فتوی ویرمشدر فخر کائنات حضرتلری ارض جنتی اقطاع ایدر ایدی قنده قالدیکه ارض دنیایی دیو بیوردی .

قسم رابع

پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه مختص اولان فضائل وکراماتك بیانینده‌در . جمله‌دن بری بودرکه جمیع انبیادن خلق جهتندن مقدم ایدی نتکیم اوائل کتابده مرور ایتمشدر وحضرت آدم روح ایله جسد ما بیننده ایکن سید کائنات حضرتلرینه نبوت ویرلمش ایدی بو دخی سابقا ذکر اولنمشدر عهد ومیثاق اخذ اولانلرك اولیدر ﴿الست بربکم﴾ بیورلدیغی کون بلی دیینلرك اولی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایدی . بری دخی بودرکه آدم وجمیع مخلوقات انك اجلیچون خلق اولنمشلردر بیهقی وغیریلر بویله روایت ایتمشلردر . بری دخی ابن عساکر کعب الاحباردن روایت ایتدیکی اوزره عرش وسموات وجنتلر اوزرینه اسم شریفی یازلمشدر . بری دخی بودرکه حق جل وعلا حضرتلری جمیع انبیادن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ایمان کتورمك ایچون میثاق آلمش ایدی قرآن عظیمده ﴿ واذ اخذ الله میثاق النبیین لما آتیتکم من کتاب وحکمة ثم جاءکم رسول مصدق لما معکم لتؤمنن به ولتنصرنه ﴾ بیوردیغی بو معنادر . علی بن ابی طالب کرم الله وجهه حضرتلرندن مرویدرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری آدم علیه‌السلامدن رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه کلنجه نقدر پیغمبرلر کوندردیسه جمله‌سندن عهد ومیثاق آلمشدرکه زمان حیاتلرنده فخر کائنات علیه افضل الصلوات حضرتلری نبوته مبعوث اوله‌جق اولور ایسه اکا ایمان کتوره‌لر ونصرت ایده‌لر وکندی امتلرندن بویله ایتمکه میثاق آله‌لر دیو بیورمشدر . بری دخی بودرکه کتب متقدمه‌ده انك تفسیری واقع اولمشدر نتکیم بیان اولنسه کرکدر ان شاء الله تعالی . بری دخی بودرکه تا حضرت آدم علیه‌السلامدنبرو انك نسب طاهرنده برسفاح واقع اولمامشدر یعنی جمیع آبا وامهاتنده زنا واقع اولمامشدر توارد وتناسللری نکاح ایله اولمشدر دیمکدر . یاخود سفح دمدن اوله بو تقدیر اوزره معنی ناحق یره قان دوکیجی کیمسه انك نسبندن کلمامشدر . بیهقی وطبرانی وابو نعیم بویله روایت بیورمشلردر . بری دخی بودرکه طوغدیغی زمانده کوبکی کسلمش وسنت اولمش طوغدی پاك وپاکیزه وجوده کلدی . بری دخی بودرکه طوغدیغی ساعت شهادت پارمغنی قالدیروب سجده‌یه واردی ابو نعیم روایتنده ابن عباس رضی‌الله عنهمادن بویله مرویدر واناسی کندیدن برنور چیقوب قصور شامه ضیاسی دوشدیکن مشاهده قیلمشدر

حضرتلرینك کچمش وکله‌جك کناهی مغفور ایکن آچلغله کیجه‌لیوب سجده‌ده‌اویورلردی کیجه ایله کوندزی رکوع وسجود ایله کچوررلردی وبکاایله تضرعدن خالی اولمزدی تاربیسی جناب قدسنه دعوت‌ایدنجه‌پس‌احوالی معلوم اولمین عمره دوشن بودرکه نفیس لباس کیمه‌نفیس‌طعام‌یمه‌وقالین دوشك اوستنده یاتمیه برسفره‌ده ایکی‌درلوطعام جمع ایتمیه وبر آیدن اکسکدن ات یمیه تابو حالده رسول اکرم حضرتلرینه اولاشنجه ازواج نبی بوکلماتی اشید وب اغلاشدیلر وثبتك الله یاعمر دیدیلر وماجرا یی زمرهٔ اصحابه خبرویر دیلر رضی‌الله عنهم مرو یدرکه ایام خلافتنده اوغلینه‌حدشرب اوردی حدتمام اولمدن اوغلی وفات ایتدی دکنك باقیسین میتنه اوردی حد الله برینی بولسون دیدی یانی حضورحقه واردقده بابام بکا حد اقامت ایدوب اولدردی دیه‌سن‌دیدی مرویدرکه انس بن مالکدن یعنی

وملائكه فخر عالم صلى الله تعالى عليه و سلم حضرتلرينك بشكين صاللر ايدى و بشكده ايكن اكا آى تكلم ايتمشدر اشارت ايتديكى يره ميل ايتمشدر ابن طغربل رحمة الله عليه بو يله روايت ايتمشدر. امام واقدى وابن سبع روايتلرنده بشكده ايكن تكلم ايتمشدر اما بو خصوصى كرامات مختصه قسمنده كتورمكك وجهى ظاهر دكلدر زيرا بو حال حضرت عيسى عليه السلامه دخى واقع اولمشدر. وبرى دخى اسى زمانده اوزرينه بلوط سايبان اولمق رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم حضرتلرينه مخصوص كراماتندر ابو نعيم و بيهقى روايت ايتمشلردر. دخى كوكلو اغاج يرندن آير يلوب فخر كائنات عليه اكمل التحيات حضرتلرينه كلديكى زمانده كولكه‌سى انك جانب شريفنه دوندى. برى دخى بودركه مبارك سينه‌سى شق اولندى امام مسلم و غيرى روايت ايتمشلردر وابتداء وحى‌ده جبرائيل عليه السلام طوتوب اوچ كره محكم صيقمشدر بعضيلر بونى دخى خصايصدن عد ايتمشلردر. ابن حجر رحمة الله عليه ابتداء وحى‌ده انبيادن برينه بو يله واقع اولديغى منقول دكلدر ديمشدر. برى دخى بودركه حق تعالى حضرتلرى قرآن عظيمده انك اعضاء شريفه‌سن ذكر ايتمشدر ﴿نزل به الروح الامين على قلبك﴾ بيورديغى يرده قلب شريفن ذكر ايتمشدر ﴿فانما يسرناه بلسانك﴾ بيورديغى يرده لسان شريفن ذكر ايلمشدر ﴿مازاغ البصر وماطغى﴾ بيورديغنده مبارك كوزين ذكر ايتمشدر ﴿قدنرى تقلب وجهك﴾ بيورديغنده مبارك يوزين ذكر ايلمشدر ﴿ولاتجعل يدك مغلولة الى عنقك﴾ بيورلديغنده مبارك الين ومبارك بوينن ذكر ايلمشدر ﴿الم نشرح لك صدرك و وضعنا عنك وزرك الذى انقض ظهرك﴾ بيورلديغنده مبارك كوكسى ايله آرقه‌سين ذكر ايلمشدر. دخى اسم شريفى حق تعالى حضرتلرينك محمود اسمندن مشتق اولمشدر واحد اسمى ايله مسمى اولمشدر اندن اول اول اسم ايله اصلا بركيمسه تسميه اولنمامشدر امام مسلم رحمة الله عليه بو يله روايت ايتمشدر امام احمد نقلنده حضرت على كرم الله وجهه روايت ايتمشدركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه و سلم حضرتلرى (اعطيت اربعا لم يعطهن احد قبلى) ديو بيورمشلر اوچنى ذكر ايتدكدنصكره (وسميت احمد) ديمشلر اما اول اوچى نه ايديكنه غرض متعلق اولمامغين بوراده ذكر ايتمامشلردر. برى دخى بودركه آچ ياتوب وطوق قالقار ايدى حق تعالى حضرتلرى جنتدن طعام وشراب يديروب ايچورر ايدى. برى دخى بودركه اوكندن نيجه كورر ايسه آردندن اويله كورر ايدى. امام مسلم رحمة الله عليه روايت ايتمشدر. برى دخى بودركه كوندز آيدنلقده نيجه كورر ايسه كيجه قرا كوسنده اويله كورر ايدى امام بيهقى رحمة الله عليه بو يله روايت ايتمشدر. برى دخى بودركه مبارك قولتوغنده قيل تمامش ايدى ورنكى متغير دكل ايدى ورايحه‌سى مسكدن خوب ايدى ديمشلردر بوكا متعلق كلام سابقده كچمشدر. برى دخى بودركه مبارك صوتى وسمع شريفى

حضرت رسول اكرم بيورمشلركه بركمسه بكا حاشا كذب افترا ايتسه قتل اولنه اندن توبه ديلنميه وبركمسه بكاسب ايتسه قتل اولنه توبه ديلنميه وبركمسه ابوبكره وعمره سب ايتسه قتل اولنه توبه‌سى قبول اولنميه وبركمسه عثمانله على‌يه سب ايتسه حدشرعى اوره‌لر وبركمسه ديديكه يارسول الله ابوبكرايله عمرك وعثمانله علينك آرالرينى نيچون فرق ايتديكز بيورديلر كه الله تعالى بنى وابو بكرى وعمرى برطبراقدن خلق ايتدى وينه برطبرا غه دفن اولنسق كرك صدق رسول الله هم اويله واقع اولدى مرويدركه حضرت عمر شهادتله مختضر اولدقده عايشه آنايه آدم كوندريديكه رسول اكرم حضرتلرى وابو بكر ايله برحجره‌ده اولمق مراد ايدرم اكر ام المؤمنين رضا ويررسه دولت وسعادت عمره والا انواع حسرت وندامت برله بقيعه دفن ايدك ديمش ايدى حضرت عايشه رضى الله عنها يه احوالى عرض ايديجك آغليوب

(غيريلرك)

غیر یلرك صوتی وسمعی یتشمدیکی یره واصل اولور ایدی دخی مبارك کوزلری اویور ایدی قلب شریفی اویومز ایدی . امام بخاری رحمة الله علیه بو یله روایت ایلمشدر . بری دخی بودرکه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری اصلا عمرنده اسنه مك واقع اولمامشدر نتکیم ابن ابی شیبه وامام بخاری تاریخنده یزید ابن اصمك مرسلندن روایت ایتمشلردرکه (ماتثاوب النبی صلی الله تعالی علیه وسلم) بیورمشلردر یعنی پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلری اسنه مدی دیمك اولور . و خطابی رحمة لله علیه مسلمة بن عبدالملك بن مروان طریقندن اخراج ایتمشدرکه (ماتثاوب نبی قط) دیو بیورمشلر معناسی اصلا برپیغمبر اسنه مدی دیمکدر بو تقدیرجه خصایصدن اولمز . امام بخاری رحمة الله علیه روایتنده (ان التثاؤب من الشیطان) وارد اولمشدر انبیا علیهم السلامدن اسنه مك واقع اولمدیغن بو حدیث شریف مؤید اولور دیدیلر . بری دخی بودرکه اصلا احتلام واقع اولمامشدر سائر انبیا علیهم السلامه دخی حال بو یله ایدی . طبرانی رحمة الله علیه بو یله نقل ایتمشدر بو تقدیرجه بو کرامت دخی خصایصدن اولمز . بری دخی بودرکه اوزون بو یلو کیمسه ایله یورودیکی زمانده اندن اوزون کورینور ایدی بیهقی رحمة الله علیه بو یله نقل ایتمشدر . بری دخی بودرکه کونشه وآیه قارشو یوریسه کولکه سی یره دوشمز ایدی بوکا شهادت ایدرکه حق تعالی حضرتلرندن دعا ایدوب جمیع اعضاسنده نور خلق ایتمك دیلدیکی زمانده دعاسنك آخرنده (اللهم اجعلنی نورا) دیو بیورمشدر . بری دخی بودرکه مبارك لباسنك اوستنه سکك قونمزدی اصلا دیو روایت اولنمشدر فخر رازی رحمة الله علیه بو یله نقل ایتمشدر . وسیوری سکك مبارك قانن ایچمز ایدی حجازی وغیر یلر بو یله روایت ایتمشلردر و بت اذا ایتمك دخی واقع اولمامشدر ابن سبع وسبتی بو یله نقل ایتمشلردر . بری دخی بودرکه نبوته مبعوث اولدیغی زمانده کاهنلر منقطع اولدی انلردن کیمسه قالمدی وکوکلر استراق سمعدن حراست اولندی یعنی شیاطین کوکلره چیقوب خبر کلمز اولدیلر اوزرلرینه شهابلر آتلور اولدی . ابن عباس رضی الله عنهما بیورمشدرکه اولدن شیاطین کوکلردن منع اولنمازلر ایدی کوکلره کیررلر ایدی . واخبارنی کاهنلره کتوررلر ایدی حضرت عیسی علی نبینا وعلیه السلام طوغدیغی زمانده اوچ کوکدن منع اولندیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری طوغدیغی زمانده جمیع کوکلردن منع اولندیلر قچن برشیطان چیقوب اوعورلدین رازدکلك استه سه اوزرینه شهاب اتارلر ایدی اصلا خطا ایتمز ایدی کیمنی قتل ایدر ایدی کیمنك صورتنی یقار ایدی کیمنی سقط ایلر ایدی انلر غول بیابان اولورلر ایدی یعنی بیابان یرلرده خلقی یولدن آزدیررلر ایدی خلاف سمته سوق ایدرلر ایدی وبوخصوص مفخر عالم صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینك مبعثندن اول ظاهر دکل ایدی انك زماننده مقدم بو مقوله نسنه یی کیمسه ذکر ایتمامش ایدی انك ابتداء امرنده

اول مقامی کندو نفسم ایچون مراد ایدرم چونکه خلیفهٔ رسولم مراد ایدنمشلر انلره ایثار ایتدم دیو بیوردیلر پس روضهٔ مطهره ده حضرت ابی بکرك قبلی طرفنده مبارك باشی حضرت ابوبکرك صدر شریفنه محاذی دفن اولنمشدر اون ییل التی آی خلافت سوروب هجرتك یکرمی اوچنده ذی الحجه نك عشر اواخرنده التمش اوچ یاشنده ایکن اشهر روایتده جوار حقه رحلت ایتدیلر رضی الله عنه (قال) حضرت عمر بیوردی (قال رسول الله صلی الله علیه وسلم کلوا الزیت وادهنوا به) رسول اکرم حضرتلری بیور دیلرکه زیتون یاغنی اتمك قاتغی ایدك وزیتون یاغیله بدنکزی یاغلایك (فانه من شجرة مبارکة) تحقیق زیتون یاغی شجرهٔ مبارکه دندر زیرا قرآن عظیم الشانده حق تعالی حضرتلری ﴿من شجرة مبارکة زیتونة﴾ بیوردی دخی برآیهٔ کریمه ده ﴿وصبغ للاکلین﴾ بیوردی بو آیتلره بناء رسول اکرم حضرتلری زیتون یاغی

ظهور ايتدى انك نبوتنه اساس واقع اولدى ديديلر. اما معمردن روايت اولنمشدركه
بن زهرىيه سؤال ايدوب اولدن نجم آتلورمى ايدى ديدم نعم ديدى بن ايتدم
حق تعالى حضرتلرينك ﴿وانا كنا نقعد منها﴾ بيورديغى آيتى كوردكمى ديدم ايتدى
اولدن وارى ايد اما محمد صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بعث اولندقده تغليظ
وتشـديد اولندى ديدى وابن قتيبه رحمة الله عليه دخى رسـول اكرم صلى الله
تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مبعثندن اول رجم وار ايدى يعنى شياطينه شـهاب
آتلق اولور ايدى اما مبعثندنصكره اولان شدت حراسـت مرتبه‌سنده دكل ايدى
ديمشدر . برى دخى بودركه ليلهٔ معراجده اكا اكراو واويانلو براق كتورديلر
بندى سائر پيغمبرلر صلوات الله على نبينا وعليهم چبلاق بنرلر ايدى واول كيجه مسجد
حرامدن مسجد اقصايه واروب اندن مقام اعلايه عروج ايتدى ﴿لقد رأى من آيات ربه
الكبرى﴾ حسبنجه حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك آيتندن كبرى كوردى يعنى
والله اول كيجـه عجايب ملك وملكوتندن غايت اولو آيتى تماشـا ايتدى ديمكدر
ياخود آيات كبراسندن بعض نسنه كوردى ديمكدرياخود آيات كبراسنى كوردى
ديمكدر . قاضى عياض رحمة الله عليه بو ذكر اولنان اوچ وجـه اوزره تفسـير
ايتمشدر فرقلرى اهلنه ظاهردر. واول كيجه انبيـا وملائكه عليهم السـلام احضار
اولنوب انلره امامت ايدوب نماز قيلمشلردر وحق تعالى حضرتلرى جنت وجهنمه
آنى مطلع قيلمشدر بو روايت امام بيهقى‌يه نسبت اولنمشدر. برى دخى بودركه حق
سبحانه وتعالى حضرتلرينى مبارك كوزلريله مشاهده قيلوب كلام ايتمشـلردر حق
جل وعلا حضرتلرى فخر عالم حضرتلرينـه هم رؤيت هم كلام ميسر ايتمشـدر
وكلاملرى مقام رفيع واعلاده واقع اولمشدر حضرت موسى عليه السلامه رؤيت
عين ميسر اولمدى ومناجاتى طور اوزرنده واقع اولدى. برى دخى بودركه قنده
كيدرسه ملكلر بيله كيدرلر ايدى وآردنجه يوررلر ايدى وغزالرنده بيله جنك
وقتال ايدرلر ايدى ، برى دخى بودركه كتورديكى كتاب تبديل وتغييردن حفظ
اولنمشدر حتى ملحدلردن ومعطله‌دن خصوصا قرامط ديدكلرى طـائفه دن چوق
ملعونلر قصد ايتـديلركه قرآن عظيمـك بعض محلن تغيير ايدوب بيلدكلرى كبى
يازه‌لر آخر ممكن وميسر اولمدى بر كلمه‌سين بوزمغه قادر اوله‌مديلر وبر حرفنده
مسلمانلرى شكه دوشوره‌ميوب عاجز قالديلر ﴿لا يأتيه الباطل من بين يديه ولا من
خلفه﴾ حكمنجه هيچ بر جانبدن ظفر بولامديلروفخر عالم حضرتلرينك كتورديكى
كتاب شريف جميع كتابلرده واقع اولانى مشتملدر قرون سـالفه وامم ماضيه نك
وشرايع قديمـه نك احبارنى جامعدر . ونامعلوم قصه‌لركه اهل كتابك علماسـندن
عمرلرين افنا ايدنلردن غيرى كيمسه‌انلردن حبردار دكل ايدى جمله‌سى قرآن عظيمده
وارد اولمشدر وامتندن نيجه كيمسـه‌يه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى انك حفظن
ميسر ايتمشدر نتكيم ﴿ولقد يسرنا القرآن للذكر﴾ بيورمشـدرسائر امتلردن بر

ڤاتق ايدك بيوردى دخى
زيتون ياغنـده خير كثير
اولديغيچون وجودكزه
سـورك بيـورديلر زيرا
مبـارك ديمك خير كثير
ديمكدر (قال ابوعيسى
وعبدالرزاق كان يضطرب
فى هذا الحديث فربما اسنده
وربمـا ارسله) مصنف
بيورر بوحديث شريفى
روايت ايدن عبدالرزاق
برروايتده رسول اكرم
حضرتلرندن عمر واسطه
سيله روايت ايتدى وبر
روايتده حضرت عمرى
ترك ايدوب اسلمدن روا
يت ايتـدى (حدثنـا
السنجى ابوداود سليمان
ابن معبدالمروزى حدثنا
عبدالرزاق عن معمرعن
زيد بن اسلم عن ابيه) بو
حديث شريفى اسلمـدن
اوچ واسطه‌ايله ابوداود
سنجى روايت ايتدى (عن
النبى صلى الله عليه وسلم)
اسلم رسول اكرمدن
حضرت عمرك روايت
ايتـديكى حديثك عينى
روايت ايتـدى (نحوه
ولم يذكرفيـه عن عمر)
راوى حديث عبدالرزاق
بوحديث شريفى روايت
ايتدكده حضرت عمرى
ذكرايتمدى فقط اسلمدن

(كيمسه)

كيمسه كتابلرينى حفظ ايتمز ايدى بو قدر آيلر وييللر كچر ايدى كتابلرى ازبر لتمز ايدى وقرآن عظيمى آز مدتك ايچنده نابالغ اوغلنجقلره ميسر ايلدى حفظ ايتديلر. برى دخى بودركه بزه آسان اولمغيچون وشرف ورحت قلنمغيچون يدى قراءت اوزره نازل اولمشدر ودنيا طوردقجه معجزه اولوب طورمدن خالى اولمسه كركدر. برى دخى بودركه قرآن عظيمك تبـديل وتغييردن حفظنه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى متكفل اولمشدر نتكيم ﴿انا نحن نزلنا الذكر وانا له لحافظون﴾ ديو بيورمشـدر يعنى تحقيقا قرآن عظيمى بز ايندردك وتحقيقا بز آنى حفظ ايديجيوز ديمكدر ودخى ﴿ولوكان من عند غيرالله لوجدوا فيه اختلافا كثيرا﴾ بيورمشدر معناسى اكر قرآن عظيم اللهدن غيرى كيمسه قتندن اولايدى انده چوق اختلاف بوله لر ايدى ديمك اولور . وقرآن عظيم يدى قراءت اوزره نزول ايتديكى امام بخارى رحمةالله عليه حضرت عمر رضى‌الله عنهدن نقل ايتديكى حديث شريف ايله ثابت اولمشدر وبويله اولنجق انده اختلاف اولمزمى ديمك شـبهه‌سى كلورسه جعبرى رحمةالله عليـه بوندن جواب ويروب مثبت اولان اختلاف تغاديردر ومنفى اولان اختلاف تناقضدرديو بيورمشدر. حاصلى اختلاف يوقدر ديو بيورلديغى برقراءت برقراءتى نقض وابطال ايتمز ديمكدر معنالرينه ضرر كلميجك الفـاظ شريفه‌سنده اولان تغاير مؤمنلره آسان اولمغيچوندر كيم هركشى ديلديكى وجه اوزره قراءت ايليه ودخى نيجه فوائد ومنافعى مشتملدر ديمكدر. اكر سؤال اولنوب چونكه حق تبارك وتعالى حضرتلرى قرآن حفظ ايتمكه وعد بيورمش ايدى حق جل وعلا حضرتلرينك حفظ ايتديكى خود تبديل وتغييردن امين اولسه كركدر ياصحابهٔ كرام نيچون جمعنه مشغول اولورلر ايدى دينلور ايسه امام رازى جوابنده بيورمشدركه صحابهٔ كرام حضرتلرينك جمعى حق تعالى حضرتلرينك اسبـاب حفظندن ايدى وقتا كيم قرآن عظيمى حفظ ايتمك مراد ايدندى صحابهٔ كرامى آنك حفظيچون كتوردى آنلر جمع ايتديلر محفوظ اولدى ديو بيورمشدر. وقرآن عظيم نيجه حفظ اولنورديو علمـا اختـلاف ايتمشلردر بعضيـلر قتنده حفظى بو معنايه‌دركه حق جل وعلا حضرتلرى انى كلام بشره مباين برمعجز ايتمكدركه خلق آنى زياده وناقص ايتمكه قادر اولميه‌لر اكر برحرف زياده ايتسه‌لريابر حرفنى چيقارسه‌لر هر عاقل تغيير واقع اولديغن ادراك ايليه وبعضيلر دخى حفظى بو معنايه‌دركه آنى ابطـال وافسـاد ايتمدن خلقى عاجز ايليه بلكه برجمـاعت پيدا ايليه‌كه آخر تكليفه وارنجه بين‌الناس آنى حفظ ايده‌لرواوقويالر واوقوده‌لردائما اكا اشتغالدن حالى اولميه‌لرديمكدر ديديلر بعضيلر دخى بومعنايه الديلركه اكر بر كيمسه برحرفن يابر نقطه‌سن تغيير ايلسه دنيا خلقى اكا كذاب ديه‌لر حتى اكر برياوز معلم برحرفن تغيير ايلسه بيلن اوغلنجقلر خطا ايلدك صحيحى بودر ديه‌لر حق تبارك وتعالى حضرتلرى بوكتاب عزيزى تغيير وتحريفدن حفظ وحمايت

روايت ايتدى

﴿الحديث السابع﴾

(حدثنا محمد بن بشار حدثنا محمد بن جعفر وعبدالرحمن ابن مهدى قالا حدثنا شعبة عن قتادة عن انس بن ما لك) بوحديث شريفى انس حضرتلرندن ايكى واسطه ايله محمد بن جعفر ودخى عبـد الرحمن بن مهدى محمد بن بشار بزه خبر ويردى (قال) انس ابن مالك بيوردى (كان النبى صلى الله عليـه وسلم يعجبه الدباء) رسول اكرم حضرتلرينه قبـاق اكل ايلمك عجب ويرر ايدى يعنى قباغى استحسان ايدوب واكلنى سورايدى (فاتى بطعام) پس رسول اكرم حضرتلرينـه قباق ايله پشمش برطعامى كتورسه‌لر (اودعى له) ياخود قباق ايله پشمش طعـام ايچون رسول اكرم حضرتلرينى دعوت ايتسه‌لر (فجعلت اتتبعه) انس بيورربن اول قباقله پشمش طعام ايچنده قباغى اراشديرمغه باشلر دم(فاضعه بين يديه) قصعه دن قباغى بولدقجه رسول اكرم حضرتلرينك او كلرينـه وضع ايدر ايدم (لما اعلم انه يحبه) رسول

ایلمشدر مع هذا بونك تغییرنه ملاحده ویهود ونصاری دائما سعی اوزره‌در بحمدالله سبحانه وتعالی بوقدر روزکار درکه حفظی زیاده اولمقده‌در برحرفن تغییره قادر اولمدیلر. بری دخی بودرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مفاتیح خزائن ویرلمشدر بعضیلر ایتدیلراول خزائن اجناس عالمك خزائنیدر عالمك رزقندن هر نسنه‌که ظهوره کله اسم الهی انی اعطا ایتمز الا محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری جانبندن ایلرکه مفتاحلر آنك النده‌در نتکیم غیب مفتاحلری حق جل وعلا حضرتلرینه مخصوصدر انلری کندیدن غیری کیمسه بیلمز ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مفاتیح خزائن تسلیمی ایله منزلهٔ اختصاص ویرمشدر دیدیلر . بری دخی بودرکه کافهٔ ناسه مبعوث اولمشدر . اکر سؤال اولنوب حضرت نوح علیه السلام دخی طوفاندن نصکره کندیسی ایله قلان مؤمناره ارسال اولنمش ایدی بوتقدیرجه کافهٔ ناسه مبعوث اولمق معناسی انده دخی بولنور دینلور ایسه . ابن حجر رحمة الله علیه جواب ویرمشدرکه نوح علیه السلامه واقع اولان عموم اصل بعثتنده دکل ایدی طوفان سببیله خلق هلاك اولوب اومقدار کیمسه قالمش ایدی لاجرم انلره پیغمبر اولدی یوقسه ابتداء کوندرلدیکی زمانده مجموع خلق عالمه پیغمبر اولمغه کوندرلمش دکل ایدی اما محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصل مبعوث اولدقده کافهٔ ناسه مبعوث اولمشدر پس بومعنایله اختصاصی ثابتدر دیو بیوردی . اما حدیث شفاعتده اهل موقف یعنی قیامتده عرصات خلقی حضرت نوحه (اول رسول الی اهل الارض) دیدکلرندن مراد عموم بعثتی دکلدر یعنی مجموع خلقه کوندرلمش دیمك دکلدر بلکه رسالتنك اولینی اثباتدر جمیع مرسلیندن اول کلان رسول دیمکدر ونیجه آیت کریمه‌ده حق سبحانه وتعالا حضرتلری نوح علیه السلامی کندی قومنه ارسال ایتدیکن تنصیص بیورمشدر نته‌کیم ﴿ انا ارسلنا نوحا الی قومه ﴾ دیو بیورمشدر قومندن غیری یه ارسال اولندیغن ذکر ایتمامشدر وبعضیلر نوح علیه السلامك عموم بعثتینه بو نکله‌استدلال ایتدیلرکه جمیع روی زمینده اولان خلقه بد دعا ایلدی اندن حق تبارك وتعالی حضرتلری اهل سفینه‌دن غیریسین غرق ایله هلاك ایلدی اکر جمیع اهل ارضه مبعوث اولمیدی حق تعالی حضرتلری انلری هلاك ایتمزدی زیرا کلام قدیمده ﴿وما کنا معذبین حتی نبعث رسولا﴾ دیو بیورمشدر نوح علیه السلامك خود رسالتی ثابتدر اول رسلدردیدیلر. جوابی بودرکه اول هلاك اولان خلقك کندی قومندن غیریسی حضرت شیت علیه السلام ارسال اولندیغی قومك اولادی ایدیلر و آنك دینی انلر اوستنه مستمر ایدی نسخ اولنمامش ایدی واولزمانده انلر ضلالته دوشوب حضرت شیته کافر اولمشلر ایدی انکیچون حضرت نوحك بد دعاسیله حق تعالی حضرتلری انلری هلاك ایتدی دیدیلر

اکرم حضرتلری قباغی سودیکنی بیلدیکم ایچون بوحدیثده دلیل واردر که برکاسه‌ده مختلف طعام اولوب طعام صاحبی راضی اولدیغی صورتده اول کاسه‌دن اکل ایدن کمسنه غیری کمسنه‌نك اوکنده اولان جانبنه ال اوزاتمق جائز اوله‌دخی مسافرلرك بعضیسی بعضینك اوکنه لقمه قومق جائز اوله صاحب ضیافتك رضاسنه بناء ودخی قباغك خاصه سندندر عقلی زیاده ایتمك ورطوبت معتدله ایراث ایتمك کبی

﴿الحدیث الثامن﴾

(حدثنا قتیبة حدثنا حفص بن غیاث عن اسمعیل بن ابی خالد عن حکیم بن جابر عن ابیه) بوحدیث شریفی حضرت جابردن اوچ واسطه ایله قتیبه بزه خبر ویردی (قال) جابر بیوردی (دخلت) علی النبی صلی الله علیه وسلم) رسول اکرمك حضور عالیلرینه واردم (فرأیت عنده دباء یقطع) کوردمکه رسول اکرم حضرتلری قباغی پاره پاره ایدر (فقلت) دیدمکه (ماهذا یارسول

و بو يله دخى جواب و يرديلركه كافه يه مبعوث اولماغن رسول الله حضرتلرينه اختصاصى بو معنايه اولمق احتمالدركه قيامته دكين شريعتى طورمق اعتباريله اوله نوح وغيريلر عليهم السلام شول صددده ايديلركه كندى زمانلرنده وكنديلردن صكره پيغمبر مبعوث اوله و بعض شريعتلرى منسوخ اوله . اما بعض يهودك محمد عليه السلام خاصة عرب قومنه مبعوث ايدى ديدكلرى فاسد نسنه در زيرا طائفۀ عربه رسول ايدى كرچك انلره پيغمبر كوندرلمش ايدى ديو تسليم ايديجك هرنه بيورر ايسه صادق اولمق واجبدر زيرا انبيادن كذب دعوى صادر اولمز رسول الله حضرتلرى خود كافۀ ناسه رسالت دعواسن ايتديكى تواتر ايله ثابت اولمشدر اكر بودعواده تكذيب ايدرلرسه تناقض لازم كلور پيغمبر ايديكن تصديق ايتدكدنصكره قولن تكذيبه مجال يوقدر . برى دخى بودركه مال غنايم فخر كائنات حضرتلرينه حلال قلنمش ايدى اندن اول كلنلره حلال دكل ايدى زيرا اول كلنلر ايكى قسم اوزره ايديلر بر قسمى بو ايديكه انلره جهاد ايچون اذن و يرلمامش ايدى بر قسمى دخى بو ايديكه جهاده اذن و يرلمش ايدى لكن آلدقلرى غنيمت كنديلره حلال اولمز ايدى آتشه اوروب يقارلر ايدى بعض علما رحمهم الله بيورمشلردركه فخر عالم حضرتلرينه امتنك كوكللرى مرادى ويرلمش ايدى زيرا نفوس اول مال غنيمتدن كال لذت بولورلر شول اعتبار ايله كه چكدكلرى شدت ومحنت مقابله سنده اكا كتوردكلرى نعمتدر انكله تنعم ايتمك حظى فوت اولديغنه راضى دكللردر لاجرم حق جل وعلا حضرتلرى مقتضالرينه موافقت ايدوب حلال ايلدى ديديلر . برى دخى بودركه ارض رسول الله حضرتلرينه وامتنه مسجد وطهور قلندى مراد موضع سجوددر يعنى بعض يرده سجده جائز اوله بعض يرده جائز اولميه بو يله دكلدر پاك اولدقدنصكره هر يرده سجده جائزدر و بو يله اولمق دخى ممكندركه كلام صلاة ايچون ياپيلان مكاندن مجاز اوله زيرا ارضك هر برنده صلاة جائز اولجق بو معناده مسجد كبى اولور ديديلر بعضيلر ايتديلر مراد ارض بكا مسجد وطهور قلندى بندن غيره مسجد قلندى طهور قلنمدى ديمكدر ديديلر زيرا حضرت عيسى عليه السلام ارضده سياحت ايلر ايدى نرده نماز وقتى يتشسه آنده قيلور ايدى ديديلر . ابن التين بو يله ديمشلر بعضيلر ايتديلر غير يلره شول يرده قيلمق مباح ايديكه پاك ايديكن يقين اوزره بيله لر اما بو امته هر يرده قيلمق جائزدر مكر شول يركه مردار ايديكن يقين اوزره بيله لر آنده قيلمق جائز دكلدر مراد بو معنادر ديديلر . اما اظهر خطابى ديديكيدركه فخر كائنات عليه افضل الصلوات واكمل التحيات افنديمز حضرتلرندن اول كلنلره صلاة مخصوص مكانلرده مباح ايدى مثلا كليسالرده وصومعه لرده قيلمق كرك ايدى ديمشدر بو قولى عمر بن شعيب روايتى مؤيد اولوركه فخر عالم حضرتلرندن بو لفظله نقل ايتمشدر (وكان من قبلى انما كانوا يصلون فى كنائسهم) ديو

الله) قباغى بو مرتبه پاره پاره ايتمكك فائده سى ندر (قال) رسول اكرم حضرتلرى جواب بيورديلركه (نكثر به طعامنا) بز قباغى پاره پاره ايتمكله طعاممزى چوق ايدرز بو حديث شريفدن فهم اولنوركه قباق وبادنجان مثللو طعام پشمزدن مقدم طوغونور سه بركته سبب اولور وينه بو حديث شريفدن فهم اولنوركه رسول اكرم حضرتلرى كمال مروتلرندن اهل بيتك خدمتلرينه معاونت ايدرلر ايمش (قال ابو عيسى) مصنف بيوردى (وجابر هذا) بو حديث شريفى روايت ايدن جابر (هو جابر بن طارق) طارق اوغلى جابر در يعنى مصنفك مرادى بوكه اصحابدن عبد الله اوغلى جابر واردر بو حديث شريفى روايت ايدن طارق اوغلى جابردر عبد الله اوغلى جابر دكلدر جابر ديمكله قنغى جابر اولديغى معلوم اولسون ايچون بيورديكه (ويقال ابن ابى طارق) اصحاب كرام بيننده راوى حديث اولان جابرك شهرتنه ابن ابى طارق دينلور

(وهو) بوكنيه ايله مكنى اولان جابر (رجل من اصحاب النبى صلى الله عليه وسلم) رسول اكرمك اصحابندن برذاتدر معلوم اوله كه محدثين كرام حضراتى نه مرتبه دقت واهتمام صاحبيدرلركه ايكى اصحابك اسمى برى برينه مطابق اولسه كنيه لريله بيان ايدرلركه التباس لازم كلميه مثلا بو حديث شريفى جابر روايت ايتدى ديسه لر جابر اسمنده برقاچ اصحاب بولنسه قنغى جابردر ديو محدثين تحقيق ايدوب شهرتيله بيان ايدرلر محدثينك مرتبهٔ اهتماملرندن معلوم اولديكه روايتلرنده اصلا كذب احتمالى يوقدر (ولانعرف له) بز ابن ابى طارق كنيه سيله مشهور اولان جابردن بلمزز (الا هذا الحديث الواحد وابو خالد اسمه سعد) شو ذكر اولنان برحديثدن غيرى كويا مصنف ديمك استركه ابن ابى طارقدن محدثين انجق بو حديث شريفى روايت ايتديلر

﴿الحديث التاسع﴾

(حدثنا قتيبة بن سعيد

بيورمشلر يعنى بندن اول كلنلر همان كليسالرنده قيلارلر ايدى غيرى يرده قيلمزلر ايدى ديمك اولور بو تقديرجه ارضك هر برى مسجد اولمق فخر كائنات حضرتلرينه مخصوص ايديكى ثابت اولور . و بزار نقلنده ابن عباس رضى الله تعالى عنهما روايت ايتديكى حديث شريف كه سابقا نقل اولنان جابر حديثنه موافقدر آنده بودخى واقع اولمشدركه (لم يكن من الانبياء احد يصلى حتى يبلغ محرابه) ديمشلردر. يعنى انبيا عليهم السلامدن بريسى تاكندى محرابنه يتشمينجه نماز قيلمز ايدى ديمك اولورخطابينك كلامنى بوروايت مؤيد اولور . برى دخى بودركه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك معجزه سى قيامته دكين طورر غيريلرك معجزه سى منقرض اولوب خبرندن غيرى نسنه قالمامشدر قرآن عظيم الى انتهاء الايام حجة قاهره اولمقدن خالى دكلدر واكامعارضه ممتنعدر . برى دخى بودركه سائر انبيا عليهم السلامدن رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك معجزه سى اكثردر . قاضى عياض رحمة الله عليه ايدر كثير اولديغى قرآن عظيمدركه جمله سى معجزه در وانده اعجاز واقع اولانك اقلى «انا اعطينا» سوره سيدرياخود آنك مقدارى برآيتدر ديدى بعضيلر مذهبنده هرآيتى معجزه در آز اكر چوق ديديلر و بعضيلر دخى هر جملهٔ منتظمه سى بر كلمه دن ياخود ايكى كلمه دن دخى اولور ايسه معجزه در ديديلر . قاضى رحمة الله عليه حق بزم اولا ذكر ايتديكمزدر زيرا حق تبارك وتعالى حضرتلرى ﴿قل فأتوا بسورة من مثله﴾ ديو بيوردى پس تحدى اقلى برسوره مقدارى كركدر ديدى والحاصل قرآن عظيمده يتمش يدى بيك مقدارى كلمه واردر بعضيلر قولنجه دها زياده در وانا اعطينا سوره سنك كلماتى اون عدددر بو تقديرجه انا اعطينا مقدارى يدى بيك جزدر هر برى نفسنده بر معجزه در ديو بيوردى آندنصكره اعجازى ايكى وجهله در برطريق بلاغتى برطريق نظمى پس بوعدددن هرجزده ايكى معجزه اولور وسائر وجوه اعجازى سابقا تفصيل اوزره كچمشدر والله اعلم. وجملهٔ فضائل وكراماتندن برى دخى بودركه خاتم الانبيا والمرسليندر نتكيم بخارى ومسلم رحمة الله عليهما روايتلرنده وارد اولمشدركه (مثلى و مثل الانبياء قبلى كمثل رجل بنى بيتا فأحسنه الا موضع لبنة من زاوية من زواياه فجعل الناس يطوفون به و يعجبون له و يقولون هل لا وضعت هذه اللبنة فانا تلك اللبنة وانا خاتم النبيين) ديو بيورمشلردر. معناسى بنم مثلم ايله بندن اول كلان انبيانك مثللرى شو كيمسه نك مثلى كبيدركه براو بنا ايدوب هر يرين خوب ايليه الا زاويه لرينك برندن بركرپچ يرين يابميه اندن خلق كلوب اول اوى طواف ايده لر و بكنه لر عجبليوب ديه لركه شو كرپچده وضع اولنيدى ديه لر ايمدى بن اول كرپچم و بن انبيانك خاتمى يم بندنصكره نبي كلمز ديمك اولور . برى دخى بودركه شرع شريفى قيامته دكين مؤبددر وسائر انبيانك شرايعن ناسخدر وبوكا

(تابع)

تابع اولان خلق سائر انبیانك توابعندن اکثردر نتکیم شیخین روایتلرنده (فارجو ان اکون اکثرهم تابعا یوم القیمة) دیو بیورمشدر. یعنی رجا ایدرمکه قیامت کوننده تابع جهتندن انلرك اکثری اولهم دیمکدر حاصلی انبیادن بنم تابعلرم اکثر اوله دیمك اولور . بری دخی بودرکه طائفهٔ جنه ارسال اولنمشدر اتفاقا حق تبارك وتعالی حضرتلری ﴿لیکون للعالمین نذیرا﴾ بیوردیغی یرده جمیع مفسرین بو آیتده جن داخلدر دیو اتفاق ایتمشلردر و بومعنی آیت کریمه‌نك مدلول لفظیدر اندن دلیلسز اخراج ایتمك قابل دکلدر اکر ملائکه خارجلردر دینلور ایسه انلرك خروجنده ضرر یوقدر عام مخصوص جمهور علما واصولیین قتنده حجتدر اکر عمومات مخصوصه ایله استدلال باطل اولورسه اکثرادله ایله استدلال باطل اولمق لازم کلور وحق سبحانه وتعالی حضرتلری سورة الاحقافده ﴿اجیبوا داعی الله﴾ بیوردیغی موضعده که مراد طائفهٔ جنك بعضی بعضنه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك دعوتنه اجابت ایچون امردر دلالت واردرکه فخر عالم حضرتلری انلری دینه دعوت ایتمش اوله وآنلره مبعوث اولمغك معناسی دخی بودر دیدیلر. اما سنتله استدلال بودرکه صحیح مسلمده ابو هریره رضی الله عنه حضرتلرندن مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بن آلتی نسنه ایله مفضل قلندم دیو بیورمشدر انلردن بری بودرکه (وارسلت الی الخلق کافة) دیمشدر بوقول شریف انس وجنه شاملدر خاصة انسه حمل ایتمك تخصیص بلا دلیلدر جائز دکلدر وقرآن عظیمده ﴿ وما ارسلناك الا کافة للناس ﴾ بیورلدیغی رسالتنك ناسه اختصاصیچون دکلدر بلکه مراد جمیع ناسه تعمیم ایدوب رسالتنك بعض ناسه اختصاصی اولمدیغی بیاندر بوندن لازم کلمزکه انسك غیرندن رسالتی نفی اولنه ﴿ قل یاایها الناس انی رسول الله الیکم ﴾ آیت کریمه‌سنك امثالنده خطاب ناسه واقع اولدیغی آنکیچوندرکه آنلر کوریشورلر وخطاب آنلر ایله واقع اولور وبالجمله آیت کریمه‌دن مقصود ناسه تعمیمدر غیریلردن نفی دکلدر. اما ضحاك وتوابعی طائفهٔ جنك رسلی کندیلردندر زیرا حق جل وعلا حضرتلری ﴿ یامعشر الجن والانس الم یأتکم رسل منکم﴾ بیورمشدر دیدکلری بوملته کوره دکلدر ملل متقدمه‌یه کوره‌در ضحاکدن وغیریدن اصلا منقول دکلدرکه اول معنانك بوملته استمراری اوله یعنی خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مبعوث اولدقدنصکره جن طائفه‌سنه آندن غیری رسول کلدیکی کیمسه‌دن منقول دکلدر واجماعه مخالف اولان نسنه‌یی ضحاکه نسبت ایتمك لایق دکلدر یاوجود اکثر علمانك قولی بودرکه هر رسول انسدندر اصلا جندن رسول اولمامشدر لکن جن ایله انس خطابده جمع اولندقلریچون ﴿ رسل منکم ﴾ دیو بیورلدی بونك نظیری ﴿ یخرج منهما اللؤلؤ والمرجان ﴾ قول شریفیدر انلر خود ملحدن چیقارلر عذبه‌دن چیقمزلر . وبعض علما رحمهم الله

عن مالك بن انس عن اسحاق بن عبدالله بن ابی طلحة انه سمع انس بن مالك) بو حدیث شریفی انس مالك حضرتلرندن ایکی واسطه ایله قتیبه بزه خبر ویردی (یقول) انس بیوررلردی (ان خیاطا دعا رسول صلی الله علیه وسلم لطعام صنعه) تحقیق اصحابدن درزی رسول اکرم حضرتلرینی طعامه دعوت ایلدی بعض محدثین دیدیلرکه بودرزی رسول اکرم حضرتلرینك غلامی ایدی (قال انس) بو حدیث شریفی حضرت انسدن استماع ایدن اسحاق بن عبدالله دیدیکه انس حضرتلری بیوردی (فذهبت مع رسول الله صلی الله علیه وسلم) بن رسول اکرم حضرتلریله برابر کتدم (الی ذلك الطعام) اول درزینك دعوت ایتدیکی طعامه (فقرب الی رسول الله صلی الله علیه وسلم خبز من شعیر) درزینك منزلنه واردقده رسول اکرمك حضورلرینه آرپه اوتندن اتخاذ اولنمش اتمك کتوردی (ومرق فیه دباء وقد

بیورمشلردرکه رسل جن انلره ارسال اولنان رسل بشرك رسلیدر رسل الله دکللردر دیمشلردر. بری دخی بودرکه احد قولین اوزره ملائکه‌یه دخی ارسال اولنمشدر امام سبکی رحمة الله علیه بوقولی ترجیح ایتمشدر زیرا حق سبحانه وتعالی حضرتلری ﴿ تبارك الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیرا ﴾ دیو بیورمشدر. معناسی خیری متکاثردر دائما شول تکری تعالی حضرتلرینك که قولنك اوزرینه قرآن عظیم ایندیردی تاکیم عالملره نذیر اوله دیمك اولورونزاع یوقدرکه عبددن مراد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریدر وعالم ماسوی اللهدر بوتقدیرجه انس وجنه وملائکه‌دن جمیع مکلفینه شاملدر آیت کریمه دلالت ایلرکه فخر کائنات علیه اکمل التحیات حضرتلری جمیع مخلوقاته رسول اوله وملائکه‌نك خروجن دعوی ایدن کیمسه‌دن دلیل اولنسه عاجز اولور زیرا احتمالدرکه فخر کائنات حضرتلری لیلهٔ اسراده یاغیری زمانده انذار ملائکه قیلمش اوله وانلره بعض نسنه‌ده انذار ورسالتدن مجموع شریعتنده رسالت لازم کلمز، اما جمهور مذهبی بودرکه آیت فرقانده عالمین تخصیص اولنمشدر مراد انسله جندر نته‌کیم صحیح مسلمده (وارسلت الی الخلق کافة) حدیث شریفنده مراد انس وجندر دیو بیورمشلردر. وحلیمی وبیهقی رحمهما الله ملائکه‌یه مرسل دکلدر دیو تصریح ایتمشلردر. وامام فخر رازی وامام نسفی تفسیرلرنده ملائکه‌یه مرسل دکل ایدیکنه اجماع حکایه اولنمشدر نته‌کیم جلال المحلی بویله ذکر ایتمشدر وامام نسفینك عبارتی بودر « ثم انهم قالوا هذه الآیة تدل علی احکام اولها ان قوله لیکون للعالمین نذیرا یتناول جمیع المکلفین من الجن والانس والملائکة لکنا اجمعنا علی انه علیه السلام لم یکن رسولا الی الملائکة بل یکون رسولا الی الجن والانس جمیعا » اما فخر رازینك دخی عبارتی بودر بوندن ظاهردرکه ملائکه‌یه مرسل دکل ایدیکنه اجماع اوله. اما کمال الدین ابن ابی شریف جلال محلی‌یه اعتراض ایدوب ایتدی بیهقی بوسوزی حلیمیدن نقل ایدوب «هذا معنی کلام الحلیمی» دیدی وبیهقینك بوکلامنده کندینك بوقول عهده‌سندن تبریسن اشعار واردر انی اشعار اولمدیغی تقدیرجه کندی قتنده مرضی ایدیکن تصریح یوقدر. وحلیمی اکرچه کیم اهل سنتدندر اما ملائکه‌یی انبیا علیهم السلام اوزره تفصیلده معتزله‌یه مواققت ایلمشدر بیهقینك اندن نقل ایتدیکی افضلیت ملائکه قولنه موافقدر ظن اولنورکه بوسوزی اول قولنه مبنی قیلمش اوله . اما امام فخر رازی وامام نسفی ذکر ایتدکاری اجماع قصه‌سی اعتماده صالح دکلدر زیرا امام فخر رازی تفسیرینك بعض نسخه‌لرنده « لکنا اجمعنا » یرینه « لکنا بینا » واقع اولمشدر بوتقدیرجه تمام مخالف اولور باوجودکه اجمعنا عبارتی اجماع امتده صریح دکلدر زیرا بومقوله عباره خصمین متناظرینك اجماعنده استعمال اولنور بلکه تصریح اولنسه دخی منع اولنوردی زیرا سبکی رحمة الله علیه ﴿ لیکون للعالمین نذیرا ﴾ قول شریفنده بیورمشدرکه جمع مفسرین بونك

یدی) دخی برشوربا کتور دیکه اول شوربانك ایچنده قباق وقوری ات وار ایدی (قال انس) انس بیوردی (فرأیت النبی صلی الله علیه وسلم) بن رسول اکرم حضرتلرینی کوردم (یتتبع الدباء) قباغی آرشدیرر (من حوالی القصعة) اول کاسه‌نك جوانبندن قباغی سودکلرندن ایچون (فلم ازل احب الدباء من یومئذ) انس بیوررکه اول کوندنبرو بن قباغه محبت ایتدم قصعه اون عدد کیمسنه اکل ایده جك مقداری طعامی آلان چناقدر بو حدیث شریفده اشارت واردر برکسنه کندیدن ادنا کمسنه‌نك دعوتنه اجابت ایدوب طعامنی اکل ایلیه دخی افندی خدمتکاریله طعام ایلیه وینه بو حدیث شریفده اشارت واردر رسول اکرم حضرتلرینك اصحابنك فقرا وکبراسنه اولان لطف مرحمتلرینه نووی بیوررکه قباغه محبت سنتدر ودرزیلك صنعتی کوزل شیدر معلوم اوله‌که جمیتله طعام اکل اولدقده هرکس اوکندن یمکه مأموردر اما رسول اکرم

تفسيرنده « للجن والانس » ديمشلردر و بعضيلر « والملائكة » ديمشدر ديدى
بوتقدير اوزره اجماع امته حمل أيتمكه مجال قالمز وجميع مفسرين « للجن والانس»
ديديلر ديدكدنصكره بعضيلر « والملائكة » ديديلر ديمكك معناسى « للجن والانس»
معناسنده جله‌سى متفقلردر اما بعضيلرى والملائكة احتمالن دخى و يرمشلردر
ديمك اولور. والحاصل فخر رازى ونسفى تفسيرلرنده واقع اولان اجماع حكايه‌سى
علماء نقل طريقه‌سى اوستنه حجت قائم اولەمز بومسئله‌يه لايق اولان هيچ برجانبه
قطع دعواسن متضمن اولور وجه اوزره بحث ايتميوب توقف ايتمكدر . برى دخى
بودركه خواجهٔ كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى عالملره رحمت ارسال
اولنمش ايدى نتكيم حق سبحانه وتعالى حضرتلرى ﴿وما ارسلناك الا رحمة
للعالمين﴾ ديو بيورمشدر وعالمينه رحمت اولمغى برقاچ معنايه حمل ايتمشلردر سمرقندى
رحمة الله تعالى عليه انس وجنه رحمت ديمكدر ديدى بعضيلر دخى جميع خلقه
رحمتدر مؤمنلره هدايت ايله رحمتدر ومنافقلره قتلدن امانله رحمتدر ديديلر . ابن
عباس رضى الله تعالى عنهما بر وفاجره رحمتدر ديدى زيرا هر پيغمبر تكذيب
او لنديغى زمانده حق تعالى حضرتلرى تكذيب ايدنلرى هلاك ايلر ايدى محمد
صلى الله تعالى عليه و سلم حضرتلرينى تكذيب ايدنلر موته ياخود قيامته تأخير
اولنمشلردر اما تصديق ايدنلره هم دنياده رحمتدر هم آخرتده رحمتدر ذات شريفى
بر رحمتدركه مؤمنه وكافره عام اولور نتكيم حق جل وعلا حضرتلرى كلام
قديمنده ﴿وما كان الله ليعذبهم وانت فيهم﴾ بيورمشدر يعنى حق تعالى حضرتلرى
انلره عذاب ايلمز سن آنلرك اراسنده ايكن ديمك اولور مادامكه جسد شريفى
بوارضه متصلدر حق تبارك و تعالى حضرتلرى انك حرمتنه خلقدن عذاب
دنيويه‌يى رفع ايتمشدر امم سالفه‌يه اولان كبى بونلره عذاب نازل اولمز . دارمى
و بيهقى روايتلرنده ابن عباس رضى الله عنهمادن مرويدركه (انما انا رحمة
مهداة) ديو بيورمشلردر ان شاء الله تعالى مقصد سادسده زياده تفصيلى كلسه
كركدر . برى دخى بودركه حق تعالى حضرتلرى قرآن عظيمده سائر پيغمبران
عليهم السلامه آدلو آديله خطاب ايدوب « يا آدم. يا نوح. يا زكريا. يا يحيى. يا موسى.
يا عيسى » ديو بيورمشدر اما فخر كائنات عليه اكمل التحيات افنديمز حضرتلرينه
« يا ايها الرسول. يا ايها النبى. يا ايها المزمل. يا ايها المدثر) ديو خطاب ايتمشدر بو
مرتبه غايت تعظيمدر . برى دخى بودركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرينه اسمى ايله ندا قيلمق امتنه حرام قلنمش ايدى قرآن عظيمده ﴿ لاتجعلوا
دعاء الرسول بينكم كدعاء بعضكم بعضا﴾ ديو بيورلمشدر. معناسى فخر عالم حضرتلرينه
ندايى بعضكز بعضكزه اسمى ايله ورفع صوت ايله ايتديكى ندا كبى و حجره‌لر
طشره‌سندن ايتديكى ندا كبى ايلمك بلكه يارسول الله يانبى الله ديو وقار وتواضع ايله
وآلچق صوتله ندا ايدك ديمك اولور. بعضيلر ايتديلر معناسى پيغمبر عز عليه الصلاة

حضرتلرى جعيتله طعام
بيوردقده اصحاب كرام
هربررلرى منتظرلردركه
رسول اكرم حضرتلر
ينك مبارك بارمقلرى
بزم جانبمزده اولان طعامه
طوقنوب بركت رسول
اكرم حضرتلرينه نائل
اولسق ديو بناء على ذلك
رسول اكرم حضرتلرى
مبارك اللرينى قصعه‌نك
جوانبده طولاشديررلر
ايدى حتى اصحاب كرام
رسول اكرم حضرتلر
ينى اولقدر سورلر ايد
يكه آبدست صوينى بربر
لرينك اللرندن اللرينى
اصلادوب يوزلرينه وكوز
لرينه سوزرلر ايدى

الحديث العاشر

(حدثنا احمد بن ابراهيم
الدروقى وسلمة بن شبيب
ومحمود بن غيلان قالوا
اخبرنا ابواسامة عن هشام
ابن عروه عن ابيه عن
عائشة رضى الله عنها)
بو حديث شريفى حضرت
عائشه‌دن اوچ واسطه ايله
محمود سلمه واحدبزه خبر
ويردى (قالت) حضرت
عائشه بيوردى (كان النبى
صلى الله عليه وسلم يحب
الحلواء) رسول اكرم
حضرتلرى حلوايى سور

ایدی (والعسل) دخی بالی سور ایدی مرویدر که رسول اکرم حضرتلرینك حضورلرینه بر قافله کلدیکه ایچلرنده رسول اکرم حضرتلرینك بردوه‌سی وارایدی واول دوه‌یه اون وبال ویاغ یوکلتمش‌ایدی‌رسول اکرمه کتوردیلررسول اکرم حضرتلری برکت ایله دعابیوروب‌بیوردیلر که برطنجره کتورك پس طنجره یی آتش اوزر اوزرینه قویوب ایچنه بال ویاغ واون وضع‌بیوردیلر تاکرکی کبی یخته اولنجه قارشدردیلر بعده طنجره‌یی آتشدن‌قالدیروب زمینه وضع‌ایدوب ییکز دیوبیوردیلر صلی‌الله‌علیه وسلم

الحدیث الحادی عشر

حدثنا (الحسن ابن محمد الزعفرانی اخبرنا حجاج بن محمد قال قال ابن جریج اخبرنی محمد ابن یونس ان عطا بن یسار اخبره ان ام سلمه اخبرته) بوحدیث شریفی ام المؤمنین ام سلمه حضرتلرندن درت واسطه ایله حسن ابن محمد بزه خبر ویردی (انها) تحقیق ام سلمة

والسلام حضرتلری سزه دعا ایتدکده یعنی سزی یانه چاغردقده انك دعاسنی بری بریکزه ایتدیککز دعایه قیاس ایتمك یعنی بر بریکزی چاغردیغی زمانده اعراض ایدوب وارمق یاخود اشتمزلکه اورمق که واقع اولور زنهار فخر عالم حضرتلرینك دعاسنده بویله ایلمك دیمکدر دیدیلر . بری دخی بودرکه اکا جهرله سو یلمك امتنه حرام ایدی نتکیم حق جل وعلا حضرتلری ﴿ لاترفعوا اصواتکم فوق صوت النبی وتجهرواله بالقول کجهر بعضکم بعضا ان تحبط اعمالکم وانتم لاتشعرون ﴾ دیو بیورمشدر بوآیت کریمه حکمنجه برکیمسه آوازنی رسول الله حضرتلرینك آوازندن یوقاری قالدرسه یاخود اکا خطاب ایتدکده امثالنه سویلر کبی قاتی قاتی سویلسه عملی باطل اولمق لازم کلور ایدی ابن عباس رضی‌الله عنهمادن مرویدرکه بوآیت کریمه نازل اولدیغی زمانده ابو بکر الصدیق رضی الله‌عنه رسول الله صلی‌الله علیه‌وسلم حضرتلرینه سویلمزایدی الا شول کیزلوراز سویلیانلر کبی سویلرایدی‌دیمشدر. ورروایت اولنورکه‌حضرت عمر رضی‌الله عنه دخی شویله یاب یاب سویلر اولدیکه فخر کائنات حضرتلری تااستفهام ایتماینجه کلامنی اکلیه‌مز ایدی. وثابت بن قیس رضی الله عنه قاتی قاتی سویلیجی کیمسه ایدی قولاغی دخی برمقدار برك ایدی‌بوآیت کریمه نازل‌اولدیغی زمانده فخر عالم حضرتلرینك یانندن کتدی کورنمز اولدی‌فخرعالم حضرتلری یوقلدوب بولدردی دعوت ایلدی ثابت کلیجك ایتدی یارسول الله سکا آیت نازل اولدی بن ایسم برقاتی قاتی سویلیجی کشی‌یم حاصلی قورقرمکه عملم باطل اوله دیدی رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری تسلیه ایدوب‌یاثابت سن اول مرتبه‌ده دکلسین سن خیرایله معیشت ایلرسن وخیر ایله وفات ایلرسن وتحقیقا سن اهل جنتدنسین دیو بیوردی انس بن مالك رضی‌الله عنه ایدر خواجهٔ عالم علیه الصلاة والسلام افندمز حضرتلرینك بویله بیورمسی ایله‌شویله اولدقکه‌ثابته‌نظرایدردك اهل‌جنتدن برکشی ایدی قارشومزده کزر ایدی‌صکره‌دن یمامه‌ده مسیلمه‌جنکی اولدیغی زمانده مسلمانلر برمقدار قتال یرندن آیریلوب‌انهزام شکلن کوستردیلر ثابت رضی الله عنه بوحالی کوریجك ایلرو واروب کفار ایله قتال ایلدی آخر اوراده شهید اولدی دیو بیوردی قصه‌دن مقصود فخر عالم حضرتلرینك اهل جنتدنسین دیو تعیین بیوردقدنصکره ثابته شهادت نصیب اولوب صدقی‌ظاهر اولدیغنی بیانده‌در . بری دخی بودرکه رسول الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سعادت خانه‌سنده ایکن چیقنجه صبرایتمیوب طشره‌دن ندا ایتمك حرام قلنمش‌ایدی نتکیم ﴿ ان‌الذین ینادونك من‌وراء‌الحجرات اکثرهم لایعقلون ولوانهم صبروا حتی تخرج الیهم لکان خیرالهم ﴾ بیورلدیغی‌اول‌ممنادر وبویله ایدنلر ایچون « لایعقلون » بیورلدیغی آنکیچوندرکه متقضای‌عقل حسن ادبدر رسول الله حضرتلرینك حرمت وحشمتن رعایت ایتمکدر بونلرك ترك

(ایدیجك)

ایدبجك لایعقل حیوانات قسمندن اولمق لازم كلوروادب مقتضاسی بودركه استعجال ایتمیوب صبر ایده‌لر فخرعالم حضرتلرینك حق تعظیمن رعایت ایلیه‌لربویله ایدبجك كندیلره خیر اولور زیرا بونده‌ایكی‌حال‌واردربری حفظ ادب بری تعظیم‌رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم بو ایكی‌خصلت ثناوثوابی موجبه‌لردر . بری‌دخی بودركه‌حبیب الله ایدی محبت وخلت معنـالری انكچون جمع اولنمش ایدی تحقیقی مقصد سـابع اواخرنده كاسه كركدر ان شاءالله‌تعالی . بری دخی بودركه‌رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلرینك رسالتنه وحیاتنه وشهرینه وزمانه قسم قلنمشدر بو دخی مقصد سادسده بیان اولنسه كركدر ان‌شاءالله تعالی . بری دخی بودركه‌فخركائنات حضرتلرینه اسرافیل علیه السـلام نازل اولمشدر آندن اول هیچ بر پیغمبره اینمش دكل ایدی . امام طبرانی رحمة الله علیه ابن عمردن نقل ایتـدیكی حدیث شریف موجبنجه حضرت رسالتپناه صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری نبی عبد اولمغله نبی ملك اولمق بیننده تخییر اولنمق خبرینی اسرافیل علیه‌السلام كتورمشدر نتكیم سابقا بیان اولنمش ایدی . بری دخی بودركه جمیع آدم اوغلانلرینك‌سیدیدر امام‌مسلم‌روایتنده (انا سید ولدآدم یوم‌القیمة) بیورلمشدر ابوهریرة رضی‌الله‌عنهدن بویله مرویدر . وترمذی نقلنده ابو سـعیددن روایت اولنان بودركه (اناسـید ولد آدم یوم‌القیمة ولا فخر وبیدی لواءالحمد ولافخر) بیورلمشدر بویله بیورمقدن مراد شریفی حق جل‌وعلا حضرتلرینك كندویی بومرتبه فضل‌وسیادتله اكرامن خبرویروب نعمتن اظهار ایتمك ایدی تا كیم امتنك كندی‌یه ایمانلری اكا كوره اوله‌ولافخر بیوردیغی بو یتشدیكیم رتبهٔفضل وكرامت الله‌تعالی قبلندن ویرلدی‌انك لطف واحسانیدربن كندی قوتله بولمدم اعدی بن انكله افتخار ایتمك مناسب‌دكلدر دیمك‌اولوردیدیلر. بری دخی بودركه كناهلرندن ماتقدم وما تأخر مغفرت اولنمش ایدی نتكیم قرآن عظیمده﴿ لیغفرلك‌الله ماتقدم من‌ذنبك وما تأخر﴾ دیو بیورلمشدر . شیخ‌عزالدین ابن عبدالسلام ایدر پیغمبرعز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك خصایصندن بری بودركه حق سبحانه وتعالی حضرتلری اكا مغفرتی خبرینی ویردی سائر انبیا علیهم السلامدن برینه بوخبری ویردیكی نقل اولنمامشدر بوكا دلالت ایدركه انلر موقف حشرده نفسی‌نفسی دیسه‌لر كركدر. ابن كثیردخی بوآیتك تفسیرنده بوخصوصیتده اكا كیمسـه مشارك اولمامشـدر دیو بیورمشـدر . ائمهٔ حدیثدن ابو یعلی وطبرانی وبیهقی رحمهم‌الله تعالی ابن عباس رضی‌الله‌عنهما حضرتلرندن روایت ایدرلركه(ان الله فضل محمدا علی اهل السماء وعلی‌الانبیاء) دیو بیورمشلر یعنی تحقیقا حق تعالی حضرتلری رسول‌الله صلی‌الله تعالی‌علیه وسلم حضرتلرینی كوكلرخلقی اوزرینه‌وانبیا علیهم‌السلام اوزرینه مفضل قیلدی دیمكدر سؤال ایدوب اهل سما اوزرینه فضلی ندر دیدیلر ایتدی * قال لاهل‌السماء ﴿ومن یقل منهم انی اله من‌دونه فذلك‌نجزیه جهنم ﴾یعنی حق تعالی حضرتلری اهل سماایچون ایتدی انلردن شول كیمسـه‌كه

(قربت‌الی‌رسول‌الله‌صلی‌الله علیه وسلم جنبـا مشویا) رسـول اكرم حضرتلر ینك حضورلرینه بریان اولنمش یان‌اتی كتوردی (فأ كل منه) پس رسول اكرم حضرتلری اول بریاندن اكل بیـوردیلر (ثم قام الی‌الصلاة)بعد الطعام‌نمازه قالقدیلر(وما توضـأ) تجـدید وضوء ایتمدیلرمعلوم‌اوله‌كه‌رسول اكرم حضرتلری آتش طوقنمش‌شیئی اكل‌ایلمك نافض وضوء اولمـدیغی بیان‌ایچون بریان یدكدن صكره تكرار نماز ایچون برآبدست دخی آلمـدیلر مصنف‌امام‌ترمذی رضی الله‌عنه حضرتلری حلوا نك‌وعسلك‌عقیبنده‌بریانی ذكر ایتدی زیرا بواوچ شیٔ غذالرك افضلی‌وبدن واعضا وكبده انفع اولد قلرینی اشعاردر وبركسنه بونلرك اكلندن تنفرایتمز مكربرعلتی‌اوله محدثیدن ابن‌ماجه وغیریلری روا یت ایتدیلركه لحم دنیـا وآخرت اهلنك طعاملر ینك سیدیدر وحضرت علیدن دخی ابونعیم روا یت ایتدیكه اهل‌دنیاطعا منك سیدی لحمدر بعده

بن تکریدن غیری بر تکری یم دیه بز اکا جهنمی جزا قیلارز دیمکدر انلر حقنده بویله بیورلدی * وقال لمحمد ﴿ انا فتحنالك فتحا مبينا ليغفر لك الله ماتقدم من ذنبك وماتأخر ﴾ فقد كتب له براءة ﴾ دیدی یعنی بو آیت کریمه حسبنجه کلمش وکله جك کناهن مغفرت ایدوب آنکچون براءت یازدی دیمك اولور . یاپیغمبرلر اوزره فضلی ندر دیدیلر ایدی * ان الله تعالی قال ﴿ وما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه ﴾ وقال لمحمد ﴿ وما ارسلناك الا كافة للناس ﴾ فارسله الی الانس والجن » دیدی حاصلی هرپیغمبری مخصوص کندی قومنه کوندردی خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی مجموع انس وجنه مبعوث ایتدی دیمك اولور. بری دخی بودرکه کندی شیطاننی مسلمان ایتمشدر نتکیم مسلم بن مسعوددن وبزاربن عباسدن بویله روایت ایتمشلردر. بری دخی بودرکه فخر عالم حضرتلری اوزرینه خطا جائز دکل ایدی نتکیم ابن ابی هریره وماوردی وحجازی بویله بیورمشلردر وبر قوم ایتدیلر نسیان دخی ایتمز ایدی خطا ونسیان اندن کلمك جائز دکل ایدی دیدیلر نتکیم نووی مسلم شرحنده بویله ذکر ایتمشدر اما خطا ونسیان صادر اولمدیغی من عندالله خبر ویردیکی نسنه لره کوره اولمق کرکدر یوقسه بشریت مقتضاسنجه بونلر صادر اولمق جائز ایدی نتکیم صحیح بخاری ومسلمده عبدالله بن مسعوددن مرویدرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (انما انا بشر انسى كما تنسون فاذا نسيت فذكرونی) دیو بیورمشدر. وینه صحیحنده ام سلمه رضی الله عنهادن مرویدرکه (انما انا بشر وانه يأتينی الخصم فلعل بعضهم يكون ابلغ من بعض فاحسب انه صادق فاقضی له فمن قضيت له بحق مسلم فانما هی قطعة من النار فليحملها اويذرها) دیو بیورمشدر. وینه صحیح مسلمده (انما انا بشر اذا امرتكم بشیٔ من دينكم فخذوه به واذا امرتكم بشیٔ من رأيی فانما انا بشر) دیو بیوردقلری رافع بن خدیجه دن مرویدر وذکر اولنان احادیث شریفه نك محصلی بودرکه شول نسنه که دینه متعلقدر انده خطا ونسیان واقع اولمیه وشول نسنه که سائر اموردندر انده جائز اوله. بری دخی بودرکه انکله حق تعالی حضرتلری اوزره قسم جائزدر سائر انبیا وملائکه واولیا ایله جائز دکلدر دیدیلر مثلا (اللهم انی اسألك الجنة بحق محمد) دیمك جائزدر اما بحق موسی یاخود بحق عیسی دیمك جائز دکلدر زیرا غیریلردن انك طبقه سنده کیمسه یوقدر بو کرامت اکا مخصوصدر دیدیلر . بری دخی بودرکه کندیدنصکره ازواج طاهراتنك نکاحی حرام قیلنمشدر حق تبارك وتعالی حضرتلری ﴿ وازواجه امهاتهم ﴾ بیورمشدر. یعنی ازواجی مؤمنلرك انالریدر دیمکدر اول رسول الله حضرتلرینه کرامة حق تبارك وتعالی حضرتلری حرمت نکاحده انك ازواجنی انالر منزله سنده قیلمشدر. وبو حکم یعنی حرمت نکاح شول خاتونلرکه فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انتقال ایتدیکی زمانده منکوحه لری ایدی انلرده مقرردر دائما انلرك غیره حرام اولدقلرنده شبهه یوقدر اما شونلرکه تخییر

(اولندقلری)

پرنجدر ابوالشیخ روایت ایتدیکه رسول اکرمه اطعمه نك زیاده مرغوبی لحم ایدی امام شافعی بیوررکه لحم اکل ایلمك عقلی زیاده ایدر وقوة سامعه یی زیاده ایدر حضرت علی کرم الله وجهه دن مرویدرکه لحم اکل ایلمك بدنك رنکنی صاف وانسانك خلقنی کوزل ایدروبر کمسنه قرق کون مقداری ات یمسه خویی بد اولور بیوردی اما قرق کون دوام اوزره ات یمك دخی ایو دکلدر دیدیلر یعنی لحمی نه قرق کون مقداری ترك ایلیه ونه قرق کون مقداری دوام ایلیه

﴿ الحديث الثانی عشر ﴾

(حدثنا قتيبة حدثنا ابن لهيعه عن سليمان بن زياد عن عبدالله بن الحارث) بو حدیث شریفی حضرت عبدالله بن حارثدن ایکی واسطه ایله قتیبه بزه خبر ویردی (قال) عبدالله ابن حارث بیوردی (اكلنا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم شواء فی المسجد) رسول اکرم ایله مسجد ایچنده بریان اکل ایلدك محدثین بیان ایتدیلرکه عبدالله بن حارث مسجدده

اولندقلری تقدیرجه دنیایی اختیار ایدوب مفارقت ایتمش اولسه‌لر برقولده انلر غیره حلال ایدیکی مقرر اولور امام غزالی رحمة‌الله علیه بوقولی اختیار ایتمشدر. وامهات مؤمنینه نظر جائز اولمه‌ده ایکی وجه واردر اشهرجی بودرکه جائز اولمیه وانلره انالق حکمی ثابت اولدیغی تحریم نکاحلرنده ووجوب طاعت واحترامارنده‌در یوقسه خلوتده ونفقه‌ده ومیراثده دکلدر حاصلی ازواج طاهرات خواجهٔ کائنات مؤمنلرك انالری اولمق نکاحلری حرام اولوب وانلره اعزاز واکرام واجب اولمق معناسنه‌در یوقسه بویله دکلدرکه کندی انالری کبی براوده تنها قالمق یاخود انلره نفقه ویرمك یا میراثلرینی آلمق معناسنه اوله وبوخصوص همان ازواج طاهراته کوره‌در انلری تجاوز ایتمز یعنی فخر کائنات حضرتلرینك خاتونلری امهات مؤمنیندر دینلور اما قزلری اخوات مؤمنیندر دینلمز. بعض علما رحمهم‌الله امهات مؤمنینك نکاحلری غیره حرام اولدیغی آنکیچوندرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قبرنده حیات اوزره‌در دیدیلر بواجلدن ماوردی انلره عدت وفات واجب دکلدر دیو حکایه ایتمشدر وشول خاتونلرکه رسول‌الله حضرتلری حیاتنده انلردن مفارقت ایتمشدر مستعیذه کبی واول برخاتون کبیکه فخر کائنات حضرتلری انك بدننده بربیاض یرکوروب اهلنه ارسال ایتمش ایدی بونلرده اوچوجه بیورمشلردر. بری بودرکه نکاحلری حرام اوله شافعینك نص ایتدیکی وجه‌بودر وروضه‌ده بووجهی تصحیح ایتمشدر زیرا آیت کریمه‌نك عمومی واردر ﴿من بعده﴾دن مراد بعدیت موت دکلدر بعدیت نکاحدر. بروجه دخی بودرکه حرام اولمیه. اوچنجی وجه‌که امام‌الحرمین ورافعی تصحیح ایتدکاریدر مدخول بها اولانی حرامدر دیمشلردر یعنی شول خاتونلرکه مجامعتلری واقع اوله انك غیره نکاحی من بعد حرام اولور دیدیلر زیرا روایت اولنمشدرکه اشعث بن قیس رضی‌الله عنه اول مستعیذه خاتونه حضرت عمر زماننده نکاح ایدیجك حضرت عمر رضی‌الله عنه اشعثی طاشلمق استدکده یا امیرالمؤمنین اول خاتون مدخول بها دکل ایدی دیو خبر ویردیلر فراغت ایتدی. وشول جاریه‌که انی تصرف ایتدکدنصکره مفارقت ایتمشلر ایدی انده دخی اوچ وجه بیورمشلردر. بری مطلقا حرام اولمق. وبری جائز اولمق. اوچنجی وجه بوکه اکر فخر عالم صلی‌الله علیه وسلم حضرتلری حال حیاتنده بیع ایتمش ایسه نکاحی جائز اولوب واکر موتله مفارقت ایتدی ایسه حرام اولمق بری دخی بودرکه ازواج طاهراتنك شخصلرینی کورمك حرام ایدی دیدیلر یعنی تمام لباسلر یله ستر اولندقلرندنصکره بویلرینه واندامارینه نظر حرام ایدی دیدیلر اما بوقولك صحتنده نظر واردر زیرا ابن حجر رحمة‌الله علیه ایدر بوکا دلیل یوقدرکه ازواج طاهرات اوزرینه کندی شخصلرینی کوسترمك فرض اوله. زیرا رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندنصکره انلر کینورلر واوتورلر

بریان اکل ایلدیکی وقتده رسول اکرم حضرتلری ایله اعتکافده ایدیلر زیرا مسجدده اکل حرامدر دیدیلر

الحدیث الثالث عشر

(حدثنا محمود بن غیلان انبأنا وکیع حدثنا مسعر عن ابی صخرة جامع بن شداد عن المغیرة ابن عبد الله عن المغیرة بن شعبة) بوحدیث شریفی مغیره بن شعبه حضرتلرندن اوچ واسطه ایله محمود بن غیلان بزه خبرویردی (قال) مغیره بیوردی (ضفت مع رسول الله صلی الله علیه وسلم ذات لیلة) برکیجه رسول اکرم حضرتلریله بیله برکمسنه‌یه مسافر اولدم (فاتی بجنب مشوی) رسول اکرم حضرتلرینه بریان اولمش پهلو کتوردیلر یعنی صاحب ضیافت کتوردی (ثم اخذ الشفرة) بریان کتورلدکدنصکره رسول اکرم حضرتلری بیوك بچاغی الدی شینك فتحی وفانك سکونی ورانك فتحیله شفره بیوك بچاق دیمکدر (فجعل یحزلی بها منه) پس رسول اکرم حضرتلری بیوك بچاغله

ایدی دخی مصلحت اقتضا ایتدکجه طشره چیقارلر ایدی و صحابه انلردن حدیث شریف استماع ایدرلر ایدی شول حالده‌که بدنلرندن بر یر آچق دکل ایدی اما کندی شخصلری ظاهر ایدی دیو بیوردی . بری دخی بودرکه اولاد بناتی کندویه نسبت اولنورلر ایدی حضرت حسن رضی‌الله عنه ایچون (ان ابنی هذا سید) دیو بیورمشدر مراد صلبی اوغلندن فرقی یوق ایدی نسبتده‌وشرفده اویله ایدی دیمکدر . بری دخی بودرکه قیامت کوننده هر نسبت و سبب منقطع اولور الا رسول‌الله حضرتلرینك نسب وسببی منقطع اولمز ونسب دلالتیله سبب زوجیتله اولاندر دیدیلر بعضیلر دخی معناسی انلك امتی اکا انتسابله قیامت کوننده منتفع اولورلر غیریلر بویله دکلدر دیمکدر دیدیلر بوندن دخی مراد سائر انبیا علیهم السلام اول کون نفسی نفسی مقامنده‌در امتلرینه شفاعت مقامنده دکللردر دیمك اولور . بری دخی بودرکه بنات کریمه‌سی اوزرینه تزوج ایتمك جائز دکل ایدی مسور بن مخرمه‌دن مرویدرکه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری منبر اوزرنده برکون ایتدی بنی هشام بن مغیره بندن اذن استدیلرکه قزلرینی علی بن ابی طالبه ویره‌لر فخرعالم حضرتلری بویله‌بیوردقدن صکره اوچ کره بن انلره اذن ویرمزم دیو بیوردی مکرکه علی بنم قزیمه طلاق ویروب انلرك قزلرینی اله دیدی زیرا بنم‌قزم بندن برپاره‌در اکا کراهت‌ویرن نسنه بکا کراهت ویرر واکا اذا ایلیان نسنه بکا اذا ایلر دیو بیوردی حدیث شریفی شیخین اخراج‌ایدوب ترمذی تصحیح‌ایتمشدر . وینه مسوردن مرویدرکه علی بن ابی طالب رضی‌الله عنه ابو جهلك قزینی الق استدی حضرت فاطمه رضی‌الله عنها اشیدیجك فخر کائنات صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خدمتنه کلوب ایتدی سنك قومك شویله دیرلرکه سن قزلرکدن اوتوری کیمسه‌یه بحضور اولوب انجنمزسك یعنی قزلریکی انجیدنلره‌طنمزسك اشته علی بنم اوزریمه ابو جهلك‌قزینی الیور دیدی اندن‌فخرکائنات علیه اکمل‌الصلوات افندیمز حضرتلری فاطمه بندن برپاره‌در بن انی انجتدکلرینی کریه کوریرم والله رسول‌الله قزی ایله عدوالله قزی برکشینك یاننده جمع اولمازلر ابدا دیو بیوردی همان حضرت علی کرم‌الله وجهه فراغت ایتدی وابو جهلك ذکر اولنان قزینك آدی جویریه‌در رسول‌الله حضرتلرینه بیعت ایلیوب اسلامه کلمشدر اندن عتاب بن اسید رضی‌الله عنه تزوج ایتمشدر . ابو داود رحمة‌الله ایتدی حضرت فاطمه اوزرینه تزوج ایتمکی حضرت علی‌یه حق تعالی حضرتلری حرام ایتدی زیرا ﴿وما آتیکم الرسول فخذوه وما نهیکم عنه فانتهوا﴾ بیوردی بو آیت کریمه‌نك مقتضاسی بودرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری شول نسنه‌دنکه نهی ایلیه اندن چکلمك کرك اکا اقدام ایتمك حرامدر . وحضرت فاطمه‌یی انجتدکلرندن رسول‌الله حضرتلری انجنور ایدی وشك یوقدرکه فخر عالم

بریاندن بنم ایچون کسدی (قال) مغیره‌بیوردی (فجاء بلال) ناکاه‌حضرت بلال کلدی (یؤذنه بالصلاة) رسول‌اکرم حضرتلرینه وقت صلاتك دخولنی اعلام‌ایلدی (فالقی الشفرة) پس رسول اکرم حضرتلری مبارك‌النده اولان بچاغی براقدی‌صلاته‌کتمك ایچون (فقال) لطیفه طریقیله رسول اکرم حضرتلری بلاله‌بیوردی (ماله) بلاله نه‌اولدی (تربت یداه) بلاله‌الله تعالی خیرکثیرویرسون‌صلاتك وقتنی‌بیلور وکوزل‌اعلام ایدربیوردیلر معلوم اوله که رسول اکرم حضرتلرینك عادت کریمه‌لریدرکه بعضا لطیفه بیوردقده تربت یداه لفظنی بیورر بوحدیثده دخی حضرت بلاله لطیفه بیوردیلر صلاتك وقتنی بلالك اعلامندن زیاده خوشلندقلرندن (قال) مغیره حضرتلری‌بیوردی (وکان شاربی قدوفی) حالبوکه بنم بیغم اوزامش ایدی (فقاله) پس‌رسول‌اکرم حضرتلری مغیره‌یه بیوردی (اقصه‌لك‌علی‌سواك) سنك بیغکی مسواك اوزره‌وضع‌ایدوب‌مسواك

حضرتلرینی انجتمك حرامدر پس حضرت فاطمه‌یی دخی انجتمك حرام اولمق لازم كلور . بعضیلر بومقامده استشكال ایدوب ایتدیلر خاتونلر ارلرینی قسقانمق مقرردر فاطمه رضی الله عنها كندی ارینی نیجه قسقانور ایسه رسول الله حضرتلرینك خاتونلری دخی كندویی بری برندن اویله قسقانورلر ایدی یانه خوش كندی قزینك خاطرینه رعایت ایدر ایدی خاتونلرینك خاطرلرینه رعایت ایتمز ایدی دیدیلر یعنی نه خوش كندیسی خاتونلرینك اوستنه تزوج ایدر ایدی فاطمه‌نك اوستنه تزوج ایتمكه اذن ویرمدی دیدیلر . جواب ویرمشلردركه اولزمانده فاطمه رضی الله عنهانك خاطری شكسته ایدی اناسی وقز قرنداشلری وفات ایتمشلر ایدی یاننه واروب حالن شویله‌جك كیمسه‌سی یوق ایدی فراق وغربت جاننه تأثیر ایتمش ایدی دخی زیاده بحضور اولمسون دیو ترحم ایتدی اما كندی خاتونلرندن هر برینك قوم وقبیله‌سی وعشیرت واقرباسی وار ایدی انلر كندی قوملریله كوكلمرینی اكلرلر ایدی باوجودكه انلر مفخر موجودات علیه افضل الصلوات حضرتلرینك حسن التفاتیله ولطف كرمی ایله انشراح صدر حاصل ایدرلر ایدی رسول الله حضرتلرینك اخلاق حمیده‌سی انلرده الم واضطراب قومز ایدی اندن هر نه صادر اولسه یانلرنده معذور ایدی مقتضای بشریت اوزره خاطرلرینه فی الجمله انكسار كلسه ینه رسول الله حضرتلرینی كوردكلری كبی زائل اولور ایدی اصلی بو ایدی دیدیلر . بری دخی بودركه پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام نماز قیلدیغی محرابك صاغنه وصولنه اجتهاد ایتمك جائز دكلدر یعنی بو محرابده كه رسول الله حضرتلری نماز قیلمش اوله انك قبله‌سی راستمیدر یوقسه دخی صاغنه‌میدر یاصولنه‌میدر دیمك اصلا جائز دكلدر حتی بر كیمسه محراب شریفلری وضع قدیم اوزره ایدیكن اعتراف ایتدكدنصكره بن اجتهاد ایدرم اندنصكره نماز قیلارم دیسه شیخ الاسلام ابن عراقی اول مقوله كیمسه‌نك ردتنه فتوی ویروب اول مرتددر دیمشدر اكر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری زماننده اولان حالی اوزره دكلدر تغییر اولنمشدر انكچون اجتهاد ایلرم دیسه ردتنه حكم اولنماز اكرچه كیم بوتأویل صحیح اولماز ایسه‌دخی دیمشلردر حاصلی صورت تأویلده بر نسنه سویلیجك ردتنه حكم اولنماز والا مرتد اولور دیو بیورمشلردر . بری دخی بودركه بر كیمسه فخرعالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی واقعه‌سنده كورسه كرچك انی كورمشدر زیرا شیطان علیه اللعنه رسول الله حضرتلرینك صورتنه كیره‌مز بوبابده وارد اولان احادیث شریفه‌نك بعضی بونلردركه ذكر اولنور . امام مسلم روایتنده (من رآنی فی المنام فسیرانی فی الیقظة لایتمثل الشیطان بی) دیو بیورمشلردر. اسماعیلی روایتنده فسیرانی برینه (فقد رآنی) واقع اولمشدر. وینه مسلم نقلنده ابی قتاده‌دن (من رآنی فقد رأی الحق) روایت اولنمشدر. وینه مسلم نقلنده جابردن (من رآنی فی المنام فقد رآنی انه لاینبغی

دن فضله‌سنی قطع ایده‌یم ینه (اوقصه علی سواك) یاخود سنك بیغكی مسواك اوزره قرق بو حدیث شریفدن معلوم اولدیكه مسواك قالناغندن فضله بیغی قرقمق لازمدر وینه بوحدیثدن فهم اولندیكه وقت صلات اولدقده هر شیئی ترك ایدوب صلاته مبادرت لازمدر امام نووی بیوردیكه بیق قرقمق سنت اولان دوداغك قرمزیسی ظاهر اوله‌جق قدر اولدیغنه بوحدیث شریف دلیلدر

الحدیث الرابع عشر

(حدثنا واصل بن عبد الاعلی حدثنا محمد بن فضیل عن ابی حیان التیمی) ابوحیانك اسمی یحیی در سعید بن حیان كوفینك اوغلیدر تیم قبیله‌سندندر یوزقرق بش سنه‌سنده وفات ایتدی رحمة الله علیه (عن ابی زرعة عن ابی هریرة) بوحدیث شریفی ابوهریره‌دن اوچواسطه ایله واصل بزه خبر ویردی (قال) ابوهریره بیوردی (اتی النبی صلی الله علیه وسلم بلحم) رسول اكرم حضرتلرینه پشمش لحم كتوردیلر (فرفع

للشيطان ان يتشبه بى) وارد اولمشدر . اما بخارى ابى سعيددن روايت ايتديكه (فان الشيطان لايتكونني) واقع اولمشدر. يعنى «لايتكون كوني» ديمكدر مضاف اليه فعله متصل قلنمشدر. وينه بخارى قتنده ابى قتاده دن (لايترائى)واقع اولمشدر يتعاطى وزنى اوزرينه معناسى (لايستطيع ان يتمثل بى) ديمكدر. والحاصل احاديث شريفه نك جمله سنده محصل معنى بودركه بركيمسه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى واقعه ده كورسه كرچك آنى كورمشدر زيرا شيطان انك صورتنه كيرمز وكيرمكه قادر دكلدر حق سبحانه وتعالى حضرتلرى شيطانه قدرت ويرمشدركه نه اصل صورتنه استرسه كيره اما رسول الله حضرتلرينك صورتنه كيرمكه قدرت ويرممشدر . وشويله معلوم اوله كه بنى كورن كرچك بنى كورمشدر شيطان بنم صورتمه كيرمز ديمكك معناسى برجماعت قولى اوزره بويله دركه بنى كندى صورتمده كورن ديمكدر يوقسه نه اصل صورتده اولورسه كورن ديمك دكلدر ديديلر بونك حاصلى بودركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى فى الحقيقه نه صورتده ايسه شيطان اول صورتنه كيرمز ديمكدر يوقسه صورتلردن برينه كيروب واقعه ده بر كيمسه يه كندوبى پيغمبر كوسترمك جائزدر ديمكدر حتى بعضيلر ايتديلر فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى قبض اولنديغى حينده نه صورت اوزره ايدى ايسه حتى مبارك صقالنك بياضىكه يكرمى قيل يوق ايدى تا بويله كورمك لازمدر ديديلر . حماد بن زيددن مرويدركه ايدر ايدى ابن سيرين رحمة الله عليه قتنده بر كيمسه كلوب پيغمبر عز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينى واقعه ده كوردم ديسه نيجه كوردك بكا وصف ايله دير ايدى اكر مخالف وصف ايلرايسه سن پيغمبرى كورمش سين ديو بيوررايدى بو نقلك سندى صحيحدر. وحاكم رحمة الله عليه عاصم بن كليب طريقندن اخراج ايتمشدركه بابام بكا حكايه ايدوب ايتدى ابن عباس حضرتلرينه بر كره فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى واقعه ده كوردم ديدم ابن عباس رضى الله عنهما نيجه كوردك وصف ايله ديدى بن دخى حضرت حسن بن على يه بكزرشكلده كوردم ديدم ابن عباس حضرتلرى كرچك كورمش سين ديدى ديو بيوردى زيرا حضرت حسن رضى الله عنه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه غايت بكزرر ايدى وبو نقلك دخى سندى خوبدر ولكن ابن ابى عاصم ابى هريره رضى الله عنهدن روايت ايتديكى بوكا معارضدركه انك روايتنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن مرويدركه (من رآنى فى المنام فقد رآنى فانى ارى فى كل صورة) واقع اولمشدر معناسى بركيمسه كه بنى دوشنده كوره تحقيقا بنى كورمشدر زيرا تحقيقا بن هرصورتده كورينورم ديمك اولور اما بونك سندنده ابن تؤمه داخلدر اول ضعيف كيمسه در زيرا انده اختلاط عقل وارايدى بو حديث شريفى اندن استماع ايدن اختلاطندنصكره استماع ايتمشدر ديديلر . وقاضى ابو بكر بن العربى رحمة الله تعالى عليه ايدر حبيب اكرم ورسول محترم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى واقعه ده

اليه الذراع) پس اول كلان لحمدن قول ديدكلرى موضعنى افراز ايدوب رسول اكرم حضرتلرينك پيشكاهلرينه قوديلر (وكانت تعجبه) ذراع رسول اكرم حضرتلرينه مرغوب ايدى زيرا قول اتى زياده پشكين ويومشق وباعث ازدياد قوت اولور (فنهش منها) پس رسول اكرم حضرتلرى مبارك اوك ديشلريله اول ذراعدن اكل بيورديلر ذراع ديرسكدن پارمقلرى اوجنه وارنجه اولان عضوه ديرلر مصنفك بو حديث شريفى ذكردن مرادى لحمى ايصره ايصره يمك جائز اولديغنى بياندر نتكيم بچاق ايله قطع ايلمك جائز اولديغنى مقدمكى حديثده بيان ايلدى

الحديث الخامس عشر

(حدثنا محمد بن بشار حدثنا ابوداود عن زهير يعنى ابن محمد عن ابى اسحق عن سعيد بن عياض عن ابن مسعود) بو حديث شريفى ابن مسعود حضرتندن درت واسطه ايله محمد ابن بشار بزه خبر ويردى (قال) ابن مسعود بيوردى

صفت معلومه‌سیله کورن کیمسه‌حقیقتی اوزره کورمشدر وغیری‌صفتله کورن کیمسه مثالیله أدراك ایتمشدر زیرا صواب بودرکه ارض پیغمبرلرك جسدینی تغییرایتمزذات کریمه‌سنی ادراك حقیقیدر وصفاتنی ادراك مثالی ادراکدر (فسیرانی)بیوردیغنك معناسی کوردیکی نسنه‌نك تعبیری بنی کورسه‌کرك دیمکدر زیراحقدروغیبدر دیمشدر حاصلی اول واقعه‌نك تعبیری بنم بنی کوره‌جکدر زیرا انی کورمك حقدر وغیبدر دیدیکی واقعدر وهمان اول‌غیب عالمنده کورمکله قالمازظاهرده دخی کورسه کرکدر دیمك اولور ودخی ایتدی (فکانما رآنی) بیوردیغی‌تشبیهدر معناسی اکر بنی اویانقلقده کورسه دوشده کوردیکنه مطابق بوله‌دیمکدر وبوذکراولنانلر صورت معلومه‌سی اوزره کورمکه‌نظردر اکرخلافی‌اوزره کورر ایسه اول مثالدشویله‌که فخرعالم حضرتلرینی کندویه اقبال ایدر کوره خیردر اکرعکسن کوره‌عکسی‌واقع اولور دیمشدر . قاضی عیاض رحمةالله علیه ایتدی احتمالدرکه(فقد رآنی) یاخود (فقد رأی الحق) بیورلمقدن‌مرادفخر کائنات حضرتلرینی‌حال‌حیاتنده‌اولان‌صورت معروفه‌سی اوزره کورن کیمسه‌نك رؤیاسی حقدرغیری صورتده کوره‌نك رؤیاسی تأویله محتاجدر دیمك اوله‌دیدی . اما نووی‌رحمةالله علیه ایتدی قاضینك‌بوسوزی ضعیفدر بلکه صحیح بودرکه انی کورن حقیقت اوزره کورر کرك‌صفت‌معروفه‌سی اوزره اولسون کرك غیری اوزره اولسون‌دیدی. ابن‌حجررحمةالله‌علیه‌دخی‌ایتدی قاضی کلامنده نووی‌کلامنه مخالف‌نسنه یوقدر بلکه‌ظاهرقولی بودرکه‌کورن کیمسه‌لر ایکی‌حالده دخی کوردکلری حقیقت اوزره‌درلکن‌حالةاولی‌ده یعنی‌صفت‌معروفه‌سی اوزره کورمه‌ده تعبیره‌احتیاج یوقدر حالة ثانیه‌ده احتیاج واردر دیمکدر بعضیلر حدیث شریفك‌معناسی‌صورت‌حقیقیه‌سی ایله کورن کورمشدر دیمك‌اولوردیدیلر اما بوندن لازم کلورکه غیری صورتده کوره‌نك رؤیاسی اضغاث احلامدن اوله‌بو خود معلومدرکه واقعه‌ده چوق اولورکه دنیاده اولدیغی صفته مغایرصفت اوزره کورینور بو تقدیرجه شیطان علیه اللعنه‌فخرعالم صلی‌الله‌تعالی‌علیه‌وسلم‌حضرتلرینك صورتنه کیرمك اسلوبنده بعض تلبیسه قادر اولمق لازم کلور (فان الشیطان لا یتمثل‌بی) قول شریفنك عمومنه معارض اولور رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك جناب شریفنه لایق اولان بودرکه بومرتبه‌لردن دخی تنزیه‌اولنه ایمدی صحیح بودرکه حدیث شریفك تأویلنده بویله دینله‌که واقعه‌ده‌اول‌حضرت هرحالت اوزره‌که کورینور اصلا شیطانك انده مدخلی یوقدر اول رؤیت حقدر باطل دکلدر حق‌تعالی‌حضرتلری قبلندن اضغاث احلامدن دکلدر . قاضی ابوبکر ابن الطیب وغیریلر بویله دیمشلردر وبو قولی فخر کائنات علیه افضل الصلوات حضرتلرینك (فقد رأی الحق) دیدیکنی مؤید اولور . امام قرطبی بوکا اشارت ایتمشدر . وابن بطال رحمةالله علیه حدیث شریفده واقع اولان (فسیرانی فی الیقظة) قول شریفنك معناسی اول رؤیانك صدقی وصحتی وحق

(کان النبی صلی الله علیه وسلم یعجبه الذراع)رسول اکرم حضرتلری‌قول‌اتنی زیاده سور ایدی (قال) ابن‌مسعودبیوردی (وسم فی الذراع) رسول اکرم حضرتلرینی شهید ایتمك ایچون ذراعه زهروضع اولندی (وکان یری) ابن‌مسعود شویله ظن‌ایلدیکه (ان الیهود سموه) ذراعی یهود زهرلدیلر که رسول اکرم حضرتلری اکل بیوروب شهید اولسون ایچون بو وقعه‌یی محدثین شویله بیان‌ایتدیلرکه زینب‌بنت الحارث نام بریهودیه وارایدی تفتیش ایتدیکه رسول اکرم حضرتلری قیونك اعضالرندن قنقی عضوك اکلنی سور خبر ویردیلرکه ذراعی زیاده سور پس اول یهودیه سائریهودی ایله مشاوره دنصکره برقیون بریان ایدوب بلاامان هلاك‌ایدیجی برزهر بولوب اول قیونك‌اجزاسنه‌خصوصا کتف وذراعه زیاده وضع‌ایدوب‌رسول‌اکرم حضرتلرینك حضورینه اول زهرلی بریانی هدیه طریقیله کتوردیلر پس رسول اکرم حضرتلری

اوزره ظهور يدر يعنی تعبير حسبيله نيه دلالت ايدر ايسه واقع اوله جقدر ديمكدر يوقسه بنی دوشنده كورن آخرتده كورسه كرك ديمك دكلدر زيرا يوم قيامتده انی جميع امتی كورسه كركدر دوشنده كورن وكورميان دخی كورسه كركدر ديو بيوردی . مارزی رحمةالله عليه ايتدی اكر محفوظ اولان (فكانما رأنی) لفظی ايسه معناسی ظاهردر يعنی تشبيهدر يقظه‌ده كورن كبيدر ديمك اولور اكر (فسيرانی فی اليقظة) لفظی ايسه احتمالدركه مراد شريفی كندی زمانه‌سی خلقی اوله حاصلی شويله ديمك اوله كه بكا مهاجرت ايدوب بنی كورميان امتمدن بر كيمسه كه اولديغی دياره بنی واقعه‌سنده كوره دلالت ايلركه اول كيمسه بنی يقظه‌ده كوره حاصلی بنی مشاهده قيلمق اكا نصيب اولور ديمك اوله و بومعنايی حق جل وعلا حضرتلری كندويه وحی ايتمش اوله . قاضی عياض رحمةالله عليه جواب ويروب ايتدی احتمالدركه رسول‌الله صلی‌الله تعالی عليه و سلم حضرتلری واقعه‌ده صفة معلومه‌سی اوزره كورمك دار آخرتده كورن كيمسه‌نك تكريمنی موجب اوله ورؤيت خاصه‌سن اقتضا ايليه اكا قرب ومجاورته باعث اولوب شفاعتنه سبب اوله علو درجات ايله انواع خصوصياتی مفيد اوله ديمشدر و بعيد اولميه كه حق تعالی حضرتلری بعض كنهكارلره قيامتده برمدت خواجهٔ عالم صلی‌الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينی كوسترميه ديو بيورمشدر حاصلی بومقدمات ابن بطالك آخرتده اول حضرتی جميع امتی كورسه كركدر (فسيرانی) قول شريفندن مراد آخرنده كورمك معناسی دكلدر ديديكنه جوابدر. وابن ابی جمره رحمة الله عليه معنای آخره حمل ايدوب ايتدی صحابهٔ كرامدن ابن عباس ياخود غيری بركره رسول‌الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينی واقعه‌سنده كوردی دخی اويانوب فكره واردی بوحديث شريفی ملاحظه‌يه بشلدی اندن قالقوب امهات مؤمنيندن برينك يانته واردی غالبا واردينی كندينك خاله‌سی ميمونه رضی الله عنها ايدی واقعه‌سينی اكا حكايت ايديجك اولدخی پيغمبر عزعليه الصلاة والسلام حضرتلرينك آينه‌سينی چيقاروب ابن عباس حضرتلرينك الينه صوندی حضرت ابن عباس نظر ايديجك آينه‌ده خواجهٔ عالم صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينك جمال شريفنی مشاهده ايدوب كندی صورتن كورمدی پس اول حضرت بنی دوشنده كورن يقظه‌ده كورسه كركدر ديو بيورديغندن مراد بوقصه ايدی. وامام غزالی رحمةالله عليه ايتدی (فقد رأنی) بيورديغندن مراد جسممی وبدنمی كورردی ديمك دكلدر بلكه برمثال كورديكه اول مثال بنم نفسمده اولان معنايی مشاهده‌يه آلتدر ديمك اولوردی (فسيرانی) بيورديغنده دخی مراد بومعنادر يوقسه جسممی كورر ديمك دكلدر ديدی بعده ايتدی آلت كاه حقيقيه اولور كاه خياليه اولور نفس ديدكلری اول مثالك غيريدر حاصلی بر كيمسه دوشنده فخر عالم صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينی كورسه انك مثاليدر يوقسه شخصی وروحی دكلدر بونك مثلی واقعه‌ده باری تعالی حضرتلرينی كورمكدر تحقيقا حق تعالی حضرتلرينك

حاضر صحابه ايله اول قيو نك اكلنه شروع ايتديلر رسول اكرم حضرتلری ذراعدن برلقمه آلوب مبارك اغزلرينه آلمشلر ايدی درحال اصحابه بيو رديلركه بوقيوندن اللر يكزی چكك زيرا شو ذراع بوقيون زهرلودر ديو بزه خبر ويردی پس اصحاب كرام اللرين چكوب اكلندن فراغت ايتديلر لكن بشر بن برآء برلقمه يوتمش ايدی رسول اكرم حضرتلرينه زهر تأثير ايتمدی اما بشره تأثير ايد وب وفات ايتدی پس رسول اكرم حضرتلری اول يهوديه‌يی چاغروب بيورديلركه ياملعونه سن زهر القا ايتمشسن اول يهوديه ديديكه كيم خبر ويردی بنم زهرالقا ايتد يكمی رسول اكرم حضر تلری شوذراع خبروير دی بيوردقده اول يهوديه زهر القا ايتديكنی اقرار ايتدی رسول اكرم حضر تلری بيورديلركه نيچون بوقدر كمسنه‌نك هلاكنه سعی ايتدك يهوديه ديديكه حالا يامحمد سن ثبوت دعوا سی ايدرسن اكر حق پيغمبر ايسك سكا زهردن

ذات پاکی صورتدن وشکلدن منزهدر ولکن تعریفاتی اول کوریلان مثال مخصوص واسطه‌سی ایله انسانه منتهی اولور واول مثال تعریفده واسطه اولمقده آلت حق اولور تکری تعالی حضرتلرینی دوشمده کوردم دییان کیمسه ذاتن کورم دیمك مراد ایدنمز بلکه بر مثال کوردمکه معرفته واسطه اولدی دیمك مراد ایدینور. وینه غزالی رحمة الله علیه بعض فتاواسنده ایتدی برکیمسه واقعه‌ده رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کورسه کوردیکی روضهٔ مدینه‌ده اولان شخصك حقیقتی دکلدر بلکه صورت و شکلدن مقدس اولان روح پاکنك مثالیدر دیدی. طیبی رحمة‌الله علیه دخی ایدر معناسی برکیمسه نبی واقعه‌ده کورسه نه صفت اوزرینه اولور ایسم مشاهده قیلسه اول کیمسه شاد اولسون و بیلسونکه رؤیای حق کورمشدر یعنی اول کوریش حقدر باطل دکل دیمکدر (فقد رأنی) دیدیکی بنی برکوریش کوردیکه اندن اوته برشیٔ یوق دیمکدر زیرا شرط ایله جزا متحد اولدیغی غایت کماله دلالت ایلردیمشدر. و بالجمله جوابلرك حاصلی حدیث شریف تشبیه اوزره مبنی اولمقدر (فکانما رأنی فی الیقظة) بیوردیغی بوکا دلالت ایلر. ایکنجی جواب یقظه‌ده «وسیرانی بطریق الحقیقة» کورسه‌کرك دیمکدر. اوچنجی جواب زمانه‌سی خلقندن کندینی کورمیوب ایمان کتورنلره مخصوص دیمکدر. دردنجی جواب فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك آینه‌سنده کورمك معناسیدر اما ابن حجر رحمة الله علیه بو محمل قتی بعید نسنه‌در دیو بیوردی. بشنجی جواب قیامت کوننده اول حضرتی واقعه‌ده کورمیانلر کوریشندن کورنلرك کوروشی مزید خصوصیت اوزره اولمقدر. اما صواب اول جوابدرکه سابقا فخر کائنات حضرتلرینی هر حالت اوزره کورمك باطل دکلدر بلکه حقدر حق تعالی حضرتلری قبلنـدندر دینلمش ایدی حاصل کلام بودرکه فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه و سلم حضرتلری صور معلومه‌سندن بر صورت اوزره کورن حقیقت اوزره کوریش کورمشدر اصل کورمك اودرکه او یله کوریله اما کاه اولورکه مخالف کوریلور بوتقدیرجه رؤیا کورن کیمسه‌نك حالنه متعلق اولور بعض علما بیورمشدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی پیر شکلنده کورمك غایت صلحه دلالت ایلر و یکیت شکلنده کورمك غایت جنکه دلالت ایلر وابوسعید احدبن‌محمد رحمةالله علیه‌ایتدی کوزل صورت اوزره کورسه کورن کیمسه‌نك دیننده حسن اولمغه دلالت واعضاسندن برینی نقصان اوزره کورسه کورن کشینك دیننده نقصان اولمغه دلالت ایلردیدی حق سوز بوسوزدر نیجه کره تجربه اولنوب بویله بولنمشدر دیدیلر بو تقدیرجه رؤیانك عظیم نفعی اولور هر کشی کندی حالن مشاهده ایلر نقصانی وار ایسه تکمیله سعی ایدر وحسن حالی وار ایسه زیاده‌یه هوس ایدر وشکر اوزره اولور. والحاصل فخر کائنات صلی‌الله تعالی علیه و سلم حضرتلری بر آینهٔ مجلا کبیدرکه انده اصلا کدورت اولمیه اکا نظر ایدن کیمسه

ضرر کلز الاخلق قور تریم سندن ملاحظه‌سیله بوایشی ایتدم دیدی پس رسول‌اکرم حضرتلری کمال حلم وکرمندن نفس شریفلرینه برضرراولمدیغی ایچون اول‌یهودیه‌یی عفو ایتمش ایدی لکن مقتضای شرع شریف محمدی بشربن‌البراء حضرتلری اول زهردن شهید اولدیغی ایچون اول یهودیه‌یی بشرك وارثلرینه تسلیم ایدوب انلر دخی قصاصا قتل ایتدیلر

الحدیث السادس عشر

(حدثنا محمد بن بشار حدثنا مسلم بن ابراهیم حدثنا ابان بن زید عن قتادة عن‌شهر بن‌حوشب عن‌ابی‌عبیدة) بوحدیث شریفی رسول اکرم حضرتلرینك کوله‌سی اولان ابوعبیده‌دن درت واسطه ایله محمد بن بشار بزه خبر ویردی (قال) ابوعبیده‌بیوردی (طبخت للنبی صلی الله علیه وسلم قدرا) رسول اکرم حضرتلری‌ایچون برچولمك ایچنده ات پشوردم (وکان تعجبه الذراع) رسول‌اکرم حضرتلری

کندی صورتن مشاهده قیله کوزل ایسه کوزل کورینه قبیح ایسه کندی قباحتن مشاهده ایلیه واقعه‌ده مسموع اولان کلامی حقنده دخی بویله دیمشلردر مثلا برکیمسه دوشنده فخر کائنات حضرتلرندن بر کلام اشتمش اولسه سنتنه تطبیق ایلیه اکر مطابق کلور ایسه حقدر اکر مخالف کلور ایسه اول خلل سامع جانبنده‌در ذات شریفن کورمك حقدر ومخالفت ونقصان واقع اولور ایسه کورن کیمسه‌نك حالیدر والله اعلم . اما رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی بعد الموت یقظه‌ده کورمك خصوصنده مؤلف رحمة الله علیه کندی شیخندن روایت ایلرکه اصلا صحابهٔ کرامدن وصکره کلنلردن برکیمسه‌دن بوخبر بزه واصل اولمامشدر حضرت فاطمه رضی الله عنها فخر عالم صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینك موتنه شولقدر شدت حزن چکدیکه حتی غم وغصه ایله التی آیدنصکره کندی دخی وفات ایتدی واوی رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینك روضهٔ منوره‌سی یاننده ایدی اول حضرتی کوردیکی اندن اصلا نقل اولنمادی دیو بیوردی. اما بوحال بعض صالحلرك کندیلرینه واقع اولدیغی کتب معتبره‌نك بعضنده واقع اولنمشدر بهجة النفوسده ابن ابی جمره رحمة الله علیه ایدر سلف وخلفدن مرویدرکه برجماعت (من رأنی فی المنام فسیرانی فی الیقظة) حدیث شریفنه معتقدلر ایدی آخر فخر کائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی واقعه‌ده کوردیلر اندن صکره یقظه‌ده اشکاره کوردیلر و بعض نسنه‌لرکه خاطرلرینی مشوش ایتمش ایدی آنلردن سؤال ایتدیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلری انلره شفا حاصل اوله‌جق طریقلردن خبر ویردی آخر الامر بیوردیغی کبی واقع اولدی بلا زیادة ولا نقصان دیو بیورمشدر دخی دیمشدرکه بوکا منکر اولان کیمسه بوندن خالی دکلدرکه اولیانك کرامتن تصدیق ایلیه یا ایلمیه اکر تصدیق ایلمز ایسه آنکله بحث قابل دکلدر ساقطدر زیرا دلائل واضحه ایله سنت اثبات ایتدیکی نسنه‌یی تکذیب ایتمش اولور اکر تصدیق ایلر ایسه بودخی اول قبیلدندر زیرا اولیاء الله عالم علوی و سفلیده نیجه نسنه‌یی خرق عاده طریقی ایله مشاهده قیلورلر انلرك کوزلرندن پرده‌یی کیدررلر اشیا منکشف اولور کشف طریقیله رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی دخی مشاهده ایدرلر بو طریق ایله کلام شریفن دخی استماع ایدرلر. ابن منصور رحمة الله علیه بر رساله‌سنده یازمشدرکه شیخ ابو العباس قسطلانی برکره روضهٔ مطهره‌یه کیردی رسول الله حضرتلری اکا (اخذ الله بیدك یا احمد) دیو بیوردیلر یعنی یا احمد حق تعالی حضرتلری دستکیرك اوله دیمکدر وشیخ ابو السعوددن مرویدرکه ایتدی برزمانده صلحاء مصردن شیخ ابو العباس وغیری خدمتلرینی زیارت ایدردم وقتاکه منقطع اولوب شغله باشلدم حق تعالی حضرتلری بکا دخی فتح میسر ایلدی پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام حضرتلرندن غیری شیخم قالمدی وهر نماز عقبنده مصافحه

قول اتی زیاده سورلر ایدی (فناولته الذراع) بندخی رسول اکرم حضرتلری ذراعی سو دکلرینی بیلدیکمدن چو ملکدن ذراعك برینی رسول اکرمك مبارك اللرینه ویردم (ثم قال) اول ذراعی اکل ایتدکدن صکره بیوردیلر (ناولنی الذراع) بکا ذراع ویریا اباعبیده (فناولته) بندخی اوبرذراعی ویردم (ثم قال) صکره ویردیکم ذراعی دخی اکل ایتدکدن صکره بیورریلرکه (ناولنی الدراع یااباعبیده) بکاذراع ویرچونکه بن ایکی ذراع ویردم ذراع قالمدی (فقلت) بن رسول اکرم حضرتلرینه دیدمکه (یارسول الله وکم للشاة من ذراع) برقیونك قاچ ذراعی اولور ایکی وارایدی ویردم غیری ذراع بوقدر که آنی دخی ویره‌یم (فقال والذی نفسی بیده) پس رسول اکرم بیوردیلرکه اول الله حقیچونکه بنم نفسم آنك یدنده‌در (او سکت) اکر سکوت ایدوب امرینه امتثال ایدیدك (لنا ولتنی الذراع مادعوت) بن هراستدکجه

ایلردم دیو بیورمشلردر . وینه شیخ ابوالعباسدن مرویدرکه ایتدی برکره فخر
عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرینك خدمت شریفنه داخل اولوب کوردم
طورمایوب اولیاءالله ایچون ولایت منشورلرینی کتابت ایلر انلر یانجه قرنداشم
محمد ایچون دخی برمنشور یازدی بن ایتدم یارسول‌الله قرنداشمه یازدیغکز کبی
بکاده برین یازمازمیسکزدیدم (اترید ان تکون قهارا) دیوبیوردی . یعنی سن
قهار اولمقمی استرسین‌دیدی . قهار دیاراندلس لغتیدر حاصلی سن بونلرك
مرتبه‌سینمی استرسك دیك اولور بوندن فهم اولندیکه ابوالعباسك براوزکه
مقامی وار ایمش دیدیلر . حجةالاسلام غزالی رحمةالله علیه المنقذ من الضلال آدلو
کتابنده اولیاءالله ملکلری وارواح انبیایی مشاهده ایدرلر وصوتلرینی ایشیدرلر
وانلردن فوائداخذ ایدرلردیو بیورمشدر . وشیخ سهروردی رحمةالله علیه عوارف
المعارفنده عبدالقادر کیلانی قدس سره العزیز حضرتلرندن حکایت ایتمشدرکه
تامفخر موجودات علیه اکمل الصلوات افندیمز حضرتلری بکا تزوج ایله دیمینجه
بن تزوج ایتمدم دیو بیورمشلر . وسید نورالدین الایجیدن دخی حکایت اولنمشدرکه
رسول‌الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرینك روضهٔ مطهره‌سین زیارتده برکره
سلام و یردیکی زمانده علیك السلام یا ولدی دیو رد سلام ایتمشلردر وبوخصوص
بعض سادات صحیح الانسابه دخی واقع اولدیغی مشهور ومتعارفدر . بدرالدین حسن
ابن الاهدل رحمةالله علیه رؤیت مسئله‌سنده بیورمشدرکه بوخصوص اولیاء کرامه
واقع اولدیغی متواتر اولمشدرکه بوکه علم قویدر شك وشبهه قالمامشدر برنسنه‌یه‌که
اولیاءاللهك اخباری تواتر ایلیه انده شبهه قالماز لکن بوحال بعضیلرینه وجد
ومراقبه عالمنده واقع اولور کوزلرینی یومارلر دخی مشاهده ایدرلر زیرا کندیلره
برحال کلورکه اول عباره ایله ضبط اولنمغه قابل نسنه دکلدر بو رؤیتده دخی
مراتب تفاوت اوزره‌در چوق اولورکه راویلرنده غلط واقع اولور روایت
صحیحهٔ متصله‌که معتمد علیه کیمسه‌لردن وارد اوله قتی آز واقع اولور وغیر
معتمد کیمسه‌لردن کذب دخی جائزدر او یقوده کوردکلرینی یقظه‌ده کوردك
صانمق جائزدر و بالجمله رسول اکرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرینك
موتندنصکره یقظه‌ده آنی باش کوزی ایله کورمك فاسد ایدیکی اوائل عقول ایله
ادراك اولور قسمندندر زیرا لازمکه بعدالموت قبر شریفندن چیقوب یوللرده
کزه وخلق ایله مصاحبت ایلیه قبر شریفی جسد مطهرندن خالی قاله خلق مجرد
خالی قبری زیارت ایده‌لر هپ بونلر نامعقولدرعقل قبول ایده‌جك نسنه‌لر دکلدر .
امام قرطبی دخی بونك فسادنه اشارت ایدوب ادنی عقلی اولان بونی سویلمز
دیمشدر حاصلی باش کوزی ایله کورمك معناسنه علمادن کیمسه قائل دکلدر زیرا
عقله مخالف نسنه‌در اما صلحادن ارباب ریاضت ومجاهده کندی مراقبه‌لری
عالمنده قلب کوزی ایله مشاهده معناسنی کیمسه انکار ایلمزبو تقدیرجه (قسیرانی

ذراع ویرمکه قادراولور
ایدك خفی اولمیه‌که رسول
اکرم حضرتلری ابو
عبیده برمعجزه اظهار
بیوره‌جق ایمش لکن
دولتلو ابوعبیده عجله
بیوردیلر رضی الله عنه

الحدیث السابع
عشر

(حدثنا الحسن بن محمد
الزعفرانی حدثنا یحیی بن
عباد عن فلیح عن سلیمان
قال حدثنی رجل من
بنی عباد یقال له عبدالوهاب
ابن یحیی بن عباد عن عبد
الله بن زبیر عن عائشة
رضی الله عنها) بوحدیث
شریفی حضرت عائشه
دن بش واسطه ایله حسن
ابن محمد بزه خبرویردی
(قالت) حضرت عائشه
بیوردی (ماکان الذراع
باحب اللحم الی رسول الله
صلى الله عليه وسلم) لحمك
زیاده سوکلیسی رسول
اکرم حضرتلرینه ذراع
دکل ایدی (ولکنه کان
لایجد اللحم الا غبا) لکن
رسول اکرم حضرتلری
لحمی کاه کاه یرلر ایدی
(وکان یعجل الیها لانها
اعجلها نضجا) ذراع لحمك
تیز پیشنیدر تیز ییوب
اکلندن تیز فارغ اولمق

في اليقظة) بيورلديغنك معناسى بنم مشاهده‌مى تصور ايلردخى نفسنى بنم يانمده حاضر اولمق منزله‌سنه تنزيل ايلر بر حيثيتله‌كه آداب وسنتم دائره‌سندن چيقماز منهاج شريعت و طريقتم اوزره سلوك ايلرديمك اولور. شيخ ابوالعباس المرسى رحمةالله عليه (لو حجب عنى رسول‌الله صلى‌الله عليه وسلم طرفة عين ماعددت نفسى مسلما) ديو بيورديغى اول مرتبه‌لردندر ديديلر. معناسى اكر فخر عالم صلى‌الله تعالى عليه و سلم حضرتلرى طرفةالعين مقدارى بندن مستور وغائب اوله ايدى و بن انى مشاهده قيلمايدم كنديمى مسلم عد ايتمز ايدم ديمكدر . اهذل رحمةالله عليه بوكلامى ابوالعباسدن حكايت ايتدكدنصكره بونده تجوز واردر بونك امثالى كلام مشايخ كرامدن واقع اولور شيخك مرادى اكر حجاب غفلت ونسيان ايله محجوب ومستور اوله ايدى اندن قلبم برلحظه غافل اوله ايدى كنديمى مسلمان عد ايتمز ايدم ديمكدر يوقسه روح شخصيه‌سندن محجوب اولمق معناسى مراد دكلدر زيرا اول محالدر ديو بيوردى والله اعلم

پيغمبر عزعليه الصلاة والسلام حضرتلرينه مخصوص اولان فضائل وكراماتدن برى دخى بودركه انك اسم شريفى ايله مسمى اولمق مبارك ومتيمندر دنياده وآخرتده فوائد ومنافع كثيره‌سى واردر انس رضى‌الله عنه فخر عالم حضرتلرندن روايت ايتمشدركه (يوقف عبدان بين يدى‌الله فيأمر بهما الى الجنة فيقولان ربنا بما استأهلنا الجنة ولم نعمل عملا تجازينا به الجنة فيقول‌الله تعالى ادخلا الجنة فانى آليت على نفسى ان لايدخل النار من اسمه احمد ومحمد) ديو بيورمشلردر. معناسى بودركه قيامت كوننده حق تعالى حضرتلرينك قوللرندن ايكى قولى حضور شريفنه كتوروب طوردوره‌لر اندن حق سبحانه وتعالى حضرتلرى ايكيسى دخى جنته وارسونلر ديو امر ايليه انلر ايده‌لر يار بنا بز نه سبب ايله اهل جنت اولدق بز خود برعمل اشلمدك‌كه انك مقابله‌سنده بزه جنتى عوض و يره‌سن ديه‌لر اندن حق تعالى حضرتلرى بيوره‌كه واروك جنته زيرا بن يمين ايدوب نفسم اوزرينه لازم قيلمشمكه اسمى احد يامحمد اولان كيمسه‌لرى جهنمه قويميم انلر جهنمه كيرميه‌لر ديمك اولور. دخى ابو نعيم روايتنده فخر عالم صلى‌الله تعالى عليه و سلم حضرتلرى بيورمشدركه (قال‌الله تعالى وعزتى وجلالى لاعذبت احدا تسمى باسمك فى النار) يعنى حق تعالى حضرتلرى فخر عالم حضرتلرينه ايتدى عزتم وجلالم حقيچون بن كيمسه‌يه جهنمده عذاب ايتمزمكه اول سنك اسمك ايله اسملنمش اوله ديدى ويوم آخرتده محل عذاب جهنم اولمغين نارده عذاب ايتمزدم ديو بيورمشدر يوقسه مراد غيرى يرده ايتمك جوازى دكلدر سبب مغفرت اسم شريف اولیجق اصلا عذاب ايتمزم ديمك اولور وحق تعالى حضرتلرينك صدق وعده‌سنه بناء انلره عذاب اولنمامق مقرر اولمغين «لاعذبت» ديو بيورلمشدر بو حديث قدسى مقتضاسنجه رسول‌الله صلى‌الله تعالى عليه و سلم حضرتلرينك اسماسندن هراسم

ايچون رسول اكرم حضرتلرى ذراعه عجله ايتديكندن ذراعه محبت ايدرظن اولندى كويا حضرت عائشه بيوررلركه رسول اكرم حضرتلرى نك قلب شريفنده نفس ذراعه محبت اوله حاشا رسول اكرم حضرتلر ينك قلبنده ماسوى اللهدن برشيئه محبت ايده‌جك بر يوقدر بلكه ذراعه محبت تعبيرى شونك ايچوندركه بدن انسانك صاحبنده حقى واردر اول حقى بدنه اعطا ايله بدن انحرافدن سالم اولوب عبوديتده مستخدم اولور بدنك جمله حقندن برى كاه‌كاه لحم اكل ايتمك دركه لحم صحتى حفظه زياده سببدر عادت الهيه بويله جارى اولديغنه بناء پس رسول اكرم حضرتلرى ذراعه محبتلرى نفس ذراع ايچون اولميوب پشوب تيزبدنك حقى اعطا اولنوب ظاهرا برمدت اكل ايله مشغول اولمغه سبب اولمديغى ايچون اولدى امدى حضرت عائشه‌نك مقصودى رسول اكرم حضرتلرى مشتهيات نفسانى اولان چرب وشير ين شيلره ميلدن تنزيهدر

شريف ايله مسمى اولان عذاب آخرتدن معفودر بفضل الله تعالى حضرت على كرم الله وجهه بيورمشدركه هر باركه بر يرده سفره وضع اولسه دخى اول سفره‌يه محمد يا احمد اسملو بر كيمسه حاضر اولسه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى اول منزلى هركون ايكى كره تقديس ايلر ديمشدر . تقديس پاكلك ايله ياد ايتمكدر بوندندخى مراد اول منزل اهلنه اعزاز واكرام ايلر ديمكدر فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اسم شريفى ايله مسمى اولمقده بودكلو فضل وكرامت واردر . اما كنيه‌لرى ايله مكنى اولمغه اجازت يوقدر يعنى ابو القاسم ديو كنيه قومق ممنوعدر كركسه آدى محمد اولسون كركسه اولماسون ديديلر بعضيلرى آدى محمد اولوب كنيه‌سى ابو القاسم اولمق مكروهدر يوقسه محمد اسمى ايله جمع اولميجق يالكز ابو القاسم ديو كنيه قومق جائزدر ديديلر بو قول اصح اولمق فهم اولنور دخى صحته اقرب اولان بو دركه ممنوع اولمق رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك زمان حياتنده ايدى تاكه پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينه التباس لازم كلميه يوقسه صكره‌دن جائز اولمشدر ديديلر . وخصائص محمديه صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك برى دخى بودركه حديث شريفن قراءت ايدن كيمسه‌يه مستحبدركه غسل ايده وطيب استعمال ايده اول مجلسده كيمسه رفع صوت ايليه زمان حياتنده تكلم آدابن رعايت ايلك نيجه واجب ايسه حديث شريفى نقل اولندقده شويله واجبدر زيرا كلام شريفنك رفعت شانى زمان حياتيله بعد الموت متفاوت اولمز بنه اول كلامدر ونقل ايدن كيمسه يوكسك يرده اوتورمق كركدر . مطرفدن منقولدركه امام مالك رحمة الله عليه حضرتلرينه بركيمسه كلسه قپويه خدمتكار چيقوب حديثمى استرسكز يوقسه مسائلمى استرسكز امام سؤال ايتدى ديرايدى اكر مسائل استرز ديرلرايسه همان اكلنميوب طشره چيقار ايدى اكر حديث استرز ديرلر ايسه واروب مغسلنه كيروب غسل ايدرايدى وطيب استعمال ايدر ايدى يكى لباسلرينى كيرايدى عمامه‌سى وطيلسانى ايله چيقوب بر كرسينك اوزرينه اوتورر ايدى خشوع وخضوع ايله حديث شريف نقل ايدرايدى تا تمام ايدنجه مجلس شريفنده عود يانار ايدى واول كرسى‌يه حديث شريف نقل ايتماسه چيقماز ايدى سؤال ايدوب يا امام ندن بويله ايدرسكز ديديلر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك حديث شريفنه تعظيمى سورم ديدى بعضيلر امام مالك بو اسلوبى سعيد بن مسيب رضى الله عنهدن كوردى ديديلر . قتاده ومالك وبرجماعت آبدستسز حديث شريف نقلى كرهدر ديديلر حتى اعمش رحمة الله عليه آبدستى اولمسه تيمم ايلرايدى سيد كائنات حضرتلرينك جناب شريفنه بويله عزت ايتدكلرى ايچون حق تعالى حضرتلرى ائمۀ اسلامه بويله عزت واكرام ايلدى خلق عالم قيامته دكين انلره دخى تعظيم ايدرلر رحمهم الله تعالى رحمة واسعة . وحديث شريفن قراءت ايدن كيمسه‌لر طشره‌دن آدم كلجك قالقمق مكروهدر زيرا برغيرى نسنه ايچون حديث

رضى الله عنها

الحديث الثامن عشر

(حدثنا محمود بن غيلان حدثنا ابو احمد حدثنا مسعر قال سمعت شيخا من فهم يقول سمعت عبد الله ابن جعفر) بو حديث شريفى عبد الله بن جعفر حضرتلرندن اوچ واسطه ايله محمود بن غيلان بزه خبر ويردى (يقول) عبد الله ابن جعفر بيورر (سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم) رسول اكرم حضرتلرينى ايشتدم (يقول) رسول اكرم حضرتلرى بيوررلرايدى (ان اطيب اللحم) تحقيق لحمك غايت لطيف ولذيذى (لحم الظهر) صرت اتيدر معلوم اوله كه رسول اكرم حضرتلرينك ماسوايه عدم ميللرندن ماسوايى بلمك لازم كلمز بلكه هر شيئى يك اعلا بيلورلر لكن ميل ايتمزلر نته كيم لحم ظهرك لطيف اولديغنى بلدكلرى كبى صلى الله عليه وسلم

الحديث التاسع عشر

(حدثنا سفيان بن وكيع حدثنا زيد بن الحباب عن

عبدالله بن المؤمل عن ابن
ابی ملیکة عن عائشة رضی
تعالی عنها) بو حدیث
شریفی حضرت عائشه‌دن
اوچ واسطه ایله سفیان
بزه خبرویردی (ان النبی
صلی الله علیه وسلم قال)
تحقیق رسول اکرم بیوردی
(نعم الادام الخل) سرکه
نه کوزل قاتقدر

الحدیث العشرون

(حدثنا ابوکریب محمد بن
العلاء حدثنا ابوبکر بن
عباس عن ثابت بن ابی
حمزة الثمانی عن الشعبی
عن ام هانی) بو حدیث
شریفی امهانی حضرتلر
ندن درت واسطه ایله
ابوکریب بزه خبر ویردی
مذکور امهانی حضرت
علینك همشیره‌سیدر اسم
شریفی فاخته یاخود هند
دردیدیلر (قالت) امهانی
بیوردی (دخل علی النبی
صلی الله علیه وسلم) مکهٔ
مکرمه فتح اولدیغی کون
رسول اکرم بنم خانه
داخل اولدی (فقال)
بکابیوردیکه یاامهانی (اعندك
شیء) مأکولاتدن عندك
کده برنسنه وارمی (فقلت)
بن رسول اکرم حضرتلر
ینه دیدمکه (لا) اکله
صالح بر نسنه یوقدر (الا

شریفی قطع ایتمك قلت ادب وقلت احترامدر قالقمق خود بربدعت نسنه‌در بدعتدن اوتوری قطع غایت قبیحدر سلف رحمهم‌الله حدیث شریف اوزرنده کندیلره بر ضررده یتشسه حرکت ایتمزلر ایدی برکون امام مالك حضرتلرینه واقع اولدیکه حدیث شریف نقل ایکن لباسی آراسنه عقرب کیردی جسم شریفنه نیجه یرده زخم اوردی امام رحمةالله علیه تمام ایتمایجه اصلا حالنی اظهار وحرکت ایتمدی .

بری دخی بودرکه پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلری ایله برلحظه اجتماع ایدن کیمسه‌یه صحبت ثابت اولور یعنی برجزئی زمان خدمت شریفنه ملاقات ایدن کیمسه اصحاب کرامدن عداولنور اماتابعین صحابی ایله چوق زمان اجتماع ایتمك کرکدرکه انلر بیننده صحبت ثابت اوله علماء اصول قتنده اصح بودر زیرا فخر عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك علو جنابی وعظم منصب رسالتی ونور نبوتی برمرتبه‌ده ایدیکه مجرد نظر شریفی متعلق اولمغله براحق اعرابی حکمت الهی ایله سویلمکه بشلر ایدی.

بری دخی بودرکه فخر عالم حضرتلرینك جمیع اصحابی عدالت اوزره ایدی ظواهر کتاب وسنت بوکا دلالت ایتمشدر سائر راویلرك عدالتلرندن بحث ایتمك جائزدر اما اصحاب کرامك عدالتلرندن بحث جائز دکلدر حق تبارك وتعالی حضرتلری اولزمانده موجود اولان اهل اسلامه خطاب ایدوب ﴿ وکذلك جعلناکم امة وسطا ﴾ دیو بیورمشدر ای عدولا دیو تفسیر ایتمشلردر پس بو آیت کریمه مقتضاسنجه عدالتلری ثابتدر انلرنه بیوردیلر ایسه کرچکدر اکا اتباع لازمدر فخر کائنات حضرتلری (لاتسبوا اصحابی فوالذی نفسی بیده لوانفق احدکم مثل احد ذهبا مابلغ مد احدهم ولانصیفه) دیو بیورمشدر . یعنی بنم اصحابمه سب ایلمك اول حق سبحانه وتعالی حضرتلری حقیچونکه بنم نفسم انك ید قدرتنده در اکر سزك بریکز احد طاغی قدر آلتون انفاق ایلسه اصحابمدن برینك مدنه ونصیفنه یتشمز دیمکدر . مد دیو برکوچوك اولچکدر . ونصیف دخی براولچکدر حاصلی سز اولقدر آلتون ویرسکز اصحاب کرام برر اولچك آربه‌دز یاخود بغدایدن صدقه ویرسه‌لر سزك ثوابکز انلرایله برابر اولماز جناب عزتده انلرك قبول طاعتی شویله‌در دیو قرب منزلتلرینی بیان ایتمکدر دخی (خیرالناس قرنی ثم الذین یلونهم) دیو بیورمشدر بو حدیث شریف موجبنجه آدم اوغلنلرینك افضلی رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك زماننده اولان اهل اسلامدر انلردنصکره افضلی ایکنجی قرنده اولان اهل اسلامدرکه انلره تابعین دیرلر والحاصل آیات واحادیث کثیره ایله صحابهٔ کرامك عدالتلری ثابتدر هیچ بریسنه طعن ایتمك جائز دکلدر کرکسه فتنه‌یه اوغرامش اولسونلر کرکسه اولمسونلر آنلره حسن ظن واجبدر فتنه‌یه اوغرایانلرک اجتهادلری حسبیله اوغرادیلر نفسلری هواسنه تابع اولمغله دکل ایدی واول حاللرینه نظر ایتمك کرك که پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك امر شریفنه نیجه اطاعت وانقیاد اوزره ایدیلر ویولنه نقدر چالشدیلر وندکلو ممالك فتح ایتدیلر کتاب وسنتی حلقه

نیجه تبلیغ ایتدیلر دخی ناسی نیجه طریق حقه هدایت ایلدیلر صلاته و زکاته مدا
ومتلری دخی فی سبیل الله غزالرده اولان شجاعتلری دخی هربرینك لطف کرمی
واخلاق حمیده‌سی نه مرتبه ایدی بونلری کورمك کرك دخی دنیا جانبنه التفاتلری
نقدر ایدی بونی ملاحظه ایتمك کرك اصلا انلردن صادر اولان فضائل وکرامات امم
سالفه‌نك برندن صادر اولمامشدر دخی صکره کلنلردن برکیمسه انلرك مرتبه‌سنه واصل
اولمق یوقدر بوجمله سعادت انلره فخرکائنات حضرتلرینك مبارك نظرینك تأثیری
برکاتی ایدی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین انلرك بعضنك بعضنه نسبت شرف وکرا
متنه متعلق کلام کلسه کرکدر انشاءالله تعالی. بری بودرکه صلاة ایچنده اکا خطاب
اولنوب «السلام علیك ایها النبی» دینلور غیره خطاب اولنمق جائزدکلدر. بری دخی
بودرکه برکیمسه نماز ایچنده ایکن فخرکائنات حضرتلری انی دعوت ایلسه نمازینی
قیوب اول حضرته وارمق واجب اولور ایدی سعیدبن معلی حدیثی بوکا شاهددرکه
برزمانده نماز قیلور ایکن رسول حضرتلری سعیدی دعوت ایلدی اولدخی نمازینی
تمام ایدوب اندنصکره واردی نیچون اکلندك دیو بیوردقده یارسول الله نمازده ایدم
دیدی فخر عالم افندمز ایتدی الله تعالی حضرتلری بیورمدیمیکه ﴿ استجیبوا لله وللرسول
اذا دعاكم لما يحييكم ﴾ پس بو آیت کریمه حکمنجه دعوته اجابت فرض ایدی نماز
ایچنده اولانی دخی دعوت ایلسه همان وارمق کرك ایدی ترك اجابت ایله کشی عاصی
اولور ایدی اما اول نماز نیجه اولور تکرار باشدن بشلملق می کرك یوقسه بقیه‌سنی ادا
ایتمك کرك دیو بحث ایتدیلر بعض علما رحمهم الله تعالی بقیه‌سن قیلمق کرك رسول الله
حضرتلرینه اجابت ایله نماز بوزلماز دیدیلر بعضیلر نماز بوزیلور باشدن قیلمق کرك اما
بوزلماسیله کیمسه‌یه نسنه لازم کلمز زیرا حق تعالی حضرتلرینك امری بونك اوزرینه
درکه رسولی دعوت ایتسه اجابت فرض اولور ایدی وارسون نیه صکره‌دن نمازینی قیلسون
دیدیلر. بری دخی بودرکه فخرکائنات حضرتلرینه افترا ایتمك غیره افترا ایتمك کبی دکلدر
محدثندن برجماعت رسول الله حضرتلرینه افترا ایده‌نك ابدا روایتی مقبول اولماز
دیمشلردر. امام عبدالرزاق روایتنده سعیدبن جبیردن مرویدرکه برکیمسه فخر عالم
حضرتلرینك اوزرینه افترا ایلدی فخر عالم حضرتلری حضرت علی‌یی وحضرت
زبیری ارسال ایدوب (فان ادركتماه فاقتلاه) دیو بیوردی یعنی امر ایتدیکه اکر یتشوب بولور
لرایسه قتل ایده‌لر انکیچون امام الحرمین کندی باباسندن حکایه ایتمشدرکه برکیمسه فخر
کائنات علیه افضل الصلوات حضرتلرینك اوزرینه قصدله کذب ایتسه کافر اولور لکن
امامردن کیمسه بوسوزده اکا موافقت ایتمامشدر حق بودرکه کبیره‌دندر قتی قبیح
فعلدر لکن کفر لازم کلمز مکرکه حلال اعتقاد ایلیه دیدیلر . امام نوی
رحمة الله علیه ذکر اولنان اقوالی اول حضرت اوزره کذب ایتمکدن زجر
بغلیه وتغلیظه حمل ایدوب مختار بودرکه شروطی ایله توبه‌لرینك صحتنه قطع
اولنه قواعد شرع اوزرینه جاری اولان قول بودر علماء خود کافردن مسلمان

خبز یابس وخل) الاقوری
ایتمك ایله سرکه واردر
(فقال) رسول اکرم بیور
دیلرکه یا امهانی (هاتی)
اول قوری ایتمك ایله سرکه
یی کتور (ما افقر بیت
من ادم فیه خل) اول خانه که
آنده سرکه اوله اول خانه
صاحبلری قاتیغه محتاج
اولمدی بیوردیلر بوحدیث
شریفده قوری ایتمك وسر
که یه حقارت ایله نظر
ایتمکه تنبیه واردر دخی
تکلیفسز اولان احباب
بری برندن طعام استمکده
بأس اولمدیغنه اشارت
واردر معلوم اوله که سید
کائنات صلی الله علیه وسلم
حضرتلری مکهٔ مکرمه‌یی
فتح ایتدیکی کونکه براحد
میسر اولمشدر انجق قلج
ایله مکه‌یی فتح رسول الله‌ه
مخصوصدر بویله ایکن اول
کون قوری ایتمك ایله سرکه
اکل بیوردیغی قیاس
ایله که رسول اکرم حضر
تلرنده نه مرتبه تواضع
واردر صلی الله علیه وسلم

الحدیث الحادی والعشرون

(حدثنا محمدبن المثنی قال حدثنا
محمدبن جعفر حدثنا شعبة
عن عمرو بن مرة عن مرة
الهمدانی عن ابی موسی

اولەنك صحت روایتنە اتفاق ایتمشلردر شهادت ایلە روایتك بومعناده فرقی یوقدر بعض علماء بیوردیکە توبەسی قبول اولنماز دیانلرك سوزی شول اصل کیمسەلرە کورە اولەکە یلان حدیث باغلیوب فخرکائنات علیه اکمل التحیات اقندیمز حضرتلرینە اسناد ایدەلر وخلق آنی کرچك حدیث صانوب ازبرلیەلر دخی کتابلرە یازەلر بومقولە کذب اولیجق واقعـا کناهی منفك اولمازبلکەابدی بویندە قالور زیرا برکیمسە برسنت سنیەیی ترك ایتسە انك کناهی وانی اشلیەنك کناهی قیامتە دکین اول کیمسەنك اوزرینە دردیو بیورلمشدر بوتقدیرجە حقیقت توبە مشکل اولور دیوبیوردی . بری دخی بودرکە کناهك صغیر وکبیرندن عمد وسهوندن معصوم ایدی سائر انبیا علیهم السلام دخی بویلە ایدیلر. بری دخی جنون عارض اولمق جائز دکل ایدی زیرا نقصدر واغماء طویل دخی جائز دکل ایدی شیخ ابو حامد رحمة الله علیه بویلە ذکر ایتمشدر وبلقینی دخی بوکاجزم ایتمشدر سائر انبیا علیهم السلام دخی بویلە ایدیلر . سبکی رحمة الله علیه اعمی اولمق‌دخی انبیایەجائز دکلدر زیرا نقصدر هیچ‌برپیغمبر اعمی اولمامشدر حضرت شعیبك‌ایکی کوزی‌یوق ایدی دیدکلری ثابت دکلدر وحضرت یعقوبك کوزینە پردە حاصل اولمش ایدی صکرەدن ینە زائل اولدی دیمشدر. امام‌فخررازی رحمةالله تعالی‌حق جل وعلا حضرتلرینك یعقوب علیه السلام حقندە ﴿ وابیضت عینـاه من الحزن ﴾ قول شریفندە ایتدی حضرت یعقوب ﴿ یااسفی علی یوسف ﴾ دیدیکی زماندە اغلمق غلبە ایلدی اول حالتدە کشینك یاش ایلەکوزی طولر اول کوز یاشنك بیـاضندن کوز اغارمش کبی‌اولور ﴿ وابیضـت عیناه من الحزن﴾ بیورلدیغی‌اول اولمقدر بوقولك صحتنە دلیل بودرکە من‌الحزن بیورلمشدرحزنك تأثیری بکا غلبەسندەدر بوقسە اعمی اولمقدە دکلدر اکر «وابیضت» معناسن غلبـهٔ بکایە حمل ایدر ایسك حزن ایلە تعلیـل خوب اولور اکر عمـایە یعنی کوزسزلکە حمل ایدر ایسـك مناسب اولماز حاصلی بزم دیدیکمز اولیدر دیو بیوردی اندنصکرەایتدی بوخصوصدە علماء اختلاف ایتمشلردر بعضیلر غلبە ایلە اعمی اولمش ایدی صکرەدن حق تعالی حضرتلری‌ینە بصیر ایتدی دیدیلر دیو نقل‌ایلدی‌چوق اغلمقدن‌غم‌وغصەدن ضعف بصر حاصل ایتمش ایدی قتی جزئی تشخیص ایدرایدی حضرت یوسفك کوملکن کتوروب دخی‌اوستنە آتوب حجرت یوسفك‌حیاتی‌خبرین کتوردکلری زماندە کال صفا وسرورندن وانشراح صدرندن حزنی کتدی قوت بصر کلدی اصلا کوزندە ضعف ونقصان قالمدی دیدیلر . بری دخی بودرکە فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینە برکیمسە حاشا سب ایلسە یاخود برنقصان ویرەجك نسنە سویلسە قتلی واجب اولور علماء شافعیە قتندە توبە ایلر ایسە قتل اولنماز . اما امام اعظم رحمةالله علیه قتندە اصلا عذری وتوبەسی مقبول دکلدر البتە قتل

(اولنمق)

الأشـعری) بوحدیث شریفی ابوموسی‌الاشعری حضرتلرندن درت‌واسطە ایلە محمد بن مثنی بزەخبر ویردی (عن النبی صلی الله علیه وسلم) ابوموسی رسول‌اکرم‌حضرتلرندن روایت ایتدیلرکە (قال) رسول‌اکرم حضرتلری بیوردی (فضل عائشـە علی‌النساء) نسا اوزرینە عائشەنك‌فضلی (کفضل الثرید علی سائر الطعام) سائرطعام‌اوزرینە ثریدك فضلی‌کبیدر ثرید شوربا یاخودیاغ یاخود سودایلە قارشمش اتمکە دیرلر کذلك ات صویی‌ایلە قارشمش‌اتمکە دخی‌دیرلر لکن‌ات صویی ایلەاولان ثرید زیادە لذیذ اولور صاحب نهایە بیوردیکە بومقامدەثریددن مرادات صویندن اتخاذ اولناندر زیرا عنـد العرب تریدا اکثری لحمدن اولورابو داودروایت‌ایتدیکەرسول اکرم‌حضرتلری اتمکدن ثریدی‌زیادە سورلرایدی طبرانی روایت ایتدیکە برکت‌اوچ‌نسنەدەدربری جماعت وبری ثریدبری سحوردر دیدی علمابیور دیلرکە سـائر طعامدن

اولنمق لازمدر زیرا قتل اكا حدا واجب اولمشدر توبه ایله ساقط اولماز نتكیم
حدقذف توبه ایله ساقط دكلدر حق تعالی حضرتلرینه سب ایده‌نك توبه‌سی
مقبولدر زیرا بوحق اللهدر اما انبیا علیهم السلامدن برینه سب ایده‌نك توبه‌سی
مقبول دكلدر زیرا پیغمبر جنس بشردندر اكا عار لاحق اولمق قابلدر حق تعالی
حضرتلری جمع معایبدن منزهدر پس انبیایه سب ایدنه قتلدن خلاص یوقدر
اماسب ایدن اكر كافر ایسه مسلمان اولمغله خلاص اولور • بری دخی بودركه
احكام شرعیه‌دن دیلدیكی حكمی دیلدیكی كیمسه‌یه مخصوص قیلور ایدی نتكیم
خزیمه‌نك شهادتنی ایكی كیمسه‌نك شهادتی یرینه طوتمش ایدی • ابوداود رحمة
الله علیه عمارة بن خزیمة بن ثابتدن اولدخی كندی عمندنكه اصحاب رسولدن
ایدی شویله روایت ایتمشدركه خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
براعرابیدن برآت آلمش ایدی اعرابی فخر عالم حضرتلرینك آردینه دوشوب
آقچه‌سن آلمغه كیدر ایدی رسول الله حضرتلری سرعتله ایلرو كیدر ایدی
اعرابی كریده اكلندی خلق باشنه اوشدیلر آتی بزارلشمغه باشلدیلر رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك صاتون آلدیغن بلمزلر ایدی اعرابی ایسه
زیاده‌یه طمع ایدوب آخره بیع ایتمك استدی وانلر پیغمبریز علیه الصلاة والسلام
حضرتلرینك آلدیغی بهادن زیاده ویرمشلر ایدی آخر قصه‌دن خبردار اولوب
مشتریلر چكلدیلر اعرابی دخی فخر عالم حضرتلرینه بیع ایتدیكن انكار ایلیوب
سكا صاتدیغمه شاهد كتور دیدی خلق اعرابی‌یه ملامته باشلدیلر پیغمبر یلانمی
سویلرسن صاتمشسك دیدیلر بواثناده خزیمه رضی الله عنه چیقوب كلدی نزاعی
ایشتدی همان ایتدی بن شهادت ایده‌رمكه سن بوآتی رسول اللهه صاتدك دیدی
ابو داودك بوحدیثنده مذكوردركه فخر كائنات حضرتلری خزیمه‌نك شهادتنی
ایكی كشینك شهادتی یرینه طوتدی دیدیلر صحیح بخاریده دخی زید بن ثابت
حدیثنده بوعباره ایله واقع اولمشدر (فوجدتها مع خزیمة الذی جعل رسول الله
شهادته بشهادتین) حاصلی فخر عالم حضرتلری شهادتنی ایكی شهادت یرینه
طوتدیغی بوعبارده صریحدر • وام عطیه‌یه نیاحت خصوصنده رخصت ویردیكی
دخی بوبابدندر امام مسلم رحمة الله علیه ام عطیه‌دن روایت ایتمشدركه خاتونلر
حقنده ﴿ یبایعنك علی ان لایشركن بالله شیئا ولا یعصینك فی معروف ﴾ آیت كریمه‌سی
نازل اولدی ونیاحه یعنی میت اوزرینه صاغو ایتمك دخی آیت كریمه مقتضاسنجه
تركی لازم اولنلردن ایدی بن ایتدم یارسول الله (الاآل فلان فانهم اسعدونی فی
الجاهلیة فلابدلی من ان اسعدهم) دیدم • یعنی یارسول الله نیاحه ایچون آل فلان
حقنده بكا رخصت ویرزیرا آنلر جاهلیتده بكا نیاحتده معاونت ایتمشلر ایدی
شمدی بنده انلره معاونت ایتمك لازمدر دیمك اولوراندن فخر كائنات (الاآل فلان)
دیوبیوردی یعنی مخصوص برطائفه ایچون رخصت ویردی دیمكدر • امام نووی رحمة

ثریدك فضیلتلو اولمسندن
مرادبدنه ثریدك نفعی زیاده
وغایت خوشكوار اولدیغی
ایچوندر صاحب نهایه
دیدیكه لحم صوده كركی
كبی پشدیكی وقتده لحمده
اولان لذت وقوة چیقار
اول صویه ثرید اولدقده
لذت وقوت اول ثریدده
اولور حتی اطبا ثرید
قوجه‌یی كنجلدر دیدیلر
محدثین كرام رسول اكرم
حضرتلری حضرت عایشه
رضی الله تعالی عنهایی ثریده
تشبیه بیوردیغنك وجهی
شویله بیان بیوردیلركه
لحم ایله اولان ثرید قوت
ولذتی جمع ایدوب اكلی
آسان وهضمی كوزل
ووجوده نافع اولدیغی
كبی حضرت عایشه رضی
الله تعالی عنهانك خلقی
خلقی كوزل لسانی
طتلو ورسول اكرم
حضرتلرینه خلوص
ومحبتی وحسن معاشرتی
ورسول اكرم حضرت
لرینك كلام شریفنی فهم
ایتمكه صلاحیتی ورضای
شریفنی تحصیله سعی تامه
سی واردر حتی حضرت
عایشه رضی الله تعالی
عنهانك رسول اكرمدن
اخذ ایتدیكی حقایق

الله عليه بوكلام ام عطيه يه خاصة مزبور قوم ايچون رخصته محمولدر وشارع ديلديكى نسنه يى عمومدن تخصيص ايتمك واردر ديو بيوردى. واسما بنت عميسه ترك احداد ايچون رخصت بيورديغى دخى بو بابدندر احدادك معناسى ارى وفات ايدن وارى طلاق ويرن عدتلرى ايچنده زينتى ترك ايتمكدر يعنى كينوب طوناتمق وحنا يقنمق وسرمه چكمك ضرورت اولمايتجه مسك وعنبر وسائر خوشبوى نسنه لر كتورمك وسورنمك جائز دكلدر عدت چيقنجه يه دك بوذكر اولنان نسنه لردن صاقنمق لازمدر اما جعفر بن ابى طالب شهيد اولدقده خاتونى اسما بنت عميسه فخر كائنات عليه اكمل التحيات افنديمز حضرتلرى (تسلبى ثلاثا ثم اصنعى ماشئت) ديو بيوردى. يعنى اوچ كون ماتم لباسين كى دخى اندنصكره نه استرسك ايله ديدى. وابى بردة بن نيارك اضحيه سى دخى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك تخصيصى بابندندر براء بن عازب رضى الله عنهدن مرويدركه فخر عالم حضرتلرى يوم نحرده بزه خطبه بيوروب (من صلى صلاتنا ونسك نسكنا فقد اصاب السنة ومن نسك قبل الصلاة فتلك شاة لحم) بيوردى حاصلى بركيمسه كه بيرامز نمازينى قيلدى وقربانمزى كسدى اول كشى سنته يتشدى يعنى يرينه كتوردى وبركيمسه كه قربانى بيرام نمازندن اول كسدى اول قربان دكلدر ات قيونيدر ديمك اولورايدن ابوبرده بوسوزى اشيدنجك يرندن طوردى يارسول الله بن نمازه چيقمدن قربانمى كسدم بوكون يمك ايچمك كونى ايديكن بيلور ايدم استعجال ايدوب بويله ايتدم كندم ييوب واهلمه وقومشيلريمه اطعام ايتديردم ديدى خواجۀ كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (تلك شاة لحم) ديو بيوردى يعنى قربان يرينه كچمسز اول ايتديكك ات قيونيدر ديدى اندن ابو برده ايتدى «عندى عناك جذعة هى خير من شاتى لحم فهل تجزى عنى» يعنى بنم يانمده برديشى اوغلاق واردركه ايكى قيوندن يكدر اول اوغلاق بندن اضحيه يى قضا ايلرمى ديمكدر «تجزى. تقضى» كبيدر وزنا ومعنى ديديلر ابوبرده رضى الله عنه بويله ديجك فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى (نعم ولن تجزى عن احد بعدك) ديو بيوردى سندن اضحيه يرينه كچر اما سندنصكره بركيمسه دن كچمز ديمك اولور حاصلى كچى قسمندن اضحيه جائز دكل ايكن جوازى ابو برده يه مخصوص قلندى بيهقى روايتنده عقبة بن عامردن دخى اوغلاق اضحيه سى مقبول اولمشدر ديو وارد اولمشدر ابو برده يه مخصوص دكلدر ديو علماء حديث بعض كلام ايتمشلردر وابو برده حديثنك مخرجى اصحدر اكرچه كيم عقبه حديثى دخى بيهقى قتنده مخرج صحيحندندر ديديلر . وبرجماعت قولنده وارد اولان حديث مرسلده بز اهل قرآن كيمسه يه برخاتون اليويروب قرآن عظيمدن برسوره يى مهر يرينه اعتبار ايتديكى دخى بوتخصيص بابندندر ابو النعمان الازديدن مرويدركه فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بر خاتونى قرآندن برسوره اوزره

وحكمى سائر نسا اخذ ايتمديلر بلكه حضرت عايشه رضى الله تعالى عنها نك رسول اكرم حضرتلرندن روايت ايتديكى اخباركبى رجال روايت ايتمديلر ديديلر رضى الله عنها معلوم اولدكه سائر ازواج مطهرات هر برر لرى رسول اكرم حضرتلرينك رضاء شريفنى تحصيله كماليله سعى واهتمام ايتمشلردر لكن حضرت عايشه رضى الله تعالى عنها يه فضيلت زائده اعطا اولنمشدر «ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء» ودخى محدثين رحمهم الله تعالى بيان بيورديلركه حضرت عايشه رضى الله تعالى عنها حضرت فاطمه رضى الله تعالى عنهادن وخديجة الكبرادن صكره ازواج مطهرات حضراتندن افضلدر ديديلر اما حضرت فاطمه رضى الله تعالى عنها رسول اكرم حضرتلرندن جزءدر رسول اكرم حضرتلرينك اولادينه امتدن فرد معادل اولمز ديديلر اما محققين بيور ديلركه حضرت فاطمه رضى الله تعالى عنها دخى حضرت خديجة الكبرى

بركيمسه‌يه تزويج ايتدی (لايكون لاحد بعدك مهرا) ديمشدر . يعنی سندنصكره كيمسه‌يه مهر اولمز ديمكدر . وخصائص محمديه‌دن بری دخی بودركه محموم اولديغی زمانده اجری مضاعف اولمق ايچون ايكی كشی حماسی قدر حمی عارض اولور ايدی . بری دخی بودركه بيهقی روايتنده حبيب اكرم و نبی محترم صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری خسته ايكن حالن صورمغه اوچ كون جبريل عليه السلام ارسال اولنمش ايدی . بری دخی بودركه اوچ كون خلق بلوك بلوك اوزرينه نماز قيلديلر امامسز ودعای جنازه‌سز واوچ كون دفن ايتمديلر دخی قبر شريفنك ايچنه قطيفه دوشه‌ديلر اوچ كون دفن اولنمامق وقبر ايچنه قطيفه دوشه‌مك اكا مخصوص ايدی غيريلره جائز دكلدر نتكيم اشاغيده تفصيلی كلسه كركدر ان شاء الله تعالی . بری دخی بودركه جسد شريفی اصلا چوريمز انبيا عليهم السلام هپ بويله‌در ابو داود روايتنده (الارض لاتأكل اجساد الانبياء) بيورلمشدر ارض پيغمبرلرك جسدلرينی يمز ديمكدر . بری دخی بودركه اندن ميراث النمز ايدی سائر انبيانك دخی ماللری وارثلرينه دكمز ايدی بونك وجهنده بعضيلر ملكی اوزره باقيدر انكيچون ميراث اولماز ديديلر بعضيلر دخی صدقه‌اولور انكيچون ميراث اولماز ديديلر . امام نووی رحمة الله عليه زيادهٔ روضه‌ده ايتدی صواب بودركه ملكی زائل اولوب مسلمانلره صدقه اولديغنه جزم اولنه ديدی بوتقديرجه فخر عالم حضرتلری جميع مالن فقرايه وصيت ايتمك جائز ايدی اما غيريلره ثلثدن ارتق جائز دكلدر سائر انبيا عليهم السلامك دخی ماللری ميراث اولمديغنه دليل بودركه پيغمبريمز عليه السلام حضرتلری نسائی روايتنده (انا معاشر الانبياء لانورث) ديو بيورمشدر بونك مقتضاسی بودركه جميع انبيا عليهم السلامك ماللری كيمسه‌يه ميراث اولميه بوتقدير اوزره قرآن عظيمده ﴿ وورث سليمان داود ﴾ بيورلديغندن دخی ﴿ رب هب لی من لدنك وليا يرثنی ﴾ بيورلديغندنكه ظاهرلرندن انبيانك ماللری ميراث اولمق آكلنور . بويله جواب ويريلكه آيت كريمه‌لرده واقع اولان ارثدن مراد علم ونبوت ارثيدر يوقسه مال وملك ارثی دكلدر دنيله . بری دخی بودركه قبر شريفنده حيات اوزره‌در سائر انبيا عليهم السلام دخی بويله‌درلر بعضيلر قولنجه قبرنده اذان واقامت ايله نماز قيلار ابن زباله وابن نجار رحمة الله عليهما حكايت ايتمشلردركه ايام حره‌ده‌كی حجاج ابن يوسفك مدينه‌يه وارديغی فتنه زمانيدر اوچ كون مدينه‌ده اذان ترك اولندی خلق شهردن طشره چيقمشلر ايدی سعيد بن مسيب رضی الله عنه مسجد رسول الله صلی الله عليه وسلمده ايدی اول ايتدی بكا وحشت كلدی دخی قبر شريف يانته واردم اويله زمانی اولديغی كبی قبر شريفده اذان اوقوندی اندن اويله نمازينی قيلدم اندنصكره اوچ كيجه تمام اولنجه هرنماز وقتنده قبر شريفده اذان اوقنوب اقامت اولندی صكره‌دن خلق شهره كلوب مؤذنلر اذان اوقومغه باشلديلر

رضی الله تعالی عنها دخی حضرت عايشه رضی الله عنها هر بررلرينك فضيلتلری حقنده احاديث روايت اولنمشدر قنغيسی قنغيسندن افضلدر الله ورسولی بيلور طريق صواب بودر بزلره لازم اولان اولاد كرام وامهات مؤمنين حضراتنك كليسنی سورز وشفاعتلرينی اومارز رضوان الله تعالی عليهم اجمعين (حدثنا علی بن حجر حدثنا اسماعيل بن جعفر حدثنا عبدالله بن عبد الرحمن ابن معمر الانصاری ابو طوالة) مذكور ابوطواله عمر بن عبدالعزيزك زماننده قاضی اولمشدر (انه سمع انس بن مالك) بوحديث شريفی انس حضرتلرندن ايكی واسطه ايله علی بن حجر بزه خبر ويردی (يقول) انس بيوررلركه (قال رسول الله صلی الله عليه وسلم) رسول اكرم حضرتلری بيوردی (فضل عايشة رضی الله تعالی عنها علی النساء كفضل الثريد علی سائر الطعام) ازواج مطهرات اوزرينه حضرت عايشه رضی الله تعالی عنها نك فضلی سائر طعام اوزرينه ثريدك فضلی كبيدر بيان اولندی ايديكه حديث

اذانلرینی اشتدم قبر شریفدن اشتدیکم کبی دیو بیوردی مراد شریفی بی شك وشبهه
مؤذنلرك اذانی نیجه اشیدیلور ایسه اویله اشیدیلور ایدی دیمکدر . بودخی ثابتدرکه
انبیا حج ایدرلر ولبیك دیرلر. اکر سؤال اولنوب نیجه حج ایدرلر ونیجه لبیك دیرلر
انلر خود میتلردر دار آخرت دار تکلیف دکلدر پس صلات وحجك اصلی ندر دینلور
ایسه. جواب بودرکه انلر شهدا کبیدر بلکه دها افضلدر شهدا خود حق تعالی
حضرتلری قتنده حیاتده درلر ورزقلری و یریلور اعدی حج ایتمك ونماز قیلق
بعید اولماز. یاخود شویله دینلور عالم برزخده که موتلری کوننده روز قیامته
وارنجه اولان زماندر اولزمانده انلره کثرت عمل وزیادهٔ اجر وثواب ایچون دنیا
حکمی و یریله وآخرتده منقطع اولان تکلیفدر عمل دکلدر جائزدرکه عمل تلذذ
طریقیله حاصل اوله تکلیف طریقیله اولمیه انکیچوندرکه قرآن اوقورلر وتسبیح
ایدرلر و فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك شفاعت زماننده
سجده یه واردیغی دخی بو قسمندر . اکر سؤال اولنوب نیجه انلره حیات اثبات
اولنورکه قرآن عظیم فخر عالم حضرتلرینك موتنه ناطقدر ﴿انك میت وانهم
میتون﴾ بیورلمشدر. دخی حدیث شریفده (انی مقبوض) وارد اولمشدر بونلر
دلیلدرکه فخر کائنات حضرتلری میتدر وروح شریفی قبض اولنمشدر وحضرت
صدیق رضی الله عنه دخی « ان محمدا قدمات » دیمشدر اهل اسلام دخی فخر عالم
حضرتلرینه میت اطلاقنه اجماع ایتمشلردر بوجهله دنصکره حیدر دیمك نیجه راست
کلور دینلور ایسه . شیخ تقی الدین سبکی رحمة الله علیه جواب و یروب بیورمشدرکه
اول موت مستمر دکل ایدی اکرچه وفات ایتدیلر اماصکره دن ینه حیات ویرلدی
انکیچوندرکه مخلفاتی وارثه انتقال ایتمدی حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه
فخر کائنات حضرتلرینك اهلنه وخدمنه اندن نفقه و یرر ایدی انتقال ملك ومال
موت مستمر ایله مشروطدر یعنی همان اولوب کیدوب قیامته دك حیات بولمیانلرك
مال وملکی انتقال ایلر یوقسه بونلرك ایتمز وصکره کلان حیات حیات اخرویه در
شك یوقدرکه بوحیات سائر حیاتدن اتم واکملدر دخی روحه ثابتدر بلا اشکال
بودخی ثابتدرکه انبیانك بدنلری چوریمز حدیث صحیحده سائر میتلرك روحلری
بدنلرینه عودت ایتدیکی دخی ثابتدر قنده قالدی شهدا وقنده قالدی انبیا علیهم
السلام و بومرتبه لرده شبهه یوقدر همان سوز بونده درکه روح بدنه عودت
ایتدکدنصکره دوام واستمرار اوزره بدنده طوررمی و بدن انکله دنیاده کی حالت
اوزره صاغ اولورمی یوقسه روح حق تعالی حضرتلرینك دیلدیکی یرده طوروب
بدن روحسز حیات بولورمی بومعنی بی روح صاغ اولمق حق سبحانه وتعالی
حضرتلرینك قدرتندن بعید دکلدر جائزدرکه برحالت خلق ایلیه انکله بدندن
بعض افعال صادر اوله عقل بومرتبه یی تجویز ایلر شویله که دلیل صحیح سمعی دخی

سابقده ازواج مطهراتك
هر برینك کندولرینه
مخصوص فضیلتلری وار
در زیرا قرآن عظیمده
حق تعالی حضرتلری
ازواج مطهراته امهات
المؤمنین تسمیه بیوربدر
غفلت اولنمیه

الحدیث الثانی والعشرون

(حدثنا قتیبة بن سعید
اخبرنا عبدالعزیز بن محمد
عن سهیل بن ابی صالح عن
ابیه عن ابی هریرة) بو
حدیث شریفی ابوهریره
حضرتلرندن اوچ واسطه
ایله قتیبه بزه خبرویردی
(انه رأی رسول الله
صلی الله علیه وسلم) تحقیق
ابو هریره رسول اکرم
حضرتلرینی کوردی
(توضأ) مبارك النی
وآغزینی غسل ایتدیکی
حالده (من ثوا قط) کشدن
برقطعه اکل ایتدکلرندن
ایچون همزه نك فتحی
قافك کسری بعده طا ایله
اقط ترکیده کش دیدکلری
سود قوریسیدر ثانك ضمی
واوك سکونی بعده را ایله
ثور قطعه دیمکدر رسول
اکرم حضرتلرینك
طبیعت شریفلرنده کمال
نظافت اولدیغیچون کش

وارد اوله اتباعی لازم اولور حالبوکه علمادن برجماعت بومعنایی ذکر ایتمشلردر موسی علیه‌السلام قبرنده نماز قیلدیغی بوکا شاهددر زیرا نماز صاغ بدن استر ولیلهٔ اسراده انبیا علیهم‌السلامدن صادر اولان صفتك مجموعی صفات اجسامدر بوحیات حیات حقیقیه اولمدن بدن دنیاده‌کی کبی روح ایله اولمق لازم کلمز تاکه اکل وشربه محتاج اوله وسائر ضروریات معاش نه ایسه انلری اقتضا ایلیه بلکه برطور آخر اوزره اولور بوحیات مخصوصه‌نك برحکمی دخی اواور. والحاصل انلره بونوع حیات اثباتندن عقل امتناع ایلمز اما علم و سمع مقوله‌سی ادراکات انلره وسائر میتلره ثابت ایدیکنده شك یوقدر. شیخ زین‌الدین المراغی حکایه ایدوب اما بوهرکشی‌یه نصیب اولماز قتی آز بولنور دیمشدر. بری دخی بودرکه قبر شریفنده برملك طوروب امتنك ایتدکلری صلواتی رسول‌الله صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینه عرض ایلر. امام احمد و نسائی و حاکم روایت ایتمشلردر. اما حاکم بو عباره ایله تصحیح ایتمشدر (ان لله ملائکة سیاحین فی الارض یبلغوننی عن امتی السلام) دیو بیورمشلر. یعنی تحقیقا حق تعالی حضرتلرینك یر یوزنده سیاحت ایدر ملکلری واردر بکا امتمدن سلام یتشدیررلر دیمکدر. واصبهانی روایتنده عماره‌دن بویله مرویدرکه (ان لله ملکا اعطاه سمع العباد کلهم فما من احد یصلی علی الا بلغتها) دیو بیورلمشدر. معناسی تحقیقا حق تعالی حضرتلرینك برملکی واردرکه حق تعالی حضرتلری جمیع قوللرك کلامنی اشتمکی اول ملکه اعطا ایتمشدر یعنی اکا بر قوت سامعه ویرمشدرکه هرکشی نه دیر ایسه اول اشیدر پس برکیمسه بکا صلاة ایلمز الا اول ملك انك صلاتنی بکا ابلاغ ایلر دیمکدر وامتنك اعمالی دخی پیغمبریمز علیه‌الصلاة‌والسلام حضرتلرینه عرض اولنور دخی انلر ایچون استغفار ایلر. عبدالله بن المبارك رحمة‌الله تعالی علیه سعید بن مسیب حضرتلرندن روایت ایلرکه «و یعرض علی النبی صلی الله علیه وسلم اعمال امته غدوة وعشیافیعرفهم بسیماهم واعمالهم» دیو بیوردی. معناسی هیچ برکون یوقدرکه صباحده و اخشامده رسول‌الله صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینه امتنك عمللری عرض اولنمیه فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری انلری سیمالری وعمللری ایله بیلور دیمکدر پس هرکشی‌یه واجبدرکه بو حالتی ملاحظه ایلیوب اکاکوره عمل ایشلیه. بری دخی بودرکه فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك منبر شریفی حوضنك اوستنده‌در برروایتده منبری جنت ترعه‌لرندن برینك اوزرنده‌در ترعه دیو اصلده شول باغچه‌یه دیرلرکه یوکسك یرده اوله دوز یرده اولیجق اکا روضه دیرلر علمادن برکیمسه بونك ظاهری اوزره اولدیغنه خلاف ایتمدی و بو حقدر محسوس وموجوددر زیرا قدرت‌الله صالحه‌در انده اصلا عجز یوقدر هر نسنه‌یی‌که مخبر صادق خبر ویره اکا ایمان واجبدر دیدیلر. بری دخی بودرکه منبر ایله قبر شریفنك

اکل بیوردقدنصکره مبارك اللرینی وآغزینی غسل بیوردیلر بوحدیث شریفدن فهم اولندیکه طعامدنصکره النی واغزینی ییقامق سنتدر (ثم رأه) برزماندنصکره ابوهریره رسول اکرم حضرتلرینی کوردی (اکل من کتف شاة) برقیونك کتفندن برمقدار اکل بیوردیلر (ثم صلی) اکلدن فارغ اولدقدنصکره رسول اکرم حضرتلری نماز قیلدیلر (ولم یتوضأ) رسول اکرم حضرتلری نماز ایچون ابدست المدیلر قبل الطعام ابدستلری اولدیغی ایچون ابوهریره نك رسول اکرم حضرتلری لحم اکلندنصکره ابدست المدیلر دیمکدن مرادی بوکه آتشده پشن شیئی اکل ابدسنی بوزمز دیمکدر معلوم اوله‌که بریان کبی نفس آتشده پشن شیئی اکل ایدن کمسنه‌نك آبدستی بوزلورمی یاخود بوزلمازمی علما اختلاف ایتدیلر جمهور علمادخی خلفای اربعه حضرتلری دخی اصحابدن عبدالله بن مسعود وابن عمر وابن

مابینی جنت روضه‌لرندن بر روضه‌در و بو کلام حقیقت اولمق و مجاز اولمق احتمالدر اما حقیقت اولماغك وجهی بودرکه رسول‌الله صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلری خبر ویرمشدر جائزدرکه اول مابین جنت یرندن بر قطعه اوله حجرالاسود جنت حجرندن برقطعه اولدیغی کبی بودخی جنت‌طپراغندن برقطعه اوله کذلك نیل و فرات ایرماقلری دخی جنتدندر وهندستان میوه‌لری دخی حضرت آدمك جنتدن چیقاردیغی یپراقدر حق تعالی حضرتلرینك حکمتی مقتضاسنجه جنتك طاشندن وطپراغندن وصوبندن ومیوه‌سندن دنیاده اولمق جائزدر اما مجاز اولدیغی مسببك اسمنی سببه اطلاق طریقیله‌در اول موضع شریفده عبادت ایتمك جنته کیرمکه سبب اولمغین همان اورایه روضهٔ جنت دینلمش اوله ابن ابی جمره بویله دیمشدر بعضیلر اوراده عبادت ایتمکك مآلی عابدك جنته کیرمسی اولدیغیچون روضهٔ جنت دینلدی دیدکلری ابن ابی جمره‌نك دیدیکی سوزدر . وینه بهجةالنفوس آدلو کتابنده برقول حکایت ایتمشدرکه اول موضع بعینه جنته نقل اولنور دخی جنت باغچه‌لرندن برباغچه اولور دیمشلر کندی ایدر اظهر بودرکه ایکی‌قول ما بینی جمع اولنوب دنیاده اوراده عبادت سبب جنت اولمغله اول موضع بعینه جنته نقل اولنمق ایکیسی دخی و اقعدر ارالرنده منافات یوقدر دخی زیاده تفصیل مقصد اخیرده کلسه کرکدر انشاءالله تعالی. بری دخی بودرکه پیغمبریمز علیه‌الصلاة والسلام حضرتلرینك قبری جمله‌دن اول شق اولنسه کرکدر امام مسلم روایتنده (انا اول من تنشق عنه‌الارض) وارد اولمشدر.ونفخ صورده صعقه یتشنلرك یعنی عقلی کیدوب بیهوش اولنلرك اول افاقت بولانی خواجهٔ عالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اولسه کرکدر نتکیم صحیح بخاریده ابو هریره رضی‌الله عنهدن مرویدرکه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری (انا اول من یرفع رأسه بعدالنفخة فاذا انا بموسی اخذ بقائمة من قوائم العرش فلا ادری اقام قبلی ام جوزی بصعقةالطور) دیو بیورمشدر. یعنی‌بن صور چالندقدنصکره باشن قالدیرنلرك اولی اولسم کرکدر ناکاه اولزمانده موسی علیه‌السلامی عرش ایاقلرندن بر یبی طوتمش‌کورسم کرکدر اندن‌بله‌مسم کرکدرکه بندن اولمی قیام ایتدی یوقسه طور طاغنده اکا واقع اولان صعقه ایله اکتفا اولنوب نفخ صورده صعقه عارض اولمادیمی دیمك اولور. دخی صراطی جمله‌دن اول کچسه کرکدر . امام بخاری ابوهریره‌دن بویله روایت ایتمشدر. دخی قبرندن قیام ایتدیکی زمانده‌تمش بیك ملك اراسنده خروج ایتسه کرکدر نتکیم کعب‌الاحبار رضی‌الله عنهدن مرویدرکه « مامن فجر یطلع‌الانزل سبعون الف ملك یحفون بقبره علیه‌السلام یضربون باجنحتهم حتی اذا امسوا عرجوا وهبط سبعون الف ملك حتی اذا انشقت عنه‌الارض خرج فی سبعین الف من‌الملائکة یوقرونه صلی‌الله علیه وسلم » دیو بیورمشدر امام بخاری تاریخ

عباس وابوالدرداءوانس وجابروزیدبن ثابت‌وابو موسی وابوهریره وابی ابن‌کعب‌وعایشه رضی‌الله تعالی عنها وغیریلری‌نفس آتشده پشن شیئی اکل ایدن کمسنه‌نك ابدستی بوزلماز دیدیلرزیرارسول حضرتلری‌قیونك کتفندن اکل‌بیوردیلربعده‌ابدست المدن نماز قیلدیلر اکر آتشده پشن شیئی اکل ابدستی بوزیدی رسول اکرم حضرتلری بربان اکلندنصکره‌ابدست‌آلور لرایدی دیدیلر اما بعض علما نفس آتشده پیشن شیئی اکل ایلك آبدستی بوزردیدیلر لکن بونلرك قولی مرجوحدر اجماع قول اول اوزرینه‌در آبدست بوزلماز لکن آتشده پشن‌شیئی‌اکلندن صکره پاکلك ایچون الی واغزینی غسل کوزل شیدر دیدیلر رضوان‌الله علیهم اجمعین

الحدیث‌الثالث والعشرون

(حدثنا ابن عمر حدثنا سفیان‌بن‌عیینة‌عن‌وائل‌بن داود عن ابیه وهو بکر ابن‌وائل عن‌الزهری‌عن انس بن‌مالك) بوحدیث

مدینه‌ده بو یلجه روایت ایلدی. معناسی هر صباح یتمش بیك ملك کوکدن اینرلر دخی فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قبر شریفی اطرافن احاطه ایدرلر وقناتلرینی اوررلر تا اقشام اولنجه اندن اول ملکلر کوکه چیقارلر یتمش بیك ملك دخی اینر تا خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك قبر شریفی یاریلوب چیقنجه بو حالت اوزره اولور اولزمانده‌که قبرندن طوره یتمش بیك ملك اراسنده چیقار ملکلر انی تعظیم وتکریم ایدرلر دیمك اولور براقه بینوب حشر یرینه وارسه کرکدر طبری نقل ایتدیکی اوزره حافظ سلفی بویله روایت ایتمشدر وموقف حشرده جنت حله‌لرینك اشرفنی کیمسه کرکدر بیهقی روایتنده بویله‌درکه بکا برحله کیدیره‌لرکه بشر اکا قیمت تقدیر ایده‌میه دیمشلردر. کعب بن مالك رضی الله عنهدن بولفظله وارد اولمشدر (یحشرالناس یوم القیمة فاکون انا وامتی علی تل ویکسونی ربی حلة خضراء) دیو بیورمشلر. یعنی قیامت کوننده آدم اوغلنلری حشر اولنسه کرکدر بن امتمله برتپه‌نك اوستنده اولسم کرکدر ربم بریشیل حله کیدیرسه کرکدر دیمك اولور. امام طبرانی رحمة الله علیه بویله روایت ایتمشدر. وابن ابی شیبه نقلنده (یحشرالناس علی تل وامتی علی تل) وارد اولمشدر. یعنی ناس برتپه‌نك اوستنده حشر اولنور وبنم امتم دخی برتپه‌نك اوستنده حشراولنوردیمکدر. برروایتده رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری امتی ایله سائر خلق اوزره بر یوکسك تپه اوستنده حشر اولنه دیو بیورمشلردر وابن مسعود رضی الله عنه رسول الله حضرتلرندن روایت ایتدیکی اوزره عرشك صاغ یاننده طورسه کرکدر اندن غیری کیمسه اورایه طورمایوب اولون وآخروندن غبطه ایدوب نولایدی بزده اورایه طوره ایدك دیسه‌لر کرکدر. بری دخی بودرکه رسول الله حضرتلرینه مقام محمود اعطا اولنسه کرکدر. امام بغوی رحمة الله علیه ایدر مجاهد قولنجه معناسی عرش اوستنه اوتورسه کرکدر. وعبدالله بن سلام قولنجه کرسی اوستنه اوطورسه کرك دیمکدر دخی تفصیلی اشاغیده کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی. بری دخی بودرکه باری تعالی حضرتلری اهل موقف بیننده فصل قضا ایتدکده پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه شفاعت عظمی ویرلمشدر شول زمانده‌کی ناس انبیادنصکره فخر عالم حضرتلرینی پناه ایدینه‌لر اولزمانده شفاعت اکا مخصوصدر دخی برقومی بلا حساب جنته قویمغه شفاعت اکا مخصوصدر دخی جنتده برطائفه‌نك رفع درجاتی ایچون شفاعت ایتسه کرکدر بومرتبه‌لر غیری پیغمبرلره میسر دکلدر بونك دخی تفصیلی مقصد اخیرده کلسه کرکدر ان شاء الله تعالی. بری دخی بودرکه یوم قیامتده لواء الحمد صاحبی اولسه کرکدر. امام مسلم رحمة الله علیه نقلنده حضرت آدم دخی اندن اشاغه اولنلر انك تحت لواسنده اولسه‌لر کرکدر دخی باب جنتی اول قرع ایدن اول حضرتدر نتکیم امام مسلم نقلنده انس حضرتلرندن مرویدرکه (انا اکثرالناس تبعا

شریفی حضرت انسدن درت واسطه ایله ابن عمر بزه خبر خبرویردی (قال) انس بیوردی (اولم رسول الله صلی الله علیه وسلم علی صفیة بتمر وسویق) رسول اکرم حضرتلری صفیه‌یی تزوج ایتدکده تمر وسویقی دوکون طعامی ایچون احضار ایتدیلر ولیمه‌دیو عروس ایچون اولان طعامه دیرلر مذکوره صفیه هارون علیه السلامك نسلندندر رسول اکرم حضرتلری فتح خیبردنصکره آزاد ایدوب کندویه نکاح ایتدیلر سویق ترکیده قاوت دیدکلری شیدر انی سودایله قارشدیروب حلوا کبی طبخ ایدرلر ابن حجر بیوردیکه ولیمه اول طعامدرکه عقد نکاح وقتنده احضار ایدرلر یاخود نکاحدنصکره ایدرلر ولیمه سنت مؤکده‌در افضل اولان بعدالدخول ایتمك در دیدیلر

الحدیث الرابع والعشرون

(حدثنا حسین بن محمد البصری حدثنا الفضیل ابن سلیمان حدثنا فائد مولی عبیدالله بن علی بن

یوم القیمة وانا اول من یقرع باب الجنة) بیورلمشدر . بو حدیث شریف مقتضاسنجه قیامتده فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك تابعی سائر انبیا علیهم السلامدن چوق اولسه گرك و باب جنتی اول او قرع ایدوب اچدیرسه گرکدر. ینه مسلم نقلنده انس حضرتلرندن مرویدرکه (اتی باب الجنة یوم القیمة فاستفتح فیقول الخازن بك امرت لا افتح لاحد قبلك) بیورلمشدر . یعنی قیامت گوننده جنت قپوسنه گلورم دخی آچدیرمق استرم وخازن جنت ایده‌که سکا آچمغه امر اولندم سندن اول کیمسه‌یه فتح ایتمزم دیه . طبرانی روایتنده بودخی وارد اولمشدرکه خازن (ولااقوم لاحد بعدك) دیه یعنی سندنصکره برکیمسه‌یه دخی قیام ایتمزم دیه بودخی فخرکائنات علیه اکمل التحیات حضرتلرینك خصائصندن بشقه نسنه‌درکه خازن جنت رضوان علیه السلام اول حضرتدن غیری کیمسه‌یه قیام ایتمیه دخی جمله‌دن اول جنته اول گیروب فقراء مؤمنین انکله گیرسه‌لر گرکدر. ترمذی رحمة الله علیه روایتنده وارد اولمشدرکه (انا اول من یحرك حلق الجنة فیفتح الله لی فید خلنیها ومعی فقراء المؤمنین ولا فخر)دیو بیورمشدر بوندن صریحا فهم اولنورکه باب جنتك حلقه‌لرینی تحریك ایده‌نك اولی اول حضرت اولسه گرکدر اندن حق تعالی حضرتلری جنت قپوسینی اکا فتح ایدوب ایچرو ادخال ایلسه گرك مؤمنلرك فقراسی فخر کائنات حضرتلری ایله‌بیله گیرسه‌لر گرکدر رزقنا الله تعالی بحرمة سیدنا محمد المصطفی علیه من الصلوات ازکیها . بری دخی بودرکه کوثر ایرماغی رسول الله حضرتلرینك حوضنه آقسه گرکدر آقدیغی یرلردر وياقوت اوزری اولسه گرکدر صویی عسلدن لذیذو قاردن آق اولسه گرکدر. جملهٔ خصائصندن بری دخی وسیله‌درکه جنتده اولان درجه‌لرك اعلاسیدر رسول الله حضرتلرینه مخصوصدر. امافخر عالم حضرتلرینك امتی زاده الله قدراو شرفا کمافضل امدر بونلره دخی بعض خصائص ارزانی بیورلمشدرکه سائر امتلره میسر اولمامشدر اولا معلوم اوله که فخرکائنات افندمز حضرتلری انسه وجنه مبعوثدر ایکی طائفه بیله فخر عالم حضرتلرینك امتندن ایدکلرنده شك وشبهه یوقدر لکن اول حضرت کندیسی طائفهٔ انسدن ظهور ایدوب بونلر اراسنده اولدیغی جهتدن تکری تعالی حضرتلرینك مزید عنایتی انك امت انسانیه جانبنه مصروف اولوب بوطائفه‌یی کمال فضلندن ﴿ کنتم خیر امة اخرجت للناس﴾ خلعت فاخره‌سی ایله تشریف بیوروب ورثهٔ انبیا قیلدی واحکام شرعیه استخراجنده بونلره رتبهٔ اجتهاد میسر ایلدیکه رأیلری مؤدی اولدیغی مرتبه ایله حکم ایدرلر بوامت زماننه قلان پیغمبرلر اعنی حضرت عیسی وحضرت خضر صلوات الله علی نبینا وعلیهما بر نسنه حکم ایدر اولسه‌لر فخر کائنات حضرتلرینك شریعتی ایله حکم ایدرلر حق تعالی حضرتلری بوشریعتك احکامنی

ابی رافع مولی رسول الله صلی الله علیه وسلم) مذکور ابورافع رسول اکرم حضرتلرینك کوله‌سیدر اسمی اسلمدر مقدما حضرت عباسك کوله‌سی ایدی رسول اکرمه هبه ایتمش ایدی حضرت عباس شرف اسلام ایله مشرف اولدقده ابو رافع رسول اکرم حضرتلرینه مژده ایلدی رسول اکرم حضرتلری دخی زیاده سروروندن ابورافعی ازاد ایلدی رسول اکرم حضرتلرینك اوغلی ابراهیم حضرتلرینك قابله‌سی اولان سلمی نام جاریه‌سنی ابورافعه رسول اکرم حضرتلری تزویج ایلدی حضرت عثمانك شهادتندن مقدمجه ابورافع مدینه‌ده وفات ایتدی رضی الله عنه (قال حدثنی عبیدالله ابن علی عن جدته سلمی) بو حدیث شریفی ابورافعك زوجه‌سی سلمی رضی الله عنهادن اوچ واسطه ایله حسین بن محمد بزه خبر ویردی (ان الحسن بن علی وابن عباس وعبدالله بن جعفر اتوها) سلمی بیور دیکه تحقیق امام حسن وابن عباس وعبدالله بن جعفر رضی الله عنهم

انلره الهام ایلر یاخود فخرعالم حضرتلری نڭ روح پاکندن فیض آلورلر یاتکری تعالی بر دیلدیکی طریق ایله علم حاصل ایدوب امت محمد اراسنده تحلیل وتحریمدن نه حکم ایدرلر ایسه انك شرع شریفیله حکم ایدرلر کندی نبوتلری زماننده اولان شریعتله حکم ایتمزلر ایمدی انلر بوحضرته تابعلردر. حکیم ترمذی ختم الاولیا آدلو کتابنده بوکا تنبیه ایتمشدر وعنقاء مغرب صاحبی قدس سره دخی بیان ایتمشدر ومولانا سعدالدین تفتازانی دخی بعض مصنفاتنده اشارت ایتمشدر.

اکر سؤال اولنوب صحیح مسلمده وارد اولمشدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم (لیوشکن ان ینزل فیکم ابن مریم حکما مقسطا فیکسر الصلیب و یقتل الخنزیر و یضع الجزیة) بیورمشدر. معناسی یمین ایلیوب عیسی علیه السلام سزك اراکزه حاکم عادل اولدیغی حالده نزول ایتمسی یقلشدی اینر دخی خاچلری قیرار وخنزیرلری قتل ایلر و کفاردن جزیه قبول ایتمز یا اسلام قبول ایلر یاخود قلیجدن کچیرر دیمك اولور بویله ایتدیکی خود حکم شرعه مخالفدر زیرا کتابی اولان کافر جزیه و یردکدنصکره قبول ایتمك واجبدر قتلی جائز دکلدر واسلامه اکراهیده جائز دکلدر بویله اولیجق عیسی علیه السلام بزم پیغمبریمز علیه الصلاة و السلام حضرتلری نڭ شریعتی ایله حاکم اولمق نیجه راست کلوردینلور ایسه.

جواب بودرکه حضرت عیسی علیه السلام بو شریعتله حاکم اولهجغی مقرردر وجزیه خصوصنك اصلی بودرکه کتابیدن جزیه قبولنك واجب اولمسی قیامته دکین مستمر اولان حکملردن دکلدر بلکه نزول حضرت عیسایه وارنجهدر واولزمان کلدکده بوحکم منسوخ اولمغی فخر عالم حضرتلری بیان ایتمشدر نسخ ایدن حضرت عیسی دکلدر بلکه نسخی بیان ایدن فخر کائنات حضرتلریدر ایمدی دلالت ایتدیکه اولزمانده حضرت عیسانك جزیه قبول ایتمدیکی ینه بزم پیغمبریمزك شریعتیدر . امام نووی شرح مسلمده بوکا اشارت بیورمشدر دخی شمدیکی زمانده جزیه قبول اولنوب اولزمان کلیجك قبول اولنمدیغنك وجهی ابن بطال ذکر ایتدیکی اوزره بودرکه شمدی ماله احتیاج واردر اما نزول عیسادنصکره مال شویله چوق اولوب شویله بی رغبت اولسه کرککه قبول ایدر کیمسه بولنماسه کرك آنکیچون یاقتل ایدوب یاایمان بالله قبول ایتدیرسه کرکدر . وشیخ ولی الدین بن العراقی رحمة الله علیه دخی بویله جواب و یرمشدرکه یهود ونصارادن جزیه قبولی شول عذر ایلهدرکه اللرنده تورات و انجیل اولمغله جهللرندن شویله صانورلرکه کندیلر شرع قدیم اوزره اولهلر کتابلری نڭ حکمی منسوخ اولدیغنده شبههلری واردر اولزمانده که حضرت عیسی صلوات الله علی نبینا وعلیه نزول ایلر حال منکشف اولوب اول شبههلری زائل اولوب عذره مجال قالماسه کرکدر پس لازم کلورکه یاایمان کتورهلر یاخود قتل اولنهلر بو جواب اولکیدن اولادر . وخضر علیه السلامك نبوتنه و بو زمانه دکین بقاسنه

حضراتی سلمایه زیارت طریقیله کلدیلر (فقالوا لها) پس سلمایه دیدیلرکه (اصنعی لنا طعاما مما کان یعجب رسول الله صلی الله علیه وسلم ویحسن اکله) یاسلمی بزم ایچون برطعام حاضر ایله که رسول اکرم حضرتلرینه زیاده مرغوب وسوهسوه اکل بیوردقلری طعام اولسون (فقالت) بوذاتلرك جوابنده سلمی دیدیکه (یابنی) ای بنم اوغلجغم (لاتشتهیه الیوم) رسول اکرم حضرتلری نڭ سورك اکل بیوردیغی طعامی سن بوکون سوه سوه یمزسین (قال) هربری دیدیکه (بلی) اول طعامی بزلر سورك اکل ایدرز (اصنعیه لنا) همان سن رسول اکرم حضرتلری نڭ پك سودیکی طعامی بزم ایچون پیدا ایله دیدیلر (قال) راوی حدیث شریف دیدی(فقامت) پس سلمی قالقدی اول طعامی احضار ایچون (فاخذت شیأ من شعیر فطحنته) براز آربه آلوب دکرمنده چکوب اون ایلدی(ثم جعلته فی قدر) صکره اول اونی برطپراق طنجره ایچنه قویوب (وصبت علیه شیئا

قائل اولان علمانك قولنجـه اول دخی بوملت شریفه احکامنه تابعـدر . والیاس علیه‌السـلام دخی امام قرطبی تصحیح ایتدیکی اوزره حیاتده‌در اولدخی بوملت شریفه تابع اولنلردندر.والحاصل انبیا علیهم السلام ما بیننده فخرعالم صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن غیری بر پیغمبر یوقدرکه اکابر رسـول تابع اولمش اوله امت محمـده بو شرف کفـایت ایدرکه تابع اولدقلری رسـول کریمه حق تعـالی حضرتلرینك رسوللری تابع اولمشـلردر وکتـاب عزیزنده﴿کنتم خیر امة﴾ خطابیله مشرف اولمشلردر ایمدی بو امت سلکنده منتظم اولانلره لایق بودرکه اخلاق جمیده ایله اتصـافه سـعی ایده‌لر تاکه بونلره تقدیر اولنان سـعادت ابدیه و صـولنه فائز اوله‌لر ﴿کنتم خـیر امة﴾ دیمـك«کنتم فی اللوح المحفوظ»دیمکدر بعضـیلر« کنتم فی علم‌الله»دیمکدر دیدیلر. حاصـل کلام خـیر امت اولدیغکز لوح محفوظده ثابتدر دیمکدر.یاخود حق تعالی حضرتلرینك علمنده ثابتدر دیمکدر . مجاهددن مروی یدرکه ﴿کنتم خیر امة اخرجت للناس﴾ «اذا کنتم علی الشرائط المذکورة » دیمکدر دیو بیورمشلر.معناسی شرائط‌مذکوره‌اوزره اولدیغکززمانده یعـنی امر بالمعروف ونهی عن‌المنکر ایتدیککز زمانده خـیر امت اولورسکزدیمك اولور و بعضیلر دخی بونلر خیر امت اولدیغی بونلردن‌مسلمین چوق‌اولدیغیچوندر ونهی عن‌المنکر بونلرده شایع اولدیغیچوندر دیدیلر بعضیلر ایتـدیلر بوخطـاب اصحاب رسـول‌الله صلی‌الله تعـالی علیه وسلم حضرتلرینك جماعتنه‌در نتکیم فخر عالم‌حضرتلری (خیرالناس‌قرنی ثم‌الذین یلونهم ثم‌الذین یلونهم)دیو بیورمشدر معناسی آدم اوغلانلرینك افضلی بنم زمانمده اولان اهل اسـلامدر انلردنصکره افضلی انلر عقبنجه کلنلردر وانلردنصکره افضلی‌انلردنصکره کلنلردیمکدر بودلالت ایلرکه بو امتك‌اولی آخرندن افضل‌اوله علماءعظام‌مذهبلری‌بودر و بیورمشلردرکه عمرنده برکره فخر عالم حضرتلرینك صحبتنه یتشن کیمسه صکره کلنلرك جمله‌سندن افضلدر وصحبت رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلری فضیلتنه برابر عمل اولماز. والحاصـل جمهور مذهبی بودرکه ذکر اولندی . اما ابو عمروبن عبد البر رحمةالله علیه بوکا ذاهب اولمشـدرکه صکره کلنلر ایچنده بعض کیمسـه واردرکه صحابه‌نك بعضندن افضلدر فخرکائنات حضرتلرینك (خیرالناس‌قرنی) بیوردیغی عمومی اوزره دکلدر شول دلیل ایله‌که زمان شریفنده فاضل ومفضول وار ایدی یعنی فضیلتده برابر دکللر ایدی وصحابه‌دن بعض کیمسه وار ایدیکه اهل کبائردن ایدی انلره حـد اقامت اولنمش ایدی . ابو امامه رضی‌الله عنه روایتنده فخر عالم صـلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن مرویدرکه (طوبی لمن رآنی وآمن بی وطوبی سبع مرات لمن لم یرنی وآمن بی) دیو بیورمشـدر.طوبی کلمهٔ تحسین‌در نه‌کوزل ونه کوکجك شول کیمسه‌یه‌که بنی کوردی و بکا ایمان کتوردی و یدی‌کره تحسین شول کیمسه‌یه‌که بنی کورمدی و بکا ایمان کتوردی دیمك اولور وابو داود

(طیالسی)

من‌زیت) اول طنجره‌یه قویوب‌پشوردیکی خمیرك اوزرینه برمقدار زیتون یاغی‌قویدی (ودقت‌الفل فل والتوابل) دخی بیر وزنجبیل‌وقاقوله‌ودارچین دوکوب اول طعـامك اوزرینه اکدی (فقربته الیهم) پس سلمی طعام مذکوری‌امام‌حسن‌وابن عباس‌وعبدالله‌بن‌جعفرك حضورشریفلرینه کتور دی(فقالت)سلمی دیدیکه (هذا ممـا کان یعجب النبی صلی‌الله‌علیه وسلم) بوطعام رسول اکرم حضرتلرینه‌زیاده‌مرغوب ایدی (ویحسن اکله) دخی رسول‌اکرم حضر تلری‌بوطعامی‌اقبال تام‌ایله اکل بیوررلرایدی فلفل بیر دیمکدر توابل طعامی اصلاح ایچون استعمـال اولنان ادویهٔ حاره در دارچین زنجبیل قاقوله رازیانه‌کبی‌مصنف مرحو مك بواحادیثی ذکردن مرادی رسول اکرم حضرتلرینك درلوطعام اکل بیوردیغنی بیـاندر کاه لطیف طعاملردن کاه قوری‌اتمك‌ایله سرکه‌کبی خلاصه رسـول اکرم حضرتلرینك هرنصل

طيالسى رحمةالله عليه محمد بن ابى حيددن اولدخى زيد بن اسلمدن اولدخى حضرت عمردن روايت ايتمشلردركه ايتدى (كنت جالسا عندالنبى صلى الله تعالى عليه وسلم فقال اتدرون اى الخلق افضل ايمانا قلنا الملائكة قال وحق لهم بل غيرهم قلنا الانبياء قال وحق لهم بل غيرهم ثم قال صلى الله تعالى عليه وسلم افضل الخلق ايمانا قوم فى اصلاب الرجال يؤمنون بى ولم يرونى فهم افضل الخلق ايمانا) معناسى بودركه بن ايكى جهان فخرى محمد المصطفى عليه من الصلوات اصفاها حضرتلرى قتنده اوتورر ايدم سيد عالم حضرتلرى ايتدى ايمان جهتندن خلقك افضلى قنغيسيدر بيلورميسكز بز ايتدك ملكلردر خواجهٔ كائنات حضرتلرى ايتدى انلره لايق وسزا واردر انلره نه سوز بنم مرادم غيريدر بنه بز ايتدك پيغمبرلردر خواجهٔ كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى انلره لايق وسزاواردركه ايمان جهتندن افضل خلق اوله‌لر انلره نه‌سوز بنم سؤالدن مرادم غيريلردر ديدى آخر بيان بيوروب ايتدى ايمان جهتندن افضل شول قومدركه اتالرى بللرنده بكا ايمان كتوريرلر بنى كورمدن مؤمن اولورلر ايمدى ايمان جهتندن خلقك افضلى انلردر ديمك اولور اما بوحديث شريفك اسنادنده ضعف واردر ديديلر . روايت اولنمشدركه بنى اميه دن عمر بن عبد العزيز رضى الله عنه مسند خلافته جلوس ايتديكى زمانده بكا عمر بن الخطاب رضى الله عنهك سيرتنى يازكوندر اكا كوره عمل ايدەيم ديو سالم بن عبدالله خدمتنه مكتوب كوندردى وسالم حضرت عمرك اوغلينك اوغليدر اول دخى يازديكه اكرسن حضرت عمر سيرتى ايله عمل ايدرسك عمردن افضلسين زيراسنك زمانك عمر زمانى كبى وسنك رجالك عمرك رجالى كبى دكلدر ديدى اندن خليفه زمانه‌سى علماسنه مكتوبلر يازدى آنلرده بويله خبر كوندرديلر بوحال دلالت ايلركه صكره كلنلره صحابه‌نك بعضندن افضل كيمسه اولمق جائز ايمش ديدى اما حق بودركه جمهور علما ذاهب اولمشلردركه رسول الثقلين صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك جمال شريفن مشاهده قيلوب صحبتنه يتشمك كبى شرف اولمز صحابهٔ كرام حضرتلرينك افضليتنه دلائل چوقدر برى برين تقويت اوزره در بقيهٔ مباحث مقصد سابعده فضائل صحابه‌ده كلسه كركدر ان شاء الله تعالى . وبوامت مشرفه‌يى حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بعض فضائل خاصه برله مكرم قيلديغنه نيجه اخبار وآثار دلالت ايتمشدر. جمله‌دن برى بودركه . ابونعيم رحمة الله عليه ابى هريره رضى الله عنهدن روايت ايلمشدركه ايتدى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى بيورمشدركه حضرت موسى عليه السلام اوزره تورات نازل اولديغى زمانده اوقودى دخى بوامتك ذكرين انده بولدى وايتديكه يارب بن الواحده يازلمش برامت بولديكه آخرون سابقون آنلردر يعنى امتلردنصكره كلوب شرفده مقدم اولنلر آنلردر آنلرى بكا امت ايله ديدى حق جل وعلا حضرتلرى انلر امت احمددر ديو جواب ويردى اندن حضرت موسى عليه السلام ايتدى يارب بن

طعام اولورايسه تحقيرا تميوب صفاى خاطرايله تناول بيوردقلرينى بياندر زيرا هركيمكه رسول اكرم حضرتلرينه اطعام طعام ايلسه رسول اكرم حضرتلرى كال مروتلرندن اول طعامى برمرتبه تحسين ايدرلر ايديكه صاحب طعام ظن ايدرديكه رسول اكرم حضرتلرينك پك سوديكى طعام بودر مع هذا رسول اكرم حضرتلرينك پك سوديكى الله ذوالجلال حضرتيدر صلى الله عليه وسلم اكررسول اكرمدن روايت اولنور ايسه‌كه فلان شيئه يافلانه رسول رسول اكرم حضرتلرى محبت ايدرديو اول محبتدن مرادحب فى الله ديمكدر فافهم .

الحديث الخامس والعشرون

(حدثنا محمود بن غيلان حد ثنا ابواحمد حدثنا سفيان عن الاسود بن قيس عن ابن نبيح العنزى عن جابر بن عبدالله الانصارى) وحديث شريفى حضرت جابردن درت واسطه ايله محمود بن غيلان بزه خبر ويردى (قال) جابر بيوردى (اتانا النبى صلى الله عليه وسلم فى منزلنا)

الواحده برامت بولدمکه انلرك کتابلری سینه‌لرنده در انی آشکاره اوقورلر اول‌امتی بکا امت ایله دیدی ینه حق‌سبحانه وتعالی حضرتلری انلر امت احددر دیوجواب ویردی اندن موسی علیه السلام یارب بن‌الواحده برامت بولدمکه‌مال غنیمت اکل‌ایدرلر انلری بکاامت‌ایله‌دیدی ینه‌رب عزت‌انلرامت احددردیوجواب ویردی ینه موسی علیه‌السلام ایتدی یارب‌بن‌الواحده برامت بولدمکه برخیر ایشلمکه نیت ایتسه‌لر انلردن مانع ظهور ایدوب اشلیه‌مسه‌لر بر خیر یازیلور اگر میسر اولوب اشلسه‌لر اون خیر یازیلور و برکناه ایشلمکه قصد ایتسه‌لر کناه یازلمز اگر اشلسه‌لر برکناه یازیلور انلری بکا امت ایله دیدی حق تبارك وتعالی حضرتلری انلر امت احددر دیو بیوردی اندن ایتدی یارب‌بن‌الواحده بولدمکه برامته علم اول وآخر ویرلسه کرکدر وانلر دجالی قتل ایتسه‌لر کرکدر انلری بکا امت قیل دیدی حق جل وعلا حضرتلری انلر امت احددر دیو بیوردی اندن موسی علیه‌السلام ایتدی یارب اءمدی بنی امت احددن ایله آندن حق تبارك وتعالی حضرتلری موسی علیه‌السلامه ایکی خصلت ویروب ایتدی ﴿یا موسی انی اصطفیتك علی‌الناس برسالاتی وبکلامی فخذ ما آتیتك وکن من‌الشاکرین﴾ یعنی یاموسی تحقیقا بن سنی رسالاتمله وکلامیله خلق اوزرینه اختیار ایتدم اءمدی بنم ویردیکمی آل دخی شکر ایدیجی قوللرمدن اول دیو بیوردی . وابن طغریل رحمةالله علیه نطق مفهوم آدلو کتابنده ابن عباس رضی‌الله تعالی عنهما حضرتلرندن مرفوعا روایت ایتمشدرکه حضرت موسی صلوات‌الله علی نبینا وعلیه ایتدی یارب امتلر ایچنده سکا بنم امتمدن اکرم امت وارمیدرکه بونلر اوزره بولودی سایبان ایتدك وکوکدن من سلوی ایندیردك دیدی حق تبارك وتعالی حضرتلری بیوردیکه یاموسی بیلمدکمیکه امت محمدك سائر امتلر اوزرینه فضلی جمیع مخلوقاتم اوزرینه بنم فضلم کبیدر دیو بیوردی اندن موسی علیه‌السلام ایتدی اءمدی یارب انلری بکا کوستر حق جل وعلا حضرتلری سن انلری کوره‌مزسك ولکن سکا انلرك کلامن اشتدیریم دیدی اندن حق جل وعلا حضرتلری امت محمده ندا ایلدی بونلر دخی براوغوردن (لبیك اللهم لبیك) دیدیلر حالبوکه دخی اولزمانده اتالری بلنده ایدیلر اندن حق تبارك وتعالی حضرتلری (صلاتی علیکم ورحمتی سبقت غضبی وعفوی‌سبق‌عذابی) دیوبیوردی. معناسی‌بنم‌رحمتم‌سزك‌اوزریکزه‌در ورحمتم غضبمی سبقت‌ایتمشدر وعفوم عذابمی سبقت ایتمشدر دیمکدر ودخی‌بیوردیکه (استجبت‌لکم قبل‌ان تسئلونی فمن لقینی منکم یشهد ان‌لااله الاالله وان محمدا رسول‌الله غفرت‌له ذنوبه) یعنی‌سزك‌دیلکزدن اول حاجتکزی رواقیلدم اءمدی سزدن برکیمسه‌که‌حق سبحانه‌وتعالی‌حضرتلرینك وحدانیتنه ومحمدمصطفی‌نك‌رسالتنه شهادت‌ایدراولدیغی حالده بکاملاقات ایلیه بن‌اول کیمسه‌نك کناهلرینی مغفرت ایلدم دیمك‌اولور رسول

رسول‌اکرم حضرتلری بزم خانه‌مزه تشریف بیوردیلر(فذبحناله شاة) بزدخی‌رسول‌اکرم‌حضرتلریچون‌برشاة بوغزلدق (فقال) پس‌رسول اکرم بزم شاة بوغزلدیغمزی کوردکده‌بیوردیلرکه (کانهم‌علموااناانحب‌اللحم) کویا بومنزلده اولان جماعت بزم اتی سودکمزی بیلدیلربزطلب ایتمدن‌بزم مرغوبمز اولان ات ایله ضیافت‌مرادایدوب‌غیری طعام قیدنده اولمدیلر بو حدیث شریفده اشارت واردرکه صاحب خانه مسافرك محبت ایتدیکی شیئی‌تدارك‌ایلیه‌ممکن‌ایسه مسافره دخی لایق‌اولان بودرکه صاحب خانه‌یه زحمت اولماز ایسه سو دیکی طعامی طلب ایلیه (وفی‌الحدیث‌قصة)بوحدیث شریفده برحکایه‌وار درشیخ‌ابن‌حجر بوحکایه‌یی حضرت جابردن شو وجهله روایت ایتدیکه خندق غزاسنده جابر رضی‌الله‌عنه‌رسول‌اکرم حضرتلرینك طعام ایتمدکلرینی حس‌ایدوب خانه سنه کلدی حلیله‌سنه‌دیدیکه عندکده اکله صالح

اکرم ونبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی حق تعالی حضرتلری
بونکله بکا منت ایتمك استیوب بیوردیکه ﴿ وما کنت بجانب الطور اذنادینا ﴾
یعنی یامحمد سن طورطاغی یاننده دکلدك اولزمانده که بزسنك امتکه ندا ایتدك حتی
سوزلرینی موسی‌یه ایشتدیردك دیمکدر . قتاده روایتنده بویله‌درکه موسی علیه السلام
ایتدی یارب امت محمدك نه کوزل صوتلری‌وار انلرك آوازلرینی بکا بردخی اشتدر
دیدی . وابونعیم رحمة الله علیه حلیه‌ده انس بن مالك رضی الله عنهدن روایت ایتمشدرکه
فخرکائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ایتدی حق تبارك وتعالی حضرتلری
بنی اسرائیل پیغبری موسی علیه السلامه وحی ایدوب ایتدی یاموسی شان بودرکه
برکیمسه که احمده منکر اولدیغی حالده بکاملاقات ایلیه بن آنی نار جهنمه ادخال ایدرم دیدی
موسی علیه السلام ایتدی یارب احمد کیمدر دیدی رب عزت بیوردیکه احمد برکیمسه‌درکه
بن بر مخلوق خلق ایتمدمکه اول بکا اندن اکرم اوله آنك اسمنی کندی اسم شریفمله عرش
اوزرینه کوکلری ویرلری خلق ایتمدن یازمش ایدم اول وامتی جنتمه داخل اولمینجه غیریلره
جنتم حرام قلنمشدر دیدی موسی علیه السلام ایتدی یارب آنك امتی کیملردر دیدی حق جل
وعلا حضرتلری چوق چوق حمد ایدیجیلردر وهر حاله حمد ایدیجیلردر
بللرین باغلرله واطرافلرین تطهیر ایدرلرکه کوندز صائملردر وکیجه راهبلردر یعنی
خلوتلرده عبادته مشغوللردر والله قورقوسین جکرلر وکلمهٔ شهادت سببیله آنلری
بن جنتمه ادخال ایدرم بیوردی حضرت موسی یارب بنی اول امتك پیغمبری قیل
دیدی باری تعالی عزشانه حضرتلری انلرك پیغمبری کندولردندر بیوردی موسی
علیه السلام یارب بنی اول پیغمبرك امتندن ایله دیدی حق تبارك وتعالی حضرتلری
یاموسی سن مقدم کلدك اول مؤخر کلسه کرکدر دنیاده انکله جمع اوله‌مزسك
ولکن سنکله آنك بیننی دارالجلالده جمع ایتسم کرکدر . وهب بن منبهدن مرویدرکه
حق سبحانه وتعالی حضرتلری شعیب پیغمبر علیه السلامه وحی ایدوب ایتدی بن
برامی پیغمبر کوندرسم کرکدرکه آنکله صاغر اولمش قولاقلری وغلافلر ایچنده
قلان کوکلری واعمی اولان کوزلری آچسم کرکدر انك مولدی مکه‌در وهجرت
ایدوب واره‌جغی طیبه‌در یعنی مدینهٔ منوره‌در وملکی شامده‌در اعنی متوکل قولوم
المصطفی المرفوع الحبیب المتحبب المختارکه یرامزلغه یرامزلق ایله عوض ایلمزولکن
عفو واعراض ومغفرت ایلر مؤمنلری اسرکیجی قولوم یوکی آغر اولان حیوانلر
ایچون آغلر وطول خاتونلر النده اولان اوکسوزلر ایچون آغلر زشت‌خوی وغلیظ
دکلدر وبازارلرده آوازین چیقاریجی وفحش سویلیجی دکلدر وقاری وسکینتی
شویله درکه برچراغك یاننده کچراولسه سوندرمیه دیدی فخر عالم صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلرینك حسن اخلاقنه متعلق نیجه اوصاف دخی ذکر ایدوب بن انی
مبشر ونذیر کوندرسم کرکدر دیدکدنصکره انك امتنی ناسه اخراج اولنان امتك
خیرلیسی قیلسم کرکدر انکیچونکه امر بالمعروف ونهی عن المنکر ایدرلر وبنم

برشیٔ وارمیدر زیرا رسول
اکرم حضرتلرنده زیاده
جوع آکلـدم دیدکده
خاتون برطغرجق چیقار
دیکه ایچنده برصاغ مقدا
ری آرپه وار دخی بر
سمز قیونمز وارایدی جابر
بیوردیکه بن اول قیونی
بوغزلدم وخاتون آرپه‌یی
دکرمنـده چکوب اون
ایتدی واتی جوملکه‌قو
یوب آتش اوزرینه وضع
ایتدنصکره بن رسول اکرم
حضرتلرینك خاکپایلرینه
یوز سوروب دیدمکه
یارسول الله ایکی اوچ آدمه
وفا ایده‌جك مقداری طعام
احضار ایتدم جناب سعا
دتکزه برایکی بنده‌لریکز
ایله تشریف بیـوروب
بو بنده‌کزی مسرور ایدك
دیو دعوت ایتدم پس رسول
اکرم حضرتلری خندق
غزاسنده حاضر اولنلرك
کایسنه بیوردیلرکه یااهل
خندق جابر طعام احضار
ایدوب جمله‌کزی دعوت
ایدر کرکدرکه جابرك
دعوتنه اجابت ایده‌سکز
جابر بیوردیلرکه رسول
اکرم حضرتلری جمله
اهل خندقی دعوت ایتدیکی
کبی بن خانه‌ده اولان طعا
مك قلتنی واهل خندقك

وحدانيتمه شهادت ايدوب بكا ايمان كتوره‌لر واخلاص اوزره اوله‌لر ورسوللريمك
كتوردكلرين تصديق ايده‌لر نه كوزل نه كوكجك شول قلوب ووجوه وارواحه‌كه
بكاانلر اخلاص ايتمشلردر بن انلره مسجدلرنده ومجلسلرنده ويتاقلرنده وطوراقلرنده
تسبيح وتكبير وتحميد وتوحيد الهام ايلرم ملائكه‌بنم عرشم اطرافنده صف صف
طوردقلرى كبى‌انلر دخى مسجدلرنده صف‌صف طوريرلر انلربنم دوستلرم وناصر
لرمدر پوت‌پرست‌اولان دشمنلرمدن‌بن‌انلركله انتقام آلورم انلربكاقيام وقعودوركوع
وسجود ايله‌نماز قيلارلر وديارلرندن نيجه‌بيكلر اولوب‌مالليله چيقارلر بنم رضامى
استيوب يولمده اعدا ايله‌صف صف طوروب چنك‌ايدرلر بن‌انلرك كتابلريله سائر
كتابلرى ختم‌ايدرم وشريعتلريله سائر شريعتلرى ختم‌ايدرم‌ودين‌لريله سائردين‌لرى
ختم‌ايدرم اعدى‌بركيمسه‌كه انلره‌يتشوب كتابلرينه ايمان‌كتورميه دين‌لرينه‌وشريعت
لرينه‌تابع اولميه‌اول بندن‌دكلدر بندن‌بيزاردر بن اول امتى افضل‌امم قيلورم وعادللر
ايدرم‌تاكه ناس‌اوزره شاهدلراوله‌لرانلرك‌حالى بودركه‌غضبه‌كلسه‌لر تهليل ايدرلر
يعنى (لااله‌الاالله) ديمكله‌دفع ايدرلروقچان برى‌بريله نزاع ايتسه‌لر بنى‌تسبيح ايدرلر
يعنى (سبحان‌الله) ديمكله‌نزاعلرين قطع ايدرلر ويوزلرينى والليرنى واياقلر يورلرپاك
ايدرلر واتكلرينى‌بللرينه صوقوب يولمده خدمت‌ايدرلر ويوجه‌يرلراوستنه چيقوب
تهليل‌ايدرلر قربانلرى‌كندى قانلريدر وكتابلرى‌كندى سينه‌لرنده‌در كيجه‌لر خلوت
وعزلتده‌عبادت‌ايدرلركوندز ارسلان‌اولورلر يعنى‌اعداى دين‌اوزره هجوم‌وغلبه‌ده
ارسلان‌كبى شجيع‌اولورلر نه‌كوزل‌نه‌خوب حالدرشول كيمسه‌لره‌كه اول‌امتدن‌اولوب
انلرك‌دين‌لرى وشريعتلرى وطريقتلرى اوزره‌اوله‌لر بوبنم‌فضلمدركه ديلديكم‌كيمسه‌يه
ويرورم‌بن فضل‌عظيم صاحبيم‌ديو بيوردى پس هرعاقله واجبدركه كندى نفسين
محاسبه‌يه چكوب كوره اكر بوحديث‌شريفده‌حق سبحانه‌وتعالى حضرتلرى‌بيورديغى
اوصاف‌واخلاق حميده‌ايله متصف‌ايسه كنديى امت محمددن بيلوب شكر وذكرين
زياده‌ايليه اكرخلافى اوزره‌ايسه عبث‌يره دعواى‌ديانت واسلام‌ايتميه اركندن باشى
تداركن‌كوره حق‌جل‌وعلا حضرتلرى بوامت شريفه‌نك علامتلرين وسيمالرين‌خبر
ويرمشدرجد وجهدايدوب آنلردن‌اولمغه سعى‌وهمت‌ايليه‌مجال‌تنك اولوب‌تداركه
امكان‌قالميجق حال‌مشكل اولوراولزمانده ندامت‌نافع اولمز. امام فخرالدين رحمةالله
عليه‌بيورمشدركه شول‌پيغمبرك‌كه معجزه‌سى‌اظهراوله امتنك‌ثوابى آز اولور. وامام
سبكى‌رحمةالله عليه‌ايتدى الابوامت‌كه پيغمبرلرينك معجزه‌سى‌اظهردر وكنديلرينك
ثوابى‌چوقدر ديوبيوردى همان‌سعادت آنك‌كه بوامتدن‌اوله اماكشى‌كندوبى‌بونلر
دن‌صانمغله‌حقيقت‌بونلردن اولماغك‌ما بيننده‌زياده‌چوق‌فرق‌واردر حق سبحانه‌وتعالى
حضرتلرى‌بومعنابى تشخيص‌وادراك‌ميسرايليه. وبونلرك‌جمله خصايصندن برى‌دخى
بودركه‌مال‌غنيمت حلال‌اولمق انبياعليهم‌السلام‌اراسنده فخركائنات عليه‌افضل‌التحيات
افندمز‌حضرتلرينه نيجه‌مخصوص قيلنمش‌ايسه امتلرما بيننده‌بوامته‌دخى‌اوبله‌مخصوص

كثرتى فكرايدوب تلاشه
دوشدم پس رسول اكرم
حضرتلرى بيورديكه
ياجابرسن سرعت ايله‌واهل
بيتكه سويله‌كه بن وار
مدقجه جوملكى‌سه پايه
اوزرندن ايندیدمسون
وخميرى‌اتمك‌ايتمسون بن‌دخى
سرعتله خانه‌مه كلوب
رسول‌اكرم‌حضرتلرينك
فرمانه امتثال ايتدك
چون رسول اكرم
حضرتلرى سعادتله تشر
يف‌بيورديلر خميره مبارك
آغزلرندن برازلعاب‌وچو
ملكه دخى براز لعاب
القا وهربرينه بركت‌ايله
دعاايتديلر وبيورديلركه
خميرى‌اتمك‌اتمكه شروع
ايده‌لروچوملكى‌سه‌پايه‌دن
ايندیرمدن‌كوكيرله ايچندن
اتى قوتارسونلر جابرديد
يكه اهل‌خندق بيك‌عدد
مقدارى‌وارايدى‌جمله‌سى
كركى‌كبى طويوب‌كتديلر
وچوملك‌كالاول سه‌پايه
اوزرنده قينار وبوقدر
اتمك پيشرندنصكره خمير
اولكى‌قدرايدى‌ابن‌حجرك
بيان ايتديكى قصه بودر

الحديث السادس
والعشرون

(حدثنا ابن‌ابى‌عمرحدثنا
سفيان حدثنا عبدالله بن

قیلنمشدر ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرینه هر یرده نماز قیلمق نیجه
مخصوص ایسه بونلره دخی اویله مخصوصدر سید کائنات علیه افضل التحیات حضرتلرینه
اختصاصی انبیایه نسبتیله‌در بونلره اختصاصی امم سالفه‌یه نسبتیله‌در و ارض طهور قیلنمق
دخی بویله‌در. امام بخاری نقلنده ابو امامه‌دن مرویدر که (جعلت الارض كلها لى ولامتى
مسجدا وطهورا) دیو بیورمشلردر وطهوردن مراد مطهردر یعنی پاك ایدیجیدر بر کیمسه
به که جنب عارض اوله یاخود آبدستی بوزیله وصو بولنمیه اول تیمم ایلسه پاك اولور امام
مسلم روایتنده دخی حذیفه‌دن مرویدر که (جعلت لنا الارض كلها مسجدا وجعلت
تربتها طهورا اذا لم نجد الماء) بیورلمشدر. معناسی ارضك هر یری بزه مسجد قلنمشدر
وصو بولنمدیغمز زمانده طبراغی بزه طهور قلنمشدر بزی پاك ایلر دیمکدر. و بو امت جلیله
نك خصائصندن بری دخی آبدست المقدر زیرا اولدن آبدست المق انبیا علیهم السلامه
بیورلمش ایدی امتلرینه دکل ایدی. امام حلیمی رحمة الله علیه بویله ذکر ایدوب
امام بخاری نقلنده واقع اولان (ان امتى يدعون يوم القيمة غرا محجلين من آثار
الوضوء) حدیث شریفیله استدلال ایتمشدر. غرا غرك جمعیدر اغر شول آته
دیرلر که آلننده بیاض اوله و محجلین محجلك جمعیدر. محجل شول آته دیرلر که ایاغی
سكل اوله بو نوع آت طائفهٔ عرب ایچنده ممدوح ومعتبر اولمغین امتن اکا تشبیه
ایدوب بیورمشدر که بنم امتم قیامت کوننده عرصهٔ محشره بو صفتله دعوت اولنه‌لر
یعنی آبدست صویی طوقنان یرلری نورانیت اوزره اوله یوزلری واللری و آیاقلری و کیرو
قلان اعضالرندن آق ونورانی اوله دیمکدر. اما فتح الباری صاحبی بو استدلاله
نظر ایراد ایدوب ایتدی صحیح بخاریده حضرت ساره قصه‌سنده وارد اولمشدر که
هاجری ساره‌یه اعطا ایدن ملك اولزمانده که ساره‌یه تقرب دیلدی ساره طورذی
آبدست الوب نماز قیلمغه مشغول اولدی دینلمشدر ودخی جریج راهب قصه‌سنده
(انه قام فتوضأ وصلى) دینلمشدر معلوم اولدیکه امم سالفه‌نك دخی آبدستلری وار
ایمش پس ظاهر بودر که بو امته مخصوص اولان غره وتحجیل اوله اصل وضو
اولمیه دیدی. ولکن حلیمینك مرادی آیت وضوده واقع اولان صفت اوزره
آبدست بو امته مخصوصدر دیمکدر قبول ایدملم که امم سالفه‌ده آبدست وارایمش
اما بو صفت اوزره آبدست وار ایدیکی ندن ثابت اولدی جائز دکلیدر که
انلرك آبدستی یالکز ال یومق اوله یاخود ال ایله یوز یومق اوله تا بونلرك
آبدستی کبی ایکی الی دیرسکلره وارنجه یومق ویوزی تمام یومق وباشه مسح
ایتمك وایاقلری طوپوقلره دك یومق انلرك آبدستلرنده وار ایدیکی قنده ثابت اولدی
ونمازلری من كل الوجوه بونلرك نمازی کبی ایدیکی ندن ثابتدر مادامکه دلیل قائم
اولمیه فتح الباری صاحبنك نظری وارد دکلدر. بری دخی بش وقت نمازدر بونلردن
غیره بش وقت نماز بیورلمامشدر. طحاوی رحمة الله علیه عبید بن محمددن اول دخی
حضرت عایشه رضی الله عنهادن روایت ایتمشلردر که آدم پیغمبر علیه السلامك

محمد بن عقیل) مذکور
عقیل حضرت علینك
برادرلریدر (انه سمع
جابرا قال) بو حدیث شر
یفی جابردن ایکی واسطه ایله
ابن ابی عمر بزه خبر ویردی
مصنف رحمه الله حضرت
لری بیورر بو حدیث
شریفی بزه خبر ویرن ابن
ابی عمر سفیاندن آخر بر سند
ایله روایتنی بیان ایدوب
بیوررکه (قال سفیان
وحدثنا محمد بن المنكدر عن
جابر) جابردن محمد بن
مکندر واسطه‌سیله سفیان
بزه خبر ویردی کویا مصنف
حدیث شریفك سندنی
قوتلندردی (قال) جابر
بیوردی (خرج رسول
الله صلى الله عليه وسلم وانا
معه) رسول اکرم حضر
تلری مسجد شریفدن چیقد
یلر وبن انلره مقارن اولد
یغم حالده (فدخل على امرأة
من الانصار) انصاردن
بر خاتونك خانه‌سنه نزول
ایتدیلر (فذبحت له شاة)
اول خاتون رسول اکرم
واتباعنه ضیافت ایچون
بر قیون بوغازلدی پشوروب
حضور عالیلرینه کتوردی
(فاكل منها) پس رسول
اکرم حضرتلری اول
قیوندن حاضر اولان اصحا

توبه‌سی سحر وقتنده مقبول اولدی اولزمانده طوروب ایکی رکعت نماز قیلدی واول نماز صلاة صبح اولدی . واسحق علیه السلام ایچون اویله وقتنده فدا کوندرلدی اولدخی درت رکعت نماز قیلدی واول نماز صلاة ظهر اولدی. وعزیر علیه السلام وفات ایدوب یوز سنه‌دنصکره دیرلدکده نقدریاتدك دیدیلر . «یوما» دیدی آندن کونشه نظر ایدوب «وبعض یوم» دیدی درت رکعت نماز قیلدی اول نماز صلاة عصر اولدی. وداود علیه السلام اقشام کونش غروب ایتدیکی زمانده مغفرت اولندی طوردیکه درت رکعت نماز قیله اوچنجی رکعتده اوتوردی اول نماز صلات مغرب اولدی امایتسو نمازینی اول قیلان بزم پیغمبریمز سیدالانبیا والمرسلین محمد مصطفی صلوات الله علیه وعلیهم اجمعین حضرتلریدر یتسو نمازی فخرکائنات حضرتلرینك خصایصندندر ابوداود رحمة الله علیه سننده وابن ابی شیبه مصنفنده وبیهقی سننده معاذ بن جبل رضی الله عنه حضرتلرندن روایت ایتمشلردرکه بر کیجه فخر کائنات صلی الله علیه وسلم حضرتلری یتسو نمازین شویله تأخیر ایتدیکه ایللر قیلدی صاندیلر اندنصکره چیقوت ایتدی (اعتموا بهذه الصلاة فانكم فضلتم بها علی سائر الامم ولم تصلها امم قبلكم) یعنی بوصلاتی شفق غائب اولوب قرانلوق زمانی کلدکده قیلك تحقیقا سز بوصلاتله سائر امتلر اوزرینه مفضل قیلندیکز وبونی سزدن اول کلان امتلر قیلمدیلر دیمکدر. بریدخی اذاندر. بریدخی اقامتدر. بری دخی بسمله‌در شیخ شهاب الدین الحلبی النحوی تفسیرندن بسمله بزدن اول کلنلردن کیمسه‌یه نازل اولمامشدر الا سلیمان علیه السلامه نازل اولمشدر بسمله دخی بوامتك خصایصندندر دیو بیوردی. بری دخی تأمین‌در یعنی آمین دیمکدر امام احمد رحمة الله علیه روایتنده حضرت عایشهٔ صدیقه رضی الله تعالی عنها بیورمشدرکه برزمانده خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك یاننده ایدم بریهودی اذن ایله فخر عالم افندمزك خدمتنه کیردی اندن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برحدیث شریف بیوردی آنده ایتدی (انهم لم یحسدونا علی شئ کما حسدونا علی الجمعة التی هدانا الله لها وعلی قولنا خلف الامام آمین) طائفهٔ یهود بزهدایت اولندیغمز جمعه کونلری وامام آردنده آمین دیدیکمزه حسد ایتدکلری کبی هیچ برنسنه‌یه حسد ایتمامشلردر دیدی . حافظ بن حجر بوحدیث شریف غریبدر بوالفاظله بووجهدن غیری وجهله بیلمزدیمشدر ولکن برحدیث شریف دخی وارد اولمشدرکه آنی ابن ماجه اخراج ایتمشدر وابن خزیمه تصحیح ایتمشدر ایکیسی دخی سهل بن ابی صالحدن اولدخی کندی اتاسندن اولدخی حضرت عایشه رضی الله تعالی عنهادن انلر دخی فخر انبیا صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن روایت ایتمشلردرکه (ماحسدتنا الیهود علی شئ ماحسدتنا علی السلام والتأمین) دیو بیورمشلردر بو حدیث شریف موجبنجه سلام ویرمکله آمین دیمکه هر نسنه‌یه ایتدکلری حسددن آرتوق حسد ایتمشلر . بری دخی رکوعدر حضرت علی کرم الله وجهه ورضی الله تعالی عنهدن مرویدرکه ایتدی (اول صلاة رکعنا فیها العصر فقلت یارسول الله ماهذا

بیله اکل بیوردیلر (واتته بقناع من رطب) دخی اول انصاریه خاتون رسول اکرمك حضور شریفلرینه برازتازه خرما وضع اولنمش برسبت کتوردی (فاكل منه) پس رسول اکرم حضرتلری اول خرمادن اکل بیوردیلر (ثم توضأ للظهر) صکره رسول اکرم حضرتلری ظهر ایچون آبدست الدیلر (وصلی) اویله نمازینی قیلدیلر (ثم انصرف) صکره رسول اکرم حضرتلری نماز قیلدیغی مکاندن دوندیلر (فاتته) اول خاتون رسول اکرمك حضور شریفلرینه کتوردی (بعلالة من علالة الشاة) اول مقدمکی قیو ندن بقیه قلانی (فاكل) رسول اکرم حضرتلری اکل بیوردیلر (ثم صلی العصر) صکره ایکندی‌یی قیلدیلر (ولم یتوضأ) ایکندی ایچون آبدست آلمدیلر زیرا آبدستلری وارایدی یعنی رسول اکرم حضرتلری اول خاتونك ضیافتنده ابتدا قوشلق طعامنی اکل بیوردیلر صکره اقشام طعامنی ایکندیدن اول اکل بیوردیلر دیمکدر بوحدیث شریفده برقاچ مسئله واردر

قال بهذا امرت) يعنی اول نمازكه بز آنده ركوع ايلدك ايكندی نمازی ايدی بن ايتدم يارسول‌الله بونه‌در فخرعالم صلی‌الله تعالی عليه‌وسلم حضرتلری بن بونكله مأمور اولدم ديو بيوردی ديمكدر . ائمهٔ حديثدن بزار وطبرانی رحمةالله عليهما بويلجه روايت ايتمشلردر وجه استدلال بودركه آندن اول اويله نمازينی قيلدی وبش وقت نماز فرض اولنمدن دون نمازلرينی قيلارايدی انلرده ركوع ايتمز ايدی بعض علما مذكور ايكندی نمازندن اول قيلديغی نمازلرده ركوع ايتمديكی امم سالفه‌نك نمازلری ركوعدن خالی‌ايديكنه قرينه‌دردیو بيوردی ومفسرين‌دن برجماعت ﴿واركعوامع‌الراكعين﴾قول‌شريفنك تفسيرنده مشروعيت ركوع بوملته مخصوصدر صلاة‌بنی‌اسرائيلده ركوع يوق‌ايدی انكيچون حق‌جل‌وعلاحضرتلری انلره امت محمد ايله ركوع ايدك ديوبيوردی ديديلر بودخی دليلدركه امم سالفه‌ده ركوع يوق ايدی ديدی اما حق‌تعالی‌حضرتلرينك ﴿ يامريم اقنتی‌لربك واسجدی واركعی‌مع‌الراكعين﴾ بيورديغنده كه‌مريم عليه‌السلام جماعتله نمازه مأموراولمش‌ايدی ديو تفسير ايتمشلردر بو آيت كريمه اول قوله معارضدر ديديلر بعضيلر تأويل‌ايدوب ايتديلر مريمه امر اولنان قنوت مدام طاعتده اولمق معناسيدر نتكيم ﴿ امن هو قانت آناالليل ساجدا وقائما ﴾ قول شريفنده مراد اول‌معنادر وسجوددن مراد صلاتدر ذكر جزواراده‌ٔ كل قبيلندندر نتكيم ﴿ وادبارالسجود ﴾ قول شريفنده اويله‌در وركوعدن مراد خشوع وتواضعدر ديديلر والله اعلم . بری دخی ملائكه صفلری كبی نمازه صفلر باغلمقدر . بری دخی جمعه كونيدركه رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلری (نحن الآخرون السابقون يوم القيمة بيدانهم اوتوا الكتاب من‌قبلنا ثم‌هذا يومهم‌الذی فرض‌الله عليهم فاختلفوا فيه فهدناالله‌له فالناس لنا فيه تبع اليهود غدا والنصاری بعد غد) ديو بيوردی.يعنی‌بزشول‌آخركلنلرزكه قيامت كوننده ايلرو واريجيلرز الا بوقدر واركه امم سالفه‌يه بزدن اول كتاب ويرلدی‌اندنصكره‌بو‌جمعه‌كونی‌شول‌كوندركه‌حق‌تعالی حضرتلری‌انلره‌فرض‌ايتمش‌ايدی واردیلرانده‌اختلاف‌ايتديلرپس‌حق‌جل‌وعلاحضرتلری بزی‌اول‌كونه‌هدايت‌ايلدی اعدی‌خلق‌بزه‌اول‌كونده‌تابعلردريهودطائفه‌سينك‌نوبتی‌ايرتسی‌ونصارانك‌بركون‌دخی صكره‌دردمك‌اولور.بری‌دخی‌جمعه‌كوننده اول‌ساعتدركه‌انده‌دعالرمستجاب‌اولوروآنك تعيننده اوتوزدن زياده اقوال‌اوزره اختلاف ايتمشلردر . لوامع الانوار فی‌الادعية والاذكار آدلو كتابنده مؤلف رحمةالله عليه ذكر ايتمشدر وساعت مذكوره صحتی اوزره كيمسه‌يه معلوم اولمديغی انكيچوندركه اول روز شريفده هركشی طاعت وعبادت واوراد واذكاره مشغول اوله‌لربوحالت ايله كچيروب مالايعنی‌يه صرف ايتميانلر راست‌كله‌لر اما بعضيلر صلاة عصردن اخشامه وارنجه‌در ديو مقرر ايتمشلردر بعضيلری دخی اذان ايله‌خطبه‌ماينيدر ديديلر ودخی چوق‌وقت ذكر ايتمشلردر . بری دخی بودركه مبارك رمضان آينك اول كيجه‌سی‌كلديكی كبی

بری‌بوكه برطعامك‌بعضی سنی صباح اكل ايدوب وبعض آخرنی‌اقشام‌اكل ايتمك جائزدر ومسئله‌نك بری‌دخی‌بوكه طعام‌عقيبنده تلذذايچون يمش‌مقوله‌سی يمك جائزدر وبرمسئله دخی اتشده پشن شيئی اكل آبدستی بوزمز وبر مسئله‌دخی برآبدست‌ايله برقاچ نماز جائزدر وبر مسئله دخی‌بركونده ايكی كره طعام جائزدر لكن حضرت عايشه رضی‌الله تعالی‌عنهانك روايت‌بيور ديغی حديث شريفلرينه كوره‌رسول اكرم‌حضرتلری بركونده ايكی‌كره مبارك قارنی طويمز ايدی ديديكی اكثری بركونده ايكی‌كره‌طعام ايتمز ديمكدر اكراقتضاايدوب رسول اكرم‌حضرتلری‌بركونده ايكی‌كره اكل ايدر ايسه بريسنده طويه‌جق قدر يمزلرايدی ديمكدر بوندن فهم اولنديكه بركونده ايكی كره طعام هرنقدر جائز اولسه‌ده لكن‌سنت اولان برنوبتده آزييوب

حق جل وعلا حضرتلری بو امته نظر ایلر هر کیمه‌که نظر ایلسه اکا عذاب ایلمز ابدا ودخی جنت اول کیجه‌ده تزیین اولنور وصائملرك آغزلری رایحه‌سی عندالله مسك رایحه‌سندن خوبدر وهر کیجه ملکلر امت محمد ایچون استغفار ایدرلر تا انلر طعاملرینی افطار ایدنجه حق تعالی حضرتلرندن انلر ایچون مغفرت طلب ایدرلر ورمضان آینك آخر کیجه‌سی اولیجق جمیعا مغفرت اولنورلر امام بیهقی رحمةالله علیه بویله روایت ایتمشدر وبزار نقلنده دریاده عظیم بالقلر تا افطار ایدنجه انلر ایچون استغفار ایلرلر دیو بیورلمشدر واول مبارك آی‌که شهر امت محمددر انده شیاطین بند وزنجیره چکیلورلر . امام احمد وبزار بویله روایت ایتمشلردر . بری دخی سحوردر یعنی صبح صادق طلوعندن مقدم طعام یمکدر واخشام طعامنده تعجیلدر . شیخین روایتلرنده بویله وارد اولمشدر وکیجه طلوع فجره‌دك جماع جائز اولمقدر امم سالفه‌یه برکوندنصکره حرام ایدی ابتداء اسلامده دخی بویله ایدی. صکره‌دن نسخ اولنوب جائز اولدی. اما صوم رمضان بو امته مخصوصمیدر دکلمیدر دینلور ایسه اکر آیت کریمه‌ده ﴿کما کتب علی الذین من قبلکم﴾ بیورلدیغی یرده تشبیه ظاهرنه حمل اولنور ایسه بزدن اولکلنره دخی صوم رمضان فرض اولنمش اولور . ابن ابی حاتم عبدالله بن عمر حضرتلرندن مرفوعا روایت ایتمشدرکه (صیام رمضان کتبه الله علی الذین من قبلکم) بیورمشلر لکن بونك اسنادنده مجهول واردر صحتی مقرر اولسه امم سالفه‌یه‌ده فرض اولندیغی مقرر اولور ایدی اما جمهور علما قولی بودرکه ﴿کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم﴾ آیت کریمه سنده تشبیه مطلقا صومه کوره‌در قدری ووقتی مراد دکلدر دیدیلر حاصلی امم ماضیه‌یه صوم فرض اولنمش ایدی انلره اولندیغی کبی سزه‌ده فرض اولندی دیمك اولور. بری دخی مصیبت زماننده استرجاعدر یعنی ﴿انا لله وانا الیه راجعون﴾ دیمکدر . سعید بن جبیر رضی الله عنه بیورمشدرکه مصیبت قتنده بو امته برنسنه اعطا اولنمشدرکه انبیا علیهم السلامه انك مثلی برنسنه اعطا اولنمامش ایدی ﴿ انا لله وانا الیه راجعون ﴾ بونلره ویرلمشدر اکر پیغمبرلره ویرلمش اولسه یعقوب پیغمبر علیه السلامه حضرت یوسف علیه السلامك فراقنده ﴿ یا اسفی علی یوسف ﴾ دیدیکی زماننده ویریلور ایدی دیمشدر . بری دخی بودرکه حق جل وعلا حضرتلری سائر امتلر اوزرنده اولان اصری یعنی شول آغر آغر تکلیف وتحمیللری بو امتك اوزرندن رفع ایدوب کیدرمشدر مثلا اولدن حال بو ایدیکه عمدا قتلده قصاص نتیجه لازم ایسه خطأ قتلده شویله لازم ایدی بو امتدن اول رفع اولنوب خطاده دیت واجب اولمشدر وتلف عضوده دخی حال بویله ایدی وموضع نجاست قطع اولنمق کرك ایدی وتوبه‌لری نفسلرینی قتل ایتمك ایدی بنی اسرائیلدن برکشی کناه اشلسه صباح قالقوب قپوسنك اوستنده سنك ایتدیکك کناهك کفارتی بودرکه کوزیکی چیقاره‌سك دیو یازلمش بولور ایدی واروب کوزلرینی چیقارر ایدی بو بلالری حق سبحانه وتعالی

طویه‌جق قدر ایله کفایت ایتمکدر

الحدیث السابع والعشرون

(حدثنا العباس بن محمد الدوری حدثنا یونس ابن محمد حدثنا فلیح بن سلیمان عن عثمان بن عبد الرحمن عن یعقوب بن ابی یعقوب عن ام المنذر) بو حدیث شریفی ام منذر حضرتندن درت واسطه ایله عباس بن محمد بزه خبر ویردی مذکور ام منذرك اسمی سلمی در رسول اکرم حضرتلری نك خاله‌لرندن بریدر رضی الله عنها (قالت) ام منذر بیوردی (دخل علی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ومعه علی) رسول اکرم حضرتلری بنم خانه‌مه تشریف ایتدی حضرت علی کرم الله وجهه ایله برابر (ولنا دوال معلقة) وبنم خانه‌مده اصیلی برقاچ خرما صالقمی وار ایدی (قالت) ام منذر

حضرتلری فخر انبیا صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك حرمتنه بوامتك اوزرندن
رفع ایتمشدر وهرعمل که انی اشلمده مضایقه ومشقت اوله بونلرك اوزرندن مرفوع
اولمشدر بودین شریفده حرج یوقدر نته کیم حق تعالی حضرتلری ﴿وماجعل علیکم
فی الدین من حرج﴾ بیورمشدر حاصلی بونلره کوچ بیورلمامشدر برکیمسه قیامه قادر
اولمسه اوتوردیغی یردن قیلمق جائزدر واهل سفر اولانه اورج طوتمامق مباحدر وقصه
کونلرده قضا ایلك درستدر بونلردن حرج مرفوع اولمغك معناسی بودر دیدیلر
وبعضیلر دخی هرکناهدن برخلاص طریق تعیین اولنمقدر دیدیلر وتوبه قپولری
بونلره مفتوح اولوب حقوق اللهده کفارات مشروع اولمقدر وحقوق عبادده
دیتلر وارشلر تعیین اولنمقدر دیدیلر ارش پاره‌لر دیتنه دیرلر مثلا برکشی برکیمسه‌یی
مجروح ایلسه اکا لازم اولان ماله ارش دیرلر. وابن عباس رضی الله تعالی عنهما
حضرتلرندن مرویدرکه حرجدن مراد بنی اسرائیل اوزره تقدیر اولنان تکالیف
وشدایددرکه ذکر اولنمش ایدی انلردر دیو بیورمشلر . وکعب الاحباردن مرویدرکه
حق تعالی حضرتلری بوامته اوچ نسنه ویرمشدرکه انلری انبیا علیهم السلامدن
غیری کیمسه‌یه ویرمامشدر دیدی. اول بودرکه بونلری ﴿شهداء علی الناس﴾ ایلدی.
ایکنجی بودرکه دینلرنده حرج ایلمدی یعنی کوچ بیورمدی اوچنجی بودرکه
﴿ادعونی استجب لکم﴾ بیوردی. بندن مرادیکزی دیلك دعا کزی مستجاب ایدهیم
دیو بیوری . بری دخی بودرکه خطا ونسیان واکراه سببیله بونلردن مؤاخذه رفع
اولنمشدر برکناهی خطاء ایتسه‌لر یااونودوب ایتسه‌لر یاغیرك جبریله ایتسه‌لر اوزرلرینه
یازلمز بنی اسرائیل خطا ونسیان ایله برکناه اشلسه‌لر همان عقوبتی تعجیل اولنور
ایدی اول کناه حسبنجه یمکدن یا ایچمکدن برنسنه کندیلره حرام قلنور ایدی
بوامت شریفه بونلردن معافدر خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
(رفع عن امتی الخطاء والنسیان ومااستکرهوا علیه) دیو بیورمشدر . امام احمد
وابن حبان وحاکم وابن ماجه رحمهم الله تعالی بویله روایت ایتمشلردر . بری دخی
بودرکه شریعتلری امم سالفه‌نك شریعتلرندن اتم واکملدر وبومعنی شویله واضحدرکه
اصلا دلیله محتاج دکلدر شریعت موسی علیه السلام قهر وجلال شریعتی ایدی امتنك
مجرملرینی کندیلری قتل ایتمك بیورلمش ایدی واچ یاغی یمك وذوات الطفر یعنی
طرنقلی حیوانلراتن یمك وطیباتدن نیجه نسنه دخی حرام قلنمش ایدی وغنایم حرام
قیلنمش ایدی وعقوباتدن نیجه نسنه تعجیل اولنمش ایدی وغیریلره تکلیف اولنمیان
بلیاتدن اوزرلرینه نیجه نسنه تحمیل اولنمشیدی وحضرت موسی علیه السلام
وقار مهابتده وخشم وغضب وحدتده برمرتبه‌ده ایدیکه آدم اوغلی یوزینه نظر ایده
مزایدی وبوجله حدت وشدتی الله ایچون ایدی . وحضرت عیسی علیه السلام
مظهر جمال ایدی وشریعتی شریعت فضل واحسان ایدی انده مقاتله ومحاربه
یوق ایدی نصاری قتال ایتمك دینلرنده حرامدر قتال ایتدکلری دینلری مقتضاسی

بیوردی (فجعل رسول الله
صلی الله علیه وسلم یأکل)
پس رسول اکرم حضر
تلری ایاق اوزرینه قالقوب
اول آصیلی صالقمدن
خرما اکل بیوردی (وعلی
معه یأکل) حضرت علی
دخی رسول اکرم حضر
تلریله صالقمدن خرما
اکلنه شروع ایلدی (فقال
النبی صلی الله علیه وسلم
لعلی) پس رسول اکرم
حضرتلری علی رضی الله
تعالی عنه‌یه خطاب ایدوب
بیوردیکه (مه یاعلی)
یاعلی سن خرما یمکدن
فراغت ایله (فانك ناقه)
زیرا سن خسته لکدن نقینده
قورتیلوب اولکی صحتك
مرتبه‌سنه بالغ اولمدن
سکا مضردر (قالت) ام
منذر دیدیکه (فجلس علی)
حضرت علی خرما اکلنی
ترك ایدوب جلوس ایتدی
رسول اکرم حضرتلری
نك امر شریفنه امتثالا
(والنبی صلی الله علیه وسلم

دکلدر اول خصوصده شریعتلرینه عصیان ومخالفت ایدرلر زیرا انجیلده حکم بویله در که
برکیمسه سنك یوزیکك برطرفنه طبانجه اورسه اول برطرفن دخی طوتویره سك
وبرکیمسه کلوب آرقنده کی قفتانی چکرسه صالیویره سك وبرکشی کوجله سنی برمیل
یره سورر ایسه آنکله بیله یوریبوب ایکی میل یره کیده سك دیو بیورلمشدر ودخی
بونك امثالی اطاعت وانقیاد وصبر وتحمله متعلق نیجه نسنه لر فرمان اولنمشدر
وشریعتلرنده ریاضت ومشقتلر یوقدر اول رهبانلرکه پیدا ایتمشلردر کندی بدعتلریدر
یوقسه دینلرنده اوزرلرینه لازم قیلنمش نسنه لردکلدر حاصل کلام انلرك شریعتلری
بواسلوب اوزره ایدی . امام بزم سیدمز ایکی جهان فخری محمد مصطفی صلی الله
تعالی علیه وسلم حضرتلرینك شریعتی مظهر کمال ومیزان عدل واعتدالدر یرنده
حدت وشدت ومحلنده رحمت ورأفت صدور وظهور ایلر اول شریعتلرك ایکیسنده
اولان خصالی جامعدر مقتضای حکمت آلهیه اوزره یرلو یرینه صرف اولنور .
پس مفخر موجودات علیه افضل التحیات حضرتلرینك شریعتی اکمل شرایعدر
وامتی اشرف امم در وبونلرك احوالی اکمل احوال وافضل خصالدر بوشریعتده
ظلم حرامدر وعدل فرض وواجبدر وفضل واحسان مستحبدر نتکیم حق جل
وعلا حضرتلری کتاب کریمنده بیورمشدرکه ﴿ وجزاء سیئة سیئة مثلها ﴾ یعنی
برامزلغك جزاسی انك مثلی برامزلقدر دیمك اولور بومرتبه عدلدر ﴿ فمن عفی
واصلح فاجره علی الله ﴾ یعنی برکیمسه کندویه برامزلق ایده نی عفو ایدسه دخی ما بینی
اصلاح ایلسه انك اجر وثوابی الله تعالی اوزرینه در یعنی لطفی مقتضاسنجه اول عفو
ایده نه اجرلر ویرمکی نفسنه لازم ایتمشدر وبومرتبه مرتبهٔ فضل واحساندر ﴿ انه
لا یحب الظالمین ﴾ بیوردیغی ظلمی حرام قیلمقدر . وینه برآیت کریمه ده دخی ﴿ وان عاقبتم
فعاقبوا بمثل ما عوقبتم به) بیورمشدر . یعنی عقاب ایدرسکز سز عقاب اولدیغکز نسنه
مثلیله عقاب ایدك اندن تجاوز ایتمك دیمکدر بو دخی مرتبهٔ عدلدر مثلا برکیمسه نك
بردیشین چیقارسه لر اول چیقاره نك دخی بردیشین چیقارمق کرك زیاده یه تجاوز
ایتمامك کرکدر ﴿ ولئن صبرتم لهو خیر للصابرین ﴾ بیوردیغی مرتبهٔ فضلدر یعنی
اکر صبر ایدرسکز صبر ایتمك سزه انتقام ایتمکدن خیرلیدر دیمك اولور وهر نسنه که
بوامته حرام قلنمشدر بونلری صیانت وحمایت ایچون حرام قلنمشدر اما امم سالفه یه
بعض نسنه عقوبة حرام قیلنور ایدی نته کیم اشارتی سبقت ایتمشدر هرنسنه که
خبیثدر وضرر لودر بونلره حرام قیلنمشدر وهرنسنه که طیبدر ونافعدر بونلره
حلال قیلنمشدر بونلری خیر الامم قیلوب غیریلره تفریق اولنان محاسنی بونلرده
جمع ایتمشدر نته کیم انبیا علیهم السلامه تفریق اولنان محاسنی بونلرك پیغمبرلرنده
جمع ایتمشدر صلی الله تعالی علیه وسلم . وکتب متقدمه یه تفریق اولنان محاسنی
بونلرك کتابلرنده جمع ایتمشدر کذلك شریعتلرنده دخی جمع ایتمشدر بونلری اجتبا
ایلمشدر یعنی ناس ایچنده کزیده قیلمشدر ﴿ هو اجتبیکم ﴾ بیوردیغی اولدر

یأکل) حالبوکه رسول
اکرم حضرتلری اول
آصیلی خرما صالقمندن
یرلر ایدی (قالت) ام منذر
بیوردی چونکه حضرت
علی کرم الله وجهه خرما
دن فراغت ایلدی (فجعلت
لهم سلقا وشعیرا) خاصة
حضرت علی کرم الله وجهه
ایچون وسائر حاضرلردن
استکلو اولنلر ایچون
بازویی آرپه اونی ایله
پشروب احضار ایلدم
(فقال النبی صلی الله علیه
وسلم یا علی من هذا فاصب)
پس رسول اکرم حضر
تلری اول طعامی کور
دکده بیوردیلرکه یا علی
شو طعامدن اکل ایله
(فانه) تحقیق بوطعام
(اوفق لك) سنك مزاجکه
زیاده موافقدر ابن حجر
بیوردیکه رسول اکرم
حضرتلرینك حضرت
علی کرم الله وجهه یی خرما

(وبونلرك)

و بونلرك فضائلندن بری دخی بودرکه ضلالت اوزره اتفاق و اجتماع ایتمزلر . امام احمد وامام طبرانی وغیریلر نقللرنده ابی نصرة الغفاری رضی الله عنهدن مرفوعا روایت اولنمشدرکه (سألت ربی ان لا تجتمع امتی علی ضلالة فاعطانیها) بیورلمشدر . یعنی ربمدن دیلدمکه بنم امتم ضلالت اوزرینه اجتماع ایتمیه‌لر پس ربم او لمسئله‌یی بکا اعطا ایتدی دیمکدر . وینه طبرانی ابن ابی عاصمدن اولدخی ابی مالك الاشعریدن مرفوعا روایت ایتمشلردرکه فخر کائنات صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری برحدیث شریفنده بیوردی تحقیقا حق سبحانه وتعالی حضرتلری سزی اوچ نسنه‌دن خلاص ایتمشدر . انلردن بری (وان لا تجتمعوا علی ضلالة) دیو ذکر ایتدی وبالجمله حدیث مشهور المتن در اسانید کثیره وشواهد متعدده‌سی واردر مرفوعده وغیریده وارد اولمشدر دیدیلر . بری دخی بودرکه بونلرك اجماعی حجت واختلافی رحمتدر اولکلنلرك اختلافی عذاب ایدی بیهقی روایتنده ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه (اختلاف اصحابی لکم رحمة) دیو بیورلمش اما بونك اسنادنده ضعف واردر دیدیلر بعض روایتده دخی (اختلاف امتی رحمة للناس) لفظیله وارد اولمشدر اختلافلری رحمت اولدیغی بودرکه اختلافی انکیچون ایدرلرکه حق ظاهر اوله اظهار حقه سعی ایتدکلری سبب رحمتدر دیمك اولور ائمه‌دن چوق کیمسه زعم ایتمشلرکه بونك اصلی اولمیه . اما خطابی رحمة الله علیه غریب الحدیثده مناسبتیله کتوروب بو حدیثه ایکی کیمسه اعتراض ایلدی بری ماجن بری ملحد دیو بیوردی و بونلردن مرادی اسحق موصلی ایله جاحظ ایدی انلر بوحدیثه اعتراض ایدوب بعض کفت کو ایتمشلر ایدی اختلاف رحمت اولیجق اتفاق عذاب اولمق لازم کلور دیمشلردر ایدی . خطابی رحمة الله علیه بوکلامك ردنه مشغول اولدی وکندی قتنده اصلی ثابت ایدیکن اشعار ایلدی . یحیی بن سعیددن مرویدرکه اهل علم اهل توسعه‌در وقت اولورکه بر نسنه‌نك بریسی حلنه فتوی ویرر وبریسی حرمتنه فتوی ویرر و بوبله ایتمك انلره عیب اولماز دیمشدر وجهی بودرکه بر زمانده خلق بر نسنه‌یه متحمل اولورلر صلاح غالب اولور جوازنه فتوی ویریلور وبر زمان اولورکه متحمل اولمازلر فساد غالب اولور اولوقت جائز کوروب فتوی ویرمزلر مثلا برکیمسه خاتوننه طلاق ویردیکی حینده کلامنه متصل کندی اشیده‌جك قدر صوتله ان شاء الله دیسه طلاق واقع اولماز صکره‌دن بوبله ایتدیکنه یمین ایلسه تصدیق اولنور علما رحمهم الله تعالی فساد فهم اولنمیان یرلره بونك موجبی اوزره فتوی ویررلر . اما بعض فاجر و بی مذهب اولورکه عورتی بوش اولمامق ایچون یلان یره یمین ایدوب عمری اولدقجه زنا ایتمکی اختیار ایلر بو مقوله‌یه اعتماد اولنمامغین فتوی ویرمزلر وسائر اختلافاتك دخی برر حکمتی واردر مراد اظهار حق اولوب غرض نفسانی اولمیجق ضرر ایلمز . بری دخی بودرکه

یمکدن منع ایتدکلرینك حکمتی بودرکه مطلقا خسته‌لکدن یکی قالقمش کمسنه‌یه یمش نوعی مضر اولدیغنی بیاندر زیرا معده‌ده یمش مقوله‌سی تیز تحویل اولور طبیعت ضعیف اولمغله اول یمشك مضرتنی دفعه قادر اولمزن آربه صوینده تغذیه وتنصیف وتلیین وتقویت طبیعت اولمغله خسته‌لکدن قالقان کمسنه‌یه غایت نافعدر . وبوحدیث شریفده اشارت واردرکه کرك خسته‌یه وکرك خسته‌لکدن یکی قورتلان کمسنه‌یه پرهیز لازمدر . بلکه خسته‌لکدن یکی قورتلان کمسنه‌یه پرهیز زیاده لازمدرکه قاریق طعام اکل ایتمکله یکیدن اوزلمکه سبب اولور تکرار اوزلمك ابتداء مرضدن مشکلدر . اما صحیح اولان کمسنه‌یه پرهیزایلك مضردر قدر

طاعون بونلره شهادت ورجتدر . صحیح بخاری ومسلمده ابی هریره رضی الله عنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن روایت ایتمشدرکه (الشهداء خمسة المطعون والمبطون والغرق وصاحب الهدم والشهید فی سبیل الله) بیورمشلردر یعنی شهید بش قسمدر طاعون چیقارندر وایچ اغری یسندن کیدندن وصویه غرق اولاندر ودیوار التنده قلاندر وفی سبیل الله غزاده شهیداولاندر دیمکدر وکافرلره عذاب ایچون کوندرلمشدرنته کیم امام احمد وطبرانی روایتلرنده (الطاعون شهادة لامتی ورحمة لهم ورجز علی الکافرین) بیورلمشدر . رجزعذابدر . بری دخی بودرکه بوامتدن ایکی کیمسه بر قول ایچون خیر ایله شهادت ایلسه‌لر حق سبحانه وتعالی حضرتلری اکا جنتی واجب ایلر اما امم سالفه‌دن یوز کشی شهادت ایتمك کرك ایدیکه بو مرتبه حاصل اولایدی . بری دخی بودرکه بونلر امتلرك عمل جهتندن اقلی واجر وفضیلت جهتندن اکثریدر یعنی عمللری آز وثوابلری چوقدر وبونلره آز عمر ایچنده علوم اولین وآخرین ویرلمشدر وسائر امتلردن صکره کلوب انلرك قبایحی بونلره معلوم اولوب بونلرك قبایحی بر امته معلوم اولمامشدر حق تعالی حضرتلری سائر امتلر ایچنده رسوای اولمقدن بونلری حفظ ایتمشدر . وجمله خصایصدن بری دخی بودرکه بونلره اسنادویرلمشدر اسناد بونلرك فضائلندن بر فضیلت بالغه وسنن مؤکده‌دن برسنت سنیه‌در . محمد ابن حاتم بن المظفروندن مرویدرکه حق تعالی حضرتلری بو امتی اسنادله تکریم وتعظیم وتفضیل ایتمشدر امتلرك قدیم وحادثنده بوندن غیری برامت یوقدرکه انلرده اسناد اوله اللرنده اکرچه کتابلری واردر ولکن اخبارلرینی خلط ایتمشلردر کوکدن نازل اولان قنغیسیدر والحاق اولنان سوزلر قنغیسیدر تمیز ایتمکه قادر دکللردر وخبرلری ثقاتدن مروی دکلدر اما بوامت شریفه‌نك حاللری بودرکه برخبر تانهایتن بولنجه اسنادله ثقاتدن روایت اولنور یعنی زمانه‌سنده صدقله وامانت ودیانت ایله معروف اولان کشیلردن روایت اولنور اندنصکره علما کمال اهتماملر ایله بحثلر ایدرلرکه راویلرك قنغیسی احفظدر وقنغیسی اضبطدر وکندیدی یوقاری اولان ایله قنغیسی چوق مجالست ایلمشدر وقنغیسی آز مجالست ایتمشدر اندنصکره بر حدیثی یکرمی وجهدن زیاده وجهله کتابت ایدوب غلطدن وخطادن تهذیب ایدرلر وحروفنی صیارلر ضبط ایدرلر بونلره وبریلان اسنادك معناسی بودر . ابو حاتم رازی رحمة الله علیه بیوردیغی اوزره حق سبحانه وتعالی حضرتلری آدم علیه السلامی خلق ایتدیکی زماندنبرو انبیا ورسلك اخبار وآثارنی حفظ ایدر امتلر کلامشدر الا امت محمد صلی الله تعالی علیه وسلم کلمشلردر جمله‌نك جمله‌نك قصص واخباری وسائر سلوك وسیرتی بونلر قتنده مضبوطدر صدهزار حمد وثنا حق جل وعلا حضرتلرینك جناب کبریاسنه‌که بونك امثالی نیجه نعمت عظمی ایله بوامتی مشرف ایلمشدر . بعض کباردن مرویدرکه حق تعالی حضرتلری

حاجتدن زیاده اکل ایتمك شرطیله ابن ماجه لطایفدن برشیء روایت ایدرکه اصحاب کرامدن صهیب بیوردیلرکه کوزمك بری آغررایدی رسول اکرم حضرتلرینك حضورلرینه کلدم کوردمکه اوکلرنده اتمك وخرما وار بیوردیلرکه یاصهیب کل سنده خرمادن اکل ایله پس بندخی خرمادن اکله باشلادم رسول اکرم حضرتلری بکابیوردیلرکه کوزك آغررایکن نیچون خرما یرسك بن دیدمکه یارسول الله بن خرمایی آغرماین کوزم طرفیله چکندم رسول اکرم حضرتلری تبسم ایدوب بنی خرمایه‌کدن منع ایتمدیلر وینه بوحدیث شریفده اشارت واردر تداوی لازم اولدیغنه اقتضا ایدر ایسه زیرا

اوچ نسنه‌یی بو امته مخصوص قیلدی اول کلنلره و یرلمامش ایدی بریسی اسناد بریسی انساب بریسی اعراب دیو بیورمشلردر واعرابدن مراد بیاندر . بر کرامت عظمی دخی بودرکه بونلرك اراسنده اقطاب واوتاد ونجبا وابدال واردر انس بن مالك رضی‌الله‌عنه حضرتلرندن مرویدرکه ابدال قرق‌ار وقرق عورتدر هر بارکه بریسی و فات ایلیه یرینه برین دخی کتوررلر ارکشی یرینه ارکشی کتوررلر خاتون کشی یرینه خاتون کشی کتوررلر خلال کرامات اولیاده بویله روایت‌ایلمشدر . امام طبرانی‌اوسطنده بولفظله روایت‌اتمشدر (لن تخلو الارض من اربعین رجلا مثل خلیل‌الرحمن علیه‌السلام فبهم یسقون و بهم ینصرون مامات منهم احد الا ابدل الله مکانه آخر) یعنی روی‌زمین حضرت خلیل علیه السلام کبی قرق کشیدن خالی اولماز وخلق انلر سببیله سقایت اولنورلر کوکدن یغمور ایندیکی انلرك برکاتیله‌در وانلر سببیله منصور اولورلر انلردن برکشی وفات اتمز الا حق سبحانه وتعالی حضرتلری انك یرینه برآخری کتورر دیمك اولور . وابن عدی رحمةالله علیه بو لفظله نقل اتمشدر (البدلاء اربعون اثنان وعشرون بالشام وثمانیة عشر بالعراق کلما مات منهم احد ابدل الله مکانه آخر) یعنی بدلا قرق کشیدر یکرمی‌ایکیسی شام‌دیارنده‌در واون‌سکزی‌عراق مملکتنده‌در هر بارکه انلردن بری وفات ایلسه حق تبارك و تعالی حضرتلری یرینه‌غیری کیمسه کتورر دیمکدر . و بعض روایتده اوتوز کشیدردیو وارد اولمشدر . امام احمد وخلال (لایزال فی هذه الامة ثلاثون مثل خلیل‌الرحمن کلمامات واحدابدل الله مکانه رجلا) دیو نقل اتمشلردر . وطبرانی کبیرنده بولفظی دخی کتورمشدر (بهم تقوم الارض وبهم یمطرون وبهم ینصرون) یعنی ارض انلرسببیله طورور واهل ارض انلر سببیله یغمورلنورلر وانلر سببیله نصرت اولنورلر دیمکدر . وابو نعیم حلیه‌ده ابن عمر رضی‌الله تعالی عنهما حضرتلرندن مرفوعا روایت اتمشدر . (خیارامتی فی کل قرن خمس‌مائة والابدال اربعون فلاالخمس‌مائة ینقصون ولاالاربعون کلمامات رجل ابدل الله مکانه آخروهم فی الارض کلها) یعنی امتمك کزیده‌سی هرقرنده بشیوز کیمسه‌در وابدال قرق کیمسه‌در پس‌نه اول اکسلور ونه‌اول قرق اکسلور هربارکه برکیمسه‌سی وفات‌ایلیه الله‌تعالی حضرتلری یرینه‌برآخر کیمسه بدل قیلار وانلر ارضك هریرنده اولورلر یعنی برمکانه اختصاصلری یوقدر دیمك اولور بوخصوصه متعلق حدیث شریف رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرندن نیجه طریقله‌وارد اولمشدر . وینه حلیه‌ده ابونعیم عبدالله بن‌مسعود حضرتلرندن مرفوعا روایت اتمشدرکه (لایزال اربعون رجلا من‌امتی قلوبهم‌علی قلب ابراهیم یدفع‌الله بهم‌عن اهل‌الارض یقال‌لهم الابدال انهم‌لم یدرکوها بصلاة ولابصوم ولابصدقة قال‌فبم ادرکوها یارسول‌الله قال بالسخاء والنصیحة للمسلمین) دیو بیورمشلردر . یعنی بنم‌امتمدن قرق کشی‌زائل‌اولماز آنجلین قرق کشی‌که قلبلری

حضرت حکیم فیاض مطلق جل‌جلاله حضرتلری هیچ بر درد خلق اتمدیکه‌انك درمانی‌اولمیه حتی‌حدیث صحیحده‌وارد اولدیکه حضرت الله هربردردك مقابله‌سنده بردرمان خلق ایلدی الا اختیارلق ایچون درمان بولوب کنج‌اولمق یوقدرپس مریض اولان کمسنه‌علاجه توسل‌اتمك توکله مانع دکلدر بلکه متوکل‌اولان‌کمسنه‌یه‌لایق اولان‌علاج اتمکدر زیرا علاجك‌خالقی‌حق‌تعالیدر وشافی‌اولدرکه عادت‌الله بویله جاری‌اولمشدر مریضك‌شفاسنی‌علاج‌واسطه سیله خلق‌ایدر پس‌نافع وشافی‌الله‌ذوالجلال‌حضرتلریدر

الحدیث الثامن والعشرون

(حدثنا محمود بن‌غیلان حدثنا بشر بن السری عن‌سفیان‌عن‌طلحة‌بن‌یحیی عن عائشة بنت‌طلحة عن عایشة ام‌المؤمنین) بو

ابراهيم عليه السلام قلبی اوزره‌در یعنی انك كبیدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری
انلر سببیله اهل ارضدن بلالری دفع ایلرانلره ابدال دینلوراول مرتبه‌یه انلر صلاتله
یتشمدیلر وصومله وصدقهٔ مفروضه ایله یتشمدیلر بیوردی ابن مسعود ایتدی یارسول
الله یانه ایله یتشدیلر فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری سخا ایله ومسلمانلره
نصیحتله یتشدیلر دیو بیوردی . نصیحت مسلمانلری حیراته ومصالحه‌یه ارشاد ایتمکه
دیرلر. معروف كرخی قدس الله سره العزیز بیورمشلركه بركیمسه هركون (اللهم
ارحم امت محمد) دیسه حق تعالی حضرتلری انی ابدالدن یازه. اماحلیه‌ده بویله
واقع اولمشدركه بركیمسه هر كون اون كره (اللهم اصلح امت محمد اللهم فرج
امت محمد اللهم ارحم امت محمد) دیسه حق تعالی حضرتلری انی ابدالدن یازه
دیمشلردر وابدالك علامتی اولدركه انلردن اولاد كلمز دیمشلردر. برحدیث شریفده
بویله وارد اولمشدركه (ابدال امتی انهم لایلعنون شیئا ابدا) دیو بیورلمش
طائفهٔ ابدالك خصلتلری بوایمش كه اصلا برنسنه‌یه لعنت ایتمزلر ایمش . یزید
ابن هرون رحمة الله علیه ابدال اهل علمدر دیمش . امام احمد رحمة الله علیه اكر
اهل حدیث دكللر ایسه پس كیملردر دیو بیورمش یعنی ابدال اهل علم اولیجق
اهل علم ایچنده علماء حدیث اولمق كرك دیو بیورمش . وتاریخ بغدادده خطیب
رحمة الله علیه كتابندن روایت ایتمشدركه . نقبا اوچیوز كیمسه‌در . ونجبا یتمش
كیمسه‌در. وبدلا قرق كیمسه‌در. واخیار یدی كیمسه‌در . وعمد درت كیمسه‌در.
وغوث بركیمسه‌در. نقبانك مسكنی مغربدر. ونجبانك مسكنی مصردر. وابدالك مسكنی
شامدر. واخیارك بللو مسكنی یوقدر آنلر سیاحلردر روی زمینی كشت وكذار ایدرلر
وعمد زوایای ارضده اولورلر. وغوثك مسكنی مكهٔ مشرفه‌در قچن عامهٔ ناس
مصلحتندن برحاجت واقع اولسه مثلا یاغمور لازم اولسه یاخود یل لازم اولسه
اولا جناب عزته اول حاجت ایچون نقبا تضرع ایدرلر اندن صكره نجبا تضرع
ایدرلر انلردنصكره ابدال انلردنصكره اخیار آنلردنصكره عمد تضرع ایدرلر
اكر دعالری مستجاب اولدی ایسه فبها ونعم والاغوث تضرعه باشلر تا مستجاب
اولنجه دعا ایلر آنك دعاسی البته مستجاب اولور دیو بیورمشلر. وبوامتك
فضائلندن بری دخی بودركه قبرلره ینه كناهلریله كیررلر ومؤمنلركه استغفار ایله
مغفرت اولنوب كناهسز چیقارلر حق تبارك وتعالی حضرتلری آنلری كناهدن
پاك وپاكیزه قیلور . امام طبرانی رحمة الله علیه اوسطنده انس رضی الله عنهدن
بولفظله روایت ایلمشدر (قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم امتی امة
مرحومة تدخل قبورها بذنوبها وتخرج من قبورها لاذنوب علیها یمحص عنها
باستغفار المؤمنین لها) بری دخی بودركه قبوره سائر امملدنصكره كیررلر ومقدم
چیقارلر. ابو نعیم رحمة الله علیه روایتنده ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن
مرویدركه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری ﴿ وانا اول من تنشق الارض

حدیث شریفی ام المؤمنین
حضرت عائشه رضی الله
تعالی عنهادن درت واسطه
ایله محمود بن غیلان بزه
خبرویردی (قالت) حضرت
عایشه رضی الله تعالی عنها
بیوردی (كان النبی صلی الله
علیه وسلم یأتینی) رسول
اكرم حضرتلری كاهی
علی الصباح بنم ساكن او
لدیغم خانه‌نه تشریف ایدوب
(فیقول) بیوردیكه (اعندك
غداء) عندكده صباح طعامی
اوله‌جق برنسنه وارمیدر
(فاقول لا) بن احیانا یارسول
الله یوقدر جوابی ویررایدم
(فیقول انی صائم) پس
رسول اكرم حضرتلری
دیرلر ایدیكه تحقیق بن
صومه نیت ایتدم واول
كون صائم اولور ایدی
اكر حضرت عایشه رضی
الله تعالی عنها عندنده
طعام اولسه اكل بیوررلر
ایدی (قالت) حضرت
عایشه رضی الله تعالی عنها
بیوردی (فاتانی یوما)
رسول اكرم حضرتلری
عادت معهوده‌لری اوزره
بر كون تشریف بیوردیلر

عنی وعن امتی ولافخر) بیورمشلر . بری دخی بودرکه قیامت کوننده امتلر
انبیا علیهم السلامك تبلیغلرینی انکار ایتسه‌لر کرك حق جل وعلا حضرتلری
حقیقت حاله اعلم ایکن ارل منکرلری الزام ایچون پیغمبرلردن تبلیغه شاهداستسه
کرکدر آنلر دخی امت محمد علیه السلامی شاهد کتورسه‌لر کرك اول امتلر بوامته
سز بونلرك بزه تبلیغ ایتدیکن ندن بیلور سکزدیسه‌لر کرك بونلر دخی حق تبارك
وتعالی حضرتلری بزه قرآن عظیمده خبر ویرمشدر آندن بیلورز دیسه‌لر کرك
آندن فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینی کتوروب امتنك حاللرندن
سؤال ایتسه‌لر کرك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عدالتلرینه
شهادت ایدوب امتی مزکی اولسه کرك قرآن عظیمده ﴿وكذلك جعلناكم امة
وسطا لتكونوا شهداء على الناس ويكون الرسول عليكم شهيدا﴾ بیوردیغی بومعنادر.
بری دخی بودرکه نامهٔ اعماللری صاغ اللرینه صونلسه کرکدر. بری دخی بودرکه
کندیلر ایتدیکی سعیك ثوابی بولدقلری کبی غیریلر کندیلر ایچون ایتدکلرینك
دخی ثوابن بولورلر مثلا برکشی برمؤمن ایچون صوم وحج وغزا ایدیویرسه
ثوابی واصل اولور امم سالفه‌ده بوحال یوق ایدی همان هرکشی نه عمل ایدر
ایسه آنك ثوابن بولور ایدی بوقول عکرمه‌دن منقولدر اما قوله تعالی ﴿وان ليس
للانسان الا ماسعى﴾ که معناسی مفسرینك بیوردقلری اوزره برکشی غیرك کناهیله
مؤاخذه اولمدیغی کبی غیرك فعلیله مثاب اولماز دیمکدر بوندن علما رحمهم الله نیجه
وجهله جوابلر ویرمشلردر . بری بودرکه منسوخدر دیدیلر ابن عباس رضی الله
عنهما حضرتلرندن مرویدرکه ﴿والذين آمنوا واتبعتهم ذريتهم بايمان الحقنا بهم
ذريتهم﴾ آیت کریمه‌سی بونی نسخ ایتمشدر زیرا بوآیت کریمه موجبنجه حق تعالی
وتقدس حضرتلری مؤمنلرك ذریتلرینی دخول جنتده ودرجه‌ده کندیلره الحاق
ایتسه کرکدر نتکیم فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن مرویدرکه
حق سبحانه وتعالی حضرتلری ذریت مؤمنی مؤمنك درجه‌سنه رفع ایتسه کرك
اکرچه کیم ذریتنك حاللری کندیدن ادنی ایسه ینه کندی درجه‌سنه چیقارسه
کرك تاکیم مؤمن مسرور وخوشحال اوله دیو بیوردی اندنصکره بوآیت کریمه‌یی
اوقودی بوندن ظاهر اولدیکه برکیمسه غیریلر سببیله کندی عملی اجرندن زیاده اجر وفضیلته
مظهر اولور ایمش ودخی ﴿آباؤكم وابناؤكم لا تدرون ايهم اقرب لكم نفعا﴾ قول شریفنك
تفسیرنده حق تبارك وتعالی حضرتلری اتالرك اوغللر حقنده واوغللرك اتالر حقنده
شفاعتن مقبول ایلر دیو بیورمشلردر . ایکنجی جواب بودرکه اول آیت کریمه‌ده
بیوریلان نسنه کافره مخصوصدر ومؤمنلر غیریلرك سعیله منتفع اولورلر دیمشلردر.
امام قرطبی رحمة الله علیه بوقول اوزره احادیث شریفه‌دن چوق نسنه دلالت
ایتمشدر ومؤمنلره غیریدن صادر اولان عمل صالحك ثوابی واصل اولور دیو
بیورمشدر . وصحیحده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن مرویدرکه

(فقلت یارسول الله انه اهدیت لنا هدیة) بن دیدمکه یارسول الله بزه بوکون برهدیه اهدا اولندی (قال وماهی) رسول اکرم حضرتلری بیوردیلرکه اول هدیه ندر (قلت حیس) بن دیدمکه حیسدر (قال) رسول اکرم حضرتلری بیوردیلرکه (اما انی اصبحت صائما) یاعایشه اکاه اولکه بن بوکون صائم اولمق مراد ایتمش ایدم لکن صومه نیت ایتمش ایدم (قالت) حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها بیوردیکه (ثم اکل) رسول اکرم حضرتلری صوم مراد ایدوب وصومه نیت ایتمدیکنی بیاندنصکره حیسدن اکل بیوردیلر حانك فتحی ویانك سکونی بعده سین ایله حیس اول طعامدرکه خرما ویاغ و اون مجموعی قاریشدیریلوب پشرمکدن حاصل اولور بعض کره

(من مات وعليه صيام صام عنه وليه) بيورمشلر يعنى بر كيمسه اوزرنده صوم وار ايكن وفات ايلسه وليسى آنكيچون صائم اولسون اول دينى آندن دفع ايتسون ديمك اولور وغيرى ايچون حج ايدن كيمسه يه (حج عن نفسك ثم حج عن شبرمة) ديو بيورمشدر يعنى اول كندى نفسكدن حج ايله صكره غيريدن ايله ديو بيوردى . وحضرت عايشه رضى الله عنهادن دخى مرويدركه كندى قرنداشى عبدالرحمن ايچون اعتكاف ايتمشدر واسير آزاد ايتمشدر . وموطأده عبدالله ابن بكردن مرويدر اولدخى عمه سندن روايت ايتمشدركه عمه سى مسجد قبايه يوريوب وارمغى اوزرينه واجب ايتمش ايدى قضا ايتمدن وفات ايتدى صكره دن عبدالله بن عباس فتوى ويرديكه اوغلى يوريوب واره آنكيچون قضا ايليه . مفسريندن بعضى اول آيتده واقع اولان انساندن مراد ابو ابو جهلدر ديديلر و بعضيلر عقبة بن ابى معيط در ديديلر و بعضيلر وليد بن مغيره در ديديلر لعنهم الله بعض علما دخى (شرايع من قبلنا) دن مراد اخباردر بزم شريعتمز خود كشى كندى سعيله وغيرك سعيله منتفع او لديغنه دلالت ايتمشدر ديديلر و بعضيلر ايتدى انسان خيره سعى ايتمكله وحسن معامله سيله بعض دوستلر قزانور واناره خيرى يتشور وفات ايتدكدنصكره انلرك ثوابى اكا رجوع ايتديكى كندى سعيندن اولور آيت كريمه نك معناسى بودر ديديلر . بعضيلر آيت كريمه ده انساندن مراد حى در ميت دكلدر ديديلر يعنى صاغ اولان كيمسه يه نه يتشور ايسه همان كندى سعيندن يتشور ديمك اولور بوتقديرجه ميته غيرك سعيندن منفعت يتشمك جائز اولور . صاحب كشاف رحمة الله عليه ﴿وان ليس للانسان الا ما سعى﴾ قول شريفنك تفسيرنده بيورمشدركه ميتدن صدقه و يرمك وحج ايتمك اخبار صحيحه ده وارد اولمديمى وآيت كريمه ده بو يله بيورلديغنك وجهى ندر در ايسك بونك ايكى وجهله جوابى واردر . برى بودركه وقتا كيم غيرك سعيى كشى يه نافع اولميوب الا كندى سعينه مبنى اولديغى حالده نافع او لدى ايسه يعنى مؤمن ومصدق اولديغى جهتندن نفعن اخذ ايتدى ايسه غيرك سعي كنديننك سعيى كبى قيلندى زيرا اول بوكا تابعدر بونكله قائمدر . ايكنجيسى بودركه غيرى كيمسه عملى كندى نفسيچون اشلسه كيمسه يه نفعى اولمز اكر آخر كيمسه ايچون نيت ايدوب اشلسه انك وكيلى و قائمقامى كبى اولور عمل اندن ثابت اولمش كبى اولور ديو بيوردى . جواب صحيح بودركه سابقا ذكر اولنان اوزره آيت كريمه عام مخصوصدر برينك ثواب عملى آخره تجاوز ايتمامك كافره كوره در مؤمنلره كوره دكلدر مؤمنلر برى برينك سعيندن منتفع اولورلر والله اعلم . علما رحمهم الله تعالى قراءت قرآنك ثوابى ميته واصل اولورمى اولمازمى ديو اختلاف ايتمشلردر اكثرى واصل اولماز ديمشلر . وعلماء حنفيه دن وشافعيه دن چوق كيمسه و اصل اولور ديمشلردر . امام احمد دخى بوكا قائل اولمشدر ولكن قبر اوزرنده اوقمق بدعتدر ديمشدر وامام

اون يرينه كش قورلر لكن ال ايله اووب بواوج شيئى قارشديروب بپارلر آسوده كبى طتلو ولطيف برطعام اولور .

الحديث التاسع والعشرون

(حدثنا عبد الله بن عبدالرحمن حدثنا عمر بن حفص بن غياث حدثنا ابى عن محمد بن ابى يحيى الاسلمى عن يزيد بن ابى امية الاعور عن يوسف ابن عبدالله بن سلام) بو حديث شريفى ابن سلامدن درت واسطه ايله عبدالله بزه خبر ويردى مذكور يوسف وپدرى عبدالله ابن سلام صحابيلردر . صاحب مشكات بيورديكه عبدالله بن سلامك اوغلى حضرت يوسف عليه السلام نامنده در . عبدالله ابن سلام حضرتلرينك اوغلى دنيايه كلدكده يوسفى رسول اكرم حضرتلرينك حضورينه كتوردى . رسول اكرم

احددن مروی یدرکه هر نسنه میته واصل اولور صدقه وصلاة و حج وقراءت وذکرالله وغیری هرنه‌که اولور ایسه روحنه یتشور دیو بیورمشدر . شیخ شمس‌الدین بن القطان العسقلانی رحمةالله علیه کرك اقربادن کرك اجنبیدن ثواب قراءت میته واصل اولور صحیح بودر نتکیم صدقه‌ودعا واستغفار بالاجماع واصل اولور دیو بیورمشدر. وقبر اوزرنده قراءت ایچون استیجار جائزدر نتکیم اذان ایچون وتعلیم قرآن ایچون جائزدر دیو قاضی حسین رحمةالله علیه‌فتوی‌ویرمشدر. و قراءت قرآندن میت منتفع اولمغه ایکی طریق ذکر ایتمشلردر. بری بودرکه قرائتدنصکره میت ایچون دعا ایده‌لر دعا واصل اولور وقرائتدنصکره دعا اجابته اقربدر و برکتی اکثردر دیمشلر. بری دخی بودرکه اوقویوب تمام ایتدکدنصکره حاصل اولان ثوابی میته باغشلمق کرك یوقسه میت ایچون اوقورم دیو نیت‌ایدوب باشلسه واصل اولماز دیمشلردر زیرا حصول ثوابدن مقدم ویرمش اولور اما قرائتدنصکره باغشلیجق حصولدنصکره باغشلمش اولور بو تقدیرجه واصل اولور دیدیلر . اما اطلاق اوزره دعا میته نافع اولور دیدکلرینه بعضیلر اعتراض‌ایدوب دعا خود اجابته موقوفدر بوسوز نیجه راست کلور دیدیلر بعضیلر دخی جواب ویروب حق تعالی حضرتلرینك سعت فضل ورحمتنه اعتمادا اطلاقی اوزره میت ایچون دعا مستجابدر دیمك ممکندر دیو بیوردیلر . امام شافعی رحمةالله علیه بیورمشدرکه برکیمسه میت ایچون صدقه ویرسه‌حق تعالی حضرتلری قادردرکه هم میته اجر وثواب ویره هم صدقه ویره‌نه دیمشدر . بعض‌علمادخی بیورمشلر درکه کشی اتاسی واناسی نیتنه صدقه ویرمك مستحبدر زیرا حق جل وعلا حضرتلری ثوابنی هم انلره ایصال ایلر هم صدقه ویره‌نه دیمشلردر وثوابی انلره واصل اولمغله کندی اجرندن نسنه اکسلمز دیو بیورمشلردر.صاحب‌العده‌رحمةالله علیه برکیمسه حال حیاتنده برپیکار چیقارسه یاخود برقیو قازدیرسه یاخود بر اغاج دیکسه یا برمصحف وقف ایلسه یاخود وفات ایتدکدنصکره برغیری کیمسه انك روحیچون ایدیویرسه ثوابی میته واصل اولور دیمشدر . امام‌نووی ورافعی رحمةالله علیهما بیورمشلردرکه بوذکر اولنانلر صاغ کیمسه‌دن صادراولسه صدقات جاریه‌در بعدالموت دخی ثوابلری واصل اولور نتکیم خبرده وارد اولمشدر وحکم وقف مصحفه مختص دکلدر بلکه هر وقفده حال بودر و بو قیاس اقتضا ایلرکه میتدن تضحیه جائز اوله یعنی بیرام قربانی ایتمك میت ایچون جائز اولمغی اقتضا ایدر زیرا اودخی صدقه‌دن برنوعدر ولکن تهذیبده بویله یازمشدرکه برکشی امر ایتمدن اندن تضحیه جائز دکلدر ومیتدن دخی جائز دکلدر مکرکه وصیت ایتمش اوله دیمشدر . اما حضرت علی کرم‌الله وجهه رسول‌الله صلی‌الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك وفاتندنصکره اندن تضحیه ایدر ایدی دیو روایت ایتمشلردر . وابو العباس محمد بن اسحق السراج رحمةالله علیه فخر کائنات صلی‌الله

حضرتلری قوجاغنه آلوب‌یوسف‌تسمیه بیور- دیلر. ومذکور عبدالله ابن سلام جنت‌ایله تبشیر اولنانلرك بریدر. قرق اوچ تاریخنده مدینهٔ منوره‌ده وفات ایتدی رضی الله عنهم (قال) یوسف بن عبدالله بیور- دی (رأیت النبی صلی الله علیه‌وسلم) بن‌رسول اکرم‌حضرتلرینی‌کوردم (اخذ کسرة من خبز شعیر) آرپه اتمکندن برقطعه مبارك‌الینه آلدی (فوضع علیها تمرة) اول قطعه اتمکك اوزرینه بر خرماوضع‌ایلدی(وقال) صکره بیوردی (هذه) شو خرما (ادام هذه) شو پارچه اتمکك‌قاتغیدر (واکل) بعده رسول اکرم حضرتلری اول خرما ایله اتمکی اکل بیوردیلر . بو حدیث شریفده غدایی بروجهله اصلاح لایق اولدیغنه اشارت واردر دیدیلر زیرا آرپه‌نك طبیعتی‌بارد ویابسدرخرمانك طبیعتی

تعالى عليه وسلم حضرتلرندن يتمش اضحيه ايلدم ديو بيورمشدر . اما قراءت قرآن ايدوب رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم حضرتلرينه اهدا ايتمك خصوصنده خبر واثر معلوم دكلدر زيرا بو خصوصى صحابهٔ كرامدن بر كيمسه نقل ايتمامشدر بو سببدن بر جماعت انكار ايتمشلردر . وصاحب الروح فقهاء متأخريندن بعض كيمسه مستحبدر ديدكلرينى حكايه ايتمشدر و بعضيلر دخى بدعت كورديلر زيرا پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرى اندن غنيدرز يرا امتندن هر كشى كه برخير عمل اشليه اول عملك اجرى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه حاصلدر ينه عمل ايدهنك اجرندن برنسنه اكسلمز ديمشدر . امام شافعى رحمة الله بيورمشدر كه هيچ برخير يوقدر كه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك امتندن بركيمسه انى اشليه الا فخر كائنات حضرتلرى انده واصلدر ديمشدر . تحقيق النصره صاحبى رحمة الله عليه بعض محققيندن نقل ايدوب ايدر اهل اسلامك حسنـتى واعمال صالحه سنك مثو باتى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك صحايفنده مسطوردر شول قدر اضعاف ايله كه حد وحصرين الله تعالى حضرتلرندن غيرى كيمسه بيلمز زيرا هر مهتدى وهر عامل كه قيامته دكين كلور بر عمل اشلسه شيخنه دخى انك مثلى اجر وفضيلت حاصل اولور وشيخنك شيخنه ايكى اولقدر اجر حاصل اولور واوچنجى شيخنه درت اولقدر اجر حاصل اولور ودردنجى شيخنه سكز اولقدر اجر حاصل اولور بواسلوب اوزرينه تا فخر كائنات حضرتلرينه چيقنجه هر مرتبه ده عدد مضاعف اولور و سلفك خلفدن تفضيلى بونكله معلوم اولور مثلا پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرندن صكره اون مرتبه فرض اولنسه بوحساب اوزره فخر عالم حضرتلرينه بيك يكرمى درت اجر حاصل اولور اون بر مرتبه يه وارسه فخر عالم حضرتلرينك اجرى ايكى بيك قرق سكز عدد اولور بو اسلوب اوزره مرتبه زياده اولدقجه عدد اجر مضاعف اولور ابدا بو حال اوزره كيدر ديو بيورمشلردر واستشكال من بوردن بونكله جواب و يروب ديمشلردر كه فخر كائنات صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريچون قرائت ايدن كيمسه اكا زيادهٔ شرف له دعا ايتمك جمع انواع شرفده فخر عالم حضرتلرى كامل ايديكى معلوم ايكن بو دركه كو يا دعا ايدن كيمسه بونى ملاحظه ايلر كه كنديـنك قبول دعاسى شيخنه ومعلمنه كنديـنك اجرى كبى اجر حاصل اولوب فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه وارنجه اضعاف مضاعفه اجرلر حاصل اولمنى متضمندر وبوجهله دنصكره دعانك نفعى داعى يه راجع اولور شول حيثيتدنكه قبول دعاىى مشتملدر نتكيم بركيمسه كعبهٔ معظمه يى كوروب (اللهم زد هذا البيت شرفا وتعظيما) ديسه فائده سى دعا ايدنه راجعدر واول خواجهٔ عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه صلوات ويرمك خصوصنده دخى بويله ديمشلردر . ابن حجر رحمة الله عليه بونك مثلنه اشارت بيورمشدر سيد

حاروز طيدر . پس حرما ايله آرپه معتدل اولور سائر طعام بوكا قياس اولنه

﴿ الحديث الثلاثون ﴾

(حدثنا عبد الله بن عبد الرحمن حدثنا سعيد ابن سليمان عن عباد بن العوام عن حميد عن انس) بو حديث شريفى حضرت انسدن اوچ واسطه ايله عبد الله بزه خبر ويردى (ان رسول الله صلى الله عليه وسلم كان يعجبه الثفل) انس بيورديكه رسول اكرم حضرتلرى ثفله زياده رغبت ايدرلر ايدى ثفل لفظنك معناسنى بيان مراد ايدوب (قال عبد الله) مصنفك شيخى اولان عبد الله بيورديكه (يعنى) انس حضرتى ثفل لفظيله مراد ايدر (مابقى من الطعام (طنجره . نك ديبنده قلان طعامى . بو حديث شريفده رسول اكرم حضرتلرينك توا . ضعنه دلالت واردر . دخى رسول اكرم حضر . تلرينك عادت شريفلرى اهل واعيال ومسافر

كائنات افنديمز حضرتلرينه دعا ايله كعبه‌يه دعانك مناسبتى داعينك قبول دعاسنى مقتضى اولدقلرى جهتندندركه سيد عالم افنديمز حضرتلرينه حسنات مضاعفه حاصل اولور كعبه‌يه حاصل اولماز . وخصايص امتدن برى دخى بودركه بونلردن يتمش بيك كيمسه بلاحساب جنته داخل اولسه‌لر كركدر . شيخين روايتلرنده بويله وارد اولمشدر . وامام طبرانى وبيهقى روايتلرنده دخى وارد اولمشدركه (ان ربى وعدنى ان يدخل من امتى الجنة سبعين الفا لاحساب عليهم وانى سألت المزيد فاعطانى مع كل واحد من السبعين سبعين الفا) ديو بيورلمشدر . يعنى تحقيقا ربم بكا وعده ايلديكه امتمدن يتمش بيك كيمسه‌يى بلاحساب جنته ادخال ايليه وتحقيقا بن زياده طلب ايتدم اندن اول يتمش بيكدن هربر كشينك يانجه بكا يتمش بيك دخى اعطا ايتدى ديمكدر . بالجمله حق جل وعلا حضرتلرى حبيب اكرمنى تعظيم وتكريم ايچون بو امته اول فضائل وكراماتى مخصوص قيلمشدركه سائر امتدن برينه ويرمامشدر بونلرك خصايص فضل وشرفلرينك تفاصيلى نيجه كتابلر اقتضا ايلركه بر مقدار صفحهٔ تقرير وبيانه مرقوم اوله ﴿وذلك فضل الله يؤتيه من يشاء والله ذو الفضل العظيم﴾

٣٣
٣

ومحتاجلرى اكلده كندو اوزرلرينه تقديم ايدرلر ايدى . پس طنجره‌نك اعلاسنده اولانى مذكورلره صرف ايدوب كندولرى طنجره‌نك ديبنده قلان طعامى اكل بيوررلر ايدى . رسول اكرم حضرتلرى طنجره‌نك ديبنده قلان طعامى سودكلرى سائرلرى نفس شريفلرى اوزرينه اطعام طعامده ترجيح اولديغى ايچوندر صلى الله عليه وسلم وعلى آله واهل بيته اجمعين

فهرست جلد اول مواهب لدنیه ترجمه‌سی معالم الیقین

